Utrecht University Library
Partner in Science
Universiteit Utrecht

Speculum exemplorum omnibus christicolis salubriter inspiciendum ut exemplis discant disciplinam.

https://hdl.handle.net/1874/340776

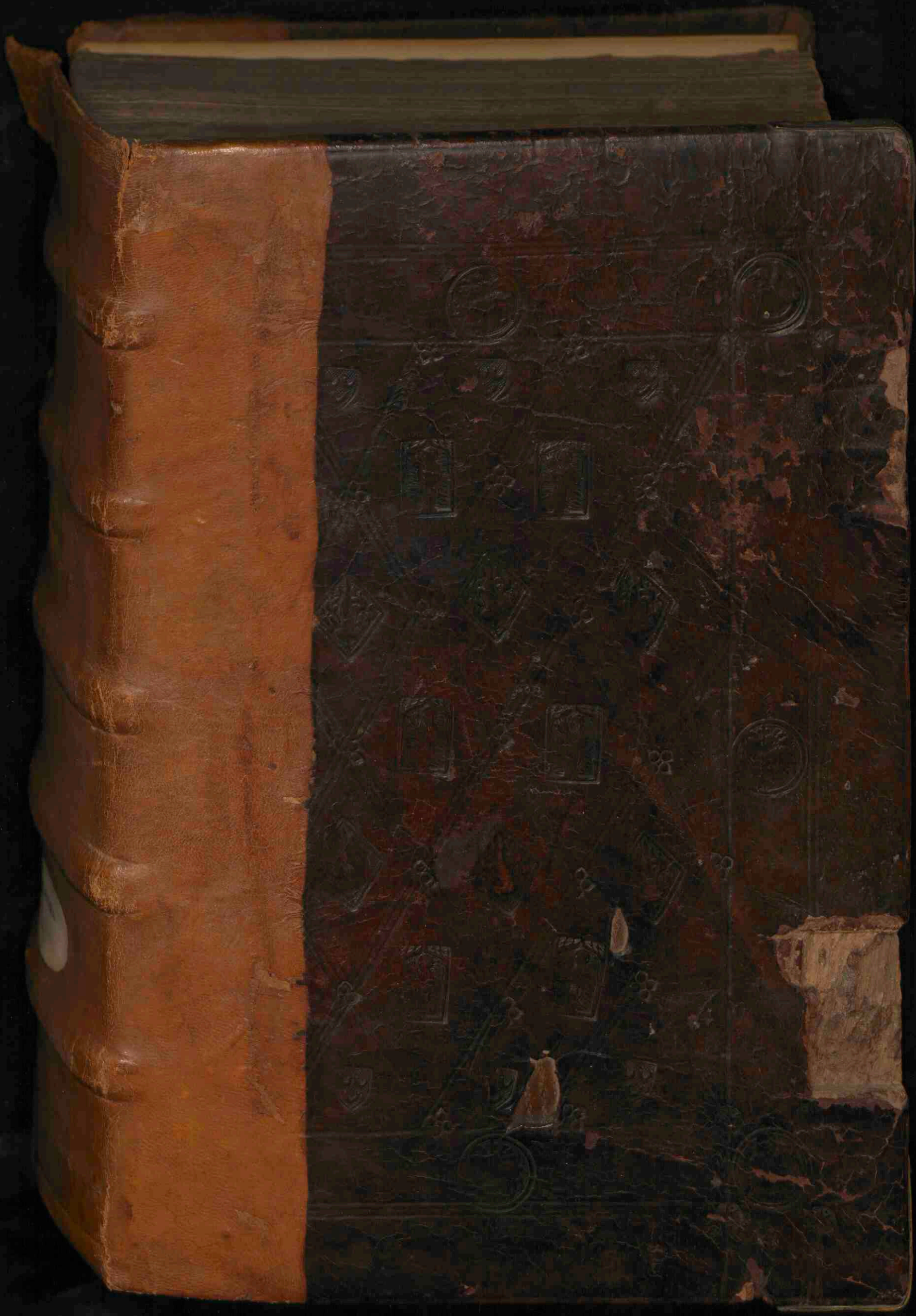

F. fo.
306

655. **Robertus** Caracciolus (de Licio), Sermones de adventu Christi et de festivitatibus a nativitate usque ad Epiphaniam. [Straatsburg, M. Schott niet na 20 Sept. 1490], 2o. F. 2o. 3062

Typen 2, 3. — HC* 4471. — BMC I p. 95. — Peddie II p. 153. — Pr. 405. — Zie voor de dateering: Collijn, Katalog der Inkunabeln der kgl. Universitäts-Bibliothek zu Uppsala (1907) 407 noot; en over den druk: Madden, 4e S.-1875 p. 100 vlg.

In oorspr., herstelden led. stempelband, waarvan de stempels zijn beschr. en afgeb. bij Hulshof-Schretlen p. 12, pl. V 1—7, 9; de sloten ontbreken. — Samengeb met: Speculum exemplorum. Hagenau 1507.

172 *(Libri impr. F. fol. 306.) Charta. fol. 19 ff. 2 col. Saec. XV.*

Speculum B. Virginis Mariae (adscriptum S. Bonaventurae).

Fol. 1a. Expositio super salutationem angelicam. Quia iheronimo sancto attestante nulli dubium est, cet. — Fol. 19b (in fine.) Explicit speculum beate et gloriose virginis marie.

172

In eodem vol. inveniuntur Speculum exemplorum, impr. Hagenoae per Henr. Gran., a. 1507, et Rob. de Licio Sermones, impr. Argentinae c. 1490.

172

Speculum B. Virginis Mariae (adscriptum S. Bonaventurae).

Non est S. Bonaventurae, sed CONRADI DE SAXONIA (Holzinger), O. F. M. Nuper editum est a Patribus Collegii S. Bonaventurae, Quaracchi 1904.

F fol 306

Speculū exemplor̄ omnibus
christicolis salubriter inspiciē/
dū vt exēplis discāt disciplinā

Tabula Exemplor

Incipit tabula exemplor libri seq̃ntis i q̃ illud est aiaduertẽdũ q̃ por q̃dẽ numer⁹ distinctionũ: posterior po singulor exẽplor q̃tas repsentat

Abstinenti ho

a

norato piscis i mõtib⁹ situla hauss⁹ offert. Distinctõe pma Exẽplo pmo.

Abstinentẽ se fingẽs monach⁹ draconi tradit deuorãdus. dist. j. lxviij

Abstinẽtia sua Macharj⁹ pfudit ieiuniũ thabenensiotar monachor. ij. lxvj.

Abstinẽtia grauj⁹ se Niceta eps fact⁹ macerauit. ij. xciij

Abstinẽtes duo adolescẽtes mori magr ele gerũt q̃ cõmissos fic⁹ violare. ij. ccxxxj.

Abstinẽs serapion oñib⁹ passionib⁹ deuictis voracitatẽ vẽtris se nõ posse supare causatur. iij. xxij

Abstinẽs in claustro formosus r sanus efficit q̃ in seculo crapule dedit⁹ deformis r debilis extiterat. iij. lxiij

Abstinẽs palemõ i die pasce cũ lachrymis oleũ comedere recusauit. vij. lxxxviij

Abstinẽtes fratres infra duos menses coctum pueris murmurantib⁹ nõ comederũt. vij. xcvj.

Abstinẽtiam sancti proiecti r sociorũ eius deridentes cadente solario oppressi sunt viij. cliij.

Abstinẽtie viriby p ieiunũ sputum pestifer draco occidit. ix. ij

Abstinẽtia curat plat⁹ q̃dã q̃ delitijs affluens mẽte r corpe egrotauit. ix. iij

Abstinẽs q̃dã crudelis arguit q̃ carnibus pecor parceret sed hominũ carnibus vesceret. ix. ccv.

Abstinẽtia appetitus luxurie in Marina mitigauit. x. xiij.

Abstinentia. quere in gula

Acidiã facile supat q̃ oculũ ad futurã gl'iam vel penã inflectit. ij. liij.

Acidia: q̃re in somnolẽtia r labor manuũ.

Accõmodare: q̃re in charitas

Adq̃escere nolle p̃silijs: q̃re in ptinat.

Aduersis neq̃ psperis mor⁹ frat mul tis miracul' claruit. vj. lxxiij

Aduersitate tẽtari: q̃re in tẽtatio

Adulteriũ fraude p̃mittẽs q̃ horribili plaga pcutit. j. lxxx vj

Adulterãs vxorem philosophi q̃li pena sit correctus. ij. ccix

Adultera quedã post mortẽ ab equite quo dã gladio trãsfodit r flãmis vrẽda inyci tur. iiij. lxij

Adulteriuz execrata nobil' romana femia ꝓriũ pect⁹ ense trãsfodit. iiij. lxxj

Adulterãtẽ militẽ ob terrificã faciẽ homines bestie pecudes ceu demonẽ fugiunt maledictũ. v. lxxxj

Adulẽ peccãdo gladio p̃spicit pfor ari: sz cõfessiõis remedio recurat. ix. iij

Adulteri grauissima pena visi sunt apud inferos cruciari. ix. v.

Aduocati lingua quã frequẽter in vita vẽdiderat in mortui ore inueniri non potuerat. vj. lxxxvj

Aduocat⁹ imisericor dissim⁹ ad iudiciũ dei venire citat. ix. cxxviij.

Affectũ carnaliũ parẽtuz triũphãs abbas pastor p filio sororis a iudice cõprehẽso intercedere noluit. ij. xxxv

Affectũ carnalẽ vicit Pior q̃ se claus⁹ oculi sorori oñdit. ij. xlj.

Affectũ carnaliũ amicor vicit Joãnes qui post vigintiq̃tuor annos tanq̃ pegrinũ se sorori ostẽdit. ij. xlij

Affectũ carnaliũ vincẽs amicor Theodorus r mrem p̃uertit r sororẽ. ij. xliij

Affectuz mris Marcus vicit q̃ vestit⁹ sacco fedat⁹ fumo clausis oculis se mri visendũ exhibuit. ij. cliij

Affectũ filialẽ vicit Pafunci⁹ q̃ ad preceptũ patris vnicũ filium in flumẽ iactare dispositi. ij. ccxxv

Affectũ carnaliũ amicor vincere cupiens lras sibi ab eis missas i ignez cremẽdas piecit. ij. ccxxx

Affectu carnali abbas moritur⁹ p̃sanguineũ suũ in abbatẽ substituẽs grauj defũctus pena mulctat. iij. lxiij.

Affectũ parentũ r amicor Albertus puer vicit. v. lvij.

Affectũ parentũ vincẽs comitz filj⁹ spretz p̃sanguineis p̃ceptaq̃ secularij vestium põpa i religiõe stabil' pduraujt. vij. lxxv.

Affectũ parẽtũ vincẽs Theodosia ꝯgo or nata diademate r cruce post mortez apparuit. vij. x.

Affectũ gentũ paganor visa gl'ia chr̃i celj⁹ puer q̃nta magnimitate p̃cepserit. vij. cj

Affectũ mariti r filior femia q̃dam i penis p̃stituta ꝑtute multa deuicit. vij. cxiij

i

Tabula

Affectum mundi atq; filioꝝ p chriꝝ ꝓtenere femina q̄dam maritū suum elegāter edocuit.viij.cxvij

Ambire plāturā:quere in plātus ⁊ superbia.

Amici falsi sunt peccata:mundus ⁊ diabolus,sed amici veri sunt ꝓtutes ⁊ opa virtutū ⁊ honesta.iiij.xvij

Amicꝰ verꝰ in necessitate ꝓbat.v.clvj

Amicos carnales spernere:q̄re in affectꝰ.

Amore chriī carnalē amorem vincere docet ꝓgo audiens a chriō We diligas q̄ sum formosus ⁊c.v.cxxx

Amorē illicitū q̄dam femina intantum exhorruit vt maluit i caldaria bulliri q̄ fornicari.ij.lxvj

Amore illicito tētatus frat vt fortiꝰ laboraret vxorē ⁊ filios ex luto finxit ⁊ sic tētationē superauit.ij.xxiij

Amore illicito tētatꝰ grecꝰ adolescēs tribulatiōe sola potuit libari.ij.lxv.

Amore illicito tentat ammoniꝰ vel vno die pane saturatus.ij.lxix

Amore illicito labit q̄dā senex q̄ femine cōfortū nō vitauit.ij.cij.

Amore illicito lapsus inobediēs senex cuz puero reuertit.ij.cv.

Amor illicitꝰ:q̄re etiā in luxuria

Angeloꝝ multitudinē se ꝓtra demonis tētamēta iuuare paratā abbas moyses vidit.ij.xxxj

Angeli sancti se fratribꝫ bona loq̄ntibꝫ miscuerunt.ij.xlv

Angelus dñi Antoniū docuit manibꝫ laborare.ij.cxiij

Angelus vestigia fatigati senis numerauit ij.cxv

Angelꝰ infirmo fratri septē dies deuotissime ministrauit.ij.cxviij

Angeli aiam patientis frīs q̄ ab ebrioso sene nō recessit i celū deduxerūt.ij.cxxj.

Angelos de ꝙuersiōe pctoꝝ letantes vidit Paulꝰ simplex.ij.clxxxvij.

Angeli pegrinū frēm morituꝝ ꝙsolant nō aūt intraneū.ij.clxxxviij

Angelꝰ iecur infirmi frīs euulsum mūdās ⁊ reīponēs sanat eundē.ij.cxcix.

Angeli Michael ⁊ Gabriel aiam pegrini cū cāticis in celū attollūt.ij.ccj.

Angeli sollicite sed diuersimode vidēte beato Bernardo oꝛones fratꝝ scriptitabāt iij.xvij

Angeli excitabant frēs ad deuote canēduz Te deū ⁊c.iij.xviij.

Angeli moriēte q̄dā fratre oratoriū rosis ⁊ liliꝭ ꝙstrauerūt.iij.xxij

Angelorum dulcissimos cātus frater quidam in ꝙsolationem sue tribulatiōis audiuit.v.ix

Angelus tētatū liffardū subulcū per superbiam ostēsis mortuoruz sepulcris reuocauit.vj.xxvij

Angeloꝝ cantꝰ dulcissimos comes iuliacē sis audiuit.vj.xc

Angelꝰ a Wasseo ad portaz pulsare didicit ⁊ fratrem Bernardū flumē trāsuexit.vij.xiij

Angelice nares fetorē pctōꝝ sup oīe cadauer exhorrēt.ix.clxij

Angelꝰ visus ē oblationē altarꝭ diuino cōspectui reuerent offerre.ix.clxxxviij

Angelus iuuenē cecidit i maxillā eo q̄ male societati se ꝙiūxerit.x.ix

Animā ꝓpriā q̄dam ebrioſus demon vēdidit ⁊ ab eo vna cū corpe ad infernuz deuehitur.v.cxxvj

Aniaꝝ cura:q̄re in plātus

Aniaꝝ zelus:q̄re in zelus

Apostata iuuenis a btō Andrea ⁊ beato Gregorio grauit flagellaī.j.cx

Apostatare volēs apparēte passo chriō resipuit.v.cxxxj

Apostata monachꝰ ⁊ sacerdos latro efficitur ⁊ purgatoriū duoꝝ miliū annoꝝ a seipso sibi imponit.vj.vj

Apostata monachꝰ ⁊ fornicarius rursus a btō Bernardo ꝙuertit.vj.vij

Apostatare volēs q̄dā notabilē visionē de duabꝫ vijs habuit.vj.xxix

Apostata ꝙuersus dū festinat fieri eps cuz furto capit ⁊ suspēdit.vj.liij

Apostatās ꝙuersus ex cuculi vocibꝫ lōgaz sibi vitā ꝓmittēs citiꝰ morit.vj.lv

Apostata deo iudici pītatꝰ aut pctā solue re aut i infernū ire p̄cipit.vij.liij

Apostatās heremita p obsessiōez demōis ad heremū reuocat.vij.ciij

Apostatare volēs archidiaconꝰ a sctō Dūstāno vsq; ad mortē pcutit.vij.iij

Apostata Julianꝰ q̄horrēda morte punctus est.viij.lxxxj

Apostatare volēs latratibꝫ ifernal canis iquietit.viij.lxxxvij

Apostatare volēs q̄dam a demōio possidetur.viij.lxxxviij

Apostasie causa fugientes de monasterio

Exemplor

bti Gregorij miraculose inuēti atq; reducti sūt.viij.lxxxix.

Apostatās sororis amore cū eadez ab iuisa bestia lacerat.ix.vj.

Apostasie spū tētat⁹ ꝓcuratiōe diaboli decē aureos i cella iuenit.ix.vij

Apostatare volēs ostēsione penaꝝ inferni z celestis gaudij a matre defuncta reuocat.ix.lxxxvij.

Apostasie spū tētatus frat ozonib⁹ sodalis sui ꝓstās efficit.ix.cxlvij

Apostatare volēs inuenis p chīm sibi vulnus laterꝫ ostēdentē reuocat.ix.clx

Simile ḡsi ibidē.clx.

Apostatās pris amore cū eodem repētina morte defungit.x.xxiij

Apostata:ḡre in extre z inconstās

Arguere:ḡre in reph̄ēdere

Arrian⁹ q̄dā eps violent ḡndā eccl'iam ingrediēs repētina cecitate ꝓcutit.j.xlij.

Arrogātia:ḡre in supbia.

Ascēsionis die sctūs Dūstānus ad celeste regnū inuitatus venire renuit ꝓpter zelū aiaꝝ.viij.ij

Ascēsiōis dñice loca visitās nimiū crescēte amoris ōsiderio scisso corde celos ascēdit.ix.lxxix

Assumptio marie:ḡre in Maria.

Astutus z versipellis infernalib⁹ draconibus circūcictus nullū inuenire potuit effugiū.j.cxij

Attrit⁹ q̄dam pctōr iussu bti Bernardi cōicat.vj.xv

Auarus ꝓstāt⁹ murmurās ꝓpt duodecim aureos egenis datos ep̄atu indign⁹ efficit.j.xiij.

Auar⁹ pecuniā colligēs in lagena quā pauperib⁹ dare ꝓsueuerat putrescente crure corrigit.ij.cxij

Auari diuitis aīa a nigris eq̄tib⁹ ad ifernа deuehit.ij.ccij

Auaꝝ ꝓuersū ꝑposit⁹ steinfeldēs dure correptū a mīstratiōe sua deposuit.vj.xxxj

Auarus vsurari⁹ dū cū saccello pleno pecunia sepult⁹ ē demōes visi sūt corp⁹ ei⁹ pecunia adiplere.vij.lxxxiiij

Auar⁹ Jordan⁹ cardinal' miserāda effigie notario suo a ꝓparēs se ad iudicē duci cōfessus est.vj.xcv

Auar⁹ mendic⁹ argentū comedēs suffocat ix.viij

Auar⁹ moritur⁹ anxie plorabat q̄ diuitias suas alīs erat relictur⁹.ix.ix

Auar⁹ sacerdos pctā morituri ꝓpt equū in se recipiēs p testudinez ecclie a demōib⁹ portat.ix.clxv

Auar⁹.q̄re etiā in bona iiusta z vsura.

Audire ꝓbū dei:q̄re in ꝓbū dei

Augurio cuculi vitā lōgā sibi reꝓmittēs turpis apostata citi⁹ morit.vj.lv.

Auguriatrix q̄s horribili pene post mortez addicta sit.iiij.lj.

Aptizatus lusorie

b Benesi⁹ mim⁹ ꝓuertit z sic ex theatro ad martyriū:de ioco ad seriuz puenit.iiij.xiij.

Benedictā a btō Bernardo bibentes ceruisiā milites ad dñm subito ꝓuersi sūt viij.xxvj

Benedicere cibū:q̄re in cib⁹.

Bñficioꝝ pluralitas Philippo cācellario parisiēsi cām dānatōis accersijt.v.x vij.

Beneficioꝝ pluralitatē q̄daz post mortem apparēs dixit eē cām etne sue dānatiōis v.xviij.

Beneficia plura hīe dūmō vnū cōpetēs esset ad victū q̄daz cardinal' moritur⁹ dixit esse pctm̄ mortale.v.xix

Et plures alij doctissimi viri vt ibidē habetur ꝑ sensisse vident.

Bñficia eccl'iastica piguiaz pl'a hñtes q̄dā canōici z plati mala morte moriūt.v.xx

Bñficioꝝ pl'alitatez pulcra visiōe Maria de ognies didicit eē vitandā.viij.lij

Beneficiū eccl'iasticū ꝓ dño relinq̄ns q̄nta est a dño gl'ia remunerat⁹.ix.x

Beneficijs eccl'iasticis ꝓmouēs nepotes suos eps in lecto aureo visus est infernale carmen ꝓcinere.ix.xj

Bñficia eccl'iastica inutiliter ꝓsumēs horrēda pena damnat.ix.xij

Beniuolentia Machabij conuertit q̄ duris ꝓbis discipuli eius in furorē exarserat.ij.lvj

Beniuolētior fuit abbas achilles fri q̄ malā ō se suspitōz habuit q̄s ceterꝫ.ij.cxxxvj.

Beniuolētia senis manichē⁹ heretic⁹ orthodoxus efficit.ij.cl

Beniuolentia sua abbas pastor inuidi fris saucij pect⁹ sanauit.ij.clxxiij.

Beniuolētia sancti Odonis latro ꝓuertit.iiij.xxxix

Beniuolētia scī Francisci tres latrōes cōuersi sunt.vij.xxij

Beniuolētia ꝛ oꝛone sua pachomi⁹ puerſū frēm ad ſctāz cōpūctōez ꝓuertit.vij.xciij
Beniuolētia sua abꝛaā heremita ex lubꝛica vita reduxit neptē suā.viij.xx
Bēiuolētia ꝓfris q̄dā post foꝛnicationē ad pniam redijt.ix.clxvj
Beniuolētia senioꝛ q̄dā q̄ gſuasu amicoꝝ carnaliū heremū deſeruerat p⁹ mlta pctā ad pniam reuocat.ix.cxcvj
Bigamū Joānes elemoſynari⁹ nec p ducēt; milib⁹ modijs tritici ꝛ centū octo gita libꝛ; auri voluit oꝛdiare.viij.xxxiij.
Blaſphemi ī deū ꝛ ſcm̄ Petꝛ gallo iā aſſo reuiuēte lepꝛa ꝛ fuiture cū sua poſte ritate grauant.j.lxxxv
Blaſphem⁹ cleric⁹ ſniaz illā: ois q̄ ſe exaltat ꝛē. falſum dicens fulgureo enſe trāſfigit j.xcvij.
Blaſphemie ſpū tētatus frat a ſctō poeme ne ꝓſolat.ij.l.
Blaſphem⁹ iurās p mēbꝛa chꝛi ꝛ marie ce leſti gladio vulnerat.iij.xliij.
Jtē ibidem aliud.xliij
Blaſphem⁹ ſimō de toꝛnaco terribili moꝛ te pcutit.v.xcix.
Blaſphemiā loq̄ns ī ſcm̄ Hieronymū coꝛ poꝛe ꝛ aīa ad infernū p ōmonē deuect⁹ est.vij.lxxxv
Blaſphem⁹ iulian⁹ apoſtata hoꝛꝛibili moꝛ te punit.viij.lxxxj
Blaſphemare: q̄ꝛe etiā ī maledicere
Bona iiuſte adq̄ſita retinēs comes cū oīi poſteritate ſua ad iferna deſcēdit.j.lxxxv
Bona iniuſte p mortē occiſi militis retinēs comes terribili eq̄ ipoſit⁹ ad inferna poꝛ tat.iij.lxij
Bona iiuſte retinēs nūq̄ moꝛt; ſniam eua; ſit niſi p mariā ꝙginē reuixiſſet.v.lx
Bonis inuſt; p mercatiōes pentū adq̄ſitis enutrita mr marie de ognies eternal'r ſe dicit dānatā.v.cxxv
Bona iiuſte ablata retinēs ludowic⁹ lantg uⁱ⁹ gꝛuiſſimas pēas iferni ſuſtiuuit.vj.v.
Bona iniuſte retinēs ꝙuerſus requiē celeſtē itrare ꝓpedit.vj.lxxxij
Bona iniuſta cuiuſdā naucleri oīa pierūt: q̄b⁹ amiſſis de iuſt; bonis miraculoſe diſſim⁹ ē effect⁹.viij.xxxij
Bona iniuſte adq̄ſita qꝛ ſctiſſima q̄dam feꝛ mina nō reſtituit purgatoꝛiū acerrimū tu lit.viij.l.
Bona eccl'iaſtica violēter auferēs eccl'ie ſci Andree ꝓmo febꝛib⁹ deide moꝛte mulctaꝰ tus eſt.viij.lxxij
Bona religioſoꝝ ſecularib⁹ data nō ditant eos ſed magis depaupant.ij.cij
Bonis mōaſterij iniuſte ditat⁹ repēte pau per ꝛ miſer efficit.v.xv
Bona monaſterij a germano ſuo abbate in iuſte accipiēs ōpaupat: q̄ cū redderet ce pit diteſcere.vj.xxiij
Bona mōaſterij iniuſte retinēs diſpēſatoꝛ hoꝛꝛibili viſiōe dānat⁹ a ꝓparuit.x.xxij
Bona iniuſta: q̄ꝛe etiam in debita: in teſta mentū: in vſura

Alceis roſtratis

c induta femīa poſt mortē appuit qꝛ ī vita ei⁹ abuſa fuit.vj.xciij
Calceos roſtratos ſolit⁹ facere ſutoꝛ pla gat a demone.x.xxvij
Callidus. q̄ꝛe in aſtutus
Cātoꝛ laſciue vocē inflectēdo ī diuinis lauꝛ dib⁹ a demōe irrideꝛ.iij.lxj
Jtem ibidē.lxij
Cāticis angeloꝝ aīa deuoti frīs ad extū ꝓ uocat.v.ix.
Cantātib⁹ ꝛ diſcātātib⁹ canōicis ſol⁹ rauc⁹ exaudit⁹ eē celeſti voce ptestat.v.xvj
Cantās cū elatiōe ad bñdictionē cerei paſ ſebal'a demōib⁹ rapt⁹ eē putat.vj.xxx
Cantātes clamoꝛoſe clerici demōis ſaccuꝝ impleuerūt.vj.xxxj
Cant⁹ angeloꝝ q̄dulces ſint.vj.xc
Cant⁹ chꝛizātiū cū auiditate audiēs ſoꝛoꝛ ſcti Damiani q̄ndecim dieꝝ purgatoꝛio affligit.ix.cxj
Capti locū demō itroire nō audet.viij.xiij.
Charitate pleu⁹ Paulin⁹ epūs ſe ꝓ filio vi due ī captiuitatē dedit.j.xxix
Charitate accēſus Sāctul⁹ ſeipm̄ ꝓ diaco no q̄dā dedit in mortē.j.xlviij
Charitate mot⁹ epūs cū ñ hꝛet qđ alteri ad comedendū ꝓponeret vnaz de volitātib⁹ ſup ſe gruib⁹ oꝛone deiecit.j.lxxv
Charitatiue miſtrat deuot⁹ cecus illi q̄ ſe viſu ꝓuaucrat.j.xcv.
Charitatē exhibere nolēs ꝓcedēdo camelū ammoni moꝛ moꝛtuū camelum defleuit ij.xvij
Charitatiui frēs vuā intactā p totā heremū ſibi inuicē trāſmiſerūt.ij.xlviij.
Charitatiuus ſenex neglecta idigētia ꝓpria camelū ſuū alteri ꝓceſſit.ij.lx

Exemplo⁊

Charitatiu⁹ frat aias de suis sportis resoluēs alteri idigēti trāsmisit.ij.clxxvj

Charitatiui messore ɜ ifirmū nō valentē labozare ad mercedes capiēdas iuridice cōpulerūt.ij.clxxviij

Charitatiui frēs sci Frācisci p alterutro se lapidū ictib⁹ opponebāt.vij.ij

Charitat⁊ fratne obfuatio docēte Joāne euāgelista sufficit ad salutē.viij.lxxvj.

Charitatiuus hospitalari⁹ indifferēter cūctos recipiens canētib⁹ angelis in celos recipit.x.xiij.

Charitatē pturbare ꝑpiculosū sit.quere in discordia

Charitatē ifirmis exhibere:ꝗre i infirm⁹

Carnes ꝯtra statutū ordinis ob infirmitatē comedere coactus orauit ⁊ statī assata perdix reuiuiscēs auolauit.vij.lxij.quere etiā in gula

Carnis tētatiōe vexat⁹ Equici⁹ ab angelis eunuchizat.j.vij.

Carnis tētatiōem fugiēs helias rector monialiū ab angel eunuchizat.ix.xix

Carnis tētatio:ꝗre in luxuria

Carne affligere:ꝗre i penitere

Cartusiensis ordo instituit occasiōe horribilis mortis cuiusdā anno dñi.Mlxxxiiij.ix.xcvij

Castigare carnē:ꝗre in penitere

Castus efficit Equici⁹ p mīsteriū angelo⁊ eunuchizat⁹.j.vij

Simile de Helia monacho.ix.xix

Castitatis amatrix Balla scōm mr̄imoniū respuit ⁊ a sctō Petro visitata ad celestē spōsum leta pr̄exit.j.lj.

Castitat⁊ amore q̄dā bullīri i caldaria maluit ꝙ ꝯgitat⁊ claustra violari.ij.lxvj

Castitatis merito duo ꝯiugati i merit⁊ duobus sctis p̄fib⁹ p̄ponunt.ij.cxciij

Casti viri p̄tiā demō mag⁊ ꝙ merita Joānis abbat⁊ expauit.ij.ccxix.

Castitat⁊ merito impatrix p btām ꝯginez exmīltis āgustīs liberat.iiij.iij

Castitat⁊ amore nobil femia cū filiab⁹ suis flumib⁹ se mergēdā iniecit.iiij.lxx

Castissima q̄dā rhomana ne adulterio polluer̄ nobile pect⁹ense trāffodit.iiij.lxxj

Castitat⁊ merito iuuenis mirabilit a ꝯgie maria ꝯuertit ⁊ a nuptīs ad celestia rē vocat.v.lix

Castitat⁊ zelo femia pulcritudinē suā timēs ītuētib⁹ futur⁹ piculū deformari se a dño ipetrauit.v.lxxv

Castissimi epi oculi⁹ etiā post q̄drīgētos annos caligare nō potuit.v.lxxix

Casta femia vetulā se decipe volētē nudaz pcurauit optie flagellari.v.lxxx

Cast⁹ epūs tētantē se femiā cedēs i faciē viberis deiecit i terrā.v.lxxxij

Cast⁹ p̄dicator tētantē se femiā sup ignem decūbēs ītat ad ꝯcubitū.v.lxxxiij.

Cast⁹ iuuenis ab ardēte ferro nō vrit ꝫ corrupt⁹ grauit ꝯflagrat.v.xcj

Cast⁹ pbr q̄ntā grām p castitate videte Basilio meruerit.viij.lxxxij.

Castitatē ppetuā Thomas de aq̄no fortit resistēdo pmeruit.viij.xciij

Castitas:ꝗre in ꝯginitas

Castrātes seipos ab epis excōmunicantur ij.clxxij

Celebrare:ꝗre in cōmunicare.eucharistia:missa.

Celestē gl̄iaz ad breuissimū tps exp⁹ puer oim hoim liguis loq̄ didicerat.j.lvij

Celestē ciuitatē nō nisi p pniam suas vestes lauātes itrabīt.iiij.lvij

Celesti gl̄ia visa nobil q̄dā de gēte tartaroꝝ ꝯuertit.v.cxxv

Celestē gl̄iaz q̄dā morit⁹ vidēs mira narrauit:multa p̄dixit: alioꝝ cordiū occulta cognit.vj.lxxviij

Celestē gl̄iam exp⁹ anxie de suo reditu causabat.vj.lxxix

Celestis pfessiōis intuitu nouit⁹ duriciaz ordinis scti Frācisci exhorrēs ꝯfortat⁹ est.vij.xix

Celestē gl̄iam vidēs latro scti Frācisci oim suoꝝ doloꝝ oblit⁹ ē.vij.xxij

Celest⁊ regni intuitu q̄dā morit⁹ oēs labores suos nihil esse fatet.vij.lij

Celestē thesauꝝ nulli rei cōpabilē tribulati onib⁹ suis Frācisc⁹ pmeruit.vij.xxix

Celestē domū Joānes elemosynari⁹ a troilo epo trigita libris q̄s paupib⁹ dedit cōparauit.viij.xlj.

Celestis p̄mij ostēsiōe puer Ihesus ꝯuertit.viij.cij

Celestē coronā sctē fidei p passiōib⁹ datam vidēs caprasi⁹ aīat ad pugnā.viij.ciij

Celestis mercedis intuitu q̄nta auiditate martyres tribulatiōes hui⁹ tpis expetierūt.viij.cvij.⁊ ī seq̄ntib⁹.⁊.cxxxiij.⁊.cxxxvij.⁊.cxxxix

Celestē gl̄iam ⁊ amenitatē cogitantes tres dissoluti iuuenes ad dñm cōuertuntur.ix.xlvij

Tabula

Celestis glia ꝓsistit in visiõe faciei diuine q̃ oẽm decorẽ creatũ excellit.ix.lxiij.
Celestis glie ꝙuiuiũ celebrãs miles ducentos annos p̃ immẽsitate leticie vix horę spaciũ arbitrat.ix.lxiij.
Celestꝫ armonie dulcedinẽ p auiculã audiens frat trecẽtis annis i nemore ꝑdurauit.ix.lxv
Celestꝫ glie z iferni penaꝝ intuitu roborat⁹ nouici⁹ i ordie ꝑdurauit.ix.lxxj
Celestẽ ianuã chri passiõe aptã luxurios⁹ et vanos hoies rursus claudit.ix.cl
Cellã exire:q̃re in exire.
Cibos bñdicere:q̃re in cruc
Cibos nimis curiose discernẽs frater nisi emẽdat⁹ pitãtiã marie impetrare ñ potuit.iij.xxviij.
Cineres sacros deridẽs carnifex densitate cineꝝ suffocat⁹ ẽ.vj.lxxvij
Circũstãtias pctoꝝ scrupulose ꝓfitens frat aurea meruit corona fulciri.vij.xlv
Clemẽtia:q̃re i benuolẽtia z charitas
Cõicãtiuꝫ noia angel⁹ dñi pyamone videte diuersimode scp̃sit.iij.xxj
Cõicationẽ corpis chri nimiũ ꝑtrahẽs mulier incãtatiõib⁹ magoꝝ in equũ ẽ ꝓuersa.ij.lxxv
Cõicans indigne sacerdos horribili vulnere a dño ꝓberat.ij.lxxvij.
Cõicãtiũ diuersos esse vult⁹ q̃dã sctũs eps dño reuelãte ꝓspexit.ij.cxc.
Cõicans deuote frat mirabili mõ a capitis dolore sanat.iij.xxvij
Cõicans frater aspere correpto fratre incõsolato amaritudinẽ p dulcedine i ore sensit.iij.xxxv
Cõicans irrecõciliato fratre sacerdos porcellũ iterimẽs osculũ dulcissimi Jesu cõsuetũ amisit.iij.lv
Cõicans i discordia monialiũ p̃posit⁹ iuste a possessa increpat.iij.lvj.
Cõicãtis indigne hostiã niuea colũba i nocte natiuitatis absumẽs auolauit z post ꝓfessiõez reportauit.vj.vij
Cõicans q̃dã magn⁹ pctoꝝ ex attrito ꝓrit⁹ z ver⁹ penitẽs efficit.vj.xv
Cõicatur⁹ sodomita rigefact⁹ nõ valet ꝑcedere.vj.xxij
Cõicare q̃dã in inuidia p̃sumẽs a demõe arripit.viij.cxlvij
Cõicare:q̃re etiã i eucharistia z missa
Cõpũctio:q̃re in ꝓtritio
Cõcedere alteri:q̃re in charitas
Cõcordia:q̃re in discordia z pax
Cõfessiõe q̃dã ab ipis fere inferni claustris liberat.j.lxxxvij
Cõfessores idiscrete ꝓfitẽtes freq̃nt ad desperationẽ inducũt.ij.c
Cõfessionẽ corã ducẽtis frib⁹ aptã faciens videte pie pctoꝝ suoꝝ deletoem latro ꝑmeruit.ij.ccxxxvij
Cõfessionez ꝑtrahẽs miles a demõe pcutit z desperãs defungit.iij.viij
Cõfessiõem ipfectã faciẽs feia nisi Maria subuenisset i eternũ perisset.iij.xlvj
Cõfiteri volẽtẽ ꝑtrahẽs abbas i desperatõez duxit.iij.liij
Cõfessionẽ ifirmarij mirabili studio demones ipedire conant.iij.liij.
Cõfessiõe nobil⁹ q̃dã femia etiã ab ifamia liberat.iij.iij
Cõfessionis remedio adulterãs miles pdita faciei effigiẽ recup̃auit.v.lxxxj
Cõfessiõe infirm⁹ i corpe sanat.v.cvij
Confessor idiscret⁹ latronẽ z apostatã vere penitẽtẽ nõ vult absoluere.vj.vj
Cõfessiõe sacerdos i stabulo ab ifamia excomunicatiõis eripit.vj.xvij
Cõfessiõe mũdat⁹ pctoꝝ a demõe i obsessa laudat q̃ eũ añ ꝓfuderat.vj.xvij
Cõfessionẽ aleidis fornicarie demõ clamoribus ipedire conat.vj.xix.
Cõfessiõe cuiusdã tẽpestas maris excitata cito sedata est.vj.xxj
Cõfessionẽ sibi mutuo faciẽtes q̃ sil' peccauerãt dãnãdi fuissẽt nisi alteri ꝓfessi fuissent.vj.xxij
Confessiõe vidẽs diabol⁹ hoies cãdidari volnit z ipe ꝓfiteri.vj.xxiij
Confitẽs q̃dã bona q̃ fecerat a ꝓfessore q̃d ꝓfiteri debeat informat.vj.xxvj.
Cõfessione demon ipe fatet vires suas sup oia eneruare.vj.lxxxiij
Cõfiteri nolẽs niũ p sig̃ tm̃ turpis apostata efficit.vij.xij
Cõfitẽs scrupulose singl'as circũstãtias aurea meruit corona fulciri.vij.xlv.
Cõfessione nouiti⁹ q̃dã pctã sua ex charta diabolica oino deleuit.vij.lix
Cõfessiões pauper libent audiens lachrymis eoꝝ ex purgatorio liberat.vij.lxviij.
Cõfessione astionis demon vires suas subuersas eẽ ꝓfit.vij.xxj.
Cõfessiõe z ꝑcib⁹ malachie iracũda femia mãsuetissima efficit.vij.xlvij
Cõfessione mortal' pctꝝ in se absc̃diti infir

Exemplor

mus p̃ scti Sãsonis ꝓualuit.viij.cxlix
Cõfessiõe sanat miles a vulnere qõ p adul teriũ ꝓtraxerat.ix.iiij.
Cõfessionẽ impfectã faciẽs scienꝫ feĩa subi to morik.et draconẽ eãtans in horribili specie post mortẽ videbat.ix.xxxj.
Cõfessione neglecta nulla opa pietatꝭ a da mnatiõe pñt saluare.ix.xxxij.
Cõfessionis remedio q̃ triginta annis de moni fuiuit sub homagio miscõiaꝭ dei consequik.ix.xxxv.
Item simile q̃si ibidem.xxxiij.
Cõfiteri nolẽs timore pñie iniũgẽde ad ĩ ferna deferk.ix.lxxxvij.
Cõfessio sine ꝓposito emẽde sed ex ꝓsuetu dine paꝝ.pdest.ix.cxlvij.
Cõfitẽs iuuenis a spũsctõ ad gr̃am recipi tur q̃ ipenitẽs a pre ꝛ filio ꝓdẽnabat.x.j
Confiteri nolens femĩa sed indulgẽtiã la chrymis solis sperans ipetrare a demo ne irridet.x.xxiij.
Confiteri tentatiõem.q̃re in Reuelare.
Cõfidentiã habere in dño.quere in Sol licitudo.
Confirmat⁹ cec⁹ ñ potuit vt antea de colo ribꝰ iudicare.v.cxxxij.
Cõsecratiõis ꝙba pferẽs Joãnes ō Aluer na tot⁹ in se amore liq̃scẽs extasim pas sus defecit.vij.xxxvj.
Consilijs fratꝝ nõ adq̃escẽs: cõsilio demo nis illusus ĩ puteũ seipm̃ iecit.ij.ccxij.
Consilijs prauis q̃dã negligẽs frat ferue tioribꝰ fribꝰ vt monasteriũ exirent psua sit.ij.ccxxxiij.
Consilijs sanis nolẽs adq̃escere in puteꝫ se vidit iectũ.ij.xxv.
Cõsilio carnali ꝓsanguineũ suũ in abbatẽ abbas substituẽs tanꝫ mal⁹ ꝓsiliator ḡ uissima defunct⁹ pena mulctat.iij.lxiij
Cõsilio pui germani seduct⁹ Tit⁹ vxorem duxit quã vna cũ germano ense trãsuer berãs latro seu⁹ efficit.vij.lxxxiij.
Cõsilijs nolẽs adquiescere iuuenis subita nea ꝛ horribili morte morik.x.xxvj.
Cõsilijs nõ adq̃escere.q̃re in Pertinax.
Consortiũ.q̃re in Societas.
Cõstãtia p dño scti martyres oẽs tribula tiões ptulerũt.viij.cvij.ꝛ in seq̃ntibꝰ
Cõstãs pconsul Carthagis nec minis nec pcibꝰ nec mũeribꝰ oblatꝭ p dñm suũ ad arrianã heresim potuit iflecti.viij.cxv.
Cõstãtia q̃nta ipatoꝝ decreta ꝛ chr̃ianos ĩ ꝓspectu oĩm q̃dã dirupit.viij.cxxxix
Constantia.q̃re in Perseuerantia.
Cõsuetus in luxuria senex Nicola⁹ quãta difficultate emendat⁹ sit.viij.lxx.
Consuetudo mala quantũ noceat.ix.lxvij. et.lxviij.
Consuetudines bonas seruare.quere in Statura.
Cõsuetudo in pctõ sodomitico q̃s difficile vincit.quere in Sodomia
Cõtẽplatio Frãcisci q̃lis fuit.vij.x.et.xvj.
Cõtempt⁹ mũdi.q̃re in Mundus.
Cõtritõis vehemẽtia meretrix ꝓuersa mo rik:ꝛ sine purgatorio euolauit.ij.lxij.
Cõtrit⁹ p pctis deuot⁹ frat repetitꝭ vicibꝰ mirabilit a dño ꝓsolat.iij.xxxiij.
Contrit⁹ in vltima expiratiõe miles scele ratus q̃le purgatoriũ ptulit.v.cxij.
Contriti iuuenis peccata delẽtur de cedu la.vj.xj.
Contritionis magnitudine peccatrix q̃dã ante ꝓfessionẽ morik sub sermone ꝛ post apparens saluatã se esse significauit.v. lxxxviij.et.vij.lvij.
Contritione vehemẽti mulier incestũ cum filio cõmissum ꝓfessa pape veniã pctõꝝ accepit.vj.xij.
Contritionẽ ab extra moritur⁹ ostẽdẽs sed in corde ꝓpositũ emende nõ habẽs da mnat.vj.xiij.
Cõtritiõꝭ verã p cõmunionẽ corpis chr̃i pctõr accepit.vj.xv.
Cõtritionẽ q̃ntã Siluan⁹ ex benignitate Pachomij cõcepit.vij.xciij.
Contritionis remedio iam p demões in aera subuect⁹ grauissimoꝝ pctõꝝ veniã recepit.ix.xxxvij.
Cõtritõis lachrymis peccatoꝝ catena di rupta est.ix.xxxix.
Cõtritiõis remedio miles q̃dã iã moriens veniã pctõꝝ accepit.ix.xxxj.
Contrit⁹ sub ipo puncto sũmersiõis inso lentissim⁹ iuuenis ad celestia regna me auit.x.xv.
Cõuertit puerꝰ Theodoric⁹ draconi da tus ad deuorandũ.j.lxvj.
Cõuersionẽ ptrahens vsq̃ ad mortem sta tim vt pniam nominari audisset obdor miuit.j.xciij.
Cõuersa meretrix statim morik ꝛ ad regna celestia cõmeauit.ij.lxij.
Connersionẽ Euagri⁹ semel ꝛ iterũ distu lit.sed dñi flagellis cõmonit⁹ pfecte cõ pleuit.ij.lxv.

Tabula

Conuertit latro Pafuncio ꝓtra morē suū vini calicē potante.ij.lxxv.
Cōuertit ego ex visiōe glie tētati ꝓis sui z supplicioꝝ mris pspate ī mōo.ij.clxxxiij
Conuertit pctōr ex verbo dei.z quē demones ad ecclesiā ptraxerūt angeli letātes educūt.ij.clxxxvij.
Cōuersionē differēs vsq; ad morte et tunc deū inuocās a demonib irridet.ij.ccij.
Cōuertit tribun⁹ hūilitate duoꝝ Wacharioꝝ.ij.cciij.
Cōuersiōez ptrahēs miles ī despatōem lapsus aiaz int̄ man⁹ diaboloꝝ exhalat.iij
Cōuersionē differēs faber ferrari⁹ infernū vidit aptum.iij.ix. (viij.
Cōuertit Alexāder p piscē a btō Bernardo bñdictū.iij.xiij.
Cōuersiōis ꝓpositū relinq̄ns Joānes Valētie eps pene fuisset de libro vite delet⁹
Cōuertit Bernard⁹ studētes Parisi⁹ in magno nūero deuota pce q̄s prius nō potuit pdicatiōe.iij.xix. (iij.xv.
Conuertit Bernardus latronē eductū ad suspēdiū.iij.xx.
Cōuertit inuit⁹ adolescens q̄ sepe dñm ne cōuerterēt rogauerat audiēs in nocte: si a Clarevalle discesseris añ pentecosten morier⁹.iij.xxv.
Cōuersiōe sua pfecta Arnulph⁹ magnā cōsolationē in morte ꝓmeruit.iij.xxvj.
Cōuertit latro benivolētia s. Odonis.iiij
Cōuertit India ad fidē p captiuos Edisiū z Frumētiū.iij.lxxiij. (xxxix.
Conuertit Hiberoꝝ gens p mulierem captiuam.iij.lxxv.
Cōuertit gēs Burgōdionū eoq; deū christianoꝝ suoꝝ fidelē adiutorē esse audierit.iij.lxxxij.
Cōuertit puer Albertus ꝓbis Jordani et pulcer teutonic⁹ ab ipo Alberto.v.lvij.
Cōuertit q̄dam de gēte tartaroꝝ visa glia chri z sctōꝝ ei⁹.v.cxxv.
Cōuertit p btm Bernardū orōne Heric⁹ german⁹ reg; Frācie.vj.ij.
Cōuertit cleric⁹ visa pena infernali Lantg uij Lodowici.vj.v.
Cōuertit dñs Bernard⁹ hūili ꝓuersatiōe bti Frāciſci.vij.xiij.
Cōuertunt tres latrones benignitate sci Frāciſci.vij.xiij.
Cōuersi actoribz cōuersionis sue in futura vita magnas grates refundūt.vij.xxxv
Cōuertit mgr Rolād⁹ oēs delicias citius transire conſpiciens.vij.xlvj.
Cōuertit q̄dam solēnis mgr hūli ammonitiōe pastoris sui.vij.xlviij.
Cōuersiōe sodaliū suoꝝ puocat⁹ studēs q̄dam ꝓiectis libris q̄s isan⁹ ad pdicatorū ordinē festinauit.vij.xlix.
Conuertit q̄dam p delicijs oēm pniaz abhorrens cū audisset: subter te sternet tinea ꝛc.vij.l.
Cōuertit q̄dam qr vidit tenerītudinē suaz inferni penas tolerare nō posse.vij.lj
Conuertunt duo de vaga vita.vn⁹ voluntarie: alter idustria sodalis in spelūcam inclusus coacte.vij.lxxvij.
Cōuertit Theodor⁹ diuinoꝝ bñficioꝝ cōsideratiōe compunct⁹.vij.xcj.
Conuertit magr Sylo visa pena discipuli sui.viij.lxv.
Cōuertit Joseph iude⁹ medicus eoq; beatus Basili⁹ vltra cursum nature vitam suā p diē plōgauerit.viij.lxxxiij
Conuertit benignitate z orōne Pachomij puersus Siluan⁹ z ex importabili oīb speculū ꝓtutū efficit.vij.xciij.
Conuertit Dūstann⁹ graui infirmitate cōpulsus.viij.j.
Cōuertunt milites ceruisiā a btō Bernardo bñdictā bibentes.viij.xxvj
Conuertit sorōr Bernardi orōnib et amonitiōib eius.viij.xxv
Cōuersi in iuuentute ad dñm q̄nta p alīs glia resplēdebūt.ix.xliij
Conuertit latro exēplo pnie innocēt; frīs puocatus.ix.xlvj.
Conuertunt tres milites celi gaudia cogitantes.ix.xlvij.
Cōuersiōez ptrahēs z in mrt; studijs stare ꝓponēs repētina morte pcutit.ix.xlix
Cōuertit Guerric⁹ timore mort; qr audiit oēs antiqs pres veteris testamenti mortuos.vij.xlix.
Chorea ducētes in nocte ntitat; maledicti a sacerdote integro anno chorizarī.iij.
Chorizatrix a demone possidet.iz (xlvj.
ab innocēte puero mirabil'r libat.v.xc.
Chorizare solita in fest; baculo q̄ pila pcutit occidit.z ei⁹ corpus ab infernali tauro dissipat.v.xcv.
Chorizātibz tybicinās a fulmīe pcutitur: brachiū a corpe diuellit: corp⁹ ex sepulcro ad inferna rapit.v.cxxviij.
Chorea ducēs ꝓterua femīa repētina morte ꝓcussa ē.vj.xxxij.

Exemplor

Choreas p̄chīo ſpernens ꝑgo celeſti cho
ree intereſſe ꝓmeruit.ix.l.
Choreis libenter iūcta femīa a demōe ra
pīt z p̄ catilenis ticio ardens ori ei⁹ im
pingīt.ix.lj.
Choreis feſſa femīa ad inferna rapet niſi
Marie vgīs auxiliū iclamaſſet.ix.cvij.
Item aliud.cxj.
Corpalia lauās deuota femīa vidit Ma
riā puer Jeſū ſup ea reponētē.ix.lxxvij
Correctionē diſcipline ſubterfugiēs Hu
go de ſancto victore a demōibꝫ grauiſ
ſime ꝑberat.v.xlj.
Correctionē recipe nolentes duo inſolen
tes iuuenes terrent a demone z in inſa
niā verſi ſunt.v.xlij.
Correctionē capitularē demon exhorrēs
capituli locū intrare ñ audet.viij.xij
Corrigere pueros.vide in Puer.
Corripit p̄rez impatorē Magūtin⁹ epūs ō
llicito mrimonio.z īcarcerat ab eodē.j
Corripe.cre etiā in Reꝑhendere (c.
Crines vane z inordiate pectinādo femīa
pectine igneo ſe p⁹ mortē viſa ē pectina
Cruce ñ ſignās comedēdo la (re.ix.clij.
ctucā monialis obſidet.j.viij.
Cruce ſignat⁹ iude⁹ demōes clamātes au
diuit: ve ve vas vacuū: ſed ſigtū.j.xxxj.
Crucī ſignū freqnt in pectore pingēs ope
roſiſſimā crucē in pectore hīe poſt mor
tē ꝓſpicit.v.xxxix.
Cruce inocēs puer mirabilr ab obſeſſa di
abolū effugauit.v.xc.
Crucī ſigno ſctūs Frācisc⁹ lupi rapaciſſi
mi ſeuiciā mitigauit.vij.xx.
Crucis ſig cōuerſus vinū bibēdū nō bndi
cens a demone poſſidet.vij.lx.
Cruce ne Edmūd⁹ ſe ſigret diabol⁹ vtraſ
q; man⁹ ei⁹ cohibēdo ꝓſtrinxit.viij.ix.
Cruce ſe ſignās aſin⁹ ſcti reguli a demonis
impetitiōe defendit.viij.xcvj.
Cruce cibū nō bndicēs feīa a demone poſ
ſidet.ix.liij.
Crucī ſignaculū formāte notario demonū
ethiopica turba diſparuit.ix.liij.
Crucī ſignaculo q̄dā demonū phantaſticū
caſtr̄ ſubuertit.ix.cxl.
Crucī z crucifixi mēoriā.cre ī Paſſiōe dñi
Culpā būlit ꝓfeſſ⁹ inocēs Eulali⁹ meruit
q; matta ſua igne cremari ñ potuit.ij.xl.
Culpā ex corde cognoſcēs ab offenſo fra
tre ſuſcipit q̄ ante repulſam patiebat ab
eodem.ij.clxxij.
Culpā agnoſcētes fratres q̄ ſeipſos caſtra
uerunt ab ercōicatiōe ſoluunt.ij.clxxij.
Culpā ſuā ſupbꝫ demon fateri non pōt nec
deū dñm ſuū agnoſcere.v.xxxv.

Amnati tanquā

o niues viſi ſūt ad inferna deſcē
dere.ix.lxxx.
Simile quaſi babet ibidē.lxxxij.
Date z dabit vobis ꝛc.vj.xliij.
Debita vidue tardi⁹ ſoluēs a ſctō Andrea
et Gregorio grauit flagellat.j.cx.
Debita nō ſoluens fabro ferrario q̄ pur
gatorio poſt mortē affligit.v.cxxiij.
Dedicationē oratorij ſcti Sebaſtiani fre
q̄ntans mulier vicio carnis polluta no
cte ꝓterita a demōe poſſidet.j.xvj.
Dedicatā eccl̄iam Arrianoꝝ demō in ſpe
cie porci exire compellit.j.xliij.
Dedicat eccl̄a ſcti Dioniſij ab ipō dño Je
ſu.iij.xxviij.
Dedicationē eccl̄ie celebrātes tybicina p
uocās ad ludos laſciuos fulmine pcuti
tur.v.cxxviij.
Dedicatōes ꝓpter bona vina freq̄ntās: py
ce z ſulphure in iferno potat.vj.xcvij
Defūcte matrī ſolitos ſeptē pſalmos ñ ſol
uēs btūs bernard⁹ a dño pclamat.iij.vj
Defuncti aīa orōnibꝫ fratr̄ ſe poſtulat ad
iuuari.iij.xlvj.
Defūctoꝝ aīas dño q̄tiēs p cimiteriū iret
recōmēdans q̄nta iocūditate p⁹ mortez
ab ipſis aīabꝫ ſuſcept⁹ ſit.iij.xliij.
Defunctoꝝ anie militē ꝓ ſe orare conſuetū
ab inimicoꝝ manibꝫ liberarūt.iij.lxv
Defunctoꝝ aīe ſacerdoti oranti p eis amē
reſponderunt.iij.lxvj.
Defunctoꝝ aīe a ſcō Odilione z ſuis frībꝫ
a demonū manibꝫ liberant.iij.xliij.
Defūcti Bndicti pape aīa meritī ſcti Odi
lionis a purgatorio liberat.iij.xliij.
Defunctoꝝ anie in eqs infernalibꝫ viſe ſūt
equitare.iij.lxj.
Defunct⁹ miles miſſis z orōnibus ſe petūt
adiuuari.iij.lxij.
Defūctoꝝ miſſas indies legens infinitas
animaꝝ man⁹ ꝓ ſe corā epo fideiubētes
aſpexit.v.cxviij.
Defūcti filij mortē nimīū ꝭflēs mr̄ vt ī miſ
ſis p eo lachrymaſ fūdat āmoneт.v.cxix
Defunct⁹ Otto impator orōnes deuotorū
ꝓ ſe fieri poſtulauit.v.cxx.

Defunct⁹ ꝫ milit̄ q̄ eqū paupib⁹ dandū sibi retinuerat duri⁹ inuehīt.v.cxxj.
Defuncti aīa p̄cio laboris q̄d nōdū soluerat reddito a purgatorij pena laxat.v.
Defuncti apostate aīa duomi⁹ (cxxiij.
lia annoꝝ purgatorij p̄cib⁹ deuotoꝝ adiuta in duos annos cōmutauit.vj.vj.
Defūcto p sclauinia p̄stita orōib⁹ ñ succurrēs sacerdos a demōe ꝓberat.vj.xcviij.
Defūcti aīa post cētū ꝓ nr̄ fris Conradi liberat a penis.vij.xv.
Defunctoꝝ infinitas aīas Joānes de Aluernia celebrās a purgatorio in celū vidit euolare.vij.xxxix.
Defuncti aīa a q̄ndecim annoꝝ purgatorio p vnam missam liberat.vij.liij.
Defunctoꝝ aīe ab herediby suis postulāt adiuuari.vij.lv.
Defunctoꝝ trigintatres aīe meritꝫ sancti wichmāni morientis a purgatorio liberant.vij.lvij.
Defuncti aīa q̄ libēter ꝓfessiōes pauperuꝫ audierat lachrymis eoꝝ a purgatorio educit.vij.lxviij.
Defunctoꝝ aīe officiū defūctoꝝ a frē q̄dā p se postulāt celebrari.vij.lxxj.
Defūctoꝝ abiectio: sepultura req̄em: celebrioꝝ ꝓ pena nōnūq̄ solet īducere.vij.
Defunctoꝝ cōmemoratio q̄re īstituta sit.iiij.xliij.et.viij.lxij.
Defunctꝫ nō est detrahēdū: sed eis potius subueniēdū.z pl⁹ valēt eis orōnes iusto rū q̄ impioꝝ.viij.lxvij
Defūctā sororē Malachias missis deuotis a purgatorio liberauit.viij.clvj.
Defuncti trēs caulant se in penis detineri: eoq̄ viui trēs vigilias z ceteras orōnes deuote nō p̄soluerūt.ix.cxlij.
Defuncte matrꝫ aīam puer aureo hamo extrahere videt ex purgatorio.ix.cxliij.
Defuncti p̄ris aīaꝫ in pcō mortali exist̄s filiꝰ iuuari nō potuit.ix.cxlviij.
Defunctoꝝ aīaꝝ Eusebi⁹ dux missis z elemosynis subueniēs: eaꝝ adiutorio z ab inimico eripit z ad p̄seuerantiā exhortatur.ix.clxxxiij
Defunctoꝝ officiū sepe legentē suspēdens eps itaq̄ p cimiteriū acri cōminatione a defunctꝫ terret.ix.clxxxv.
Defunctꝫ quō subuenit. q̄re in Oīo: Missa: et Purgatorio.
Delicioſa vxor ducꝫ Venetie iusto dei iudicio corpe toto cōputruit.j.lxxxiij.
Delicate Sophie corp⁹ post mortē grauius fetet.j.lxxxiij.
Delicati z nobiles rusticanis opib⁹ nō sūt p̄grauandi.ij.cxlij.
Delicijs carnis nimis indulgēs femia ī infernā demergit.ij.clxxxiij
Delicijs h⁹ secli ītēdētes illi simulant q̄ vni cornē fuglēs ī barathꝝ plabit.iiij.xvj.
Delicias carnis z mōi mgr̄ Rolād⁹ vidēs eē fugaces: ordinē p̄dicatoꝝ ītrauit.vij.
Delicie carnales q̄ndā diuitē ad (xlvj.
guissimas īferni pēas deducūt.ix.lxxxv
Delicie quere etiā in Bula.
Demonis noīe vocās mācipiū suum Stephan⁹ pbr̄ vt se discalciaret: statim sensit diabolica factiōe calceos diſligari. Nō g̃ leuit diaboli nomen est exp̄mēdum.j.
Demon ab obsesso eiect⁹ por⁹ (xxxviij.
cū ingredit.j.xxxix.
Demones de tētatis frib⁹ Pachomi⁹ audiuit colloq̄ntes.ij.xliij.
Demones orātes frēs videte Macharlo multipl'r illuserūt.ij.xlix.
Demon aīas in celū volare volētes in specie gigantea phibuit.ij.lxxxviij.
Demone maluit q̄ spū fornicatiōis Innocenti⁹ suū filiū possideri.ij.lxxix.
Demon gliat qr̄ sctm̄ heremitā ad lapsum carnis post quadragesimū annū pduxerit.ij.cviij.
Demō pnacē ad patr̄ ꝓsilia iuuenē seduxit in specie aq̄le.ij.cxxiij.
Demon in diuersis formis: nūc Gabriel: nūc chr̄i senes būiles z deuotos decipe nō potuit.ij.clxx.et.clxxj.
Demon cum pluriby ampullis frēs tentaturus prexit.ij.clxxxv.
Demones pctōrem capistro ligatū videte Paulo simplici traxerunt ad ecclesiā.ij.clxxxvij.
Demō in specie angeli patri apparēs p̄ri⁹ um discipulum exemplo Abrae īmolare psuasit.ij.ccxiij.
Demō Radbodū regem pulcra sibi mālione pmissa decepit.iiij.xxxij.
Demon matisconēsem comitē q̄ q̄ndā iniuste occiderat infernali eq̄ iniectū videtib⁹ cūctꝫ p aera trāsportauit.iiij.lxij
Demon emptā in ꝓuinio aīam cum corpe ad inferna deuexit.v.cxxvj.
Demon ī specie monial' nisus ē militē longioris vite pmissione decipe.v.cxxxiij.
Demon mēdacē se esse fatet.v.cxxxv.

Demon pastorē bonū ꝑmo ꝓphetia mor-
tis, deinde alijs plīb tentatōib decipe
laborauit. vj. xx.
Demones castaldi dñi ꝓberauerunt sctm̄
Franciscum. vij. viij.
Demon in singlis officinis monasterij se
sui aliq̄d inuenire letat. viij. xiij.
Demoni homagiū faciēs penitētia t ora-
tionib sctī Basilij liberat. viij. lxxx.
Demones impediūt contritionē: pfessiōez
et restitutionē. ix. xxxviij.
Demō dat alapā fratri nō inclinanti se cū
caneret: et hō fact⁹ est. ix. lxxv.
Demōes milti cellā vni⁹ heremite inq̄etāt.
sz itegrā citatē vn⁹ regere ꝓspicit. ix. cciij
Demō post septēnij tētationē papā i forni
catione ꝑstratū sandalio ei⁹ p sig victo-
rie accepto suo ꝓncipi nūciauit. ix. cciij
Demon. quere etiā in Tentatio.
Deridēs paupes mēdicātes iuuenis a san
cto Andrea t Gregorio flagellat. j. cx.
Deridens Ludowicū regē Frācie cōtorto
collo plagat. v. cxxxix.
Deridentes pueri sanctū Wagnobodū a
deo plagati sunt. viij. clij.
Deridētes abstinētiā ꝓiecti t socior⁹ ei⁹
solario cadente oppssi sunt. viij. cliij
Despectū mūdo se reddēs Equici⁹ in altū
ꝑfecit apud dñm. j. x.
Despici se vidēs ꝑ Wasseo sanct⁹ Franci
scus valde letat. vij. xxviij.
Despect⁹ mundi amor. q̄re in Humilitas.
Despare nolēs penitēs in sepulcro demo-
nes vociferātes audiuit: vicisti nos. ij. ij
Despare nullus debet dū Wuci⁹ latro cō
uertit. ij. x.
Despatione tentatus in fornicationem la
psus dixit. nō peccaui. ij. xciij.
Despare faciēs fratrē tentatuz: grauissima
fornicatiōe tentat. ij. c.
Despationē vicit senex lapsus: et pnia sua
miraculosum lumē in nocte pasce ꝑme-
ruit. ij. cix.
Despatiōe tentat⁹ frat pmissiōe abbatz pō
cij de salute sua cert⁹ efficit. iij. xxiij.
Despans ifirmari⁹ seipm iugulat. sed mise-
ricordia spūssctī ad pniaz reduat. iij. liij
Despans Hildebrandus latro ꝓpt solam
desperationē se dicit esse dānatū. vj. ix.
Desperans vsurari⁹ ab infernali equo ad
loca penaz deuehit. vj. x.
Despatam neptem suā Abraam heremita
cōuertit. viij. xx.
Despatus nō est caupo etiā a demonib in
aera rapt⁹. et ido veniā meruit. ix. xxxvij
Desperat⁹ peccator moriturus charitate t
astutia sancti heremite ad spem vite re-
ductus est. ix. xl.
Despatus nō est miles criminosus mori-
tur⁹: sed se virginis filio recōmendans:
veniam impetrauit. ix. xlj.
Despare nemo debet etiam in mortis arti
culo constitutus. x. xv.
Desperatus iuuenis Lubicen. seipsum oc
cidit. x. xvij.
Detractor et suam t audientis animā inte-
ficit. ij. lix.
Detrahēs alteri durissimo carceri penitē-
tiali mancipat. ij. cclxiij.
Detractionuz libellos q̄s ꝺ se chriani epi
offerebāt Cōstātin⁹ ipator excussit. iij.
Detrabētes sctō Attalo mala (lxxij.
morte interierūt. viij. clj.
Detractor in iudicio sctōs oēs vindictam
cōtra eū postulātes audiuit. ix. lv.
Detrabentē clericū eps nō corrigēs cū eo
grauiter in purgatorio cruciat. ix. lvj
Detractor moritur⁹ linguā suā pcutiēs di-
xit. ista lingua pessima me damnauit. ix.
Detractor post mortē apparēs (lxvij.
linguā igneā vsq̄ ad terrā depēdētē den
tib corrosit t exuit. ix. lviij.
Detrahere. q̄re etiam in Diffamare.
Deꝰoia videns in specie pegrini apparuit
oculū habens in occipitio. j. cxj.
Deus gentilis sacerdotz infirme potentie
nisi licentiat⁹ a sancto Gregorio loq̄ nō
potuit. iiij. lxviij.
Diffamās iniuste lectorē femīa parere nō-
potuit: sed horribiliꝝ clamans mendacij
sui penas ꝓsoluit. ij. xc.
Diffamationē de fornicatiōe Wacharius
abbas patientissime tulit. ij. cxliij.
Diffamans Marinā ꝓgnē demōe possi-
dē et ipsa Marina eandem diffamati-
onem patienter sustinens miraculis effi
cit gliosa. ij. ccxj.
Diffamans de furato psalterio Pafnucīū
adolescentē a demone possidet. ij. ccxj
Diffamantes sctm̄ Narcissum iustas mē-
dacij sui penas perceperūt. iij. lxvij.
Diffamans alios mendose furibūdus lin
guam ꝓpriam dentib laniauit. v. xcij
Diffamare diabolus sctm̄ Siluanū studu
it vt suo edificati exemplo scandalū pa-
terent. vij. lxxviij

Diffamare volens sctm Vincētiū femina a demone cepit fatigari.viij.xvj.
Diligēdū se a ꝙgie dicebat chīs qz formosus erat:bonꝰ:dulcꝫ:z generosꝰ.v.cxxx.
Diliges dūm deū tuū audiēs ī scholis cōuertīt.ix.xlv.
Diligentis deū femie coꝛ scissum est z innētū est in eo scriptū Diligo te zc.qz creasꝰ redemisꝰ.dotasꝰ.me.ix.lxxiij
Dimittēti patricidiū occisoꝛi crucifixꝰ dñs trib⁹ vicib⁹ caput inclinat.j.cv.
Dimisit Epiphaniꝰ offensam ꝑ⁹ ꝗ̄m membꝛa sopoꝛi dedisset.ij.xcviij.
Dimittens rustico fraternā mortē amoꝛosas iclinatiōes crucifixi ꝓmeruit.v.xlv.
Dimittere nolēs offensaꝫ moꝛtuꝰ audiuit: nec pepcit:nec parcā.ix.xciij.
Dimittere nolētes visi sūt se mutuo ī inferno in ꝓtes ꝙcidere.ix.xcv.
Dimittere nolēs femia acceptura coꝛpus dñi vultū auertit.ix.xcvj.
Discretio.quere in Indiscretio.
Disciplinę zelosum sctm Attalū ꝓsequntes mala morte plagant.viij.clj.
Disciplina quere in Correctio
Discordie studēs puersus monachꝰ demoni se dedit:z ad inferna descēdit.j.xciij.
Discordie tumoꝛe inflatꝰ pbꝛ demoni se famulū tribuit.j.ciij.
Discordias graues hūilis abbas māsuetudine vicit.j.cvij.
Discordie renūcians z pacē reformans latro veniam pctoꝝ Apollonio monente accepit.ij.v.
Discoꝛdie auctoꝛ repentina morte pcutit: et a bestijs effossus lacerat.ij.vj.
Discoꝛdantis cū frib⁹ litigiosi frīs surusculam demon subuertit.ij.cxvj.
Discoꝛdie vicīū supantes feie pacificecq; vinētes Zacharīo meritꝫ ꝓponūt.ij.ccv
Discoꝛdie cuiusdā magne dans occasiōez q̄dā eps sanctus acerbas purgatoꝛij penas exoluit.iij.xxxj.
Discoꝛdie z dissensiōis auctoꝛ ꝓsus q̄dam ꝓpter nouas botas terribili morte interijt.ij.l.
Discoꝛdie z dissensionis auctoꝛ ꝓpositꝰ q̄dā monialīū duriꝰ a q̄dam obsessa q̄ celebꝛare auserit increpat.ij.lvj.
Discoꝛdie sedāde causa Gꝛegoꝛiꝰ q̄dā fluuiū in aridā oꝛōne ꝙuertit.iij.lxix.
Discoꝛdias nolēs ꝺponere oꝛāte iacobo ꝺ vitriaco moꝛbo caduco coꝛripit.v.xliij
Discoꝛdias seminās inter viꝝ et feminaz a demonib⁹ rapta ad infernum deportatur.ix.xciij.
Dissensio.quere in Discoꝛdia.
Diues cattis apparētib⁹ ad inferna deducitur.sed paupcula vidua moꝛitura a beata virgine ꝙsolat.iij.v.
Diuites frequēter sollicitudinib⁹ lantant cum paupes liberꝫ animis dulce melos ad sidera fundunt.ix.lx.
Diues q̄dam ꝼm q̄litatē delectationū q̄litates visus ē recepisse penaꝝ.ix.lxxxv.
Diues.q̄re etiam in Auarus
Diuitiaꝝ ꝓcēptꝰ.q̄re ī Pauptatꝫ amatoꝛ.
Docens alios q̄dā sctus pꝛ seipm ab errore coꝛrexit.nam ad seculū tentatꝰ ire disposuit.ij.iij.
Docere alios q̄dā viam vite etiam sub vite sue ꝓditione nō potuit.iij.lxxxj.
Docens aliū zodomitice viuere a moꝛituꝛo maledicit.v.lxx.
Docet mala femina innocētē puerꝝ ꝓcreare.v.xcj.
Doceri sanctus Pachomiꝰ a puero senex nō erubuit.vij.xcvij.
Doctrina simplici sctī epi pbꝛ ꝙuertit qui nullis doctoꝝ viroꝝ argumētis potuit ad fidem inflecti.iij.lxxij.

Bius curialis

e cū iuuencula quā ex baptismate susceꝑit fornicatꝰ gehēnalib⁹ flāmis exurit.j.lxj.
Ebꝛiosus senex discipuli patientia emēdatur.ij.cxxj.
Ebꝛiosus faber ferrarius infernum apertum vidit.iij.ix.
Ebꝛiosi sacerdotꝫ coꝛpꝰ sacroꝝ locoꝝ sepultura indignū iudicat.vij.lxxxvj.
Ecclesiam violare volētes Longobardi a demone possidēt.j.xj.
Eccliam intrās feia post nocturnū mariti ꝓcubitū a demone possidet.j.xvj.
Eccliam tpe oꝛōnis exīes mōachꝰ a demone trahit.sed ꝙga pcussus a bto Bñdicto emēdat.j.xxj.
Eccliam vi intrare volēs q̄dā arrianꝰ eps subitanea cecitate pcutit.j.xlij.
Eccliа arriana dedicata sctō Gꝛegoꝛio.q̄ propter demon in specie poꝛci eam exire compellit.et alia multa in eadē ecclesia ostendunt.j.xlij.

Exemplor

Eccl'iam dormiēdi causa sub horis exiens a demone equitat & turpis apostata effi citur. ij. lix

Eccl'esiā visitās & audiēs cātari Heu mihi dñe q; peccaui: cōpungit & ad p̄dicatorū ordinē ingredit. vij. xlviij.

Eccl'iam tarde adire & cito exire diabolica factiōe docemur. viij. xiij.

Eccl'iam exeuntē p̄l'm añ finē diuīor Johannes elemosynari⁹ exiēs & ipe int eos sedēs correxit. viij. xliij

Eccl'iaz freq̄nt freq̄ntās diues efficit labo rioso vicino eiusdē officij ad indigētiam p̄uenīēte. viij. xlv

Eccl'ie locū fabulatiōib; p̄phanātiū a demo ne sacerdos pctā scribi vidit. ix. ciij

Elatio q̄re in supbia

Elemosynā alior retinere noluit frat q̄ do minis suis inuitis annuā pēsionē soluit. ij. xxxij.

Elemosynā datam a sctā Melania abbas Pābo noluit numerare vt eā m'lto meli us dñs nūeraret. ij. lxxj

Elemosynā solitā infideli sollicitudine rep̄ uās crucz sui guillima ifirmitate corrigi tur. ij. cxij

Elemosynā dādā paupib; poti⁹ q̄ amicis & eccl'ie abbas Pastor asserult. ij. cxlj

Elemosynā tribuens paupib; senex panib; abūdauit q̄n tenax frat ad indigētiā du rā p̄uenit. ij. clij

Elemosynā simoniaci sacerdotis Stepha nus abbas nullatenus adquieuit suscipere. iiij. xxxvj

Elemosynā ab Epiphanio p illusionē ficta morte recipe volēs vera morte defungi tur. iiij. lxxix

Elemosynā comes carnotensiū dās seipm vsq; camisiā spoliauit. v. lij

Elemosynā tribuēs q̄ddā monasteriū dite scebat. sz cū cepisset manū ꝓtrahere & ele mosynas nō dare fugatis frib; date & da bit: depaupatū est. vj. xliij.

Elemosynā ob vanā gl'iam miles faciēs pē ni pena inferni damnat. vj. xciij

Elemosynā accipiens sacerdos & p dantis aīa nō orās grauissime a demōib; p̄bera t. vj. xcviij

Elemosynā faciēs sctūs Joānes elēosyna ri⁹ cētū numismatū ligaturā recepit & ipaz miscōiam i specie p̄gis vidit. viij. xxx.

Elemosynam vni paupi Joānes elynarius pluries dedit dicēs. ne forte dñs me⁹ sit. viij. xxxj. Et plura notabilia exēpla ha benf ibidem infra p totam vitā Joānis elemosynarij.

Elemosynam daturus Serapiō vestimē ta: euangelium: & seipsum vendidit. viij xxxviij. Item ibidem habetur de Petro telonario qui etiam seipsum vendidit. xxxvij.

Elemosyna triginta librarū Joannes ele mosynarius a Troylo epō celestem do mū compauit. viij. xlj.

Elemosynā tribuēs q̄dā eo ampli⁹ ditesce bat quo plus tribuebat. viij. xlij.

Elemosyna scutelle argētee quā Gregori⁹ naufrago dedit p̄mouerī in papam p̄me ruit. viij. xc.

Elemosyna de iniuste adq̄sitz facta nec ve niam nec gr̄am p̄meret. viij. cxl.

Elemosynario Arnulpho porci in mānda to taciturnitatz obediunt. viij. cliij.

Elemosynā dans diacon⁹ sancti Herma ni duor denariorū ducētos solidos re pente recepit. ix. cxxv.

Elemosynā tribuēs i p̄pria p̄sona paupib; Ludowic⁹ rex Francie dixit. Hi sūt sti pendiarij q̄ p nobis pugnāt. ix. cxxxj.

Elemosynas largissimas tribuēs Tyberi us impator bina vice thesauros absconditos meruit inuenire. ix. cxxvij.

Elemosynā largissimā q̄ttuor milib; pau peribꝫ tribuēs Euthici⁹ vocē audiuit ce lestem. ix. cxxx.

Elemosynis impetrās diues vt paup p se oraret: & a subitanea morte: et ab eterna damnatione tutat. ix. xl vj.

Elemosynā facere nolēs vsurari⁹ potatus liq̄facta pecunia audit demones dicentes: aut sitisti: aut bibe. ix. cxvj.

Elemosyna. q̄re etiā in Misericordia.

Epus ne fieret Ammoni⁹ abbas aurē sibi p̄cidit. ij. lxvij.

Eps factus abbas Hyceta guiori se pnia macerauit. ij. xciij.

Eps. q̄re infra in Prelatus & Pastor

Equicius q̄lis fuerit. j. vij. et infra.

Erubescit peccare femia cū Effrem in cō spectu hoim q̄ in conspectu dei peccare nō erubuit. ij. cxxxvij.

Esk kilius postea Danor episcopus cōuer titur. iij. xxxij.

Eucharistiā in formā pueri mutataz et ab angelo in partes sectā quidam dubitās senex aspexit. ij. clxxxiij.

Eucharistiã ī formã pueri mutatã deuotissim⁹ ꝓlegꝰ abbas aspexit ꝛ ãplexꝰ puerũ dulcia oscula chr̃i labijs fixit.ij.clxxxvj.
Eucharistiã apes facta pyride cerea canonris cõcentib⁹ laudauerũt.v.cciij.
Eucharistie pñtiã demonũ phãtasma sustinere nõ potuit.v.cxxix.
Eucharistie sacr̃m venerantes apes ecclesiã miri opis ꝯstruxerũt.vj.lxviij.
Eucharistie ꝑtute miracula hereticoꝝ Albigen̄.sup aq̃s ambulantiũ cessauerũt: ꝛ ipsi in aq̃s suffocati sunt.vj.lxix.
Eucharistiã a deo iudex iust⁹ recepit quam sibi eps negauerat.vj.lxx.
Eucharistiã verã ab hostia ñ cõsecrata deuotꝰ eps nouit discernere.vj.lxxj.
Eucharistiã venerãs miles vestimẽta in lutũ pcidẽs nõ maculauit.vj.lxxij.
Eucharistie oblatio captiui catenas vinculaq; dirupit.vij.xl.
Eucharistiã ꝓ incredulã mulierẽ Gregoriꝰ oꝛõne sua ꝯuertit in digitũ.viij.xcj.
Eucharistiã sũptura femĩa iracũda ī extremis vultũ cũ despatõe auertit.ix.xcvj.
Eucharistiã acceptã in die pasce: statim pꝰ pasca chorizationũ vanitatib⁹ dehonestãtes horribili plaga cedunt.ix.clxxxvj
Eucharistiã q̃dã deuotꝰ miraculose suscepit sed tactu exprimẽtũ cape nisus id qõ sensit amodo nõ sensit.ix.clxxxvj.
Eucharistiã frãgẽs in missa pbr̃ visus est a puero q̃dam infantem in frusta concidere.ix.clxxxvij.
Eucharistie sacr̃m ob puersi sacerdotꝭ pfidiã in carnẽ cõmutat.ix.clxxxix.
Eucharistia a iudeis ī vratislauia atrocit vulnerat ꝛ sãguis chr̃i a nouo effudit.x.
Eucharistiã demões ipi venerãt.x.iij. (ij
Eucharistie sacr̃m oviculã a lupo raptã custodit illesam.x.v.
Eucharistiã sumere.q̃re in Cõicare.
Excõicatꝰ p furto coꝛuꝰ misera cepit infirmitate pedetentim deficere.xij.lj.
Excõicate muscẽ a btõ Bernardo repenti na morte p pauimẽta sternunt.xij.lij.
Excõicati militꝭ panẽ etiã canes edere recusarũt.xij.liij.
Excõicati silua ꝛ stagnũ celerius aruerũt. ix.lxj.
Excõicati domũ execrãtes ciconie suos nidos ad alias domos trãstulerũt.ix.lxij.
Executoꝛ testamẽti.q̃re in Testamẽtũ
Exẽplis sctis subditos ꝓuocãs ad melioꝛrẽ vitã moꝛitur⁹ magꝫ lucꝛ deducit.v.xij.
Exẽplo bonoꝝ sodaliũ suoꝝ claustra petẽtiũ q̃dã studẽs parisien̄.ꝓiectꝭ libris ꝛ serico pallio q̃si ilan⁹ ad ꝑdicatoꝝ ordinẽ festinauit.vij.xlix
Exẽplis hoies efficaci⁹ ad bonũ vl̃ ad malũ ꝓmouent.viij.xj.
Exẽplo ꝯstãtie scẽ fidei capꝛasi⁹ animat ad pugnã.viij.ciij
Exẽplo Serapiõis meretrix luxuriosa cõuertit.ix.xliij.
Exẽplo penitẽtis ꝛ inocẽtis fris latro seu⁹ ad pniam ꝓuocat.ix.xlvj
Excitant q̃dã patiẽtissimi frẽs vt alijs exẽplũ patiẽtie exhiberẽt.ij.ccxxxvij.ꝛ in sequentibus
Exire monasteriũ ad soꝛoꝛẽ visitandã Joãnes vix post.xxiij.annos adq̃uit.ij.xlij
Exire cellã sctũs Nathanael nulli⁹ suasu p sũpsit postq̃ se de vna diabolica factiõe electũ cognouit.ij.lxiij.
Exire cellã nolẽs Machari⁹ in limine celle se ꝓiecit dicens.trahite demones trahite.ij.lxxviij.
Exire tẽtat⁹ frat ad ꝯsilium senis reuersus demões vociferãtes audiuit.vicisti nos monache vicisti.ij.cxlvj
Exire freq̃nt solit⁹ frater a demone increpat.vj.lxj
Exterioꝛib⁹ semel deditus abbas q̃ vix ab ambitu monasterij cuelli potuit totus externus efficit.v.xj

Acies diuia quõ

f omnem creatum decoꝛem excedat.ix.lxij.
Facies õmonũ hoꝛribilissime se.ix.lxxxiij
Familiaritatem secularij hñs lõgioꝛi purgatoꝛio cruciat.vij.lvij
Familiaritates seculariꝫ fugere.quere in fugere.
Felicitas mũdana: q̃re ī ꝑsperitas
Femĩaꝝ regimẽ Eq̃ci⁹ antea nõ assũpsit q̃ eunuchizat⁹ fere sexũ nõ sensit.j.vij
Femie cohabitãs Andreas fundane ciuitatis eps prim⁹ lapsui efficit.j.xxxj
Femiaꝝ ꝯsortiũ repellẽs pbr̃ q̃dã sctoꝝ petri ꝛ pauli meruit visitatiõe moꝛitur⁹ ad celestia regna vocari.j.l.
Femie pñtia senex q̃dã tã vehemẽt foꝛnicatiõe tentat vt oẽs digitos suos flamma cõburẽs ardoꝛẽ nõ senserit.ij.cvj

Femie familiaritatē vltra ōbitū admittēs vir nud⁹ icedēs fornicationē icurrit sed post factū penituit.ij.cxcix.

Femine familiaritatē nō vt decuit fugiens annosus ⁊ pudicus sacerdos fornicaꝝ.v lxxxviij

Femineꝰ tact⁹ illecebra monach⁹ irretitus ꝓpriam sororem tentauit ꝓstuprare.vij. lxxxj

Femīa viriles deuitās intuit⁹ etiā scō martino se visendā negauit.viij.ciiij

Feminā se ad fornicationē puocantē Edmūdus ꝑga pcussit ⁊ oēm tētatiōis impetū ab ea fugauit.viij.v

Femie familiaritate decept⁹ Benebād⁹ p⁹ acceptatā ꝓtinētiā cū ꝓpria vxore iā in sororē mutata peccauit.viij.liij

Femie formā diabol⁹ iduit ⁊ eū bto Andree deuotū ad lapsum p̄cipitare conaꝝ. viij.lxxij

Femiaꝝ familiaritas etiā sctis q̄ piculosa sit.viij.lxxij

Femiaꝝ aspect⁹ sctūs Carilefus q̄nta solicitudine vitauerit.viij.cxl

Festiuis diebꝫ choreas ducēs femīa backo q̄ pila pcutiꝫ necaꝝ.cui⁹ corp⁹ infernalis taur⁹ visus ē dissipare.v.cv

Festiuis diebꝫ venatiōibꝫ vacās mōstruosam plē ex vxore suscepit.v.cvj

Festiuos dies digne celebrans messor denot⁹ diuini opis drachmā i segete pēdentē inuenit.v.cxvij

Festiuitates sctōꝝ deuotissime celebrās in festiuitate oīm sctōꝝ felix ad celestia regna meauit.viij.lxxij

Festiuis diebus laborans paup efficiꝫ digne celebrās tēpalibꝫ rebꝫ multuꝫ ditaꝝ. viij.xlv

Festiuitatē natiuitatis chri cū q̄nta deuotione sctūs frācisc⁹ in silua grecie celebrauerit.ix.lxxiij

Festiuitate natiuitatis chri instāte ꝑgo deuota chīm sup̄ cor suū diligens dirupto corde cū angelis celos ꝓscēdit.ix.lxxiij. Ibidez quō diabol⁹ dedit alapā fratri q̄ audiens cātari Et hō fact⁹ est.nō inclinauit.ix.lxxv

Item ibidem de superiori dicēte papa puer papa

Festiuis diebꝫ farinā ꝓspergēs ⁊ fermētās cruētatos panes inuenit.ix.cxciij

Festiuis diebꝫ sub sūma missa carnes vendens pdigioso mō a domino plagat⁹ est ix.cxciij

Festa sua deuote celebrātibꝫ sci ḡtes magos referre visi sūt.viij.lxiij

Festū ꝓceptōis sue Maria deuotū clericū celebrare docuit.viij.lxviij

Festo natiuitatis die meritis incarnationis christi demonis malicia coarcetur. ix.lxxij

Festū ascēsiōis:q̄re in ascēsio

Festū ephie:q̄re in Rex

Festū purificatōis:q̄re in purificatio

Fetore grauissimo anime damnatoꝝ puniuntur.v.v

Fetore horribili dānati fetebūt.viij.lxxx.

Fetor:q̄re etiā in Odor

Fict⁹ abstinēs mōach⁹ draconi denorādus tradit.j.lxviij

Fict⁹ fraꝝ q̄ humilitatē ꝑbis p̄ferebat corrept⁹ supbꝫ innotuit.ij.cxxx

Fict⁹ monach⁹ ad cuius mortez q̄si sancti hoīs tota ciuitas ꝓuenit a demōe tridēte vulneraꝝ ⁊ ad infernā vt meruit deportaꝝ.ij.ccj

Ficta morte volēs ab Epiphanio sctō epō elemosynā capē vera morte defungitur. iij.lxxix

Fictus ⁊ superstitiosus silentiū obseruator relicto habitu religioso ad seculū reuertit. viij.xij.

Fictione q̄dam ⁊ sancta hypocrisi beatus Dominicus docuit hoīes ad sctām vitaꝫ puocari.viij.xj

Fide hesitās ꝓphan⁹ mercator aīam suā demoni vendidit q̄ eā vna cū corpe ad infera deuexit.v.cxxvj

Fide ⁊ oꝛone sutor monoculus grauissimi mōtis molē trāstulit ⁊ regē tartaroꝝ cōuertit.ix.cxlv

Filiū aliqñ ꝓter peccata parentū plagant. ij.xvj

Filios suos in fornicatiōe adq̄sitos p̄mentes q: ꝓfiteri erubuere dānati sūt.ix.xxx ij.⁊.xxxij

Fletum cōpūctiōis studiosus Antonius in scꝑturis sacris quesiuit ⁊ ante mortē meruit certificari de remissiōe pctōꝝ suorū.j.lxx

Flere pctā solit⁹ sctūs Arsenius pannū sp̄i sinu baiulauit.ij.xlvj.

Flere sp̄ ꝓsueuit coc⁹ q̄ gehēne flāmā sp̄ mēte recoluit.ij.ccxxxviij

Flere solitus peccata sua ab angelo cōmēdaꝝ.iij.vj

Flere solit⁹ pctā sua frat repetitz vicib⁹ mi-
rabilit a dño ꝓsolat.ij.xxxiij.
Flere i missis ꝓ aia filij femia ammonet q̄
supfluas z sensuales lachrymas ꝓ mor-
te filij noluit cohibere.v.cxix
Fletu nimio ꝓpedit⁹ iuuenis pctā sua ꝓfi-
teri nō ꝑualēs i cedula miraculose dele
da ꝓscꝑsit.vj.xj
Flēs incestū cū ꝓprio filio ꝓpetratū feia fa
cile veniā ꝓcq̄t.vj.xij.
Flere solitus pctā sua auē dulcit ꝓcinentez
z se ad celestia gaudia inuitantē audiuit.
vij.lxvj
Flens ꝑ pctis catenā pctōz vna lachrym a
visus est dirupisse.ix.xxxix
Flēt cognati freq̄nt nō tā ꝓpt morientes q̄ꝫ
ꝓpter ꝓpria cōmoda quibus priuantur.
ix.clvij
Fornicari⁹ sacerdos sacramentū altaris co
lūba auferēte amisit.vj.viij.
Fornicari volentē chr̄s i specie mōachi re-
uocauit.ix.xxxiiij.
Fornicatio: q̄re i tētatio z luxuria
Fraudulent penitētes vestimēta ab Jsaac
cogniti cū multa confusione abierunt.j.
xxxvj.
Fraudulētus vsurari⁹ ab ifernali eq̄ ad in-
ferna deuehit.vj.ix
Fraudulētia q̄dā pia q̄dā sodalē suū insolē
tē in spelūca inclusit z monachū ac here
mitā effecit.vij.lxxvj
Fugiēs hoim freq̄ntias mōach⁹ cū a theo-
dosio impatore fuisset occulte visitat⁹ la
tent nocte aufugit.ij.xxxiij
Fugiēs hoim gl̄iam z freq̄ntiā abbas ꝓpa
stor iudicē prouincie recipere recusauit.
ij.xxxv
Fugere hoies docuit q̄daz senex q̄ sp nud⁹
incessit.ij.cxcvij
Furatum caballum patienter sustinens li-
bertinus flagellū quo minaret raptorib⁹
dedit.j.ij.
Furās olera a serpēte terret.j.vj
Furari venientes in hortū Jsaac oēs inuēti
sunt laborare.j.xxxv
Furat⁹ arietē nec discedere potuit nec ab-
icere ꝑdam ꝓpus q̄ꝫ ꝑcib⁹ clericoz iuua
ret.j.xl
Furari volētes dracones deterrēt.ij.x
Furantibus boue m parentibus filius eo
rum rabidi canis morsu in furiam vertit
ij.xvj
Furto captā pellē machari⁹ a leena recipe
noluit nisi ꝓmitteret se ō cetero paupez
q̄drupedia nō lesurā.ij.lxxix
Furatus porcellu⁹ tōsor ab oīa videre deo
in specie paupis ad eū venīte vt reddat
ammonet.j.cxj
Furatus codicē veteris z noui testamenti
patientia senis cui furabatur compungi
tur.ij.cxix
Furātib⁹ res suas senex etiā oblitū saccel-
lū reuelauit.ij.cxx
Furātis man⁹ senex moriēs exosculat di-
cēs gr̄as ago manibus ist⁹ q: ꝓpter eas
vado ad regnū.ij.cxxij
Furari solit⁹ panē Serapiō tādiu ꝑ mor-
bo laborabat q̄usq⁹ humili reuelatōe fur
tū detegeret.ij.ccxv
Furto diffamatus Serapiō sapiētissime
tulit.ij.ccxxj
Furari solit⁹ nouiti⁹ deꝑhendit a demone
possidet furit z morit.ij.xxix
Furat⁹ anulū coru⁹ excōicat z incipit mise
ra ifirmitate pedetēti deficere.ij.lj
Furat⁹ obolū iuuenis nō nisi velatā dñi fa
ciē intueri sinit.vj.cij.
Furtū ꝓpetrās lupa soluto more ad heremi
tam a quo pascebatur ingredi erubescit.
vij.xcix
Furtū faciens monach⁹ de sibi cōmissis a
demonio verat.viij.lxxxvj
Furtū: q̄re etiā in bona iniusta

Loziam celestem

g exptus Marcell⁹ cū a sctō fortu-
nato a mortuis eēt suscitat⁹ inge-
muit dicēs.O q̄d fecisti.j.xviij
Gl̄iam chr̄i z sctōz videns q̄dā tartaroz ad
fidē ꝓuertit.v.cxxv.
Gl̄iam celestē exptus demō vsq̄ ad die iu-
dicij pat⁹ eēt penitere si rursuz ꝑberet si-
bi accessus.v.cxxv.z.vj.lij
Gloriā celestē: q̄re etiā i celest
Gloziam hominum fugiens monachus a
Theodosio impatore salutatus aufugit
ij.xxxiij
Gl̄iam z freq uentiā hominū exhorrescēs
abbas ꝓpastor iudicē ꝓuicie recipe nolu
it.ij.xxxv
Gl̄iam hoim fugiens senex denudans se et
lauās i palude demoniū hīe putari volu
it.ij.lv
Gl̄iam hoim fugiens abbas Moyses iu-
dici se visitare volenti occurrit dicēs.q̄d

Exemplor

Boysen queris: fatuus est ꝛ hereticus. ij. cxxvij.

Bloriā humanā deuitās Symeon abbas cum iudicez se visitatuꝝ cognouisset ca⁹ seum ꝛ panem sedēs in limine manducauit. ij. cxxix

Bloꝛie vane obuiando nō debem⁹ opa bona omittere. ij. cxlix.

Bloriā hoim fugiēs nōna piterij fatuam ꝛ demoniacam se simulauit ꝛ honozata a cōsoꝛoꝛib⁹ nunq̄ inuenienda aufugit. ij. clxxxij

Bloriā hoim fugiēs Pinuphi⁹ relicto monasterio vbi pat̄ erat in alio mōasterio sub iunioꝛis fratris imperio humillime militauit. ij. ccxxvij

Bloria vana tentat⁹ q̄dā frat̄ qualit̄ restiterit. ij. ccl.

Bloriā hoim de suis ꝓtuosis opib⁹ q̄rens femia dānat̄. ix. cc

Blia inanis ī cantādo: q̄re ī cātare

Bloria vana: q̄re in supbia.

Bratias agēs ō modicis bñficijs dei femina nobilē iuuenem in maritum accepit. iij. xix

Bulosa femina lactucā comedens obsidet j. viij.

Bulosus monach⁹ draconi deuoꝛand⁹ tribuit. j. lxvi ij

Bulosus monach⁹ repētina morte ī die natiuitat̄ chꝛi pcutit. j. lxxxj

Bulosus frater ī pctm̄ sodomiticū coꝛruit: q⁹ de frixura comedit. j. lxxxij

Bulosi⁹ educata caro Sophie nobil' femine grauj⁹ fetet. j. lxxxiij

Bulosus ep̄s ilanabile gutturꝫ vuln⁹ icurrit. j. xcij

Bula tentatus q̄dā frater boꝛā p̄andij vsq̄ ad debitū ꝛ regulare tempus ꝓtraxit. ij. xxviij

Bule sue victoꝛes sancti senes cibo ꝓbi dei se reficiētes pulmentū comedere negleꝛerunt. ij. xxix.

Bulā suā vicit Pioꝛ abbas q̄ amariſſimaꝫ sp aquā potauit. ij. xlj

Bulosi distinguētes iter cibū ꝛ cibū sterc⁹ visi ſūt māducare. ij. cxcj

Bula vict⁹ Serapiō parimacē furatū clādestine māducauit. ij. ccxv.

Bula tētatus Andreas archidiacon⁹ monasteriū reliq̄sset nisi misericoꝛs deus legumia mirabili quadam suauitate condidisset. ij. xxj

Bulosus nouiti⁹ a demōib⁹ gallinā assam offerentib⁹ a clareualle extract⁹ demone possessus furēs interijt. ij xxix.

Bulosus infirmari⁹ seip̄m per guttur vulneraujt: sed mirabili mifiꝯcoꝛdia spiritus sancti penitentie reseruatus diu superuixit. ij. liij

Bule impetū domare volens cōuersus latro funib⁹ ventrē strictissime colligauit. iij. xxxix

Bulosi fratres miserabili moꝛte puniti sūt iij. xl

Bulosus q̄dā Elphe discipul⁹ eterna inferni pena damnat̄. ij. xlv

Bulosi monachi repētina moꝛte ꝓcussi ieruerūt. v. v

Item aliud. v. xxxviij

Bulosus p̄sbyter sepult⁹ se dānatū clamat. v. lxxv

Bule dedit⁹ ꝓphan⁹ mercatoꝛ aiam suā vendidit vni demōioꝛ. v. cxxvj.

Bulā viso passo chꝛo monach⁹ cisterciēsis deuicit. v. cxxxj.

Bula acerbissimi pomi tētat⁹ penitēs miles aiam expirauit. vj. xlvj.

Bulosi epi stomachū scindēduꝫ q̄dā ꝙuersus dixit ꝛc̄. vj. xlvij

Bulosus infirmitatē claudicādo simulauit ꝛ a demone claudicāte irrisus apostataujt. vj. xlix

Bulosoꝝ cibi in inferno sūt bufones ꝛ ſpētes. vj. xcij

Bulosus ꝛ ebꝛiosus miles ex cruselino picem ꝛ sulphur cogit̄ penniter bibere. vj. xcvij

Bulam scīus Franciscus cū sancta Clara ceteriſq; fratribus auditu diuini verbi superantes parū aut nihil comederunt. vij xviij.

Bulosus ꝙuersus vinū sine licētia bibēs a demōe possidet. vij. lx

Bule sue victoꝛ carnes ꝙtra oꝛdinez comedere expauescens cito ab infirmitate saꝛnatur. vij. lxij.

Bule ꝛ cōuiuijs dedita aia iudici ꝙdēnāda ꝓpetuo p̄sentat̄. vij. lxxxij.

Bule sue victoꝛes carthusiēses carnes ipisces ꝙuerti meruerūt. ix. j.

Bulam prudēs matrona filios monastice nutriens cohibere in puellis studuit. q̄s extra boꝛā p̄adij etiā aquā bibere vetuit. ix. lxvj

Bule sue impetū seq̄ns mater Augustini a

famula meritbula habiat.ix.lxvij.
Item plura habent exemplis sequentib⁹ de gula.
Bula: gre etiã i ebrietas. Itẽ i abstinẽtia

Abitũ monacha/

b lẽ etruens repẽtina morte pcussus ad inferna deducit.v.v
Habit⁹ monachalis Ludowico lãtgranio post mortẽ indut⁹ pax pfuit ad salutẽ.vj lxxxviij
Hasta ludere: gre in torneamentũ
Hẽrici iperator⁹ vita q̃lis fuerit.iiij.xlviij. t infra
Hereditas iniuste adq̃sita: gre in bona iniusta t vsurarius.
Heretici nomen sup oia mala abbas Agathon exhorret.ij.xxxvj
Heresi antropomorphitana agathon ãnosus pr̃ grauit laborat.ij.ccxviij
Heretic⁹ q̃dã cũ puertere putat ipe ꝓuertit dũ p pdicatorẽ pstigia demonũ denudãtur.v.cxxix
Heretic⁹ ab obsesso flãma cremat t obid obsessus a demõe liberat.v.cxxxvj.
Heretici albienses miracula diabolica facti one operant.vj.lxix.
Hereticis adherẽtes femine q̃sturpi demoni adheserint beati Dñici oratione apparuit viij.xiiij
Horas canonicas intẽpestiue psoluens sãctus Severin⁹ purgabilib⁹ flãmis aduris.j.xcviij.
Horas in lecto psoluẽs debil frat a demone accusat.j.xcix
Horas btẽ Marie q̃dã virgo didicit vñ a Maria multuꝫ dilecta militẽ se violare volentẽ ꝓuertit.iiij.viij
Horas btẽ Marie dicere solitus Joãnes damascen⁹ absciſaꝫ manũ grãdi miraculo reaccepit.iiij.xxiij
Horas canonicas negligẽter soluẽs purgatoriũ sustinet: sꝫ fris Lõradi pcib⁹ liberatur.vij.xxxv
Horas canonicas Edmund⁹ etiã studens parisiẽsis psoluit.viij.vj
Horas canonicas cũ reuerẽtia legere scũs Ludger⁹ t ꝓbo docuit t exẽplo monstrauit.viij.lvj.t.lvij
Horas canonicas q: q̃dã frẽs cũ debita reuerẽtia nõ psoluerũt a q̃dã defũcto guit sũt repbenſi.ix.cxlij
Hospitio recipiẽs demonẽ in specie pegrini filiũ repente in ignem piectum amisit.j.xvij.
Hospital cerboni⁹ eps mirifice ab vso occidẽdus venerat.j.xxxiij
Hospitalis eps nõ habẽs q̃ hospiti apponeret volitantẽ gruẽ pcib⁹ i terrã deiecit.j.lxxvj
Hospitalitas ciuitatꝫ oꝛonthi multiplicater cõmẽdat.ij.xiij
Hospitalitatẽ exhibẽs cuidaꝫ sctõ Gregorio epo sacerdos idolorꝫ cõuerti pmeruit.iiij.lxviij
Hospitalitatẽ exhibens ciuis q̃dã rhomanus inuento balsamo t lapide pciosso de paupe diues efficit.v.xlvij
Hospita paupeꝝ militissa q̃daꝫ lectũ i quo leꝓrosum posuerat rosis inuenit resperſum.v.lij.
Hospes pctã in domo sua ꝓtingentia non corrigẽs a demonib⁹ raptus in aera leuatur, sed compungitur t liberatur.ix.xxxvij
Hospitalarius omnes indifferenter recipiens ꝓcentib⁹ angelorꝫ ad celos deducitur.x.xiij
Humilis Equicius q̃ntũ ab hominib⁹ venerat.j.x
Humillim⁹ Lõstantius mãsionari⁹ despiciẽtẽ se rusticũ dulcissime amplexatur.j.xij.
Humili rñso apollini⁹ iniuriat⁹ gẽtilẽ conuertit.ij.xiij
Humiliter ferens oẽm iniuriã Agathõ abbas hereticũ se dici vehemẽter exhorret ij.xxxvj.
Humilis eulalij matta cremari igne nõ potuit.ij.xl.
Humilitas t pallor t macies decẽt monachũ.ij.lj
Humilitas sola diaboli laq̃os põt euadere.ij.lvij.
Humile sentire de seipo hñs coꝛiari⁹ antonio magno ꝓponit.ij.lvij
Humiliauit suo ieiunio macharius tabenẽsiotas monachos de sua abstinẽtia forte inanius gloriãtes.ij.lxxvj
Humilis monachus alterã maxillam prebẽs obsesse pcutienti demonẽ effugauit ij.clx
Humilitatẽ Macharij demon imitari nõ potuit: licꝫ ieunia vigilias t cetera potuisset imitari.ij.clxiij.

Humilis senex ad ꝓceptum archimādrite porcos pascit flagello ducit ⁊ reducit.ij.clxvij

Humilitate senis se inter hedos a sinistris ponēdos cōputātis demō de obsesso fugat.ij.clxvij

Humilitate sua senex q̄ interrogare aliū voluit dubiū sui solutionē ab angelo ꝓcipe meruit.ij.clxix

Humil' frat a deceptōe diaboli i specie Gabrielis apparēt liberat.qz dixit:vide ne ad aliū missus sis.ij.clxx

Humilitas destruit ꝑtutē inimici.ij.clxxiij

Humilitate sua abbas pastor inuidi fratr sauciū pect⁹ sanauit.ij.clxxiij

Humil' nōna piterij fatuaz se fingēs a dño cōmēdat.ij.clxxxij

Humil' adolescēs comitis filius nō veritus est in ciuitate patria sportellas vendere ij.ccxxvj

Humillim⁹ pinuphius relicto cenobio vbi p̄ erat i alio mōasterio sub iunioꝛ frīs iperio ꝓmptissime militauit.ij.ccxxvij.

Humil' frat añ portā monasterij manēs oibus ingrediētibꝫ ⁊ egrediētibꝫ letaniā fecit septē ꝓtinuis annis.⁊ sic sp ꝑmanere petijt.ij.ccxxxix

Humil' ⁊ ānosus senex quō ab abbate Jsidoro exercitat.ij.cclx

Humil' archidiacon⁹ ab officio depositus nouiti⁹ efficit ⁊ hūilitate mirabilē gr̄am a dño ꝓsequit.ij.cclij

Humil' valerici olera ꝑmes ledere nō potuerūt.iiij.xxvj.

Hūil' Edburga filia reg Anglie furti acceptos mōialiū soccos lauit ⁊ lotos secrete restituit.iiij.lij.

Humil' lātfrācus abiecti⁹ monasteriū qō iuenire potuit intrauit vbi etiā male correctus dū bñ legeret ad mēsam male pnūciauit.iiij.liij

Humil' Bernard⁹ abbas calceos liniēs a demōe irridet.vj.xxix

Humilis puer iesus salutatiōem angelicā pfectissime dicēs cū ad suas laudes peruētū est obticuit.vj.lxvj

Humilitat gr̄am oculoꝝ amissiōe mercari cupiēs frat masseus ⁊ oculos retinuit ⁊ humilitatis gr̄am accepit.ex qua in diuina ꝓtemplatiōe mirabiliter creuit.vij xxv

Hūillim⁹ augustin⁹ de iterano doctor vtri usq iur ꝓuersus rusticū et illitteratū se fingēs cū sūma alacritate officia despectiora ꝓpleuit.vij.lxvij

Humil' pachomi⁹ a puero ñ erubuit discere quō mattas texere opteret.vij.xcvij

Humilis petr⁹ telonari⁹ cū ignor erat hominib⁹ int hoies māsit.cū ꝙ ꝓgsci cepit aufugit.viij.xxxvij.

Humil' Thmas de aq̄no frēm mlto minorem se sequi tanq̄ seru⁹ nō despexit.viij xcv.

Humilis rex dacie regiū diadema chīo tribuit.postq̄ ꝓpriā potentiā friuolā intellexit.ix.lxxj

Humilis cp̄s parisiēsis se de paupcula matre natū nō erubuit quā p̄ciose vestitā nō recoḡuit.ix.clv

Humil' magister henric⁹ de louanio subulcus efficit.⁊ sic i schol' (nā rector fuerat) loca dissicta int iuuenes habuit:sic postmodū statuit int porcos.x.x

Humilitas vestium:q̄re in vestimentum et vestis

Sctantia sua san

i et⁹ Eleutheri⁹ puer quē a demone liberauerat rursuz obsideri ꝓmeruit.j.xlvj

Jeiuniū:q̄re in abstinētia

Jeronym⁹ sctūs suis deuotis i necessitatibꝫ eoꝝ fidelit succurrit.vij.lxxvij

Et exēplis ibidē seq̄ntibꝫ.

Jesus q̄re i nomē ⁊ puer

Jncātatōibꝫ a vexatiōe demonis curanda femia ab integra legiōe demonuz iuadit.j.xvj.

Jncātatōibꝫ mulier raro cōicans in equaz mutat.ij.lxxv

Jncātatōibꝫ dedita femia ab ecclia i q̄ defūcta iacebat a demōibꝫ extracta ⁊ eq̄ iferali ipposita cū clamore ad iferna trahit.iiij.lj

Jncātatiōibꝫ necromātic dedit⁹ scholar e circulo p anulū rapt⁹ ad loca penalia ducit:ꝫ pallēs ⁊ macer reducit.vj.xlviij.

Jncantator suis artibꝫ ꝑginē btō hieronymo deuotā ad alterius libidinem decipere volens grauiter a demone flagellatur vij.lxxxiij.

Jncātatricē feiam dolorē capit passus sāctus puer Bernard⁹ exhorruit.viij.xxij.

Jncātationū pfidia decipit feia vt p ꝓpha na ꝑba amissuz pene lumē recipet.x.xvj.

Tabula

Incantationū pfidia q̄daz iuuenis p ꝓpha nam chartam quascunq; seras reserauit .r.rvij

Incantator cū demonū turba ad iferna di labit.ix.cxl.

Incōstās monach⁹ z i monasterio pdura re nō valēs stati vt mōasteriū exīt draco nē terribilē i via iuenit.j.xxvj

Incōstās iuuenis a religiōe ad seculū redi ens grauit a scō Andrea z Bregorio ver berat.j.cx.

Incōstātia tētat⁹ Andreas archidiacon⁹ orationib⁹ fratruz mirabili mō liberat.iij .xxj

Incōstans nouitj⁹ a demonib⁹ gallinā as sam offerentib⁹ e clareualle extrabitur z statim vexatus a demone z furēs iterīt iij.xxix

Incōstās frat penitēs grauī ifirmitate pur gat.iij.xxxviij

Incōstans frat a beato Bernardo z mala chia corrigit.iij.xlj.

Incōstantia tentatus quidā in ordine san cti Francisci visa celesti atq; pulcerrima fratrum ordinis illius processiōe stabili tur.vij.xix

Incōstantia in loco: q̄re etiā in apostata z i exire.

India p captiuū frumentiū ad fidē ꝓuerti tur.iiij.lxxiij

Indiscret⁹ senex granit a spū fornicatiōis tribulat eo q⁹ tētatū bmōi tētatiōe frēm fecerit despare.ij.c

Indiscreti pies nimio labore z abstinētia tētatū luxuria frēm debilitauert.ij.cx

Indiscret⁹ senex demōiaca suasiōe decept⁹ i puteū sese iecit.ij.ccxij

Indiscret⁹ frater spret; paniz a pagana et fera gente oblatis dura morte defungit. ij.ccxiij

Indiscretus pater diabolica suasione sedu ctus discipuluz interimere tentauit z c.ij ccxiij

Indulgētijs licet plenarijs absolui se fecis set papa nihilomin⁹ dānatus est eo q⁹ sū mus pōtifex bmōi indulgentias nō ꝓfir maret.ix.xxx.

Indulgere: q̄re in dimittere

Inferni penas vidēs petr⁹ monach⁹ grauissi mā pniam i mōo pegit.j.lxij

Infernales penas vidēs q̄dā ad vitā rediit sed vitiosaz ꝓuersationē suā nō correxit. j.lxiij

Infernales penas nimis acerbas feia deli tijs freta sustinuit.ij.clxxxiij.

Infernales penas diuersi diuersimode p meritoz q̄litate patiunt.ij.cciij

Infernalē flāmā sp cogitās cocus lachry mis madet ꝓtinue.ij.ccxxxviij.

Infernalib⁹ penis trichelm⁹ pterritus mi rabilē pniam egit.iij.vij.

Infernū apertuz ebriosus faber ferrarius vidit.iij.ix

Infernali igne calefacta aq̄ eneū cādelabz ceu liq̄dā cerā liq̄fecit.iij.lxiij

Infernales penas sentiēs clericus mōo re licto mōasteriū itrauit.iiij.lvj.

Infernalib⁹ flāmis punit miles torneamē tis z carnis delicijs implicat⁹.v.cj.

Infernales penas expertus q̄dam in ordi ne cisterciensi grauissimā penitētiā exegit vj.iiij.

Inferni penas grauissimas Ludowic⁹ lāt grauius visus ē ptulisse.vj.v

Itē de eodē.vj.lxxxviij

Infernalis ignis q̄z sit acerb⁹.vj.lxxxix

Infernales cibi bufones sūt atq; serpentes vj.xcij

Infernales penas nulle pñt q̄ntūlibet nūe rose lingue explicare.vj.xciij

Infernales penas exptus euerwach mira bilē resuscitat⁹ pniam egit.vj.xcv

Infernales penas latro p btm Frāciscum ꝓuersus breuissimo tempe exptus centū q̄nquaginta annis se existimat cruciatuz vij.xxiij

Infernaliū vermiū memor iuuenis q̄dam ab insolētissima vita ad p̄dicatoz ordinē inuitat.vij.l.

Inferni penas quia tener iuuenis vidit se sustinere nō posse ad p̄dicatoz ordinē cō uertit.vij.lj.

Infernalē capā sophismatib⁹ depictā disci pul⁹ mgri philonis p syllogismoz vani tate,pmeruit.viij.lxv

Infernalē i domū z barathz q̄dā heremita tanq̄ niues dēsissimas vidit aias dānā toz decidere.ix.lxxx

Inferni penas horribilissimas q̄dā e corpe rapt⁹ vidit.ix.lxxxj.

Infernales z horrēdissimas penas q̄dā di ues sustinuit z p q̄litate delectationū q̄li tates penaz recepit.ix.lxxxv

Simile habet.ix.ccvij.

Inferni pena q̄z acerba sit.ix.lxxxvj

Itē plura ibidē caplis seq̄ntib⁹

Exemplor

Inferni pena q̄ ad visionē larualiū facier grauissima est.ix.lxxxiij
Infernalis pena q̄ ad auditū vocū terribiliū est nimis acerba.ix.lxxxvij.
Infernalē penā a sacerdotib⁹ fallacit p̄dicari asserēs illuc deportak.ix.lxxxviij.
Inferni penas monialis intuita a fornicatione abstinuit.ix.cvij.
Infernales penas diuersas q̄daz miles p diuersitate criminū patiebak.ix.cix.
Ibidē exēplis p̄cedētib⁹ t seq̄ntib⁹ plura de luxuria inueniunt.
Inferni penas triginta dieb⁹ exptus cācellari⁹ Parisiensis diē iudicij ꝓpter tediū tpis t multitudinē ad inferna ruentium suspicak adesse.ix.cxcviij.
Infirmis q̄dam Apolloni⁹ vsq̄ ad mortē deuotissime ministrauit.ij.lxxiij
Infirmo leprosо Eulogius sollicite ministrauit.ij.lxxxvij.
Infirmo seni angelus dñi officiosissime obsequit.ij.cxviij.
Infirmis mistrare ieiuniū t oēm pniaz q̄dā senex dixit p̄cellere.ij.clxxvij
Infirmi t vlcerosi senis santē frater plen⁹ victoria t charitate potauit: ij.clxxx.
Infirmis deuote mistrās frater de salute eterna añ mortē cert⁹ efficit.iij.xxiij.
Infirmitatē capit⁹ patiēter ferēs frater miraculose a dño liberak.iij.xxvij.
Infirm⁹ remanet frat⁹ q̄diu medicinis cōfidit.sed sanak postq̄ in dñm curā sui p̄iecisset.iij.xxviij.
Infirm⁹ Alq̄rin⁹ infirmis deuote mistrauit t a dño mirabiliter visitak.iij.xxiij.
Infirmitatem suam patiēter tolerans suauiter modulādo et inaudita carmia decantando spūm domino cōmendauit.iij.xxxviij.
Infirmari⁹ gulosus cibos infirmoz manducat t desper⁹ seipm iugulat.iiij.liij.
Infirmis quanto studio vtor Theodosij imperatoris mistrauit.iiij.xx
Infirmak q̄dam in corpe postq̄ in aia per pcā cepit infirmari.v.cvij.
Infirmitatē corpis maluit q̄daz sustinere vsq̄ ad diē iudicij postq̄ purgatorij penas fuerat exptus.v.cxv
Infirmus voto religionis emisso sanatur vj.ij.
Infirmitatē claudicādo simulās a demone claudicante deridet.
Infirmo leprosо mistrās sctūs Frāciscus corpus eius et animā miraculose sanauit.vij.xxij.
Infirmitate grauissima sctūs Franciscus dño attestāte inuestiebak ad viram sempiternā.vij.xxix.
Infirmitate quassat⁹ Augustin⁹ de Jterano doctor vtriusq̄ iuris cōuertit t sciētie sue titulos reticēs humillima officia monasterij cum summa alacritate compleuit.vij.lxvij.
Infirmus Palemon abstinētie sue rigorē paululū laxatū reassumit.vij.xc.
Infirmus q̄dā frater t regio morbo pcussus digna laude a sctō Pachomio collaudak.vij.xciij.
Infirmitatem corpis patiēter tolerās sm Pachomiū ieiunante fratre plus merek vij.xcviij.
Infirmitate p̄essus Dūstann⁹ conuertit.viij.j.
Infirma obsidione demonis femina dum sensit se tali modo a multis malis cohiberi patiētissime tolerauit.viij.xij.
Infirmitatē pluribus sanitate salubriorē eē btūs Thomas Cantuariēn. miraculo mōstrauit.viij.lxxix.
Infirmo leprosо mistrās p̄r spūm ꝓphetie t magnā grām videte btō Basilio ꝓmeruit.viij.lxxxij.
Infirmo leprosо cōpatiētes Ethlin⁹ et abbas ei⁹ glioso miraculo illustrari meruerunt et leprosum ipm chim esse cognouerunt t.viij.clix.
Infirmitatē lepre grauiter ferēs miles in desperationē t impatientiā duct⁹ formosam aniam turpiori lepra fedauit.ix.xc.
Infirmitate lepre pcussus p̄posit⁹ pulcerrimus anīe peccatrieꝫ vulnera infirmitatis occasione curauit.ix.xcj.
Infirmitate lepre pcussa deuotissima atq̄ pulcerrima femīa oīb⁹ plangentibus ipsa letabak.ix.cxij.
Infirmitatē corpis patienter ferēs aia extra omnib⁹ mēbris deuotas grates refudit.ix.cxxxvj.
Infirmos sup modū abhorrētes frequenter infirmitates easdē cōsueuerūt icidere.ix.cxxxij.
Infirm⁹ leprosus dulciter canit q̄ parlatē inter se t dñm diuidentē indles videbat diffluere.ix.cxxxviij.
Infirmitas corpalis q̄re in Tentatio
Ingenioſi ad p̄laturā magꝫ sūt apti.v.j.

Tabula

Inimicos q̃dã frater orõne ad pñiam conuertit.ij.xl.

Iniurias patiẽter ferẽs Apollonij gentilẽ virũ ꝙuertit.ij.xiij

Iniurias ⁊ opprobria Agathõ abbas patientissime tulit.sed hereticũ nomẽ tertz vehemẽter exhorruit.ij.xxxvj

Iniuriãtibꝫ se frater dixit Isti sunt q̃ occasionẽ nob̃ p̃bẽt pfectꝰ.ij.lij.

Iniuriam passus q̃dam iuuenis risit: qua ꝓpt̃ meruit ad philosophicã disciplinam admitti.ij.ccix.

Iniurias patienter ferre docuit Joannes elemosynarius nepotẽ suũ: reddẽs gratiã p vindicta illi q̃ nepoti suo iniurias fecerat.viij.xxxv.

Iniuriam inferre bonis.q̃re in Persequi bonos.

Innocẽti puero leena obedit.ij.xxxvij.

Innocentia pueri Achaz multis indicijs declarat.v.lvj.

Innocẽs puer obsessam demone chorizatricem liberauit.v.xc.

Innocẽs puer ignito ferro nõ vrit: stupratus aũt graniter igne lamat.v.xcj.

Innocentiã in scto Wachute mare venerat.viij.cxlj.⁊.cxlij

Innocẽtiã ⁊ scitatez Wachutz ignis cerꝰ et lupus reuerent.viij.cxlij.cxliij.cxlv.

Inobediẽs senex q̃ infirmus ⁊ sine licẽtia monasterij exijt post cõmissam fornicationẽ cũ puero redit.ij.cv.

Inobediens adolescens ducente aĝla heremum petens postea a demone decipitur.ij.cxxiij.

Inobediẽs frater cuculle petiã sine licẽtia assuit: et ob id moriturus demones letantes vidit.iij.xlv.

Inobediẽs ꝓuersus ⁊ supiozi suo rebellis a demonib̃ rapit.iij.xlviij.

Inobediẽs prior cũ Maria ad celestẽ patriã pgere.phibet.iij.xlix.

Inobediẽs ⁊ rebellis ꝓuersus p bottz nouis seditionem mouens terribili morte interijt.iij.l.

Inobediens frater sine licentia fleubotomiam suscipiens vsq; ad spũs emissionem sanguinis fluxum non potuit cohibere.iij.xlj.

Inobediẽs Fulco grauj infirmitate vsq; ad mortẽ fatigat.v.xxiij

Inobedientiã Ade ptinaciter fugillãs seruus inobediẽs efficit.⁊ pdita gratia dñi sui effugatur.vj.xliij.

Simile habet.xlv.et etiã.xlvj. Ex q̃bꝫ exẽplis apparet quõ natura laborat sempt veritum.

Inobediẽs frater demoni p obedientiã p̃cipiẽs vt ab obsesso exiret: ab eodez demone irridet.vij.lj.

Inobediẽs laicꝰ ⁊ nulli volẽs parere ipe rijs in eternũ damnat.vij.lxix

Inobediens Astion grauiter immũda sactis tentatione vexat.viij.xxj.

Impatientia.quere in Iracundia.

Intentione sinistra demonẽ in specie peregrini hospitio recipiẽs: filiũ in ignẽ pjectum pdidit.j.xvij.

Intentione furandi calices intrãs monasterij in Clarevalle mutato ꝓposito prior efficit.vj.j.

Interrogare volens aliũ de dubio suo ab angelo informat.ij.clxix.

Inuidus sacerdos Florentius btõ Benedicto venenum dedit. et septẽ nudas puellas in conspectu discipulorũ ei⁹ ducere choreã ordinauit: et repentina morte interijt.j.xvij

Inuidi fratres visum Florentij occidentes morbo elephãtino pcussi interierũt. j.xxxvij.

Inuidia actus q̃dam senex aliũ fratrẽ baculo e cella sibi concessa expellere disposuit: eoq; plures ad illũ fratrẽ visitandi gratia cõfluerẽt.ij.xxxix.

Inuidũ fratrẽ abbas motues q̃nta charitate suscepit.ij.liij.

Inuidia aliq̃li agitati monachi tabenensiote Macharij de monasterio ejjci postularũt.ij.lxxvj

Inuidũ fratrẽ quõ abbas Pastor mirabili benivolẽtia: humilitate: ĩdustria pacauit.ij.clxxiij.

Inuidia ĩflãmatus frater de furato psalterio Pafnucium diffamauit ⁊ demonis obsessione plagat.ij.ccxxj

Inuidꝰ frater attactꝰ odore q̃ de pũtia btẽ ꝑgis aduenerat ptinꝰ emẽdat.iij.lvij

Inuidi fris venenũ q̃dam victorioso aobsq̃strate deuicit.vj.xxxvj

Inuidus demõ pdere aiam maluit q̃ celestem gloriam obtinere.vj.lij.

Inuidus ꝓpinãs scto Samsoni venenuz a deo plagat.viij.cxliij.

Inuidi detractores ⁊ psecutores sci Attali horrenda morte puniti sunt.viij.clj.

Jnuidentes ꝛ diffamantes scm̃ Boarem quō plagank.viij.clxj.
Jnuidiose ꝓsequ̇ns sanctū Deicolū terribili plaga ꝓcutiť.viij.clx.
Jnuidia.quere etiā in Odiū.Diffamare. Discordia.et Dimittere.
Joannes baptista deuotus sibi Sanctulū ne gladio ꝓcutereť ꝓseruauit.j.clviij.
Joannes baptista deuotū suū vt sub rigoroſi ꝓris sui regimīe maneat adhortatur.vij.lxv.
Jracūdi fratris suruſculā demon tribꝰ viciꝭ subuertit.ij.cxvj.
Jram responſio mollis lenit.ij.xiiij.
Jratꝰ frater demoni ingreſſum a d monaſteriū sancti Frācisci ꝓbuit.vij.xxj.
Jracundo et impatienti leproſo seruiens Franciſcus ipm a lepra corꝓris et aīe curauit.vij.xxij.
Jratū Bricciū demones viſi sunt ad maledicendū btō Martino ꝓcitare.vij.cv
Jracunda femīa ꝛ ꝓpter iram alīs improtabilis ꝓfeſſione ꝛ ꝓcibꝰ scī Malachie māsuetiſſima eſt effecta.viij.lxvij.
Jracūda femina corꝓus chr̄i sumptura in extremis vultū auertit.ix.xcvj.
Jrridere.quere in deridere.
Judicio dei occ̄lto vir bonꝰ tribulatiōibꝭ et mulier iniq̄ delitijs fruiť.ij.clxxxiij.
Judicia dei occulta cuidā fratri oſtēdunť ab angelo qui boni ſenis filiū occidit: ꝛ ꝙerſum ſenem mūeribus cumulauit. ij.ccx.
Judicia dei occulta oſtēdunť cuidā fratri q̄ aīam ꝓgrini ab angelis Michael et Gabriel deduci vidit ī celū.aīam ꝓo heremite mali a demonibus rapi in infernum.ij.ccj.
Judicio dei occulto q̄daz diues damnandus honorifice ſepeliť:recipiens merce dem in pn̄ti.et deuotꝰ heremita a belꝭ comediť:vt ſic purgatꝰ ad regnū cuꝫ laret celeſte.ij.clxxxix.
Judiciū dei vehemēter expauit fratꝰ q̄ ad iudiciū tractꝰ a ꝓpria mr̄e ꝓfundiť.ij.xcvj.
Judicio dei examinatꝰ ꝛ accuſatꝰ Stephanus in hora mortꝭ miſerandis quibuſdam vocibꝰ fratres perterruit ſibi aſtantes.ij.ccxlviij.
Judicū tubā germanum frēm timere docuit rex eundē germanū ſuū innocētem mortifera q̄dā tuba citari faciēs.xiij.xv.
Judici pn̄tatꝰ q̄dam inſolens ꝛ indiſciplinatus ꝓbatus nudus ad infernales penas ꝓtrahiť.v.ij.
Judici ꝓſentandus q̄daz cardinalis cum multis alīs miſerabili quadā effigie ducik.vj.xcv.
Judicāte dño q̄ ꝓ rubeā ſcalā iuſticie aſcēdere voluerūt ceciderūt.q̄ ꝓo ad albam ſcalā miſericordie ꝓfugerunt Maria ſp ꝛgine miſericordiſſima ſuſcipiēte ſalutī ſunt.vij.xlj.
Judici chr̄o pn̄tatus aut peccata ſoluere: aut ad infernales penas ire ꝓcipitur. viij.liij.
Judici deo pn̄tatꝰ aniꝫa cōdemnāda eoq̄ pompis mūdi cōiuncta.q̄ nimiuꝫ ditata fuiſſet.vij.lxxxij.
Judicio dei famoſus doctor pariſiensꝭ accuſatꝰ:iudicatꝰ:cōdēnatꝰ.et Brunio cū reliquis q̄ carthuſiensem ordinem inchoauerunt cōuertit.ix.xcvij.
Judicatꝰ q̄dā religioſus frī ſuo poſt mortē apparēs dixit Nemo credit:nemo credit:nemo credit q̄ districte iudicat deꝰ ꝛ q̄ ſeuere ipe punit.ix.xcviij.
Judici ꝓſentatꝰ Udo accuſatꝰ:iudicatꝰ: cōdemnatꝰ.ix.clxxv.
Simile habes ibidem.clxxvj.
Jtem.clxxvij.
Jtem.clxxviij.
Judicium temerariū in alios iactare nō debemꝰ.ij.xcij.
Judicās temerarie culpabilē fratrem abbas Jſaac ab angelo ꝓhibeť eccleſiam intrare.ij.cxxxij.
Judicantes temerarie culpabilem fratrē: abbas ꝓior cōgruo exemplo redarguit.ij.cxxxiij
Judicans ſacerdotē celebraturū ſolitariꝰ vocē celeſtē audiuit:Tulerūt ſibi homines iudiciū meū.ij.cxxxiij.
Judicans in ſexta feria manducātē mane fratrē:ſolitam deuotionis gratiam amiſit.ij.cxxxv.
Judicās temerarie paupem ſocius ſancti Frācisci pn̄iam coram pauꝑ facere cōpellik.vij.vj.
Judicans temerarie Joannes elemoſynarius monachum ſororem mulierem circūducentē a dño ꝓ errore reꝓhendi tur.vij.xxxix
Judicia temeraria vitanda Joannes elemoſynarius pulcro exēplo demōſtrauit viij.xliij.

Judicio suo deceptus est Effrem sanct⁹ q̄ videſ gloriā exteriorē beati Basilij ostē sam sibi celitus illi⁹ sanctitatē nō credi dit.viij.lxxx.
Judicio temerario ꝓuentus est heremita qui beatum Gregorium in papat⁹ glo ria cōtemptorem diuitiarum esse nō cē suit.viij.xcij.
Judicātes temerarie sctm̄ Joarē q̄ mane ex charitate cū pauplb⁹ māducaret gra ui fame z siti puniunt.viij.clxj.
Judicans temerarie scm̄ Joarē eps iuste ꝓfusionis sue verbere corrigit.viij.clxj
Jurare z maledicere solit⁹ puer q̄nq̄ anno rū damnat.j.lv.
Jurās p mēbra chri z btē ꝑgis celesti gla dio vulnerat.iij.xliij.
Item ibidem.xliij
Jurantes z ꝑiurātes tres iustas ꝑiurij pe nas sui soluerūt.v.j.
Jurantes z blaſphemātes z ad tesseras lu dentes in nocte parasceues chm̄ dñm vulnerauerūt.v.ciij
Jurare in mercantijs nolentes primū de pauperati sunt.sed postea multū ditati. vj.xxv.
Juramētū falsum faciens iudeo chrian⁹ a curru opprimit.sed p btm̄ Nicolaū re suscitat.viij.lxxiij.
Juramētū falsum exigens ab altero tract⁹ ad iudiciū grauiter ꝑberat.ix.xcix.
Juriste lingua frequenter in vita vendita in mortui ore nō est inuēta.vj.lxxxvj.
Justus abbas Pastor ꝑ filio sororis sue a iudice cōprehēso intercedere recusauit. ij.xxxv.
Justus abbas monasteriū sua iusticia pl⁹ ditauit q̄ cellerari⁹ potuisset sua auara astutia.vj.xl.
Justicie amator ꝓprium nepotē occidit z cor pus christi quod eꝑus sibi negauerat a deo recepit.vj.lxx.
Justus iudex z legat⁹ cū mun⁹a q̄dam ac cepisset z pepcisset q̄ causam haberet re signauit.ix.cxxxix.

Karolus magnus

k ꝑ btm̄ Jacobū a demonuz ptāte eripit.iij.xxxvj.
Karilefus vir sanctus pro nullis mūeribꝫ oblatis se regine contuēdū ꝑbere volu it.viij.cxl.

Labore manuum

l quidā frater luxurie viciū ſupe rabat.ij.xxiij
Labore manuū abbas Antonius docet tediū mentis ſupare.ij.cxij
Labore itineꝛ fatigati ſenis veſtigia ange lus dñi nūerauit.ij.cxv.
Laborātis Macharij man⁹ Antoni⁹ exo ſculās dixit. Multa virtus de manib⁹ iſtis egredit.ij.cxxv.
Laborare manib⁹ docet frater qui pre ni mia tribulatione monachalem regulaꝫ amiſit.ij.cxxvj.
Laborare nolēs Joannes breuis ſed an gelicā vitā ducere ichoās a fratre ꝓprio exercitat.ij.cxxxix.
Laborē manuū diſſuadentē fratrē abbas Siluan⁹ lōgo ieiunio ſtormauit.ij.cxlij
Labore manuū q̄dā ſecularꝭ diteſcit q̄ de religioſis bonis accipiēs ad durā iopiā miſer ꝓuenit.ij.clj.
Laborans impetuoſi⁹ q̄dā frater demonē aduitorē viſus eſt hre.ij.ccxvij.
Laborem fugiēs q̄dam negligens fra ter ſi quem videbat ex iuuenibus in labore ſtrenuum vt monaſterium exiret perſua ſit.ij.ccxxxiij.
Laborē toti⁹ anni abbas Paulus ſuppoſi to igne cōcremauit.ij.ccxxiij
Laborātes in meſſe frēs Maria ꝙgo: Eli ſabeth: z Magdalena ſuaui viſitatione cōſolate ſunt.iij.xxiij.
Labore ſcꝑture expendentꝭ tempus fratrꝭ manus poſt viginti annoꝝ ſepulturā in corrupta durauit.vj.c.
Laborare nolens frater Muſca a ſancto Franciſco expellit.vij.v.
Labore nimio grandi celorum regnum p meremur.vij.lij.
Laborātem fideliter fratrē nullū aliō pur gatorium habituꝝ beatus Bernardus promiſit.vij.xxix.
Laborantiū fratꝝ ſudorem virgo Maria dignanter collegit.j.ciij.
Lachrymas compunctiōis habētes The odorus z Siluanus cōuertunt.vij.xcj et.xciij.
Lachryme ꝑ petis ſine confeſſione nō pro ſunt.x.xxiij.
Lachrymare.ꝛre etiā in Cōtritio z Flere.
Laſciua pro formoſis oculis depcās ce ca efficit.vij.lxxviij.

Exemplor

Latrones tres benignitate sancti Francisci cōuersi sunt.vij.xxiij.

Laudi diuine continue intentus merulus albis floribꝫ coronatꝰ aulam celestez ingredit.j.xxj.

Laus diuina.quere in Horas.

Leticia pfecta in sustinēdo iniurias ꝓboꝝ et ꝓbeꝝ ẽm scti Francisci sniam consistit.vij.xxvj.

Libertas iuueni data reuocauit a bono ꝓposito:z ad fornicatiōez detorsit.x.xxv.

Linguā non refrenātes tres moniales femine a btō Bñdicto excōicate pꝰ mortē ecclesiā vise sunt exire.j.xxiij.

Linguis abscisis scti epi pdicabāt.j.xlv.

Linguis varijs loq̄ didicit puer q̄ breuissimo tpe se dicebat in celum fuisse translatum.j.lvij.

Linguā Euagrius a sctō Ammonio arguit pcidisse eoq̄ se ab informatiōe aliorū abstinebat.ij.lxx.

Linguam cohibere neciētes frēs coram Antonio iuste cōfundunt.ij.xcvij.

Linguam et os refrenās Agathon q̄uis iuuenis inter abbates computari meruit.ij.clxvj

Linguā nō bñ sciens refrenare Abakyrꝰ multiplr a fratribꝫ exercitat.ij.ccxlj.

Lingua maliloque alios diffamās ꝓprijs dentibꝫ lacerat.v.xcij.

Lingua iuriste freq̄nter in vita vendita in mortui ore nō inuenit.vj.lxxxvj.

Linguis varijs sctūs Antoniꝰ de Padua more apl'oꝝ pūte papa loq̄bat.vij.xxxiij

Lingue beneficiū mute femie nocituꝝ beatus Vincentiꝰ noluit impetrare q̄uis ad horā loqui cōcessit.viij.xviij

Lingua greca loq̄ btūs Basiliꝰ sctō Effrē orōne impetrauit.vij.lxxxiij.

Lingua ignea btūs Basiliꝰ a btō Effrem ꝓbū dei docere cōspicit.vij.lxxxiij.

Linguis sctōꝝ abscisis spūsctō afflante loq̄ndi officiū nō pdiderūt.viij.cxvij.

Litigare q̄re in Discordia.

Litteras carnaliū amicoꝝ q̄dā scūs frater in ignem piecit ne ex eis inutiliū cogitationū materiā accipet.ij.cxxx.

Locū mutare.quere in Apostata:Exire:z Inconstantia.

Loquentes de sacra scptura sancti senes pulmētū edere neglexerūt.ij.xxix

Loquētibꝫ bona sancti angeli se miscuerūt, sed conuersis ad vaniloqa demones in specie porcoꝝ affuerunt.ij.xlv.

Loqui de passionibꝫ et rarius de scpturis abbas Pastor cōsuevit.ij.cxl.

Loquentes scurrilia a deo vt meruere plagant.iij.xxvij.

Loqui solitus ꝓba iocosa risum mouētia graue purgatoriū post mortez sustinuit.iij.lvij.

Loquentibꝫ Frācisco z fratribus eius de christo:christus in medio eorum apparuit.vij.xvij.

Locutionis locum totū suum esse diabolus btō Dñico affirmabat.viij.xij.

Loqui in ecclesia qua rōne Joānes elemosynariꝰ pplm cohibebat.viij.xliij.

Loqnentiū in ecclia verba demon scribere a sacerdote videbat.ix.ciij.

Loqui prudenter cupiens filius regis Anglie collū gruis petijt.z ob id regnū accepit.ix.cv.

Loqui.quere etiā in Lingua z Silentiū.

Lupū ferocissimū btūs Frācisc⁹ domestizcū z māsuetissimū aial ꝯmutauit.vij.xx.

Lusibꝫ vacans iuuenis crebris ictibꝫ pene vsq̄ ad mortem inuisibili manu percutitur.iij.xxxvj.

Lusibꝫ vacās z iurans celesti gladio vulnerat.iij.xliij.

Lusibꝫ torneamentoꝝ vacantes horribili plaga pcussi sunt.v.c.

De hoc vide plura in Torneamentū

Lusibꝫ tesserarū z inratiōibꝫ vediti christū dñm vulnerauerūt.v.ciij

Lusibꝫ tesseraꝝ spoliat⁹ sagittā in celū mittit z sanguine tinctā recipit.v.ciij.

Lusibꝫ suis alios ad ludū cōcitās tybicen fulmine pcussus interijt.v.cxxviij.

Lusor sacerdos moritur⁹ pl'es circa se demones pūtes cōspexit q̄ erāt in horreo calami.vj.lj.

Ludens ad tesseras infaustus miles viscerib⁹ regulis domus herētibꝫ a demone deportat.vj.lvj.

Ludi circa funera phibent.vij.lv.

Lusibꝫ nimiū dedit⁹ Rufus nepos Cirilli eterna morte se dixit esse mulctatū.

Lusibus insistēte patre cum filio: filius in sanctū Hieronymū blasphemiā dicens a demone ad inferos corpe siml z aīa est deuect⁹.vij.lxxv.

Ludentium sodalium lasciuiam deuitās Edmūd⁹ officiosissime a puero Jesu salutat.viij.iij.

Lusiby auiũ deditus graui purgatorio pu nit.ix.lxxxiij.
Ludo malo q̃dam iuuenis fere ꝓmisse vir ginitat̃ naufragiũ ꝓtulisset.x.ix.
Luxuria inq̃nãs se q̃dam eps q̃ abcisa ꝑ fi de lingua loq̃ poterat:statim post lapsũ gr̃am illã ꝓdidit.j.xlv.
Luxuriosus Tiburtius p̃z infernali ro go cremãdus imponit.j.lx.
Luxuriam exercẽs cum iuuẽcula quã p̃ce dente die e baptismate leuauit quidam curialis gehennalibus flammis exuri tur.j.lxj.
Luxuriosa caro Ualeriani patricij ex ec clesia Faustini vbi sepłta iacuit ꝑici ci to p̃cipit.j.lxxij.
Luxuriosus p̃z gr̃am quã in missa habe re cõsueuerat amittit.j.lxxx.
Luxuriã ex gula nasci ꝓbauit frater q̃ post esum cõcupite frixure in pctm̃ sodomiti cũ cecidit.j.lxxxij.
Luxuriosus iuuenis cum amasia sua igne crematus interijt.j.xciij.
Luxuriosus p̃z animã simul et semẽ effu dit.j.cxvj.
Luxurie baratbrũ incidens supby mona chus demões clamãtes audiuit.O mo nache rẽ.ij.j.
Luxuria grauiter tentat de virtutibus su ꝓbiens pater.et ad seculum ire diſposu it.ij.iij.
Luxurie tentatiõem vincere cupiẽs deuo tus frater pallio suo fetentẽ carnẽ defũ cte mulieris extergẽs naribꝫ horrentibꝫ applicauit.ij.xxiij.
Luxuria tentat⁹ frater vt fortius laborꝛaret vxorem ꝛ filios ex luto finxit.et sic ten tationẽ superauit.ij.xxiiij.
Luxuria tentat⁹ grecus adolescẽs tribula tione sola potuit liberari.ij.lxv.
Luxuriam q̃dam femina intantũ exhorru it vt maluerit in caldaria bulliri q̃z forni cari.ij.lxvj.
Luxuria tentat Ammoni⁹ vel vno die pa ne saturatus.ij.lxix
Luxuriosus sacerdos vlcere pessimo pcu tit a dño.et dato iuramẽto ꝙ de cetero nõ celebꝛaret: a sancto Machario cu rat.ij.lxxvij.
Luxuriantẽ filiũ suum Innocẽti⁹ abbas a demonio postulauit possideri.ij.lxxix.
Luxuriosa femia lectorẽ ó sua ipregnatiõe iniuste diffamãs parere ñ ꝓualuit.ij.xc.
Luxuria lapsus frater contra desperatiõez seipsum animans dixit: Non peccaui.ij.xciij.
Luxuria grauissime tentatur indiscret⁹ se nex qui fratrem fornicatione tentatũ fe cit desperare.ij.c.
Luxurie tentatiõem iuuenis frater obedi entia:ieiunio:ꝛ labore deuicit.ij.cj.
Luxuria labit q̃dam senex:quia femine cõ sortium nõ vitauit.ij.cij.
Luxuria lapsus inobediẽs senex cũ puero reuertit.ij.cv.
Luxuria tentatus fortissime senex omnes digitos manus exussit: et feminã tante tentationis causam mortuam suscita uit.ij.cvj.
Luxuria lapsus senex quidam penitentia miraculosum lumen in die pasce ꝓme ruit.ij.cix.
Luxuriosus Bñdict⁹ papa horribili gebẽ ne pena damnat.j.cix.
Luxuriosi iuuenes virginem violare volẽ tes angelica visione terrent.iiij.xj.
Luxuriosi sacerdotes h̃ et in futuro plagã tur.v.lxxvj.
Luxuriosum ꝓcubitũ nõ nisi igneus lect⁹ decere iudicat.v.lxxxiij.et.vj.lxxvj
Luxuriosus Simon de Tornaco limpi dissimo scientie lumĩe spoliat.vj.xcix.
Luxuriosa puella diuinitus ammonet.sed quia non correxit errorem citius mori tur.vj.lxxxvij.
Luxuria quidã frater ꝓpter ꝓsumptio nem suam tentatur et vincitur:et tandẽ demone agitante flammis arsurus inũ citur.vij.lxxxix.
Luxuria tentata femina dum btm̃ Uincẽ tium nõ valet ad lasciuiã inclinare a de mone possidet.viij.xvj
Luxurie inueteratam consuetudinem se nex Nicolaus quanta difficultate deui cerit.viij.lxx.
Luxuria instigata mater ꝓpriũ filium si bi consentire nolentem in mortẽ p̃cipi tare conat.viij.lxxj.
Luxuria instigatus q̃dã demoni homagi um fecit vt puellaz nobilẽ suo matrimo nio copularet.viij.lxxx.
Luxuria tentantẽ se feminaz Thomas de Aq̃no fortiter repellẽs ꝓpetue castitat̃ virtutẽ ꝓmeruit.viij.xciij.
Luxuria quãtã nigredinem operet in ani ma patet in iudice Dulcicio q̃ virgines

opprimere volēs cacabos ꝛ ollas ꝓ eis amplectēs sic̄ ab ītra ita extrinsec⁹ totus niger efficit. viij. c

Luxuria tentat⁹ pharao eps vxorē suā quā olim i sororē mutauerat videre voluit. sz mirabili ꝯsilio mulieris a tētatiōe liberat. viij. clviij.

Luxurie cōplēde intentiōe intrās siluā nisi chīs succurrisset a demōe fuisset suffocatus. ix. xxxiij

Luxuriosus vir etiā sub piculo perdēdi visus fornicat dicēs. vale amicum lumen. ix. cvj

Luxuriosus miles ēꝫ horribili specie se videndū exhibuit. ix. cix.

Luxuria pollut⁹ ꝛ euāgeliū legere p̄sumēs ab aranea interficit. ix. cx

Luxuria tētatus ꝙdā papa vict⁹ ē. cui⁹ sandalia demō suo ꝓncipi in signū victorie demōstrauit. ix. cciij.

Luxurie tētatio in Marina p abstinentiaz mitigat. x. xiij

Luxuriosus iuuenis lubicēsis seipm miserabili morte occidit. x. xvij.

Luxuria: ꝙre etiā in adulteriū

Scies pallor et

m humilitas decēt mōachū. ij. lj

Maledicta impcatū se fuisse interfectores vsi sui Florētius fleuit ꝛ p oēs dies vite sue vehemēter expauit j. xxxvij.

Maledict⁹ assuet⁹ puer q̄nquēnis a maurꝯ de sinu p̄ris rapit ꝛ ad iferni flāmas pēnit arsur⁹ deducit. j. lv

Maledicēs lapidi q̄ pedē leserat hō miserabili infirmitate pcutit. iij. vij.

Maledicēs sibīpi ꝛ demōib⁹ cōmendans subito sūmergit ꝛ graui pena purgatorij mulctat. iij. lx

Maledicēs sctō willibrordo grauissima ē siti pcussus. vij. lv

Maledicta parentū i filios lata freq̄nt sortiunt flebilē effectū. ix. clvj

Maledic⁹ sutor a demōe ad terrā p̄icit et corona sibi sanguinea a duro barbitōsore tōdet. x. xxvij

Maleficijs a possessiōe demōis curāda femina ab integra legiōe inuaditur. j. xvj.

Quere etiā i incātatio

Manducare nō debere ociosos Quere in labore

Mansuetudo: ꝙre in beniuolētia

Magister ꝙdā discipul' suis oīm ānō lilia dedit: vt illi⁹ floris exēplo ad honestatez puocaret. ix. xxvij

Margarete ꝙginis victoriam contra demonē iuuenis quidam audiens feminaz quā demonem esse putabat fere peremit viij. xvij

Maria ꝙgo ꝙginē musam spernere vanitatē seculi monuit ꝛ ad sctāz ꝙginū ꝓsortiū inuitauit. j. liij

Maria ꝙgo messores fratre Reinaldo videte cū Elisabeth ꝛ magdalena visitauit iij. xxiij.

Maria frēm nimis in medicina ꝓfidentez corripuit. iij. xxviij

Maria virgo iuuenem Eskillum q̄ non legisset Aue maria durius increpauit. iij xxxij.

Maria assumptōis sue die frēm ex obediētia in grāgijs manentē mira deuotōe donauit. iij. xxxvij

Marie mēbra peierantes grauiter in hoc mundo a domino plagati sunt. iij. xliij. ꝛ xliij

Maria ꝙgo feminā impfecte ꝓfessam a demonū captiuitate eripuit. iij. clvj

Maria p̄epositum monialiū ob inobediētiam suam noluit secū in celum deuehere. iij. xlix.

Maria discordes frēs grādi miraculo pacificauit. iij. lvij

Maria furia repētina fatigatuz clericū sanat ꝛ os illud qō sepe in ei⁹ laudib⁹ aperuit reddidit sanitati. iij. j.

Maria clericū se p anulū despōsantē ad beremiticā vitā ꝓuertit. iij. ij

Maria imperatricē castissimam a multis tribulationibus mirabiliter liberauit. iij. ij

Maria nobilem feminam ab infamia liberauit. iij. iij.

Maria pauperculā viduā morituā visitauit. iij. v

Maria amato suo sancto Bonito episcopo pulcerrimā vestem in amoris signuz tribuit. iij. vj.

Maria vir⁹ ꝙpē maledicta sua infirmitate pcussum restaurat. iij. vij

Maria militē q̄ ꝙginē marie noīe insignitā in sabbato stuprare renuit ad eternaz vitā pduxit. iij. viij

Maria imaginē pulcrā ꝛ demonis tetraz

pingẽs pictor ne a dñmõe casu lederet ab imagine marie retent⁹ ẽ.iiij.ix.
Maria deuoto suo Joãni damasceno grã di miraculo manum abscisam restituit. iiij.xxiij
Maria Theophilũ q̃ dato chirographo de moniby dñm abnegauit ꝛ gr̃e restituit ꝛ vite.iiij.xxiij.
Maria ꝓcurauit paupcule virgini psalteri um.v.xxvj
Maria ingeniosuz frẽm ꝛ in fide dubitãtez informat.v.xxvij
Marie salutationẽ sepe repetẽs ꝛ relegẽs miles moritur ꝛ ex eius ore lilium banc salutationem cõtinens excreuisse cernit. v.lviij.
Marie sertũ ad instantiã auũculi ꝓsolnẽs vagissim⁹ inuenis mirabilit ꝓuertit:sed mirabili⁹ multo ꝑ mariã ad celestia reg vocat.v.lix.
Marie ꝙginí tria serta indies legẽs a mor tis snia liberat:ꝛ vite vt ꝓficeat defuct⁹ restituit.v.lx
Maria virgo incestam agnetez contra de monis fallaciã iuuit:ꝛ per eam iudeam quandã mirabiliter ad fidem conuertit v.lxj.
Marie nomen libẽter audiens Rachel iu dea ad christianismũ ꝓuertit ꝛ mirabilit a btã ꝙgie adiuuat.v.lxij.
Maria ꝙgo cuidã latroni sibi deuoto post amputatum caput confiteri posse cõcessit.v.lxiij
Maria ꝙgo cuidã cisterciẽsi ꝑ graui crimi ne tribulato veniã a puero iesu mirabilit impetrauit.v.lxiiij
Marie ꝙginis assumptiõis die ꝑor q̃dã re gulariũ cũ q̃busdã alijs occulte celebrãs angelos respõsoriũ Felix nãq ꝓcinẽtes audiuit.v.lxv
Maria ꝙgo morituz nimis ꝑsũptuose ex ultantẽ pie redarguit.v.cviij
Maria virgo iuueni q̃ negato chro se nega re noluit veniam peccatorũ impetrauit. vj.xiij
Marie salutatiõe demõis ꝙtus minuta ẽ. vj.xix.
Marie purificatiõis die ꝙgo q̃dã pulcraz ꝓcessionẽ vidit.vj.x.
Maria amputatã linguã deuoto suo resti tuit.vj.xj
Maria deuoti sibi pueri adam scabiosum caput curauit.vj.xij
Maria tentatum fornicatione iuuenẽ mis litem eam frequenter salutantem libera uit ꝛ ad celestes nuptias inuitauit.vj. xiij.
Maria virgo Beatricis monialis aposta te loco custodis officio fungebatur.vj. xiiij.
Maria latronẽ die sabbati ieiunantez ad meliora ꝓuertit moriturο cõtritionẽ tri buit:honorificã sepulturã miro modo ꝓ curauit.vj.xv.
Maria scholar⁹ cuiusdã aiam i specie colũ be ad celos deuexit.vj.xvij.
Marie salutatiõez ambulãdo legẽs visus est post mortem pulcerrimis caligis salu tatione angeli inscriptis ornatus incede re.vj.cj
Maria ꝙgo ante partũ:i partu ꝛ post par tum fuisse per Fratrem Egidium predi catori dubitanti triplici lilio manifestat. vij.xxij
Maria ꝙgo cũ ingẽti lumine apparẽs frat ri Lõrado de offida filiũ quẽ gestabat i vlnas dedit.vij.xxvij
Maria ad albã scalã miscõie ꝓfugiẽtes re cipit.vij.xlj.
Maria ꝙgo ꝑdicatoribꝫ cãtantibꝫ Salue regina.multa signa dilectiõis ostendit. vij.xlij
Simile ibidẽ.xliij.ꝛ.xliij.
Marie capellan⁹ q̃ semꝑ in omni sermone exemplũ de ea ad dulce os faciẽdũ dixit ꝓcinens ꝛ mirabiliter consolatus obiuit vij.lvj
Maria q̃ndã deuotũ sibi a latronũ trucu lẽta manu abscõdit.vij.lxxiij
Maria ꝙgo a sctõ Edmũdo ꝑ anulũ ꝛ vo tũ castitatis despõsata ei i oi tribulatiõe succurrit.vij.v
Maria moriture femie calores afflatu fla belli mitigauit.ꝛ vna cũ oibꝫ sctis ei⁹ ex equas celebrauit.vij.l.
Maria die purificatõis deuotũ cecũ dicta torẽ responsoriũ Gaude maria.illumina uit.vij.lviij
Jtẽ aliud circa idẽ rñsoriũ.vij.lx.
Maria militẽ q̃tidie dicentẽ Aue maria.a seruo demone q̃ttuordecim annis custo diuit.vij.lx
Maria sibi deuotã feminã militis depau perati ꝛ ꝑ diabolũ ditati vxorẽ a malicia diaboli ꝑseruauit.vij.lxj
Maria filium vidue que sibi puerum Je

ſuz pia ſimplicitate ex vlnis abſtulerat et obſidis loco ciſte incluſerat a vincul' abſoluit z matri reſtituit.viij.lxij

Maria clericū horas ſuas dicere ſolitū dignāt viſitauit.z a carnalib⁹ nuptijs ꝛuo cās i caſtitate ſuauit.viij.lxviij.

Maria deuoto clerico ſcriptori pulcritudinē ſuā oſtēdit.viij.lxij

Maria capellanū officiū ſuū ſepe dicentez a Thoma cātuarien'ſi ſuſpēſum officio p̄ori reſtitui iubet.viij.lxxvij.

Maria btm̄ Baſilium cū ꝓplo ſuo ab impijſſimi Juliani cōminatione defendit.viij.lxxxj

Maria cuidā ꝑgini naſum z labia qñq⁹ ob amorē caſtitat⁹ abſciſa miraculo grandi reſtituit.ix.xxij

Maria virgo impudicū iuuenē ſalutatiōnē angelicā frequētantē p̄ delicatū cibū in fedis vaſculis oblatum emendauit.ix xxvj.

Maria virgo religioſo morituro z clamāti,maledicta hora in q̄ religioſus fact⁹ ſū miſericordit ſubuenit.ix.lxxxiij.

Maria laſſuz de cōi labore frat⁹ q̄eſcere z ſomnū capere p̄cepit.ix.cij

Maria laborantiū frat⁹ ſudorem collegit ix.ciij

Maria diſſolutā feminā ne a demōe ad inferna rapeř adiuuit.ix.cvij

Maria virgo monialem ne in fornicationem prououeret terribili viſione,phibuit. ix.cviij

Maria quēdam carthuſienſem a demōib⁹ liberans docet vt ſtudeat vilib⁹ eſcis z̄. ix.cxiij.

Maria carthuſienſem diabolica factione pene deſperantē adiuuit.ix.cxiij.

Maria ex ore deuoti p̄oris ſertū legentis cernit collectas roſas in ſertū ſuo capiti ipoſuiſſe.ix.cxv

Maria ſat⁹ accepit paucas ſibi ſalutationes angelicas cū deuotōe q̄s ſine hac mlt⁹ as exoluī.ix.cxvj

Maria duas ꝑgines ſibi in filias datas a pauptate ſil' z infamia libauit.ix.cxvij.

Maria deuotiſſimā ſibi filiā paſtoris moritura viſitauit: z caput ſerto ornās ad celeſtia regna p̄duxit.x.cxviij

Maria grandi miraculo roſas de corpore defuncti cuiuſdaz frīs cepit excreſcere.q̄ pſalmos q̄ſdam in eius honore legebat. ix.cxix.

Maria cuſtodez factione diaboli in furto deꝓhenſum z incarceratū mirifice liberauit.ix.cxx

Maria in die purificatōis mult⁹ comitata ꝑginib⁹ ſe deuoto z infirmo ep̄o amplexandā dedit.ix.cxxj

Maria ꝑgo Thome cātuarien'ſi pulcerrimā caſulā dedit.ix.cxxij

Maria militi p̄ditum lumen reſtituit q⁹ in deo ſe blaſphemanti alapam dederat.ix. cxxiij

Maria miſericordi ſenatori i iudicio ſuccurrit z i meliorē mutauit.ix.cxxvj

Maria ꝑgo deuotū ſibi a fornacis incēdio p̄ſeruauit.ix.cxxxiij.

Maria deuotū mōachū a duplici grauiſſima tētatiōe liberauit.ix.cxlij

Maria q̄ndam monachū ad p̄ces ſodalis ſui ab apoſtaſie impugnatione liberauit ix.cxlvij

Maria frēm tentatione carnali liberauit q̄ ſe eius coronā ſancte Bertrudi ꝑponere minabat.x.vj

Maria ꝑgo amplexū negauit iuueni q̄ ſolita ſuffragia p̄ſoluere neglexit.x.vij

Marie ſalutatiōe frat⁹ Thomas demones ſe terrētē fugauit.x.viij

Marie magdalene lachrymas q̄nta dignatiōe chr̄s dn̄s rekuauit.iij.xxxiij

Marina virgo iuſte diffamata a dño glorificat.ij.ccxj

Martyr effect⁹ Herminigild⁹ q̄ntis miracul' coruſcauit.j.xliij

Martyres machabeī ad q̄ntum in breui tē pore ſanctitatis faſtigium conſcenderūt ij.cxciij

Martyres facti moyſes z ſui coronas celeſtes meruerūt.ij.ccvij

Martyres quadraginta pulcro z glorioſo martyrio celeſtes coronas meruere.iiij. xiij.

Martyres coꝝ deo ſcholares bone volūtatis reputanř.vj.xclx

Matrimonio illicito implicat⁹ Otto imperator a ꝓprio filio maguntio.ſ.ep̄o coripiř z nō emēdatus repētina morte defungiř.j.c

Matrimonio iuncta iracūdo viro ſancta Monica mater auguſtini ita ſe circa virum egit vt nunq⁹ vel per diem diſſenſerint.ix.cliij

Maxentij pena.vj.lxxxix.

Mechtildis regis ſcotie filia q̄s miſerabi-

lē atq; pauperē vitā duxerit.v.cxxv
Medicinis nimis ꝓfidens frater vix tandē potuit a btā ꝟgine pitātiā impetrare.iiij.cxviij
Medicinā corpalē Alqrin⁹ licz alijs deuote impēderit nunq; sibiꝑpi impertitus est iij.cxxlij
Medicinā corpalē q̄dam infirmus frater admittēs a Pachomio sancto corripit.vij.cciij.
Mendacem se diabolus ipse fatetur. v.cxxv.
Mercatores sine piurijs t mēdacijs vēdētes ꝓmū depaupati sunt.debinc plūmū sunt ditati.vj.cxv
Mercedē suam in hac vita recipe noluit q̄ dñis suis inuitis annuā pēsionem soluit ij.cxxiij
Merul⁹ ex albis floribꝫ coronat⁹ lct⁹ pgit in celū.j.lxxiij
Messores charitatiui infirmū t nō laborā tē frēm ad mercedes capiendas iuridice cōpulerūt.ij.clxxviij.
Ministrās libēter ad missam cū mistraret luce celica circūfusus ad celestia migrauit.vij.lxvj
Ministrare infirmis: q̄re i infirm⁹
Miracul' florēti⁹ i vita eutici⁹ ꝓ frat eius post mortē coruscauit.j.cxxvij
Miraculum faciēs iuuenis frat ab Antonio celerius in luxuriā lapsurus deflet.ij cxxviij
Miraculose sup ardētes prunas gradiēs frater a demōe decipit obsidet flammis moritur⁹ iniecit.vij.lxxix
Miscōiam nolēs in pauperes exhibere Constantius ꝑsbyt indign⁹ episcopatu efficitur.j.xiij
Misericors epūs Bonifaci⁹ duodecim aureos egenis datos a ꝟgine maria miraculose recepit.j.xiij
Misericors in pauperes Bonifacius puer euacuatū tritico horreū p̄ce fusa rursum ipleuit.j.xv
Misericordissim⁹ Paulin⁹ seipm p filio vidue in captiuitatē dedit.j.xxix
Misericors i pauperes sutor sabbat elemosynam dedit t domū in celis edificauit.j lxiij
Misericors in pauperes sutor p haustu vini quē paupi dari p̄cepat doliū vino plenū recepit.j.lxxvij.
Misericors in pauperes abbas lampredā vigiti numis papiēsibꝫ emptā paupi postulāti donauit.j.lxxviij
Misericors in pauperes paterfamilias vnum quem habebat numum pauperi tribuit.t statim viginti solidos recepit.j.lxxix.
Misericors in paupem eccl'iam agr̄ quem habebat totuz dedit.duodecī filijs nihil reseruās.j.cij
Misericors i indigētes apollon⁹ tribꝫ mē sibꝫ de paucis panibꝫ grandē pl'm pauit ij.viij.
Miscōia i paupes ductus macharius caute q̄ndam ditissimā sed elatā ꝟginē spoliauit.ij.lxxx
Misericordis i paupes reg Oswaldi manus nō potuere putrescere.cij.j.
Misericordis in paupes epiphanij econo mus a q̄dā iuisibili saccū pecunia plenū accepit.iiij.lxxviij
Misericors in paupes wilhelmus abbas vilariēsis bouem quem propter prēgnātem feminam occidi fecit viuum inuenit v.l.
Misericordissima in paupes vxor militis miraculosaz farine multiplicatōez meruit: t dulcit canentē auiculā lōge añ mortē audiuit.v.lj.
Misericors in paupes episcopus leprosorum horrēdas manus exosculatur.vj.lvij
Misericors in paupes btūs Frācisc⁹ chlamydē paupi i elemosynā datā i celos vidit deferri.vij.iij.
Misericordissim⁹ in paupes Joānes elemosynari⁹ q̄nta paupibꝫ tribuit fecit impēdit.viij.xxx
Et infra p totā vitā eius
Miscōie opibꝫ dedit⁹ Benadi⁹ de existentia eterne vite p angelū meruit informari.ix.cxxiij.
Miscōie aures ad p̄ces paupz claudens aduocat⁹ terribilit ad iudiciū dei p angelū citat.ix.cxxvij.
Misericors femina vlcerosum paupere in lectū suū collocauit.q̄propter chīs apparēs marito eam de suspitiōe adulterij excusauit.ix.cxxix
Misericordie aditū castri sui p̄cludens senator nisi p mariā fuisset adiutus perijsset.ix.cxxj
Misericordiā nō ostendentes in pauperes immisericordem interituz iusto dei iudi-

Exemplor

cio meruerūt.r.xx

Misericordia i hospitib⁹ rcipiēdis: q̄re in Hospitalitas

Miscōia dei se abnegantē frēm nō deseruit.ij.cvij.

Misericordissimus deus iam raptū a demonib⁹ cauponē pessimum: sed in ipo raptu cōpunctū ad veniaz recepit ꝛ gram.ix.xxxvij.

Misericordia dei: q̄re etiam in Confessio Cōtritio Cōuersio Desperatio ꝛ Penitentia.

Misse oblatio q̄ntū defunctis pſit.j.lxxiij ꝛ.lxxiiij

Missarum solēnia deuote celebrans Lassius episcopus audiuit Age qō agis.ꝛc.j.lxxv.

Missam deuote celebrās pſbyt meruit vt q̄tidie angel⁹ dñi sacrificiū de mānib⁹ acciperet.j.lxxx

Missam celebrans indigne sacerdos horribili vulnere a domino verberatur.ij.lxxvij

Missaz solēnijs q̄dam captiuus adiutus nulla vi vinculoz potuit ligatus retineri.ij.v.

Missis fratrum q̄dam ꝯuersus Clareual lensis a demonū supplicijs liberatur.iij xvj.

Missaz tpe q̄dam secularis vir formā speciosissimi pueri celebrāti osculū porrigere ꝯspexit.iij.lv

Missas indigne celebrātes erāt duo sacerdotes q̄z vni⁹ os cōputruit ꝛ alteri⁹ manus sub ipa celebratiōe celestis ignis ꝯsūpſit.v.xciij

Missam audiēs pegrin⁹ a hierusalē in patriā p lōga terraz spacia vna die prexit.vj.lxxiij.

Missam deuotissime celebrans Joannes de aluerna cū ꝥba ꝯsecratiōis dixisset totus ī extasi rapt⁹ ē.vij.xxxvj

Missam deuotissime celebrans Joannes de aluerna pro defunctis infinitas anias de purgatorio in celū vidit euolare.vij. xxxic

Missa vna defuncta anima p q̄ndecim annos in purgatorio puniēda liberat.vij. liij.

Misse libent mistrās cū mistraret luce celica circūfusus ad celestia regna ꝯscēdit vij.lxvj.

Missam celebrās in altari sctē Catarine ī eodē altari post mortē dedicatiōem celebrauit.vij.lxviij.

Missis cuiusdā deuoti fris defunctorum anime anxie satis se adiuuari postularūt vij.lxxj.

Missa celebrata p q̄dā fodiēte argētū ipm multo tpe oppressuz sub rupe pſeruauit ī vita.vij.lxvj.

Missam deuote audiēs opari⁹ grādi mercede itez ad eccl'iam mittit p diuite orat⁹.ix.cxlvj.

Missam deuote celebrātis pbri oblatiōes angel⁹ dñi visus est ꝯspectu diuini pris offerre.ix.clxxxvij.

Missam in pctō celebrāte sacerdote visus est in altari puer vehement renitēs ne in sumeret.ix.cxc

Missam celebrās sacerdos ꝛ de piscib⁹ saliendis sollicitus vidit demonem cacabum cum piscibus ad altare portantem r.xxviij.

Moyses ethiops latro quō ꝯuertit ꝛ q̄lez vitā duxerit.ij.lxxxj

Et in sequētibus,

Moyses abbas qui gladium sumpſit ſm sententiam domini gladio voluit interire.ij.ccvij

Monachi decus sunt pallor ꝛ macies cuz hūilitate.ij.lj.

Monachus non sum sed monachos vidi ait macharius narrans de duobus qui nudi venerunt cum animalib⁹ adaq̄re.ij cxcv.

Monachi sine tribulatiōib⁹ esse nō possūt ij.ccvj

Monialez matrimonio accipiētis carceri munera btūs mēnas ꝛ miraculose nouit ꝛ strenue respuit.j.xlj

Mores leues deponere musa puella iubet cuius imitura a virgine maria promouetur.j.liij.

Mori cū Anastasio monach⁹ petijt ꝛ citissime optata ipetrauit.j.xiij

Morituri fratres ab albatis virz inscribūtur.j.lvj.

Moritur⁹ Theodor⁹ diaconi dak deuotā dus.j.lxvj

Moriturus Crisorius demones vidit: inducias petijt ꝛ nihil impetrauit.j.lxvij

Moriturus q̄dam christi nomen blasphemans orationib⁹ fratrum fere ab inferni claustris reuocat.j.lxxvij.

Mortu⁹ ad vitā redire recusat.ij.xj.

Tabula

Mori timentē mucius abbas ḡuic obiur-
gauit.ij.xij
Mortē p̄is nūciāti sctūs Euagrius dixit,
cessa blasphemare meus pat̄ imortalis ē
ij.lxxxvj
Mortuum mūdo se existimās sctūs senex
bouē frīs sui de palude extrahere recusa
uit.ij.xcj
Moritur⁹ abbas Silvoys chīum ꝛ sctōs
ad se deducendum venire conspexit.ij.
cxcvj
Mortē p̄ ocul' hūs fornicās frat̄ ḡuissima
se pnia ꝓdēnauit.ij.cxcix
Mortis mēoria istigat⁹ grauissimā pniaz
q̄dā fecit.ij.ccxlvij
Moriturus Stephanus ratiōem de ope-
ribus suis reddere cogitur ꝛ horribilibus
clamoribus frēs ꝓturbauit.ij.ccxlviij
Moriturus Egbert⁹ mīta pmisit vt sibi vi
ta faueret dño futuro.iij.ij
Moriturum quendam sanctū episcopum
hymnis celestibus canora turba ꝓsequi
tur.iij.iij
Moriturо q̄dam deuoto monacho angeli
sctī lilijs rosisq; eccl'ie pauimēta strauer̄t
iij.xxij
Moriturus Arnulphus maximā cōsola-
tionem de perfecta conuersione accepit
iij.xxvj
Moritur⁹ Alq̄rinus mirabilit a dño ꝓso-
lat̄.iij.xxxiij
Moriturus q̄dam frater inaudita carnia
ꝓcinens animā domino cōmendauit.iij
xxxiij
Moritur ꝓfidenter frater qui omnib⁹ fra-
tribus se obedientissimū exhibuerat.iij.
xxxix
Moriturus diues ab infernalib⁹ cattis de
terret dū paupcula vidua a btā ỽgie ꝓso
lat̄.iiij.v
Moritur⁹ dux damasci linteamen q̄ unuol
uēdus erat p̄ vexillifer suū i damasco cir-
cūferri fecit.iij.lix
Moritura sctissima abbatissa a dño ꝓsola
tur.v.viij.
Moritur⁹ inuenis ꝺ defunctuz p̄rem petit
arma parari.v.xl
Moritur⁹ p̄sūptuose soluēs frena leticie a
ỽgine maria corripit.v.cviij
Moritur⁹ frat̄ chīm vidit ꝛ dicēs: i galilea
chīm videbim⁹ ꝛc̄.sctām aiam exhalauit
v.cix.
Moriturus criminosus comes in ipa vlti-
ma infirmitate tantā penitētiā egit vt ꝓ-
phetare inciper̄t ꝛ sine purgatorio euola
ret.v.cx
Mortem longe arbitrans miles spe sedu-
ctus inani pene sine sacramētis obijsset
v.cxxxiij.
Mortuoꝝ fetidis visis sepulcris Liffard⁹
nobilis subulcus a superbie tumore sanat.
vj.xxvij.
Moritur⁹ criminosus sacerdos plures de
mones q̄s erāt i horreo calami p̄ntes cir
ca se ꝓspexit.vj.lj.
Morituro cunoni q̄ndecimmilia demonū
affuerunt: de quoꝝ faucib⁹ fratrum pre-
cib⁹ ereptus ad celestia regna migrauit.
vj.lxxx
Itē simile habes ibidē.lxxxix
Moritur⁹ Eusebius grauissime a demōi-
bus tentat̄.vij.lxxvij.
Morituꝝ se cogitans guericus cōuertitur
vij.xlix
Morituram feminaz sanctus Petrus a de
monum grauissima infestatione libauit.
viij.l.
Moritur⁹ religiosus q̄dā clamauit.maledi
cta hora in q̄ religiosus factus sum.ix.
lxxxiij
Moritura insolens puella optimis vestib⁹
ornari se facies demonē vt aniam suam
tolleret inordinatis clamoribus aduocaz
uit.ix.xxij.
Moritur⁹ carthusienꝰ nisi ỽgo maria sub
uenisset a demōe fuisset in desperatōem
deduct⁹.ix.xciij.
Mortui comitis ꝛ patris sui putentē sani-
em ꝛ horribiles vermes videns filij⁹ du-
rā ꝛ incognitā hominib⁹ vitaz in rhoma
duxit.ix.cxxxiij.
Moritur⁹ miles doluit multū q; fideli⁹ tē
porali dño q̄s eterno deo in h̄ mōo fui-
uit.ix.cxxxv
Morituri cuiusdā patientissimi infirmi ani-
ma omnib⁹ membris grates refudit.ix.
cxxxvj
Mortis iura ꝛ ꝓsuetudinē nisi pat̄ a iuue-
nib⁹ remoueret filiū de religiōe in p̄riam
nō pōt recipe.ix.cxxxvij
Moritur⁹ leprosus audiēte milite dulcissi
me dño decātauit.ix.cxxxviij
Morituras quidaz diues pecunia ꝛ alijs
possessiōib⁹ cū vxore suā ꝛ filios suos nō
ꝓpter se sed ꝓpter res suas plangere vide
ret medietatē omniū bonoꝝ suoꝝ paupi

Exemplor

bus erogauit.ix.clvij
Morit⁹ mal⁹ sacerdos leões vidit:ignē sensit ad inferna puenit.ix.clxxiij.
Morit⁹ deuot⁹ iuuenis q̄ pentes p chr̄o reliq̄rat deū affat:p̄ me⁹ t mī mea dere liq̄t me tē.x.xj.
Morit⁹ hospitalari⁹ cant⁹ angelor audiuit.x.xiij
Morituro drossato demones cōfluunt.castrum concutiť.ania ad inferna defertur x.xix.
Mūdum cū regno rex Scotor relinq̄ns moriturus dixit Dñe feci qđ iussisti.imple qđ pmisisti.j.ciij
Mōm cū sua pompa Arsenius abbas cō tēpsit.ij.xlvj
Mōo mortu⁹ apollo bouem fris de fossa abstrahere negauit.ij.ccxxiij
Mundū relinq̄ns Arnulph⁹ ppt deū cētuplū qđ dñs repromisit in hac vita recepit.iij.xxvj
Mundi amicicia t breuis est t fallax.iiij.xvj.x.xvij
Mundus sibi seruientes nisi prouidentia sua sibīpsis puiderint ad eternum exilium t graues miserias destinabit.iiij.xviij.
Mōm relictur⁹ lantfrācus pauprimū atq; abiectissimū quētū expetijt.iiij.liij
Mōs comitissam cāpanie sibi sollicite seruientē male pmiauit.v.vj
Mūdanā pōpam in q̄dā abbate vor q̄daz celestis increpauit.v.v
Mōm ptēnere mechtildis filia regis scotie frēm docuit:t ipa in maxia pauptate vitā duxit.v.xxxv
Mūdanas delitias mgr Roland⁹ videns esse fugaces ordinē pdicator pnīaz actu rus ītrauit.vij.xlvj.
Mundū cū parentib⁹ Theodor⁹ dereliq̄t diuinaz interna inspiratiōe compunct⁹ vij.xcj
Mundū t bñficia sua relinq̄ns q̄nta glia est a dño munerať.ix.x
Mundū relinquentes in iuuentute prealiis glorioſius vidētur in celū pscendere ix.xliij
Munera sacrilegi carcerij btūs Mēnas t miraculose nouit t strenue respuit.j.xlj
Munera nō facile accipiēda sunt pīertim iudicib⁹.ix.cxxxix
Murmurātes visi sunt stercus māducare. ij.cxcj
Musa puella a virgine maria in celum vocatur.j.liiij

Natiuitatis christi

n die celebrās trib⁹ vicibus missas sacramentuz columba deferente amisit.vj.viij.
Natiuitas chr̄i q̄re etiā ī Festiuitas
Negās deū spm̄sctm̄ in specie colūbe pdidit.sed penitentiā agens rursum recepit ij.cvij.
Negās chr̄m a demōe possidet t repētina morte pcutiť.iiij.xj
Negās chr̄m Theophil⁹ penitēs p mariā t gr̄e restituiť t vite.iiij.xxiij
Negās chr̄m q̄dā iuuenis a patre repelliť: nec ad Juliani impatoris p̄ces in gr̄am recipiť.iiij.lxxvij.
Negare chr̄istum nolens quidam nobilis nudus exercitum camelorū ducere cogitur.iiij.lxxx
Negare chr̄m nolēs notari⁹ pijssimo chr̄i crucifixi ītuitu respiciť.ix.liij.
Negligēs mūma paulati ad maiora dilabitur.ij.iij
Negligēs repugnator tētationū suar orōe sci senis iuuari nō potuit q: ipe seipm iuuare neglexit.ij.xxxij
Negligēs frať q̄ dicere solebat: volo salua re aiam meā ī iudicio vehemēter a ppria mr̄e pfundiť.ij.xcvj
Negligens in puersatione frater feruentibus vt de monasterio exirent consuluit ij.ccxxxiij
Nigromātic⁹ cū demonū turba ad inferna dilabiť.ix.cxl
Nigromātia:q̄re in Incātatio
Nomē iesus Edmūdus frōti sue īcribere a puero iesu edoceť.viij.iiij.
Nomē iesu cordi Ignacij inscriptū inuenitur.viij.xciij
Noie iesus frať Thomas fugauit diabolū se in nocte terrentē.x.viij.
Nonna piterij.ij.clxxxij

Pedinit aqua

o precepto Sabini episcopi q̄ scripta cedula manu notarij aquā miraculose cōpescuit ne terrā eccle sie lederet.j.xxxij.
Obediētia sua quantum profecit Paulus

simplex.vide.ij.xviij. Et exēplis seq̄ntib⁹
Itē quō tacebat nulli loq̄ns ꝓpter p̄ceptuꝫ Antonij.ij.xix. Item quō q̄dam irratio nabilia ad p̄ceptū Antonij infatigabilit faciebat.ij.xx.
Obediētissim⁹ Paul⁹ simplex potētioꝛ in miraculis faciendis magno Antonio ef ficit.ij.xxj
Obediēs Joānes ad imperiū abbatis sui terribilē visu leenā ducit.ij.xxxvij.
Obediēs filiꝰ mirabilit a tētatiōe fornica tiōis eripit.ij.cj
Obediēs frat resistens somnolētie sue sub vna nocte septē coꝛonas ī celo ꝑmeruit. ij.cxvij
Obediētissim⁹ Marc⁹ vocatus a sene in choatā lām a incompletam dereliquit vnde ꝛ a deo ꝛ hominib⁹ plurimū est di lect⁹.ij.cliij
Obediēs frater a cocodrillis venerat fun dēs p̄ces mortuū suscitauit.q̄d abstinēs frat nō valuit.ij.clvj.
Obediens frater dilectum filium suum ad p̄ceptū supioꝛis sui in furnuꝫ flammiuo mum proiecit: sed puerum illesuꝫ recepit ij.clvij.
Obedientem fratrem abbas Pambo sup oēs alios frēs magnifice cōmendauit.ij clviij
Obediēs ioānes breuis aridū lignū aquā lōgi⁹ afferēs p tres ꝓtinuos ānos irriga uit donec grādi miracl'o vireret ꝛ obedi tie fructū ꝑduceret.ij.clix
Obedientissimus Joannes etiam impos sibilia patris iussa implere conatur.ij. ccxxiij.
Obedientissim⁹ pfunct⁹ dilectum ꝛ vnicū filiū ī flumē iactare iussu abbat⁊ disposu it.ij.ccxxv.
Obediens comitis filiꝰ nō verit⁹ est patria ciuitate spoꝛtas vēdere.ij.ccxxvj.
Obedientissimi adolescentes vitam malu erūt ꝑdere q̄ cōmissas ficus violare.ij. ccxxxj
Obediens Jsidoꝛus septem annis añ poꝛ tam monasteriū sedit omnib⁹ letaniā faci ens.ij.ccxxxix
Obediēs Laurentius vocatus a patre mo nasteriū per integram refectionis hoꝛam coꝛam eo ante mensam sedit in genib⁹.ij. ccxl.
Et sequit ibi de abakyro
Obedientie filius Innocenti⁹ moꝛi nō po tuit.ij.ccxlv.
Obediētia frīs statuta oꝛdinis scrupulose seruātis mice in margaritas cōmutant. iij.x.
Obediēs frat ī nocte assūptōis in grāgijs extra mōasteriū manēs mirabili deuoti one a deo munerat.iij.xxxvij.
Obediēs frat⁹ fident mozit nec reprehen sione beati Bernardi pusillanimis efficit. iij.xxxix
Obediēs Berchari⁹ vocat⁹ a mgro suo re tento in manu duciculo venit.ꝛ grādi mi raculo id q̄ ducillabat ī altū excrescēs nullaten⁹ fundebat.iiij.xxij
Itē simile.viij.cxlvij
Obediēs ꝓuersus latro post grauē pnām ad celos ꝓscēdit.iiij.xxxix
Obediētissim⁹ Joānes mozit ꝛ sctūs ioā nes a frāciſco noīat.vij.vij
Obedieti deo Frāciſco seuissima lupi rabi es ī oīb⁹ obedire cōpellit.vij.xx
Obedientissim⁹ masse⁹ būllima ꝛ abiectis sima officia ad p̄ceptū francisci sol⁹ iple uit.vij.xxvij
Obediēs frat carnes ex obediētia comedēs ab infirmitate curat.vj.lxij.
Obediens frater ranis imperat ne de ceco sua garrulitate frēs inq̄etēt.viij.lxiij
Obediens frater demones de obsesso fu gat.ꝛ ne vane glozietur etiam ipse fugit. vij.lxiiij
Obedientē frēm edaces incēdij flāme nul laten⁹ tetigerūt.vij.cj
Obediūt poꝛci Arnulpho ne grūnirēt ꝑci pieti.viij.cliij
Obediētiā dozmiēdi ī arnulpho demō nō ferēs arguit.viij.clv
Obedieſt simplicissimo subulco poꝛci nec ausi sūt ꝙ ei⁹ p̄ceptū etiā coacti statutos termios trāsmeare.x.xij
Obediētia: q̄re in inobediētia.
Oblatio sacra q̄ntū ꝑsit defunct⁊: q̄re ī des funct⁹ ꝛ Missa
Occasionē pcī vitauit p̄sbyter q̄ moꝛitur⁹ cum feminā sibi appꝛopinquasse sensisſz clamauit, Tolle paleā ignis adhuc viuit.j.l.
Occasiōes pctōꝝ veri penitētes fugere de bēt.ij.ccviij.
Occasiōes fornicatiōis q⁊ nobilis matro na nō fugit cū ꝓpio filio incestū cōmisit iij.iiij
Occasiōes fornicatōis oscula ꝛ ꝓtrectatio

nes sūmope vitans puella sacerdotē p-cussit.v.lxxxv.

Occasiones pctōr fugere. quere in Femina ⁊ Oculus.

Ociosa ẏba seu detractoria audiēs Machutes abbas dormitabat.sed in diuinis sp vigilātissimus extitit.ij.cxxviij.

Ociosa ẏba audientes frēs euigilant qui sub diuinis verbis lethea somnolentia grauabant.ij.cxxix.

Ocioſi fratres ⁊ in spūalibꝫ se ñ exercētes tedio victi:ad seculum reuerti statuerūt ix.xlvij.

Ocioſum esse.q̄re in Laborare.

Oculos male custodiens in iuuētute Benedictus feminā in seculo vidit vnde in beremo postmodū grauius tentabatur j.xx.

Oculorum mala custodia grauissimā ꝓpasco abbas tētationem incurrrit.ij.lxvij.

Oculos suos senex cautissime custodiuit. qui reuersus de Alexandria nullius ni si episcopi faciem dixit se vidisse. ij. xcix.

Oculorum suor sollicitus custos abbas Siluanus faciez suam cuculla tegebat. ij.cxlv

Oculorum inspicientium se lasciuiam verita quedam casta et pulcerrima mulier petita dño deformari.v.lxxvij.

Oculos suos male custodiēs Guido per tres annos cōtinuos grauissime formicationis spū tentat.v.lxxviij.

Oculus custoditi ⁊ casti epi etiam post q̄dringentos annos caligare non potuit v.lxxix.

Oculos male custodiens iuuenis monachus qui considerauit feminam nō esse monoculam graui disciplina percutit. vj.xlij.

Oculos pudicos habendos esse sanctus Franciscus pulcerrima silitudine frēs edocebat.vij.x.

Oculos viror exosos habens virgo etiā sancto Martino suos negauit aspect⁹. vij.ciij.

Oculos incauti⁹ Bernardus adhuc iuuenis in feminam figens grauissimā tētationem patit.viij.xxij.

Oculos Rugerius tamsollicite custodiuit vt infra tres annos i medio populi versans femineam faciem non videret.viij liij.

Oculorum suorum incustodia ne caperetur ꝓbarao episcopus vxor eius olim in sororem mutata tonso crine et cilicio induta se deformem eidem visendā obtulit:omnēq; tentationem ab eo fugauit viij.clviij.

Oculi q̄ntum larvales demonū facies abhorrebant.ix.lxxxiij.

Oculos duos in occipite christus habuit quibus hominem suem furantem vidit.j.cxj.

Odio habens Anselmum: ab Anselmo ab infernalibus lupis liberatur. iij. liij.

Odiū nolēs deponere orante Jacobo de vitriaco morbo caduco corripit.v.xliij

Odium. q̄re in Invidia.

Odor suauitatibꝫ nimis indulgens vxor ducis Venetie diuio iudicio ꝓcussa horrendius fetet.j.lxxxiij.

Odore aque fetētis olfatus illecebrosos Arsenius correxit.ij.xlvij.

Officia humillima et abiecta obediēs frater Wasseus libenter implevit vij. xxvij.

Officia humillima ⁊ abiecta Augustin⁹ ō Iterano scientie sue titulos reticēs.erat em̄ doctor vtriusq; iuris:cum sūma alacritate implevit.vij.lxvij

Officium humillimū coquine quondā ditissimus Petrus teloneari⁹ libenter ꝓ dño amplexat.viij.xxvij .

Officiū humillimū subulci magister Henricus de Louanio elegit:quapropt deus etiam demonis voce eum glorificauit.ix.x

Olfatus.quere in Odor.

Olim sctōr festum devote celebrans i festo olim sanctor felix ad celestia regna meauit.vij.lxxij.

Opari manibꝫ.q̄re in Labore.

Oppſſor.q̄re in Pauper oppſſor.

Opprobria sustinere.q̄re in Iniurias sustinere ⁊ Patientia.

Oratione Libertini frāci volētes spoliare monasterium suum repentina ꝓcurunt acrisia.j.iij.

Orōne Libertin⁹ cum caligula honorati mortuū puer suscitauit.j.iij

Oratione Bonifacius puer euacuatū tritico horreū rursum implevit rapientē gallinam matris vulpeculā occidit ⁊ gallinam liberauit.j.xv.

Tabula

Orationis tpe demon monachum trahebat ex ecclesia.j.xxj
Orationibꝫ instās sctūs Jsaac alapa indignāter pcutit:sed pcussor a demonio arripit.j.xxxv.
Orationis freqntissimo vsu Tarsilla virgo callos in genibꝫ z cubitis adquisiuit j.lxv.
Oratio fratꝛ puersum Theodoꝛ a draconе liberauit.j.lxvj
Oratio bonorū quendam morituꝛum ab ipsis pene inferni claustrꝫ reuocauit.j.lxxxvij.
Orōnibꝫ fratrū q̄dam qui pniam p alio assumptaz nōdū cōpleuerat a purgatorio liberat.j.lxxix.
Orōne Apollonij fratribꝫ miraculosa alimēta impetrauit.ij.vij.
Orōnibꝫ sctī senis a fornicatione liberari nō potuit negligēs frater qꝛ ipe seipsum nō iuuit.ij.xxxij.
Orōne q̄dā frater a quā putei fecit in sublime pscēdere.ij.xxxviij.
Orantes fratres vidente sctō Machario demoniaca machinatio multiplr impedinit.ij.xlix.
Orare se sp docuit Lucius abbas cū manibꝫ operans elemosynas paupibꝫ dedit.ij.cxlviij.
Orōne q̄dam frater cum ad luxuriam p feminā iuitaret subito rapi meruit z ad flumen collocari.ij.clv.
Orōne Publij monachi demō a Juliano apostata missus p decem dies detentus est.ij.cxcij.
Orationibꝫ insistētibꝫ martyribꝫ Macharij vidit idē Macharius tāctꝫ flāmā ignis ex oꝛe vnius supꝛa ad deū in celū vsqꝫ ascēdere.ij.cxciij.
Orationem solam necessariā dixit Antonius fratribꝫ qui nihil sustinere valuert ij.cxcvij.
Orōnes solitas p defuncta matre nō exoluens beatus Bernardus a dño proclamat.iij.xj.
Orōnes fratꝛ videte btō Bernardo angeli sancti diligētissime scptitarūt.iij.xvij. Simile.iij.xviij.
Orōne predicationi premissa mltitudinē studentium Parisius Bernardus conuertit.iij.xix.
Orās p ammonētibꝫ se z p se spoliātibꝫ sicarius letus in celū recipit.iij.xl.
Orōne captiua mulier reginā puerūqꝫ gentilē sanauit:z totā gentē Hyberoꝛ ad fidem cōuertit.iij.lxxv.
Orōne Jacobus eps ciuitatē suam a grauissima obsidione saporis regis tutauit.liij.lxxvj
Orōne paupis comitē defraudantes duo dispēsatoꝛes eiꝰ pcipiunt a papa soluere eidem comiti numū aureum mundo q̄ntitate equalē.v.x.
Orōnibꝫ Bernardi et fratꝛ eius Henricꝰ frater regis Frācie cōuertit.vij.ij.
Orōnis locum tardius petendū demō voluit q̄ pluribꝫ ānis p nola sup capellā ponenda seruiuit.vj.lvij
Oratiōibus fratꝛ Luno moꝛiturus a q̄ndecim milium demonū faucibus liberatur.vj.lxxx.
Orans sctūs Franciscꝰ nihil aliud loq̄bat nisi: deꝰ meus z oīa.vij.xij.
Orantibꝫ in lecto matutinas cū sūmo feto re apparēs demon dicebat. Ad talē orationem tale debeꝫ incēdiū.vij.lxx.
Orōne sua btūs Bernardus q̄ndā tristissimū frēm subita z pseuerāti exultatione pfudit.viij.xxviij.
Orōnes sanctoꝛ efficacius interpellāt p defunctis apud deum q̄ iniquoꝛum.viij lxvij.
Orans q̄dā p formosis oculis sctm Thomā penitꝰ excecat.viij.lxviij.
Orās q̄dam p btm Thomā sanat vt si sanitas oꝛraria esset saluti sue rediret infirmitas:itep infirmat.viij.lxxix.
Orōne btūs Basiliꝰ cū suis ab īmīnēti furoꝛe Juliani liberat.viij.lxxxj.
Oratiōe z meritis parētū filij q̄qꝫ saluabūtur.ix.xcj.
Orōnes paucas cū deuotiōe plꝰ q̄qꝫ sine deuotiōe mltas ego Maria z chīs exposcunt.ix.xcvj.
Orōne Elisabeth iuuenis sudabat:estuabat:et se ad sctām vitā dirigebat.ix.cxlj.
Orare deuote debemꝰ z ad Elīa pīi reuerenter inclinare.ix.cxlij
Oꝛo dñica.s.Pī nr:q̄efficax sit p viuis et defunctis.ix.cxliij.z.cxliij.
Oratione monoculi mons transfertur: et rex tartaroꝛum ad fidem christi conuertit.ix.cxlv.
Orōne paupis oparij nisi q̄dam diues adiutus fuisset:subitanea morte pcussus i eternū pijsset.ix.cxlvj.

Oratione sodalis sui ꝗdam monach⁹ ab apostasie liberat tentatiõe.ix.cxlvij.

Orans p̃dicator qz nimium sollicitauit p asino suo:ipsum asinum oĩno reiecit.ix. clxx.

Orationes solitas negligere.quere ĩ Suffragia.

Orare.p defunctis.q̃re in Defunctus.

Ordinem sacrum assumens clericus p beatũ Benedictũ a demone liberatus rursum a diabolo vsq; ad finẽ vite sue obsidet.j.xxiij.

Ordinẽ sacerdotij fugiens Isaac asello ĩdicante.p̃dict.ij.xxv.

Ordinẽ sacerdotij ꝗuis abbas Hotues cũ discipulo suo suscepisset:null⁹ tñ eoz p̃sumpsit celebrare.ij.lxij.

Ordinem episcopalem ne cogeret assumere Ammoni⁹ abbas aurẽ sibi ipsi abscidit.ij.lxvij.

Ordinẽ diaconat⁹ Theodor⁹ exercere nõ audet.qz se dissimilẽ sensit colũne ignee sibi celit⁹ ostense.ij.clxij

Ordinem sacerdotij p̃ropope desiderasse videtur qui cathecuminis celebrauit.ij ccxxxv.

Ordines sacros ambiens graui purgatorij pene subiacuit.ij.xlvij.

Ordines sacros appetere sanct⁹ pater Pachomi⁹ monachis multũ obesse asserebat.vij.xcij.

Ordinẽ clericat⁹ Joãnes elemosynari⁹ bigamo nec p centũ octoginta libris auri et p ducentis milibꝫ modijs tritici pauperibꝫ erogãdis dare p̃sumpsit.vij.xxxiij.

Ordinis diaconat⁹ luxuriosus ꝗdam exercens officiũ ab aranea interfic̃t.ix.cx

Ornatu vano amicire audens Eustochium virginem femina quedam ab angelo corripit et a dño grauiter cũ suis plagat.ix.xvij.

Ornatus.q̃re in Uestis

Os custodire.q̃re in Lingua.

Oscula q̃ fint vitanda ꝑ gimbus.v.lxxxv. et.lxxxvj.

Ostentatiuus iuuenis miraculũ facies celerius ĩ luxuriã lapsur⁹ ab Antonio deflet.ij.cxxviij.

Ostentationẽ fugiens abbas pastor libentius de passionibꝫ q̃ de scripturis loq̃ cõsueuit.ij.cxl.

Ostentationẽ fugere.quere in gloriam humanã fugere.

Oxyrinthi ciuitas multipliciter commendatur.ij.xiij.

Patientissimus Li

p bertin⁹ scabello suppeditaneo p cutit̃ humiliter sustinet z seuitiã sui abbat⁹ ad mãsuetudinez pduxit.j.v.

Patientia sua Isaac obsessum demone liberauit.et oẽm pplm in sui veneratione excitauit.j.xxxv.

Patientia Apollonij philemon ex gentili cõuertit̃.ij.xiij.

Patiẽtes mõachi patrẽ sua olera ꝯfringẽtẽ benignissime tractauerũt.ij.xxvj

Patientissimi ad iniurias Eulalij matta igne cremari nõ potuit.ij.xl.

Patienter ferens furtũ codicis sui fratrẽ furantẽ ꝯuertit.ij.cxix.

Patiẽter sustinẽs ebriosum senẽ:ab angel⁹ in celũ deferit.ij.cxxj

Patientissim⁹ monach⁹ p̃bẽs alterã maxillam pcutienti obsesse demonem effugauit clamantẽ.O violentia mandatoruz christi.ij.clx.

Patienter abbas Moyses de ecclesia pelli se sustinuit.ij.clxv.

Patientia sua ꝗdã pcussus a germano suo instigato a diabolo demonis ꝯtutẽ triumphauit.ij.clxxiij.

Patiẽs ad iniurias nonna piterij sctõ Piterio meritis anteferit.ij.clxxxij.

Patiẽs iuuenis risit iniuriã a philosopho passus:q̃propter ad p̃biam admissus ẽ ij.ccix.

Patientissima virgo Marina quanta humilitate diffamationis opprobrium pertulerit.ij.ccxj.

Patientiã discere cupiens ꝗdaz matrona religiosa puersam feminã cui obsequeret a sctõ Athanasio petijt z facile inuẽtam impetrauit.ij.ccxx.

Patiẽtissim⁹ iuuenis in conuentu multorũ ab abbate Paulo in maxillam palma pcussus nõ solum non murmurauit: sed nec rubore ꝗdem vt assolet vultũ perfudit.ij.ccxxij.

Patiẽs Abbakyrus quõ a mẽsa expellit̃ z alis multipliciter exercitat.ij.ccxij.

Item ibidem sile.ccxlij

Patientissim⁹ Innocentius p nouem annos ab indiscreto patre verberat̃ z sustinet.ij.ccxlv.

Tabula

Patientissimi fratres sancti Frācisci despecti: luto defedati: irrisi ⁊ contempti letabant. vij. j.

Patiētissim⁹ Bernardus Frācisci discipulus Bononie mlta letissime fortissime q̄s sustinuit. vij. xv.

Patientiā inter iniurias ꝓtinere est pfecta leticia. vij. xxvj.

Patientissimus Martin⁹ blasphemias a Briccio factiōe diaboli ꝯ se fulminatas māsuetissime tulit. vij. cv.

Patientissim⁹ Martinus Briccio derisori suo pōtificatus honorē p̄cibus impetrauit. vij. cvj.

Patientiā quantā sancti martyres in maximis tribulationib⁹ ⁊ passionib⁹ exhibuerunt. viij. cvij.
Et post p̄ multa capl̄a.

Patiētissima monica mr̄ Augustini lz iracundū virū haberet: nunq̄ tū cū eo p̄ diem dissensit. ix. cliij.

Patienter tolerare iniurias. q̄re etiā in Iniurias sustinere.

Patiētia in amissione rerū. quere etiam in Furtum.

Patientia in diffamia. q̄re in Diffamia.

Patientia in paupate. q̄re in Paup.

Pacis pturbande occasionem dedit sanctus Baldewinus: quapropter purgatorij acerba pena multatus apparuit. iij. xxxj.

Pacē fraternā occiso porcello paupis ledēs sacerdos osculū dulcissimi Jesu cōsuetum amisit. iij. lv.

Pacem pturbare. q̄re in Discordia.

Pacifice inter se viuētes femine Wachario meritz p̄ponunt. ij. ccv.

Pacific⁹ frater sua probitate inuidi fratrz improbitatē Maria adiuuāte deuicit. iij. lvij.

Pafnucius adolescēs de furto diffamat⁹: patientissime tulit. ij. ccxxj.

Papa Benedict⁹ graui purgatorij pena lacerat. j. cviij. ⁊ iij. xliij.

Papa quidā Benedictus luxuriosam vitā ducens horribili ⁊ eterna pena dānatur. j. cix.

Partiales ciues Aq̄lani horribili sunt a dño plaga pcussi. ix. clxxx.

Partialitas. q̄re in Discordia

Parentes visitans sine bn̄dictiōe ⁊ licētia sancti Benedicti mortuus a terra rejicitur. j. xxv.

Parentes visitare. q̄re in Affectus.

Parentes filijs suis nō adhibētes debitū discipline rigorem occasionē eis p̄bent eterne damnatiōis. j. lv.
Item. vij. lxxxv.

Parentes maledicuntur aut etiam benedicuntur a filijs in regno vel supplicijs q̄ ab eis bene maleve instructi sunt. ix. ccxiij.

Parentū peccatz exigentib⁹ filij frequēter plagant. ij. xvj.

Parentib⁹ nō reddens cōdignā vicem iuuenis monstruosi bufonis ꝑdigio emē datur. v. xxxiij.

Parentes cōtristans iuuenis moriturus defunctum patrem habebat infestum. v. xl.

Parētes nō ita se debēt spoliare rebz ꝓpē filios vt cū Joāne de Lonaxa ipsi penuriā patiant. ix. cliij.

Parentes maledicētes filijs suis imprecationis sue miserabilē viderūt effectum. ix. clvj.

Parentē. s. matrē gladio terrens ꝓpria manu occidit. x. xviij.

Parentib⁹ post mortez p̄cibus subuenire. quere in Defunctus

Parentib⁹ inuitis spūalem militiā aggressa virgo exheredat. j. xxix.

Parentib⁹ se a seruitute diuina retrahere volentib⁹ Theodosia ꝓgo post mortem apparuit dicēs. Ecce q̄li gloria me ꝓuare voluistis. viij. x.

Parentes relinq̄ns p̄ chr̄i nomie iuuenis moritur⁹ clamauit. Pater me⁹ ⁊ mr̄ mea dereliq̄runt me. x. xj.

Parētes relinq̄re. q̄re in Affectus.

Pasce die senex q̄dam miraculosū lumē recepit qui olim in luxuriam lapsus digne penitebat. ij. cix.

Pasce die comesturus oleum Palemō fleuit quia dominum crucifixum recogitauit. vij. lxxxviij.

Passionato fratri abbas Achilles se beniuolētiorē exhibuit. ij. cxxxj.

Passiones viuere in sene lz ipse non sensit Abraam abbas ratione monstrauit. ij. cxxxvij.

Passionis chr̄isti memoria cordenoti viri diruptum est: ⁊ anima ad celum trāsmissa. v. xxviij

Passionem chr̄isti Jesu freq̄nter in corde deferens prioroperosissimā crucē post

mortem in pectore habere decernitur. v.cxix.

Passionē chri habēs sp in memoria q̄daz captiu⁹ nunc̄ letabat: a tyrāno incidit: et crucifixi imago in corde eius pulcerrima inuenit. v.cxx.

Passus christus generosam virginē a tentatōe carnali: et monachum Cistertiensem ab horrore ordis liberauit. v.cxxx. et.cxxxj.

Passiōis chri meritz q̄dā frater sine purgatorio ad celū migrauit. vj.cij.

Passionē dñi sctūs Frācisc⁹ p viā eundo fortiter deplorabat. vij.xj.

Passionis chri deuot⁹ imitator Frāciscus passiōis stigmata miracl'ose satz in suo corpe suscepit. vij.xvj.

Passum dñm recogitās in die pasce oleū edere recusauit. vij.lxxxviij.

Passiōis z effusi sanguinis christi memoria q̄maxime diabolice vires infringuntur. viij.ix.

Passiōem christi quomodo debem⁹ recolere. et q̄ nullum sit deo acceptius exercitium q̄z vt passionis eius non obliuiscamur. ix.clviij.

Passionis christi frequenti memoria q̄dā inuenis apostatare volēs docet mitigare ordinis sui rigorem. ix.clx.
Simile ibidem. clx.

Passo chro compatiunt aues a concentu abstinentes z velut mortue deficientes ix.clxj.

Pastor bonus Paulinus episcop⁹ primo omnia sua: deinde seipsum pro subditis dedit. j.xxix.

Pastor bon⁹ Babillus Numerianū imperatorem quasi lupum a suo ouili repulit. viij.xcviij.

Pastoris debitum officium paulo negligēs executum se fuisse existimās Maurilius graui penitentia semetipm subegit. viij.cvj

Pastor animarū. q̄re in Prelatus.

Patrem illicito matrimonio irretitum filius Magūtin⁹ eps corripit z incarceratur. j.c.

Patronū suum Equitium inuocātes monachi mirabiliter ab hostiū inuasiōe liberant. j.xj.

Patronus electus Petrus apostolus iuuenem quēdam a demonū cruciatibz liberauit. j.cj.

Patroni sui reliquias quidaz eps veneratus a fornicationis crimine pseruatur. vij.lxxiij.

Patroni sui Hieronymi adiutorio moriturus Eusebius a demonum impugnatione liberat. vij.lxxvij.
Et plura exempla ibidem sequunt docētia z demōstrantia sctm Hieronymū suis deuotis extitisse fidelem.

Patroni sui scz sancti Andree auxilio q̄dam episcopus a lapsu carnis eripitur. viij. lxxij.

Patroni singulor visi sunt p suis veneratoribz iudicē exorare. ix.xij.

Paulinus eps seipm p filio vidue in captiuitatē dedit. j.xxix.

Paulus simplex vidit demones pctōrē capistro ptrahentes. ij.clxxxvij.

Pauptatis amator Isaac quātis miraculis claruit. j.xxxv.

Paup seruulus elemosynam acceptam ceteris paupibns libenter condiuidebat j.lij.

Paup quidam mattā hñs cū sustineret frigora seipm ꝓsolat. ij.cxxij.

Paupes pmitini frēs sci Francisci multas iniurias z incōmoda gaudēter sustinuerūt. vij.j.

Pauptatz amator Frāciscⁱ curiosius mensas fratrū prepatas videns ipsos redarguit. vij.iij.

Pauptatz amator Frāciscⁱ cum se minora fragmēta q̄z Wasseū recepisse vidisset vehemēter exultauit. vij.xxviij

Paupes flumen rapidissimū cum fiducia trāsire vidit frater Leo in quo tpalibus curis onerati pierūt. vij.xl.

Paup letus cum gaudio cantat dñ diues sollicitudinibz varijs lacerat. ix.lx.

Pauperū oppressores mala morte defuncti sunt. ix.ccvj.
Item ibidem. ccvij.
Item. x.xix.

Pauperibz subuenire. quere i Misericordia.

Pctōr penitēs in sepulcro audiuit demones vociferātes Uicisti nos vicisti. ij.ij

Peccare femina corā hominibz cum Effrē erubuit. sed coram deo peccare nō erpauit. ij.cxxxviij.

Pctōres diuersimode impediunt a sua salute. ij.clxxxj.

Peccatū adulteriū militez quēdā humana

effigie spoliauit.v.lxxxj.
Peccantis aiam vulnerans corpore cepit infirmari.v.cvij.
Peccata plorantis iuuenis miraculose delenit.vj.xj.
Item simile.xij.
Pctis exigētibꝫ tēpestas valida in mari cōcitat.vj.xxj.
Peccatū immortalē hois vestem fedat.vj.lxxviij.
Pctā soluere q̄dā iudici pñtat⁹ p̄cipit: aut in infernū ire.vij.liij
Peccati turpitudinem exhorrescens femina demōe maluit q̄ peccatꝫ vexari.viij.xij.
Peccatum mortale pulcre describit atq; a Varrone depingit.ix.clxij.
Pctm̄ sup omne cadauer corā deo t angelis fetet.ix.clxiij.
Pctā alterius supra se inconsulte accipiēs ꝓpter equū celebraturus a demonibꝫ p testudinem raptus amplius nō comparuit.ix.clxv.
Peccās in spe heremita a demonibꝫ ad inferna portat.ix.clxviij
Peccata deflere.quere in Flere.
Penitentia
Penitentiam alterius assumēs t nō complens grauī purgatorij pena affligitur.j.lxxxix.
Penitentiā nominare audiens quidaꝫ puersus monachus moritur⁹ obdormit.j.xciij.
Penitēs in sepulcro a demonibus percutitur: ceditur: laceratur.t tandem victor clamantes audiuit, Uicisti nos vicisti.ij.ij.
Penitere volentē fratrē in hora mortis abbas Duci⁹ increpauit.ij.xij.
Penitens diacon⁹ in fornicationē lapsus aquā nili p̄cibus ascēdere impetrauit.et q̄s peccādo scādalizauit: pnia t miraculo edificauit.ij.ciij.
Penitentiam agentes inclusi fratres pro incōtinentia sua: vnus macer: alter pinguis ex diuersa consideratōne effectus est.ij.ciiij.
Penitentia sua quidam luxuria lapsus miraculosum lumen in die pasce promeruit.ij.cix.
Penitentiā agere desiderabat abbas Sisoys moritur⁹ cum tū talis esset q̄ chīs et sancti eius ad deducendum eum conuenerunt.ij.cxcvj.
Penitentiam grauissimam quidam frater post fornicationē nudus incedendo pegit.ij.cxcix.
Penitētia grauissima eoq; idola adorasset q̄dam eps cōdemnauit seipm t añ mortē certificari meruit q; penitētia sua acceptа esset deo.ij.cc.
Pniam mirabilē visis penis inferni Drechelmus pegit.iij.vij
Penitentiam durissimā quidam heremita circa Treuerim nudus incedēs egit.iij.xxx.
Penitēs frater moritur⁹ ex fiducia spei inaudita carmia decantauit.iij.xxxviij.
Penitentia suas vestes lauātes inclytam ciuitatem celestem hierusalem intrabūt iij.lvij.
Penitens canonicus correctionē humiliter accepit. et occisus occisori venā impetrauit.v.xiij.
Pniam grauissimā in lecto egritudīs faciens ꝓphetare meruit et sine purgatorio euolauit.v.cx.
Pniam acerbissimā egit quidaꝫ sceleratissimus vir ad decollandū adiudicatus.v.cxj.
Penitentiam minimam discretus confessor sceleratissimo imposuit peccatori.v cxij.
Penitens in morte p̄posit⁹ ad celum venit sic tñ q̄si p ignem.v.cxiij.
Pniam atq; infirmitatē quācūq; hui⁹ mundi paruipēdit anima purgatorij penam experta.v.cxv.
Penitet in morte Otto impator et oī die sacerdotibꝫ chīi corp⁹ suū tradidit flagellandū.v.cxx.
Penitētes duo apostate mirabilr ad viam salutꝫ reducunt.vj.vj.t.vij.
Penitēs in religiōe breuissimo tpe Luno ad celestia regna migrauit.vj.lxxx.
Penitentiam inuisam Euerwach post visas inferni penas in hoc mūdo peregit.vj.xcvj.
Pniam agere exhorrens iuuenis in ordine scti Frācisci celestem ꝓcessionē intuens animat.vij.xix.
Penitens latro p Franciscum conuersus gr̄am in pñti t in futuro gl̄iam pmeruit.vij.xxij.
Penitēs Benebādus q̄ntas molestias a demonibꝫ ptulerit.viij.liij.

Penitentia q̄ diabolo homagiū fecerat et oꝛōnib⁹ Basilij miscōiam ꝛ veniā est cō secutus.viij.lxxx.

Penitētiā Arnulphi demon impedire volens:pstratus ab Arnulpho pugnis pcutit.viij.clvij.

Penitentia q̄dā femīa a grauissimis adulteroꝝ penis est pseruata.ix.v.

Penitentiā agens q̄dam p enoꝛmi delicto diuino lumīe meruit irradiari ꝛ vocem audire celit⁹ de remissiōe eum certificātem.ix.xxxvj.

Penitētiā agere meretrix ꝛ latro exēplo innocentiū didicerūt.ix.xlviij.ꝛ.xlvj.

Penitentiam a confessoꝛe iniungendā abhoꝛrens confiteri noluit,qua exꝛe a demonibus ad inferna meruit deferri.ix. lxxxviij.

Penitens quidam frater etiam post fornicationem miraculosam pluuiam impetrauit.ix.clxvj.

Penitentē militē q̄ntꝫ sint insidiaꝝ factionib⁹ demones psecuti.ix.clxvij.

Penitēs peccatoꝛ ab angelis ī celū deferꝛ sed puersus heremita a demonib⁹ ad inferna portaꝛ.ix.clxviij

Penitentiā cum posset agere pꝛotrahens vsurarius desp̄atus de hac vita recedit ix.ccxv.

Penitētia.q̄re in Cōfessio ꝛ Cōuersio.

Pentecostes diem litib⁹ supboꝛū violatū Henricus impatoꝛ operibus pijs sanctificat.iij.xlix.

Pentecostes.q̄re in Spūssanctus.

Peregrin⁹ frater moꝛitur⁹ ab angelis cōsolaꝛ.ij.clxxxviij.

Peregrini frīs aiam Michael et Gabriel cum canticꝫ in celū duxerūt.ij.ccj.

Peregrin⁹ extra patriam moꝛi desiderat q̄ dā nobilis a saracenis capt⁹ vt eo citi⁹ ad patriā celestē pueniat.v.xxxiij.

Peregrinā vitaꝫ Jsuardus elegit qꝛ dn̄m in Bethleem pauprimā vitā duxisse cōspexit.ix.xlij.

Periurus q̄dam crepantib⁹ primū oculis post triduum pfidum spiritū exhalauit. iij.xxxj.ꝛ.xxxiij.

Periuri tres iustas piurij sui penas solue runt.iij.lxvij

Periuri p̄ter alias penas q̄s icurrere meruerūt etiam in lapides vsqꝫ ad q̄ttuoꝛ milia sunt ꝯgelati.ix.clxix.

Persecutoꝛ bonoꝝ Theodericus impera toꝛ inter Joannē papā ꝛ Symachū patriciū ad vulcani ollā deducit.j.lix.

Perseq̄ntes abbatē Wilidionē cum suis discipulis mutuis vulneriby ī crastinū coꝛruerūt.ij.cxiij.

Persecutōes imanissimas chr̄ianoꝝ ꝛ cōstantiā eoꝝ vide.viij.cvij.
Et post p̄ multa capl̄a

Perseq̄ns inuidiose sctm̄ Deicolū et eum castrare iubens in eodē mēbꝛo pcussus interiit.viij.clx

Perseq̄ns bonos iniuste ꝛ paupes oppꝛimens hoꝛribili pena visus est post moꝛtem laniari.ix.ccvj
Item de eodem ibidem.ccvij.

Pertinax ꝛ partialis in sentimēto suo Pascasius etiā miracula facies purgatoꝛiū habuit.j.lxix.

Pertinax ad cōsilia senioꝝ iuuenis ab aq̄la ducit,sed postmodū a demone miser seducit.ij.cxxiij.

Pertinax in sententia sua defendenda contra Machariū Moyses a dmonio obsidet.ij.ccv.

Pertinax ad consilia iuuenis subitanea ꝛ hoꝛribili moꝛte defungit.ꝛ.xxvj

Pietas.q̄re in Beniuolentia

Pinnufius q̄lis fuerit.ij.ccxxvij.

Pluralitas bñficioꝝ q̄ dānabilis sit.quere in Beneficiū.

Poete Virgilij liber serpētiū ꝛ feraꝝ multitudini venenate similat.iij.xlij.

Pollntiōe nocturna illusus diacon⁹ a sancto Malachia rep̄hendit q̄ ausus fuerit sacrꝫ altaribus ita indispos⁹ ministrare.viij.xlviij

Predicare iussus ab angelo sanctus Eq̄tius mirabili zelo accensus tacere non potuit nec valuit a predicatione cessare.j.ix.

Predicatōis officiū p̄ prope ōsiderasse videt frater q̄ solus existēs sermonē exhoꝛtatoꝛiū fecit.ij.ccxxxv.

Predicatiōe nō potuit btūs Bernardus studentes Parisi⁹ puertere q̄s conuertit deuota oꝛōne.iij.xix.

Predicatoꝝ oꝛdo magnifice p Conraduꝫ cardinalē cōmendat.v.vij.

Predicationē p̄ter inualidi cruris medicinā noluit Joannes de Ainella dimittere.v.xxxviij.

Predicatoꝛ oꝛnat⁹ vestib⁹ a fatuo irridet. ix.clxxj

Tabula

Predicator post sermonē leuitatib⁹ vacās a vetula deridet.ix.clxxiij.
Predicator hominū landem magis q̄ dei gloriam querens eterna morte damnatur.ix.cxcviij.
Predicare.quere in Docere
Prelaturā appetens Constantius z p duodecim aureos emere disponens: indignus efficit.j.xiij.
Prelatis deponēdis studens puersus monach⁹ diabolo se dedit z impenitens ad inferna descēdit.j.xciij.
Prelationis statū abhorrēs Ammoni⁹ aurem sibi ipsi p̄cidit.ij.lxviij.
Prelatiōis sue digne exercēs officiū Magūtin⁹ eps etiā patri impatori peccanti nō parcit.j.c.
Prelationis statum Fastradus abbas fugiens a Maria virgine informatur.iiij xiij.
Prelati nonnunq̄ nimio rigore subditos puersos efficiūt.iiij.lv.
Prelatis ecclesie demones de multimoda animarū perditione grates refundūt iij.lvj.
Prelatus effectus q̄dam vagissimus iuuenis mores mutauit.v.j.
Prelatus malus iudici p̄sentat⁹ est: accusatus est: denudat⁹ est: et ad inferos detractus est.v.ij.
Prelat⁹ malus accepto p̄mū infernali poculo ad inferna detrahit.v.iij
Prelat⁹ q̄dam rep̄hendit q⁹ p̄sumeret solus p nouem milib⁹ animab⁹ domino respōdere.v.vij.
Prelatus bonis exemplis subditos puocās ad meliora moritur⁹ maxima luce p̄fundit.v.xij.
Prelatus negligens quia curam animarū alteri cōmisit purgatorium graue sustinuit.vj.xvj.
Prelatiōis statū recusans q̄dam regular⁹ postea cum lumine apparens dixit se de nūero dānādor⁹ fuisse si fuisset de nūero platorū.v.xxij.
Prelatus quidaz a beato Petro coactus legere: quando reduces anias rē. couertit: z deserto seculo Cistertiensis efficit.v.xxj.
Prelatos eccl̄ie p̄ncipes tenebraz leti salutant z de p̄ditiōe aniaz eis grates refundunt.v.xxiij.
Prelatus remissus deponitur et puersus efficitur.v.xliij.
Prelat⁹ fidelis p̄posit⁹ Steenfeldē pot⁹ rez q̄ aīe cōuersi sui voluit sustinere dispendia.vj.xlj.
Et simile.xlij.
Prelatus malus moriens plures circa se demones q̄ erant in horreo calami p̄sentes cōspexit.vj.lj
Prelatura ambiens puersus patibulo ob furtū suspendit.vj.liij.
Prelatura ambientes monachi regi Fracie munera p abbatia scti Dionysij obtulerunt: sed frustra.vj.lviij
Prelatū malū post mortē subditor⁹ aīe vise sunt cū graui p̄bor⁹ obiurgatiōe lapidare.vj.xcj.
Prelatus alius sctūs Francisc⁹ exēplo magis q̄ p̄bo docebat.vij.viij.
Prelatorū perfectionem z piculum considerans Petrus Alexandrinus episcopus nunq̄ in sede episcopali sedere presumpsit.vij.cv.
Prelatura fugiēs sctūs Hoar orōne vt infirmaret impetrauit.viij.clxij
Prelatum habentē eccleſiaz cum cura annexa saluari posse mirādum est: sicut cuiusdam defuncti z damnati anima asserebat.ix.xij.
Prelationis statum periculosuz esse didicit iuuenis in episcopū electus quē patruus per eleuatum discum volui precepit.ix.clxxiij
Prelatura male fretus Udo episcop⁹ terribili iudicio in corpore z anima est punitus.ix.clxxv.
Prelatus malus ad iudiciū dei citat: accusat: morit: z ꝺdemnat.ix.clxxvj.
Prelati mali cathedra per iudicez christi euertit.ix.clxxvij.
Prelatiōis gradū ambiēs z p̄curata morte epi suscipiēs repētina morte p̄cussus interijt.ix.clxxviij.
Prelaturā multa summa emens iuste illudit.ix.clxxix.
Prelatū suū Aq̄lani ciues dehonestantes horribili plaga p̄cussi sunt.ix.clxxx.
Prelatus suis cōmodis magis q̄ subditor⁹ inuigilans in furiam versus defunct⁹ est.ix.lxxxj.
Prelatus insolens z nimis pōpose eq̄tās a rustico iustissime cōuenit.x.xxix.
Presumptuosus mōachus sup carbones incedēs a demone seducit: obsidet: z flā

Exemplor

mis iniẽcit.vij.lxxxix

Presumptio: q're in supbia

Promissaz pecuniã nõ soluẽs ab igressu q̃e tis eterne ꝓpedit.vj.lxxxij.

Promissio q're in Uotum

Propositum bonum negligẽs effectui mã cipare fere fuissz ex libro vite deletus.iij xv.

Propositum firmũ emende nõ habẽs moriturus licet antie penitere videret damnat.vj.xiij.

Propositum bonum habens apostata in religioso habitu post mortem inuenitur cũ tñ in seculari traditus esset sepulture.vj.vij.

Propositũ bonũ freq̃nt deserẽs pene fuisset ex libro vite delet⁹.ix.xlviij

Proprietari⁹ monach⁹ moriturus a fratribus nõ visitat & clamãtib⁹ omnib⁹ pecunia tua tecũ sit in ꝑditionem.sepelit: sed post triginta dies a purgatorio liberat.j lxxiij.

Item simile q̃si.ij.lxiij

Proprietario monacho sincletio Basili⁹ dixit. Et senatorẽ ꝑdidisti & monachũ non effecisti.ij.cxxxij

Proprietarij monachi q̃ntũ merito ꝫ votũ pecuniã habere debeant Achas puer edocuit.v.lvj

Proprietari⁹ ianuari⁹ q̃dã sicut male vixit sic & male obijt.ix.clxxij

Proprietari⁹ iuuenis heremo relicta ad seculũ redijt: sed tãdẽ post multa pctã penituit.ix.cxcvj

Prosperitate mũdana q̃dã femina inferni penas ꝑmeruit.ij.clxxxiij

Prosperitate mundana sepe mali fruuntur dum boni aduersa fortuna laborant.ij. ccx.

Prosperitas tempalis frequenter plus iniquis q̃z bonis arridet.vt ptz de vsurario cuius vineam demones ledere noluerũt v.cxxvij

Prosperitatẽ mũdanã & delicias carnales mgr̃ Roland⁹ videẽs fugaces eẽ ordinẽ ꝑdicatoꝝ intrauit.vij.xlvj

Prosperitas tpalis diuitẽ q̃ndã cũ oĩb⁹ suis dimersit ĩ inferos videte Ambrosio viij.lxxxv

Prosperitas seculi nisi fuerit tpata ad ĩfernũ nos ducit.ix.lxxxv

Prudẽs rex mittẽdus ĩ exiliũ expẽsas suffi cientissimas caute ꝑmisit.iiij.xviij

Puer Jesus flẽs & eiulãs a deuoto monacho in niue repit.v.xxj

Puer Jesum ẏgo deuota q̃si triẽnẽ angeli cã salutatõez docuit.vj.lxvj.

Puer Jesus puer Edmundũ segregatum ab alijs ambulantẽ officiosissime salutauit.viij.iiij

Puer Jesus deuotũ supplicatorẽ ad celeste cõuiuiũ inuitabat dicẽs Ego nõ papabo te cũ.&c.ix.lxxvj

Puerum Jesum beata virgo sup corpalia munda per deuotã feminã lota reposuit. ix.lxxvij

Puer Jesus deuotum monachum cum suo abbate ad celeste conuiuiũ inuitauit.ix. lxxvij

Puer Bonifacius in pauperes misericors horrea frumento vacuata oratiõe replenit.j.xv

Puer q̃nq̃z annor̃ maledicere solẽs ad infe ros dãnand⁹ deducit.j.lv

Pueri nõnunq̃z nimio rigore puersi reddũ tur.iiij.lv.

Puer nobil⁹ ordinis sci Bñdicti prioꝝ post mortẽ gr̃as retulit q̃ eũ ab isolẽtijs cohortissez.v.xiij.

Puer Achas septẽnis minor efficitur.v. lvj.

Puer Albertus predicator efficit ꝑ quem pulcer teutonicus miro modo ꝓuertitur v.lvij.

Puer q̃dã innocẽs obsessaz a demõe mirabiliter liberauit.v.xc.

Puer innocẽs ignito ferro nõ ledit.stupratus ãt igne grauit adurit.v.xcj

Puer Augustinũ docet trinitatis mysteriũ nullaten⁹ humana rõne posse cõprehẽdi v.xcviij.

Puer Adam sepe legẽs oratonem dñicam a beata ẏgine scabiosi capitis medelã accepit.vj.lxij

Pueri mãmetis in ꝑsecutione ꝓstãtia.viij. xcvij

Pueri tres mira animositate & fide in tormẽtis ꝑstiterũt ĩmobiles.viij.xcviij

Pulcritudo corpalis q̃z multis ẽ causa piculi.iiij.lij

Pulcritudinẽ suã tanq̃z ꝑditricez pudoris sui ẏgo angadrisma petit ĩ turpitudinez cõmutari.iiij.xxx

Purgatoriũ in angularib⁹ termis pascasi⁹ accepit.j.lxix

Purgatoriũ suuz q̃dam in balneis habuit

q̄ a ſacerdote cui ibidē apparuit p̄ miſſa rū ſolēnia liberaꝝ. j. lxxiij

Purgatoriū triginta dieꝝ ꝓprietarij mōachus ſuſtinere cōpellit. j. lxxiij.

Purgatorij penas q̄daꝫ ſuſtinere cōpellit. qz pniam quā p alio aſſūpſerat nō ꝓpleuit. j. lxxxix

Purgatorij pena laceratꝰ Benedictꝰ papa elemoſynaꝝ largitiōib⁹ ſe poſtulat adiuuari. j. cviij

Purgatorij pēa diuerſos diuerſimode cruciatus q̄dā pbr vidit. iij. xxxj

Purgatorium graue negligentes monachi ſuſtinentes ceu anſeres aſſari videntur. iij. lx.

Purgatorij pena multas aīas eripuit Johannes de niuella cum ad celū migraret. v. lxxxviij

Purgatoriū grauiſſimū miles q̄dam p ſceleratiſſima vita ꝓtritꝰ tū in hora mortis accepit. v. cxiij

Purgatoriū ſuſtinere oportuit p̄poſituꝫ in morte penitentē. v. cxiij.

Purgatoriū vna die ſuſtinēs aīa p̄ magnitudine penaꝝ multis annis ibidē ſe fuiſſe putabat. v. cxv

Purgatoriū duoꝝ miliū annoꝝ apoſtata q̄dā z latro elegit. vj. vj

Purgatorij penas q̄dam merito paſſionis chri felix euaſit. vj. cij

Purgatorij penas trigintatres aie meritꝫ ſci wichmāni euadūt. vij. lvij

Purgatoriū lōgiꝰ ſeneꝝ mōachꝰ q̄ꝫ nouitiꝰ habuit ꝓpr familiaritates ſeculariuꝫ q̄s ꝓtraxit. vij. lvij

Purgatoriū ſuū aīa cuiuſdā i glacie ſuſtinuit q̄ a btō Theobaldo triginta miſſis ꝓtinuis liberata ē. viij. lxiij

Purgatoriū nullū habituꝫ fideliter laborāti fratri beatus Bernardus ꝛepromiſit. viij. xxix

Purgatorium graue ſuſtinuit frater qui vt nouos ſoccos reciperꝫ veteres occuluit ix. xliij.

Purgatoriū vſq̄ ad ſepulturā p pnīa recipiens fratꝛ clamauit. O ſine miſcōia pnīa. ix. clxxxiij.

Purificatiōis marie feſto q̄dā deuota ꝗgo pulcrā pceſſinnē vidit. vj. lx

Purificatōis die btā ꝗgo q̄ndā cecū illūiauit q̄ cōpoſuit rūſoriuꝫ Gaude maria zē. viij. lviij.

Item ibidem aliud miraculū circa idem reſponſoriū. viij. lix

Purificationis die beata virgo cuidam deuoto epiſcopo ſe prebuit amplexandam ix. cxj

Jerens chriſtū

q cum lachrymis Joannes de aluerna in ſilua cum inuenit. vij. xxxviij

Quietē z ſolitudinē ſectātes vultꝰ aiaꝝ ſuarū clariꝰ intuent. ij. xcv

Arionem redde

r re pro debitis exactus Antiochus fatuum ſe eſſe ſimulauit. ij. ccxlvj

Radbodꝰ rex oſtēſa pulcra māſiōe a demonē pfidia ſua pmanēs repētina morte p cuſſus ē. iiij. xxiij

Raptores caballi libertini eḡs ſuos ad flumen nullis verberib⁹ potuerūt adaquare. j. ij

Rebellis: q̄re in inobediēs.

Recidiuātes poſt paſca horribili plaga p̄cutiunt. ix. clxiij

Reconciliari fratri: quere in veniam poſtulare.

Recreationē moderatā etiā religioſ admittere licz. ij. cxxxj

Itē ſimile. viij. lxxv

Reges tres deuotū ſibi regē dacie magnifice mirificis muneribus ditauerunt. ix. cxcij.

Regimen animaruꝫ: quere in Paſtor Prelatus.

Regulam z ſtatuta ſeruare: Quere in ſtatuta.

Religiōem tria confundūt. ſ. multiplicatio agroꝝ: ſupfluitas edificiorum z laſciuia vocū. iij. lxij

Religionis ingreſſuꝫ phibētes q̄li pena puniēdi ſūt. q̄re i ſcādalizare.

Religiōs Uotū: q̄re in Uotū

Relinq̄re mōm: q̄re in Mōs

Relinquere parētes: q̄re in parētes z in affectus.

Reliq̄as ſctōꝝ venerādas eſſe docuit dñs q̄ frumēta ſup corꝰ Equitū poſita excitato turbine, iecit. j. xj

Reliq̄as patroni ſui veneratꝰ eḡs a formicatiōe eripit. vij. lxxiij.

Rep̃hendẽs duri⁹ frẽm ⁊ nõ placãs p ꝯsue ta suauitate in cõione amaritudinẽ oꝛis ꝑsensit.iij.xxxv

Reprehensus ab aliquo quidam deuotus frater deuotissime pro ammonẽte oꝛare ꝯsueuit.iij.xl

Resistere tẽtatõib⁹:q̃re i tẽtatio.

Restituere nolẽtes male ablata nec ꝓtritio ne nec ꝓfessiõe iuuant.ij.xxxviij

Restituere inuẽta bona vir q̃daꝫ iust⁹ q̃nta sollicitudine conat⁹ sit.ij.c

Restituere ꝓcessa oblit⁹ puer graui purga toꝛio lacerat.ij.cj

Restituere bona iniusta:quere in bona in⁊ iusta.

Resurrectõꝫ futurã credibilẽ fac martyriũ scti Arriani.viij.xcix.

Reuelãs tẽtationẽ suã serapion victoꝛ dia bolũ effugauit.ij.ccxv

Reuelare tẽtationẽ erubescens rufin⁹ gra⁊ uissimã tristiciã incurrit.vij.xxiij

Risum ꝓuocãtia ꝓba q̃daꝫ magn⁹ sctũs cre bꝛius ploq̃ns purgatoꝛiũ graue sustinu it.iij.lviij

Ridere ꝑsolit⁹ rex timoꝛe dei ꝓhibit⁹ q̃ndã se arguentẽ ꝓgruenti exẽplo informauit. ij.ccix

Ridẽs ꝑsumptuose in hoꝛa moꝛtis a ꝓgie maria coꝛripit.v.cviij.

Rigoꝛe nimio nõnunq̃ nouitij i monaste⁊ rijs puersi reddunt.iij.lv.

Rigoꝛosi ꝓꝛis regimẽ ꝓtesus frater dum ꝓcurasset se ad aliũ destinari locuꝫ a sctõ Joãne baptista vt maneat adhoꝛtat.vij lxv.

Rigoꝛe oꝛdinis ꝓterritus apostatare ꝓpo⁊ suit sed a mr̃e defuncta adiectione pena⁊ rum inferni ⁊ celestis gaudij ꝓhibetur. ij.lxxxvij.

Romula diu paralysi tribulata canẽtib⁹ an gel'in celũ deuehit.j.liij

Sacerdos indigne

celebrãs hoꝛribili vlcere a dño ꝓ⁊ berat.ij.lxxvij

Sacerdotũ vicia quõ palliãda docuit con stãtin⁹.iij.lxxij

Sacerdos nocte natiuitat⁊ ter indigne ce⁊ lebrãs colũba deferente sacramentũ ami sit.vj.viij.

Sacerdot⁊ indigne celebrãtis man⁹ plagat nec curat.vj.ix

Sacerdos mal⁹ hoꝛribili moꝛte ad iferna deducit.ij.clxxiij

Sacerdotes q̃ntũlibet mali sint efficaciaꝫ sacramẽti nõ possunt minuere.⁊ est eis ob res grãdes q̃s tractãt reuerẽtia exhi⁊ bẽda.ij.cxcj

Sacerdotiũ:q̃re etiã i Missa Oꝛdo ⁊ Eu charistia

Sacramentũ coꝛpis dñici:q̃re in Cõicare Eucharistia

Sacramentũ ꝓfirmationis:q̃re in Cõfir matio.

Saluant pauci sed dãnati visi sũt tanq̃ ni⁊ ues ad inferna decidere.ij.lxxx

Salue regina deuote a ꝑdicatoꝛib⁹ decã⁊ tũ marie sũmope visuꝫ ẽ placuisse.vij. xlij.

Simile ibidẽ.xliij.

Salue regina cãtãtib⁹ soꝛoꝛib⁹ sata terreq̃ sibi ptinẽtia ceteris tẽpestate q̃ssis illesa mãserũt.vij.xliij.

Sapiam emẽs a ꝑho⁹ rex piculuꝫ ꝓditoꝛie moꝛtis euasit.v.xcvij

Scãdalizati p pctm̃ nr̃m freq̃nt p nr̃am pe nitẽtiã edificant.ij.ciij.

Scãdalũ ponẽs seni ad luxuriã feia repẽti na moꝛte pcutit.ij.cvj

Scãdalizat⁹ secularis i leticia antonij con gruo exẽplo edificat.c.xxxj

Scãdalizatũ i se egyptiũ frẽm senex rhõa⁊ nus rõne studet edificare.ij.cxliij

Scãdalizati frẽs i repausatõe heremitarũ iusta abstinẽtia coꝛrigunt.ij.cxliij

Scãdalũ ponẽs saluti aie ꝓpos⁹ leodien⁊ sis citat⁹ ad iudicẽ dei venire cõpellitur.v. lxxxix.

Scãdalizare alios:q̃re in docere

Scientia litteraꝝ Sanctulus caruit:sim plex erat:vix ꝓfecte legere sciuit Nihilo minus mira charitate ac sctitate refulsit. j.xlviij

Scientiã omnium linguarum puer armen tarius in celum subtractus citissime didi cit.j.lvij

Sciẽtiã cuiusdã dubij q̃dã senex humilita te meruit quã septuagita hebdomadarũ ieiunio nõ potuit ipetrare.ij.clxix

Scientiã philosophicaꝫ audire nemo nisi ad iniurias patiens athenis sinebatur. ij.cciv

Scientiã ꝓdẽs supbꝫ Simon de tornaco boꝛribili moꝛte ꝓcussus ẽ.v.xcix

Sciẽtiam q̃dã parisiẽsis studẽs p q̃ndam

Tabula

lapidē a demone prestitus adquisiuit.vj iiij.

Sciētie sup quā vocatōem suā decebat dedit⁹ ꝓuersus dū festinat epatū suspēsus ē in patibulū.vj.liij

Sciētie studiū inchoās minister minoꝝ a Frācisco maledicit.vij.xxx

Sciētie sue titulos reticēs Augustin⁹ de iterano cū eēt doctor vtriusq; iuris cū sū ma alacritate ꝓuersus humiliora officia mōasterij adipleuit.vij.lxvij

Sciētie subtiliū scpturaꝝ curiosi⁹ insistēs ꝛ ob id seipm seducēs ammonet vt vitas sctōꝝ patꝝ ꝛ martyꝝ triūphos freq̄ntaret.ix.xcv

Sciētie sue titulos execratus humil mgr Henric⁹ de louanio porcoꝝ rector effi cit.x.x.

Scholares bone volūtatis martyres a beata ꝑgine reputant.vj.xcix

Scptoris digiti post vigiti annoꝝ sepultura incorrupti pseuerāt.vj.c

Sentimētū suū ptinacit defendere:q̄re in ptinax.

Sepelied⁹ facinorosus ꝓpositꝰ a bufonib⁹ q̄ celerrime deuorat.ix.cviij

Sepulcrū humil Eq̄tū debita voluit dñs veneratiōe honorari.j.xj

Sepultus in ecclesia Faustini martyris valerius patricius eīci rursum ꝓcipitur.j lxxij

Sepulturā in sterq̄linio ꝓprietari⁹ Gregorio iubēte suscepit.j.lxxiij

Sepultura sacroꝝ locoꝝ ebriosi sacerdotis corp⁹ indignū iudicat.vij.lxxxvj

Sepultura celebrior nō ꝓdest ꝙ sepe nocet: iuuat aūt abiectior.vij.lv.

Serapion furtū suū humiliter ꝓfitetur.ꝛ a tentatione diaboli citissime liberatur.ij. cclv.

Seruus dñi btūs Frācisc⁹ se eē audiuit quādo sancta cogitaret loqueret ꝛ faceret vij.ix

Seruire deo multo salubri⁹ q̄ in necessitate succurrit q̄ hoi q̄ in articulo mortis nō adiuuat.ix.cxxv

Silentiū regulare refrigere nolētes capti a barbaris duo mōachi grādi miraculo ab hostiū mānib⁹ liberant.iiij.xxxvij

Silētiū suās irat⁹ monach⁹ echilredi ducis pietate ꝓmiat.iiij.xlvij.

Silētio q̄dā sctūs eps a purgatorio liberat.iiij.lvij

Silētium ꝓtinuuꝝ suās mōachus flagrās igne monasterium oratione saluauit.v. xxxix

Silētij superstitiosus obseruator ad seculum ꝑm Francisci ꝓphetiam reuertit. vij.xij

Symeonis deuotionem experiri cupiens frater Cōradus de offida a virgine maria puerum iesum in vlnas accepit.vij. xxxvij.

Simoniace episcopatū tribuēs Henricus impator a demonib⁹ grauit tribulatur. iiij.l.

Simoniaci sacerdotis elemosynaꝝ abbas Stephanus nullatenus adq̄euit accipe iiij.xxxvj

Simonia deprauatū mōasteriū sanctimonialiū btō Hieronymo reuelāte horribili ruina corruit.vij.lxxix

Simoniace ioānes elemosynari⁹ nec ꝓducētis milib⁹ modijs frumēti ꝛ cētum octogīta libris auri paupib⁹ erogādis bigamū voluit ordiare.vij.xxxiij

Simplicitas sctā epi pbo oib⁹ ꝓcludēti cōclusit.iiij.lxxij

Singularitate sua ptinacissim⁹ q̄dā senex post q̄nq̄gīta annos q̄b⁹ in heremo habitauit miserabiliter a demone in puteū ꝓcipitat⁹.ij.cxij

Singularitatis superstitiosus amator nunq̄ loquit ꝛ postmodū ad mundū reuertitur vij.xij.

Sobrietas:q̄re in abstinētia

Societas bonoꝝ Theodor⁹ puersus a diacone cui deuorand⁹ dat⁹ erat citissime liberauit.j.lxvj

Societate laicaꝝ puellaꝝ gordiana secularis effecta seducit.j.lxx.

Socioꝝ bonoꝝ pcib⁹ q̄daꝫ ab inferni fere claustris liberat.j.lxxxvij.

Societate pudice ꝑgis fretus rex barbaroꝝ ꝓuertit ꝛ martyrij palma decoratur iiij.xij.

Societate scti serapionis pagani ꝛ hereticī ad verā fidē ꝓuertunt.iiij.xxij

Societate mala fret⁹ iuuenis a btō Joāne apl'o ꝓuersus pessim⁹ latro effectus est. iiij.lxv

Societate sctōꝝ viroꝝ quidā apostata sed genere nobil iuuenis ad heremū reuocatur.ix.cxcvj

Soci⁹ maloꝝ cū malis ꝙ innocēs eēt morti adiudicat.ix.cxcvij

Exemplor

Societatē p̄uā secut⁹ iuuēis ſwollēſis ab angelo ad mapillā p̄cutiť.r.ix.
Societatē ſeculariū fugere Quere in Fugere
Societas mala quanta mala docet.q̄re in Docere
Solē ſtare iuſſit abbas Mucius ex latrōe p̄uerſus.ij.rj
Sollicitudē ſuam p̄ſciens in dominū ſanctus Sanctulus vno pane multos operarios p̄ ꝓtinuos decem dies ſatiauit.j.xlvij
Sollicitudinē filiorūz ſuoꝝ deo cōmittens oīa eccleſie tribuit ⁊ filios miro mō ditauit.j.cij
Sollicitudinē ſuā p̄ſciēs in dñm oꝛone cibos frib⁹ īpetrauit.ij.vij
Item ſimile.viij.
Sollicitudinē ſuā p̄ſciētes in dñm fratres in beremo pecunias recipere recuſarunt ij.cxj
Sollicit⁹ nimis de futuro ſenex el'ynas dare neglexit:ſz cruris ḡuiſſima infirmitate coꝛrigiť.ij.cxij
Sollicitudinē ſuā p̄ſciēs ī dñm abbas ſtephan⁹ de neceſſarijs ꝓuētui ſufficiētiſſime meruit puideri.iij.xij.
Sollicitudinē ſuo coꝛpi nimiā impēdēs a beata ÿgine tandē vix potuit pitantiā impetrare:q̄ curā ſuā ī dñm nō iactauerit iij.xxviij
Sollicitudinē ſuā iactās ī dñm ſctūs Frō to cū frib⁹ ſuis miracl'oſas eſcas recepit, iiij.x
Solliciti q̄daz frēs p̄dicatoꝛes quis eos hoſpitio reciperet ab angelo ammonentur vt ſollicitudinē ſuā in dñm p̄ſciant, v.cxxiij
Sollicitus p̄o famulis ſuis p̄ſſimus deus vni lupam in ſolacium:alteri ibicem ī ciboꝝ diſcretionem p̄uidit.vij.xcix et.c.
Sollicitudinē ſuā iactās in dñm Iſuard⁹ a coꝛuo doct⁹ eſt q̄s debeat ī beremo raꝛdices mād̄ucare.ix.xlij.
Soluere debita:q̄re in Debita.
Somnijs īmundis vexat⁹ moyſes noluit a nimio laboꝛe q̄eſcere donec ſomnia illa ceſſarēt.ij.lxxxiiij
Somnolentie ſue reſiſtēs frater obediens vna nocte ſeptē coꝛonas p̄meruit ī celo, ij.cxvij.
Somnolentia grauati fratres cum bona dicerent ad vana facti ſunt vigilātiſſimi ij.cxlvij.
Simile.ccxxix.
Somnolētia nunq̄z machetes abbas ſub ÿbo dei.ſed ad ÿbū detractiōis vl' ocioſum ḡuabať.ij.ccxxvij
Somnolētia grauat⁹ miles ſub matutinis audiuit:Talia poſſe pati ⁊c.iij.lvij
Somnolētie ſub hoꝛis nimis indulgens a dmōe equitať ⁊ turpis apoſtata efficiť iij.lix
Somnolētia ſepe factione diaboli ſub diuina laude p̄ocuratur.vj.xxxvij.⁊ xxxviij.
Somno p̄ſſum ſctm̄ Pachomium Palemon de loco ad locū arenā poꝛtare p̄cepit.vij.lxxxvij
Spectaculis nimiū dedit⁹ iuuenis crebꝛis ictib⁹ inuiſibili q̄dam manu p̄cutitur.iij. xxxvj
Spiritū ſanctum q̄ē abnegatione dei frater fugauerat penitētia mediāte recepit. ij.cvij.
Spūſſancti miſcōia ī die pētecoſtes gulo ſus infirmari⁹ ſeip̄m iugulās ad pniam reꝛuať.iij.liij
Spūſſctūs ſup̄ p̄dicatoꝛes celebꝛaturos capl'm ⁊ Ueni ſctē ſpūs ꝓcinētes in ſpecie flām̄e deſcēdit.vij.xlij
Spūſſanct⁹ iuuenē ad gratiaz recepit q̄ē pater ⁊ filius de eterna moꝛte terꝛuerunt x.j.
Status nō ſaluat ſed virtus vt ptz ī Paſcio beremita q̄ ſimphoniaco p̄mario vici ⁊ negociatoꝛi ſimil' ab angelo iudicať. ij.iiij
Status altitudo nondum beatum Antonium ad mēſurā coꝛrarij potuit ſubleuare.ij.lvij
Statu mr̄imoniali colligati euchariſtus ⁊ maria duob⁹ ſenib⁹ p̄ſbis a dño merit⁹ p̄ponunť.ij.cxciij.
Statu ſeculaꝛē viz. demō magz q̄z abbatez Joānē expauit.ij.ccxix.
Statuta oꝛdis ſcrupuloſe cuſtodiēs meruit vt mice panis in margaritas mutarēꝛtur.iij.x.
Statuta oꝛdinis in infirmitate ſeruās regularem diſciplinā non minuit.v.xxxvj
Statuta aſſumpti oꝛdis ſui Achas puer ignoꝛanť infringēs pene vſq̄z ad moꝛtez anxiať.v.lvj.
Statuta oꝛdinis filia vienenſis comitis

etiã in seculo violenter detenta seruauit. v.lxvj
Statutor regulariũ negligẽs obseruator q; açũ nõ habuit abbas fieri nõ potuit. vj.lix
Statuta ordinis ne infringeret infirmus frat orauit t assata pdix reuiuiscẽs auo lauit.vij.lxij
Stephanus q̃dã moritur grauissime an xiat.ij.ccxlviij
Stephani festo q̃dem solẽnis magister cõ uertit audiẽs q; vidit celos apertos.vij lxvij.
Stigmata vulnerum christi in suo corpo re sanctus Franciscus recepit. vij. lvj.
Studiũ vniuersale sctũs Benedict pter constudentium insolentias dereliquit.j. xix.
Studiosus Antonius qui fletum cõpun ctionis non ornatum verborum in lecti one q̃siuit audiuit dimissa sibi eẽ peccata j.lxx.
Studium scientie Bononie inchoãs mi nister de ordine scti Frãcisci a Frãcisco maledicit t ignea atq; sulphurea gutta cũ lecto pforat t ad inferos deportatur. vij.xxx
Studio vano t syllogistico nimis intent infernali capa est grauatus.vij.lxv.
Suffragia solita omittẽs Edmũdus p san ctum Joannẽ ferulam manu tenentẽ ter ret.vij.vij
Suffragia solita negligẽs thomas ab am plexu Marie repellit.x.vij
Suffragijs defunctis subuenire: quere in Defunctus.
Superbor blasphemus clericus fulgureo ense pcutit: eo q; dixit falsa esse sententiã Omnis qui se humiliat exaltabitur.xc. j.xcvij
Superbum monachus demon ad luxurie barathrum piecit clamans O monache mõache xc.ij.j.
Supbiens de ꝓtutib suis monach anno nã celestẽ amisit.ij.iij.
Supbo iuuenis increpãti se seniori supbe rndit.ij.ccxxxvj
Superbus frater quomodo demonum fa ctione t illusione in angelorum se for mam transformantium decipitur. iiij. xxj.
Supbo t scientia inflatus Simon de tor naco horribili plaga pcutit t omi scientia spoliat.v.xcix
Superbus demon nec deũ dñm suum re cognoscere: nec se peccatorẽ valet assere re.v.cxxxv
Superbus demon omnia se in remissio nem peccatorum facere velle confitetur sed humiliare dicit se non posse.vij.xxiiij
Supbia tentatus nobilis subule Liffar dus visis mortuor fetidis sepulcr liber at.vj.xxvij.
Supbũ castũ diabolus se dicit nõ timere. vj.xxviij
Supbus Helias vicarius ordinis sancti Frãcisci angelũ fugauit t tandẽ aposta tauit.vij.xiij
Supbie spũ miles ꝓuersus etiã in ipa ab iectiõe tentat.vij.xxxj
Supbo laicus q̃ pbyteros t clericos cen coq̃narios despiciebat in eternũ damna tur.vij.lxix
Superbus monachus super ardẽtes car bones ambulans a demone decipitur: obsidetur: flammis inuolcitur. vij. lxxxix
Superbus iuuenis in aurea sella t phale ris equitãs sup oẽ cadauer i naribo ange li fetet.ix.clxij.
Superbus heremita damnatur et humi lis latro ad regna celestia prouehitur.ix. cxcix
Supbia in vestitu: q̃re in Uestis
Suspitionẽ malã q̃dã infirm senex grandi miraculo expiauit.ij.xxvij
Suspitio mala Quere in Judicium teme rarium.

Actus feminei il

t lecebra quidã mõach irretitus ꝓriam sororẽ constuprare tenta uit.vij.lxxxj
Tactus illicitus: q̃re in Sodomia
Tarsilla amita Gregorij q̃s felici itinere do mino deducẽte ad celestia regna meauit. j.lxv
Tarillis ludere: q̃re in ludere
Te deũ deuoti decãtari angeli scti mirabi liter ꝓcurarũt.ij.xvij
Tediũ mentis angelus domini docuit An tonium: labore manuũ superare.ij.cxij.

Exemplor

Temere iudicare. ꝛre in Judicare

Tentatus carnis delectatõnibus sanctus Benedictus veprium laceratione sanatur. j. xx.

Tentatus tribulationiby sanctus quidam nomine Spes quantum a dño dilectꝰ erat miracula circa mortez eius exhibita pdiderũt. j. xlix.

Tentatꝰ ꝛ tribulatus paralysi seruulus cõcinentibus angelis ad celum recipitur j. lij.

Tentata et tribulata paralysi quedam nomine Romula: gloriosa letacꝫ morte canentibus sanctorum chorꝫ ad celũ est deducta. j. liij.

Tentatus infirmitate comes aeris serenitatem necnõ ꝛ totius corporis sui sanitatem post mortẽ recepit. j. lviij.

Tentatꝰ infirmitate senex suspicionẽ malã de se habitã grandi miraculo post mortem expiauit. ij. xxvij.

Tentatiõe luxurie videns se proficere q̃dam sanctus frater noluit ab ea liberari. ij. xxx.

Tentatus luxuria Moyses abbas beato Isidoro abbate orante multitudinẽ angelorꝫ ad se iuuandum paratam ꝓspexit ij. xxxj.

Tentatus luxuria negligens frater nõ potuit orõne senis iuuari. qz ipe seipm iuuare neglexit. ij. xxxij.

Tẽtatis a demonibus fratribus: quosdã rigide tentatorẽ repulisse: quosdam ꝓ adquieuisse Pachomius pater audiuit ij. xlij.

Tentationes varias demonũ orãtes fratres incurrerũt. ij. xlix.

Tentatus luxuria annosus Pasco leene se deuorandũ exposuit. ij. lxvij.

Tentatꝰ infirmitate Beniamin abbas spẽgias egit. et ipse infirmior alios ab infirmitate curauit. ij. lxxij.

Tentatꝰ luxuria Moyses ethiops cꝫviriliter restitit. ij. lxxxij.

Tentatio luxurie nõ nisi tertio anno ante mortẽ suã abstinentissimũ Euagriũ dereliq̃t. ij. lxxvj.

Tẽtatus luxuria senex oẽs digitos manꝰ exurẽs ardorẽ nõ sensit. ij. cvj.

Tẽtatiõiby monachũ ad lapsum impellẽs demon a ꝓncipe suo multo honore et laude ꝓ ceteris afficit et magnifice coronat. ij. cvij.

Tẽtatio luxurie plus diuino auxilio cꝫ nostro labore deuincit. ij. cc

Tentatꝰ luxuria a femina frater quidã oratione fusa subito rapit ꝛ ad flumen liber a tentatione locat. ij. clv.

Tentationiby ꝛ tribulationiby nisi conculcatus fuerit homo ñ poterit esse monachus. ij. clxj.

Tẽtatũ fratrẽ sancti patres ad ecclesiã ductum aqua ꝓfuderũt ꝛ ꝓ eo orauerũt. ij. clxxix.

Tentatus diuersis tribulatiõiby quidam sanctus vir ad celi palatia commeauit. ij. clxxxij.

Tentatuꝫ fratres demonẽ Zacharꝰ vidit indutuꝫ veste linea ampullis pluribꝫ plena. ij. clxxxv.

Tentatione ꝛ tribulatione monachi carere nõ possunt. ij. ccvj.

Tentationiby ꝛ tribulationiby celestẽ portam intrare merebimur. ij. ccix.

Tentant aduersis boni. et mali freq̃nt iniqua felicitate fruunt. ij. ccx.

Tentatꝰ ꝛ tribulatꝰ a fratriby Abakyrus: ab alijs tentationibus liber efficitur. ij. ccxj.

Tentatus et tribulatus infirmitate capitꝫ ꝓ cõmunionem corpis christi miro modo liberat. ij. cxvij.

Tentat multiplicit sctus Thomas ó Aq̃no ordinẽ exire. v. xxvij

Tentatus spũ fornicatiõis Guido sepulte femine fetidissima carne facẽ ꝛ nares cõfricauit. v. lxxvij.

Tentati virgo ꝛ monachus Cistertiensis ordinis per passum christum liberãtur v. cxxx. et. cxxxj

Tentatus superbia nobilis subulcus Lisfardus vilis mortuoꝝ sepulcris liberatur. vj. xxvij.

Tẽtatus infirmitate cõuersus miles spem salutis accepit. vj. lxxxj.

Tentatꝰ spũ meroris ꝛ blasphemie Rufini consilio Frãciſci liberat et a dño mirabiliter ꝓsolat. vij. xxiij

Tentantẽ se demonẽ carnalibꝫ ꝓbis Dunstannus ignita tenella ꝓ nares appẽdit. vij. j.

Tentare se diuersimode frẽs ſm locoꝝ exigentiã diabolus ꝓfitet. vij. xij.

Tentatus mirabiliꝫ a demonibus penitẽs sub vna nocte quattuor coronas ꝓmeruit. ix. clxvij.

Tentatus fortiter monach⁹ q̄dā nocte coronā glorie meruit.ix.ccj.
Tentationib⁹ ciuitat⁊ integre vn⁹ demon sufficit.sed ad heremitā multi demones vix sufficiūt.ix.cciij.
Tentat⁹ septē ꝓtinuis annis q̄dā papa tandē in fornicationē labit.sed mirabil⁹ ad pniam reuocat.ix.cciij.
Tentatio blasphemie.quere in Blasphemia.
Tentatiōes reuelare.q̄re in Reuelare.
Tpis pditionē damnate anie maxime deplorabunt.ix.lxxix.
Tempus inutiliter expēdere diuersis lusibus.q̄re in Ludere.
Testis falsus amisso naso corrigitur.iiij.xxix.
Testes falsi iusto dei iudicio in hoc mundo plagant.iiij.lxvij
Testamentum retinens nec vt debuit exequens horrenda satis morte percutitur v.cxxj.
Testamenti executores multas occasiones retinēdi bona iniusta accipiunt ꝓpter quod ⁊ faciliter a demonib⁹ capiūtur.x.xxij.
Timorat⁹ eps tpe q̄rūcunq; tēpestatuz ad ecclesiam fugit ⁊ orōnib⁹ miscōiam postulauit.iij.iij.
Timens deum diaconus in luxuriam lapsus euāgeliū nō audet legere:quapꝛopter ad episcopatū meruit promoueri.iij.xlviij.
Thomas de Aq̄no cōuersus a fratrib⁹ suis multis persecutionibus fatigatur.v.xxvij.
Torneament⁊ dediti mirabil⁹ ⁊ horribilit a deo plagant.v.c.
Torneament⁊ dedit⁹ miles miserabilit ꝓ morte a demonib⁹ armat.v.cl.
Torneamēt⁊ dedit⁹ miles vulnerat:morit: infernali equo post morte insidere videtur.v.cij.
Torneamentis deditus miles obsessam a demonio liberauit.et per eūdem demonem mult⁊ clar⁹ victoriis effect⁹: tandez seculū ex integro reliquit et christo militauit.vj.lxxv.
Traditor post morte sepultus ab infernalib⁹ canib⁹ lacerat.v.xxv.
Tribulatiōe tm̄ ⁊ nullo alio remedio Brecus adolescēs a tentatōe fornicationis liberari potuit.ij.lxv.
Tribulatione ꝓdens regulā suā manibus laborare docet.ij.cxxvj.
Tribulari in presenti vita Mauricius imperator maluit q̄z in futura vita puniri.iiij.xxv.
Tribulat⁹ a plat̄is suis quidam frater denotus canentib⁹ angelis Baudēt in cel⁹ mirifice ꝯsolat.v.ix.
Tribulationes maximas ꝓmitiui fratres sancti Francisci in varijs loc⁊ ptulerūt.vij.j.
Tribulatōes cum gaudio pferēs fm Frācisci pfectā leticiā habet.vij.xxvj.
Tribulationibus et infirmitatib⁹ sanctus Franciscus ad vitā inuestiebat eternaz vij.xxix.
Tribulat⁹ vehemēter Joannes de Aluerna de subtractiōe diuine cōsolationis a dño visitat.vij.xxxviij
Tribulationes christianis expedire exemplo suo docuerunt septē fratres qui maluerunt passionib⁹ sctōz cōicare q̄z in pace de licētia imperatoris chīo seruire.viij.ciij.
Tribulatiōes q̄ntas ⁊ pssuras sancti martyres in psecutionib⁹ ptulerūt.viij.cvij Et in sequentib⁹.
Tribulatōis amore mulier q̄dam mitiorē heremū cum maiori cōsolatione oblatā respuit.viij.cxviij
Tribulatiōib⁹ ⁊ tentatōib⁹ femīa in spūali vita pfecta lacessit min⁹ pfectis de sua q̄ete gaudentib⁹.ix.ccij.
Tribulatio.quere in Tentatio.
Trinitatis mysteriū hūana rōne nō posse comphēdi puer Augustinū docet q̄ paruo cochleari in paruā fossam totū mare nitebat infundere.v.xcviij
Tristissimū frēm btūs Bernardus orōne sua subita ⁊ pseueranti leticia perfudit.viij.xxvij.

Una gloria.quere

v re in Gloria ⁊ Supbia
Uenatiōib⁹ expēdens tps monstruosum filiū accepit.v.cvj.
Uendidit prophanus mercator demoni aiam suam a quo raptus est in infernū.v.cxxvj.
Uendere.quere in Mercator.
Ueniam ab inuido fratre abbas Motues ꝓmus postulauit.ij.liij.

Exemplor

Uenīam nō postulans de errore sanctus monialiū confessor a Maria deseritur. iij.xlix.

Uenīā nō postulans neqꝫ satisfaciens de interempto porcello sacerdos osculuꝫ dulcissimi Jesu pdidit. iij.lv.

Uenīā postulare.qre etiā in Culpā agnoscere.

Uenialia pctā nimiū curās monachꝰ errore seducit.viij.lj.

Uerberare clericū licꝫ si nos lasciue oscularī voluerit.v.lxxxv.

Uerbum dei audire renuēs Theodorus draconē infernali moriturus terretur.j. lxvj.

Uerbo dei deuotius refecti scti senes pulmētū edere negleterūt.ij.xxix.

Uerbū dei inuicē loqntibꝰ fratribꝰ angeli īmiscuerūt.ij.xlv.

Uerbū dei etiā obliuiōi traditū aīam per quā transit puriorē reddit.ij.lxj.

Uerbū dei audiēs Moyses ethiops mirabiliter ꝓuertit. et de seuo latrone seruus chri māsuetꝰ efficit.ij.lxxxj.

Uerbū dei audiētes frēs dormitarūt q̄ ad vana audiēda vigilātissimi erāt.ij.cxlvij Simile.ccxxix.

Uerbū dei audiens pctōr a demonibꝰ ad ecclesiam ductus ab angelis rursū eductit.ij.clxxxvij.

Uerbū dei audiēs Machutes abbas nū q̄ dormitat.sed ad ꝓbuꝫ detractiōis somnolētia grauabat.ij.ccxxviij.

Uerbo dei puer Albertꝰ ꝓuertit.v.lvij

Uerba dei Frācisc⁹ z iuī colloqntes viderunt chm in specie pulcri iuuenis et in extasim rapti sunt.vij.xvij

Uerbū dei loqnte Frācisco ad mēsam sedēte cū scta Clara in extasim rapit cū oībus assidentibꝰ.vij.xviij.

Uerbū dei ab Antonio pdicatuꝫ heretici ꝓtēnūt.sed pisces aquaꝫ cum desiderio recipiunt.vij.xxiij.

Uerbū dei audiēs doctor Moneta insolētissimꝰ atqꝫ puersissimꝰ cōuertit:z plures suo exemplo ad ꝓuersionem incitauit.vij.xlvij.

Uerbo dei q̄dam solēnis mgr cōuertit et ordinē pdicatoꝝ ingredit.vij.xlviij

Uerbo dei illo.s.subter te sternet tinea:q̄dam insolens iuuenis ad pdicatoꝝ ordinem intrandū ꝓuertit.vij.l.

Uerbū dei audiens meritꝫ wichmāni meretrix conuertit z a pena purgatorij liberat.vij.lvij.

Uerbū dei pdicaturꝰ Dunstānꝰ in die ascēsionis ab angelis ad celeste palatiū inuitatus venire recusauit.viij.ij.

Uerbū dei Edmundus legens in scholis Parisiensibꝰ audiētes ad fletū cōmouit et plures ad ingressum religiōis incitauit.viij.viij.

Uerbū dei a beato Uincentio audire volentes ab infernalibꝰ equis pterriti sūt. viij.xix.

Uerbū hoc diuine scpture q̄ Adā nōgentoꝝ trigīta annoꝝ obīt audiēs Guerricus ꝓuertit.vij.xlix.

Uerbum dei audiēs peccatrix lachrymis madet quarum vna sup catenam peccatoꝝ eius decidens ipsam visa est diripuisse. ix.xxxix.

Uerbū illud audiens in scholis: Diliges dñm zc.cōuertit.ix.xlv.

Uerbum dei libenter audiens ego q̄daꝫ militē se stuprare volentem pclibus submersit.et precibus reuiuere impetrauit ix.ccc.

Uerbum dei audire renuens puersus homo vt crucifixi imago aures clauderet ad voces ꝓ eo orantiū post mortē prmeruit.ix.ccj

Uerbū dei audiens vsurarius repente conuertit.x.xxij.

Uerbis duris exigētibꝰ discipulus Macharij pcutitur a sacerdote gentili queꝫ dulcibus verbis Macharius conuertit.ij.lvj.

Uerba iocosa proferre solitꝰ grauiter post mortē inde punit.iiij.lvij.

Uerbū detractiōis.qre in Detractio.

Uerbū ociosum.qre in ociosus.

Uerecundꝰ Ammon cū crura nudare fluminē transiturus erubesceret ab angelo transportat.ij.xvij

Uerecūdia mala:pctā in cōfessione celare quere in Confessio.

Uestimēta hūilia deferens sanctus Equitius q̄ altam sedem honoris apd dñm retentauerit. j.x.

Uestium ornatu supbus et luxuriosus cū amasia sua igne crematus interīt. j. xciij.

Uestimenta humilia Arsenīquondā rhomanus senator deferebat.ij.xlvj.

Uestiti būilit duo Machariꝰ ditissimum

Tabula

tribunū p humilē habitū ad ꝓtemptum mundi pduxerūt.ij.cciij.

Uestē hūilem Fastradus abbas q̄ntū dilexit.iij.xiij.

Uestes p̄cioſe cuiuſdā abbatis poſt mortem eius igni viſe ſunt horribiliter ſcintillare.iij.clij.

Uestib⁹ humilib⁹ induti freq̄nt̄ p̄cioſis virtutib⁹ intus ornant̄.iiij.xv.

Uestib⁹ p̄cioſis ſuperflue freta comitiſſa Lampanie defuncta miſerrime ſpoliat̄.v.vj.

Ueſtium curioſitatē faceto ludibrio rex in monachos ſtrictos calceos portāte irrisit.vj.xxxiij.

Uestimētor̄ laſciuiā q̄dam nobilis ſaracenus in chriſtianis nō immerito reprehendit.vj.xxxv.

Uestimentor̄ laſciuiā videntes demones ſup defluentē pompatice fimbriam tanq̄ quadrigā ꝓſederūt.vj.l.

Uestiū ornatū femina delectata morītura calceos roſtratos fieri p̄cepit:et defuncta terribiliter apparuit.vj.xciij.

Uestem aſperā z durā exhorrēs quidā nouitius in ordine ſancti Franciſci ſplendidis veſtib⁹ vidit indutos fratres z cōſolatus eſt.vij.xix.

Uestib⁹ pompatic⁹ et conuiuijs nimiū deditus:poſt mortē iudici ꝓdēnādus ꝓpter tuo pñtat̄.vij.lxxxij.

Uestiū aſperitatē mater Edmundi filios docuit q̄bus ſtudētib⁹ ciliciola trāſmittebat.viij.iiij.

Uestib⁹ pōpatic⁹ induta ſoror bt̄i Bernardi ab Andrea fratre ſuo ſterc⁹ inuolutū nominat̄.viij.xxv.

Uestimēto p̄cioſo tect⁹ Joānes elemoſynari⁹ lachrymoſis lamentatiōib⁹ totam noctē inſomnē ducit.viij.xxxvj.

Uestium ornatu alios ad peccandum inducens femina niſi beatam virginē adnocaſſet viua a demonib⁹ ad infernū rapereť.ix.cvij.

Uestium ornatu nimium delectata puella morītura optimis veſtibus ſe induit dicens. Veni o diabole ſuſcipe tu animā meā.ix.cxij

Uestium ornatum deus maxime in feminis odit:punit grauiter:damnat eternaliter.ix.cxlix.

Uestitus curioſus z vanus ornatus plures damnat q̄z ſint demones in inferno damnati.ix.cl.

Uestium ornatui nimium dedita femina q̄z horribiliter filio apparuit q̄z iuſte damnata ſit.ix.clj.z.clij

Uestib⁹ p̄cioſis indutam paupeculam matrem ſuam q̄dam ep̄s Pariſienſis noluit recognoſcere,ſed in hūili veſte cognouit.ix.clv.

Uitam eternā eſſe Gennad⁹ angelū dñi edocet.ix.cxxiiij.

Uindictam cogitās irat⁹ frater ingreſſum diabolo ad monaſteriū ſancti Franciſci p̄buit.vij.xxj.

Uindictam petens fieri in eum qui ſibi fecit iniuriam nepos Joānis elemoſynarij hoc impetrauit vt gr̄am maiorem ac cipet.viij.xxxv.

Uindictā dimittere,quere in Dimittere

Uirga pcuſſus monach⁹ q̄ in oratōne ſtare non valuit emēdat̄.j.xxj.

Uirga pcuſſa femina a beato Edmundo ab omni fornicationis tentatiōe liberatur.viij.v.

Uirginis domū ſpoliare nō valēs Ducus latro ꝓuertit.ij.x.

Uirginitat⁹ amator Ammon ſponſam ſuam cōuertit.ij.xv

Uirgineū corpus Edilfride regine quantis ꝓuilegijs poſt mortem p̄uentum eſt.iij.iiij

Uirgo q̄dam que poſt virgīitatis votū fornicari noluit militi ſalutem anime impetrauit.iiij.viij.

Uirgo quedaz ne a duobus laſciuis iuuenibus ſtupraret̄ ab angelis cuſtoditur.iij.xj.

Uirgo Luceya imolata ſua caſtitate Anceyam regem barbaroz ad fidem ꝓuertit.et vna cum eo rhome martyrū cōſecrauit.iiij.xij.

Uirgo pudiciſſima Angadriſma pulcritudinem ſuam in deformitatē petijt tranſmutari.iiij.xxx.

Uirginem ne ſtupraret defendens Baſilides ſubito ad fidē ꝓuertit.iiij.lxvj.

Uirgo ſctiſſima Jakelina in virili habitu patriā fugit:ſiccis pedib⁹ mare trāſijt: z mirabilē vitā duxit.v.lxv.

Uirginitatē ſuā filia Uienenſis comitis in nitis omnib⁹ cognatis ſuis inuiolataz ſeruauit.v.lxvj.

Uirginea caro ſancti Theodulphi impatoris ꝓſanguinei incorrupta p⁹ multos

Exemplor

annos in Treueri repit.v.cxvj.
Virgo q̃dã generosa dñ vi tẽtatiõis victa ad peccandũ surgeret audit a chro De diligas q̃ sum formosus rc.v.cxxx.
Virgo q̃dam mirabiles psecutiões demonis ob amorẽ ꝟginitatis sustinuit.vj.cviij.
Virginitatẽ habentẽ sed supbũ diabolus nõ timuit.vj.xxviij.
Virginitas Marie triplici lilio declarat.vij.xxxij.
Virgo q̃dam pudicissima vsq; adeo virorum aspectus vitabat vt etiam a sancto Martino videri noluerit.vij.ciij.
Virginitatis votum faciẽs sanct⁹ Edmũdus ꝟginẽ Mariam anulo aureo subarrauit.viij.v.
Virginitatẽ sollicite seruatur⁹ btus Vincentius iuuãte Maria insidias diaboli declinauit.viij.xv.
Virgo Vincenti⁹ a femina adamat⁹ in medio flãme nõ est estuat⁹.viij.xvj.
Virginitatis sue insidias sustinẽs Bernard⁹ clamauit: Latrones latrões.viij.xxiij.
Virgitatis tuẽde gra femie q̃dã Leodinẽs dioces in rapacissimos fluuios seipsas pcipitarũt.viij.xlix.
Virginitatẽ sanctarum virginũ Agapis Chione z Hirene mira dignatiõe dñs defendit.viij.c.
Virginũ inestimabilis glia sctis Juliano et Basilisse ostendit.viij.cj.
Virginitatẽ suã dño ꝓsecrare volens sctã Pbara multas psecutiones a pie sustinuit.viij.cl.
Virgo q̃dam ne pderet pudorẽ: ad altare confugit.ix.xiij
Virginitas z sapientia in specie ꝟginum Gregorio Nazanzeno apparuerũt secũ habitare petẽtes.ix.xv.
Virgo captiua pcib⁹ dños suos sanãs cũ honore ad ꝓpria remittit.ix.xvj.
Virginis Eustochij ꝓpositũ castitatis ifringere cupiens q̃dã matrona rhomana p vanũ cultũ terribilit plagat.ix.xvij.
Virgitatẽ suã ne pderet iuuenis q̃dã dentib⁹ absciſam linguam in faciẽ meretricis exput.ix.xviij.
Virginitatis sue piculũ expauescens Beli as feminaꝝ regimen fugiens declinauit sed ab angelis eunuchizat⁹ redire preci pit.ix.xix.
Virgines duo.ſ.iuuenis z adolescentula mrimonio iũcti z in ꝟginitate manserũt stabiles.z post mortem lz seiuncti essent sepulti: in vno monumento inueniũtur.ix.xx.
Virgo q̃dã ꝟtute nobilior q̃s genere a Sigismũdo in sponsam electa ad altare fugit: et regio diademate ꝓpto monasterio introyit.ix.xxj.
Virginitatis picula metuẽs q̃dam femina nasum z labia amputauit: z amputata a Maria miraculose recepit.ix.xxij.
Virgo q̃dam pcipiens q̃ rex pulcritudine oculoꝝ suoꝝ vulnerat⁹ eã concupiscceret eunlsos pia crudelitate ocios regi destinauit.ix.xxiij
Virgies plurime cum se a Soldano audissent stuprãdas oẽs nasum ꝓprijs manib⁹ detruncarũt.ix.xxiiij.
Virgo q̃daz ꝑmo violas: deinde anulũ insignũ despõsationis accepit.ix.xxv.
Virgo ꝑsumptuosa dicens se nolle esse in statu Magdalene a lenone turpissimo constupratat.ix.xxviij.
Virgines q̃lib⁹ sint sertis coronande z viduis ꝓponẽde.ix.xxix.
Virginitas.quere in Castitas.
Vocati multi pauci ꝟo electi Hã vidit heremita anias hoim sicut muscs ad infernа decidere.z tm̃ tres ad celestia regna cõmeare.ix.lxxx
Vocanť diuersi diuersimode ad diuinam seruitutẽ.q̃re in Conuersio.
Voluntati ꝓprie derelict⁹ laicus in eternũ damnat.vij.lxix.
Votũ nõ implens q̃dam Arduin⁹ non iniuste damnat.j.xc
Votum suũ non implens manũ quã forte in sponsione tetenderat gladio feriente amisit.j.xcj.
Votũ religionis infringens adolescẽs: a demonib⁹ multipliciter torquet.j.cj.
Votũ religionis nõ soluẽs vitã miserabiliter amisit.j.cvj.
Votũ solitarie vite ꝓtrahẽs Euagri⁹ gruissima infirmitate ꝓgrauat.vj.lxxxvj.
Votũ religionis nõ implens fere fuisz ex libro vite delet⁹.iij.xv.
Votũ suũ ne infringeret q̃dã cleric⁹ a beata ꝟgine minis deterret.iiij.ij.
Votũ religionis miles q̃dã emittẽs repente san⁹ de infirmitate efficit.vj.iij.
Vota tria religiosoꝝ sub specie aurei denarij sibi deus a sancto Frãcisco voluit offerri.vij.xvj.

Uotū ꝑginitatis emittēs Edmūdus anulo aureo imaginē Marie ꝑginis subarrauit.viij.v.
Ursus miraculose a Florētio q̄dā miraculose instituit.j.xxxvij
Usurarij caput p imaginē illidit z repenti na morte mulctat.v.xlviij.
Usurarij aiam duo infernales canes morituꝝ expectāt.v.xlix
Usurarij pecuniā in q̄dā monasterio positā demon custodiuit.v.liij.
Usurarij pecuniā refellēs abbas in breui diues efficit.v.lv.
Usurarij vineā demones ne lederet cōseruant.v.xxvij.
Usurarius desperās ab infernali eq̄ ad locum penaꝝ deuehit.vj.c.
Usurarij coꝝ demōes post mortē pecunia impleuerunt.vj.lxxxiij.
Usuraria morītura coꝝuos vidit cuiꝰ coꝝpus demōes e feretro ꝓcientes trāstulerunt.vj.lxxxv.
Usurariꝰ visus est in inferno de cuiꝰ vētre rami excreuerunt ad quos oēs heredes cernunt esse suspēsi.ix.ccxij
Usurariꝰ z filiꝰ eiꝰ visi sūt in iferno mutuis se maledictꝫ lacessentes.ix.ccxiij.
Item de eodem.ibidē.ccxiij
Usurarius pniam cum posset agere ꝓtrahens:tādem desperatus ad inferna deuenit.ix.ccxv.
Usurariꝰ p̄cipiēs sibi bursam cū pecunia post mortē ad collū suspendi: a demonibus visus est liq̄facta pecunia potari dicentib⁹. Auꝝ sitisti:auꝝ bibe.ix.ccxvj.
Wilhelmi comitis Juliacensis vita mors et pena describunt.vj.lxxxix.z.xc.
Uxorē sapientē z non diuitem inuenis eligens: magnos z insperatos thesauros pmeruit.iij.xix.

Dola adoꝝans

i q̄dam eps grandi se penitentia damnauit.ij.cc.
ydoloꝝ suoꝝ impotentiā ꝯsiderās q̄dā sacerdos gentiliū cōuertit.iiij.lxviij.
ydoloꝝ supstitio q̄nta inter gētiles fuerit.ix.vltimo.
ymaginē sancti Hieronymi ī cella hñs q̄dam pudica ꝑgo a demonis accessu tutat.vij.lxxxiij.
ypocrita.q̄re in Fictus.

Elū quātū Equi/

5 tius habuit ad aias ꝓuertendas j.vij.Et infra.
Zelum magnū ad cōuertēdas aias habuit magr Joannes de Aluella vt nec infirmus nec moriturus a cura aiaꝝ desisteret.v.lxxxviij.
Zelum feruentē habuit sctūs Dunstannꝰ p grege sibi cōmisso.viij.ij.
Zelū magnū habens Joānes elemosynarius qua rōne phibuerit pplm exire ecclesiam.viij.xliij.
Zelo cōuertēdi iudei medici btūs Basiliꝰ mortem suā ꝓtra cursum nature vsq̄ in diem crastinū differri oratione impetrauit.viij.lxxxiij.
Zodomie peccatum monachus commisit postq̄ ō fritura gulose comedit.j.lxxxij.
Zodomie labe se polluens femīa demonē cum indignatiōe phi phi phi clamantē audiuit.v.lxvij.
Zodomitica femīa audiuit vocē demonis dicentē sibi. Age misera age q̄d agꝫ zc.v.lxviij.
Zodomitic⁹ iuuenis p mēbro virili inf crura columbū appēdit.v.lxix.
Zodomitic⁹ q̄dam nobilis canonic⁹ repētina morte ꝓuentus clamauit Ue illi q̄ me hoc docuit.v.lxx.
Zodomitic⁹ q̄dam cū id malū pageret clamans:vindicta dei sup me:spūm nefariū exhalauit.v.lxxj
Zodomitice femine coꝝp⁹ sepultū infernales porci distrahebant.v.lxxij.
Zodomitici viri vestigia viridia gramina arescere fecerūt.v.lxxiij.
Zodomitica prauitate loca infecta ros ceteris locis madentib⁹ aufugit.v.lxxiij.
Zodomitico peccato grauat⁹ monachus rigefactus non valebat procedere. vj.xxij.
Zodomita q̄dam vxorem suam lasciue cōtrectans defluētib⁹ visceribꝰ in secessum vita decedit.v.lxxxvij.
Zodomita inuenis inueteratā in eo peccati cōsuetudinē se vincere non posse fatetur.x.xxx.

Finit Registrum

Incipit prologus in Speculum exemplorum ex diuersis libris in vnum laboriose collectum.

Prefatoria ar
te iam dudum longe lateq; p orbē diffusa, multiplicatisq; libris quarū cunq; fere materiaꝝ frequenter ammirat⁹ sum qua extē factū sit: vt null⁹ vnq; ac arte insignis librū aliquē i lucē protulerit q̄ ex pluribꝫ diuersoꝝ auctoꝝ opusculis in vnū cōgesta exēpla ꝓtineret p̄sertim cū fere oīe hoīm amplissimū gen⁹ ad rez gestaꝝ cognitiōes vehementi⁹ aspiret, nihilq; sit qđ hūanū aīm abundanti⁹ efficaciusq; ad imitationē ꝓuocet q̄ gl'iosa facta maioꝝ. Quāobrez vt testat Valeri⁹ maxim⁹ ꝓsules rhomani, t hi q̄ rhomane reipublice ꝓdesse conati sunt, vt nedū ephebā adolescentū etatē, verūetiā oīs studia ad meliora pueherēt, legesanterūt q̄ten⁹ cantoꝝes in ꝓuinꝯs pclara p̄cedētū patꝝ facta ingenijs vatū carmiꝫ cōphensa ꝓcinerent. Et ℔ apud ethnicos. Apō iudeos aūt parili voto, sz dissimili fide vir clarissim⁹ matathias cū moritur⁹ lecto decūberet ꝓgestz i vnū filijs vt eoꝝ audaces aīmos ad fortit bellandū p patrijs legibꝫ ꝓcitaret p̄cedētiū patrū gesta cōmemoratās ait. Memētote operꝫ patꝝ q̄ fecerī generatōibꝫ suis, t accipietz gloriā magnā t nomē etnū, sic Josue, sic Gedeon, sic fortissim⁹ ducū Machabe⁹ cū vellēt singuli militū suoꝝ spūs fiducia vacillāte pterritos i pliū aīmare. in ꝓcionē citatz bellaturis fortissime acta maioꝝ recitarūt. Qđ fiebat vt nec fragoꝝ armoꝝ nec citās ad bellū terribil tuba, nec rubēs i sanguīe crudelioꝝ hasta: ita puocatos socios detineret, q̄ npotius incitatz animis, nō solū boies sed t bestias ferocissimas t muros ferreos parati essent penetrare. Ne igit christiana gens t toti⁹ hūani generis illustrioꝝ portio hac tā fructuosa re sola careret, boꝝ insigniū viroꝝ tramites insequēs, vtile duxi ex diuerꝝ patꝝ histoꝝijs pariter t exēploꝝ libris vnū quendā libꝝ colligere, p quē legētiū animi nō solū rez gestaꝝ diuersitate delectarent t sūmi opifiz in suis sanctz mirarent effect⁹, sz etiā pclarz t gl'ia dignis opibꝫ icitarēt ad probitatē. Et hūc libꝝ nō ab revt arbitroꝝ Speculū exemploꝝ statui noīare: eo q̄ facile q̄ cūq; i eo legere ꝓtēderit tāq; i purissimo speculo: aut decorē suū poterit aut deformitatē cōspicere. Tunc certe cū se aut similē viderit patribꝫ q̄ in hoc speculo ob ꝑtutū insignia dignis laudibꝫ extollunt, aut certe eoꝝ se senserit vicijs defedatū, quoꝝ in eoipso malefacta carpunt. Rogo igit te nūc p̄dicator supbe q̄ vt te scientulū monstres tecq; magis q̄ christū p̄dices p subtiliū materiaꝝ fastigia volitās indoctā t simplicē christi plebeculā ꝓfundis nō iformas. Rogo inquā te flecte paululū elatū scia ꝑticē: t turgidū humanis fauoribꝫ pect⁹ inclina. Parce capiti tuo, parce laboribꝫ tuis t illas magis materias plebiū auribꝫ ingere, p quas nō taz in tuas laudes q̄z in diuinū amorē t sue vite correctionē assurgāt. At q̄ ad hec nil efficaci⁹, nil ve forti⁹ moritaliū mentes q̄z exempla pmouent. Sis licet doctor theologus, nō vereare q̄so vnuz aut duo vel ad maius tria ex hoc speculo exempla collecta materie p̄dicande īsererre, eo q̄ nec summ⁹ ille pontifex t p̄clarissimus ecclesie doctor Gregorius veritus sit populo audituro exempla p̄dicare. Nec illud sapientie vaste sacrariū christus erubuerit galileoꝝ repentinū interitū t imparem sortem epulonis t Lazari in mediū ferre. Vade igit t tu fac similiter, q̄ exempla mētem efficacius mouēt, memorie firmius herent, intellectui facile lucent, delectant auditū, fouent affectū, remouent tediū, vitā informant, mores instruūt, t dum sua nouitate sensum pmulcent: odiosam p̄dicatori somnolentiā fugant. Tempus me narrante deficiet si voluero omnes exemploꝝ dicendoꝝ vtilitates retexere. Verum ne sub graui iactura temporis tui exempla tibi p tempore t materia pfutura ꝓfusius quererre cogereris, ac p hoc tedio reddereris obnoxius, repertoriū quoddā materiaꝝ per ordinē alphabeti huic operi prepositi. Qđ si sagacius pspexeris nedū facillime id q̄ queris inuenies: verūetiaz copiosissimam dicendi occasionē accipies. Prius tamē q̄z in rē ipsam feramur velim lector agnoscas q̄ nō omnia exempla in hoc speculo exemploꝝ posita sunt que singuli in suis libris autores scribere voluerunt, quia si hoc facere tentassem, nedum nimis magnū volumen efficerem: sed etiā mea estimatione q̄z plurima superflua t paꝝ ad rem ptinentia

in lucē ferre cōpellerer. Utrūq; igit̄ mode-
rās nec digna sc̄ptu trāsilij: nec ea q̄ paruā
mihi edificationē habere visa sunt involu
minis molē ꝓgessi: ne. s. aut parcū emptorē
ab emptione p̄ciū: aut studiosuz lectorē
a lectione indigna legi materia deterreret.
Ea tñ que scribere placuit eisdem ferme sti
lo: forma: modo. quibus ab ipsis auctorib⁹
cōscripta inueni sine vlteriori immutatiōe
annotaui: ne me tam auctorē efficerem q̄z
redderem collectorē. demptis dumtaxat q̄
in vltima distinctione locata sunt. q̄ q̄ nō
tam ex libris legi q̄z veridica alioꝝ relatiōe
didici. q̄ aliud mihi iter nō patuit quō ca
lamus ferebatur ipse conscripsi. Nūc autē
quia impariles noui fere omniū hominuz
z diuersos affectus. nec eisdem vīs volū-
tates ferri mortaliuz: esse quoq; ferme tot
sensus quot capita. p̄o rato teneo struentē
in calle multos habiturū magistros. z p̄e-
sens opus nō eque omnib⁹ placiturū. sed
iste istud: z ille illud sibi in eo displicere cau
sabit̄: atq; sic in miserū collectorē cui p̄o la-
bore gratiā debuerant graues fulminabūt
querelas. quas quia mihi ad superbiā p̄o
no nō minus ꝓfuturas q̄z vanos noui fauo
res laudantiū quantū me adiuuat dñs nō
patientissime modo: q̄ne iam gratissime fe
ram. hoc vnum petens a lectore stipendiū
vt pium ie̅sum ꝓ me deprecari dignetur. vt
de cetero in oīb⁹ que acturus sum sibi
malim q̄z hominibus complacere. P̄ese-
tim quia temeariū hominū genus tam ad
iudicandum p̄cliuū est: tanq̄z feruidis ve
lis ad aliena opera arguenda inuehitur: vt
gubernante omnia deū ausit nōnunq̄z ar-
guere. ac contra suauiter vniuersa moderā
tem blasphemo ore garrire q̄ nō ad suum
libitū arentia fecerit arua virere: nec fecū-
dandis glebis raras imbrium guttas e nu-
bilo celo defuderit. Nō igitur vereor sub
tali duce contra scilleos canes bellum in-
re sp̄ sine ratiōe latrantes. Sed dicat q̄sq̄
q̄d velit: agat q̄d libet: arguat: laceret: rep-
hēdat. z rē aliter atq; alit̄ faciēdā ordinādā
q̄z fuisse dicaci ore suggillet. Ego christo
magis q̄z hominibus placere contendens
contentis fauoribus tam cito fugacib⁹ ad
laudem dei animarūq; ꝓfectus hoc ordi-
ne opus incipiam.

Finit Prologus

Incipit Speculum exemplorum ex diuersis libris in vnū laboriose collectū. Et primo ex dialogo Gregorij pape.

Exemplū.I.

Enantii quō dā patricij in samnij partibus villa fuit in qua colonus eius filiū Honoratū nomīe habuit: q̄ ab annis puerilibꝫ ad amorē celestis patrie p abstinentiā exarsit. Cunctꝫ tam magna conuersatione polleret sesecꝫ iam ab ocioso q̄z sermone restringeret: multūcꝫ vt p̄fatus sum p abstinentiā carnē domaret: die quadam parentes eius vicinis suis cōuiuium fecerūt: in quo ad vescendū carnes parate sunt: quas dū ille ad esum ꝓtingere p amore abstinentie recusaret: ceperūt eū parentes eius irridere ac dicere. comede: nunq̄d tibi in his montibꝫ piscem allaturi sumus Illo ꝯo in loco audiri piscis ꝓsueuerat nō videri: sed cū his sermonibꝫ Honorat⁹ irrideret: repente in ꝓuiuio aq̄ defuit ad ministerium: situla lignea sicuti mos illic erat mancipiū ad fontē p̄exit. Dumcꝫ hauriret aquā piscis situlā intrauit: reuersumcꝫ mancipiū ante ora discūbentiū piscē cū aq̄ fudit qui ad totius diei victū potuisset honorato sufficere. mirati sunt oēs: totocꝫ illa parentū irrisio cessauit. Cepere nācꝫ in honorato venerari abstinentiā quā añ deridebāt. Siccꝫ a dei hoīe irrisionis deterſit opprobria pisc̄ de mōte. Qui cū magnis ꝯtibꝫ crescceret a p̄dicto dño suo libertate donat⁹ ē: atq̄ in loco q̄ fundis ōr mōasteriū cōstruxit: ī q̄ ducētor. fere monachor. p̄ exhibit. Itacꝫ vita illi⁹ circūq̄cꝫ exēpla dedit ex imie ꝓuersatiōis. nā q̄dā die ex eo monte q̄ ei⁹ mōasterio ī excelso ꝓminet īgēs sati moles erupta ē q̄ p diuexū lat⁹ mōt⁹ veniēs totius ruinā celle oīmcꝫ fratrū interitū minabat. Quā cū veniētē desup vir sctūs vidisset freq̄nti voce chr̄i nomē iuocās extēsa mor dentera signū ei crucis opposuit eācꝫ in ipso diuexi mōt⁹ latere cadentē fixit: sic religiosus vir Laurenti⁹ ꝓhibet. Et q̄ loc⁹ nō fuerat in q̄ inherere potuisset aspicit ita vt nūc vsq̄ cernētibꝫ montē casura pēdere videat.

Exemplū.II.

Vir reuerēdissim⁹ Libertin⁹ q̄ regis toti le tpe fundens monasteriū ꝓposit⁹ fuit in discipl'atu honorati ꝓuersat⁹ atq̄ erudit⁹ est. De q̄ q̄uis ꝓtutes ml'tas plurimor. narratio certa vulgauerit: tñ Laurēti⁹ religiosus vir q̄ nūc supest ꝛ ei ī ipo tpe fam'arissim⁹ fuit: ml'ta mihi dicere ō illo ꝓsueuit: ex q̄bꝫ ea q̄ recolo pauca narrabo Jn eadē puicia faminij quā sup̄ memorauī ilsdē vir p vtilitate mōasterij carpebat iter: dūcꝫ Darida gothor. dux cū exercitu ī loco eodē veniret ōi suus ex caballo in q̄ sedebat ab hoibꝫ eiusdē piect⁹ ē. Qui iumēti pditi dānū libēt ferēs: etiā flagellū q̄ tenebāt diripiētibꝫ obtulit dicēs. Tollite vt habeatis q̄dl' ß iumētū minare possit⁹: q̄bꝫ dict⁹ ꝓtin⁹ in orōnē se dedit. Cursu aūt rapido p̄dicti duc⁹ exercit⁹ puēit ad fluuiū noīe vulturnū: ibicꝫ eq̄s suos cepēr singl'i hastis tūdere: ꝯberibꝫ cedere: calcaribusq̄cꝫ cruētare. Sz tñ eq̄ ꝯberibus cesi: calcaribꝫ cruentati: fatigare potuerūt: moueri nō potuerunt. Siccꝫ aquā fluminis tāgere q̄si mortale p̄cipitiū ptimescebāt. Cūcꝫ diu cedēdo sessores singli fatigarent: vn⁹ eor. ītulit: q̄z ex culpa quā suo ōi in via fecerāt illa sui itinerⁱ dispēdia tolerabāt: q̄ statī reuersi p se libtinū repperēt in orōe pstratū: cui cū dicerēt. Surge tolle caballū tuū: ille rñdit: ite cū bono ego op⁹ caballo nō habeo. Descēdētes ꝯo inuitū eū in caballū ō q̄ deposuēr leuauēr ꝛ ꝓtin⁹ absscesserūt. Quor. eq̄ tāto cursu illū quē ꝓus trāsire nō potuerāt fluuiū trāsierūt ac si fluui⁹ ille aquā minīe habuiss. Siccꝫ factū ē vt dū suo dei vn⁹ suus caball⁹ reddit oēs a singul'i recipent. III

De mōasterio aūt p̄fati ōi sui Libertini rumor. erierat q̄ ml'tas pecunias hēret. Ingressi oratoriū frāci q̄ cāpanie ptes intrauerāt ceper sentientes libertinū q̄rere: libertinū clamare. Ubi ille ī orōe pstrat⁹ iacebat: mira valde res q̄rētes seuiētesq̄cꝫ frāci ī oratorij ingrediētes ipingebāt ꝛ ipm videre nō poterāt: siccꝫ sua cecitate frustrati a mōasterio vacui sunt reuersi. III

Alio q̄z tpe abbat⁹ iussu q̄ abbas honorato ei⁹ mgr̄o successerat. Libertin⁹ rauēnā pgebat. Pro amore āt eiusdē venerabil' honorati q̄cūcꝫ libertin⁹ ibat ei⁹ sp caligulā in sinu portare ꝓsueuerat. Itacꝫ dū pgeret accidit vt q̄dā mulier extincti filij corpusculū ferret. Que dū suū ōi esset intuita amore filij successa iumētū ei⁹ freno tenuit. atq̄ cū iuramento dixit. Nullaten⁹ recedā nisi filiū

meū ſuſcitauerſ. At ille inuſitatū hñs tale miraculū expauit petitōis ei⁹ iuramētū: declinare voluit mulierē: ſz neq̄q̄ ꝑualēs hoc ſit aīo. Cōſiderare libet q̄le q̄ſtūq̄ ī ei⁹ pectore certamē fuerit. Ibi itaq̄ int̄ ſe pugnāt hūilitas ꝓuerſatiōis ⁊ pietas matrē: timor ne inuſitata ꝑſumeret: dolor ne orbate mulieri nō ſubueniret. Sz ad maiorē ōi gl̄iaz vicit pietas illō pect⁹ ꝑtutis: qđ iō fuit validū q⁹ deuictū: ꝑtutis eñ pect⁹ nō eēt ſi ꝑ pietas ūvinciſſz. Itaq̄ deſcēdit: genu flexit: ad celū tetēdit man⁹: caligulā de ſinu ꝓtulit ſup extincti pueri pect⁹ impoſuit: q̄ orāte aīa pueri ad corp⁹ redīt: quē manu cōphendit ⁊ flenti matri viuentē reddidit: atq̄ iter qđ ceperat pegit.

V

Quadā die is q̄ p⁹ venerabil̄ Honorati mōnaſterij regimē tenebat ꝓtra eūdē venerabilē Libertinū ī gui iracūdia exarſit: ita vt eū manib⁹ cederet. Et q⁹ ꝑgā q̄ eū ferire poſſet nō inuenit: cōphenſo ſcabello ſubpeditāeo ei caput ⁊ faciē tutudit: totūq̄ illi⁹ vultū tumentē ⁊ liuidū reddidit. Qui vehementer ceſus ad ſtratū ꝓriū tacit⁹ receſſit. Die ꝙo altera erat p vtilitate monaſterij et cā ꝓſtituta exitur⁹. Expletis q̄ hymnis matutinalib⁹ Libertin⁹ ad lectū abbat⁹ venit orōem ſibi hūilit̄ petijt. Sciēs ꝙo ille q̄ſtū a cūctis veneraret: q̄ſtūq̄ diligeret: ꝓ iniuria quā ei ingeſſerat putabat eū ex monaſterio velle recedere: atq̄ redīnuit dicēs. Quo vis ire. Cui ille rñdit. Monaſterij cā cōſtituta eſt pater quā declinare nequeo: q⁹ heſterna die ire hodie itez ꝓmiſi: ⁊ illuc ire diſpoſui: tūc ille a fūdo cordis ꝓſiderās aſpitatē ⁊ duriciā ſuā: hūilitatē ac manſuetudinē libertini ex lecto ꝓſiluit: pedes libertini tenuit: ſe peccaſſe: ſe reū eſſe teſtat⁹ eſt q̄ tāto taliq̄z viro tā crudelē facere ꝓtumeliā ꝑſumpſiſſet. At Libertin⁹ ſeſe in terra ꝑſternens eiuſq̄ pedib⁹ ꝓuolut⁹ ſue culpe nō illi⁹ ſeuicie fuiſſe referebat qđ ꝓtulerat. Sicq̄ actū eſt vt ad magnā māſuetudinē ꝓduceret⁹ pi⁹ ⁊ hūilitas diſcipuli magiſtra fieret mgr̄i. Cūq̄ ꝑ vtilitate monaſterij ad ꝓſtitutionē cāe egreſſus fuiſſet ml̄ti viri ac noti nobiles q̄ eūvalde ſp honorabāt: vehemēt̄ āmirati ſolicite ab eo inq̄rebāt: q̄dnam ꝑ eēt q⁹ tā tumentē ac liuidā faciē hīet. Quib⁹ ille dicebat. Heſterno die ſero pctis meis facientibus in ſcabello ſubpeditaneo impegi atq̄ ꝑ ptuli. Sicq̄ vir ſanct⁹ ſuās in pectore honorē ꝑfitatis: ⁊ nec mgr̄i nec p̄ris pdebat vicium: nec falſitatis incurrebat petīm.

VI

In eodē monaſterio q̄dam magne vite monach⁹ erat ortulan⁹. Fur ꝙo venire conſueuerat: p ſepē aſcendere ⁊ occulte olera auferre. Cū ꝙo ille ml̄ta plantaret ⁊ ſp minus inueniret: ⁊ alia pedib⁹ cōculcata: alia direpta ꝓſpiceret: totū ortū circūiens inuenit iter vñ fur venire ꝓſueuerat. Qui in eūdē ortū deambulās repperit etiā ſerpentez. Cui p̄cipiens dixit. Seq̄re me. Sicq̄ vſq̄ ad aditū furis pueniens impauit ſerpenti dicēs. In noīe ieſu p̄cipio tibi vt aditū iſtū cuſtodias ac furē huc ingredi nō ꝑmittas. Protin⁹ ſerpēs totū ſe in itinere in trāſuerſuz tetendit: ⁊ ad cellā monach⁹ redīt. Cūq̄ meridiano tpe cūcti frēs q̄eſcerēt more ſolito: fur aduenit aſcendit ſepē: ⁊ dū in ortuz pedē poneret vidit ſubito q⁹ tenſus ſerpēs clauſit viā: ⁊ tremefact⁹ poſt ſemetip̄m concidit: eiuſq̄ pes p cal ciamētū in ſude ſepis inheſit: ſicq̄ vſq̄ dū ortulan⁹ rediret deorſum capite pependit. Cōſueta hora venit ortulan⁹ ⁊ pendentē in ſepe furē reppit. Serpēti aūt dixit: gr̄as ago deo: impleſti quod iuſſi: recede mō. Qui illico abſceſſit. Ad furē ꝙo veniens ait. Quid eſt frat̄. tradidit te mihi de⁹ q̄re in labore monachoz furtū totiens facere ꝑſumpſiſti. Qui hec dicēs pedē illius a ſepe q̄ inheſerat ſoluit: eumq̄ ſine leſione depoſuit. Cui dixit: ſeq̄re me: quē ſequētē duxit ad orti aditū: ⁊ olera q̄ furto appetebat auferre ei cū magna dulcedine ꝑbuit dicens. Vade ⁊ poſt hoc furtū nō facias: ſed cū neceſſe habes huc ad me ingredere ⁊ q̄ tu cū peccato laborāſti tollere ego tibi deuot⁹ dabo.

VII

Gregorius. Fortunati viri venerabilis abbat⁹ mōaſterij qđ appellabat balneū ceroniſ alioz̄ūq̄ etiā viroz venerabiliū dicit relatione q̄ narro. Vir ſanctiſſim⁹ Ecq̄tius noīe in valerie puincie partib⁹ p vite ſue merito apd oēs illic magne ammiratiōis habebat. Qui nimiz Equitius p ſue magnitudine ſanctitatis multoz eadē puincia monaſterioz pater extitit. Hunc cū tē pore iuuentutis ſue acri certamine carnis incentiua fatigarent: ipſe ſue tentatiōis angustie ad orationis ſtudiū ſolicitioreq̄ fecerunt: cū hac in re ab omnipotēti deo remedium cōtinuis p̄cibus quereret nocte quadam aſſiſtente angelo eunuchiſari ſe vidit: eiuſq̄ viſioni apparuit q⁹ omnē motū ex ge-

nitalibꝫ eius membris abscideret: atqꝫ ex eo tpe ita alienꝰ extitit a tentatiõe ac si sexũ nõ haberet in corpe: q̃ ꝑtute fretꝰ ex dei oĩpotentis auxilio, vt virꝫ añ ꝑerat ita cepit postmodũ feis ꝑesse. Nec tñ discipl'os suos ãmonere cessabat ne se exẽplo eiꝰ i hac re facile crederẽt & casuri tentarẽt donũ qõ nõ accepissent.

VIII

Quadã ꝯo die vna dei famula ex eodez monasterio ꝓginũ ortũ ĩgressa ẽ q̃ lactucã ꝯspiciẽs ꝯcupiuit: eãqꝫ signo crucꝫ bñdicere oblita auide momordit: sꝫ arrepta a diabolo ptinꝰ cecidit. Cũqꝫ diu vexaret eidez pñi Ecio sub celeritate nunciatũ est: vt veniret ꝯcitꝰ & orãdo succurreret. Mortꝫ vt ortũ idẽ pñ ingressus ẽ cepit ex ore eiꝰ q̃si satisfaciẽs ipe q̃ hãc arripuerat diabolꝰ clamare dicẽs, Ego q̃d feci: ego q̃d feci. Sede bã mihi hic sup lactucã: vẽit illa & momordit me. Cui cũ grauĩ indignatiõe vir dei ꝑcepit dicẽs vt abscederet & locũ in oĩpotentꝫ dei famula nõ hꝫet: q̃ ptinꝰ absceſſit: nec eã vltra ꝯtingere ꝑualuit.

IX

Quidã ꝯo Felix noĩe mirtine puicie nobilis cũ eundẽ venerabilẽ virꝫ Equiciũ sacrũ ordinẽ nõ hꝫe ꝯspiceret: & p singla loca discurrere atꝫ studiose ꝑdicare eũ q̃daꝫ die familiaritatꝫ ausu adijt dicẽs: q̃ sacꝫ ordinẽ nõ habes atꝫ a rhomano põtifice sub q̃ degis ꝑdicatõis licẽtiã nõ accepisti quõ ꝓdicare ꝑsumis. Qua eiꝰ inq̃sitione cõpulsꝰ virꝫ sctus indicauit ꝑdicatõis licẽtiã q̃liter accepit dicẽs. Ea q̃ mihi loq̃rꝫ: ego q̃ꝫ mecũ ipe ptracto: sed nocte quadã speciosus mihi p visionẽ iuuenis astitit atqꝫ ĩ linguã meã medicinale ferramentũ, i. fleubotomũ posuit dicẽs. Ecce posui ꝙba mea i ore tuo egredere ad predicadũ. atqꝫ ex illo die etiã cũ voluero de deo nõ possum tacere.

X

Tãtus q̃ppe illũ ad colligẽdas aĩas deo seruoꝝ accẽderat vt sic mõasterijs ꝑesset: q̃ten? p eccl'ias: p castra: p vicos singulorũqꝫ fidelũ domꝰ circũq̃qꝫ discurreret: & corda audiẽtiũ ad amorẽ patrie celestꝫ excitaret. Erat ꝯo valde vilis ĩ vestibꝫ: atqꝫ ita despectus vt si q̃s illũ fortasse nesciret salutatus eũ resalutare despiceret. Et q̃tiens ad alia tendebat loca iumẽto sedere ꝯsueuerat qõ despicabiliꝰ oĩbꝫ iumẽtꝫ i cella potuiſſꝫ reperiri. Jn q̃ etiã capistro p freno & veruecum pellibꝫ p sella vtebat. Per semetipm sacros codices in pelliceis sacculis missus dextero leuoqꝫ latere portare ꝯsueuerat: & q̃cũqꝫ pueniſſꝫ scpturarꝫ fontẽ accipiebat & rigabat ꝑta mentiũ. Cui? q̃ꝫ ꝑdicatõis opinio ad rhomane vrb noticiã puenit atqꝫ vt est lingua adulantiũ auditorꝫ sui aĩm ãplectẽdo necãs eo tpe clerici hꝰ apl'ice sedis antistiti adulãdo questi sũt dicẽtes. Quis ẽ iste rusticꝰ virꝫ q̃ autoritatẽ ꝑdicatõis sibi arripuit & officiũ apl'ici dñi nr̃i sibimet vsurpare indoctus ꝑsumit. Mittat igit̃ si placet q̃ huc eũ exhibeat vt q̃s sit eccl'iasticus vigor agnoscat. Sic ãt morꝫ ẽ vt occupato ĩ multis aĩo adulatio valde surripiat: si ab ipso cordis ostio neq̃qꝫ citiꝰ fuerit repulsa: suadentibꝫ clericꝫ ꝯsensuꝫ põtifex ꝑbuit vt ad rhomanã vrbẽ deduci debuisset & q̃naꝫ sua eẽt mẽsura cognosceret. Julianũ ꝯo tũc defensorẽ mittẽs q̃ sabinẽsi eccl'ie postmodũ in epatu ꝑfuit: hꝫ ꝑcepit: vt cũ magno honore eũ ꝓduceret: ita vt nihil dei famulꝰ ex ꝙuẽtõe eadẽ iniurie sentiret. Qui parere de eo clericoꝝ votꝫ ꝯcitꝰ volẽs festine ad eius monasteriũ cucurrit: ibiqꝫ absente illo antiq̃rios scribẽtes repperit & vbi abbas esset inq̃siuit. Qui dixerũt. Jn valle hac q̃ monasterio subiacet fenũ secat. Jsdẽ ꝯo Julianus supbũ valde atꝫ ꝯtumacẽ puerꝫ habuit cui vir poterat vl' ipe dñari. Hũc g̃ misit vt eũ ad se sub celeritate ꝓduceret. Perrexit puer & ꝑteruo spũ ꝑtũ velocit̃ ingressus oẽsqꝫ illic intuẽs fenũ secãtes inq̃siuit q̃s nã eẽt Equiciꝰ. Mortꝫ vt audiuit q̃s eẽt: eum ad huc lõge positꝰ aspexit & immẽso timore corrept? ẽ: cepitqꝫ trem ore lasseſcere: seqꝫ ipm nutãti gressu vix posse portare: q̃ tremens ad dei hoĩem puenit: atqꝫ vlnis suis eiꝰ genua deosculãs humilit̃ strinxit: suũqꝫ dñm ei occurriſſe nũciauit: cui resalutato ꝺi famul? ꝑcepit dicẽs. Leua fenũ viride porta pabulũ iumentꝫ in q̃bꝫ veniſtꝫ. Ecce ego qꝫ pauꝫ supest ope cõpleto te subsequor. Js ãt q̃ missus fuerat iulianus defensor mirabat valde q̃dnã eẽt q̃ redire morareꝫ puer. Tũ ecce reuertentẽ puerꝫ cõspicit atqꝫ in collo eiꝰ fenũ ex prato ferentẽ: q̃ vehemẽt irat? cepit clamare dicẽs. Quid est hꝫ. ego te misi hoĩem deducere & non fenũ portare. Cui rñdit puer. Quẽ q̃ris ecce subseq̃t. Tũ ecce dei famul? clauatis caligis calciatus falcez fenariã in collo deferens veniebat. Quem adhuc longe positum puer dño suo qꝫ ipse esset quẽ q̃reret nunciauit. Jsdem ꝯo Julianus repentev? vidit dei famulũ ex ipo ba

bitu desperit: eũcz ãliter deberet alloq̃ pro terua mẽte ꝓparabat. Nox ꝯo vt fuus dei comin⁹ affuit: ciusdẽ iuliani aĩm intolerabilis pauor inuasit ita vt tremeret: atcz ad insinuãdũ hocip̃m ꝓpt qõ venerat vir sufficere lingua potuisset. Qui hũiliato mox spũ ad eius genua cucurritor: ationẽ petijt p se fieri. Et q̃ pi ei⁹ aplicus pontifex eum videre vellet indicauit. Vir aũt veneradus Eq̃cius cepit immẽsas gras agere oi potenti deo asserens q̃ se p summũ pontificẽ gra supna visitasset. Jlico vocauit frẽs ꝓcepit hora eadẽ iumenta ꝓparari: atcz executorẽ suũ cepit vehementissime vrgere vt statĩ exire debuissent. Cui iulian⁹ ait. Hoc fieri nullaten⁹ põt: q̃ lassat⁹ ex itinere hodie nõ valeo exire. Tũc ille rñdit. Cõtristas me fili: q̃ si hodierno die nõ egredimur in crastino die nõ exibimus Dei itacz famulus executoris sui lassitudine coactus in monasterio suo eadẽ nocte demorat⁹ẽ Tũ ecce seq̃nti die sub ipo lucis crepusculo vehement eq̃ in cursu fatigato ad iulianũ cuz epla puer ꝓuenit: in q̃ ei ꝓceptũ est: ne fuũ dei ꝓtingere aut mouere de monasterio auderet: Quẽ cũ ille req̃reret cur sñia eẽt mutata cognouit q̃ in nocte eadẽ q̃ ipse illuc executor missus est p visum põtifex fuit vehement pterritus cur ad exhibendũ hoiem ꝺi mittere ꝓsumpsisset. Qui ptin⁹ surrexit. seqz venerãdi viri orõibz cõmẽdas ait. Rogat pater nr̃ ne fatigari de beatis. Cunqz ꝟ dei famul⁹ audisset ꝓtristat⁹ ait. Nũq̃d nõ die hesterno dixi q̃ si nõ statim pgerem⁹ ia pgere minie liceret. Tũc p charitatz exhibitiõe aliquãtulũ executorẽ suũ i cella retinuit: eiqz labor suj cõmodũ coacto renitenti qz dedit. Cognosce ꝯ petre in quãta sunt ꝺi custodia q̃ in hac vita seipos despicere noerũt. cũ q̃bz intus ciuibz in honore numerant q̃ despecti foris hoibz eẽ nõ erubescũt q̃ ecõtra in dei oculis iacent q̃ apd suos t primoz oculos p inanis gl̃ie appetitũ tument: vñ t q̃busdã ꝓtas ait. Vos estz qui iustificastis vosipos corã hoibz: deus autẽ nouit corda vestra: q̃ qõ hoibus altum est abominabile est apud deũ. tẽ.

XI

Corpus huius sancti viri dum in beati Laurentij martyris oratorio esset humatũ sup sepulcrũ eius rusticus quidã arcã cum cũ frumento posuit: nec quantus qualisqz ꝛir illic iaceret perpendere aut venerari curabat. Tum repente turbo celitus factus rebus illic oĩbz in stabilitate sua manentibz arcam que supposita sepulcro eius fuerat extulit longeqz proiecit: vt palã cuncti cognoscerent quanti esset meriti is cuius illic corpus iaceret. Eandem Valerie prouinciã longobardis intrantibus ex monasterio reuerendissimi viri Equicij in predictum oratorium ad sepulcrũ eius monachi fugerunt. Cunqz longobardi seuientes oratorium intrassent ceperunt eosdem monachos foras trabere: vt eos aut p tormenta discuterent aut gladijs necarent. Quoz vn⁹ ingemuit atcz acri dolore cõmotus clamauit. Heu sancte Equici: placet tibi vt trahamur foras t non nos defendas. Ad cuius vocẽ ptinus seuientes lõgobardos immundus spũs inuasit. Qui corruentes in terram tamdiu vexati sunt quousqz hoc cuncti etiam qui foris erãt lõgobardi cognoscerent quatenus locum sancrũ temerare vlterius nõ auderent. Sicqz vir sanct⁹ cũ discipulos defendit etiã multis postmodũ remediũ illuc fugientibus prestitit.

XII

Juxta anchonitanã nãcz cĩuitatẽ ecclesia beati martyris Stephani sita est: i qua vir venerabilis Cõstantius nomine mansionarij functus officio deseruiebat: cui⁹ sanctitatis opinio sese ad noticiã hominuz lõge lateqz tetenderat: quia isdem vir funditus terrena despiciens toto annisu mentis ad sola celestia flagrabat. Quadam ꝟo die dum in eadem ecclesia deesset oleum t predictus dei famulus vnde lampades accenderet omnino nõ haberet omnes lampades ecclesie impleuit aqua: atcz ex more i medio papyrũ posuit. q̃s allato igne succẽdit: sicqz aqua exarsit in lampadibus acsi oleum fuisset. Et quia valde sanctitatis eius opinio excreuerat: multi hunc ex diuersis prouinciꝫ anxie videre sitiebant. Quadam ꝟo die ex longinquo loco quidã rusticus venit ad videndum eum. Eadem ꝟo hora casu cõtigerat vt sanctus vir Cõstantius stans in ligneis gradibus reficiẽdis lampadibz deseruiret. Erat autem pusillus valde et exili forma atcz despecta. Cũ qz is qui venerat ad videndũ eum quisnaz esset inquireret atcz obnixe peteret vt sibi debuisset ostendi: hi qui illũ nouerant mõstrauerunt quis esset. Sed sicut stulte mẽtis homines meritũ ex qualitate corporis

metiunt eũ puulũ atq; despectũ videṡ ipm nũc oĩno nõ esse cepit credere. Jn mẽte enĩ rustica inter ꝑ qõ audierat ⁊ viderat q̃si facta fuerat q̃dã rita :⁊ estimabat tãbreuẽ p visionẽ esse nõ posse quẽ tãingẽtẽ audierat p opinionẽ. Cui ipm esse dũ a pluribꝫ fuisset astructũ despexit ⁊ ꝺrisit dicẽs. Ego ꝓ grãdẽ hoiem credidi. iste aũt ꝺ homie nihil habz. Qõ vt vir dei Cõstãti⁹ audiuit: lãpades q̃s reficiebat ptin⁹ let⁹ relinq̃ns ꝓcit⁹ ꝺscẽdit atz ĩ eiusdẽ rustici ãplexũ ruit: eũq; ex amore nimio ꝓstrĩgere cepit brachijs et oscular. magnasq; gras agere q; ꝺ se talia indicassz dicẽs. Et tu sol⁹ es q̃ habuisti oculos aptos ĩ me. Et q̃ re pẽsandũ ẽ cuius apꝺ se hũilitatẽ fuit q̃ despiciẽtẽ se rusticũ ãpli⁹ amauit. q̃l' ei q̃sq; apꝺ se lateat ꝓtũelia illata ꝓbat. Hã sic supbi honoribꝫ: ita plerũq; hũiles ĩ sua despectõe gtulant. Cũq; se ⁊ ĩ alienis ocul' viles aspiciũt: idcirco gaudent q; ꝑ iudiciũ ꝓfirmari ĩtelligũt: qꝺ de seipsis ⁊ apud semetipos habuerũt

XIII

Uenerãꝺ⁹ vir Anastasi⁹ sctẽ rhomãe ecclesie cui deo auctore deseruio notari⁹ fuit Qui soli deo vacare desiderãs: striuiũ deseruit: mõasteriũ elegit: atq; ĩ loco iuxta ne pessimã ciuitatẽ q̃ subpẽtonia vocat̃ p ãnos multos ĩ sanctꝫ actibꝫ vitã duxit. eiq; monasterio solerti custodia ꝓfuit. Quo vicz ĩ loco ingens desup rupes eminet: ⁊ ꝓfũdũ subter ꝓcipitiũ patet. Quadã ꝓ nocte cuz iã oĩpotẽs de⁹ eiusdẽ venerabil' viri Anastasij labores remunerare decreuissz: ab alta rupe vox facta ẽ: q̃ ꝓducto sonitu clamaret dicẽs: Anastasi veni. Quo vocato alij q̃z sep tez frẽs ex noĩe suo st̃ vocati. quo autẽ momẽto ea q̃ fuerat emissa vox siluit: et octauũ fratrẽ vocauit. Quas dũ apte voces ꝓgregatio audissz: dubiũ nõ fuit q; eoz q̃ vocati fuerant obit⁹ ꝓpinquasset. Jntra paucos ergo dies: ꝓmus venerãꝺ⁹ vir Anastasius educt⁹ est. Ceteri aũt eodẽ ordine extra carnẽ educti sunt: quo de rupis ꝓtice fuerãt vocati. Frater ꝓ ille ad quem vocãdũ vox paz siluit: atq; eũ ita noĩauit: moriẽtibꝫ aljs paucꝫ diebꝫ vixit: ⁊ tũc vitã finiuit: vt apte monstraret: quia interiectũ vocis silentiũ paruũ spaciũ viuendi designerat. Sed mira res cõtigit: quia dũ venerabilis vir Anastasi⁹ de corpe exiret: erat q̃dã frater ĩ monasterio qui sup eum viuere nolebat. Hic ꝓlut⁹ eius pedibꝫ cepit ab eo cũ lachrymis postulare dicẽs. Peto te ꝑ illũ ad quẽ tu vadis ne septẽ dies sup te in ꝑ mũdo faciã. Añ cui⁹ septimũ diem etiã ipe defunct⁹ ẽ: q̃ rñ in illa nocte int̃ ceteros nõ fuerat vocat⁹: vt apte clarescer̃et: qz ei⁹ obitũ sola venerabilis Anastasij inter cessio potuisset obtinere.

XIIII

Constantius presbyter nepos Bonifacij in ciuitate q̃ ferenc̃ ꝺr epi ꝓcipue sctitatis viri equũ suũ duodecim aureis vendidit: q̃s in ꝓpriã ponens arcam ad exercẽdũ aliud opus discessit. Tum subito ad eꝑum paupes venerunt q̃ importune ꝓcabant̃ vt eis sanctus vir Bonifacius eꝑs ad cõsolationẽ sue iopie aliq̃d largiri debuisset. Sz vir dei qz qõ tribueret nõ habebat estuare cepit in cogitatiõe ne ab eo paupes vacui exirent. Cui repente ad memoriaz redijt: qz Constantius pbr nepos ei⁹ equũ quẽ sedere ꝓsueuerat vendidisset: atz ꝑipm ꝓciũ in arca sua hꝛet. Absente ꝙ eodem nepote suo accessit ad arcam ⁊ pie violent⁹ claustra arce cõminuit: duodecim aureos tulit: eosq; indigentibꝫ vt placuit diuisit. Jtaq; Constantius pbr reuersus ex opere arcam fractam repperit ⁊ caballi sui ꝓciũ qꝺ illic posuerat nõ inuenit. Cepit magna voce pstrepere ⁊ cũ furore nimio clamare. Oĩes hic viuunt: solus ergo in hac domo viuere nõ possum. Ad cuius nimiꝫ voces venit eꝑus omnesq; qui in eodez episcopio aderãt. Cũq; eum vir dei locutione blanda temperare voluisset cepit ille cum iurgio respõdere dicens. Omnes tecum viuunt: ego solus hic ante te viuere nõ possum: redde mihi solidos meos. Quibus vocibꝫ cõmotus eꝑus Beate Marie virginis eccl'iam ingressus est ⁊ eleuatis manibus extenso vestimento stando cepit orare dominuz vt ei redderet vnde presbyteri furentis mitigare insaniaz potuisset. Cunq; subito advestimentũ suũ oculos inter extensa brachia reduxisset: repente in sinu suo duodecim aureos inuenit. Qui mox de ecclesia egressus eos ad sinum furentis pbri proiecit dicens. Ecce habes solidos tuos quos quesisti: sed hoc tibi notũ sit quia post mortem meaz tu huic eccl'ie eꝑs nõ eris ꝓpter auariciam tuã. Ex qua sententie veritate colligitur qz eosdez solidos presbyter pro adipiscẽdo eꝑatu ꝓparabat: sed viri dei sermo prevalvit. Haz isdem Constantius in presbyterat⁹ officio vitam finiuit.

XV

Prefatus Bonifacius epūs eo tpe quo cū matre sua puer habitabat egressus hospitiū nōnunq; sine linea crebro etiam sine lanea tunica reuertebat: quia mox vt nudū quempiā repperisset vestiebat hūc se expolians vt se añ dei oculos obtenta mercedis vestiret. Quē mater sua increpare frequenter ꝓsueuerat dicēs q; iustū nō esset vt ipse inops paupibus vestimenta largiret. Que quadā die horreū ingressa pene omne triticū qđ sibi in stipendiū totius anni parauerat inuenit a filio suo paupib; expensū. Cū q; semetipam alapis pugnisq; tūderet q; q̄ anni subsidia pdidisset: supuenit Bonifaci⁹ puer dei: eāq; ꝗb; ꝓbis ꝓsolari valuit cepit. Que cū nihil ꝓsolatiōis admitteret hāc rogauit vt ab horreo exire debuisset ī quo ex oīm coꝝ tritico paruū qđ inuentū est remā sisse. Puer añt dei sese illic ptin⁹ in orōnez dedit. Qui post paululū egress⁹ ad horreuz matrē reduxit: qđ iam tritico plenū inuentū est sicut plenū añ nō fuerat cū mater illius totius anni sumpt⁹ se ꝓgregasse gaudebat. Quo viso miraculo cōpuncta mater ipsa iam cepit vrgere vt daret q̄ sic celeriter posset q̄ peruisset accipere. Hec itaq; in hospitij sui vestibulo gallinas nutrire ꝓsueuerat: sz eas ex vicino rure vulpes veniēs auferebat. Quadā ꝝo die dū in eodē vestibulo puer Bonifacius staret vulpes ex more venit z gallinā abstulit. Ipse añt ꝓcitus ecclesiam intrauit z se in orōem pternēs aptz vocib; dixit. Placet tibi dñe vt de nutrimēto matris mee manducare nō possim: ecce em̄ gallinas quas nutrit vulpes comedit. Qui ab oratione surgens ecclesiaz egressus est. Hor añt vulpes rediens gallinā quaz in ore tenebat dimisit: atq; ipa moriens añ oculos eius in terram cecidit.

XVI

Matrona q̄dā nobil'i vicinis tuscie partib; habebat nuz q̄ intra breue tps q̄ filiū eius accepat cū eadem socru sua ad dedicationē oratorij bti Sebastiani martyrꝭ fuerat inuitata. Nocteꝝo eadē q̄ seqnti die ad dedicatōez pdicti oratorij fuerat ꝓcessura: voluptate carnis deuicta a viro suo sese abstinere nō potuit. Cūq; mane facto ꝓsciaz deterreret ꝓpetrata carnis delectatio: processionē ꝝo imparet verecūdia: plus erubescens vultū hoim q̄ dei iudiciū metuēs cū socru sua ad dedicandū oratorium ꝓcessit. Hor ꝝo vt reliq̄e beati Sebastiani martyris oratoriū sunt ingresse: candē pdicte matrone nuz spūs malign⁹ inuasit z coraz oīm ppl'o vexare cepit. Eiusdem ꝝo oratorij pōr dū hanc vehementissime vexari cōspiceret: ex altari ptinus syndonē tulit: eāq; cooptuit Sed hunc repente diabol⁹ inuasit. Et quia vltra vires voluit quicq; ꝓsumere cōpulsus est in sua vexatiōe cognoscere q̄d esset. Hi ergo qui aderant puellā in manib; oratorio sublatam ad domū propriā deportauerūt. Cunq; hāc antiqu⁹ hostis vexatione ꝓtinua vehementer attereret: ꝓpinq; sui eā carnal'r amantes atz amando pseqntes ad obtinendū salutis remediū maleficꝭ tradiderūt vt ei⁹ aīam fundit⁹ extingueret: cui⁹ carni magicꝭ artib; ad tps pdesse conarent. Ducta itaq; est ad fluuiuz atz in aqua mersa: ibiq; diuti⁹ incantatiōibus agere malefici moliebāt vt is q̄ eā iuuerat exiret. Sed miro oipotentis dei iudicio dū puella arte vnus ab ea repellit in eā subito legio ītrauit. Cepitq; ex illa hora tot noctib; agitari: tot vocib; clamoribusq; psonare q̄t spiritib; tenebat. Tūc inito ꝓsilio parentes ei⁹ sue pfidie culpā fatentes: hanc ad vir. venerabilē Fortunatū epm̄ duxerūt: eiq; reliquerūt: q̄ ille accepta multis se diebus ac noctib; in orōib; dedit: tantoq; annisu precib; incubuit quāto z in vno corpe ꝓtraisse assistere legionis acie inuenit. Tum nō post multos dies ita sanam atq; incolumen reddidit: ac si in eā ꝓprium ius diabolus nūq; habuisset.

XVII

Alio q̄z tpe isdē vir oīpotentis dei famulus ex obsesso quodā hoie immundum spm̄ excussit. Qui malign⁹ spūs cū vesperascente iam die secretā ab hoib; horaz cerneret: peregrinū quempiā se esse simulans circuire cepit ciuitatis plateas z clamare. O vir. sctm̄ Fortunatū epm̄. Ecce q̄d fecit: peregrinū hoiez de hospitio suo expulit: quero vbi reꝑescere debeā z in ciuitate ei⁹ nō inuenio. Tūc quidā in hospitio cū vxore sua z puulo filio ad prunas sedebat: qui vocez ei⁹ audiēs z q̄d eps ei fecerit requirēs hūc inuitauit hospitio z sedere secū iuxta prunas fecit. Cunq; vicissim aliq; ꝓfabularentur puulū ei⁹ filiū isdē malign⁹ spūs inuasit: atq; in easdē prunas piecit: ibiq; mox eius aīam excussit. Qui orbat⁹ miser vl'quē ipe susceperit vel quē eps expulisset agnouit.

Petrus

Quid nam hoc esse dicim⁹ vt occidēdi ausum in hospitio eius antiquus host⁹ acci peret qui hūc peregrinū estimās ad se hospi talitatis gr̄a vocasset.

Gregorius

Multa Petre videnť bona sed non sunt q̄m bono animo nō fiūt. Unde in euange lio veritas dicit. Si oculus tuus nequā fu erit. totū corpus tuū tenebrosum erit. quia cū puersa est intentio q̄ p̄cedit: prauū est oē op⁹ q̄ sequiť q̄uis rectū esse videať. Ego nāq; hūc vir. q̄ dū quasi hospitalitatē ex hiberet orbat⁹ est nō pietatis ope delectā tū estimo. sed epi derogatiōe. Nā pena sub sequēs innotuit. q⁹ p̄cedēs illa susceptio si ne culpa nō fuit. Sūt nāq; nōnulli q̄ idcir co bona facere studēt vt gratiaz aliene opā tionis obnubilēt. nec pascūtur bono q̄ fa ciūt. sed laude boni q̄ ceteros p̄munt. Qua de re estimo hūc vir. q̄ malignū spm̄ i ho spitalitate susceptit ostentationi potius in tendisse q̄z opi vt meliora fecisse q̄z eps vide retur: q̄tenus ip̄e susceperit eū quez vir dei fortunatus expulisset.

XVIII

In eadē tudertina vrbe in qua Fortuna tus vir dei erat episcopus Marcellus qui dam bone actionis vir cū duabꝫ sororibꝫ su is habitauit. qui eueniēte molestia corpis ip̄o sacratissimo vesperascente iam sabba to paschali defunctus est. cuius corpus cuz longius essz efferendū die eod̄ sepeliri nō potuit. Cūq; mora esset tp̄is ad explendum debitū sepulture: sorores eius morte illius afflicte cucurrerūt flentes ad Fortunatum venerabilē: eiq; magnis vocibꝫ clamare ce perūt. Scimus q⁹ apostolor⁹ vitā tenes: le prosos mundas: cecos illuminas: veni z re suscita mortuū nostrū. Qui mox vt cognō uit fratrē eaz defunctū: flere etiā cepit ip̄e ō morte ip̄ius: eisq; respondit dicens. Rece dite et h̄ dicere nolite: quia iussio oīpotē tis dei est: cui cōtraire nullus hoīm potest. Illis itaq; discedentibꝫ tristis ex morte illi us mansit episcopus. Subsequenti autez die dñico ante exurgentis lucis crepusculū vocatis duob⁹ diaconib⁹ suis p̄cepit ad do mū defūcti: accessit ad locū vbi iacebat cor pus exanime: ibiq; se in orōez dedit. Exple ta aūt p̄ece surrexit z iuxta corp⁹ defuncti sedit. Non aūt grandi voce defunctū p nō men vocauit dicēs. Frater Marcelle veni

Ille aūt acsi leniter dormiēs ad vicinā vo cem: cuius modica fuisset excitat⁹ statī ape ruit oculos: atq; ad ep̄m respiciēs dixit O quid fecisti: o quid fecisti. Cui episcop⁹ re spondit dicens. Quid feci fili? At ille ait. Duo hesterna die venerūt q̄ me ejiciētes ex corpe: in bonū locū duxerūt. hodie aūt vn⁹ missus est nūcius qui dixit: reducite eū. q⁹ Fortunatus episcopus in domuz illius ve nit. Quib⁹ verbis expletis mox ex infirmi tate conualuit et in hac vita diuti⁹ mānsit. Nec tamē credendū est: quia locū quē accepat p didit. quia dubiū nō est q⁹ intercessoris sui p̄ecib⁹ potuit post mortez melius viuere q̄ ante mortem studuit omnipotenti deo pla cere.

Ex secundo libro dialogoz.

XIX

Fuit vir vite venerabilis dei gratia Be nedictus et nomine: ab ip̄o puericie sue tē pore cor gerens senile: etatem quippe mo ribus transiens. nulli animū voluptati de dit. Sed dum in hac terra adhuc esset q̄ tē poralibus libere vti potuisset: desperit iam quasi aridum mundū cum floreret. Qui li beralioꝛi genere ex prouincia Hirsie ortus Rhome liberalibus litterarū studiꝫ tradi tus fuerat. Sed cum ex eis multos ire per abrupta viciorū cerneret: eū quē quasi in in gressu mundi posuerat retraxit pedem: ne si quid de sciētia eius attingeret: ip̄e q̄z post modū in immane p̄cipitiū totus iret. Despe ctis itaq; litteraz studiꝫ relicta domo re busq; patriꝫ soli deo placere desiderās: sā cte conuersationis habitum quesiuit. recessitq; scienter nescius et sapienter indoctus.

XX

Quadam die dum solus esset beat⁹ Be nedictus: tentator affuit. Nam nigra par uaq; auis q̄ vulgo merula vocať circa eius faciē volitare cepit: eiusq; vultui impor tune insistere: ita vt manu capi posset si banc vir sanctus tenere voluisszt: sed signo crucz edito recessit auis. Tanta aūt carnis tenta tio aue eadē recedente secuta est quantū vir sanctus nunq̄z fuerat expertus. Quādam nanq; feminam aliquando viderat quā ma lignus spiritus ante eius mentis oculos re duxit. tantoq; igne serui dei animū in speci em illius accēdit: vt se in eius pectore amo ris flāma vix caperet: et pene deserere here mū voluptate victus deliberaret. Tum su pna gratia subito respectus ad semetipsum

reuersus est atq; urticaq; t vepriū iuxta densa sucrescere frutecta ꝯspiciēs: exut⁹ indumento nudū se in illis spinaq; aculeis t urticaq; incēdijs piecit. Ibiq; diu volutat⁹ toto ex eis corpe vulnerat⁹ exijt t p cutis vulnera eduxit a corpe vulnus mētis, qm̄ voluptatē traxit in dolorē. Cūq; bñ penalit⁹ arderet foras exiuit qđ illicite ardebat intus Uicit itaq; pctm̄, qz mutauit incēdiū.

XXI

In vno aūt ex Benedicti monasterijs q̄ circūquaq; ꝯstruxerat, qdā monachus fuit qui ad orōez stare nō poterat, sed mox vt se fratres ad studiū orōis iclinassent ipe egrediebat foras t mēte vaga terrena aliq; t trāsitoria agebat: Cūq; ab abbate suo sepi⁹ fuisset āmonitus: tādem ad vir⁹ dei ductus ē q̄ ipe q̄z ei⁹ stulticiā vehemēter increpauit, et ad monasteriū reuersus: vir duob⁹ diebꝫ viri dei āmonitiōez renuit. Hā tertio die ad vsum ꝓpriū reuersus vagari tpe orōis cepit. Quod cum seruo dei ab eodez monasterij patre quē cōstituerat nūciatum esset: dixit Ego veniā eiq; p me emendabo. Cūq; vir dei venisset in idē monasteriū t ꝯstituta hora expleta psalmodia sese fratres i orōez dedissent: aspexit q; eundē monachū q̄ manere in oratiōe nō poterat quidā niger puerulus p vestimēti fimbriā foras trahebat Tūc eidē patri monasterij Pompeyano nomīe t Mauro di famulo secreto dixit. Nūquid nō aspicitꝭ q̄s est q̄ istū monachū foras trahit. Qui rñdentes dixerūt. Nō. Quib⁹ ait. Orem⁹ vt vos etiā videatꝭ quē iste mōach⁹ sequit. Cūq; p biduū esset oratū: Maurus monachus vidit. Pompeyan⁹ aūt eiusdez monasterij pater videre non potuit. Die ǧ alia expleta orōe: vir dei oratoriū egressus: stantez foris monachū repperit: quē p cecitate cordis sui ꝟga pcussit. Qui ex illo die nihil psuasionis vlterius a nigro iam puerulo ptulit, sed ad orationis studiū immobilis pmansit. Sicq; antiqu⁹ hostꝭ dñari nō ausus est in eius cogitatione acsi ipe pcussus fuisset ex verbere.

XXII

Cū iā monasteria scti Benedicti i amorē dñi nostri Jesu chri lōge lateq; feruescerēt et secularē vitā multi relinq̄rent: et sub leui redēptionis iugo ceruicē cordis edomarēt: sicut mos prauoꝝ est inuidere alijs virtutꝭ bonū q̄ ipi habere nō appetūt, vicine ecclesie presbyter Florentius nomine antiq; hostis malicia pculsus sancti viri studijs cepit emulari, eiusq; cōuersationi derogare. q̄sq; etiā posset ab illius visitatione cōpescere. Cumq; iam se conspiceret ei⁹ pfectibus obuiare nō posse, et cōuersationis illius opinionē crescere atq; multos ad statū vite melioris ipo quoq; opinionis ei⁹ ꝓconio indeficienter vocari, inuidie facib⁹ magꝭ magisq; succensus deterior fiebat. Quia cōuersationis illi⁹ habere appetebat laudē, sed habere laudabilē vitā nolebat. Qui eiusdez inuidie teneberꝭ cecatus ad hoc vsq; ꝓductus ē vt seruo oīpotentis dei infectū veneno panem quasi p benedictiōe trāsmitteret. Quez vir dei cū gratiarū actione suscepit. sed enꝫ que pestis lateret in pane nō latuit. Ad horam ꝙ refectiōis illius ex vicina silua corꝫus venire cōsueuerat: et panē de manu ei⁹ accipe. Qui cū more solito venisset panem quē p̄sbyter trāsmiserat vir dei ante corꝫuꝫ piecit atq; ei precepit dicens. In noīe Jesu christi tolle hūc panē et tali eum in loco proice vbi a nullo homīe possit inueniri. Tūc corꝫus aperto ore expassis alis circa eundem cepit panē discurrere atq; crocitare ac si aperte diceret t obedire se velle: et tamen iussa implere nō posse. Cui vir dei iterꝫ atꝫ iterꝫ precipiebat dicens. Leua: leua securus atq; ibi proice vbi inueniri nō possit. Quem diu demoratus qñq; corꝫus momordit pepere leuauit et recessit. Post triū ꝙ horarū spacium abiecto pane: rediit: t de manu hominis dei annonam quā consueuerat accepit. Uenerabil' aūt pater cōtra vitam suam inardescere sacerdotis animum vidēs illi magis q̄ sibi doluit. Sed predictus Florentius quia magistri corpus necare nō potuit. se ad extinguēdas discipulorꝫ animas accendit. ita vt in horto celle cui Benedictus inerat ante eorū oculos nudas septem puellas mitteret que coram eis sibi inuicez manus tenentes et diutius ludētes illorꝫ mentes ad puersitatē libidinis inflāmarēt. Quod vir dei de cella ꝓspiciēs: lapsūq; adhuc in teneriorib⁹ discipulis ptimescens, id q̄ p sua solius fieri psecutione ptractās inuidie locū dedit, atq; oratoria cūcta que cōstruxerat sub statutis prepositis adiunctis fratribus ordinauit: t paucis secum monachis ablatꝭ habitatiōꝫ mutauit loci. Mox q̄z vt vir dei eius odia humiliter declinauit hūc omnipotens deus terribiliter pcussit. Hā cū presbyter predictus stans in solario

Benedictū descendisse ꝯgnosceret ꝛ exulta-
ret ꝑdurāte īmobilit tota dom⁹ fabrica ho-
ipm̄ q̄ stabat solariū cecidit ꝛ Bñdicti ho
stē ꝯterēs extinxit. Qō viri dei discipulus
Maur⁹ noie stati venerabili pri Bñdicto
q̄ adhuc a loco eodē vix decē milib⁹ aberat
estimauit esse nūciādū di. Reuertere q: pbr
q̄ te pseqbat extinct⁹ ē. qō vir dei Benedi-
ctus audiēs: sese in grauib⁹ lamētis dedit.
vel q: dei inimic⁹ occubuit: vel q: ō īmici
morte discipul⁹ exultauit. q̄ de re factū ē vt
eidez q̄z discipl'o pniam indiceret q⁹ mādās
talia gaudere de inimici iteritu p̄sūpsisset.

XXIII

Eodē q̄z tpe aq̄nens ecc̄ie cleric⁹ a demo
nio vexabat: q̄ a venerabili viro Cōstantio
ecc̄ie eiusdē antistite p multa fuerat marty
rū loca trāsmissus vt sanari potuisset. Sed
scī dei martyres noluerūt ei donū sanitat⁹
tribuere vt q̄nta esset ī Bñdicto gr̄a demō-
strarēt. Duct⁹ est itaq̄z ad oipotentis dei fa
mulū Bñdictū q̄ iesu chr̄o dño p̄ces fun-
dēs antiquū hostē de obsesso hoie ꝑtin⁹ ex
pulit. cui sanato p̄cepit di. vade ꝛ post hoc
carnē nō comedas: ad sacrū ꝯo ordinē ac-
cedere nūq̄z p̄sumas. Quacūq̄z āt die sacrū
ordinē temerarie p̄sūpseris: statim iuri dia-
boli iter⁹ mācipaber⁹. Discessit ꝫ cleric⁹ sa-
nus: ꝛ sicut terrere solet aīm pena recēs ea
q̄ vir dei p̄cepat interim custodiuit. Cū ꝯo
post annos mltos oēs ꝓres illi⁹ de hac lu
ce migrassent: ꝛ minores suos sibimet sup
poni in sacr⁹ ordinib⁹ cerneret. ꝯba viri dei
q̄si ex lōgo tpe oblit⁹ postposuit: atq̄z ad sa-
crū ordinē accessit. quē mor is q̄ reli q̄rat di
abol⁹ tenuit: eūq̄z vexare q̄sq̄z aiam ei⁹ ex-
cuteret nō cessauit.

XXIIII

Nō lōge ab ei⁹ monasterio due q̄dā scī
moniales feie nobiliori genere exorte in lo
co ꝓprio ꝯuersabant. q̄b⁹ q̄daz religios⁹ vir
ad exterior⁹ vite vsū ꝑbebat obsequiū. Sz sic
nōnullis solet nobilitas gener⁹ parere igno
bilitatē mētis: vt min⁹ se in ꝟ mōo despici-
ant q̄ pl⁹ se ceter⁹ aliq̄d fuisse meminerunt.
necdū ꝑdicte scīmoniales feie pfecte liguā
sub habit⁹ sui freno restrixerant ꝛ eundē re
ligiosū vir⁹ q̄ ad exteriora necessaria eis ob
sequiū ꝑbebat incaut⁹ sepe sermōib⁹ ad ira-
cundiā puocabāt. Qui dū diu ista toleraret
pretit ad dei hoiem q̄ntaq̄z pateret ꝯbor⁹
ꝛrumelias enarrauit. Vir autē dei hec de
illis audiēs: eis ꝓtinus mā dauit di. Lorri
gite linguā vestrā q: si nō emendauerit⁹ ex-
cōico vos: cuius excōicatiōis sniaz nō pfe-
rendo intulit sed mināndo. Ille aūt a ꝑstinis
moribꝫ nihil mutare inter paucos dies de-
functe sūt atz in eccl'ia sepulte. Cūq̄z in eadē
eccl'ia missar⁹ solēnia celebrarentur. atq̄z ex
more diacon⁹ clamaret. si q̄s nō cōicat det
locū. nutrit⁹ eaz q̄ p eis oblatiōez dño de-
ferre ꝯsueuerat eas de sepulcris suis pgre-
di ꝛ exire eccl'iaz videbat. Qō dū sepi⁹ cer-
neret. q: ad voce diaconi clamātis exibant
foras atz intra eccl'iaz ꝓmanere nō poterāt
ad memoriā redit: q̄ vir dei illis adhuc vi-
uentib⁹ mādauit. Eas q̄ppe se cōione ꝑua-
re diterat nisi mores suos et ꝯba corriges
rēt. Tūc seruo dei cū graui merore indica-
tū est. Qui manu sua ꝑtin⁹ oblatiōez dedit
dicēs. Ite ꝛ hāc oblatiōez ꝑ eis offerri do
mino facite: ꝛ vlteri⁹ excōicate nō erūt: que
dum oblatio pro eis fuisset oblata: ꝛ a dia-
cono iuxta morem clamatū esset vt nō com
municātes ab eccl'ia exirent: ille exire ab ec
clesia vlterius vise nō sunt. Qua ex re indu
bitanter patuit. quia dum inter eos qui cōi
one priuati sunt minime recederent: cōmu
nionē a domino per seruū dei recepissent.

XXV

Quadam quoq̄z die dum quidā ei⁹ paru
ulus monachus parētes suos vltra q̄z de
bebat diligens atq̄z ad eoꝝ habitaculū tē-
dens sine benedictione de monasterio exis-
set eodem die mor⁹ vt ad eos ꝓuenit defun
ctus est. Cumq̄z esset sepultus die altero ꝓ
iectū foras corpus inuentū est: quod rursū
tradere sepulture curauerunt. Sequēti au
tem die iter⁹ ꝓiectū exterius atq̄z inhuma-
tum sicut ꝓius inuenerunt Tunc cōcite ad
Benedicti patris vestigia currentes cū grā
di fletu petierunt vt ei suaz gratiam largiri
dignaretur. Quibus vir dei manu sua pro-
tinus cōmunionē domici corporis dedit di
cens. Ite atq̄z hoc dominicū corpus super
pectus eius cū magna reuerētia ponite: eūq̄z
sic sepulture tradite. Quod cū factum fu
isset susceptuz corpus eius tenuit terra: nec
vltra ꝓiecit.

XXVI

Quidā autē eius monachus mobilitati
mentē dederat et ꝓmanere in mōasterio no
lebat. Cūq̄z eum vir domini assidue corripe
ret: frequēter āmoneret: ipe ꝯo nllo mō cō
sētiret ī ꝯgregatōe psistere: atz ipor⁹ īs pci
b⁹ vt relaxaret imineret. q̄dā die idē venera

bilis pater nimietatꝫ tedio affectꝰ iratꝰ iuſſit vt diſcederet. Qui mox vt monaſterium exijt ꝛ ſe aſſiſtere apto ore draconē i itinere inuēit. Cūqꝫ eū iſdē draco q̄ apparuerat deuorare vellꝫ cepit ipe tremēs ꝛ palpitās magnisqꝫ vocib clamare d. Currite currite: q̄ draco ille deuorare me vult. Currētes autē frēs draconē mīme viderūt: ſꝫ tremētē atqꝫ palpitantē mōachū ad mōaſteriū reduxerūt: q̄ ſtatī pmiſit nunqꝫ ſe eſſe iaꝫ a monaſterio receſſurꝫ: atꝫ ex hora eadē in ſua pmiſſione pmanſit. q̄ppe q̄ ſcī viri orōib ꝛ ſe aſſiſtere draconē viderat quē pus nō vidēdo ſeq

XXVII

(batur.

Sororbū Benedicti Scholaſtica noīe oipotenti dño ab ipo infantie ſue tpe dedicata ad eū ſemel p annū venire cōſueuerat. ad quā vir dei nō longe extra ianuaꝫ in poſſeſſionē monaſterij deſcendebat. Quadaꝫ ꝥo die ex more venit atqꝫ ad eā cū diſcipul' eius venerabilis frater deſcēdit: q̄ totū diez in dei laudib ſacriſqꝫ colloquijs ducētes ſi cūbentib iā noctis tenebꝫ ſimul acceperūt cibos. Cūqꝫ adhuc ad menſam ſederēt ꝛ intra ſacra colloq̄a tardior ſe hora ptraheret: eadē ſcrimonialis feia ſororꝰ eiꝰ euꝫ rogauit d. Queſo te ne i iſta nocte me deſeras vt vſq̄ ad mane de celeſtis vite gaudijs loquamur. Cui ille rñdit. Quid eſt q̄ loq̄ris ſoror: Manere extra cellaꝫ nullatenꝰ poſſuꝫ. tanta ꝥo erat celi ſerenitas vt nulla in aere nubes appareret. Scīmonialis aūt femia cū ꝥba frīs negātis audiſſet: inſertꝫ digitis manꝰ ſup menſaꝫ poſuit caput in manib oī potētez dñm rogatura declinauit. Cūqꝫ leuaret de meſa caput tāta coruſcatiōis ꝛ tonitrui ꝥtus tātaqꝫ inundatio pluuie erupit vt neqꝫ venerabil' Bñdictꝰ neqꝫ frēs q̄ cum eo aderāt extra loci limē q̄ ꝛſederāt pedē mouere potuiſſent. Scīmonial' q̄ppe feia caput i manib declinās lachrymaꝫ fluuios in meſa fuderat: p q̄s ſerenitatē aerꝫ ad pluuiā traxit. Nec paulo tardiꝰ poſt orōez iundatio illa ſecura ē: ſꝫ tāta ꝓuenietia fuit oīonis ꝛ iundatiōis vt de meſa caput iā cū tonitruo leuaret q̄tenꝰ vnū idēqꝫ eſſꝫ momētuꝫ et leuare caput ꝛ pluuiā deponere. Tūc vir dei inter coruſcos ꝛ tonitrua atꝫ ingētꝫ pluuie iundatōez videſ ſe ad monaſteriū remeare nō poſſe: cepit ꝓq̄ri triſtatꝰ di. Parcat tibi deꝰ oipotēs ſororꝰ: q̄d eſt q̄ feciſti: Cui illa rñdit. Ecce te rogaui ꝛ audire noluiſti: rogaui dñm meū ꝛ exaudiuit me. Modo ſi potes egredere et me dimiſſa ad monaſterū recede. Ipe aūt extra tectuꝫ exire nō valēs q̄ remanere ſpōte noluit i loco māſit inuitus. Sicqꝫ factū eſt vt totā noctē puigilē ducerēt atqꝫ p ſacra ſpūalis vite colloquia ſeſe vicaria relatiōe ſatiarēt.

XXVIII

Alio q̄ꝫ tpe Seruandꝰ diaconꝰ atꝫ abbas eius monaſterij q̄ō in cāpanie ptib a liberio q̄ndā patricio fuerat ꝓſtructū ad ſctm Benedictū ire gr̄a viſitatiōis ex more ꝓſueuerat: eiꝰ q̄ppe monaſteriuꝫ frequētabat: vt q̄ iſdē vir q̄ꝫ doctria gr̄e celeſtiſꝫ ifluebat. dulcia ſibi inuicē vite ꝥba trāſfunderēt: et ſua uē cibū celeſtiſ patrie: q̄ adhuc pfecte gaudendo nō poterāt ſaltē ſuſpirando guſtarēt. Cūqꝫ hora iā q̄etis exiſteret. in cuiꝰ turris ſupioribꝰ ꝓtinuabat aſcenſus. Ante eandē ꝥo turrī largius erat habitaculū in q̄ vtriuſqꝫ diſcipuli q̄eſcebant. Cūqꝫ vir dei Benedictꝰ adhuc q̄eſcētib frīb inſtās vigilijs: nocturne oratiōis tpa ꝓueniſſet ad feneſtrā ſtās ꝛ oipotētē dñm depcās ſubito in tēpeſte noctiſꝫ hora reſpiciēs vidit fuſam lucē deſup cūctas noctis tenebras effugaſſe tātoqꝫ ſplēdore clarēſcere vt die viceret lux illa q̄ int tenebras radiaſſet. Mira autē valde res in hac ſpeculatiōe ſecuta eſt. q̄ ſicut poſt ipe narrauit oīs etiaꝫ mūdus veluti ſub vno ſolis radio collect' añ oculos eiꝰ adduct' eſt. Qui venerabil' pī dū intētā oc'oꝝ aciē in ꝫ ſplendore coruſce lucis infigeret: vidit Germani capuani epi aīaꝫ in ſphera ignea ab angel'i celū deferri. Tūc tāti ſibi teſtē volēs adhibere miracl'i ſeruandū diaconū iterato bis: terqꝫ eiꝰ noīe cū clamoꝝ magnitudine vocauit. Cū ille fuiſſet inſolito tanti viri clamore turbatꝰ aſcendit: reſpexit: luciſqꝫ iā exiguam ptem vidit. Cui tm ꝫ obſtupeſcēti miracūlū vir dei p ordinē q̄ fuerāt geſta narrauit ſtatimqꝫ in caſſinū caſtrū religioſo viro theoporopo mādauit vt ad capuanā vrbē ſub eadē nocte trāſmitteret: ꝛ q̄d ō Germano epo ageret agnoſceret ꝛ indicaret. Factūqꝫ ē vt reuerendiſſimū vir Germanū is qui miſſꝰ fuerat iā defunctū repiret. et requirēs ſubtiliter agnouit eodē momēto fuiſſe obitū illius q̄ vir dei eiꝰ agnouit aſcenſum.

Ex tertio libro dialogoꝝ

XXIX

Dñ sentiētiū wandaloꝝ tpe fuissꝫ italia in cāpanie ptibꝫ depopulata: mlticꝫ essent ō hac terra i africanasꝫ regionē trāsducti. vir dñi paulin⁹ cūcta q̄ ad eā⁹ vsuꝫ hīe potat captiuis indigētibusꝫ largit⁹ ē. Cūcꝫ iā nihil oīno supessꝫ qō petētibꝫ dari potuisset, q̄daꝫ die q̄daꝫ vidua aduenit q̄ a regꝫ wandaloꝝ genero filiū suū in captiuitatē fuisse ductū: phibuit atꝫ a viro dei hui⁹ p̄ciū postulauit si forte illi⁹ dñs ℔ dignaret accipere hūc ꝛcederet ad ꝓpria remeare. Sꝫ vir dei magnope q̄d petēti feie dare potuissꝫ: inq̄rēs nihil apō se aliō nisi se inuenit, petētiq̄ feie rndit di. Mlier qō possim tibi dare nōhabeo: sed meipm tolle: me seruū iurꝫ tui esse pfitere, atꝫ vt filiū tuū recipias: me vice illi⁹ i fuitiū trade. Qō illa ex ore tāti viri audiēs: irrisionē poti⁹ q̄z ꝓpassiōez credidit. At ille vt erat vir eloquētissim⁹ ꝛ valde i exteriorib⁹ q̄z studijs eruditus dubitāti femīe citius psuasit vt audita crederet ꝛ p receptiōe filꝫ in seruitiū tradere non dubitaret epm. Perrexerūt q̄ vterq̄ in africā. Procedēti āt regꝫ genero q̄ ei⁹ filiū habebat vidua rogatura se obtulit ac p̄us petiuit vt ei fili⁹ donari debuisset. Qō cū vir barbar⁹ typo supbie turgidus: gaudio trāsitorie psperitatis inflatus nō solū facere sedꝫ audire despiceret, vidua subiūxit di. Ecce boīem hūc p eo vicariū p̄beo ꝛ solūmodo pietatē in me exhibēs mihi filiū meū vnicū redde. Cūcꝫ ille venusti vult⁹ boīez cōsperissset quā artē nosset inq̄siuit. Cui vir dei Paulinus rndit di. Artē q̄dē aliquā nescio sꝫ oꝛtū bñ excolere scio. Qō vir gētil valde libent accepit cuz in nutriēdis oleribꝫ qꝛerit⁹ esset audiuit. Suscepit itaq̄ fuū ꝛrogāti vidue reddidit filiū: q̄ accepto vidua ex africana regiōe diſcessit. Paulin⁹ ꝓo excolēdi oꝛti suscepit curā. Cūcꝫ isdē regis gener crebo ingrederet oꝛtū suū, hoꝛtulanūq̄ q̄dā req̄reret ꝛ sapiētē valde esse boīez videret, amicos cepit familiares deserere ꝛ sepi⁹ cuz suo hoꝛtulano colloq̄ atq̄ sermōibꝫ ei⁹ delectari. Cui paulin⁹ q̄tidie ad mēsaꝫ olera virēteſq̄ herbas deferre ꝛsueuerat ꝛ accepto pane ad curaꝫ hoꝛti remeare. Cūcꝫ diuti⁹ ℔ ageret: q̄dam die dño suo secū secreti⁹ loq̄nti ait. Uide q̄d agas ꝛ wandaloꝝ regnū q̄lit disponi debeat, puide, qꝛ rex citi⁹ ꝛ cū oī celeritate moriturus ē. Qō ille audiēs qꝛ ab eodē rege p̄ceteꝛ diligebat ei mīme tacuit sed q̄d a suo hoꝛtulano sapiēti, s. viro aq̄ nouisset indicauit. Qō dū rex audisset rndit illico. Ego velem hūc de q̄ loq̄ris boīez videre. Cui genero ei⁹ venerabilis paulini tpalis dñs rndit di. Uirētes herbas mihi ad p̄randiuꝫ deferre ꝓsueuit. Has itaq̄ hūc ad mensaꝫ meā deportare facio vt q̄s sit q̄ mihi hec locut⁹ sit agnoscas. Factūq̄ est cū rex ad p̄randiū discubuit Paulin⁹ ex suo ope olera quecꝫ et virentia delatur⁹ venit. Cūcꝫ hūc rex subito conspexisset intremuit atq̄ accito ei⁹ domino sibi p filiā ꝓpinq̄ ei secretū qō pus absconderat indicauit dicēs. Uex est qō audisti. Nā nocte hac in somno sedentes in tribunalibꝫ ꝓtra me iudices vidi inter q̄s iste et simꝫ sedebat ꝛ flagellū qō aliq̄ accepe-ram eoꝝ mihi iudicio tollebat. Sed p̄cōtare q̄snā sit. Nā ego hūc tāti meriti virum popularē vt ꝓspicit esse nō suspicoꝛ. Tūc gener regis secreto Paulinū tulit: q̄snā esset inq̄siuit. Cui vir dei rndit: Fuus tu⁹ sū quē p filio vidue vicariū suscepisti. Cūcꝫ ille instanter requireret vt non q̄d esset: sed q̄d in sua patria fuisset indicaret, atꝫ hoc ab eo facta iteratiōe frequētis inq̄sitiōis req̄reret, vir dei cōstrict⁹ magnisq̄ ꝓiuratiōibꝫ iam nō valēs negare q̄d esset: epm se fuisse testatus est, qō possessoꝛ ei⁹ audiēs: valde obtimuit atꝫ humilit obtulit di. Pete q̄d vis q̄ tenus ad terrā tuā a me cū magno munere reuertarꝫ. Cui vir dñi Paulin⁹ ait. Unū ē bñficiū qō impendere mihi potes, vt oēs ciuitatꝫ mee captiuos relaxes, q̄ cūcti p̄tin⁹ i africana regiōe req̄siti cū onustis frumēto nauibꝫ p venerabil⁹ viri Paulini satisfactōne in ei⁹ comitatu laxati sunt. Post nō multos ℔o dies wandaloꝝ rex occubuit ꝛ flagellū qō ad suā pniciē dispensante deo, p fidelium disciplina tenuerat amisit. Sicꝫ factuꝫ est vt omipotens dei famulus Paulinus vera p̄diceret et q̄ se solum in seruitiuꝫ tradiderat cū multis a seruitio ad libertatem rediret, illū vicꝫ imitatus qui formā serui assumpsit ne nos essemus serui peccati. Cuius sequēs vestigia Paulinus ad tēpus voluntarie seruus factus est solus vt esset postmodū liber cum multis.

XXX

Justiniani p̄ncipis tpe cū Dacius mediolanenſ vbis eps causa fidei exactus ad cōstātinopolitanā vbē pgeret corinthū deuenit. Qui dū largā domū ad hospitandū q̄reret, q̄ comitatū illi⁹ totū ferre potuissꝫ et vix ꝛueniret aspexit emin⁹ domū cōgruētis

magnitudinis eāq; sibi ꝑparari ad hospitā dum iussit. Cūq; eiusdē loci incole dicerent būc in ea manere nō posse. qz multis iā annis hāc diabol⁹ habitaret atq; ideo vacu⁹ remāsisset. vir venerabilis Dacius rīdit di. Imo iō hospitari in eadē domo debem⁹ si hāc malign⁹ spūs inuasit: t ab ea hoīm inhabitatōz repulit. In ea sibi igit ꝑparari lectū ꝑcepit secur⁹ q illa antiq hostis certamia tolerat⁹ ītrauit: Itaq; intēpeste noctis silētio cū vir dei q̄esceret antiqu⁹ hostis īmēsis vocibus clamoribusq; magnis cepit imitari rugitus leonuz: balatus pecoz: mugitus asinoz: sibilos serpētū: porcoz grunitus. stridoresq; soricū. Tū repēte Dacius tot bestiaz vocib⁹ excitatus surrexit vehemēt ira tus t ꝟ antiouū hostē magnis cepit vocib⁹ clamare di. Bū tibi miser cōtigit: Tu ille q dicebaris. ponā sedē meā ad aq̄lonez t ero silis altissimo. Ecce p supbiā tuā porcis t soricib⁹ silis factus es: t q imitari deū idigne voluisti ecce vt dign⁹ es bestias imitaris. Ad quā eius vocē (t vt ita dicā) deiectionē suā spūs immūdus erubuit. An nō erubuit q eandē domū ac exhibēda mōstra q̄ ꝟsueuerat vlterius nō intrauit. Sicq; postmodū fideliū habitaculū facta est. qz dū eā vn⁹ veracit fidelis ingressus est: ab ea ptinus mēdaz spiritus atq; infidelis abscessit.

XXXI

Sed ecce dū facta fortiū viroz narro repente ad memoriā venit q̄d erga Andream fundane ciuitatis epm diuia miscōia fecerit: qō tamē ad ꝟ legēt⁹ vt valeat exopto pficere: q̄ten⁹ q corp⁹ suū ꝟtinētie dedicāt habitare cū femis nō ꝑsumāt: ne ruina nēti tāto repentina subrepat: q̄nto ad ꝟ qō male ꝟcupiscit etiā pūtia ꝟcupite forme famulaī. nec res est dubia quā narro. qz pene tāti in ea testes sunt q̄nti t habitatoꝛes eiusdē loci exist̄t. Dic nāq; venerabilis vir cū vitaz multis ꝟtutib⁹ plenā duceret: seq; sub sacerdotali custodia ī ꝟtinētie arce custodiret q̄n dā scīmonialē feminā quā secuz habuerat noluit ab epatus sui cura repellere: sz cert⁹ de sua eiusq; ꝟtinētia secū hāc ꝑmisit habitare. Et q̄ re actū ē vt antiqu⁹ hostis apō eius aīm aditū tētatiōis exq̄reret. Hā cepit spēz illi⁹ ocul⁹ mentis eius impmere vt illect⁹ nephanda cogitaret. Quadā ꝟo die iude⁹ quidaz ex cāpanie ptib⁹ Rhomā veniēs appie carpebat iter: q̄ ad fundanū ciuū ꝓueniēs: cū iaz diē vespascere cerneret t q̄ declinare posset minime reperiret: iuxta apollinis tē plū fuit ibiq; se ad manēduz ꝟtulit. qui illi⁹ loci sacrilegiū timēs: q̄uis fidē crucis non haberet signo tamē crucis munire se curabat: Nocte autē media ipe solitudinis pauoze turbatus quigil iacebat: t repēte conspiciēs vidit malignoz spirituū turbā quasi in obsequio cuiusdā potestatis pīre: eum ꝟo qui ceteris ꝑat in eiusdez gremio loci cōsedisse qui cepit singulozū spirituū obsequentiū sibi causas actusq; discutere q̄tenus vnusq̄sq; q̄ntum nequicie egisset inueniret. Cunq; singuli spiritus ad inq̄sitionē eius exponerēt quid opati ꝟa bonos fuissent. vnus in mediū ꝓsiliuit qui in Andree animū p speciē sanctimonialis femine q̄ in episcopatu eius habitabat q̄ndam tētationē carnis cōmouisset aperuit. Cum ꝟo malignus spiritus qui ꝑat hoc inhianter audiret et tanto sibi factū lucrū grande crederet q̄nto sanctioris viri animū ad lapsū pditōis īclinaret. tūc ille spirit⁹ q hec fatebatur adiūxit: quia aduscq; hoc q̄q; die ꝑterito vesptina hoza ei⁹ mentez traxit: vt in terga eiusdem sanctimonialis femine blandiens alapam daret. Tūc malign⁹ spirit⁹ atq; humani generis antiqu⁹ inimicus exhortat⁹ hūc blande est vt ꝓficeret qō cepisset q̄ten⁹ ruine illi⁹ singularē inter ceteros palmā teneret. Cunq; iudeus q aduenerat ꝟ vigilās cerneret t magne formidinis anxietate palpitaret ab eodē spīritu q cūctis illic obseq̄ntibus ꝑat iussū est vt req̄reret q̄snā essz ille q iacere in tēplo eodē ꝑsumpsisset: quem malign⁹ spirit⁹ ꝓgentes et subtil⁹ intuētes crucis mysterio signatū viderūt: mirātes dixerūt: Ue ve vas vacuū sed signatū. Quibus hoc renūciantib⁹ cūcta illa malignoz spirituū turba disparuit. Jude⁹ ꝟo q hec viderat illico surrexit: atq; ad epm cū festinatione ꝓuenit. Quē in eccl̄ia sua reperiēs seorsum tulit q̄ tentatiōe vgeret inq̄siuit. Cui cōfiteri eps tentationē suā verecūdus noluit. Cū ꝟo ille diceret q ī illa tali dei famula praui amoris ocul⁹ iniecisset atq; adhuc epus negaret: adiūxit dicēs: Quare negas qō inq̄reris q̄ ad hoc vespe hesterno pduct⁹ es vt in posterioꝛa eius alapā ferires. Ad que nimiz ꝟba deꝑhensum se episcop⁹ intuens humilit confessus est quod ꝑus p tinaciter negauit. Cuius ruine t verecūdie isdē iudeus cōsulens qualiter hoc cognouisset vel q̄ in ꝓuē a malignoz spirituū de eo

audiuisz idicauit. Qō ille cogīcēs sese ptinus ī terrā ī orōez dedit. moxqz ō suo hitaculo ñ solū eādē dei famulā sz oēz qz feiaz q ī ei⁹ illic obseqo hitabat expulit. In eodē ꝓo tēplo apollinis bti andree apli repēte oratoriū fec atz oī illa tētatōe carnis fūdit⁹ caruit. Judeū ꝓo cui⁹ visiōe atz increpatiōe saluat⁹ ē ad eternā salutē traxit. Hā sacris fidei imbutū atz aq baptismatz emūdatū ad sctē eccīe gremiū pduxit. Sic qz factū ē vt hebze⁹ idē dū aliene saluti ꝯsuluit pueniret ad suā. z ops de⁹ inde alterū ad bonā vitā pduceret. vnde in bona vita altez custodisset.

XXXII

In placētina citate sabinuz noīe fuisse asserūt mire ꝓtutz epm. Cui cū de die qdaz su⁹ diacon⁹ nūciasset q curi⁹ sui pad⁹ alueum egress⁹ ecclie agros occupasz totaqz illic loca nutriēdis semīb⁹ pfuka aq eiusdē fluīs teneret. venerabil' vite sabin⁹ eps rīdit di. Vade et dic ei. mādauit tibi epus vt te ꝯpescas z ad ꝓpriū alueū redeas. Qō di acon⁹ ei⁹ audiēs despexit z derisit. Tūc vir dñi accersito notario dictauit di. Sabin⁹ dñi nr̄i iesu chr̄i ⁊u⁹ cōmōitoriū pado. Precipio tibi ī noīe dñi nr̄i iesu chr̄i: vt ō alueo tuo in locz istis vlteri⁹ nō exeas nec terras eccīe ledere p̄sumas. Atz eidē notario sub ūūrit di. Vade ℔ scribe z in aquā eiusdē fluminis ꝓice. Quo facto sctī viri ꝑceptū susciēs statī se a terrz eccīe flumis aq cōpescuit atqz ad ꝓpriū alueū reuersa exire vlteri⁹ in loca eadē nō p̄sumpsit. Qua in re pe tre qd aliō qz iobediētiā hoīm duricia confundit qñ in ꝓtute iesu elemētū irrōale sancti viri ꝑceptis obediuit.

XXXIII

Vir qz vite venerabil' populiōe civitatz eps cerbon⁹ magnā diebz nr̄is sctitatz sue pbatōez dedit. Hā cū hospitalitatz studio valde esset intēt⁹ die qdā trāseūtes milites hospitio suscepit. qs susceptos gothis supueniētibz abscōdit. cozūqz vitā ab eoz neq cia abscōdēdo ꝓuauit. Qō dū gothoz regi pfido totile nūciatū fuisz crudelitatz ímanissime vesania succēs⁹ hūc ad locū q octauo h⁹ vrbis miliario meroł ōz. vbi tūc ipe cū suo exercitu sedebat iussit deduci eūqz īspectacło ppli vsis ad demorādū p̄ci. Cūqz isdē rex pfid⁹ ī ipo qz spectacło ꝯsedisz ad aspiciēdā mortē epi turba magna ꝯfluxit ppli. Tūc eps in mediū deduct⁹ est. atz ad ei⁹ mortē imanissim⁹ vsq exq̄sit⁹: q dū hūana mēbra crudelit carperet seui regis aīm satiaret. Dimiss⁹ itaqz vsus ex cauea est: q accēsus z ꝯcitus epm petyt sz subito sue feritatz oblitus deflexa ceruice submisoqz humiliter capite lambere pedes epi cepit. vt patent oīb⁹ daret intelligi q erga illum virū dei et ferina corda essent hoīm et q̄si hūana bestiaz. Tūc ppli q ad spectaculum venerat mortis magno clamore ꝓsus est in admiratōez veneratiōis. Tūc ad ei⁹ reuerētiā colēdam rex ipe pmot⁹ est. q̄ppe cū quo supno iudicio actū fuerat vt q deuz sequi ꝓus in custodiēda vita epi noluit saltem ad mansuetudinē bestiam seq̄ret. Cui rei hi q tūc p̄sentes fuerūt adhuc nōnulli supsunt eamqz cū cōmuni pplo illic se vidisse testantur.

XXXIIII

Totile aūt pfidi regz tpib⁹ pusinā vrbez annis septē ꝓtinuis gothoz exercit⁹ obsedit. Ex q̄ mlti ciuiū fugerūt q famis pcli̇m ferre nō potuerunt. Anno ꝓo septimo nec dū finito obsessam vrbē gothoz exercitus intrauit. Tūc comes q eidē exercitui ꝑerat ad regez Totilā nūcios misit exq̄rēs q̄d de epo vel pplo fieri iuberet. Cui precepit ille di. Epo ꝓus a ꝓtice vsqz ad calcaneū cozri giam tolle z tūc caput illi⁹ amputa. Qēm aūt pplm q illic iuent⁹ est gladio extingue. Tūc isdē comes venerabilē vir herculanū epm sup vrbis muz deductū capite trūcauit: cuī ꝓo ei⁹ iā mortui a ꝓtice vsqz ad calcaneū incidit vt ex ei⁹ corpe corrigia sublata videret. Horqz corp⁹ illi⁹ extra muz p iecit. Tūc quidā hūanitatis pietate ꝯpulsi abscisum caput ceruici apponētes cū paruulo vno infante q illic extinct⁹ inuētus ē iuxta muz corp⁹ epi sepulture tradiderūt. Cūqz post eandē cedē die. lx. rex Totila iussisz vt ciues vrbis illi⁹ q q̄libz dispsi eēnt ad eā sine trepidatiōe aliq remearent. hi q ꝓus famē fugerāt viuēdi licētia accepta reuersi sūt. Sed cui⁹ vite eoz eps fuerat memores vbi sepultū essz corp⁹ illi⁹ q̄siert vt ℔ iuxta debitū honorē in ecclesia sctī petri humarēt. Cūqz itū esset ad sepulcz effossa terra īuenerūt corp⁹ pueri ꝑiter humati vt potꝛ iā die q̄dragesimo tabe corruptum et vermib⁹ plenū. Corpus ꝓo epi acsi die eodem esset sepultuz z q esset adhuc magna āmiratiōe venerādū. qz ita caput ei⁹ vnitū fuerat corpi acsi nequaqz fuisz absciſū. sic

videlicz vt nlla vestigia sectiõis apparerẽt Cũqz ꝛ ℔ i terga ꝓterẽt erq̃rẽtes si qõ signũ vl' de alia mõstrari iciſiõe potuiſſz ita sanũ atqz intemeratũ oẽ corp⁹ inuẽtũ est acſi nulla ℔ incisio ferri tetigisset

XXXV

Prioribꝫ q̃z tribꝫ gothoꝝ fuit inꝛta spoletanã vbẽ vir vite venerabil' Jsaac noie. q̃ vsqz ad extrema gothoꝝ tpa pene puenit quẽ nr̃oꝝ ml'ti nouerũt. Hicitaqz venerabil' Jsaac ortꝰ est italia ñ fuit. ſz cũ pmũ ꝺ syrie pribꝫ ad spoletanaz vbẽ veniſſz ingreſſꝰ ecclesiã a custodibꝫ petiuit vt sibi q̃ntũ vellet licẽtie spaciũ ꝺcederet oãdi. eũqz horꝛsecretioribꝫ egredi nõ vrgerẽt. Qui mox ad oãdũ stetit. diẽqz totũ pegit i oꝛõe. cui seq̃ntez ꝓtinuauit ꝛ noctẽ. Sc̃o aũt die cũ nocte seq̃nti indefeſſꝰ i pcibꝫ pstitit. diẽ q̃z tertiuz oꝛõni ꝓiũcit. Cũqz ℔ vꝰ et custodibꝫ supbie spũ inflatꝰ cerneret vñ pficere debuit inde ad defectꝰ sui dãna puenit Hã hũc simulatorẽ dicere ꝑbo rustico cepit ꝑposterẽ clamare q̃ se tribꝫ diebꝫ et tribꝫ noctibꝫ oꝛare añ oc'los hoim demõstraret. q̃ ptinꝰ currẽs viꝛ dei alapa pcussit. vt q̃si religiose vite simulatoꝛ de ecc'lia cũ ꝺtumelijs eriret. sed hũc repẽte vltoꝛ spũs inuasit atz ad viri dei vestigia strauit. ac p os eiꝰ clamare cepit. Jsaac me eĳcit. Jsaac me eĳcit. vir q̃ppe peregrinꝰ q̃ censerẽt noie nesciebãt. ſz eiꝰ nomẽ ille spũs pdidit q̃ se ab illo eĳci posse clamauit. mox aũt sup verati corpꝰ vir dei incubuit ꝛ maligñ spũs q̃ eũ iuasit abscessit In tota vbe tũc statĩ q̃d ī ecclesia factũ fuiſſz inotuit. Currere viri ꝛ fẽie nobiles atqz ignobiles piter cepert. certatiqz eũ rapere in suis domibꝫ conabañt. Alĳ ad ꝺstruẽdaz monasteriũ ꝑdia. alĳ pecunias. alĳ subsidia q̃ poterãt offerre viro dei supplicit' volebãt. Sed fuꝰ oipotẽtz dñi hoꝛ nihil accipiẽs egreſſꝰ vbẽ nõ lõge deſtũ locũ reperit. ibiqz sibi habicl'm hũile ꝺstruxit. Ad quẽ dũ ml'ti pgunt exẽplo illiꝰ ad eẽne vite desideriũ accẽdi ceperũt atqz sub eiꝰ magisterio ī oipotẽtz dñi se fuitiũ dederẽt. Cũqz ei crebꝛo discipl'i hũilit innuerẽt vt ꝓ vsu monasterij possessiões q̃ offerebañt acciperet. ille solicitꝰ sue pauptatꝭ custos fortẽ sentẽtiã tenebat di. Monachus q̃ in terra possessionẽ q̃rit monachus nõ est. Sic q̃ppe metuebat pauptatis sue securitatem amittere sicut auari diuites solent perituras diuitias custodire. ibi itaqz prophetie spũ magnisqz miraculis cũctis lõge lateqz habitãtibꝫ vita eiꝰ inclaruit. Hã die q̃dã ad vespez in oꝛtũ monasterij fec̃ iactari ferramẽta q̃ visitato nos noie vangas vocamus. Dixit itaqz discipl' suis. Tot vãgas in oꝛtũ pjcite ꝛ citꝰ redite. nocte ꝓ eadẽ dũ et moꝛe cũ fribꝫ ad exhibendas laudes ꝺo surreꝛisset pcepit dicẽs. Jte oparijs nostris pulmẽtũ coãte vt mane ꝓmo paratuz sit. Facto aũt mane fec̃ deferri pulmẽtũ qꝺ pari iusserat atqz oꝛtũ cũ fribꝫ ingressus q̃t vangas iactari pceperat tot ī eodẽ loco laboꝛãtes oparios iuenit. Ingressi q̃ppe fures fuerãt. ſz mutata mẽte p spm̃ apphẽderũt vangas q̃s inuenerũt ꝛ ab ea hoꝛa q̃ ingressi fuerãt q̃usqz ad eos vir dei veniret cuncta oꝛti illius spacia q̃ inculta fuerãt coluerũt. Quibꝫ vir dñi moꝛ vt ingressus est ait. Audite frẽs ml'tũ laboꝛastis iã q̃escite. Quibꝫ ilico alimẽta q̃ detulerãt ꝓbuit. eosqz post tanti laboꝛis fatigationẽ refecit. sufficienter aũt refectꝭ ait: Nolite malũ facere q̃tiens ꝺ oꝛto aliq̃d vultꝭ. ad oꝛti aditũ venite: trã q̃lle petite: cũ bñdictõe pcipite ꝛ a furti pnitate cessate Quos statĩ collectꝭ oleribꝫ onustari fecit. factũqz est vt q̃ ad oꝛtũ nociturꝰ venerãt cũ laboꝛis sui pmio ꝛ repleti ab eo ꝛ innocui redirent.

XXXVI

Alio q̃z tpe accesserũt ad Jsaac q̃dã pegrini miscõiaz postulãtes scissis vestibꝫ pãnis obsiti ita vt pene nudi viderenꝰ. Cunqz hũc vestimẽta peterẽt. coꝛ ꝓba vir dei taciturnus audiuit. Qui vnũ ex discipl' suis pnus silẽt vocauit. eiqz pcepit dicẽs. vade atqz ī illa silua ī loco tali cauã arboꝛẽ req̃re et vestimenta q̃ in ea inuenies defer. Cũqz discipl' abĳſſz arboꝛẽ sic̃ fuerat iuſſꝰ q̃sinit vestimẽta reppit et latenter detulit mgꝛo. Que vir dei suscipiẽs pegrinis nudis ꝛ petentibꝫ oñdit ꝛ ꝓbuit dicẽs. Venite q̃m nudi estꝭ. ecce tollite ꝛ vestite vos. Hec illi ꝛtuentes recognouerũt q̃ posuerũt magnoqz pudoꝛe ꝺsternati sunt. Et q̃ fraudulent vestimenta q̃rebãt aliena ꝺfusi receperunt sua.

XXXVII

Eodẽ q̃z tpe ī mrsine pribꝫ puincie duo viri ī vita atz hitu sc̃tẽ ꝺuersatõis hitabãt q̃z vnꝰ eutic̃ꝰ. alt̃ ꝺo florẽtiꝰ dicebaꝫ. Sed isdez eutic̃ꝰ in spiritali zelo atqz ī feruoꝛe ꝓtutũ excreuerat. multoq̃z aias ad deum pducere exhoꝛtãdo satagebat. Florentius ꝺo simplicitati atqz oꝛoni deditaz ducebat

vitā. Nō lōge aūt erat mōasteriū qđ recto ris sui morte fuerat destitutū ex q̄ sibi monachi eūdē Euticiū p̄esse voluer̄t. q̄ eoz p̄ cib⁹ adq̄escēs mlt⁹ ānis monasteriū rexit: discipulorū aīas ī studio sctē ꝓuersatōnis exercuit. ac ne oratoriū ī q̄ pus hītauerat solū remanere potuiss: illic venerabilē virū Florētiū reliq̄t. in q̄ dū sol⁹ hītaret die q̄dā ī oratōe sese pstrauit: atq; ab oīpotenti deo petiuit vt ei illic ad habitādū aliq̄d solaciū donare dignaret. Qui mox vt cōpleuit orōnē: oratoriuz egressus añ fores vsū reppit stantē: q̄ dū caput ad terrā reꝑmeret: z nihil feritaz ī suis motib⁹ demōstraret apte dabat ītelligi q̄ ad viri dei obsequiū vēiss. Nō vir q̄z dñi ptin⁹ aguit. Etq; ī eadē cella pecudes q̄ttuor vl q̄nq; remāserāt q̄b⁹ oīno erat q̄ pascerz z custodiret: eidem vrso p̄cepit dicēs. Vade atq; has oues ad pastū eīce. ad sextā ꝙo horam reuertere. Cepit ꝑ ita q̄z ide sinēt agere. iniungebat vrso cura pastoral. z q̄s māducare cōsueuerat pascebat oues bestia ieiunās. Cū vir dñi ieiūare voluiss ad nonā: p̄cipiebat hora eadē vrso cū ouib⁹ reūti. cū ꝙo voluiss ad sextā. Atz ita ī oīb⁹ mādato viri dī obtpabat vrsus: vt neq; ad sextā horā iussus rediret ad nonā. neq; ad nonā iussus rediret ad sextā. Cūq; diu ꝑ ageret cepit ī eodē loco tāte ꝙtuz lōge lateq; fama crescere. Szq; ātiqu⁹ hostz vñ bonos cernit emulescere ad gl'iaz inde puersos p̄ inuidiā rapit ad penā: q̄ttuor viri ex discipul' beati Euticij vehemēt inuiderūt q̄ eoz mgr̄ sig̃ nō faceret: z is q̄ sol⁹ ab eo relictus fuerat tāto ꝑ miraculo clar⁹ apparebat: eūdē vsū insidiātes occiderūt. Cūq; hora q̄ iussus fuerat ñ rediret: vir dei Florēti⁹ suspicat⁹ ē rediturū: quē vsq; ad vesperam exꝑctans affligi cepit q̄ is quē ex simplicitate mlta frēm vocare ꝙsueuerat vrsus mīme reuerteret. Die ꝙo alta prexit ad agrū vsū paritq; oues q̄situr⁹: quē occisū reppit: sz sollicite inq̄rēs citi⁹ a q̄b⁹ fuerat occisus ī uenit. Tūc sese in lamētz dedit: fratz magis malicia q̄z vsi morte deplorās. quē vir venerād⁹ Eutici⁹ ad se deductuz ꝙsolari studuit. Sz isdē vir dñi corā eo magz dolorz stimul' accessus impcat⁹ ē dicēs. Spero in deo: q̄z in hac vita añ ocl'os hoīm ex malicia sua vindictā recipiēt: q̄ nil se ledente vsū meū occiderūt. Cui⁹ vocē ptin⁹ vltio diuīa secuta est. Nā q̄ttuor monachi q̄ eundē vsum occiderunt statim elephantino morbo p̄cussi sunt vt mēbris putrescentib⁹ interirēt. Qđ factū vir dei Florentius vehemēter exꝑauit: seq; ita fratrib⁹ maledixisse ptimuit. Omni em tpe vite sue flebat: q̄; exꝑaudit⁹ fuerat: se crudelē. se in eoz morte clamabat homicidā. Qđ idcirco oīpotē tē deū fecisse credim⁹ ne vir mire simplicitatis q̄ntolibz dolore cōmot⁹ intorq̄re vltra p̄sumeret iaculū maledictiōis. Eutici⁹ ꝙo q̄ p̄dicti Florentij in via dei soci⁹ fuerat magz p⁹ morte claruit in ꝑtute signoz. Nā cū mlta ciues vrb illi⁹ de eo solēt narrare miracula. illō tñ est p̄cipuū q̄ vsq; ad hec longobardoz tpa oīpotēs de⁹ p̄ vestimentū illi⁹ assidue dignat opari. Nā q̄tiēs pluuia deerat z estu nimio terrā longa siccitas exurebat collecti in vnū ciues vrb illi⁹ ei⁹ tunicā leuare atz ī ꝙspectu dñi cū p̄cib⁹ offerre ꝙsueuerāt. Cū q̄ dū p̄ agros exorātes pgerēt repēte pluuia tribuebat q̄ plene terrā sarlare potuiss. Ex q̄ re patuit ei⁹ aīa q̄d ꝑtutis intus q̄d meriti haberet: cui⁹ foris ostēsa vestz ab eis irā ꝙditorz auerteret.

XXXVIII

Quidā q̄ nūc nobiscū sunt rem quā narro testant q̄ vir vite venerabil' Stephan⁹ noie Valerie p̄uincie pbr fuit hui⁹ nri Bonifacij diaconi atz dispēsatoris ecclie ac nationis p̄im⁹. Qui q̄dā die itinere domū ingressus mancipio suo negligenter loquēs p̄cepit dicens. Veni diabole discalcia me. Ad cui⁹ vocē mox ceperūt se caligaꝝ corrigie in summa velocitate dissoluere. vt apte ꝙstaret q̄ ipe ei q̄ vocat⁹ fuerat ad extrahē das caligas diabolus obediss. Qđ mox vt pbr vidit vehementer exꝑauit magnisq; vocib⁹ cepit clamare dicens. Recede miser recede. nō em tibi iz mācipio meo locus suz Ad cui⁹ vocē p̄tin⁹ recessit. ita vt sic inuente sunt magna iam ex pte dissolute remanserant. Qua in re colligi p̄t. q̄z antiqu⁹ hostis tā p̄sto est factis coꝛpalib⁹ q̄z nimīs in sidīs nostris cogitationibus insistat.

XXXIX

In spoletana vrbe puella quedā iam nubilis cuiusdā p̄marij filia celestis vite desiderio exarsit: eiq; pī resistere ad viā vite conatus est. sed cōtempto patre sancte ꝙuersatiōis habitū quesiuit ac suscepit. Qua ex re factū est vt eam pater sue substātie exheredē faceret nihilq; illi aliud nisi sexuncias vnius possessiuncule largiret: eiusq; exem-

plo puocate ceperũt apud eã mlte nobilio-
ris generis puelle ꝓuerti atq; oipotẽti ꝺo
dedicata virginitate fuire. Quadã ꝯo die
Eleuteri⁹ abbas: vir vite venerabil' ad eaz
gra exhortatõis atz edificatõis accesserat:
z cũ eadẽ ꝯba dei colloquẽs sedebat: tum
repẽte ex eodẽ fũdo quẽ in sex vncijs a pẽ
pceperat cũ exercio rustic⁹ vẽit: q; dũ aũ eos
assisteret maligno spũ corrept⁹ cecidit: fati-
gariq; nimis stridoribꝫ atq; balatibꝫ cepit.
Tũc sctimonialis femina surrexit atz irato
vultu magnis clamoribꝫ impauit eidez di.
Exi ab eo miser: exi ab eo miser. Ad c⁹ vo-
cẽ mox p os verati diabol⁹ rñdit di. Et si ꝺ
isto exeo in quẽ intrabo. Casu ãt iuxta por-
cus gnulus pascebat. Tũc sctimonialis fe
mina pcepit dicẽs. Exi ab eo z in hũc por-
cũ ingredere: q; statim de hoie exijt porcuz
quẽ iussus fuerat inuasit occidit z recessit.

XL

In valeria puincia q̃daz venerabilis sa-
cerdos aderat q̃ cũ clericis suis in dei lau-
dibꝫ bonisq; opibꝫ intent⁹ sctẽ ꝓuersatiõis
vitã ducebat. Supueniente aũt vocatiõis
die defunct⁹ est atq; aũ eccl'iam sepult⁹ est:
eidẽ ꝯo eccl'ie caule inherebãt omnũ atz isdẽ
loc⁹ in q̃ sepult⁹ erat ad easdẽ oues tenden-
tibꝫ pui⁹ erat. Quadã ꝯo nocte cũ clericis
intra eccl'iam psallentibꝫ fur veniss̃et vt in-
gressus caulas furtũ faceret veruecẽ tulit
z ꝓcitus exijt. Cũ ꝯo veniss̃et ad locuz vbi
vir dñi sepultus erat repente hesit z gressũ
mouere nõ potuit: veruecẽ q̃dẽ de collo po
suit eũq; dimittere voluit sed manũ latare
nõ potuit. Cepit q̃ stare miser cũ preda sua
reus z ligatus z voluit veruecẽ dimittere
nec valebat: volebat egredi cũ veruece nec
poterat. Miro itaq; mõ fur q̃ a viuis vide
ri timuerat hũc mortuus tenebat. Cũ itaq;
gressus manusq; illi⁹ fuissent obstructi im-
mobilis stetit. Facto aũt mane expletz lau
dibꝫ dei ab eccl'ia egressi sunt clerici z inue
nerũt ignotũ hoiem veruecẽ tenentez ma-
nu. Res venit in dubiũ vtrũ veruecẽ tolle-
ret an afferret. Sed culpe re⁹ citius indi-
cauit penã. Mirati sunt omes q; ingressus
fur viri dei merito apud predã suã stabat li
gat⁹: q; se p eo ptinus in oratiõnẽ dederũt:
suisq; pcibꝫ vix obtinere valuerũt vt q̃ res
eoz venerat rapc saltẽ vacuus exire mere-
ret. Itaq; fur q̃ diu stet̃erat cũ preda capti-
uus q̃q; exijt vacuus z liber.

XLI

Beati Benne ħ totũ studiũ fuit nihil
in ħ mũdo hẽre: nihil q̃rere: omes q̃ ad se cũ
charitatz veniebãt ad eterne vite desideria
accẽdere. Si q̃ aũt q̃libet culpas agere
sceret nũq; ab increpatiõe pcere sed amoz
igne accensus studebat in eis vehementer
p̃linguã seuire. Cõsuetudinẽ ꝯo vicini vel
lõge positi eiusdẽ loci accole fecerãt: vt die
bus singul' p hebdomodã vnusq̃q; ei obla
tiones suas trãsmitteret vt esset qõ ipse ad
se venientibꝫ offerre potuisset. Quodã ꝯo
tpe possessor q̃dã Carceri⁹ noie inmũdo desi
derio deuict⁹ quãdã sanctimonialẽ feminã
rapuit sibiq; ilico mrimonio conĩxit. Qõ
mox vt vir ꝺi cognouit ei p q̃s poterat q̃ fu
erat dign⁹ audire mãdauit. Cũq; ille scele
ris sui ꝓscius timeret: atz advix ꝺi accede-
re nequaq̃ ꝑsumeret: ne forte hũc aspere vt
delinquẽtes solet increparet: fecit oblatio-
nes easq; inter eoz oblationes misit vt ei⁹
munera saltẽ nesciendo susciperet. Sed cũ
coram eo fuissent oblatiões oim deportate:
vir dei tacitus sedit singulatim oms ꝓside
rare studuit z oms alias eligens atz seorsũ
ponẽs oblatiões q̃s isdẽ Carceri⁹ trãsmi-
serat p spm̃ cognouit spreuit z abiecit di. Ite
z dicite ei: oblationẽ suã oipotẽti ꝺo abstu
listi: z mihi tuas oblatiões trãsmittis: ego
tuã oblationẽ nõ accipio: q; suã oblationẽ
abstulisti ꝺo. Qua ex re actũ ẽ vt pntes q̃s
magn⁹ timor inuaderet cũ vir dei de absen
tibus tam scienter iudicaret.

XLII

Cũ ad spoletanã vrbẽ longobardoz epũs
scz Arrian⁹ veniss̃et z locũ illic vbi solẽnia
sua ageret nõ hẽret: cepit ab ei⁹ ciuitatz epo
eccl'iam petẽ quã suo erroi dedicaret. Qõ
dũ valde epũs negaret isdẽ q̃ venerat Arria
nus btĩ Pauli apli illic eccl'iaz comin⁹sitã
se die alto violent' intratuꝝ esse pfessus ẽ:
qõ eiusdẽ eccl'ie custos audiẽs festin⁹ cucur
rit: eccl'iaz clausit: seris muniuit. Facto ãt
vespe oẽs lãpades extinxit: seqz in interiori
b⁹ abscõdit. In ipo ãt subseqntz luez crepu
sculo Arrian⁹ epũs collecta mltitudie adue
nit clausas eccl'ie ianuas effringere parat⁹
ꝫ repẽte cũcte sil'regie diuinit⁹ cõcusse ab
iectisq; longi⁹ seris apte sũt atz cũ magno
sonitu oĩa eccl'ie claustra partuerũt z effuso
desup lumie oẽs q̃ extincte fuerũt lampades
accense sunt. Arrianus ꝯo epũs q̃ vim fa-
cturus aduenerat subita cecitate pcussus
est: atz alieniz iam manibꝫ ad suũ habitas

culũ reductus: Qõ dũ lõgobardi ĩ eadẽ regiõe positi oẽs aglscerẽt: neq; vlti⁹ psumpserũt catholica loca temerare. Viro etenim mõ res gesta ẽ: vt qz eiusdẽ Arriani cã lãpades ĩ eccl'ia bti Pauli fuerũt extincte: vno eodẽq; tpe z ipe lumẽ pderet: z ĩ eccĩa lumen lampades ipe recipent.

XLIII.

Sz neq; ꝟ sileã qõ ad eiusdẽ dãnatõem Arriane hereſ ĩ hac q̃z vbe añ biẽniũ sup na pietas mõstrauit. Et his ãppe q̃ narro alĩ ppl's agũit: alia ãt sacerdotes z custodes eccl'ie se audisse z vidisse testãt. Arrianoz eccĩa ĩ regiõe vbis h⁹ q̃ suburra dr cũ clausa vsq; ad añ biẽniũ remãsisz placuit vt ĩ fide catholica ĩtroductꝫ illic btũ Sebastiani z sctẽ Agathe ꝑgis martyrũ reliq̃s dedicari debuisz. qõ z factũ ẽ. Nã cũ magna mlt'itudie populi veniẽtes: atq; oĩpotẽti deo laudes canẽtes eãdẽ eccl'iã igressi sum⁹. Cũq; iã ĩ ea missaꝝ solẽnia celebrarẽtur: z p eiusdẽ loci ãgustia ppl'i se repmeret mlt'itudo: q̃dã ex his q̃ extra sacrariũ stabãt porcũ subito ĩtra suos pedes huc illuc q; discurrere sensẽrt. Quẽ dũ vnusq̃sq; sentiret: z iuxta se stãtib⁹ ĩdicaret: isdẽ porc⁹ ecclesie ianuas petĩt: z oẽs p q̃s trãsiuit ĩ amiratõz ꝓmouit. Sz videri a nll'o potuit: q̃uis sẽtiri potuisz. Qõ idcirco diuĩa pietas oñdit vt cũctꝫ patesceret: qz õ loco eodẽ ĩmũd⁹ hĩtator exiret. Peracta ãt missaꝝ celebratõe r̃cessim⁹. sz ad ꝟ nocte eadẽ magnus ĩ eiusdẽ eccĩe tectꝫ strepit⁹ fact⁹ ẽ: acsi in eis aliq̃s errãdo discurreret. Seq̃nti ãt nocte gũior sonit⁹ excreuit. Tũ subito tãto troze ĩsonuit acsi oĩs illa eccl'ia a fũdamẽtꝫ fuisz euersa: z ptin⁹ recessit: ac nll'a ꝟ vlti⁹ inq̃etudo antiq̃ hostꝫ apparuit: sz p troꝛis sonitũ quẽ fec̃ inotuit a loco quẽ diu tenuerat q̃z coact⁹ exibat. Post paucos ꝓo dies in magĩ serenitate aeris sup altare eiusdez eccl'ie nubes celit⁹ descẽdit: suoq; illõ velamie operuit: oẽmq; eccĩã tãto troze atz suauitate odoꝛis replenit vt patẽtib⁹ ianuis null⁹ illic psumeret ĩtrare. z sacerdotes atq; custodes vel hi q̃ ad celebrãda missarũ solẽnia venerũt rẽ videbãt: ingredi mĩme poterãt. z suauitatẽ mirifici odoꝛis trahebãt. Die ꝓo alio cũ ĩ ea lampades sine lumine depẽderẽt. emisso lumĩe sẽ accẽse. At q; post paucos ite⁹ dies cũ expletꝫ missaꝝ solẽnijs extictꝫ lãpadib⁹ custos ex eadẽ ecclesia egressus fuit post paululũ intrauit z lãpades q̃s extinxerat lucẽtes repperit q̃s negligenter extinxisse se credidit atz eas iaz soliciti⁹ extinxit q̃ extẽs eccl'iaz clausit. Sz post horaꝝ triũ spaciũ regressus lãpades q̃s extinxerat lucẽtes iuenit vt vicz ab ipo lumine apte clarescerẽt: qz loc⁹ ille de tenebꝛis ad lucẽ venisset.

XLIIII

Aup herminigildus luinigildi regꝫ wisigothoꝝ fili⁹ ab arriana hereſi ad catholicã fidẽ viro reuerendissimo leandro hispalitano epo dudũ mihi in amicicijs familiarit iuncto pdicante ꝓuersus est: quẽ pr Arrianus vt ad eandẽ hereſim rediret z premijs suadere z minis terrere conat⁹ est. Cũq; ille ꝓstãtissime rñderet nũq; se verã fidẽ posse relinq̃re quã semel agnouisset: Irat⁹ pr eũ pduxit regno rebusq; omĩb⁹ expoliauit Cũq; nec sic ꝟtutẽ mẽtꝫ illi⁹ emollire valuisset in arta illũ custodia ꝓcludẽs collũ manusq; illi⁹ ferro religauit. Cepit itaq; hermenigildus rex inuenis terrenũ regnũ despiciens z forti desiderio celiste q̃rẽs ĩ cilicijs iacere vinculat⁹ oĩpotenti ꝺo ad ꝓfortanda ũ se pces effundere: tãtoq; sublimi⁹ gl'iaz trãseũtꝫ mũdi despicere q̃to z religat⁹ agnouerat nihil fuisse qõ potat auferri. Superueniẽte ãt pascal' festiuitatꝫ die ĩ tẽpeste noctꝫ silentio ad eũ pfidi⁹ pr Arrianũ misit vt ex ei⁹ manu sacrilegẽ ꝓsecratõis cõiones suscipet atz p ꝟ ad pr̃is gr̃am redire mereretur. Sz vir deo dedit⁹ arriano epo venienti exprobrauit vt debuit: eiusq; a se pfidiaz dignis increpatiõib⁹ repulit: qz z si exteri⁹ iacebat ligat⁹: apud se ĩ magno tñ mẽtꝫ culmine stabat secur⁹. Ad se itaq; reuerso epo Arrian⁹ pr infremuit statimq; suos apparatores misit q̃ ꝓstãtissimũ ꝓfessorẽ di vbi iacebat occiderẽt: qõ z factũ est. Nã mox vt ĩgressi sunt securi cerebꝛo illi⁹ infigẽtes vitã corꝛpis abstulerũt: ꝟ q̃dẽ valẽtes ĩ eo pimere qõ ipe q̃z q̃pent⁹ ẽ ĩ se ꝓstiterat despexisse. Sed p ostendenda ꝟa ei⁹ gl'ia supna q̃z nõ defuere miracl'a. Nã cepit ĩ noctno silẽtio psalmodie cãt⁹ ad corp⁹ eiusdẽ regis z martyrꝫ audiri: atz iõ veracit regꝫ qz martyris: q̃dã etiã ferũt q̃ illic noctno tpe accẽse lãpades apparebãt. vñ factũ ẽ vt corp⁹ ei⁹ tã q̃z martyris a cũctꝫ fidelib⁹ venerari debuisset. Pr ꝓo pfidi⁹ z parricida cõmot⁹ pnia ꝟ fecisse se doluit nec tñ vsq; ad obtinẽdã salutẽ. Nã qz ꝟa eẽt catholica fides agnouit sed gẽtꝫ sue timoꝛe pterrit⁹ ad hãc puenire nõ meruit: q̃ obꝛta egritudie ad extrema

pductus leandro epo quē pus vehemēter afflixerat recaredū regē filiū quē in sua here si relinq̄bat cōmēdare curauit vt in ipso q̄z talia faceret q̄lia in fratre illi⁹ suis exhorta tiōib⁹ añ fecisset: q̄ vicz cōmēdatōe expleta defunct⁹ est rex. Post hui⁹ mortē recared⁹ rex nō piez pfidū sed fratrē martyrē secut⁹ ab arriane hereseos pūitate ꝓuersus est: to tāq̄z wisigothoꝝ gentē ita pduxit adveraz fidē vt nullū suo regno militare pmitteret q̄ regno dei hostz existere p hereticā pfidiā non timeret. Hec mirꝝ q vere fidei p̄dicatoꝛ factus est qui frater est martyris.

XLV

Justiniani Augusti tpib⁹ dum ꝯ catholicoꝝ vitā exorta a wandalis arriana psecutio in africa vehement insaniret q̄dā in defensione fitatz epi fortiter psistētes ad medū sunt deducti: q̄s wandaloꝝ rex ꝓmis ac munerib⁹ flectere ad pfidiā nō valēs tormētis frāgere posse se credidit. Hā cū eis ī ipa defensiōe fitatz silētiū indiceret: nec tñ ipsi ꝓtra pfidiā tacerēt ne tacēdo fortā cōsensisse viderent: rapt⁹ in furorē eoꝝ linguas abscidi radicit⁹ fecit. Res mira t mltz nota senioribꝫ: q̄z ita p⁹ p defensiōe fitatz etiā sine lingua loq̄bāt sic pus loq̄ p linguā ꝓsueuerāt. Dū itaq̄ eo tpe pfugi ad ꝓstātinopolitanā vbē venerēt. Eo q̄z tpe q̄ p explēdz rēsis eccle ad p̄ncipē ipe trāsmissus sū senioꝛē q̄ndā epz reppi q̄ adhuc eoꝝ oza sine lingua loquētia vidisse se testabāt ita vt aptz oriꝫ clamarēt. Ecce videte linguas nō hēm⁹ t loq̄mur. Videbāt em a respiciētib⁹ vt referebat: q̄z abscisis radicit⁹ linguis q̄si q̄dā barathrū patebat i gutture: t nō oꝛe vacuo plena t integra ꝓba formabāt. Quoꝝ vn⁹ illic in luxuriā lapsus moꝛ puat⁹ est dono mirabili. Recto vicz oīpotentis dei iudicio vt q̄ carnis ꝓtinētiā neglexerat fuare sine lingua carnea nō haberet verba veritatis.

XLVI

Eleuteri⁹ p̄ mōasterij bti euāgelīste marci qō i spoletane vrbis pomerijs situ est diu mecū ē i hac vrbe in meo mōasterio ꝓuersatus ibiq̄ defūct⁹ ē. Que sui discipli ferebāt oz̄ādo mortuū suscitasse: vir ār tāte simplicitatz erat et oīs cōpūctōis vt dubiū ñ cēt q ille lachꝛyme ex tā hūili simplicitq̄ mēte edite apō oīpotētē dñm mlta obtinere potuissent. Hui⁹ g aliq̄ō miraculū narro qō inq̄sit⁹ mihi simplr t ipe fatebāt. Quadaz nāq̄ die dū iter carpet facto ,vespe cum ad succedendū loc⁹ deesset in mōasterio ꝑgrinū deuenit: in q̄ q̄dā puerulus puer erat quē malign⁹ spūs oī nocte vexare cōsueuerat. Sz sctimoniales feie vtriz dei susceperūt eū rogauerūt dicētes. Tecū p̄ puer iste hac nocte maneat. Qō ipe benigne suscepit, sc⁹ cūq̄ eū nocte eadē iacere ꝓmisit. Facto aūt mane ceperūt sctimoniales feie eūdē patrez vigilant inq̄rere: si q̄d puer quē dederāt nocte eadē fecisset. Qui mirat⁹ cur ita req̄rerēt rūdit. Nihil Tūc illi innotuerūt eiusdez pueri cām: t q malign⁹ spūs nlla ab eo nocte recederet indicauerūt: sumope postulantes vt hūc ad mōasteriū secū rolleret: q̄z iā vexationē illi⁹ videri nō possent. Cōsensit senex: puez ad monasteriū duxit. Qui cum multo tpe in monasterio fuisset atz ad hūc malign⁹ spūs accedere minīe ꝓsumpsisset: eiusdē senis anim⁹ de salute pueri immoderatius per leticiā tact⁹ est. Hā coz̄ā positis frib⁹ dixit q diabol⁹ sibi cū illis sororibus iocabat. At ꝓ vbi ad seruos dei ventū est ad hūc puez accedere nō ꝓsumpsit, p⁹ quā vocē hora eadē ac momento isdē puer coz̄ā cūctis fratrib⁹ diabolo se inuadente vexat⁹ est. Quo viso senex se ,ptiu⁹ in lamenta dedit: quē duz lugentē diu fratres ꝓsolari voluissent rūdit dicēs. Credite mihi quia in nulli⁹ vestrū ore hodie panis ingredi nisi iste puer a demonio fuerit ereptus. Tūc se in oratione cū cunctis fratrib⁹ strauit: t eo vsq̄ oratū est quousq̄ puer a vexatione sanaret. Qui t tam pfecte sanatus est vt ad hunc malign⁹ spūs accedendi ausum vlteri us nō haberet.

XLVII

Presbyter q̄dā Sanctulus noīe quodā tpe cū in ꝓlo lōgobardi oliuā p̄merēt vt in oleū liq̄ri debuisz :sic iocūdi erat t vult⁹ t animi vtrē vacuū ad plū detulit. Laborantesq̄ lōgobardos leto vultu salutauit vtrē ptulit t iubendo poti⁹ q̄z petēdo cū sibi impleri dixit. Sed gentiles viri q̄z toto iā die frustra laborauerūt: atq̄ ab oliuis exigere oleū torquēdo nō poterāt ꝓba illi⁹ moleste susceperūt: eūq̄ iniurijs insectati sūt. Quibus vir dei letioꝛi vultu adhuc respōdit ꝺicens: Si ,p me oretis t ist̄ū vtrem sanctuli impleatis: t sic ad vos reuertet. Cunq̄ illi ex oliuis oleū defluere nō cernerent t virtz dei ad implendū vtrē sibi insistere viderēt: vehementer accensi maioribꝫ hunc verboꝝ cōtumelijs detestari ceperunt. Vir autem

dei vidēs q̄ ex p̄lo oleū nll'o mō exiret aq̄z sibi dari petijt: quā cūctis vidētib⁹ būdixit atz in p̄lo suis manib⁹ iactauit. Ex q̄ ptin⁹ būdictiōe tāta vbertas olei p̄rupit vt lōgobardi q̄ p̄us diu icassū laborauerāt nō solū sua vascula oia sed vtrē q̄z quē vir d̄i detulerat īplerent. Grās agebāt qz is q̄ oleū petere venerat būdicēdo ōdit qō postulabat

Alio q̄z tpe dū vehemēs vbiq̄ fames incubuerat etiā beati Laurentij martyris ecclesia a longobardis fuerat incēsa. Quā vir d̄i restaurari cupiēs mltos artifices ac plures submīstrātes oparios adhibuit. Quibus necesse erat vt quotidiani sumpt⁹ laborantib⁹ sine dilatiōe p̄berent. Sz exigēte eiusdē famis ne citate panis defuit: cepere laborantes instant̄ victū q̄rere qz vires ad laborē p̄ter inopiā nō haberēt. Qō vir d̄i audiēs eos ꝟbis p̄solabat foris p̄mittēdo qō decerat: sz ipe ḡuiter anxiebat int⁹ exhibere cibū nō valēs quē p̄mittebat. Cūq̄ huc illuc q̄z anxi⁹ p̄geret deuenit ad clibanū in q̄ vicine mulieres p̄die coxerāt panes: ibiq̄ incuruat⁹ aspexit: ne fortasse a coq̄ntib⁹ panis remansisset. Tū repente panē mire magnitudis atz insolici candor⁹ inuenit quē detulit q̄dē sed deferre artificib⁹ noluit: ne fortasse alien⁹ eēt z culpā velut ex pietate p̄petraret. Per vicinas ita mulieres hūc detulit eūq̄ oīb⁹ oñdit: ac ne cui eaz remāsisset inq̄siuit. oēs āt q̄ p̄die coxerāt panē suū hūc eē negauerūt: atz panes suos se integro nūero a clibano retulisse pfesse sūt. Tūc letus vir d̄ni p̄rexit ad multos artifices cum vno pane: z vt oīpotenti deo grās agerent āmonuit: z quō eis ānonā p̄buerat īdicauit eisq̄z ad refectionē p̄tin⁹ inuitatis inuentū panē apposuit: q̄b⁹ sufficient plenecq̄ satiatis pl'a ex eo q̄z ipe panis fuerat fragmēta collegit. q̄ frusta die q̄z altero eis ad refectionē intulit: sed idē qō ex fragmentis superat ipa q̄z q̄ apposita fuerāt fragmēta supabat. Factū ē vt p dies decē oēs illi artifices atz oparij ex illo vno pane satiati hūc z quotidie ederēt z ex eo qō quotidie edi posset in crastinū supesset: ac sic fragmenta panis illi⁹ p esum crescerēt z cibū comedentiū ozā repararent.

XLVIII

Sz me diu⁹ mirer⁹ q̄d ī ꝟtute d̄ni sanctulus venerand⁹ vir fecerit exteri⁹: audi ex ꝟtute d̄ni q̄lis interi⁹ fuit. Die etē q̄dā a lōgobardis capt⁹ q̄dā diacon⁹ tenebat̄ liga tus cūq̄ ipi q̄ tenuerāt vt iterficerēt cogitabant. Aduespascente aūt die vir dei sanctulus ab isdē longobardis petijt vt relaxari ei q̄z vita p̄cedi debuisset: qō posse se facere oīno negauerūt. Cūq̄ mortē illi⁹ deliberasse eos cerneret petiuit vt sibi ad custodiam tradi debuisset. Cui p̄tinus rñderūt. Tibi q̄dē ad custodiendū eū damus: sed ea p̄diti one iterposita vt si iste fugerit p eo ipe morieris. Qō vir dei libent̄ accipiēs p̄dictuz diaconū in suā susc̄pit fidē: quē nocte media cū longobardos oēs somno graui depressos aspiceret excitauit z ait. Surge et p̄citus fuge liberet te oīpotens deus. Sz isdē diaconus p̄missionis ei⁹ nō immemor rñdit dicens. Fugere p̄ nō possū qz si ego fugero p me sine dubio ipse morieris. Quē vir dei sanctul⁹ ad fugiendū cōpulit dicēs. Surge z vade: te oīpotens de⁹ eripiat nā z ego in manu ei⁹ sum. Tantū in me p̄n⁹ facere q̄stū ī me ipe p̄miserit. Fugit itaq̄ diacon⁹ z q̄si decept⁹ in medio fideiusso⁹ remā sit. Facto ḡ mane longobardi q̄ diaconū ad custodiendū dederāt venerūt: quē dederāt petierūt. sz hūc venerād⁹ p̄b⁹ fugisse rñdit. Tūc illi inquiūt. Scis ipe meli⁹ q̄d cōuenit. Seru⁹ aūt d̄ni p̄stāter ait. Scio. Cui dixerūt. Bon⁹ hō es: nolum⁹ te p̄uarios cruciat⁹ mori: elige tibi mortē quā vis. Quib⁹ vir d̄ni rñdit dicēs. In manu dei sū mortē me occidite q̄ ipe me occidi permisit. Tūc oīb⁹ q̄ illic aderant longobardis placuit vt eū capite trūcare debuissent. q̄ten⁹ sine graui cruciatu vitā ei⁹ cōpēdiosa morte terminarēt. Cognito ita q̄z q⁹ sanctulus q̄ inter eos p̄sc̄tatis reuerentia magni honoris habebat occidēd⁹ eēt: oēs q̄ in eodē loco inuēti sūt lōgobardi p̄uenerūt. sicē sūt nimie crudelitatis leti ad spectaculū mortis. Circūsteterūt ita q̄z acies. vir aūt d̄ni deductus ī mediū est: atq̄z ex oīb⁹ fortib⁹ virq̄ elect⁹ ē vn⁹ de q̄ dubiū nō esset q⁹ vno ictu caput ei⁹ absc̄deret. Venerād⁹ ḡ vir inē armatos deduct⁹ ad sua arma statim cucurrit nam petiuit vt sibi paululū licentia daret orādi. Cui dū p̄cessuz fuisset in terrā se strauit z orauit. Qui dū paulo diut⁹ oraret: hūc electus interfector calce pulsauit vt surgeret dicēs. Surge z flexo genu tende ceruicē. Surrexit aūt vir d̄ni: genu flexit: ceruicē tetendit: sed tenso collo eductā contra se spatā intuens: hoc vnum fertur publice dixisse: sancte Joannes suscipe illam. Tūc electus carnifex euaginatū gladiū tenens

annisu forti in altū brachium percussurus leuauit: sed deponere nullo mō potuit. Nā repente diriguit: ⁊ erecto in celum gladio brachiū inflexibile remansit. Tūc oīs lōgobardoꝝ turba q̄ ad illud mortis spectaculū aderat in laudis fauorē ꝓuersa mirari cepit: virūq; dei cū timore venerari: q̄ ꝑfecto claruit cui⁹ sctitatis esset. q̄ carnificis sui brachiū in aere ligasset: itaq; postulatus vt surgeret: surrexit: postulat⁹ vt brachium sui carnificis sanaret: uegauit dicens. Ego ꝑ eo nll'o modo orabo nisi mihi antea iuramentū dederit: q̄ cuꝝ manu ista christianū hoiez nō occidat. Sed longobard⁹ isdē (q̄ vt ita dicā) brachiū ꝓtra deū tendendo pdiderat pena sua exigente cōpulsus est iurare sese christianū hoiem nūq; occidere. Tunc vir dei p̄cepit dicēs. Depone manū deorsū q̄ statim deposuit atq; illico adiūxit. Remitte gladiū in vaginā: ⁊ statim remisit. Oēs g̃ tāte ꝥutis hoiem cognscentes boues ⁊ iumēta q̄ dēdari fuerāt certatiz ei offerre in munere volebāt. Sz vir ōi tale suscipe munus renuit: mun⁹ aūt bone mercedis q̄siuit dicens. Si mihi aliq̄d vultis ꝓcedere oēs captiuos q̄s habetz mihi tribuite vt habeā vñ ꝓuob debeā orare. Factūq; est q̄ oēs captiui cū eo dimissi sūt: atz supna gra dispone nente cū se vn⁹ ꝑ vno morti obtulit mlt'os a morte liberauit. Nihil in hac re in sanctulo mirerz: sz pēsa si potes q̄s ille spūs fuerit q̄ ei⁹ tam simplicē mentē tenuit: atq; in tāte ꝥutz culmīe erexit. Ubi em̄ ⁊ ei⁹ anim⁹ fuerit q̄n̄ mori ꝑ ptio tā ꝓstant decreuit: et ꝑ tempali vita fratris vnius desperit suā atz sub gladio cernicē tetēdit. Que g̃ vis amoris illud cor tenuit q̄ mortē suā ꝑ vni⁹ salute ꝓximi nō expauit. Scim⁹ certe q̄ isdem vir venerabilis sanctul⁹ ipa clemēta q̄z lra rū plene ñ nouerat: legz p̄cepta nesciebat sz q̄ plenitudo legz ē charitas legē totā in ōi ac ꝓximi dilectiōe ꝥuauit. Et q̄ō forz in cognitōe nō nouerat: ei int⁹ viuebat ī amore: ⁊ q̄ nūq; fortasse legerat q̄ō de redēptore nr̄o ioānes apl's dixit. Qm̄ sic ille ꝑ nob aiaz suā posuit sic ⁊ nos debem⁹ ꝑ frīb⁹ aiaz pōere: tā sublime apl'icū p̄ceptū faciēdo magis q̄z sciendo nouerat. Cōparem⁹ si placet cū hac nr̄a indocta scia illi⁹ doctā ignorantiā. Ibi h̄ nr̄a iacet vbi illi⁹ disciplina eminet. Nos de ꝥutib⁹ vacui loq̄mur ⁊ q̄i int fructifera arbusta positi odorā⁹ poma nec mā ducamus. ille ꝥutū fruct⁹ carpe nouerat q̄z uis hos' inverbis odorare nesciebat.

Ex quarto libro dialogorum
XLIX

Adhuc in mōasterio meo positus cuiusdā valde venerabl'is viri relatiōe cognoui q̄ō dico. Aiebat em̄ q̄ venerabil⁹ pr̄ noie spes monasteriū ꝓstruxit in loco cui vocabulum ample est. Qui sexti fere miliarij interiacēte spacio a vetusta mrsie vrbe disitūgit. Hūc oīpotens ⁊ misericors de⁹ ab eterno ꝓbere flagellādo pterit: eiq; dispensatiōis sue maximā ⁊ seueritatē ꝥuauit ⁊ gr̄am. Quantūq; eū ꝓus flagellādo dilexerat postmodū ꝑfecte sanando mōstrauit: ei⁹ nāq; oc'los per q̄draginta annoꝝ spacia ꝓtinue cecitatz tenebris p̄essit: nullū ei lumē vel extreme visionis aperiens. Sz q̄ nemo in ꝓbere illi⁹ gr̄a in se destituēte subsistit: ⁊ nisi isdē misericors pr̄ q̄ penā irrogat: patientiā p̄stet: mox ꝑ impatiaz petm̄ nob ipsa auget corre ptio pctōꝝ: fitq; mō miserabil'i vt culpa nr̄a vnde sperare debuit terminū inde sumat augmentū. Idcirco nr̄a de⁹ infirma ꝓspiciēs flagellis suis custodiā p̄miscet: atz in ꝑcussione sua electz filios nūc misericorditer iust⁹ est: vt sint q̄b⁹ debeat postea iuste misereri. Unde venerabilē senē dū exteriorib⁹ tenebris p̄emeret interna luce nunq; destitut. Qui cū flagello fatigaret corpalis habebat ꝑ sctīspūs custodiā ꝓsolationē cordis. Cū ꝥo anni iam q̄dragesimi fuissent in cecitate tps expletū ei dōs lumen reddidit: vicinus suū denūciauit obitū: atq; vt in mōasterijs circūquaq; ꝓstructis verbū vite p̄dicaret ammonuit: quatenus corpis recepto lumine visitatis in circūtu fratrib⁹ cordis lumē aperiret. Qui statiz iussis obtemperās fratrū cenobia circūijt: mandata vite q̄ agendo didicerat p̄dicauit. Quīto decimo ergo die ad monasterium suū peracta p̄dicatione reuersus est: ibiq; fratrib⁹ ꝓuocatz astās in medio sacramentū dñici corporis ⁊ sanguinis sumpsit: moxq; cū eis mysticos psalmorū cātus exorsus est: q̄ illis psallentib⁹ oroni intētus animā reddidit. Omnes ꝥo frēs q̄ aderant ex ore ei⁹ columbā exisse viderūt. Que mox apto oratorij tecto egressa aspicientib⁹ frīb⁹ penetrauit celum. Cui⁹ idcirco animā in columbe specie apparuisse credendū est: vt omnipotens de⁹ ex hac ipsa specie ostenderet ei vir ille q̄z simplici corde seruisset.

Distinctio i

LI

In eadē ꝓuincia Hirsie pbr q̄dam cō-
missam sibi cū magno timore dñi regebat
ecclesiam, qui ex tēpore ordinis accepti p-
sbyteram suā vt sororē diligēs, sed q̄si hostē
cauēs ad se ꝓpius accedere nūq̄ sinebat, eā
q; sibimet appropinq̄re nlla occasiōe ꝑmit
tens: ab ea sibi famliaritat; cōmunionē fū
dit⁹ absciderat. Habēt quippe sancti viri
hoc ꝓpriū. Nam vt semp ab illicitis longe
sint: a se plerūq; licita abscidūt. Unde isdē
vir ne aliquā p eā vnq̄ incurreret culpā: sibi
etiā ministrari p illaz recusabat necessaria.
Hic ergo venerabilis presbyter cum longā
vite implesset etatē: anno q̄dragesimo or-
dinationis sue inardescente graviter febre
correptus ad extrema deductus est. Sz cū
eum presbytera sua conspiceret: solutis iaz
membris quasi in mortem distensum vtruz
ei adhuc vitale spiramē inesset naribus ei⁹
apposita curauit aure dinoscere. Quod il-
le sentiens cui remissi⁹ inerat flatus q̄nto
amplius valuit vt loqui potuisset inferuescē
te spiritu collegit vocem atq; erupit dicens.
Recede a me mulier. Adhuc igniculus vi-
uit: paleam tolle. Illa ergo recedēte cresce
te ꝑ frute corpis cum magna cepit leticia cla
mare dicens. Bene veniāt dñi mei: bene ve
niāt dñi mei: q̄d ad tātillū seruū vestr⁹ estis
dignati ꝓuenire. Uenio: venio. grās ago:
grās ago. Cūq; h̄ iterata crebro voce repe-
teret: quib⁹ hoc diceret: noti sui qui illū cir-
cūsteterūt requirebāt. Quib⁹ ille āmirando
rndit d. Nunq̄d ꝓuenisse h̄ sctōs apl'os nō
videtis: btm̄ Petrū et Paulū ꝑmos apl'o-
rū nō aspicit;. Ad q̄s iter ꝓuersus dicebat
Ecce venio: ecce venio. atq; inter hec verba
aiam reddidit. Etq; veracit sctōs apl'os vi-
deret eos etiaz sequēdo testatus est. Quod
plerūq; cōtingit iustis vt in morte sua san-
ctorū precedentiū visiones aspiciāt. ne ip̄az
mortis sue penalem sententiam pertimescāt
Sed dum eor menti eternorum ciuiuz so-
cietas ostenditur a carnis sue copulatione
sine doloris et formidinis fatigatione sol-
uantur.

LII

Interea neq; hoc silendū arbitror q̄d mi
hi p̄sonar grauiū atq; fidelium est relatiōe
cōpertum. Hothorū nanq; tēpore huius vr
bis nobilissima puella galla simachi cōsu-
lis ac Patricij filia inter adolescentie tēpo
ra marito tradita in vn⁹ anni spacio eius ē
morte viduata. Quā dum feruente mundi
copia ad iterandū thalamū et opes z etas
vocarent: magis elegit spiritalibus nupti
is copulari deo: in quibus a luctu incipi-
tur: sed ad gaudia eterna peruenit: q̄ car-
nalibus nuptijs subiici: que a leticia sem-
per incipiunt: et ad finem cum luctu ten-
dūt. Huic autem cum valde ignea consper
sio corporis inesset: ceperunt medici dice-
re: Quia nisi ad amplexus viriles rediret:
calore nimio contra naturam barbam essz
habitura. quod ita post factū est. Sed san
cta mulier nihil exteriozis deformitatis ti
muit: que interiozis sponsi speciez amauit
Nec verita est si hoc ī illa fedaretur: quod
a celesti sponso in ea nō amaretur. Hor
ergo vt eius cōiunx defunctus est: abiecto
seculari habitu ad omnipotētis dei serui-
tium sese apud beati Petri apostoli eccles
am mōasterio tradidit: ibiq; multis ānis
simplicitati cordis atq; oratōni dedita lar
ga indigentib⁹ elemosynarū opera impen-
dit. Cunq; omnipotēs deus perennē iam
mercedē reddere eius laborib⁹ decreuissz:
cancri vlcere in māmilla percussa est. No
cturno autē tēpore ante lectū illius duo cā
delabra lucere cōsueuerant: quia videlicet
amica lucis nō solum spiritales sed et iaz
corporales tenebras odio habebat. Que
dum nocte quadā ex hac eadem iaceret in-
firmitate fatigata: vidit beatū Petrum in-
tra vtraq; candelabra ante lectulū suū asti
tisse: nec perterrita timuit: sed ex amore su
mens audaciā exultauit: eiq; dixit. Quid ē
dñe mi. Dimissa sunt mihi peccata mea?
Cui ille benignissimi vt est vultus inclina
to capite annuit dicēs. Dimissa veni. Sz
quia quandā sanctimonialē feminam ī eor
dem monasterio pre ceteris diligebat: ilico
Galla subiūxit. Rogo vt soror benedicta
mecum veniat. Cui ille respondit: Non: sz
illa talis tecum veniat. hec vero quā petis
die te erit tricesimo secutura. His ergo ex
pletis apostoli visio assistētis z colloquen
tis ablata est. At illa protinus cuncte cō-
gregatōis matrē accersiuit: eiq; quid vide
rit quidve audierit indicauit. Tertio autē
die cū ea que fuerat iussa soror defuncta ē.
Illa ꝯo quā ipa poposcerat tricesimo die
subsecuta est. Quod factū nūc vsq; in eodē
mōasterio manet memorabile. Sicq; hoc
a precedentibus matribus traditum nar-
rare illic subtiliter solent iuniores q̄ nunc

sunt sctimoniales ꝑgines: acsi illo in tẽpore huic tãgrãdi miraclo ꝛ ipe affuissent

LII

In ea porticu q̃ eũtibꝫ ad eccl'iaꝫ btī Clementis ꝓxia erat, fuit q̃dã Seruul⁹ noīe: q̃ qdem paup reb⁹: sꝫ meritꝫ diues erat: quez longa egritudo dissoluerat. Hã exq̃ illũ scire potuim⁹: vsq; ad finẽ vite paralytic⁹ iacebat. Quid dicã: qz stare nõ poterat: q̃ nũq; in lecto suo surgere vel ad sedẽduz valebat: nũq; manũ suã ad os ꝓducere: nũq; se potuit in latus aliud declinare. Huic ad seruiẽdũ mater cuz fratre aderat, et quicq̃d ex elemosyna poterat accipe hoc eoꝝ mãibꝫ pauperibꝫ erogauit. Neq; q̃ lras nouit: sed scripture sacre sibimet codices emerat ꝛ religiosos q̃sq; in hospitiũ sucipiẽs: hos coꝝ se legere studiose faciebat. Factumq; ẽ vt iuxta modũ suũ plene sacrã scripturã disceret: cũ sicut dixi lras fundit⁹ igraret. Studebat i dolore sp grãs agere: hymnis ꝛ dei laudibꝫ diebꝫ et noctibꝫ vacare. Sed cũ iã tps adesset vt tãta ei⁹ patiẽtia remunerari debuisset: mẽbroꝝ dolor ad vitalia redijt. Cũq; iã se morti primũ agnouit: pegrinos viros atz in hospitalitate susceptos ãmonuit vt surgerẽt et cũ eo psalmos ꝓ expectatiõe sui exit⁹ decantarẽt. Cunq; cũ eis et ipe moriẽs psalleret: voces psallentiũ repente ꝓsecuit cuz terroꝛe magni clamoris dicẽs, Tacete: Nũ quid nõ auditis q̃nte resonãt laudes in cel'. Et cũ ad easdez laudes q̃s intus audierat: aure cordis attẽderet: sctã illa aĩa carne soluta est: qua scz exeũte tãta illic fragrantia odoris aspsa est vt oẽs illi q̃ aderãt iestimabili suauitate replerent, ita vt ꝓ hoc patenter agnoscerẽt q⁹ eã laudes in celo susceptisset. Cui rei monachus noster interfuit q̃ nũc vsq; viuit ꝛ cũ magno fletu attestari solet: qz q̃ usq; corpus eius sepulture traderẽt: ab eoꝝ naribꝫ odoꝛ illi⁹ fragrantia nõ recessit.

LIII

Eo tpe q̃ monasteriũ petij: an⁹ q̃dã Redẽpta noīe in sctimoniali habitu ꝓstituta in vrbe hac iuxta btẽ Marie sp ꝑgis manebat eccl'iaz. Hec illi⁹ Irundinis discipla fuerat q̃ magnis ꝑtutibꝫ pollẽs sup ꝓdestinos mõtes vitã heremiticaz duxisse ferebat. Huic aũt Redẽpte due in eodez habitu discipule aderãt, vna noīe Romula: ꝛ altera q̃ nũc ad huc supest: quã q̃dẽ facie scio: sꝫ noie nescio Tres itaq; be in vno habitaculo ꝓmorantes, moꝝ quidẽ diuitijs plenaz, sed tñ rebꝫ pauperẽ vitã ducebãt. Hec aũt quã ꝓfatus sum Romula aliam cõdiscipulaz suã quam predixi magnis vite meritis anteibat. Erat q̃ppe mire patientie: summe obedientie: custos oris sui ad silentium: studiosa valde ad cõtinue oratonis vsum. Sedq; plerũq; hi quos iã ꝓfectos homies estimãt adhuc in oculis sũmi opifici aliq̃d impfectõis hñt sicut sepe imperiti hoies necdũ ꝓfecte sculpta sigilla ꝓspicim⁹: ziã q̃si ꝓfecta laudam⁹: q̃ tamẽ adhuc etiã artifex ꝓsiderat ꝛ limat. Laudari ea audit ꝛ tñ ea tũdere melioraõdo nõ desinit. Hec quã ꝓdixi Romula ea quaz greco vocabulo medici paralysim vocant, molestia coꝛpali ꝓcussa est: multisq; annis i lecto decubãs, pene oĩi iacebat mẽbroꝝ officio destituta. Hec tñ hec eadẽ eius mẽtem ad impatientiã flagella ꝓduxerũt. Naz ipa ei detrimẽta mẽbroꝝ facta fuerãt incrementa virtutũ, q̃ tanto soliciti⁹ ad vsũ oratonis excreuerat, q̃nto et aliud q̃dlibz agere nequaq; valebat. Nocte ḡ quadã eandẽ Redemptã quã ꝓfatus sum que vtrasq; discipulas suas filiaꝝ loco nutriebat vocauit dicẽs, Mater veni: mater veni, q̃ moꝝ cum alia e⁹ ꝓdiscipula surrexit sic vtrisq; referentibus ꝛ multis res eadẽ claruit: ꝛ ego q̃z in eodẽ tpe agnoui. Cũq; noctis medio lectulo iacẽtis assisterẽt: subito celit⁹ lux emissa oĩe illius cellule spaciũ impleuit: et splendoꝛ tante claritatꝫ emicuit: vt coꝛda assistẽtiũ inestimabili pauoꝛe ꝓstringeret: atq; vt post ipe referebant oĩe in eis coꝛpus obrigescerẽt: et in subito stupoꝛe remanerẽt. Cepit nãq; q̃si cuiusdã magne multitudinis ingrediẽtis sonitus audiri: ostiũ cellule cõcuti: acsi ingrediẽtiũ turba ꝓmereť: atz vt dicebant: intrãtium multitudinẽ sentiebãt. Sz nimietate timoris ꝛ luminis videre nõ poterant, quia eaꝝ oculos ꝛ pauoꝛ deprẽsserat, et ipa tanti luminis claritas reuerberabat, quã lucẽ ꝓtinus miri est odoris fragrantia subsecuta: ita vt eaꝝ animũ quez lux emissa terruerat odoris suauitas refoueret. Sed cũ vim claritatis ferre nõ possent cepit eadẽ Romula assistentẽ ꝛ tremẽtẽ Redemptã suoꝝ moꝝ magistrã blãda voce cõsolari dicens, Noli timere mat: nõ moꝛioꝛ mõ. Cũq; hoc crebro diceret paulatim lux q̃ emissa fuerat: subtracta est: sz is q̃ subsecut⁹ ẽ odoꝛ remãsit. Sicq; dies secũdus ꝛ tertius trãsiuit vt aspsa fragrãtia odoris maneret. Nocte ḡ q̃rta eandẽ magistrã suã iteꝝ vocauit

Qua veniēte viaticū petīt ⁊ accepit. Hec dū ꝙ eadē redēpta vl alia ei⁹ ꝯdiscipla a lectulo iacēt⁹ abscesserat, ⁊ ecce sbito ī platea añ eiusdē cellule ostiū duo chori psallētiū ꝯstiterāt, ⁊ sic dicebāt: sex⁹ ex vocib⁹ se discreuisse psalmodie cāt⁹ dicebāt viri ⁊ femine rñdebāt. Cūq; ante fores cellule exhiberēt celestes exeqe: sctā illa aīa carne soluta est atq; ī celū ducta, q̄ntoq; chori psallētiū alti⁹ ascēdebāt: tāto cepit psalmodia leni⁹ audiri q̄sq; ⁊ eiusdē psalmodie soni tus ⁊ odoris suauitas elōgata finiret.

LIIII

Sz neq; ꝟ sileā q̄ ꝑdict⁹ ꝓbr dei famul⁹ ꝺ sorore sua Musa noīe puella pua narrare ꝯ sueuerat dicēs q̄ q̄dā ei nocte ꝑ visionē sctā dei genitrix ꝙgo Maria apparuit: atq; coeuas ei ī albis vestib⁹ puellas ostēdit, q̄b⁹ cū illa admisceri apperet sz se eis iūgere ñ auderet: btē Marie sp ꝙgīs ē voce req̄sita an vellet cū eis eē: atq; ī ei⁹ obsequio viuere. Cui cū puella eadē dicerz: volo: ab ea ꝑtin⁹ mādatū accepit: vt nihil vltra leue ac puellare ageret: a risu ⁊ ioc⁹ se abstīneret: sciēs ꝑ oīa q̄ int eas ꝙgies q̄s viderāt ad ei⁹ obsequiū die tricesimo vēiret. Quib⁹ visis ī cūct⁹ suis moribus puella mutata ē: oēmq; a se leuitatē puellar⁹ vite magꝭ grauitat⁹ deterſit manu. Cūq; eā parētes ei⁹ mutatā esse mirarent: req̄sita rē retulit: q̄d sibi btā dei gēitrix iusserit: vl q̄ die essz itura ad obsequiū ei⁹ ĩdicauit. Tū p⁹ vicesimū q̄ntū die febre correpta ē, die āt tricesimo cū horā exit⁹ ei⁹ appropiq̄ssz eādē btāz genitricē dei cū puell q̄s ꝑ visionē viderat ad se vēire ꝯspexit. Cui etiā se vocāti rñdere cepit, ⁊ depssis reuerent oculis apta voce clamare, Ecce dña venio: ecce dña venio. In q̄ etiā voce spm̄ reddidit, ⁊ ex ꝙgineo corpore habitatura cū sctis ꝙginib⁹ exiuit

LV

Et si oēs baptizatos infantes atq; ī ea dē infantia morientes ingredi regnū celeste credendū est: oīes tū paruulos qui, s, loq̄ pñt reg̃ celestia ingredi credēdū ñ est, q⁹ nō nullis paruul⁹ eiusdē regni celest⁹ adit⁹ a parētib⁹ claudit si male nutriāt. Nam quidā vir cūctis in hac vrbe notissimus ante triennīū filiū habuit annoꝝ sicut arbitror q̄nq;. Quē nimis carnalit⁹ diligēs remisse nutriebat: atz idē puul⁹: qđ dictu gue ē mor vt eius animo aliq̄d obstitisset maiestatez dei blasphemare consueuerat. Qui in hac ante trienniū mortalitate pcussus venit ad mortē. Cūq; eū su⁹ pater in sinu teneret: sic hi testati sunt q̄ ꝑsentes fuerūt, malignos ad se spūs venisse tremētib⁹ oc̄lis: puer aspiciēs cepit clamare. Obsta pater: obsta: q̄ clamas declinabat faciē: vt se ab eis in sinu patris abscōderet. Quē cū ille trementē req̄reret: q̄d videret puer adiūxit dī. Mauri homines venerūt q̄ me tollere volūt. Qui cū ꝟ dixisset maiestat⁹ nomē ptinus blasphemauit ⁊ aīam reddidit. Ut em̄ oīpotēs de⁹ oīderet p q̄ reatu talib⁹ fuiss⁹ executoribꝰ tradit⁹, vñ viuentē pī su⁹ noluit corrigere, ꝟ morientē pmisit iterare: vt q̄ diu p diuinitatis patientiā blasphem⁹ vixerat q̄nq; p diuinitat⁹ iudiciū blasphemaret ⁊ moreret: q̄tenus reatū suū pater ei⁹ agnosceret, q̄ paruuli filij aīam negligēs, puulū peccatorem gehenne ignib⁹ nutrisset.

LVI

In monasterio meo q̄dam ante decennium Heronci⁹ dicebat, q̄ cū graui molestia corpis fuisset depressus in visiōe nocturna albatos viros ⁊ clari oīno habit⁹ ī hocip̄z monasteriū descēdere: de supioribꝰ aspexit, q̄ dum coram lecto iacētis assisterēt: vnus eoꝝ dixit, Ad hoc venim⁹ vt de monasterio Gregorij q̄sdā frēs in militiā mittam⁹: atq; alteri p̄cipiēs adiūxit, Scribe Marcelliānū et Valentinianū atz alios quoꝝ nūc nomina nō recordor. Quib⁹ expletz addidit d, Scribe ⁊ hūcip̄m q̄ nos aspicit. Ex q̄ visione certus reddit⁹ ꝑdict⁹ frater facto mane innotuit fratrib⁹ qui essent ex eadē cella morituri quos se etiā denūciauit esse secuturū. Tum die alia ꝑdicti fratres mori ceperūt: atq; sub eodē ordine se in morte secuti sunt q̄ fuerūt in descriptiōe noīati. Ad extremuz ꝟo ⁊ ipe obīt qui eosdem fratres morituros preuidit.

LVII

In ea mortalitate que patricij narsi tēporibus hanc vrbem vehement afflixit in domo Valeriani rhomāe vrbis aduocati puer armentarius fuit p̄cipue simplicitatis et humilitatis. Cuz ꝟo eiusdem aduocati domus eadem clade vastaret: isdem puer pcussus est et vsq; ad extremuz deduct⁹: q̄ subito sublatus a ꝑsentib⁹ redīt: sibiq; dñm suū fecit vocari: cui ait, Et ego in celo fui: ⁊ qui ꝺ hac domo morituri sunt agnoui. Ille atq; ille morituri sunt: tu vero non timeas: quia hoc in tpe moritur⁹ non es. Ut vero sciaꝝ

q̄ me fuisse i celo vex̄ fateor. ecce accepi illic vt linguis oīm loquar. nūq̄d nō cognitū tibi fuit grecā linguā me oīno nescisse: z tū grece loq̄r vt cognoscas an verū sit q̄ me oēs linguas accepisse testificor. Cui tunc grece dñs suꝰ locutus ē: atz ille in eadē lingua rñdit: vt cūcti q̄ aderāt mirarent. In eadem q̄z domo p̄dicti narsi spatariꝰ milgar māebat q̄ festinc ad egrū deducꝰ ei milgarica lingua locutus est. sed ita puer ille in italia natꝰ z nutritꝰ in eadē barbara locutiōe rñdit: acsi eadē fuisset gēte generatꝰ. Mirati sūt oēs q̄ audiebāt: atz ex duaꝝ linguaꝝ experimēto q̄s eū antea nescisse nouerāt crediderūt de oīb⁹ q̄s pbare mīme valebāt. Tūc p biduū morꝭ eiꝰ dilata est: q̄z die tertio q̄ occulto iudicio nesciꝭ manꝰ ac brachia: lacerto sq̄z suos dentib⁹ laniauit: atz ita a corpe exiuit. q̄ mortuo oēs illi q̄s p̄dixerat ex hac ptinꝰ luce subtracti sunt. Nullusq̄z in illa domo ex eadē tēpestate defunctus est. qui voce illiꝰ denunciatus nō est.

LVIII

Neq̄z ꝟ silendū puto qō ō theophanio centūcellenꝭ vrbis comitē eadē vrbe positus multꝭ attestātib⁹ agnoui. Fuit nāq̄z vir miscōie actib⁹ dedit⁹: bonis opib⁹ intētus: hospitalitati p̄cipue studēs: exercēdis q̄dē comitat⁹ curꝭ occupatꝰ agebat terena z tpalia: q̄z vt post in fine claruit magꝭ ex debito q̄ ex intētiōe. Nā cū ꝑpinq̄nte mortꝭ eiꝰ tpe grauissima aerꝭ tēpestas obsisteret: ne ad sepeliendū duci potuisꝭ: eū vxor sua cū vehemētissimo fletu inq̄siuit di. Quid faciā: quō te ad sepeliendū ejcio q̄ ostiū domus huiꝰ p nimia egredi tēpestate nō possum. Tunc ille rñdit. Noli mulier flere: q̄ mox vt ego defunctus fuero eadē hora serenitas redibit. Cuius ptinus z vocē mors z mortē serenitas secuta ē. Qō signū etiā alia admiranda z nō minora sūt signa comitata. Nā manus eiꝰ z pedes podagre humore tumescētes ꝟsi i vulneribus fuerūt: z pfluēte sanie putrebāt: Sz dū corpꝰ ex more ad lauādū essꝭ nudatū: ita manꝰ pedesq̄z eiꝰ sani inuēti sūt acsi nūq̄z vulnerꝭ aliq̄d habuissēt. Ductꝰ ita q̄z ac sepultꝰ ē. cuiusq̄z ꝟiugi visū ē vt quarto die i sepulcro illiꝰ marmor q̄ suppositū fuerat mutari debuisꝭ: Qō vicz marmor corpori eiꝰ suppositū dū fuisset ablatū tāta ex corpe eiꝰ fragrātia odorꝭ emanabat: acsi ex putrescēte carne ipiꝰ p ꝟmib⁹ aromata fer-

 (buissent.

Theoderici regis tpib⁹ pater soceri mei in sicilia exactiōez canonis egerat atz ad ita lia redibat. Cuiꝰ nauis appulsa est ad insulam q̄ lipparis appellat. Etq̄ illic vir quidam solitarius magne ꝟtutis habebat: dū naute nauis armamēta reparārēt: visum ē p̄dicto patri soceri mei ad eundē virum p gere seq̄z eius oratiōib⁹ cōmendare. q̄s vir domini cū vidisꝭ eis inter alia colloquēs dixit. Scitis quia rex Theodericꝰ mortuus est. Cui illi ptinꝰ respondērūt. Absit. Nos eū viuentē dimisimꝰ et nihil tale ad nos de eo nūc vsq̄z platuz est. Quib⁹ dei famulus addidit dicens. etiā mortuus est. Nam hesterna die hora nona inter Joānem papaz et Simachuz patriciū discīctus atq̄z discalciatus et vinctis manib⁹ deductꝰ in hac vicina vulcani olla iactatꝰ ē. Quod illi audientes solicite ꝟscripserūt diē atz in italiā reuersi eodē die Theodericū regē fuisse inuenerūt mortuū. q̄ die eius exitꝰ atz suppliciū dei famulo fuerat ostensum. Etq̄ Joānem papam affligendo in custodia occidit. Simachū q̄z patriciū ferro trucidauit ab illis iuste mitti in ignez apparuit quos i hac vita iniuste iudicauit.

LIX

Sothoꝝ tpe q̄daz spectabilis vir Reparatus noīe venit ad mortē. Qui dū diu infirmatus ac rigidꝰ iaceret: visū est q̄ ab eo fundi tus flatus vitalis exisset atz exanime remā sit corpꝰ. Cūq̄z essent et multi q̄ ꝟuenerāt et eū iā mortuū familia lugeret: subito redit: et cūctoꝝ plangentiū in stupore ꝟse sūt lachrymę. Qui reuersus ait. Liti⁹ ad eccl'iaz beati Laurentij martyris q̄ ex noīe conditoꝝ Damasi vocat puerꝝ mittite z q̄d de Tiburtio p̄sbytero agat videat z renunciare festinet. Qui vicz tūc Tiburtiꝰ carnalib⁹ desideriꝭ subiacere ferebat. Cuius adhuc vite morū q̄z bñ q̄z Florētius eius nūc eccl'ie p̄sbyter meminit. Cū ꝟo puer pgeret narrauit ille dez Reparatus q̄ ad se reuersus fuerat q̄d de illo vbi ductꝰ fuerat agnouit di. Paratꝰ fuit rogus ingēs. deductꝰ aūt Tiburtiꝰ pbr in eo est suppositꝰ: atz suppositō igni cōcrematus. Alius aūt parabat rogus cuiꝰ a terra in celū cacumen tendi videbatur. Cui emissa voce clamatum est cuius esset. His ergo dictis statim Reparatus defunctꝰ est. Puer ꝟo q̄ transmissus ad Tiburtiū fuerat iaz eū mortuū inuenit: qui videlicet Reparatꝰ ductꝰ ad loca penaꝝ: dū vidit redīt narra-

nit ⁊ obūt apte mōstrāt: qz nob illa nō sibi viderat: qb dū adhuc ꝓcessū ē viuere licz et a malis opib emēdare. Rogū ꝑo ꝓstrui repat vidit: nō q apd īfernū ligna ardeāt vt ignis fiat, sz narratur h viuētib illa de incēdio prauoz vidit ex qb nutriri apd viuētes corpal ignis solet, vt p hec assueta audiētes discerēt qd de īsuetis timere debuissent

LXI

Quidā curialis i Valeriana puicia sctissimo pascali sabbato iuuēculā cuiusdā filiaz i baptismate suscepit. ⁊ p ieiuniū domū reuersus mlto vino inebat eādē filiolaz suā secū manere petijt. eāqz nocte illa qd dictu nefas ē pdidit. Cūqz mane facto surrexissz re cogitare cepit vt ad balneū pgeret acsi aq balnei lauaret maculā peti. Perrexit igit: lauit cepitqz trepide ecclīaz ingredi. sz si tāto die ad ecclīā n iret erubescebat hoīes. si ꝑo iret ptimescebat iudiciū dei. Vic itaqz hūana pecūdia. pretit ad ecclīā sz tremebūd ac panēs stare cepit. atz p singula momēta suspect q hora īmūdo spūi traderet: ⁊ corā oi pplo vexaret. Cūqz vehemēt timeret ei i illa missaz celebritate q si aduersi nihil ꝓtigit. q let exiuit ⁊ die alto ecclīā iā secur itrauit. factūqz ē vt p ser cōtinuos dies let ac secur pcederet: estimās q ei scel dūs aut n vidissz: aut visū misi cordit dimisissz. Die āt septio subita morte defūct ē. Cūqz sepulture tradit fuissz p lōgū tps vidētib cūctis ō sepl'cro ei flāma exiuit. ⁊ tādiu ossa ei ꝓcremauit q usqz oē sepulcz ꝓsumeret. ⁊ tra q i tuml'o collecta fuerat defossa videret. qd vicz oipotēs dei faciēs oīdit q d ei aīa i occl'to ptulit cui corp añ humanos ocl'os flāma ꝓsūpsit. Qua i re nob qz audiētib h exēplū formidis dare dignat ē q ten ex hac ꝓsideratōe colligam q d aīa viuēs ac sentiēs p reatu suo patit si tāto ignis supplicio etiā insensibilia ossa ꝓcremant.

LXII

Petr q dā mōach et regiōe ort hybnie loco vaste solitudis cui Euassa nomē ē inherebat. h p q hemū pet molestia corporis intueniēte defūct ē. Sz ptin corpi fisti tut iferni se supplicia atqz inūera loca flā maz vidisse testabat. q etiā q sdā hui secli potētes i eisdē flāmis suspēsos sevidisse narrauit. q cū iā ꝺduct eēt vt i illo iāz ipe mergeret subito āgelū corusci habit apparuisse fatebat q eū i ignē mergi ꝓhiberet. cui ⁊ dixit. Egredere ⁊ q liter tibi post hec viuendū sit cautissime attēde. postqz vocē paulatim recalescētib mēbris ab eterno mortis somno euigilās: cūcta q circa illū fuerāt gesta narrauit: tātisqz postmodū se vigilijs iejunijsqz constrinxit vt inferni eū vidisse ⁊ p timuisse tormenta: ⁊si taceret lingua cōuersatio loqueret.

LXIII

Ante trienniuz qz in hac pestilētia q hāc vbē clade vehemētissima depopulauit in q etiam corporali visu sagitte celitus venire et singulos quosqz ferire videbant. Quidam miles in hac eadem nostra vbe pcussus ad extrema puenit: qui eductus e corpe exanimis iacebat: sed citius redijt: ⁊ q euz eo fuerant gesta narrauit. Aiebat em sicut tūc et res multis innotuit. qz pōs erat sub quo niger atz caliginosus fetoris intolerabilis nebulā exhalans fluuius decurrebat. Transacta aūt ponte amena prata erant: atqz virentia odoriferis herbaz floribz adornata: in quibz albatoz hoīm ꝙuēticula esse videbant. Tantusqz in loco eodē odor suauitatis inerat: vt ipa suauitatz fragrantia illic omnes deambulantes habitantesqz saturaret. Ibi mansiones diuersoz singule multitudine lucis plene: ibi quedā mire potētie edificabat dom q aureis videbat latercul ꝓstrui. sz cui esset nō potuit agnosci. Erāt ꝑo sup ripā pdicti fluminis nōnulla habitacula. sed alia exurgentis fetoz nebula tegebant. alia antē exurgēs fetor ex flumine minime tāgebat. Hec ꝑo erat in pdicto pōte pbatio vt quisqs p eū iniustoz vellz trāsire in tenebroso fetētiqz fluuio laberet. Iusti ꝑo quib culpa nō obstitit securo p eum gressu ac libero ad loca amena puenirēt. ibi se etiā Petrū ecclīastice familie maiorē qui ante quadriennīū d efunctus est deorsuz positū in locis isti teterrimis magno ferri pōdere religatū ac depressuz vidisse confessus est. qui dū req̄reret cur ita essz. ea se dixit audisse q nos qui eū i hac ecclesiastica domo nouimus sciētes acta eius recolim. dictuz nanqz est. Dec idcirco patit. quia si quid ei p facienda vltione videbat ad inferendas plagas plus ex crudelitatz desiderio qs obediētia seruiebat. quē sic fuisse nullus q illum nouit ignorat. ibi se et quēdā pegrinū psbyterū vidisse fatebat: q ad pdictū pōtē veniēs tāta p eū auctoritate trāsijt q̄nta et h sinceritate vixit. In eodē ponte q̄qs Stephanuz

quendā se cognouisse testatus ē: q̄ dū transire voluisset ei⁹ pes lapsus ē: ⁊ ex medio corpore iā extra pōtē deiect⁹ atq; a q̄busdā teterrimis virs ex flumie surgentib⁹ p coxas deorsū: atq; a q̄busdā albatis ⁊ speciosissimis viris cepit p brachia sursuz trahi. Cūq; ꝑ luctamē esset vt hūc boni spūs sursū: mali deorsuz traherēt: Ipe q̄ hec videbat ad corp⁹ reuersus ē. ⁊ q̄d ō eo plen⁹ gestū sit minime cognouit. q̄ in re eiusdē stephani vita dat intelligi: q⁹ in eo mala carnis cū elemosynar opatiōe certabāt. Qui em̄ p coxas deorsuz p brachia trahebat sursū patet nimiz. q⁹ et elemosynas amauerat ⁊ carnis vicijs pfecte nō restiterat q̄ eū deorsū trahebāt: sed i illo occulto arbitri examine qō in eo viceꝛit ⁊ nos et euz q̄ vidit ⁊ reuocat⁹ est latet. Cōstat tm̄ q⁹ isdez stephan⁹ postq̄ ⁊ inferni loca vidit ⁊ ad corp⁹ redijt vitā pfecte mime correxit: q̄ p⁹ ml'tos ānos de corpe adhuc ad certamē vite ⁊ mortis exiuit. Qua de re colligit q⁹ ipa q̄z inferni supplicia cū demōstrant: alijs ꝑ ad adiutoriū: alijs ꝓ ad testimoniū fiat: vt isti videāt mala q̄ caueāt: illi ꝓ eo ampli⁹ puniant: q̄ inferni supplicia iā visa et cognita vitare noluerāt.

LXIII

Juxta nos q̄dam Deusdedit noīe religiosus habitabat q̄ calciamēta solebat opari: de q̄ alter p reuelatiōez vidit q⁹ ei⁹ dom⁹ edificabat: sed in ea ꝓstructores sui in solo die sabbati videbāt opari: q̄ eiusdē viri post modū vitā subtilit rēqrēs inuenit: q⁹ ex his q̄ diebꝫ singulis laborabat q̄cquid ex victu et vestitu supesse potuisset: die sabbato ad bti Petri eccl'iam deferre ꝓsueuerat: atq; in digētib⁹ erogare. Qua ex re ꝑpende: q⁹ non immerito domus ipsius fabrica sabbato crescebat.

LXV

Tres sorores pater me⁹ habuit q̄ cūcte tres sacre ꝙgines fuerūt: quaꝝ vna Tarsilla: altera Bordiana: alia Emiliana dicebat vno oēs ardore cōuerse: vno eodēq; tpe sacrate: sub districtiōe regl'ari degētes in domo ꝓpria socialē vitā ducebāt. Cunq; essent diuti⁹ in cadē ꝙuersatiōe cepit q̄tidianis incremētis in amorē ꝙditoris sui Tarsilla et Emiliana succrescere. Et cū solo hic esset corpe q̄tidie aīo ad eterna transire. At ꝓtra Bordiane anim⁹ cepit a caloꝛe amoꝛs intimi p q̄tidiana detrimēta tepescere: ⁊ paulisper ad hui⁹ seculi amorē redire. Crebro autem Tarsilla dicere Emiliane sorori sue cū magno gemitu solebat: Video Bordianā sororē meā de nostra sorte nō esse. Perpendo em̄ quia foras defluit et cor ad qō ꝓponit nō custodit. quā curabāt q̄tidie blanda redargutione corripe atq; a leuitate morū ad grauitatē sui habitus reformare. Que quidem resumebat vultū subito grauitatis inter verba correptionis. sed cum eiusdez hora correptionis transisset transibat protinus ⁊ supducta grauitas honestatis: morq; ad leuia ꝓba redibat: puellarū gaudebat societate laicarū: eiq; psona valde onerosa erat quecūq; huic mōo dedita nō erat Quadam ꝓo nocte huic Tarsille que inter sorores suas virtute cōtinue oratiōis: afflictionis studiose: abstinētie singularis: grauitate vite honorabilis in honore ⁊ culmine sanctitatis excreuerat: sicut ipa narrauit p visiōnē attau⁹ meus felix huius rhomane ecclesie antistes apparuit: eiq; mansionē ꝑpetue claritatis ostendit dicēs. Veni quia in hac te lucis mansione suscipio. Que sub sequenti die mor febre correpta ad diez puenit extremū. Et sicut nobilib⁹ feminis viris q; morientib⁹ multi conueniūt qui eorū primos consolent. Et sic eadē etiā hora q̄ emi sit spiritū multi viri ac femine eius lectulus circūsteterūt: inter quas mater mea affuit. Tum subito illa sursū respiciēs: Jesum venientē vidit: et cū magna animaduersiōe cepit circūstantib⁹ clamare dicens. Recedite Jesus venit. Cūq; in eū intenderet quē videbat sancta illa anima e carne soluta est. Tāq; subito fragrantia miri odoris aspersa ē vt ipa quoq; suauitas cunctis ostenderet illic auctorē suauitatis venisse. Cūq; corpus eius ad lauandū more mortuoꝝ esset nudatum: longe oratiōis vsu in cubitis ei⁹ ac genibus camelorum more inuenta est obdurata cutis excreuisse: et quid spiritus eius semp egerit caro mortua testabat. Hec aūt gesta sunt ante dñici natalis diē. Quo transacto mor Emiliane sorori sue p visitationē nocturne visionis apparuit dicēs. Veni vt q⁹ dñicū natalē sine te feci sanctā theophaniaꝝ iā tecū faciā. Cui illa ptin⁹ ō sorors sue Bordiane salute sollicite rūdit. Etsi sola venio sororē nr̄aꝝ Bordianā cui dimitto Cui sic aserebat tristi vultu itq; dixit. Uēi: Bordiana etei soror nr̄a int' laicas deputata ē. Quā visiōez mor molestia corpis ē secuta: atq; ita vt dictū fuerat añ dñice apparitōis diē cadē

molestia ingueſcēte ōfūcta ē. Bordiana āt mor vt solā remāsisse se repperit ei⁹ p̄uitas excreuit. Hā oblita dñici tm̄oꝛ: oblita pudoꝛ & reuerētie. oblita ꝓsecratiōis ꝓducto rē agroꝝ suoꝝ postmodū maritū duxit.

LXVI

Jnq̄t⁹ valde Theodoꝛ⁹ noīe puer fuit q̄ l meū mōasteriū frēz suū moribꝫ & ꝓuersatō secut⁹ ē. Cui nimiꝫ gue erat siq̄s p̄ sua alíq̄d salute loq̄ret. Bōa āt nō solū nō facere: sz audire ñ poterat. Flūcꝫ se ad sctē ꝓuersatōis bituz vēire iurādo: iraſcēdo: deridēdo testabat. Jn hac āt pestilētia q̄ nup hui⁹ vr bis pl̄m ex pte mag̃ ꝓsūpsit pcuss⁹ i inguīe pduct⁹ ē ad mortē. Cūcꝫ extremū spm̄ ageret ꝓuenert frēs vt egressū aīe isti⁹ orādo p tegerēt: iā coꝛp⁹ ei⁹ ab extrēa erat pte p̄moꝛtuū in solo tm̄mō pectoꝛe vital' adhuc caloꝛ anhelabat. Cuncti āt frēs tāto p eo cepere enixi⁹ orare q̄nto eū iā videbāt sub celeritate discedere. Tūc repēte cepit isdē frib⁹ assistētib⁹ clamare atcꝫ cū magnis vocib⁹ oꝛones eoꝛū intrūpe dī. Recedite: ecce draco ad deuoꝛādū dat⁹ sū: q̄ ꝑ p̄tiā viaz me deuoꝛare nō p̄t. Caput meū i suo oꝛe iā absoꝛbuit: date locū vt me nō amplí⁹ cruciet: sed faciat qō factur⁹ ē. Si ei ad ꝺuoꝛādū dat⁹ sū q̄re ꝑ vos moras patioꝛ? Tunc frēs ei cepert dicere: q̄d ē qō loq̄ꝝ frat⁹? signū tibi sctē crucꝫ ip̄rime. Rūdebat ille magnis clamoribꝫ dī. Uolo me sig̃re sz nō possum: qz squamis hui⁹ draconis p̄moꝛ. Cūcꝫ h̄ frēs audirēt ꝑstrati i traz cū lacꝛymis cepert ꝑ ereptiōe illi⁹ vehemēti⁹ oꝛare. & ecce subito cepit eger cū magnis vocib⁹ clamare dicēs Gr̄ās ago deo: ecce draco q̄ me ad deuoꝛādū accepat fugit: oꝛonib⁹ vr̄is expulsus ē. stare ñ potuit: p pcis meis mō intrcedite. qz ꝓuerti pat⁹ sū & secularē vitā fūdit⁹ relinq̄re. Hō g̃ q̄ sic iā dictuz ē ab extrema fuerat coꝛpis pte p̄mortu⁹ refuat⁹ ad vitā toto ad deū coꝛde ꝓuersus est. & postcꝫ mutat⁹ mēte diu ē flagell' attrit⁹. tūc ei⁹ aīa carne soluta

LXVII

Uir in h̄ mōo valde diues fuit Crisoꝛ⁹ noīe: sz tātuz vicīs plen⁹ q̄ntū reb⁹ supbia tumid⁹: sue carnis voluptatib⁹ subdit⁹: in adq̄rēdis reb⁹ auaricie facib⁹ accēsus. Sz cū tot mal' dñs finē ponere decreuisset coꝛpali hūc molestia pcussit. q̄ ad extremū veniēs eadē hoꝛa q̄ iā de coꝛpe erat exitur⁹ aptis ocul' vidit tetros & nigerrimos spūs coraz se assistere & vehemēter imminere vt ad inferni claustra se rapent. Cepit tremiscere pallescere & sudare: & magnis vocib⁹ inducias petere: filiūcꝫ suū noie Maximū quem ip̄e iā monach⁹ monachū vidi nimīs & turbatis vocib⁹ clamare dicēs. Maxime curre: nunc̄ tibi mali aliq̄d feci: in fide tua me suscipe. Turbat⁹ mox Maxim⁹ affuit lugēs & pstrepēs familia ꝓuēit. eos āt q̄s ille insistētes sibi g̃uit tolerabat ip̄i malignos spūs videre nō poterāt: sed eoꝝ p̄ntiā in cōfusiōe: i pallore ac tremoꝛe illi⁹ q̄ trahebat videbāt. Pauoꝛe aūt tetre eoꝝ imagis huc illucꝫ ꝑtebat. in lectulo iacebat: in sinistro latere aspectū eoꝝ ferre nō poterat. ꝑtebat ad parietē ibi aderāt. Cūcꝫ cōstrict⁹ nimis relaxari etiā se posse desp̄auit: cepit magnis vocib⁹ clamare Jnducias vl' vsq̄ mane. Sz cū clamaret i ip̄is vocib⁹ de habitaculo sue carnis euulsus ē De q̄ nimiꝫ ꝓstat: qz p nobis ista nō p se viderat vt eius visio nobis ꝓficiat q̄s adhuc diuina potētia lōganimiter expectat. Haz illi tetros spūs añ mortē vidisse & inducias petisse q̄d ꝑfuit q̄ easdē inducias q̄s petiuit non accepit.

LXVIII.

Est etiā nūc apud nos, Athanasi⁹ p̄sbyt licaonie qui in dieb⁹ suis licaonū rem terribilē narrat euenisse. Jbi nācꝫ vt ait q̄ddam monasteriū cōgalaton ꝺoꝛ: i q̄ q̄dā monach⁹ magne estimatōis habebat. Bonis qui ꝑpe cernebat moribꝫ atcꝫ i oī sua actiōe cōpositus. Sz sicut ex fine res patuit lōge alit⁹ q̄s apparebat fuit. Hā cū se ieiunare cuz frib⁹ demōstraret occulte mād̄ucare ꝓsueuerat Qō ei⁹ viciū frēs oīno nesciebāt. Sz coꝛporis supueniēte molestia ad vite extrema pduct⁹ est. Qui cū iā esset ad finez: frēs ad se oēs q̄ in monasterio inerāt ꝓgregari fec. at illi tali vt putabāt viro moriēte magnuz q̄d ac delectabile se ab eo audire crediderī. Quib⁹ ip̄e afflict⁹ & tremēs cōpulsus ē ꝑdere cui hosti traditus cogebat exire. Hā dixit: qū me ieiunare vobiscū credebatis occulte comedebā. & nūc ecce ad deuoꝛanduz draconi suz datus: q̄ cauda sua genua mea pedesq̄ colligauit. caput ꝓ suū intra meū os mittēs spm̄ meū ebibēs abstrahit. Quibus dictis statī defunctus ē. atcꝫ vt penitēdo se liberare potuisset a draconе quē viderat expectatus nō ē. Qō nimiꝫ ꝓstat. quia ad solā vtilitatē audientiū viderat q̄ eū bo

ſtē cui traditus fuerat ꝛ īnotuit ꝛ nō euaſit.

LXIX

Cū adhuc iuuēculus eēm atq; īn laicali hītu a maioribꝫ atq; ſciētibꝫ audiui q; Paſcaſius hui⁹ aplice ſedis diacon⁹ cui⁹ apud nos rectiſſimi ꝛ luculēti de ſpūſcō libri exiſtūt mire ſctitat⁹, vir fuerit elynaꝫ maxime opibꝫ vacās, cultor paupeꝝ: ꝛ ꝑtēptor ſui. Sed hī ea ꝑtētiōe q; inardeſcēte zelo fidelium int̄ ſimachū ꝛ laurētiū facta ē ad pōtifi cat⁹ ordinē laurētiū elegit: ꝛ oīm poſt vnanimitate ſupatus, in ſua tū ſnīa vſq; ad diē ſui exitus pſtitit illum amādo atq; pferēdo quē ep̄oꝝ iudicio peſſe ſibi eccl̄ia refutauit. Hic itaq; cuꝫ tēporibꝫ ſimachi aplice ſedis p̄ſul eēt defunctus eius dalmaticā feretro ſuppoſitā demoniac⁹ tetigit: ſtatiq; ſanat⁹ ē. Poſt multū ꝙo tpis germāo capuāo ep̄o cui⁹ ſupi⁹ mēoriā feci medici p corpis ſalute dictauerāt vt īangularibꝫ thermis lauari debuiſſet, q; ingreſſus eaſdē thermas p̄dictū Paſchaſiū diaconē ſtantē ꝛ obſeqntē ī caloribꝫ īuenit, q; viſo vehemēt extimuit: ꝛ quid illic tātus vir faceret inq;ſiuit. Cui ille reſpondit: p nulla alia cā in h̄ penali loco deputat⁹ ſum: niſi qꝛ ī tpe laurētij ꝑ ſimachū ſenſi. Sz q;ſo te dn̄m p me depcare, at q; in h̄ cogſces q; exauditus ſis ſi huc rediens me nō īuenerſ. Qua de re vir dn̄i Hermanus ſe ī p̄cibꝫ ſtrixit: ꝛ poſt paucos dies redijt: ſed p̄dictū Paſchaſiū iā in eodē loco minime īuenit: qꝛ eū nō malicie ſed ignorātie erroꝛe peccauerat purgari poſt mortez potuit a pctō: qō tū credenduz eſt, qꝛ ex illa elemoſynaꝫ ſuaꝫ largitate h̄ obtinuit vt tūc potuiſſet p̄mereri veniā cum iam nihil poſſet operari.

LXX

Quidā mecū ī monaſterio frat̄ Antonius noīe viuebat qui multz q;tidianis lachrymis ad gaudia p̄rie celeſtis anhelabat. Cūq; ſtudioſiſſime ꝛ cuꝫ mag̃ feruoꝛe deſideriꝫ ſacra eloq;a meditaret: nō ī eis ꝙba ſcie ſed fletū cōpūctōis inq;rebat qtūs p hec exercitata mēs ei⁹ inardeſceret: ꝛ ima deſerēs ad regionē celeſtis p̄rie ad ꝑtēplatōez volaret. Huic p viſionē nocturnā dictū eſt: Parat⁹ eſto qꝛ te dn̄s iuſſit migr̄e. Cūq; ille ſe non bñe ſūpt⁹ ad migr̄ndū diceret: rñſum p̄tinus audiuit di. Si de pctis tuis agit dimiſſa ſt. Qō cū ſel audiſſet: ꝛ cuꝫ mag̃ adhuc metu trepidaret: nocte alia q;z ī eiſdē ꝙbis ē āmonitus. Sz cū poſt q;nq; dies febre eſſet coꝛreptus frib⁹ cūctis flētibꝫ oꝛantibuſq; defūctus eſt.

LXXI

Alius aūt frater ī eodē monaſterio merulus dicebat vehemēt lachrymis atz elemoſynis ꝛ oꝛoni int̄etus, pſalmodie aūt cātus ex oꝛe illi⁹ pene nullo tpe ceſſare ꝙſueuerat: excepto cū alimēta coꝛpi aut mēbra dediſſet ſopori. Huic nocturna viſiōe apparuit: qꝛ ex albis floribꝫ coꝛona de celo in caput illi⁹ deſcēdebat. Qui mox moleſtia coꝛpis occupatus cū mag̃ ſecuritate animi atq; hilaritate defūctus ē. Ad cui⁹ ſepulcꝛ dū Petrus q; nūc mōaſterio p̄eſt ſibi ſepultūrā facere poſt annos q̄tuoꝛdeci voluiſſet tāta vt aſſerit de eodē ſepulcro illius fragrātie ſuauitas emanabat: acſi illic floꝝ omnium fuiſſent odoramēta cōgregata. Ex q̄ re manifeſte patuit q̄ꝫ vez fuit qō p nocturnaz viſionem vidit.

LXXII

Ualerian⁹ patricius in ciuitate q; brixa oꝛ narrat fuiſſe defunct⁹. Cui eiusdē ciuitatis ep̄s accepto p̄cio locū ī eccl̄ia p̄buit: in q; ſepeliri debuiſſet. q; vicz Ualerian⁹ vſq; ad etatē decrepitā leuis atq; lubric⁹ extitit modūq; ſuis p̄uitatibꝫ ponere ꝑtēpſit. Eadē ꝙo nocte q; ſepult⁹ ē btūs Fauſtin⁹ martyr: ī cui⁹ eccl̄ia coꝛpus illi⁹ fuerat humatū cuſtodi ſuo apparuit di. Uade ꝛ dic ep̄o vt p̄ſciat has fetentes carnes q̄s h̄ poſuit: qꝛ ſi nō fecerit die. xxx. ip̄e morieꝝ. Quā viſionē cuſtos ep̄o timuit ꝑfiteri ꝛ rurſus āmonit⁹ declinauit. Die aūt. xxx. eiuſdē ciuitatis ep̄s cū veſpertina hoza ſan⁹ atz īcolumis ad lectū rediſſet: ſubita ꝛ īopinata morte defūctus ē. Ualētin⁹ noīe mediolanēſis eccleſie defenſoꝛ defunct⁹ eſt vir valde lubric⁹ ꝛ cūctis leuitatibꝫ occupatus, cuius coꝛpus ī eccl̄ia btī martyriſ Siri ſepultū eſt. Nocte aūt media in eadē eccl̄ia facte ſūt voces ac ſiq̄s violent ab ea repelleret atq; traheret foras, ad q̄s nimiꝫ voces cucurrerūt cuſtodes: ꝛ viderūt duos q̄ſdam teterrimos ſpiritus q; eiusdē Ualētini pedes q̄daz ligatura ſtrinxerūt, ꝛ cū ab eccl̄ia clamantez ꝛ nimiū vociferantem foras trahebāt. Qui vicz exterriti ad ſua ſtrata reuerſi ſūt. Mane aūt facto aplētes ſepulcꝛa in q; iſdē Ualētinus fuerat poſitus eius coꝛpus nō inuenerunt. Cumq; extra eccl̄iam q̄rerent vbi p̄iectum eſſet inuenerūt hoc ī ſepulcro alio poſitū ligatz adhuc pediꝫ manibuſq; ſīc de eccleſia fuerat abſtractuꝫ. Ex q̄ re petre colligit, qꝛ

bi qs pctã grauia deprimũt si in sacro loco sepeliri se faciũt. restat vt de sua pfũptiõe iudicent: qtũs eos sacra loca nõ liberẽt: sed culpa temeritatis accuset.

LXXIII

Si culpe post mortẽ isolubiles nõ sunt: multũ solet aias ꝛ post mortẽ sacra oblatio hostie salutꝛ adiuuare: ita vt hãc nõnunq̃ ipe defũctoꝝ aĩe videant expetere. Quidaꝫ ei pbr i dioceſi cẽtũcellẽſis vrb hitauit atq̃ eccl'ie bti Joãnis q̃ i loco q̃ taureana dr ſita ẽ perat. isdẽ pbr i eodeꝫ loco i q̃ aq̃ calide vapores nimios faciũt q̃tiẽs neceſſitaſ coꝛ pis exigebat ſe lauare. ſueuerat. vbi dũ die qdã fuiſſet igreſſus iuenit q̃ndã icognitum virũ ad ſuũ obſequiũ ppatũ: q̃ ſibi de pedibus calciamẽta abſtraheret: veſtimẽta ſuſcipet: ꝛ exeũti de calorib⁹ ſabana pberꝫ. atq̃ oẽ miſteriũ cũ magꝝ famulatu pageret. Cũq̃ ẽ ſepi⁹ fieret isdẽ pbr die q̃dã ad balnea itur⁹ itra ſemetipm cogitãs dixit. Viro illi q̃ mihi ſolet tã deuotiſſime ad lauãdũ obſequi igrat⁹ appere nõ debeo: ſz aliq̃d mihi ne ceſſe ẽ ei p munere portare. Tũc duas ſecuꝫ oblationũ coꝛonas detulit. q̃ mox vt pueit ad locũ hoiem iuenit a tq̃ ex more ei⁹ obſequio i oib⁹ vſus ẽ. Lauit itaq̃: ꝛ cũ iã veſtitus voluit egredi q̃d ſecũ detulerat obſeq̃nti ſibi viro. p bñdictõe obtulit: petẽs vt benigne ſuſcipet qõ ei charitaꝫ gr̃a offerret. Cui ille merẽs afflictuſq̃ rñdit. Mihi iſta q̃re das p̃: Iſte panis ſctũs ẽ: ego hũc mã ducare nõ poſſuꝫ. Ego etẽ quẽ vides aliq̃ loci hui⁹ dñs fui: ſed p culpis meis hic poſt mortẽ deputat⁹ ſum. Si ãt mihi p̃ſtare vis oipotẽti deo. p me offer hũc panẽ vt p pctis meis intuenias. Et tũc exaudit⁹ te eſt ſe coglſce cũ hic ad lauandũ veneꝫ ꝛ mũme me inueneꝫ. In q̃b⁹ ꝑbis diſparuit. ꝛ is q̃ hõ eẽ videbat euaneſcẽdo innotuit: qr ſpũs fuit. Isdẽ ꝑo p̃bꝫ hebdomada ſe. p eo i lachrymis afflixit ſalutarẽ hoſtiã q̃tidie obtulit. ꝛ reuerſus poſtea ad balneũ eũ iã mũme iuenit. Qua ex re q̃ntũ p̃ſit aĩab⁹ ĩmolatio ſacre oblatõis oſtẽdit qũ hãc ꝛ ipi mortuorũ ſpũs a viuẽtib⁹ petũt: ꝛ ſigna indicãt q̃b⁹ p ea abſoluti videant.

LXXIIII

Sz nec ꝑ ſilẽdũ exiſtimo qõ i mõaſterio meo añ ꝑ triẽniũ remiſcor. Quidã nãq̃ monach⁹ Juſt⁹ noĩe: medicine arte fuerat ibutus q̃ mibi i eodẽ mõaſterio ꝓſtituto ſeduło obſeq̃ atq̃ i aſſiduis egritudib⁹ meis excubare ꝓſueuerat. Hic nãq̃ lãguore coꝛpis ꝓuẽt⁹ ad extremũ deduct⁹ ẽ. Cui in ipa ſua moleſtia frat̃ Herman⁹ noĩe Lopioſus ſui ebat. q̃ ipe q̃z nũc in hac vrbe p eandẽ medicine artẽ tpalis vite ſtipẽdia ſectat̃. Sz p̃dict⁹ Juſt⁹ cũ iã ſe ad extremũ puenſſe cognouiſſet eidẽ Lopioſo fratri ſuo: qr occultos tres aureos hꝛet innotuit. Qõ nimiꝛ fratrib⁹ nõ potuit celari: ſed ſubtilit̃ indagãtes atq̃ illi⁹ oĩa medicamẽta ꝓſcrutãtes eos dẽ tres aureos in medicamine abſcõſos inuenerũt. Qõ mox vt mihi nũciatũ ẽ tãtum malũ de fratre q̃ nobiſcũ cõiter vixerat eq̃nimit̃ ferre nõ valui. q̃ppe quia eiuſdez nr̃i mõaſterij ſp regula fuerat vt cũcti frẽs ita cõit̃ viuerẽt qtũs eis ſingul' nulla hꝛe ꝓpria licerꝫ. Tũc nimio meroꝛe ꝑculſus cogitare cepi: vl' q̃d ad purgatiõez moriẽtis facerꝫ. vl' q̃d i exẽplũ viuẽtib⁹ frib⁹ puiderẽ. Preciſo igit̃ eiuſdẽ mõaſterij ꝓpoſito ad me accito dixi. vade ꝛ null⁹ ex fratrib⁹ ſe ad eũ morientẽ iũgat: nec ꝓmonẽ ꝓſolatõis ex cuiuſlibet eoꝝ oze ꝑcipiat. ſz cũ in morte ꝓſtitut⁹ frẽs q̃ſierit: ei ſu⁹ frat̃ carnal' dicat. qr p ſolidis q̃s habebat occulte a cũctis frib⁹ abominat⁹ ſit vt ſaltẽ i morte de culpa ſua mentẽ illi⁹ amaritudo tranſuerberet atq̃ a pctõ qõ ꝓpetrauit purget. Cũ ꝓo fuerit mortu⁹ coꝛpus illi⁹ cũ fratꝝ coꝛpib⁹ nõ ponat̃: ſz q̃libet foſſaꝫ in ſterq̃linio facite ꝛ in ea coꝛp⁹ eius p̃ũcite. ibiq̃ ſup eũ tres aureos ponite q̃s reliquit: ſimul oẽs clamãtes: Pecũia tua tecũ ſit in pditionẽ. ꝛ ſic cũ terra operite. In q̃b⁹ vtriſq̃ reb⁹ vnã moriẽti: alteram ꝓo volui viuẽtib⁹ fratrib⁹ pdeſſe: vt ꝛ illum mortis amaritudo a culpa ſolubilẽ facerꝫ. ꝛ iſtos auaricie tãta dãnatio miſceri in culpa. phiberꝫ. Qõ ita factũ ẽ. Nã dũ iſdẽ monach⁹ pueniſſet ad mortẽ atq̃ ſe anxie q̃reret fratrib⁹ cõmẽdare: nulluſq̃ ꝛ loq̃ dignaret̃: ei carnal' frat̃ cur abomnib⁹ eſſet abominat⁹ indicauit. Qui ꝑtinus. p preatu ſuo vehemẽter igemuit atq̃ ipa triſticia a coꝛpe exiuit. q̃ ita ẽ ſepult⁹ vt dixerã. Sed frẽs oẽs eadẽ ei⁹ ſnĩa turbati: ceperũt ſinguli extrema q̃q̃ ꝛ vilia ꝛ q̃ eis hꝛe regulariter ſp licuerat ad mediuꝫ. pferre: vehemẽterq̃ formidare ne q̃d apud ſe eſſet vñ repꝛehẽdi potuiſſent. Cũ ꝓo poſt mortẽ ei⁹ trigĩta eſſent dies euoluti cepit animus me⁹ defuncto fratri cõpati: eiuſq̃ cũ dolore graui ſupplicia pẽſare. ꝛ ſi q̃d cẽt ereptionis ei⁹ remediũ q̃rere. Tũc euocato ad me

eodē ꝓcioso ꝓpositō mōasteriū nostri tristis dixi. Diu est q frat ille q̄ defunct⁹ est ingne cruciat: debemus ei aliquid charitat impēdere ⁊ eū ingntū possumus vt eripiat adiuuare. Vade itaq; ⁊ ab hodierno die diebus .xxx. ōtinuis offerre p eo sacrificium stude, vt null⁹ oīno ptermittat dies quo p absolutione illius salutaris hostia nō immolet. Qui ptinus abscessit ⁊ dictis paruit. Nobis autez alia curātib⁹ atq; euolutos dies non numerantib⁹ isdem frater qui defunctus fuerat nocte q̄daz fratri suo germano Copioso p visionē apparuit. Quē ille cū vidisset inq̄siuit dicens. Quid est frat: quō es: Cui ipe respōdit. Hucvsq; male fui: sed iam mō bñ suz. q: hodie cōionē recepi. Qō isdē Copiosus pgēs ptinus indicauit i monasterio fratrib⁹. Frēs ꝓ sollicite cōputauerūt dies: ⁊ ipse dies extiterat q̄ p eo .xxx. oblatio fuerat impleta. Cunq; ⁊ Copiosus nesciret q̄d p eo frēs agerent ⁊ fratres ignorassent quid de illo Copiosus vidisset vno eodēq; tēpore dū cognoscit ille q̄d isti egerint atq; isti cognoscūt quid ille viderit cōcordātes simul ⁊ visiōe ⁊ sacrificio res apte claruit. q: frat q̄ defunct⁹ fuerat p salutarez host iā supplicū euasit

LXXV

Multi nostr frēs charissimi cassiū narrātes vobis ēpm nouerūt. cui mos erat q̄tidianas deo hostias offerre: ita vt pene nūl⁹ dies vite ei⁹ abscederet: q̄ nō oīpotenti deo hostiā placatōis īmolaret. Cui tñ sacrificio valde⁹ cordabat ⁊ vita. Nā cuncta q̄ habebat ī elemosynis tribuēs. cū ad horaz offerēdi sacrificiū venisset velut tot⁹ in lachrymas desuēs semetipm cū mag̃ cordis ꝓtritiōe mactabat. Cui⁹ ⁊ vitā ⁊ exituz a q̄daz honorabil vite diacono q̄ ab eo fuerat nutrit⁹ referēte cognoui. Aiebat ei q̄ q̄dā nocte ei⁹ pbro p visum dñs astitit di. Vade ⁊ dic ēpo age qō agis: opare qō operaris. nō cessēt op⁹ tuū: nō cessēt pes tuus. nō cessēt manus tua: natali apostoloz venies ad me ⁊ retribuā tibi mercedē tuā. Surrexit ꝑsbyt: sed q: eni cino apostoloz natalicius dies īminebat: tam ꝓpinqui exitus diē episcopo nunciare ptimuit. Alia nocte dñs reddit eiusq; inobedientiā vehement increpauit: atq; eadē iussiōis sue ꝓba retexuit. Tūc ꝑsbyt surrexit vt pgeret: sed rursus infirmitas cordis impedimēto facta est indicande reuelationis. Ad ammonitiōem q̄z iterate iussionis obduruit pgere. ⁊ q̄ viderat manifestare neglexit. Sed q: magnā mansuetudinē ꝓtēpte gre maioz sequi solet ira vindicte, visione tertia dñs apparēs iā ꝓbis addit verba. ⁊ tam districta cede mactatus est vt in eo duriciam cordis emollirēt vulnera corpis. Surrexit ḡ eruditus ex verbere prexit ad ēpum: eūq; ex mora iuxta beati Iuuenalis martyris sepulcrū ad offerēdū sacrificiū ꝓsistentem repperit. secretū a circūstantib⁹ petijt seseq; eius pedib⁹ strauit. Cunq; euz vbertim flentē ēpus vix ad se leuare potuisset: lachrymaz causas cognoscere studuit. Ille vero relaturus ordinem visionis ꝓpus vestimento ex humeris devolutō detexit plagas corpis: vt ita dicaz testes veritatis ⁊ culpe monstrauit quāta aniaduersiōe districtiōis membra illius accepta verba liuore inflicto insultauerant. Que mox vt ēpus vidit exhorruit. ⁊ quis sibi talia facere ꝓsumpsisset cum magne obstupefactiōis vocib⁹ inquisiuit. At ille respōdit hec se p ipo fuisse ppessum. Excreuit cū timore admiratio sed nullas iā ꝑsbyter inq̄sitioni eius moras adiciens secretū reuelationis eius aperuit: eiq; visiōis dñice p ea q̄ audierat verba enarrauit dicens Age qō agis: opare qō operaris. non cessēt manus tua: nō cessēt pes tuus: natali apostoloz venies ad me: ⁊ retribuo tibi mercedē tuā Quib⁹ auditis ēpus in oratōe se cū magna cordis ꝓtritiōe pstrauit. Et qui oblaturus sacrificium ad horam tertiam venerat: hoc pro extense orationis magnitudine ad horaz nonā vsq; ptelauit. atq; ex illo iā die magis magisq; ei sunt aucta lucra pietatis. Factusq; est tam fortis in opere: q̄z cert⁹ ex munere. quippe qui cum cui ipe ꝺbitor fuerat ex pmissione iam ceperat habere debitorē. Huic autē ꝓsuetudo fuerat annis singulis natalicio apostoloz die rhomā venire: iam q̄s ex hac reuelatiōe suspectus venire iuxta morem noluit. Eodemq; ergo tēpore sollicitus fuit. secundo q̄z anno vl tertio in mortis sue expectatiōe suspensus: quarto q̄nto ⁊ sexto similiter. Qui desperare iam de veritate reuelationis potuerat si verbis fidez ꝓbera nō fecissent. cū ecce anno septimo vl q̄z ad expectati natalis sacras vigilias īcoluimis puenit: sed leuis hunc in vigilijs calor attigit. atq; ex ipo die natalicio filijs suis expectantib⁹ missaz solennia implere se posse recusauit. Illi ꝓ q̄ de ei⁹ erant pter

egressione suspecti similiter ad eū oēs venerūt
sese vnanimiter astringētes vt die eodē neq;
quā adquiescerēt missaꝝ solēnia celebrare nisi
p eis apud dñm idē antistes suꝰ intercessor
accederet. Tūc ille cōpulsus ī epi oratorio
missam fecit, z manu sua corpꝰ dñicuz pacē
q; oīb tribuit. Qui cuncto misterio oblati
būficiū pacto ad lectū redijt, ibiq; iacēs dū
sacerdotes suos ac mīstros circūstetisse se
cerneret q̄si vale vltimum dicēs, de suādo
eos vinculo charitatis ām onebat: z q̄nta de
buissent cōcordia inter se vniri p̄dicabat, tū
subito inter ipsa sctē exhortatiōis ꝟba voce
terribili clamauit dicēs, Hora est. Horas
sistētib ipse suis manib linteū dedit: qō ex
more morientiū sibi ō faciez tēderet, q̄ tēlo
spm̄ emisit. Sicq; sctā illa aīa ad gaudia
eterna gueniēs a carnis corruptiōe soluta
est. Quē frēs charissimi: quē vir iste z mor
te sua imitatꝰ ē: nisi eū quē ī vita sua fuerat
ꝓtēplatꝰ. Dicēs em̄: hora est: de corpe exijt,
qz z Jesus pactis oīb cū dixisset: cōsūma
tū ē: inclinato capite tradidit spm̄. Qō igit
dñs ex ptāte: ꝟ egit famulus ex vocatione.
Ecce q̄tidiane hostie illa cuz elemosynis z
lachrymis missa legatio q̄ntam cū rege ve
nietē gr̄e pacē fecit

Sequit exēplū. lxxvj. ex epistolari petri
damiani humil' monachi z heremite

LXXVI

Ouariensis eccle

n sie narrauit eps Cū inq̄t ī teutoni
cor ptib cuidā epo quiatos iuce
derē z imminētē iā refectōis hora q̄d mihi
decēter apponeret nō hīet, estuare cepit et
anxie q̄rere vñ mihi posset ī itinere positus
subuenire. Cūq; hic indigētia strigeret: illic
charitas aīm dilataret, ī arto posit' q̄d p
sus ageret ingrabat. Tū ecce grues repente
vt lineā iuicē ꝓgruētes exp̄mūt pariliq; se
rie q̄si diuersa vtcunq; sub vno duce castra
cōponūt sup verticē nob turmatiz volitare
cepēr. Tūc ī fidei feruore epus ꝓstanē ere
ct' ait, Dñe p̄cipe vnā de gruib ist; ad nos
deūci vt fuꝰ tuꝰ ō bñdictōis tue munere sa
tisfaciat charitati. Mira exauditōis diuie
celeritas. Vix ꝟbū ore pmiſ z ptinꝰ nō par
ui corpis grus traten' añ ora nr̄a demer
git, sicq; fides q̄ p dilectōez opabat implet.

LXXVII

Aliꝰ itē eps o ppido sitiēs vinū sibi affer
ri p̄cepit. Cūq; p̄cerna totū qō erat ī vascu
lo fundit' exhausisset ī poculū z epo detulis
set: ecce paup ī portunis illō sibi flagitabat
p̄ib dari dicēs: qz p̄ ariditate nimia nisi bi
beret comin' expiraret. Ecōtra mīster asse
rebat z nil se ī vase residuū reliq; esse: z ī eo lo
co vinū aliud repire nullaten' posse. Jn bis
ergo fortz eps angustijs depḡsus cū z hic
vim sitis sufferre nō posset, illinc āt alio pi
clitāte se bibere impiuz iudicās auertit se a
se fratriq; laborāti in necessitate succurrit,
Precepit q̄ paupi vinū dari. Sed iā q̄ spes
bibēdi defecerat oīno: eo sitis epi atroci' se
uiebat, mādauit mīstro vt vinariū vas req;
reret si forte aliquā ꝓsolatōis stillā vl' peri
guā repiret. Qui diuti' abnegās nihilq; se
refuasse ꝓstanē affirmās, tandē nō spe ere
ctus sed imperio magis oppressus paruit:
z vas qō vacuū reliquerat vino plenuz ni
miū ammiratus inuenit

LXXVIII

Abbas q̄dā vt mihi relatū ē suauis edu
lij ꝓcupia duct' lāpredā sibi p̄cepit adq̄ri.
Cūq; mīstri diceret ꝟ gen' eo loco difficile
posse iueniri, extitit q̄ dicerz vnā tm̄ ī vena
libz lāpredā sevidisse, ꝓpositā: nllo pacto, mi
nus q̄z viginti numor papiēsiū solidis coe
mēdā. Jussit abbas nūerare pecuniā. Loq;
rū āt diligētia laute ō coct' abbati pisc; ap
ponit: sz añq; tāgeret ecce paup ad ianuā ꝟ
potissimū sibi dari qō abbati eēt appositurz
anxie postulabat. Mor vt erat itegr̄ piscē
(nihil hesitās) vir dñi mittit ad paupem, illi
co paup q̄ videbat cū ipa papside plena pi
sce ī sublime se extulit, z librata manu velut
exeniū portās celū cūctis vidētib penetra
uit. Un liq̄do apprōbat qz qō idigētib dat
deo trāsmittit, z qō ī sinu paupez occultā':
in celo reponim'

LXXIX

Paup q̄dā patfamilias vnū dūtaxat nu
mū ī loco possidebat, quē ad emendū aliq̄d
q̄d cuz pane comederet expēdere gestiebat.
Cūq; sicc' z arid' a lautioribz alimētis hoc
diu negociū ī mēte ꝟsaret iteriz paup adue
nit miscōiam postulauit. Jlle herēs aio ve
lut in q̄dā meditullio erat ꝓstitut'. Nā si da
ret carni metuebat afflicte, si retineret: cul
pā incurrere formidabat denegate miscōie
Tandē vicit spūs carnē z euāgelicā imita
tus viduā sub paupis specie bono debito
ri deo suā fenorat' q̄ntitatē. Redit domi: pa
nis q̄ solebat apponi, paup q̄dē mēsa sz bo
na spe diues erat ꝓscia, damnū siq̄dem car

nis cōpēsabat lucro pietatis. Tūc ecce vir q̄ dam ignot⁹ z quē antea nūq̄ viderat festin⁹ z anxi⁹ ligatos linteo: ī manu ei⁹ vigīti de narios solidos ponit. dicēsq̄ eos sibi a dño suo missos tāq̄ ab eo expectaret incūctan ter abscessit. Cūq̄ h attonit⁹ vellet ingrere ille disparuit.

LXXX

Princeps cuiusdā ciuitatis pbyterū ha bebat scē ꝓuersatōis vir. z ī diuis officijs p̄cipue in solēnitate missaꝝ indesinēter assi duū. Qui cū q̄tidie sacris mysterijs fuerent insisteret angel⁹ dñi ex ꝓsuetudie veniebat: z vidēte ꝓncipe sacrm dñici corpis ex offe rētis manib⁹ assumebat. Sz criminal' hui⁹ vite lubrica z icerta ꝓditio. Hā q̄ angelicis fruebat mūdis obsequijs: ī fede luxurie vo raginē repēte ꝓlapsus ē. Quid plura. Per agēdi sacri mysterij tps aduenit: pbyt' con suetudie forꝫ exigēte cōpellit: sz guit' int⁹ cō sciētia remordēte torq̄t. ornat: accedit: tre pidat: palpitat: tñ offerre p̄sumit. Ecce āge lus vt assuet⁹ fuerat vēit z ispectāte ꝓncipe spōgiaꝫ ifectā a q̄ sup caput illi⁹ exp̄ssit totū q̄ corp⁹ illi⁹ tergēdo purgauit. Expletꝫ aūt mysterijs eandē spongiā rursus exp̄ssit oēs q̄ sordes atq̄ squalores q̄s ex corpe illius añ ꝓtraxerat mēbris ei⁹ oib⁹ itez supfudit. Hoc viso ꝓnceps āmirat⁹ obstupuit: pbyterūq̄ semotꝫ oib⁹ secrete ꝓuenit. Jnq̄situs itaq̄ pbr si noui aliq̄d crimis admisisset. p̄mo q̄dē q̄si phorrescēs facin⁹ abnegat. dei de sibi male ꝓsci⁹ ac ꝓncipis auēte cōpuls⁹ tandē se corruisse nocte p̄terita ī q̄ndā eius dē ꝓncipis cubicularia ꝓfitet.

LXXXI

Duo frēs alter iuuēis alt' ꝓ senex ī pos sessiōe claffens monasterij q̄ rauēna dr: ad custodiā morabant. Octauo sane die añ na tiuitatē dñi sexta. s. feria q̄ sabbatū duode cim lectionuꝫ ex more p̄cedit: dixit iuuenis ad seniorē. Frat' Leto (sic em vocabat) quō viuem⁹ hodie? Cui senex. Viue inq̄t vt vel: ego em et vinū bibā: z ī solo (sicut scriptū ē) pāe nō viuā. Erat em ille veget⁹: obesus: ī columis z robust⁹. Factū ē appositā mēsa vtq̄ discubuit. sz iste pane ꝓtētus z a q̄ sub regl'ari se tenui disciplina cohibuit. ille ꝓ vinū sibi z isup qō videbat idulsit. Qui pfe cto si qō imminebat agnosceret: rigorē absti nētie ad petulātꝫ gule lenocinijs nō emolli ret. Octaua siq̄dē die dū dñice natiuitatis gl'ia mōo tripudiāte clarescceret ille defūct⁹ est. Et cū festiuitatꝫ inuitāte leticia ceteri p uocarent ad mēsam: ille efferebat flētibus vt dicīq̄ ꝓpinq̄s carnalib⁹ ad sepulcr̄.

LXXXII

Quidā mihi monach⁹ retulit q. cū fritu ras quasdā in refectorio deferret in vascu lo p̄uriētis eū gule stimul⁹ pupugit. Hoc q̄ sibimet vnā in os p̄cies furtiue come dit. Sed ilico tant⁹ eū libidis ardor inua sit vt qō nunq̄ eaten⁹ fecerat nulla se rōne cōp̄imeret donec p̄ imundicie fluxū semen sibi ꝓprijs manib⁹ eiecisset. Hic itaq̄ fuus suus merito ꝓtumacē sensit: q. iuxta viri sa pientis elogiū molliter enutriuit. De q̄ iu re dici pōt. q. post buccellā introiuit in eus sathanas. Flimīq̄ vēter z genitalia inuicez sibimet vicina sūt. z cū hic incaute reficit: illa lud ad ꝓtumelias excitat.

LXXXIII

Perpende ḡ q. caro q̄ nūc accuratis da pib⁹ enutrit: paulo post ꝑmib⁹ scaturire cō pellit. ipsaq̄ fit esca tunc rodentium q̄ nūc delectabiliter saginat iocunditate ciborum ac tanto grauiorem exhalat putrefacta feto rem: q̄nto suauiorem sibi p̄curauit educa ta molliciem. Ecce dum ista describim⁹ so phia nobis ad memoriā redit duoꝝ. s. mar chionū z Busonis sororꝝ Ranerij filia q̄ añ hoc fere sexennīū dum sana adhuc essz z in columis abbatē monasterij sancti Christo phori martyris vt sibi sepulturaꝫ ꝓstrueret petijt. Jllo q̄z renitente z eam delirare phi bente difficilius impetrauit. Factūq̄ intra monachoꝝ claustra sepulcr̄ mor vt ingres sa cōspexit: nescio quo iudicio in egritudi nem corruit: at paulo post aborsit z obijt. Cuius pfecto tumulus cū esset gipsis arti ficiosisq̄ cementarioꝝ studijs vndiq̄ cōmi nutus tantam fetoris illuuiem p ꝓtinuum anni circulu circiter exhalauit vt tolerari vix possit. nec fratres quiescere ī tota clau stri illius medietate p̄mitteret. Et cū mul ta circūquaq̄ sepulcra subsisterent: eadēq̄ minora satis impendia p̄cepissent: nullum p̄ter hoc solum molestias naribus ingere bat: vt luce clarius innotescceret. quoniam humana caro quanto tenerius ac mollius educatur: tanto deterius in putredinem ac nauseam vertit. Enīuero fratres cū me cur id fieret inquisissent quod mihi videbat ex posui. Hoc inq̄t ad salutez vestram vt opi nor diuinitus agitur: vt in vno illo corpo re qō tam pulcruꝫ venustumq̄ vidistis. q̄d etiaꝫ ibi de ceteris mulieribus in tentatione

luxurie sentiri ꝺbeat liquido colligat⁹, qm̃ caro illa ꝛ tũc putredo ꝓaciter erat: cum ad spectandũ lubꝛicos intuentiũ oculos ꝓuocabat, quid em̃ tũc fuerit nũc euidenꝫ ostendit. Et q̃libet homis caro q̃ nõ virere ꝓspicitur: nequaq̃ de se post obitũ putredinem generat, sed q̃ sp fuerat tũc se tm̃mõ putredinẽ manifeste declarat.

LXXXIIII

Dux venetiaꝝ ꝓstãtinopolitane vꝛbis ciuẽ hẽbat vxorẽ, q̃ nimiꝝ tã tenere tã delicate viuebat: vt ñ mõ supstitiosa (vt ita loq̃r) sese iocũditate mulcebat: vt etiã cõibus seaquis dedignaret abluere. sed ei⁹ fui rogez celi satagebãt vndecũq̃ colligere: et q̃ laborioſuz satis sibi balneũ ꝓcurarẽt. Libos q̃z suos manibꝫ nõ tãgebat: sed ab eunuchis suis alimẽta q̃q̃ minuta ꝓcidebanꝫ i frusta q̃ mox illa q̃busdã fuscinul' aureis atz bidẽtibꝫ ori suo liguriẽs adhibebat. Ei⁹ porro cubiculũ tot thimiamatũ aromatũq̃ generibꝫ redolebat, vt ꝛ vob narrare dedec⁹ fateor, ꝛ auditor forte nõ credat. Sed oĩpotẽti deo q̃ntũ hui⁹ femine exosa fuerit superbia manifesta docuit vlciscendo cẽsura. Vibrato quippe sup eã diuini mucrõe iudicij corpus ei⁹ oñe cõputruit: ita vt mẽbra corporis vndiq̃ cũcta marcescerẽt, totũq̃ cubiculũ intolerabili ꝓsus fetore cõplerẽt, nec quispiã tantã ꝓferre nariũ iniuriam potuit Hõ cosmet: nõ seruul⁹ vir vna dũtaxat ancilla nõ sine speciei redolẽtz auxilio i ei⁹ obsequij sedulitate ꝓmansit. Eadẽ tũ raptĩ accedebat ꝛ ꝓtinus fugiẽs abscedebat, diutius em̃ ꝫ languore decocta ꝛ miserabiliter cruciata amicis q̃z letãtibꝫ diẽ clausit extremuz: Quid g̃ sit caro doceat ipa caro. q̃dq̃ ꝓhibet mortua testet ꝛ viua

LXXXV

Prudẽtis ꝛ honorati apud seculũ cuiusdã diaconi didici narratione q̃ refero. In bononie inq̃t ptibꝫ duo q̃daz viri q̃ ꝛ amicicie inuicẽ federe ꝛ cõpat̃nitatz si rite recolo necessitudie tenebãt i ꝓximo discũbebãt Quibꝫ i mẽsam allat⁹ ẽ gall⁹ quẽ vicz mẽbratim vn⁹ eoꝝ arrepto cultello vt mos ẽ i frusta dissecuit, tritũ q̃z piger cũ liq̃mie supfudit. Quo facto ptin⁹ alẽ ait. Profecto cõpater sic explicuisti gallũ istũ vt ipse sctus Petrus: etiãsi velit reintegre eũ nõ possit. Cui mox itulit ille. Plane nõ mõ sctus Petr⁹ iz si ipe de⁹ iperet: gall⁹ ꝫ ppetuo nõ rsurget Ad hanc vocẽ gall⁹ repente viu⁹ ꝛ plumis vndiq̃ cooptus exilimit: alas pcussit: ꝛ cecinit. Plumas deniq̃ ꝓcussit totũq̃ liq̃rẽ supeos q̃ vescebanꝫ aspsit. Jlico sacrilegium blasphemie temeritatz digna pẽa sequit vltiõis. Hã ꝛ i aspsiõe piperis lepra ꝓcussi sẽ quã vicz plagã nõ mõ ipi vsq̃ ad obitũ ptulerũt: sed ꝛ posterz suis i omẽs generatiões velut q̃ddam hereditariũ reliquerũt. Unõ factũ est vt in famulatũ subacti sint scẽ Bononiensis eccl'ie: q̃ vicz beati Petri apli est insignita vocabulo. Quoꝝ pgenies vt relator asseruit hucusq̃ leprosa: hoc illatiõis canone cẽsita est vt ex opibꝫ manuũ suaꝝ iferãt eccl'ie capisteria. Sic nimiꝝ duplici pene lepre sil' ꝛ fuitutz addicti supplicijs istrunk: vt iã temere de diuina potẽtia nõ loq̃ntur. Et gallus q̃ dudũ arguerat Petꝝ i terra negantẽ, tũc pbauit Petꝝ cum eo quẽ negauerat i celo regnantẽ

LXXXVI

Cũ apud pmense oppidũ degerẽ: ibiq̃ liberaliũ artiũ studijs insudarez, q̃ddam me ꝓtigit nosse qõ nõ inutile videt ad posteriorũ noticiam stili currẽtis articulo tradere Ad occidẽtẽ sane p̃dicte vꝛbis ẽ q̃dã extra muros sita basilica gemino btoꝝ martyrũ Beruasij ꝛ Protasij titulo decorata, nocte q̃dam q̃ vicz eorũdẽ martyꝝ natalicia p̃celebrat: vir q̃daz maturi⁹ surrexit bonesq̃ suos ad pascua remotiora deduxit. Cui quicin⁹ q̃dam flãma neq̃ssime libidinis inflammat⁹ insidiat⁹ ẽ vt ei⁹ vxorẽ polluere molirẽtur. Eadẽ g̃ nocte ad dom̃ũ ei⁹ callid⁹ explorator accessit ꝛ occasiõe repta nõ diuti⁹ postq̃ ille cũ pascẽdis aialibꝫ abijt ille febꝛicitare diabolica machinatiõe se ꝓfingẽs i lectũ ipius vxoris vir simulat⁹ ꝛtrauit. Cũq̃ velut frigescẽs ꝛtremerz: dẽtiũ stridores emitteret ꝛ crebꝛi⁹ singultaret, infelix mulier tãq̃ egroto viro cõpatiẽs cepit eũ vlnis astringere: lodice ꝓtegere: ꝛ q̃bꝫ valebat ipẽdijs refouere. At ille vt dolorẽ mẽte ꝓcepat perit iniq̃tatẽ. Uiolat itaq̃ alienũ thoꝝ si biq̃ ꝓcurat interitũ moxq̃ ꝓcit⁹ abijt. Sed ecce vir breui tpis spacio elapso marit⁹ redijt ꝛ stratũ repetit. Cui ptinus vxor vehemẽter exꝓbrãs ait. Optĩe poteris hodie sctoꝝ martyꝝ q̃ tibi tã ꝓtigua ẽ eccl'iam ingredi: ꝛ cũ ceterz chꝛianis diuis interesse mysterijs Cũq̃ vir attonit⁹ q̃d illa loq̃ret: inq̃reret: euentũq̃ rei sicut ꝓtigerat p ordinẽ cognouisset: vtriq̃z se depbendẽtes irrisos ac turpissima ludificatiõe delusos ĩtolerabili

dolorꝭ angustia ꝓsternati sũt. Interea dñ ꝑplꝰ ad eccl'iam hincinde cõfluere vt nocturne laudis officiũ deuotus audiret, tandem ꝛ illi resumpto spiritu nihilominus cõuenerunt: atq; omnis verecũdie rubore depositio ꝙrelam suã coꝛaz oñibꝫ deposuerũt. ꝑsertim mulier laceros crines euellẽs ꝛ vberrimis lachrymis tristia oꝛa perfundens: lugubres emittebat vlulatus in celum dicẽs Dñe tu inq̃t coꝛda nostꝝ hominũ: tu ꝓscientie mee testis es, qꝛ hac sanctissima nocte etiã ꝑꝛij thalami amplexꝰ abhoꝛrui alieno me ꝑsertim miseri viro penitus ignoꝛaui. Tu g̃ dñe nõ aspicias oꝛo pctã mea sed placeat coꝛã te vt sctõꝝ tuoꝝ vlciscaris iniuriam. In ꝓspectu g̃ ꝑplꝰ tui nũc ostẽde ꝑtutẽ ꝛ ad gl'iam sctissimi nois tui pꝛode mee pditionis autoꝛẽ. Producaꝫ in medium ꝛ immunitatẽ cruentissimi sceleris de suo fraudis aufugio nõ lucretur. Cumq; multa his similia mulier amaro spiritu nõ clam sz vociferando ꝓfunderet, ꝛ ꝑplꝰ ei pio meroꝛe cõpatiẽs eisdẽ votis ꝛ ꝑcibꝫ diuinã clementiam iplozaret: autoꝛ sceleris vbi latebat demoniaco spiritu repente coꝛripiꝫ ꝛ in furoꝛẽ nimiũ atq; vesaniã rabidꝰ effrenaꝫ, moꝛq; in eccl'iam ꝑplo nouiter obstupescẽte ꝑsiliit, oẽsq; in sui admiratiõẽ semetipm lamiãdo ac discerpẽdo ꝓuertit. Dãs itaq; fremitus ꝛ rugitus ꝛ ꝑꝛijs se manibꝫ crudeliter lacerabat, volans q̃dãmodo ꝛ in alta ꝓsiliens: deinde se grauissimo impetu in ima demergens, ꝛ mõ in parietem caput ꝓcutiens: modo se in pauimentũ iſaniẽdo ꝓsternens: oñia viscera sua miserabiliꝫ ꝓquassabat. Hoc itaq; malignꝰ eũ spũs mõ collidere nõ cessauit donec infelicẽ spm̃ coꝛã populo q̃ aderat de coꝛpe euulsit. Videtes ãt q̃ aderãt immẽsam auctoꝛi iusticie deo gloriã referũt, q̃ ꝛ impune passus non est abire peccantẽ, ꝛ inuocantẽ ꝓsolatus est mulierẽ. Qñ aũt mihi ꝟ reuelatũ est videbant ad huc sꝛa videri in quibꝫ impegerat sanie illius ꝛ cruoꝛe rubẽtia.

LXXXVII

In monasterio beati Siluestri qõ in vrbinati ꝓstitutum est territoꝛio q̃dam monachus obiit ꝛ ab incipiẽte gallicinij nocturnalis articulo vsq; ad sc̃am diei hoꝛam cadauer exanime locatũ iuxta moꝛẽ ꝓsuetum atq; fratribꝫ circũquaq; psallentibꝫ in feretro iacuit. Cũq; transactis iam missaruz ex maioꝛi parte solẽnijs Agnus dei iuxta regulam diceꝛet, ecce repẽte qui moꝛtuꝰ iacebat in medio aĩa redeũte surrexit. Stupefacti sunt frẽs ꝛ noua nimis ammiratione ꝑterriti nimiꝫ quẽ funeris officiuz ꝓsoluẽtes extulerant nunc vitalem spm̃ recepisse videbant. Ac cum ꝑpius accessissent verba q; audire ex oꝛe eius auidius inhiarent, hascelus maledicta ꝛ contumelias in deuz ceꝑit effundere: bñdictũ nomẽ saluatoꝛꝫ ipie blasphemare, viuifice crucis signũ vt osculaꝛeꝫ oblatũ sacrilego oꝛe cõspuere, intemeꝛatam q̃z dei genitricẽ ignominiosis non timebat oppꝛobꝛijs lacerare. Quid inquies ꝑ me psallitis vel sacrificioꝝ hostias offerre tentatis. Ego eñ in ipa flãmãtia tartara ꝓfunda descendi, ibiq; meus magister ꝛ domin⁹ Lucifer me irreuocabiliter deputauit Loꝛonã plane suam ereã inextinguibili ſpardoꝛe candentẽ mihi in capite posuit, eiusdez q̃z metalli chlamyde qua induebaꝫ ipe me vestiuit. Erat ãt chlamys tãlõga vt thalotenus flueret, ꝛ tãferuenter ignita vt liq̃facta guttas emittere videretur. Cumq; fratres eum vt pniam ageret: atq; vt occulta sua i mediũ ꝓferret vnanimiꝫ hoꝛtaꝛẽꝫ, ille anathematizabat ꝛ blasphemabat, ꝛ nõ solum pnie remediuz: sed ꝛ oñia redẽptionis nostre mysteria oꝛe rabido atq; sacrilego cõdemnabat. Monachi ꝓ semp ad adiutricia oꝛonis arma pio studio recurrentes ceꝑerũt abiectis indumẽtis coꝛpa sua scopis illidere: pugnis pectoꝛa tũdere: psalmodie atq; oĩm quibꝫ valebant ꝑcum generibꝫ insudare. Cũctis itaq; fratribꝫ in luctuosꝝ oꝛationibꝫ ꝛ ieiunijs ꝓstitutis: ac sub diuine pietatiꝫ expectatõe suspẽsis, tandẽ supne ꝟtutis splendoꝛ emicuit. Ecce eñ desperatꝰ ille ꝛ voꝛagine maris hiantis absoꝛptus ad superficiem redijt. Dei quippe saluatoꝛꝫ oñi potentiã laudat, nequissimis sathane ludificationibꝫ abꝛenunciat: crucẽ adoꝛat: penitentiã flagitat. Cõfessus ẽ aũt quia post abrenũciationẽ seculi in foꝛnicationẽ cecidit, quã tñ eaten⁹ nulli penit⁹ ꝑ ꝓfessiõis iudiciũ patefecit. Laudans igiꝫ ꝛ bñdicens deũ vsq; in diẽ alteꝝ vixit, sicq; creatoꝛi suo miꝛabiliter restitutus in sancta de hoc seculo ꝓfessione migrauit. Sic nimiꝫ fratne oꝛationis fructꝰ efflоꝛuit. Que videliczꝫ oratio ex ipis gehenne visceribꝫ ꝑdaz rapuit, ꝛ de flãmaꝝ stipula in structura celestis hierlm lapidem viuum posuit.

In teutonicis partibus comes q̃dam diues ac p̃potens: sed (qđ in illo ordine hominũ p̃digium est) bone opinionis ⁊ innocentĩ vite: put humanũ de eius estimatiõe erat iudiciũ: ante decenniũ fere defunct⁹ ẽ. Post cui⁹ obitũ q̃dam religiosus vir p̃ spiritum ad inferna descendit: p̃fatũq; comitem in sup̃mo gradu cuiusdã scale positũ vidit. Aiebat nãq; q⁹ scala illa inter stridẽtes ⁊ crepitãtes vltricis incẽdij flãmas videbat erecta: atq; ad suscipiendos oẽs qui ex eiusdem comitis genealogia descenderent constituta. Erat aũt tartar⁹ immane ⁊ infinite patens atq; in profunda dimersus vnde scala p̃ducta surgebat. Hoc igit ordine succedenti vni sibimet series texebat vt cum quis eorum nouus accederet: primũ interim scale teneret gradũ. Is autem qui illic reptus erat alijq; omnes ad proximorũ sibi graduũ ima descenderent. Cũq; alij atq; alij ex eodem genere hoies post carnis opera ad p̃fatam scalam p̃ tempor⁹ interualla confluerent. alij protinus cedentes ineuitabilis necessitate iudicij ad inferiora migrabant. Plane cum vir q̃ hec cõtemplabat causam huius horrende dãnatiõis inquireret: ⁊ p̃sertim cur ille comes sui temporis puniret: qui tãiuste: tãhoneste: tãq; decenter vixisset: audiuit quia p̃pter quandam predij possessionẽ Wetensis ecclesie quam beato Stephano proauus eius abstulerat. cui vicz iam iste decimus in hereditate successit. omnes isti non diuerso supplicio deputati sunt. Et sic̃ eos ad peccandum non dispar auaricie culpa coniunxit: ita nihilominus ad p̃ferendas atrocis penas incendij commune supplicium copulauit.

LXXXIX

Monachus erat in Arethini territorij cenobio quod dr ad Pinũ: multis peccatorũ nexibus inuolutus. Cui cũ iuxta q̃ntitatem lapsuum austerior ⁊ longa nimirũ penitentia fuisset indicta: ille fratris cuiusdam cui complexim amicicia familiarius adherebat ad comportãdũ penitentie põdus auxilium petijt. Quod frater predict⁹ deuote suscipiẽs: condignã penitentie partem tulit: atq; a p̃solnẽdo huius debiti canone securum manere p̃cepit. Sed dũ ille partito leuigat⁹ onere ad strictioris vite censuram remittitur: iste sibi ad solutionem prolixioris vite spacium pollicetur. Aliquanto post in egritudinez cecidit: ac subito mortem quam procul esse sperabat incurrit. Fuerat aũt frater ille q̃tum ad se irreprehensibilis vite ⁊ opinionis int̃ fratres. Hõ multis ꝓ̃o postmodũ diebus penitenti monacho in somnis apparuit. Cui ille protinus inquisiuit. Quid erga te frater agitur? Quomõ tibi est? Cui querulis admodũ vocibus respondit. Male inq̃t ac dure: sed propter te. Nam liber a prioribus: q⁹ tuis me vinculis innodaui: et alienę cautiõis obnoxium reddidi nec p̃solui: flagellis atteror. vnde queso te et q̃ valeo supplicatione deposco vt vigiles p̃ te ac liberes me. Vade itaq; et sanctum hui⁹ loci precare cõuentũ vt debita mee sponsionis a me neglecta p̃soluant: sicq; me ab istis que p̃sto sunt supplicijs eruant. Expergefact⁹ ille: fratribus quod viderat retulit: quod audierat intimauit: p̃ces exposuit: efficaciter impetrauit. Porro autẽ cũ iam fratres p̃fixam illius pnie quantitatez diuersis argumentor⁹ spũalium exercitijs impleuissent: p̃fato mõacho frater ille p̃ visum rursus apparuit: eiq; serenos satis et alacres vult⁹ ostendit. Interrogatus iterũ q̃d hẽret: rñdit se p̃ oriones fratr⁹ non solũ a penalib⁹ incõmodis erutũ: sed etiam ad elector⁹ sortez mirabili dextre excelsi nup mutatiõe translatũ. Bñdicta diuine clemẽtie dispẽsatio que p̃ mortuos etiã instruit vi uos. et dum alios ꝑberat: alios qualiter a ꝑberib⁹ eripiant̃ iformat. Audisti frater hi storiam: esto p̃uidus ad cautelam.

XC

Vir q̃dã Arduin⁹ noĩe: famose prudentie: genere clarus: diuitijs opulentus: certa mihi deuotiõe spoponderat q⁹ si añ non posset: saltem expleto decennio: ad monasteriũ sancti Vincẽtij qđ vicz in Arbinati cõstitutũ est territorio monasticũ susceptum declinaret habitũ. Tandẽ termio condicte pactionis elapso cum ego assidu⁹ huic exactori insisterẽ. ⁊ ille hinc tenẽdo: inde blandiendo ꝑbis q̃dem omne bonũ p̃mitteret. ipsius autem conuersionis effectus quibusdam tergiuersatiõib⁹ p̃telaret. Rector quoq; iã dicti monasterij illi⁹ fauebat votis illius: dissuadebat cõuerti: cuius nimi⁹ pnecessarijs sepe sustentabat auxilijs. Interea languore corpis irruẽte decubuit: peccata cõfessus iudicio sacerdotis absoluit: paupib⁹ et ecclesijs multa largitur.

Interim cunctis q̃si bñ cõpositꝫ assistẽtes sibi cognatos ꝛ affines sub hac attestatõe constrinxit. Obsecro inquit p charitatez q̃ deus est: nemo me reddi huic mortali vite qõ nihil est deposcat. ne (qõ absit) impatuz me postmodũ mors improuisa repiat. Ali quanto aũt post eiꝰ obitum tpe pdicto abbati monasterij sctĩ Vincentij vir ille p visum nocturne q̃etꝫ apparuit. Videbaꝫ aũt illi q̃ in spaciosa quadã campi planicie imperatoꝛ si rite teneo; vel q̃libet excelsa potestas cum totiꝰ regni pmoribus et copioso morareꝫ exercitu. Cuiq̃ ille stupefactus: oculos huc illucq̃ duceret: ecce Arduinꝰ a quibusdaz tangz custodiby ducebaꝫ: Heu inq̃t abbas: Siste gdũ: fige pedem: q̃esce paulisp: mihi ñ loqrꝫ Arduine: Aie fraꝫ: q̃d tibi ẽ: letarꝫ an paterꝫ: adest pẽa vl̃ glia: Cui tristꝫ ac flebilis. Cur ait me de glia cõsulis q̃ iugibus penis afficioꝛ: ꝛ ne ad mo mẽtũ q̃dem respirare pmittoꝛ. Ad quẽ abbas. Quid (inq̃t) btus Vincẽtius nõ tibi in necessitate nũc succurrit. qz ad collaborandũ sue domꝰ ammĩstratoꝛiby tãsedulo decertasti. Cui moꝛ ille subiungit. Sctus ait Vincẽtiꝰ diu me suũ fecit spare colloq̃um. sed qz dudũ fatigaꝰ ꝫ obtinere ñ meruit: spem hãc oĩno frustraꝰ iã amisi. Ubi sollerter attendẽdũ q̃recta sit linea diuine iusticie. imo q̃ardua apud deũ mẽsura vidicte. Ille siq̃dẽ dum adhuc viueret ꝙuertendũ se in mõasterio btĩ martyꝛz ꝛ pmittebat ꝛ differebat. nũc ad eiusdẽ martyꝛz venire colloquiũ: ꝛ q̃si ex pmissiõe spabat: et tñ nullatenꝰ ipetrabat. Dignũq̃ fuit vt abbas potissimũ hãc cerneret visionẽ: q̃ sibi ne ꝙuertereꝫ obstiterat.

XCI

Alius etiã ciuis notꝰ mihi atq̃ ꝙsocius in Rauẽnati. s. vrbe pollebat: et legis pitia strenuꝰ: ꝛ grãmaticoꝝ regulis cõpetẽter instructꝰ. Hic mecũ fidedictoꝛ instituit: vt si ego sil̃ ꝛ ipe relinq̃ret seculuz. Quid plura: Tandẽ ego ad ꝙersiõez veniẽs: vt spõsio redderem exegi: sed obtinere nõ potui. Iste quippe me gaudẽdo pmisit: suaq̃ vestigia subsistẽs artificiose repssit. Non multꝫ ꝫo postmodũ die by dũ hũc aduersus leniz suum furẽtꝫ animi liuoꝛ accẽderet gladio repente pcussa manꝰ eius obriguit. sicq̃ stupefacta deinceps pmãsit ꝛ rigida vt baiulo suo dependens: magꝫ esset oneri q̃ ꝫtuti. Jãq̃ inutilis factus: mundũ dum abiceret abiecit. et nõ iam anceps sed cũ Benia min totus dexter in sancta vsq̃ ad obituz conuersatione pmansit.

XCII

Interea quoq̃ Joãnes Cõuaclẽs eps ad memoriã redit: Qui cõuersionẽ suã dũ p longa tempoꝛ interualla differret: aliq̃ contigit vt in fundo suo quez in Saltus possidebat territoꝛio moꝛareꝫ. Illic itaq̃ cõstitutꝰ: paupcule cuidam vidue poꝛcum quem velut spez sui victus alebat precepit auferri: suisq̃ ferculis pfuturũ non segnius preparari. Emittit illa preces: fletus fudit ac gemitus: sibiq̃ indulgentie sue reddi postulat nutrimentũ. Sed suo vẽtri magis q̃ illius necessitati impius episcopus dum ꝓuĩs ꝓuidet mensis: mandatũ parꝛipendit auctoꝛis: q̃ p ꝓphetã dicit: Subꝛuenite oppsso: iudicate pupillo: defendite viduã. Sed qui absens credebaꝫ instituẽdo ꝓceptum: ꝓsentem esse se docuit inferẽdo iudicium. Nam eps dum lachrymas vidue sue facit delitias gule: moꝛ percussus in gutture vulnus incurrit: quod nullis medicoꝝ studĩs donec vixit euasit. Hoc itaq̃ ꝓpeditus incõmodo cũ iam iuxta scripturã sola vexatio daret intellectuz auditui: tandem sanis consilĩs adquieuit et episcopales infulas monastica ꝓfessiõe mutauit: atq̃ in Papasiano cenobio qõ in btẽ Marie ꝙginis est honoꝛe ꝛstructũ lõgis post tpibus superuixit. Usq̃ tñ ad obitum tanta lesi gutturis molestia laboꝛauit vt nisi cum magna difficultate traĩcere alimenta nõ posset: adeo vt ad geminã sp mẽsam succedẽtiũ sibi fratꝝ in refectiõe discũberet: vixq̃ tãtũ cibi capet vñ recreare stomachum potuisset.

XCIII

Demini plane qz ꝛ cum apud Permẽse oppidũ liberaliũ artiuz studĩs docendꝰ insistẽrẽ dum adhuc vicz adolescentie floꝛe ꝛ noua pubertas indueret faciem: ꝛ estꝰ libidinis impatienter accenderet carnem: Clericꝰ q̃dam noĩe Teucolinus pelicẽ suã iuxta meũ hẽbat hospitiũ vt aiunt aspectu lubꝛicam ꝛ inhonestã satis decoꝛe venustã Hic itaq̃ nitidus ꝛ semp ornatꝰ atq̃ ꝙspicuus incedebat: ita vt caput eiꝰ nunq̃ nisi gabelica pellis obtegeret: induñta carbasina atq̃ niuentia fuligo p artẽ fullonis inficeret: calceꝰ postremo ad aquilini rostri spẽm non falleret. Erat illi ꝓterea voꝛ gracilis: suauis ꝛ tremula: adeo vt in ecclesia

modulās ꝛ audiētiū corda mulceret ꝛ astā
tis ī se ora plebis ꝓuerteret Affluebat vbi
q; delitijs: rugiebāt ora flāmātia: q̄tidie ca-
chinis iuicē atq; ludibrijs: oc'oꝝ nutibꝫ ac
scurrilitat; illecebris festiui applaudebāt.
His ḡ furijs ꝛ pdit; moribꝫ q; corpe cōti-
gu⁹ aderā: mēte lōgiqu⁹ cē ñ poterā. Quid
dicā: q; dū ℔ cernerē titillāt; luxurie mole
stias ptuli. cū etiaꝫ postq; ad heremū veni
eiusdē lenocinij memoria sepi⁹ me colaphi
zare ñ destitit. Sepe fateor mihi malign⁹
host; ℔ ꝓposuit scema: ꝛ illos esse felices ac
btissimos q̄ tāiocūde viuerēt psuadere ten
tauit. Sz ecce bui⁹ btitudis initiū dixim⁹,
ꝓsequ; etiā q̄ fine ꝓcluserint atteram⁹. Nā
cū p q̄nq; fere annoꝝ lustra in hac luxurio-
sa voluptate vixissent añ annū cū cōe ipsi⁹
ciuitat; flagret incēdiū in vna domo repti
vtriq; sil igne ꝓsūpti sūt. Sic sic nimiꝫ flā-
ma libidis ignē meruit combustiōis, ꝛ q̄d
dict; vita ꝓtulerit: amarus ꝓbdolor exi-
tus demōstrauit.

XCIIII

In perusino mōasterio sci vicz saluatoꝝ
cui nup ꝛ ipe pfui: q̄dā mōach⁹ paulo añ fu
erat noīe Bunizo astut⁹ nimis ꝛ callid⁹: se
cularibꝫ argumt; ac litigijs ꝓtētoribꝫ vehe
ment iter⁹. Hic itaq; dū ꝛ imurādis abba-
tibꝫ ꝛ fribꝫ pturbādis estuās ñ q̄esceret: ad
℔ vsq; puēit vt diaboli ad supandos emu-
los ꝓcinij ḡreret: ꝛ ei⁹ se diciōi ēt corpa-
liter māciparet, cui tñ seductoꝝ spūs exigēti
añ ꝓmisit q; ttio die puls; morerē⁹ suū exi-
tū sibi nūciaret. Credidit ifelix: ꝛ diu post-
modū viuēs ita sub hac deceptoria securi
tate ꝓmāsit. Tādē ī egritudinē lapso: adest
fideiussoꝝ iniqu⁹, ꝛ p⁹ futuꝫ sic̄ spopōderat
obitū īnotescit. Protin⁹ aduocat; ille frib⁹
cuncta hec q̄ cū neq̄ssimo pepegerat spū p
ordinē narrat. cūq; illi istarēt dicētes: esto
ꝓfess⁹: age pniaꝫ: repēte ille obdormiuit. et
siue pulsātibꝫ siue clamātibꝫ euigilare ñ po
terat. Si ꝓ vl'lli ꝓticescerēt: vl'alio q̄d p
ter pniaꝫ loq̄ vellēt: mox ille exꝑgefact⁹ īmi-
cē loq̄bat. Sz rurs⁹ audito noīe pnie, ptin⁹
obrigescebat īsensibili sopore corrept⁹: do
nec horrēde morti tradit⁹: ad eū cui deuo
tionē fecerat sit ifelicit devolut⁹. Postmo
dū ꝓ p plēs noctes nig canū turma ñ ces-
sauit sepulture ei⁹ assistere ꝛ q̄si depositū cu-
stodire: ita vt nō mimo videntes horroꝛe
ꝓcuterent.

XCV

Adolescētē mei Fauētina vrbe ꝑpl'ſaꝫ
studia ꝓstitutū audire ꝓtigit qō enarro. In
ter duos sibi ꝓuicaneos oborꝝ iuicē simꝫ
tatibꝫ alti⁹ oc'os alē effodit. Lec⁹ itaq; post
modū cū se mōo nimis iutilē vidit: mona-
sterij petijt. Postmodū ꝓ cū ꝛ ipe illatoꝝ
iurie lāguoꝛe corrept⁹ quersiōis hītū an
xie q̄reret: sed ad idē mōasterij deferri ꝑpt
illū quē crudeliē attrectauerat icōgruū iu-
dicaret: mōachis sup hac re secreto musitā
tibꝫ: tādē fama negocij ad accusatoꝝ vicz ñ
vidēt; puēit auditū. Cūq; ille qō īminebat
leui⁹ dicicliss; cepit mox obnixe deposcere
et q̄bꝫ valebat pcibꝫ istātissime flagitare vt
illū frēs cū oi charitate suscipent: semetipz
insup custodē ac mist; ei⁹ obsequijs īsuda-
re iuberēt. Importunis sane īsistēs pcibꝫ
tādē obtinuit vt quē carnis lūine videre ñ
potat: pspicuo charitat; oc'o ministrabat.
Decūbēti itaq; sedul⁹ mīster assistere: tegmi
nibꝫ fouere: necessaria q̄z porrigere: pcipie
dis etiā alimēt; psuasorie, puocare: nā ꝛ ad
digestiōis occultū vt dicebaꝫ sepe se ferre
et referre gaudebat egrotū. Sic nimiꝫ sic
q̄ geminū lumē carnis amiserat: charitate
simꝫ ꝛ patiētia q̄ duobꝫ in aie facie oculis
resplēdebat.

XCVI

Nostra vt ferꝫ ꝓtigit etate qō narro. In
Galliaꝝ ptibꝫ penes āmīstrationē ac dicio
nē cuiusdā religiosi abbatis noīe Bñdicti
pbr hītabat. Qui nimiꝫ q̄nto copia facul-
tatū vberi⁹ affluebat: tāto magꝫ religiōis ꝛ
honestat; pmebaꝫ inopia. Obeūte igit̄ pe-
lice vidua⁹ adiecit iterare ꝓnuptias. Quid
plura? Cōfederat sibi quasi tabl'aꝫ lege, pa
ctibulū: amicoꝝ atq; ꝓximū cōgregabat nu
ptiali more conuentū: epulaturis etiā tot⁹
affluētie puidet apparatū. Abbas aūt duꝫ
decūberet iāq; felicē appropinq̄ret ad exi-
tū hoc audito: duos ad eū monachos mi-
sit: eiq; tāimpudēs scelus sub districte cen
sure intimatōe pbibuit. Ille ꝓ vt erat cō-
cepte neq̄tie stim'at⁹ instinctu: obtēpare ñ
potuit: sed temeritate plectibili q̄cquid nu
ptialis ordo dictauerat implenit. Cūctis
itaq; pstrepētibꝫ iocꝫ ac lasciuie dedit;: pbꝛ
tanq̄ bos ad victimā duct⁹: ꝓuiuium dese
rit: thalamos nō delectatōis sed pditiōis
ingredit, et (o terribilis deus in cōsilijs su
per filios hoīm) repentina morte mulctaī.
Uno siq̄dē eodēq; momēto ꝛ semen fudit:
ꝛ aiaꝫ exhalauit. Sic sic remūerari debu-
it q̄ de sacrario dñi ad exolitū lupanar suū
q; voluntabꝫ transire decreuit.

XCVII

Ex Petro Damiano

Accidit vt in burgũdie ptibꝫ q̃dã clericus eẽt supbꝫ nimis ⁊ tumidꝰ: ñ mõ carnalis vite secularibꝫ dedit⁹: sed ꝺ suũ ordinez terribilit bellicosus. Hic itaq; cũ eccl'iam scti Mauricij inclytã ꝑdijs dicionibꝫ suis vsurparet. Potẽs aũt q̃dã e diuerso sui iuris eẽ ñ sine mag liuoꝛ atq; certamis aiosi tate ꝓtẽderet: tandẽ belli dies vtroq; pacisceẽte statuit: a mlt; hicinde fremẽtiũ armatoꝛ agmibꝫ ꝓuenit. Potẽs ãt ille quẽ diximus nunciũ ad hostilia castra direxit q̃ apparatũ belli solerti speculatiõe ꝓpẽderet ac sibi celerit nũciaret. Forte tũc clericꝰ missaz cũ his q̃ dimicaturi erãt suis fautoribꝫ audiebat. Cũq; ad euãgeliũ veniret: in fine lectũ est: Qis q̃ se exaltat hũiliabit. ⁊ q̃ se humiliat exaltabit. Alico clericꝰ ĩ hãc sacrilegã vocẽ ptinꝰ erupit. Hec inq̃t sñia vera nõ ẽ, nã si ego me meisq; aduersarijs hũil'r icliassem: hodie tot possessionũ atq; clientiũ copias ñ haberẽ. Reuersus aũt nũciꝰ: dño suo fidel'r retulit: nõ mõ qõ ĩ belli appitiõe ꝓspexit. sed ℞ etiã qõ ex oze clerici tumide loq̃nt; audiuit. Tũc ille plaudẽs ĩ dño letꝰ efficit atq; ad spẽ pculdubio ꝓtinẽde victorie milites cohoꝛtat. Conglobat; itaq; diuersoꝛ cuneis armatoꝛ ex vtraq; pte bellũ cõmittit: vires viribꝫ opponunt: dẽsa telox silua deponit: ⁊ hũanis iflicta coꝛdibꝫ arma grassant. Hẽbat aũt clericꝰ equã quã vicz ꝑliaturꝰ ascẽderet tãte velocitat; ⁊ roboris vt nullꝰ videret equꝰ aut mulꝰ ei ĩ dimicãdo posse ꝑferri. Casu imo deo disponẽte ꝓtigerat vt p̃cedẽti nocte iumẽtũ illud solutũ, pcul abscederet: aceruũq; salis inueniens ex eo plimũ comedisset. Clericꝰ itaq; cũ in acie ꝓfligeret ac sup aq̃ riuulꝰ deueniret: ibiq; cominꝰ aduersãtiũ armis arma ꝓferret: iumẽtũ vt erat assũpti sal' copia sitibũdũ: frenũ ꝺ manu rectoꝛis violent ex toꝛsit: suisq; totũ viribꝫ vẽdicauit: ⁊ ꝑsto caput aq̃s ad bibẽdũ ibiãter imersit. Ille ꝓ dũ ea manu q̃ scutũ tenebat ꝓfligit: hostilibus iacul' faciẽ coactꝰ exposuit. Et ecce repẽte gladijꝰ os etꝰ fulmis moze trãsfixit: taliq; vir reprobꝫ vitã suã fine cõclusit. Et q̃ cõgrue ĩ illa ptulit pte coꝛpis vidictã q̃ nigri fell' ĩ dño vomuerat blasphemiã. Et cũ ꝓpha ꝺ talibꝫ dicat. Filij hoim dentes eoꝛ arma ⁊ sagitte: ⁊ lĩgua eoꝛ machera acuta: Qui linguã suam et dentes aduersus deũ gladij moze vibꝛauit: digne p eadẽ mẽbra materialis gladij penas exoluit.

Clericꝰ q̃dam Coloniẽs eccl'ie vadũ flumis transibat. Et ecce btus Seuerinꝰ eiusdẽ eccl'ie nup epus eiꝰ habenas apphẽdit: eũq; retinẽs sistit. Cũq; ille in stupoze ꝯsus ⁊ gũit ãmiratꝰ: cur tãclarꝰ illic ⁊ tãcelebꝛis fame vir moꝛaret ĩq̃reret Da mihi ait manũ tuã vt q̃ circa me sint ñ auditu sedz tactu discas. Cũq; datã manũ fluctibꝫ epus impressisset: tãtꝰ eũ ardoꝛ absoꝛbuit vt vndiq; carnes eius resolute deflue rent ⁊ ossa nuda vix hereticis articul' remanerẽt. Ad quẽ clericꝰ: Cũ nomẽ inq̃t tuuz ĩ tãta bñdictõe sit apꝺ nos: et fama tua cõsonis totiꝰ eccl'ie ꝓconijs celebꝛet: cur te pestilẽs hec voꝛago cõstrigit: tãtoq; prohdoloꝛ icẽdio cruciarz? Ad quez sctus epus. Nihil alioꝺ ĩ me remãsit ait vltiõe plectẽdũ ꝓter ℞ tm̃. qz dũ ĩ aula regia ꝓstitutꝰ imptalibꝫ me ꝓsilijs vehemẽter iplicui: canonice sinaxis officia p distincta hoꝛaꝝ spacia non ꝓsolui. Mane q̃ppe sil' oĩa coaceruãs tota die ne gocijs ĩgruẽtibꝫ secura libtate vacabã Ob hãc itaq; negligẽtiã hoꝛaꝝ ardoꝛis hꝰ fero suppliciũ. Sz oĩpotẽt; ꝺi clemẽtiã vtriq; sil' hũilit ĩplozemꝰ vt manũ tuã in ꝑstine salut; restituat statũ. Qõ cũ fuisz factũ. Vade ĩq̃t fili obsecra frẽs nr̃os eccl'ie clericos ⁊ alios spũales viros vt ⁊ p me p̃ces fũdãt indigẽtibꝫ subsidia ꝓferãt: sacrificioꝝ votz; ĩsistãt Dis em̃ pactz ego moꝛ ꝺ vic'o pene bul' indubitant expediar: ⁊ expectãtibꝫ me btoꝝ ciuiũ choꝛz let' adiũgar

In hac beremo fontz auellani vbi nunc habito ꝓꝛ q̃dã noie Joãnes q̃ lẽtz q̃busdã infirmitatibꝫ macilẽtꝰ videbat sp ⁊ gẽil'. Hac itaq; sui coꝛpis ĩbecilli tenuitate cõfisus: sepe iacens in lectulo cõpletoꝛiũ decurrebat. Accidit aũt vt demoniacꝰ q̃dã ñ pcul abesset q̃ multa hoim secreta ⁊ obscenos actꝰ impudẽs ꝓpalaret. Cũq; ꝑsat Johannes demonẽ exire p̃cipet ⁊ q̃busdã exoꝛcismi q̃stiõibꝫ flagellaret. Tu ne ait ille es q̃ sub cocco hodie cõpletoꝛiũ insurraz: et mõ me q̃si sctus ejcere ⁊ iurz mei vasculũ de meo dño vis liberare. Hoc audito frater erubuit: qz rei ꝓitatẽ: etiã p mẽdacij cognouit auctoꝛẽ.

Otto rex teutonicoꝝ q̃ postmodũ ipatoꝛ creatꝰ ẽ rhomanoꝝ: Adalaidẽ italie reginã q̃ sibi cõmat extiterat suscepit ĩ ꝓiugẽ Quẽ filꝰ eiꝰ q̃ Wagũtine ꝑsidebat almiscus pastoꝛ eccl'ie ccpit ꝓstãter arguere ⁊ sceleſtũ luridũq; ꝓiugiũ publice cõdemnare.

Pater aũt vehemẽter irat⁹ eũ cõprehẽdi pce
pit, et mox carcerali custodie mancipauit.
Quẽ p annale circit spaciũ carcer iclusit, sz
a correctiõe liguã t troxis vinculũ ñ liga-
uit. Cũ ꝙ pr eũ q̃dragesimali decurrẽte ie
iunio ỏ custodia decreuissz educere antecz
psalteriũ expleret qỏ aureis exarabat api-
cib⁹: recusauit exire Uerũtñ cũ exide exissz
zelo sacerdotal' autoritatz accẽs⁹ ñ q̃euit: sz
mox ī pr̃ez iaculũ publice excõicatiõis ex-
torsit. O ꝙe dignũ regio genere sacerdotẽ
q̃ i cã ỏi ũ impiale fastigiũ: ñ pr̃nũ recoguit
affectũ, sz cũ pr̃nã ac regiã autoritatẽ i solo
deo ꝓstituit: hũc hoiez ei⁹ legib⁹ resistẽtẽ a
se prsus extraneũ reputauit. Dixit ãt patri
Tu arbitrarz me aduersũ te violent' agere,
te ꝙ pr̃iudiciũ sustinere Scito pnoscẽs qz
die scõ pẽtecostes vterq̃ sil' stabim⁹ añ deũ
ibiq̃ vẽtilabit' int' nos libr̃ata iusticie lãce
litigiũ: ibi luce clari⁹ appebit q̃s nr̃m eq̃ta
tz lineã teneat: q̃s dei legib⁹ p̃dicat, factũq̃
ẽ ipo q̃ dict⁹ ẽ sacroscẽ solẽnitatz die dñi pfa
tus August⁹ ipialib⁹ insul' redimit⁹ m'tor
q̃ põtificũ chorꝛis siue pceꝛ vallat⁹ agmib⁹
missaꝛ solẽnijs int'esset: repentino sup eoz
veniẽte iudicio iuẽt⁹ ẽ mortu⁹. ℣ CI

Adolescẽs q̃dã erat in finib⁹ Aq̃tanie q̃
cũ coeuis suis iuuẽcul' de aiaꝛ suaꝛ cepit
salute tractare. Deliberatiõe pmissa tãdez
statuũt t vnanimi iuicẽ pfederatõe ꝓponũt
t mũdi hui⁹ põpas abijcere t admonastice
cõuersatõis ordinẽ cõmigre. Sed dñ res
adhuc suspẽsa differt: dñ rex ordo m'tipli
ci varsatõe pcutit: ipe q̃z tener adolescentz
anim⁹ fix⁹ ī suo ꝓposito ñ tenet. Quid mul-
ta? Mutata poꝛtmodũ mẽte duxit vꝛoꝛez.
Lunq̃z p pcessum tpis mẽs ei⁹ memoriam
scti ꝓsiti paulatim de se prsus eraderet t
sub ptextu ꝓiugij ad explẽdã carnal' illece-
bre voluptatẽ ipatiẽt⁹ ebulliret: diuia sup
eũ vigilãte clemẽtia: subito lãguoꝛe pcuss⁹
est ac paulo p⁹ ad extrema puẽit. Necessa-
rijs igit' siue ꝓpinq̃s de iã q̃si defuncti dis-
putantib⁹ sepultura: dñ in medio positũ vi
deret cadauer exanie: vitq̃ tenuis q̃dã mo
tus ī ei⁹ pectoꝛe palpitaret Ecce duo teter
rimi ac truci vultu ethiopes eum vt sibi vi
debat tanq̃z leones iuadũt: rapaci ferocita
te corripiũt: de coꝛpoꝛe violenter euellunt
Mox pedes ei⁹ t brachia durz alligãt nexi
bus, sicq̃ velut bedũ ī phalãga alt⁹ p⁹ altex
bailare ceperũt. Quos ãt dolores t tor-
siões ille ꝓtulerit: q̃t t q̃lia viderit vl' audie
rit: p q̃plima eũ loca vectauerint: plõgũ ẽ
ñ tm̃ stilo digerere: sed simplicib⁹ q̃z ꝙbis
ex oꝛe p ordinez referẽtz audire. Hoc tm̃ b
ferre sufficiat: qz dñ p obscure caligis eũ
loca poꝛtarẽt: ecce btus Petr⁹ splẽdid⁹ t co
rusc⁹ occurrit: eũ de poꝛtantiũ hũerz raptũ
nexib⁹ q̃b⁹ angebat absoluit. Illi mox ra-
pta p̃da stridẽtes dentib⁹ t ciulãtes absce-
dũt: factũq̃ sibi p̃iudiciũ flebiles q̃runt.
Btus aũt apls adolescentẽ ad Cluniacẽse
monasteriũ duxit: eiq̃ fortinsec⁹ posito sese
donec ad eum reuerteret expectare pcepit.
Ego inq̃t meũ mõasteriũ ingrediẽs visito
ac p circuitũ cũcta plustrãs q̃d agat' itẽdo.
deide ad te ꝓsideratz oĩb⁹ redeo. Sz mox
vbi iste relict⁹ ẽ sol⁹: ecce crudeliozes ac acri
oꝛes ỹdẽ reuertunt' ethiopes, t ñ tã p man⁹
t pedes: sz ipa genitalia corripiũt: eũq̃z sic
nõ sine gnissimo illi⁹ dolore suspẽdũt. Nã
etsi velut rostro passer accipitrz vl' aq̃linis
vnguib⁹ colũba rapiat' ī pedib⁹: sic a repro
bis ill' spiritib⁹ miser iste corripit' trahit' li-
brat' p verẽda suspẽdit' t q̃i reportata p̃da
q̃ fuerat pdita lõgi⁹ asportat'. Tũc ecce be-
at⁹ Petr⁹ radiãti nimis ac tribili splẽdoꝛe
ꝓspicu⁹ se tãq̃ fulmẽ iiecit: rapinãq̃z suã q̃si
p ipetũ violẽti spũs appẽdit, t clauib⁹ q̃s
manu gestabat raptoꝛes neq̃ssimos acerr
me ꝙberauit: mox illũ ī domũ ꝓpriã vsq̃ pꝛ
duxit: reddẽsq̃z spm̃ coꝛpi vtrãq̃z saluti sub
stãtiã reformauit Nã t ille ptin⁹ qualescẽs
t domui sue disposita: ad Cluniacẽse mõa
steriũ ꝓperãs sctẽ ꝙuersatiõis hitũ feruida
deuotiõe suscepit. CII

Uir q̃dam in teutonũ finib⁹ optimũ pꝛ
prij iuris p̃diũ diuersoꝛq̃z pũetuũ copijs
affluẽter vberrimis possidebat Hẽbat aũt
duodecim filios. Cepit iterea cogitare q̃d
post ei⁹ obitũ fieret si vnius possessiõis he
reditatem int' tot diuideret coheredes. Di
cebat eĩ. Ego q̃dem q̃ totũ hoc solus ha-
beo sufficienter t pacifice viuo, sed vbi tot
diuisoꝛes emerserint: q̃s eoꝛũ simultates:
q̃s oriẽtia inter illos liuoꝛis t odij iurgia
sustinebit? Nõ em̃ illic poterit esse vnitas
volũtatis vbi tãm'tifaria fuerit diuersitas
facultatz. Coloni ꝓterea q̃ vni parere dño
sũt ꝓtẽti nõ sine graui q̃etis sue iniuria tot
dñoꝛ ppl'o rñsuri sunt. Tibi g̃ deus oĩpo-
tẽs q̃cq̃d ẽ mei iurz allodiũ trado: te solum
heredẽ mee possessiõis eligo: filios ãt me-
os tibi cõmẽdo: faceis qỏ in oculis tuis
bñplacitũ fuerit. Et hoc dicto chirothecã

suā sagitte ꝓtin⁹ alligauit: eāq; curuato fortiter arcu in vasti aerꝭ supiora cōiecit. Sꝫ mox sagitta sine chirotheca ī terrā relapsa est: vt euidēti mōstraret indicio qr donuꝫ qō fides obtulit: clemētia diuīa suscepit. Tūc ille ō mūerꝭ sui oblatōe fidētior ⁊ alacrior fact⁹: possessionē suā cuidā ecclīe tradidit: eāq; sibi ꝑpetuo iure p stipulatiōes ⁊ rata firmauit. Breui ꝯo tpe p⁹ filiū ei⁹ tāta bonoꝝ affluētiū fūit abundātia ꝓditi: tot ꝓdioꝝ ac cēsuū copia fūit magnifice dilatati: vt eoꝝ q̄sq; sūmā pīne facultaꝭ excederet: eisq; circūflua mūdi pspitas ī oīb⁹ arrideret. Sic sic q̄ chirothecā de manu pīis terreni ī celo recepit: sup filios suos imbrē sue bñdictōis īfluxit exuberant. Qō igit ī terra ō dat: ī celo recipit. ⁊ inde spandū ē pmiū q̄ ꝑcessit mun⁹ oblatū.

CIII

Scotigenaꝝ rex ꝓmeuo adolescētie flore pubescēs: qr pr obīit ei: mox ī regalis fastigij iura successit. Sed cū sollicite ꝓsideraret q̄ fragile sit q̄q̄d ī ꝟ secło tumet: q̄ labile qō supeminet: q̄ velocit extīguibile sit oē qō splēdet. Cū cōiugat⁹ iā esset decreuit regales īfulas regni celestꝭ amore deponere: coroną caputio: purpuram cuculla mutare. Quid pla? Simulat oriōis studiuꝫ: aggredit expectatōis hūane ꝑcinctū. Apostoloꝝ itaq; liminū deuotōe ꝓpleta: ⁊ ignorante cliētū comitatu: mōasticū habitū latenter induit. et sic a se mūdū cū reg̃ bñ semet ipm furat⁹ abiecit. Qui mox lāguore pcussus ad extrēa puenit: ⁊ vsq; ad obitū ꝟ tāq; federate cōuētōis elogiū inclamare ñ destituit. Dñe feci qō ꝑcepisti: imple qō ꝓmisisti. Quicq̄d āt ei ab alio diceret: ab hac voce velut exactiōe debiti ñ cessabat. Almiꝝ in vinea ꝓstitut⁹ reposcebat numū. qr pīs familias se nouit implesse ꝑceptū. Et ꝟ in vndecima hora fuisset ꝓduct⁹: exigebat requiē p⁹ labore. et expleta opatione reposcebat mercedē.

CIIII

Aduesperascēte iā die in duoꝝ q̄rūdā ꝑfidioꝝ cordib⁹ sol inoccidu⁹ occidebat: eosq; aduersū se mutuis iniuriaꝝ iurgiorūq; cōuicijs auctor discordie spūs accenderat. Cūq; pbr ꝑ sī byter ꝓbrosis ꝓtumeliarū irrisiōib⁹ lacerarer: et alter alter multo mordacitaꝭ sale maledictoꝝq; relatōibus cōspersisset: vn⁹ eoꝝ minacit intonās ⁊ dētib⁹ stridēs: correpta lācea iter arripuit atq; ad domū suā lōgi⁹ ꝓstitutā furibūdis ꝓperare gressib⁹ cepit. Sed cū illū iā fugue niēs caligo noctꝭ obūbraret: ⁊ cor ei⁹ interiores tenebre pnicios⁹ possiderēt: Ecce q̄nq; nigri eq̄tes cū caballis eq̄ nigr⁹ obuiāt: eiq; is q̄ maior videbat insultat. Sepe inq̄t institi vt te mihi subderes: vt in clientelā meoꝝ ꝓtubernaliū venires. totiens itaq; subterfugiēs: iā nō poterꝭ iugu⁹ mee dicioīs euadere. Videbat em̄ nobil⁹ q̄daꝫ vir eē Rhoman⁹ noīe: q̄ freq̄nt eū sollicitauerat vt sibi subdit⁹ fieret. ꝑ itaq; nimiū terroris horroꝛe ꝑcussus: ad ꝑcipiētꝭ ipiū man⁹ vtrasq; ꝓlosit atq; illi man⁹ deditoꝝ more deosculās: se velut ī herilis fidei tuitione cōmisit. Quē ꝓtin⁹ ille pcōtās. scis īq̄t qui sū? Ille ꝑsto rndēs ait. Nōne tu es dñs me⁹ Rhomā⁹? Ait ille. Absit absit. ꝭ ego sū q̄dā diabol⁹ cui tu nūc cōmiss⁹ es et indiuidua deinceps societate cōstrict⁹: ista igit ī fide ⁊ fua qō pollicit⁹ es. Et p⁹ hmōi ꝟba vl gesta ꝑsto disparuit. Tūc ille treme fact⁹: cōfusus atq; pterrit⁹ ad domū ñ sine mag̃ trepidatōis horroꝛe puēit. Paulo p⁹ ad ep̄m suū scē memorie Tenonē noīe: me q̄ꝫ pīte pnie flagitator accessit: cui mox sacerdotal officio dignitaꝭ adēpto: cū eiusdē tūc cauma ferueſceret ⁊ secūdaꝝ messiū tp̄s īstaret: iuxta carine reglaꝫ iclusionē cu stodie carceral indixim⁹: annoꝝ pniaꝝ ꝓpetēti moderatōe ꝑfixim⁹: atq; vt in spe certe recupatiōis absq; dubio cōualescēret adhortati hoiem sum⁹.

CV

Vir q̄dā vt ōr potētioꝛē se hoiez intrec. a cui⁹ etiā filio more secli ñ legib⁹ euāgelij mlt̄as molestias ptulit: paternū. ſ. vltor interitus: ⁊ strages anhelabat hoim: ⁊ freq̄ntiū reportabat manubias rapinaꝝ. Inter has homicida depbēsus angustias: ipiale decreuit adire fastigiū: siq̄d fortassis ī tot calamitatib⁹ possꝭ repire solaciū. Quo cō pto p̄ni sanguis vltor insequit: et cuꝫ siue vt tribunaliū lege ꝓstringat: siue vt repēte gladijs oppmat impiger comitat. Jn teuz tonicꝭ ꝯo ptib⁹ tunc impator degebat. Cū itaq; ꝑcedēs modeste q̄si secur⁹ incederet: subseq̄ns āt celeri⁹ ꝓperaret. tādē ꝓtigit vt sibi ꝯnuicē ꝓpinq̄ntes in mutuos vterq; vultus aspectus. Sed cū is q̄ homicidij reus erat vix q̄ttuor vel quinq; comitū duceret auxilio. interfecti ꝯo filius triginta ferme cingeretur obsequijs armatoꝝ: quaternio omnes suos cohortat vt fugiant. ille se ꝓspiciens de ꝓsequentium manib⁹ auolare non posse: misc̄oie patrocinium petijt ad

humilitatꝫ vmbraculū ꝓfugiū fecit. piectꝫ igit armis: brachijs ꝑo i modū crucꝫ extēsis solo ꝓsternit ꝛ veniā miserētiū ꝑstolat. At ille iā victor ad reuerētiā crucꝫ man⁹ re ꝓmēdo cōpescuit: vltro etiā ne ab aliq̄ feriret inhibuit. Postremo pacē integrā faciēs ad honorē sctē viuifice crucꝫ ñ mō vitā: sꝫ ꝑine necꝫ donauit offensā. Hac igit insigni pacta victoria q̄ scz ñ tam alteri⁹ q̄z sui: ꝛ vt ita fatear: nō tā hostꝫ q̄z ꝓꝛij cordis victor extiterat: ad regꝫ curiā qꝛ ñ ꝓcul erat accessit. Sed mox vt ad eccl'iam oratur⁹ ingredit res mira ꝛ nimiū stupēda: saluatoris imago q̄ in cruce videbat exꝑssa: trib⁹ eū vicib⁹ inclinato capite visa ē salutare. O q̄glorioſū ꝛ insigne ꝑconiū vt ab auctore miscōie mereret reuerēter accipi q̄ ꝓpter ei⁹ reuerētiā omiserat vindicare. ꝛ ab eo recipet salutatiōis honorē ꝑ q̄ saluti ꝑriā postposuit vltionē. Qd ꝓtin⁹ cū imperator audiuit: honorifica cū ꝛ affectuosa ꝓut decebat affabilitate suscepit ꝛ copiosa mūer largitate ditauit.

CVI

In marꝫ tēpestate deꝑhēsus q̄dā futur⁹ se monachū affectuosa spōsiōe deuouit. sꝫ naufragio erut⁹ votū soluere hui⁹ vite amore ꝓtēpsit. Expleto ꝑo anno ipso die q̄ vot⁹ dño sue ꝓuersiōis obtulerat: kalēdis. s. Januarij dū hincinde discurreret cū ludētib⁹ ꝛ cachinātib⁹ puerꝫ chꝛos duceret et friuola q̄dā ꝛ scurrilia decātaret: subito lapis sup eū de tecto cecidit ꝛ obtriuit. Sic infelix ille q̄ mūdū deserere ꝓtēpsit vltrone⁹ amisit inuit⁹. ꝛ fallacem carnis dulcedinē pdidit: qua amādo carnē mētit⁹ ē ꝓpria.

CVII.

In Gallia⁹ finib⁹ audiui gestū fuisse qō refero. Int' abbatē ꝛ q̄ndā secl'i ꝑpotētē orta ē ñ leuis ō possessiōe ꝓtētio. Cūq⁹ aptis vtriusq⁹ fautorib⁹ minis diu certaret ꝛ iurgijs: tādē vt armis ageret ꝛ vtrinq⁹ ꝓdictū est. Et secl'ar' q̄dē pat' copijs cāpū ꝑliatur⁹ ingredit: acies struit: cuneos ordinat: atq⁹ ad fortit agēdū oīm mētes acerrim⁹ cohortator iflāmat. Siluescūt oīa gladijs: rubēt clypei: vociferantiuꝫ clamor attollit: minaces armētoꝝ fremit⁹ inhorrescūt: tela strinḡunt: ꝛ aduersę ptꝫ impet⁹ accessus ad ꝓgrediēdū mētib⁹ expectat. Abbas aūt ñ in armis terrenis spez suā: sed i hūane salutꝫ auctore ꝓstituēs: cūctꝫ q̄ ꝑ se dimicare ꝓuenirāt suū ꝓhibuit comitatū. solos aūt monachos suos eq̄s ꝑposuit: capita cucull' opiri ꝑcepit. Sicq⁹ cū ill' velut galeatꝫ ꝛ loricatꝫ fidei munimīto crucꝫq⁹ vexillo ad locū certamis vēit. Cūq⁹ vir ille ñ ferrea vt spabat arma ꝓspiceret: sꝫ tāq⁹ celestē atq⁹ angelicā acie aduētare comin⁹ aduertisꝫ: tāt⁹ eū cuꝫ suis oīb⁹ diuini timorꝫ horror ꝛuasit vt ōnes liētes ō eq̄s ꝓtin⁹ arma ꝓiicerēt: terre se humilit ꝓsternerēt ꝛ idulgētiā flagitarēt ꝛc.

CVIII

Eps si recte tenes q̄ capreis ꝑerat vidit maiorē Bñdictū papā q̄ iaz obierat nigro eq̄ q̄si corꝓal'r insidētē. Cūq⁹ ille ceptū iter cape cerneret: heu inq̄t: nōne tu es Bñdictus papa quē defūctū liq̄do nouim⁹. Infelix inq̄t ego sū. Et ille. Quō tibi ē pater? Grauib⁹ ait tormēt⁹ afficior: spe tñ si adinuentiū ꝓbeat de mea recupatiōe ñ ꝓuor. sed pge q̄so ad frēm meū Joānē q̄ nūc aplicaz occupat sedē: eiq⁹ funct⁹ delegatiōe nūciare vt illā potissimā sūmā q̄ in theca recōdit inpaupes ꝓro mea salute distribuat. sicq⁹ me redimēdū esse. qñ cūq⁹ tñ ꝑ ōcreuerit miseratio diuina cogīscat. nā certa q̄ ꝓ me indigētib⁹ tradita sūt: mihi penit⁹ nihil ꝓfuerit. q̄a de rapinis sūt ꝛ de iniustis adq̄sita. His q̄ audit⁹ eps ꝑiger Rhomā adijt: Joāni papę defūcti frīs ꝓba narrauit. Epal' mox sarcine pōd⁹ abiecit: mōachū induit: eoq⁹ modo salutē sibi ex aliena calamitate ꝓuidit.

CIX

De equiuoco q̄z bul⁹ Bñdictī pape atq⁹ nepote q̄ post eū tertiꝰ. Joānes ꝑo secūd⁹ in Rhomane sedis mālīōe successit: vñ mihi narrauit Hūbert⁹. qꝛ nassus q̄dā dum iter ageret accidit vt iuxta molēdinū eq̄ īsidens ꝓtransiret. et ecce repente mōstrū immane cōspexit. Quo viso subito eū terror inuasit ꝛ stupefact⁹ intremuit. Videbat āt mōstꝝ illud dūtaxat i aures aselli caudāq⁹ desinere. cetera vsus erat. Cūq⁹ viator ad hoc portētū territ⁹ obrigesceret: fugāq⁹ ꝑcipitē formidolosus iniret: informe ꝓdigiuꝫ humane vocis ꝛba formauit. Noli inq̄t o vir expauescere: hoīez me olim fuisse sicut et nūc es. pculdubio crede. sed qꝛ bestialit⁹ vixi: post finem vite bestie ꝑferre spēm merui. Porro cum ille ꝓquireret quis fuisset Ego ait solo nomine Benedictus fui qui nuper apostolice sedis apicem indign⁹ obtinui. Inquisitus aūt quid iam retributionis haberet. Nunc quidez vsq⁹ ad iudiciū diem ꝓ dumosa atq⁹ squalentia: ꝓ sulphurea loca ꝛ ferorez exhalantia atq⁹ incēdijs

ꝯflagrata rapioꝝ ꝛ ꝓtraboꝝ.ꝑ extremũ ꝯo iudiciũ coꝛꝑ meũ ſil' ꝛ aiaꝫ irremediabilis cruciat⁹:ꝛ gehẽnalis barathꝝi me irreuocabil' olla deglutiet:ita vt nulla mihi ſpes recupatõis i poſtez reſtet.ꝑ hec ꝯo hmõi ꝓba diſparuit.Sꝫ cũ ego cur ille i hac ſpecie ꝯſpect⁹ ſit ĩdaginẽ q̃ro:nõ deeſſe myſteriũ ab eo qõ viſũ ẽ depẽdo.Hã qꝛ miſerabilis ille ab illo funeſti põtificat⁹ ſui ꝑmoꝛdio vſqꝫ ad finẽ vite ĩ luxurie ſceno ꝓſat⁹ẽ: ñ ĩcõgrue viſus ẽ ab auribꝫ ĩcipe ꝛ ĩ caudã aſini terminare.

CX

Jn monaſterio qõ Liu⁹ ſcauri ꝛ:q̃dꝫ btũs Gregoꝛi⁹ ĩfra Rhomane vrbis menia ꝯdidit:puer q̃dã a pentibꝫ vt ꝛo deinceps militaret oblat⁹ eſt.Qui poſtmodũ dũ iam adoleſceret egreſſus de monaſterio:ad ſeculuꝫ redĳt:vxoꝛemqꝫ ſibi nuptiali federe copl'auit.Deide cũ iã ad iuuenilẽ vẽiſſz etatẽ:diuĩa ſnia repẽte ꝓcuſſus ẽ ĩ gutture:ceꝑitqꝫ morti lãguoꝛꝫ ingueſcẽte moleſtia appꝑingẽre.Tãdẽ male fugitiu⁹ vt ad mõaſteriũ deꝑortaret expetĳt:ibiqꝫ penitudinẽ ꝺ ſuis ꝑuitatibꝫ:bitũqꝫ monachat⁹ accepit.Lũqꝫ vxoꝛ ei⁹ cũ nõnull' alĳs lecto iacẽtꝫ ĩſiſteret:cepit ille gũit gemere:vlulat⁹ emittere:ꝛ tanqꝫ frenelim pateret ĩoꝛdiata vociferatiõe garrire.Percõtatibꝫ ãt eis cur ñ ille q̃eſceret Hõne inq̃t videtꝫ btm̃ Andreã apl'm ſctm̃qꝫ Gregoriũ acerrimis me ſuis ꝓberibꝫ immanit flagellãtes.Ululãs itaqꝫ rurſus ac flebiles voces emittẽs:paululũ reſpirabat atqꝫ dicebat.Hõ me ꝓberauerũt ꝓꝛea qꝛ mõaſteriũ dimiſi vxoꝛẽqꝫ duxi Jnteri⁹ꝑ flet⁹ ꝛ rugit⁹ ad moñtũ q̃eſcẽs aiebat.Hõ me caſtigauerꝫ qꝛ paupibꝫ mẽdicãtibꝫ:marie ſcotigenis ñ mõ nihil dedi:ſz eos etiã qõ flagitioſũ ẽ irriſi.Rurſ⁹ ingemi nans ſtridoꝛes ꝛ gemit⁹ aſſerebat:qm̃ ſex numos a vidua q̃dã paupcla mutuo acceꝑi ꝛ reddere nolui.q̃t pedũ paſſibꝫ illa laboraui dũ eos ad me veniẽdo requireret:tot ego nũc ict⁹ a ſcõꝝ mãibꝫ ꝓtuli dũ me pariꝫ ꝓberarẽt.Ut ſciatꝫ ãt qꝛ ñ mẽtioꝝ:pendie hoꝛa ſexta ꝺ h̃ ſecꝛo miġtur⁹ ſum.Erat poꝛro tũc ſexta feria.Nocte ꝯo q̃ dñic⁹ illuceſcebat dies q̃ ꝺꝛ i ramiſpalmaꝝ ꝺ lecto cũctꝫ mirãtibꝫ ñ ſegniuſ exiliẽs:ſcapl'are atqꝫ ciliciũ q̃ iuxta ſe erãt repẽte arripuit.moꝛqꝫ ecclaz btĩ Andree attonit⁹ ac feſtin⁹ itrauit.vbi ſtrato ꝯoſit⁹ his q̃ aderãt frĩbꝫ ait Ecce ſcõꝝ ꝓberibꝫ flagellatus ita de coꝛpe egrediꝝ purificat⁹ ſĩc de fõte baptiſmatis mũd⁹ exiui.Jnter miſſaꝝ igit ſacroſcã ſolẽnia dñica vir paſſiõe plecta:hoꝛa q̃ ꝑdixerat deo ſpm̃ reddidit.Audato ãt ad lauãdũ ex moꝛe cadauere:ſic vibices ac ſtigmata i ei⁹ mẽbꝛis vndiqꝫ videbanꝫ acſi coꝛp⁹ eius materialibꝫ fuiſſet alliſum ꝓberibꝫ.

CXI

Quidã alienã ſuẽ furtiue ſurripuit ꝛ cauee clãdeſtin⁹ itruſit.vir tñ ille pietatꝫ opibꝫ itẽt⁹ eẽ ꝯſueuerat.Jnt'ea adeſt diues ieſus in effigie paupis:et tãplꝛo iã crine deforꝛmis egebat arte tõſoꝛis.Jlle ꝑtin⁹ reuerẽt aſſurgẽs:inꝫ certa hũanitatꝫ impẽdia cepit ipm̃ foꝛpicibꝫ attõdere.ſed dũ toꝛnat ac ſagitat:ecce reꝑit duos oc'os i occipitio ſb criniꝫ latitãtes.Expauit hõ:ſtupẽſqꝫ ꝯtremuit.et q̃d vellet eẽ qõ cerneret pauid⁹ inq̃ ſiuit.Cui moꝛ ille.Ego inq̃t Jeſus vocoꝛ vndiqꝫ cũcta ꝯẽploꝝ.et iſti ſũt oc'i q̃bꝫ etiã ſuẽ vidi quã nup ĩ cauea ꝯcluſiſti.Hoꝛqꝫ diſparuit.Jlle ꝑtin⁹ ad coꝛ rediẽs diuinaꝫ circa ſe clemẽtiã recoġuit.et qõ iniq̃ ꝑſum ꝑerat:fatiſſactõe purgauit.

CXII

Jn Lõgobardie finiꝫ vir erat ꝓſpell' ĩgenĳ ꝛ acutiſſime ſubtilitatꝫ:duplex aĩoꝛ ſermone lepid⁹:cõcinãdis fabꝛicãdiſqꝫ comedĳs edoct⁹:in repiendis cõſilĳs vehemẽter aſtut⁹.Hũqꝫ eñ erigebat bꝛachia ꝯtoꝛrẽtẽ.ſz ex q̃cũqꝫ latere mũda eum turbinis aura ꝑflabat:ille ꝑtin⁹ aptũ callidꝫ atqꝫ ꝓſutie palliuꝫ opponebat.Accidit vt hunc q̃dã frater nocturna viſiõe ꝯſpiceret lacũ q̃ erat igneus q̃ flãmicomis euapoꝛabat ĩcẽdĳs ꝛ crepitantibꝫ igniũ globis terribiliter cernẽtibꝫ ĩcutiebat hoꝛroꝛẽ.Que locũ trabalis enoꝛmitatꝫ videbãt obſidere draconeſ:variaqꝫ ꝓpẽtuꝫ genera hincinde ꝑ circũitũ ſpaciari.Vir aũt ille quẽ dixim⁹ in ipſa flãmaꝝ ſtridẽtiũ voꝛagie detẽt⁹ tẽtabat q̃dẽ coartat⁹ effugere.ſed obſtãtibꝫ beſtĳs dolebat aditũ ñ patere.Hõ.ſ. ex hac ꝑte fugã ꝑabat.ſed ecce ſerpẽs obui⁹ adhereꝛbat.ꝑ aliã ꝑtez erũpe ſatagebat:ſed ecce rurſus alia beſtia laꝛo gutture frendẽs occurꝛerat.Jlle rurſus ꝛ alia ad euadendũꝫ loca tẽtabat.ſz ĩſurgẽtibꝫ beluis oĩno meatus aufugũ nõ patebat.Poꝛro aũt cũ veritas dicat Eadẽ mẽſura q̃ mẽſi fueritꝫ remetiet⁹ vob.hoc illi iuſto dei iudicio ꝓrigebat Sicut eñ ille ꝑ carnal' aſtutie vanitatẽ ex q̃buſlibet hui⁹ ſeculi ſe nouerat laq̃is expedire:ita poſtmodũ ꝓſa vice nullo valebat ingenio ſi ꝯpliciũ q̃ cruciabat euadere.

Ex ꝓmo libro vitaspatꝝ quē btūs Hieronym⁹ ꝑsbyter dicit ꝺscripsisse

Distinctio secunda

Exemplū primum.

Rat quidam apud nos mōach⁹ i hac vicia heremo cōmanēs: cui habitaculuꝫ spelūca fuit, vir sūme abstinētie ꝙtidianū victū laboꝛe manuū q̄rēs, i oī onibus die noctuq; ꝑsistēs, cūctisq; animi ꝓtuitib⁹ florēs. Sꝫ h̄ letis successib⁹ elat⁹ ꝺfidere q̄si i ꝓfectib⁹ suis cepit, ⁊ nō deo totuꝫ: sꝫ sibimetipi qꝺ ꝓfecerat deputare. Hāc aūt ei⁹ intuēs aie ꝑsūptiōez: ꝓtinuo tētatoꝛ accedit et laq̄os parat. Quadam nāq; die ad vesperā fingit spēm decoꝛe mulierꝫ oberātꝫ p heremū, q̄ velut fessa post nimiū laboꝛez accedēs ad ostiū spelūce mōachi lassabūdā se simulās ac fatigatā, intrinsec⁹ semetipam iecit ⁊ aduoluta genib⁹ viri vt sui miſereat exoꝛat dicēs. Noꝛ me infelicē i heremo latitantē cōꝓhēdit: iube me g̃ reꝺescere i angulo cellule tue: ne forte efficiar nocturnis bestijs ꝓda. At ille ꝓmo miseratōis obtētu recepit eā intra spelūcā req̄rēs q̄ ei cā errādi p h̄emū fuerit. Illa cāꝫ fingit satꝫ accurate ⁊ interim venena blādimētoꝛ atq; illecebre vir⁹ circa oēm textū narratiōis interserit, ⁊ nūc se miserādā: nūc etiā defensiōe indignaꝫ: oīndens elegātia ⁊ suauitate ꝑmōis inclinat aīm hois ⁊ in affectū sui illecebroso amoꝛe deflectit. Hic iā blādioꝛa colloq̄a: ioc⁹ risus q̄ cōmiscent, man⁹ etiā ꝓcaꝛ ad mētū barbā q̄ q̄si venerādi specie ꝓtēdit. Tū ꝙ palpare cepit ceruicez mollius: collūq; lenigare. Quid mlta. Ad vltimū mulier captiuū ducit militē chīi. Cōtinuo ei ꝓturbari itra semetipꝫ ⁊ libidinū fluctib⁹ estuare cepit. Ne quaq; laboꝛ ꝓteritoꝛ: neq; q̄ ꝑfessiōis ac ꝓpositi sui memoꝛ, paciscit cū coꝛdis sui cōcupiscētia: ⁊ intra arcana cogitationū suaꝝ fed⁹ cū falsa voluptate ꝙponit. Incliat stultus latera sua ⁊ efficit sicut equ⁹ ⁊ mul⁹ q̄b nō est itellect⁹, atq; vbi obscenos iē conabat inire āplex⁹ illa vlulatū terrimū dire vocis emittēs vmbra vt erat tenuis p man⁹ amplectētis elabit: ipmq; dedecoꝛos moꝛtib⁹ ianes auras sectātem cū fetidissima irrisiōe deseruit. Tūc ꝓterea mltitudo demonū i aere ad h̄ ipꝫ spectaculū ꝙgregata clamoꝛe igēti cū cachinno exꝓbratiōis elata dicebat. O mōache q̄ te vsq; ad celū extollebas quō dimersus es vsq; ad infernū. Discе qꝛ q̄ se extollit hūiliabit. Tūc ille velut amēs effect⁹ deceptiōis sue pudoꝛē nō ferēs g̃ui⁹ a semetipo decipit q̄ fuerat a demōib⁹ antea decept⁹. Cū ei debuerit repare semetipꝫ ⁊ reuocare certamē: ac satisfactionis sue lachrymis ⁊ humilitatꝫ fructib⁹ ꝓtis elationis culpā deflere h̄ miser nō fecit: sed semet ipm desperās, sicut ꝺ apl'us: tradidit se oī immūdicie ⁊ iniq̄tati, regressus ē ei ad vitā seculare ꝑdo demonū factus. Refugit nāq; ꝙspectū oīm setōꝝ neq; ꝓssit eū salutaribus monitis de ꝑcipitio reuocare. Si em̄ reddere semetipm ꝓti vite ⁊ abstinētie voluisset: ⁊ de imēsa dei miscōiā q̄ neminē despic nemini sinū claudit: sꝫ oēs penitētes benigne recipit ꝙfisus fuisset a deo susceptꝰ benigne ⁊ pie fuisset ⁊ recuꝑasꝫ sine dubio locū ⁊ gr̃am suam.

II

Fuit q̄dā vir i hac ꝓria ciuitate vitā turpissimā p oē facinus ducēs: ita vt opinatissim⁹ i flagitijs h̄ret. Hic aliq̄n dei mīsatōe cōpūctus ad pn̄iaz ꝓtit: ⁊ intra sepulcꝝ se q̄ddā ꝙcludēs ꝓꝝ scelerꝝ pollutiones lachrymaꝝ fontib⁹ diluebat, dieb⁹ ac noctib⁹ i facie ꝑstrat⁹: ⁊ nec alleuare q̄dē ausus oc'los ad celū neq; vocē emittere ⁊ no mē dei noīare: sꝫ in sol' gemitib⁹ ⁊ fletib⁹ ꝑdurabat, ⁊ tāq; viuēs sepult⁹ de inferno q̄dāmō iā mugitū coꝛdis gemitūq; reddebat. Cūq; i his eo posito septimana vna trāsisset noctu veniunt ad eū demōes i sepulcro clamātes ⁊ dicētes. Quid ē qꝺ agis o ipurissime ⁊ flagitiosissime. Postq; oī spurcicia oīq; ipuritate saturat⁹ es nūc nob⁹ cast⁹ ⁊ religiosus ꝓcedis, ⁊ postq; senuisti i sceleribus nec iā suffici unt vires ad facinoꝛa nūc chīianus videris ⁊ pudic⁹ ⁊ penitēs: q̄si alt⁹ tibi iā vllus possit dari locus satiato i mal' nisi ille q̄ tibi nobiscū debeꝫ. vnus ex nob⁹ es: aliud iā esse nō poteꝫ. redi ad nos magis: redi, ⁊ qꝺ sup est tibi tps i fruēda voluptate nō ꝑdas. ꝑparam⁹ tibi affluētes delitias: ꝑpam⁹ scoꝛtū nobilissimū ⁊ cūcta alia q̄ florē tibi possint repare g̃tissime inuētutis. Quid temet ipm vanis ⁊ inanib⁹ affligis cruciatibus? Quid temetipm añ tps supplicijs tradis? Quid em̄ aliud esses passurus i inferno nisi h̄ qꝺ nūc tibimetipi infligis. Si te pena delectat expecta paululū ⁊ uenies paratā. Nūc interim fruere muneribꝰ nr̄is q̄ dulcia semp ⁊ grata duxisti. Hec ⁊ his simlia plura exꝓbrātib⁹ eis ille iacebat immobil'

nec auditū suū ꝟuertēs ad eos: nec vllū penitus ꝯmonē rūdēs. Cūq; illi sepi⁹ eadē repeterēt ⁊ alia duriora nec ille oīno mouere tur. in furorē plapsi demōes vbi videꝛt sua ptēni ꝓba. ꝓberibꝫ eū ꝟficere aggressi sūt. ⁊ multꝭ eū supplicijs excruciatū seminiuꝫ reliq̄rūt. Nec tñ in tot tātisq; cruciatibꝫ moueri saltē potuit a loco ī q̄ oꝛonis cā iacuerat. ꝓstera die q̄dā suoꝝ req̄rētes eū hūanitatꝭ vūtaꝛat gr̄a inuenīūt penis īcredibilibꝫ affectū: ⁊ cām pcōtantes cū didicissent rogabant eū vt cure gr̄a reportari se ad domū ꝓp̄riā pateret. Abnegat ⁊ in eodē pmaneat loco. Tū ꝓ⁹ ⁊ seq̄nti nocte repetētes demōes ḡuioꝛibꝫ eū ꝓberibꝫ cruciāt: ꝭ nec sic q̄ moueri potuit loco: melius esse ducēs se morte subire q̄ vltro demonibꝫ obedire. Tertia nihilomin⁹ nocte multitudo ꝟuenit demonū ⁊ absq; vlla miseratōe irruētes in eū oībꝫ penis cruciatibusq; ꝟficiūt. Cūq; iā corpus defecisset ī supplicijs: extremus tñ spūs obstabat īperio demonuꝫ. Qꝺ vbi impij puiderūt exclamātes voce mag̃. Vicisti inq̄unt vicisti. Et mox velut q̄dā ꝓtute celitus ipi effugati pcipites abscedunt: nec ei vltra q̄q; sue artis aut sceleris intēdūt. Ipe ꝓ⁹ intātū ꝓtutibꝫ animi pfecit. ⁊ ita oꝛnat⁹ moꝛibꝫ effectus ē: ac ita diua gr̄a repletus vt oīs hec regio q̄si de celo lapsum eum viderit: ⁊ vnū eē ex numero crederet angeloꝝ: oēs pene sil'atꝫno oꝛe dicētes. Hec ē mutatio dextre excelsi: quāti exēplo ei⁹ qui iā semetipos desperauerāt rursus ad spē salutis egressi sunt ⁊ emēdationē sui quā ꝓ⁹ desperauerāt ꝓsūpserūt. Quāti admiratiōe eius de ipo iā iferno pcōꝝ retracti sūt ⁊ ad ꝓtutū indolē reparati Illo nāq; tāta īmutatiōe ꝟuerso oībꝫ oia visa sūt possibilia Nō solū em̄ emēdatio moꝝ floꝛebat in eo ⁊ assumptio ꝓtutū: veꝝ ⁊ gr̄a dei plurima ei collocata est. Signa em̄ ⁊ pdigia q̄ ab ipo facta sunt q̄q; de⁹ ꝓ ipm tanq̄ suū amicum riti testabant.

III

Quidā mōach⁹ fuit q̄ ī heremo hac q̄ ꝑ ceteꝛs interioꝛ ē habitabat. Hic dū plures annos in abstinētia pduraſſet ⁊ puect⁹ tpe iā ad semilē venisset etatē oīm ꝓtutꝭ floꝛe adornatus ac toti⁹ ꝟtinētie magnitudie sublimat⁹ cū ī oꝛone ⁊ hymnis sedule deo deꝛuiret tanq̄ e merito militi suo dñs remūeratiōē parat: vtpote q̄ coꝛpe adhuc posit⁹ ad instar angeloꝝ incoꝛpoꝛee vite officijs fungeret: dignū iudicās annonā celestē ꝓbere eīn deserto qui celestē regē ingibꝫ prestolabat excubijs. Volēs g̃ etiā deus in ꝫ seclo remunerare eius fidele ꝓpositū ad puidētie sue sollicitudinē eius q̄tidiani victus reuocat curā. Ut em̄ cibi vsuꝫ poposcisset natura necessitas ingrediēs spelunc̄ suaꝫ inueniebat mēsule sue panē suppositū mire suauitatis: miriq; candoꝛis. Et q̄ refectus ⁊ g̃tias diuine ꝑstantie referens rursus ad hymnos ⁊ oꝛones ꝟuertebat. Ad quē multe reuelatiōes multeq; ei de futuris reb⁹ a ꝺo ꝓmonitiōes fiebāt. In his g̃ talibꝫ ac tantꝭ ꝓfectibꝫ positus: q; q̄si gl'iari de meritis suis cepit: ⁊ celestis būficij mun⁹ vite sue meritū duxit ꝟtinuo subintrat eū parua q̄daꝫ desidia animi: tāparua quā nec possꝫ aduertere. Post ꝫ creuit maioꝛ negligētia ita vt tardioꝛ fieret ad hymnos sed⁊ ad oꝛonē pigrius surgeret. psalmi q̄ꝫ ipsi non ea q̄ ꝓ⁹ vigilātia canerent: sed vbi paꝝ quid exhibi tum fuisset soliti ministerij aīa eius q̄si nimio laboꝛe fatigata ⁊ impedita q̄escere festinabat. q; sensus eius repꝛobꝫ effectus ꝺ supioꝛibꝫ ad inferioꝛa coꝛruerat. ⁊ cogitationes sue ꝑ diuersa eū precipitia rapiebant. Erat em̄ iā in coꝛde suo clādestina q̄dā turpis ac nefanda cogitatio: ꝟsuetudo tū prioꝛ velut si decursus aque etiam cessante remigio adhuc ex prioꝛe impetu nauigiū ferat. ita vetus institutio ad ꝟsueta boīem officia trahebat. ob quaꝫ causam ⁊ stare adhuc in suo statu videbat. Hic g̃ cuꝫ post oꝛones cibum solito requisisset ad vesperā ingressus eum locū in q̄ reficere ꝟsueuerat: inuenit solito panē mense suppositu. ex q̄ refectus nihil de eoꝝ q̄ in coꝛde suo versabant emēdatiōe curauit. neq; immutatiōis sue damna psensit: ⁊ spernentē se minima paulatim casurū nō intellexit. Interea cū grauī iam libidinis incēdio stimulaꝛet: ⁊ inflāmatus turpi ꝟcupiscentia raperet rursus ad seculuꝫ. illa interim die cohibuit se: ⁊ solita hymnorum ⁊ oꝛationū ministeria ex moꝛe psoluit atq; ingressus vt cibū sumeret. panē q̄dem inuenit mense suppositū: sed aliquātulum ſoꝛdidioꝛē. admiratus est ⁊ tristis effectus Intellexit em̄ q; ad ipm reſpiceret hoc genus monstri: tamē cibo ſumpto refectus ē Die tertio triplicatis vrgeri stimulis cepit. occupauerunt em̄ cogitatiōes eū: q̄si iā presentis ⁊ secū posite: secuq; accubantis imago mulieris: quā ⁊ cōplecti sibi videbatur.

ꝛ ad turpes vsus hꝛe ꝓstratã. Procedẽs tñ ꝛ seq̃nti die ad solita psallẽdi ꝛ orandi offi-cia stabat vagus ocul' ꝛ mẽte captiu⁹. Cũq; solito ingressus ad vesp⁹ requireret cibũ panẽ q̃dẽ inuenit sup mẽsam: sed sordidissi-mũ atq; aridissimũ: ꝛ q̃si a muribꝫ ꝛ canibꝫ vndiq; corrosum. Tũc ille vt vidit igemu-it ꝛ lachrymas fudit: sꝫ nõ ita ex corde: nec ita vberes q̃ possent flãmã tãti ignis extin-guere. Ueruntñ sumit cibũ: sed neq; q̃ntus volebat: neq; q̃ntũ solebat. Tũc itez cogita-tões eũ tanq; coh⁹s barbarica vndiq; cir-cũuallant ꝛ ex oñi pte in eũ tela iaculãt ac victũ captiuũq; eũ ad seculũ retrahunt. Et urgẽs ꝯ cepit iter agere nocte p heremuꝫ et tẽdere ad ciuitatẽ. Sed vbi dies fact⁹ est ci-uitas q̃dẽ lõge adhuc aberat. Ipe ꝙ cũ ra-pidissimo estu torꝛ̃ꝛ ꝛ fatigaret ꝓ heremũ vndiq; versum ꝓsiderare oculis cepit ꝛ req̃-rere sicubi esset in vicino monasteriũ. Et cũ ꝓspexisset q̃rundã fratrũ cellulã tẽdebat il-luc vt apud eos requiesceret. Quẽ vbi ad-esse senserũt fui dei ꝓtinuo ꝓcurrunt in ob-uiã: ꝛ velut angelũ dei excipiẽtes adorant: pedes lauãt: ad oꝛonẽ inuitãt: mẽsaq; ponũt atq; oĩa ẽm diuinũ mandatũ cõplẽt chari-tatis officia. Uex vbi refect⁹ est ꝛ paululũ requieuit: ex moꝛe q̃si ab eruditissimo atq; opinatissimo patre ceperũt ꝙba edificatio-nis expetere ac monita salutis inq̃rere, int-rogare q̃z eũ quõ quis diaboli laq̃os pos-sit effugere, aut si q̃ turpes iniecerit anio cogitatões quõ ꝓpelli possint ꝛ abiici. Tũc ille vt cõpulsus est monita fratribꝫ dare: et salutis eos viam docere, ac de insidiis de-monũ q̃s ẽus dei intendũt facere ẽmonez illos q̃dem plene ꝛ sufficiẽter edocuit, sibi ꝙ ipi stimulos cõpunctiõis incẽdit: ꝛ i se-metipm regressus ait. Quõ alios ego mo-neo ꝛ ipe decipior. Aut quõ alios corrigo ꝛ metipm nõ emendo. Age ꝯ o miser: facito ipe ꝙr q̃ facere alios doces. Cumq; hmõi increpatiõibꝫ vteret aduersus semetipm: ꝛ intellexisset se miserabiliter supplãtatũ: va-ledicẽs frib⁹ cõtinuo se cursu rapidissimo i heremũ dedit: ꝛ ad spelũcam de q̃ discesse-rat redijt, pternẽs se dño in oꝛonẽ ꝛ dicẽs Nisi dñs adiuuisset me: paulomin⁹ habi-tasset in inferno ania mea. Et itez. Paulo-min⁹ fui i oi malo. ꝛ paulomin⁹ ꝓsumauerũt me in terra. In ẽ ꝙ cõpletũ est qđ ait scri-ptura. Frat' frẽm adiuuãs exaltabit sicut ci-uitas munita ꝛ fortis. Post hec ꝙ pmãsit oñi vita sua in luctu ꝛ lachrymis vidẽs se diuinit⁹ sibi ꝓcessum celestis mẽse bñficiũ pdidisse. Cepit ei in labore rursus ꝛ sudore vult⁹ sui mãducare panẽ suũ. Cõclusit ei se intra spelunca atq; in cinere ꝛ cilicio iacẽs tãdiu lugẽs flẽsq; pmãsit in oꝛonib⁹ donec assistẽs ei angel⁹ dñi diceret ad eũ. Susce-pit dñs pniam tuã ꝛ reꝛopitiat⁹ ẽ tibi: sed caue ne vltra elat⁹ decipiaris. Ueniẽt ãt ad te frẽs q̃s tu ipe docuisti deferẽtes tibi bñ-dictiões q̃s suscipe ne recuses: ꝛ sumẽs cũ eis cibũ gr̃as age deo tuo

IIII

Uidim⁹ ꝛ mõasteriũ scti Pafuncij hois dei q̃ notissim⁹ i illis locis anachoꝛites ꝛ vltimi inhabitatoꝛ fuerat defti i regiõe he-racleos splẽdide apud thebaidos vrbem. De ẽ ꝯ fidelissima patꝛ narratõe cõperim⁹ q̃ cũ fuisset vite angelice q̃dã tẽpe oꝛauerit deũ vt sibi oñderet cui scõꝫ silis hẽret. Assi-stẽs ꝙ angel⁹ rñdit ei: q̃ silis eẽt simphoiꝛco cuidã q̃ i vico illo cantãdi arte victũ q̃rebat Tũ ille obstupefact⁹ nouitate rñsi cũ oi ꝓpe ratiõe pgẽs ad vicũ pꝛrit hoiem. Et cũ iue-nisset studiosissime pcontat ab eo q̃dnã scti ꝛ religiosi opis gestũ sit ei. oẽsq; act⁹ ei⁹ cu-riosi⁹ discutit. At ille rñdit. q̃d res erat se eẽ indignissime vite hoiem pctõrẽ: atq; añ nõ multũ tpis ex latrone ad istud qđ nũc exer-cere videret fedũ artificiũ deuolutũ. Pafũ cius ꝙ eo magꝫ instabat: req̃rẽs siq̃d ei foꝛ-te vl' int latrocinia pij opis fuisset admissũ Nihil inq̃t mihi ꝓsci⁹sum boni. ẽ tñ scio q̃ cũ int latrões essem: capta est a nob aliq̃ ꝙgo dei ꝓsecrata. hui⁹ cũ ceteri collega mei latrones cupent eripe pudorẽ obieci me in mediũ ꝛ eripui de ꝓtamiatõe latronũ. ꝛ no-cte deducẽs eã vsq; ad vicũ domui sue resti-tui intactã. Alio q̃z tpe iueni mulierẽ bone ste formẽ in heremo oberrantẽ Hec cũ int-rogaret a me: vñ vel cur aut quõ in ẽ loco aduenisset: rñdit: nihil me int̃roges infeli-cissimã mulierẽ: nec causas req̃ras. sꝫ si an-cillã placet hꝛe abducito q̃ vis. Mihi ei ife-lici ẽ marit⁹ q̃ debiti fiscal' gr̃a sepe suspen-sus ꝛ flagellat⁹ ac penis oĩb⁹ cruciat⁹ fuat in carcere, nec aliã ob causaz pducit nisi vt tormẽta patiat. Tres aũt nob filij fuerũt q̃ iã p eiusdẽ debiti necessitate distracti sunt. Ego q̃z miserrima q̃ ad silẽs penas inq̃roꝛ de loco ad locũ fugitãs inedia miseriaq; cõ-fecta p hec nũc latitãs oberro loca, triduꝫ hoc iã sine cibo ducens. Ego vbi hec audi-

ui miseratus induxi eam in speluncā ꝛ refe-
ci aiam eius fame collapsam. Dedi etiā tre-
cētos ei solidos ꝑ q̄bus se ac marituꝫ ꝛ filiꝫ
os nō soluꝫ seruituti sed ꝛ supplicijs assere
bat obnoxios, ꝛ reuocata ad ciuitatē oīs
eos data pecunia liberauit. Tūc pater ꝓ-
funci⁹. Ego inq̄t nihil tale gessi, tamen cre
do etiā ad te puenisse q̄ celebre ꝓfūcij no
men inē monachos habeaꝯ. Fuit eīm mihi
nō mediocris studij vt vitā meā in hmōi ex
tollerē disciplinis. De⁹ eīm de te mihi reue
lauit: q̄ nihil mīꝰ apud euꝫ meriti habeas
q̄ ego. Quia ḡ vides frater te nō minimo
loco haberi apud deū nō negligas aīam tu
am. At ille statim fistulas quas manu ge-
rebat abijciēs secut⁹ est eū ad beremū, ꝛ ar
tē musicā in spiritalē cōmutās vite mētisq̄
armoniā: ꝑ integrū triennium artissime se
tradidit abstinētie, in psalmis ꝛ oratonib⁹
semetipm exercēs die noctuq̄: atq̄ iter ce-
leste animi ꝓtunib⁹ agēs: int scōꝝ angelicos
chorꝯ reddidit spm̄. Postq̄ hūc igit ꝓfū-
ci⁹ ex oīm exercitio ꝓtutū ꝟsūmatū ꝓmi
sit ad dīm, ipe acrioꝝ semetipm studijs
q̄ꝑ exercuerat ageus: itez dño supplica
bat vt sibi ostēderet q̄s ei sil'is esset sup ter
rā. Fit ḡ itez ad eū vox dīni dicētis. Simi-
lē te esse nosce ꝓmario vici illi⁹ q̄ est in ꝓxi
mo. Quib⁹ auditis ꝓfunci⁹ sine mora ad
cū ꝓperās: pulsat ad ostiū dom⁹ ei⁹. Ille ꝓ
cui moris erat suscipe hospites: occurrit ei
atq̄ introduxit in domum, lauās q̄ pedes
eius: appositt mensam agitq̄ ꝟuiuiū. In-
ter epulas ꝓ pcōtari cepit ꝓfuncius ab
hospite: q̄ actus ei: q̄ studiuꝫ: cuiusq̄ ope-
ris hīet exercitia. Ille ꝓ cū de se humilia
rīderet ꝛ latere in bonis q̄ꝑ publicare mal-
let: purgebat ꝓfuncius dicens sibi reuela
tū esse a dño nr̄o Jesu chr̄o q̄ dignus esset
ꝟsortijs monachoꝝ. At ille magis humili-
ora de semetipo sentiēs aiebat. Ego q̄dem
in nullo mihi suꝫ boni alicui⁹ ꝟsci⁹, vez q̄
ꝟbū dei factū est ad te: eū quē nihil latet ce-
lare nō possum. Hec ḡ q̄ in medio multoꝝ
posito in vsu sunt loq̄r. Triginta iam com
pleti sunt anni q̄ ꝟtinētie cōsensum hīe me
cū ꝟiuge mea nullus agnouit. Suscepi āt
ex ea tres filios, horꝝ ei causa solummō cog
nita mihi vtor est: nec ꝑter eaꝫ alia, nec ipa
vlra iam cognita. Suscipe hospites nūq̄
cessaui: sed ita eis mīstraui vt neminē ante
me paterer aduenīēti occurrere peregrino.
Nō dimisi vnq̄ de domo mea hospitē sine
viatico, paupem nullū desperi: sed q̄ neces-
saria fuerūt ꝑbui. Si i iudicio sedi nec filij
mei ꝓsonam ꝟtra iusticiā accepi. Alieni la-
boꝝ fructꝰ nunq̄ introierūt in domū meaꝫ
Litē si vidi nunq̄ ꝑteriui donec reconcilia
rē dissidētes ad pacem. Nemo vnq̄ dep-
hēdit in culpa famulos meos. nūq̄ greges
mei leserūt fruges alienas. Volentē semia
re in rure meo nunq̄ ꝓhibui. nec vberioꝝ
mihi noualia elegi: ꝛ illi sterilioꝝ derelic.
Quātū in me fuit nunq̄ pmisi: vt potētioꝝ
infirmū ꝑmeret. Semp studui in vita mea
vt neminē ꝟtristarē. Judiciū si fuit apō me
neminez ꝟdemnaui, sed dissidētes reuocare
in ꝟcordiam studui. Hec interim mihi vite
institutio deo donante hactenus fuit. Au-
diens autez hec ꝓfuncius caput eius ex-
osculatus benedixit eum dicens. Benedi-
cat tibi dom⁹ ex sion: ꝛ videas que bona
sunt in hierusalem. Quia ergo bene hec et
ꝟuenienter implesti: illud tibi deest qō bo
noꝝ oīm summū est vt omittēs cūcta: ipaz
verā sequaris dei sapiam, ꝛ secretioris scie
tie inquiras thesauros, ad q̄s nō aliter po-
teris puenire nisi abneges temetipm ꝛ tol
las crucē tuā ꝛ sequaris chr̄m. At ille cum
audisset hec nihil moratus nec oīno i do-
mo sua ordinās: secutus est virū dei ꝑgens
cū ipo ad desertum. Cumq̄ venissent ad flu
men nusq̄ repto nauigio ad trāsmeandum
ꝓfunci⁹ pcepit intrare secū pediꝫ fluuiū
cuius in illis locis, pfunda habebaꝯ altitu-
do. Trāsierūt ḡ pariter fluuiū ita vt aq̄ eis
vix ad latera pueniret. Ubi ꝓ venerūt ad
desertū: collocat hoiez ꝓfūci⁹ i cellulā q̄n
dā haud ꝑcul a suo monasterio positā: ꝛ cō
uersationis spiritalis ordinem tradit, perfe
ctoꝝq̄ studioꝝ exercitia docet: scientie q̄ꝯ
ei secretioꝝ credit. Cumq̄ eū in omnib⁹ in-
struxisset, semetipm demuo maioꝝ exerci
tijs dedit exiguos ꝓoꝝ deputās labores
quib⁹ ꝟferri potuerat his q̄ seculi videbaꝯ
actib⁹ occupatus. Hoc eīm sibi dicebat Si
isti qui sunt in seculo tantū bonoꝝ operum
faciunt: q̄nto nos studere debem⁹ plus vel
amplius in abstinētie laboꝝe eos antecede-
re. Tempoꝝe autē aliquāto in his trāsacto
ꝛ ad scientie ꝑfectionē ꝑducto eum quē per
fectum iam in operib⁹ assumpserat. Qua-
dā die ꝓfuncius sedens in cella sua vidit
animā eius int angelorꝝ chorꝯ assumptaz
dicentium Btūs quē elegisti ꝛ assumpsisti
inhabitabit i. tabernaculis tuis ꝛc. Et cū

hoc audisset agnouit assūptū esse ex ꝑ mundo viz. Tūc ꝯo ꝑafunci⁹ ꝓsistebat in oꝛonibꝫ ꝛ ieiunijs semetipm ad maiora ꝛ pfectiora extēdens. ꝛ rursus oꝛabat dñm vt sibi ostenderet cui similis haberet inꝰ hoies Rursus ei diuina vox respōdit dicens. Similis es negociāti ei quē videꝛ ad te ventē. sed exurge velociter ꝛ occurre ei Adest em̄ vir cui te similē iudicaui. Et ꝑafuncius sine mora descēdens occurrit cuidā negociatoꝛi alexādrino vigintimiliū solidoꝛū mercimonia tribꝫ nauibꝫ deferēti exthebaide. Et qm̄ religiosus erat ꝛ bonoꝝ operuꝫ studiū gerēs decē leguminū saccos pueris suis imposītos ad monasteriū hoīs dei deferebat. Et hec ei causa adeūdi ꝑafunciuꝫ fuit. At ille ꝓtinuo vt eū vidit: q̄d agis inquit o p̄ciosissima ꝛ deo digna aīa. Relin que hec illis q̄ de terra sunt ꝛ de ꝛra cogitāt Tu aūt regni dei ad qđ vocat⁹ es negociatoꝛ efficere: ꝛ sequere saluatoꝛez. a q̄ paulo post assumend⁹ es. q̄re thesauꝝ quē nec fures effodiūt nec tinea demolit. despice thesauꝝ peritꝝ vt adq̄rere possis thesauꝝ inꝑpetuū duraturꝝ. At ille nihil oīno differēs p̄cepit pueris suis vt oīa q̄ supessent (multa em̄ iaꝫ ipe p se distribuerat) pauperibꝫ erogarent. ipe ꝯo seq̄ns sctm̄ ꝑafunciū ad desertū: in eodē ab eo ꝓstitut⁹ est loco: exq̄ ꝛ ꝓcres ad dñm deū nostrū fuerāt assūpti. Qui similit ab eo de oīmodis instruct⁹ exercitijs spualibꝫ in diuine sapiētie studijs pmanebat. Breui aūt ꝓsummato tpe etiā ꝫ trāslatus est ad ꝓgregatōes iustoꝝ. Et nō multo post ipe etiā ꝑafunci⁹ in ipis sūme abstinētie exercitijs ꝛ laboribꝫ vitā ponit. Astitit ei etiā angelus dñi dicēs ad eū: Veni iā benedicte ꝛ ingredere ea q̄ tibi deberi eterna tabernacula. Volo te post diuturnā laboꝝ tolerantiā p̄mio immortalitat⁹ ꝛ gloꝛie ꝑpetue remūerare. Ecce em̄ mecū assūt ꝓbete: q̄ te in suū susciꝑiant choꝝ. Hoc autē ꝓus idcirco tibi nō reuelaui ne forte elat⁹ dānū aliq̄d laboris tui incurreres. Et vnū post hec in coꝛpe adhuc posit⁹ diē ducens cū q̄daꝫ ꝑsbyteri ad eū visitandū venissent oia eis q̄ sibi dñs Jesus chꝛs reuelauerat nota fecit: dicens ad eos. nullū in ꝫ seculo despici debere: etiāsi latro sit aliqs: aut in scena posit⁹ etiāsi cultū ruris exerceat ꝛ cōiugio videat astrict⁹ etiāsi negociatoꝛ dicat vt mercimoꝝ fuiat: cū in oīi oꝛdine humane vite sunt anie deo placētes: ꝛ act⁹ aliquos occultos habētes quibꝫ delectat⁹ deū ꝓstat nō tm̄ ꝑfessione vite aut hui⁹ spēꝫ deo eē placitā q̄ntū sinceritatē atq; ꝑfectionē: mentis ꝛ operꝝ ꝓbitatē. Et cū similia de singul' q̄busq; disseruisset tradidit spm̄. Euidēter aūt ꝑsbyteri q̄ aderāt ꝛ oēs frēs viderūt eū ab angelis suscipi hymnū canētibꝫ ꝛ collaudātibꝫ deū in eo. V

Quodā tpe certamē erat ꝛ finibꝫ int' duos vicos. Hoc cū nunciatū fuisset Apollonio: festin⁹ descēdit ad eos pacis gra. Sed illi furoꝛe ꝛ tētionis incēsi nullo genere ad pacis ꝓsiliū flectebant. maꝛie q; vni⁹ partis ꝑsona plurimū fiducie in viribꝫ cuiuisdā latrōis gerebat q̄ ciuisdē certaminis signifer videbat. Hūc cū videret Apollonius paci resistentē dixit ad eū. Si mihi o amice adq̄escere volueris ad pacē: rogabo deū meū et remittet tibi pctā tua. At ille cū audisset nihil oīno distulit: sed genibꝫ ei⁹ ꝑuolut⁹ supplicabat ei. Tūc deīde cōuersus ad turbas q̄ cū fuerāt secute fecit oēs cū pace discedere. Quibꝫ discedētibꝫ ipe pmānsit cū homie dei expectās ab eo ꝓmissum. Tūc ꝯo apolloni⁹ assumēs eū ꝛ cū ipo iter agēs ad monasteriū. docebat eū mutare oꝛdinē debere vite: ꝛ patiēter a deo q̄rere miscōiam ꝓmissionēq; ex fide expectare. Oia em̄ possibilia dicebat eē credēti. Lūq; noctis tpe sil' in monasterio q̄euissent ꝑ visum ambo se videt ī celis eē ꝛ assistere añ tribunal chꝛi. Uidēt etiā angelos dei ꝛ sctōs q̄sq; adoꝛātes deū. Et cū hec videtes: deū etiā ipi adoꝛassent: vox dñi ad eos deferī dicēs. Licz nulla sit cōmunio luci ꝛ tenebꝛis. nec sit aliq̄ poꝛtō fideli cū infideli: tū tibi donat sal⁹ isti⁹ ꝑ q̄ supplicasti apolloni. Hec ꝛ alia multa cuꝝ audissent ī celesti visiōe positi: q̄ nec sermo narrare sufficit: neq; aures audire: surrexerūt de somno: ꝛ q̄ viderāt fribꝫ indicarunt Ammiratio aūt ingēs esse cepit cū vnū atq; idē somniū vterq; narraꝛz. ꝑmānsit āt cū fratribꝫ latro ille iā sctūs: vitā suaz moꝛesq; ad oēm innocētiā pietatēq; cōmutās tanq; in agnū versus ex lupo VI

Adhuc aūt in gestis sctī Apollonij ferebat etiā de ꝫ. Lis q̄dā tempe dicebat exoꝛta inter duos vicos: quoꝝ alter chꝛistianorum alter gentiliū fuit. ꝓcedūt ex vtraq; parte armatoꝝ turbe plurime. ꝛ accidit vt scūs Apollonius supereniret. Tunq; eos hoꝛtaret ad pacē: quidā eoꝝ qui inter gentiles q̄si causa ꝛ caput hui⁹ belli erat homo

truculent⁹ ⁊ fer⁹ obsistebat ei vehemēter dicēs: nō se ꝓmittere pacē vsq; ad mortē suaz Tūc b. Apollon⁹ ait. Fiat inq̄t vt optas. Nullꝰ ei hꝰ aliꝰ ꝓter te pimeꝝ. Sz ⁊ ꝓgruz bonori tuo tibi fiet sepulcz: nō tra sz bestiarū atz vulturū vētres. Et ꝓtinuo ꝓmo ei⁹ effica͛ ꝓpitas. Nullus eñ ibi aliꝰ ex vtraq; pte nisi solus ille cecidit. Quē cū arena obruissent mane regressi inuenerūt eū a bestijs et fossum laniatū atq; a vulturibꝫ deuoratuz. Cūq; oēs admiratio haberetur q ꝓmo hois dei ita fuissz implet⁹ ꝓuersi sūt oēs ad fidē saluatoꝛ dñi nr̄i ihesu chr̄i: ⁊ scm̄ apollonīū hoīem dei ꝑdicabāt VII

Dies sctūs aderat paschę. ⁊ cū solēnitas vigiliaꝝ sacroꝛūq; intra spelūcā a scō Apollonio ⁊ suis frib⁹ fuisset expleta. atq; ex his q̄ fuerāt apud eos refectō pareꝝ. Erāt āt eis pauci tantummō ⁊ sicci panes atq; olera ex his q̄ sale aspersa p̄poni apō eos solēt Tūc Apollon⁹ fratres ꝙ secū erāt ita alloquit. Si est in nob fides ⁊ vere fideles sum⁹ famuli chr̄i petat vnusq̄sq; nr̄m a deo si quid q̄si in die festo sumere libeat habet. Āt illi ipi poti⁹ q̄ eos etate ⁊ meritꝭ ꝑcellebat hec a deo poscēda ꝓmittūt. semetipos ꝑioꝛes hui⁹ gr̄e iudicātes. Tūc ille cū oī alacritate oꝛonē fudit ad dñm Qua expleta cū oēs respōdissent amē. ecce repente añ foꝛes spelūce astare viderūt boies q̄sdā sibi penitus ignotos ꝙ tāmultas copias reruz oīm q̄ ad vsuz dūtaxat ciboꝝ ꝓtinēt detulerūt. vt neq; tāmulta neq; tā diuersa facile q̄sq; videꝛit. In q̄b⁹ erāt q̄dā q̄ oīno i egypto regiōib⁹ nūq; visa sūt pomoꝝ gña ⁊ magnitudo icredibil⁹ vue ⁊ nucis ⁊ fic⁹ mala q̄z punica ⁊ añ tps oia faui atq; mellis ac lactis copia. ācolai etiā ingētes. i. dactyli. ⁊ panes calidi ac mūdissimi ꝙ tm̄ pegrine viderent eē pulncie Uiri aūt ꝙ hec detulerāt statim vt ea monachis tradiderūt q̄si festinant ad eū a q̄ missi fuerāt redire cupiētes mox discedūt. Tūc ipi gr̄as dño referētes ex his q̄ sibi fuerāt delata vesci ceperūt. q̄rū tāta fuit copia vt vsq; ad diē pētecostes q̄tidie ministrata sufficerēt. certi q̄dē de b ꝙ hec sibi a dño deo nr̄o solēnitatꝭ gr̄a missa sint

VIII.

Orta ē aliq̄n fames apō thebaidē. Scientes āt habitatoꝛes terre illi⁹ ꝙ mōachi ꝙ cū Apollonio deo fuiebāt: freq̄nt etiā sine cibo ꝓ dñi gr̄am pascebant oēs sil cū vxoꝛib⁹ ⁊ fīlijs ꝓgūt ad eū. cibū sil bñdictionēq; poscētes. At ille nihil dubitans ꝓferre cepit ex his que ad vsus fratꝝ reposita erāt ⁊ dare singulis copiose. Cū ꝙ tres sole panū sporte remānissent: fames aūt pl'ius vehemēter vrgeret iubet ꝓferri i mediū sportas q̄ sole supfuerāt vni⁹ diei victuz monachis ꝑbiture. ⁊ in auditū toti⁹ pl'i q̄ famis necessitate ꝓfluxerāt: eleuatis ad deū oculis manibusq; ait. Nunq̄d nō valet manꝰ dñi multiplicare hec. Hec dicit spūssctūs. Nō deficiēt panes i sportz his donec satiemur oēs de frugib⁹ nouis Et vt plurimi ex his qui tūc i p̄senti fuerāt ꝓfirmabāt q̄ttuoꝛ ꝓtinuis mēsib⁹ neq; cessatū ē vnq; erogari panes ex sportz neq; deesse potuit aliq̄n

IX

Freq̄nt veniebāt ad sctm̄ Ammonē latrones panē q̄ solo vescebaꝝ auferētes ei. et sic̄d erat qō ad victū ꝓtinētissimū repositū videbaꝝ. Cūq; freq̄nt ab his molestia pateret q̄dā die. pcessit ad hemū. Et ide rediēs duos draco͛s ingētes secū comitari iussit atz ad ostiū sui monasteriꝭ manere eos ꝑcepit: ingressumq; fuare. Uenīūt ex more latrones. ⁊ videtes q̄ eēnt custodes i ūmie exanimes ⁊ amētes effecti ommutuerūt stati ⁊ ꝓciderūt. Qō vbi senioꝛ sensit egressus iuenit eos semineces Accedēsq; atz erigēs increpabat eos di. Cernitis q̄ntū vos durioꝛes estis bestijs. Ille eñ nob ꝓpt deū obediūt. vos āt nec deū timetz nec vitā fuoꝝ discrubescitis. Uerūtū introducēs eos i cellaz posuit mēsam ⁊ iubet vt ꝑciperēt cibū. Illi ꝙ corde ꝓūcti ⁊ ab oi mētz sue īmanitate ꝓuersi: multz q̄ ꝓus dño fuire ceperāt breui meliores fiūt. Intātū eñ p pniam ꝓfecerūt vt nō post multū tꝑis etiā ipi eadē facerēt sīg easq; ꝓtutes. X

Erat quidā vir nobilissim⁹ noie Ducius. Hic āt ꝙ mo gētil fuit latronū maxim⁹ ⁊ sepulcroꝝ violatoꝛ: atz i oīb⁹ flagicijs opiatissim⁹. Ad quē tali ex mō occasio salutis aduenit. Nocte q̄dā ad domū cuiusdā ꝙginis do sacrate expoliādi cā puēit. Cūq; machinis q̄busdā q̄ hmōi artificib⁹ satis note sūt dom⁹ ei⁹ tecta ꝓscidissz. q̄rēs q̄liarte vl q̄li aditu in penetralia ei⁹ erūpet. difficultate ꝑ petrādi opis īnex⁹ plimū noctz tps i tectz posit⁹ sine vllo effectu trāsegit: Post mlros ꝙ ai conat⁹ frustra adhibitos veluti fess⁹ somno oppzimit. ⁊ p visum sibi assistere vidit q̄ndā regio habitu dicētē. Desine iā ab his flagicijs. ⁊ ab effusione hūani sanguis

cessa. atq; ab execrabilib⁹ furt⁹ ad labore religioſū ꝙuerte vigilias: et ſuſcipe celeſtem angelicāq; militiā: atq; exb iaz anī ſtutib⁹ viue: z ego te hui⁹ militie ducē ac ꝓncipē facia. At ille cū gratanť q̄ ſibi offerebanť audiſſet: oñdit ei grex mōachoꝝ z ꝓncipatuz ſup eos tenet iubere. In his euigilās: aſtā te ſibi ſ̄ginē vidit: z rēq̄rētē q̄s eſſz: aut vñ vel cur illuc veniſſet. At ille q̄ſi amēs effect⁹ nihil ei rñdit. ſed tm̄ vt eccliam ſibi oſtēderet rogat. Illa ſo cū intellexiſſet i re alia q̄d diuini opis eſſe: hoīem ꝓducit ad eccliā ac pb̄ris offert. Ad q̄z ille veſtigia ꝓruens: rogat chr̄ianū ſe fieri z ilico ſibi pniaz dari ꝓbri ſo q̄ cū ꝓgſcerēt vitā hūc eē oīm flagitioꝝ actorē: miranť ſi hec vera loq̄reť Et cū pſeuerātia ſui fidē rei feciſſet: monēt eū vt ſi hec vellet: illa penit⁹ omitteret. Deinc cū religiōis initia ſuſcepiſſz: orat ſibi dari p̄cepta q̄b⁹ viā ſalutſ deberet īcedere. At illi tres ei ꝑmi pſalmi ſ̄ſicl'os tradunt. Quib⁹ ille diligēter ꝓſideratſ: ſufficere ſibi ait eoſ ad viā ſalutſ Triboꝝ dieb⁹ ꝑmanēs apd eos: ad heremū ꝓficiſcit: vbi plurimo tpe demorat⁹ z die ac nocte i orōne cū lachr̄ymis pdurās: cibū ex radicib⁹ capiebat herbaꝝ. Regreſſ⁹ āt ad eccliaz: tres ſ̄ſicl'os pſalmi q̄s ꝓcepat a pb̄ris ñ ſolū ꝓbis ſedz reb⁹ atq; opib⁹ reddidit. ꝓbri ſo mirabāť q̄ ſubito ꝓuerſus acerrimā ſtatz iniecerit ſibi abſtinētiā. z ītruētes eū plen⁹ ex diuinis ſcpturſ hortabanť eum ſecū demorari At ille ne videreť eē inobedies: vnā apud eos exigēs hebdomadā: rurſ⁹ ad heremū pgit: atq; ibi p ſeptē ꝓtinuos āños i oi abſtinentia degēs: plenitudinē gr̄e ꝓſeq̄ť a dño ita vt oēs pene ſcpturas mēoriť retineret. Panē ſo dñica die tm̄ ſumebat z hunc diuinit⁹ delatū. Hā cū oraret: ſurgēs ab oratiōe īueniebat panē poſitū quē nēo detulerat hoīm. Hunc vbi cum gr̄az actiōe ſumpſiſſet: ſufficiebat ei vſq; ad alterā dñicam

XI

Quodā aūt tpe itez ō heremo vēit ad viſitādos frēs q̄s ipe ītruxerat abbas Ducī⁹. Et cū q̄dam exeis i extremis ageret reuelatū eſt ei a dño q̄ moritur⁹ eēt. Hora āt erat iā ad veſpam. Feſtinabat g̃ vt eū videre poſſet. Ille⁹ aūt vbi decūbebat eger lōgo adhuc aberat ſpacio. Et volēs nocte ītroire vicū cum videret iam ſolē demergi: ait ad eū. In noīe Jeſu chr̄i dñi ſta pauliſper in itinere tuo et expect⁹ me donec ad vicū puenīā. At ille cū iā aliq̄ mergi cepiſſet ex pte reſtitit: nec pr⁹ occubuit q̄z hō ōi pueniret ad vicū. Hoc aūt manifeſtū factū eſt oīb⁹ illis q̄ ibi ꝓſiſtebāt. Stātes aūt et intuētes moras ſolis in occaſū: mirabanť oēs q̄d ſibi vellet hoc q̄ tot horas in occaſum ſuū nō deſcēderet ſol. videntes aūt patrē Ducū de heremo veniētez q̄rebāt ab eo qō ꝑ ſignū eſſet qō oñderet ſol. At ille rñdens eis: nō meminiſtz vocē dñi z ſalutoris nr̄i dicentē Si habuerit⁹ fidē ſic̄ granū ſinapis maiora hoꝝ ſigna faciet⁹. At illi cū intellexiſſent ei⁹ fide ſolē ſtetiſſe: terrore magno ꝓterriti ſūt. plūmiq; eoꝝ ūterūt ſe ei⁹ diſcipulatui z ſeq̄ eū ceperūt. Cū aūtē ingreſſus fuiſſet domū illi⁹ fratris p q̄ feſtinauerat z inueniſſet enm iā defunctū: oroē facta accedēs ad lectulū oſcl'at⁹ eſt eū z ait Quid magz deſideriū habes frater: abire z eſſe cum chr̄o: an ꝑmanere in carne: Tunc ille recupato ſpū paululū reſedit z ait ad eū Quid me reuocas pr̄? Veli⁹ eſt mihi redire z eē cū chr̄o. ꝑmanere aūt in carne mihi neceſſariū nō eſt. Cui dixit. Dormi g̃ in pace fili z ora p me. At ille ꝓtinuo reclinans ſe in lectulo obdormiuit. Hi aūt q̄ aderant obſtupuerūt dicētes: vere hō ōi ē hic. Tūc ille induit adoleſcētē vt ſibi moris erat ſanctis decore: et totam noctez in pſalmis hymniſq; puigilē ducēs: honeſte iuuenē tradidit ſepulture.

XII

Aliū aūt fratrē cum viſitaſſet pr̄ Ducius in lectulo decūbentē vbi vidit eū q̄ez tem mortſ difficulter acciper: z grauiter cōſcie ſue metu redargui: ait ad eū. Cur imparatus es fili ad pfectōez: Accuſatrix vt video ignauie tue tecū pgit ꝓſcia. Tūc ille exorabat eū dicēs. Obſecro te pr̄ itercede p me apud deum vt mihi paruū ſpaciū tēporis largiatur: quo poſſim emendare vitam meā. At ille dixit ad eum. Nunc ſpaciū penitētie req̄ris vbi vite eterne tēp⁹ impleſti. Quid faciebas in omni hoc vite tue tempore? Non potuiſti vulnera tua curare: Quinimo z recentiora ſemp addebas. At ille cum ꝑmanſiſſet orans: ait ei ſenex. Si vltra ñ addis malis tuis mala: orabimus p te deum. Bonus em̄ deus eſt et patiens z indulget tibi paz aliquid tpis vite vt oīa debita tua ſoluas. Et cuz poſt hec oraſſz deū ſurgēs de orōne ait ad eū. Ecce tres annos tibi dñs conceſſit in hac vita tm̄ vt ex animo ad penitentiam cōuertar⁹.

Et ꝑphēsa manu dextra eius eleuauit eū de lectulo. At ille surgēs sine aliq̄ dilatōe secut⁹ ē eū ad heremū. Et vbi ꝓpleti sūt tres āni postea reuocauit eū ad locū vñ eū assū pserat: iā ñ q̄si hoiez sed q̄si āgelū ex hoie factū dō ꝓsignis: ita vt oēs mirarēt de ꝓuersatiōe ei⁹. Cūq̄ venissent ad eū frēs plīmi: statuit eū i medio atq̄ ex ipo sumēs mattaz p totā noctē doctrinā d̄ fructib⁹ pnie t conuersiōis pduxit ad frēs Ipo ꝓo ꝑmonē facientē q̄ dormitare paululū ꝑr ille cepit t cōtinuo i pace ꝯdormiit. Tūc facta oratiōne sup eū t oīb⁹ q̄ ad sepulturā ꝑtinēt rite ꝓpletis: ad heremū ꝓperant abscedit.

XIII

Venim⁹ aūt t ad ciuitatē q̄ndaz thebaidis orientis hū: in q̄ tanta religionis deꝑbē dim⁹ bona vt ea nemo digne sufficiat enarrare. Repletā nāq̄ eā monachis intrinsec⁹ vidim⁹ t extrinsec⁹ oī pte circūdatā. Edes publice siq̄ i ea fuerāt t tepla supstitiōis antiq̄: habitatōes nūc ei⁹ āt monachoz. et per totā ciuitatē mlto pl⁹ monasteria q̄s dom⁹ videbant. Sūt aūt in ipa vrbe q: ē ampla valde t populosa duodecī ecclie in q̄b⁹ public⁹ agit ppli cōuēt⁹: exceptis monasteriis in q̄b⁹ p singula oratōnū dom⁹ sūt. Sed nec porte ipe nec turres ciuitatis aut vll⁹ oīno angul⁹ ei⁹ monachorū habitatiōib⁹ vacat. Quicq̄ p oēm ptē ciuitatis die ac nocte hymnos t laudes deo referētes: totā vrbē q̄si vnā eccl'iam dei faciūt. Nullus em̄ ibi iuenit aut heretic⁹ aut pagan⁹: sed oēs ciues xp̄iani: oēs catholici sūt: vt nihil oīno differat si eps in platea oratiōnē aut in eccl'ia indicat. Ipsi q̄z magistrat⁹ t ꝑncipales ciuitatis t reliq̄ ciues studiose p singulas portas statuūt qui obseruēt vt sicubi appuerit pegrin⁹ aut paup certatim ad eū ꝓ occupauerit adducat⁹ q̄ sūt necessaria cōsequat De his aūt q̄ erga nos ab ipis ꝑpl⁹ gesta sūt videntib⁹ trāsire nos p ciuitatē suā et velut angelis occurrentib⁹ atq̄ honorē deferentib⁹ q̄ modo enarrē: aut d̄ ipis monachis et ꝑginib⁹ q̄s innūere mltitudies vt sup dixim⁹ in illa vrbe habent. Req̄rētes em̄ nos a scto epo loci illi⁹: vigilīmi⁹ ia ꝑginū t decēmilia monachoz inibi haberi compim⁹ Quoz eīm affectū erga nos t honorē quē exhibebāt nob exponere: nec ꝑmo sufficit: nec ꝑcūdia ꝑmittit quo pallia nra scinderent vnoquoq̄z nos sibi rapiēte t ad se abducere cupiēte Vidim⁹ q̄z ibi plīmos sanctoz patrū diuersas dei gratias habentes Alios in verbo dei: alios in abstinentia: alios in signis ac ꝑrutib⁹.

XIIII

Tradebant seniores fuisse quendā ꝑsecutionis tpe noie Apolloniū. Qui cū vitam magnificā egisset inter fratres: etiam diaconus ordinatus est. Tpe q̄ ꝑsecutōis erat ei studiū singl'os q̄sq̄ circuire fratres et cohortari eos ad martyriū. Cunq̄z fuiss⁹ etiam ipe deꝑhēsus t in carcerē trusus gētiliū: plurimi tanq̄z insultantes veniebant ad eum t ꝓbis blasꝑbemis t impijs cōfutabāt. Inē quos fuit q̄dam ꝓhilemō noie chorzaula famosissimus t oī popl'o amabilis. Qui cum multis eū fatigaret iniurijs: impiū t sceleſtū t seductorē vocās: multoꝝ rūq̄ mortaliū deceptorē: dignūq̄ eē in oībus odio haberi. Cunq̄z hec et multa alia aduersus eum grauiora loq̄ret: respōdit ei Apollon⁹. Miserear tibi dñs fili mi: t nihil tibi horz q̄ locut⁹ es reputet ad peccatū Hec cū audisset ꝓhilemō: corde cōpūct⁹ ē vimq̄z verborū eius supra humanū morez in sua mente ꝑsensit: intantū vt se xp̄ianū repēte fateret. Et inde statim ꝓuolat ad tribunal iudicis atq̄ in ꝓspectu totius populi ꝑclamans. Iniuste inq̄t agis o iudex iniq̄tat⁹: viros religiosos t amabiles punies Quid em̄ mali xp̄iani vel faciunt vl̄ docent: At ille hec audiens: primo q̄dem putabat vtpote loci illius hoiez ioci aliquid ꝓponere. Sed cum vidisset hec eum serio ꝑsequentem: t cum omni ꝓstantia asserētē: dixit ad eum: Insanis o ꝓhilemon t mēte captus es subito. At ille dixit. Ego non insanio. sed tu iniustissim⁹ atq̄ insanissim⁹ iudex es: qui tot iustos iuste ꝑmis viros Ego em̄ xp̄ianus sum: quod est gen⁹ optimū hoim. Tunc ille corazz ppl'o cepit cum primo plīmis blandimentis reuocare vel'e in id quod cum nouerat. Sed vbi immobilem vidit: oia intēdit in eum genera tormentoz. Cognito ꝓo q̄ ex verbis Apollonij hec facta fuerit ꝓmutatio: correptū etiā Apollonium grauioribus subdit tormentis et deceptoris in eū crimē exaggerat. Apollonius ꝓo dixit ad eum: Utinā t tu iudex et oēs qui assistunt t audiunt me: hūc meum quē dic⁹ errorē deceptionēq̄z seqremini. At ille vt hec audiuit: et ipsum t ꝓhilemonē ignibus tradi in conꝑpectu populi iussit. Ideo postq̄z ingressi sunt flammas: Apollonius ꝯuictis audientib⁹ clamabat

ad dñm dicēs Ne tradas dñe bestijs aīas confitētes tibi, ꝛ oñde nob euident salutare tuū. Igit vbi hec i auditu ppli ꝛ iudicis ad dñm locut⁹ ē Apollonij: repente nubes repleta roꝛe circūdedit viros ꝛ flāmas accēsi ignis extinxit. Sup q̄ stupefacti ꝛ iudex ꝛ ppls vna oēs clamare cepunt. Magn⁹ ꝛ vn⁹ de⁹ chr̄ianoꝝ sol⁹. Sed hec cū fuissent pfecto Alexādrie nūciata semetipo trucu lentioꝛ reddit: et electꝫ q̄busdā de suo offi cio crudelissimis ꝛ seuissimis ñ tā hoīb⁹ q̄ bestijs mittit, ꝛ iubet q̄ ꝛ ipm iudicē q̄ mi rabilib⁹ diuis crediderat: et eos p q̄s virt⁹ dei apparuerat vinctos Alexādriā pducerēt Igit cū adducerent piter oēs vincti: affuit gr̄a dei in ꝟbo: ꝛ cepit Apollonij eos q̄ se vinctos ducebāt fidē dei docere. Quicq cū dñi miscōia credidissent: ꝛ fidē ōi tota cor dis firmitate recepissent: semetipos cū his q̄s exhibere venerāt victos iudici offert ꝛ chr̄iānos se eē pit, pfitēt, q̄s cū pfect⁹ i fide dñi ptinaces ꝛ imobiles puidisset: vniuersos iubet pit i pfundū marꝫ dimergi: ig̃rās ipi⁹ q̄d ageret. Ō em̄ scis ñ mors ꝫ baptismuꝫ fuit, ꝫ hoꝝ corpa ōi sine dubio puidētia i tegra ꝛ illibata marꝫ vnda reportauit ad li tus, q̄ ab his q̄ obsequij cā sil⁹ venerāt suscepta ac reuocata sb vno sepulcri domicilio collocata sē, a q̄b vsq̄ i pns tps ꝟtutes mi te ꝛ sig̃ mirāda oīb⁹ ꝟsumant.

XV

Initiū sane hiratōis mōasterioꝝ q̄ sūt i Alexandria sūmū tradebāt q̄ndā ammonē: Cu ius aīaꝫ cū exissꝫ a corpe vidit ferri ad celū sctūs Antoni⁹: sic̄ refert scꝑtura illa q̄ vitā describit Antonij. Hic g̃ Ammō locuple tib⁹ ꝛ generos pentib⁹ ort⁹ ē: a q̄b iuit⁹ ad nuptias cogit. Et cū pentū effugere ñ posset violētiā: acceptata ꝟgine: cū itra nuptia les thalamos ꝟuenissent: ꝛ data eis essent cubiculi secreta silētia: alloq̄ puellā de pudicicia ꝛ ō ꝟseruāda ꝟginitate cepit hortari dī. Quia corruptio sine dubio iuēit corruptionē, et incorruptio incorruptelā spat Ulto meli⁹ē si vterq̄ nostꝝ i ꝟgitate pduret q̄ vt alter corrūpat et alt⁹. Adq̄escit ꝟgo, silētio tegit i corruptōis thesaur⁹. Cū q̄ pl̄imo tpe sol⁹ dī optēti testionio: deo magis eēnt q̄ carne sanguineq̄ cōiūcti. p⁹ obitū pentū ille q̄dē ad hūc vicini defti secessit locū. Virgo ꝟo intra domū residēs bre ui ꝛ ipa mltitudini ꝟginū: ꝛ ille pfuit mlti tudini monachoꝝ.

XVI

Cumq̄ secret⁹ resideret Ammon in here mo: adolescens q̄dā q̄ morsu canis rabidi tactus in rabiē ꝟsus erat: multꝫ vinet⁹ cate nis ad eū deducit: pseq̄ntib⁹ eū pentib⁹ et rogantib⁹ p eo. At ille. Quid mihi molesti estis hoies: supra merita mea est q̄ petitꝫ sed tū hoc vob indicare possuꝫ q̄ i manib⁹ vris est sanitas eius. Reddite vidue bouē quē furati estꝫ et san⁹ vob reddet fili⁹ vr̄i. At illi extimuerūt valde q̄ ea q̄ i secreto gesta sunt nō latuerūt hoīem dei. Hauisi sunt tñ q̄ hanc eis viam salutꝫ ostēdit Et sine mora vt reddiderunt direpta: orante hoīe dei etiam iuuenis sanitas reddit.

XVII

Alio q̄z tpe cū venissent ad Ammonē q̄dā, pbare volēs aīos ip̄oꝝ: dicit doliū si bi eē necessariū vbi aquā, p aduenientib⁹ cō gregaret. Et cū pollicit⁹ fuissent platuros se: vn⁹ ex ip̄is gue sibi duxit: dicēs posse pi clitari camelū suū si ei tāgraue on⁹ imponeret, et ait ad altez. Tu si vis defer aut si potes: ego camelo meo pco ne moriat. Tū alter. Mihi inq̄t vt ipse nosti camel⁹ nō ē sed asin⁹: Nunq̄d pt q̄ camel⁹ portare ñ valet asin⁹ portare: At ille Fac tu inq̄t vt vis: tu vider⁹: ego em̄ nō interimā camelū meum Tū ille Ego inq̄t imponā asino pōdus q̄ tu camelo tuo onerosū dicꝫ, ꝛ merita hoīs dei faciūt q̄ ipossibile est esse possibile. Et ita impositū doliū asino quexit vsq̄ ad monasteriū hoīs dī, ita vt nec sentiret asin⁹ si aliq̄d oneris portaret. Quē vbi vidit Ammon. Bñ fecisti inq̄t in asino deferēs doli um, college em̄ tui mort⁹ est camelus. Et egressus inuenit ita gestū vt p̄diterat famulus dei. Sedꝫ mlta alia p eū dñs sig̃ ondit Flam ꝛ fluuiū nilū cū transire vellet ꝛ exue re se erubescret: subito i alterā ripā trāslatus est. Brūs aūt Antoni⁹ in sūma ammiratiōe vite ei⁹ institutionē atq̄ animi virtutes babuisse memorat.

XVIII.

Fuit q̄dā inter discipl⁹ Antonij Paulus noīe cognomēto simplex. Hic initiuꝫ puersatōis sue hmōi habuit Cū vxore sub oculis suis cū adultero cubātē vidisset: nulli q̄cq̄ dicens egressus est domū: et mestitia anī tactus in heremū semetipm dedit, vbi cū anci⁹ oberraret ad mōasteriū puēit Antonij, ibiq̄ ex amenitate loci ꝛ oportūitate ꝟsiliū capit. Cūq̄ adisset Antoniū vt iter ab eo salutꝫ inq̄reret, ille ītuēs hoīem simplicꝫ nature eē: rndit eū posse saluari si

his q̄ a se dicerent obediret. tūc ille oīa q̄cūq; sibi p̄cipet se factur̄ cē spopōdit. Ut g̃ pmissiōez ei⁹ pbaret Antoni⁹: añ fores cellę stāti dixit. Hic inq̄t expecta me orās donec egrediar. Et ingress⁹ Antoni⁹ māsit intrinsec⁹ p totā diē z p totā noctē. Per fenestrā tñ ex occlto freq̄nti⁹ respiciēs videbat eū indesinent orātē z nusq̄ penit⁹ moueri. Iz stare in estu diei z roze noctis z ita esse mādati memorē vt ne parum q̄dez loco moueret. Egress⁹ die postera Antoni⁹: īstruere eū z docere de singul' cepit: quō ope manuū solitudinē solaret: z digit⁹ q̄dē corpis opus carnale: cogitatiōe ꝓo mētis z ani intentiōe oparet q̄ dei sūt. Libū q̄z i vespa cū sumere p̄cepit. Iz obſuare ne vnq̄z vsq̄z ad saturitatē veniret: z p̄cipue i potu: ꝓfirmās ñ minꝰ p aq̄ abūdātiā phātasias aīe fieri q̄z p vinū calorē corpis īcrescere. Et vbi plene eū q̄liter se i singul' agere deberet īstruxit. in vicino ei ☧ē in trib⁹ a se miliarib⁹ cellulā ꝓstituit: ibiq̄z eū exercere q̄ dicerat iubet. Ipm tñ freq̄nti⁹ visitās gratulabat. et depḡdēs eū i his q̄ sibi tradita fuerāt tota intētiōe z sollicitudie pmanētē.

XIX

Quadā aūt die cū venissent ad scm̄ Antoniū frēs magni q̄daz z pfecti viri accidit etiā Paulū adesse pariē cū eis. Et cū ſmo de pfūdis rebꝫ z mystic⁹ hz̄et: cūq; ꝓ ꝓphis z saluatore plīma tractarent: Paul⁹ ex simplicitate anī introgat si chr̄s ꝑus fuerit: an ꝓphe. Btūs ꝓo Antoni⁹ eū p eo q̄ tāabsurde introgauerat: q̄si erubuisset: blādo motu vt erga simpliciores solebat: silere atq; abire eū iubet. Ille q̄ oē q̄dcūq; ab eo dictū fuiss⁹ tāq; p̄ceptū dei seruare īstituerat abscedēs ad cellā suā tāq; mādato accepto silētiū gerere īstituit: nec oīno aliq̄d loqui. Qꝺ cū compisset Antoni⁹ mirari cepit vñ hec illi obſuātia placuisset quā a se sciebat nō cē mādatā. Cūq; iussisset eū loq̄ z cur si luerit īdicaret: dixit ei Paul⁹: Tu p̄ dixisti mihi vt irē z silerē. Et obstupefact⁹ Antoni⁹: ita ab eo ſmonē quē ille negligent⁹ ptulerat obseruatū: oēs inq̄t nos iste ꝺdēnat. Cūq; eñ ꝺ celo nob ñ audiam⁹ loq̄ntē. ab isto q̄liscūq; ſmo q̄ ex ore nr̄o ceciderit obseruaſ.

XX

Dicta btūs Antoni⁹ docere eū de obedientia volēs: p̄cipe ei solit⁹ erat etiā q̄ rō z causa ñ poscer̄et: in q̄bꝫ ei⁹ anim⁹ erga obedientiā pbaret. Haurire nāq; a quā aliq̄n eū iussit ex puteo: z in terrā tota die effūdere: et cōtextas sportellas resoluere: ac denuo texere. z vestimentū suere: atq; iterꝫ rursus resoluere. et i pluribꝫ hmōi exercitijs ab eo memorat⁹ imbut⁹ est. vt in nullo p̄sus etiā eoꝝ q̄ ꝺ rōnē impari videbant discereret cōtradicere: ita p hec oīa informat⁹ in breui ad pfectōem venit. Ex cui⁹ exēplo docebat btūs Antoni⁹ q̄ siq̄s velit velocit⁹ ad pfectionē venire: nō sibi ipe fieret mgr̄: nec p̄ p̄ꝑijs volūtatibꝫ obediret: etiāsi rectū videatur esse qꝺ velit. sed ſm mādatū saluatoris obseruādū esse vt añ oīa vnusq̄sq; abneget semetipm sibi z renūciet p̄ꝑijs volūtatibꝫ. qz z ipe saluator dixit: Ego veni ñ vt faciā volūtatē meā sz ei⁹ q̄ misit me. Et vtiq; voluntas chr̄i nō erat ꝺria volūtati p̄ris: sed ne q̄ venerat obedientiā docere ñ inuenirēt obediēs si p̄ꝑia faceret volūtatē. Quāto g̃ magꝭ nos nō iudicabimur inobediētes si p̄ꝑias nō faciam⁹ volūtates. Deniq; supdict⁹ Paulus exēplo nobis est q̄ obedientie z simplicitat⁹ merito in tantū spūalīū gr̄aꝝ culmē ascēdit vt mlto plēs z potētiores p ipm dñs q̄z p scm̄ Antoniū faceret. Et q̄niā p affluētia gr̄aꝝ mltitudies ad eum ex oīb⁹ terre p̄tib⁹ ꝺfluebāt vt curarent⁹ ab eo Uerēs btūs Antoni⁹ ne molestia mltitudinis fatigaret⁹: in interiorē heremū q̄ accedi facile ab aliq̄ ñ posset: manere euz fec⁹: vt veniētes magis ipe suscipet Antoni⁹. Si q̄s ꝺo ipse nō potuisset curare: hos ad paulum tanq̄z ad plīciorē sanitatū gr̄am habētem mittebat: et ab illo curabant.

XXI.

Tantā aūt simplicitat⁹ ei⁹ fuisse apud deum fiduciā tradūt: vt q̄dam tēpore cū q̄dā rabiē patiēs in moduz canis laniaret oēm q̄ ausus fuisset ad se accedere: et pduct⁹ fuisset ad eum: insistebat orōni vt demonē q̄ eum vrgebat fugaret. et cum mora fugeret nec celer sequeret effect⁹: q̄si infantū more indignat⁹ dixisse fert ad dūm Uere nō māducabo hodie si eū nō curaueris. Et cōtinuo q̄si delitioso dño satisfactuz est a deo: et statim curatus est rabidus.

XXII

Uidim⁹ āmirabilē pb̄m noie Piamonē toti⁹ hūilitat⁹ z benignitat⁹ viz habentē etiā reuelationū gr̄am. Deniq; q̄dā tpe cū dño sacrificiū offerret: vidit angelū dei stātē iuxta altare z vniuscuiusq; mōachoꝝ accedentiū ad altare scribentē noīa in libro quē tenebat in manib⁹. quoꝝdaz tamē nō

scribētē. Cūq; diligēter obseruassz seniorq; cēnt q; noia ñ scpsisssz, postq; st ꝓpleta mysteria vnūquēq; eoꝝ seorsū vocās pcōtat: qō eis in occulto pcti fuisset admissū, et inuenit ex ꝓfessiōe vnūquēq; eoꝝ pcti mortal' obnoxiū. Tūc hortat eos pniaz agere z semetipm cū eis añ dñm psternēs: die ac nocte tāq; ipe ī eoꝝ pctis eēt obnoxi⁹ flebat, z tādiu pmānsit cū eis ī pnia z lachrymis donec iteꝝ videret eūdē angelū stātē z scribētē accedētiū noia, et postea q; oim scpsit tunc etiā illos ex noib⁹ euocātē z ad recōciliatiōnē altaris inuitantē. At ꝓ vbi ꝟ senior vidit ītellexit eoꝝ susceptā eē pniaz, z sic eos altari tota cū gratulatiōe restituit.

Ex secundo libro Vitaspatꝝ

XXIII

Rat quidaz frater in heremo sythie pmpt⁹ z alacer in op⁹ dñi ī ipuali ꝙuersatiōe

Huic aūt inimic⁹ generꝫ hūani diabol⁹ imisit cogitatiōes vt recordaret cuiusdā note sibi mlierꝫ pulcritudinē. et turbabat ī cogitatiōib⁹ sui cordis vehemēt. Cōtigit aūt ex dispēsatōe dñi iesu vt ali⁹ q̄dā frat ꝺ egypto veniret ad visitādū eū in charitate chri Et dū int' se loq̄rent: euenit fmo vt diceret ille fr ꝺ egypto: qz mortua ē mlier illa. Ipa aūt erat ī cui⁹ psona impugnabat fr ille supdict⁹. Hec āt cū audisset fr ille: p⁹ paucos dies abiit ad locū illū vbi positus erat corp⁹ illi⁹ mlierꝫ defūcte. z apuit noctu sepulcrū ei⁹ z ꝺ pallio suo tersit sanie putredis ei⁹, et reuersus ē ad cellulā suā. ponebatq; illū fe tore ī ꝓspectu suo z dicebat cogitatōib⁹ suis: Ecce hēs desideriū qō req̄rebas: satiate ex eo Et ita i illo fetore cruciabat semetipm vsq; q̄ cessaret ab eo sordidissima ipugnatio.

XXIIII.

Itē ali⁹ frat erat in heremo, hītabat āt ī loco q̄ ꝺ cellia: et ipugnabāt eū demōes ī passiōe fornicatōis. Cogitabat aūt apō se metipm dicēs: qz forsitā oportet me magꝫ in ope manuū laborare vt extenuet carnal' sensus meus. Erat aūt idē frater arte figulus. Exurgēs aūt fecit in luto z plasmauit q̄si figurā mlierꝫ, et dixit cogitatōib⁹ suis: Ecce vxor tua Necessariū est g̃ vt sup consuetudinē addas ī ope manuū tuaꝝ. Et p⁹ aliq̄ntos dies iteꝝ silr fec ex luto z plasmauit q̄si filiā sibi, z dixit cogitatōib⁹ suis. Ecce generauit vxor tua filiā: Necessariū ē g̃ vt magꝫ magisq; ampli⁹ exerceas opa manuū vt possis pascere te z vxorē ac filiā tuā Et ita p nimio labore macerauit corp⁹ suū vt nō ꝓualeret iā supportare tantū laborē. Tūc dixit cogitatōib⁹ suis: Qz nō ꝓuales nimīū istū sustinere laborē: neq; mlierē req̄ras, Uidēs aūt de⁹ feruēs ꝓpositū mentis ei⁹ p certamie castitat⁊: abstulit ab eo molestiā impugnatiōis demonū, et glorificauit dñm sup magnitudine gr̃e eius.

XXV

Cōsiliū habuerūt int' se seniores pr̃es et oēs mōachi hītātes in heremo sythie z cōsenserūt vt btūs Isaac pb̃r eis ordīaret in eccl'ia q̄ ī ipsa heremo sita ē vbi ꝓuenit die z hora statuta mlt'itudo monachoꝝ q̄ in illa heremo ꝓuersant. Audiēs aūt supdict⁹ abbas Isaac huiuscemodi ꝓciliū: fugit in egyptū z abscōdit se in q̄dā agro int' frutecta: arbitrās se indignū esse honore p̄sbyterij. Quē plīmi aūt frēs monachi seq̄bantur vt cōprehēderēt eū Cū āt applicuissent ad vesperꝫ in codē agro fatigati de itinere: erat em̄ nox: dimisert asellū q̄ eis supt⁹portabat in itinere vt pasceret. Cūq; aūt pascer̄t asell⁹: ꝓuenit ī locū vbi supdict⁹ abbas Isaac latitabat. Cūq; illuxisset dies req̄rentes monachi asellū: ꝓuenert ad eūdē locū vbi senior se occultauerat, et āmīrātes valde dispēsationē diuinā: cōprehēdētes ligare z ꝓstrigere eū voluert z ita ꝓducere. Uenerabil' āt senior ñ ꝓmisit dicēs. Jā nō possum ꝟ dicere vob: qz forsitan voluntas dei ē: vt ꝫ indign⁹ suscipiā ordinē p̄sbyterij.

XXVI

Erant duo q̄dā fratres monachi pariter in cella cōmanentes q̄z būilitatē z patientiam multi etiā de sctis p̄ib⁹ collaudabāt. Audiēs ꝟ q̄dam sanct⁹ vīr: voluit probare si veram ꝓfectāq; humilitatē haberēt: et venit ad visitādū eos. Cūq; cū gaudio suscepissent eū: et ex more complessent orōnes z psalmodiā: egrediēs foras cellulaz vidit puū hortū vbi sibi olera faciebāt. Apphensoq; bacl'o cū toto ipetu cepit oīa olera cedēdo cōfringere: ita vt ibi nihil oīno remaneret. Uidentes aūt supdicti frēs nihil penit⁹ dixerūt, sed nec vultū tristē aut turbulentū hītes: rursus ingressi cellulā vesperti-nasq; orōnes complentes: adorantes eūdem senem dixerūt. Precipis dñe vt eam⁹ et eum qui remansit caulem coquentes gustemus: qz iam hora est vt cibū sumamus

Tūc senior adorauit eos dicens: Gratias ago saluatori nr̄o chr̄o: qr̄ video spm̄sctm̄ reqescere in vob. Et iō hortor ac moneo vos frēs charissimi vsq; in finē custodiatis sctē hūilitatē; t patiētie vtutē: vt ipa in reg̃ celesti vos magnos t sublimes in ꝓspectu dn̄i faciat appere.

XXVII.

Senex q̄dā erat in cenobio pbatissim⁹ monach⁹ t incurrit grauissimā egritudinē. Cōfect⁹q; nimia t intolerabili infirmitate p lōga tpa laborabat in doloribꝫ mlt̄s. nec inuenire poterāt frēs q̄lit̄ succurrerēt egritudini ei⁹: qm̄ ea q̄ necessaria erāt infirmati ei⁹ nō hēbāt in mōasterio. Audiens aūt q̄dā famula dei de affectiōe ei⁹ depcata est patrē mōasteriū vt ad cellulā suā eū tolleret t ministraret ei: matīe qr̄ facili⁹ inuenire possent inciuitate q̄ necessaria ei⁹ egritudini videbant. Precepit g̃ pr̄ mōasteriū vt portarent eū frēs ad cellulā famule dei. Ipa ꝓ o cum oī veneratiōe suscipiēs senē ꝓpt̄ nomē dn̄i mīstrabat ei p mercede retributōis eterne: quā credebat a chr̄o dn̄o saluatore nr̄o recipe. Cūq; tribꝫ t ampli⁹ annis obseq̄ret et mīstraret famlo dī: cepert hoīes mēte corrupti fm scabiē mentis sue suspicari q̄ñ sincerā senior haberet ꝓsciaz de ꝓgie q̄ mīstrabat ei. Audiēs aūt hec senior exorabat diuinitatē chr̄i dn̄i dicēs. Tu dn̄e de⁹ nr̄ q̄ solus cognoscis oīa t vides qm̄ mlti dolores sūt egritudis mee t miserie t afflictōes tāte infirmitatis q̄ me ita p tanta ꝓsumit tpa vt necessariū habeā obsequiū hui⁹ famule tue q̄ mihi ꝓpt̄ nomē tuum mīstrat, tribue ei dn̄e de⁹ me⁹ cōdignā mercedē in vitā etnā: sic di gnat⁹ es ꝓpt̄ tuā bonitatē pmittere bis q̄ p pter nomē tuū egenis t infirmis suū exhibent mīsteriū. Cū aūt appropinq̄sset dies trāsit⁹ ei⁹: cōuenerūt ad eū q̄plīmi scti seniores t frēs de monasterio, t dixit eis senior. Obsecro vos dn̄i pres t frēs vt cū defunct⁹ fuero tollatis baculū meum t plātetis eū sup sepulcr̄ meū. Et cū radices miserit fecerit̄q; fructū: tūc sciet; qr̄ mūda ē ꝓscia mea a famla dei q̄ mihi mīstrabat. Si aūt nō frōduerit: scitote qr̄ ñ sū mūd⁹ ab ea. Cū g̃ vir dei exisset de corpe: fm pceptū ei⁹ scti seniores plātauerūt baculū ei⁹ sup sepulcrū ipi⁹: t frōduit: accedētiq; tpe ptulit fructū. Et admirati sūt oēs glificātes deū. Ad tale em̄ miraculū de vicinis etiam regiōibꝫ multi veniētes magnificabāt gr̄az saluatoris. Hā t nos ipsaz arbustulā vidim⁹ t dn̄ dixim⁹ dn̄m q̄ ptegit in oīb⁹ in sinceritate t vitate sibi seruiētes.

XXVIII.

Referebāt nobis scti seniores de q̄dam fratre dicētes. Qm̄ q̄dā tpe ita ipugbāt eū demones vt statim hora diei ꝑma tātā famē et defectionē corpi ei⁹ facerēt vt penit⁹ sustinere nō posset. Uerūtm̄ ille dicebat in corde suo: qr̄ q̄litercūq; oportet me vl̄ vsq; ad tertiā expectare t tūc cibū sumere. Cūq; facta fuisset hora tertia itē dicebat cogitatōibꝫ suis. Etiā t nūc violēter oportz me sustinere vsq; ad horā sextā. Et cum aduenisset hora sexta: infundebat panē in aq̄ dicens. Dum hic panis infundit̄ oportz me etiā expectare horā nonā. Cūq; hora nona aduenisset: fm cōsuetudinē cōplebat oēs orōnes t psalmodiā fm regulā: t ponebat panē vt comederet. hoc g̃ p plīmos dies sustinuit. Quadā aūt die sil̄r ab hora ꝑma vsq; ad horā nonā fecit. Cūq; hora nona se disset vt cibuz caperet: vidit de sporta ella vbi panes, i. parimacia reposita erāt surrexisse fumū magnū t egressū esse p feneſtrā cellule ei⁹. Itaq; ex illo die nec esurijt nec defectio corpi ei⁹ facta ē, sed magis ita corroboratū est in fide t in abstinētia cor ei⁹ vt etiā nec post biduū delectaret eū cibum peipere ita dei gr̄a auxiliāte certami ei⁹. Per patiētia em̄ sua frater extinxit castrimargie, i. gule cōcupiscētie passiōem.

XXIX

Quidā de sanctis seniorib⁹ salutatōnis causa pfectus est ad alium seniorē heremitam. Qui cum omni gaudio suscepit eum p cuius eius aduentu parauit ad refectionem senior lenticule cibum coctum. Dixerūtq; inter se vt pus ex more cōplerēt orationes t psalmodiā t postea cibum capent. Cum aūt ingressi fuissent psallebāt totūq; psalteriū cōpleuerūt. Hā t de scptur; tāq; legentes duos ꝓphetas absentes recitauerunt. Jāq; dies abierat: noxq; sil̄r recedebat. Dū ergo orarent t intente psallerēt illuxit alia dies, tuncq; ꝑmū intellexerūt q̄a iam nox trāsisset. Itez aūt inter se de ꝓbo dei loquētes t spūales sibi sensus exponentes: factum est vt circa horā nonā salutantes se inuicē ita reuerterēt q̄ venerat senex ad cellulā suam. Nam refectionē cibi qui parat⁹ fuerat obliti sunt accipe dū cibū spiritualem peipent. Uespere aūt facto inuenit senior ollā plenā sicut parata fuerat et

ptrista r dixit: Deu quō oblīti sum⁹ pcipe pulmētū istud.

XXX

Discipul⁹ cuiusdā scti seniorīs ipugbat a spū fornicatōis: sz auxiliāte gra dñi resistebat viriliť pessimis r īmūdis cogitatiōibus cordis sui. Jeunijs qz r orōnib⁹ r operā manuū affligebat se vehemēt. Btūs aūt senior vidēs eū ita laborātē dixit ei: Si vis o fili dēpcor deū vt auferat a te istā ipugnationē. Jlle ꝓo rūdēs dixit ei: Videō pī qz r si laborē sustineo sētio tū fructū i me pficere bonū: qz p occasiōez ipugnatōis h⁹ r amplī⁹ ieuno r āplī⁹ i vigilijs r orōib⁹ tolero. verūtū dēpcor tevt ores p me miscōaz dñī vt det mihi ꝓtutē qtin⁹ possim sustinere et certare legitime. Tūc sctūs senior dixit ei: Ecce nūc cognoui fili: qz fidelit itelligis h spūale certamē p patiētia ad salutē eternā aie tue pficere. Jta ei r sctūs apl's dīc: Certamē bonū certaui: cursū ꝓsūmaui: fidē seruaui. De reliq reposita est mihi corona iustīcie: nō solū mihi: sz r oib⁹ q diligūt aduētū dñi.

XXXI

Btō abbati Moysi q habitabat i loco q appellabať petra q̄dā tpe intātū posuit durissimā ipugnōez fornicatōis demon: vt uo ꝑualeret sedere i cella sua: sz abijt ad sanctū abbatē Jsidorꝝ r retulit ei violētiā ipugnatiōis sue. Cūq; ō septuris sctis abbas Jsidor⁹ pferēs testimōia ꝓsolareť eū: r vt i cellā ruerteret rogare eū noluit abbas moyses pgere ad cellulā suā. Tūc abbas Jsidorus p aritť cū abbate moyse ascēdeť ad superiora cellule. r dixit ei Jsidor⁹: Respice ad occidētē r vide. Cūq; respiceret vidit innumerabilē multitudinē demonū vehemēt cū furore pturbari r q̄si ad pliū ꝑparatos festinātēq; pugre. Dixit ei itez abbas Jsidor⁹: Respice ad orientē r vide. Cūq; respiceret vidit innūerabilē multitudinē angelorꝝ sancto rū gliosum ac splēdētē sup lumē solis celestiū ꝓtutū exercitū. Dixit aūt ei abbas Jsidor⁹: Ecce q̄s i occidēte vidisti ipi sūt q̄ impugnāt etiā sctōs dei. Hā q̄s ad orientē cōspexisti: ipi sunt q̄s ad adiutoriū sctis suis mittit dñs. Cognosce g̃ qz pl'es sunt nobiscū sic dīc Heliseꝰ ꝓpha. Uez etiā r sanctus apl's Joānes dīc: qz maior est q̄ i nob ē: q̄ q̄ i h̄ mūdo. His auditis ꝓfortat⁹ i dño sanctus abbas Moyses reuersus est ad cellulā suā gras agēs r glorificās dñi ihesu christi bonitatis potentiā.

XXXII.

Molestiā sustinebat q̄dā frat a spū fornicatōis. Abijt aūt ad q̄ndā ꝓbatissimū senioꝛē r pcabať eum dicēs: Pone tibi sollicitudinē btissime pī r ora p me: qz ḡuit ipugnat me passio fornicatōis. Hec cū audisset senior orabat itēte die ac nocte p eo dēpcat⁹ dñi miscōam. Jtez aūt veniebat idē frat r rogabat seniorē vt magis itēti⁹ p eo rogaret. Sūr aūt cū oi sollicitudie btūs senior orabat itēti⁹ p eo: freq̄nť aūt veniētē ad se mōachū vidēs senior r dēpcātē se vt oraret: valde ꝓtristat⁹ āmirabať qz nō exaudiret dñs orōem ei⁹. Orauit aūt dñm dicēs: Dñe reuela mihi vñ i h̄ fre opatio'ista diabolī: qz dēpcat⁹ sū te r requiē necdū iuenit. Eadē aūt nocte reuelauit ei de⁹: qz circa illū mōachū erat negligētie r ignauie resolutio. Jta aūt oñsū ē sctō seniori. Vidit sedētē illū mōachū r spūs fornicatōis i diuersis mlierū formis añ illū ludētes: ipmq; cū eis delectari. Videbat aūt r āgelū dñi astātez r idignātē ḡuit ꝓ eūdē frēz: qz nō surgebat nec psternebat se i orōib⁹ ad deū: sz magis delectabať i cogitatōib⁹ suis. Hec āt oñsa sūt sctō seniori p reuelatōez. Coḡuit āt qa culpa r negligētia illi⁹ monachi erat vt nō exaudireť orōes ei⁹. Et tūc fuertēte fre dixit ei senior: qz culpa tua ē frat q ꝺelectaris cogitatōib⁹ mal'. Impossibile ē ei discedere a te spm fornicatōis īmūde alijs orātib⁹ r deū p te dēpcātib⁹ nisi r tu ipe laborē assumas i ieunijs r orōib⁹ r vigilijs multis cū gemitu dēpcās vt miscōiaz suā r adiutoriū gre sue ꝓbeat tibi dñs ihesus vt possis resistere mal' cogitatiōib⁹. Et medici q corpib⁹ hoīm medicamēta ꝓficiūt r adhibēt q̄uis oia cū sūma diligētia faciāt: verūtū si ille q infirmať nō se abstineat a noxijs cibis vl' de alijs q̄ solēt ledere infirmātes nil ꝓficiet ei cura r diligētia ac solicitudo medicor. Silr etiā r i aie lāguoribus eueniret. Licet cū oi itētiōe r ex toto corde sancti pīes q sūt medici spūales exorent miscōiam christi dñi salutoris nr̄i p eis q orōib⁹ corꝝ se postulāt adiuuari: nisi r ipi cū oi itētōe mētis tā i orōib⁹ q̄ i oi ope spūali q̄ deo placita fecerit nō eis pficiēt negligētib⁹ r resolutis r de salute aie minime cogitātib⁹ orōes sctōrū. Hec audiēs frater cōpūct⁹ ē corde r cū oi solicitudie fm oēm doctrinā seniorꝝ statim cū ieunijs r orōib⁹ r vigilijs semetipm afflixit r merut miscōiam dñi r recessit ab eo spūs īmunde passionis.

XXXIII.

Dicebāt scti seniores pres ō qdā monacho iā seniore in sithie heremo cōmanente qz fuus quorūdā erat z p singulos annos descēdebat de heremo i Alexādriā vbi cōmanebant dñi ei⁹ deferens eis pensionem sicut solēt serui facere dñis suis. Sed dñi ei⁹ magis reuerētiā p timore dei habentes circa eū honorabāt occurrētes z salutātes eū petentesq; eū vt p eis dñm exorāret. Ille aūt mittebat aquam in peluim z festinabat lauare pedes dñis suis cū oi humilitate obsequiū eis cupiēs exhibere. Ipsi vero nō acqescebāt vt pedes eorū ablueret: sed dicebāt ei: Holibtissime p̄ grauare animas nostras. At ille respōdēs dicebat. Ego seruus vester sum. Vos dños meos omnipotēs deus ostituit. z gras ago dño vo: qz dignati estis me pmittere vt seruiā deo viuo z vero creatori ac dñatori celi z terre z iō detuli vob pensionē fuitutis mee. Dñi aūt ei⁹ ptēdebāt nolētes accipe quā detulerat pēsionē. Rndēs aūt mōach⁹ dixit eis Si nolueritis accipe pensionē meā: ita decreui vt nō reuertar i heremū: sz h i pñti pmaneo z fuio vob. Hec audiētes dñi eius acqeuerūt susciпe pēsionē ne ptristaret: sz vt magis reuerteret ad loca heremi i cellā suā. Illud aūt qō de pēsiōe sua etiā nolentibz dabat dñis suis statim qō accipiebāt paupibz erogabāt. Interrogātes āt eū dē seniorē frēs dixerūt ei: Obsecram⁹ te p̄ vt dicas nob cur cū tāta intētōe p fuitio tuo pēsionē etiā nolētibz z nimis reluctētibz tibi dnis ingessisti. Ad h rndēs senior dixit eis: Ego frēs iō festino p fuitio qō tāqs dominis meis debeo pēsionē p singlos ānos adimplere eis vt acqd iam cū dñi adiutorio in ieiunijs z orōnibz seu in sanctis vigilijs: vel in omni ope spūali christo dño adiuuante laborauero hoc mihi in eternā vitā z salutē aie mee, pficiat: ne forsitan si pēsionem p seruitio meo minime intulero iaz totus spūalis labor me⁹ ad illorū mercedē proficiat qui me permiserūt christo domino seruire z spūaliter cōuersari.

XXXIIII

Referebat autē btūs senior pastor fribz dicēs: Qm fuit quidā nup monach⁹ i Cōstātinopoli tpibz Theodosij imperatoris h habitabat in parua cellula foras ciuitatē vbi solēt imperatores egressi de ciuitate libēter degere. Audiēs g imperator q ibi esset quidā monach⁹ solitari⁹ q nusqs egrediebatur de cella cepit deambulādo pergere ad locū vbi erat predictus monach⁹: pcepitqs se comitantibz z eunuchis vt nullus appropinquaret ad cellā monachi illi⁹. Ipe autem solus perrexit pulsauitqs ostiū cellule. Surrexit vero monachus z aperuit ei: et nō cognouit q esset imperator: tulerat em sibi coronā de capite suo vt nō cognosceretur. Post orationē autē resederūt pariter. Et interrogauit eū impator dicēs: Quomodo sancti patres degūt in egypto? Respondens monachus ait: Omnes exorāt deū pro salute vestra. Aspiciebat aūt imperator intēte cellulā ipsam z nihil vidit in ea nisi paucos panes siccos in sporta pendentes: dixitqs ei: Da mihi bñdictionē abba vt reficiamur. Statimqs festinauit monach⁹ z misit aquā z salē z misit buccellas z comederūt pariter. Porrexitqs ei calicez aque: z bibit. Tūc Theodosi⁹ impator dixit ei: Scis quis sim ego? Et respōdēs dixit monachus. Nescio quis sis domie. Dicit ei: Ego sum Theodosius imperator: et ob deuotionē veni huc. Hoc cum audisset monach⁹ prostrauit se ante illū. At ille dixit ei: Beati estis vos monachi qui securi ac liberi de negocijs seculi tranqlla z quieta perfruimini vita z solūmō de salute aiamarū vestrarū habetis sollicitudinē quomodo ad vitā eternā z ad celestia regna peueniatis. In veritate em dico tibi: qz certe in regno natus sum. z nunc in regno dego: z nunqs sine sollicitudine cibū capio. Post hec autē valde honorifice salutauit eū imperator: z ita egressus est ab eo. Eadē aūt nocte cepit intra se cogitare dei famul⁹ dicēs. Quia nō oportet me iā in hoc loco eē. Multi enim non solū de populo: sed etiaz de palatio z de senatoribz qplurimi exemplum imperatoris secuti ad videndū me vēturi sunt: z honorē mihi tanqs seruo dei deferendo nō cessabūt. Et illi quidē hec propter nomē domini facturi sunt: ego aūt timeo ne forsitan malignus diabolus mihi subrepat: z libenter eos suscipiā z condelectetur cor meū laudibz z honoribz eorūz. et per hec iam incipiā virtutē humilitatis perdere z laudes atqs honores hominū aspectare. Hec ergo omnia homo dei secū cogitās eadē nocte fugit inde z perrexit i egyptū ad sanctos patres in heremū.

XXXV

De sctō pastore referebāt alīq̄ scti seniores dicētes: qz q̄dā tpe cū audissz iudex p uicie sctām opioez scti pastoris desidera bat videre eū misitq̄ nūciū depcās vt susciperet eū. Btūs āt pastor ptristat⁹ est valde cogitās apō semetipm: qz si cepint pſōe nobiles venire ad salutādū z honorādū me: mānifestū est: qz z alīq̄ mltī populares hoies freq̄ntabūt me: z necesse ē vt p ħ pturbet⁹ secreta vite mee puersatio: z būilitatis gr̄az quā cū tāto labore auxiliāte dño deo nr̄o a iuuētute mea studui custodire forsitā surripiēte maligno diabolo pdā: z vane glie laq̄os incurrā q̄s effugere valde difficile est. Hec g apō semetipm cogitās definuit q̄ tenꝰ excusaret magis z nō suscipet iudicē. Cōtristat⁹ āt iudex: qz ñ se suscepissz ait ad officiū suū: qz ñ merui videre hominez dei pctis meis iputo Uerūtn nimis desideras p quācūq̄z occasiōz videre sctm̄ vir: exco gitauit huiuscemodi cām q̄ occasiōz ei pre beret vidēdi eū. Cōp hēdēs ei filiū sororis btī pastoris misit i carcerē vt p istā occasiōnē aut suscipet iudicē: aut certe ad carcerē ipe vēiret ad rogādū iudicē. Dixitq̄z ad officiū suū. Ut nō ptristet senior sctūs māda te ei: si voluerit ad me venire: necesse est vt statim educam⁹ eū ō carcere. Tal'ē ei cā ei⁹ q̄ ñ possit impune trāsire. Audiēs aūt ħ mat iuuenis z sororis sctī pastoris: abijt i heremū vbi sctūs frat⁹ ei⁹ erat: stabatq̄z ad ostiū cellule ei⁹ cū mlto fletu z vlulatu rogās eū, vt descēderet ad iudicē z rogaret p filio suo. Btūs aūt pastor ū solū nihil ad eā dixit: sz nec ostiū aperuit vt ingrederet ad eū. Tūc illa cepit maledicere ei ac dicere: Durissime ac īpijssime ac ferrea viscera gerens quō te tāt⁹ dolor fleb⁹ mei ñ flectit ad misericōiam: q̄ nīā ipm vnicū filiū habeo quē mortis periculo cōstitutū video. Tūc senior mādauit ei p frēm q̄ sibi mīstrabat dicēs: Uade dic ei. Pastor filios ñ genuit ō nō dolet. Hec āt audiēs iudex dixit amicis suis: Scribite ad eū vt ep'lam p̄catoriā faciat ad me q̄ten⁹ possim eū dimittē. Tūc iā q̄plurimis suadētibꝫ sctūs senior scripsit ad iudicem dicēs: Jubeat nobilitas tua diligēter req̄rere cāz illi⁹: z si q̄d dignū morte admisit moriat: q̄ten⁹ i ħ p̄nti seculo exoluat crimē pcti sui: vt euadat eterne ac ppetue gehēne penas. Si naūt nil dignum morte commisit q̄ō iustū videt legi: ita ō eo iube disponere.

Fuit etiā ō magnis p̄ribꝫ q̄dā senior nomie agathon noiatissim⁹ i ȳtute būilitatis z patie. Quodā āt tpe pretert ad visitādū eū frēs. Audiētes ei ō eo q̄ magnā būilitatē hīet: volētes pbare si ȳe būilitatꝫ patiaz possideret dixer̄t ei: Mlti scādalizāt in te pr̄: q̄z nimis vicio superbie teneaꝝ: z tō alios despicias z p nihilo eos habeas: sz z detractōes aduersus eos loq̄ ñ cesses. Affirmāt etiā q̄plurimi q̄ tō ħ agas: q̄z fornicatiōis vicio teneaꝝis: z ne sol⁹ videaris errare in circo alīs ñ cessēs detrahere. Ad ħ senior rñdēs ait: Nec oīa q̄ dixistis vicia i me esse p̄fsco: nec possū negar̄ tātas iniq̄tates me as: pcidēsq̄z pnus i terrā adorabat eos dez frēs dicēs: Dep̄cor vos frēs vt ītēti⁹ p me misero z mlt̄z pctis obnoxio ch̄m dn̄z exorare ñ cessetis vt indulgētiā tribuat iniq̄tatibꝫ meis mlt̄is ac mal'. Ad ħ supdicti frēs addētes dixer̄t ei. Nō te etiā lateat ħ q̄ hereticū te eē q̄plurimi affirmar̄ volūt. Hoc cū audissz senior dixit eis: Licz mlt̄is alīs pctis obnoxi⁹ sim: tñ hereticꝰ penit⁹ nō sum. Absit ħ ab aīa mea. Tūc oēs frēs q̄ ad eum venerāt pstrauer̄t se i terrā ad pedes ei⁹ obsecrātes eū z dicētes: Precamur te abba vt dicas nob cur tāta vicia nob dicētibꝫ vtpote ō te inll'o p̄mot⁹. ō ȳbo āt hereticī valde te p̄mouisti: z abominat⁹ es: nec ferre potuisti auditū. Dic eis senior: Illas p̄ces cul pas atq̄z pctā p̄pt būilitatē sustinui: vt me pctōrē eē crederetꝫ. Novum⁹ ei fī custodiat būilitatis ȳt⁹ magē sal⁹ aīe. Hīā dn̄s z salnator nr̄ iesus chr̄ist⁹ cū ei iudei mlt̄as p̄tumelias z p̄uitia irrogassent patiēt cūcta tolerauit vt nob exēpla p̄beret būilitatꝫ. Immissi āt falsi testes mlt̄a aduersus eū falsa dixer̄t: z vsq̄z ad mortē crucis patiēt cūcta sustinuit. Ita ei z apl's petr⁹ p̄dicat dicēs: Chr̄ist⁹ passus ē p nob relinq̄ns nob exēplū vt seq̄mur vestigia ei⁹. Oportet igit̄ vt patiēter cūcta aduersa cū būilitate sustineā⁹. Hīā admonē q̄ me hereticū dixistis ñ potui sustinere z valde abomiat⁹ sū: q̄z heresis separatio a deo ē. Heretic⁹ ei separ̄at a deo viuo z ȳo z p̄uigit̄ diabolo z āgel'is ei⁹. Alienat⁹ ei a chr̄o iā ñ hz deū quē exoret p pctis suis: q̄z ex oi pte perīt. Si āt puersus fuerit ad veram z catholicā sctē eccl'ie fidez suscipit a bono z pio saluatore nr̄o iesu chr̄o: z p̄uigitur deo ȳo creatori ac saluatori nr̄o chr̄o q̄ ē i p̄te fili⁹ sp cū sp̄usctō. Jpi gl'a in secula seculoz amē. Illi āt audiētes āmirati sūt

discretionē eius ꝛ edificati discesserūt.

XXXVII

Scti seniores dicebāt ꝺ discipl'o abbatis pauli noīe ioāne ꝙ magnā hīet hūilitatē ꝛ ꝓtutē obediētie vt etiā difficiles cās imperāti abbati i nll'o penit' ꝺdiceret: sed nec leuiē i aliq̄ murmuraret. Cū aūt necessari' eēt i mōasteriꝝ vtēsiliꝺ fim' boū misit eum abbas su' in ꝓrio vicovt reꝙreret ibi fimū boū: ꝛ cū celeritate auferret ad mōasteriū. Erat āt i loco illo mala bestia leena. Statim ḡ egressus supdict' discipul' ei' ioānes ibat fm ꝑceptū abbatis. Cūq̄ ꝓgeret dixit abbati suo. Dñe ꝓ audiui ꝙplīmos dicētes: qꝛ i illo loco mala bestia leena sit. Tūc senior q̄si iocularit' dixit ei: Si venerit sup te tene ꝛ alliga eā adducesq̄ tecū. Cūq̄ peruenisset ad locū ia vespe statum egressa leena irruit sup eū. Ille aūt cōphēdēs tenere eā voluit. Illa aūt excutiēs se ꝺ manib' ei' aufugit. Seq̄bat ꝯo ille dicens: qꝛ abbas me' ꝑcipit mihi vt alligatā ꝓducā te ad eū. Cōtinuo stetit bestia ꝛ tenēs eā reuertebatur ad mōasteriū. Dū aūt retardaret in itinere: abbas ei' nimis sollicit' ꝓ eo tristabatur ḡuit: ꝛ ecce subito supuenit discipulus ei' tenēs ligatā leenā. Quā cū vidisset senior admirat' valde gr̄as agebat saluatori nr̄o deo: dixitq̄ discipul' ei': Ecce dñe sic̄ ꝑcepisti mihi adduxi ligatā leenā. Volēs āt senior hūiliare sensū ei' ne extolleret se i cogitatiōib' suis discipul' ei': ait illi: Sic̄ tu isensat' es: ita ꝛ istā isensatā bestiā adduxisti: solue ḡ ꝛ dimitte eā vt ꝓgat ad locum suū.

XXXVIII

Quidā ꝺ sctis seniorib' misit discipulū suū ad hauriēdaꝫ aquā: oblit' ē aūt tollere funē discipul' ei' cū q̄ hauriret aquā. Cūq̄ puēisꝫ ad puteū ꝓtristat' ē valde: ꝛ qꝛ lōge erat cella eoꝝ ꝙd ageret q̄ se ꝓteret nesciebat: dubitabat ei ad cellā reuerti. Tūc anti' nimis ꝓstrauit se i oꝛōem cū lachrymis dicēs: Dne miserere mei fm magnā miam tuā q̄ fecisti celū ꝛ trā mare ꝛ oia q̄ i eis sūt: q̄ fac̄ mirabilia magna sol': miſere mihi ꝓpter fu' tuū q̄ me misit. Et cum surrexisꝫ ab oꝛōne exclamauit O putee putee misit me fu' chr̄i abbas me' vt hauriā aquam. Statim aūt ascēdit aq̄ sursū ad os putei. Et cū implesset lagenā suā frater abscessit glorificās potētiam dñi saluatoris. Aqua aūt putei reuersa est ad locū suū.

XXXIX

Referabāt scti seniores nob dicētes: ꝙa fuit quidā monach' i heremo scythie. Venit aūt ad visitādos sctos ꝑes qui habitabant in loco q̄ dicit' cellia: vbi multitudo monachoꝝ diuisis habitabāt cellul'. Cūq̄ nō iueniret ad ꝑsens cellulā vbi possit manere quidā de seniorib' habēs aliā vacantem cellulam dedit ei dicens: Interim requiesca i hac cellula donec ineniasvbi possis manere. Cūq̄ ad visitandū eū cōuenirent q̄plurimi fratres desiderantes ab eo audire verbū salutis eterne. Habebat em̄ gratiā specialē docendi verbū dei. Videns ille senior qui ei ad habitandū prestiterat cellam inuidie liuore coꝝ eius vulneratum est: ꝛ indignari cepit ac dicere: Quoniā ego tātis tēporibus in hoc loco habito: ꝛ non ad me cōueniūt nisi rarissime: ꝛ hoc in diebus festis: ꝛ ecce ad istū pene quotidie fratres q̄plurimi vadūt. Dixit aūt discipulo suo: Vade ꝛ dic ei vt egrediat de cellula illa q̄m necessaria est mihi. Cum autē perrexisset discipulus eius ad illū fratrē dixit ei Mandauit abbas me' sanctitati tue. Jube mihi mādare ḡliter habeas. Audiui em̄ te infirmari. Ipse vero remandauit ei dicens: Ora ꝓ me domine pater: qꝛ valde stomachū doleo. Reuersus autem discipulus dixit abbati suo: nimis rogat sanctitatem tuā vt vl'tres dies iubeas inducias ei dari vt sibi possit aliā cellulam prouidere. Transactis trib' diebꝫ iterū misit discipulum suū dicens: Vade ꝛ dic ei vt egrediatur de cellula mea. Nam si rursus distulerit dices ad eū: qꝛ cōtinuo venio ꝛ cum baculo cedendo expello eum de cellula mea. Pergēs aūt discipulus ad supradictū fratrē dixit ei: Qm̄ valde sollicitus est abbas meus de infirmitate tua: ideo misit me reꝙrens si melius habeas. At ille ꝺ audītēs dixit: Gratias ago dñe sancte charitati tue: qꝛ sollicitus es de me. Verūtamen ꝓcib' tuis meli' habeo. Reuersus āt discipul' dixit abbati suo: Etiā ꝛ nūc satis deꝑcatur sanctitatē tuā dicēs vt vsq̄ in diē dñicum expectes eū ꝛ statim egredier̄. Cū aūt adueniſſet dies dñicus: ꝛ nō statum egrederetur accipiēs baculū senior inflāmat' inuidie ꝛ ire cūdie spū ꝓgebat vt cedēdo eū expelleret de cella. Accedēs aūt discipul' ei' dixit ei: Si iubes ꝓ precedo te ꝛ video ne forsitan aliqui fratres ad salutandū eū venerint: ꝛ si viderint te scādalizēt. Precessit

ḡ discipul⁹ ei⁹ ⁊ igressus ad eū dixit: Ecce abbas me⁹ vēit ad salutādū te. Egredere ḡ celeri⁹ ⁊ cū gr̄arūactōe occurre ei: q⁹ p nimia charitate ⁊ dilectiōe vēit ad te: q̄ statī surgēs cū nimia alacritate occurit ei. Eūq; vidiſſ eū añq; approp̄iāret, pstrauit se pn⁹ in terrā: adorabatq; senē cū gr̄arūactōe dicēs: Retribuat tibi dñs charissime p̄ bōa eterna, p cellula quā mihi, ppt̄ nomē ei⁹ p̄stitisti: ⁊ i celesti hierl'm int' sctōs suos' christ⁹ dñs tibi gl'iosā ⁊ splēdidā p̄parat māsiōez. Dec āt audiēs senior ꝓfect⁹ ē corde ⁊ pū/ciēs baculū cucurrit i aplexū ei⁹ ⁊ osculat⁹ est eū: iuitauitq; eū ad cellulā suā: vt parit cū gr̄arūactōe sumerēt cibū. Uocauit āt se nior supᵖ mēoratū discipulū suū: ⁊ interroga uit eū dicēs: Dic mihi fili si dixisti isti frī/ba q̄ ppt̄ cellulā illā mandauī vt diceres ei: Tūc discipul⁹ ei⁹ ꝓfessus ē dicēs: Uere dñe dico q; ppt̄ hūilitatē quā tibi exhibere de/beo q̄si p̄r ⁊ dñs: iō nō audebā rūdere tibi aliq̄d q̄ mitteba⁹ me ad eū: vexatū nil alio rū dixi q̄ mādabas ad eū. Dec audiēs seni or statī se pstrauit i terrā ad pedes discipu li sui dicēs. Et hodierna die tu p̄ me⁹ esto ⁊ ego discipul⁹ tu⁹ q̄m te moderate cū timo re ⁊ charitate ꝺi agēte ⁊ meā ⁊ illi⁹ frīs ani mā de pcti laqo christ⁹ dñs liberauit. Pro voto ei ⁊ sctā solicitudie ⁊ itētiōe discipuli q̄ pfecte i charitate chr̄i diligebat abbatez suū ⁊ anxi⁹ timebat ne p̄ inuidie ⁊ iracūdie vicīū tale aliq̄d ageret p̄ ei⁹ spūal' ⁊ pderz oēs sctōs labores q̄s ab ineūte etate i chr̄i fuitio p vite eterne p̄mijs laborauerat: et iō dñs donauit ill' gr̄am suā vt i pace chr̄i pariter letarent. XL

Fuit q̄dā fr̄ i mōasterio noie Eulali⁹: ni mis ꝺfrute hūilitat⁹ ornat⁹: si q̄d ḡ vt solent culpabile admisisset: negligētiores frēs ex/cusantes culpas suas supdictū frēz assere bāt eē culpabilē. Eūq; argueret a senioribꝰ frib⁹ ñ negabat: sz pṡternebat se i trā ⁊ ad/orās eos dicebat se peccasse: negligēterq; fecisse. Eū āt ītez ac freq̄nt' accusarēt eū: et fm regulā mōasterij biduana ac triduana ieiunia ei idicerēt: ille oia patiēt tolerabat. Igrātes āt frēs: q⁹ h oia hūilitatis ꝺfrute patiēt sustineret, ꝺueniētes pt̄ maxie senio/res ad p̄rem mōasterij dixer̄t ei: Cōsidera p̄ q̄d agēdū sit: q̄diu ei sustinere possum⁹ negligētias ⁊ dāna q̄ fr̄ eulali⁹ fac̄ mōaste rio: iā pene oia vasa ⁊ vtēsilia mōasterij cō fracta sē ⁊ extermiata p negligētiā ei⁹: quō ḡ iste tal' tolerād⁹ ē. Rūdit āt p̄ mōasterij ⁊ ait: Interi frēs paucos dies sustiete ⁊ po stea ordiabit q̄d ō eo ꝓpetit fieri: h dicēs di misit frēs. Ingressus ꝺo cellulā pstrauit se in orōem obsecrās miam dei vt ei māifesta re dīgret q̄d ordiare aut q̄d diffinire possz ō supdicto frē: tūc reuelatū ē ei q̄d ageret. Conuocauit ḡ oēs frēs abbas ⁊ dixit eis: Credite mihi frēs: q⁹ magz opto mattā fris eulalij cū hūilitate ⁊ patia ei⁹ q̄z oia opera eoz dūtaxat q̄ murmurātes i cordib⁹ suis opāt i mōasterio. vt aūt oīdat vob q̄le me/ritū apd deū bēat h ipe p̄cipio vob vt defe rant mihi mattule oīm fratz. Quas cū de/tulissēt iussit vt accēderēt ignē: ⁊ misit i eaz oīm fratz mattulas: q̄ statī oēs ꝺbuste sūt p̄ter mattulā fris eulalij q̄ integ repta ē ⁊ ñ est ꝺbusta. Eūq; h vidiss̄et oēs frēs tūme/rūt valde ⁊ pṡternētes se i trā veniā ⁊ idul/gētiā a chr̄o dño postulabāt ⁊ collaudātes āmirabāt nimis patiam et hūilitatē fratz eulalij. Deniq; ex eo honorabāt ⁊ magnifi cabāt eū tāq; vnū ō magnis p̄rib⁹ Istos āt honores ⁊ laudes nō porat sustiere fr̄ Eu lali⁹ dicēs: Ue mihi infelici: q⁹ pdidi hūili/tatem meā quā p mlta tpa acq̄rere aurilia te ⁊ adiuuāte me chr̄o festiaui. Cōsurgens itaq; nocte egressus ō mōasterio fugit i be/remū vbi null⁹ eū agnoscēret: ⁊ ibi i spelia ha/bitauit: noluit ei tpales hoim laudes sz ce/lestē etnāq; gl'iam a saluatore nr̄o chr̄o in futuro p̄cipe scīo. XLI.

Heremita q̄dā fuit noie Prior de antiqs p̄rib⁹: quē btūs Antoni⁹ adolescētē in sctō ꝓposito mōachoz instruxit. Demorat⁹ ē aūt apud btm Antoniū paucos annos. Eūq; xxv. eēt ānoz abijt ad aliū secretū heremi locū vt solitari⁹ habitaret: h etiā volēte et ꝓsentiēte btō Antonio. Dixitq; dict⁹ An/toni⁹ ad eū: Uade Prior ⁊ habita vbi vo/lueris: ⁊ cū tibi p aliquā rōnabilē occasiōz reuelauerit dūs venies ad me. Eū aūt per uenisset h ipe Prior ad locū q̄ sit⁹ ē inter ni triā ⁊ heremū fichie effodit puteū: cogitās apd semetipm qm̄ q̄lēcūq; aquā inuenero oportet me ipo ꝓtētū eē. Qd ⁊ factū ē: ⁊ ad augm̄tū ꝺfrutū ei⁹ tal' valuit occasio. Tātū em̄ salsa ⁊ amara inuēta est aq̄: vt si q̄s ad eū visitādi gr̄a vēiret i, prio vasculo aquā sibi portaret. Remorat⁹ ē ḡ i eodē loco an/nis. xxx. Dicebāt ḡ ei frēs vt r̄cederet ō ipo loco ppt̄ amaritudinē aq̄. Ipse āt dixit eis Si amaritudinē ⁊ laborē abstinētie fugia

mus ⁊ velim⁹ requiē in hoc mūdo hīe post exitū vite hui⁹ nō ꝓcipiem⁹ illa eterna ⁊ ꝑa bona nec fruemur illis ꝓpetuis bti paradi si delicijs. Dicebāt ḡ frēs q⁹ vnū tm̄ pati// maciū ⁊ q̄nq⁹ oliuas i cibo accipiebat: et h̄ deambulādo foris. Etiā ⁊ h̄ affirmabāt ō eo multi sctō⁹ pat⁹: q⁹ trigita ⁊ eo ampli⁹ annis: exq̄ egressus est ō domo parētū suo rū nūq⁹ eis visus est etiā cū defūctos audis set parētes suos: vt ꝓgeret ad req̄rēdū seu visitādū ꝓpinq̄s suos. Uerūtm̄ soror ei⁹ cū eēt vidua hīs duos filios iā adolescentu// los misit eos in heremū ad req̄rēdū frēs su um Pior̄. Qui cū diuersa monasteria cir cūissent req̄rētes eū. tandē vix inueniētes illū dixerūt ei: Nos filij sororis tue sum⁹ q̄ nimio desiderio optat te videre añ exitum suū. Ipe ꝙo ñ acq̄euit petitiōi eo⁹. Perre// xerūt ḡ adolescētes ad hoiem dei btm̄ An toniū indicātes ei ꝙ q̄ cā venissent. Misit aūt btūs Antoni⁹ ⁊ vocauit eū ad se: dixit q⁹ ei: Quare frat tāto tpe nō venisti ad me. Qui rñdēs dixit ei: Precepisti mihi beatis sime p̄ vt cū p aliquā occasionē reuelaret mihi dñs tūc venrē ad te: ⁊ eccevsq⁹ hacte nus nō mihi reuelatū ē. Dixit ei btūs An toni⁹: Uade vt videat te soror tua. Tunc assūpsit secū aliū mōachū ⁊ ꝓrexit ad locū ⁊ domū sororis sue: ⁊ foris ꝓpe ianuaz atrij clausis oculis vt nō videret sororē suā ste// tit. Illa aūt veniēs ꝓcidit se ad pedes ei⁹. de numio ei gaudio angustiata est. Dicit ei btūs Pior: Ecce ego sum pior frater tuus vide ḡ me quantū volueris. Et post h̄ sta// tim reuersus est in heremū ad cellulā suā. Hoc aūt fecit ad erudiēdū monachos: vt non daret eis licētia cū libitū eis fuerit vi// sitare patriā vel parētes suos.

XLII

Abbas Joānes q̄ cōmanebat in mōte q̄ vocat calam⁹: habebat sororē q̄ ex ifātia in sctō ꝓposito cōuersabat. Ipa em̄ erudi// uit ⁊ docuit frēm suū eūtē abbatē Joannē vt relinq̄ret vanitatē secli hui⁹ ⁊ igrederet mōasteriū. Cū aūt ingressus fuerat in mo// nasteriū p viginti ⁊ quattuor annos nō est egressus ō mōasterio nec visitauit sororem suā. Illa ꝙo nimis desiderabat videre eū. Fla ⁊ frequēter scribebat ⁊ mittebat ad eū epl'as: petebat q⁹ vt añ exitū ei⁹ de corpore veniret ad eā: vt in charitate de pñtia sua letaret. Ille āt excusabat: nolebat q⁹ ō mo// nasterio egredi. Uenerabilis autē famula dei sororis ei⁹ itez scripsit ad eū dicēs: quia si nolueris venire ad me: necesse est vt veni am te: vt post tāta tēpora merear adorare tuā sanctā charitatē. Nec autē cum audis set suprādictus abbas Joannes cōtrista// tus est nimis: ⁊ cogitabat apud semetipm dicēs. Quoniā si permisero vt ad me veni at soror mea: de cetero licentia dabit: vt et alij parentes ac propinqui nostri veniant ad visitādū me. Idcoq⁹ tractauit apud se vt magis ipse pergeret ⁊ visitaret sororem suā. Accepit autē alios secū duos fratres de monasterio. Et cum venisset ad ianuaz monasterij sororis sue exclamauit dicens: Bñdicite ⁊ audite pegrinos. Egressa ē au// tem soror eius cuz alia famula dei ⁊ aperuit ianuā ⁊ penit⁹ nō cognouit fratrē suū. Ipe aūt cognouit sororē suā: sed nō est locutus ꝙbū ne forte in voce cognosceret eū. Mo// nachi aūt q̄ cū ipso venerāt dixerūt ad eā: Rogam⁹ te dña mat vt iubeas nob aquaz dari ad bibendū: q⁹ de itinere fatigati su// mus. Cū aūt accepissent ⁊ bibissent aquaz faciētes orationē ⁊ gr̄as agentes dño deo nr̄o recesserunt: ⁊ reuersi sunt ad monaste riū suū. Post aliquantos aūt dies scripsit ad eū soror sua vt veniret ⁊ videret eā an// te exitū suū: ⁊ orōnē faceret in monasterio ei⁹. Tunc ille rescripsit ad eā ⁊ direxit epi// stolā p monachū de monasterio suo dicēs: Quia p̄stāte gr̄a christi ego veni ad te ⁊ nullus me agnouit. Tuipsa ꝙo egressa es ad nos: ⁊ dedisti nob aquā: ⁊ accepi de ma nib⁹ tuis: ⁊ bibi ⁊ gr̄as agens reuersus sum in monasteruz. Sufficiat ḡ tibi: q⁹ vidisti me: et vlteri⁹ nō sis mihi molesta: sed ora ꝑ me incessanter ad dñm deū nr̄m.

XLIII

Etiā de beato Theodoro oportet nos exēpla virtutū proferre. Nic itaq⁹ beatus Theodor⁹ discipulus fuit scti Pachomij viri de sctis patrib⁹ q̄ fuit p̄ infinite mul// titudinis monachoz: multorūq⁹ monaste riorū pater in partib⁹ thebaide. Cum em̄ in oib⁹ sanctitatis fulgeret virtutib⁹: etiā ꝓphetie gratiā a dño meruit. Multa enim futura ei reuelauit dñs. Quodā vero tēpo re suprādicti beati Theodori soror germa na venit ad monasteriū in quo cōuersaba tur idē Theodor⁹ vt post multa tēpora vi deret germanū suū. Cūq⁹ nūciassent ei de aduētu sororis sue: ⁊ misit cōtinuo duos mo nachos qui obseruabant ad ianuā mona//

sterij mãdauitq; p eos soroꝛi sue dicẽs: Ec ce soroꝛ audisti ⁊ ꝯgnisti qꝛ viuo: ne ꝯtriste ris ãt qꝛ mime me vidisti: sz magꝭ ꝯsidera vanitatẽ ⁊ istabilitatẽ pñtis mũdi: ⁊ ꝙuer// te coꝛ tuũ ⁊ apꝑhẽde sctẽ vite ꝙuersatõꝫ vt ꝙueire possis ad eternã vitã ⁊ ad celestia bõa q̃ ꝑpauit diligẽtibꝫ se dñs ⁊ faciẽtibꝫ mãda ta ei⁹. Tracta g̃ apõ te qꝛ h̃ sola ẽ ꝓa ⁊ firma spes vt faciat hõ ꝑcepta ꝺi vt mereak p uenire ad gl̃iosa ⁊ eternа pmissa dñi nr̃i iesu chr̃i. Hec aũt illa cũ audisſz statiꝫ ꝙuncta coꝛde lachrymas fũdebat i ꝙspectu dñi: et p⁹ paululũ igressa ẽ mõasterĩ ꝓginũ famu laꝝ dei: qđ i eodẽ vico sitũ ẽ: ⁊ pcedẽte tpe mltiplicabak i scõ ꝓposito famla chr̃i. Dec ãt ita gesta cũ audisſz mr̃ eoꝛũ depcata est epos: dederũtq; ei epl̃as ad supdictũ sctm̃ pachomiũ pr̃ez mõasterioꝝ p filio ei⁹. Cũ qꝫ venissz applicuit i mõasterio famlaꝝ ꝺi ⁊ direxit epl̃as ad pr̃em mõasterij obsecrãs vt videret filiũ suũ. Btus ãt pachomi⁹ vo// cauit filiũ ei⁹ theodoꝝ: ⁊ dixit ei Audiui fi li qꝛ mr̃ tua aduenit ꝓpt̃e. Jta ꝓpter epl̃as epoꝝ q̃ scꝑserũt ad me vade ⁊ videat te mr̃ tua. Dic̃ ei theodoꝛ⁹: pcepisti mihi dñe vt videã mr̃ez meã: si g̃ abiero videre eã p⁹ tã tã sciam spũalẽ vereoꝛ ne culpabil'ineniar apõ deũ. Etem̃ optebat me fortitudinẽ aĩ mei ad exẽplũ alioꝝ fratꝝ demõstrare Et dixit ei pachomi⁹: qꝛ si nõ vadis nõ cõpel// lo te: Sicq; remãsit nõ exiẽs. Audiẽs aũt mr̃ ei⁹: qꝛ nõ acqeuit videre eã nimio affe// ctu feruẽs i filiũ noluit r̃meare i domũ suã sz ꝓmãsit i mõasterio ꝓginũ dicẽs: qm̃ si h̃ ꝓmãsero etiã sepe videbo filiũ meũ cuz int' alios frẽs egrediek ad necarias monasterij cãs ⁊ exhortatõibꝫ ei⁹ pficere possũ i scã cõ uersatõe: doctriaq; ei⁹ spũal' ꝺfirmabit coꝛ meũ vt merear qẽire ad eternã reqem: quã pmisit dñs nr̃ iesus chr̃ist⁹ diligẽtibꝫ se.

XLIII

Referebãt nob sctĩ pr̃es ꝺ eodẽ btissimo pr̃e pachomio q̃ fuit vt dixim⁹ mltoꝝ mõa sterioꝝ i regiõe tabenẽsiotarũ ꝓposit⁹: qm̃ freq̃nt' dicebat fribꝫ: qꝛ sic̃ testꝫ ẽ mihi dñs ds sepe audiui imũdos spũs demonũ loq̃n tes int' se diuersas a cvarias artes suas: qs ꝺ fuerẽtes ꝺoꝛ: ⁊ maxie ꝺ mõachos bñt Qui dã ei ex eis dicebat: qm̃ ego ad durissimuz hoiem adeo: ⁊ q̃tẽs ei imitto puersas cogi tatiões: ille statim surgit ⁊ psternit se i oꝛõez cũ gemitu oꝛãs sibi adesse diuinũ auxiliũ. ego ãt illo exurgẽte cũ gndi confusiõe ab ipo egredioꝛ. Jtẽ ali⁹ demõ dicebat. eo ad illũ quẽ obseruo cũ ei cogitatiões in coꝛde mi// sero ꝙsentit ⁊ suscipit ⁊ facẽ eas. Sepe eniz exardescentẽ eũ in iracũdiã facio: ⁊ in ꝺtẽ// tiones rixe: ⁊ pigriciã oꝛõnis: ⁊ dormita// tionẽ in psalmodia: ⁊ nõ ꝺicit mihi. Jõq; frẽs mei dilectissimi sp optet vt custodiatꝭ sensũ ⁊ aim vestꝝ iuocãtes nomẽ dñi nr̃i.

XLV

Fuit q̃dã vir magn⁹ ꝺ sctis senioꝛibꝫ cui talẽ gr̃az donauerat chr̃ist⁹ reuelãte ei spũ sctõ vt videre posſz qđ alĩ nõ videbãt. Re ferebat em̃ sctis pr̃ibꝫ dicẽs: qꝛ aliq̃n ex̃plu rimi sedẽtes frẽs siml'loq̃bãt int' se ⁊ ꝙfere bant ꝺ sctis scꝑturis q̃ ad salutẽ ptinẽt aĩa rũ. Stabãt aũt circa nos sctĩ angeli letã// tes i hilari vultu ꝙsiderãtes: delectabãt ei de eloq̃o dñi. Cũq; alioꝺ qꝺcũq; int' se loq̃// rent' statim ãgeli sctĩ recedebãt lõg⁹ indi// gnãtes cõtra eos. Ueniebãt ãt porci sordi dissimi ⁊ morbo pleni ⁊ volutabãt se inter eos. Demones em̃ i specie poꝛcoꝝ delecta// bant' de supbia ⁊ vana loq̃la eoꝝ. Btus ãt senioꝛ hec videns abiit i suã cellulã ⁊ p totã noctẽ cũ grãdi fletu ⁊ vlulatu gemẽdo de// flebat miserias nr̃as. Exhortabãt ãt sãcti pr̃es p monasteria ⁊ cõmonebãt frẽs dicẽ// tes: Cohibete frẽs a mltiloq̃o ⁊ ab ociosis ꝓbis liguã: qꝛ mal⁹ interit⁹ aĩe generak: et nõ intelligim⁹: qm̃ p hec ⁊ dño deo ⁊ sctis angel' odibiles sum⁹. Dic̃ ei scriptura diui na: qꝛ i mltiloq̃o nõ effugies pctm̃: h̃ ei ifir// mã ⁊ vacuã efficiũt mẽtẽ atq; aĩam nr̃am.

XLVI

Uir q̃dã fuit i palatio sublimis' sub theo dosio ipatoꝛe noie Arseni⁹: cui⁹ filios .i. ar chadiuz atq; honoriũ augustos de bapti// smo suscepit Dic itaq; arseni⁹ desiderio di uini amoris a cẽsus: relinq̃ns oẽm hui⁹ se// culi gl̃iam tpalẽ pr̃exit ad heremũ sichi ev t int' sctos pr̃es secretã ⁊ q̃etã ab oi strepitu mũdi hui⁹ ageret vitã. ⁊ supat⁹ ab illecebꝭ ⁊ delectatõibꝫ coꝛpalibꝫ sub tota mẽtis itẽ// tiõe adhereret dño sic̃ scptũ ẽ: Adhesit aĩa mea post te: me ãt suscepit dexterа tua. Di cebãt g̃ ad eũ sctĩ senioꝛes: qꝛ sic̃ cũ in secli ꝙuersatiõe eẽt nimis ꝑciosis vestimẽtis ꝑ oibꝫ vtebak: ita postmodũ in heremo sichie degẽs studebat vt oibꝫ mõachis vilioꝛa: et despecta vestimẽta hꝫet. Dic ipse Arseni⁹ totũ tps vite sue sedẽs ad op⁹ manuũ pan nũ habebat i sinu, ꝓt lachrymas q̃ ob desi derĩũ vite eterne crebꝛo currebãt ex oculꝫ

fmis. XLVII

Dicebat ãt abbas Daniel ō eodē Arsenio: qz cū opareť sportas ex palmaz folijs mittebat aquã i peluiz vt ifunderēť palme. Et cū feteret bzumosa aq̃ odoze nec pmittebat vt alīã aquã mutarēt: sed supillã fetidã aliã addebat aquã vt sp feteret. Interrogabãt ãt eū frēs dicētes. Cur ñ pmittis pī vt aq̃ mutet sz pessimo fetoze tota cellula tua repleť. Rñdēt ãt senior ait: qm̃ p tbi miamate z muscata z alijs diuersis q̃bꝰ i seculi ꝓuersatõe sine itermissiõe fruebar opet me nũc dū ih̄ corpe sũ sustiere ũtuusmodi fetoꝛēp suauissimo odoze vt i die iudicij ō illo gehēne inenarrabili fetoze liberet me dñs: vt nõ cū illo diuite q epulabať in isto mũdo deliciose z splēdide ꝓdēnet aia mea

XLVIII

Tpe q̃dã cū sctõ machario q̃dã fr̄ vuaz detulisset: ipe q fm charitatē ñ q sua st sz q alteriꝰ cogitaret ad aliũ frēz detulit eã q in firmioꝛ videbať. Tũc ifirmꝰ gr̄as egit deo p fris officio z suscepit eã: sz z ipe nibilominus plꝰ ō primo q̃ ō semetipso cogitãs ad aliũ eã ptulit ifirmũ frēz: z ille itez ad aliũ: z sic cum p oēs cellulas q̃ lõge a semetipis erãt p heremũ dispse yna illa circũlata eēt igrãtibꝰ eis q̃s eã prꝰ misisset ad vltimũ ipi deferť q eã miť. Gratulabãt ãt sctũs Machariꝰ q tãtã videret i fribꝰ ꝓtinētiã tãtaq̃ charitatē: ad acriora semetipm spũaľ vite extēdit exercitia. XLIX

Quodã tpe nocte in specie monachi de mon ad ostiũ cellule scti Macharij pulsauerat dicēs: Surge abba machari z eamꝰ ad collectã vbi frēs ad vigilias ꝓgregant. Sz ille gr̄a dei repletꝰ fallí ñ potuit: itellexit em̃ diaboli fallaciã z ait: O mēdax z veritaz inimice: q̃d tibi ꝓsortij: q̃d tibi societaz ē cū collecta z ꝓgregatiõe sctõz. At ille ait: Latet g̃ te Macharí q sine nob nulla collecta agiť nlla ꝓgregatio mõachoꝛ. Veni tu denicz: z videb ibi opa nr̄a. Dixit ãt Macharíꝰ: Impet tibi dñs demõ imũde. Et ꝓuersus ad oꝛõez petijt a dño vt sibi oñderet si ih̄ vez eēt q̃ gliaťꝰ est demon. Abijt g̃ ad collectã vbi a fribꝰ vigilie celebrabank: z itez i oꝛõe dñm depcabať vt ei ꝓtatē ꝓbi hꝰ oñderet. Et ecce vidit p totã eccliam q̃si puulos q̃sdã pueros ethyopes nigros discurrere huc atq̃ illuc: z velut volitãdo deferri. Discurrētes autez illi ethyopes pueri singuľ q̃busq̃ fribꝰ in oꝛõne posit̃ atq̃ psallētibꝰ illudebãt: z si cui ō eis oculos duobꝰ digitis cōpressissent statiz dormitabat: si cui ꝓ os emersissent digitū oscitare eū faciebãt. Jtē post psalmũ cū ad oꝛãdũ se pieciissent frēs: pcurrebãt iterū singulos: z añ aliũ q̃dē iacētē i oꝛõne q̃si in mlierũ specie ꝓtebank: añ aliũ q̃si edificantes: aut apportãtes aliq̃d: aut diuersa q̃q̃ agētes apparebãt. Et q̃cũq̃ demões q̃si ludētes formassent: hec oꝛãtes illi in cordis sui cogitatõe ꝓsabãt. Ab aliq̃ntis tñ fribꝰ: vbi aliq̃d horũ cepissent q̃si violēť repulsi pcipitati deijciebank: ita vt nec stare ante eos aut trãsire auderēt. Alijs etiã iuncta ceruices z dorsa ludebãt. Hec cū vidisset sctũs Macharíꝰ guiter ingemuit: z lachrymas pfundēs ad dñm dixit: Respice dñe z ne si leas neq̃ mitigeris deꝰ: sz exurge z dispergãť inimici tui: z fugiãt a facie tua: qm̃ aia nr̄a repleť illusiõibꝰ. Post oꝛõnē ãt examinãde ꝓtatis gr̄a seoꝛsum euocatis singuľ q̃busq̃ fribꝰ añ q̃rũ faciē viderat demones diuerso habitu z varijs imaginibꝰ ludētes req̃rit ab eis si i oꝛõne vel edificādi cogitationes habuerint: vel iter agēdi vel alia diuersa q̃ vnicuiq̃ p demones imaginari viderat. Et singuli eoꝛ ita ꝓfitebãť in corde suo fuisse cogitatiões sic ille arguebat. Et tunc ꝓe intellectũ est q oēs male z supflue ac vane cogitatiões q̃ vel psallētibꝰ vl somnioꝛ: aut oꝛõnũ tpe vnusq̃sq̃ in corde ꝓcepit illusiõe: z instinctu demonũ fiãt. Flã ab bis qui oī custodia seruant in timoꝛe: z amoꝛe dei coꝛ suũ: illi tenebꝛosi et hyopes: z be quas imittũt cogitatiões repellũtur. Ebrisito enim mēs cõiuncta: z precipue in tēpoꝛe oꝛõnis intēta nibil malũ: nibilq̃ superfluũ recipit ꝛc.

L

Quidam frater impugnabať a spiritu blasphemie: z erubescebat dicere. Et vbi cũq̃ audisset magnos senes pgebat ad eos vt illis declararet: z cum peruenisset moꝛ verecũdabať. Cum g̃ freq̃nter ad abbatez Poemenem veniret: vidit eū senex cogitationes habentē: z sic dicit ei: Ecce frequenter venis ad me habēs cogitatões: z sic iterū remeas tristis tecū illas reportãs. Dic g̃ mibi fili quid habes. At ille ait: Jn blasphemia impugnat me diabolus: z erubesco dicere. Et moꝛ vt aperuit causam leniꝰ eiꝰ ipugnatio apparuit. Et dixit ei senioꝛ: Ne trister, fili: q̃n ei ad te hec cogitatio

venit dic. Ego cām ñ habeo. blasphemia tua sup te sathana. Hāc em cām anīa nō vult. quācūq; aūt cām aīa noluerit nō dū pmanebit. Et ita sanus frater ille discessit

LI

Duo frēs ad abbatē Heliā venerūt impugnati a cogitatōib. Et vidēs eos senex q; corpulēti essent tāq; ad discipulū ei⁹ subridens ait. Vere frater ego erubesco pter te. q; sic enutristi corpus tuū cū certe pficearis te monachū. Pallor em cū humilitate z macies decus est monachi.

LII

Quidā frater quantū plus eum aliqs iniuriabat aut irridebat. tanto magis ille currebat dicēs. Isti sunt q nobis occasiōnē pbent ad pfectū nr̄m. q aūt beatificant nos turbāt anias nr̄as. Scptum est em qm̄ bi q beatificāt vos ipi decipiūt vos.

LIII

Abbas motues aliqñ edificauit sibi cellulā in loco q; dr eracleona. Et cū ibi a mltis molestaret alter locū introgressus est z silr et iā ibi cōstruxit habitaculū. Sed p insidias diaboli qdā frater inuentus est illic q p iuidiā semp litē cū eo haberet. Propter qō surrexit inde z ad priū regressus est vicū. z fecit sibi illic q3 cellulā z recluſit semetipm in ea. Post tps aūt aliqntū congregati sunt senes de illo loco vñ egressus est. deducētes secū etiā illū frēm cum q̄ habuerat litē. quatenus rogarent eū vt rediret in spelūcā suā. Postq; vo in vnū locuz venerūt tā melotes suas q̄ illū frēm ibidē dereliq̄rūt. ipi aūt pfecti sunt ad senē pulsantib illis aperta fenestra respexit eos z cognouit. dixitq; eis. vbi sunt melotes vestre. At illi rñderūt. Ecce hic in vicino sūt vna cū illo fratre q tecū irā habebat. Hoc postq; senex audiuit z illos cognouit pre gaudio ostiū p qō ingressus fuerat secure pfregit. z egressus cucurrit vsq; ad locum vbi erat ille frater. z por ipe pniam agere apud eū cepit. z amplexus est illū. z introduxit illum in cellā suā. z p tres dies cōuiuatus est cū talib q nunq; habebat psuetudinē vt ieiumū solueret. Surrexitq; postea et profectus est cum illis.

LIIII

Alter frater req̄siuit senē Achillē dicēs Cur sedens in cella mea patior acidiam. Cui senex ait. Quia necdū vidisti requiez fili quā speramus. nec tormēta q timem⁹. Si em ea diligēter inspiceres etiā si verimib plena esset cellula tua vsq; ad collū. tu tū in ipa iaceres sine acidia.

LV

Quidā senex erat i inferioribz heremi p tib⁹. z sedebat q̄escēs i spelūca. Un⁹ āt secularis hō religiosus mīstrabat ei. Cōtigit ꝙo vt fili⁹ seclaris illi⁹ infirmaret. Multz g̃ pcib postulabat senē vt veniret i domū suā z faceret oīoem p infante. z surgēs senex ambulabat cū eo. Ille āt pcessit eū. et ingressus in domū suā dixit. Venite in occursum anachorite. Quos cū senex vidisset ꝺ lōge egressos cū lāpadib sensit q ad se venirēt. z statī despoliās se vestīmēta sua misit se in flumē. cepit lauare stās nudus Ille aūt q mīstrabat ei vidēs h̃ erubuit. et rogauit hoies dicens. Reuertimini. senex em noster sensum pdidit. Veniēs ꝙo ad senem dixit ei. Abba q̄d h̃ fecisti. Oēs em q te vidēt dixerūt q̄ demoniū habet senex Cui ille rñdit. Et ego volebā h̃ audire.

LVI.

Tpe q̄dā abbas Macharius dum ad montē nitri ascēderet. discipulo suo vt parū ip̃m p̃iret impauit. Qui cum illuz p̃iret obuiauit illi q̄dam sacerdos idolōz cursu ꝓcito veniēs z lignū grāde portās. Cui exclamās ait. Quo curris demō. At ille ira tus tātis eū plagis affecit vt eranūmē pene relinq̄ret. z relicto eo sacerdos idolōz currebat itez. Progressusq; paz obuiauit btō Macharío. Qui ait ad eū. Saluer laborator saluēris. At ille ammiratus ait Quid i me boni ꝓspexisti vt ita me salutares. Cui senex ait. Quia vidi te laborantē z currz ign̄anter. Cui sacerdos ait. Et ego ex salutatōe tua cōpunct⁹ magnū dei fuū te eē cognoui. nā alter nescio q̄s miserabil⁹ mōach⁹ occurrēs mihi iūrias fecit. sz ego illi plagas p ꝟbis imposui. Tūc tenēs pedes scti Macharij. pclamabat dicēs. Fi si monachū me feceris nō desistā. Pergētesq; piter venerūt ad locū in q̄ cesus frat iacebat. Quē vtriq; tollētes: qm̄ incedere nō poterat māib⁹ i cellā ptulerūt. Cū aūt ceteri frēs vidissent sacerdotē illū cuz btō macharío comitātē stupefacti mōachū eū cū ammiratōe pficiūt. ac mlti pter illū ex paganis facti sūt chr̃iani. Dicebat g̃ abbas Macharius. q; fmo supbz z mal⁹ etiā bonos viros ꝺuertit ad malū. fmo vero humilis z bonus etiā malos mutat in melī⁹.

LVII

Btūs antoni⁹ retulit se vidisse oēs laq̄os inimici sup vniuersam trā explicatos. Et cū suspirās dixisset: q̄s posset hos euadere. vocē ad se dicētē audiuit. Hūilitas sola ptrāsit antoni quā nllo mō valēt ceteri gere.

LVIII

Jdē btūs antoni⁹ cū i cella ꝓpa oraret venit ad eū vox di. Antoni necdū ad mēsurā coriarij isti⁹ q̄ i alexādria ē gueristi. q̄ audito senex ꝓsurgēs mane arrepto bacculo festin⁹ aduēit alexādriā. Cūq̄s ad designatū hoiez puēisset: et ingress⁹ fuisset: ille viso tāto viro obstupuit. Cui senex dixit. refer mihi opa tua. q̄ ꝓtea ō dekto veni. Qui rndit. nescio me aliq̄n boni aliq̄d ꝑpetrasse. vñ et ex cubili ꝓrio mē ꝓsurgēs añq̄s i opa mea residea dico vt ois h̄ citas a mioreusq̄ ad maiorē ingrediāt i regnū dei ꝑ iusticias suas. ego āt sol⁹ ꝑ p̄ctā mea penā ingrediar sempiternā. q̄ō ꝓbū añq̄s q̄escā sero ex cordis mei recenseo ꝓfitare. h̄ audiēs btūs ātoni⁹ dixit ei. Fili sic esto vt bon⁹ artifex sedēs i domo tua cū requie. regnū dei adept⁹es. ego āt velut sine discretōe oē tps meū i solitudine ꝓuersat⁹. necdū ꝓbi tui assumpsi mēsurā.

LIX.

Dixit abbas Jperici⁹. Heli⁹ est cōedere carnes et vinū bibere q̄s cōedere i vitupatōe carnes fratr. Sic ei susurrās serpēs Euā de paradiso excussit. ita ꝙ fratri suo detrahit: nō solū suā sz et audiētis aiaz ꝑdit.

LX

Quidā ō seniby ex sichi discipl'm trāsmisit i egyptū vt ei camelū deduceret. q̄ten⁹ sportellas q̄s fecerat portarz i egyptū. Cū āt deduceret camelū alt senex obui⁹ ei venit et ōt ei. Si scissem ff q̄n ibas i egyptū dixissem tibi vt et mihi altez camelū adduceres Qō cū ille ff ꝓpo abbati dixisset. p̄ nimia charitate dixit ei senex. Vade fili et duce camelū illū dicēs. q̄ necdū parati sumus tolle et cōple necessitatē tuā et vade tu cū ipo in egyptū et itez reduc nob camelū vt et nr̄a vasa portemus. Cūq̄ ḡ h̄ fecisset frater et isset ad illū aliū senē dicēs. Abbas pambo dicit. q̄ necdū parati sumus tolle et cōple necessitatē tuā. Carrigauit senex camelū et iuit in egyptuz. Cum aūt discarrigasset itez ille frater reducebat camelū et dixit. Ora pro me pater. Cūq̄ senex req̄sisset quo ꝑgeret rndit. In sichim vado vt etiā nr̄as sportellas huc deferā. Qō cū audisset senex cō punctus cepit penitere lachrymis di. Jndulgete mihi dulcissimi. qm̄ charitas vra fructū meū abstulit

LXI

Quidā frat dixit ad senē Ecce abba frē q̄nter introgo seniores p̄esvt dicāt mihi ꝓmonitōz ō salute aie mee. et q̄cq̄d dixerit mihi nihil ex ip̄is retineo. Erāt āt seni duo vasa vacua et dixit ei senex. Vade et affer vnū ex ill' vasis et mittes aquā laua illō et effūde et pone illō nitidū i locū suū. Fec̄ ḡ ita ff sel et bis. Et dixit ei senex. vtraq̄ vasa sil' affer Et cū attulisset ōt ei senex. q̄le est ex vtrisq̄ mūdi⁹. Rndit frat. Ubi aquā misi et laui. Tūc senex ōt ei. Sic ē et aia fili q̄ freq̄nt audit ꝓba dei. q̄uis em̄ nihil retineat ex his q̄ interrogat. tñ pl⁹ mundat q̄s illa que nō req̄rit.

LXII

Abbas Moyses venit aliq̄n de loco q̄ vocat Ragithā in ptib gebalonis. Erat āt cū eo et discipulus eius. videns aūt illū eps loci illius tenēs eū iuitū p̄sbyterū fecit. Et dū piter cōmorarent ōt ei epus. Jndulge mihi abba. scio em̄ q̄ hāc cām nolebas. Sz ego a te bñdict desiderās h̄ p̄sumpsi. Cui senex dixit. Jn hoc nunc laboro q̄ diuidi ab eo q̄ mecū est nō possum. et solus nō sufficio ororones meas implere. Dicit ei epus. Si scis eū dignū ordino ego et illū. Rndit abbas Moyses. Siq̄dē sit dign⁹ nescio. vnū aūt scio meliorē illū eē me. Ordinauit aūt et illū. vtriq̄ tñ ita ptrāsierūt vsq̄ ad finē suū vt ad altare q̄tū ad oblationē ꝓsecrandā nūq̄s accederēt. Un dicebat senex Cōfido in deo meo nō habeo grāde iudiciū ꝓpter ordinationē hāc. q̄ oblatōem nō p̄sumpsi offerre. Hā ordinatio hec illoz ē q̄ sine culpa sūt. ego aūt bñ me cognosco.

LXIII

Quidā frat sedebat i cella in egypto in mag̃ hūilitate p̄cipu⁹. Habebat āt sororē in ciuitate meretricē. q̄ multz aiaby ꝑditio fuit. Freq̄nter ḡ monebāt senes illū frēm. et vir potuerit psuadere ei vt veniret ad eā q̄tenus p ammonitiōem suaz posset pctm̄ qō p eaz fiebat vincere. Dum aūt veniret ad locum quidā ex notis videns eū p̄cessit et nūciauit mulieri dicens. Ecce frater tu⁹ venit ad te de heremo. Illa aūt hec audiens p̄ gaudio relictis amatoribz suis q̄by mistrabat capite discoopto ad occurrendū fratri egressa est. Et cū vidisset eū dum tentaret illū complecti. dicit ei ille. Soror mea charissima. parce iā aie tue. qm̄ ꝓpter

te mlti peunt. ꝫ sidera q̄ta habes tormēta p̄gata nisi cito penitere festinauerꝭ. Illa aūt ꝫtremiscēs ōt ad eū. Et scis frat qz est mihi salꝰ vl mō. Cui ille dixit. si voluerꝭ est salꝰ tibi adhuc. Illa āt iactās se ad pedes fris sui petebat vt eā secū deduceret i desꝰ tū: Cui frat dixit. Uade ⁊ cooperi caput tuū⁊ seq̄re me. Cui illa rñdit. eamꝰ velocit optet ei magis me deformari ⁊ inē hoies nudo capite ambulare q̄ in officinā pcti mei itr̄ igredi. Dū āt piter ābularēt monebat eā frater ad pniam. Uidēs āt ille qz frēs q̄dā obuiarēt sibi. ōt ad eā Q̄m necdū oēs sciūt q̄ soror mea es paz ō via secede dōec ísti trāseāt. Qō cū fecisset. postq̄ trāsierūt illi vocauit eā frat suꝰ dicēs. Veni soror eamꝰ viā nr̄az. Illa āt nō rñdit ei. Per q̄rēs g̃ ille ꝛuenit eā mortuā. ⁊ vestigia pedū eiꝰ plena sanguie. erat em̄ discalciata. Tūc ille flens ⁊ eiulās. nūciauit senioribꝫ p̄ibꝫ oia q̄ fctā fuerāt. Et illi ꝓtēdebāt intē se ō salvatōe eiꝰ. Mānifestauit āt deus vni seni de ipa. eo q̄ nulla ei cura fuit de rebꝫ corpalibꝫ. ſz vtvulnꝰ p̄riū sanaret neglexit oia sua ⁊ suspirauit grauit ⁊ fleuit p pctō suo ꝓpterea deus suscepit pniam eius.

LXIII.

Quidā frat ex nitria partiꝭ magis q̄ aquariꝭ ⁊ nesciēs trigīta argēteis dñm ie suꝫ venūdatū cētū solidos q̄s lina texēdo collegerat moriēs dereliq̄t. Initū ē g̃ inē mōachos ō h̄ ysilū. nā in eodē loco circit q̄nq̄ mīlia diuisis cellul habitabāt q̄d facto opus eēt. Alij paupibꝫ distruēdos eē dicebāt. alij dādos eccl̄ie. nōnulli pentibꝫ eius remittēdos. Wacharꝰ ꝓꝭ Pābo ⁊ ysidorus: ceteriq̄ seniores p̄ies. sctō i eis loq̄nte spū decreuerūt ifodiēdos eē cū dño suo dicēs. Pecunia tua tecū sit i pditōz. Et ne h̄ crudelit q̄s q̄ factū putet tantꝰ terroꝭ ⁊ pauoꝭ p totā egyptū cūctos mōachos iuasit vt vnū solidū dimisisse gndis apō eos sit criminis.

LXV

Erat q̄dā grecꝰ adolescēs i egypti q̄dā cenobio q̄ nlla ꝓtinētia nlla opis magnitudie flāmā carnis potat extinguere. Cuq̄ ad p̄ez mōasteriū h̄ eiꝰ tētatio plata fuisset hac ille eū arte fuauit. Impauit cuidā viro gui ⁊ aspero vt iurgijs atq̄ ꝓuitijs insectaret adolescētē. ⁊ pꝰ irrogatā iuriā ꝓuocāret ad q̄rimoniā. Cuq̄ impata sibi pficeret isup vocati testes p eo loq̄bāt q̄ ꝓtumeliā fecerat adolescēti. At ille flere cepit ꝫ mēdaciū Quotidie gemitꝰ q̄tidie lachrymē fluebāt. Sedebat solꝰ qz amaritudine repletꝰ ē oiq̄ auxilio destitutꝰ ad Jesu pedes iacebat. q̄d mlta Jta totꝭ ānꝰ deductꝰ ē. Quo expleto iterrogatꝰ adolescens sup cogitatōibꝫ p̄stinis. vtq̄ ne adhuc aliquid moleste sustineret. Rñdēs dixit. Papeviue re mihi nō licz. quēadmodū fornicari libz Jta g̃ p hāc artē spūali p̄ie p curāte adolescēs supata libidie saluatꝰ est.

Ex tertio libro Uitaspatꝝ.

LXVI.

Empore maximia

ni p̄secutoris pulcerrima puella fuit ancilla cuiusdā. quā multis invitans p̄missiōibꝫ dñs eius: decipe eam nō potuit. Nouissime aūt exardescens in iracundiā tradidit eā tūc ꝓstituto p̄fecto Alexādrie interficiendā: q̄si chr̄ianā blasphemantē ⁊ deos ⁊ imperatorē. Jn ipis ꝙ p̄secutiōibꝫ summitrēs ei q̄sdā cuz pecunijs dixit. Si ꝙsenseris volūtati mee a penis te custodiam. si aūt pmanes in duricia tua rogabo iudicē vt torq̄at te vsq̄ ad mortē vt nō viua derideas volūtatē meā. Adducta autē añ tribunal iudicꝭ diuersa penaꝝ tormenta ꝓtenebat. ꝙscia bōa munita. Jn q̄bꝫ tormētis ⁊ caldariā magnā plenā feruēti pice iussit succēdi iudex. Feruēte g̃ pice ⁊ nimis exardescēte ꝓponebat ei iudex dicēs Uade aut sbdere volūtati dñi tui: aut certe noueris qz i hāc caldariā te iubeo mitti Illa aūt rñdit d. Nō fiāt aliq̄ tales iudices q̄ iubeāt subdi luxurie. Fremēs g̃ iussit eā expoliatā mitti in caldariā feruentē pice. Jlla aūt emisit vocem di. Per caput tui imperatorꝭ te ꝙuro quē colis si statuisti sic torq̄re me. iube me paulatim deponi in caldariā vt videas q̄ntā mihi patiam donauit chr̄s quē tu ignoras ⁊ nō cogꝭsc. Et depositā paulatim i p̄paratū feruentē cabū eadē hora refriguit pix cū circa collū eiꝰ ꝙuenit. Quāplurimi aūt videtes talē miraculū ꝓfirmati sē in fide dñi nr̄i iesu chr̄i i alexādrina eccl̄ia. q̄ digni fuerūt terre māsuetoꝝ. sic ōt dñs in euāgelio. Beati mansueti: q̄m ipi possidebunt terrā.

LXVII.

Paſco q̄dā noie septuagesimū agēs annū etatis erat in sichia. Jgit dū ḡuiter me q̄ hūc secundū librū Uitaspatrū cōscripsi spūs fornicatōis tētaret sup ꝓcupiscentia

muliebri exagitatiby me cogitatoiby pene egressus sū ō heremo cōpellēte me nimia passiōe. Et vicinis q̄dē mihi mōachis nō indicaui cām. letāter āt prexi i solitudinē circūiui sctōs pres vsq; dies q̄ndeci eos q̄ i sichia senuissent. i q̄by reperi pascū. quē oēs q̄ i illo heremo erāt pres venerabant. itaq; p̄sūpsi ego cū lachrymis depcās eū confessus sū ei passiōez q̄ me nimis incessanter nō desinebat ipugre. Et ipe ait mihi. Nō turbet te h̄ cā. nō ei pater h̄ negligētia. attestat q̄pe tibi z loc z difficultas rex. z q̄ nō est i loc illi vlla visitatio feiaz. sz magis exinuidia diaboli q̄ sp insidiat z decipe festiat aias hoim. Ecce vt vides me iā senē hoiez q̄dragesimū ānū habeo i hac cella z auxiliāte grā chri solicit sum ō salute aie mee. nō vsq; nūc tētatoz sustineo: Hā cū sacro dicebat mihi. q̄ sup duodeci annos p̄ q̄nq̄gesimū annū nō nocte mihi nō die pepcit. itē vt putarē q̄ forte reliq̄t me de z iō istant z sine cessatōe hui molestiā passiōis paterer. Elegi g̃ magis mori irrōnabiliter q̄z talē pati corpis passiōez. Egressus g̃ circūibā pene oēm solitudinē z inueni leene spelūcā z posui me iacere ibi p totū diē nudū. vt ingrediētes fere cōederēt me Eū g̃ facta eēt vespa egrediētes bestie masculus z femina odorati sunt me a capite vsq; ad pedes z lingētes me totū recesserūt a me. Ego āt putabā q̄ devorarēt me. Jacui g̃ ibi p totā noctē. sz nō accesserūt ad me. Cogitaui g̃. q̄ pepcit mihi ds. z reuersus sū i cellā meā. P̄ paucos āt dies iterū eadē tētatio validius isurrexit mihi. ita vt pene i blasphemiā puenirē. Cōuersus ei demō i ethiopissaz puellā quā viderā aliq̄n i iuuētute mea spicas i messe colligētē sedit sup genua mea z vehementer me cōmouit. vñ cū nimio furore ōdi ei pugnos z alapas i maxillas. z statī nō cōpuit phātasma illō Per bienniū āt mā mee vñ pcussi q̄ faciē ei fetorē z brumā sufferre ñ poterā. Desperabā g̃ ō salute aie mee. z p̄ tristicia nimia defectio ai affligebat me. z nimio merore tabescebā. Audiui āt vocē sctām in sensu meo z dicentē. Vade Pasco certare. ppter ea ei h̄ p̄misi te pati vt nō altū sapias nec extollar i tuis. sz recogiscas infirmitatē tuā. z nō in cōuersatōe tua cōfidas. sz subditus z hūilis sis in adiutorio dei cōfidens. Jta cert effect de auxiliante misericordia dñi saluatoz pacificos habui reliq̄s dies.

LXVIII

Oīm sup̄ moduz eruditus in oī pte erat Ammonitus tā in scia scpturaz q̄z etiā fi monis. dū in q̄dā ciuitate eps defunctus esset amatores ammonū suggesserūt epo Alexādrie petētes vt ammoniū eis ordinaret epm. Dixit aūt eis archieps. Adducite mihi eū vt ordinē eps. Illi aūt festinātes preterūt cū adiutorio ad eū. Cū āt vidisset se p̄uentū depcabat eos z cuz sacro affirmabat nō suscipe se ordinem epatus neq; de heremo egressuz. Illis āt nō cedētibz sz violēter instātibz pītibz eis a cecepit fortiter z aurē suā sinistrā ab imo abscidit dicēs eis. Uel nūc certi estote q̄ impossibile est me fieri epm. q̄ lex phibet debilē in aliq̄ mēbro fieri sacerdotē Tūc relinq̄ntes eū recesserūt. Abeuntes aūt dixerunt epo. Et ait eis epus. Jsta lex obseruabat apud iudeos. mihi aūt etiā eū q̄ nasuz abscisum hz si adduxeritis ita tñ ornatū moribz vt dignus sit sacerdotio ordinabo eū Abeuntes g̃ itez rogabāt eū. Ipe autem iurauit dicens. Quia si me coegeritis etiā linguā meā p̄pter quam diligitis me abscido. Jta g̃ relinq̄ntes eum recesserunt.

LXIX

Quodam p̄o tpe in heremo edificanti Ammonio cellaz supuenit q̄dam frater. z dixit ei. Cur i tali ardore estus affligis te ipm abba. Rñdēsq; btūs Ammonius ait. Crede mihi frater q̄ donante dei grā scripturas sanctas memorie cōmēdaui. Hā z vetus z nouū testamentū ab ineunte etate ad plenū didici. necnō etiā sctōz antiquoz patrū orthodoxoz sacerdotū dñi sexcentas miricidas expositionū in lege diuina scriptas plegi sic testabant ei ō hoc pene oēs in heremo patres. z si vno die satiatus fuero pane z mīme in ope me exercuero extollit sensus meus z velut irrationaliū animaliū efficit.

LXX

Quodā tpe aduenies btūs Euagri ad sctm Ammoniū visitatōis spūalis grā. dū multa de scp turis inter se conferrēt z letarent vtriq; spūaliter in dño. postmodum dixit Euagrius ad Ammoniū q̄si exprobrādo ei q̄ aurē sibi iciderat. Nō times ināt gratue pctīm. q̄ vt nō acciperes sacerdotiū aurē abscidisti. Rñdēs āt Ammoni dixit ei. Dep cor tuū et exores pro me ad dñm vt de alijs pctis meis indulgētiā accipe mereat

Ā de ꝫ admisso nō valde turbaꝝ animꝰ meꝰ. Uexatū te magis oꝑtet timere z solicitudinē gerere q̄ erudit⁹ es ꝯ scīī sapiaz z tātā sciaz duiaꝫ scꝑturaꝫ habes quā gr̄a dei tibi ꝓtulit vñ posses mīt̄os pp̄los erudire z elegisti magꝰ i heremi solitudie degere. Et ego q̄dē auriculā abscidi. naz ipe linguā abscidisti q̄ mīt̄os pp̄los docere potuit

LXXI

Retulit mihi brā melania qr i p̄mis cuz aduenissem de rhoma i alexādriā z audissem ō abbatꝫ pambo ꝑtutib⁹ isidoꝫ refereē q̄ ēt z ꝓduxit me i solitudinē ad visitādū scīos p̄res. obtuli ei argēti erariū trecētaꝫ libraꝫ ꝰp̄cās eū vt ō reb⁹ meis acciꝑet ad erogādū paupib⁹. Ipe ꝯo sedebat z tenebat ō folijs palmaꝝ sportellas Bñdixit āt me dicēs. Dñs ds tribuat tibi mercedē. Et dixit dispēsatori suo theodoro. Suscipe z dispēsa h̄ oī libya z insul'frib⁹: h̄ eī mōasteria magꝫ indigēt. Precepitq̄ ei nulli i egypto dare. eo q̄ abūdātior eēt pucia Ego aūt stabā expectās q̄si honorari aut glīficari sup q̄ obtulerā. z nīl audiens ab eo dixi. Ut scias dñe q̄tū ē. trecēta pondo sē. Ipe ꝯo nec respicies me rūdit di. Cui obtulisti h̄ filia pēsare opꝰ ñ hz. Qui ei pē sat mōtes z oēz molē tre. mīt̄o āpliꝰ nouit q̄titatē hꝰ argēti. Si ei mihi h̄ ōdisses. bñ mihi diceres q̄tū ē. si āt ds obtulisti. ille q̄ vidue minuta ñ despexit paupis. nec tuā oblatōez tradet oblīioni..

LXXII

In mōte nitrie fuit beniamin q̄dā scūs vir q̄ vixit vsq̄ ad octogita ānos abstinētissimꝰ z studiū gerēs circa ꝑtutes aī. Lō secutꝰ est aūt a dño gr̄am sanitatū. z si cui mā⁹ ip̄onebat aut oleū bñdictū dabat ois ab eo infirmitas repellebaꝫ. hic itaq̄ q̄ tāte gr̄e dignꝰ habitꝰ est añ octo mēses mortis sue hydropic⁹ factꝰ est. z intm̄ corpꝰ eiꝰ tumuit vt alteꝝ Job putares. Assumens ḡ nos btūs macharius q̄ tūc erat pbr i monte nitrie me z theodorū ac machariolū dixit nob. Uenite z videte nouū Job i tāto tumore corpis z passiōe insanabili imēsaz gr̄arū actōez sp ds reddentē. Abeūtes ḡ vidimus eū i tāto tumore corpis vt nō posset vnꝰ digitꝰ mā⁹ alt̄i digito ꝯiūgi. Intuētes āt hāc passionē crudelissimā oculos auertebam⁹. Tūc ōt nob btūs Beniamin. Ozate filioli vt nō interior hō meꝰ hydropic⁹ fiat. Iste aūt nec bñ patiēs pfuit. nec male patiēs nocuit. Per octo ḡ mēses sella eidē ponebaꝫ latior in q̄ iceſſabilit sedebat ꝓpter reliq̄s nūcitates corpis. Nec ei iacere poterat. In hac tñ passiōe posit⁹ alios sanabat Necessarie āt narrauim⁹ passiōz hāc. vt ñ ꝓturbemur si q̄n aliq̄ gr̄uissima egritudo viris iustis euenerit. Defuncto aūt eo limen de ostio tulerūt z postes vt posset corpus eius efferri. Tātus erat tumor corpis eiꝰ.

LXXIII.

Apolloniꝰ q̄dā noīe negociator fuit. renūciāsq̄ scīi actib⁹ z ꝓuersus ad fuitium chr̄i hītauit in mōte nitrie. neq̄ artē discere potuit. neq̄ vacare in scribēdis libris p̄ senectute. Uiuēs āt in supdicto mōte. xxv annos. h̄ habuit studiū vt ex ꝓp̄ris pecunijs a suis laboribꝰ oīa necaria ꝓparet de alexādria z in oī fraternitate mīstrabat infirmātib⁹. z erat videſ eos a p̄ma lucevsq̄ ad horā nonā p̄ singl'a ostia ingrediēs monasteriola ne q̄s forte iaceret. Portabat aūt vuā passam. malagranata. z silia q̄ infirmis necaria sē. Hāc exercuit ꝓuersatione in senectute sua. Qui moriēs sil'em sibi dereliq̄t apothecariū rogās eū hāc exercere āmīstratione. Quicq̄ ei miliū mōachoꝝ habitantiū in monte necessaria erat talis mīstratio ꝓpter qō herem⁹ esset loc⁹ ille.

LXXIIII.

Referebāt de abbate Nathanaele p̄cipue qr tātā hēbat patie ꝑtutē i cella vt nō moueret a ꝓposito suo. In q̄b illusus in p̄mis ab eo q̄ oēs illudere festinat z decipit demōe tedio q̄dā oꝑessus. egressus est ō p̄ma cella z aliā ꝓstruxit sibi ꝓpe q̄dā vicū Postq̄s aūt pfecit eam hītauit in ea. Post tres ꝯo menses affuit demon q̄dam nocte taurea tenēs sic carnifex. indumentū hūs q̄i militis ꝓsutū. z faciebat strepit⁹ de taurea illa. Ad quē ait be. Nathanael. q̄s es tu q̄ talia p̄sumis sup hospitiolū meū. Rūdens aūt demon dixit ei. Ego sum q̄ de illa cella te expuli. z veni vt z ō hac te effugarē Cognoscēs aūt qr illusus eēt reuertit ista tim ad p̄rē cellā. z cōplēs in ea triginta z septē annos nō trāsuit limen ostij cellule ꝓtendēs ꝰ demonē. Qui tanta aduenies oñdebat ei vt eū cōpelleret egredi quanta referre satis longū est. In q̄b h̄ obtuans septē epoꝝ sctoꝝ viroꝝ visitatiōez siue ex dei p̄missione factam. siue ex tentatiōe maligni paulominus fecit eum excidere a ꝓposito suo. Episcopi aut̄ postq̄s orassent egredientes non deduxit eos nec passum

pedis. Dicūt ei mīstri.i. diaconi. supbā rē fecīsti vt nō deduceres eōs. Ipe āt dixit eis. ego z dñis epis oīqs seclo mortuꝰ sum. Habeo ei occultū ꝓpositū mētis mee scit deus cor meū: q de cā nō deduxi eos. Expauēs āt demō ō circūuētōe hac suborauit se añ nouē mēses mortis eiꝰ. z efficit qsi ifās nouē annoꝝ mūdas asinū portātē panes i cophinis. Et ꝓpinqns vespa ꝓfūda ad eiꝰ cellā fecit cadere asinū. z clamās qsi ifās Abba iuꝙt nathanael mifere mei z da mihi manū. Qui audiēs vocē qsi infātis apuit ostiū z ifās ab itꝰ dixit ei. ꝙs es tu z ꝙd vis vt faciā tibi. Dicat ei. Illiꝰ sū puerulꝰ z panes fero ꝓpt qō puiuū fris ipiꝰ ē. z crastio sabbo illucescēte necaria ēucha oblatio. de ꝓcor ne despicias me. ne forte a bestys et leenis comedar. mīre ei sti illis locis Stās āt z stupēs btūs nathanael ꝙmotis visceribus ꝓturbatꝰ cogitabat intra se dicēs. qz aut de mādato habeo cadere aut de ꝓpōsito. Post hꝫ āt cogitauit. Helꝰ ē me ñ trāsgredi qꝫ tātoꝝ ānoꝝ ꝓpositū ꝓdere i ꝓfusionē sathane. Et cū oratis ōt loqnti ad se qsi infanti. Audi infans credo i deū cui fuio. qz si necariū sit tibi adiutoriū trāsmittit tibi deus. z neqꝫ leena nocebit te neqꝫ aliqs Si āt tētatio ꝓfecti reuelabit deꝰ. Et claudēs ostiū itroiuit. Cōfusus āt demō qz superatꝰ ē in turbinē resolutꝰ ē qsi onagri extrahētis z fugientis z sonos emittētis. Iste trīūphꝰ btī Nathanael fuit. z hec ꝙuersatio. et hꝫ finis.

LXXV

Uir ꝙdā egyptiꝰ ꝙcupiuit ingenuā mīlierē maritatā z nō valēs eā carpe. locutꝰ est malefico dicēs. Facito eam vt amet me. z age vt ꝓficiat eā vir eiꝰ. Accipiēs āt malefic⁹ sufficiens vsus ē maleficio z fecē eā equā videri. Uidēs āt vir eiꝰ venīs ō forꝫ mirabat. qz ilecto eiꝰ equa iaceret z cepit plāgere z eiulare. Nā loqbat aliqli z rñsū nō dabat. Itaqꝫ ꝑcat ē pbros possessiōis z adducēs oñdit eis. Qui ñ iuenerūt cām vsqꝫ ad tres dies. neqꝫ fenū accipiebat quō eq. neqꝫ panē sic hō. vtroqꝫ ꝓuabat cibo. Ad vltim vt glificaret deꝰ z appareret ꝓtꝰ scti macharij ascēdit i cor viri vt duceret eā i solitudinē. z vincit eā qsi equā z duxit i solitudinē. Cū aꝓpinqret g stabāt frēs ante cellā macharij litigātes z dicētes. ꝙd adduxisti huc equā istā. Dicit eis. vt misericordiā ꝙseqāt. Dicūt ei. ꝙd em hz. Qui rndit. Uxor mea erat z in equā ꝓuersa est. et hodie hz tertiū diē nō gustās qcqꝫ. Qui retulerūt scō macario intꝰ orati. ꝓptea ei reuelauerat deꝰ. Rndit g fribꝰ ōt eis. Ecq vos estis q eqꝫ oculos habetis. Illa āt mlier nō ē trāsfigurata. sz solū i oculeoꝝ q seducunt videt eq. Et bñdicēs oleū a ꝓtice punxit eā nudāz suporauit z stati fec eā mulierē videri ab oīb. Dās āt ei cibū fecit eā māducare z dumsit cū ꝓprio viro grās referentē deo. Et ꝑcepit ei dicēs. Nūqꝫ cesses a cōtione. Hec aūt tibi euenerūt qz p ānqꝫ septimanas nō aꝓpinquasti diuinis.

LXXVI

Erat aūt z aliꝰ ꝙdā macharīꝰ alexādrinus pbr in loco hitās q ōr cellia. hic scīs macharius audiēs qz magnā ꝓuersatiōez z regulā disciplie tabenēsiote mōachi haberēt. mutato habitu. accipiēsqꝫ indumēta rustici p dies. xv. ascēdit in thebaidā g solitudinē. Et ingressus monasteriū tabenensiota z qrebat abbatē vt eiꝰ ꝑsentaret aspectib⁹ viz sctī pachomiū noīe pbarīsimū famulū dei grāz ꝓphetie hñtē cui occultatꝰ est nutu dei aduētꝰ macharij. Repūtatꝰ g dixit ei. Dēp cor te dñe scrē pī suscipe me i mōasteriū vt efficiar mōachꝰ. Dixit ei pachomiꝰ. Jā senecture puectꝰ abstinētiā nō vales sustinere. Frēs ei ꝓtinētissimi sūt. z nō ferēs eoꝝ laborē. z scādalū pati sus regredieris detrahēdo eis. Et nō suscepit eū nec ꝓma nec scōa dieysqꝫ ad dies septē. Cū g pseueraret etiā ieiunꝰ ꝓmanēs post hꝫ dixit ei. Suscipe me abba. z si ñ ieiunauero sic alij frēs. opatusqꝫ ñ fuero sic z illi tūc iube me iactari foras. Hec audiens abbas iussit fribꝰ vt susciperēt eū. Erat āt ogregatio p singla mōasteria mille quadraginta viri. Multoꝝ em monasterioꝝ btūs Pachomiꝰ pī erat. z mlta milia mōachoꝝ ogregatio erat Jugressus est g i monasteriū. Trāsacto aūt pauco tpe supuenit q̄dragesima. z vidit singlos qsqꝫ addētes ieiunys z abstinētie. Quidā ei eoꝝ p duos dies reficiebāt. alij aūt post ānqꝫ dies capiebāt cibū. alij ꝙ p totā noctē vigilātes oꝛonib⁹ insistebāt. p die aūt opa manuū exercebāt. Dic ꝙ scīs macharīꝰ stabat i āgulo tā diebꝫ qꝫ noctib⁹. ñ discedēs qqꝫvsqꝫ dies. xl. cōplerent. Ad quem et pasca neqꝫ tūc panē gustauit nec aliud ꝙdqꝫ pulmentū nisi folia tm ō caulib⁹. z hꝫ semel in septimana die dominica sumebat. nec discedebatꝫ āgulo illo ybi elegerat stare.

nisi tm̃ corpal'nēitat⁹ cā⁊ statī festinant⁊ re uertebat̄.⁊ claudebat ostiū sup se.⁊ nihil penit⁹ loq̄bat̄.sz i sulētio tm̃ labia ei⁹ moue bāt̄.⁊ ñ cessabat ꝓtinue⁊ sine cessatōe i cor de suo eloq̄a dñi diuinā q̄ scꝑture ꝓmemo ratōz meditari⁊ opa manuū icessant exer cere mlto āpli⁹ q̄ alij frēs. Hec frēs viden tes pene oēs scādalizati sūt murmurātes q̄ direxīt p̄posito mōasterij. Un nob hūc ad duxisti tā q̄ sine carne degentē ad ꝓdēna tionē nr̄az.⁊ Proīce eū cogīsce q⁹ valde scā dalizāt frēs i eo. Hec audiēs p̄posit⁹ mōa sterij āmirās tā districtā ꝓuersatōz ei⁹ ora uit dñm dicēs. Mānifesta mihi pctōri fuo tuo dñe q̄d agere debeā Et reuelatū est ei q̄ ipe eēt macharī⁹. Eduxit āt eū foras in oratoriū vbi altare positū erat.⁊ āplectēs osculat⁹ ē eū⁊ dixit ei. Uere vir btūs es scē Macharī⁊ latuisti nos. Olim ei ex mul to tpe desiderabam⁹ videre sctitatē tuā.et gras agam⁹ dño ieſu q⁹ ī spūalib⁹ bōis ma xieq̄ i ꝑtute abstinētie erudisti nos.⁊ puu los nr̄os nō alta sapere ꝓuersatōe sua. Re uertere g̃ ad locū tuū. nō ei paz edificati nos btissime p̄ī⁊ ora indesinenter ꝓ no bis.

LXXVII.

Quodā tpe visitatōis atq̄ edificatiōis gr̃a preci ego(ꝑba autoris h⁹ libri)ad eū⁊ ī uenī añ ostiū atriū ei⁹ iacētē q̄ndā pbēm to to corpe vlceribꝫ plenū. Capiſ āt ei⁹ etiā ipa ossa ꝓputruert. q̄ iō aduenerat vt oīo nib⁹ ei⁹ sanitatē reciper. Sz sctūs macha rī⁹ nō suscipiebat eū. Ego āt pstraui me ī trā añ pedes ei⁹⁊ depcabar vt suscipet eū Rñdēs q̄ vir btūs dixit mihi. Indign⁹ est vt sanitatē recipiat. sz magis īcrepa eū et suade ei vt ñ audeat accedē ad sacrosctūm altare dñi.⁊ offerre sacrificiū dño. q⁹ fortī nicādo offert⁊ pr̄b castigat̄. Suade g̃ ei vt resipiscat⁊ ꝓdignā agat pniaz vt miaz a dño mereat̄ accipe. Itaq̄ ego egressus ad illū ifirmū dixi ei oīa. Et ille tribilit cō turbat⁹ itremuit. Juraūitq̄ q⁹ ī exitū vite sue ñ vsurparet ad altare dñi accedē. P⁹ h̄ pcepit vt ingrederet̄.suscepitq̄ eū⁊ dixit ei. Credis q⁹ de⁹ est quē nihil latet. rñdit. Etiā dñe. Dixit ei Nūq̄d potuisti illudere aut latere deū. Rñdit ñ. Ait g̃. Si g̃ ꝓgsc tāti crimis pctīs tuū⁊ dī castigatōez itelli gis ꝓ q̄ cā tāti mali plaga ī corpe tuo ē: iō q̄ pcussus es.cessa a mal'tuis.⁊ corrige de cetō⁊ ꝓfitere sp cū lachrymis pnie⁊ intri mo cordis dolore ī ꝓspectu dñi pctīs tuis. vt ī die iudicij possis aliquā mīam ac pie tatē dñi īuenire. Dedit g̃ sacr⁹ se nūq̄ pec care.neq̄ ad sacrosctūm altare accedē. nec oblatōz ꝓsecrare.sz sic laici sortē hr̄e. Ita q̄ post h̄ ipposuit ei manū⁊ orauit ꝓ eo ad dñm.⁊ ī pauc⁹ dieb⁹ san⁹ fact⁹ ē.capilliq̄ ca pitis ei⁹ creuerūt⁊ abūt sanus.

LXXVIII

Referebat āt idē Macharius q⁹ q̄dā tpe nimis ei molestē fuerūt cogitatōes va ne glie.s. vt q̄licūq̄ mō eicerent eū ō cella ei⁹⁊ de secreta heremi ꝓuersatōe.suggerē tes ei vt edificatiōis gr̃a ad remediū⁊ sa nitates hoīm rhomā pgeret ꝓ salute aiaz mltaz. Jnerat ei ei gr̃a dñi ꝓ īmūdos spūs Et cū diuti⁹ īsisterēt ei hmōi cogitatōes⁊ nec orāti ei cessarēt.iactauit se pnus ī ter rā.⁊ extēdit pedes suos a fores lumē ostiū cel lule sue clamās⁊ dicēs. Trahite demōes trahite. ego ei pedib⁹ meis nō vado sed si potestis me hīc abducite. Ego q̄pe testor deū.q⁹ h̄ iaceo vsq̄ ad vesperam. Postmo dū surrexit ad ꝓsuetū opus dñi.

LXXIX

Referebat nob vir sūme sctitat⁹ Pafun cius discipulus ei⁹.q̄m q̄dā die leena acci piēs catulū suū cecū obtulit sctō Macha rio.⁊ capite pulsans atriū eius ostiū aperuit⁊ ingressa sedēte sctō viro piecit catulum ad pedes. Jpe āt accipiēs eū expuit ī ocu los ei⁹⁊ orauit. Et lactauit eū leena leua uitq̄ eū⁊ abūt. Altera die pellē ouinā g̃n dē attulit ei leena. Sctūs ꝙo pellē vidēs dicebat leene. Un tibi h̄ nisi q⁹ cōedisti cu iusdā ouē forsitan⁊ paupis. Nō g̃ de iniu stitia ē nō accipio a te. Illa ꝙo inclinās ca put suū ī pauimēto depcabat eū.⁊ ad pe des sctī deposuit pellē. Jpe ꝙo dicebat ei Dixi tibi q⁹ nō accipiā illā nisi mihi pmise ris vt nunq̄ amodo ꝓtristes paupes de uorādo quadrupedia eor. Illa ꝙo q̄si cō sentiens nutu capitis sui quasi pmittebat tunc suscepit pellem ab ea.

LXXX

Uirgo q̄dā fuit ī Alexādria ornatu q̄ dē indumēti hūilis.ꝓposito āt mētis elata diues ī pecunijs nimijs.nūq̄ āt pcedēs et neq̄ pegrino aut ꝙ gib⁹ seu eccl'ie⁹ paupib⁹ mimū q̄d aliq̄ porrexit. Hec multis mo nit⁹ patr̄ nō abiecit siluā diuitiaz. Erat ei⁊ gen⁹ nō mimū in q̄b⁹ adoptauit sibi filiā germane sue.cui nocte⁊ die promittebat

subam suã. A celesti ẽm desiderio mentem alienatã gerebat. Hãc g ꝓginẽ vt ita dicã volẽs flexã domare ad reuelationẽ auaricie sctissim⁹ Macharij pbr ꝓposit⁹ pauperẽ leprosoꝝ cõposuit z iuenit artẽ hmõi Fuerat ei a iuuẽtute sua cãbiari⁹ qõ dicũt gẽmas distrahere. q̃ abijt z dixit ei. Lapides ꝑcios smaragdi z hyacinthi icurrerũt mihi z siue inuẽtic̃ sint siue furtiui dicere ñ possũ. Preciosi ãt sẽ nimis ita vt ñ possint estimari q̃s ꝑclari habeant. vẽdit ãt q̃ hꝫ eos q̃ngẽt⁹ solidis. si placet tibi eos tollere ỽ vno lapide potes accipe q̃ngẽtos solidos. Alios ãt i ornamẽto nept⁹ tue ꝓpabis. Virgo ãt intẽtissime audiẽs delectata est z cadẽs ad pedes ei⁹ dixit. Per sctitatẽ tuã ne q̃s ali⁹ eos cõparet. Innuitauit g eã pbr dicẽs. Veni vsq̃ ad cellã meã z vide eos. q̃ nõ ad q̃euit sed adorãs eũ dedit q̃ngẽtos solidos dicẽs. Quõ vis tolle eos. ego ei cãm nõ habeo. Ipe ãt accipiẽs erogauit paupib⁹. Tpe ãt trãsacto eo q̃ magne opinionis ac reuerẽtie erat reuerebat eũ cõmonere supdicta ꝓgo. Ad vltimũ inueniẽs eũ i eccl̃ia dixit. Rogo te dñe q̃d iubes ꝙt lapides illos p q̃bꝫ dedim⁹ q̃ngentos solidos. Qui rñdẽs ỽt ei. Ex tũc q̃ dedisti mihi aux tradidi illõ i ꝑcio gẽmaꝝ. z si vis venire z videre eos i hospitio vbi sẽ veni z vide. ibi ei iacẽt. Et si tibi placuerit bñ. sin ꝓ. tolle qõ tuũ ẽ. q̃ pmptissime prexit ad cellã ei⁹. Erat ãt hospitiũ paupeꝝ i q̃ leprosi iacebãt. In iferioribꝫ q̃dẽ hẽbat mlieres. i supioribꝫ ꝓ viros. Adducẽs g eã inducit eã in ianuã z ỽt ei. q̃s vis videre pus. hyacinthos aut smaragdos Dic̃ ei q̃s ipe vis dñe. Et ait. Ecce isti sunt hyacinthi. Itex ãt ipe deposuit eã i inferiora z oñdẽ ei mlieres z dixit. Isti sẽ smaragdi si tibi placẽt. bñ. sin ãt. recipe qõ tuũ ẽ. Ita q̃ ꝓcundiã passa egressa est. Et abiẽs ex multa tristicia ifirmata est. Post hec etiã gr̃as egit pbro. Puella ãt ỽ q̃ solicita erat post nuptias sine filijs defuncta est.

LXXXI

Quidã Moyses noie: ethiops genere. fu⁹ fuit cuiusdã curial' quẽ ꝙt ml'tã puersitatẽ z furta z latrocinia piecit dñs ei⁹. Dicebat ei q̃ vsq̃ ad homicidia pueniss. Eõ pellor ãt dicere mala ei⁹ vt oñdã ꝓtutẽ patiẽtie ei⁹ Dicebãt g̃ q̃ dux latronũ erat siẽ ex ipis opib⁹ ei⁹ oñdit i furt⁹ z latrocinijs. Deniq̃ cuidã pastori malicią retunẽs subito voluit in nocte irruere z interficere eu. Perq̃siuit aũt loca vbi caulas hẽt ouiũ. Indicatũq̃ est ei q̃ trãs nilum esset. Ille morditus tenẽs gladiũ in ore: tumicã ipo suit sup caput suũ z trãsnatauit fluuiũ Dũ g̃ ille nataret ita⁹ studuit pastor ille se occultare z latere. Hã ille vtpote latro quat tuor arietes occidit z ligãs eos trahẽsq̃ ꝑ flumẽ itex renatauit. Et egressus ỽ flumine excoriauit eos et comedẽs optima q̃q̃ carniũ: reliq̃ in vina distraxit: bibitq̃ decẽ z octo calices. Statiq̃ q̃nq̃ginta milia ria itinere sub die fec̃ z puenit ad locũ vbi erat socij ei⁹. Iste g̃ talis ac tãtus latro in tãt⁹ malis ꝙuersat⁹ est. Quodã tpe a q̃dã religioso viro audiẽs ꝓbũ dei z in die iudicij futurã examinationẽ inꝛ iustos z pctõres. inꝛ crimiosos z sctõs. ac etiã iter amaras gehenne z ignis etni penas z cruciat⁹ sine fine in tenebris exterioribꝫ q̃ ꝑparata sunt iniq̃s z pctõribꝫ. Itẽ audiẽs etnã gloriã z etnos honores z requiẽ in reg̃ celoꝝ inꝛ angelos sctõs q̃ ꝑpauit de⁹ sctis z iust⁹ fuiẽtibꝫ sibi: cõpũct⁹ corde cepit amarissime flere cuꝝ gemitu z eiulatu. Ingressusq̃ mõasterũ dedit se i pniam z cruciabat se i mult⁹ lachrymis indulgẽtiã z veniã pctõrũ suoꝝ de pietate z misc̃dia a dño postulãdo: z ita pmansit in monasterio.

LXXXII

Quodã tpe in cellulã eius latrones ingressi sunt ignorãtes q̃s esset. Erant aũt q̃ttuor. q̃s ligauit simul z ipositi eos sibi i dorsum z detulit eos ad eccl̃iam fratꝝ dicens. Quia iã mihi nõ expedit nocere aliquẽ. qõ iubetis de istis disponite. Tuz illi latrones cognouerũt q̃ ipe esset Moyses q̃ fuerat sceleratissim⁹ inter latrones. z cõpũcti sunt corde glorificãtes deũ q̃ nõ repellit pctõres: s̃z suscipit penitentes vt salui enꝛ in eterna salute. Et hec dicẽtes compuncti sunt corde z dederunt se in pniam abrenũciantes oib⁹ malis actib⁹ z ꝓcupiscentijs carnalibusq̃ desideriꝫ.

LXXXIII.

Huic Moysi institerunt demones fm ꝙsuetudinẽ eius antiquã luxuriã fornicationis ingerentes ei. Qui tam valide tentatus est sicut ipse referebat vt paulominus ỽ ꝓposito excideret suo. Itaq̃ ex ꝙ validus abstinebat. z vigilias ampli⁹ addebat sibi et opera manuum ꝓpensius exercebat tabefaciẽs corpus suum. Deniq̃

ꝓposuit sibi se nō dormire ia cētē i mattula sz ꝑ totā noctē stādo in cella orabat ⁊ psal/ modiā explebat. Hā pietib⁹ se reclinās pa rū q̄d somni capiebat: LXXXIIII.

Itez posuit sibi obſuātiā aliā. Egredie bat noctib⁹ ⁊ ibat per cellas senioꝝ ⁊ tolle/ bat hydrias eoꝝ i q̄b⁹ sibi illi hauriebāt ⁊ portabat illi aquā. Jn lōginq̄ eī habebāt aquā: ⁊ q̄dā duo milia: alij āt ⁊ q̄nq̄ milia. Quadā ꝙo nocte nō sufferēs demon feruē tē ei⁹ fidei ꝙuersatoꝝ inclinato eo in puteū dū hauriret aquā pcussit eū in renes de ve cte ⁊ reliq̄t eū. Deniq̄ de nimio dolore ob/ mutuit ⁊ remānsit velut mortu⁹. Alia die ve niēs q̄dā hausire aquā inuenit eū ia cētē et renūciauit btō ysidoro p̄sbytero sicḡ: ⁊ mi sit ⁊ leuauerūt eū ⁊ detulerūt ad eccl'iam ⁊ ꝓpe p̄ānū ita ifirmat⁹ est vt vix resumeret vi res suas. Dixit āt ei ysidor⁹ pbr: q̄esce moy/ ses ⁊ noli indiscrete p̄sumere: sz magis cuz discretiōe tā abstinētiā q̄z vigilias ⁊ opera manuū exerce. Rūdēs aūt moyses ait. Nō q̄escā btissime p̄vsq̄q̄ q̄escāt a diuuāte me gr̄a dñi īmūdissime cogitatōes ⁊ somnia q̄ īmittūt neq̄ssimi demōes: sic scptū ē. Per/ seq̄r inimicos meos ⁊ ꝓp̄hēdā illos: ⁊ nō cō/ uertar donec deficiāt. Vidēs aūt btūs Jsi dor⁹ firmā in dño fidei ei⁹ pstātiā surrexit et expādit man⁹ ad orōez: dixitq̄ ei: Jn noie dni nr̄i ihesu chr̄i donate gr̄a ei⁹ exhodier/ na die iā q̄eucrūt somnia q̄ inq̄etare te so/ lebāt. Jgit̄ glificās ⁊ gr̄as agēs saluatori dño reuersus est ad cellam suā. Post aliq̄t aūt tps interrogauit eū Jsidor⁹ pbr ō mo lestia cogitationū carnaliū. Et ille rūdēs dixit: Protegēte me chr̄o dño deo ⁊ orōib⁹ tuis nihil tale patior. Huic g̃ de⁹ donauit gr̄am ad effugādos et obsessis corp̄ib⁹ de/ mones ita vt muscas nos magis timeam⁹ q̄z ille demōes. Hec ꝓuersatio moysi ethyo pis q̄ etiā ipe erat int' magnos annumera tus p̄res: defūct⁹ est annorū .lxxv. Reliq̄t vero discipulos monachos septuaginta.

LXXXV.

Btūs Euagri⁹ primo lector a basilio: de inde diacon⁹ a gregorio nazāzeno ordiat⁹ est. Hic cū eēt ītructissim⁹ i duis scpturis ꝺ oēs hereses ita florebat vt i mag̃ ciuitate etiā eloq̄o potētissimo ex h̄ nimis ab oi ci/ uitate cū honore ⁊ dilectiōe hīet. Vñ fasci natio nugacitat⁹ diabolice q̄ isectat obscu rare bona īmisit i corde ei⁹ cogitatōes desi derij carnal' ꝓcupiscētie mlierbris. Deniq̄ sic postmodū nob ipe referebat adamauit eū mlier q̄ erat magnifici cuiusdā de ꝓma tib⁹ palatij viri vxor. Euagri⁹ āt timēs de um ⁊ verēs gr̄iā ꝓsciam ac p̄ oculꝰ ponens magnitudinē ꝓfusiōis: maxieq̄z i gaudētes hereticos dñm orabat dep̄cās saluatorez chr̄m vt ipediret tā rabida mlieris ꝺ se in/ stātia. Hā ipe q̄dē volebat r̄cedere: sz nō va lebat: colligatōib⁹ obseq̄oꝝ ei⁹ detēt⁹. Post q̄z aūt mltis p̄cib⁹ exorauit dñm vt libera/ ret eū a pctō maxio qđ ope pene ꝑpetraba tur affuit ei angelica visitatio i scemate p̄/ faciani: ⁊ rapiēs eū pduxit ad p̄toriū p̄fecti ⁊ misit eū in custodiā carceris: ferreisq̄z ca/ tenis cernicē ⁊ man⁹ ei⁹ colligauit. Sz p/ q̄ cā h̄ pateret nō dicebat ei. Jpe aūt i ꝓscia sua nouerat q̄ de cā h̄ sustineret. Arbitra/ bat ei q̄ vir illi⁹ matrone iterpellasset ac/ cusās eū. Cū āt vehemēt ageret: audiebat ei strepitū ⁊ voces alioꝝ q̄ diuersis supli/ cij⁹ torq̄bāt apd iudicē p̄ crimialib⁹ caus: io pmāebat valde territ⁹ ⁊ ptremiscēs. Cū āt trāsfiguraſſz se āgel⁹ q̄ visionē ꝓcinaue/ rat q̄si i figurā ei⁹ amici q̄ valde diligebat eū dixit ei: cū teneret i vincul' int' q̄dragita reoꝝ p̄sonas: q̄d h̄ teneris dñe dia cōe: Re spōdit Euagri⁹ dicēs: Jn ꝓbitate tibi dico nō noui q̄ propt' h̄ teneor. suspitio āt mihi est: q⁹ vir ille magnific⁹ ex p̄fectis iterpella uit ꝺ me iudicē irrōnabil'r zelo pcussus: ⁊ ti meo ne forte pecunijs iudex corrupt⁹ toꝝ/ mētis me sb̄uciat. Rūdēs dixit ei: Si au/ dis me amicū t uū nō expedit tibi in ciuita te hac ꝓuersari. Rūdēs āt Euagri⁹ dixit: Si de⁹ liberauerit me ꝺ angustia ⁊ circū/ uētiōe hac ⁊ videris me i cōstātinopli scito q⁹ iuste sustineo penas. Alit ei Affer euāge/ liū ⁊ iura mihi i euāgelio: q⁹ recedas de ci/ uitate hac vt sollicit⁹ sis de salute aie tue ⁊ liberabo te de hac nēcitate. Detulit g̃ euan gelīū ⁊ iurauit dicēs: q⁹ vna solū die vt ve/ stimēta mea possim i nauim mittere remo/ roꝝ. Et sacr̄o dato redijt de excessu quē p/ pessus in nocte fuerat: ⁊ exurgēs cogitauit apd se: q⁹ licet in excessu fuit sacr̄m: sz tñ iu rauit ⁊ mittēs q̄ habebat i nauim venit hie rosolymā. Suscepit aūt eū btā Melania quōdā senatrix rhomana cui⁹ filij ⁊ nepo tes sūt p̄mi in senatu: nūc aūt famula chri/ sti vera. LXXXVI

Itez āt diabol⁹ idurauit cor ei⁹ tāḡz iu/ uenis. Cepit etiā ibi mutare vestes ei⁹ ⁊ in eloq̄o ꝺmōis exaltabat i gl̄ia vana. De⁹ āt

q̄ ꝓpter ſnā miſcōiam magnā impedit occa
ſiones pditiōis nr̄e ꝓmiſit vt nimietas fe//
briū tabefaceret corp⁹ ſuū: ⁊ in infirmitate
longe lacerareť ꝑ ſex mēſes: adhibētes eī
ei medici diuerſa medicamina nihil ꝓficie
bāt. Tūc dixit ei ſancta Melania: Hō mi
hi placet fili tā lōga iſirmitas tua: dic g̃ mi
hi q̄ ſunt i corde tuo. Hō em̄ eſt abſq; ꝓmiſ
ſu dei hec infirmitas tua. Et ſtatim cōfeſ//
ſus eſt oīa q̄ in aīo ei⁹ erant. Aut ei famula
dei: Promitte corā deo: qr teneas ꝓmiſſio
nē ſolitarie vite quā dño ſpopōdiſti: ⁊ licet
peccatrix depcor dñm vt deť tibi tps vite
tue q̄ten⁹ adimplere poſſis q̄ ꝑ ſalute anie
tue ſtatuiſti. Jpe⁹o acq̄euit ſalutaribꝫ mo
nitis ei⁹ ⁊ i paucis diebꝫ ſan⁹ fact⁹ petijt ⁊
depcat⁹ ē vt famula dei ꝑ ſe oraret. Jpa ei
veſtimēta mōachal ꝓpoſiti iduerat. Egreſ
ſus āt pfect⁹ ē i mōtē nitrie q̄ eſt in egypto:
in q̄ habitauit duos annos. Tertio autez
anno ingreſſus eſt ſolitudinē: ⁊ ibi cōuer//
ſatus eſt. xviij. annis cū his q̄ dicūť cellia.
Comedebat aūt libr̄ā panis in die: ⁊ i tres
mēſes italicū olei. nā nihil coctū ſumebat i
cibū: nec aliq̄d de pomis guſtabat: vir cer
te ex mlta opulētia ⁊ abūdātia delicia ꝓve
niēs. Faciebat āt i die oīones cētū exceptꝫ
vigilijs nocturnis. Scribebat ꝓvt ꝺ ope
manuū ſuaꝝ ſumeret cibū. Pulcre em̄ ſcri
bebat liberalē manū. Jnť paucos g̃ ānos
lumē ſcie ⁊ ꝓfitatꝫ ⁊ diuīe ſcie ⁊ diſcretiōis
ſpirituū gr̄am a dño chr̄o percipe meruit.
Quātos āt libros ⁊ exp̄ones de diuīs ſcri//
pturis ꝺſcꝑſit mānifeſtū ē oīb⁹: ⁊ marie his
q̄ p̄clara ei⁹ opuſcula admirātes ad fidem
dñi ſaluatoris flicto errore ꝓuerſi ſť. Se//
xto ꝙ anno ꝓuerſiōis ei⁹ i q̄bꝫ nihil coctū
in cibo accipiebat nēcitate corꝑis ꝓť infir//
mitatē ſtomachi coctū cibū accipe cōpul//
ſus ē. Panē q̄dem iā nō ꝓtigit. Olera ꝙ o ⁊
ptiſanas ac legumē vſq; ad duos ānos ac
cipiēs ita defūct⁹ ē cōicās ſacroſctō myſte
rio i eccl̄ia i die epiphanie dñi. Referebāt
aūt nob q̄ circa eū erāt ⁊ obſuabāt eū: q̄a
añ vnū diē mort̄ ſue dixit: qr iā tert⁹ ann⁹
eſt: ex q̄ nō moleſtor a carnali cōcupiſcia.
Certe p⁹ tātā ac talē vitā ⁊ aridā abſtinen
tiā ⁊ labores ac dolores ⁊ orōnes ſine iter//
miſſiōe. Nuic i mōaſterio degēti nūciata ē
mors ꝓpr̄is ſui. Qui dixit nūciāti ſibi Ceſſa
blaſphemare. me⁹ ei pr̄ imortalis eſt.

LXXXVII

Eulogi⁹ q̄dā ſcholaſtic⁹ erat ⁊ erudit⁹
vir: qui amore diuino cōpūctus abrenun//
ciauit turbis omnū: omnēq; ſubſtātiā ſuā
diſtraxit: ⁊ erogauit pauperibꝫ. Jtaq; pau
cos denarios in vſus ꝓprios reſeruauit co
gitās apud ſemetipſum: qr opari ꝓpr̄ijs
manibꝫ nō valeo: nec in monaſteriȝ congre
gationē ingredi poſſum. Jnuenit g̃ quen//
dā in platea iacentē lepr̄oſum: qui nec ma
nus habebat nec pedes cui⁹ tm̄mō lingua
vigebat. Stans aūt Eulogi⁹ prope eū ora
uit dñm ⁊ poſuit quaſi pactū cum dño di//
cens: Dñe in noie tuo leuabo hunc lepr̄o//
ſum in domū meā: ⁊ miniſtrabo ei ⁊ repau
ſabo eū vſq; ad mortē: vt ꝓpter hunc ⁊ ego
inueniā miſericordiā tuā. Dona ergo mihi
chr̄e dñe patientiā ad hui⁹ obſequiū: ⁊ ac//
cedens ad lepr̄oſum dixit ei: Si vis p̄ ſuſ
cipio te in domū meā ⁊ repauſabo te. Et il
le rndēs dixit: Si digneris facere gratias
ago. Adduxit ergo aſinū ⁊ leuauit eū: ⁊ du
xit in domū ſuā: ⁊ adhibebat ei curā diligē
ter. Jtaq; ꝑ annos. xv. gubernabatur: ⁊ ac
cipiebat curā de manibꝫ Eulogij: ⁊ condi
gne nutriebať. Poſt. xv. aūt annos inſidia
tus eſt ei diabolus ⁊ clamare cepit contra
Eulogiū: multiſq; iniurijs ⁊ detractionibꝫ
afficere virū. Dicebat em̄ ei: Multa mala
cōmiſiſti: fugitiue forſitan dñi tui alienas
pecunias furat⁹ es: ⁊ ꝑ me vis a peccatꝫ tu
is liberari: ⁊ clamabat: Jacta me i platea
vbi ante iacebā: carnes deſidero mādu ca
re. Hoc cū audiſſet Eulogi⁹ obtulit ei car
nes in cibū. Jterū ille clamabat: Hō acq̄e
ſco: ſed vt dixi: iacta me in plateam: popu
los volo videre. iacta me vbi me inueniſti.
Forſitan ſi manus habuiſſet exſuffocare ſe
potuit intantū eū demon exagitabat. Jō//
q; valde ſollicitus Eulogi⁹ perrexit ad mo
naſteria virorū dei: ⁊ dixit eis: Quid facia
dñi mei p̄es: qr in deſperationē me adduc
it leprōſus iſte. Proycere eū timeo: quia
deo dextras dedi ⁊ promiſi vſq; ad mortē
continere ⁊ repauſare eū. Si ergo nō pie//
cero eū: ſz ꝑ violētiam tenere voluero peſſi
mos dies: ⁊ amariſſimas noctes faciet mi
hi. Ad hec illi dixerūt ei: Dū adhuc i corꝑe
eſt magn⁹ ac briſſimus famulus dei p̄ An
tonius aſcende in nauim pariter cum il//
lo leprōſo: ⁊ valde in monaſterium vbi mo
nachi eius ſunt: ⁊ expecta ibi vſq; quo duz
egredik de ſpelūca ⁊ veniat ad monaſteriū
⁊ quicquid dixerit tibi obſua: ⁊ acquieſce
ei. ſentētie. Deus em̄ per ipſum tibi dicet.

Misit g̃ leprosũ illũ in nauí illeq; pír ascẽ-
dit. Et nauigãtes venerũt ad mõasteriũ di
scipulor̃ bti Antonij. Euenit ãt i alía die:
vt vẽiret pr̃ antonj⁹ iã vespa pacta. Qñ ãt
aduẽiebat i mõasteriũ bãc bẽbat ꝓsuetudi
nẽ. vocabat machariũ ⁊ iterrogabat eũ di-
cẽs: Frat machari venerť alíq frẽs huc Re
spõdebat: Etiã venerť. Jteq; iterrogabat
Egyptij sť an hierosolymite: Dederat eĩ
eis signũ dicẽs: Qñ viderit; inq̃etiores di-
cite q̃ egyptij sť: qñ ãt religiosiores dicite:
q̃ hierosolymite sť Jnterrogauit ãt fm cõ
suetudinẽ frẽs Egyptij sť an hierosolymite
Rñdit machari⁹ ⁊ dixit: q̃ mixti sť. Qñ ãt
dicebat q̃ egyptij sť: iubebat btũs antoni⁹
vt puluĩtũ lẽticule apponerẽt eis cibũ: ⁊ qñ
refecissent faciebat eis orõez ⁊ dimittebat
eos: qñ ãt dicebat: q̃ hierosolymite sť sede
bat p totã noctẽ dísputãs cũ eis ō ꝑbis di
ũ ad salutẽ aie ptinẽt. Jn illa g̃ vespa sede
bat ⁊ vocabat oẽs frẽs. Qui cũ aduẽissent
subito vocauit: eulogi: eulogi: tertio ãt cuz
null⁹ idicassz nomẽ ei⁹ eulogi⁹ ñ rñdit ei: ar
bitrabať ei q̃ alĩũ eulogiũ ex mõasterio vo
caret. Tunc dic̃ ei: Tibi dico Eulogi q̃ ab
alexãdría vẽisti. Rñdit Eulogius ⁊ dixit:
quid iubes dñe. Jnterrogauit eũ Antoni⁹
Quid huc vẽisti: Ait eulogi⁹: Et q̃s reue-
lauit tibi nomẽ meũ cãmq; mãifestauit. Di
xit ei Antoni⁹: Scio ꝓť q̃ venisti: sz cora
oibꝫ edicito vt ⁊ ipi audiãt. Eulogi⁹ dixit:
bũc leprosũ iuẽi iacẽtẽ i platea: ⁊ leuaui eũ
⁊ pmisi deo vt eũ repaularẽ: q̃ten⁹ ⁊ salu⁹ ef
ficiar: ⁊ ipe p meũ obsequiũ repausatoz ha
beat. Et q̃ p⁹ tot ãnos recedere vult a me
⁊ nimis exacerbat me dñs festiat r̃cedere: et
cogitaui pjcere eũ: iõ ad scitatẽ tuã veni:
vt mihi des ꝓsiliũ q̃d agere debeã: ⁊ ores p
me. Hímis ei sollicit⁹ sũ ⁊ tribulor̃ p ista cã
Tũc austero vultu respiciẽs eũ antoni⁹ di
xit Tu pjcis eũ: sz q̃ fec̃ eũ ñ pjcit eũ. Ja-
ctas eũ tu: sz suscitabit de⁹ meliorẽ ⁊ ꝓsola-
bit eũ. Et sílẽs eulogi⁹ pauefact⁹ est. Jteq;
btũs anton⁹ cepit aspioribꝫ ꝟbis increpa-
re leprosũ illũ: ⁊ clamãs dicebat ei: Lepro
se iueterate diei malor̃ indigne celi ⁊ tre:
nõ q̃esces blaspemare deũ Jgras q̃ chri
stus ẽ q̃ mĩstrat tibi: quõ audes aduersus
chm talia ploq. Hũq̃d nõ ꝓť chm semet
ipm fuũ se exhibuit eulogi⁹ ad tuũ míníste
riũ. Jncrepãs g̃ ⁊ hunc reliq̃t. Post h̃ cora
oibꝫ dixit eis: q̃ expediebãt saluti aie eorũ.
ãmonẽs Eulogiũ ⁊ leprosũ v. nõ separent
ab alterutro: sz i cellã vã̃m inq̃t pgite. Jn
cõtinẽti ei vos visitat de⁹. Tẽtatio em̃ hec
euenit: q̃ vtriq; circa finẽ estis: ⁊ coronevo
bis ꝓparãť ne veniẽs ãgel⁹ nõ iueniat vos
in eodẽ loci ꝓposito ⁊ pdat; tãti tpis merce
dẽboni opis. His auditis cũ festiatiõe re-
uersi sũt ad ꝓpriã cellã. Et post. xl. dies de-
funct⁹ ẽ Eulogi⁹: ⁊ post tres dies silr reqe-
uit leprosus. Post aliq̃t ꝟo dies q̃dã noie
Eron⁹ ō thebaida descẽdit i monasteriuz
alexãdrie: ⁊ iuenit q̃sdã frẽs diem tertiũ le-
prosi celebrare: q̃sdã ãt q̃dragesimã Eulo
logij. Agnouit g̃ Eron⁹ ⁊ obstupuit: ⁊ ac-
cipiẽs euangeliũ ꝓposuit frnitati ⁊ iurauit
referẽs eis quõ oia q̃ euenerũt Eulogio et
leproso pdixit btũs antonius.

LXXXVIII

Etiã h̃ referebat nob̃ eron⁹: q̃ i nocte q̃
dã dñ ꝟbo ꝺi plir⁹ nos doceret sctus pať
anton⁹: ⁊ h̃ itulit dicẽs: q̃ p annũ integrũ
orauí vt revelare mihi dignr̃et p gr̃am suaz
dñs locũ iustor̃ ⁊ pctorũ. Et vidi excelsuz
q̃ndã gigãtẽ vsq; ad nubes ptingẽtẽ man⁹
extẽtas hũtem: ⁊ subr̃ eũ stagnũ velut ma-
re ⁊ ignis flãmabat: ferebatq; velut calda
ria: ⁊ videbã aias velut in specie auiũ volã
tes: ⁊ q̃ntecũq; q̃dã supuolabát man⁹ ei⁹ et
caput saluabãť: ⁊ vsq; ad celũ pueiebãt: q̃n
te ãt vsq; ad man⁹ ei⁹ pueníssẽt nõ valẽtes
supi⁹ volare ꝑcutiebat eas mãib⁹ suis ⁊ alli
debat: cadebãtq; in stagnũ feruẽs. Audiui
q̃z vocẽ dicẽtẽ mihi: has eẽ aias pctor̃ naz
ullas q̃ gigãtẽ illũ supuolát ipas eẽ aias iu-
storz q̃s põd⁹ pctí ñ ꝑuat: ⁊ iõ possũt ad al-
tiora ꝓscẽdere q̃ i paradíso dei saluãť. Alie
aũt sũt pctor̃ q̃ i infernũ demergũť: q̃ non
egerũt pniam dũ i corꝑe erãt vt idulgẽtiaz
pctor̃ vl crimínuz suor̃ a chr̃i dñi pietate
mererẽť accipe. nũc ãt tradũť ad infernor̃
tenebras vbi ẽ flet⁹ ⁊ stridor̃ dẽtiũ p nimie-
tate penaz eternaz

LXXXIX

Btũs Jnnocẽti⁹ pb̃r i mõte olíueti fuit.
Jste simplex sup modũ erat. Hã i palatio
clarus in milítia fuit. Uerũtm̃ in ínitio im-
resua. Hic habebat filiũ noie Paulũ do-
mesticum militantẽ. Hic instinctu diaboli
peccauit cum filia pb̃ri. Qõ cũ audisset pr̃
ei⁹ Jnnocẽtius orauit dñm dicẽs: Dñe de-
us amator castitatis da ei talẽ corruptio-
nis spm̃ vt iam nõ inueniat tẽpus peccan-
di in carne sua: melius existimas vt magis
demõio vexaret q̃ luxuria. Qõ ⁊ factũ est

Nã vsq; nũc in mõte oliueti ferro vinctus tenet: qr vexat ab imũdo spũ crudeliter.

XC

Presbyteri cuiusdã filia i cesaria palestine cecidit infelicit ꝺ ꝓginitat ꝓposito: r ab eo q̃ eã corruperat ꝓmonita est vt lectorez incrimınaret. Cũ ãt ꝺcepissz r vtero tumẽte apparuisset crimẽ cepit pr ei⁹ reqrere et discutere eã. Illa ãt stati accusauit lectorẽ. Nec audiẽs pr ei⁹ pbr retulit epo. Eps ꝺo ꝺgregauit pbros r iussit vocari lectorẽ Interrogat⁹ ab epo lector ñ ꝺfitebat. Qꝺ eñ non fecerat quõ diceret. Indignat⁹ est eps: r cũ terrore dicit ei: Nõ ꝺfiteris infelix r imũdicia plene. Rñdens lector dixit: Ego q̃dẽ qꝺ erat verũ dixi: qr non habeo cãm. Immunis eñ sum. Si aũt iubes qꝺ nõ est verũ audiri: ecce dico qr feci. Hoc ãt cũ dixisset statim deposuit eũ epus de gradu lectoris. Ille aũt depcatus est epm r dixit ei: Quia ꝺ peccaui iube eam mihi dari vxorem. Necz eñ ego ero ex ꝺ cleric⁹: neqz illa virgo. Et tradita est in potestatẽ lectoris. Accipiẽs ergo eã ab epo: r a pr ei⁹ cõmendauit eã in monasteriũ mulierũ: r depcatus est diaconissam que erat ꝓposita sororiꝫ monasteriꝫ vt vsqz quo generaret sufferrẽt eã. Itaqz in pauco tpe impleti sunt dies part⁹: r affuit hora iudicij gemit⁹: dolores: anxietas: ac infernales tormentorũ dolores: ac part⁹ nõ egrediebat. Trãsit ꝓma dies: secũda tertia r septia dies. Mulier ꝓ nimijs doloribꝫ inferno appropinqbat: nõ comedit: nõ bibit: nec dormiuit: sz clamabat dicẽs: Heu mihi infelicissime pr clitor: qz maxime: qr incriminata sum lectorẽ. Abẽũtes aũt dixerũt pr ei⁹. Pater ꝺo timẽs ne reꝓbenderet q̃si q̃ caluminat⁹ lectorẽ fuisset tacuit alios duos dies. Puella aũt in tormẽtis posita nec pariebat: nec moriebat intantũ vt clamorẽ eius non ferrentes nũciarẽt epo dicẽtes: Testat cũ sacramẽto: infelix illa clamãs diebꝫ ac noctibus: qr criminata est lectorem. Tũc misit eps ad eũ diaconũ r mandauit ei dicens: Dra vt liberet q̃ te criminata est. Ipse aũt nec rñdit ei: nec ostiũ aperuit. Exq̃ die aũt ingressus clauserat se depcabat christi dñi misericordiã. Pergit iterũ pater ad epm r fit oro in eccliã: r nec sic liberata est. Surgens aũt eps iuit ad lectorẽ: r pulsans ostium ingredit ad eũ: r dicit ei: Euschadi surge solue qꝺ ligasti. Et cũ inclinasset genua lector cũ episcopo statim enixa est mulier. Preualuit enim depcatio r instantia orationis ad demonstrandã calumniã r arguendã criminatricẽ: vt ex hoc discamus q̃n tũ preualet instantia orationũ de periculis liberare: r cognoscamus apud deũ earum potentiã.

XCI

Ad beatũ Apollinẽ cũ germanus suus intẽpesta nocte venisset petẽs vt de monasterio suo paulisper egressus ad eleuandũ bouem qui in paludis sceno ceciderat ei ꝓberet auxiliũ flebiliter querebat: quia eum solus nõ posset eruere. Tum abbas Apollo instanter obsecrãti ait: Cur iuniorẽ fratrem nostrũ quẽ preteriẽs vicinioꝛẽ q̃s me habuisti non rogasti. Cũq; ille mortẽ olim sepulti fratris oblitã ex nimia abstinentia ac solitudinis ingitate: velut impotẽ mentis existimãs respondisse: quẽadmodũ poteram eũ de sepulcro qui ante annos .xx. obijt vocare. Abbas Apollo respondit ei dicens: Ignoras me quoq; ante ãnos .xx. huic mũdo fuisse defunctũ: nullaq; iã posse de huius cellule sepulcro que ad presentis vite ptinẽt statũ cuiq; conferre solatia quẽ intãtũ christ⁹ ab intẽtõe abrenũciationis mũdi abreptũ vel modicũ ad trahẽdũ bouem tuũ nõ patit relaxari: vt ne breuissimũ quidẽ momenti inducias se sequẽti discipulo ꝓ pris indulserit sepultura.

XCII

Quidã senex dixit: Si audieris de aliquo fratre verbũ malũ vel qꝺ agat iniqua Respondit dicẽs: Hũq̃d ego iudex ei⁹ sum. Ipse hodie: ego cras. Opera quidẽ ei⁹ infirma tibi nota sunt r pscrutaris ea: quare fortia opera eius r vtilia nescis. Ego iam mortu⁹ sum in peccatis: sufficiũt mihi peccata mea.

XCIII

Frater quidã abijt haurire aquã de flumine: r inueniens mulierẽ lauantẽ vestimẽta peccauit cũ ea. Hauriẽs aũt aquã ibat ad cellulã. Insilierũt autẽ in eũ demones per cogitatões r otristabãt eũ dicẽtes: Decetero vbi vadis: nõ est tibi vlterius salus vt quid etiã seculũ perdis. Intelligẽs aũt frater ille: qr volunt eum oino perdere: erigens se viriliter per cõfidentiã dicit cogitationibus suis. Unde ingresse estis in me cogitatiões male: r contristatis me: volentes me oino perdere. Nõ peccaui. Et iterꝫ

dico nō peccaui. Et ingressus ī cellulā suā ꝓtiebat se sic̄ heri ⁊ nudiustert⁹. Reuelauit aūt de⁹ ī vicino ei⁹ seniori: q⁹ fr̄ ille ruēs: ⁊ ī ipso casu subruisset diabolū ⁊ vicisset. Ue/niēs āt ad illū senior dic̄ illi: quō habes fr̄? Ille rñdit: bñ abba. Dic̄ ei senior: ⁊ non es passus tristiciā his dieb⁹. Rñdit ei fr̄: non. Dicit ei senior: reuelauit mihi de⁹: q⁹ ruēs subruisti diabolū ⁊ vicisti. Tunc fr̄ retulit oia illi q̄ sibi aduenissent. Senior aūt dixit illi: Certe frat̄ discretio tua ꝓtriuit ꝑtutes inimici. XCIIII

Referebāt q̄dā frēs de abbate Piceta q̄ fuit discipul⁹ abbat̄ siluani: q⁹ qñ ī cella sua in mōte sina degebat: moderate absti/nebat p necitate corꝑis: qñ āt eꝑs oꝛdiat⁹ est ī faran nimis ꝓstrixit seipm ī diuia abs/tinētia: ⁊ ī vigilijs ꝓpēsi⁹ at⁹ ī oꝛōib⁹ itēti⁹ agebat. Hec āt vidēs discipul⁹ ei⁹ dixit ei: Quid ē dñe h̄: q⁹ qñ in heremo ꝓuersaba/mur nō tātū in abstinētia laboꝛabas. Rñ/dit ei btūs vir dicēs: Cōsidera frat̄: qñ ibi herem⁹ erat: ⁊ secreta vita ac pauptas: nūc āt egressi ō heremo cū sc̄laribꝫ ꝓuersamur hoīb⁹: ⁊ mlte ac varie nob occasiōes occur/rūt: ⁊ iō timeo ne ī fine vite mee ī aliq̄ occa/siōe deū offēdam⁹. Si ei sc̄tūs ap̄ls paul⁹ q̄ chr̄m ī se loq̄ntē hēbat: ⁊ q̄ tātas ꝑtutes animi possidebat: vt vsq⁹ ad tertiū celū ad huc ī coꝛpoꝛe posit⁹ ascēderet: tñ dicebat: Macero coꝛpus meū ⁊ ꝑuituti subiꝯcio ne forsitan alijs p̄dicās ipe repꝛob⁹ inueniar, q̄d nos būiles ⁊ pc̄tōres oꝑtet facere.

Ex quarto libꝛo vitas patrū. XCV

Arrauit quidā

n qꝛ tres studiosi diligētes se fa/cti sunt monachi. Et vn⁹ q̄dē ex eis elegit litigātes in pacē reducere: iuxta illō q̄ dictū est: Bti pacifici. Secūd⁹ ꝓ/o visitare infirmos. Tertiꝰ ꝓ/o abijt q̄escere in solitudine. Pꝛim⁹ g laborās ꝓ/pt̄ lites hoīm nō poterat oēs sanare. Et redio vict⁹ vēit ad eū q̄ fuiebat infirmis: ⁊ inueniebat etiā ipm aīo deficiētē: ⁊ ñ ꝑualebat mādatū ꝑfi/cere. Et ꝓcoꝛdātes hi duo abierūt videre illū q̄ i heremo discesserat: ⁊ narrauerūt ei tribulatōes suas: ⁊ rogauerī eū vt diceret eis q̄d ipe ꝑfecerit. Et reticēs paululū mi/sit aquā ī cyphū ⁊ dicit eis Attēdite i aquā ⁊ erat turbulēta. Et p⁹ modicū rursū dic̄: Attēdite mō quō limpida facta est aq̄. Et cū intēderet in aquā: videt tāq̄ in speculo vult⁹ suos. Et tūc dicit eis: Sic ē q̄ in me/dio hoīm ꝓsistit: a turba eīm nō videt pctā sua. Cū āt q̄euerit: ⁊ maxime in solitudine tūc delicta sua ꝓspiciet. XCVI

Narrauit q̄dā senex q⁹ aliqs frat̄ dū cō/uerti vellet ⁊ ꝓhiberet a mre sua non q̄esce/bat ab intētōe sua dicēs: saluare volo aīaz meā. Illa ꝓ/o mlt̄ū r̄sistebat. Cū āt deside/riū ei⁹ ipedire nō potuisset: postea pmisit. Abiēs āt fact⁹ ē mōach⁹ ⁊ sub negligētia vi/tā suā exꝑdit. Cōtigit āt vt mr̄ sua more/ret: ⁊ p⁹ tps aliq̄ntū etiā ipe infirmat⁹ ē in/firmitate mag̃. Et cū fact⁹ fuisset ī excessum mēt̄ rapt⁹ ad iudiciū iuenit mr̄em suā cuz his q̄ iudicabāt. Illa āt vt vidit eū obstu/puit dicēs: Quid ē h̄ fili. Et tu ī hūc locuz ꝓdēnat⁹ vēisti. Ubi st̄ mōes tui q̄s loq̄ba/ris dicēdo: saluare volo aīam meā. Cōfu/sus āt in his q̄ audierat ipo doloꝛe stupi/dus fact⁹ ē: stabatq⁹ nō bñs q̄d mr̄i rñdere possz. Juxta dispēsatōz āt dei mifico:dis postea q⁹ h̄ vidit ꝓtigit vt repareī ⁊ cuade/ret ab istāti infirmitate. Et cogitās apud se diuit⁹ facta eē huiuscemodi visionē: in/cludēs se de cetero sedebat ⁊ cogitabat de salute sua: penitēs ꝓploꝛās de his q̄ egerat sub negligētia pr̄i⁹: Tāta āt ei erat intētio vt mlt̄i eū rogarēt indulgere sibi paululuz ne forte lesionē aliquā patereī ō fletu quez sup̄ modū sibimet indicebat. Ille āt nullo mō voluit ꝓsolari dicēs: Si ip̄roperiū ma/tris mee sustinere ñ potui: quō chr̄i ⁊ ange/loꝝ ei⁹ aduersū me ꝓfusionē potero ī die iu/dicij sustinere. XCVII

Frēs q̄dā aliq̄ volētes ire ad btm̃ An/toniū ō loco sicbi ingressi sūt nauī vt irent ad eū: ⁊ inueniūt ī ipa nauī senē q̄ ad An/toniū ire volebat. Ignoꝛabāt aūt eū frēs ⁊ sedētes in nauī loq̄bant̄ ꝓmones patrū: et de scꝑturis: ⁊ rursus de opib⁹ manuū sua/rū. Ille āt senex p oia tacebat. Cū āt venis/sent ad poꝛtū agnouerī ⁊ ipm senē ꝑficisci ad Antoniū abbatē. Cū aut̄ venissent ad eū dicit eis abbas Antonius: Bonū comi/tatū itineris inuenistis senis huius. Dixit aūt ⁊ seni: Bonos frēs inuenisti tecū abba. Dicit ei senex: Boni sunt quidē: sz habita/tio eoꝝ nō hz ianuā. Quicūq⁹ vult intrat in stabulū ⁊ soluit asinū. Hoc āt dicebat. qꝛ qōcūq⁹ ascēdebat i coꝛde ipoꝛ h̄ loq̄bā/tur. XCVIII

Visit aliq̄ epiphani⁹ eꝑs ciꝓrius ad

abbatē hilarionē rogās eū ⁊ dicens: Veni vt nos videam⁹ añq̄ ō corpe ereamꝰ: q̄ cū venissz gauisi sūt ad inuicē. Māducātib⁹ aūt eis allatū ē eis ō auib⁹ q̄dā: qō tenēs eps dedit abbati hilarioni. Et dīc ei senex Ignosce mihi p̄: q⁹ ex q̄ accepi habitū ist̄ū ñ mānducaui q̄cq̄ occisū. Et dixit ei epipha// nius eps: Ego aūt ex q̄ accepi habitū ist̄ū nō dimisi aliquē dormire q̄ habebat aliq̄d ad uersū me: nec ego dormiui hīs aduersus aliquē. Et dixit ei senex Ig̃sce mihi: q⁹ tua ꝓuersatio maior ē mea.

XCIX

Ascēdit aliqñ pb⁹ de sichi ad eccl̄am alexā drinū: ⁊ qñ reuersus ē i sichi interrogauerūt eū frēs: quō ē ciuitas. Ille āt dixit eis: Cre dite mihi frēs: ego ibi faciē nulli⁹ hois vidi nisi tm̄ epi. Illi āt audiētes mirati sūt ⁊ dixe runt: Quid putas facta est ois multitudo. Pb⁹ ꝙ ffouit besitātes dicēs: Exorsi a io meo ne intuerer faciē hois. Et q̄ relatione pfecerūt frēs vt custodiāt se ab extollētia oculoꝝ suoꝝ.

C

Frater q̄dā erat oīno i ꝓuersatiōe solici tus. Et cū valde a fornicatiōis demōe tur baret: venit ad q̄ndā senē: ⁊ retulit ei cogi// tatōes suas. Ille āt audiēs: q⁹ ieiunat⁹ :erat indignat⁹ est: ⁊ mirabilē dicebat eē illū frēm ⁊ indignū mōachi hītu: q̄ppe q̄ hmōi cogi// tatōes recepit. Hoc audiēs frat desperās seip̄m: reliq̄t p̄riā cellā ⁊ ad seculū rēdibat. Ēm āt dispēsationez dei occurrit ei abbas Apollo: ⁊ vidēs eū pturbatū ⁊ nimiū tristē interrogauit eū dicēs: Fili q̄ ē cā tāte tristi cie. Ille āt ex mlta ꝓfusiōe ai sui ñ rndit ei q̄cq̄. Postea ꝙ cū mlt̄ū rogaret a sene q̄ circa se ageret ꝓfessus ē dicēs: q⁹ cogitatio nes fornicatiōis inḡetāt me: qō ꝓfessus sū illi seni: ⁊ ēm ꝙ bū ei⁹ ñ ē mihi spes salutis. Desperās ḡ meip̄m ad eccl̄m redeo. Hec p̄ Apollo audiēs velut sapiēs medic⁹ multū rogabat: ⁊ monebat eū dicēs: Noli mirari fili: neq̄ desperes teip̄m. Ego enī i hac eta re atq̄ ꝓuersatōe valde ab hmōi cogitatio nib⁹ inḡetor: ne ḡ deficias hmōi occasione q̄ nō tm̄ būana solicitudie q̄tū ō mīsatio// ne curatur. Tm̄ hodie dona mihi qō peto ⁊ reuerte ad cellā tuā. Fecit āt sic: Abbas aūt apollo discedēs ab eo pr̄exit ad cellaz senis illi⁹ q̄ ei desperationē fecerat: ⁊ stans foris deprec⁹ ē dnm̄ cū lachrymis dicens: Dñe q̄ tētatiōes vtilit̄ infers ꝓuerte bellū qō patrē frat ille in hūc senē: vt p experimētū in senectute sua discat qō tpe iougo nō di// dicit: q̄ten⁹ cōpatiat his q̄ hmōi tētationi// bus pturbant. Qui cū orōem cōplesset vi// dit ethiopē stantem iuxta cellā: ⁊ sagittas mittētē ī illū senē. Quib⁹ q̄ pforat⁹ statim q̄si ebri⁹ a vino huc atq̄ illuc ferebat: ⁊ cuz nō posset tolerare egressus ē de cella: eadē q̄ via q̄ ⁊ ille iuuenis ad eccl̄m redibat. Ab// bas āt apollo itelligēs qō factū erat occur rit ei: ⁊ accedēs ad eū dixit: Ubi vadis: ⁊ q̄ est cā turbatōis q̄ obtiet te? Ille āt sentiēs q⁹ itellexit vir sctūs q̄ ei euenerāt p̄ ꝓcun// dia nihil dicebat. Dixit aūt abbas apollo Reuertere ad cellā tuā: ⁊ ō cetero ag̃sce in firmitatē tuā: ⁊ habe apō temetip̄m: q⁹ aut iḡrat⁹ sis a diabolo vsq̄ mō: aut ꝓtēpt⁹: p// pter qō ñ meruisti ēm ꝙ tutū vires hīe ꝓ di abolū luctamēta. Quid āt dico luctamīta: q̄ nec vno die aggressiōez ip̄i⁹ portare po// tuisti. Hoc āt tibi ꝓtigit: q⁹ iuuenē illū a cō muni aduersario ipugnatū suscipiēs cum ōbuisses eū ꝓ diaboli certamē ꝓsolatoꝝ⁹ monere ꝙbis: etiā i despatōz posuisti: nō co gitās illud sapiētissimū p̄ceptū q̄ iubemur eripe eos q̄ ducūt ad mortē: sed neq̄ para// bolā saluatoris nr̄i dicētis: Narūdinē q̄s// satā nō debere ꝓfringi: ⁊ linū fumigās non extingu. Nemo em̄ ferre posset insidias ad uersarij: neq̄ bulliēt nature ignē extiguer vl̄ retinere nisi gr̄a dei ꝓfortaret ifirmitatē būanā: q̄ i nob salutari dispēsatōe būiliat: iō cōi orōe dnm̄ depcemur vt aduersum te emissū flagellū auertat: qñ ipe dolorē fac: ⁊ iterū saluti restituit: pcutit ⁊ man⁹ ei⁹ sa// nat. Hec dicēs orōem iplet: ⁊ statim ab il// lato sibi bello senex ille liberat⁹ est. Quē cō monuit abbas Apollo vt peteret sibi dari a deo linguā eruditā vt sciret tempus quo oporteat loqui sermonē.

CI

Uenit aliqñ q̄dā in sichi vt fieret mona chus q̄ etiā accepit filiū suū nup ablacta// tū. Qui cū fact⁹ fuisset iuuenis ceperūt im pugnatores demōes solicitare eū. Et dixit p̄i suo: Uado ad eccl̄m: qm̄ nō valeo carna les ꝓcupiscētias sustinere. P̄ āt ei⁹ ꝓsola// bat eū. Dixit ḡ illi iuuenis. Jā sustinere nō valeo p̄: dimitte me ēdire ad eccl̄m. Dixit ei p̄ su⁹: Audi me fili adhuc eccl̄: ⁊ tolle tibi q̄// dragīta panes: ⁊ folia palmaꝝ diez q̄dra// ginta: ⁊ vade i heremū .xl. dieb⁹: ⁊ valūtas dñi fiet. Qui obediēs patri suo surrexit: ⁊ abyt i heremū: ⁊ māsit ibi laborās ⁊ faciēs plectas de palmis: ⁊ panē siccū comedēs.

Et cū ibi dies .xx. qeuisset ecce vidit opus ḋdā diabolicū venire sup se ⁊ sterit coꝛā eo velut mulier ethiopissa fetida ⁊ turpis aspectu. ita vt fetoꝛē eius sufferre nō posset ⁊ abyciebat eaz a se. Et illa dicebat ei. Ego sū q̄ in coꝛdibꝫ hoīm dulcis appareo sed ꝓpt obediētiā tuā ⁊ laboꝛē quē sustines nō ꝓmisit me deus seducere te. sed innotui tibi fetoꝛem meū. Ille aūt surrexit ⁊ gras agēs deo venit ad pꝛem suū ⁊ dixit ei. Jā nolo ire ad seculū pater. vidi em opatōem diaboli ⁊ fetoꝛē eius. Cognouerat aūt pater de hīpo ⁊ dicit ei. Si mansisses q̄dragintā dies ⁊ custodisses vsq; ad finē mandatū meū maioꝛa haberes videre.

CII

Senex ḋdā sedebat i longinq̄ heremo q̄ hēbat vnā parentē q̄ desiderabat eū pꝛ multos annos videre. ⁊ exq̄siuit in q̄ loco habitaret. Surrexit ⁊ venit in viā heremi illi⁹ ⁊ inueniēs camelarios adūxit se cū illis ⁊ ingressa est in heremo cū eis. Nec āt trahebaꝫ a diabolo. Que cū venisset ad tanuā senis signis cepit indicare seipam dicēs. Ego sū illa parēs tua. ⁊ māsit apꝛ eū Erat āt ali⁹ monach⁹ sedēs in inferioꝛi pte heremi q̄ implebat sibi suriscula aqua. ⁊ hoꝛa q̄ māducare voluisset subito ꝓsabaꝫ suriscula ⁊ fundebaꝫ aqua. q̄ inspirāte deo dixit in semetipo. Ingrediꝛ in heremū ⁊ dico ħ qō mihi euenit de aqua senioꝛibꝫ. Et surgēs abyt. Et cū sero factū esset doꝛmuit in tēplo ḋdā idoloꝛ iuxta viam ⁊ vidit nocte demōes dicētes. Jsta nocte ꝑcipitauimus illū monachū in fornicatōem. Qō cū audisset trīstatus est ⁊ quemēs ad senē inuenit eū tristē et ōt ei. Quid faciam abba. q̄ impleo mihi vasculum aqua ⁊ inhoꝛa manducādi effundit. Et ōt ei senex. Tu venisti ꝛterrogare me q̄ suriscula tua versaꝫ. et ego ḋ facia q̄ hac nocte cecidi in fornicatōem. Cui rñdit. Et ego cognoui. Et dicit ei. Unde scis. Qui dixit. Doꝛmiebā in templo ⁊ audiebam demones loquētes ō te. Et dixit senex. Ecce vado ad seculum. Ille autem rogabat eum dicens Flō pater. sed permane in loco isto. mulierem autē dimitte hinc. Noc em ex ineurisui inimici contigit. Quo audito senex sustinuit extendens et aggrauans conuersationē suam cum lachrymis donec rediret in pꝛem ordinem suum.

CIII

Frater ḋdā interrogauit senem dicēs. Si ꝓtigit hoiem in tentationē cadere ḋd fit ꝓpter eos q̄ scandalizanꝫ in eo. Et narrauit senex dicēs. Diacon⁹ ḋdā erat notatus in monasterio egypti. Dū aūt ḋdā curialis insecutionē iudicū patereꝫ. venit cū oī domo sua ad mōasteriū ⁊ coopante inimico q̄ incurrit diaconus ille in mulierē ei⁹. ⁊ facta est oīb⁹ fribꝫ ꝓfusio. Ille āt abyt ad q̄ndā senē ⁊ indicauit ei rē. Senex ꝓ habuit cellā interioꝛē occultā. Quā cuz vidisset diacon⁹ ille dixit. Sepeli me hic sic viuū. ⁊ nō indices cuiq̄. Et itrauit in obscuritatē illi⁹ celle ⁊ egit illic pniam ex fletu. Cōtigit āt vt post aliq̄tū tpis nō ascēderet aq̄ in flumie nili. Et cū oēs letanias facerent reuelatū est cuidā sctō. q̄ nili venerit diaconus q̄ absc̄sus est apud illū talē monachū nō ascēderet fluuius aqua. Qō cuz audisset ammirati sunt ⁊ venientes eiecerūt eū de loco i q̄ erat ⁊ oꝛauit ⁊ ascēdit aq̄ ⁊ q̄ aliq̄ scādalizati fuerāt edificati sunt. ⁊ postea in pnia eius glificauerūt deū.

CIIII

Duo frēs impugnati a fornicatōe abierunt ⁊ acceperūt vxoꝛes. Postea ꝓ dixerunt ad inuicē. Quid lucrati sumus q̄ deseruimus angelicū ordinem ⁊ venimus in ūmundiciā istā. ⁊ post hec in ignē toꝛmenti venturi sumus. Redeamus q̄ite. in heremū ⁊ agam⁹ de his q̄ ꝑsumpsimus pniam. Et venientes ad heremū rogauerūt pꝛes ⁊ susceperūt eos penitētes ⁊ ꝓfitentes ea q̄ gesserant. Et clauserūt eos annū integrū senes ⁊ ambob⁹ equalit ad pensum dabāt panes ⁊ ad mēsurā aquā. Erāt aūt visiōes ꝓsilles. ⁊ dū ꝓpletū fuisset tps pnie exierūt ⁊ viderunt pꝛes vnum pallidū ⁊ tristē nimis. alium vero clarū ⁊ robustum. Et mirati sunt qm̄ et cibum ⁊ potū equaliter acceperāt. Et interrogauerūt eum q̄ tristis ⁊ afflictus erat dicentes. Quid exercebas cū cogitatōibꝫ tuis i cellula tua. Et ille dixit. p malis q̄ feci q̄ penas in q̄s venturus erā in animo meo reuoluebam. ⁊ a timoꝛe adheserūt ossa mea carni mee. Interrogauerūt aūt ⁊ alium dicētes. Quid cogitabas in cella tua Et ille rñdit. Deo gr̄as referebā. q̄ eruit me de inq̄namētis hui⁹ mūdi ⁊ de futuri seculi penis. ⁊ reuocauit me ad hāc ꝓuersatōem angelicā. ⁊ remiscens dei mei letabar. Et dixerūt. Equalis est amboꝝ penitentia apud deū.

CV

Senex ꝗdã erat i sichi. q̃ cũ incurrsset egritudinẽ magnã fuiebãt ei frẽs. z vidẽs senex qz laborarẽt dixit. Uado i egyptũ vt nõ soluã frẽs istos. Et ỏt ei abbas Moyses. Nõ vadas qz in fornicationẽ incursurus es. Ille ãt ꝓtristat⁹ dicebat. Mortuũ est corp⁹ meũ z tu mihi ista dicis. Surgẽs ḡ abiit in egyptũ. Qỏ cũ audissent hoies circũq; habitãtes offerebãt ei mlta. Uenit etiã ad eũ ꝗdã ꝙgo fidelis volẽs obsequiũ suũ senj ifirmãti impẽdere. Et p⁹ aliqntulũ tp̃s cũ paululũ ỏ egritudie q̃ tenebat melj⁹ baomisset icurrit in eã z illa cõcepit. Interrogata ãt a vicinis loci vñ cõcepisset. illa rñdit. De hõ sene. Illi ãt ei nõ credebãt. Senex ꝙo dicebat. ego feci. sz custodite infantẽ quẽ paritura est. Que cuz genuisset puer z ablactatus fuisset tulit senex infantẽ i hũeros suos z die q̃ erat festiuitas in sichi occurrit ibi z itrauit i eccl'iam corã ml'titudie frat⁹. Illi aũt videtes cuz fleuerũt. q̃ dixit frib⁹. Uidetj infantẽ hũc filius est inobediẽtie. Cauete ḡ vos frẽs. qz in senectute hõ feci z orate p me. Et ꝓgens ad cellã suã ad initiũ ꝑme ꝑseuerationis sue reuersus est.

CVI

Solitari⁹ ꝗdã erat i iferioribꝰ ptib⁹ egypti. Hic erat notissim⁹ qz sol⁹ sedebat in cella in deserto loco. Et ecce iuxta oratoꝛz sathane ml'ier q̃dã ihonesta audiẽs de eo dicebat iuuenib⁹. qd vultj mihi dare z depono istũ solitariũ vr̃m. Illi ãt ꝓstituerũt certũ ꝗd daturi eẽnt ei. Que egressa vespere venit i cellã ei⁹ velut errans. z cũ pulsasset cellã egressus ẽ ille. z vidẽs illã turbat⁹ est dicẽs. Quõ huc veniſti. Illa ãt q̃si plorãs dicebat. Errãdo huc veni. Qui cũ mirati one viscer̃ mouere ꝛ itroduxit eã i atriolũ cellule sue. z ipe itrauit iteri⁹ in cellã z clausit. Et ecce ifelix illa clamauit di. Abba fere comedũt me hõ. Ille ãt itez turbat⁹ ẽ timẽs etiã iudiciũ dei dicebat. Uñ mihi venit hec ira. Et apiens ostiũ itroduxit eã itro Cepit ãt diabol⁹ velut sagittis stimulare coz ei⁹ i eã. Qui cũ itellexisset diaboli eẽ stimulos dicebat itra semetipz. Uie inimici tenebre sẽt filij⁹ ãt dei lux ẽ. Et surgẽs incẽdit lucernã. z cũ inflãmare ꝛ desiderio dicebat. qm̃ q talia agũt i tormẽta vadũt. Pro ba ḡ teipm ex hõ si potes sustiere ignẽ et nũ. z mittebat digitũ suũ in lucernã. Quẽ cuz incẽdisset ardẽs ñ sentiebat ꝓt nimiã flãma carnal'ꝭ cupie. Et ita faciẽs vsq; mãe incẽdit oẽs digitos suos. Illa ãt ifelix videẽs qỏ faciebat a tiore velut lapidea fctã est. Et veniẽtes mãe iuuenes q̃ eã miserãt ad mõachũ illũ dicebãt. Uenit huc ml'ier sero? Ille ãt dixit. Ecce vbi dormit. Et intrãtes iuenerũt eã mortuã. z cũ Abba mortua est. Tũc ille excitiẽs palliolũ suũ q̃ vtebat oñdit eis man⁹ suas di. Ecce ꝗd fecit mihi filia ista diaboli. pdidit oẽs digitos meos. Et narrans eis qỏ factũ fuerat. dicebat. scptũ est. Nõ reddes malũ p malo. Et faciẽs oratonem suscitauit eã. q̃ cõuersa caste se egit p residuũ tp̃s vite sue.

CVII

Frater ꝗdã impugnabat a fornicatõe. Cõtigit ãt vt veniret in vicũ q̃ndã egypti z vidẽs filiã sacerdotis paganoꝛ adamauit eã. Et dixit pr̃i eius. da mihi eã vxorẽ Ille aũt rñdẽs dixit. Nõ possum eã dare tibi nisi interrogauero deũ meũ. Et abiẽs ad demonẽ quẽ colebat dixit ei. Ecce monachus ꝗdã venit volẽs accipe filiã meã. do eã illi: Rñdẽs demon dixit. Si negat deũ suũ z baptismũ z ꝓpositũ monachi interroga eũ. Et veniẽs dixit ei. Nega deuz tuũ z baptismũ z ꝓpositũ mõachi z dabo tibi filiã meã. Ille ꝙo cõsensit. z statim vidit velut colũbã exire de ore suo z volare i celũ. Pergẽs aũt sacerdos ad demonẽ dixit Ecce pmisit se tria illa factuꝛ. Tũc rñdẽs diabol⁹ dixit ei. Nõ des ei filiã tuã in vxorẽ qz deus eius nõ recessit ab eo sz adhuc adiuuabit eũ. Et veniens sacerdos dixit fratri illi. Nõ possuz tibi eã dare. qz adhuc ds tu⁹ adiuuat te. z nõ recessit a te. Hec audiẽs frat⁹ dixit in semetipo. Si tãtã bonitatẽ oñdit de⁹ in me cũ ego infelix negauerim z ipm z baptismũ z ꝓpositũ monachi bon⁹ ãt de⁹ etiã sic malũ nũc vsq; adiuuat me. cur ego recedã ab eo. Et in semetipm reuersus recepit sobrietatẽ mẽtis. z venit in beremũ ad magnũ quendã senẽ z narrauit ei rem q̃ fuerat facta. Et rñdit ei senex. Sede mecuz in spelũca z ieiuna tres hebdomadas ꝓtinuas. et ego depcor deum p te. Et laborauit senex p fratre. z depcatus est dñm dicẽs. Obsecro te dñe da mihi aniam hãc z suscipe pniam eius. Et exaudiuit oratonẽ ei⁹ de⁹. z cũ impleta fuisset ꝓma hebdomada vẽit senex ad illũ fratrem z interrogauit eum dicens. Aliquid vidisti. Et rñdẽs frater dixit. Etiam vidi

colũbã sursuz ī altitudie celi ꝫ caput meũ volantẽ. Et rñdẽs senex dixit ei. Attẽde tibimetipi ⁊ depcare deũ itẽte. Scdo ꝓvenit iterꝫ senex ad frẽm ⁊ iterrogauit eũ dicẽs. vidisti aliqd. Et rñdit. vidi colũbã venientẽ iuxta caput meũ Et ꝑcepit ei senex dicẽs. Sobrⁱ esto mẽte ⁊ ora. Et cõpleta tertia hebdomada venit iterꝫ senex ⁊ iterrogauit eũ senex dicẽs. Ne aliqd plꝰ vidisti. Et rñdẽs ille dixit. Uidi columbã ꝙvenit ⁊ stetit supꝑ caput meũ ⁊ tetẽdi manum meã tenere eã. illa ãt surgẽs intrauit ī os meũ. Et gr̃as agẽs deo senex dixit fratri. Ecce suscepit ds pniaz tuã. deceto attẽde tibimetipi ⁊ esto solicitus. Et rñdens frat dixit Ecce amodo tecũ ero donec moriar

CVIII

Dicebat qdã ꝺ thebeis seniby q ipe eẽt filiꝰ sacerdotꝫ idoloꝝ. ⁊ cũ puerꝰ sederẽ i tẽplo ⁊ vidissem pzem meũ freqnt ingredi ⁊ sacrificia offerre idolo. sel occulte pꝰ ipm itrauī ⁊ vidi sathanã sedẽtẽ ⁊ oẽm militiã eiꝰ astãtẽ ei. ⁊ ecce vnꝰ de ꝓncipibꝫ eiꝰ veniens adorauit eũ. Cui diabolꝰ dixit. Uñ venis tu. Et ille rñdit. In illa puicia eram ⁊ suscitaui illic bella ⁊ ꝓturbatões plimas ⁊ effusiões sanguis faciẽs. ⁊ veni nũciare tibi. Et diabolꝰ iterrogauit. Jn qtũ tpis ꝫ fecisti. Et ille rñdit. In trigita diebꝫ Et diabolꝰ iussit eũ flagellari dicẽs. Tãto tpe ꝫ solũ fecisti. Et ecce aliꝰ veniẽs adorauit eũ ⁊ ipe dixit. Uñ venis tu. Et rñdit demon. Jn mari erã ⁊ suscitaui ꝓmotões ⁊ dimersi naues ⁊ mltos hoies occidẽs veni nũciare tibi. Et dixit ei diabolꝰ. Quãto tpe ꝫ fecisti. Et ille rñdit. Sunt dies vigiti. Et hũc silr iussit flagellari dicẽs. Quare i tantis diebꝫ ꝫ solũ fecisti Et tertiꝰ veniẽs adorabat eũ. Dixit aũt ⁊ huic. Et tu vñ venis Et rñdit. In illa ciuitate fuiz dũ ibi fierẽt nuptie excitaui lites ⁊ mltas effusiões sanguis feci. insupꝝ ipm spõsum occidi. ⁊ veni nũciare tibi. Et dixit ei. Jn qntꝫ diebꝫ ꝫ fecisti. ⁊ rñdit decẽ. Jussit ãt ⁊ hũc q moras fecerat flagellari. Uenit aũt ⁊ alt adorare eũ. ⁊ dixit ei. Uñ venis. Et rñdit. In heremo erã. ⁊ ecce. xl. ãni sũt q ipugno mõachũ ꝙndã ⁊ vir nocte vna ꝓualui vt facerẽ euz fornicari. Qđ diabolus audiẽs surrexit ⁊ osculatꝰ est eũ. ⁊ tollẽs coronã quã ipe habebat posuit ī capite eiꝰ ⁊ fecit eũ sibi ī vna sede ꝙsedere dicẽs. Magnã rẽ ⁊ fortẽ egisti. Et ꝫ ego cũ vidissem vel audissem dixi intra memetipm. Ualde magnus est ordo monachoꝝ. Et ita placuit deo saluteꝫ donare mihi ⁊ egressus sum ⁊ factus sum monachus.

CIX

Monachus qdã solitariꝰ antiquꝰ ⁊ in ꝓuersatiõe pficiẽs sedebat ī mõte in ptibꝫ antinoo: cuiꝰ ꝫbis ⁊ actu mltipficiebãt Et cũ talis eẽt: excitatꝰ est diabolꝰ ad inuidiã ꝫ eũ sic ⁊ ꝫ oẽs viros ꝓtutũ. Et imittit eiꝰ in aio cogitationẽ talẽ vt ei q in tali ꝓuersatiõe eẽt ñ deberet fuiri ab alio aut mistériũ exhiberi: sz magꝭ ꝺbere ipz alĩs mistrare. Si alĩs nõ exhiberet misteriũ saltẽ sibĩpi fuiret dicẽs. Uẽde g in ciuitate sportellas ꝙs facis ⁊ eme tibi q opus sunt. ⁊ reuertere ad locũ tuum ⁊ nulli sis onerosus Hoc ãt suggerebat antiquus hostis diabolus inuidẽs ꝺeti eiꝰ. ⁊ opportune vacationi eiꝰ ad deũ ⁊ vtilitati mltoꝝ. vndiqz eũ diabolus venari eũ ⁊ cape festinabat. Ille ꝓ tanꝫ bone cogitatiõi adꝺescẽs desciꝺit de monasterio suo. ⁊ q erat oĩby admirãdus ignotus tũ hmõi insidiãtis astutie notus aũt ⁊ famosus oĩby a qbꝫ videbaꝰ Exiens aũt cum nõ post multũ tps mulierẽ vidisset ꝓ incautela sua supplãtatus est. ⁊ incurrit in eã. Et veniẽs in desertũ locũ seqnte diabolo vestigia eius iuxta flumen cecidit. Et cogitans q gauisus est inimicus de ruina eius voluit seipm desperare qz spm̃ dñi ꝓtristauit. ⁊ sctõs angelos ⁊ venerabiles pzes q̃z multi etiã in ciuitatibꝫ habitãtes supgauerũt diabolũ. Et cũ nulli se hoꝝ facere silem posset ꝓtristabaꝰ valde ⁊ nõ recordabaꝰ qz deus est q tribuit ꝓtutẽ his q ad eum deuotissime ꝓuertunt. Et cecatus ⁊ nõ videẽs peccati sui curã voluit se in flumen iacrare vt pfectũ gaudiũ faceret inimico. Et multo em̃ animi dolore infirmatus est coꝛpe. ⁊ nisi postea mirificoꝛs deus auxiliũ ꝓstitisset ei ad pfectũ gaudiũ inimici sine pnia moꝛeꝛet. Flouissime aũt in se reuersus cogitauit maioꝛe laboꝛez in afflictõe pnie demõstrare ⁊ supplicare deo in fletu et planctu. Et ita rediꝭ ad monasteriũ suũ. Et dãnans ostiũ celle sue: sicut solet sup moꝛtuũ ita flebat supplicans deo Jeiunans aũt ⁊ vigilans cũ omni anxietate extenuauit coꝛpꝰ suũ. ⁊ nec sic satisfactum putabat animo suo. quia cõgrue penituisset. Fratribus autem sepe venientibus ad se sue vtilitatis causa ⁊ pulsantiby ostium ipe dicebat. nõ se agire posse dicẽs

Sacramẽto me ꝯstrinxi vnũ annũ deuo//te pniam agere. ſz orate p me. Nec ei inue niebat quõ ſe eis excuſaret. qm̃ illi ſcãdali zabãt. Fecitq; totũ annũ ieiunãs intẽte et deuote pniaz agẽs. Die ãt paſce nocte ipa nocte dñice reſurrectõis tollẽs lucernã no uãz faciẽs eã poſuit i cacabo nouo7 coopi ens de operculo a ſero ſurrexit ad oõnẽ di. Miſericor7s z miſerator deus q̃ et barba ros ſaluari vis z ad ꝓfitatis agnitõem ve//nire: ad te cõfugi fideliũ ſaluator miſerere mei. q7 plurimũ te eraacerbaui z inimicuz meũ gaudere feci. z ecce mortu9 ſuz obedi/ens ei. Tu dñe z ipis z his q̃ ſunt ſine mi/ſericordia miſeris. ſz z primis miſcẽaz im pẽdi p̃cipis miſerere hũilitati mee. Apud te ei nihil ipoſſibile eſt. qm̃ ſec9 ifernũ diſſi pata eſt ſic̃ puluis aia mea. Fac miſcõiaz q7 benign9 es z mifico7s figmẽto tuo. q̃ et corpa q̃ nõ ſunt i die reſurrectõis ſuſcita//turus es. Eraudi me dñe q7 defecit ſpũs me9 z infelix aia mea. tabefactũ eſt z corpus meũ qõ coinq̃naui. Jg̃ſce pctõri p̃ pniam duplex habẽti pctm̃ ex deſperatõe: viuifi ca me ꝯritũ. z igne tuo p̃cipe hãc lucernã accẽdi vt z ego accipiẽs fiduciã miſcõie z indulgẽtie tue reſiduũ tp̃s vite mee qõ mi bi donaueris mãdata tua cuſtodiã z a ti//more tuo nõ recedã. ſz deuote fuiã tibi am plius q̃ ꝓmo. Et h̃ in nocte ipa reſurrecti onis cũ multis lachrymis dicẽs ſurrexit vt videret ſi accenſa eẽt lucerna. Et diſtecto cacabo vidit q7 nõ eẽt accẽſa z cecidit ite/rũ in faciẽ ſuã rogãs dñm z dicens. Scio dñe q7 certamẽ factũ eſt vt coronarer. z nõ ſteti in pedib9 meis eligẽs magꝭ ꝑ carnis delectationẽ tormẽtis ipioz adici. pce q̃ mihi dñe Ecce ei itez ꝯfitebor tue bonita ti turpitudinẽ meã coram angelis tuis z co/rã iuſtꝭ oib9. z niſi q7 ſcãdalizari p̃nt etiã oi bus hoib9 ꝯfiterer. De9 miſere mei z vt ali os erudiã dñe viuifica me. Et ita trib9 vi//cib9 oraꝭ eraudit9 eſt. Et ſurgẽs inuenit lu//cernã clare ardentẽ. Et exultãs i ſpe ꝯfor tat9 ẽ in gaudio cordis admirãs ō gr̃a dei q7 et pctis ei9 idulſit z ſatiſfecit iuxta peti/tionẽ ei9 aiã eius z dicebat. Br̃as tibi ago dñe q7 etiã vite ſcli h9 idigno miſert9 es in magno z nouo ſigno h̃ fiduciaz tribuens. Parcis eĩ aiab9 mifico7s q̃s creaſti Jta ãt pſeuerãte eo i ꝯfeſſiõe illuxit dies z leta bat̃ in dño oblito corꝑali cibo. Jgnẽ autẽ lucerne illi9 toto tpe vite ſue ſuauit oleum ſubinde ſupfundẽs. z faciẽs deſup q̃ min9 extingueret̃. z ita rurſus diuin9 ſpũs habi/tauit in eo. Et factus eſt apud oẽs iſignis hũilitatẽ exhibẽs in ꝯfeſſiõe z gr̃aꝝactiõe dño cũ leticia. Cui etiã añ aliq̃t dies mor tis ſue reuelatũ eſt de trãſitu ſuo.

CX

Dicebãt de q̃dã p̃e q7 ſecularꝭ fuiſſet z poſtea q̃ ꝓuerſus eſt de ꝯcupiſcẽtia vxor9 ſue freq̃nt̃ ſtimulat9 eſt: z narrabat h̃ p̃ib9 Qui cũ vidiſſent q7 opari9 fuiſſet z maius faceret op9 q̃ ei dicebãt. ꝑponebãt ei q̃daz vt debilitaret̃ corꝑ eius ita vt nec ſurgere poſſet. Deo ãt diſpẽſante venit q̃dã p̃r vt applicaret in ſicru. Et cũ veniſſet ad cellã ei9 vidit eã aptã z ptrãſit admirãs quõ ne mo egreſſus eſt in occurſuz eius. Et reuer ſus pulſauit dicẽs. Ne forte frater q̃ in ea habitat infirmet̃. Et cũ pulſaret itrauit z inuenit eũ infirmũ z dt ei. Quid habes pat̃ Et narrauit ei dicẽs. Ego de ſeculari vi//ta ſum z ſolicitat me mõ inimicus i vxorẽ meã z narraui p̃ib9 z ipoſuerũt mihi ꝓuer ſatiõis onera diuerſa. z cũ obedienter im plere vellẽ ecce defeci. z tñ ſtimul9 creſcit. Audiẽs h̃ ſenex ꝓtriſtat9 eſt z dixit ei. Eq̃//dẽ p̃es vt potẽtes viri bñ impoſuerũt tibi onera q̃b9 gueris ſed ſi me paululũ audis iacta a te h̃ z ſume pax cibi in tpe ſuo z re collige vires tuas: z fac aliq̃ntũ opus dei. z iacta in dñm cogitationẽ tuã. qm̃ tuo la bore hãc rẽ nõ poteris ſupare. corpus eĩ nr̃m velut veſtimentũ eſt. Si igit̃ illud di ligẽter tractaueris ſtabit. ſi añt negleter/ illud putreſcit. Qui cũ audiſſet eũ fecit ita z intra paucos dies receſſit ab eo ſtimul9.

CXI

Venerũt aliq̃ fratres q̃dã greco7 vt darẽt ele moſynã i ciuitate oſtiatim z aſſumpſerũt iconomos eccl̃ie vt oñderẽt eis q̃ necitatẽ maiorẽ h̃ient. Jlli ãt duxerũt eos ad q̃n//dã leproſum z dederũt ei. Jlle ꝙ nolebat accipe dicens. Ecce modicas palmas ha beo q̃s operor z plectas facio z ex eis mã/duco panẽ. Et itez duxerũt eos ad cellã vnius vidue q̃ erat cũ filiab9 ſuis. Et cum pulſarent oſtiũ cucurrit filia eius ad oſtiũ nuda. Mater añt eius abierat ad q̃dam opus. erat eĩ candidatrix. Et dabãt filie eius veſtimentũ z numos. Illa ãt nolebat accipe dicẽs veniſſe matrem ſuã z dixiſſe ſibi. Eõfide q7 voluit deus z inueni op9 qõ faciã hodie vnde habeamus victũ noſtr.

Et cū veniſſz mr̄ ei⁹ rogabāt cā vt acciꝑet ꝛ noluit dicēs. Ego habeo ꝓcuratorē meū deū ꝛ vos vultſ eū tollere a me hodie. Illi āt cogſcētes fidē ei⁹ glificauerūt deū

CXII.

Narrauerūt senes de q̄dā ortulano q̄ laborāret ꝛ oēm laborē suū expēderet i elemosynā ꝛ tm̄ sibi retineret q̄tū ad victū si bi sufficeret. Postea ꝙ sathanas misit in cor ei⁹ dicēs. Collige tibi aliq̄ntā pecuniā ne cū senuerſ aut egrotaueris op⁹ habeas ad expensas. ꝛ collegit ꝛ ꝑplenit lagenā de numis. Cōtigit āt eū infirmari ꝛ putrefieri pedē ei⁹. ꝛ expēdit in medicos q̄ collectū fuerat. ꝛ nihil ei pdesse potuit. Postea ꝙ venit q̄dā de exptis medicis ꝛ dixit ei. Ni si icideris pedē tuū totū cor⁹ tuū putrefiet. Et ꝙstituerūt vt inciderēt ei pedē. Illa āt nocte redīēs i semetipm̄ ꝛ pniam agēs de his q̄ gessit ingemuit ꝛ fleuit dicēs. Deus esto opex meox ꝙpex dñe q̄ faciebā cū labore i horto ex q̄ paupib⁹ miſtrabaz. Et cū ꝟ dixisset astitit āgel⁹ dñi ꝛ dixit ei. Ubi st numi q̄s collegiſti. ꝛ vbi est spes tua ꝟ q̄ tractasti. Tūc itelligēs dixit. Peccaui dñe ignosce mihi ꝛ amodo ꝟ viterius nō faciā Tūc āgel⁹ dñi tetigit pedē ei⁹ ꝛ sanat⁹ ē statim. ꝛ surgēs mane abiit in agrū opari Ue nit q̄ medic⁹ ꝓm ꝙstitutū ꝑps cū ferramēt vt secaret pedē ei⁹. ꝛ dicūt ei. Exiit mane opari i agrū. Tūc admirat⁹ medic⁹ prexit i agrū vbi opabat ille ꝛ vidēs eū fodientē trā glorificauit deū q̄ reddidit ei sanitatē.

CXIII

Sctūs abbas anton⁹ cū sederet aliq̄n i heremo anim⁹ ei⁹ tediū ꝛ ꝑfusionē cogitationū icurrit. ꝛ dicebat ad dñm. Dñe volo salu⁹ fieri. ꝛ ñ me ꝑmittūt cogitatōes mee. q̄d faciā i hac tribulatiōe. quō salu⁹ ero. ꝛ modice assurgēs cepit foras ire. ꝛ vidit q̄n dā tāq̄s seipm̄ sedētē necnō ꝛ opantē. deīn de surgētē ab ope ꝛ orātē. ꝛ itex sedentē ꝛ plectā de palmis facientē. indē rursus ad oꝛoez surgētē. Erat āt āgel⁹ dñi missus ad corrept̄oem ꝛ cautelā dādā antonio. ꝛ audiuit vocē āgeli dicētis. Sic fac ꝛ saluus erſ. Ille āt ꝟ audito magnū gaudiū sūpsit atq̄ fiduciā.

CXIIII

Narrabāt de abbate Hilidion. q̄ cū bitaret aliq̄n cū duob⁹ discipul⁹ suis i finibus ꝓſaꝛ exierūt duo filij ipatorſ ꝓm ꝙsuetudinē i venatōz. ꝛ miserūt retia. Alōgū ꝓ milia q̄dragita vt q̄dcūq̄s itra retia ꝛ tentū occiderēt Inuēt⁹ est āt senex cū duobus discipulis suis itra rete. Et cū vidiſſent eū pilosum ꝛ terribilē aspectu āmirati sunt ꝛ dixerūt ei. Nō es an spūs aliq̄s dic nob⁹. Et dixit eis. Nō sū pctōr ꝛ etiā flere pcta mea ꝛ adoro iesum chm̄ filiū dei vi ui. Illi āt dixerūt ei. Nō est ali⁹ de⁹ nisi sol ꝛ ignis ꝛ aqua. ipos adora ꝛ sacrifica eis. Et ille rñdit. Ista creature sūt ꝛ erratis. ſz obsecro vos ꝑuertimi ꝛ agnoscite vex deum q̄ ꝛ ista creauit ꝛ cetera oīa. Illi āt derīdētes dixerūt. Condēnatū ꝛ crucifixum dicis eē vex deū. Et rñdit. Etiā ipm̄ q̄ crucifixit pctm̄ ꝛ q̄ occidit mortē. hūc dico verū deū eē. Illi āt tā ipi q̄ fratrib⁹ q̄ cum eo exierāt inferētes tormēta cogebāt eos sacrificare. Et duos q̄dē frēs post plurima tormēta decapitauerūt. senē aūt diebꝰ mltis torq̄bant. Postea ꝙ statuerūt eum in q̄dā locū ꝛ sagittabāt in eū q̄si ad signuz. vnus a dorso. alius a pectore. Senex aūt dixit eis. Qm̄ facti estis in ꝙsensuz vnū vt effundatis sanguinē ꝟnocentē crastino in momēto hac hora q̄ modo est sine filijs remanebit mr̄ vra. ꝛ ꝓuabit affectu vro. ꝛ sagittis ꝓprijs sanguinē vr̄m inuicē effundetis. Illi aūt sublannātes ꝙba eius exierūt in crastino vt venarent. Et ꝓtigit vt euaderet de rete eox vnus ceruus. ꝛ ascendentes eos ꝛ currebāt vt cōphēderēt eū. Qui cū iactassent sagittas post ipm̄ inuicē sibi in cor dederūt. ꝛ mortui sunt iuxta verbū q̄ ꝑdixerat senex.

CXV

Senex q̄dā sedebat in heremo q̄ longe habebat aquā a cella sua. xij. miliaria. vbi dum semel ire haurire aquam defecit ꝛ dixit. Quid necesse est vt hūc laborē patiar venio ꝛ habita bo circa aquam hāc. Et cū hoc dixisset cōuersus est ꝛ vidit quendaz sequentē se et numerantē vestigia sua. Interrogauit autē eum dicens. Quis es tu. Et dixit. Angelus domini sum. et missus suz numerare vestigia tua. ꝛ dare tibi mercedem. Q̄ cuz audisset senex forti animo factus est ꝑmptior. ꝛ adhuc longius posuit cellam suā ab illa aqua q̄nq̄z miliaria.

CXVI

Frater q̄dā erat in ogregatōe inq̄etus ꝛ freq̄nter mouebat ad irā. Dixit ḡ i semetipo. Uado ꝛ solus habito alicubi. ꝛ cū nō habuero cū quo dicā vel audiā ero q̄etus ꝛ quiescet a me passio ire. Egrediēs ergo

manebat i spelūca solꝰ. Una ãt die ipleuit sibi suriscula ãq ꝛ posuit sup trã. Contigit ãt vt subito ꝓsaret. ille ãt scdo ꝛ tertio iple nit eã ꝛ rursus ꝓsata est. q̃ ꝓmotꝰ furore te/ nuit vasculū ipm ꝛ fregit illō. Jn se ãt re// uersus cogñit qꝛ ab eodē demõe ira cũ die sit illusꝰ. ꝛ dixit. Ecce solꝰ sũ ꝛ vicit me. Re uertar g̃ i ꝯgregatõez qꝛ vbiq; labore ꝛ pa tiẽtia opꝰ ẽ maxie adiutorio dei. ꝛ surgẽs reuersus est i locũ suũ.

CXVII.

Senex q̃dã erat i thebaida sedẽs i spe/ lũca ꝛ hũit q̃ndã discipulũ ꝓbatũ. Cõsue// tudo aũt erat vt senex vespe doceret disci pulũ ꝛ ꝓmoneret eũ sq̃ eẽnt aie ꝑfuꝛa. Post ãmonitõz faciebãt oꝛonẽ ꝛ dimittebat eũ dormire Cõtigit ãt laicos q̃sdã religiosos sciẽtes mltã abstinẽtiã senis venire ad eũ. ꝛ cũ ꝓsolatꝰ fuissz eos discesserꝛt. Et postq̃ discesserũt: sedit itex senex vespe pꝰ missas ſm ꝓsuetudinẽ ãmonẽs illũ frẽm ꝛ instru// ens eũ. ꝛ cũ loq̃ret ꝑ quatꝰ est somno. Frater ãt sustinebat donec excitaret senex ꝛ face/ ret ei ſm ꝓsuetudinẽ oꝛoez. Cũ ꝑ nõ euigi lãte sene diu sederet. discipulus illiꝰ cõpul sus ẽ cogitationũ suaꝝ molestia vt recede ret ꝛ dormiret. Qui extoꝛq̃ns sibi restitit cogitatõi ꝛ resedit. Itex ãt ꝓpellebaꝫ so// mno ꝛ nõ abũt. Silr factũ ẽ vsq; ad septi// es ꝛ restitit sp aio suo. ꝓꝫ ia media nocte trãsacta euigilauit senex ꝛ iuenit eũ assistẽ tẽ sibi ꝛ dixit ei. Usq; q̃ nõ discessisti. Et il// le rñdit. Nõ qꝛ ñ dimiseras me pr̃. Et se// nex dixit. Et q̃re me nõ excitasti. Et rñdit Nõ ꝑ sũpsi pulsare ne te ꝓtribularẽ. Sur/ gẽtes ãt cepert facere maturias. Et pꝰ ma turias q; finẽ dumsit senex discipl'm. Qui cũ sederet solꝰ factꝰ ẽ i excessu mẽt). ꝛ ecce q̃dã oñdebat ei locũ gl'osũ ꝛ sedẽ in eo. ꝛ sup se/ dẽ coꝛonas. Jnꝛogabat ãt illũ q̃ ei ꝫ oñ// debat dicẽs. Eu' sc ꝫ. Et ille dicebat. Di// scipl'i tui. ꝛ locũ q̃dẽ ꝛ sedẽ ꝑ ꝑuersatõe sua donauit ei deꝰ. has ãt septẽ coꝛonas nocte ista ꝓmeruit. Hec audiẽs senex mratꝰ ẽ ꝛ tremefactus vocauit discipulũ ꝛ dixit ei. Dic mihi q̃d fecisti nocte ista. Ait ille. Jg̃// sce mihi pr̃ qꝛ nihil feci. Senex aũt existi// mãs qꝛ hũliãdo se ñ ꝓfiret. dixit ei. Credo nõ q̃esco nisi diceris mihi q̃d fecisti. vl q̃d cogitasti nocte hac Frat ãt nihil sibi ꝓsciꝰ q̃d egisset ñ iueniebat q̃d diceret Dicebat ãt seni. Jg̃sce mihi pr̃ qꝛ nihil feci. nisi tm ꝫ q; cõpulsus motu cogitationũ meaꝝ vt discederẽ ꝛ dormirẽ septies. sz qꝛ a te ñ di// missus ſm ꝓsuetudinẽ nõ recessi. Audiẽs aũt ꝫ senex stati intellexit. qꝛ q̃tiẽs q̃s resi// stit cogitatõi sue totiẽs coꝛonaꝝ a deo. Et fratri q̃dẽ huic nihil hoꝝ dixit cã vtilitaꝫ sue. sz aliꝭ narrauit ꝫ spũalibꝫ fribꝫ. vt di// scamꝰ qꝛ ꝛ ꝑ quis cogitatõibꝫ nobꝭ deꝰ coꝛo nas tribuit Bonũ est g̃ vt extoꝛq̃at sibi ꝑ bõ i oi re ꝓꝑ deũ. Etem scptũ est. Regnuꝫ celoꝝ vim patit. ꝛ violẽti diripiũt illud

CXVIII

Egrotauit aliq̃ senex q̃daꝝ q̃ solitariꝰ habitabat. ꝛ qꝛ nõ habuit q̃ ei seruiret. sur gebat ꝛ q̃dcũq; inuenisset in cella sua mã// ducabat. Et dũ ꝑ aliq̃t dies ista facerꝝ ne mo veniebat ad visitatiõem eiꝰ. Trãsactꝭ aũt triginta dieb' ꝛ nullo veniẽte ad eũ mi sit dñs angelũ suũ q̃ ministraret ei. Et cũ fecisset septẽ dies recordati sunt fratres ꝛ dixerunt ad inuicẽ. Eamus ꝛ videam' ne forte infirmet ille senex. Cũ aũt venissent ꝛ pulsassent discessit angelus ab eo. Senex aũt de intro clamabat. Discedite hinc fra tres. Jlli ꝓo leuãtes a cardine ostiũ itra// uerũt ꝛ interrogauerũt eũ quare clamaue rit. Et ille dixit. Quia trigita dies habui laboꝛãs in infirmitate meaꝝ nemo me vi// sitauit. Ecce iam septẽ dies sunt ex q̃ dñs angelũ suũ misit mũstrare mihi. Qui cum venissetis recessit a me. Et hec dicẽs dor// miuit in pace. Patres autẽ valde miran sunt ꝛ glorificauerũt deũ dicentes. qꝛ non dereliquit dñs sperantes in se.

CXIX

Dicebãt de abbate Anastasio quia ha// buerit codicẽ in membꝛanis valentẽ soli// dos decẽ ꝛ octo. Continebat aũt vetus ꝛ nouũ testamentũ. Et positus erat codex iste in eccl'ia vt q̃cunq; vellet de fratribꝫ le geret. Supueniens aũt q̃dam frater pere grinus applicuit ad senem. Et vt vidit co// dicẽ illum ꝯcupiuit eũ. ꝛ furatus est eum ꝛ exiuit atq; discessit. Senex aũt nõ est secu tus post ipm vt cõphẽderet eum. vtpote q̃ intellexerat qõ fecisset. Jlle autẽ ꝑgens in ciuitatẽ querebat cui venderet eum. Et cũ inueniss et q̃ volebat eum cõparare. ce// pit sedecim solidos prꝛecũ ipius postula// re. Jlle ꝓo volẽs eũ cõparare dixit ei. Da mihi ꝓmo vt oñdam eũ. ꝛ sic tibi pcũ da// bo. Dedit g̃ illi codicẽ ad oñendũ. Quez accipiẽs ille qui emere cupiebat attulit eũ ad abbatẽ Anastasiũ vt ꝓbaret si bonꝰ eẽt codex aut si tãtũ valeret. Dixerat eñ ei ex

ñtitatē quā vēditor postulabat. z dixit ei senex. Eme eū qz bonꝰ ē coder: z valz pciuz qđ dixit tibi. Ille āt veniēs dixit vēditori alit nō sic audierat a sene dicēs. Ecce ostē di eū abbati Anastasio: z dixit mihi: qz mlt tū ē: z nō valz ñtū dixisti. Ille āt ꝑ audiēs dixit ei. Nihil aliđ dixit tibi senex: z rñdit. nihil. Tūc dic ei. Jā nolo vēdere eū. Lōpū ct⁹ ꝗ vēit ad senē pnīaz agēs z rogabat eū vt recipet suū codicē. senex aūt nolebat accipe eū. Tūc dixit ei ff. qz si ñ ꝛcipis eū nō possū secur⁹ eē. Lui senex. Si nō potes secur⁹ eē nisi recipiā eū: ecce recipio illū. Et remāsit frat ille apđ eū vsqz ad exitū suū: p ficiēs de senis patiētia.

CXX

Venert aliqñ latrōes ī mōasteriū cuiusdā senis: z dixert ad eū. Oīa ꝗ ī cella tua sē tollere venim⁹. Et ille dixit. ñtū vob vidz filij tollite. Tulert ꝗ qđcūqz iuenerūt ī cella z abiert. Obliti sūt aūt ibi sacellū ꝗ erat abscōsus ī cella. Senex ꝓo tollēs eū secut⁹ ē p⁹ eos clamās z dī. Filij tollite qđ oblit⁹ est ī cella. Illi ꝓo admirātes patiētiaz senis reuocauerūt z restituert ola ī cellam ipi⁹. z pnīam egerūt oēs ad iuicē dicētes Hic ꝓe hō dei est

CXXI

Dicebāt qđā senū ꝙ audierīt ab aliqb⁹ virꝭ sctis iuenes eē ꝗ ducatū ꝓbeāt senibus ī hac vita. Et narrauerūt dicentes. qz erat qđā senex ebriosus z opabat vnā mattā ī die z vēdebat eā ī vicino vico: z bibebat qđ accipiebat ō ꝓcio ei⁹. Postea ꝓo vēit ad eū vn⁹ ff z manebat cū ipo: ꝗ silr opabat z ipe mattā vnā. Tollebat āt eā senex z vēdebat. ambarūqz mattaz ꝓciū expēdebat ī vino. illi āt afferebat tm panē ad sero. Et cū triēnio iugit fecisz nihil locut⁹ ē ff ille. ꝙ ꝗ ꝓo dixit ff ille ī semetipo. Ecce nud⁹ sū z panē cū egestate comedo. surgā ꝗ z discedā hīc. Itez āt cogitauit ī semetipo dī. Ubi habeo ire: sedeo ego ꝗ ꝙt deū in hac vita cōi. Et statim apparuit ei āgel⁹ dñi dicēs. Nō discedas: veniem⁹ ei cras ad te. Et rogauit ff senē illum ipa die dī. Nō discedas hīc alicubi: qz veniūt hodie mei tollere me Lū ꝗ fcā fuisz hora ꝗ solebat senex descēdere ad vicū dixit ffi. Nō veniūt hodie fili. iā ei tarde ē. Et ille dixit ei modis oīb⁹ qz veniūt. Et dū cū eo loqret dormiuit in pace Senex aūt flebat dī. Heu me fili qz multis annis sub negligētia viuo. tu aūt ī paruo tpe saluā fecisti p patiētiā aniaz tuā. Et ex illo die fact⁹ est senex sobz⁹ et ꝓbatus

CXXII

Dicebāt ō qđā ffe ꝗ seni cuidā vicin⁹ erat qz ingrediebat z rapiebat qcqđ senex habebat ī cella sua: z nō obiurgabat eū sz extorꝗbat sibi pl⁹ solito māib⁹ opari dicēs. Ere do op⁹ habeo ffe isto: z exigebat a se maiorē solito laborē z astrīgebat vētrē suū. vt cū idigētia comederet panē. Lū āt mori cepisset senex ille circūstetert oēs frēs: z respiciēs ī eū ꝗ furebat dic ei. Jūge te huc ad me: z tenuit eū z osculat⁹ ē man⁹ ei⁹ dī. Bras ago māib⁹ ist frēs: qz ꝙt ipas vado ad regna celoz. Ille āt cōpūct⁹ z pnīam agēs fact⁹ ē etiā ipe ꝓbat⁹ mōach⁹ exēplū sumēs ō actibus magni illi⁹ senis.

CXXIII

Narrauit qđā fratꝛ dicēs: qz cū essez in oxirintho venert ibi paupes ī vespe sabbatiꝭ accipent agapē. Et dormiētib⁹ eis erat ibi qđā hñs tm mō mattā c⁹ medietatē sibi subtmittebat: medietatē ꝓo coopiebat. erat em ibi validū frig⁹: z cū exissez ad vrīnā audiui vnū murmurantē z gemētē ō frigore z ꝓsolabat semetipm dī. Bras ago tibi dñe. Quāti sūt mō diuites ī custodia ꝗ etiā ī ferro sedēt. aut pedes hūt ī ligno ꝓstrictos ꝗ nec qz vrīnā suā libere faciūt. ego āt velut impator sū extendēs pedes meos z vbi volo ambulo. Hec illo dicēte ego stabā audiēs ꝓba ei⁹. Ingrediēs āt narraui frīb⁹ z audiētes multū edificati sūt.

CXXIIII

Quidā secl'arꝭ erat adolescēs hñs pīez z desiderabat fieri mōach⁹. Et dū ml'tū supplicaret pī suo vt dimitteret eū ꝙuerti: nō acqescebat. postmodū rogat⁹ a fidelib⁹ amicis vir acqeuit. z egressus ff ille adolescēs introiuit monasteriū: z fact⁹ monach⁹ cepit oē op⁹ monasteriꝭ ꝓfecte ꝓficere z ieunare quotidie. Cepit etiā z biduanas abstinere: silr aūt semel in hebdomada reficere: videbat eū abbas suus z mirabat: z bñdicebat dñm in abstinētia z labore ipi⁹. Lōtigit aūt post aliqđ tpis cepit frater ipe supplicare abbati suo dicēs. Rogo te abba vt dimittas me z vadā in heremū. Dic ei abbas Fili Noli ꝗ cogitare: nō potes sufferre talē laborē ꝙt tentatiōes diaboli z ꝓsutias ei⁹. Et si ꝙtigerit tibi tentatio nō inuenies ibi ꝗ te ꝙsolet a ꝓturbatiōe inimici ꝗ tibi illata fuerit. Ille āt cepit ampli⁹ rogare vt eū ꝓmittet abire. Uidēs āt abbas ei⁹ qz eū retinere ñ potat fcā oronē dimisit eū. Post modū dic abbati suo. Rogo te abbavt ꝓcedas mihi ꝗ oñdat iter ꝗ ꝓgere debeā: z or-

dinauit cū eo duos monachos: ⁊ abierūt cū eo. Ambulantibusq; eis p heremū vnā die ⁊ alterā defecerūt p estu. ⁊ pūcientes se ī terrā iacebāt: ⁊ soporati modico somno: ecce aq̄la venit: pcutiensq; eos alis suis p̄cessit pcul ⁊ sedit in terra: ⁊ euigilantes aq̄lā viderūt ⁊ dixerūt ei. Ecce angel⁹ tu⁹ surge et seq̄re eū. Et surgēs valedicensq; frib⁹ seq̄bat eā: ⁊ venit vbi stabat aquila ipsa. Que mox surgens volauit vsq; ad vnū stadiū et iterū sedit. Sil'r seq̄bat eā frater ille: ⁊ iterū volauit ⁊ sedit nō longe. Factū ꝙ est h̄ per horas tres. Postmodū aūt dū sequeret eā diuertit ipsa aq̄la in dexterā partē seq̄ntē se ⁊ nō cōparuit. Frater ꝙ nihilomin⁹ seq̄bat eam: ⁊ respiciēs vidit arbores palmar. ⁊ fontē aq̄ ⁊ spelunc̄: ⁊ dixit. Ecce loc⁹ quē mihi parauit dn̄s. Et ingressus cepit sedere in ea sumens cibū dactylor: et de fonte aquę bibens. Et fecit p̄dictus frater ibidē annos sex neminē videns. Et ecce vna die venit ad eū diabolus in similitudine cuiusdam abbatis seniorꝭ hn̄s vultū terribilē. Videns aūt eū frater ille timuit: ⁊ p̄cidēs in orationē surrexit ⁊ dicit ei diabol⁹. Orem⁹ iterū frater: ⁊ surgentes dixit diabol⁹. Quāt tū tpis habes hic? Et rn̄dit. Habeo sex annos. Dicit ei demon. Ecce te vicinū habui ⁊ nō potui cognoscere nisi aū dies q̄tuor q⁹ hic habitares: ⁊ ego nō lōgius a te habeo monasteriū: ⁊ ecce anni sunt vndecim q⁹ ō monasterio nō exiui nisi hodie: q⁹ cognoui q⁹ hic mihi ī vicino habitares: ⁊ cogitaui mecū dicens. Vadam ad hoiem dei illū: et cū eo ꝙferā qđ potest. pdesse salutī aīe mee: ⁊ hoc dico frater q⁹ nihil. pficimus sedētes in cellis istis q⁹ cor.p⁹ ⁊ sanguinē christi nō pcipim⁹: ⁊ timeo ne efficiamur exteri ab eo si nos ab hoc mysterio elōgauerim⁹. Sed tibi dico fr: ecce hinc trib⁹ miliarib⁹ ē monasteriū habēs p̄sbyter. eam⁹ g̃ dn̄ico die aut post duas hebdomadas ⁊ accipiam⁹ corpus ⁊ sanguinē christi ⁊ reuertamur ad cellas nr̄as. Placuit fratri illa suasio diabolica: ⁊ veniente die dn̄ico ecce diabolus venit ⁊ dicit. Veniamus q⁹ hora est. Et ex euntes p̄terierūt ad p̄dictū monasteriū vbi ille pbr erat: ⁊ ingressi in monasteriū miserūt se in orationē: ⁊ exurgens ab orōne frater ille respiciens nō inuenit qui adduxerat eū ibi: ⁊ dixit: Ubi putas p̄rexit. Num ad cōmune necessariū ambulauit? ⁊ cū diu sustineret nō venit. Postmodū aūt exiens foras requirebat eū: ⁊ cū nō reperisset dicit ad fratres loci illius interrogās eos. Ubi est abbas senex ille qui mecū ingressus est in ecclesiam. Et dicūt ei. Nos neminē vidimus alium nisi te tm̄. Tūc cognouit frater ille q⁹ demon fuisset: ⁊ dixit. Uide cū qua argutia diabolus eiecit me de cella: sed tm̄ nō penitet me: q⁹ ad opus bonū veni. Per cipio corpus ⁊ sanguinem christi ⁊ sic reuertar in cellam meā. Et post missas volentē reuerti tenuit eū abbas monasteriī illi⁹ dicens. Nisi refeceris nō dimittemus te. Et cū p̄cepisset cibū ⁊ regredi vellet in cellā suā ecce iterū venit diabolus in similitudie cuiusdā ignotis secularis: ⁊ cepit eū respicere a summo capite vsq; ad pedes ⁊ dicere: ip̄e est iste: nō est hic: et cepit eū cōsiderare. Et dixit ei frater. Quē sic respicis. At ille ait. Puto nō me cognoscis. Tū post tantū tempus quō me habes cognoscere. Ego sum vicinus patris tui filius illi⁹. Quō aūt nō est dictus pater tuus tali nomie: sic et mater tua tale nomē nō habuit: et tu sic nō vocaris: et mancipia illa et illa sic nō sūt dicta Pater ꝙ tua et sor.or tua aū tres anni mortue sunt. Pater aūt tu⁹ modo defunctus est: et te fecit heredē dicēs. Cui habeo dimittere substantiā meā nisi filio meo viro sancto q̄ relinq̄t seculū ⁊ abīt post deū. Ipsi dimitto oīa bona mea. Modo aūt qui timet deū et scit vbi est dicat et veniēs distrahat ⁊ eroget ea pauperibus p anima mea et sua. Et preterunt multi requirētes te et minime inuenerūt. Ego aūt veniēs ex occasiōe ꝓpter q̄dā opus h̄ cognoui esse. Un̄ nō facias moras sed veni ⁊ vende oia et fac fm volūtatē patris tui. Rn̄dens frater ille dixit. Non necesse habeo reuerti ad seculū. Dicit ei Diabolus. Si nō veneris et deperierit suba illa: in ꝓspectu dei tui ex inde reddes rōnem. Quid em̄ mali tibi dico vt venias ⁊ eroges eas pauperib⁹ ⁊ egenis quō bonus dispensator vt nō a meretricibus ⁊ male viuentib⁹ extricet q⁹ pauperib⁹ dimissum est. Aut q̄d onerosum est vt venias ⁊ facias elemosynas fm volūtatem patris tui p anima eius: ne bona sudore ei⁹ pta quor. tu heres ꝓstitutus es ī manus dissipator. puenīat ⁊ postea reuertar ī cellā tuā. Quid mīra: suadēs frēm deposuit in seculū ⁊ veniens cū eo vsq; ad ciuitatē relinq̄t eū. Voluit aūt frater ille īgredi in domū p̄ris sui. ⁊ cū defūcto eo ⁊ ecce ipe

pr̃ ei⁹ viu⁹ egrediebat̃, et videṡ eũ nõ cog⁹ uit, Et ait ad eũ, ꝺs es tu? Ipe ꝓ turbat⁹ nihil potat rñdere, Et cepit eũ iterat̃ ꝓbis pr̃ ei⁹ interrogare vñ ess̃, Tũc ꝺfusus dixit ei, Ego sũ fili⁹ tu⁹, Et ait illi, Ut q̃d reuer⁹ sus es, Qui erubescẽs dicere qꝺ ver erat dixit, Charitas tua me fecit reuerti: qr̃ desi derabã te: r remãsit ibi, Et post aliq̃ntũ tẽ por̃ ĩcurrit fornicatõez, r mult̃ supplicꝫs afflict⁹ a pr̃e suo ifelix ipe aliquã ñ egit pe⁹ nitẽtiã: s̃ remãsit i secl'o

CXXV

Uenit abbas Machari⁹ maior ad ab⁹ batẽ Antoniũ ĩ mõtẽ, r cũ pulsaret ostium exiuit ad eum: r dixit ei, Tu quis es? Et ait, Ego sum Machari⁹, r claudẽs ostiuz itroyt r dimisit eũ foz̃, Et cũ vidiss̃ postea patiaz ei⁹ apuit ei, r gaudẽs dicebat ei Vl' tũ tps ẽ ex q̃ te desiderabã audiẽs de te, Et exhibẽs ei hospitalitatẽ refecit eũ, erat eĩ fessus ꝺ ml'to labore, Uespe ãt facto ifudit sibi abbas Antoni⁹ modicas palmas: r di⁹ xit ei abbas Machari⁹, Da mihi vt̃ ego infũdã qꝺ operer, Ille aũt dixit ei, Nõ ha beo pl⁹ Et faciẽs fasciculuz maiorẽ ifudit eũ, r sedẽtes a sero r colloq̃ntes ꝺ vtilitate aĩa⁹ faciebãt plectã: r ipa plecta p feneſtrã descẽdebat i spelũcã, r ingrediẽs mane san ct⁹ Antoni⁹ vidit collectõez plectaz abba tis macharij: r admirat⁹ ẽ, r oscũlãs ma⁹ nus eius dicebat, Multa virtus de mani bus istis egreditur

CXXVI

Frat̃ q̃dã icidẽs ĩ tẽtatõez tribulãdo p⁹ didit regulã mõachi, r cũ iteꝛ vellet obſuã tie reglar̃ sibi dare ꝓncipia a tribulatõe ĩ⁹ pediebat̃ r dicebat ĩ seipo, qñ hẽo me ita ĩ uẽire sic aliq̃n erã, r deficiẽs aĩo nõ ꝓuale bat vl' ĩchoare o⁹ mõachi', Ueniẽs ãt ad q̃ndã senẽ narrauit ei q̃ agebãt circa ipm, Senex ãt audiẽs ea ꝺ qꝺ affligebat̃: adhi buit ei tale exẽplũ dicẽs, Nõ q̃dã hũit pos⁹ sessiõez: r ꝺ negligẽtia ei⁹ ĩ sentes redacta ẽ r r̃pleta ẽ tribul' r spinis, Uisũ ẽ ãt ei post ea vt excoleret eã: r dixit filio suo, Uade r purga agros possessiõis illi⁹, Et vẽit fili⁹ vt purgaret, Qui cũ r̃sperisz vidit ml'titu dinẽ tribuloz r spinaz icreuisse: r deficiẽs aĩo dixit ĩ seipo, qñ hẽo hec oĩa eradicare r purgare, r ꝓpiciẽs se ĩ trã cepit dormire, ß ãt fec̃ ml'z dieb⁹, P⁹ ß vẽit pr̃ ei⁹ vt videret qꝺ fecerat, r inuenit eũ nihil opatũ, r dixit ei, q̃re vsq; mõ nihil fecisti, Et dixit iuuẽis ille pr̃i suo, Uox vt vẽiebã opari pr̃ cũ vi disem multitudinẽ hãc spinaz r tribuloz reuocabar ab assũptiõe laboz̃ r a tribula⁹ tiõe, ꝓpiciebã me in terrã r dormiebã, Tunc dixit ei pr̃ su⁹ Fili ad mẽsurã latitudis q̃ ia cẽs terrã occupas p dies sing'los opare, et ita paulatĩ ꝓficiet opus tuũ r tu pusillani mis ñ efficier̃ Qꝺ cũ audiss̃ iuuẽis fec̃ sic r ĩ quo tpe purgata ẽ r exculta possessio ei⁹ Ita g̃ r tu fr̃ paulatĩ opare r nõ deficies r ꝺs p gr̃am suã restituet te iteꝛ prioꝛi ordini tuo Hoc audito fr̃ ille abyt r cũ patia sedẽs efficiebat sic̃ edoct⁹ fuerat a sene, Et sic in ueniens requiẽ ꝓmouebat̃ p dñm chr̃m,

CXXVII

Audiuit aliq̃n iudex puincie de abbate Moyse r prexit in sichi vt videret eu⁹, Et nũciauerũt seni de aduẽtu ei⁹: r surrexit⁹ vt fugeret in paludẽ, Et occurrit ei iudex ille cũ suis r interrogauit eũ dicens, Dic nob senex vbi est cella abbatis Moysi, Et dixit eis, Quid vultis eũ inq̃rere, Nõ fatu⁹ ẽ et hereticus, Et veniens iudex ad eccl'iam di xit clericis, Ego audiẽs de abbate Moy se veni vt viderem eũ: r ecce occurrit nob se nex pgẽs in egyptũ r interrogauim⁹ eũ vbi est cella abbatis moysi Et dixit nob: q̃d eũ q̃ritis fatu⁹ est et heretic⁹, Audiẽtes autẽ clerici ꝓtristati sunt dicentes: q̃lis erat se⁹ nex ille q̃ hec de sancto hoie locut⁹ ẽ ad vos Et illi dixerunt, Senex vetustissimis ve⁹ stimentis vtens longus r niger, Et illi di⁹ xerunt, Ipe est abbas Moyses: r qr̃ nolu it videri a vob' iõ hec vob ipse de se dixit, Et multũ edificatus iudex discessit,

CXXVIII

Audiuit aliq̃n abbas Antoni⁹ de q̃dã iuuene monacho qr̃ signũ q̃ddã hmõi fece⁹ rit in via, Cũ vidiss̃ q̃sdã senes iter agẽtes r labozãtes in ambulãdo: onagr̃ iussit vt venirẽt r portarẽt eos donec puenirẽt ad se Illi aũt senes idicauerũt ß abbati antonio, Dixit ãt abbas Antoni⁹, Uidet mihi mo⁹ nach⁹ ille silis eẽ naui onuste oĩb⁹ bonis ꝺ q̃ incertũ est vt̃ puenire possit ad portuz, Et post aliq̃ntũ tps cepit abbas Antoni⁹ flere r trahere sibi capillos r lugere Quod cũ vidissent discipuli eius dicunt ei, Quid ploras abba, Et rñdit senex, Magna colũ na ecclesie cecidit mõ, Dicebat aũt ß ꝺ mo nacho illo iuuene, r adiecit dicens, Uenite ambulate ad eũ r videte qꝺ factũ est, Per⁹ rexerunt ergo discipuli eius: r inuenerunt monachũ illũ supra mattã sedentẽ r flentem

pctm̃ qđ fecerat. Uidēs ãt discipl'os senis ait illis. Dicite seni vt oret deū vt decē tm̃ dies det mihi inducias ꝛ spero me satisfactuꝝ. Qui q̃dē intra q̃nq̃ dies defunct⁹ est.

CXXIX

Quadã vice iudex q̃dã venit videre abbatē symeonē ꝛ p̄cedētes clerici dixerūt ei. Abba parat⁹ esto q⁹ iudex audiēs de te venit vt b̃ndicat a te. Et ille ait Etiã ego me ꝓpabo. ꝛ coopiens se saccū suū ꝛ tollēs ī manu sua panē ꝛ caseū sedit i egressu celle sue ꝛ cepit mãducare Uenit g̃ iudex cū officio suo ꝛ videtes eū spreuert dicentes. Hic est monachus solitarius de quo talia audiebam⁹: ꝛ statim recesserūt ꝛ reuersi sūt ad se.

CXXX

Dixit abbas cassian⁹. q⁹ venit frat q̃dã ad abbatē serapionē: ꝛ hortabat eū senex vt sm̃ morē oꝛōem faceret. Ille aūt dicens se peccatorē ꝛ ipius monachi habitu indignū nō acq̃escebat Uoluit etiã pedes lauare ei⁹: ꝛ eisdē itez ꝓbis vsus nō acq̃escebat. Fecit aūt illū gustare: ꝛ cū gustarēt cepit senex i charitate monere eū dicēs. Fili si vis pficere pmane in cella tua ꝛ attēde tibiꝑpi ꝛ fac opa manuū tuaꝝ. Nō ei tibi tãtū pcedere expedit q̃stū sedere ī cella tua. Ille aūt audiēs ita exacerbat⁹ ē ꝛ vultū mutauit vt nec latere posset senē. Dixit ãt ei serapion: vsq̃ mō dicebas pctōr sū accusãs teipm tã q̃ indign⁹ sis etiã viuere: ꝛ q⁹ te in charitate cōmonui: ita exacerbari debuisti. Si em̃ vis revera hũilis esse q̃ tibi ab alio imponunt̃ disce portare virilit̃ ꝛ nō odiosa ꝓba effundere tibiꝑpi. Hec audiēs fr̃ pniaz gessit coꝛã sene: ꝛ multū pficiens discessit.

CXXXI

Supuenit q̃dã venatiōez faciēs in silua agrestiū aialiū ꝛ vidit abbatē antoniū gaudētē cū frib⁹ ꝛ displicuit ei Uolēs ãt senex oñdere ei q⁹ oporteret aliq̃n odescēdere fratrib⁹ dixit ei. Pone sagittã in arcū tuū ꝛ trahe: ꝛ fecit sic: ꝛ dixit ei itez: trahe: ꝛ traxit. Et rursus dixit ei: trahe adhuc: ꝛ dix̃ ei venator. Si sup̃ mensurã traxero frangit̃ arcus. Dixit ei abbas antom⁹. Ita est ꝛ in oi ope dei. Si plus a mensura tendim⁹ frēs cito deficiūt: expedit g̃ vna hora relaxare rigorē eorū. Hec audiens venator cōpūct⁹ē ꝛ multū pficiēs in sermone senis discessit: ꝛ frēs ꝓfirmati reuersi sunt ad locū suū.

CXXXII

Uenit abbas Isaac de thebaida i ꝓgregationē fratꝝ: ꝛ vidit quēdã de fratrib⁹ culpabilē ꝛ adiudicauit eū. cū aūt exisset ad heremū venit angel⁹ dñi ꝛ stetit añ ostiū celle ei⁹ dicens. Nō te pmitto intrare. Ille ãt rogabat eū dicēs. Que est cã. Et rñdēs angel⁹ dixit. De⁹ me misit vt dicerē tibi: vbi iubes vt mittã illū fratrē culpabilē quē adiudicasti. Et statim abbas Isaac pniaz egit dicēs. Peccaui ignosce mihi. Et dixit ãgelus. Surge ignouit tibi de⁹: sed custodi ō cetero ne adiudices quēq̃ ꝓus q̃ deus adiudicem eum.

CXXXIII

Fact⁹ est aliq̃n cōuētus in sichi ꝛ loquebant̃ patres de quodã fratre culpabili. Abbas aūt pior tacebat. Postea vero surgēs egressus est et tollens saccū ipleuit eū arena: ꝛ portabat eū in humeris suis: ꝛ mittēs in sportellã modicū ō ipa arena: portabat etiã ꝛ ipam in añ. Interrogat⁹ aūt a p̃ib⁹ q̃d h̃ eēt. Ille rñdit. Sacc⁹ iste q̃ m̃tã arenã hz mea pctã sūt: ꝛ qz multa sūt posui ea sup̃ dorsū meū ne doleã ꝓ ipis ꝛ plorē Ista aūt arena modica pctã sūt isti⁹ frīs: ꝛ sunt añ faciē meã: ꝛ in ipsis exerceor iudicās fratrē. Qđ nō oportet ita fieri: sz mea magis pctã añ me debēt esse ꝛ de ipis cogitare ꝛ rogare dñm vt ignoscat mihi. Audiētes ãt p̃res dixerūt. Uere hec est via salutis.

CXXXIIII

Ad quendã solitariū venit pbr cuiusdaz basilice vt cōsecraret ei oblatōez ad cōmunicandū. Ueniēs aūt q̃dã ad ipm solitariū accusauit apud illū cūdē pbr̃m. Qui cū ex ꝓsuetudine itez venisset ad eū vt ꝓsecraret oblationē: scādalizat⁹ est ille solitari⁹ ꝛ non aperuit ei. Pbr aūt ꝓviso discessit. Et ecce vox facta est ad solitariū dicens. Tulerunt sibi boes iudiciū meū Et factus est velut in excessu mentꝭ ꝛ videbat q̃si puteū aureū ꝛ situlã aureã ꝛ funē aureū et aquã valde bonã. Uidebat aūt ꝛ leprosum quēdã hauriente et refundentē in vas et cupiebat bibere: ꝛ nō bibebat eo q⁹ leprosus erat ille q̃ hauriebat. Et ecce vox itez ad eum dicēs. Cur nō bibas ex aq̃ hac quã cãm habet q̃ implet. Implet em̃ solūmodo ꝛ infundit in vas. In se aūt reuersus solitarius ꝛ ꝓsiderans ꝓtutē visionis vocauit pbr̃m et fecit eū sicut prius sanctificare sibi oblationem.

CXXXV

Fuert duo frēs magne vite i ꝓgregatōe et meruerūt singuli videre grām dei in alte

utrum. Factuz aũt est vt aliqñ vnus ex eis egrederet sexta feria extra ꝯgregatõz: z videret aliquẽ mãe mãducãtẽ: z dixit ei. Hac hora mãducas ī sexta feria. Tãtũ ei dixit. Die ãt seqnti fcã ẽ celebratio missaꝝ ꝙz cõ suetudinẽ. z īgressi ecclĩaz ītuẽs ff ei⁹ vidit gr̃az q̃ ei data fuerat discessisse ab eo: z cõ tristatus est. Qui cũ venissẽt ī cellã dic̃ ei. Quid feciſti ff: qz ñ vidi sic̃ ꝑdẽ gr̃am dei ī te. Ille ãt rñdẽs dixit. Ego neqꝫ ī actu ne qꝫ ī cogitatõe ꝙscius mihi sũ alicuí⁹ mali. Dic̃ ei ff ei⁹. Hec fmonẽ aliquẽ odiosũ lo cut⁹ es: Et recordat⁹ dixit ei. Etiã: hesterno die vidi q̃ndã mane mãducãtem: z dixi ei. Hora hac mãducas ī sexta feria: ꝟ ẽ pctm̃ meũ: ſz labora mecũ duas hebdomadas z rogem⁹ deũ vt mihi ig̃scat. z feceꝝ ita. Et p⁹ duas hebdomadas vidit ff gr̃az dei ite rũ venientẽ sup̃ frẽz suũ z ꝙsolati sũt: ꝺo q̃ sol⁹ bon⁹ ẽ gr̃as referẽtes

CXXXVI

Uenerũt aliqñ tres senes ad abbatẽ ach illẽ. z vn⁹ ex eis hẽbat opionẽ malã. Dicit ãt ei vn⁹ ō seniꝺ. Abba fac mihi vnã sage nã ad piscãdũ. z ille dixit. ñ facio. Et ali⁹ dixit. Fac noꝺ vt hẽam⁹ mẽoriã ī mõasterio nr̃o. z rñdit ille. Nõ mihi vacat. Dic̃ ei terti⁹ ille q̃ hẽbat opionẽ malã. Mihi fac aliba sagenã vt habeã ō mãiꝺ tuis bñdictõz Et ille rñdit ei. ego tibi faciã. Dixerũt aũt ei duo ꝓres secrete q̃ꝺ nõ acq̃euerat. Quõ sic qz noꝺ rogantiꝺ noluisti facere: z huic dixisti. ego faciã tibi. Rñdit senex. voꝺ iꝺo dixi ñ facio: qz nec mihi vacat z ñ ꝙtristabi mini. Huic ãt si ñ fecero dictur⁹ ẽ: qz ō opinĩõe mea q̃ mala ẽ audiuit senex. iõ noluit mihi facere sagenã z statĩ icidere⁹ funẽ: ſz ereꝛi animũ ei⁹ ne tristicia absorberꝫ hmõi

CXXXVII

Dicebãt ō q̃dã sene: (qz fecerat q̃nq̃ginta ãnos neqꝫ panẽ comedẽſ neqꝫ aquã bibẽs. z dicebat. qz extĩxi fornicatõz z auariciã z vanã gl̃iaz. Atꝺo abbas Abraã audiẽs q hec dixiſſz vẽit ad eũ z dixit ei. Tu dixisti hũc fmonẽ: z ille rñdit Etiã. Et dic̃ ei abbas Abraã. Ecce intras in cellã tuã: z ĩuenis supra mattã tuã mlierẽ: potes nõ cogitare qz mlier ẽ: Et dixit. Nõ: ſz repugno cogitatõi mee vt ñ tãgam mlierẽ illã. Dic̃ ei abbas Abraã. Ecce eniz nõ intfecisti cogitatõz: qz vivit: passio ipsa alligata ẽ. Itez si ambulas in via et vides lapides z testas vasorũ. et inter ipas iacet aurũ: potes mẽte tua aurum qꝺ videꝛ velut lampades reputare: z rñdit: non, ſz resisto cogitatõi mee ne colligã illꝺ. Et dicit ei abbas abraã. Ecce g̃ vivit passio ſz alligata ẽ. Et ꝺt ei itez abbas abraã. Si audieꝛ ō duoꝺ fribꝫ qz vn⁹ diligit te z bõa ō te loq̃t: ali⁹ ãt odit te z detrahit tibi: z veniet ad te vt trosqꝫ eq̃lit suscipies Et dixit: nõ sed extorq̃o aio meo vt sil'r bñ faciã ei q̃ me odit sic illi q̃ me diligit. Et dicit ei abbas abraã. vivũt g̃ passiões ſz tm̃mõ a sctis viris q̃dãmõ religant.

CXXXVIII

Transeunte aliqñ abbate effrem vna ꝓ stituta ex imissiõe cuiusdã cepit ei blandiri: cupiens eũ si posset ad turpẽ cõmixtiõz inclinare: vl' si ꝟ nõ posset saltẽ ad iracũdiã puocaret: qm̃ nũqꝫ eũ vidit q̃sqꝫ irascentẽ vl' litigantẽ. Ipe aũt dixit ad eã: seq̃re me. Cũ venisset ãt ī loco populoso dic̃ ei: veni huc sic̃ voluisti ꝙmisceoꝛ tecũ. Illa ãt videꝫ multitudinẽ dicit ei. Quõ hic possum⁹ ꝟ facere in tanta multitudine astantiũ. Cõfundimur eñ. Ipse aũt dixit ei Si hoies erubescis: cqꝫto magis debes erubescere deũ qui revelat occulta t tenebraꝫ Illa aũt ꝙfusa et refutata recessit absqꝫ ope voluptatis sue.

CXXXIX

Dicebãt de abbate Joh̃e breui statura: qz dixerit aliqñ frĩ suo maioꝛi. Uolebã ee secur⁹ sic̃ angeli sũt securi: nil opantes sed sine intermissi one collaudãtes deũ: z mox spolians se q̃ vestit⁹ erat abũt in heremũ: z facta ibi vna hebdomada reuersus ẽ ad fratrẽ suũ: z dũ pulsaret ostiũ rñdit ei añqꝫ aperiret dicens. Quis es tu. Et ille dixit. Ego sum ioannes. Et rñdẽs frat ei⁹ dixit ei. Joannes angel⁹ fact⁹ est z vltra ĩter hoies nõ est. Ille aũt pulsabat di. Ego sũ. Et nõ aperuit ei ſz dimisit eũ affligi vsqꝫ mane. Postea aperiens dixit ei. Si hõ es opus hẽs itez operari vt viuas. Si aũt angel⁹ es q̃d q̃ris intrare cellã. Et ille pñiam agens dixit. Ignosce mihi frater quia peccaui.

CXL

Abũt quidã frat aliqñ de mõasterio abbatꝭ pastorꝭ pegre z applicuit ad quẽdã solitariũ. Erat ei ille hñs cũ oiꝺ charitatẽ: z multi veniebãt ad eũ. Nũciauit aũt ei frat ille q̃dã de abbate pastore. Qui audiens ꝟ tutes aĩ ei⁹ desiderauit eũ videre. Cũ ãt reuersus esset ille frat in egyptũ p⁹ aliquãtũ tpis surgẽs supradict⁹ scitari⁹ venit cũ pegrinis in egyptũ ad eumdẽ fratrẽ q̃ ꝑus applicuerat apud eũ: dixerat eñ ei vbi maneret. Uidens aũt eũ ille mirat⁹ est z valde ga

nisus. Dixit aūt ei ille solitarius: oñde charitatē quā hēs in me: z deducme ad abbatē pastorē. Et tollēs eū dixit ad senē z nunciauit ei de eo di. Quia magn⁹ hō ē z multā charitatē hūs z honorē plurimū i puincia sua venit desiderās te videre. Suscepit g eū cū gtulatōe senex: z salutātes se inuicē resederūt. Cepit āt loq pegrin⁹ ille fr̄ ō scripturs sctis z ō rebs spūalibs. Abbas āt pastor auertit faciē suā z nō dedit ei rñsū. Uidēs āt ille q nō loqr̄et cū eo cōtristat⁹ exīt z dic̄ fr̄i illi q̄ eus adduxerat. Jnuanū iter istud assūpsi. veni em̄ ad senē z ecce nec loq mecū dignat. Intrauit aūt frat ad abbatē pastorē z dic̄ ei Abba ꝓpter te vēit magn⁹ hic vir hūs tantā gliam in loco isto: q̄re nō locut⁹ es cū eo. Rñdit ei senex. Jste desursū ē z de celestibs loq̄t: ego āt ō deorsū sū et ō trenis loq̄r. Si g mihi locut⁹ fuisset de passiōibs aīe: ego vtiq̄ rñderē ei. Sed q: ō spūalibs loq̄t ego hec ignoro. Exiēs autem frat dixit ei. Senex nō cito de scripturs inq̄rit: sed si q̄s ei loq̄t de passiōibs aīe rñdet ei Tūc ille cōpūct⁹ intrauit ad senē z dixit ei. Quid faciā p̄ abba q: passiōes aīe dñant mei. z iruit⁹ eū senex gaudēs dixit ei Mō hūs venisti: nūc apiens os meū de his īpleo illud bonis Ille aūt valde edificatus dicebat. Uere hec ē via charitatis. Et grās agēs ō q̄ tā sctm̄ vir̄ videre meruit: reuersus ē in regionē suā.

CXLI

Item frater q̄dā iterrogauit abbatē pastorē di. Dimissa est mihi hereditas q̄d facio ex ea. Dicit ei abbas pastor. Uade z p⁹ tres dies veni z dico tibi. Uenit aūt sic̄ p̄finiuit: z dicit ei senex. Quid tibi habeo dicere fr̄. Si dixero tibi: da eā eccl'ie clerici sibi faciunt ꝓuisia ex ea: si aūt dixero. da eā parentibs tuis nō est tibi merces: si aūt dicas da pauperibs secur⁹ eris. Quicq̄d ergo vis vade fac: ego cām non habeo

CXLII

Uenit q̄dā frater ad abbatē Siluanus in montē sina: z vidit fratres opantes et dixit seni: nolite opari cibū q̄ perit. Maria ei optimā ptē elegit. Et dixit senex discipulo suo. Uoca zachariā z mitte istū fratrem in cellā vbi nihil est. Et cū facta esset hora nona intendebat ad ostiū si mitterent z vocarent eū ad manducandū. Et cū nemo loq̄rer ei: surgēs venit ad senem z dicit ei. Abba frēs hodie nō comederūt. Et dixit senex. Etiā iam comederūt. Et dixit ei frater ille. Et quare me non vocastis. Et rñdit senex. Tu homo spūalis es z nō indiges hoc cibo: nos aūt carnales sum⁹ z ꝓvolentes māducare ꝓpterea operamur manibus nostris Tu ꝓ parte bonā elegisti legens tota die: z nolens sumere carnalem cibū. Qui cum hec audisset ꝓstrauit se ad pnias dicens. Ignosce mihi abba: Et dixit ei senex. Puto op⁹ habet oīno Maria marthe: ꝓ marthā em̄ Maria laudatur.

CXLIII

Uenit aliq̄n monachus quidā ab vrbe Rhoma q̄ in palatio magnū locū habuit z habitabat in sichi in vicinitate eccl'ie Habebat aūt secū vnū seruū q̄ ministrabat ei. Uidens aūt pbr eccl'ie infirmitatē ei⁹ z cognoscēs q: de delicijs esset vir ille. ex eo q̄ ō ei donabat de⁹: vel q̄ in eccl'iam intrabat trāsmittebat ei. Qui cū fecissz viginti q̄nq̄ annis in sichi fact⁹ est vir cōtemplator ꝓuidens z noiatus. Audiens aūt quidā de magnis mōachis egyptijs opinionē ei⁹ venit videre eū: sperās ꝓuersationē corporalem plus apud eū ardnā inuenire. Qui cū trāsisset salutauit eū: et faciētes oratōem sedēt. Uidens aūt eū egypti⁹ vestitū molliby rebs et mattā de papyro z pellē stratam sub ipo z modicū capitale sub capite eius. sed z pedes mundos habentē cum caligulis scandalizatus est intra se ō eo. quia in loco illo non erat cōsuetudo taliter cōuersandi: sed magis durā abstinentiā habere ꝓsuerāt Senex aūt ille rhoman⁹ hūs ōtēplatiōis siue puidētie grās intellexit q: scādalizatus fuerat egypti⁹ monach⁹ eo. et dixit mīstro suo. Fac nobis hodie ꝓpt abbatē q̄ venit bonā diē. et coxit pua olera que habebat. z surgentes hora cōpetenti comederūt. habuit etiā et modicū vini ꝓpter infirmitatē suā et illud biberūt. Et dum factū essz vespere dixerūt duodecim psalmos z dormierunt. Similiter aūt et nocte. Et surgēs mane egypti⁹ dixit. Ora p me. Et egress⁹ est nō edificatus i eo. Et cū paululū discessisset volens eū senex ille Rhomanus sanare misit post ipm et reuocauit illum. Et cū venisset cum gaudio iterum suscepit eum: z interrogauit eū dicēs. Et qua pūicia es: Et ille dixit. Egyptius sum. Et dixit ei. cuius ciuitatis: Et rñdit. Ego oīno nō fui i ciuitate nec habitaui aliquando in ciuitate sz i agro erā. Et dixit ei. g aūc monach⁹ esses quid operabaris in possessione qua

manebas.ꝛ rñdit: Custos erã agrorũ. Et dixit illi Ubi dormiebas.rñdit: In agro: ꝛ dixit.Hẽbas aliqd stratũ: rñdit. Ego in agro vñ potui hꝛe stramta ĩ qbꝫ dormirẽ. ꝛ dixit.Quõ dormiebas:rñdit. In tra nuda.ꝛ dixit.Quid mãducabas ĩ agro aut q̃ le vinũ bibebas.itez rñdit.q̃ sũt esce aut q̃ lis pot⁹ ĩ agro.Et dixit.quõ ḡ viuebas. rñ dit. Mãducabã panẽ siccũ:ꝛsi ĩueniebã ali qd ꝺ salsamẽtꝫ ꝛ bibebã aquã.ꝛ dixit senex Brãdis labor.Et itez dixit. Erat ibi balneũ ĩ possessiõe vbi lauarerꝫ.ꝛ ille dixit:nõ ſz ĩ flumĩe lauabar qñ volebã.Cũqꝫ oĩa ab eo senex ꝓ rñsiõem ei⁹ exegissz:ꝛ cognisset modũ ꝑor vite ei⁹ atz laborꝫ volẽs eũ pfi ere:narrauit ei suã vitã p̃itã quã hẽbat cũ eẽt sectarꝫ di. We miserꝫ quẽ vides ꝺ magna illa ciuitate rhoma:hñs ĩ palatio magnũ locũ apd ĩperatorẽ.Et cũ audissz egypti us ĩtia ꝟbor ei⁹ ꝺpũct⁹ ẽ:ꝛ sollicite q̃ dicebãt audiebat.Et ille adiecẽ di.Reliq̃ ḡ rhomã ꝛ vẽi ĩ solitudinẽ istã.et itez dixit: We quẽ vides habui domos magꝫ ꝛ pecũias mltas.ꝛ ꝺtẽpsi eas :ꝛ veni ĩ istã puã cellã. Itez ait. We quẽ vides lectos vestitos ex auro habui hñtes p̃ciosissimas vestes:ꝛ ꝓ his dedit mihi de⁹ mattã bãc ꝺ papyro: et bãc pellẽ:ꝛz vestes mee inestimabili p̃cio digne erãt:ꝛ ꝓ illis vtor his vilib⁹ reb⁹.Et itez dixit.In prãdio meo mltũ auri exp̃debam:ꝛ ꝓ illo dedit mihi de⁹ modicũ oleris ꝛ puũ calicẽ vini.Erãt ãt ꝛ q̃ fuiebãt mihi plimi fui:ꝛ ecce ꝓ ill' istũ vnũ cõpũxit deus vt mĩstret mihi.ꝓ balneo ãt pfũdo modica aq̃ pfũdo pedes meos:ꝛ caligul' vtor ꝓpter ifirmitatẽ meã.Et rursꝫ ꝓ calamis ꝛ citharꝫ vl alio musicor ope q̃ delectabar in ꝺui uijs meis dico mihi.rñ.psalmos ĩ die.ꝛ.rñ in nocte.Et ꝓ pctis meis q̃ añ faciebã mõ cũ reqe exhibeo paruũ ꝛ iutile mĩsteriũ ꝺo. Uñ rogo abba vt ñ scãdalizerꝫ ꝓpt' ifirmitatẽ meã.Et hec audiẽs egypti⁹ atqꝫ ĩ semet ipm reuersus dixit. Ue mihi qꝛ ego de mlta tribulatiõe ꝛ plimo labore secli magis ad pausandũ ĩ ꝙuersatiõe mõachi veni: et qd nõ habebã tunc mõ hẽo .tu ãt ex mlta delectatõe secli volũtate.ꝓpa in tribulatõz venisti ꝛ ex mlta gl'ia atz diuitijs venisti ĩ bũilitatẽ ꝛ pauptatẽ.Ex q̃ mltũ pficiẽs dissessit.et fact⁹ est ei amicus:ꝛ sepe vẽiebat ad eũ sue vtilitatꝫ causa.Erat eni vir discernẽs ꝛ repletus bono odore spũssancti.

CXLIII

Frẽs ꝺ ꝯgregatõe venert ĩ heremũ ꝛ applicuerũt ad q̃ndã heremitã:ꝛ suscepit eos cũ gaudio.ꝛ sic ẽ ꝯsuetudo heremitꝫ videẽs eos ꝺ labore posuit mẽsã extra horã.ꝛ qd habuit ĩ cella apposuit eis:ꝛ ꝛpausauit eos Et qñ factũ ẽ sero dixert.rñ.psalmos.sil'r ꝛ nocte.Cũ ãt vigilassz senex audiuit illos ĩter se loq̃ntes ꝛ dicẽtes.qꝛ solitarij viri pl⁹ repausãt ĩ hereo q̃s nos ĩ ꝯgregatõe. Wane ãt fcõ cũ ãbulaturi eẽnt ad aliũ vicinuz dixit eis.Salutate eũ ꝓ me:ꝛ dicite ei.nõ adaques olera. Ille ãt cũ ß audissz ĩtellexit ꝟbũ:ꝛ tenuit eos vsq̃ sero laborãtes ie iunijs.Cũ ãt sero factũ essz fecẽ plixi⁹ opus di:ꝛ postea dixit.Cessem⁹ modice ꝓpt' vos qꝛ ꝺ labore estꝫ.ꝛ dixit itez. q̃tidie qdẽ mãducare ñ solẽ⁹:sz ꝓpt' vos gustem⁹ modicũ Et appposuit eis panẽ siccũ ꝛ sal dicẽs.Ecce ꝓpt' vos festiuitatẽ hem⁹ hodie.ꝛ misit paz accti ĩ salib⁹ ill'.ꝛ surgẽtes ceperẽt psallere vsq̃ mane.ꝛ dixit eis.Propt' vos non possum⁹ adiplere regulã nr̃am vt modice pausetꝫ:qꝛ pegrini estꝫ Mane autez fcõ volebãt fugere.Ille ãt rogabat eos di.mane te aliq̃ntũ tpis nobiscũ.sin al's l' ꝓpt' mãdatũ tres dies fm ꝯsuetudinẽ heremi facite nobiscũ.Illi ãt videtes qꝛ ñ relaxaret eos fugerũt occulte.

CXLV

Sedẽte aliqñ abbate Siluano ĩ mõte sina volẽs discipul⁹ ei⁹ abire ad qdã monasteriũ suũ dixit seni.Dimitte aquã ꝛ riga ortũ.ille ãt exiẽs ad dimittẽdã aq̃z tegebat faciẽ suã ꝺ cuculla sua:tãdẽ ad pedes suos intẽdẽs. Cõtigit ãt vt ipa hora qdã supueniret ad eũ:ꝛ videẽs eũ alõge ꝯsiderauit qd faceret.ꝛ cũ puẽissz ad eũ dixit ei.Dic mihi abba:vt qd tegebas ꝺ cuculla faciẽ tuã ꝛ sic adaq̃bas hortũ.ꝛ dixit ei senex.Ne viderẽt ocli mei arbores:ꝛ occuparetur mẽs mea ab ope suo in ꝯsideratõe earum.

CXLVI.

Frater qdã ĩ cellis infũdebat palmulas suas.Qui cũ sediss̃ facere plectas dicẽ ei cogitatio sua vt iret ad quẽdã senẽ visitare eũ Et itez cogitãs ĩ semetipo dicebat.p⁹ paucos dies vadã.ꝛ dicebat ei cogitat⁹ suus. Si int hec morit qd faciã:sed vade mõ vt loquaris ei propt' estiuũ tps.ꝛ itez dixit intra se :sz nõ est mõ tps.Itez ãt cogitauit dicẽs. Sz cũ incides scirpũ ad mattas fit tps.Rursus dixit.exp̃do palmulas istas ꝛ tũc vado. Rursus dixit ĩ semetipo.Sed hodie bonũ aerẽ facit :ꝛ surgẽs reliqt pal-

mas infusas: ⁊ tollēs melotē suā ibat Erat aūt senex q̄dā vicinus ei vir ꝑuidens. Qui cū vidisset eū in impetu ambulantē clamauit di. Captiue captiue vbi curꝛ. Veni huc ad me. Qui cū venisset dic̄ ei senex. Reuertere in cellā tuā Ille aūt frat narrauit ei fluctus q̄s ptulerat in cogitatōib⁹ suis: et ita reuersus est in cellā suā Et cū ingressus fuisset in eā, pstrauit se ⁊ pniaꝛ egit. Hoc facto voce magna subito demones clamauerūt dicentes: vicisti nos monache: vicisti nos: ⁊ facta est matta ei⁹ sup̄ quā iacebat velut ab igne vstulata. Demones aūt velut fum⁹ exterminati sunt. Sicq̄ frater ille didicit ꝑfutias eoꝝ.

CXLVII

Narrauit abbas cassian⁹ de quodā sene in heremo sedente q̄ rogauerat deū vt donaret ei ne dormitaret aliq̄n cū de spūalib⁹ reb⁹ ꝯmo fieret. Si āt detractōis aut ociosa ꝓb a statī i somnū ꝓuertere vt nō hmōi venenū aures eius exciperēt. Hic dicebat diabolū studiosū eē vt moueret hoīes ad verba ociosa: ipugnatorē aūt toti⁹ doctrine spūalis. Ad quā rē ħ vtebat exēplo. Lo quente inq̄t me aliq̄n de vtilitate animarū ad q̄sdā frēs tā pfūdo somno occupati sūt: vt nec palpebras ocl'oꝝ mouere potuissēt: ego aūt volēs oñdere op⁹ demoniacū esse ociosaꝝ rer⁹ verba introduxi: ad q̄ illi audientes statim a somno relicti sunt: ego āt ingemiscēs dixi. Usq̄ nūc de celestib⁹ reb⁹ loquebamur ⁊ oīm vestrū oculi somno grauissimo tenebant: q̄n autē ꝯmo ociosus inuent⁹ est oēs ꝑmpti audire cepistis. Propt q̄ rogo frēs charissimi cognoscentes mali demonis opus esse attēdite vobis met ipsis custodientes vos a somno q̄n aliq̄d de spūalibus facitis vel auditis.

CXLVIII

Uenerūt aliq̄n ad abbatē luciū in enna to monachi quidā q̄ dicebant euchite ħ est oratores. ⁊ iterrogauit eos senex di. Q̄ ē op⁹ manuū viaꝝ Et illi dixerūt. Nos non ꝓtingim⁹ aliq̄n op⁹ mānū: sꝛ sic̄ ōt apl's sine ītermissiōe oram⁹ Dic̄ eis senex. Et nō māducatis: Illi aūt dixerūt. Etiā māducam⁹. Et dic̄ eis. Q̄n ḡ comeditis q̄s ꝓb⁹ orat. Et iterꝝ interrogauit eos di. Nō dormitꝭ. Et illi dixer̄t dormim⁹. Et ōt eis senex. Cū dormitꝭ q̄s ꝓb⁹ orat. Et nō inuener̄t q̄d ad hec rñderent ei Et dixit eis. Ignoscite mihi frēs q⁹ ecce nō facitꝭ sicut dixistis. Ego aūt oñdo vob⁹ q⁹ operās manib⁹ meis sine intermissione oro. Sedeo em̄ iuuāte deo infūdēs mihi paucas palmulas ⁊ facio ex eis plectā ⁊ dico. Miserere mei ds ꝯm magnā miscōiam tuā: ⁊ ꝯm multi. ⁊c. Et dicit eis. Nō est an nō: Et dicūt ei. etiā. Et ille dixit. q̄n ꝓmansero tota die laborās ⁊ orās facio pl⁹ min⁹ sedecī numos: ⁊ pono ex eis ad ostiū duos numos ⁊ residuos māduco: ⁊ qui accipit illos duos denarios orat pro me tpe q̄ ego manduco vel dormio atq̄ ita ꝑ gram dei implebit in me q̄d scriptū est: Si ne intermissione quidem orate.

CXLIX

Frater dixit abbati pastori. Si vedero frī meo modicū panis: aut aliq̄d aliō: demones polluūt illō vt videat ad placendū hominib⁹ fieri. Et dixit ei senex. Et si ad placēdū hoīb⁹ fiat tale op⁹: nō tñ dēm⁹ frīb⁹ nō ꝑbere q̄ egēt. Dixit āt ei pabolā talē. Duo hoīes erāt agricole habitātes in vna ciuitate: ⁊ vn⁹ ex eis seminās collegit pauca ⁊ sordida. Alī⁹ āt negligēs seminare oīno nihil collegit: Si ḡ fames fiat q̄s eoꝝ ꝑōt euadere. Et rñdit frī ille Qui fecit pauꝝ ac īmūdū. Et dixit ei senex. Ita ⁊ nos seminemus pauca: ⁊ si īmūda ne famis tpe moriamur.

CL

Erat q̄dē senex i egypto hītās i deserto loco. Erat etiā alt̄ lōge ab eo manichē⁹: ⁊ ħ erat pbr ex his q̄s ipi' vocāt electos. Qui cū vellet pgere ad q̄ndā eiusdē error⁹ hoīes cō phēdit eū noct i loco illo i q̄ erat vir ille sctūs ⁊ orthodox⁹ ⁊ anhelabat volēs pulsare ⁊ intrare ⁊ apō eū manere: sciebat ei q⁹ cognosceꝝ q⁹ esset mānichē⁹ Et reuocabat a cogitatōe sua ne forte ñ acq̄escerꝝ suscipe eū Lōpulsū ñ necessitate pulsauit: ⁊ aperiēs ei senex et cognoscēs eū suscepit eū cū hilaritate: et cogit eū orare: ⁊ reficiēs eum collocauit vbi dormiret. Manichē⁹ āt cogitās i se nocte mirabat di. Q̄m nullā suspitoꝝ hz in me, ꝑ ħ dei fu⁹ est. Et surgēs mane cecidit ad pedes ei⁹ di. Ab hodie orthodox⁹ sū ⁊ nō recedam a te. Et deinceps remansit cum eo.

CLI

Moāch⁹ q̄dā erat bñs frēꝝ scl'arez pauperculū ⁊ q̄cq̄d laborabat ꝑbebat ei: sꝛ ꝯtū ei ille ꝑbebat tāt ūille paupioꝝ fiebat. Pergens āt mōach⁹ ille indicauit ħ cuidā seni Senex āt dixit ei. Si me vis audire nihil vltra ꝑbeas illi: sꝛ dic ei. Frī q̄n habui dedi tibi: tu ḡ mō labora ⁊ ex eo q̄d laborauerꝝ ꝑbe mihi: ⁊ q̄cq̄d tibi attulerit accipe ab eo

ꝛ vbi scis pegrinū aut senē paupez da illō ꝛ roga eos vt oꝛēt ꝓ eo. Ille ātꝫ ffr audiēs ħ fecꝫ ita. Et veniēte ad se illo secl'ari ffre locu tꝰ ē ei quēadmodū dixerat senex: ꝛ discessit tristꝫ. Et ecce ꝑma die tollēs ō hoꝛto minuta olera attulit ei. Accipiēs ātꝫ ffr attulit senibꝫ: ꝛ rogauit eos vt oꝛarēt ꝓ eo. Qui cū accepissꝫ bñdictōez ꝛuersus ē ī domū suaz Postea ꝥo attulit olera ꝛ tres panes: ꝛ ffr eiꝰ fecꝫ sic ꝑ⁹: et ꝓsecuta bñdictōne iteruz discessit. Tertio veniēs attulit mltas expēsas ꝛ vinū ꝛ pisces, qō cū vidissꝫ ffr eiꝰ miraꝰ ē: ꝛ vocauit paupes ꝛ refecꝫ eos. Dicꝫ ātꝫ illi secl'ari ffri suo. Nō opꝰ habes aliq̄ntos panes. Et ille dixit. Nō dñe: qm̄ q̄ accipiebā aliq̄d a te: velut ignis ītrauit ī domuz meā ꝛ ꝓsumebat illō: nūc ātꝫ q̄ a te nihil accipio supabūdo ꝛ deꝰ bñdixit me. Pergēs ātꝫ ffr idicauit hec oīa q̄ fcā fuerāt seni: ꝛ dixit ei senex. Fleꝫ qꝛ opꝰ mōachoꝝ ignis ē: ꝛ vbicūqꝫ īgredit ꝓsumit. Hoc ātꝫ vtile ē ffri tuo vt ō laboꝛe suo mifeat: ꝛ oꝛōez a sctis virꝫ accipiat: ꝛ ita bñdictōez ꝓseq̄ns mltiplicabit eiꝰ laboꝛ.

CLII.

Senex q̄dā cū alio ffre agebat cōez vitā. Erat ātꝫ senex ille mificoꝝs. Cōtigit ātꝫ vt fieret fames: ꝛ ceperūt q̄dā vēire ad ostiū eiꝰ vt accipent agapē. senex ꝥo oīb veniētibꝫ mīstrabat panē. Uidēs ātꝫ ffr qō fiebat dicē seni. Da mihi ptē meā ō pāibꝫ: ꝛ qō vis facde pte tua. Senex ātꝫ diuisit panes: ꝛ faciebat moꝛe solito elymā ō pte sua Mlti ātꝫ cōcurrebāt ad senē audiētes qꝛ oīb darz Uidēs ātꝫ deꝰ ꝓpositū volūtatꝫ eiꝰ bñdixit panes. Ffr ātꝫ ille q̄ accepat ptē suā ꝛ nulli dabat ꝓsūpsit panes suos ꝛ dixit seni: qm̄ modicū ē adhuc qō bēo ō panibꝫ meis abba: suscipe me ad cōez vitā. ꝛ dicꝫ ei senex: Quō vis facio: ꝛ ceperūt sil'e ē ꝛ cōīt viuere. Fcā ē itez penuria victualiū: ꝛ veniebāt itez indigētes vt accipent agapē. Cōtigit ātꝫ vna die vt ītraret ffr ille ꝛ videret qꝛ defecerāt panes: venit ātꝫ ꝛ paup postulās agapē. senex ꝥo dixit ffri illi. da ei panē: ꝛ dixit: Jā ñ habeo pr̄. Et dicꝫ senex. intra ꝛ ḡre. Ingressus autē frater attēdit et vidit repositōez in q̄ panes haberi solebāt repletā panibꝫ. Qō cū vidisset timuit: ꝛ tollēs dedit paupi: atqꝫ ita agnoscēs fidē ꝛ ꝝturē senis gl'ificauit deū.

CLIII.

Dicebant de abbate Siluano q̄ habuerit in Sichi discipulū noīe Marcū: ꝛ hic fuerit magne obediētie: quicꝫ etiā scriptoꝝ antiquariꝰ erat. Diligebāt aūt eum senex ꝓpter obedientiā suā. Habebat autē ꝛ alios vndecim discipulos qui cōtristabant eo q̄ diligeret eū plus illis. Qō cū audissent vicini qꝛ plus eū ceteris discipulis suis diligeret moleste tulerūt. Una autē die venerunt ad eū: quos assumēs secū abbas Siluanꝰ egressus est de cella sua ꝛ cepit discipulozuz suoꝝuz cellas pulsare dicēs. Frater opus te habeo. Et vnus ex eis nō est secutꝰ. Uenit autem ad cellam Marci et pulsauit dicēs. Marce. Ille aūt cū audisset vocē senis statim exiuit foras ꝛ misit eū ad quoddā monasteriū. Abbas aūt Siluanus dixit senibus: vbi sunt ceteri fratres: Et īgressus cellam Marci inuenit quaternionē quē eadē hoꝛa inchoauerat in quo litterā o faciebat. et audita voce senis nō fixit nec girauit calamū vltra vt impleret ꝛ cōcluderet litterā quā in manu habebat. Et dixerūt senes. vere abba quez tu diligis et nos diligimꝰ. qm̄ deus diligit eum.

CLIIII

Uenit aliq̄n matꝫ supdicti Marci vt videret eū ꝛ habebat secū plurimū obsequiū. Ad quaz cū exisset senex dixit ei illa. Abba dic filio meo vt exeat ad me ꝛ videā euz. Ingressus autē senex dixit ei. Egredere vt videat te mater tua. Ille autē vestitꝰ erat sacco scisso et recōsuto pannis: et caput atqꝫ facies eiꝰ tincta fumo ꝛ fuligine coquine erat Qui ꝓpter obediētiā abbatis egressus est quidē sꝫ clausit oculos suos ꝛ ita salutauit matrē suā vel eos q̄ venerāt cū ipa di. Sani estote. Et nemo ex eis nec mater sua cognouit eū qꝛ ipe essꝫ. Que itez misit ad senē dicēs. Abba mitte filiū meū vt videā eum. Et dixit Marco. Nōne dixi tibi. exi vt videat te mater tua. Et dixit Marcus. Egressus sum iuxta ꝥbū tuū pater. verūtn rogo te ne mihi vltra dicas illud vt exeam ne in obediēs tibi videar esse. Et egressus senex dixit matri eius. Ipse est q̄ exiuit ad vos ꝛ salutauit vos dicēs. Sani estote. Et consolatus est eam ꝛ ita discedere fecit.

CLV

Senex quidā solitariꝰ habuit q̄ndā ministrū manentē in possessiōe. Cōtigit aūt sel'e vt tardante ministro deficerēt necessaria seni. Et cū intercessissēt tꝑs vt nō veniret minister defecerūt q̄ necessaria erāt seni ad victū ꝛ oportebat q̄ opareꝫ manibꝫ suis. Qui cū affligereꝫ nō habendo qō laboꝛaret neqꝫ

vñ viueret dixit discipulo suo. Vis vadis ad possessiõz illã ꝛ voces nob ministꝛ q̃ solet q̃ opꝰ sit mĩstrare. Et ille rñdit. q̃d iubes facio. Differebat aũt adhuc senex non ꝓsumẽs mittere fratrẽ: ꝛ cũ diu sustineret ꝛ tribularent nõ veniẽte mĩstro illo: dixit iteruꝫ senex ad discipulũ suũ. Vis ire ad possessiõnẽ ꝛ adducere eum. Et ille rñdit. qõ vis facio. Timebat etiã ꝛ discipulꝰ ille descẽdere ad possessionez ne scãdalizaret aliũde: ſz ne inobediẽs essz ꝑi suo adq̃euit abire. Dixit aũt ei senex. vade ꝛ crede ī deũ patꝛ meorũ: qꝛ ꝓteget te ab oĩ tẽtatiõe: ꝛ facta oꝛõe dimisit eũ. Veniẽs ãt frat in possessiõez req̃siuit vbi maneret mĩster ille ꝛ iuenit hospitiũ eiꝰ. Cõtigerat aũt eũ cũ suis oĩbꝫ ad memoriã parẽtuꝫ suoꝝ extra possessiõez venire excepta vna filia eiꝰ. Que cũ pulsantẽ fratrẽ illũ audisset venit ad ostiũ ꝛ aperuit ei. Et cũ interrogaret eã de ꝑie suo: illa hoꝛtata est eum vt intraret hospitiũ sil' etiã ꝛ trahebat eũ. ille ꝙ nõ adq̃escebat intrare. Sꝛ cũ diu eum traheret ꝓualuit introducere eũ ad se: ꝛ cõpleta est eũ: ꝛ cepit eũ illicitare ad ꝓmixtiõz coꝛpis sui. Ille aũt videꝫ se trahi ad luxuriam ꝛ cogitatiõibꝫ ꝓfundi: ingemiscens clamauit ad deũ di. Dñe ꝓpter oꝛões patrꝫ mei libera me in ista hoꝛa. Et cũ hꝫ dixisset subito inuẽtus est ad flumẽ pgẽs ad monasteriũ ꝛ reuersus est illesus ad abbatẽ suũ.

CLVI

Duo carnales fratres venerũt habitare in q̃dã monasterio: ex q̃bꝫ vnꝰ erat p̃clare cõtinẽtie: alter ꝙ obediẽtie magne: cui dicebat ꝑi: fac hꝫ: ꝛ faciebat: ꝛ fac illõ: ꝛ faciebat De q̃ re magnã opiniõnẽ ī mõasterio hẽbat qꝛ ita obediẽs existebat. Punctꝰ ãt inuidie mucrone frĩ eiꝰ ille ꝓtinẽs aduersꝰ eũ dixit ī semetipꝰ. Ego pbo istũ si hꝫ obediẽtiã: ꝛ accedẽs ad ꝑez mõasterij dicẽ ei. Dimitte mecũ frẽz meũ vt eamꝰ alicubi: ꝛ dimisit abbas ire: ꝛ assumẽs eũ ille frĩ abstinẽs voluit tẽtare eũ. Et cũ venissẽt ad flumẽ vbi erat mltitudo cocodrillorꝫ dicẽ ei. Descẽde in flumẽ ꝛ transi. Et ille moꝛ descẽdit. Venerũt ãt cocodrilli ꝛ lingebãt coꝛpꝰ eiꝰ in nllo ledẽtes eũ. Qõ cũ vidisſz frĩ eiꝰ dixit ei. Ascẽde ꝙ flumie. Et cũ iter agerẽt iuenerũt coꝛpꝰ ihumatũ iacẽs in via. Et dixit abstinẽs ille ad frẽm suũ. Si habuissemꝰ aliq̃d vetusti vt iactaremꝰ sup illõ coꝛpꝰ. Et rñdẽs ille obediẽs frat dixit. Magꝫ oꝛemꝰ ꝛ forsitã resurget. et stãtes ad oꝛõz atꝫ oꝛãtes intente surrexit moꝛtuꝰ ille. Quo facto gloriatꝰ est abstinẽs frater ꝛ dixit: ꝓtinẽtia mea suscitatꝰ ẽ moꝛtuꝰ hꝫ. Hĩa ãt hec reuelauit deꝰ abbati mõasterij eoꝝ: ꝛ q̃lit tẽtauerit frẽz suũ ꝙ cocodrillis: ꝛ quõ suscitatꝰ ẽ moꝛtuꝰ ille. Et cũ venissent ad mõasteriũ: dixit abbas abstinẽti frĩ illi. Quare ita fecisti frĩ tuo? Ecce tũ ꝓ obediẽtiã eiꝰ moꝛtuꝰ ille surrexit.

CLVII

Alter quidã secularꝫ vite hñs tres filios renũciauit secl'o: ꝛ venit ad moasteriũ relinquens filios suos in ciuitate. Et cũ fecissẽt tres annos in monasterio ceperunt ei cogitatiões sue filios ad memoriã frequẽt adducere ꝛ cõtristabaꝫ ꝓ eis valde. Hec̃ enĩ dixerat abbati se filios habere. Videꝫ aũt abbas eũ tristẽ dixit ei. Quid habes q̃ tristis es? Et narrauit ei qꝛ tres filios haberet in ciuitate: ꝛ qꝛ vellet eos ad mõasteriũ adducere. Precepit autẽ abbas vt adduceret eos. Qui cũ prexit ad ciuitatẽ ĩuenit duos ex eis iã esse defunctos. vnũ ꝙ solũmõ remansisse. Quẽ assumẽs venit ad monasteriũ ꝛ requirẽs abbatẽ: nõ eũ iuenit illic. Interrogauit aũt fratres vbi essz abbas. Et illi dixerunt: ad pistrinũ perrexit. Ille ꝙ tollens filiũ quẽ adduxerat abĩt in pistrinuꝫ. Et videꝫ eũ abbas venientẽ salutauit: ꝛ tenẽs infantẽ quẽ adduxerat amplexatus est eũ ꝛ osculabaꝫ: dixitq̃ ꝑi eiꝰ. Amas eũ? Et ille rñdit. Etiã. Et rursus dixit ei. Qĩno diligis eũ? Rñdit. Etiã. Hec cũ audisſz abbas dixit ei. Tolle ergo si amas eũ ꝛ mitte ī furnũ sic modo dũ ardet furnus. Et tenẽs eum pater suꝰ iactauit eũ in furnũ ardentẽ. Statim aũt furnus factꝰ est sicut ros. Ex qua re adq̃siuit gloriaꝫ in tẽpoꝛe illo quẽadmoduꝫ Abꝛaam patriarcha.

CLVIII

Venerũt aliq̃ frẽs q̃ttuoꝛ de sichi ad abbatẽ Pambo vestiti pelliceis tunicꝫ: ꝛ indicauit vnuſq̃sq̃ eoꝝ ꝙ tutẽ alteri? nõ pñte eo de q̃ loq̃baꝫ. Unꝰ nãq̃ ex eis ieiunabat mltũ: alter ꝙ nihil possidebat: tertiꝰ autẽ habebat plurimã charitatẽ. De quarto aũt dicebant qꝛ. xxij. annos haberet in obediẽtia ꝑmanẽs senioꝝ. Rñdit aũt eis abbas pambo. Dico vobis: quia istius virtꝰ maioꝛ est q̃ ceteoꝝ: qm̃ vnuſquiſq̃ vestꝫ ꝙ tutẽ quã possidet volũtate ꝓꝑia retinuit: Hic ãt voluntatẽ suã abũciẽs: alienę se volũtati suę fecit: Tales enĩ viri confessoꝛes sunt: si vſq̃ ad finẽ ita permanserint.

CLIX

Narrauerũt de abbate Joãne breuis statura: qz prexit ad q̃ndã senẽ thebeũ genere: cõmorãtẽ in sichi q̃ sedebat ĩ heremo. Tollens aũt aliq̃n abbas ei⁹ lignũ siccũ plãtauit z dixit ei. Per singulos dies mitte ei ad pedẽ ei⁹ lagenã aq̃ don⁹ fructũ faciat. erat ãt lõge ab eis aq̃: ita vt a sero pgeret z mane veniret. P⁹ tres ãt annos viruit lignũ illud z fructũ fecit. Sumẽs ãt ex fructu ei⁹ senex attulit ad eccl'iaz: et dixit fratribꝫ. Accipite z mãducate fructũ obedientie.

CLX

Dixit abbas Daniel: qz erat in babylonia filia cuiusdã pmarũ demoniũ habens. Pater aũt diligebat quẽdã monachũ: qui dixit ei. Nẽo põt curare filiã tuã nisi quos scio solitarios. zsi preteris ad eos et rogaueris eos: tñ nõ acqescũt facere ppt̃ hũilitatẽ: sz ℞ faciem⁹. Qñ veniũt afferẽtes venalia q̃ opank: dicite vos emere velle q̃ vẽdũt: z dũ venerũt ĩ domũ pciũ accepturi dicem⁹ eis vt faciãt orõez. z credo qz saluabitur filia tua. Exeũtes g̃ ĩ plateã inuenerũt vnũ senẽ sedẽtẽ vt vẽderet sportellas suas. Et tulerũt eũ secũ ĩ domũ vt q̃si pciũ sportaz accipet. Et cũ ĩtrassz monach⁹ ille ĩ domũ vẽit puella illa q̃ a demõe vexabat: et mox dedit alapã mõacho illi. Ille ãt conuertit ei z aliã maxillã fm diuinũ pceptũ. Demon aũt coact⁹ clamare cepit: O violẽtia mãdatorꝫ chr̃i iesu expellit me hinc. Et statim mũdata est puella illa. Cũ aũt vẽissz ad senes monach⁹ ille indicauit eis qõ factũ fuerat. z glorificauerũt deũ z dixerũt. Cõsuetudo ẽ diabolice supbie hũilitate mandatorũ Jesu corruere.

CLXI.

Abbas Moyses dixit fratri Zacharie. Dic mihi qd faciã. Ille autẽ hoc audiẽs iacta uit se. pn⁹ ĩ terrã ad pedes ei⁹ dicẽs. Tu me ĩterrogas pr̃. Dixit aũt ei senex. Crede mihi fili zacharia: qz vidi spm̃sctm̃ descẽdẽtẽ in te: z ppt̃ea cõpellor ĩterrogare te. Tũc tollẽs Zacharias cuculllã suã de capite misit illã sub pedibꝫ suis: et cõculcans dixit. Nisi ita cõculcat⁹ fuerit hõ: nõ potest monachus esse.

CLXII.

Dicebãt de abbate Theodoro: qz cũ factus fuisset diacon⁹ in sichi: nõ acqescebat ministrare sz huc atqz illuc fugiebat. Et itẽrũ senes adducebãt eũ dicẽtes. Nõ derelinquas ministeriũ tuũ. Dixit aũt eis abbas Theodorus. Dimittite me z depcor dominũ deũ nr̃m si ostenderit mihi quia debeo stare in loco ministerij huius facio. Et dũ depcaretur dñm dicebat. Si volũtas tua est dñe vt stem in hoc ministerio demonstra mihi. Et ostensa est ei colũna ignis de terra vsqz ad celũ z vox sonuit dicẽs. Si potes fieri vt colũna hec: vade ministra. Ille aũt audiens statuit apud se nullatenus adquiescere. Qui cũ venisset ad ecclesiam pniam egerũt apꝰ eũ fratres dicẽtes. Si nõ vis ministrare: vel calicẽtene. Et nõ adqeuit eis di. Si nõ me dimittitis discedo de loco isto. Et ita recesserunt ab eo

CLXIII

Interrogatus abbas Wachari⁹ p quã causa in Sichi habitauerit dixit. Qñ eraz iuuenis et sedebã in cella mea in egypto tenuerũt z fecerũt me clericũ ĩ vico. Et cũ nollẽ adqescere ad ministrandũ fugi ad aliũ locũ et venit ad me quidã secularis homo: sz vita religiosus et tollebat a me opus qõ faciẽsem manibꝫ meis z ministrabat mihi q̃ necessaria erãt. Cõtigit aũt (tẽtante diabolo) vt ẏgo quedã in vico illo viciata a q̃daz iuuene in lapsum caderet z cũ in vtero habere cepisset ĩterrogata ꝺs esset de q̃ in vtero haberet. illa dicebat: quia hic solitari⁹ est qui mecũ dormiuit. Exeũtes ãt de vico illo cõprehẽderũt me z adducẽtes ad vicũ: appenderunt in collo meo cacabos et ollas z ansas vasorꝫ: z miserũt me circũire in vico illo p viã cedẽtes atz dicẽtes. Hic monachus corrupit filiã nostrã: tollite tollite eũ. Et cecidert me pene vsqz ad mortẽ. Supueniẽs autẽ quidã senex dixit: Quãdiu ceditis monachũ istũ pegrinũ. Ille aũt q̃ mihi solebat ministrare necessaria: seqbatur retro cũ verecundia. Etem̃ etiã ipm cũ cõtumelijs mlis affecerũt dicentes. Ecce solitarius monachus cui tu testificabaris quid fecit. Et dixerunt parentes puelle illius: quia nõ dimittimus eum donec fideiussorem prebeat quia pascat eam. Et dixi illi qui mihi ministrare solebat: et dedit fidez. Et reuersus sũ in cellam meaz et dedi ei quãtas habui sportellas dicens. Uende illas et da illi mulieri mee manducare. Dicebam autem in animo meo: Wachari: ecce inueniſti tibi mulierem: opus habes modo amplius laborare vt pascas eam. Et opabar nõ solũ in die: sedetiã in nocte z transmittebaz ei. Cum ãt venisset tps infelici illi vt pareret traxit plu

rimos dies i dolore t nō piebat. Dicūt g ei Quid est hoc? Et illa dixit. Scio q̄re tor̄q or. Et diu interrogata a parentib⁹ suis q̄re. respōdit quia illi monacho crimē imposui et fallēs iplicaui eū cū ipe nō habeat cām. sed iuuenis ille talis ipe mecū dormiuit. et hoc fecit. Audiēs aūt ꝑba hec minister me⁹ gaudēs venit ad me t dixit: q̄ non potuit parere puella illa donec ꝓfiteret: q̄ tu nullā cām in ꝓceptu ei⁹ habuisses: t q̄ mētita sit aduersuz te. Et ecce oēs habitatores vici illi⁹ volūt vēire huc ad cellaz tuā glificare deū pniam apud te acturi. Ego aūt audiēs ista a ministro meo ne affligerēt me homies surrexi t fugi huc in sichi. Et hoc est ꝑncipium cause ꝓpter quā hic habitare cepi.

CLXIIII

Preteriēs aliq̄n ꝑdict⁹ abbas Macharius a palude ad cellaz suam reuertēs portabat palmas. Et ecce occurrit ei diabol⁹ in via cū falce messoria. Voluit aūt eū ꝑcutere de falce illa sz nō potuit. Et dixit ei Multas violētias patior a te machari: q̄ nō posum ꝑualere aduersū te. Et ecce em̄ q̄cquid tu facis t ego facio. Jeiunas tu: ego penit⁹ nō manduco. vigilas tu: ego penit⁹ nō dormio. Castus es tu: t ego nulli⁹ feie vnq̄ cōtubernio vsus sum. diuitiis tu renūciasti: t mihi nulle oīno diuitie sunt: neq̄ eas habere ꝓcupisco. vnū est ār in q̄ me supas. Et dicit ei abbas Macharī⁹. Quid est illud? Rūdens diabol⁹ dixit. Hūilitas tua per quam nō valeo aduersum te.

CLXV

Dicebār de abbate Moyse q̄ fact⁹ ē clericus et imposuerūt ei supbumerale. Et dixit ei archiep⁹ Ecce factus es cādidatus abba Moyses. Et ille rūdit Putas a foris domine pape vel intus. Volēs aūt ep⁹ ꝑbare eū dixit clericis. Qū intrat abbas Moyses ad altare: expellite eū t seḡmini vt audiatis quid dicat. Cū aūt cepissent foras mittere eū dicebant. Exi foras ethiops. Ille ꝓ egrediēs dicebat. Bene tibi fecerūt cinerose t cacabate: q̄ cū hō nō sis: quare te i medio hoīm dare ꝑsumpsisti.

CLXVI

Narrauit abbas ioseph q̄ sedētib⁹ nob aliq̄n cū abbate Pastore noiauerit abbatē Agathonē. Et dixim⁹ ei. Juuenis est et q̄re eū appellas abbatē. Et dixit abbas Pastor. Quia os suū fecit eū appellari abbatē

CLXVII

Senex quidā erat solitari⁹ vacās in heremo t dicebat in semetipo q̄ pfect⁹ essz in ꝓtutib⁹: h̄ orauit dñm di. Ostēde pfectioni mee q̄ deest mihi vt faciā. Volēs aūt de⁹ hūiliare cogitatiōes ei⁹ dixit. vade ad illuz Archimādritā t q̄cq̄d dixerit facito. Reuelauit aūt de⁹ Archimandrite illi añq̄ ille ad illū veniret di. Ecce solitari⁹ ille venit ad te Dic g ei vt tollat flagellū t vadat t pascat tibi porcos. Veniēs g senex pulsauit ostiū et ingressus ad Archimādritā illū salutauerit se: t cū sederēt dixit ei solitari⁹ ille q̄ venerat Dic mihi q̄d faciā vt sim salu⁹. Et ille dixit. Facies q̄dcūq̄z dixero tibi. Et rūdit: Etiaz. Et dixit ei. ecce tolle flagelluz t vade pasce porcos hos. Vi aūt qui eū nouerāt t audierāt de eo cū vidissent q̄ porcos pasceret dicebāt. Vidistis illū magnū solitariū ō q̄ audiebam⁹. Ecce stupuit cor ei⁹ t demonio verat t pascit porcos. Vidēs aūt dñs ie⁹ hūilitatē ei⁹ q̄ ita patient sustinebat opprobria hoīm ꝑcepit ei iterꝫ redire ad loc cū suū.

CLXVIII

Venerūt q̄daz aliq̄n i thebaidā ad q̄ndaz senē hūtes secū vnū q̄ a demonio vexabat vt curaret ab illo sene. Senex ꝓ o cū diu rogaret dixit demoni. Exi maledicte sathana de factura dñi dei. t rūdit demō seni. exeo: sz introgo te vnū ꝑbū vt dicas mihi. Qui sūt hedi t q̄ sūt agni? t dixit senex. Hedi q̄dē tales sūt q̄lis ego. agnos ꝓ o de⁹ scit. t audiēs demon clamauit voce magna di. Ecce ꝓpter hūilitatē tuā exeo. t exiit eadē hora.

CLXIX

Narrauerūt ō q̄dā sene q̄ pseuerauerit ieiunans septuagita hebdomadas sel in hebdomada reficiēs. Hic ār postulabat a ꝺo de q̄dā sermōe scꝑturaꝝ sctāꝝ: t nō renelauit ei de⁹. Dixit g in semetipo. Ecce tātū labozē sūpsi t nihil pfeci. Vado g ad fratrem meū t reḡro ab eo. Qui cū egressus clausisset ostiū suū vt abiret. missus est ad eū angelus dñi d. Septuagita hebdomade q̄s ieiunasti nō te fecerūt primū deo. Nūc g q̄ ita hūiliat⁹ es vt ad fratrē tuū ꝑgeres: missus sum indicare tibi sermonē. t aperiēs ei de re eadē quā q̄rebat i dicauit ei. t mox discessit angel⁹ ab eo.

CLXX

Cuidā fratri apparuit diabol⁹ trāsfigurat⁹ in angelū luc⁹ t dixit ei. ego sū Gabriel et miss⁹ sū ad te. Ille ꝓ o dixit ei. Vide ne ad aliū miss⁹ sis. Ego em̄ nō sū dign⁹ vt āgel⁹ ad me mittat. Diabol⁹ āt stati nō ꝓparuit.

CLXXI

Narrauerũt de q̃dã sene: q̃ sedẽs ĩ cella suã sustinẽs tẽtatões videbat õmões manifeste ꝛ ꝓtẽnebat eos. Cũ ãt diabol⁹ videbat se vincia sene: vẽit ꝛ oñdit se ei dicens Ego sũ chr̃s: q̃re clausisti oc̃los tuos. Et rñdẽs senex dixit ei. Ego chr̃m h̃ noloviderẽ sz ĩ alia vita. Audiẽs ãt diabol⁹ ñ comparuit.

CLXXII

Frat aliq̃s ꝓtristabat aduers⁹ aliũ frẽz Qd̃ audiẽs ille vẽit satisfacere ei. Ille aũt nõ apuit ostiũ celle sue. Perrexit g̃ ille ad quẽdã senẽ ꝛ dixit ei cãz: ꝛ rñdit ei senex Ui de ne q̃si iusticiã habeas cause apd̃ temerip̃m ĩ corde tuo tãq̃ culpatur⁹ frẽz tuũ vt teip̃m iustifices et illũ reph̃edas: ꝛ ꝑ hoc nõ tetigit de⁹ cor: h̃ ẽ qd̃ dico tibi. Uerũtñ h̃ ẽ qd̃ dico tibi: vt vł si ille peccauit ĩ te: ponas ĩ corde tuo: q̃ tu ĩ illo peccauer⁹: et frẽz tuũ iustifices. ꝛ tũc de⁹ dat ĩ corde illi⁹ ꝓcordare tecuz. Et narrauit ei exẽplũ tale dicẽs. Duo q̃dã erãt sc̃lares rligiosi: ꝛ loq̃ntes secũ egressi sẽ ꝛ facti mõachi. emulatõz ãt hũtes voc⁹ euãgelice sz ñ ꝑm scĩaz castra uer̃t se q̃si ꝑ̃ reg̃ celoz. Audiẽs ãt h̃ archiep̃s excõicauit eos. Illi aũt putãtes q̃ hñ fecissent indignati sũt ꝫ eũ dicẽtes. Nos ꝑ̃ reg̃ celoz castrauim⁹ nos. ꝛ h̃ excõicauit nos: eam⁹ ꝛ iterpellem⁹ aduers⁹ eũ hierosolymoz archiep̃m. Abeũtes ãt ĩdicauerũt ei oĩa Et dic̃ eis archiep̃s hierlymitan⁹ Et ego vos excõico. Et q̃ itez ꝓstati abierũt antiochiã ad archiep̃m. ꝛ dixer̃t ei oĩa q̃ fcã sẽ circa se. ꝛ ille sil̃r excõicauit eos. et dixer̃t ad seip̃os. Eam⁹ rhomã ad p̃iarchã ꝛ ip̃e nos vidicat ꝺ hoĩbꝰ ist⁹. Abeũtes g̃ ad sũmũ archiep̃m rhomãe cĩtat⁹ suggesserũt ei q̃ fecerãt eis mẽoꝛati archiep̃i dicẽtes. Uenimus ad te q̃ tu es caput oĩm. Dixit ãt eis ꝛ ip̃e. ego vos excõico ꝛ sepati est⁹ Tũc defecer̃t aĩo excõicati rotiẽs: ꝛ dixer̃t ad seip̃os. Isti ep̃i sibĩ̃nuicẽ ꝓsensũ dederũt ꝛ ꝓsentiũt ꝑ̃ qd̃ ĩ synodis ꝓgregant̃. Sz eam⁹ ad illũ viz. sc̃tñ Epiphaniũ ep̃m ꝺ ci pro: q̃ ꝑpha ẽ: ꝛ psonã hoĩm ñ accipit. Cũ aũt ꝓmarẽt ciuitati ei⁹ reuelatũ est ei de ip̃is. ꝛ mittẽs ĩ occursũ eoz dixit. Ne ĩtretis ciuitatẽ istã. Tũc illi ĩ se reuersi dixer̃t. Pro veritate nos culpabiles sum⁹. vt q̃d g̃ nosip̃os iustificamus. etiãsi nos illi imustẽ excõicauerũt nunq̃d ꝛ iste ꝑpheta. Ecce eni de⁹ reuelauit ei de nobis. Et repehẽderũt semetip̃os valde de culpa quã fecerant

Tũc vidẽs q̃ cor̃da nouit: q̃ se ꝑ ꝓpitate culpabiles fecerũt: reuelauit ep̃o Epiphanio et vltro misit ꝛ adduxit eos ꝛ ꝓsolatus eos suscepit in cõmunionẽ. Et scripsit de his archiep̃o Alexãdrie. Suscipe filios tuos q̃nã in veritate pn̄iaz egerũt. Et addidit senex qui hoc exemplũ narrauit dicẽs. Hec est hominis sanitas: et hoc est quod deus vult: vt homo culpã suã ꝓ̃ciat ante deum. Hec cum audisset frater: fecit ſm verbuz senis: et ꝓgens pulsauit ostiũ fratris. Ille ãt mox vt sensit eũ p̃imus deintus penitentiam gessit: aperuitq̃ statim ostium ꝛ oscula ti sunt se inuicem ex animo: et facta est inter vtrosq̃ pax magna.

CLXXIII

Duo monachi qui erãt carnales fratres habitabãt simul: et volebat diabolus separe eos nec poterat. Semel g̃ vnus q̃ erat iunior ętate: incendit lucernã ꝛ posuit eaz sup cãdelabz. Fecit aũt opa sua dem̃ ꝛ euertit cãdelabz. Pro q̃ re cecidit eũ maior frat cũ ira. Ille ꝺo pn̄iam egit dicẽs ei. Habe patientiã in me frat ꝛ iterũ accendo eã. Et ecce ꝓtus dñi venit ꝛ torq̃bat demonẽ illuz vsq̃ mane. Demõ aũt nũcianit ꝓncipi suo qd̃ factũ fuerat. Et audiuit sacerdos paganoruz id qd̃ retulerat demõ: et egressus factus est monachus: et ab initio ꝓuersatiõis sue tenuit hũilitatẽ di. Humilitas soluit oẽm virtutez inimici sicut eos ego audiui loq̃ntes dicẽdo. q̃ q̃ñ pturbam⁹ monachos ꝓuertitur vn⁹ ex eis ꝛ agens penitentiaz: destruit omnẽ ꝓtutem nostrã

CLXXIIII

Senex quidã erat in egypto anteq̃ veniret illuc abbas Pastor. Ille ãt habebat noticiã hoĩm ꝛ multũ honorez. Cũ aũt ascenderet abbas Pastor de sichi cũ suis dimiserũt hoĩes illũ senẽ ꝛ venerũt ad abbatem Pastorẽ. Inuidia aũt tact⁹ senex male loq̃batur de eis. Hoc audiẽs abbas Pastor ꝓtristabat: et dicit fratribꝰ suis. Quid faciem⁹ de sene isto magno q̃ nos in tribulatiõz mirerũt hoĩes derelinq̃ntes senez: et ad nos q̃ nihil sum⁹ accedẽtes. Quõ g̃ possum⁹ sanare eũ. Et dixit eis. Facite eũ aliq̃d gustare ꝛ tollite vasculũ vini ꝛ eam⁹ ad euz ꝛ gustem⁹ si ꝑ hoc possiꝰ sanare aĩm ei⁹. Tulerũt g̃ q̃s parauerãt cibos ꝛ preꝛerũt ad eũ. et dũ pulsarẽt ostiuz rñdit discipulus ei⁹ di. Qui est⁹: Et illi rñderũt. Dic abbati q̃ Pastor est ꝛ desiderat ꝑ vos bñdici. Hec ãt nũ-

ciante ei discipl'o ei⁹ ille mãdauit ei di. Uade q⁹ nõ vacat mihi. Illi aũt pseuerãtes in caumate dixerãt. Nõ discedim⁹ nisi meuerim⁹ bñdictiõez senis. Senex aũt videꝫ p⁹ seuerantiã eoꝝ & hũilitatẽ ꝓpunct⁹ aperuit eis. Et intrãtes gustauerũt cũ eo. Cũ autez mãducarẽt: dixit senex. In ꝟitate dico: minus ẽqꝫ audiui de vob: cẽtuplũ est enim qꝫ video in ope vr̃o. Fact⁹ est ḡ eis amicus ex illa die.

CLXXXV

Dicebãt de abbate Pafuncio q⁹ nõ cito biberet vinũ. Ambulãs ãt aliqñ: supuenit in cõuentũ latronũ: et inuenit eos bibẽtes. Cognouit aũt eũ q̃ erat ꝓmus latronũ: & sciebat q⁹ nõ biberet vinũ Uidẽs ḡ eũ de multo labore ipleuit calicẽ vini & in alia manu tenuit gladiũ euaginatũ & dicit seni. Si nõ bibas occidã te. Senex ꝟo sciẽs q⁹ mãdatũ dei vult facere: & volẽs eũ lucrari: accepit & bibit. Ille ꝟo ꝓnceps latronuz pniam egit apud eũ dicẽs. Ignosce mihi abba: q⁹ cõtristaui te. Et dicit ei senex. Credo in deo meo q⁹ p hũc calicẽ faciet tecũ miscõiaz & in hoc seclo & ĩ futuro. Et rñdit ꝓnceps latronũ. Et ego credo in deo: q⁹ ex hoc nõ faciaz alicui q̃cq̃ mali. Et lucrat⁹ est senex omne collegiũ latronũ illoꝝ p id q⁹ se ꝓpter deum dimisit volũtati eoꝝ.

CLXXXVI

Dicebãt de q̃daz fratre q̃ cũ fecisset sportas & imposuisset eis ansas: audiuit vicinũ suũ aliũ mõachũ dicentẽ. Quid facio: q⁹ primũ ẽ mercatũ & nõ habeo ansas q̃s ponã sportellis meis. Ille ꝟo audiẽs resoluit ansas q̃s iposuerat sport̃ suis & attulit eas frĩ illi vicino d. Ecce istas supfluas habeo: tolle & pone in sportas tuas. Et fecit op⁹ frĩs sui, pficere. ꝓriũ ãt op⁹ reliq̃t impfectũ.

CLXXXVII

Frater interrogauit q̃ndaz senẽ di. Duo sunt fratres ex quib⁹ vn⁹ q̃escit in cella sua: ptrahẽs ieiuniũ sex diez: & multũ sibi laborem imponẽs. alter ꝟo egrotãtib⁹ deseruit. Cui⁹ opus magis acceptũ est dño deo nr̃o? Respondit ei senex. Si frater ille q̃ sex diebus ieiunũ leuat appẽdat sep nares: nõ ꝑt equalis esse illi q̃ infirmãtib⁹ deseruit.

CLXXXVIII

Perrexerũt aliqñ tres fratres ad messez et susceperũt certũ spaciũ sexaginta modiorũ qꝫ meterẽt. Unus aũt ex eis ꝓma ipa die infirmari cepit: & reuersus est ad cellã suam. Duo aũt q̃ remanserãt vn⁹ alteri dixit. Ecce frater vides q⁹ incurrit in egritudinẽ frat noster: extorq̃ ḡ tu anio tuo paz & ego sil'r meo paululũ & credam⁹ in deo nostro: q⁹ p oratiões ei⁹ implebim⁹ nos duo opa ei⁹ et metem⁹ partẽ ipi⁹. Cũ ḡ expleuissent messez totius loci illi⁹ quẽ susceperãt: venerũt accipe mercedes suas & vocauerũt fratrẽ dicentes. Frater veni accipe laborez tuũ. Et ille dixit eis. Qualem laborem accipiam qui non messui: Et illi dixerunt ei. Orationib⁹ tuis ꝓsummata ẽ messis: veni ḡ accipe mercedem tuã. Facta est ergo plurima ꝓtentio inter eos de hac re. illo scz dicẽte. nõ accipio quia nõ laboraui. Illis ꝟo nõ adquiescẽtibus nisi et ipe accipet partẽ suã. Abierunt ergo ad iudiciũ magni senis cuiusdam. & dicit ei frater ille. Perrexim⁹ nos tres vt meteremus in agro ciuiusdã ad mercedes. Cũ aũt venissemus ad locũ quẽ messuri essem⁹ ipa prima die in egritudinez cecidi: et reuersus sum in cellã meã: nec vna die metere pualẽs cũ eis: & nũc cogũt me fratres isti dicẽtes. Ueni accipe mercedẽ vbi nõ laborauit Dixerũt autẽ & illi fratres. Reuera tres fuimus & preximus metere & suscepimus spaciũ sexaginta modioz quod meteremus: et si fuissemus toti tres cuz grandi labore vix potuissem⁹ explicare illud. Orationib⁹ autẽ fratris huius nos duo veloci⁹ q̃s tres potuim⁹ & demessuim⁹ agrũ: & dicim⁹ ei. Ueni accipe mercedes tuas: & nõ vult. Hec audiẽs senex miratus est: et dixit vni de monachis suis: pcute signũ in cella fratrũ vt cõgregent hic omnes. Qui cũ venissent: dixit eis. Uenite fratres & audite hoc iustũ iudiciũ: et indicauit eis oñia senex: & adiudicauit illũ vt accipet mercedes suas: et faceret ex eis mercedib⁹ quod ipe vellz. Et discessit frater ille cõtristat⁹ et plorãs: et se ꝓiudicatũ fuisse dicebat.

CLXXXIX

Dicebat quidã senex: quia patres nostri cõsuetudinẽ habuerũt venire ad cellas nouoz fratz q̃ solitarij cõuersari volebãt: et visitabãt eos ne q̃s eoz a demonib⁹ circũueniret & a cogitatiõe sua lederet. & si qñ aliquis eoz ĩuenieb̃at Iesus: adducebãt eum ad ecclesiam: & ponebat peluis cũ aqua: & fiebat oratio p eo qui tentatiõibus laborabat: et lauab ant omnes frẽs manus suas in peluim: & pfundeb̃at aqua illa frater qui impugnab̃at et ita statĩ purgab̃at.

Quidã frater erat mini- (CLXXXX
ster cuiusdã pris. Cõtigit ãt vt vuln⁹ fieret
in corpe senis: z samies multa ex eo cũ feto-
re pflueret. Dicebat aũt in cogitatu suo fr
ille q ei defuiebat: Discede hinc qz nõ po-
teris sustinere fetorez putredis hui⁹. Ille
ño frater vt repmeret hmõi cogitatõez suã
tulit vas aq et diluit vuln⁹ senis illi⁹: z re-
collegit ipam aquã i vas: et qties sitiebat
ex ipa bibebat. Cepit autez itez cogitatio
sua solicitare dicẽs: Si nõ vis fugere vel
nõ bibas fetorẽ hunc. Frater aũt ille labo-
rabat z tolerant ibat bibẽs lauaturã sens
ullius. Et cũ ita mistraret seni illi: vidit de
us laborẽ charitat illi⁹ z illã lauaturã vul
neris in aquã mũdissimã ptit: z senẽ inuisi
bili medicamento sanauit.

CLXXXI

Dicebat abbas Daniel q erat discipul⁹
abbat Arseñ: qz narrauit ei abbas Arse
nius tãñ de aliq alio: puto tĩ q de se dice
bat. qz dũ sederet qdã i cella sua: vẽit vox
dicẽs ei. Veni oñdã tibi opa hoim. Et sur
gens abit et duxit eũ ad quẽdã locũ. z ostẽ
dit ei ethiopẽ incidentẽ ligna: et facientez
sarcinã magnã: z tẽtabat portare eã z ñ po
terat. z p eo vt auferret ex sarcina illa ibat
itez: z incidebat ligna: et addebat ad sarci
nã. hoc aũt faciebat diuti⁹. Et pcedẽs pau
lulũ oñdit hoiez rursus stantẽ sup lacuz et
hauriẽtẽ aquã ex eo: z infundẽtẽ in cisternã
ptusã: q cisterna ipam aquã itez refũdebat
in lacũ. Et dicit ei itez. Veni oñdã tibi ali
ud. Et ecce vidit tẽplũ: et duos viros sedẽ
tes in eãs: z portãtes lignũ trãsuersũ vnũ
otra vnũ. Volebãt aũt p ianuã itroire i tẽ
plũ z ñ poterãt ppt lignũ illũ qd trãsuersũ
portabãt. z nõ inclinãtes se vi⁹ post aliuz
vt fieret illũ lignũ directũ remãsert foris ex
tra ianuã. Et cũ introgasset qd ꝑ eẽt: ille rñ
dit ei. Hi sunt q portãt velut i iustícia sup
bie ingũ z nõ hũiliati sũt vt corrigerẽt se:
et ambularẽt hũiliter in via chri: ppt qd et
remãserũt foras a regno dei. Ille aũt q lig
incidit hõ est in pctis multis: z p eo vt pe-
nitẽtiã agat z subtrahat se a pctis suis ma
gis alias imãtates adhibet supra imãta-
tes suas. Qui aũt aquã iplet hõ. est q bõa
qdẽ facit: sz qz habz etiã in eis pmixta ma-
la p ꝑ pdit etiã et bona opa sua. Quapro-
pter cõuenit omnẽ hominẽ sobriũ esse i cõ
siderãdis opibz suis ne inuanũ videat susti
nere labores.

CLXXXII

Narrauit sanctus Basilius epc dicẽs.
Fuit quedã ygo in quodã monasterio feia
rũ q stultã esse ac demonẽ se habere simula
bat: q vsq adeo ab hoibz alijs p horroze ha
bebat. ita vt nec cibũ qdez cũ ea acciperent
Talẽ siqdem vitã elegerat vt a coquina nũ
q recedẽs totius illic monasterij impleret
officiũ. Et erat fm vulgare puerbiũ vniuer
se domus spongia. impletuz in se rebz pbãs
qõ in scis libris scptũ legim⁹. Si qs inqt
ex vobis putat esse se sapientẽ in hoc mõ
stultus sit vt sapiẽs fiat. Hec igit inuolutũ
pannis habebat caput: et ita oibz seruiebat
Cetere aũt ygines tonse cucullis coopiebã
tur. Nulla aliqñ hanc potuit de quadrin-
gentis virginibz videre manducantẽ. nũq
per omne euũ suũ sedit ad mensam: a nulla
vel modicã partẽ panis accepit: sed micas
tm detergẽs illaz mensaz: et abluẽs ollas
his solis alimonijs contẽta viuebat. Nul-
li vnq fecit iniuriam: nulla ipius murmur
audiuit: nulli aut parum aut satis locuta ẽ.
Et certe cum ab omibus cederetur: cũ oim
viueret odio. maledicta omniũ sustineret.
sancto pterio cui hoc vocabulum erat pa-
batissimo viro: sempq in deserto viuẽti asti
tit angelus domini qdam die sedenti in lo
co qui dicit porfirice: affatusq est eum his
ybis. Cur inqt grande aliqd te esse credis
vt sanctus in hmõi degens loco. Vis vide
re mulierẽ te sanctiorẽ: vade ad tabenensio-
tarũ monasteriũ feminaz: z vnã ex ipis illic
inuenies in capite habentẽ coronã: ipsam
cognosce te esse meliorẽ: que dũ otra tantũ
populũ sola dieb ac noctib pugnat: coripi
us nunq a deo recedit. Tu aũt vno in lo-
co resides: nec quoq aliqñ pgrediẽs p oẽs
vbes animo z cogitatiõe vagaris. Stati-
q ad supradictũ monasteriũ venit: et magi
stros fratz rogauit vt introducerẽt euz ad
habitaculũ feminaz. Quẽ mor illi vt viruz
glorioſum: virũ etiã puectioris etatis cum
grandi fiducia introduci fecerunt. Ingres-
sus autẽ omnes sorores desiderauit inspice
re: inter quas solam illam p qua venerat nõ
videbat. Ait autẽ ad postremuz. Oẽs inqt
mihi adducite: deesse eñi mihi videt aliqua
Dicũt ad eũ. Vnã stultã habem⁹ intrinsec⁹
i coqna: sic em eã q a dmõio vexat appellãt
Et ait ille. Exhibete ad me ipaz qz vt eã vi-
deã. Quo audito: sup mẽoratã vocare ce-
perũt. Que cũ nollz venire: sentiẽs vt credo

aliq̃d, aut fortassis hip̃m diuina reuelatiõe cognoscẽs: dicũt ei. Sctũs Piteri⁹ te videre desiderat, erat aũt vir fama t noie grandis. Cũq; ad eũ fuissz exhibita t vidissz pãnos in frõte ipius iuolutos: piecit se ad pedes ei⁹ di. Bñdic me inq̃t. Rursus ad ipi⁹ pedes et ipa corruẽs. Tu me inq̃t benedicdñe. Oẽs ꝙ soores obstupuerũt sil' dicẽtes: Noli abba talẽ tibi facere iniuriã: fatua est em̃ ipa quã cernis. Tũc sctũs Piterius ipsis oib⁹ ait. Uos magz est fatue: nã hec t via t mea ẽ nõna, h em̃ noie vocãt illi feias spũales. Et depcor deũ ait vt ita dign⁹ ipe i die iudicij merear iueniri. Quo audito oẽs sil' ad pedes ei⁹ ceciderũt: single varia pcta t ꝓpria ꝓfitẽtes. Alia ãt abluẽs soores catini sup eaz se fudisse dicebat, alie ꝙ colaphis eã a se ꝙberatã sepe memorabãt. alie nares ipi⁹ sinapi ipletas a se eẽ deflebãt Cetere q̃z diuersas referebãt se ei iniurias irrogasse, p q̃bꝫ oib⁹ sctũs ille fusis deo pcib⁹ egressus ẽ. Post paucos ãt dies nõ ferẽs illa tantã sui gliaz: tãtoq; se nolens sororꝫ honore cumulari: grauariq; credẽs singlaꝝ excusatõib⁹ egressa ó mõasterio illo occulte, q̃ ierit: i quẽ se merserit locũ: vl q̃ fine defecerit ad nulli⁹ potuit noticiã puenire.

CLXXXIII

Narrauit q̃dã senex dicẽs, qz erat q̃dã ꝙgo puecta etate valdeq; pfecerat i timore dñi Et interrogata a me q̃ res eam ad hãc pduxit ꝓuersatiõz. Illa ingemiscẽs ita cepit dicere Mihi q̃dẽ o mirabil' vir cũ adhuc essez parula erat pr modest⁹ ac mãsuet⁹ moribꝫ: debilis ꝙ t infirm⁹ corpe: q̃ ita vixit: curã suam agẽs vt vir aliq̃n videret ab his q̃ in eo habitabãt vico. Terrã aũt suã assidue opabat, t ibidẽ sp occupabat vitam suã. Si q̃n forte san⁹ fuissz fruct⁹ culture sue domi portabat. Plũmũ ãt tpis i lecto lãguoribꝫ detiebat: tãtaq; ei erat taciturnitas vt ignorantibus eũ sine voce crederet esse. Mater ꝙ mea erat ecõtrario curiosa absq; mõ: t q̃ vltra oẽs q̃ in regiõe hac turpior esset. Sermones ꝙ ei⁹ ita ad vniuersos mouebant vt putaret oẽ corp⁹ ei⁹ lingua ei⁹ esse. Lites frequẽti⁹ ꝓmittebant ad oñes ab ipa. In ebrietate ãt vini eũ vir⁹ luxurioſis demorabat. Dispẽsabat aũt t ea q̃ domi erãt tanq; meretrix pessima vt etiã substãtia mlta valde nõ potuisset nob sufficere. Haz t huic patre meo delegata erat cura dom⁹. Corpe aũt suo ita in turpitudine abutebat vt pauci de vico illo potuissent effugere libidinẽ ei⁹ Nunq; corpi ei⁹ morbꝫ vel aliq̃ infirmitas occurrit, nec dolorẽ aliquẽ sensit: sed a natiuitate vsq; ad vltimũ diẽ suũ integꝝ sanũq; corpus suũ possidebat: nec ei q̃q; aduersi qõ voluptatẽ ei⁹ aliq̃ exptc minueret accidebat. Inter hec ꝓtigit vt pat⁹ me⁹ longa egritudie fatigat⁹ moreret t ꝓtinuo aer cõmot⁹ est: t pluuia t corruscatiões atq; tonitrua aerẽ cõturbabãt t neq; die neq; nocte imber cessans: triduo sup lectũ sine sepultura fecit eũ manere: ita vt hoies vici illius mouẽtes capita sua ãmirarent q̃ tantũ malũ vniuersos lateret dicẽtes. Sic dei inimicus erat iste vt nec terra eũ recipiat ad sepultura. Sed tñ ne intra domũ mẽbra ei⁹ dissoluta ingressuz habitãtib⁹ ꝓhiberẽt iminẽte adhuc aere turbido t pluuia descendente vir aliq̃n eũ sepulture tradidim⁹. At ꝙ p⁹ hec mat mea accepta licentia cũ iprobitate maria corpis sui vtebat libidine: t pstibulũ deinde faciẽs domũ suã: in tanta luxuria verat atq; delicijs, vt dñ paruula essez deficeret nob suba nostra. Uir aũt aliq̃n cũ timore sic mihi videbat morte illi aduenĩẽte tantã meruit funer⁹ psperitatẽ: vt etiaz putaret aer sil' exequijs deseruire funer⁹ ei⁹ Ego ãt post obitũ ei⁹ puellarẽ egressa etatẽ t deliderijs titillatiõibusq; iã corp⁹ meũ pmouẽtib⁹ in q̃dã die ad vesperã vt fieri solet cogitare cepi atq; ꝓsiderare: cui⁹ vitã eligerez sequẽdam, vtrũ patris q̃ modeste t mansuete ac sobrie vixit, sed rursus recogitabã illud: qz nihil in vita sua ꝓsecut⁹ est boni: sed p oẽ tps in infirmitate t tribulatiõe ꝓsupt⁹ est, t ita vite sue finẽ accepit vt nec sepulturã ei⁹ terra recipet. Si igit bona esset hmõi ꝓuersatio apd deũ, q̃re g̃ tãtoz malorꝫ pr meus pondus esset ꝓsecut⁹ q̃ sic viuere elegit. Sz sicut mater (cogitat⁹ meus inq̃t) bonũ est viuere t tradere voluptatib⁹ t luxurie corpus ac libidini. Etem̃ illa nullũ op⁹ turpe pretermisit. In ebrietate autẽ oñe tẽpus incolumis atz pspere degẽs: ita vitã suã expleuit. Quid ergo. Sic oportz me viuere sic mat. Deli⁹ est em̃ ꝓpr̃is oculis credere his que manifesta t cognita sunt: t nihil ptermittere. Et cũ placuisset mihi misere ei⁹ me cõstituere vite: supuenit nox t continuo mihi sopor accidit. Post hos sermones astitit mihi quidã: grandis quidẽ corpe: aspectu aũt terribilis. Deinde intuẽdo me pterrens ira cũda visiõe t aspera voce interrogabat me

Dic mihi inq̃t puella q̃ sunt cogitatꝰ cordis tui. Ego aũt ab aspectu eiꝰ ꝛ habitu tremefacta neq̃ aspicere ī eũ audebã. Maiorẏo voce iteq̃ iussit vt ea q̃ mihi placuerãt pnũciarẽ. Ego ãt p timore dissoluta ꝛ oĩm oblita cogitationũ nihil esse dicebã. Ille ẏo negante me reuocabat in memoriã vniuersa q̃ in corde meo tractauerã. Ego aũt ꝓiecta ad pcẽ ꝓuersa: supplicabã veniã ꝓseqũ: ꝛ cãz ei narrabã hmõi cogitatꝰ: q̃ ait mihi: veni igit̃ ꝛ vide vtroq̃ patrẽ ꝛ matrẽ: ꝛ quã voluerĩs vitã deinde elige tibi. Et apphẽdens manũ trahebat me. Ducẽs ãt in q̃ndã campũ padisos mltos habẽtẽ: ꝛ diuersos fructus variasq̃ arbores ꝛ pulcritudinem inenarrabilẽ: ꝛ introduxit me illuc. Occurrẽs aũt mihi pr̃ meus amplexatꝰ ẽ: ꝛ osculabat me filiã me vocãs. Ego ẏo circũplexa eum rogabã vt manerẽ cũ eo. At ille. Nũc inq̃t nõ potes hic cẽ: sed si vestigia mea seq̃ volueris venies huc nõ post mltũ tps. Cũ ãt ad huc ego deplorarem manere cũ ipo trahẽs me rursus p manũ q̃ ibi me duxerat. Veni ait oñdã tibi ꝛ matrẽ tuã q̃ igni exurit̃: vt sciasad quẽ hor̃ velis declinare vitã tuã. Stantes ãt me in domo tenebrosa atq̃ obscura oĩno: pturbatiõe stridoreq̃ repleta ostendit mihi fornacẽ ignis ardẽtẽ ꝛ pice feruentẽ: ꝛ q̃sdã illic terribili aspectu stantes sup fornacẽ. Ego aũt inspiciẽs deorsum vide o matrẽ meã in fornace vsq̃ ad collũ dimersam stridẽtẽq̃ dentibꝰ: ꝛ igni ardentẽ ꝛ vermiũ mltũ fetorẽ fieri. Videsne aũt me illa filiã me vocãs cũ vlulatu clamabat. Heu me inq̃t filia de ꝓpr̃is opibꝰ h̃ potior: q̃ q̃si deliramẽta mihi videbãt vniuersa q̃ ō sobrietate erãt. Opa aut fornicatõis ꝛ adulteriũ nõ mihi videbant̃ esse tormenta. Ebrietatẽ ẏo ꝛ luxuriã nõ arbitrabar esse penas: ꝛ eece ꝓpt̃ libidinẽ puã q̃ntã recipio flãmã: sustineo penas. Ecce ꝓpt̃ exiguas delicias q̃nta exoluo tormẽta. Ecce p ꝓtẽptu ōi q̃les recipio mercedes. Apphendert me vniuersa innumerabilia mala. Nũc tps auxilij filia. nẽ recordare nutrimẽtor̃ filia q̃ a me ꝓsecuta es: nũc retribue bñficiũ si q̃d boni aliq̃n a me accepisti. Miserere g̃ mei q̃ ardeo in igne ꝛ ab ipo ꝓsumor. Miserere mei q̃ ī hmõi cruciatibus examinor. Miserere mei filia ꝛ porrigẽs manũ tuã educ me de loco isto. Me ãt recusãte h̃ facere ꝓpt̃ eos q̃ ibi astabãt: rursus cũ lachrymis clamabat. Filia mea adiuna me ꝛ noli despicere fletũ mr̃is tue. Memẽto doloris mei in die pturientis te: ꝛ ne me despicias q̃ in gehẽna ignis depereo. Ego ãt voce eiꝰ ac lachrymis cõmota hũanũ aliq̃d patiebar: ꝛ cepi cũ clamore ꝓdolẽs ei ingemiscere. Exurgẽtes ẏo hi q̃ i domo erãt mecũ ꝛ accedẽtes ignẽ cãmmugit̃ mei interrogabãt me. Ego aũt narraui eis oĩa q̃ viderã. Sic iã vnũ deliberaui h̃: vt pr̃is mei seq̃rer vitã: certa fcã p ineffabilẽ miscõiam dei q̃ pene reposite sunt his q̃ malignẽ viuere volũt. Talia siq̃dẽ illa btã ẏgo ex i pauisiõe cogscẽs mltaz eẽa ōbonor̃ opeq̃ retributõez ꝛ malor̃ actuũ et turpis vite maxias esse penas annũciabat. Jõq̃ efficiamur meliorẽs ꝑsilẽ nobismetipsis vt possim⁹ beati fieri.

CLXXXIII

Narrauit abbas Daniel q̃ fuit discipul⁹ abbat̃ Arsenij di. Dixit abbas pr̃ nr̃ Arsenius de quodã sene q̃ erat magn⁹ i hac vita simplex ãt in fide: ꝛ errabat p eo q̃ erat idiota: ꝛ dicebat nõ esse naturale corp⁹ christi panẽ quẽ sumim⁹ sed figurã ei⁹ eẽ. Hoc aũt audiẽtes duo senes q̃ diceret hũc fmonẽ ꝛ sciẽtes q̃ magn⁹ eẽt ī vita ꝛ ꝓuersatõe. Cogitantes ẏo q̃ innocenr̃ ꝛ simplr̃ diceret h̃ venerũt ad eũ ꝛ dicũt ei. Abba fmonẽ audiuim⁹ cuiusdã infidel̃: q̃ diẽ q̃ panis quẽ sumim⁹ nõ naturale est corp⁹ chr̃i sed figura est ei⁹: Senex aũt dixit eis. Ego sũ q̃ h̃ dixi. Illi aũt rogabãt eũ dicẽtes. Abba nõ sic teneas: sed sic ecclia catholica tradidit, nos aũt credim⁹ q̃ panis ipe corp⁹ ẽ chr̃i: ꝛ calix iste sanguis chr̃i fm veritatẽ nõ fz figurã. Sz sic ī pncipio puluerẽ de terra accipiens plasmauit hoiem ad imaginẽ suã: ꝛ nõ potes dicere q̃ ñ erat imago dei q̃uis incõphensibil̃: ita ꝛ panis quẽ dixit q̃ corpus meũ ẽ: credim⁹ q̃ fm veritatẽ corp⁹ chr̃i est. Senex aũt ait eis. Visi re ipa cognouero nõ mihi satisfacit̃ rõ via. Illi aũt dixert ad eũ. Depcemur deũ hebdomada hac de mysterio h̃: ꝛ credim⁹ q̃ ds reuelat nobis Senex ẏo cũ gaudio suscepit fmonẽ istũ ꝛ depcabat̃ deũ dicẽs. Dñe tu cognscis q̃ nõ p malicia incredul⁹ sum rei hui⁹: sz p ignorantiã. g̃ reuela mihi dñe iesu christe q̃ verũ est. Sed ꝛ illi senes abeuntes in cellas suas rogabant ꝛ ipi deũ dicẽtes. Dñe iesu christi reuela illi seni mysteriũ h̃ vt credat ꝛ ñ pdat laborẽ suũ. Exaudiuit g̃ dñs vtroq̃: ꝛ hebdomada cõpleta venerũt dñica die ad eccliam: ꝛ sederũt ipi tres soli sup sedile

de scirpo qđ in modū fascis erat ligatum: medi⁹ aūt sedebat senex ille. Aperti sunt aūt intellectuales oculi eoꝝ: ꝛ qū positi sūt panes in altari videbaē illis tantūmodo tribꝰ tanꝯ puerul⁹ iacens sup altare. Et cum extendisset pbr manꝰ vt frangeret panē: descēdit angel⁹ dñi de celo habēs cultrū in manu ꝛ secauit puerulū illū. sanguinē ꝓo eius excipiebat in calicē. Cū aūt pbr frāgeret in puis ptibꝰ panē etiā angel⁹ incidebat pueri mēbra in modicꝯ ptibꝰ Cū ḡ accessisset senex vt acciperet sctām cōionem data est ipi soli caro cū sanguīe cruēata. Qđ cū vidisset ptimuit ꝛ clamauit dicēs. Credo dñe qꝛ panis q̄ in altari ponit corꝑ tuū est ꝛ calix tuus est sanguis. Et statim facta est caro illa in manu ei⁹ panis ꝫm mysteriū: ꝛ sumpsit illud in ore suo agens grās deo. Dixerūt aūt ei senes. Deus scit humanā naturā qꝛ non pōt carnibꝰ crudis vesci: ꝛ ꝓterea trāsfigurauit corꝑ suū in panē ꝛ sanguinē suū in vinū his q̄ illud fideliter suscipiūt. Et agentes ꝺo grās de sene illo: qꝛ nō pmisit deus pīre laborē ei⁹. Reuersi sunt toti tres cum gaudio ad cellas suas.

CLXXXV

Abbas Bachārius habitabat in loco nimis deserto: erat eī solus in eo solitarius. In inferiori ꝓo parte erat alia solitudo in q̄ habitabāt plurimi frēs. Obseruabat aūt senex ad iter ꝛ vidit sathanā venīē tē in habitu hoīs vt trāsiret p cellā ei⁹: videbaē aūt q̄si tunica linea īdutus valde vetusta ꝛ tota pforata: ꝛ p oīa foramina ei⁹ pendebant ampulle. Et dixit ei senex. Obe maior vbi vadis. Et ille dixit. Vado cōmouere frēs. Senex aūt dixit ei: Et vt quid tibi ampullas istas: ꝛ dixit. Bustū fribꝰ porto. Et dixit ei senex. Et totas cū gustu portas Et rīndit. Etiam: vt si vnū alicui nō placet offeram aliud: si aūt nec illud dabo ꝛ tertiū. Et ita p ordinē: vt modis oīibꝰvl vnū placeat eis. Et cū hec dixisset trāsijt: ꝛ obseruabat senex custodiēs vias donec ille iterū reuearet. Et cum vidisset eū senex dixit ei. Saluus sis. Et rīndit: vbi mihi sal⁹. Et dixit ei senex. Quare. Et rīndit: qꝛ mō oēs sanctificati sunt ꝛ nemo mihi acq̄escit. Et dixit ei senex. Neminē ḡ habes amicū? Rīndit Unū tm̄ habeo frēm ibi: vel ipse mihi sol⁹ acq̄escit: ꝛ q̄ videt me ꝰuertit ad me velut ventus. Senex ꝓo dixit ei. Et q̄s vocatur ille frater. Rīndit ei. Theopētus. Et cū hec dixisset transijt. Surgēs aūt abbas Bacharius prexit ad inferiorē heremū. Quod cū vidissent fratres acceperūt ramos palmaꝝ ꝛ occurrerūt ei obuiam: ꝛ singuli eoꝝ parabant cellas suas incerti ad quem declinaret. Senex aūt inq̄rebat quis inter eos Theopentus vocaret in loco isto: et inueniens eum intrauit in celsam eius. Theopentus ꝓo suscepit eum cum gaudio. Cum ergo cepissent secrete loq̄ dixit ei senex. Quō circa te est frater. Et ille dixit. Interim orationibus tuis bene. Dixit ei senex. Ne impugnant te cogitatōes? Et dixit ille. Interim bene sum: erubescebat eī dicere. Et dixit ei senex. Ecce quot annos habeo in cōuersatione loci istius: et omnes honorant me. ꝛ tamen in hac senectute mea infestus est mihi spiritus fornicationis. Et respondit Theopentus dicens. Crede abba quia et mihi. Senex autez simulabat ꝛ alias cogitationes esse molestas donec faceret eū ꝓfiteri. Deīde dīē ei. Quō ieiunas. Et dīē ad nonā. Et ōt ei senex. Jeiūa vsq̄ advesperam ꝛ abstine ꝛ comenda euangelia vt memoriter retineas ea: ꝫ ꝛ alias residuas ex animo meditare scripturas: ꝛ si tibi ascenderit cogitatio mala nunq̄ deorsum aspicias: sed semper sursum ꝛ statim dñs adiuuat te. Et corrigens senex fratrē illū reuersus est in solitudinez suā. Et cū obseruaret vidit iterꝯ demonem illū et dicit ei Ubi vadis iterū. Et ille respondit: cōmouere fratres: ꝛ abijt. Dum aūt reuerteret dicit ei senex. Quō sūt fratres illi. Et rīndit ille Male. Senex autē dixit. Quare. Et ille rīndit. Quia toti sancti sūt: ꝛ maius malū quia ꝛ vnū quē habui amicū ꝛ obedientem mihi etiā ꝛ ipse nescio vnde subuersus est: et nec ipse mihi acquiescit iam sed oīibus sanctior factꝰ est: ꝛ ꝓterea iurauī me iam nō calcare locū illum nisi post longū tempus: et hoc dicens transijt relinquēs senē. Sanct⁹ ꝓo senex intrauit in cellam suā adorans et gratias agens deo.

CLXXXVI

Quidā pbr fuit religiosus valde ꝓpleg⁹ noīe: freq̄nter missaꝝ solēnia celebrans ad corpus sancti Ayni epi ꝛ cōfessoris. Qui cū digno moderamine sanctā chīo ꝓpicio duceret vitam cepit oīpotentē deū pulsare p̄cibꝰ vt sibi mōstraret naturā corꝑis chīti ꝛ sanguis: itaq̄ nō ex infidelitate vt assolet sed ex pietate mētis ista petiuit. Fuerat eī

a puericia diuis legib⁹ imbut⁹:⁊ ꝑt amo⁹ rē supni regis olim patrie fines ⁊ dulcia liq rat arua:vt chr̄i mysteria exul sedule disce ret. Idcirco ei⁹ amore magis succesus quo tidie preciosa munera offerebat:poscebatq; sibi ꝓmonstrari q̄ foret spēs latitās sub for ma panis ⁊ vini:nō q⁹ de corpe chr̄i dubi⁹ esset:sed q⁹ sic chr̄m cernere vellet:quē ne mo mortaliū iam sup astra leuatū in terris passim ꝓspicere pōt. Venerat ḡ dies ⁊ idez celebrans pie missaꝝ solennia more solito ꝑcubuit genib⁹. Te dēpcor inq̄t oipotens pande mihi exiguo in h̄ mysterio naturam corpis chr̄i vt mihi liceat eū ꝓspicere pūtez corporeo visu ⁊ formā pueri quē olim sin⁹ mꝰis tulit vagiētē nē māib⁹ ꝓtrectare. Quē dū talia ꝑcaret āgel⁹ ō celo veniēs sic affat. Surge inq̄t ꝑere si chr̄m vide placet: ad est pīs corporeo vestit⁹ amictu quē sacra puerpera gessit. Tūc venerabil' pb̄r pauid⁹ ab humo vultū erigēs vidit sup arā pīs fi liū puerū quē symeon infantē portare suis vlnis meruit. Qui angel⁹ inq̄t:q⁹ chr̄m vi dere placuit quē ꝓus sub spē pānis ꝓbis sa crare solebas mystic⁹:nē ocul' inspice:attre cta māib⁹. Tūc sacerdos celesti mūere fre tus qō mix̄ dictu est vlnis tremētib⁹ pue rū accepit:⁊ pect⁹ ꝑuū chr̄i pectori iunxit. Deinde ꝑfusus in āplexū dat oscula ō⁹:et suis labꝫ pssit pia labia chr̄i. Quib⁹ ita ex act⁹ p̄clara ōi filij mēbra restituit ī ꝟtice al taris:⁊ repleuit celesti pabulo chr̄isti men sam. Tunc rursus humo ꝑstrat⁹ dep̄cat⁹ est deū vt dignaret ipse iter ꝟti ī pstinā formā qua expleta oꝛōne surgēs e tra iuenit corp⁹ chr̄i i formā remeasse porē vt dep̄cat⁹ fue rat.

CLXXXVII

Beate memorie ꝓaul⁹ simplex discipu lus abbat⁹ Antonij narrauit frib⁹ talē rē. Quia aliq̄n veni in monasteriū visitādi gr̄a ⁊ ꝑ fratrū instructiōe:⁊ p⁹ ꝓsuetā ad inuicē collocutōez intrauerūt ī eccl'iaz dei vt mis sas more solito celebrarēt. Ipe aūt paul⁹ in tuens vnū quēq; introcūtiū in eccl'iā q̄ anio intraret:hab ebat em̄ ⁊ hāc gr̄am sibi data a deo vt sic vnūquēq; cui⁹ animi esset ag noscer et:sicut ⁊ nos facies nr̄as videm⁹ in uicē. Ingrediētib⁹ ḡ oīb⁹ clara facie ⁊ splē dido vultu sed ⁊ vniuscuiusq; angelo gaudē te cū eis:vnū vidit nigr̄ ⁊ obscur̄ toto cor pore:⁊ demones ex vtraq; ꝑte eū tenentes ⁊ trahētes ad seipos capistro in naribus ei⁹ misso. Sanctū ꝓo angelū ei⁹ de lōge lugu brē ⁊ tristē sequentē eū. Paulus ꝓo lachr̄y mans ⁊ manu frequent' pect⁹ tundēs sede bat añ eccl'iam plorās valde eū q̄ tal' ei ap paruerat. Qui aūt videbāt eū qō faciebat ⁊ tam celerē ei⁹ mutatiōe m⁹ ⁊ lachr̄ymas et luctū interrogabāt rogātes eū vt diceret q̄d esset qō videbat:timentes ne q̄d in reꝑhen siōe oīm vidisset ꝑ q̄ h̄ faceret. Postulabāt etiā vt ad amissas itraret cū eis. Paul⁹ aūt repellēs eos negabat se īgressuꝝ:⁊ sedebat foris tacēs ⁊ plorās nimis illū qui ei tal' ap paruerat. Post paululū aūt dimisso eccl'ie ꝓuentu itez paul⁹ attendebat singl'os exeū tes vt quoꝝ itroitū cognouerat sciret qua les exirēt:⁊ vidit illū viꝝ nigrū ⁊ obscuꝝ to to corpe pus exeūtē ab eccl'ia claꝝ q̄dē vul tu:candidū corpe. Demones aūt q̄ eū añ te nebāt postea de lōge seq̄ntes:sctm ꝓo ange lū iuxta ip̄m ambulantē letū ⁊ ꝑinquuz et gaudētē sup eū valde. Paul⁹ ꝓo exiliēs cū gaudio clamabat b̄ndicens deū ⁊ dicens. O ineffabil' dei misc̄ia ⁊ bonitas:o diui ne miseratiōis ei⁹ inn̄erabil' bonitas. Cur rēs aūt ⁊ ascendēs sup altū gradū magna voce dicebat. Venite ⁊ videte opa dn̄i q̄s terribilia sūt ⁊ oīm stupore digna venite et videte eū q̄ vult oēs hoies saluare ⁊ ad ag nitiōem ꝟitat⁹ venire:venite adorem⁹ ⁊ pci dam⁹ añ eū ⁊ dicam⁹ q⁹ potēs ē pctā dimit tere. Ad hāc vocē ei⁹ oēs solicite cucurrer̄t cupientes audire q̄ dicebat. Et cōuenienti bus oīb⁹ referebat paul⁹ q̄ vidisset añq̄z in eccl'iam intrarēt:⁊ q̄ postea. Itez interro gabat illū viꝝ ⁊ vt diceret ei cām ꝑ q̄ ei tātā subito mutatōem ōs donauerit. Hō ḡ ille ꝓuict⁹ a paulo corā oīb⁹ q̄ circa ip̄m erāt apte narrauit dicēs. Hō pctōr sum ⁊ m⁹to tpe in fornicatōe vixi vsq; nūc. Ingrediēs aūt mō in sctām eccl'iam dei audiui vocem Esaie ꝓphe cū legerē:magis aūt dei vocez loq̄ntis in eo vbi dicit. Lauamini mundi estote:auferte malū cogitationū ō aīab⁹ ve stris corā ocul' meis:discite bene facere:⁊ si fuerint pctā vr̄a tanq̄z feniciū velut nix de albabūt:⁊ si voluerit⁹ ⁊ audierit⁹ me bona terre comedet⁹. Ego inq̄z fornicator in hoc ꝟmone cōpūct⁹ sū nimis ⁊ ingemiscēs itra ꝓscientiā meā dixi ad deū. Tu de⁹ q̄ venisti in h̄ūc mundū peccatores saluos facere et q̄ etiā hec q̄ mō lecta sunt ꝓmisisti ꝑ ꝓphetā cōple effectu ⁊ ope in me pctōre ⁊ indigno. Ecce em̄ amodo ꝓmitto tibi ⁊ spondeo ser mone ⁊ corde ꝓfiteor q⁹ iam nō agam vltra

illud malũ : sed abrenũcio oĩ iniquitati: ⁊ seruio tibi amodo in ꝓscientia mũda. Hodie ḡ dñe in hac hora suscipe penitentẽ ⁊ interpellantẽ te ⁊ renunciantẽ oĩ pctõ. In his ḡ pmissionib⁹ egressus sum de ecclesia statuẽs in anima mea nihil vltra mali agere cor̃ oculis dñi. Qõ cũ audissent oĩes clamauerũt vna voce ad dominũ dicentes. Q̃ magnificata sunt opera tua dñe: omnia in sapientia fecisti.

CLXXXVIII

Dixit quidam senex quia erant ei vicini duo fratres: vnus pegrinus: ⁊ vn⁹ inchoris. Erat aũt ille pegrinus modicũ negligẽtior: ille ꝓo in chorio studiosus valde. Cõtigit aũt vt dormiret ille pegrinus in pace. At ille senex vicinus eor̃ cũ esset prouidus vidit multitudinẽ angelor̃ deducentiũ animam eius. Et cũ pueniss̃et in celũ vt intraret facta est questio de eo: ⁊ venit desup vox dicẽs. Manifestũ est q̃ modicũ negligẽs fuit, sed ꝓpter pegrinationẽ eius aperite ei. Et post hec dormiuit ille inchoris: ⁊ venit oĩs cognatio eius ad eum. Cernens ꝓo senex non venire angelos ad deducendam animam eius miratus est ⁊ cadens in faciẽ suam in cõspectu dei dixit. Quomodo pegrinus ille cum negligentior fuerit talem gloriam pmeruit: et hic cuj esset studiosus nihil huiusmodi meruit: ⁊ venit ei vox dicens. Hic studiosus cuj venisset vt dormiret aperuit oculos suos ⁊ vidit parẽtes suos flentes ⁊ ꝓsolata est anima eius. Peregrinus vero ille licet negligẽtior fuerit nullũ suor̃ vidit ⁊ ingemiscens fleuit et deus consolatus est eum.

CLXXXIX

Narrauit quidam patrũ q̃ erat aliquis solitarius in heremo nylopoleos: ⁊ ministrauit ei quidam secularis sed fidelis. Fuit aũt in eadem ciuitate homo qui erat diues ⁊ impius. Contigit aũt vt moreretur ille diues: ⁊ deducebat eum tota ciuitas simul et eps cum lampadibus. Egressus est aũt ille qui ministrabat illi solitario ꝑm cõsuetudinem portans ei panes: ⁊ inuenit q̃ comederat eũ bestia: ⁊ cecidit in faciem suã in ꝓspectu dñi dicens. Non surgam hinc donec demonstret mihi a deo que sunt hec quia ille quidem impius talem apparatum habuit in deducendo: hic vero qui seruiuit tibi die ac nocte ita pertulit. Et ecce angelus veniens dixit ei. Ille impius habuit paruũ bonum opus in hoc seculo ⁊ recepit illud hic: vt illic nullã reḡem inueniat. Iste aũt solitarius homo erat ornatus ad omnem virtutẽ, habebat ꝓo ⁊ ipse vt homo modicũ quid culpe: ⁊ recepit illud hic vt ibi inueniat purus cor̃ deo. Et ita consolatus in his verbis abiit glorificans deũ sup iudicia eius: quia vera sunt.

CXC

Narrauit q̃dam senex de quodã eꝓo vt maxime ex eo fiduciã accipientes diligentiam haberemus nostre saluti. Nunciauerunt q̃dam eꝓo qui apũd nos consistebat sicut hec ipse episcopus referebat: eo q̃ quedam secularium matronar̃ due essent mulieres fideles: q̃ quasi impudice viuerent. Episcopus aũt ex his q̃ ei nunciata fuerant cõmotus est: ⁊ suspicatus ne forte ⁊ alie hmõi essent ad deprecandum deũ se cõuertit in de certus effici rogãs: qõ ⁊ meruit. Post diuinã eñ illam atq̃ terribilẽ cõsecratiõ dum accederent singuli ad participationẽ sancti mysterij: per vultus eor̃ cernebat q̃dãs vnaquaq̃ aĩa subiaceret peccatis: ⁊ peccator̃ q̃dẽ hoĩm videbat facies nigras: q̃sdam ꝓo ipor̃ tanq̃ ab estu exustas facies habentes: oculos aũt igneos sanguineos: alios aũt eor̃ claros quidem facie: candidos ꝓo amictu. ⁊ alij quidẽ dum acciperent corꝑ domini exurebãt ⁊ incẽdebat eos: alijs autez sicut lumẽ efficiebat in se: ⁊ per os ingressum omne eor̃ corꝑ illustrabat. Erant aũt inter eos etiam qui solitariam vitam elegerant: ⁊ hi qui in ꝓximis erant qui ⁊ ipsi ita esse videbant. Deinde cõuertit se: ⁊ cepit etiam mulieribus distribuere vt cognosceret ⁊ ipsar̃ quales essẽt anime: ⁊ vidit simili modo ex illis fieri nigras atq̃ rubeas facies earꝫ: sanguineas q̃z ⁊ albas. Inter ipsas aũt aduenerunt et ille due mulieres q̃ accusate erant ipsi episcopo ꝓpter quas maxime ad banc precem ⁊ ꝓuidentiã venerat. Cernit etiaꝫ ⁊ ipas duas dñ accedunt ad sanctum mysterium clarũ habentes vultũ ⁊ honorificũ: candidas ꝓo stolas circũamictas. Deinde cũ ipe ꝓticipate fuissent mysterijs christi facte sunt sicut a lumĩe illustrate. Rursus episcopus ad solitã precẽ cõuertebatur supplicãs deo discere cupiens modũ reuelationũ q̃ ei demonstrate fuerant. Astitit autem ei angel⁹ domini et de singulis interrogare precipiebat. Sanctus vero eꝑs cõtinuo de illis

duab⁹ sciscitabaꝫ mulieribꝫ si ꝓa esset illa ꝓ
ma accusatio:an falsa.At ꝓo angel⁹ assere⁹
bat vera eē oia q̄ de eis dicta fuerāt.Eps
q̄z ait ad angelū.Et quō in pceptiōe corpis
chr̄i splēdide erāt facies eaꝝ.albas aūt sto
las habebāt:lumie q̄z fulgebāt nō puo.Et
angel⁹.Eo q̄ penituerit de actib⁹ suis ꝛ dis
cesserint ab ipis cū lachr̄ymis ꝛ gemitib⁹ ꝛ
elemosynis paupeꝝ ꝓ ꝯfessionē diuinū me
ruerūt numeꝝ ꝛ de cetero nequaq̄ in his
malis ambulare ꝓmittētes siq̄dē de ꝓteri⁹
delictꝫ venā mereanꝫ:ꝛ meruerūt ꝓpt̄ ꝟ diui
nā imutatōez ꝛ a crimib⁹ absolute sūt ꝛ vi
uēt deinceps sobrie pie ac iuste.Ait āt eps
ad angelū.Obsecro te dic mihi etiā vultuū
differētias eoꝝ q̄b⁹ pctis vnusq̄sq̄ eoꝝ sub
iaceat:vt etiā de his cognoscēs ab oī liber
ignorātia.Angel⁹ aūt dñi dixit ad eū.Hi
q̄dē q̄ splēdido atz hilari sūt vultu ī sobrie
tate ꝛ castitate ꝛ iusticia viuūt.Quodesti q̄z
ꝛ odolētes ac misericordes sūt.Hi ꝓo q̄ ni
gras habēt facies fornicatiōis ꝛ libidinis
opar̄ sūt:ceteroꝝ sceleꝝ ꝛ delictoꝝ.Hi ꝓo
q̄ apparuerūt sanguinei atz rubei in maligni
tate ꝛ iniusticia viuētes sūt amātes detra
ctiōes blasphēias ꝛ dolosi ꝛ homicide sūt.
Rursū ōt angel⁹.Adiuua eos siq̄dē salutē
eoꝝ desideras:ꝓtea ei meruisti oratiōnū
tuaꝝ effectū videdo discipl'oꝝ pctā vt p am
mōitōes atz obsecratōes meliorares eos vt
p pniam ꝙuertes eos ad deū q̄ ꝓ ipis mor
tu⁹ est ꝛ resurrexit a mortuis.Quātacunq̄
igit tibi ꝓpt̄ ē ꝛ studiū ac dilectio circa dñz
tuū chr̄m eoꝝ gere puidētiā vt ꝙuertant a
pctis ꝓp̄is ad dñm suadēs eis mātfestāsq̄
q̄b⁹ delictꝫ subiaceāt ne ꝓp̄iā desperēt salu
tē.Ex ꝟ eīm penitentib⁹ q̄dē illis ꝛ ꝙuertē
tib⁹ ad dñz aī ab eoꝝ erit sal⁹ ꝛ epulatio fu
turoꝝ bonoꝝ.tibi ꝓo erit plurima merces
imitando dñz tuū:q̄ celos q̄dē nō relīq̄t:in
ēris aūt demōstrat⁹ est ꝓpter salutē hoīm.

CXCI

Magn⁹ q̄dā senex erat puidēs.Cōtigit
āt vt gustaret cū pl'ib⁹ frīb⁹:ꝛ comedētib⁹ ill'
videbat ī spū idē senex sedēs ad mēsaz q̄sdā
edētes mel:alios aūt panes:alios ꝓo sterc⁹
Et āmirabaꝫ intra semetipm ꝛ deprecabatur
dñm dicēs.Dñe revela mihi ꝟ mysteriū:qr idē
cib⁹ appositꝰ est oib⁹ sup mēsā:in māducan
do aūt ita mutat⁹ videt:vt q̄dā edāt mel:q̄
dā āt panē:alij ꝓo sterc⁹.Et vēit ei vox de⁹
sup dicēs.Quia illi q̄ māducāt mel hi sūt q̄ cū
timore ꝛ tremore ꝛ grāz actōe edūt ad mē
sam:ꝛ incessant deū orāt:ꝛ oīo eoꝝ sic incē
sum ascendit ad dñm:ideoq̄ mel comedūt.
Qui āt panē māducāt hi sūt q̄ gras agētes
pcipiūt ea q̄ a deo donata sūt ill'.At ꝓo q̄
sterc⁹ māducāt hi sūt q̄ murmurāt ꝛ dicūt ꝟ
bonū est ꝛ illud malū est.Hec aūt talia nō
oportet cogitari:sed magꝫ glorificare deū
atq̄ laudes ei referre vt ī nob impleaꝫ illō
qō dictū est.Siue māducatꝫ siue bibitis
siue q̄d aliud faciatꝫ:omnia in noie dñi faci
te.

CXCII

Temporib⁹ Juliani apostate cū ascēde
ret in psidem missus est demon ab eodē iu
liano vt velociꝰ vadēs in occidentē adduꝛ
ceret ei aliq̄ō rīsuz inde.Cū āt pueniss̄et de
mon iste in quendā locū vbi q̄dā monach⁹
habitabat stetit ibidē p decē dies ī mobilis
eo q̄ nō potat vltra ꝓgredī:qr monach⁹ il
le nō cessabat orādo neq̄ die neq̄ nocte:ꝛ
regressus ē sine effectu ad eū q̄ miserat illū
Dixit āt illi iulian⁹ Quare tardasti Rñdit
ei demon ꝛ dixit Et moras feci:ꝛ sine actōe
reversus sum.sustinui em̄ decē dies publi
cū monachum si forte cessaret ab oꝛone vt
trāsirē ꝛ redī nihil agēs Tūc impīissim⁹ iu
lian⁹ indignat⁹ dixit.Cū regressus fuero
faciā in eo vindictā:ꝛ intra paucos dies in
terempt⁹ ē puidētia dī.Cōtinuo vn⁹ ex ꝓ
fectis q̄ cū eo erat ꝛ rē cognouerat vadens
vendidit q̄ oia hēbat ꝛ dedit paupib⁹:ꝛ ve
niens ad senē illū fact⁹ est mōach⁹ magn⁹:
ꝛ sic q̄euit in dño.

CXCIII

Duo q̄dā patꝝ rogauerūt deū vt oīderet
eis in quā puenerint mēsurā:ꝛ vēit eis voꝝ
di.Quia in villa illa q̄ est in egypto ē secu
laris q̄dā eucharist⁹ noie:ꝛ vxoꝛ ei⁹ vocaꝫ
maria nōdū pueniſtis ad mēsurā ipoꝝ.Et
urgētes āt illi duo senes venerūt ad vicū il
lū.Qui pcontātes inuenerūt cellā ipi⁹ ꝛ vxo
rē ei⁹:ꝛ dicūt ad ml'ierē.Ubi ē vir tu⁹.At
illa dic eis.Pastoꝛ ē ouiū ꝛ illas pascit:ꝛ in
trodurit eos in domū suā.Cū ꝓo factū eēt
sero venit ipe eucharist⁹ cū ouib⁹:ꝛ videꝫ
illos seniores parauit illis mensaz: misitq̄
aqua in peluim vt lauaret pedes eoꝝ.Qui
dixerūt ei.Nō gustam⁹ q̄cq̄ nisi indicaueꝛ
nob⁹ opatiōem tuā.Tūc ille eucharist⁹ cuꝫ
humilitate dixit eis.Ego sum pastoꝛ ouiuꝫ
ꝛ hec vxoꝛ mea.Cū ḡ pseverarēt illi senio
res rogantes eū vt oia denunciaret eis.Et
cū nollet eis dicere dixerūt ei.Deus misit
nos ad te.Audiens aūt ꝟ verbū timuit: et
dixit eis.Ecce oues istas habem⁹ a paren

tibꝰ nostris: et ꝗcꝗd ex ipsis donauerit nobis ꝺs facimꝰ in tres ptes: partē vnā pauperibꝰ: ⁊ vnā partē in susceptionē pegrinoꝝ ⁊ tertiā partē ad vsum nostrū. Ex quo autē accepi vtorē meā: neqꝫ ego pollutꝰ sum neqꝫ ipsa, sed virgo est. Singli aūt a nobis remoti dormimꝰ: ⁊ nocte ꝗdē induimus nos saccos: in die ꝙ vestimenta nostra: ⁊ vsqꝫ nūc nemo hominū hec nouit. Cunqꝫ audissent illi patres ammirati sunt ⁊ recesserūt glorificantes deum.

CXCIII

Dicebat abbas vindemius qꝛ narrauit abbas Zacharius di. Sedēte me aliqñ in sichi descenderūt duo adolescentes peregrini: vnꝰ ꝗdē eoꝝ incipiebat mittere barbas, alius ꝙ nō adhuc: ⁊ venerūt duo ad me dicentes. Ubi est cella abbatis Zacharū. Ego autē dixi eis. Quid eū vultis. Responderūt. Audientes de eo venimus videre eum. Dixi ergo eis, ego sum: Qui penitentiā agentes dixerūt. Hic volumꝰ manere. Ego aūt cū vidissem eos delicatos ⁊ quasi in diuitijs nutritos dixi eis. Nō potestis hic sedere. Dicit ille maiꝛ. Et si non possumus hic sedere pgemus alibi. Dixi ꝫ apud animū meū. Ut ꝗd eos exacerbando psequor: ⁊ scandalizanť, laborꝫ ipe faciet vt a semetipsis recedant. Tunc dixi eis. Uenite facite vobis cellas si potestis. Dicunt ei. Ostende nobis tantūmodo ⁊ faciemus. Dedi aūt eis securim ⁊ sportam plenaz panibus ⁊ sal. Ostendi etiam eis duram petram dicens. Excidite hinc et adducite vobis ligna ꝺ palude: ⁊ cū imposueritis tectū sedete in eodē loco Ego aūt putabam qꝺ fugerēt ꝓpt laborē. At illi interrogauerūt me. Quid operamur hic. Dixi eis. Plectas de palmis Et sumens folia palmaꝝ de palude ostendi eis initiū plecte: et quō cōsuere deberent. Quibꝰ etiā dixi. Facite sportas ⁊ date custodibus ecclesie et ipsi afferent vobis panes. Post hec recessi ab eis. Ipsi aūt patienter omnia quecunqꝫ eis dixi fecerunt: ⁊ nō venerunt ad me per tres annos. Sustinui āt ⁊ ego certādo cū animo meo dicens: putas qꝺ est opatio eoꝝ: qꝛ nō venerunt interrogare me de cogitatiōibus suis Qui cū de longinquo sunt venerūt ad me ūsti vero de primo mihi nō venerūt ad me. Nā nec alicubi abierūt nisi solū in eccliaz cū silentio accipere oblatiōem. Igitur ego oraui dñm ieiunās vna hebdomada vt de monstraret mihi opationez ipsoꝝ: surgens aūt post illā septimanā abij ad eos vt viderē quō agerent: ⁊ cū pulsarem aperuerunt mihi: ac salutauerūt tacētes: faciensqꝫ orationē sedi. Innuit aūt ille maiꝛ minori vt egrederet: ipe ꝙ sedit facere plectam nihil loquens: ⁊ circa horam nonam significauit percutiēs: ⁊ venit ille minoꝛ ⁊ fecit modicā coctūrā pulmenti: appesuit ꝙ ⁊ mensam innuente ei illo maiore: ⁊ posuit sup eā tres panimaces: ⁊ stetit tacēs. Ego aūt dixi. Surgite manducemꝰ. Et surgētes manducauimus. Attulit ꝙ lagunculā ⁊ bibimus. Cū aūt factū esset vespere: dicūt mihi Uadis hinc. Respondi. Non. sed hic dormiā. Posuerūt ergo mihi mattā in parte: et sibi in alio angulo a parte. Tulerť etiā cingula sua ⁊ semicincia sua ⁊ posuerť se dormire simul super mattā ante me. Cūqꝫ se reclinassent orauī ad deuz vt mihi reuelaret operationē ipsoꝝ: ⁊ apertū est tectū cellule ⁊ facta est luxꝫ tanqꝫ per diē. Ipsi ꝙ nō conspiciebāt lumē illud Cūqꝫ ꝙ putarent qꝛ ego dormirem tetigit ille maiꝛ minorem in latus. ⁊ surrexerūt atqꝫ cinxerunt se. Et pandentes ꝰqꝫ manus in celū steterunt cum silentio. Ego quidē videbā eos: ipsi vero nō me videbant. Ego vidi demones sicut muscas venientes sup illū minorē: ⁊ alij ꝗdem venerūt vt sederēt sup os eius: alij ꝙ sup oculos eius. Et vidi angelū dñi habentem gladium ignis circūuallentē eum atqꝫ insectantem ab eo demones. Illi ꝙ maiori nō poterant appꝛopinquare. Circa mane vero reclinauerūt se. ⁊ ego feci me quasi emigilare: ⁊ ipsi fecerūt similiter. Dixit aūt ille maiꝛ hūc sermonē trīm. Uis dicamus duodecim psalmos. Et dixi. Etiā. Et psallebant duodecim psalmos ⁊ senos ꝙsus: ⁊ vnū alleluia. Illi vero minori pervnūquēqꝫ ꝙsum exibat facula ignis de ore ipsius ⁊ ascendebat in celum. Similiter aūt ⁊ ille maiꝛ cū aperiebat os suū psallens tanqꝫ funiculus ignis de ore ipius egrediebat et ptingebat in celum. Et dixi modicū ex animo sicut ⁊ illi opus dei. Exiens autez mane dixi. Orate pꝛo me. Ipsi ꝙ satisfecerūt mihi tacendo: ⁊ cognoui qꝛ ille maiꝛ pfectꝰ est Illū ꝙ minorē impugnabat adhuc inimicꝰ. Post paucos aūt dies dormiuit ille maiꝛ frater: ⁊ tertia die ille minoꝛ. Et cū aliq̄ patz ad abbatē macharīū aduenirēt ducebat eos in cellā ipoꝝ di. Uenite et

videte martyriū hoꝛ minoꝛ pegrinoꝛ.

CXCV

Uenit aliqñ abbas Hachariꝰ ille egyptius de Sichi in montē Nitrie in die oblatiōis ad monasteriū abbatis Pambo: et dixerunt ei seniores loci illius. Dic fratribꝫ ꝓbū edificationis pater. Qui ait eis: Ego monachus nō sum: sed vidi monachos: et ait. Sedēte me aliqñ in cella in Sichi purgebant me cogitatiōes mee dicētes: surgēs vade vsqꝫ in heremū ⁊ cōsidera quid ibi videas. Et permansi reluctando huiuscemodi cogitationibꝫ p quinqꝫ annos dicens: ne forte a demonibꝫ est suggestio hec. Cum ergo pseuerasset cogitatio ista in me: abij in heremū: et repperi ibidem stagnū aquaruꝫ: et insulam in medio eius. Ueniebāt quoqꝫ diuersa animalia heremi et bibebant ex eo: inter que vidi duos homīes nudos: ⁊ contremuit coꝛpus meū: putabā eē quia spiritus essent. Cumqꝫ vidissent me illi trepidantem locuti sunt ad me dicētes. Noli timere et nos homīes sumus. Dixi itaqꝫ illis. Unde estis: et quomō in hūc heremū venistis? Qui dixerūt. De cenobio sumus: ⁊ factus est nobis cōsensus: et egressi sumus huc: ecce quadragita anni sunt. Erat vnus ex ipis libycus: alius ꝺo egyptius. Interrogauerī autē a me ex ipi dicētes. Quomō est mūdus: etsi ascendit aqua Nili ꝑm temp⁹ suū: si etiā habet mundus abundantiā suā? Respondi eis. Etiā. Quos et ego interrogaui. Quō fieri possum monachus? Dicūt mihi. Nisi quis renūciauerit oībus q̄ in mūdo sunt nō pōt fieri monachus. Quibꝫ dixi. Ego infirmus sum et nō possū sicut et vos. Rūderūt mihi. Si nō potes sicut nos: sede in cella tua et plāge peccata tua. Interrogaui āt eos dicēs. In hyeme nō sentitis frig⁹: aut in estate nō accendit coꝛpus vestrū caumate. At illi dixerūt. Deus fecit nobis hanc dispensationē vt neqꝫ in hyeme frigus: neqꝫ in estate ardoꝛes sentiamus. Ideo dixi vobis quia ego nōdū fact⁹ sum monach⁹: sed vidi monachos. Ignoscite mihi fratres.

CXCVI

Abbas Sisois sedens in cella sp claudebat ostium suum. Dicebāt aūt de ipo qm in die dormitiōis sue cū sederēt circa eū patres resplenduit tanqꝫ sol facies eius. Et dicit eis. Ecce abbas Antonius venit. Et post pusillū rursus dicit eis. Ecce chorus pphetaruꝫ venit. Et iterū amplius facies ei⁹ resplēduit ⁊ dicit. Ecce choꝛus apostoloꝛ venit. Dupliciter adhuc refulsit facies ei⁹ ⁊ ecce ipe cū aliquibꝫ loquebat. Deprecati st autē illū senes dicētes. Cum quo loqueris pater? Qui dixit eis. Ecce angeli venerunt accipere me ⁊ rogo vt dimittar penitere modicum. Dicunt ei seniores. Nō indiges penitentia pater. Dixit autem illis. Uere nescio me vel initiū penitentie fecisse. Et cognouerūt omnes quoniā perfectus est. Et rursum facta est subito facies illius sicut sol: et timuerunt omnes. Dixit autē eis. Uidete ecce dominus venit dicens. Afferte mihi vas electiōis heremi: et continuo reddidit spiritū: et factū est fulgur: et repletus est toꝛtus ille locus odoꝛe suauitatis.

CXCVII

Dixerūt quidā fratres abbati Antonio Uolumus a te audire ꝓbū q̄ saluari possumus. Tūc ait senex. Ecce scripturas audistis: sufficit vob. Qui dixerūt. A te volum⁹ pater audire. Rūdit eis senex. Audistꝫ dñs dicētē. Si qs te pcusserit in maxillā dexteram: ꝑbe ei ⁊ alterā. Dicūt ei. Hoc implere nō possum⁹. Dicit eis: ergo si alterā ꝑbere nō potestis saltē de vno ferte patiēter. Rūderūt ei. Hoc nō possum⁹. Dicit eis. Si neqꝫ ꝫ potestis: ne velitꝫ pcutere magꝫ q̄ pcuti. Dicūt ei. Nec nō possum⁹. Tunc senioꝛ ait discipl'o suo Succos prepara fratribus istis: quia nimis infirmi sunt. Deinde dixit eis. Si nec hoc nec illō potestꝫ: qd faciā vobis. Sola oꝛo necessaria est ꝓ vobis.

CXCVIII

Narrauerunt de quodam solitario qui erāt in heremū vestitus lineū saccū trm. Cūqꝫ ambulasset tres dies ascēdit supra petraꝫ et vidit sub ipa viridē herbam et hominez pascentem tanqꝫ bestiam. Descendens autem occulte tenuit eum. Senex vero ille cū erat nudus nec poterat ferre odoꝛem hominis angustiat⁹ vix potuit euadere de manibꝫ eius et fugiebat. Ille ꝺo frater exit currens post ipm et clamās. Expecta me quia ꝓpter deum te sequoꝛ. At ille conuersus dixit ei. Et ego ꝓpter deū fugio abs te. Frater ille post hec proiecit lebitonem quo erat indutus et sequebatur eum. Quem cum vidisset senex quia iactauerat indumentuꝫ suum sustinuit eum: Et cum appꝛopinquasset ei. dixit ad illum senex. Quando proiecisti materiā mūdi abs te: et ego te expectaui. Rogabat autē eum ille frater dicēs. Pater

dic mihi ꝙbuz q̄ salu⁹ efficiar. Qui dicit ei Fuge hoies z tace z salnus eris.

CXCIX

Narrauit quidā solitari⁹ fratribz q̄ erāt in helym vbi sūt septuagīta arbozes palmarū in loco vbi applicuit Moyses cum ppl'o Israel qñ egressus est de terra egypti sic di. Cogitaui aliqñ me debere ingredi in interiozē heremū si forte inuenirē aliquē interius habitantē in heremo z seruientē dño nostro Jesu chzo. Ambulās aūt q̄tuoz dies z noctes inueni spelūcā: z cū appzopinq̄ssem respexi intus z vidi hoiem sedentez z pulsaui ꝼm ꝯsuetudinē monachoz vt egredīētē salutarē eū. At ille nō mouebat: reḡeuerat eī in pace. Ego aūt nihil dubitās introiui. z cū tenuissem scapulas ipius: ꝯfestim dissolut⁹ est z fact⁹ est puluis. Deinde aspiciēs video collobiū pendēs. Cū ꝙ et ℔ tenuissem dissolutū est z in nihilū redactū. Cū aūt z de ℔ hesitarē: egressus sum inde vt pambularem desertū: in q̄ rursum aliā inuenio spelūcaz et vestigia hois ibidem. Factus sum autē alacrioz z appzopinq̄ns ad ipam spelunca itez pulsaui z iterū nemo mihi obaudiuit: ingressusq̄ nullū inueni. Stans aūt foris spelunçam: dicebaz intra meipm: quia huc opoꝛtz venire hūc seruū dei vbicūq̄ fuerit. Cū ꝙ iam ꝓterisset dies vidi bubalos venientes et illū seruū dei venientē cū eis nudum z de capillis suis coopientē que inhonesta erāt corpis sui. Qui appzopinq̄ns mihi: estimabat me spiritū esse z stetit ad oratiōnē. Haz multuz tentatus fuerat a spiritibz sicut ipse postea dicebat: ego autē hoc intelligēs dicebam ei. Serue dei z ego homo sum: vide vestigia mea z contrecta me: quia caro z sanguis sum. Cum ꝙ post oratiōnē dicto amen: respexisset me z cōsolatus fuisset: introduxit me in speluncaz z interrogauit me dicens. Quomō huc venisti? Cui ego dixi. Requirendi gratia seruos dei veni in hanc solitudinē: et nō defraudauit me deus a desiderio meo. Rursus autē ego interrogaui eum dicēs. Quō z tu huc venisti: z q̄ntū tē poꝛis hic habes: aut qō est alimentū tuū: vl' quomō cū tu quidez sis nudus nō indiges vestimēto aliquo? Qui respondēs dixit mihi. Ego in cenobio eram thebaide z op⁹ meum erat lini textura: Subintrauit autez in animo meo cogitatus vt exiēs inde singulariter sederē z possem quietus esse: z suscipere pegrinos: ac plurimā mercedē possidere ex eo quod adq̄rerez de opere meo. Ut autē consensi cogitatiōi huic z opē pfeci eā: exiens edificaui mihi monasteriū: ibiq̄z veniebāt qui mihi iniūgebant opus. Cūq̄z iaz multū esset quod cōgregauerā festinabam paupibz ac peregrinis illō distribuere. Sz aduersarius noster diabolus inuidēs mihi sicut et semp: z tūc futurā machinabaꝭ retributionē auferre: eo q̄ festinabā labozes meos deo offerre. Videns autē vnā virginez sacram iniūgentez mihi species z eas me pficientē atq̄z reddentez immisit ei vt rursus mihi alias demōstraret species. At ꝙ vbi iam consuetudo facta est et fiducia maioꝛ: postremo etiaz tactus manuū z risus ac sil' cōuesci: ad vltimū cōcepimus dolorē z perfecimus iniquitatez. Cum autē mansissem cum ea in eadē ruina sex mensibz: postea cogitaui mecū dicēs: quia aut hodie aut crastino aut post multos annos morti addict⁹ eternū habeo supplciuz. Si eñi qui vxoꝛez hominis violauerit: eternis penis subiacebit. quātis tormentis dignus est qui christi stupꝛauerit sponsam. Et sic in hāc heremū occulte recurri omnia relinquēs illi mulieri. Veniēs huc inueni speluncaz hanc atq̄ fontem hunc: et istam palmā afferentē mihi botriones duodecim dactyloꝛ: p singulos menses affert vnū botrionem qui mihi sufficiat p dies triginta: et post hūc ali⁹ maturescit. Post tēpus autē multū creuerūt capilli mei: et cum quidem dirumperent vestimenta mea de ipis quā decet partē operio corpoꝛis mei. Dū autē rursus interrogarez si in primoꝛdijs difficultatē habuisset. Idez mihi ait. In initijs valde afflictus sum doloꝛe iecoꝛis ita vt humi iacens nō possem stans psalmū dicere: sed pstratus i terra clamabam ad altissimū. Cū autē in spelūca essem in doloꝛe valido atq̄ defectiōe vt etiaz egredi iam nō possem: vidi virū intrantem: ac iuxta me stantē z dicentē mihi. Quid pateꝛs? Ego āt cōfortat⁹ ab eo: modicū dixi ei. Epar doleo. Qui dixit mihi. Ubi doles? Cum ꝙ ostendissem ei: digitos man⁹ sue in directū ꝯiūgens: diuisit locū illū tāq̄z cū gladio: et euellēs iecur: oñdit mihi vulnera et raso iecoꝛe manu sua in pannū ipas scabies misit atz rursum ipm iecur ꝙponēs manibus suis: locū ipm reclusit: et ait mihi. Ecce sanus fact⁹ es: serui dño Jesu chzo sicut optz. Et ex tūc san⁹ fact⁹ suz: z sine doloꝛe iā sū ℔. Ego āt ml'tū rogaui vt māerez i interi

spelūca: et ait mihi. Non potes sufferre demonū impetū. & ego hoc ipm ꝓsideras rogabam vt oraret ꝓ me & dimitteret me. Qui cū orasset dñm ihesuz chm dimisit me. Hec vob narraui edificatiōis gratia.

CC

Dicebat rursus ali⁹ q̄dā senex q̄ etiā dignus effect⁹ est ep̄atu ciuitatis Orirynthi tā q̄ hec ab alio audissz. sz ipe erat q̄ ꝑ fecerat Visus est inq̄t mihi aliq̄n intrare in interiorē beremū q̄ est circa oze a vbi est gēs masiccoz vt videres si inuenirē forte aliquē chīo seruiētē. Sumēs itaq̄ paucos panes & q̄si diez q̄ttuor aquā in vas iter meū faciebā. Transactis ꝓ q̄ttuor dieb⁹ ꝓsūptisq̄ cibis desitabā quid agerē: & ꝓfidēs dedi me ipm ad pgendū. Ambulaui q̄z & alios q̄ttuor dies sine cibo pdurās. Cūq̄ ieiuniū & labore itineris corpus meū nō ferret in pusillanimitatē veni: ac sic iacebā in terra. Veniens aut̄ quidā digito suo tetigit labia mea tanq̄ si medic⁹ deputamētis oculus pcurans vngat. Statim ꝓ ꝓfortat⁹ sum itaq̄ vt putarē me neq̄ ambulasse: neq̄ famē ptulisse. Cū ꝓ vidissez verā hanc ꝑtutē in me: surgēs ambulabā in desertū. Preterit⁹ itaq̄ alijs dieb⁹ q̄ttuor: rursus fatigat⁹ defeci. Cunq̄ extendissem manū meā in celū: ecce vir ille q̄ prius me ꝓfortauerat itez digito suo q̄si liniēs labia mea ꝓfortauit me. Peracti sunt aūt dies decez & septē. Et post hec inueni tuguriū & arborē palme & fontē aq̄. et vir stantē cui⁹ capilli capit⁹ erāt p indumento ipius: qui capilli eius canicie candidi erāt vt nix. Erat aūt & terribilis aspectu. Cūq̄ vidisset me stetit ad oratiōē: et cōpleto agmen: cognouit me hoiem esse: et tenēs mihi manū interrogabat me dicens. Quō huc venisti: etsi adhuc cōstant oīa q̄ sunt in mundo: si adhuc etiā sunt psecutōes christianoz. Ego aūt dixi ei. Quia vestri gratia q̄ in veritate dño iesu christo seruitis hanc pambulaui beremū. psecutio ꝓ cessauit p potentiā chri. Edissere nūc mihi obsecro te quō huc venisti: At ille cū lamētatiōe ploraus cepit dicere mihi. Ego ep̄us eram & pesecutiōe facta multis mihi illatis iurijs et supplicijs: cū ferre iam nō possem tormēta: postea idolis sacrificaui: in meipm deide reuersus agnoui iniq̄tatē meā & dedi meipm ad moriēdū in hanc beremū: et sum degēs hic annis quadraginta nouē in ꝓfessione et obseruatione ad deū si forte dimittat mihi peccatum meum. Et victū quidē ꝑstitit mihi domin⁹ palmā hāc & hūc fontē: consolatione ꝓ indulgentie nō accepi vsq̄ ad quadragintaocto annos. In hoc aut̄ anno cōsolatus est me deus et indulsit mihi. Hec ā dicens repente surrexit: & curens exiit foras et stetit in oratione domini. Cum aut̄ cōplesset orans venit ad me. Intuens aut̄ ego faciē eius exterritus trepidaui: fact⁹ eī erat tanq̄ ignis. Dicit quoq̄ mihi. Noli timere: dñs eī te misit vt tradas corp⁹ meuz sepulture. Cū aūt ꝓsumasset hec dicēs stati extēdēs manus & pedes finē fecit vite. Dissuta g̃ tunica mea ego dimidiā mihi tenui: et dimidiā inuoluto eius sancto corpuscu lo abscondi in terra. Recondito g̃ illo continuo palma illa aruit: et tuguriū cecidit: et fons etiā exiccatus est. Ego aūt multū fleui obsecrās deū si quō p̄staret mihi palmā illā et fontē vt pseuerarē in loco illo residuum tēpus meū. Ut aūt hoc nō est factum: dixi apud me. Nō est in volūtate dei. Orās g̃ tē debam itez in seculū: et ecce homo ille qui liniuit labia mea veniēs apparuit mihi atq̄ cōfortauit me: et ita conualui quēire ad fratres. Et narraui eis hec rogans eos ne desperarent semetipos: sed per patientiaz studerent inuenire deum.

CCI

Frater quidā interrogauit senē dicens. Nomen est quod saluat an opus: Respondit ei senex. Opus. Et ait senex. Scio enim fratrē orantē aliq̄n & stati exaudiebat orato eius. Subintrauit aut̄ in animo eius cogitatus velle videre animā iusti & peccatoris: quomō abstrahantur a corpe: et nolens deus cōtristare eū in desiderio eius: dū sederet in cella sua: ingressus est lupus ad eum: et tenens ore suo vestimēta ipius fratris trahebat eum foras. Frater aut̄ ille sequebat eum. Lupus aut̄ duxit eū vsq̄ ad aliquaz ciuitatē: et dimittēs illuz fratrē recessit. Cū ꝓ sederet foris ciuitatē in monasterio in q̄ erat quidā habitās qui habebat nomen q̄si magni solitarij. Ipse solitari⁹ infirm⁹ erat expectans horā mortis sue. frater ille q̄ ibidem venerat videbat multā preparationem fieri cereoz et lampadarū propter solitarium illū tanq̄ p ipm de⁹ panē et aquā inhabitātibus ciuitatem illā p̄staret atq̄ saluaret eos: et dicebāt q: si hic finierit oēs sil' morieмur. Facta aūt hora exit⁹ illi⁹: vidit fr ille tartaricū inferni descēdentē sup solitariū il

lum habentē tridentē igneū: ⁊ audiuit vocē dicentē. Sicut ania ista me nō fecit reqescere vel vna hora in se: sic neqz tu miserearis euellēs eā. Deponēs q̄ tartaric⁹ ille quē trahebat tridentē igneū in corde solitarij illi⁹ p multas horas torquēs eū abstraxit aiaz ei⁹. Post hec ār ingressus frat ille in ciuitatē: inuenit hoiem peregrinū iacētē i platea egrotū: nō habentē qui ei curā adhiberet: ⁊ mansit cū eo die vnū. Et cū venisset hora dormitiōis eius ꝯspicit frat ille Michaelē et Gabrielē descendētes ꝓter aiam ei⁹: et sedens vnus a dextris ⁊ ali⁹ a sinistris ei⁹: rogabāt aiam ei⁹ vt egrederet: ⁊ nō erubat: q̄si nolēs relinq̄re corp⁹ suū. Dicit aūt Gabriel Michaeli. Assume iā aiaz istā vt eam⁹. Cui Michael respōdit. Jussi fuim⁹ a dño vt sine dolore eā eiciat. ideoqz nō possum⁹ cū vi euellere eā. Exclamauit aūt Michael voce magna dicēs. Dñe quid vis de aia hac: q⁹ nō adquiescit nobis vt egrediatur. Venit eis vox. Ecce mitto Dauid cū cithara ⁊ oēs psallētes hierusalē vt audiēs psalmodiā ad vocē ip̄oz egrediat. Cūq; descēdissent oēs in circuitu aīe illi⁹ cātantes hymnos sic exiliēs ania illi⁹ sedit in manib⁹ Michaelis et assumpta est cū gaudio.

CCII

Dixit itez q̄ supꝝ de q̄dā sene: q⁹ venit aliquādo in ciuitatē vt venūdaret vasa q̄ opatus fuerat. Et cum explicuissz ea: cōtigit eum sedere ante ianuā cuiusdā diuitis: q̄ iā morieba. Sedēs ergo senex ille vidit equos nigros et ascensores eoz nigros et terribiles habētes singuli baculos igneos in manib⁹ suis. Cū ꝯo pueniss̄ent ad ianuā illā statuerūt equos suos foris: et intrauit vnusquisqz cū festinatiōe. infirm⁹ aūt ille vidēs eos: clamauit voce magna di. Dñe adiuua me. At illi dixerūt ei. Nūc memor fact⁹ es dei q̄n tibi sol obscurat⁹ est. quare vsqz in hodiernū die nō exq̄siuisti eū dū adhuc tibi splēdor erat diei: nūc aūt in hac hora nō est tibi portio spei neqz consolatiōis.

CCIII

Dixerūt fratres fuisse quēdaz Macharium qui in sichi ꝓmus monasteriū fecit. Est em̄ loc⁹ ipe heremi lōge a nitria habēs interuallū itinerꝝ diei et noctis. Est aūt grāde piculū euntib⁹ ibidē. Si em̄ modicū q̄s aberrauerit vagat piclitās p heremū. Sūt ār illic pfecti oēs viri: nec aliqs impfectus pt in eodē loco tam ferociꝑ durare. q⁹ oīno aridus est ⁊ absqz vlla cōsolatiōe eoz q̄ necessaria sunt. Hic igit vir p̄dict⁹ Macharius cū esset hō de ciuitate ꝯiūct⁹ est aliqñ Macario maiori illi. Et cū venissent ad transfretādū Nilū fluuiū: cōtigit eos ingredi in naui maiorē in q̄ tribuni quidā duo cū multa intrauerūt extollētia hōtes int⁹ redā tortā ream: ⁊ equos q̄b⁹ freni aurei ⁊ obsecūdātes q̄sdā milites: ⁊ pueros torq̄s hōtes: aliqs aureis vtētes cingul'. Videtes ār tribuni illi hos duos monachos veteres pannos idutos ⁊ in angulo sedētes brīficabāt exiguitatē illoz ꝯsiderantes eos frugalissimos esse: se aūt multū dissiles eis. Un⁹ ār ex tribunis ill' ait ad illos. Btī est⁊ vos: q⁹ huic mōdo illusistⁿ. Rīdens aūt ille vban⁹ Macari⁹ dic ad eos. Nos q̄dez mōdo isti illusim⁹: vob aūt h mūdus illusit. Scito tū q⁹ nō volēs h dixisti. vtriqz em̄ btī dicimur. id ē Macharij. At ille tribun⁹ ꝯpūctus in p̄bis eius: regressus domuz expoliauit se vestimēta sua ⁊ cepit esse monach⁹: faciens elemosynas multas.

CCIIII

Dicebāt de eodē abbate maiore Macario. q⁹ dū ambularet aliqñ in heremū inuenit caput hois in terra iacens. Quod dum moueret de virga palmea quam habebat in manu: locutū est caput illud ad eū. Cui dixit senex. Quis es tu? Respōdit caput illud ad senē. ego erā sacerdos gētilīū q̄ aliqñ cōmanebāt in h̄ loco. Tu ꝯo es abbas Macari⁹ q̄ habes spūm̄ dei. Quacūqz ḡ hora misertus fueris eoz q̄ sunt in tormētis: et orauerꝝ ꝓ eis tūc ꝯsolant⁹ pusillū. Dicit ei senex. Et q̄ est ista cōsolatio? Rñdit illi caput. Quātum distat celū a terra: tantū est ignis sub pedib⁹ nostris ⁊ sup caput nostr̄. Stātib⁹ aūt nobis in medio ignis: nō est vt q̄s facie ad faciē videat primū suū. Ait ḡ senex cū fletu. Ue illi diei in q̄ natus est homo: si est hec ꝯsolatio supplicij. Rursus dixit senex. Est peius tormentuz ab his? Rñdit caput illud. Maior pena subtus nos est. Dicit ei senex. Et qui sunt in ipsa? Dicit ei caput illud. Nos qui ignorauimus deum vel aliquid modicum misericordie habemus. hi ꝯo qui cognouerūt deum et negauerunt eum nec fecerunt voluntatem eius: hi sunt qui subtus nos sunt: Et post hec sumens ille senex caput illud sepeliuit

CCV

Dr̄āte eodez abbate Macario venit ei

vor in cella sua dicēs. Zacharī nōdū puenisti ad mēsurā meriti illaꝝ duaꝝ mulierū illi⁹ citatꝫ. Surgēs g̃ senex māe accepit ꝑgā suā palmeā ⁊ cepit ꝓgere in ciuitatē. Cū g̃ p uēīsset in cā repto loco pulsauit ad ianuam Egressa āt vna suscepit eū ī domū suā. ⁊ cū sedisset vocauit eas. q̄ cū venissent sederūt cū eo. Ait āt ad illas senex. ꝓpter vos tantū laborē ptuli. dicite itaqꝫ mihi nūc opatōez vestrā. At ille dixerūt. Crede nobis: qz hac nocte nō fuim⁹ in cubili sine vir⁹ nr̄is: quaz g̃ opatiōz possum⁹ habere. At ꝯo senex cū satisfactiōe rogabat eas vt manifestarēt ei actū suū. Tūc dixerūt ei. Nos q̄dē ꝑm secularū extrance sum⁹ nob: placuit aūt nob nubere duob⁹ fratrib⁹ ꝑm carnē. ⁊c. hodie ānos nos due habitauim⁹ in hac domo ⁊ nesciimus si aliq̄ litigauim⁹ ad iuicē: aut turpē sermonē dixit vna ad alterā: sz in pace⁊ concordia ꝓgim⁹ totū spaciū h̄. Subitrauit aūt nob in aīm ingredi in monasteriū ꝑginū: ⁊ rogati viri nr̄i nō nob ꝓsenserūt in h̄. Cū ꝯo mīme valuissem⁹ obtinere hmōi ꝓsiliuz disposuim⁹ vtreqꝫ testamētū int nos ⁊ deū: vt vsqꝫ ad mortē p os nostꝝ nō egrediat sermo secl'ar⁹. Audiēs āt h̄ abbas Zacharī⁹ dixit. In ꝑfitate qz nō ē ꝑgo neqꝫ sub marito agens: neqꝫ mō ach⁹: neqꝫ secl'ar⁹: sz de⁹ ꝑm vniuscuiusqꝫ ꝓpositū oīb⁹ ꝑstat spūsctū.

CCVI

Frater q̄dam sedēs singl'ar⁹ turbabat. et ꝓgēs ad abbatē Theodoꝝ de firme: dixit ei qz ꝓturbaret. Senex aūt dixit ei. vade hūilia mētem tuaz: ⁊ subde te ⁊ habita cū alīs. Abīt g̃ in mōtē ⁊ māsit cū alīs. Et reuers⁹ est postea ad senē: ⁊ dixit ei. nec cū alīs hoīb⁹ habitās q̄etē inuenio. Et dixit ei senex Si solitari⁹ nō req̄esc⁹ neqꝫ cū alīs: cur voluīsti te mōachū facere? Nōne vt sustineas tribulatiōes. Dic aūt mihi: q̄t ānos hēs in habitu ist̄o? Et dicit ei: octo. Dixit ei senex Crede mihi: hēo ī ist̄o habitu. lxx. annos. ⁊ nec vna die potui requiez inuenire et tu in octo annis vis requiē habere.

CCVII

Sedentib⁹ aliq̄ fratrib⁹ apō abbatem Moysen. ⁊ dixit eis. Ecce barbari hodie ī sichi veniēt. surgite ⁊ fugite. Dicūt ei illi Et tu non fugies abba. Ille aūt dixit eis. Ego p tot annos expecto diē ist̄ū: vt impleat sermo dn̄i mei Jesu chr̄i dicētis. Oēs q̄ accipiunt gladiū: gladio pibūt. Ai illi dixerūt ei. Necqꝫ nos fugiem⁹: sed tecuz moriemur. Et ille dixit eis. Ego causaz nō habeo: sz vnusquisqꝫ vestꝝ videat quō sedeat. Erāt aūt ibi dem septē fratres cuz eo. Et dicit eis. Ecce barbari appropinq̄uerūt ianue. Statim intrātes barbari: occiderūt eos. Unus autē ex eis timore carnali ꝑterrit⁹: fugit et abscōdit se post plectas de palma: ⁊ vidit septem coronas descendētes ⁊ coronātes abbatez Moysen ⁊ sex fratres q̄ cū eo interfecti sūt

CCVIII

Dicebat abbas Joānes de anima q̄ penitere desiderat. Quedā pulcerrima meretrix fuit in quadā ciuitate que habuit plurimos amatores. Quidā āt vir de ducib⁹ veniens ad eam dixit. Promitte mihi castitatem tuam et ego te accipio in vxorem. Illa aūt ꝓmittente accipiens eam introduxit in domū suam. Cum autē a suis amatoribus quereret: agnito q̄ ille tam magnus vir soz titus eam fuisset vxorē dixerūt. Si accesserimus ad ianuā hominis tampotētis: cognoueritqꝫ desideria requirētiū: ꝓculdubio puniemur: sed venite post dorsum domus: et vtamur solito sibilo. Cumqꝫ illa sibilantium sonū audierit descendet ad nos: et inuenemur īnorū. Que cuz audisset: signanit aures suas et exiliens interiora domus ingressa est atqꝫ clausit. Hec itaqꝫ locutus senioz dicebat meretricē esse aīmaz: amatoz res autē eius vicia: ducem ꝯo dicebat esse Chr̄istū: domūqꝫ ei⁹ celoꝝ ꝑpetuā māsiōz. sibilatores āt demōes malignos. Hec g̃ si casta fuerit ⁊ fidel'sp currit ad domū ⁊c.

CCIX

Abbas Joannes dicebat quibusdā fratribus. Quia fuerūt tres philosophi amici quoꝝ vnus moriēs alteri reliq̄t filiū suum cōmēdatū: qui in etate iuueníli ꝓiectus nutritoris sui adulterauit vxorem: quo scelere cognito missus est foras. Deinde cū plurimū peniteret: non ei concessit regressum. sed ait illi. Uade et esto tribus annis inter damnatos qui metalla in flumina deponūt: et sic indulgeo tibi culpā tuam. Cui reuerso post tres annos: cum iā de peccato satisfeciss⁊ et: dicit ei philosophus. Hec nūc tibi adhuc indulgeo nisi alīs trib⁹ annis mercedem dederis his qui te iniurīs et conuiciis affligāt. Quod etiā cum ille cōplesset remisso peccato eius: dicit ei mgr̄ su⁹. Ueni mō ⁊ īgredere atheniēsiū ciuitatē vt illic sapiētiā discere possis. Erat āt illic q̄dā senex sapiētie studiosus: ⁊ sedebat ad portā: oēsqꝫ

ingrediẽtes expiendi cã ꝙ uicꝫs affligebat. Qõ cũ eidẽ iuueni ingrediẽti faceret, ille ex orto cachinno risit. Cui senex dixit, q̃d ẽ h̃ qõ agis: ego te iniurior: & tu rides. Cui iuuenis ait. Et nõ vis vt rideã: cũ triby annis mercedẽ dederi vt q̃dez h̃ paterer qõ hodie. Tũc dixit senex ei. Ingredere ḡ ciuitatẽ: q̃ dign⁹ es. Hec ãt solebat abbas Joãnes referre. Et his ipe etiã addebat di. Hec ẽ dei porta p quã pies nr̃i p mltas iniurias & tribulatiões gaudẽtes ingressi sũt ciuitatẽ dei

CCX

Erat quidã monach⁹ solitari⁹ in egypto qui rogabat deũ di. Dñe ostẽde mihi iudicia tua. & duz multũ depcareꝰ dñm: vna die astitit ei angel⁹ dñi in sũlitudine cuiusdã senis di. Veni ingrediamur istã heremũ & rogamus sctõs pies vt audiam⁹ ab eis ꝟbũ et bñdicamur ab ipis. Et ingressi heremuz post multos labores inuenerũt spelũcaz: et pulsantes: egressus est ad eos senex quidã vir sctũs: & videns eos: cũ gaudio suscepit. Et post labore lauit pedes eoꝝ: & posita mẽsa refecit eos: & sternẽs eis qõ habebat: repausauit eos. Mane aũt facto dimisit eos cũ gaudio. & exeũtes tulit ille angelus absconse catinũ in q̃ comederãt & abierũt. Videns aũt ille qõ fecerat: dixit intra se. Quid visum est huic seni vt hoi sancto isti q̃ nos cum tali charitate suscepit catinũ istũ raperet. et dũ iter facerẽt misit post eos abbas ille filiũ suũ di. Reddite catinũ quẽ sustulistiz vobiscũ. Respõdit ei angel⁹ dicẽs. Ain nos est frater cui eũ dedi: veni & recipe eũ. Et dũ ambularet eũ eis impulit eũ angel⁹ dñi per ꝓcipitiũ & fractus tot⁹ mortu⁹ est. Videns aũt frater ille qõ fecerat: ꝓtristat⁹ timuit dicẽs. Ue mihi quid factũ ẽ homini tãbono. nõ sufficiebat q̃ catinũ ei⁹ rapuim⁹: adhuc et filiũ eius interfecim⁹. Et ambulãtiby eis in heremo p tres dies inuenerũt cellam vbi erat abbas quidã senex cũ duoby discipl'is suis dicẽs. Qui estis: quid q̃ritis? Responderũt dicẽtes. De labore sum⁹ & volum⁹ benedicia te: & audire ꝟbũ. Mãdat ille senex eis di. Discedite vos nõ mihi vacat. Dicũt ei. Rogam⁹ te suscipe nos in cellã tuã & repausam⁹ modice: q̃ de grandi labore sum⁹. Et iterꝫ mãdauit eis. Recedite hic vt q̃d ambulatis sicẽ vagi p heremũ & nõ residetis in cellis vestriz. Ait ipi ceperũt supplicare dicẽtes. Uespa ẽ & ne a feris interficiamur: suscipe nos nocte tm̃. Uix aliq̃n ꝑcepit abbas ille discipl'o suo dicẽs. Duc eos intus in istabulũ. & vespe facto rogabãt dicẽtes Lumẽ nobis modicũ ꝑstetur vt videam⁹ vbi iacere debeam⁹: et nõ eis ꝓcessit. Post modicũ ꝙ petebãt dicẽtes. Propter deũ vel modicum aque nobis detur. Tũc vnus ex discipulis misericordia motus dixit eis: Rogo vos vt nesciat meus abbas: de ãnona mea modicũ panis do vobis & aquã. Mãserũtz q̃ sic tota nocte illa in terra. Mane aũt facto dixit angelus ad vnũ de discipl'is eius. Roga dñm abbatẽ vt det nobis orationez et habem⁹ quid offerre illi. Audiẽs hoc abbas ille q̃ aliq̃d acceptur⁹ esset ab eis: mox descendit. Et obtulit ei ille angelus catinuz quẽ sustulerat ab illo viro sancto. & accepto reclusit se & ꝓcepit illis vt ambularẽt. Videns autẽ ille frater hoc qui eũ comitabatur & nesciens quia angelus esset: indignatus est & dixit ei. Recede a me nõ vltra iã tecum alicubi pgrediar. Ecce quãta feciſti tu homini illi tambono & sancto qui nos cum tanta charitate & gratia suscepit. catinũ rapuisti & filiuz eius interfeciſti: et isti homini pessimo qui deũ non timet: nec ponit eũ ãn conspectũ suũ: nec alicui miseretur: ipi dedisti eũ. Respondit angel⁹ & dixit ei. Hõne tu rogasti deũ vt tibi ostẽderet iudicia sua. Et missus sum mõstrare tibi. Catinus ille quẽ a viro sancto sustuli nõ erat de bono. & non decebat vt ille vir tamsanctus & bon⁹ in cella sua aliquid de malo haberet. sed qõ erat de malo venit ad malũ vt addaꝰ ei in ruinã Filiũ aũt eius ideo interfeci. quia si eũ non interfecissem hac nocte: ipe patrẽ suũ occideret. Audiens autẽ hoc ille frater: cecidit in faciẽ suam ante pedes eius: cognoscẽs quia angelus domini esset. Qui statim recessit ab eo. Et ille cognouit quia iusta sũt iudicia dei. Nemo ergo videꝫ bonos affligi aduersitatiby: aut malos psperitatiby gaudere credat id temeritate aut iuste fieri. q̃ iudicia dei iusta: q̃nis occulta.

CCXI

Erat quidam secularis habẽs vnicã filiam paruulã. Ipe aũt querti cupiẽs ꝙmendauit eã cuidã parẽti suo & abiit ad monasteriũ: qõ lõge erat de ciuitate miliaria triginta duo. Et ingressus pficiebat oẽ op⁹ qõ erat mõasterij: ita vt abbas ei⁹ amplius eũ q̃ ceteros q̃ erãt in monasterio diligeret eo q̃ fidel'is & obediẽs. Cõtigit aũt p⁹ aliq̃ tps vt recordaretz charitatz filie sue: et cepit

cõtristari atq; affligi intra se: z cũ per mul//
tos dies hoc faceret vidit eũ abbas ei⁹ sic
tribulatũ z dixit ei. Quid habes frat q sic
tristis ambulas: dic mihi z de⁹ qui cõsolat
oẽs dat tibi auxiliũ. Tũc ille p̃ocidẽs cuz
lachrymis ad pedes ei⁹ dixit: Habeo vnũ
filiũ in ciuitate quẽ reliq paruulũ z recor//
datus affligor ꝓpter eũ: z nolui indicare ei
q puella esset. Abbas ꝯo eius ignorãs cau
sam z nolẽs eũ amittere: q necessari⁹ erat
monasterio. dicit ei: Si diligis eũ vade et
adduc eũ huc z sit tecũ. z abiẽs adduxit eã
z dicebat marina: z mutauit ei nomẽ z vo//
cauit eã marinũ: z dedit eã ad discẽdas lit
teras intra monasteriũ: z erat cũ ea. Nul//
lus q de fribꝰ agnouit q puella eẽt: z voca//
bãt eã oẽs marinũ. Et cum esset annoꝝ q̃t
tuoꝝ decim p̃tinuo cepit eã docere p̃ suus
via dñi: z dicebat ei: Vide filia vt null⁹ co//
gnoscat mysteriũ tuũ vsq; in finẽ tuũ: z sol//
licita sis ab insidiꝭ diaboli ne seducaꝛ ab
eo: z istud sanctũ mõasteriũ videaꝭ p nos
solui in ꝓspectu chr̃isti z sctõꝝ angeloꝝ ei⁹
cũ impijs ne eternã dãnationẽ accipiam⁹.
Et alia multa docebat eã p singulos dies
de regno dei. Dũ aũt facta eẽt ãnoꝝ. xxvij.
defunct⁹ est p̃ eius. Remansit ꝯo hec sola
in cella p̃ris sui: z erat obediẽs oibus i mo
nasterio: ita vt ab abbate suo z ab oib⁹ dili
geret. Habebat aũt monasteriũ par bouz
z carrũ: q vicinuz habebat mare: vbi erat
empoꝝiũ: z ibant monachi z afferebãt que
necessaria erãt monasterio. Vno ꝯo die di
cit abbas ei⁹: Frater marine q̃re z tu non
vadis cuz fribꝰ z adiuuas eos. Qui rñdit:
Jussisti p̃. Erat aũt in ipo empoꝝio pãdo
chiũ. Cepit g frater marin⁹ frequẽter pge//
re cũ carro: z si fiebat tardi⁹ ad reuertẽdũ
manebat in ipo pãdochio cũ ceteꝛs mona//
chis. Cõtigit aũt p insidias inimici vt pã//
doꝝ ille haberet filiã virginẽ: ad quã igreꝭ//
sus miles aliqs cõcubuit cũ ea: z concepit
puella de illo milite. Et dũ cognitũ fuisset
a parẽtibꝰ ei⁹: ceperũt affligere puellã dicẽ
tes: Dic nobis de quo ꝯcepisti? Respõdit
eis z dixit: De illo monacho q̃ dicit̃ marĩ//
nus q hic freq̃nter cũ carro mansit: ipe op//
p̃essit me z cõcepi. Statim aũt p̃reterunt
parẽtes ei⁹ ad monasteriũ z dicũt abbati:
Ecce dñe abba quid fecit monach⁹ tu⁹ ma
rinus: quõ decepit filiã nostrã. Dixit ei ab
bas: Sinite videam⁹ si mãifesta sunt q̃ di//
citis. z veniẽte eo dic̃ ei abbas ei⁹: Frater
marine: tu hoc scelus operat⁹ es in filia eo
rum? Stans autẽ diutius cogitauit intra
se: z ingemiscẽs dixit: Peccaui pater peni//
tentiã ago huic peccato: ozo p me. Ad ira//
cundiã autẽ cõmotus abbas iussit eũ con//
tundi z affligi: z ait: In veritate dico q: tu
qui hoc malũ operatus es nõ manebis in
hoc monasterio: z iactauit eũ foras. Ipsa
vero nunq̃ vlli cõfessa est mysteriũ suũ sed
abiens iactauit se ante foꝛes monasterij: z
iacebat super terrã in penitẽtia affligẽs se
tanq̃ ipsa peccasset: z ab ingredientibꝰ fra
tribꝰ postulabat vt vel vna buccella panis
ei daret. Hoc faciẽs per tres annos nõ re//
cessit de monasterio. Pandocis vero filia
peperit filiũ masculũ z ablactauit: z addu//
xit eũ mr̃ puelle: z dũ iaceret ibi añ mona//
steriũ dicit ei: Ecce frater: z relicto eũ ibi et
abijt. Sancta ꝯo suscipiens tanq̃ ꝓpriũ fi
liũ de ipa buccella panis quã exigebat ab
introeuntibꝰ in monasteriũ nutriebat filiũ
alienũ. Factũ est hoc per alios duos an//
nos. Postmodũ aũt videtes fratres mise//
ricoꝛdia cõpuncti ingressi ad abbatẽ roga//
re ceperũt vt eũ recipet in monasteriũ dicẽ
tes: Abba indulge z suscipe fratrẽ marinũ
ecce q̃nq; anni sunt q in pnia añ ianuã mo
nasterij iacet z nõ recessit hinc: suscipe euz
in pniaz: sic dñs nr̃ ieſus chr̃ist⁹ p̃cipit. Vir
aũt impositũ est ei: z iussit eũ ingredi: z vo//
cauit eũ ad se z ait: Pater tu⁹ fuit vir sctũs
qõ tu nosti: z paruulũ introduxit te i mona//
steriũ hoc: nũc aũt ingressus es cũ filio tuo
quẽ de adulterio habes vñ oꝛtet te pe//
nitere. graue eñ peccatuz feciſti: z hoc tibi
iubeo vt omnes immundicias monasterij
tu solus quotidie facias: z aquã ad neces//
saria purgãda portes: z calciariũ omnib⁹
per singulos dies tu perficias: omnibus q̃
seruias: in hoc habebis meã gratiã. San//
cta vero libẽti animo suscipiens omne op⁹
qõ ei iussuz fuerat perficiebat. Cõtigit au//
tẽ eã inter paucos dies dormire in domio
Euntes ꝯo fratres nũciauerũt abbati di//
cẽtes: Frater marin⁹ defunctus est. Dicit
eis abbas: Videte frẽs q̃le p̃cẽm fuit vt nec
meruit pniam: sz tñ ite z lauate eũ z sepeli//
te lõge a monasterio: z eũtes dũ lauãt eum
cognouerũt q: femina eẽt: z ceperũt oẽs emit
tere voces: z tũdẽtes se clamabãt: q: tal cõ
uersatio z patiẽtia sancta inuenta est in ea
cuius mysteriũ nullus agnouit: z sic ab eis
afflicta est: z veniẽtes cũ lachrymis dicũt

abbati. Abbaveni ⁊ vide fratrē marinum. Dicit eis :q̄d est h̄? Frēs dicūt ei iterū: Veni ⁊ vide mirabilia dei: ⁊ vide q̄d ō te agas Ille territ⁹ pretit ⁊ venit ad corp⁹ ⁊ leuās palliū vñ coopt̄ erat vidit q⁹ mulier esset: ⁊ mor cecidit ⁊ caput suū pcutiebat in ter// rā: ⁊ vociferabat dicēs: Cōiuro te p ihesum chm̄ dñm ne me ꝺdēnes añ ꝓspectum dei eo q⁹ afflixerim te: q⁹ ignorās feci. Tu dña nō diuisti mysteriū tuū: ⁊ ego nō cognoui i veritate sc̄tā ꝺuersatōz tuā. Et iussit sanctū corp⁹ ei⁹ in monasteriū intra oratoriū reponi. Eadē ꝯo die puella illa arrepta a demonio venit ad monasteriū ⁊ cōfitebat crimē qō admiserat: ⁊ de q̄ ꝓcepisset. Et in septima die repausationis eius in dño ibi intra oratoriū liberata est a demonio. Audiētes aūt q̄ erāt in ipso emporio: ⁊ vicina monasteria mirabilia q̄ facta fuerant accipiētes cruces ⁊ cereos cū hymnis ⁊ canticis ⁊ psalmis bñdicētes deū venerūt in eo dē monasterio. ⁊ oratoriū ingressi vbi corpus ei⁹ recḧescebat bñdixerūt deū: vbi vsq̄ mō christ⁹ orōnib⁹ sancte virginis mīra facit mirabilia ad laudē nois sui. Qui cū patre ⁊ spiritusancto vivit ⁊ regnat deus per omnia secula seculoz.

Ex prima parte collationū.

CCXII

Per gestū ocu

n lorū vioz vidistis obtutib⁹ senē videlicet heronē añ paucos admodū dies illusiōe zabuli a sūmis ad ima actū: quē quinq̄ginta ānis in hac heremo cōmoratū singulari districtiōe rigorē cōtinentie tenuisse meminim⁹: ⁊ solitudinis secreta vltra oēs hic cōmorātes miro feruore sectatū. Dic igit̄ q̄ pacto q̄ ve rōne post tātos labores ab insidiatore delusus gustimo corruēs lapsu cūctos in hac heremo luctuoso dolore pculit. H̄ō ne q⁹ min⁹ discretionis virtute possessa suis diffinitiōib⁹ regi q̄ ꝓsilys vl' collatiōib⁹ fratz atq̄ institutis maiorū maluit obedire. Si q̄dē tāto rigore īmutabilē ieiunys ꝓtinētiā semp exercuit: ⁊ solitudinis: celleq̄ ita ūgit̄ secreta sectat⁹ est: vt ad participationē ineundi cū fraternitate ꝓximi ne veneratio q̄dem diei pascal' aliq̄n potuerit obtinere: in q̄ cū fribus cūctis p anniuersaria solēnitate in ecclesia retētatis: solus nō poterat aggregari: ne q̄ntulūcūq̄ ꝓceptōe leguminis parui a suo videret̄ ꝓposito relaxasse. Qua p̄sumptione decept⁹ angelū sathane velut angelū luc⁹ cū sūma veneratōe suscipiēs: eiusq̄ ꝓceptis pno obediēs famulatu semetip̄m in puteū cui⁹ pfunditatē oculoz nō attingit intuitus p̄cipitē dedit de angeli spōsione nō dubitās q̄ eū p merito vtutū ac laborū suoz neq̄q̄ posse firmauerat vlli iā discrimini subiacere. Cui⁹ rei fidē vt exp̄imēto sue sospitatis euidētissime cōprobaret: sup̄ dicto se puteo nocte itēpesta illusū ingressit magnū sc̄z virtutis sue meritū ꝓbatur⁹: cū inde exiret illesus. De q̄ cū pene iā exanguis ingēti fratrū labore fuisset extract⁹ vita die tertia finitur⁹: qō his deteri⁹ est: ira in deceptōis sue obstinatōe pmansit: vt ei ne exp̄imēto quidē mortis sue potuerit p// suaderi q⁹ fuisset demonū callidit̄ delusus. Quā ob rē p meritis tantoz laborū ⁊ annoz numerositate q̄ in heremo tāto tpe pdurauit: ac miseratione ⁊ humilitate fū// ma ab his q̄ ei⁹ cōpatiebāt exitio vita p̄ce sb̄tero abbate pfuncto potuit obtineri: vt nō inter biothānatos reputat⁹ etiā memoria ⁊ oblatiōe pausantiū iudicaret̄ in// digmus.

CCXIII

Quid dicā de illis duob⁹ fratrib⁹ q̄ cuz vltra illā heremū thebaidos vbi quondaz fuerat anton⁹ vir sanct⁹ habitarēt: minus cauta discretiōe pmoti: eūtes p ertēsam solitudinis vastitatē nullā escā penit⁹ sume// re decreuerūt nisi quā p semetip̄m dñs p// stitisset. Cūq̄ errātes eos p deserta ⁊ desiciētes iā fame a lōge matzites ꝓspexissent q̄ gens pene cūctis nationib⁹ feris imanior atq̄ crudelior est. H̄ō em̄ eos ad effusionē sanguis vt nōnullas gētes desideriū p̄dendi sola ferocitas mētis instigat: eisq̄ ꝺ natura ferocitatis sue cū pauib⁹ occurrissent vn⁹ ex eis subueniēte discretiōe velut a domino sibi porrectos cū gaudio ⁊ gratiarū actiōe suscepit: reputās escā sibi diuit⁹ ministrari: nec sine deo factū: vt hi q̄ sp cruore hoīm gauderēt: deficiētib⁹ iā ⁊ rabescētibus vite subam largirēt. Alt⁹ ꝯo recusans cibū velut ab hoie sibi oblatū inedie defectiōe ꝓsumpt⁹ est. Quoz licet initia ex reprehēsibili ꝓsuasiōe descēderūt. vn⁹ tñ subueniēte discretiōe id q̄ timere: incauteq̄ cōcepat emēdauit. alt⁹ aūt in stulta p̄sūptiōe pdurās: ac penit⁹ discretōe ignar⁹ mortem quā dñs auferri voluit sibi p̄cōscivit.

CCXXIIII

Quid etiã de illo cõmemorẽ: cui⁹ nomis q̃ adhuc supest nolum⁹ facere mentionẽ q̃ dñi lõgo tpe demonẽ suscepissꝫ i angeli cla/ritate reuelatõibꝫ ei⁹ inumerꝫ sepe decept⁹ credidit inter nũ ciũ eẽ iusticie. Hã exceptꝫ bis etiã p oẽs noctes i cella ei⁹ lumẽ absq̃ vllius lucerne p̃bebat officio. Ad extremũ iubeť a demone vt deo filiũ suũ q̃ cũ eo pa/riter i monasterio cõmanebat offerret: vt sꝫ hoc sacrificio abrae patriarche meritꝫ eq̃reť. Cui⁹ intãtũ est psuasione seduct⁹: vt parricidiũ ope fecisset: nisi eũ videns puer cultrũ extra cõsuetudinẽ acuẽdo p̃parare ꝛ vincula q̃bꝫ eũ velut oblatur⁹ ad imolã/dñi ꝓstringeret disponebat inq̃rere p̃sagio sceleris futuri pterrit⁹ a fugisset.

CCXV

Cũ adhuc inq̃t Serapion abbas esset paruulus: ꝛ cũ abbate theone cõmanerẽ: h̃ mihi inimici ipugnatiõe ingesta fuerat cõ suetudo: vt postq̃ refecissem hora nona cũ sene vnũ parimaciũ q̃tidie in sinu meo la/tenť abscõdere q̃ sero ignoraťer edebam: q̃ furtũ licet ꝓueniẽtia voluptatꝫ ꝛ inoliti sel' desiderij incõtinẽtia sine cessatõe ꝓmit terẽ: expleta tñ ꝓcupiscẽtia fraudulẽta ad meip̃m reuertẽs gui⁹ sup admisso furti cri mine cruciabar q̃ sup ei⁹ fuerã iocũdat⁹ vo luptate. Cũ istꝫ molestissimũ op⁹ velut ab exactoribꝫ mihi pharaonis indictũ vice la teꝛ singul' diebꝫ explere nõ sine cordis mei dolore cõpellerer: nec tñ eruere me possem ab hac eoꝛ seuissima tyrãnide ꝛ clãdestinũ furtũ seni manifestare ꝓfunderer. Cõtigit dei nutu de h̃ la q̃o me captiuitatis volẽtis eripe vt q̃dã fratres cellam senis obtentu edificatiõis expeterẽt. Cũq̃ refectiõe pa/cta collatio spũalis cepissꝫ agitari: rñdẽsq̃ senex ꝓpositis eoꝛ q̃stiõibꝫ de castrimargie vicio ꝛ occultaꝛ cogitationũ dñatiõe dis/sereret: eorũq̃ naturã ꝛ atrocissimam vim quã haberẽt donec velarẽť exponeret: ego collatiõis hui⁹ ꝑtute cõpũct⁹ ꝛ ꝓscientia re/darguente pterrit⁹ velut q̃ crederẽ ob h̃ ea plata fuisse q̃ dñs seni secreta mei pectorꝫ reuelasset: in occultos p̃mũ gemit⁹ excita/tus. deinde cordis mei cõpũctiõe crescẽte in aptos singul⁹: lachrymasq̃ pũpẽs pa/rimaciũ q̃ cõsuetudie viciosa subtra rerã clãculũ comedẽdũ de sinu furti mei cõscio ac susceptore p duxi: eũq̃ in mediũ pferẽs: quẽadmodũ q̃tidie latẽter ederẽ p̃trat⁹ in terrã cũ venie postulatiõe cõfessus sum: et vbertim pfusis lachrymis: vt absolutionẽ durissime captiuitatis a dño poscerẽt im/plorauí. Tũc senex cõfide ait o puer: absol uit te hac captiuitate: etiã me tacẽte cõfes/sio tua. Victorẽ nãq̃ aduersariũ tuum bo die triũphasti: validi⁹ eũ tua ꝓfessiõe pster nens q̃ ipe fueras ab eo tua taciturnitate deiect⁹: quẽ vtiq̃ neq̃q̃ vel tua rñsione vel alteri⁹ ꝓfutãs in te bucusq̃ pmiseras dña/ri p̃m illã Salomõis sentẽtiã. Quia nõ fit ꝓdictio ab his q̃ faciunt malũ cito. idcirco repletũ est cor filiorũ hoim i ipis vt faciãt mala. Et idcirco iã te post hãc publicatio/nẽ iste neq̃ssim⁹ spũs inq̃etare nõ poterit: nec in te latibulũ sibi teterrim⁹ serpẽs de/inceps vsurpabit. de tenebris tua salutari ꝓfessiõe ptract⁹ ad lucẽ. Hec dũ senex hec ꝑba cõpleuerat. ꝛ ecce lãpas accẽsa ꝺ meo sinu pcedẽs: ita cellam repleuit odore sul/phureo vt vehemẽtia fetoris vir in ea nos residere pmitteret. Resumẽsq̃ ãmonitiõez senex. Ecce inq̃t dñs tibi ꝑitatẽ sermonuz meoꝛ visibilit approbauit: vt passiõis illi⁹ intẽtorẽ ꝺ corde tuo salubri ꝓfessiõe depul sum oculis quideres: patefactũq̃ hostẽ ne/quaq̃ locuz in te vlteri⁹ habiturũ apta ei⁹ expulsiõe cognosceres. Itaq̃ p̃m sniam se nis: ita est inq̃t in me ꝓfessiõis hui⁹ virtute dñatio demoniace illi⁹ tyrãnidis extincta atq̃ in ꝑpetuũ ꝓpita vt nũq̃ mihi ne me moziã ꝓcupiscẽtie hui⁹ vlteri⁹ tentauit inimic⁹ ingerere: nec me post hec aliq̃ pulsa/tum furtiui illius desiderij instigatione p/senserim.

CCXVI

Cũ ipe abbas moyses singularis ꝛ incõparabilis vir ob repbẽsionẽ vni⁹ sermõis quẽ ꝺ abbatem macharij disputãs paulo duri⁹ ptulisset: q̃dã scz opiniõe ꝑuentus: tã diro cõfestim tradit⁹ est demoni vt huma nas egestiões ore suo replet⁹ ab eo ingere/ret q̃ flagellũ purgatiõis grose dñs intu/lisse ne scz in eo vel momẽtanei delicti ma/cula resideret velocitate curatõis ei⁹: atq̃ auctore remedij demõstrauit. Hã ꝓtinuo abbate macharío in oratõne sumisso: dicto citi⁹ ab eo nequã spũs fugatus abscessit.

CCXVII

Quidã pbatissim⁹ senioꝛ cũ trãsiret iu/xta cellã cuiusdã fris q̃dã animi egritudie laboratis scz causis mẽtis guamia suscitã tibꝫ: vtpote q̃ extruẽdis repãdisq̃ supfluis

inquietus quotidianis destinatiōib⁹ desu
daret: ꝛ emin⁹ cōsperisset eū graui malleo
sarū durissimū p̄terere: vidit ethiopē quē
dā astātē illi: ꝛ vna cū eodē ict⁹ mallei iūctꝫ
ꝛ insertis manib⁹ illuderē: eūq; ad opis illi
us instantiā ignitis faucib⁹ instigantē diu
tissime substitit: velut ip̄ressionē durissimi
demonis: vel fraudē tante illusionis ām̄i
rans. Cum eī nimia lassitudine frater fa
tigatus requiescere: finēq; opis voluit im
ponere instigatiōe spirit⁹ illius animatus
iterū resumere malleū: nec desinere ab intē
tione cepti operis vrgebat: ita vt isdem ei⁹
incitamētis infatigabilis sustentatus tāti
laboris nō sentiret iniuriā. Tandē igit̄ se
nex tā dira demonis ludificatōe p̄mot⁹ ad
cellā fratris diuertit: salutāsq; eū. Quid in
quit frater est istud op⁹ qō agis. Laborauī
mus inquit ꝛ istō durissimū sarū: vicq; po
tuimus aliqū illud cōterere. Ad hec senex
Bene diristi vir potuim⁹. nō eī sol⁹ eras
cū istud cederes: sed fuit tecū ali⁹ quem nō
vidisti: qui tibi in hoc ope nō tam adiutor
q; violētissim⁹ impulsor instabat.

CCXVIII

Inter illos q̄ antropomorphitarū he
resis detinabant errore fuit antiq̄ssime di
strictionis atq; in actuali disciplina p̄ oia
p̄sūmat⁹ noie serapion: cui⁹ impietas sup p̄
dicti dogmatis opinōe tm̄ p̄iudicabat cū
ctis verā tenētib⁹ fidē quantū ipse vel vite
merito vl̄ antiquitate tp̄is oēs fere mona
chos anteibat. Cūq; hic sancti p̄sbyteri
Pafunciꝫ multis abhortationib⁹ ad tra
mitē recte fidei nō posset adduci: eo q̄ no
uella ei hec p̄suasio nec ab anterioribus ali
qū cōpata videret: accidit vt quidā diaco
nus sūme scientie vir noie fon⁹ desiderij vi
dēdi frēs q̄ in eadē heremo cōmanebāt: de
cappadocie partib⁹ aduēiret. Quē beat⁹
Pafunci⁹ sūma gratulatiōe suscipiens ad
p̄firmationē fidei q̄ fuerat alexandrini pō
tificis lr̄is cōphēsa: pducēs in mediū corā
cūctis fratrib⁹ scisc̄itat illud quēadmodū
qō in Geneſi ōr: Faciam⁹ hoiem ad ima
ginē ꝛ sil̄itudinē nr̄am: catholice toti⁹ ori
entis iterp̄taret ecclie. Cūq; ille nō sm̄ hu
mile lr̄e sonū: sz̄ spūalit̄ imaginē dei ac sil̄i
tudinē tradi ab vniuersis eccl̄iaꝝ p̄ncipi
bus explanaret: idq; copioso p̄mōe ac plu
rimis scp̄turarū testimonijs approbaret:
nec posse i illā im̄ēsem ꝛ incōphēsibilē atq;
inuisibilē maiestatē aliqd hmōi cadere qō
humana cōpositiōe valeat ac similitudine
circūscribi. q̄ppe cū incorporea ꝛ incōposi
ta simplexq; natura sit: q̄q; sicut oculis nō
deph̄endi: ita ꝛ mēte non valeat estimari.
Tandē ceu ex multis et validissimis do
ctissimi viri assertiōib⁹ motus ad fidem ca
tholice traditionis attractus est. Cum su
per hoc ei⁹ assensu infinita vel abbatē Pa
funciū vel nos oēs leticia repleuisset q̄ sc̄z
virū tante antiquitatis virtutib⁹ cōsūma
tū ip̄eritia sola ac simplicitate rusticitatis
errantē nequaq̄ vsq; ad finē deuiare domi
nus a tramite recte fidei p̄misisset: ꝛ p̄ gra
tiarū actione surgētes p̄ces dño parit̄ fun
derem⁹: ita est in orōne senex mēte cōfusus
eo q̄ illā antropomorphitaꝝ imaginē dei
tatis quaꝝ p̄ponere sibi in orōne p̄sueuerat
aboleri de corde suo sentiret vt in amarissi
mos fletus: creb̄rosq; singult⁹ repēte p̄rum
pens: in terrāq; p̄stratus cum eiulatu vali
dissimo p̄clamaret: Heu me misex: tulerūt
a me deū meū: ꝛ quē nūc teneā nō habeo vl̄
quē adorē vel interpellē iā nescio.

Ex secūda parte collationū patrū.

CCXIX

Olebat abbas

n Joānes nō ad imitatōis formu
lā: sed tm̄mō p̄ āmonitiōe p̄fer
re: q̄ quidā veniēs ad p̄dictū senē habi
tu seculari cū ei q̄sdā frugū suarū p̄mitias
detulisset fero cissimo quēdā demonio ar
reptū ibidē repperit. Qui cū abbatis Joā
nis obtestatiōes ac p̄cepta despiciēs testa
ret se nūq̄ ad illi⁹ impiū ō corpe qō obsede
rat migrarū bui⁹ aduētu p̄territ⁹ cū reuerē
dissima nois illi⁹ inclamatiōe discessit: cui⁹
tā euidētē gr̄am senex nō mediocrit̄ āmira
tus: eoq; ampli⁹ obstupescens q̄ hūc i ha
bitu cerneret seculari: cepit ab eo vite ac p̄
fessiōis ei⁹ ordinē diligēt̄ inq̄rere. Cūq; il
le secularē se atq; vxorio vinculo obligatū
esse diriss̄et: btūs Joānes excellētiā virtu
tis ei⁹ ꝛ gr̄e mēte p̄tractās: q̄nā illi esset cō
uersatio attēti⁹ explorabat. Ille se rusticū
ꝛ q̄tidiāo manuū ope victū q̄rere: nec vlli⁹
boni se eē p̄scīū testabat: nisi q̄ nūq̄ aī ad
rurꝫ opa mane exercēda p̄cederet: neq; ve
spere domū reuerteret: nisi i eccl̄ia p̄ q̄tidia
ne vite cōmeatu largitori suo deo gr̄as re
tulisset: neq; se vnq̄ de fructib⁹ aliq̄d vsur
passe nisi p̄ri⁹ deo p̄mitias eoꝝ ac decimas
obtulisset: ꝛ nūq̄ se boues suos per alienę

messis trāsdurisse ꝓfiniū nisi pr̄i ora clau
sisset nevl̄ parū dāni p incuriā ei⁹ pr̄im⁹ sus
tineret. Et cū ħ q̄z abbati ioāni nec dū ad
cōpationē tāte gr̄e q̄ eū sibi p̄latū eē cerne
bat idonea viderenť: atq; ab eo q̄dnā eēt il
lud qđ tāte gr̄e meritū ꝓferri possit scisciťs
scrutareť. Ille reuerētia tā solicite inq̄sitio
nis astrict⁹ vtorē se pentū vi ipioq; ꝓpulsū
cū, pfiteri monachū vellet añ. xl. annos ac
cepisse ꝓfessus est: quā nemine etiā nūc cō
scio sororū loco a se ꝑginē custodiri testaba
tur. Qđ factū cū audisset senex tāta ē āmi
ratiōe pmot⁹ vt corā ipo publice pclama
ret: nō īmerito demonē q̄ se desperat illi⁹
nō tolerasse pñtiā: cui⁹ ipe ꝑtutē ñ solū i iu
uētutū ardore: sz ne nūc q̄dē sine discrīmie
castitat̄ auderet appetere. CCXX

Quedā religiosa ac mire patiētie femia
cū alexādrie cōmorareť: eētq; nō obscuris
maioribꝫ orta: atq; in domo q̄ sibi fuerat a
pētibꝫ derelicta religiose dño deseruiret: ve
niēs ad btē memorie epm Athanasiū pca
batur vt sibi aliquā alēdā viduā daret q̄ ec
clesiasticis sumptibꝫ pascebať. Et vt peti
tionē ipi⁹ ꝑbis exꝓmam⁹. Da mihi inq̄t ali
quā de sororibꝫ quā repausez. Sacerdos
ḡ cū laudasset ꝓpositū femie q̄ eā ad op⁹ mi
serico: die vidisset esse pmptissimā iussit ex
oibꝫ eligi viduā q̄ ꝛ honestate mor̄ ꝛ gnita
te ac disciplia oibꝫ ꝑferreť: ne forte deside
riū largitat̄ pcipiētis vicio vinceret: ꝛ que
mercedē q̄reret i egena: dānū fidei p̄uis ei⁹
moribꝫ offēsa patereť. Cui cū domū abdu
cte oibꝫ defuiret obsequijs: ꝑtutē modestie
ei⁹ ac lenitat̄ expta. Uidēsq; se ab ipa mo
mētis singul' grārū actiōe p hūanitat̄ offi
cio honorari p⁹ dies paucos ad memora
tū reuertiť sacerdotē. Rogauerā inquiēs
vt mihi dari p̄cipes quā ego reficerē: ꝛ cui
morigeris famularer obsequijs. Cūq; ille
nec dū ꝓpositū ac desideriū femine intelli
gēs estimassz petitiōz ei⁹ dissimulatōe ꝓpo
siti neglectā: cāsq; more illi⁹ nō absq; ai sui
cōmotiōe p̄q̄rēs ptin⁹ aguisset ei honestio
rē ceteris viduā deputatā occulte p̄cepit:
vt ea illi q̄ cūctis eēt neḡor traderet: q̄. f. ira
cūdia vl' ritus vl' violētia seu ꝑbositate atq;
etiā vanitate cūctas q̄bꝫ hec vitia dñareť
excederet: quā cū mltō facili⁹ inuētā: sibiq;
tradītā domi hīe cepisset: atq; eadē ei dili
gētia q̄ pri illi vidue vel etiā diligēti⁹ muni
straret: ħ solū ab ea p tātis obsequijs rece
pit gr̄e vt indignis uigil' affectareť inurijs:
cōuicijs quoq; ab ea: exprobratiōibusq; cō
tinuis vexareť: obꝫciēte ei ꝛ maledicis ob
trectatiōibꝫ increpāte: eo q̄ se nō ad refri
geriū: sed poti⁹ ad cruciatū ꝛ cōtumeliā ab
ep̄o popposcisset: magisq; se ō reḡe ad labo
rē q̄z de labore trāstulisset ad requiē. Cū ḡ
assiduitas iurgioꝝ eousq; p̄rumperet vt ne
ab iniectiōe quoq; manuū, pcar mulier tē
peraret. Illa autē humiliorīs obsequij ge
minaret officia: nō furentē vincere renitē
do: sed seipam subꝫciēdo discebat vt mul
timodis idignitatibꝫ lacessita oburgātis
insaniā humilitat̄ māsuetudine deliniret:
q̄bꝫ ad plenū exercitꝫs ꝓfirmata: pfectāq;
virtutē desiderate patiētie ꝓsecuta ad me
moratū sacerdotē tā p electiōis illius iudi
cio q̄z etiā p būficio exercitatiōis sue gr̄as
relatura p̄rexit: eo q̄ ꝑm desideriū tādem
magistrā ei patiētie dignissimā puidisseż: cu
ius iniurijs iugibꝫ ꝛ quodā paleſtre oleo q̄
tidie roborata ad sūmā animi patiētiā per
ueniret: tandē ineḡens dedisti mihi quā re
pausem. Nā illa p̄ior suis me poti⁹ bono
rabat ac refrigerabat obsequijs.

CCXXI

Nūc aliud abbatis Pafuncij pādam⁹
exemplū q̄ illi⁹ insignis atq; p̄dicabil' vbiq;
fichiotice heremi in q̄ nūc p̄s byter est secre
tis tanto studio sp̄ insedit: vt ei ceteri ana
chorite bubali: cognomē ididerūt: eo q̄ in
genito (vt ita dixerim) desiderio solitudis
sp̄ habitatōe gauderet. Ita q̄z cū tāte i pue
ritia sua eēt virtutis ꝛ gr̄e: vt etiā p̄clari ac
sūmi id tp̄is viri gnitatē ei⁹ ꝛ īmobilē ꝓstā
tiā mirarenť: eūq; licet minor eēt etate pro
ꝑtutū tū merito semoribꝫ exeq̄rēt: suoq; or
dini ducerēt inserēdū: liuor ille q̄ aduersuz
iacob patriarchiā fraternos quōdā aios
instigauit q̄ndā de nūero fratrū edac̄ zeli
igne succēdit: q̄ nevo q̄dā ac macula pul
critudinē ei⁹ cupiēs deformare ħ gen⁹ ma
lignitatis excogitat: vt p oportunitate tē
poris capet q⁹ Pafunci⁹ ad eccl'iam die do
minico, pcessur⁹ abesset a cella: in quā fur
tim irrues codicē suū inter ei⁹ plectras q̄s ō
palmaq; folijs solebat texere latēter, absco
dit: ac de ꝓtinuata factiōe secur⁹: ipe q̄z ve
lut pure ac simplicis cōscientie ad eccl'am
venit. Cūq; celebrata ex more oīs fuisseż so
lennitas q̄relā sctō Jsidoro q̄ añ eundem
pafunciū eiusdē heremi pbr fuit corā cun
ctis fratribꝫ detulit: asserens sibi codicem
de cella furto fuisse sublatū. Cunq; ei⁹ que

rimonia: ita cũctorũ fratrũ: precipueq; presbyteri animos cõmouisset: vt quid primũ suspicarẽt: quid ve decernerẽt nõ haberẽt sũma cunctis ammiratiõe perculsis de tã inaudita illic facinoris nouitate ille q̃ detulerat accusator vrgebat vt retẽtis in ecclesia oĩbꝫ missi electi quinq; cũctorũ singulas tim fratrũ cellas scrutarent. Qõ cum tribꝫ senioribꝫ a presbytero fuisset iniunctũ vniuersorũ cubilia reuoluẽtes: ad extremũ in defuncti cellulã abscõditũ codicẽ inter plectas palmarũ quas illi siras vocãt: sic̃ eiꝫ insidiator occultauerat repperere: quẽ cũ inquisitores ꝓfestim ad ecclesiã delatũ corã oĩbꝫ ptulissent: defuncti licet de ꝓscientie sue sinceritate secur esset: tñ velut q̃ furti crimẽ agnoscerẽt fatisfactiõi se totũ tradidit: locũq; pnie supplicit postulauit: hũc recũdie sue: molestieq; pspiciẽs ne si maculã furti verbis conaret abluere: insup etiaꝫ mẽdacij notaret: nemine scz aliud q̃ id qõ inuẽtũ fuerat suspicãte. Cũq; de eccl'ia nõ tã mẽte deiect q̃ iudicio fidẽs ptinus absscessit: pfusis in orõne iugiter lachrymis triplicatisq; ieiunijs sũma se etiã in cõspectu hoĩm mentis humilitate pstrauit. Sed cũ duabꝫ ferme hebdomadibꝫ ita se oi contritiõe carnis z spũs subiecisset: vt die sabbati vl'dñico nõ ad pcipiẽdã cõionẽ sacrã: sz ad pternẽdũ se i limẽ eccl'ie: atq; ad veniã supplicit postulandã matutin occurreret nequaq̃ passus est eũ occultorũ oĩm testis z cognitor vel a se amplius cõteri vl'ab alijs infamari: Nã qõ ille inuẽtor sceler rei sue fur ip'obꝫ: laudis aliene callid infamator nulloq; boĩe teste cõmiserat: p diabolũ qui ip'i crimis fuerat intẽtor publicauit. Arreptus nãq; dirissimo demone cũctas factionis occulte patefecit insidias: crimiatiõnũq; z fraudũ idem fuit pditor q̃ cõmẽtor: Ita aũt spũ illo imũdo guiter veratus est vt ne orõnibꝫ q̃dẽ sctoꝝ illic cõsistẽtiũ q̃ diuinoꝝ carismatũ merito demõibus impabãt potuerit emendari gr'a: si nec ip'i Isidoro pbr singularis crudelissimũ ab eo excluserit veratorẽ: cui tãta erat ꝑt dñi largitate collata vt ne vsq; ad limina q̃dez eius q̃q; arreptici q̃ tardi sanaret aliq̃n pductus sit: chr'o hãc adolescẽti pasũcio gr'aꝫ reseruãt: vt illi tñ orõnibꝫ cui insidiat fuerat purgaret: z cuius laudi aliq̃d inuid inimicus decerpere se posse crediderat ei nomẽ pclamans: z delicti sui veniã z finẽ supplicij ꝑsentis accipet. Nec g̃ ille i adolescẽtia sua future indolis iam tũc indicia prefigurãs lineas quasdã pfectionis illi q̃ erat maturitate augenda adhuc in annis puerilibꝫ designauit. Si igit ad culmẽ virtutis eius volum peruenire talia nobis exordio rũ fundamina iacienda sunt.

CCXXII

In ingenti atrio sub diuali quadã monachoꝝ multitudine p duodenarũ numerũ distinctis ordinibꝫ me ꝓsidẽte: cũ q̃dã frat suscepti ferculũ paulotardi intulissz sub occasiõe isti tarditatis abbas Paulus q̃ medi ministrãtiũ fratrũ solicite discurrebat exerta manu palma eũ sub oĩz p cussit intuitu: ita vt sonit etiã aduersarijs: vl'lõgi ꝓsistẽtiũ auribꝫ resultaret. Hoc aũt ab eo idcirco factũ ẽ vt cũctis q̃ aderãt iuuenis patiẽtiã patefaceret: z oẽs q̃ interfuissent tali spectaculo modestie erudirẽt exemplo: q̃ maturo aũt id senior fecit ꝓsilio res pbauit. Nã memorabilis patientie iuuenis tanta id animi lenitate suscepit vt nõ mõ null ex ore ei sermo plapsus: vl'tenuissimũ murmur tacita labioꝝ agitatiõe signatuz: sz ne ipsa q̃dẽ oris modestia atq; tranq̃llitas vel color saltez q̃ntulũcũq; sit mutat. Qõ factũ nõ solũ nob q̃ nup de syrie monasterio venẽtes patiẽtie hui ꝑtutẽ tã euidẽtibꝫ pcepam exemplis: sz etiam illis ibidẽ q̃ expertes nõ erãt taliũ studioꝝ ita mirũ fuit vt etiã sũmis viris pcipue per hoc factũ cõferret instructio: q̃ scz patientiã eius correptio paterna nõ mouerat: ne spectaculũ quidem tãte multitudinis vllo vultũ ip'i tinxissz roboris indicio.

CCXXIII

Ad senem quendã apollo nomie cũ germanus su intẽpesta nocte venisset: implorans vt de monasterio suo paulisper egressus ad euellendũ bouẽ quẽ sceno palustrie nimis inherere flebiliter querebat ei esset auxiliũ: q̃ solus nequaq̃ possit eũ eruere: abbas apollo pertinaciter obsecrãti cur ait in nomẽ frẽz nr'm quẽ ꝑteriẽs ꝓiorẽ q̃s me hac bueras nõ rogasti. Cũq; eũ ille mortẽ olim sepulti fratris oblitũ: z ex nimia ꝓtinentie z solitudinis iugitate: velut impotẽ mẽtis existimãs respõdisset quemadmodũ poteram de sepulcro eũ qui quidecim obijt annis inuocare. abbas apollo ergo ignorans ait: me quoq; ante annos viginti hui ic mũdo fuisse defunctũ: nullaq; iam posse

de hui⁹ celle sepulcro q̄ ad pñtis vite pesti
nēt statū tibi cōferre solacia quem intantū
christ⁹ ab intētiōe mortificatōis arrepteuł
modicū ad extrahēdū bouem tuū nō patiť
relaxari: vt ne breuissimū quidē momēti in
ducias p̄o patris indulserit sepultura: q̄
multo vtiq; celerius honesti⁹ ꝛ religiosius
fuerat exhibenda.

Ex institutis sanctoꝝ patrū.

CCXXIIII

b

Eatus Joānes

ab adolescētia sua vsq; ad pfe
ctā: virilēq; etatē seniori suo de
seruiēs dōec i hui⁹ vite q̄uersatiōe durauit
tāta hūilitate inhesit ei⁹ obsequijs vt ipi q̄z
seni stupozē sūmū eis obuiā incuteret: cui⁹
hāc virtutē vtq; de ꝑa fide ac pfunda coꝛ
dis intētione descēderet an ficticia: ꝛ q̄dā
mō coacticia p̄beret volēs manifestius ex
plozare q̄; plura ei etiā supflua mīn⁹q; ne
cessaria vł impossibilia freq̄nti⁹ inūgebat: ex
q̄bꝰ aliq̄ ponaz p q̄ manifestari possit scire
volētibꝰ vł mētis ei⁹ vł subiectiōis integri
tas. Sūpsit nāq; de lignario suo ꝑgultum
senex q̄ olim excisū vtibꝰ foci fuerat p̄pa
tū: dūq; coctiōis retardat occasio: non mō
aridū: sz ꝑpe putridū iacebat tpis vetusta
te. cūq; h̄ fitisset coꝛā ipo i terrā p̄cepit ad
uecta aq̄bis rigari q̄tidie vt. s. diurnis hūo
ribꝰ radicatū: atq; i antiquā arboꝛē reuiui
scēs: diffuſ ramis amenitatē ocul' atq; vm
bra cul ū i estu feruēti subt̄ fidētibꝰ exhibe
ret q̄d p̄ceptū ꝑ eratōe solita sine vlla ipos
sibilitatis ꝓsideratōe suscipiēs adolescēs
ita q̄tidianis diebꝰ expleuit vt aquā p duo
fere miliaria ideſinēť asportās: nullaten⁹ li
gnū rigare cessaret: atq; p totū anni spaciū
nō infirmitas coꝛpis: nō festiuitatis solēni
tas: nō occupatio necitatis vlli⁹ q̄ illū etiā
honeste excusaret ab executiōe mādati: nō
deniq; hyemis aspitas itercidēs ab obſuā
tā p̄cepti hui⁹ potuit ipedire. Cūq; hāc se
dulitatē ei⁹ tacit⁹ senex latēť diebꝰ singul' ex
plozaret: videretq; eū simplici coꝛdis affe
ctu mādatū suū: velut diuinit⁹ emissum su
ne vlla ꝓturbatiōe vult⁹ vel rōis discussio
ne seruare: sincerā humilitatis ei⁹ obedien
tiā cōꝓbās: pariť etiā miserās tā longū
laboꝛē quē p totū anni spaciū studio deuo
tionis impēderat adlaridū virgultū acce
dēs. O inq̄t Joānes misit ne radices hec
arboꝛ an nō. Cūq; ille se nescire dixisset: se
net velut inquirēs rei veritatē: ꝛ tāq; ten
tans vtrū suis radicibꝰ iā vteretť: euulsit co
rā ipso leui cōmotiōe virgultū: sicq; ꝑici
ens illud p̄cepit vt deinceps rigare desine
ret. Aliq̄bꝰ edificari cupientibꝰ bti Joānis
obediētie exemplo vocās senioꝛ. Curre in
q̄t Joānes satū illud aduolue q̄totiꝰ: q̄ cō
festim satū illud imane qđ mł te hoim tur
be mouere nō possent. applicata nūc cerui
ce: nunc toto pectoꝛe: toto nisu atq; cona
tu ꝓuoluere ꝓtēdebat vt sudoꝛe oim mem
broꝝ suoꝝ nō solū infunderet vestimentū
sed etiā ipm satū suis ceruicibꝰ humecta
ret. Jn hoc quoq; paꝛ metiēs impossibili
tatē p̄cepti vel facti ꝓ reuerētia senis ꝛ ob
sequij simplicitate sincera qua credebat se
nē tota fide nihil posse incassum ac sine ra
tione p̄cipere.

CCXXV

Abbas pfunc⁹ abrenūciare desiderās
huic mūdo tādiu ꝓ foribꝰ monasterij excu
bans pduraut: donec īmobili pseuerātia
sua ꝫ cōsuetudinē cenobioꝝ cū filio paruo
q̄ octo circiter erat ānoꝝ vt susciperet eli
ceret. Cūq; tādē recepti fuissent ꝓfestim ñ
solū diuersis p̄positis traditi: verū etiā cel
le habitatiōe seiūcti sunt: ne. s. iugivisiōe p
uuli reminiscereť pī ex oi sua quā abrenū
ciās abiecerat facultate atq; affectōe car
nali sibi saltē filiū supesse: ꝛ quēadmodū di
uitē se iā nō eē sciebat: ita etiā p̄em se eē ne
sciret. Qđ vt plen⁹ ꝓbareť vtruz videlicet
plus faceret affectōe sanguinis ac suoꝝ vi
sceꝝ charitate an obediētia ꝛ mortificatio
ne christi quā renūciās q̄sq; p ei⁹ dz amo
re pferre: de industria negligebať paruul⁹:
pānispoti⁹q; ꝓ vestimētis indut⁹: sordibꝰ q̄z
ita obsit⁹ ac fedat⁹ vt offendere potius q̄;
delectare paternos oculos posset quotiēs
ab eo fuisset aspect⁹: sz ꝛ colaphis atq; ala
pis expositus diuersoꝝ: quas plerūq; sub
obtutibꝰ suis innocēti paruulo etiā gratis
cernebat infligi: ita vt nunq; genas ei⁹ nisi
lachrymaꝝ sordētibꝰ vestigijs videret infe
ctas. Cūq; taliter infans p dies singulos
sub oculis ei⁹ ageret: p amoꝛe nihilomin⁹
christi ꝛ obediētie ꝓtute: rigida sp atq; īmo
bilia p̄is viscera pmāserūt. Nō em̄ repu
tabat tā suū filiū quem secū pariter obtule
rat chriſto: nec curabat de pūctibꝰ ei⁹ iniurijs
sed pot⁹ exultabat q; eas nequaq; infru
ctuose tolerare cernebat: parum cogitans
de lachrymis eius: sz de ꝓpria humilitate ꝛ

pfectiōe sollicit⁹. Quā distrctionē mēt⁹ il//li⁹ atq; īmobilē rigorē quidēs cenoby seni//or ad cōprobādā pleni⁹ aī ei⁹ pstātiā: cū q̄//dā die vidisset ifantē simulās se aduersus eū ꝓmotū p̄cepit p̄i vt tollens eū iactaret in flumē. Tūc ille velut a dño sibi ꝫ eēt īm//patū pfestim celeri cursu rapiēs filiū vlnis p̄ꝫs vsq; ad oā fluminis iactur⁹ aduerit. Qō pfecto feruore fidei ⁊ obediētie ei⁹ fuis//set ope ꝓsūmatū nisi pcurati fuissent ō idu//stria frēs q̄ solicite ripā flumis obsiderent pfectūq; iā ⁊ qōāmō ō flumis aluco puulū rapuissēt et cōsūmatōꝫ p̄cepti obseqo p̄is ac deuotōe ꝓpletā ab effectu opis atq; ipo fine reuocassent. Hui⁹ fides atq; deuotio intātū deo fuit accepta vt diuio statī testi//monio cōprobata sit. reuelatū nāq; ē cōti//nuo seniori hac eū obediētia abrae patri//arche op⁹ iplesse. Cūq; breui tpe trāsacto idē abbas cenobij de hui⁹ mūdi cōmemo//ratiōe migraret ad chm̄ hūc p̄ponēs cun ctis fratrib⁹ successorē sui atq; abbatē mo//nasterio dereliquit.

CCXXVI

Nō tacebim⁹ cognitū nob frēm fm h⁹ se culi ordinē sūme familie. nā p̄e comite ⁊ di tissimo ortū d⁹ fuit: studijs q̄ꝫ liberalib⁹ nō mediocriter istitut⁹: q̄ relictis parētib⁹ cuꝫ ad monasteriū puolasset ad cōprobandaꝫ mētis ei⁹ hūilitatē vel fidei ei⁹ ardorē: cōfe stim ei a seniore p̄ceptū est vt decē sportas q̄s necesse nō erat venditari: ceruicib⁹ suis onerās distrahēdas p plateas circūferret adiecta cōditiōe q̄ diuti⁹ in ꝫ officio retine retur: vt si forte vn⁹ eas coemere pter vo//luisset nō cederet sꝫ singillatim eas q̄rētib⁹ venūdaret. Qō ille tota deuotōe cōpleuit ⁊ oī ꝓfusiōis verecūdia p noie ⁊ desiderio chr̄i calcata: sportas humeris suis iponēs p̄cio statuto distraxit: ac pecuniā ad mo//nasteriū reportauit neq; pterrit⁹ tā vilis ⁊ insueti officij nouitate: nec ꝓsideras idi//gnitatē rei: nataliūq; splēdorē acvēditiōis iniuriā dū illā chr̄i hūilitatē q̄ est ꝓa nobili tas p obediētie grām desiderat obtinere.

CCXXVII

Vidim⁹ abbatē Pinusiū q̄ cū īmanis ce nobij pbr qō est in egypto nō lōge a panefi si ciuitate: ⁊ cū p ipsa reuerētia vel vite sue vl etatis sue sacerdotij cūctis venerabilis atq; venerād⁹ existeret vidēs se p hocipso hūilitatē illā quā fm sue mētis ardorē ꝓcu pierat exercere nō posse: nec hīe q̄ virtutez desiderate subiectiōis ertēderet: clam fugi ens de cenobio secessit solus in thebaidos vltimas ptes. Ibiq; deposito habitu mōa choꝝ assūpta seculari veste cenobiū tabe//nēsiotaꝝ expetit: qō sciebat cūctꝫ eē distri//cti⁹: ⁊ in q̄ sev⁹ p lōgitudie regiōis credidit ignorādū: vl p magnitudine monasterij ac multitudine fratꝝ facile se posse celari vbi diutissime p̄ fozib⁹ pseuerās cūctoꝝ fratrū geniby puolut⁹ vt susciperet sūmis p̄cibus ambuit. Cūq; multo despectu tādē fuisꝫ admissus q. s. decrepit⁹ senex: ⁊ q̄ oēm suaꝫ in seculo puirisset etatē cenobiū ingredi tñc postulat q̄ tpe tā deseruiret suis volupta ti bus nō ꝓualeret: ac ne hoc ip̄m quidā cau//sa religionis expetere eū asserebāt: sed fa//mis ⁊ inopie necessitate cōstrictū: vt seni: nulliq; opi apto orti cura: diligētiaq; man datur: quā sub alio fratre iunioꝛi qui eū fi//bi creditū retinebat exercēs: ita eidē subde batur: tātaq; obediētia desideratā hūilita tis excolebat virtutē: vt nō solū ea que ad horti diligētiā ptinebant: verū etiā vniuer sa officia que erāt cūctis aspera ⁊ indigna atq; ab oib⁹ dicebātur horroꝛi tota quoti//die sedulitate cōpleret: q̄ꝫ plura vero etiam nocte cōsurgēs ita furtim vel nullo testev⁹ cōscio occultētib⁹ tenebris efficiebat: vt pe nit⁹ auctorē opis nemo deꝑbēderet. Cūq; ibi triēnio delitescēs p vniuersam egyptuꝫ dispersis vbiq; fratrib⁹ q̄rerēt: a quodā tā//dem visus q̄ de egypti ptib⁹ cōmearet: vt potuit p̄ humilitate habitus sui ⁊ vilitate officij qō gerebat agnosci. Nā sarculo doꝛ sū incuruās lacabat oleribꝫ terrā. Deinde ster⁹ humerꝫ suis aduectās eoꝝ radicib⁹ ingerebat. Cūq; ꝫ intuēs frat sup agnitōe ei⁹ diutissima fuit hesitatōe detēt⁹. Propi⁹ tandē accedens: nō solū vultū: verumeriā sonū vocꝫ diligēter explorās ad pedes ei⁹ comin⁹ pcidit. Primo q̄dē sup ꝫ stupoꝛem sūmū videtib⁹ cūctis incussit cur videlicet id faceret ei q̄ apō ipos habebat extrem⁹: ⁊ velut nouici⁹ ac de seculo nup egressus. Post ꝓo miraculo sunt maioꝛe pcussi cum ei⁹ nomē qō apud ipsos q̄ꝫ magna fuerat opinione cōpertū ptin⁹ pdidisset: a q̄ vni//uersi frēs p̄is ignorātie veniā postulan//tes q̄ eū videlicꝫ tāto tpe int iuniores ac p uulos deputassēt: inuitū ac flētē q̄ ex inui//dia diaboli digna sibi fuissꝫ ꝓuersatōe atq; hūilitate frau⁹dat⁹ quā diutissime inq̄sitaꝫ tādē se aliq̄n inuenisse gaudebat: nec meri

isset vitã suã in illa quã arripuerat subie-
ctiõe finire ad ꝓpriũ cenobiũ redurerũt. cu
stodiẽtes eũ ſuma diligẽtia. ne ab eis tũc
q̃z ſilr quoq̃z dilapſus aufugeret. Ubi cuz
fuisset modico tpe demorat⁹ eodẽ rurſus
hũilitatis deſiderio atq̃z ardore ſucceſus
captãs nocturna ſilẽtia ita diffugit vt iaz
nõ vicinã puinciã ſed incognitas et alie-
nas lõge lateq̃z diuiſas regiões expeteret.
Hã ꝓſcendẽs nauim in paleſtine ꝓtes cõ
meare curauit credẽs ſe tutius latitaturꝫ
ſi ad illa ſemeriꝑz aſportaſſz loca i q̃bꝫ nec
nomẽ q̃dẽ ſuũ fuiſſet auditũ. q̃ cũ venisset
nr̃m monaſteriũ ꝓtinus expetiuit qõ non
lõge fuit a ſpeleo in q̃ dñs ex ꝑgine naſci
dignatus eſt. in q̃ ꝓmodico tpe delitescẽs
fm dñi ſniam tanq̃z ciuitas ſup montẽ po
ſita diutius abſcõdi ñ potuit. Hã ꝓtinue
quidã fratꝫ q̃ ad loca ſctã de egypti ꝓtib
oꝛonis cã ꝓuenerãt agnitũ cuz ſumma vi
ꝑſſum ꝑcũ ad ſuũ cenobiũ reuocabãt.

CCXXVIII

Uidimus senẽ macherẽ nomie a turbis
fratrũ eminus cõmorantẽ hãc gr̃am diu-
turnis a dño ꝑcibꝫ impetraſſe vt q̃tq̃t die
bus z noctibꝫ agitaret collatio ſpiritalis
nunq̃z ſomni tꝛpore penitus laxaret. Si
q̃s ꝙo detractiõis verbum ſeu ociosum tẽ
taret inferre in ſomnuz ꝓtinus incidebat.
ac nevſq̃z ad auriũ q̃dẽ eius pollutionẽ vi
rus obloquẽ poterat ꝓuenire.

CCXXIX

Dic idẽ macheres abbas ociosaꝫ fabu
laꝫ diabolũ eſſe fautorẽ: ſpiritaliũ collati
onũ impugnatorẽ ſemp exiſtere his decla
rauit indicijs. Hã cũ fratribꝫ q̃busdã ꝺ re
bus neceſſarijs ac ſpiritalibus diſputaret
eoſq̃z videret leteo q̃dã ſopore demergi:
nec poſſe ab oc̃lis ſuis pondus ſomni de-
pellere: ociosam repẽte fabulã introduxit.
Ad cuius oblectationẽ cuz eos euigilaſſe
ꝓfestim atq̃z erectas aures ſuas hẽ vidiſ-
set ingemiſcẽs ait. Nunc vſq̃z de rebꝫ cele-
ſtibꝫ loq̃bamur z oim nr̃m oculi letali dor
mitatõe depmebant. At cũ ociosa fabula
intromiſſa eſt. oẽs expgefacti tꝛpore ſo-
mni dominatis excuſſimus. vel exꝫ ergo
ꝑpendite q̃ſnã collatõis illius ſpũalis fue
rit impugnator: aut q̃s huius infructuoſe
fabule auctor. atq̃z carnalis ſiſinuator exi-
ſtat. Ille etem̃ eſſe manifeſtiſſime depꝫben
dit q̃ malis aggaudẽs: vel ſtã fouere: vel
illã impugnare nõ deſijt.

CCXXX

Nec minus ꝫ q̃z opus fratris cuiuſdã
erga puritatẽ ſui cordis intẽti. z erga ꝓtẽ-
platõem diuinã valde ſoliciti cõmemora-
re valde neceſſariũ reor. Qui cũ ei pr̃ an-
nos q̃ndecim p̃ris ac mr̃is amicorũq̃z ml̃-
torꝫ de puincia ponti cõplures eplẽ dela-
te fuiſſent accipiẽs gr̃ã dẽ faſciculũ littera
rũ. diuq̃z apud ſemetiꝑm voluẽs. quanta-
rũ inq̃t cogitationũ cauſa erit mihi hazle
ctio q̃ me vel ad inane gaudium vel infru
ctuoſam triſticiã impelleret. q̃t diebꝫ horꝫ
recordatõe q̃ ꝓſcripſerũt intẽtionẽ pecto-
ris mei apposita cõtemplatiõe reuocabũt.
Poſt q̃ntũ tp̃is dirigenda eſt hec mentis
ꝓcepte ꝓfuſio. quantoq̃z labore rurſus ille
trãquillitatis reparãdus eſt ſtat⁹: ſi ſemel
lfaꝫ animus ꝑmotus affectu: eorũq̃z recẽ
ſendo ſmones z vultus q̃s tãto tpe dere-
liquit: itez eos reviſere ip̃ſq̃z cohabitare
animo z mẽte cepit intereſſe. q̃s ꝓfecto cor
poraliter defuiſſe nihil ꝑderit ſi corde in-
cipiat intueri eos: ac memoriã quã ſeculo
huic renũcians quiſq̃z velut mortuus ab-
dicauit reviviſcẽs eãdẽ rurſus admiſcerit.
Hec voluens in ſuo pectore nõ ſolũ nullã
reſoluere epl̃am definiuit. ſed ne ip̃m q̃dẽ
faſciculũ reſignare. ne ſcz cor q̃ ſcripſerũt
vel noia recenſendo vel vultus recordan-
do a ſp̃ũs ſui intentiõe ceſſaret. itaq̃z vt eũ
ꝓſtrictũ ſuſcepat: igni tradidit cõcremandum. Ite inquiens cogitatiões patrie pa
riter cõcremamini. nec me vllatenus ad il
la q̃ fugi reuocare tentetis.

CCXXXI

Ficus ꝺ martore libye ꝓtibꝫ velut rẽ añ
in loco illo nõ viſam cũ q̃dã abbati Joã-
ni economo i heremo ſicbi detuliſſet. q̃ diſ
penſatiõem ip̃ius eccl̃ie tp̃ibꝫ bti Paſun-
cij ab eodẽ ſibi creditã gubernabat. ꝫ ꝓſe-
ſtim eas ad senẽ q̃ndã q̃ in interioribꝫ de-
ſerti mala valitudie laborabat ꝑ duos ado
leſcentibꝫ miſit. Siq̃dẽ decẽ z octo milibꝫ
lõge ab eccl̃ia cõmanebat q̃ pomis acce-
ptis cũ ad p̃dicti ſenis tenderẽt cellã qõ
ibi pfacile ſolet etiã ſenioribꝫ deſerti vaſti
tate euenire infuſa repente denſiſſima ne-
bula tramitẽ recti itineris ꝑdiderũt. Cũ-
q̃z tota die ac nocte diſcurrẽtes p auiã he
remi vaſtitatẽ neq̃q̃ potuiſſent egrotantẽ
cellã repire tã itineris laſſitudie q̃z inedia
ſitiq̃z cõfecti. fixis genibꝫ in oꝛonis officio
ſp̃ũm dño tradiderũt: q̃ poſt hec veſtigioꝛ

suoꝝ iudicijs diutissime pḝsiti q̄ in locis illis arenosis tanq̄ niuibꝫ impssa signank. donec ea vel leui ventoꝝ flatu tenuis arena discurrēs rursus opiat. inuētiq̄ sunt ficus intactas vt accepant refuasse eligentes. s. aiam magꝭ q̄ fidē depositi pdere. vitāq̄ potius amittere tpalē q̄ seniorꝭ violare mandatū. CCXXXII

Ferē snīa scti basilij cesariēē epī ad q̄ndā plata sincletiū ocij torpentē torporē. q̄ cū se renūciasse diceret huic mōo q̄dā ō p prijs facultatibꝫ sibimet refuauit nolēs exercitiosuaꝝ manuū sustētariꝫ hūilitatēve rā nuditatēq̄ꝫ opis ꝓtritōem monasterij subiectiōe ꝓqrere. ꝫ senatorē iḡt sincleti p didisti. ꝫ mōachū ñ feciſti. CCXXXIII

Nouimus frēm cuius etiā nomē si amplius aliq̄d exḥ instructiōis accederet. p deremus. q̄ cū i cenobio morareť. eūq̄ necessitas coartaret vt statutū opis pensuꝫ q̄tidie economo traderet. ne i maiorē operis modū alicuiꝰ ꝓpensius laborātis tēderet vel ꝓfunderet exēplo cū i cenobio quēpiā fratꝝ vidisset ingressuꝫ q̄ ardore fidei vellet aliq̄d amplius opis ꝓsigre. si clādestinis eū psuasiōibꝫ reuocare ab hmōi intentiōe mīme potuisset. ꝓsilijs p̄uijs ac susurratōibꝫ ad trāsmigrādū exide psuadebat. ꝫ q̄ eū facilī aspꝛortaret. se q̄z iā olim mltꝭ ex causis offensum ꝓfingebat a cella discedere si solatiū itineris vel comitis reperisset. Cūq̄ eū ad ꝓsensuꝫ occultꝭ obtestationibꝫ ad exeūdū claustra mōasterij pelleret ꝓdicēs ꝫ horā q̄ de monasterio deberet exire. vl locū q̄ se p̄ueniens expectaret. ipe ꝓo ilico subsecutuꝰ ibidē subsistebat Illo q̄z iā p discessus sui verecūdia nō audēte ad mōasteriū de q̄ aufugerat vlteriꝰ aggregari infelix fuge eiꝰ auctor i cenobio residebat. CCXXXIIII

Abbas paulꝰ pbatissimꝰ patꝝ cū i heremo vastiori ꝓsistēs q̄ pharphirion nuncupať palmaꝝ fructibꝫ ꝫ horto modico securus hẓet sufficientē alimonie sue victusq̄ subam: nec posset aliq̄d aliō vñ sustētareť opis exercere. eo q̄ ab opidis vl habitabili terra septē mīlibꝫ vel eo ampliꝰ deesti illiꝰ separaret hītatio. plusq̄ expetereť p mercede vecture q̄ valere posset ꝑmiū laborꝭ desudati. collectisq̄ palmaꝝ foliis q̄tidianū pēsum velut exide sustētandꝰ a semetipō iugit expetebat. Cūq̄ ope totiꝰ āni antrū eiꝰ fuisset ipletū id qō solicita cura deberet laborauerat ānis singulis igne suppositō cō cremabat. intīm pbās sine ope manuū nec i loco posse mōachū pdurare nec ad pfectiōis culmē aliq̄ꝫ ꝓscēdere CCXXXV.

Demim cuiusdā senis cū i heremo sichi cōmorarer. q̄ euꝫ ad cellā cuiusdā frigīa visitatōis adueniēs ostio approximasset. audisset eū q̄ddā murmurantē extrisecus. paululū substitit cognoscere volēs q̄d nā de scpturis legeret. vel sic est moris opans memoriter recēseret. Cūq̄ pūssimꝰ exploratoꝰ aure diligēter applicata curiosius auscultaret. ita eū reperit cenodoxie spūs impugnatōe pellectū. vt in ecclīa facere se crederet exhortatoriū ꝑmonē plebi Cūq̄ subsistēs senex audisset eū sic fuisse tractatū. ꝫ mutato rursus officio celebrare velut diaconū carbecuminis missam. Tunc demū pulsauit ostiū q̄ egressus occurrēsq̄ seni veneratōe solita. introducēsq̄ eū: qñ venerit. cogitationū suaꝝ cōscia remordēte: pḝrit. ne. s. diutius ad ostium stās iniuriā ꝓtulisset. Jocularit senex grateq̄ rūdit. Modo inq̄ens veni qñ tu missam carbecuminis celebrabas.

CCXXXVI

Audiui q̄ddā qō horret ꝫ pudet reuoluere. q̄ndā iuniorꝭ cū a suo abbate increpareť. cur humlitatē quā renūciās modico tpe recēter accepisset excederet. ac diabolica inflari supbia sūma ꝓtumacia rūdisse Flūq̄d ob hoc meip̄m hūiliaui p tpe vt sp̄ sōdit sim. Ad qō eiꝰ tāeffrenatū scelestūq̄ rūsum ita est senior obstupefactꝰ. oisq̄ sermo eiꝰ ē intercept. velut q̄ ab illo antiq̄ ipo lucifero ꝓba ista plata nō ab hoīe pcepiss vt nullā vocē aduersus tātā pteruiā ō ore suo prsus emittere nisi gemitꝰ ō corde tīmō ac suspiria potuerit. Jstō solū tacitus intra semetip̄m voluēs. qō de dño ōr. saluatore. q̄ cū i forma dei eēt hūiliauit se factus obediens nō vt ille ait diabolico spū ac tumore possessus p tpe. sꝫ vsq̄ ad morte

Ex climacho CCXXXVII

Ontigit q̄ndaꝫ ex pdali ordine ad
c mōasticā ꝓuersatiōꝫ accedere. quē abbas eiusdē mōasterij ad ꝓpla-
tionē eiꝰ istitutōis q̄ erat i loco iussit p septē dies cū q̄ete pfrui. post septē ꝓo dies pastoꝰ eū seorsuꝫ ad se vocās iterrogat. ꝫ an sibi cū ipis cohabitare placeret explorat. Cū ꝓo manifeste cōsperisset ip̄m morari velle cū oīmi integritate rursum iterrogat

Quid icõgruũ aut inhonestũ ab eo factũ fuisset in mõo. igit vt vidit ipm ad ꝓbũ sil' vniuersa ꝓfitentẽ. itez tentãs dixit ad eũ. volo te hoc cotã vniuersa fraternitate p// palare. Ille ꝓo vere suũ odiẽs pctiñ z oẽm ꝓfusionẽ ꝓtẽnẽs idubitãter spopõdit. etiã si vis ait i medio alexãdrie ciuitat. Deinde congregat pastor vniuersas i ecclia dñi// ca oues nũero ducẽtas triginta. z diuina pfecta sinaxi in die dñica post euãgelij cõ// plementũ induci cotã oibꝫ facit illũ sine q̃// rela obnoxiũ a q̃busdã ex fratribꝫ tractũ z tpate pcussum. manibꝫq; retro vinctũ z ci// licino sacco vestitũ. aspersũq; puluere ca// put bñtẽ ita q̃ ex ipa ẽt ꝓtẽplatõe ꝓfecti cõ// mutauerit in planctũ z eiulatũ vniuersos stupore repletos. nõ em aliqs nouerat qõ fiebat. Deinde cũ ad ecclie portas ꝓpe ve// nisset. sctm illud benigni iudicis caput cla// mat ad eũ magna voce: sta. indignus nãq; es ingressus in h̃ sctã. Stupefact⁹ est igit sup pastoris ex sanctuario ad ipum ullata voce. existimauit em fm qõ frẽs certifica// uit nouissime sacramẽtis: nõ hois voce sz tonitrui se audiuisse. pcidit q̃dẽ ꝓtinuo in faciẽ tremefactus z tot⁹ timore ꝓterritus terreq; pstrat⁹ pauimentũ lachrymis irri// gabat. Permittit itez ammirabili medi// co salutẽ ipi⁹ i vniuersum negociãte z fo// mã salutis z manifeste z efficacis hũilita// tis oibꝫ exhibẽte dicere oia ab ipo acta spe// cifice coram cũctis q̃ cum pauore vniuer// sa ꝓfitebat p singula oim auditui pegrina nõ solũ corpalia fm naturã z pter naturã in rõnabilibꝫ z etiã in irrõnabilibꝫ aialibꝫ cõmissa. vez q̃z z vsq; ad veneficia z homi// cidia q̃ audire vel scpto tradere nõ est fas. Igit ꝓfessum illũ tonderi pmittit. atq; cuz fribꝫ numerari. sapiam ꝓo ille⁹ sctã admira// tus seorsum ipm interrogauit. cui⁹ rei gra// tia pegrinũ spectaculũ pegisset. Et q̃vere medic⁹ erat duoz istoz gra ait. Primo q̃// dẽ vt ꝓfessum pñti ꝓfusiõe a futura cõmu// tarẽ. Qõ z factũ est. Nõ em surrexit a pa// uimẽto o frat Joãnes q̃sq; oim indulgẽ// tiã est sortit⁹. z neq; difficile credas. Nam aliqs illic existentiũ fratz in me ꝓfidẽs di// xit. qz horribilẽ vidi q̃ndã chartã tenentẽ scriptã z calamũ. z qñ pctã inqt pstratus iste dicebat ipam ille calamo cãcellabat z ꝓfenter. dixi em ait. Cõfitebor aduersuz me iniqtatẽ meã dño z tu remisisti iniqta// tẽ pcti mei. Scõm ꝓo est qñ quosdã pos// sideo nõ ꝓfessas offensiões habẽtes: illos igit p hũc exhortabor ad cõfessionẽ. sine q̃ nullus indulgentiã sortiet.

CCXXXVIII 96

Vidi q̃ndã coãnariũ ppetuo in mistra// tiõe ploratũ z merorẽ possidẽtẽ. z supplica// ui nũciare mihi vñ z quõ talẽ gr̃az obtiere dign⁹ effect⁹ẽ. Qui violẽtiã a me passus rñ// dit. Hũcq; me hoibꝫ fuire cogitaui sz ꝺo et oi q̃ete meipm idignũ iudicãs: has ignis visiõe future flãme memorationẽ sp possi// deo.

CCXXXIX 96 7

Vir q̃dã noie Jsidorus ex ꝓncipatiua dignitate alexãdrie ciuitat⁹ añ hos ãnos abrenũciauit in q̃dã monasterio quẽ ego ibidẽ adhuc repperi. Nunc sctissimus pa// stor monasteriũ recipiẽs ac versutũ z oino crudelẽ dirũq; z arrogantẽ inspiciẽs p hu// manã inspirationẽ syllogizat sapiẽtissim⁹ astutiã demonij. Et ꝺt ad Jsidorz. Si ꝓpe ꝓelegisti vticq; tollere chr̃i iugũ añ oia te volo obedientiã exercere. Ipe vero rñdit Sicẽ ferrũ fabro. ita z ego sctissime p̃ me// ipm trado subiectum existere. Ille ꝓo vir magn⁹ sup tali curatus enigmate ꝓfectum eũ gignasio tradidit q̃si ferrũ pbatiõi da// to Jsidoro. Et ait. Volo te inqt frat̃ i por// ta mãsionis assistere z oi aie ingredienti z egredienti letaniã. i. pstrationẽ facere z di// cere. Ora p me pat⁹ q; peccaui. Obediuit ãt iste tanq; angel⁹ dño. Igit septẽ annos ipo ibidẽ faciẽte z in pfundissimã hũilita// tẽ z cõpũctionẽ veniẽte. volebat sctũs ille ppetu⁹ p⁹ legalẽ septimanã ãnoz z viri in// cõpabilẽ patiam vt supdignũ annũerare cũ fratribꝫ z ordinatõe facere dignũ. Ipe ꝓo plimas supplicatões p alios z p me ifir// mũ. s. clima chũ ad pastorẽ fecit q̃ eum ibi dẽ dimitteret suũ pficere cursum. inserẽs z ꝓbo q̃dãmodo obscure insinuãs finẽ iam suũ z vocationẽ appropinq̃re qõ z factũ ẽ. Dimittẽte eũ mgr̃o in ordie tali post deci// mũ diẽ cũ glia gliosus migrauit ad dñm. septima ipi⁹ dormitõis die z portariũ mã// sionis assumẽs. Predixerat ei ille btus. qm̃ si participauero fiduciam apud dñm ibidẽ in breui inseparabilis mihi fies. Quod z factũ fuit. ad maxumã plenamq; certitu// dinem ipius obedientie inconfuse et ado// imitatiue humilitatis. Interrogaui ad// huc superstitem hunc magnum Jsidorũ qualẽ eius mens opatiõem possidebat in porta degẽdo. Et nõ abscõdit mihi volẽs

vtilitatē facere sempiterne memorādus. In ꝓncipio ait ꝯ cogitabā. qz ꝑ pctis meis venditus opor. Vñ cū oī amaritudie z violētia z sanguie pniam agebā. Anno āt ipo cōpleto absq; cordis degebā tristicia. deiceps a do ex patiētia z obediētia mercedē expectās. Ac rursus alio vno āno finito z māsiōis i monasterio cū ꝓsensu cordis reputabam meipm indignū z visiōe z colloqo patz diuioz mysterioz assūptōe z faciei cuiusq; ꝓtēplatōe: deorsuz vo oculo intuēte z iferiori prudētia ꝑ oīone intro euntes z exeūtes integre exorabā.

CCXL

Aliqñ in mēsa recūbētibo nob magn⁹ ille ꝓlatus magn⁹ Jsidor⁹ z doctor os sctm suū ad aurē meā inclinās ait. Vis tibi oīdā in pfundissima canicie diuinā prudētiam. Ad me supplicāte clamat iust⁹ de mēsa scōa qndā laurentiū noīe circa annos q̄draginta octo hñtē in māsiōe z scōm sanctuarq; pbytez erūtē. Veniēs igit z coraz abbate hūilit genuflectēs būdicit qdē ab eo sz surgēti nihil oīno dixit. dumsit vo ipz añ mēsam stantē z nō edentē. Erat em̄ refectōis initiū ita vt talit astās magnā borā vl duas pene pageret. ac ꝑ ꝯ exide erubescerē vel saltē in facie oratoris inspicere. erat tot⁹ canus octuagesimū agens annū. Absq; rūsiōe vo vsq; ad refectiōis cōplementum manēs nob surgētibo mittit a scto magno Jsidoro tricesimononi psalmi ꝓncipiū dicere. Ego vo sic nimis maliciosus nō desperi tētare senē. De vo ipz interrogāte qd astās vtiq; cogitasset. ait. At tribuēs pastori chīi imaginē nequaq; penit⁹ cogitaui mihi ab ipo qcq; mutūgi sz ex deo. Vñ ꝑ Joānes clīmache nō q̄si coraz hoīm mēsa sz tāq; coraz dei altari deū exorās stabā nullā oīno malā cogitatōem vel intētionē erga pastorē capiēs ex fide mea ad ipm z charitate.

CCXLI

Interrogaui quendā frēm edificatōis gra qndecim ānos i māsiōe hñtē noīe abbakirū. quē z marie ab oibo fere lesuz videbā. Erat aūt qn̄ a mīstris expellebat a mēsa. modicū ei erat ex natura circa ligna frater ille incōtinēs. Dixi igit ad eū Frat abbakire qre a mēsa expulsuz te q̄tidie video z sine refectōe sepi⁹ dormientē. Qui cū rūdit. Pz crede mihi qz pbāt me pces mei si monach⁹ fio. sz nō in vtate ꝯ faciūt. Jgit ego cognoscēs ipoz atq; magni pastoz intentionē sine pōdere vniuersa sustineo. Et ecce istud cogitans qndecim annos habeo scōm qō z mihi i ingressu dixerūt. qz vsq; ad trigita annos abrenūciātes pbāt. Et iuste pz Joānes absq; pbatōe nō pficit aurū. Sustinēs igit generosus iste abbakir⁹ p⁹ meū aduentū in mōasterio duoz anno rū tps migrauit ad dñm. ꝯ dicēs pibo reposolui futur⁹. Bras ago dño ieſu chīo z vobis. qz ꝓt id qō me tentast i salutē. ecce decē z septē ānis pmāsi ex demonūs nō tētatus. quēz iusti iudicū pastor sic ꝓfessorē cū ibidē reqescētibo sctis digne collocari ꝓcepit.

CCXLII

Sed ledo cūctos zelatores btōz si cuz sīlētū sepulcro sileo macedonū diaconi directionē z luctā. hic ꝑsolitissim⁹ dño aliqñ sctē theophanie. i. epiphanie supuenientē solēnitate rogat pastorē añ duos dies i citatē alexādrie ire cuiusdā famulaz indigētie gra. pmittēs ei cēstor⁹ qdē egredi de ciuitate ꝓt solēnitatis seqntiā atq; ꝓpationē. Jgit oditor bom diabol⁹ ipedimētū archidiacono faciēs ꝓpauit eū ab abbate dimissum ad māsionē nō ptingere in sctā solēnitate iurta terminū quē a ꝑsidēte susceperat quē pastor post vnū diē supueniētez a diaconatu segregat. z in extremoz initiantiū loco subordiat. Suscipit bon⁹ patientie mīster z sufferētie archidiacon⁹ ꝯ būꝑis atq; sniam sic sine tristicia q̄si nō ipe sz ali⁹ fuisset increpat⁹. Egēte igit eo diesq̄draginta i ordine tali. itez sctūs z sapies reduxit eū ad ꝓtiū gdū. Et ecce post vnū diē rursus ab archidiacono exhortat. q̄ ipm in eadē increpatōe z ignominia ꝓstituat. Ait ei qz fere irremissibile aliqd i ciuitate culpaui. Sciēs vo sctūs ipm hūilitatis gra istud exqrere. nō dicere ꝓa bone ocupiscētie oratoz ꝓsensit. Jam mitis erat canicie reuerēdā videre degentē in iuuentiū ordie. z oēs integre depcantē ipo orare. qm̄ ait i fornicatione iobedientie cecidi. Mihi vo hūili referre ꝓfisus ē hic macedon⁹ cui⁹ gra h⁹ hūilitate institutioi volūtarie occurrit. Hūq; em̄ ait sic nūc euacuationē ois plū z lumis dulcedinē in meipo ꝓsperi.

CCXLIII

Chīs ieſus dñs nr volēs me ꝓuare scti ꝓis oroe añ vnā septimanā mei egressus assūpsit vitz mirabilē minā noie p⁹ pastorē secūdariū oia negocia disponentē q. liz ānos in cenobio hūs mīstratoez oēm qui

gil mīstrabat. Quid igīt. Tertia die pficiē tibꝰ nob solitū canonē sctē dormitiōis re// pēte totus chorus in q̄ detinebaī boni et suauissimi odoꝛ repleī fragrātia. Permu// sit igīt magnus nos loculum coogire in q̄ erat depositus. Quo facto vidimus oēs ex ipi⁹ pciosissimis plātis duos fontes q̄i vngēti boni emanare odoꝛ. Tūc aut mgr ad oēs. Videte ecce pedū ipius z laboris sudoꝛes. Uere sic vngentū deo nr̄o oblati sunt z accepti atq; suscepti. Multas q̄dē ꝓ z alias directiōes de isto sctissimo mi// na loci pīes nob annūciauerūt. Dicebāt aūt z hoc de ipo q̄ aliq̄n p̄sidēs ipi⁹ a deo donatā patientiā pbare volēs. redeuntes ad abbatiā z mechaniā abbati ad vespe// rā facientē. pterijt more solito suscipe ado rantē. z ita positū vsq; ad canonis horaz eū in terra dimisit. Tūc igīt eū bndicēs vt oñtatiōis amatoꝛē z impatientē redargu ens eū surgere fecit. Nouerat ei sctus quō generose sufferret. ꝓterea z h factū ad edi ficationē oim fecit. Huius ꝓo scti mine di scipulus ō his q̄ erāt apud p̄ceptoꝛē nos certificabat dicēs. Q̄m me eū curiose inq̄// rente. si forte in tali fuisse genuflectione so lito p̄ceptus. affirmabat se totū psalteri// um terre pstratum poꝛasse.

CCXLIIII

Quidā frater primo q̄si ꝓboso z nuga// ci detrahēs aliq̄n apō pastoꝛē ab ipo ex// pulsus est q̄ ad portā mansionis expecta// uit sustinēs hebdomade tps depcās itro// itū p̄ticipare z indulgentiā. Cum ꝓo aia rū amatoꝛ hoc didicisset inq̄rens solicite z audiens ipm sex diebꝰ nil penitus come disse. nūciat ei q̄ ꝓo si habitationē in mā// sione oino vis facere in penitentiū ordine te ꝓstituā. Cū igīt libēter hoc penitēs sus// cepisset iussit ipm pastoꝛ in attributā pos// sessionē sup lapsibꝰ plorantibꝰ introferri. Quod z factū est. Igīt a magna mānsione locus vno signo distabat custodia dictus vel carcer absq; ꝓsolatōe. Nō em̄ appare// bat ibi fumus aliq̄n: nō vinū. nō oleū in ci bū. nō coctū aliud aliq̄d sed solū panis et herbe exigue. In isto post vocatōem pua ricātes ingressibiles recludebat. nō sil'sed seoꝛsum z sepatim vel duos ad plus q̄uscq; dōs de vno q̄q; eū certificasset. Cōstituit aūt sup eos in loco vīz q̄ndā magnū noie Isaac. q̄ oꝛonem fere ideslineytē a sibi tra// dit; req̄rebat. habebat ꝓo vt plurimā pal ma; copiā ꝓ impedimētū acidie. Nec est vita ista z institutio ista est ꝓuersatio que// rentiū faciē dei Jacob.

CCXLV

Joannes opani vir summe pfectionis mihi narrauit q̄ in mānsiōe mea q̄ est asia. (inde nāq; iustus oꝛiginē traxerat q̄dā; se nec oino negligēs z incōtinēs. dico em̄ nō iudicās vt appareā vera dicēs. Hic nescio quō possedit discipulū iuniorē Innocen tiū noie simplicē vtiq; arbitrio ac delibe// ratiōe. cogitatōe ꝓ z ope prudentē. q̄ tā// ta ab isto hmōi sene sustinuit quāta z plu// ribꝰ forte q̄si incredibilia videbunt. Non ei iniurys z ignominijs sed z plagis z ver beribꝰ eum q̄tidie cruciabat. Ecce ꝓo nō irrationabilis patiētia eius. Cū igīt eum q̄tidie viderē q̄si fuū empticiū extrema af fectū miseria. obuiās ipi sepe dicebam ad eū. Quid est frater Innocenti. quō fuit ti// bi hodie? Et ille ꝓfestim sic ex dño. q̄nq; q̄ dē oculū liuidū. q̄nq; collū. aliq̄n ꝓo caput plagatū oñdebat. Cognoscēs igīt ego q; opatoꝛ esset dicebā ei. Bñ bñ sustine salua beris. Igīt faciens sub sene illo īmisericoꝛ di annos nouē abijt ad dōm. Sepulto igi tur eo in cimiterio patrū: p̄ceptoꝛ Inno// centiū post q̄nq; dies ad quendā magnuz abijt senē ex degētibꝰ in regione eadē z di// xit ei. Pī Innocētius mortuus ē. Senex ꝓo cū audisset ait dicenti. Crede senex. q; hoc mihi psuadere neq̄bis vt audiā. Ipse ꝓo ait. Veni z vide. Surrexit senex celeri ter. z ad cimiteriū venit cū btī pugilis p̄ce ptoꝛe. z clamat tanq; viuēti ad vere in btā doꝛmitōe doꝛmientē. z ōt ei. Frat Inno// cēti mortuus es? At ꝓo prudēs z obediēs z post mortē obedientiā oñdens: rñdit hu ic magno seni. Pī quō est possibile hoiem opatoꝛē obedientie moꝛi. Tūc senex p̄mo Innocētiū p̄ceptoꝛ vocatus tremēs et pa uens in faciē cū lachrymis cecidit. z q̄rēs a ꝓgregatōis duce ꝓpe monumentū cellaz facere: ibidē caste decetero vixit. dicēs pa tribꝰ sp. q; homicidiū feci.

CCLXVI

Un Joānes opani narrās mihi. doce// bat ait q̄s alt̄i mānsiōe asie a mōacho q̄dā miti q̄eto z māsueto. z vidēs seipm q̄si a se ne honoratū z q̄ratū z circūfotū pīntēdit optime q̄ multis est nocumentū: dep̄cat senē q; eū a se dimittat. Habebat ei disci// pulū aliū. nec erat ei triste q̄ fiebat ex to//

to. Egredi igit ab eo t seip̃m subordiat p epl'am p̃ceptoris in q̃daz ponti cenobio. Hocte igit p̃ma qua cenobiũ fuit ingres// sus videre se in somnis a q̃busdã ad reddẽ// dã rationẽ exactũ. t post tributũ ac illius pauende valde exactiõis terribilis ratio// nẽ ex residuo remanere obligatũ t auri de bere soluere libras centũ. Euigilãs igit di iudicauit visum t dixit. egene antioche (h̃ eñ ei erat nomen) ꝑe multa restãt de solu tiõe debiti nr̃i. Cum g̃ p̃manssissem ait sub indiscernẽti obediẽtia in cenobio trib⁹ an nis reputabar vilis t q̃si pegrinus t extra neus tribulatões ab oĩb⁹ patiebar. Hõ ei erat ibi monachus aliꝰ q̃sq̃ pegrinus. t ecce i somnis itez̃ video q̃ndã chartã re// missiõis t absolutõis decẽ libraz̃ mei de// biti mihi dantẽ. Igit euigilãs cognoui vi sum t dixi. Adhuc nũc vsq̃ decẽ. t q̃nq̃ yti q̃ tãti debiti solutionẽ cõplebo. tunc dico mihi ipi. Hũilis antioche supabũdãtiori labore t ignominia indiges. Extũc igit ce pi amentiã t stulticiã simulare. nõ tñ q̃dez aliq̃d in mistratõis officio penitus relinq̃ re ociosum. Uñ t imisericordes p̃es i ta// li hmõi ordine t p̃mptitudine me videtes mihi vniuersę mãsionis g̃uia opa iniũge// bãt. Perseuerãs igit p ãnos. xij. in tali in// stitutõe. ad me mihi p̃mo apparentes rur// sus venire vidi. t pfectã mihi libtatẽ a de// bito scribere. Qñ igit i aliq̃ me tribulabãt in mãsione degẽtes rememorabar debiti t generose virilit̃q̃ ferebã. Ista hmõi mi// hi sapiẽtissim⁹ q̃si ex alterius p̃sona narra uit. ꝑter qõ t seip̃m mutato vocabulo an tiochũ vocauit. Hic aũt erat q̃ vt verax p obediẽtiã t patiẽtiã dirupit chirographũ generose.

CCXLVII

Hõ tacebo tibi t solitarij thoribitici in choreb habitãt⁹ insinuare narratõez. Iste sup̃⁹ aie nullã curã penit⁹ gerẽs in oi ne// gligẽtia sp degebat. Extreme igitur aliq̃n corpe infirmat⁹ q̃si vn⁹ hore spacio pfecte migrauit a corpe. t i semetip̃m itez̃ rediẽs deplcabat q̃dẽ nõ oẽs p̃festi recedere. por// tã p̃o celle obstruẽs itus ãnis. xij. mansit cũ nullo colloquiũ nec q̃uĩ nec magnũ ha bẽs. nil aliud p̃ter panẽ t aquã gustãs. tñ mõ sedẽs t ea q̃ viderat i extasi stupẽs sic merẽs intẽdebat vt nunq̃ deinceps p̃riũ more cõmutaret attent⁹ intendẽs extis et excedẽs. caliditas lachrymas sine strepi// tu sp fundebat. Cũ aũt migratur⁹ esset ad dñm portã destruẽtes itranimus t multũ deplcãtes h̃ solũ ab eo audiuimus. Indul gete mihi. Hemo memoriã mortis noscẽs poterit aliq̃n peccare. Hos vero stupeba mus ita p̃us negligentẽ videntes btã mu// tatiõe t trãsformatõe sic repẽte mutatũ et trãsformatũ. Sepelientes p̃o eũ sctẽ in p̃// pinquo castri monasterio. post diez sctas illius reliq̃as querẽtes nõ inuenimus.

CCXLVIII

Stephanus q̃dã habitãs in mõtis si// nai loco solitariã t trãquillã. salutãs vitã t remotõis q̃etẽ amplectẽs. tpibusq̃ plib⁹ in monastice ꝺuersatiõis palestra ꝺtritus p̃manẽs. ieiunijs maxime t lachrymis or// natus existẽs t alijs bonis plurimis exu// berãtib⁹ circũseptus possedit cellã in ilto sctõ monte ad descensum scti t dei inspe// ctoris helie. Iste igit ꝓpetuus intẽtõe ma gis efficacis t amplius doloroſe p̃nie du// ctus anachoritaz̃ locũ assumpsit vocatũ sydin. faciensq̃ ibidẽ aliquos annos in an gustissima t superardua dieta. q̃m t ab sq̃ ꝺsolatõe locus erat t inaccessibilis ferme hoĩb⁹ cũctis t a monasterio dicto castri q̃ si septuaginta milib⁹ distans. Rursus cir// ca vite ipius extrema senez̃ ad p̃riã regre dit cellã verticis sancti. Habebat p̃o du// os discipulos palestinos religiosos vtiq̃ multũ. qui t p̃mo custodierunt cellã senis Faciẽs igit paucos in ea dies infirmatus est ifirmitate qua t defunctus est. Igit an vnũ sue resolutõis diẽ in extasi mentis fa// ctus aptis oculis intẽdebat ad dextrã le// ctuli t sinistrã quasi ad reddendã rõnem a q̃busdã exactus astantib⁹ dicebat audi entib⁹ cũctis. Quãdoq̃ nãq̃ sic. vtiq̃ veri tas est. sed ꝓfessus sum t ieiunaui tãtis té// poribꝫ p̃isto. Quãdoq̃ vero nequaq̃ sed vere mentimini. istud nõ feci. Et itez̃. Ita vere istud sic. sed plorauí. sed mistraui. Et rursus. vere accusatis t calumniatis me. t erat q̃nq̃. t sup quibusdã dicebat. ita ve// re. t ad hoc dicere aliq̃d nõ habeo. in deo est miscõia. Et erat horrendũ simul et ter ribile et inuisibile t irremissibile rationis exacte executorũ. Terribile vero t magꝭ pauendũ. quia in his que ignorabat t nõ fecerat accusabant t qui inquirebant cũ. Eia o quiescens t anachorita super aliq̃ bus eius offensiõib⁹ dicebat. quia ad hoc quicq̃ dicerez̃ nõ habeo neq̃ scio. Jam ve// ro circa quadraginta fere annos existens

monachus ꝛ lachrymaꝝ habens donum
Ue ve vbi tunc erat Ezechielis vox vt di
ceret ad eos. qꝛ in quacūqꝫ die fuerit pec//
cator ad penitentiā cōuersus. ꝛ que sequū
tur. ꝛ quia in quo te inuenero iudicabo di
cit dominus. Vere nbīl tale ad satisfacti
onem potuit respondere. cuius gratia so//
li cognoscenti gloria. Quidā viri fine mē//
dacio narrauerunt mihi. quia ꝛ leopardū
pascebat in deserto ad se venientē. et hic
tantus ita sub rōnis exactiōe positus dis//
cessit a corpe manifestum certitudinaliter
omnino nō faciens qō fuerit iudiciuz aut
que sententia ipius. aut añ posite ꝛ exacte
rationis finis

CCXLIX

Monachus quidā festinās ꝛ solicitus
a blasphemie demōe molestatus p annos
viginti carnes suas vigilijs ꝛ ieiunijs cru
ciauit. Et qm̄ nullā sentiebat unde vtilita//
tē abiēs ꝛ passionē i charta scribēs cuidā
viro sancto in faciē pstratus. nec ad eū sur
sum respicere valens obtulit. Senex añt
cum eā legisset subrisit. ꝛ sursum releuans
fratrē dixit illi. Fili impone manū tuā su//
per ceruicē meā. qō et faciente fratre dixit
magnus. Sup collū meuz o frater sit hoc
peccatū. ꝛ quecunqꝫ olim fecit ꝛ faciet. so//
lum id vlterius nō habeas in mensuram.
Et affirmabat frater quia nō pus de cel//
la senis exierat q̄ vicium exterminatū fa//
ctū est nō apparēs. Vnus rei factus in ex//
perientia hoc mihi narrauit. gratiaꝝ deo
referens actiones.

CCL

Quidam creatori ex festiuitatibꝫ ad be
atā laudē in corde immūdi demones sub//
seminauerūt. Ipe vero machinatus est ex
inspiratiōe diuina pia circūuentionē ma//
lignitatē spirituū vincere. Surgens q̄ppe
subordinauit in muro cellule sue p̄dicati//
ones sanctissimaꝝ virtutū. dico vero cha
ritatis pfecte. humilitatis angelice. orati//
onis mūde. illibate ꝛ incorruptibilis casti
tatis. ꝛ baruz huiusmodi taliū. Cū igit co
gitatiōes illū laudare incipiebāt dicebat
eis eamus ad reprehēsionē. Veniebat er//
go ꝛ diffinitiones seu p̄dicatiōes legebat.
ꝛ contra seipum clamabat. Quando ista
possederis tūc cognosce quia longe es ad//
huc a deo. qꝛ cum possederis: seruus inuti
lis es. fecisti qō facere debuisti. Si ꝛo nō
longinquus existis a mandatis dei.

Incipit distinctio tertia.

Ex ecclesiastica historia Bede p̄sbyte//
ri de gente Anglorum.

Exemplum. I.

Sancti Aidan an

s tistitis doctrina rex Oswaldus
cū ea cui p̄erat gēte anglorꝫ insti
tutus nō solū incognita pgenitoribꝫ suis
regna celorꝫ sperare didicit. sz ꝛ regna ter//
raꝝ plusqꝫ vlli maiorꝫ ab eodē deo q̄ fecit
celū ꝛ terrā ꝓsecutus est. Denicꝫ oēs nati//
ones ꝛ puincie britānie que in qtuor lin//
guas. id est. britonū. scotorꝫ. pictorꝫ ꝛ An//
glorꝫ. diuise sunt idiotione accepit. q̄ regni
culmine sublimatus nihilominus qō mirꝫ
dictu est pauperibꝫ ꝛ pegrinis sp humilis et
benignus ꝛ largus fuit. Denicꝫ ferē qꝛ tpe
quodā cū die sctō pasce cuz p̄fato epo sc
Aidan ꝓsedisset ad prandiū. positusqꝫ eēt
in mēsa coram eo discus argenteus regalib
epulis refertus. ꝛ iā iāqꝫ eēnt man⁹ ad pa//
nē bñdicendū missure. intrasse subito mi//
strū ipius cui suscipiendoꝝ inopū erat cu
ra delegata. ꝛ indicasse regi qꝛ multitudo
pauperꝫ vndiqꝫ aduenies maxima p pla//
teas sederet postulās a rege aliq̄d elemo//
syne. Qui mox dapes sibi missas et appositas
deferri pauperibꝫ. sz discū ꝓfrigi. atqꝫ eis dē
minutatim diuidi p̄cepit. Quo viso pon//
tifex q̄ assidebat delectatus tali facto pie//
tatis apprehēdit dexterā eius ꝛ ait. Hanqꝫ
hec manus imputerascat. qō et ita iuxta
votū bñdictōis puenit. Hā cū interfecto
illo in pugna manus cū brachio a cetero
eēnt corpe resecte. otigit vt a tenus incor
rupte pdurēt. Denicꝫ in vrbe regia q̄ a re//
gina quondā vocabulo Bebba cognomi
nabat loculo incluse argēteo in eccl̄ia scti
Petri fuant. ac digno a cūctis honore ve
nerant.

Anno icarnatōis dñi sexcētesimo sexa//
gesimoquarto erāt in hybernia īsula mul//
ti nobiliū sil ꝛ mediocriū de gēte Anglorꝫ
q̄ tpe finam ꝛ colmanni epoꝝ. relicta insu//
la patria. vel diuine lectōis vel otinētioris
vite grā illo secesserāt. Et q̄dā q̄dem mox
se monastice conuersatōi fideliter māciparūt.
alij magis circūeūdo p cellas magistroꝝ
lectioni operā dare gaudebāt. Quos oēs
scoti libentissime suscipiētes: victū eis q̄ti
dianuz sine p̄cio. libros quoqꝫ ad legendū
ꝛ magisteriū gratuitum p̄rebere curabāt.

Erant inter hos duo iuuenes magne indolis de nobilib⁹ Anglo⁹ edelchim ⁊ egberth. Hi ergo cū essent in monasterio qđ in lingua scotoꝝ ratmalsigi appellat. ⁊ oēs socij illoꝝ vel mortalitate de hoc seculo rapti. vel p alia essent loca dispersi. correpti sunt ambo morbo mortalitatis ⁊ grauissime afflicti. Et qđ egberth cuz se estimaret morituꝝ egressus est tpe matutino de cubiculo in quo infirmi quiescebā. ⁊ residēs solus in loco oportuno cepit sedulus cogitare de actib⁹ suis ⁊ cōpūctus memoria pctoꝝ suoꝝ faciem lachrymis rigabat atz intimo ex corde deuz deprecabat: ne adhuc mori deberet pusq̄ preteritas negligētias quas in puericia siue infantia cōmiserat pfectius ex tpe castigaret. vel in bonis seopib⁹ abūdantius exerceret. Uouit etiaz votū quia adeo pegrinus viuere vellet vt nunq̄ in insulā in qua natus est britanniā rediret. atq̄ pter solēnē canonici tpis psalmodiā si nō valitudo corpis obsisteret q̄tidie psalteriū totū in memoriā diuie laudis decantaret. ⁊ qz in oī septimana diem cū nocte ieiunus trāsiret. Cūq̄ finitis cuz lachrymis p̄cib⁹ ⁊ votis domū rediret inuenit sodalē dormientē: ipse q̄z lectulū cōscēdēs cepit in qetē mēbra laxare. Et cuz paululū qescceret expgefactus sodalis respexit eū ⁊ ait. O frater egberthe o qđ feci sti: sperabā qz pariter ad vitā eternā intraremus. verūtū scito: qz que postulasti accipies. Didicerat eñ p visionē qđ ille petisset. ⁊ qz petita impetraret. Quid mlta: ipe prima nocte defunctus est. At ꝺo Egberthus decussa molestia egritudinis ꝺualuit. ac multo post tpe viuēs acceptūq̄ sacerdotij gradū ꝺdignis oras actib⁹ post multa ꝺtutū bona vt desiderabat ipse nup. i. anno dñice incarnatōis septingentesimo vicesimo nouo. cū esset annoꝝ nonaginta migrauit ad regna celestia. Duxit aūt ipe vitā suā in magna būilitatis māsuetudis et ꝺtinētie ⁊ simplicitatis ⁊ iusticie pfectōe Usū ⁊ gētis sue ⁊ illis in qb⁹ exulabat nationib⁹ scotoꝝ siue pictoꝝ. ⁊ exēplo viuēdi ⁊ instātia docendi ⁊ autoritate corripiēdi ⁊ pietate largiēdi de his que a diuitib⁹ acceperat multū pfuit. Addidit aūt votis q̄ diximus vt sp in quadragesima non plus q̄z semel reficeret in die nō aliud q̄z panē ⁊ lac tenuissimū gustaret. ⁊ hoc cū mensura qđ vicz lac p̄die nouū in fiala ponere solebat. ⁊ post noctē ablata supficie crassiore ipe residuū cuz modico vt diximus panē bibebat. cuius modi ꝺtinentie etiā qdraginta dieb⁹ añ natale dñi totidē q̄z post acta solēnia Pentecostes. hoc est q̄quagesime semp obseruare curabat.

III

Cum quidā sctūs epūs in regno Anglie solus in oratorij loco lectioni vel orationi operā daret. audiuit repente alius q̄dam deuotus frater (vt postea referebat) vocē suauissimā cantantiū atq̄ letantiū de celo vsq̄ ad terras descēdere. quā videlicet vocē ab euroaustro. id est. ab alto brumalis exortu p̄mo se audisse dicebat. ac paulatim sibi appropiare donec ad tectū vsq̄ ad oratoriū: in quo erat epūs ueniret. qđ ingressa totū implenit atq̄ in gyro circūdedit. At ille dum solicitus in ea que audiebat animum intēderet audiuit: denuo transacto quasi dimidie hore spacio ascēdere de tecto eiusdē oratorij idē leticie cāticuz ⁊ ipa qua venerat via ad celos vsq̄ cū ineffabili dulcedine reuerti. Qui cū aliquantulū hore quasi attonitus maneret, ⁊ qđ h̄ esset solerti aio scrutaret. apuit epūs copus fenestrā oratorij ⁊ sonitū manu faciens vt sepe ꝺsueuerat. si q̄s foris esset intrare ad se p̄cepit. Introiuit ille cōcitus. Cui dixit antistes. Uade cito ad eccliam ⁊ septē de fratrib⁹ meis huc facito venire, tu q̄z simul adesto. Qui cū venissent p̄mo ammonuit vt virtutē dilectōis ⁊ pacis ad inuicē ⁊ in oēs fideles seruarēt. Institutа q̄z discipline regularis q̄ ab ipo didicissent ⁊ in ipo vidissent. vel in patꝝ p̄cedentiū factis siue dictis inuenissent indefessa fide custodirēt. Deinde subiunxit die sui obitus in p̄ximo instare. Hāc hospes inq̄t ille amabilis chr̄s ad me hodie venire: meq̄ de seculo euocare dignatus est. Propter qđ reuertētes ad eccliam dicite fratribus vt meū exitū dño p̄cib⁹ ꝺmēdet. ⁊ sui q̄z exitū cui⁹ hora incerta est vigilijs ⁊ oronib⁹ bonis opib⁹ p̄uenire meminerit. Cūq̄ hec ⁊ his silia plura loq̄ret. atq̄ illi accepta būdictiōe iā multū tristes exissent: rediit ipe solus q̄ carmen celeste audierat. ⁊ pternēs se in terrā Obsecro pater inq̄t licet aliq̄d interrogare. At ille. Interroga quod vis inq̄t. Obsecro inquit dicas qđ erat canticū illō letantiū quod audiui venientiū de celo sup oratoriū hoc. ⁊ post tps

redētiū ad celos. Rñdit ille: Si vocē car//
minis audisti ⁊ celestes cet⁹ supuenire cog
nouisti: p̄cipio tibi in noīe dñi ne cuiq̄m h̄
añ obitū meū dicas. Revera añt angelorū
fuere spūs qui me ad celestia regna q̄ semp
amabā ac desiderabā ⁊ p̄mia vocarevene
rūt. Et post dies septē se redituros ac me
ad celestia secū adducturos eē p̄miserunt.
Qđ q̄dē ita vt p̄dictū sibi erat ope cōpletū
est. Hā p̄festim languore corp̄is tact⁹ est: ⁊
h̄ p̄ dies ingraviscēte. septimo vt ei p̄missū
est die: post⁊ dñici corp̄oris ⁊ sāguinis sa//
cramentis se muniuit: soluta ab ergastulo
corp̄oris aia sancta ducētib⁹ angelis eter//
na gaudia appetiuit. Hō mirū autē si diez
mortis vel potius dñi letus aspexit. Quez
semp dū vivueret solicit⁹ expectare curauit.
Hāc⁊ inter plura cōtinētie: humilitat⁊: do
ctrine: orationū: volūtarie paupertatis: et
ceterarū virtutū merita intātū erat timori
dñi subdit⁹: intātū iusticiā dei que nullum
malū quantulūcūq⁊ sit impunitū relinquit
p̄e oculis semp habuit: intātū etiā sine in//
termissiōe nouissimorū suorū in opib⁹ suis
memor: vt sicut mihi quidam frater de his
q̄ me i scripturis erudiebāt: ⁊ erat i mona//
sterio ac magisterio illius educat⁹ referre
solebat: si forte legēte eo vel aliud q̄d agen
te flat⁹ maior vēti exurgeret: p̄tinuo miseri
cordiā dñi invocaret rogās eum vt generi
humano qđ p̄cioso suo sanguine redēptū
agnoscere⁊ p̄piciari dignaret. Si aūt violē
tior aura insisteret iā clauso codice in faci
em p̄cideret atq⁊ obnoxi⁹ orōni incūberet.
Āt si p̄cella maior aut nymb⁹ surgeret: vl
etiam coruscī: aut tonitrua horribilia ter//
ras ⁊ aera terrerēt: tūc veniens ad eccl'iam
solicit⁹ orōib⁹ ac psalmis donec serenitas
aeris rediret fixa mēte vacaret. Cūq⁊ iter//
rogaret a suis q̄re h̄ faceret: respondebat:
Hō legistis q̄ intonuit de celo dñs: ⁊ altis
sim⁹ dedit vocē suā. Misit sagittas suas ⁊
dissipauit eos: fulgura mltiplicauit: ⁊ con//
turbauit eos. Movet ei dñs aera: vētos
excitat: iaculat fulgura: d̄ celo tonat vt ter
rigenas ad timēdū se suscitet vt corda eor
in memoriā futuri iudicij revocet: vt supbi
am eor dissipet ⁊ p̄turbet audaciam: redu
cto ad mētē illo tremēdo tpe q̄n ip̄se cel' ac
terris ardētib⁹ vētur⁹ est in nubib⁹ in ptāte
magna ⁊ maiestate ad iudicādos vivos et
mortuos. Propter qđ inquit oportet nos
ammonitioni eius celesti debito cū timo//
re ⁊ amore rñdere: ⁊ q̄tiēs aere p̄moto ma
nū q̄si ad feriendū minitās erexerit: nec ad
huc tamē p̄cutit: mox implorem⁹ eius mise
ricordiā vt discussis penetralib⁹ cordis no
stri atq⁊ purgatis vicior⁊ ruderib⁹ solliciti
ne vnq̄m p̄cuti mereamur agam⁹.

IIII

Post⁊ religiosa virgo Ædilfrida p̄mo
marito defuncto cū rege egfrido. xij. ānis
matrimonio iūcta in virginitatis integri//
tate: sicut ⁊ cuz p̄mo sedisset habita mariti
licentia cōtempto regno se ad monasteriū
monialiū cōtulit ppetue virgo mānsura. In
quo cū septē annis abbatisse gradū tenuis
set: pestilētie morbo p̄cussa in lignea tūba
defuncta est. In qua cuz p̄ sedecim annos
sepulta iacuisset placuit sorori eius q̄ et in
dignitate successerat leuare ossa ei⁹: ⁊ in lo
cello nouo posita in eccl'iā trāffert. Jus//
sitq⁊ q̄sdā de fribus q̄rere lapidē d̄ q̄ locelluz
facere potuissent. Qui ascensa naui vene//
rāt ad ciuitatulā quādā desolatā nō p̄cul
inde sitā q̄ lingua anglorū granta cestir vo
cat: ⁊ mox invenerūt iuxta muros ciuitat⁊
locellū de marmore albo pulcerrime factū
operculo q̄z simūlis lapidis aptissimi tectum
vñ intelligētes a dño suū iter eē p̄speratuz
grās agētes retulerūt ad monasterū. Cū
q⁊ corp⁹ sacre virginis ac spōse chr̄i aperto
sepulcro eēt p̄latū in lucē: ita incorruptuz
invētū est ac si eodē die fuisset defūcta: siue
humo cōdita. Ei⁹ em̄ sepulta caro corrū//
pi nō potuit: q⁊ a viri li cōtactu incorrupta
durauit: imo ⁊ vulnus qđ morītura vlcere
inciso accepit: cuz quo etiā hiante sepulta
erat: tenuissime cicatricis vix insignia p̄re//
tendebat: sed ⁊ linteamina omnia quibus
involutū erat corpus integra apparuerūt
⁊ ita nova vt ipsa die viderent eē castis ei⁹
membris circūdata: vultus quoq⁊ eius ve
lamēto detracto specimē q̄si suaviter dor//
mientis ostendit.

V

In p̄lio Egfridi regis cōtra Ædilredū
regē mercior⁊ in quo occisus est rex el: vini
q̄dā mirabile factū eē cōstat: qđ nequaq⁊
silentio p̄tereundū arbitror: sed multor⁊ sa
luti si referat forte p̄ficienduz. Occisus est
ibi inter alios de militia eius iuvenis vo//
cabulo hymma. Qui cū die illa ⁊ nocte se//
quēte inter cadavera occisor⁊ sil'is mortuo
iaceret: tādē recepto spū revixit: ac residēs
sua vulnera vt potuit ip̄e alligavit. Deide

modicū reqet⁹ leuauit se ⁊ cepit abire sicu bi amicos q̄ sui curā agerēt posset inueni// re: qō dū faceret inuēt⁹ est atq; capt⁹ a vir hostilis exercitus: ⁊ ad dūm ipsoz comitē videlicet Edilredi regis adduct⁹. Ā q̄ iter rogat⁹ q̄s esset: timuit se militē regis fuisse ꝓfiteri: rusticū se pot⁹ ⁊ pauperē atq; vto// rio vinculo colligatū rndit: ⁊ ꝓpt victū mi// litib⁹ afferendū in expeditionē se cū suis si milib⁹ venisse testat⁹ est. Ät ille suscipiēs cu rā vulneribꝫ egit: ⁊ vt sanescere cepit nocte eū ne effugeret vinci ꝓcepit: nec tū vinciri potuit. Iam moꝛ vt abiere q̄ vinxerāt: ea dem hoꝛa eius sunt vincula soluta. Habe// bat enī germanū fratrē presbyterū: ⁊ abba tem monasterij: qui cū eū i pugna emptū audiret: venit q̄rere si forte coꝛp⁹ ei⁹ inue// nire posset: inuētūq; aliū simillimū illi per oīa putauit illū ipm eē: quē ad monasteriū suū deferēs honoꝛifice sepeliuit: ⁊ pro ab// solutiōe aīe ei⁹ sepius missas facere cura// uit. Quaꝛ celebratōe factū est vt nullus eū vincire possꝫ q̄n ꝓtinue solueret. Interea comes q̄ euꝫ tenebat mirari ⁊ interrogare cepit quare ligari nō posset: an litteras so// lutorias de q̄lib⁹ fabule ferūt apud se ha// beret ꝓpter q̄s ligari nō posset. Ät ille rndit nihil se taliū artiū nosse: sed habeo fratrez inquit ꝓsbyterū in mea puincia: ⁊ scio q⁹ il// le me interfectū putat esse: ⁊ p me missas ce lebꝛari facit: ⁊ si nunc in alia vita essem ibi aia mea p ei⁹ intercessionē solueret a penis. Dūq; aliq̄nto tpe apud comitē teneretur aia duerterūt q̄ eū diligēti⁹ ꝓsiderabant ex vultu ⁊ habitu ⁊ sermonib⁹ ei⁹: q⁹ non erat de paupe vulgo (vt dixerat) sed de nobilib⁹ Tūc secreto aduocās eū comes iterroga// uit inteti⁹ vñ eēt pmittēs se ei nihil facturū p eo si simplicit sibi q̄d fuisset ꝓderet: qō dū ille faceret ministrū regis se fuisse mani festās: Rndit comes: Et ego p singula tua respōsa cognouerā: q⁹ rusticus non eras: ⁊ quidē nūc dignus es morte: q⁹ oēs fratres ⁊ cōsanguinei ⁊ cognati mei vniuersi in illa sunt pugna interēpti: nec te tamen occidā ne fidē mei pmissi pdiderim. Ut ḡ conua// luit vendidit eū lundoniā fresoni cuidā: sꝫ nec ab illo nec cū illuc duceret vllaten⁹ alli gari potuit. Uerū cū alia vinculoꝛ ei gene ra hostes ipositissent dissoluta sunt. Cūq; vidisset q̄ emerat vinculis eū non potuisse cohiberi: donauit ei facultatē sese redimē di si possꝫ. Ät tertia ei hoꝛa q̄ū misse fieri so lebant sepissime vincula soluebant. Ät ille dato iureiurādo vt rediret vel pecuniaꝫ ei⁹ p se mitteret: venit cancina ad regē Lo theri q̄ erat fili⁹ soꝛoris Edildrude regine q⁹ ⁊ ipse quōdā eiusdē regine minister erat petytq; ⁊ accepit ab eo pciū sue redēptōis ac suo dño p se vt pmiserat misit: q̄ post h ad patriā reuersus atq; ad suū fratrē pue// niens replicauit ex oꝛdine cūcta q̄ sibi ad// uersa: que vel aduersis solatia, pueniss̄ent: cognouitq; referente eo illis tpib⁹ ma time fuisse vincula soluta q̄b⁹ pro se missarū ce// lebꝛata fuerant solēnia.

VI

Erat in monasterio virginū qō celludi vbem cognominat vir de genere scotoꝛū Adānanus noie ducēs vitā in cōtinentia ⁊ oꝛōnib⁹ multū deo deuotam: ita vt nihil vnq̄ cibi aut pot⁹ excepta die dñica ⁊ q̄n// ta sabbati acciper: ⁊ sepe etiā noctes inte// gras perugil in oꝛōe trāsigeret. Que q̄dē illi districtio vite artioꝛis primo ex necessi tate emādēde sue prauitatis obuenerat: sꝫ ꝓcedēte tēpoꝛe necessitatē in cōsuetudinez verterat. Si quidē in adolescētia sua sce// leris aliquid cōmiserat q̄d cōmissum dum ad coꝛ suū redūt grauissime erboꝛruit: ⁊ se puniendū pro illo a districto iudice erboꝛ ruit. Accedēs ḡ ad sacerdotē a q̄ sibi spera bat salutis iter posse demōstrari confessus est reatū suū: petytq; vt cōsiliū sibi daret q̄ posset fugere a vētura ira: q̄ audito ei⁹ cō// misso dicit: Grande vulnus grandioꝛis cu ram medele desiderat. Et iō ieunijs psalz// mis ⁊ oꝛōnibus quātū vales insiste: quo p occupādo faciē dñi in ꝓfessiōe propiciū eū inuenire possis. Ät ille quē nimius ree ꝓsci entie tenebat dolor: ⁊ interrus pctōꝛ vicu lis q̄b⁹ grauabat oci⁹ desiderabat absolu. Adolescētioꝛ fuit inq̄t etate ⁊ veget⁹ coꝛpe q̄cq̄d mihi imposueris agēdū dū salu⁹ stā in die dñi totū facile ferā: etiā si totā noctē stando in pcib⁹ peragere: si integram septi manā iubeas abstinēdo trāsigere. Qui di// xit: Multū est vt tota septimana abiq; ali// mēto coꝛpis ꝓdures: sed biduanū ⁊ triduā nū sat est obꝛuare ieiuniū. Hoc faciꝛo do// nec p modicū tps rediēs ad me q̄d facere debeas: ⁊ q̄diu pnie isistere tibi plen⁹ ostē dā. Quib⁹ dict⁹ ⁊ descripta illi mēsura pe// nitētie abijt sacerdos: ⁊ ingruēte causa fu bita secessit hybernia vnde oꝛiginem duxe rat: neq; vltra ad eū iuxta suū ꝓdictū redijt

At ille memor p̃cepti eius simul & p̃missi sui totũ se lachrymis pnie vigilijs sanctis & cõtinẽtie mãcipauit. ita vt ãnta solũ sabbati & dñica sicut p̃diximus reficeret: ceteris se ptim̃ane diebꝫ ieiunus pmaneret. Cũq; sacerdotẽ suũ hybernia secessisse: ibiq; defunctũ eẽ audisset: sp er eo tpe iurta cõdictum ei⁹ memoratũ ꝓtinẽtie modũ obseruabat: & qõ causa timoris diuini semel ob reatum cõpũct⁹ cepat iã causa diuini amoris delectat⁹: p̃mꝫ indefessius agebat. Qõ dum multo tpe sedulus exeq̃ret: cõtigit eũ die q̃dã de monasterio illo egressum lõgi⁹ comitãte secũ vno de fribꝫ pacto itinere redire. Qui cũ monasterio ꝓpinquarẽt & edificia illius sublimiter erecta aspicerent: solut⁹ est in lachrymis vir dei & tristiciã cordis vultu indice, pdebat: qõ intuẽs comes quare faceret inq̃siuit. Ait ille: Cuncta hec que cernis edificia publica & p̃uata in p̃mo ẽ vt ignis absumẽs in cinerez reuertat. Qõ ille audiẽs mox vt intrauerat monasteriũ mr̃i ꝯgregatiõis vocabulo ebbe curauit idicare. At illa merito turbata de tali p̃sagio vocauit ad se virũ & diligẽti⁹ rẽ vel vnde hoc ipse nosset inq̃siuit. Qui ait: Nuper occupat⁹ noctu vigilijs & psalmis vidi astantẽ mihi quẽdã incogniti vult⁹: cuius p̃sentia cũ essem exterritus: dixit mihi: ne time, rem: & quasi familiari mevoce alloq̃ns: Benefacis inq̃t q tpe isto nocturne quietis nõ somno indulgere: sed vigilijs & orõnibꝫ insistere maluisti. At ego: Noui inquã multuz me esse necesse vigilijs salutaribꝫ insistere: & p meis reatibꝫ sedulo dominuz depcari. Qui adiciẽs verũ inq̃t dicꝫ: qz & tibi & multis op⁹ est pcta sua bonis opibꝫ redimere: & cum cessant a laboribꝫ rerũ tẽporaliũ: tunc p appetitu eternorũ bonorũ liberi⁹ laborare: sed hoc tamẽ paucissimi faciũt. Siq̃dẽ mõ hoc totũ monasteriũ ex ordie plustrãs singulozꝫ casas ac lectos inspexit: & neminẽ ex oibꝫ p̃ter te erga sanitatẽ aie sue occupatum repperit: ꝭz & oẽs prorsus viri & femine aut somno torpẽt inerti: aut ad peccata vigilant. Hã & domũ cule que ad orandũ vel legẽdũ erãt facte nũc in comesationũ & potationũ: fabulationũ: & ceterarũ illecebrarum cubilia sunt cõuerse. Virgines quoq; deo dicate p̃cepta reuerentia sue professionis q̃tiẽscũq; vacant terendis subtilioribꝫ indumẽtis operã dãt: q̃bꝫ aut seipas inuicẽ sponsaꝝ instar in giculũ sui status adornẽt aut exteriorũ virorũ amicicias cõparẽt. vnde merito loco huic & habitatoribꝫ eius grauis de celo vindicta flãmis seuiẽtibus preparata est. Dixit autẽ abbatissa. Et q̃re non citius hoc cõptũ mihi reuelare voluisti. Qui respondit: Propter reuerentiã tuã timui ne forte nimiũ turbarer̃: & tamẽ hanc consolationẽ habeas q̃ in diebꝫ tuis hec plaga nõ supueniet: qua diuulgata visione aliquantulũ loci accole paucis diebus timere & seipsos intermissis facinoribꝫ castigare ceperũt. Verũ post obitũ ipsius abbatisse redierũt ad p̃stinas sordes: imo sceleratiora fecerũt. Et cum dicerẽt: pax & securitas ex tẽplo p̃fate vltionis sunt pena mulctati.

VII

Erat paterfamilias in regiõe northanumbriorũ religiosam vitã cũ domo sua gerens qui infirmitate corporis tactus & hac crescẽte per dies ad extrema pductus primo tẽpore noctis defunct⁹ est. Sed diluculo requiescẽs ac repẽte residẽs oẽs q̃ corpori flentes assiderãt timore ĩmẽso perculsos in fugã vertit. Uxor tamẽ que eum amplius amabat: q̃uis multũ tremẽs & pauida remansit: quã ille p̃solatus: noli inquit timere: qz iam vere surrexi a morte qua tenebar: & apud hoies sum iterũ viuere pmissus. Nõ tamẽ ea mihi qua ante cõsueuerã cõuersatiõe: sed multũ dissimili ex hoc tpe viuendũ est. Statumq; surgẽs abiit ad villule oratoriũ: & vsq; ad diẽ in orõne p̃sistẽs mor oẽm quã possederat subam in tres diuisit portiões: e q̃bꝫ vnã pauperi⁹ tradidit: tertiã sibi ipe retentãs statim pauperibꝫ distribuit: nec multo post seculi curꝫ absolutus ad monasteriũ mailros qõ tumidi fluminis circũfluxu maxima ex parte claudit̃: puenit: acceptaq; tõsura locum secrete mãsionis quã p̃uiderat abbas ĩtrauit & ibi vsq; ad diẽ mortis in tãta mẽtis et corpis ꝓtitõe durauit: vt multa illũ q̃ alios laterẽt vl' horrẽda vl' desiderãda videre: etiã si lingua fileret vita loqueret̃. Narrauit eñ ꝑ mõ qõ viderat: lucid⁹ inq̃t aspectu: & clar⁹ erat indumento q̃ me ducebat. Incedebat aũt tacẽs vt mihi videbat cõtra ortũ sol' solsticialẽ. Cũq; ambularem⁹ deuenim⁹ ad vallẽ mꝰte latitudis & pfunditatis: Infinite aũt lõgitudis q̃ ad leuã nobis sita vnũ lat⁹ flãmis feruẽtibꝫ nimiũ terribile: alterum furenti grandine nimiũ oia

pflāte atq; vrēte nō min⁹ intolerabile p̄fe
rebat. Utrūq; em̄ erat animaby hominum
plenū: q̄ vicissim hinc ac inde videbant q̄si
tēpestatis impetu iactari. Cū em̄ vim fer//
uoris imensi tolerare nō possent: psiliebāt
misere in mediū frigoris infesti: ⁊ cum neq;
ibi q̄ppiā q̄uiei inuenire valerēt: resiliebāt
rursus vrēde in mediū flāmaꝝ extinguibi//
lium. Cūq; infelicia vicissitudine lōge lateq;
put aspicere poterā sine vlla q̄etis interca
pedine innumerabilis spirituū deformiū
multitudo torq̄rēt: cogitare cepi q̄ hic for
tasse esset infern⁹: de cui⁹ tormētis innume
rabilib⁹ sepius narrare audiui. Rūdit co//
gitatiōe mee ductor q̄ me p̄cedebat. Nō ē
infern⁹ est ille quē putas. Ꝛt cum me ē spe
ctaculo tā horrēdo pterritū paulatim inyl
teriora ꝓduceret: vidi subito añ nos obscu
rari incipere loca ⁊ tenebris oia replere q̄s
cū intrarem⁹ intrātū densate sunt vt nihil p̄
terīpas aspicerē: excepta dūtaxat specie:
⁊ veste ei⁹ q̄ me ducebat. Ꝛt cum ꝓgredere
mur sola sub nocte p vmbras: ecce subito
apparēt añ nos crebri flāmaꝝ globi ascē//
dentes quasi de puteo magno. Rursumq;
decidētes in eundē: q̄ cū ꝓduct⁹ essem repē
te ductor meus disparuit: ac me solū i me//
dio tenebraꝝ ⁊ horrēde visionis reliq̄t. Ꝛt
cū ūdē igniū globi sine intermissione mo//
do alta peterēt: mō rursus ad inferiora la//
berētur: cerno oia q̄ ascēdebāt vestigia flā//
maꝝ plena cē spiritiby hoim q̄ instar fauil//
laꝝ cū fumo ascēdētiū nunc ad sublimiora
p̄cerenť: nūc retractis igniū vaporib⁹ re//
laberēť in ꝓfundū. Sed ⁊ fetor intolerabi
lis cū ūsdē vaporib⁹ ebulliens oia illa loca
tenebraꝝ replebat. Ꝛt cū diutius ibi paui
dus cōsisterē: vtpote incertus quid agerez
quo verterē gressum: q̄ me finis maneret:
audio subito post terga sonitū ūmanissimi
fletus ac miserrimi simul: ⁊ cachinnū crepi
tantē q̄si vulgi indocti captis hostib⁹ īsul//
tantis. Ut aūt sonitus idē clarior reddit⁹
ad me vsq; puenit cōsidero turbā maligno
rū spirituū que quinq; aias hoim merētes
ciulātesq; ipa multū exultās: ⁊ cachinnās
medias illas trahebat in tenebras. Ꝛ q̄//
bus videlicet hoib⁹ vt dinoscere poterā q̄
dā erat attonsus vt cleric⁹: q̄dā laic⁹: q̄dā
femia: trahēntesq; eos maligni spūs descen
derūt i mediū barathri illius ardētis. Fa//
ctūq; est vt dū longius subeūtib⁹ eis fletuz
hominū ⁊ risum demoniorū clare discerne
re nequirem: sonū tamē adhuc promiscuū
in auriby haberē. Interea ascēderūt q̄daz
spirituū obscurorū de abysso illo flāmiuo//
ma: ⁊ accurētes circūdederūt me: atq; ocu
lis flāmantib⁹: ⁊ de ore ⁊ naribus ignē pu//
tridū efflātes augebāt: forcipib⁹ q̄z igneis:
quas tenebāt in manib⁹ minitabanť me cō
prehendere: nec tamē vllatenus me cōtin//
gere: tam ⁊ si terrere p̄sumebant. Qui cū
vndiq; versum hostibus ⁊ cecitate tenebra
rū conclusus huc: illucq; oculos circūfer//
rem: si forte aliunde quid auxilij quo salua
rer veniret: apparuit retrovia qua venerā
quasi fulgor stelle micantis inter tenebras
qui paulatim crescens: ⁊ ad me ocius festi//
nans: vt appropinquauit dispsi sunt ⁊ au//
fugerunt omnes qui me forcipib⁹ q̄rebant
rapere spiritus infesti. Ille em̄ q̄ aduenies
eos fugauit: erat ip̄e qui ante me ducebat.
Qui mox cōuersus ad dexteruz iter quasi
contra ortū solis brumalem me ducere ce//
pit: nec mora: exemptū tenebris inť auras
me serene lucis edurit. Cūq; in luce apta
me duceret: vidi añ nos murmur permag
mū: cui⁹ neq; lōgitudini hunc vel inde: neq;
altitudini vllus termin⁹ videreť esse. Cepi
aūt mirari quare ad murū accederem⁹ cū
in eo nullā ianuā vel fenestrā vel ascensum
alicubi aspicerē. Cū ergo venissem⁹ ad mu
rū: statim nescio quo ordine fuim⁹ in sūmi//
tate ei⁹. Ꝛt ecce ibi cāpus erat latissimus ⁊
letissim⁹: tātaq; fragrātia vernantiū flosco
lorum plen⁹: vt omnē mox fetorē tenebro//
se fornacis qui me quaserat effugaret am//
mirandi huius suauitas odoris. Tāta em̄
lux cūcta ea loca perfuderat vt oi spiēdore
diei sine solis meridiani radijs videreť esse
p̄clarior. Erāt quoq; in ē cāpo innumera
albatorū cōuēticula: sedesq; plurime letan
tiū agminū. Cūq; iter choros feliciū inco//
larū medi⁹ me duceret cogitare cepi q̄ hoc
fortasse esset regnū celoꝝ ō q̄ p̄dicare sepi⁹
audiui. Respōdit aūt ille cogitatui meo in
quiens: Hoc nō est regnū celorū q̄ō autu//
mas. Cūq; p̄cedētes trāsissem⁹ ⁊ has man
siones btōꝝ spirituū: aspicio añ nos mīto
maiorē lumis grām q̄z pri⁹: in q̄ etiā vocem
cantantiū dulcissimā audiui: sed ⁊ odoris
fragrātia miri tāta ō loco effundebať vt is
quē antea degustās q̄si maximū rebar iaz
p̄modic⁹ eē mihi odor videret: sicut etiam
lux illa cāpi florētis eximia in cōparatiōe lu
q̄ nunc apparet lucis tenuissima p̄sus vi//

debaꝫ ac parua. In cuiꝰ amenitatē loci cū nos intraturos sperarē repēte ductor sub stitit: ⁊ gressum retorquēs ipsa me qua ve// nimus via reduxit. Cūq; reuersi deuenire// mus ad māsiones illas letas spirituū cādi// dator dixit mihi: Scis oia q̄ sint ista q̄ vi disti. Rndi ego Hō. Et ait: Uallis illa quā aspexisti flāmis ⁊ frigoribꝰ horrēdā rigidis ipe est locꝰ in q̄ examināde ⁊ castigāde sūt aie eoꝝ q̄ differētes ꝓfiteri ⁊ emēdare sce// lera sua que fecerūt: un ipo tñ mortis arti// culo ad pniam ꝓfugiūt: ⁊ sic de corpe exe// unt. Qui tñ qz cōfessionē: pniam: ⁊ firmū p positū emēdādi in morte habuerūt: oēs in die iudicij ad regnū celorū pueniūt. Wul te eñ pces viuentiū: ⁊ elemosyne ⁊ ieiunia: ⁊ maxime celebratio missaꝝ: vt etiā añ diē iudicij liberent adiuuāt. Porro putꝰ ille flāmiuomus ac putridus quē vidisti ipsuz est os gehēne: in q̄ qui semel inciderit nūq̄ inde liberabit in eūū. Locus iste florifer in quo pulcerrimā hāc iuuentutē iocundari ac fulgere cōspicis. ipse est in quo recipiūt aie eoꝝ: que in bonis quidē operibꝰ de cor pore exeūt: nō sunt tñ pfectionis tāte vt in regnū celorū statim mereantur introduci. Qui tñ oēs in die iudicij ad visionē christi ⁊ ad gaudia celestis regni intrabūt. Nam quicūq; in omni verbo ⁊ ope ⁊ cogitatione pfecti sūt: mox de corpore egressi ad regnū celeste pueniūt. Ad cuius vicina ptinet lo// cus iste vbi sonū cantilene dulcis cū odore suauitatis ac lucis splendore audisti. Tu aūt qz nūc ad corpus reuerti: ⁊ rursum int boies viuere debes: si actus tuos curiosꝰ discutere ⁊ mores: sermōesq; tuos in recti// tudine ac simplicitate seruare studuerꝭ ac cipiens ⁊ ipse post mortē locuz mansionis inter hec que cernis agmina letabūda spi rituū btoꝝ. Hāq; ego cū ad tps absessis// sem a te ad hoc feci vt quid de te fieri debe ret agnoscerē. Hec mihi cū dixisset multuz detentatus sum reuerti ad corpꝰ: delectatꝰ nimiꝝ suauitate ac decore illiꝰ quez intue// bar simul ⁊ cōsortio eorū q̄s in illo loco vi debā: nec tñ aliq̄d ductorē meū rogare au debā: sed interim nescio quo ordine repen te me int boies viuere cerno. Hec ⁊ alia q̄ viderat idē vir dñi nō oibꝰ passim desidio// sis ac vite sue incuriosis referre volebat: sz illis solūmō q̄ vel tormentoꝝ metu pterru// ti vel spe gaudioꝝ perēniū delectati: profe ctū pietatis ex eius ꝓbis haurire volebāt.

Narrauit etiā visiones suas regi Altfrido vndecūq; doctissimo: ⁊ tam libēter: tamq; studiose ab illo auditus est vt eius rogatu monasterio mailros inditus ac monachi// ca sit tonsura coronatus: atq; ad eum au// diendū sepissime cum illas in partes deue nisset accedere. Accepit autem in eodē mo nasterio locū mansiōis secretiorē vbi libe// rius ꝓtinuis in orōnibus famulatui sui cō ditoris vacaret. Et qz locus ille supra ri// pā fluminis erat situs: solebat hoc crebre ob magnū affectū castigandi corporis in// gredi ac sepi in eo supmeantibꝰ vndis im// mergi. Sicq; ibidē q̄diu sustinere posse vi debatur psalmis ⁊ precibꝰ insistere: fixusq; manere ascēdēte aqua fluminis vsq; ad lū bos: aliq̄n vsq; ad collū: atq; inde egredi// ens ad terram. Nūq; ipsa vestimenta vda atq; algida deponere curabat: dōec ex suo corpore calefierent ⁊ siccarent. Cūq; tēpo// re hyemali defluentibꝰ circa eū semifracta rum crustis glacierū q̄s ⁊ ipse aliq̄n ꝓtriue rat quo haberet locū standi: sine imergi in fluuio: dicerentq; q̄ videbāt: mirū frat̄ dri// chelme: hoc enim viro nomē erat q̄ tātam frigoris asperitatē vlla rōne tolerare ꝓua// les. Rndit ille simpliciter (Erat em̄ homo simplicis ingenij ac moderate nature) fri// gidiora ego vidi. Et cū dicerent: Wirū q̄ tā austerā tenere ꝓtinentiā vales. Respon debat: Austeriora ego vidi. Sicq; vsq; ad diē vocationis sue infatigabili celestiū bo norū desiderio corpꝰ senile inter quotidia na ieunia domabat: multoq; ꝛ verbo et cōuersatione saluti profuit.

VIII

Aꝺtra fuit q̄dā in ꝓuincia mercioruz cuiꝰ visiones acꝺba: necnō ⁊ conuersatio plu// rimis: sz nō sibimetipi pfuit. Fuit em̄ q̄daz vir tpibꝰ Cōradi: q̄ post Edilredū regna// uit in laico habitu atq; officio militari po situs: quātū p industria exteriori regi pla// cēs tātū p interna suimet negligētia displi cēs. Ammonebat ḡ illū sedule rex vt ꝓfite// reꝛ ⁊ emēdaret ac relinq̄ret scelera priusq; subito mortis superuētu tps oē penitēdi ⁊ emēdādi pderet. Uerum ille freq̄nter licet ammonitus spernebat verba salutꝭ: seseq; tpe sequēti penitētiam acturū ꝓmittebat. Hec inter tactus infirmitate decidit in le// ctū: atq; acri cepit dolore torq̄ri. Ad quem ingressus rex (diligebat em̄ eū mltū) horta// baꝫ vt vl tūc anteq; moreret pniam ageret

cōmissoꝝ. At ille respōdit nō se tūc velle cō
fiteri peccata sua: sed cū ab infirmitate re//
surgeret ne forte exprobrarēt sibi cōsoda//
les q timore mortis faceret ea que sospes
facere nolebat: fortiter quidē vt sibi vide//
batur locutus: sz miserabiliter: vt post pa//
tuit demoniaca fraude seductꝰ est. Cumq
morbo ingraueſcēte denuo ad eū visitan//
dū ac docēdū rex intraret clamauit statiz
miserabili voce: quid vis modo: quid huc
veniſti? Nō mihi aliqd vtilitatis: aut salu//
tis potes vltra conferre. At ille inqt: Noli
ita loqui: vide vt sapias sanū: nō inqt insa
nio: sed pessimā conscientiā mihi certus pre
oculis habeo. Et quid inqt hoc est? Pau//
loante inquit intrauerūt domum bāc duo
pulcerrimi iuuenes z resiederunt circa me.
vnꝰ ad caput: z vnus ad pedes: protulitq
vnus libellū ppulcrū: sed vehemēter modi
cū ac mihi legēdū dedit: in quo oia q vnq
bona fecerim intuēs scripta repperi: z hec
numiū erāt pauca z modica. Receperūt co
dicē: neq aliqd mihi dixerūt. Tūc multi//
tudo subito supuenit malignoꝝ z horrido
rū vultu spirituū: domūq bāc mox z exte//
rius obsedit: z intus maxima ex parte resi
dens impleuit. Tūc ille q z obscuritate te//
nebroſe faciei: z primatu sedis maior eē vi
debat eoꝝ proferēs codicē horrēde visiōis
z magnitudinis enormis: z ponderis pene
importabilis: iussit vni ex satellitib⁹ suis mi//
hi ad legendū deferri. Quē cū legissem oia
scelera nō solū q ope vel ꝓbo: sed etiā q te//
nuissima cogitatiōe peccaui: manifestissi//
me i eo tetris eē lutteris scripta. Dicebatq
ad illos: qui mihi assederāt viros albatos
z p̄claros. Quid hic sedetis sciētes certissi
me: q noster est iste. Respōderūt: Vos di//
citis: accipite z in cumulū dānatōis vestre
ducite. Quo dicto stati disparuerūt. Sur
gētes vero nequissimi spiritus habētes in
manib⁹ cādens ferrū: pcusserūt me vnus in
capite: z alius in pede: qui videlicet in ma
gno tormēto irrepūt interiora corpis mei.
Moxq vt ad seinuicē pueniunt moriar: z
paratis ad rapiendū demonib⁹ in inferni
claustra pertrahar. Sicq loquebat miser
desperās: z nō multo post defunctꝰ peniten
tiā quā ad breue tēpꝰ cū fructu venie face//
re supsedit in eternū sine fructu penis sub//
ditus facit. De q cōstat: q sicut papa Gre
gorius de quibusdā ait: nō p se ista cui nō
p̄fuere sed p alios viderit q eius interitum
cognoscētes differre tps pnie dū vacat tū
merent ne improuiso tandē mortis articu
lo p̄uenti impenitētes perirēt. Q, aūt co//
dices diuersos p bonos siue malos spūs si
bi vidit offerri: ob id supna dispesatiōe fa//
ctū est: vt meminerim⁹ facta z cogitatiōes
nr̄as: nō in vētū defluere: sed ad examē iu//
mi iudicij cūcta seruari: z siue p amicos bo
nos angelos in fine nob oñdēda siue p ho//
stes. Q, ꝼo pr⁹ cādidū codicē ptulerit an
geli: deinde atrum demones: illi paruū: isti
enormē: aīaduertendū est q in prima etate
bona aliqua fecit: q tū vniuersa praue agē//
do iuuenis obnubilauit.

IX

Noui etiā frēm q̄ndaz (quē vtinā nō no
uissem cuiꝰ nomē etiā si h̄ aliqd pdesset di//
cere possum) posituz in monasterio nobili:
q̄uis vita ignobili: sz ipm ignobilit viuētē.
Corripiebat q̄dem sedule a fribꝰ ac maio
ribꝰ locis atq ad castigatiorē vitam ꝓuerti
ammonebat: z q̄uis eos audire noluisset:
tolerabat tū ab eis lōganimiter ob necessi//
tatē opeꝝ ipi⁹ exterioꝝ. Erat em̄ fabrili ar
te singularis: fuiebat aūt ml'tū ebrietati: z
ceteris vite remissionis illecebris: magisq
in officina sua die noctuq residere q̄ ad
psallēdū atq orādū i eccl'ia: audiēdūq cū
fratribꝰ ꝼbū vite ꝓcurrere ꝓsueuerat. Cū
accidit illi qō solēt dicere q̄dā. Q, q ū vult
eccl'ie ianuā spōte hūiliat⁹ ingredi: necesse
hz ianuā inferni nō spōte dānat⁹ introdu//
ci. Percussus em̄ lāguore atq ad extrema
pduct⁹ vocauit fratres: z multū merēs ac
dānato similis cepit narrare: q videret in
feros aptos: z sathan dimersum in pfun//
dis tartari: caiphan quoq cū ceteris q oc
ciderūt dōm iuxta eū flāmis vltricib⁹ tra//
ditū. In quoꝝ vicino inqt: heu misero mi
hi locū ꝓspicio eterne pditiōis eē pparatū.
Audiētes hec frēs ceperūt diligēt exhorta
ri: vt vel tūc posit⁹ adhuc in corpe pniam
ageret. Rndit ille desperās: Nō ē mihi tē//
pus mutādi vitā cū ipse viderim iudicium
meū iā esse cōpletū. talia dicēs siue viatico
salutis obijt: z corpꝰ eius in vltimis est mo
nasterij locis humatū: neq aliq pro eo mis
sas facere vel psalmos cātare vel saltē ora
re p̄sumebāt. O q̄s grādi distātia diuisit de
us lucem z tenebras. Beatus protomar//
tyr Stephanus passurus mortem pro ve
ritate: vidit celos aptos: vidit gl'iaz dei Je
sum stātē a dextris dei: z vbi erat futurus

ipe post mortē: ubi oculos mētis añ mortē quo letior occūberet misit. At cōtra faber iste tenebrose mētis z actōis iminēte mor te vidit tartara: vidit dānationē diaboli z sequaciū eius. Vidit etiā suū infelix iter tales carcerē quo miserabilius ipe despe// rata salute piret: sed viuētib; q̄ hec cogno uissent causam salutis sua p̄ditiōe relinq̄// ret. Factū est hoc nup in puincia bernicio rū: ac longe lateq; diffamatuz multos ad agendā z nō differendā sceler suor penī// tudinē puocauit. Dō vtinā ex hac etiā no stra p lectiōe lr̄a fiat.

Ex libro de illustribus viris ordinis ci sterciensis.

Exemplum. X.

Anon. id est recū

c la erat monasteriū quatenus fratru// bus ad mensam sedentib; refectiōe pacta colligerent micas q̄ de fragmentis panū decidēt: ne in hoc negligētie rei co rā deo inuenirent. Accidit añt quadā die vt vnus ex fratrib; scientie sue nō incuri osus seruator cum ceteris ad mensam re// sidens refectiōe pacta micas sm cōsuetu dinē collectas replicatis in volaz digitis clausas teneret: atq; cū multa cordis dul// cedine lectiōi intenderet: sed pus q̄z eas su meret repente ad nutū p̄oris lector lectio nē finiuit. Frater añt in seip̄o reuersus ob stupuit: negligētieq; sue reatū nō sine ma// gno timore ac pauore recognouit: quid tñ ageret nec reycere eas nec sumere iā lice// bat. Fluitz vtrobiq; piclo p̄uaricatōis oc currente: Itaq; clausas manu tenet cogi// tans hāc negligētie culpā nō nisi p̄ ꝓfessio nis penitentie remediū aboleri posse. Di cti vero gratis signo ꝓfessiōis facto p̄o// rem in ptē trahit z cadens in faciē veniaz petit cū multa cordis simplicitate negligē tiā suā manifestās. Prioze añt culpā eius sicut dignuz erat corripiente: et q̄d de mi// cis fecisset inq̄rente. Ecce inq̄t dñe hic in manu mea sunt. Cūq; p̄oz p̄ciperet vt eas oñderet: ille exerto brachio manū aperu// it. z ecce in vola ip̄ius p micis inuēte sunt p̄ciosissime margarite. Sed q̄d putamus q̄re omnipotens deus tā gl̄iosum miracu lū: z sic videbat minus necessariū i rebz q̄z minimis facere voluit: Utiq; p̄terea vt pala cūctis innotesceret q̄ntū sibi placeāt fratres in congregatione sp̄ū feruentes: q̄ nō solū maiora sctia mīma mādata p̄ter timore ip̄ius cū solicitudine custodiūt.

XI

Puer dñi Bernardus clareuallēsis ec clesie postmodū p̄mus futurus abbas: cū apud cisterciū adhuc nouicius eēt solitus erat diebz singulis p anima mris sue septē penitentiales psalmos in silentio dicere. Die q̄o quadā cum supradictos psalmos post cōpletoriū inchoasset: omisit eos per oblionē: nescio an p somnolentiā. Añq; añt p̄dixisset veniēs ad stratū suū q̄ete so// porifera mēbra refecit z solitā refectiōem parēti plene nō impēdit. Abbas q̄o Ste// phanus cognita p spm̄ negligētia: die po stera p̄uenit eū dicens. Frater Bernarde vbi iā queso illos psalmos tuos hesterna die dimisisti: aut cui eos cōmēdasti. quod audiens adolescens vt erat verecundus z timoratus erubuit: z cepit intra se mirā// do cogitare: dicens. Dñe deus quō palaz factū est verbū istud de quo mihi solus cō scius eram. Et intelligens a viro spiritali se esse deprehensuz p̄cidit ad pedes eius ne gligentiā ꝓfitēs: z indulgentiā petēs: q̄ fa// cile impetrata curauit: deinceps in hmōi tam p̄uatis q̄z publicis obseruatōibz soli// citior inueniri. z q̄ ꝓsulta rōne seruāda p// posuisset nō facile transgredi.

XII

Quodā tpe cū domus cisterciēsis i ma gna fuisset pauptate ꝓstituta: venerabilis abbas stephan⁹ vocauit vnū ex fribz suis z loq̄ns ad eū in spū dei dixit. Vides cha// rissime frat q̄z magna coartati sum⁹ pau// pertate. z p̄e est vt fratres nostri famez fri gore ceteriq; molestijs periclitent: nisi eis ꝓcite subueniat. Uade g̃ ad nūdinas ver// celliaci que p̄xime instant z cōpares ibi q̄// drigas tres z ea p̄ singulis trinos eq̄s for// tes quib; maxime idigemus ad onera nr̄a cōportāda. Cūq; quadrigas illas pānis z alimētis aliq̄s reb; necessarijs onerave// ris adduces eos tecū: cū gaudio z pspita// te reuerteris ad nos. Rūdens añt frat dix// it. Paratus sum dñe pater vt tuis iussio nibus obsequar si p̄cium dederis ad illa subsidia cōparāda. Cui venerād⁹ abbas in pauptate sua de miscōia dei magnifice p̄sumēs rūdit. Uere frater scias quia cuz solicitus z anxius q̄rerē vnde necessitatu// bus fratrū nostroz subuenirē tres tantuz denarij in tota domo ista repti sūt. bos si

volueris tolle. reliqua ꝺo q̄cūq; defuerint tibi dñs nr̄ ihesu chr̄i gr̄a puidebit. Secu// rus itaq; vade qr̄ mittet angelū suū tecū ⁊ ꝓsperū faciet iter tuū. ꝓfectus itaq; frater cū vercellia cū pueniſſet a q̄dā viro fidelit timorato hoſpitio ſuſceptus eſt. Qui dū itineris ei⁹ cauſas ⁊ fratr̄ indigētias agno uiſſet: abūt in inſtāti ad q̄ndā locupletiſſi// mū hoiem finitimū suū q̄ deſpate langues ac pene iam morīes facultates ſuas pau// peribꝫ erogabat. Cūq; ciſtercienſiū mona chor̄ q̄z iā i ptibꝫ illis ſctitas celebris ha// bebat eidē infirmo penuriā indicaſſet: vo// catus eſt ad domū eius ꝑdictus frater: tā tāq; pecunie ſummā in elemoſyna ab ipſo moriente recepit vt cūcta q̄ ei inuenerat abbas ſufficiēter ex ea cōparet. Acceptis itaq; tribꝫ rhedis cū noue q̄drigarijs eqs onerauit atq; ornauit eas cunctis q̄ fratr̄ vſibꝫ oportuna eſſe cognouit. ⁊ ita q̄ vacu// us venerat: ſm ꝓphetiā abbatis plenus et gaudēs ad ſuos remeauit. Cūq; ciſtercio appropinquaret nunciū miſit q̄ abbati ſi// gnificaret eius aduentū p̄ iter ⁊ puentum. Quo audito venerabilis pater exultauit in dño vehementer ⁊ ꝓuocatis in vnū fra// tribꝫ ait. Deus miſerationū dñs: deus mi ſerationū libere ⁊ liberaliter egit. Uere li// beraliter: ꝙe elegāter egiſti nobiſcū dñe ꝓ// curator ⁊ paſtor noſter: aperiēs manū tuā ⁊ implēs bñdictōe tua penuriā nr̄az. Tūc ordinata ꝓceſſiōe occurrerūt obuiā fratri vſq; ad portam ita vt ipe abbas p̄cederet indutus veſtibꝫ ſacris cū paſtorali virga miſtris p̄cedētibꝫ eū cū crucer aq̄ bñdicta Exceperūt q̄ ſoleniter ⁊ multa gr̄aꝝactio ne elemoſynā illā nō vt ab hoie p̄ſtitā ſed tanq̄ celitus miſſam bñdictōem a dño et bñdictionē a do ſalutari ſuo. Ab illo q̄ die ⁊ deinceps ſicut in illa domo largiēte dño ſpūalia ſemper abundant: ita etiā nō de// fuerūt tpalia bona q̄ꝫ iurta ordinis in// ſtituta parcitas in oibꝫ obſeruet.

XIII

Faſtradus quondā ciſtercienſ abbas eximie ſanctitatis nobilis quidē genere ſꝫ nobilior mor̄ elegātia fuit: q̄ liberalibꝫ ſtu diꝫ nō mediocriter initiatus: ſacris tñ lit teris ardentiori deſiderio ſp inheſit ita vt cū poſtmodū ſapiētia ⁊ etate ꝓficeret eas p̄ oculis ⁊ manibꝫ inceſſanter bꝫet. ⁊ ne ad mēſam q̄dem ſine lectōe diuina diſcūbere vellet qō non mō faciebat in ꝓpria domo. vexetiā in ſcholis pegrinādo. Hic cū eet abbas carbarnēſis decedēte pie memorie dño Roberto q̄ btō Bernando ſucceſſe// rat: electus eſt ad regimen clareuallis: ad quā tñ electionē venire diſſimulauit q̄ꝫ is et noīe vocaret: timēs vtiq; ne hꝫ ſibi acci// deret qō ſp accidere verebat. Uexti añ// q̄ legati clareuallēſes ad eū req̄rendū p// uenire potuiſſent garrula fama p̄uolante cognouit. qr̄ in ei⁹ pſonā oēs vnanimit cō ueniſſent. Hoc itaq; rumore turbat⁹ ⁊ an// xius fugā arripuit: veniēſq; ad domū val// lis ſcti petri qō eſt monaſterū cartuſiēſis ordis p̄ dies aliq̄t ibidē latuit: vbi cuꝫ die noctuq; in oratione pſiſteret fact⁹ eſt in meu tis exceſſu. ⁊ ecce apparuit ei in magna glo ria ꝙgo puerpera dña angelor̄ portās in manibꝫ regē glie puulū ſuū ieſum: quā cuꝫ vidiſſet p̄cidit ad pedes ei⁹ obſecrās vt ſui miſereret. Cui btā ꝙgo rñdit. Quid turba ris o hō. Et ponēs in vlnas ipi⁹ velut al// teri Symeoni nobilē illā ſarcinā quā ge// ſtabat ait. Accipe filiū meū ⁊ tua mihi illū Quo facto ſublata eſt viſio ab oculis ei⁹ ⁊ rediēs ad ſeipm ītellexit: qm̄ a dño egreſ// ſus eſt ꝑmo. ⁊ qr̄ ꝙe filij dei ⁊ mēbra chr̄i ei⁹ puidētie cōmittebāt. Hac igit̄ tālera viſio ne p̄monit⁹ iā nō eſt auſus vltra recalcitra re ne videret ammonitōi dei velle reſiſte// re. Suſcepto añt tā inſignis cenobij regi// mine q̄ꝫ diſcretū q̄ꝫ ſolicitū q̄ꝫq; benigniſſi mū paſtorē exhibuit ſe nō eſt nr̄e ſimplici// tatis exponere. Hā quēadmodū alios p̄// cellebat officio dignitat⁹: ita ēt p̄cellebat religiōis exēplo ⁊ merito ſctitat⁹. Caſtus: pius: hūilis: mānſuetus: atq; modeſtus ſup oēs q̄s in diebꝫ meis vidiſſe me memini Parſimoniā vero vt ait ille Seuerus de btō Martino nō eſt neceſſe laudare in eo cū adhuc in ſeculo poſitus ita frugalit vi// xerit vt nō ſcholaſticus ſed mōachus pu// taret. Hā ſicut ipe q̄buſdā intimis ſuis ſe creto innuit biennio añ q̄uerſiōem ſuā: lu// cet etate nōdū adultus ita abſtinētie ope rā dedit vt nunq̄ꝫ voluerit pane ſaltē ⁊ aq̄ ſaturari. carniū añt eduliū q̄ꝫ in ipo te pore pene vſq; ad mortē egrotaſſet: nunq̄ꝫ ſumere ad q̄euit. Jā ꝙ mōachus fact⁹ q̄ꝫ ſobrie viuēdo: imo q̄ꝫ rigide abſtinēdo: cor pus in ſuitutē redegerit ſupſedeo dicere. qr̄ vt vex fatear vehemētior extitit in hac pte. Satis etenī illū ſup hmōi notauī q̄p// pe q̄ plibꝫ annis eidē in mēſa ſua miſtrau

Nã cũ in seipo vicia carnis sue sine mise//
ratõe psequeret: ipi qz misere carn cui na
turaliter insunt minus qz oportebat cõpa
ti videbat. Cetez in exteriori habitu cul
tu p officiũ sui dignitate qz humilis z qz te//
perãs extiterit h vno qõ dicturus sum fa//
cile aduertere erit. Quadã siqdẽ die vesti
arius monachus in lectulo illius cucullã
nescio an tunicã qua ipm indui vellet soli
to meliorẽ apposuit. Increpauit eũ pater
audiẽte me dicit. Quid est dilecte mi fra//
ter qõ facere cupis vt a cõmunitate fratz
nostroz me sepes z notabili habitu deco//
lores. An qz abbatis noie censeor: pterea
monachus esse nõ debeo. Flunqd idcirco
minister z seruus pstitutus sum alioz vt lau
tioribz epulis debeaz saginari z cultioribz
vestibz ornari. si ergo me diligis: si pacem
meã qris. z pceptis meis obedire nõ despi
cis: pcoz atqz pcipio: ne id amplius facere
velis. nã cũ ego sum oĩm minimus z apud
deum indignus magnũ mihi est si cõi om//
nium victu atqz vestitu fuero honoratus.
Ecquo eĩm assumptus sum ad regimẽ aia
rũ. vnũ est qõ p ceteris timuit z semp timeo
ne occasione huius amministratõis pau//
perẽ vitã quã pfessus sum deserã z mona//
chi pmiũ pdam: sed qz eius sctissima vita
diutius frui digni nõ fuimus pcisa est ve//
lut a texente dũ adhuc ordiret. Ipe vero
cõsummatus in breui expleuit tpa multa.
placita eĩm deo erat aia eius z angelico cõ
sortio digna. De cuius felici transitu mox
futuro cuidã de senioribz clarevallis: vi//
delicet beate memorie Petro tholosano.
de quo in sequẽtibz aliqua dicemus facta
est hmõi revelatio.

Xliiij

Apud Coloniã agrippinã q est insignis
metropolis germanie fuit mgr qdã Ale//
xãder noie canonicus doctorqz famosissi
mus in eadem vrbe. Accidit aũt vt dei fa
mulus beatus Bernardus clarevallis ab
bas iubẽte sctõ Eugenio papa germaniã
ingrederet hierosolymitanũ iter dño Cõ
rado imperatori z pl'o terre pdicaturus.
Cũqz ibidẽ signis z ptutibz innumeris co
ruscaret: videẽs impator mirabilia magna
q dns p eũ oĩdebat cõpunctus corde cru
cis signũ de manu illius accepit hierosoly
mã pfecturus. Hec distulit hoc idẽ facere
hoĩm infinita multitudo: ita vt incredibi//
li fidei ardore succensi fimbrias ỏ vestimẽ
tis famuli dei qui pter hoc ipm noua fre//
quẽter accipere cogebat vndiqz certatim
diriperent: seqz infelices arbitrabant qui
cunqz de indumentis eius cruces hẽ non
mererent. Multi quoqz ex eis nobiles et
sapiẽtes viri p manũ illius sese dño reddi
derũt q in clarevallẽ ab eo deducti et mo//
nachi facti maximũ deinceps in eccl'ia ỏi
fructũ ỏo attulerũt. Ex qbz etiã erat vnus
supra memoratus vir nobilis Alexander
qui eo tpe iuuenis z secularis sciẽtie typo
turgens. diuitiaz quoqz z trãsitoriz hono
ris insulis adornatus nihil minus qz con
uersionẽ cogitabat: sed deus q cõprehen//
dit sapiẽtes in astutia: mirabili hoc ordi//
ne sicut sequentia declarabũt adimpleuit
Cum eĩm beatissimus pater Bernardus
ipm de conuersiõe monuisset: ille seculari sci
entia vel opulentia tumens rndit se ad p//
sens nil minus cogitare vel velle qz habi//
tũ sumere monachalẽ. Eadẽ igit nocte cũ
mẽbra sopori dedisset apparuit ei in visio//
ne isdẽ hõ dei erigẽs eũ de grabato in quo
grauiter languens iacere videbat: ac resti
tuens sanitati. deinde tulit habituz suum
q erat ipe indutus ex q ptexit Alexandrũ
Qui cũ eundẽ habitũ semel z secũdo reie//
ctũ ab humeris indignãter repulisset. ter//
tia tandẽ vice collo eius iniectũ z corpori
violenter astrictum cõpulsus est retinere.
Deinde pater sctũs baculũ quẽ manu te//
nebat ipius manui tradẽs future pl'atio//
nis gr̃az denotauit z ita abire pcepit. Eui
gilans aũt alexander nihil adhuc p hmõi
revelatõe mollescere potuit: sed in eadem
animi duricia pstitebat. Eadẽ vo die cuz
ille beatissimus abbas ad mensam recum
beret oblatus est ei piscis q parca nomiaf
vt ex eo reficeret. q viso vir dei erectis in
celũ oculis sup eũ dẽ piscẽ diutius orauit
z bñdicens illũ pfato Alexandro p pitan//
tia trãsmisit: nõ tã cupiẽs corpus eius qõ
piturũ z mortale est pisce illo cibare qz ani
mam que immortalis est z in perpetuũ vi
ctura sua oratiõe conuertere. Quem cum
ille gustare inciperet ad primuz ilico mor
sum meruit in semetipo fidelit expiri qn//
te virtutis esset oratio famuli z seruitoris
dei. Flam repente mutatus in alterum vi
rum: compunctus est valde. z cepit vber//
tim super eundem piscem lachrymas fun
dere. Mirabatur vero seipm nesciẽs qd
haberet vel cur fleret. Tandẽ recordatus

visionē quā nocte p̄terita viderat itellexit a dño gratuita eius miseratōe se eē p̄uētū vñ supne vocationi ex intimo corde gras agēs btō dei famulo in p̄tinēti se reddidit a q̄ benigne susceptus ⁊ in clarevalle mōachus factus. ⁊ deinde grādis silue pastor effectus adeo feruēter in sctitate vite pfecit vt postmodū fieret cisterciēsis cenobij abbas ac totius ordinis pater vniuersalis. Hec nos sic ab eodē dei famulo alexādro audiuimus fideli relatōe deprompsimus.

XV

Vir vite venerabilis Joānes epūs q̄ de ordine cisterciensi assumptus valentiā satis strenue rexit eccliam. Dū adhuc esset secl'aris p̄posuit i aio suo vanitatē secl'i abjcere. ⁊ habitu religiōis accepto fuire dño in ordie ⁊ in domo cisterciensi. Cūq̄ hoc q̄ salubr̄iter p̄posuerat p negligētiā differret: cepit paulatim in mēte ip̄ius feruor illebescere intentiōis tepescere. Interim p̄fectus est ad sctm̄ Jacobum orationis gr̄a. Qui cū ab illa pegrinatōe regressus fuisset in domū suā: eadē nocte apparuit ei p visionē dñs Jesus chr̄s cū beatis aplis suis Petro ⁊ Jacobo. Porro btūs Jacobus habebat libr̄ q̄ndā pulcerrimū quē ⁊ aptum corā dño tenebat in q̄ eiusdē nomē clerici erat ꝓscriptū. Et ait dñs ad sctm̄ Petrū: dele nomē eius ꝺ libro meo: qm̄ resiliuit a p̄posito suo. Accedēs aūt btūs Jacobus ad dñm ait. Obsecro dñe parce illi. q̄ pegrinus meus est: iāq̄ seip̄m corrigere festinabit. Cūq̄ p̄dictus clericꝰ pauēs ⁊ tremens hoc ip̄m affirmando p̄mitteret: dñs ait. ⁊ q̄s me inde secur̄ faciet. Rndit btūs Jacobus. Dñe ego fideiussor illius sum. Euigilās aūt idē clericus duxit secū ista miraret: iterq̄ mor obdormiēs vidit eandē visionē. Cūq̄ btūs petrus suprādictū libr̄ū teneret aptū corā dño in loco vbi fuerat nomē clerici exaratus: apparuit hmōi inscriptio. Murenulas aureas faciemus tibi vermiculatas argento. Trāsacta ꝺo visiōe exp̄gefactus ⁊ grām dei vocantē se toto anhelecuꝰ relictis vniuersis mūdi vanitatibus ad domū cisterciensem festināter accessit ibiq̄ p̄batus ⁊ fidelis inuētus monachicū habitū suscepit. In qua etiā domo religione ⁊ sapientia p̄ficiēs factus est postmodum abbas bonevallis. Indevero assumptus est etiā ad episcopatū valētie vrbis quem per annos plurimos strenue regēs multas ibidem aduersitates p defensione iusticie toleravit. Attendant queso istud qui boni aliquid facere p̄ponunt: ⁊ ad effectum p̄ducere negligunt: qui nullo se reatu ꝓstringi putant si bonum quod facere p̄posuerunt non soluāt: dummodo nō voueant: cum manifeste beatus Gregorius doceat: q̄ si quis in minori bono ꝓstitutus maius aliquod bonū facere p̄ponat tā sibi minus illud bonum illicitū fecit. Et si nō soluat quod p̄posuit q̄us in oculis hoīm in minori bono stare videat: iam tamē in oculis oia cernētis dei a maiori bono ceciderit: q̄ non solū opex̄ vex̄etiā cogitationū ⁊ intentionum cordis iudex venturus est. Certe iste seruus dei de quo loq̄mur nullum votū fecisse scitur. sed tm̄ qđ simplicit̄ p̄posuerat per negligentiā distulisse: ei tamē subtilissimus ille scrutator cordiū hoc ita pensauit vt eū de libro vite deleri p̄cepisset nisi bonū qđ mente ꝺceperat q̄ totius effectu mancipare curasset.

XVI

Defunctus est quidā vice ꝺuersus quidam in clarevalle. Cūq̄ ꝺcurrentibus fratribus cōmendatiōis officium ex more fieret: monachus quidā senior magne religiōis vir audiuit turbas demonum per centurias suas incedentiū cum magni strepitus vociferatiōe clamare ⁊ dicere. Eia modo bene: eia modo bene: solummodo de hac magla valle vnam animam in nostre sortis p̄tem adquisiuimus. Cum vero idem senior qui hec audierat p noctis quietez sopori membra dedisset frater defunctus ei in visu apparuit tristi ⁊ lugubri vultu dicens ad eum. quia audisti heri demones de meis supplicijs exultantes veni ⁊ vide q̄s terribili tormento dei omnipotentis iusto iudicio traditus sum. Et duxit eum ad puteum quendā nimis magne latitudis ⁊ horrende p̄funditatis: ⁊ dixit ei. Ecce in hūc puteū freq̄nter a demonibus mittor: quorū tanta est crudelitas vt si optio daret̄ malle centies ab hoībus q̄s semel a demonibus hic immergi. Mane aūt facto dum q̄ audierat ⁊ viderat p̄fatus senior beato patri Bernardo retulisset. ip̄e quoq̄ p spiritum ea cognouisset: ingemuit ⁊ ait. Scio quia nisi grauis causa existeret: nunq̄ demones talem ausum p̄sumpsissent. Itaq̄ capitulum fratrum ingressus: coram omnibus calamitatez fratris defuncti exponit

Dehinc salubri exhortatõe singulor̃ ꝓfectias ꝓuenies monebat vt cautius i via sctē religionis ambularēt. multā esse malicią demonū erga oēs chr̃ianos: ꝑcipue tñ ꝺ monastice religionis ꝓfessores affirmās. Post hec fris aie in suppliciꝫ cōstitute subuenire eos attētius monēs psalmis ⁊ oꝛationibꝫ. missaꝝ q̃z celebratōibꝫ ira dñi dei nr̃i placare hortat: si forte pius pater pulsat? ꝑcibꝫ eoꝝ ꝑ singularis hostie īmolatiōem tyrannicā demonū superbiā debellare ⁊ ab eoꝝ nequitia fratris aiam dignaret̃ liberare. Qꝺ cū frēs deuotissime facerēt. pauc? euolutis diebꝫ isdē frat̃ defūctus supradicto seniori iterato apparuit hilaritate vultus statū suū melioratū esse signās. Querente ꝙ sene quō se hꝫet. Rndit dño deo nr̃o gr̃as: bñ. Rursus requisitus quō liberatus fuisset: ait. veni ⁊ vide. Et otinuo itroduxit eū in oratoriū eiusdē loci vbi ad singula altaria sacerdotes stabāt hostie īmolatiōē summa cū deuotõe celebrātes. Ecce inqt. Hec sunt arma gr̃e dei nr̃i qbꝫ ereptus sum. Hec est ꝙtus misc̃die dei q̃ iuincibilis pmanet. ꝺ est hostia illa singularis q̃ toti? petā mūdi tollit. Et ꝙ dico tibi qꝛ his armis gr̃e dei huic ꝙtute misc̃die dei. huic hostie salutari non est q̃cq̃ qꝺ resiste revaleat nisi cor̃ impenitēs. Euigilās aūt senex deliberatiōe aie fris opido gauisus est. modūq̃ visiōis ceter? fratribꝫ exponēs tāto eos deuotiores ad īmolatiōez hostie salutaris reddidit: q̃sto certius eius efficacią in fratris ereptõe meruerūt experiri.

XVII

Intereat aliq̃n nocturnis vigilijs pat̃ sctūs Bernardus ea puritate ⁊ deuotiõe qua solebat deo tñ nota ⁊ sibi. Cūq̃ mirosa psalmodie modulatio vigilias ptelaret: aperuit dñs oculos eius. ⁊ ecce respiciens vidit singulos angelos iuxta monachos stātes. ⁊ qꝺ quisq̃ eoꝝ psallebat i cerdulis moze notarioꝝ tā diligenter excipientes vt nec mīmā syllabā quā q̃z negligenter platā omitterēt. Scribebāt ꝙ duersoꝺ modo. nā quidā eoꝝ scribebāt auro: alij argēto: nōnulli atramēto. aliq etiā aqua quidā vero penitus nihil scribebāt. Spiritus aūt q̃ hec reuelabat intelligentiā q̃z diuersitatis scripture cordi eius inspirabat. Qui eī auro scribebāt. feruentissimū in dei seruitio studiū ⁊ absolutā cordis intentiõem in his q̃ psallebant̃ significabāt. Qui aūt argenteo: minorē q̃dē feruorē purā tñ psallentiū deuotiõem declarabant. Qui ꝙ atramēto: cōtinuū q̃rundā bone volūtatis vsum in psalmodia: licet nō cuꝫ multa deuotione notabant. Sed q̃ aqua scribebāt exꝑmebāt eos q̃ somnolētia seu pigricia ꝑ ssi. vel vanis cogitatōibꝫ a se abducti: videnť quidē aliq̃d signare: sed coꝝ eoꝝ abstractū ꝓfus ñ ꝺcordat voci. Ceterū illi qui nil scribebant lamentabilē quorundā cordis duriciā redarguebāt: q̃ oblitꝫ ꝓfessiōis sue timoris dei īmemores: aut letali somno ꝓna se voluntate immergūt: aut certe vigilantes clauso oze vanis ⁊ nocꝫs cogitationibꝫ nō ex infirmitate sed ex voluntaria intentione occupanť: in ꝺspectu dñi ꝺtra legis ꝺceptū apparere vacui non ꝓtimescūt. Pater itaq̃ sanctus q̃ hec videbat recordatus sententie illius: quomiā oēs administratorij spūs sunt in ministerium missi: ꝓpter eos qui hereditatē capiūt salutis: sicut ꝓficientiū ꝺgratulabat̃ feruori: sic paterno pietatis affectu deficientiū miserabat̃ repiditati.

XVIII

Celebrabank aliq̃n solēnes vigilie ⁊ vir dñi cū ceteris fratribꝫ aderat. Cūq̃ hymnus. Te deum laudamus cantaret̃: vidit sctōs angelos multa claritate fulgentes. mira etiā vultus alacritate deuotos. qui vtrūq̃ choꝝ ꝓcurrētes: modo hūc: modo illū excitabāt. Cantātibꝫ aderāt. ⁊ q̃si cōgratulātes astabāt. Et vt diuti? ille hymnus cū deuotiõe ꝓcantaret̃: modis oīmibꝫ elaborare satagebāt. Intellexit quoq̃ vir sctūs hymnū ille vere esse familiarē ipis: q̃s tāta instātia vidit operā dare: q̃tenus a fratribꝫ ad honorē dei cū feruore deuotionis cātaret̃. Cuidā etiā fratri spūali videre ꝺcessum est dū idē hymnus inciperet̃ q̃ ab oze incipiēris flāma magna splēdoris erūpebat ⁊ sursum ꝺscendebat.

XIX

Quadā ꝑterea vice cū vir dñi Bernardus causa exigēte parisi? adūsset rogatu clericoꝝ ingressus est de moze scholas eorū: qbꝫ oīdēs formā ꝙe philosophie monebat eos attētius ꝺ mūdi ꝺceptuꝫ subeūda ꝑ chr̃o dño voluntaria pauꝑtate. Explicito vero ꝙmone cū nemo ex eis ꝺuerteret̃ tristis egressus est eo q̃ ꝑter votū ⁊ ꝑter solitū id ei accidisset. venienscq̃ ad domuꝫ cuiusdā archidiaconi q̃ eum ad hospitiū

suũ traxerat secessit in oratoriũ ibidẽ constitutũ. Cũq; cepisset orare in spũ vehementi validissima cõpunctõe totus in lachrymas resolutus est: ita vt gemitus singultus qs cohibere non poterat foris audiri ꝓtingeret. q; cõperto ꝑfatus archidiaconus a socijs eius inq̃rere cepit q̃nã eẽt tãti causa meroris. Rñdẽs aũt vnus ex eis vir religiosus q̃ndã abbas fusciniaci nomine Reynaldus: qui secretoꝝ famuli dei magis cõscius erat. z eius etiã relatu ista cognouimus: dixit ad eũ. Nõ iste mirabilis totus igne charitatis accẽsus z totus in deo absorptus nil aliud in mũdo desiderat. nisi tm̃mõ vt valeat errãtes ad viã ꝑitatis reducere z eoꝝ anias chõo q̃rere Et q; mõ ꝓbũ vite seminauit in scholis. z de ꝓuersione clericoꝝ fructũ ꝓbi sui nõ recepit: deũ sibi putat iratũ cuius hodie in sua ꝑdicatõe nõ ꝑsensit respectũ. Hic ista ꝓcella gemituũ. hinc effusio lachrymaꝝ. p inde hinc certissime spero q; hodiernã sterilitatẽ crastine satisfactõis vbertas grãdi fenore cõpẽsabit. Haue itaq; facto cũ scholas repetisset ꝑdicator egregius: ad nutũ dñi nauẽ cogitatõis duxit in altũ. et sacre scꝛture retia laxauit in capturã. Flnito ꝙ ꝑmone plurimi ex eisdẽ clericis p manũ illius sese dño reddiderũt q̃s ille ptinus de mũdi piculo tãq; de marinis fluctibꝫ extractos z vehiculis ꝓductis ꝓpositos in saluatoriũ clareuallis iferre nõ distulit: tandẽ egressus de ciuitate cũ comitatu suo vsq; ad villã sci Dionysij venit. ibiq; pnoctauit. Sũmo ꝙ mane cũ eũ recto itinere ꝓfectuꝝ frẽs illius estimarẽt: dixit. Redeũdũ est nob oibꝫ parisius. q; sũt adhuc ibi alicꝫ ex nr̃is q̃s etiã optet nos ide abducere z iungere huic ouili dñico. vt sit vn⁹ grex z vnus pastor. Cũ g̃ cepissent introire in ciuitatẽ vidit clericos tres a lõge in occursuꝫ ei⁹ venientes. dixitq; ad socios suos. Expediuit nos dñs. iã in viã nr̃am ꝓficiscemur. En isti sũt clerici ꝓpter q̃s venimus. Illi ꝙ accedẽtes cũ eũ adesse cognoscerent: gauisi sunt gaudio magno z dixerũt. O q̃s desideratus aduenis btissime pr̃: q; ꝓpositũ nr̃m erit adire te z vix putabamus abeuntẽ ꝓsequi posse. Qui rñdens dixit ad illos. Et ego nouerã dilectissimi ꝓterea festinabã cũ panibꝫ occurrere fugientibꝫ vob. gradiamur itaq; simul: eroq; g̃ gr̃am dei ductor itineris vr̃i. Adiũctis g̃ ceteris supra nominatis secuti sunt hominẽ sctm̃ adherentes ei: z sub disciplina magisterij eius spiritalem militiã exercentes cunctis diebꝫ vite sue.

XX

Contigit aliq̃n eundẽ dei famulũ Bernardũ p q̃busdã negocijs adire comitem theobaldũ. Cũq; appropinq̃ret opido vbi ille tũc erat. obuiã habuit turbã boiꝫ copiosam. q; iubẽte comite latronẽ q̃ndã atꝫ famosum ad supplicij ꝓtrahebãt. q; vlso clementissimus pater apꝑhendens manu sua lorũ q; erat miser astrictus ait torturis eis. Dimittite mihi sicariũ istum. ego em̃ volo manibꝫ meis suspẽdere eũ. Audiẽs aũt comes aduentũ hois dei festinauit ilico occurrere ei. Miro nanq; deuotõis affectu sp eũ dilexit atq; eũ honorauit. Cũq; videret funẽ in manu eius q; latronẽ post se trahebat: exhorruit vehemẽter z dixit. Heu venerabilis pater q̃d est q̃ facere voluisti. vt q̃d em̃ furcifeꝝ istũ millies ꝺdẽnatũ a porta inferi reuocasti. Nunq̃d eũ saluũ facere poteris q; iã totus diabolus factus est. Desꝑata est penitus correptio illi⁹ nec vnq̃ bñ facere poterit nisi moriẽdo Sine g̃ dõe pr̃ sine ꝓditõis hoiem ꝓditũ ire: q̃m de pestifera vita eius multoꝝ vita ꝓiclitatur. Melius em̃ est p eius mortẽ multoꝝ vitã saluari q̃s p eius vitã multos vita periuari z in mortẽ incidere. Rñdens aũt pater sctũs dixit. Scio q̃dem viroꝝ optime scio hũc latronẽ eẽ sceleratissimũ: oim tormentoꝝ acerbitate dignissimum. nõ me g̃ existimes huiuscemodi pctõrẽ impunitus velle relinquere: q̃ potius cogito ip̃m torturis tradere z dignã ex eo carpe vltionẽ q̃ vtiq; tãto dignior erit quãto diuturnior Tu enim uero illũ decreueras breui supplicio z momentaneo interitu ꝺsummari. Ig ego eũ faciam diuturno cruciatu et morte longissima mori. Tu furcis appẽsus ꝙ vnũ aut ꝙ plurimos dies mortuũ in patibulo manere ꝑmittes: ego cruci affixus ꝙ ãnos plurimos faciã in penis iugit viuere z pẽdere. Quo audito ꝓceps chr̃ianissimus ꝓticuit nec ausus est ultra ꝓtradicere seruitoribꝫ sctõ. Protin⁹ g̃ btissimus pr̃ exuta tunica sua ex ea induit captiuũ suũ z atrõsa coma capitꝫ eius sociauit illũ ouili dñi co. de lupo faciẽs agnũ. z de latrone conuersum. Quiveniẽs cũ eo ad clareuallẽ factus est deinceps obediẽs vsq; ad mortẽ

pulcre nomis etymologiã exp̃mens in ꝓstã tia ꝓpositi sui. Constantinus em̃ vocabat. Itaq; triginta nisi fallor t eo amplius annos in ordine supuiuẽs migrauit ad dñm. qui eũ p merita bñssimi p̃is nr̃i a duplice morte: corp̃is vicz t anime misericorditer eripere dignatus est.

XXI.

Conuersus est vir nobilissimus Andreas virdunensis archidiaconus qui cã oĩ nis clareuallẽ venerat. nec tñ aliquod ad p sens ꝓuersionis ꝓpositũ habebat. Sed cuz oĩonũ suffragia petitur? capl'm introisset: videns sancte illius multitudinis ordinẽ: t velut angelicam ꝓuersationẽ cõpunct? est vehementer. t insiliẽte in se spiritu dñi mutatus est in virũ alterꝫ. Tanto nanq; feruore mõm deseruit vt ne ad horã quidẽ: vel p amicis salutandis vel p domo rebusq; disponendis ad suos remearit. sed in cõtinẽti omnia rumpẽdo moras reliquit vt chro ciius adhereret. Ut aũt gemina crucis imp̃ssio euidentius appareret alius quidã clericus Bãfredrus noĩe cũ eo se reddidit: genere quidẽ humiliorꝫ sed pbitate moꝝ t generosa ꝓuersatiõe forsitan nõ inferiorꝫ. Ambo igit intrãtes. ambo simul in ordine pseuerãtes: bonã militiã militauerunt. Jamq; ꝓsumato certamine bñdictiõis etne pticipes exist̃t. Porro p̃fatus Andreas mlta in nouitate ꝓuersiõis sue tẽtamẽta sustinuit. sed dextera celestis q̃ bñdictionẽ dederat eũ in omnib; illesum ꝓseruauit. Erat em̃ q̃si tenerrim? ligni vermiculus: mollis t delicatus nimis: vt tãto glorioſius in eo dextera dñi triũpharet: q̃nto infirmius erat vasculũ in quo virtutẽ opabat. Cũ em̃ teneritudinẽ p̃stine ꝓuersatiõis egre dediscerꝫ t; nouiter inchoatũ laborẽ nimis arduũ reputaret. cogitauit vt Loth: qz egressus de sodomis nõ posset aniam suam in mõte saluare vñ t ꝓposuit ad aliquẽ remissiorꝫ obꝫuantie ordinẽ declinare. Qõ cũ spiritali patri suo venerabili Roberto iã sepi? indicasset: t eius salutaribꝫ monitis ab hac intentiõe pedẽ aliq̃diu cohibuisset. tandẽ vna die victus a pusillanimitate spũs t tẽpestate denũciauit ei. qz tam nõ poterat ampli? sustinere. Tũc abbas p̃cib; t blãdicijs multꝫ extorsit ab eo vt sibiipsi vim faceret t vsq; ad diem tertiũ patiẽtiã teneret. q̃ tãdem vir impetrato capl'm fratꝫ ingressus oratiõnẽ cõuentui ad deũ instituit p eo fieri. Ipe etiã pius pater toto mẽtis annisu cõuersus ad dominũ deuotissimis p̃cib; orabat vt ouicula quã diabolus rapere conabat dñs sua miscõia ꝓseruare dignaret. Eadẽ itaq; die cũ isdem nouitius ad mentẽ accederet: piscis cũ edulium appositũ repperit. qõ genus legumis ita p̃ ceteris omnib; fastidire solebat vt etiã nauseaz ei ꝓuocaret interdũ. Intuitus ꝓ pulmentũ qõ nimiũ abhorrebat cõturbatus est. t vix fame cõpellente vt inde aliquid sumeret reluctanti stomacho psuadere poterat. Et o deus bone q̃diues es in misericordia teneris t delicatis morem geres vt in omnib; ꝓsilium voluntatis tue adimpleat. t sanctũ nomẽ tuũ glorificet. Prefatus ꝓ nouitius cũ q̃bũ illum vix tenuit gustare cepisset mirabilẽ q̃ndaz in eo sensit suauitatem: ita vt carniũ vel piscium esum saporis illius p̃stantia vinceret. Quod vbi deprehendit arrepto ptinus cochleari catinum ꝓius admouit. oblitusq; parsimonie coctionẽ leguminis vorauit vsq; ad fundũ Inter edendũ aũt digitũ freq̃nter in os mittebat existimans se dep̃hẽdere posse cremia lardi que in legumẽ illud frixa esse putabat Finita aũt refectiõe festinant abbatẽ adũt sollicite pquirens vtruz nã p̃cepisset pulmẽtum illud sagimine vel quauis alia pinguedine ꝓpter ipum ex industria ꝓdiri. Illo ꝓ negante cõuenti sunt etiã sup hoc pulmentarij. Tunc t ipi ptestati sũt in veritate nil in eo p̃ter sal t aquã a ꝓpositse. Quo audito neophitus ille diuine circa se visitatõis miraculũ letus aduertit. t gratias agẽs dõ deinceps a ꝓposito ordinis moueri nõ potuit. Cũq; magno dei munere secũda t tertia die t multo postea tempe p̃dictaz suauitatem in hmõi cibarijs psentiret: magistra tandẽ experientia didicit. qz potẽs est dñs ieſus cum voluerit ad ꝓsolationẽ suoꝝ suoꝝ eandẽ saporẽ gr̃am ꝓferre leguminib; t oleribꝫ quã carnib; t piscib; indidit. Vñ t ſemestione pisoꝝ t oleꝝ q̃s ante faciebat in comestione altiliũ t venationũ

XXII

Quidã de spiritalib; filijs reuerẽdissimi p̃is Roberti cũ viam angustã t arduam q̃ ducit ad vitam indeclinabili studio cucurrissz. tandẽ placuit dño laboribꝫ ei? finẽ imponere vt in pace in idip̃m dormiẽs reꝙesceret: vñ nunq̃ eẽt recessur?. Cumq; iã instaret hora in qua de hui? mũdi stadio euo

candus ad celeste bravium esset invitandus, dñs abbas cū ceteris frib⁹ gra q̄etis in lectulo suo se collocaverat, et ecce sopor dñi irruit sup eū, viditq; in somnis duos pulcerrimos adolescētes vultu et habitu insignit relucētes, q̄ quasi lilia rosas et violas ac diversi generis flores in choro clarevallēsi copiose spargebāt, ita vt pavimētum oīm pictū ac varijs coloribus venustatū esse videretur, q̄ viso mirat⁹ ē: et quasi simplicitatē ordinis zelās dixit ad eos, Quid vobis visus est o boni iuvenes p̄tra cōsuetudinē nr̄am pavimentum h̄ floribus sternere et monasterio hmōi novitatem inducere. Illi p̄o dixerūt ad eum, Noli ista mirari neq; molestus nobis sis in hac executione officij nr̄i, q̄m mō iam in choro isto celebrabit nova cuiusdam novi sancti festivitas, de cui⁹ solēnitate gaudebūt angeli et hymn⁹ dño decātabit in sion. Adhuc loq̄bāt illi et aīm videntis et audiētis hec in admiratiōe rapiebāt. Tunc ecce cōcitat⁹ tabule strepit⁹ excitat dormitē: et vt festivitatē quā celebrandā int⁹ in spiritu cognoverat foris fm dignitatē officij sui exequeret signo cōsuetudinario invitat. Accurrēs g̃ cū ceteris fratrib⁹ p̄perant venit ad eū: et cuz magna devotiōe cōmēdavit aīam ei⁹ certissime credēs atq; p̄fidēs, q̄ h̄ erat nov⁹ ille sctūs de q̄ in reqem assumendo angeli scī novā festivitatē et nomz gaudiū essent ilico celebraturi.

XXIII

Frater quidam magne religiōis in clare valle degebat noie Bernard⁹: hic in p̄mordio p̄versiōis sue dū pctōz suoz enormitatem districticz iudicis equitatē attenti⁹ intueret: tanta formidine motus est vt in desperatōne p̄pe modū laberet. Quo cōperto venerabilis abbas ip̄ius potit⁹ exemplis: et monitis multz ei psuadere conabat, quia cōfessus et penitēs q̄libet q̄ntūlibet re⁹ nūq; indulgentia privaret: Et cū nec dū ei hoc mō satisfacere posset adiecit, et ait, Ego salutī tue fideiussorē me cōstituo, et aīa mea p tua requirat dūmō obediens pseveres in ordine isto. Hac g̃ promissione frater ille magnifice roboratus spm diffidētie a q̄ impugnabat penit⁹ expugnavit, et exultās in dño cum tremore mistcōiam et iudiciū deinceps cantare p̄sueuit, q̄ cum esset nobilis genere nullam generositatē arbitrabat nisi p christo pauperez fieri et servire pauperib⁹. erat em̄ infirmari⁹ paupez i hospitio deputat⁹, q̄bus officiosissime supintendens: nō sicut extraneis et mendicantib⁹ serviebat: sed tāq; dñis suis et tanq; membris filij dei. Si quē inter eos morbidū: si quē ulcerosum et vermib⁹ scaturientē aspiceret: huic oēm pietatis operā ipendens, abluendo: tergendo atq; refocillādo quasi mater egrotāti filio iugiter assistebat. Dū hec et his similia dei famulus agere nō cessaret: cōtigit vt morbus lenies q̄plures fratrū invadens p̄traheret ad mortē. Cum aūt videret socios suos quotidie subtrahi: et ip̄e desiderabat desiderio magno dissolui: et sūiter esse cū chr̄o. Pius p̄o dñs q̄ semp̄ p̄sto est corde cōtritis et spū cōtribulatis servul⁹ suis decrevit adiplere desideriuz eius. Oborta p̄o febricula parua cum tenuiter egrotare cepisset: lectulo decubuit. Cunq; dñs abbas introisset ad visitandū illum mirabat q̄ homo fervent̄issimus tā levi occasiōe lecto detinere tur, vñ et subridens aiebat: He timeas mi frater Bernarde: q̄ modo nō morieris: sed adhuc comesturus es nobiscum de fabis et oleribus nostris. Ip̄e p̄o respondit: Nō timeo pater nō timeo: sed confido in dño q̄ nūme tā fraudabor a desiderio meo. Quid multa: post quattuor aut q̄nq; dies scintilla creuit incendiū magnū: et facta est peremptoria febris q̄ effimera putabat. Tūc primum iudicium abbas reprehendit: et fratris sententiaz quā de seipso p̄tulerat prevalere cognovit. Appropiquāte aūt hora emigrationis inūctus est frater oleo sacramentali. Expleta autē vnctione factus est statim in spū: et raptus i cōtemplatōem p multū tēporis spaciuz iacuit sine sensu et sine motu: ita vt pene mortuo similis videret. Cūq; per multā horā velut exanimis iacēs secreta celi nō p̄sumptiōe sed gratia duce rimaret, tandem ad se reversus ip̄a hilaritate vult⁹ vbi nā fuisset satis indicavit. Ad quē pius pater accedēs interrogavit quō haberet, q̄ respōdēs: bñ inq̄t mihi domie mi pater per idulgentiam dei. Et nunc charissime pater absoluo te a debito spōsiōis tue multas gratias agens sollicitudini tue circa me peccatorē. Abbas autē p̄stine illi⁹ obligatiōis q̄ sese p eiusdē fratris salute responsalem fecerat oblitus, mirabat vnde loqueret. Tunc frater exp̄ssius cōmonefecit illum, et ait: Ergo ne excidit tibi quēadmodum olim salutifere respōsalem te p̄stituisti. Ab illa ergo fidei iussione secuz te facio: quia iam de salua

tiõe mea p̄ miſcōiam dñi noſtri Jeſu chr̄i ſecur⁹ exiſto. Tūc ꝓ̄o abbas ſollicita īq̄ſitione cepit ab eo indagare q̄nā mō id potuiſſet agnoſcere. Qō cū modis oīb⁹ dicere recuſaret. cernēs abbas nil ſe p̄cib⁹ pficere: innoīe dñi p̄ ꝓ̄tutē obedientie p̄cepit qtūs ea q̄ vidiſſet ad edificationē ꝛ ꝓſolationē mltorū exponeret. q̄ audito frater ille infirm⁹ ita effatus eſt: qm̄ ꝓ̄tus obediētie ꝓ̄itatem me ſilere ꝓhibet. rē dicturus ſum vobis cui forta ſſe fidem dubiā exhibebitis. Sed vt teſtimoniū hoc credibile faciā ſcitote q̄ cum fine dicti etiā finē vite accipiā. Houerit ergo dilectio veſtra me licet miſer. ꝛ indignuz dño fuiſſe p̄ſentatū: cuius btiſſima indulgētia remiſſionem peccator⁹ accepi ꝛ ſpē felicitat⁹ eterne per grām ipius in ſinu meo repoſitā habeo. Et ipius etiā ſanctiſſimo ore audiui: quia oēs q̄ obediētes in iſto ordine vſq̄ ad mortē p̄ſeuerabūt ſalutē etnā ab ipo ꝓſecuturi ſunt. Frēs aūt noſtros q̄ de ſeculo migrauerūt in magna btitudine pauſantes aſpexi: ꝛ meū etiā locum quē inter eos miſerāte domīo iam nūc ſortitur⁹ ſum p̄uidi. Cum ḡ iſta dixiſſet. obticuit: ſtatimq̄ felicē aīam reddidit.

XXIIII

Vir dñi Reinaldus licet añ ꝓuerſiōez ſuā p̄ triginta annos in habitu ſeculari degeret: nō tñ ſecularit⁹ vixit. ſed opib⁹ pietat⁹ ſemp inſiſtēs in corpe ſuo glificare ꝛ porta re deū ſollicit⁹ fuit. Nā inter cetera bona q̄ corde integra faciebat etiaz corpis integritatē dño dedicauit. Suſcepto aūt monaſtico habitu in monaſterio ſcti Amandi vigīti ꝛ eo ampli⁹ annos ibidē in ſctā ꝓuerſationē trāſegit. vbi ꝛ ſctitatis ſue nō paruū ſpecimen oīb⁹ dedit. Inde maior ꝓ̄tutū ardore flāmaſcēs ad domū clareuall⁹ dei emulatione ſe ꝓtulit. antea tñ p̄monit⁹ a deo revelatiōib⁹ multis. Suſceptus aūt in clarevalle ilico ad nouā militiā viriliter ſe accinxit ꝛ ex milite veterano fortiſſimū ſe nobis tyronē exhibuit. in laboribus: in vigilijs: in ieiunijs: ceteriſq̄ ſctē diſcipline obſequijs ſe ipm tota die mortificās. Habebat autē inceſſanter orandi ſtudium: ꝛ in oīone mirabiles affluentiā lachrymar⁹. Quadā igit⁹ die cū in laborē meſſis triticee cū ceteris exiſſet: ſegregat⁹ paululū a cōuētu cū animi delectatiōe cepit itueri metētes ſecū reputās pariter ꝛ admirās. quia vicz tot ſapiētes tot nobiles: tot delicati ibidē viri. p̄pter amorē chr̄i laboribus atq̄ erumnis ſeipos exponerēt ꝛ feruētiſſimū ſolis ardorē cū tanta alacritate ſuſcipent: acſi i horto deliciarū ſuauiſſime fragrātie poma decerperēt: vel in menſa lautioribus epulis plena delitioſiſſime cōuiuarēt. vñ ꝛ ꝓtenſis in celuz oculis ac manib⁹ grates dño referebat: q̄ eum tāſancte multitudini q̄ſuis indignū ꝛ pctōrem adiūxerat. Dum hec ꝛ ſimilia anīo volueret ꝛ p̄ immēſitate leticie ſeipm vix caperet: en ſubito apparuerūt ei q̄ſi tres matrone venerabiles vultib⁹ roſeis ꝛ candidis veſtib⁹ reniētes: quar⁹ vna q̄ p̄cedebat veſte fulgētior forma venuſtior: ꝛ ſtatura p̄cerior apparebat. Deſcēdebāt ꝓ̄o de mōte p̄pinquo ꝛ appropinquabant ꝓuentui fratrū in ip̄ius mōtis latere fruges metentiuz. quas cū ille vidiſſet p̄ nimia admiratione turbatus ꝛ ſtupefactus erupit in vocē hmōi. Dñe de⁹ quenam ſunt iſte femine tāformoſe tā reuerende: que p̄ter aliarū ꝓſuetudinē feminarum cōuentui noſtro appropiant. Et dum talia diceret aſtitit ei quidaz veneranda canicie ſtola candida cooptus. Qui dixit ad eum. Maior illa que ceteras p̄cedit ipa eſt ꝓgo mater chr̄i Jeſu Maria: alie que ſequunt ſunt ſancta Eliſabeth ꝛ ſancta Maria magdalena. Ille ꝓ̄o cuz audiſſet matrē dei nominare cōmota ſunt omnia viſcera ei⁹ ſup pietate nouitat⁹ illius quā vehemēter amabat: iterūq̄ p̄contat⁹ eſt dicens. Et quo tēdit domīe mi domina noſtra? Cui ille reſpōdit. Ad viſitādū meſſores ſuos venit. His itaq̄ dictis p̄ſona que loquebat repēte diſparuit. Quo viſo vir dei plus magis intra ſe ſtupuit: ꝛ reductis oculis ad ſanctam dei genitricē ꝛ ad comites eius attonito viſu intēdebat i eas. Ille autē moderatis greſſibus incedentes venerūt vna poſt aliā vſq̄ ad conuētum. quē cū introiſſent ſeparatiz ab iuuicē ambulare ceperūt tanq̄ gra viſitatiōis huc atq̄ illuc inter monachos ꝛ cōuerſos. ꝛ dū ita facerent tandem ab oculis intuentis euanuerunt: ſeſeq̄ in celos vnde venerunt receperūt. Porro vir dei herebat fixus ꝛ de loco moueri non poterat v ſq̄q̄ miraculū finiret. Quantū ꝓ̄o de hmōi viſitatione pfecerit. quantūq̄ in amorem dei ꝛ beatiſſime dei genitricis excreuerit emulando cōuerſatio eius ꝛ quotidiana virtutū incrementa mōſtrabant. In ſpeculo hiſtoriali narrat iſtud idem exēplum: vt puto. ſz dicit ibi q̄ Reinaldus iſte p̄mo miles fue-

rit post cõuersus cum q̃dam die exisset ad metendũ cũ ceteris iussus est sedere z q̃scere: eo q̃ delicatas manus atq; seniles laborantе difficultatis nõ admitteret. Sedens autem percutiebat cor suum z egreferens q̃ nõ laborаret cum ceteris: ita lo q̃bat apõ se: O miser homũcio q̃nti sapiẽtes z nobiles fm carnẽ hic laborant: q̃ si in seculo permãsissent grande nomen habituri essent, tu autẽ hic sedes tota die ociosus inueterate dierũ maloꝝ: cum añ te portent pondꝰ diei z estus delicati iuuenculi q̃ in gloria mundе cõscientie nõ dederũt maculam peccati. Dum sic miraret fratrum instãtiã vidit turbam cãdidatarũ de colle descẽdere: cui preerat q̃daz forma pcior: z ante eã alie due manutergia gestantes in manibꝰ. Hec domina veniẽs cum cuneo suo salutauit frẽs in osculo sancto: amplexans brachijs charitatꝫ sue, duabꝰ quoq; comitibꝰ linteola pertendentibꝰ extergebat puluerem z sudorem de monachoꝝ frontibꝰ z durius laborãtes dulcius cõsolabat. Post hec pcordat quasi cum exemplo precedenti.

XXV

Egregius q̃dam adolescẽtulus de partibꝰ germanie oriũdus comitãte mgr̃o suo studioꝝ gr̃a parisiꝰ adibat, q̃ cũ trãsitũ haberẽt p̃ domũ clareuall' mgr illiꝰ videẽs loci pcentũ z ordinẽ: nescio q̃ dei iudicio cõpũctus ad horã petijt z obtinuit vt susciperet ad pcersionẽ. Cũq; rogaret adolescentulũ vt secũ r̃maneret penitꝰ nõ adq̃euit. Multũ siq̃dem abhorrebat a pcortio simul z colloquio cisterciensiũ monachoꝝ: sepiusq; rogabat deũ nunq; sibi dari voluntatẽ ad ordinẽ illũ cã pcersiõis veniẽdi: sed mgr̃o fratribusq; monasterij adhortãtibꝰ eum duraceruice resistẽs nullis p̃dicationum machinis poterat expugnari. Eadem itaq; nocte cũ p̃dictus adolescens monita fratrũ mẽte reuolueret: facta est vox diuinitꝰ ad euz dicens, Si hinc recedẽs parisius venerꝫ vsq; ad pentecosten morieris, z sine dubio morieris. Ad hãc vocẽ iuuẽculus ille multum obstupuit, necduz tñ potuit duricia cordis eius emolliri. Porro seq̃nti nocte cũ sopori mẽbra dedisset: videbat sibi demersus eẽ in limo putei pfundi. Cũq; ibi desperatꝰ iaceret subito apparuit ei desup ad os putei btũs Joãnes euãgelista i vultu z habitu sãcti bernardi tũc adhuc i corpe viuẽtis cum alio q̃dam sancto q̃z ipe simillimꝰ videbat cuidã religioso monacho noie gerardo portario clareuallis, q̃s cũ ille tremulus z anxius vidisset: rogauit attẽtius vt sui miserẽt. Cui b. Joãnes rñdit, Tu sano cõsilio adq̃escere otẽnis z opem flagitas a nobis. Cunq; ille pmitteret se esse factuꝝ quicq̃d illi placeret tñ vt imminẽs piculũ euadere mereret, vis inq̃t fieri monachus in monasterio clareuallis, Et ille, Etiã dñe mi libẽtissime volo. Qõ cũ firmiẽ pollicitus fuisset eductũ otinuo de pfundo lacu libeꝝ eum abire pmiserunt. Mane igit̃ facto postulauit se q̃ntotius presentari beato Bernardo quẽ cũ antea nõ vidisset mox illũ in vultu z habitu depẽhendit ipm p certo esse quẽ trãsacta nocte sub cõditiõe puertẽdi se liberato rẽ hãe meruerat. Proide mirat⁹ vehemẽter atq; cõpunctus ptinus eidez sancto viro se reddidit, a q̃ benigne suscept⁹ mox in etate teneriori grauitatꝫ z sapiẽtie canos cunctis mirantibꝰ induit. Porro p̃dictus magister eius a ꝓposito bono citius corruens z eundem secum euertere satagens fundatum in chr̃i amore tyrunculum mouere nõ potuit. Hic ergo delicatus atq; tenerrim⁹ adolescens cũ esset annoꝝ q̃tuordecim manum suã misit ad fortia: z letãtibꝰ angelis z hoibus iugũ chr̃i suaue portandũ aggredit, et q̃si agnus ad aratrũ suscepti ordinis applicat. Miserãte ꝑo dño ab ipis rudimentis pcersiõis sue iuuẽti fortitudinẽ induẽs: ẽ agni mãsuetudinẽ retinẽs tãta charismatuꝫ eminẽtia a p̃mis annis enituit: vt cõuersatiõis ei⁹ elegãtia atq; fragrãtia cõtubernales ei⁹ vehemẽter affecti cõgratularẽt, sctẽq; deuotiõis z humilitatꝫ q̃ in ipso relucebãt exẽplis cõformari certati niterent. Hũc postea pi⁹ dñs i multis z mirabilibꝰ visiõibus z ꝓsolatõibꝰ benigne dignat⁹ ẽ visitare, vt ptꝫ i libro originali.

XXVI

Dũ reuerẽdissim⁹ pr̃i Bernard⁹ aliq̃n p̃uincia flãdrie intrasset z retia ꝑbi dei quaq̃ persuz i captura aiaꝝ laxaret: z nobiles z litteratos viros mltos de fluctibꝰ seculi ad litus cõuersionis attraheret, inter ceteros illustris q̃dam vir Arnulphus noie de maiorta diues z delicat⁹ nimis in seereto i manibꝰ ei⁹ se reddidit. Fuit aũt vtriusq; ꝓsilij rem silẽtio tegere ꝓpt̃ q̃dam impedimenta seculi vsq; ad vltimũ diẽ q̃ egressur⁹ esset ꝺ terra z cognatiõe sua. Erat eñ magn⁹ pat familias ornat⁹ filijs z friꝫ z diuitijs itẽ

tiē vt absq; suor̄ dāno ⁊ scādalo graui ab-
rūpere se nō posset nisi p̄us domuz sapient
⁊ caute disponeret. Interim p̄o dū arcani
hui⁹ negocij cām ipi duo solū in mō scirēt
factū ē p̄bū dñi ad q̄ndā rusticū armētariū;
cū boues minaret ad aratrū di. Uade dic
Arnulpho de maiorta vt secū ducat tei cla
reuallē q̄ prime itur⁹ est ad p̄uersionē. ⁊ tu
cū eo p̄uertere. Audiuit p̄ vocē: ⁊ neminē
videbat. facta aūt hac voce cepit paup ille
attētius orare vt si a dño p̄mo fuisset reue
laret itez auriculā eius. Et adiecit domin⁹
scō loqui ad ip̄m repetēs eundē p̄monem
Accepta itaq; scā voce oracl'o venit ad p̄-
taratū viz. ⁊ ait. Uerbū mihi est ad te dñm
meū. A quo cū fuisset ductus in partē pci-
dit ad genua eius dicēs. Obsecro te p̄ chri-
stū dñm nr̄m vt ducas me ad clareuallē: vt
salues tecū aiam meā. ⁊ si scire desideras:
dñs pius ⁊ misericors secreta tua causa sa-
lutis mee mihi reuelare dignatus est. Au-
diēs autē nobil' ille paterfamilias p̄ba ista
miratus est ⁊ letatus valde: acceptūq; ho-
minē p̄duxit ad scip̄m. quē etiā postmodu⁹
individuū comitē itineris pariter ⁊ p̄uersi-
onis hūs: habiturus vt credim⁹ p̄sortē eter
ne retributiōis. Explicit; itaq; negocijs p
quib⁹ morā fecerat venit clareuallē tā sum-
missus humilitate q̄ sublimis diuitijz af-
fluētia. multaq; eidē monasterio de suis fa-
cultatib⁹ p̄tulit sed ⁊ alijs nōnull' cenobijs
dona etiā largit⁹ est. Sctūs p̄o Bernard⁹
de p̄uersiōe ei⁹ multū erbilarat⁹ talē de eo
i p̄uētu fratz sniam p̄tulit. De p̄uersiōe fra-
tris Arnulphi nec min⁹ admirand⁹ nec mi
nus gl'ificādus ē chr̄s q̄ de resurrectōe La
zari q̄triduani. eo viq; p̄ in delicijs tantis
clausus atq; sepultus velut in tumulo iace-
bat: ⁊ q̄si viuēs mortu⁹ erat. Huic aūt p̄sitē
ti cū gemitu ⁊ lachr̄ymis mlt̄is delicta vni
uersa q̄ i mōo p̄traxerat btūs Bernard⁹ in
tuēs cordis ei⁹ amarissimā p̄tritōez ⁊ ad oē
op⁹ bonū spōtaneā volūtatē: iniūxit ei vt p̄
nr̄ trib⁹ vicib⁹ diceret atq; i suo p̄posito dei-
ceps vsq; ad mortē p̄duraret. Quo ille au-
dito p̄tristat⁹ respōdit. Ne q̄so irrideas fa-
mulū tuū beatissime p̄. Jn q̄ te ait irrideo
At ille ait. Jeiunia septē annor̄ vl' decē nō
sufficerēt mihi etiā humiliato in sacco ⁊ ci-
nere: ⁊ tu mihi p̄cipis p̄ nr̄ tertio dicere: et
in ordine p̄seuerare. Et scūs ad eū. Ergo ne
tu meli⁹ nosti q̄ tē te oporteat facere vt sal-
ueris: an tibi forte paz videt ordiuē tenere
⁊ in ip̄o vsq; ad mortē p̄seuerare. Ille vero
rñdit. Absit ab aia mea tā iniq̄ p̄sūptio. sed
p̄pter deū obsecro ne mihi parcas in p̄senti
vt meli⁹ parcas i futuro. ⁊ talē nūc ipone pe
nitentiā: q̄tūs post mortē currēs ad requiē
sine pena p̄uenīā. Cui btūs pat ait. Fac vt
locutus sū: ⁊ secuz te facio: q̄z deposita mo
le corp̄is mox ad deū sine molestia p̄uolab
Hoc nāq; rescīso q̄si diuit⁹ accepto p̄for-
tatus est nimis adeo vt deinceps nulla ten
tationū violētia: nulla infirmitaz; molestia
posset a cursu desiderij sui q̄ totus in deum
p̄gebat aliq̄ten⁹ retardari. Erat āt circa ob
seruatōes ordis ⁊ custodiā cordis sollicit⁹
⁊ timorat⁹ nimis ita vt neminez me vidisse
recolā tālstudiosum p̄scie p̄rie mūdatorez.
mirabant oēs p̄ptim p̄fessionū auditorez:
q̄tidianā instantiā vl' potius ip̄portunitatē q̄
eos q̄escere nō sinebat: sicut nec ip̄e req̄esce
re poterat p̄fitēdo: plāgēdo: ploādo: nō so-
lū de ocioso p̄mōe aut ligno (si q̄n illi vl' ra-
ro surripet) verū etiā sup vanaz. leui aliq̄ co
gitatōe q̄ ceteri hoim exceptz pauc; p̄fectz
puipēdere solēt seip̄z scrupulosissime dīu
dicabat ⁊ q̄si de crimīe arguebat. Qz p̄ove
racit scriptū est: Quē diligit dñs corripit:
flagellat āt oēm filiū quē recipit. nūq; huic
venerabili viro p̄ne mīficordie correctio
defuit: semp i ea carnis vicia resecās: ⁊ vir-
tutes aie pullulare ⁊ fructificare faciēs De
niq; p̄ plures annos vsq; ad exitū suuz gra-
uib⁹ ⁊ diuturnis incōmodis flagellatus est
q̄ oīa nō solū eq̄nimit' tolerabat: verūetiaz
gl'iabat in illis sicut i oīb⁹ diuitijs. Factuz
ē q̄dā tpe dū p̄q̄ssat⁹ ⁊ delicat⁹ eēt vsq; q̄q;
ita vt nō sine dolore iciuis stare posset. nec
p̄pter ß vnq; omitteret vt non ad oēm gl'ie
decātationē. p̄funde ⁊ deuote diuīe maiesta
ti inclinādo reuerētiaz exhiberet: vt vesp̄ti
ne synaxis in eccl'ia celebraret. Ip̄o p̄o stan
te in retro choro iuxta q̄ndā monachū viz.
eque sanctissimū: ecce angel⁹ dñi apparuit
ibi i specie pulcerrimi monachi adolescētz
cuculla indutus niue cādidiore: quē tū iste
Arnulph⁹ mīme videbat. Cūq; more solito
ad gl'iam psalmi deuote iclinaret: angelus
dñi stabat corā eo: ⁊ supplicātis caput sup-
positz manib⁹ sustētabat. quē cū p̄dict⁹ mo-
nach⁹ collateral' eiusdē fris Arnulphi cer-
neret: ⁊ ex fulgore vultus ⁊ habitu angeluz
cē dep̄henderet: letat⁹ ē valde sup angelico
aspectu. accessitq; vt teneret eum ⁊ deuote
amplexaret. Cūq; expassis manib⁹ vellet te

nere atq; ꝓstrīgere, ille subito euanescēs recessit ab eo, sed subito itez apparēs stetit in alio loco. Uidens ꝙ illū monach⁹ denuo cucurrit ad eū, z sili mō nitebaf apprehēdere eū: sed mox angelo disparēte z ptin⁹ alibi reapparēte frustrat⁹ est homo a conatu suo Qō cū pluries factū fuisset: tādē āgel⁹ extoto dispuit, z q̄ se vidēdū obtulerat teneri oīno nō ptulit. Laborabat aliq̄n athleta dei Arnulph⁹ doloribꝫ viscez quibꝫ freq̄nter nimiū artabaf: z erat languor fortissimus ita vt deficiēte vitali spū q̄si vsq; ad mortez angustiaref. Cūq; aliq̄diu mut⁹ z īsensibil' iaceret de vita ipius desperatuz est: z ꝓpter ē oleo infirmoꝝ inunctus est. At vbi ꝑmū respirare potuit erumpēs in vocē cōfessionis z laudis ait. Uera sūt oīa q̄ dixisti dñe Jesu. Quod cū sepi⁹ iteraret stupētibꝫ qui aderāt: z pcūctātibꝫ quō se bꝫet aut q̄re ista diceret: nihil aliud respondebat nisi quia vera sunt oīa q̄ locutus est deus. Quidā aūt exipis dicebant q̄ ꝑ acerbitate doloris cerebro turbatus esset: z q̄si aliena loquerētur. Quibꝫ ille respōdit. Nō est ita frēs sed sano capite z mēte sobria dico: q̄ vera sūt oīa q̄ locutus est dñs Jesus. At illi dixerūt. Et nos hoc verum esse fatemur: sed tu cur nūc ista cōmemoras. Rūdit. Dominꝰ dicit in euangelio, q̄ siquis affectibꝫ parētum z diuitijs mūdi ꝓpter amorē ipius renūciauerit centupluz accipiet in hoc seculo z vitā eternā in futuro. ego itaq; vim ꝑmonis hui⁹ in pūti experior: z centuplū meum iam nūc in hac vita recipio. Q̄dē immēsa doloꝝ isti⁹ acerbitas adeo mihi sapit ꝓpter spem diuine mīsatiōis q̄ in ea reposita est mihi vt hac ipa caruisse me nolim ꝑ centuplicata mōi suba quā reliq̄: q̄ si ego peccator indign⁹ adeo letificor etiā i angustijs meis quō putam⁹ sctī z pfecti viri tripudiāt z exultāt i ꝙsolatōibꝫ suis, vere etenī spirita le gaudiū qō mō est i spe centiesmilies exuperat seculare gaudiū q̄ nūc est i re. Siq̄s aūt seculū relinq̄ns z ad ꝙuersionē veniens centuplū istud accipe nō meretur: ꝙstat, pfecto q̄ adhuc pfecte oīa nō reliq̄t: sz ex ꝓpria volūtate q̄ est mala ꝓprietas secū retinet aliquid. Hoc illo dicēte mirati sūt vniuersi ab hoie laico z illitterato sniam talē esse, plataz nisi qō manifeste dabaf intelligi: q̄ spūssāctus q̄ eū flagellari in corpe grauit ꝑmittebat intus suauit in aīa vngebat

XXVII

Frater q̄dam noīe Petr⁹ cū in adolescētia sua clareuall' postmodū futur⁹ abbas i obseruātia sacri ordis satageret q̄tidie semet ipm exhiberet hostiā viuentē sanctaz: deo placentē: qm̄ oēs pie in chio viuere cupientes psecutōes inimici sustinēt ꝑmittēte ꝺo q̄ oīa ad salutē electoꝝ opaf. grauissima capit, passiōe laborare cepit. quā passionem fortis miles chīi patient tolerabat: studēs semp in doloze grās agere: z viperam ꝓprie volūtatis a murmure cōpescere. z licz optaret cū ꝓpheta vt ingrederef putredo in ossibus ei⁹ q̄tūs reqescere mereref i die tribulatōis, p eo tū magz anīo grauabaf. q̄ spm in eo ꝑmptissimū ad ardua queq; ꝓtulī cazo infirma ꝑ voto subsequi nō valebat. Quadam itaq; nocte dñica cū sacris vigilijs interesset sentiēs se prefato incōmodo solito amplius stimulari: cogitauit exire de choro z ire pausatū. Sed mox spirāte deo recogitauit vt ꝓpter dñm vsq; ad horā diei ꝑmanſustineret. qm̄ ipa die intemeratis mysteriis p̄ciosi corpis z sanguinis chīi participare debebat. Prima ꝙ transacta q̄uis doloris immēsitas nō cessaret: ꝓposuit tū tolerare. nec ꝙuentū deserere vsq; post missam maiorē: q̄tūs sacrā posset recipe cōionē. Cū q; iam cōmunicatur⁹ ad gradū altaris accederet z solitā ibidē veniā flexis genibꝫ deuotissima humilitate peteret. ecce repente de vertice eius lapsa est q̄si ingens massa plūbi q̄ illi ꝑ mediū frontis veniens z in pauimētum cadens nō paruā collisionem fecit. Ipe ꝙ eiusdem molis cōcussionē atq; ruinam aptissime sentiens sed nullam speciē videns de tanta nouitate: miratus vehemēter obstupuit. Et o mira clemētia redēptoris nostri: quia ante frater iste grauissimos q̄dem doloꝝ sentiēs: sed tū ob reuerentiā sacramētoꝝ ipius erat q̄si nō sentiēs. mox vt eadē sacra fideli deuotōe pcepit ab oīi ꝑstina infirmitate eadē hoza ꝙualuit: z ita pfecte curatus est vt nullā deinceps molestiaz ex ea sentiret. Ipe ꝙ gre dei nequaq; ingrat⁹ exist̄s: adeo in sancta religiōe ꝓfecit vt pastozale officiū ꝑmuz Igniaco postmodū in clareualle ꝙsecut⁹ nomē abbatis vita z moribꝫ decozauit, subditosq; suos p viā vere humilitat; ꝑducēs chīi bon⁹ odoz deo esset in omni loco

XXVIII

Fuit item in clareualle monach⁹ quidā qui q̄uis bō bone voluntatis exist̄eret: cor

pore tñ delicat⁹ atq; infirm⁹ erat, ⁊ ꝑtea i obꝯuatiõe medicaminũ curiosus atz suꝑsticiosus. Clemẽs aũt dñs q̃ miserico⁊diter solet errãtes co⁊rigere ipm voluit ad viã veritatz reducere: taliq; mõ vlsitatiõem suam simpliciter delinq̃nti progare dignatus est. Aspiciebat isdem frater in vsu noctis: ⁊ ecce vniuersitas fratꝝ q̃si ad laudes diuini seruitũ celeb⁊ãdas ad eccl'iam festinabat. Poro ad ostiuz ipius eccl'ie stabat illa tãbumilis: q̃ sublimis mater miscõie pia ꝙgo. Daria: que tanq̃ precios'i electuarij pyride⁊ porrans: singulis fratrib⁹ o⁊atoriuz intrantib⁹ singula ex eo cochlearia dulcissima sua manu dignanter tribuebat: ⁊ mira dulcedine gustãtes reficiebat. Quo viso frater ille gratulatus est vehemẽter reputãs secũ q̃ ipse celestis illius alimonie sine obstaculo participeps fieri deberz. Cunq; ad manũ pũssime ꝓcuratric'z accederet benignissima dissimulatrix, ⁊ vere mitis ꝙgo repulit eũ dicens. Nunquid meo medicamine opus habes? Nonne sapiẽs medicus es? ⁊ tuimet curã sollicite geris? Vade itaq; vade: ⁊ tuis medicamẽtis sicut volueris vtere, q̃m de his q̃ curam suã sup dominũ ⁊ filiuz meũ iactãt cura est mihi. Quod cũ ille audisset, erubuit: ⁊ petens indulgentiam pmisit ei q̃ se amplius de ipo nõ intromitteret: sed totã vite sue curã deo ⁊ sibi cõmitteret. Ad quã spõsionẽ generale refugiũ oim chr̃ianoꝝ satisfactiõe accepta benignissime penitẽti veniam ⁊ gr̃am indulsit ⁊ medicamenti salutifere pitãtie pabulũ impertiuit. Gustata ergo bñdictiõe celestis antidoti, ꝓtinus a sua teneritudine ⁊ infirmitate frater ille cõualuit ⁊ abdicatis oñib⁹ medicamentis ⁊ delicatioriby alimẽtis ad cõmunes cibos se transtulit. Ideoq; coopante gr̃a dei in breui decorem ⁊ fortitudinẽ cũ salute co⁊pis ⁊ anime pariter induit.

XXIX

Cũ adhuc nouitius essz deuotus frater achardus venerabilis abbas Bernardus q̃dam die intrauit ad ꝯsolandos nouitios suos sicut frequẽter facere solebat. Terminato autẽ sermõe p̃dictũ achardum cũ alijs duob⁹ nouitijs traxit in ptẽ, ⁊ pmonuit eos in spũ ꝓphetico loq̃ns ita. Futurũ est inq̃t vt nouitius ille (designauit aũt vnũ ex noie) ante diẽ crastinũ furtiue recedat. Vos itaq; vigilate ⁊ estote parati ⁊ fugientẽ cũ rapinis eũ fugere nõ sinatis. Quo audito mirati sunt: ⁊ cũ silentio prestolati sunt exitum rei. Profunda ꝙ nocte duo ex illis cũ fugitiuũ in lecto firmiter dormientẽ aspicerent tũc ⁊ ipi dormire ceperunt, verũtñ Achardus q⁊ certissime credidit ꝓbum a sctõ patre, platũ haud posse irrituz fieri; somnolentie spiritum qui ei molestissimus erat virili cõstantia repellebat. Nunc eñ frontem: nunc tempora fricando: modo pilos capitz ⁊ barbe vellicando, modo manus ⁊ faciem lotitans: nunc ad loco de locũ ambulando se excitans, tandem fallacie somnũ quo pmebat euicit. Cunq; ꝓpe esset vt signum ad vigilias pulsaret: ecce duo quasi gigantee magnitudinis ethiopes nigerrimis capis induti per ostium domus visibiliter ingrediuntur. Is ꝙ qui pcedebat gallinã assataz in spico portabat. Porro in ipo veru colubet ingens per caput ⁊ caudã infixus erat ⁊ eandem gallinam hincinde cingebat. Cũ tali itaq; pompa accedunt ad lectũ falsi nouitij ⁊ gallinam fumantẽ naribus applicãt dormientis, quo statim exꝓgefacto demones egrediunt, ⁊ quid intus in corde eius inuisibiliter actitarent: horrendo hoc visibili signo demonstrauerunt. Cũq; euigilasset miser ille continuo surrexit: ⁊ vestimentz onustus post demones exijt, veniensq; ad ostium armarij, quod erat in claustro machinamentis suis moliebat firmatum effrigere ac secum tollere libros. Porro predictus achardus celerrime socios excitat ⁊ pphetatã apostate fugam signis ac nutib⁹ insinuat. Itaq; recedentem pariter inseq̃ntes reperiunt illum pessulum ostij cõcutientez. Quos vbi ille persensit ilico datz saltibus euolat: ⁊ precipiti cursu p ostia pomerij ruens, muroꝝ tandem septis retinet atq; reducit. Die aũt facto cum maloꝝ impenitẽs resipiscere nollet: quia iam datus erat in reprobum sensum: dimissus est tandẽ vt abiret in locum suũ. Eodez ꝙ die arreptus a demone dementiaz incurrit, ⁊ vsq; ad mortẽ furere nõ cessauit.

XXX

Cum in partibus germanie isdẽ dei seruus achardus p construendo cenobio qõ in territo⁊io treuero⁊ situm claustrũ nominatur aliquãdo mo⁊aret: celitus concessum ẽ ei videre ⁊ alloqui hominẽ sanctũ: homine vere diuitẽ: magnũ quẽdam solitariuz q̃ in partib⁹ illis multo tempe p montes et siluas sine tecto ⁊ vestimẽto p chr̃i nomine

nudus oberrans: herbis agrestibꝫ ꝛ earꝫ radicibꝫ moriture carnis vitam sustentabat: ꝛ estatis ardores hyemisqꝫ asperrimos algores incredibili patiētia tolerabat, ita vt quadā vice cum brumali tempe gelu solito amplius inhorruissꝫ, ꝛ nix multa valde de nubibus flueret, ꝛ ipe non hīs quo a facie niuis ꝛ frigoris huius fugeret: sed in terra nudus iacens nō modica spissitudie niuis totus operiret, nullūqꝫ indiciū corporis eiꝰ illic esset, excepto q̄ virgula fumantis anhelitus ab ore ꝓcedens supiniectam niuez aliquantulū reliquabat. Huius beati viri admirandas virtutes ꝛ humane fragilitatis modū excedentes patientiam dominus achardus nouitijs suis referebat, quibus rudimenta tyrocinij ipor magnifice roborabat atqꝫ in amorem ꝓfectum non mediocriter accendebat

XXXI

Balduinus q̄dam diues in seculo doctrinam reuerendissimi patris Bernardi secutus: sprezit vniuersas mūdi pompas ꝛ voluptates: ꝛ in clarevalle viuere cepit. Cum autē iam nō soli sibi viueret: sed etiam multis alijs verbo ꝛ exemplo prodesset in salutem vocante deo pisane ecclesie que est metropolis tuscie archiepiscopatū sortitus ē. Consecutus ꝯo ample huiꝰ dignitatis eminentiam tanta spiritalis sapientie luce refulsit, tantaqꝫ auctoritate ac spiritus libertate officium suum exercuit, tanta nihilominus mansuetudine verum se monachū in pontificali culmine demōstrauit: vt nō solum cisterciensis ordo: verūetiam vniuersi fideles intra Italiam gratularent gratias agētes deo qui splendidissimā hanc colūnā ꝛ fulcimentū inconcussum sancte ecclesie sue temporibꝫ ipor concessit. Sed quoniā in rebꝫ humanis nihil ex omni parte posse beatum esse plangimus: contigit instigante diabolo vt ꝓpter ipm inter pisanos atqꝫ lucenses populos grauis ꝛ periculosa guerra oriret que etiam post obitum ipius cōtentōe partium inflāmata atqꝫptelata p aliquot annos durauit, ꝛ vix tandem ad pacis ꝓcordieqꝫ viculū ꝛuocari potuit. Quis fuerit occasio huius dissensionis nihil interest, hoc solus dicimus dānosam ꝛ penalē tanti pontificij anie guerrā illam extitisse sicut diuina reuelatiōe declaratū est. Post dormitōem nempe huius beati pulis aliquāto tempe elapso fuit in insula sardine sacerdos q̄dā honeste ꝙuersatōis q̄ etiā sibi p̄erat ꝛ cuidam ecclie parochiali, erat aūt ecclia extra villā edificata atqꝫ ab oi hominū habitatiōe remota. Quadā itaqꝫ die cū missam celebraret hora ꝓceptionis inuenit hostiam sacraz super corpale fractam atqꝫ in duas partes a seipa diuisam quam ante ꝓsecrauerat integram ꝛ sanam. Qō vbi ꝓspexit turbatus ꝛ anxius cum metu ꝛ ammiratione sacrificium cōsummauit. Expleto autez mysterio ceterisqꝫ dimissis solus ibi remansit. Lūqꝫ tristis esset ꝓ signo qō acciderat egressus foras venit ꝛ stetit ad orientalem plagam eiusdem ecclesie dorso adherens parieti tēpli: ꝛ facie versa ad orientē, qui dum ita positus ibidem aliq̄diu staret: ꝛ de re que sibi euenerat timide ꝛ sollicite cogitaret: infremuit spiritu, ꝛ inhorruerunt subito pili capitij eius. Tunc irruēte in eū: nescio qua virtute externa ita defigi atz artari cepit vt nullo modo posset se mouere. Et ecce apertis oculis vidit innumere multitudis turbas equestres ꝛ pedestres coraz eo citatis greslibꝫ transeuntes, erant aūt in eis homines ꝑmiscui sexus diuerse etatis ꝛ ditionis, inquibꝫ etiā multos dēphendebat quos viuētes in carne ante cognouerat. Unus ergo ex eis ipi p̄sbytero quondam notus ꝛ charus ad eum accessit: ꝛ fixo gradu cepit familiariter cum eo loqui. Percōtante ꝯo p̄sbytero quenā esset aut quid ageret seu faceret tanta turbarū infinitas? Respōdit: anie hominū sunt carne solute que oīes p varietate culparū varijs subdite penis ita semp discursu recipꝛoco longe lateqꝫ vagantur hincinde in mōdo. Quedā aūt ex eis ociꝰ: qdam tardius liberāde sunt, q̄rundam ꝯo pene insolubiles ꝑmanent. Dum hec ille loqueret respiciēs p̄sbyter vidit supradictus epm demisso vultu corā se ꝑtereuntē tanqꝫ districti iudicis sniam patient ferentē. Uiso ꝙ eo sacerdos vehementer obstupuit: et cū terrore magne admiratiōis exclamauit dicens, Ue mihi misero pcōri q̄d est ḥ qō video? Nunq̄d iste est dīus noster Balduinꝰ pisanus q̄ndez archiep̄s de monasterio clarevallis assumptꝰ? Rūdit is qui loq̄bat ad eū Ipe est vere. Et p̄sbyter ait, Hiccine ergo tante pfessionis monachus ꝛ tāse perfectiōis episcopus deputatus est penis quez nos sperabamꝰ iā in celo gaudere cū angelis? Ille ꝯo rūdens ait, Pro certo scias ꝛ nullatenꝰ dubites: qz ipe est vere sctūs celsiꝫ

meriti pōtifex ⁊ magna erit glia eius corā deo. Sed qm̄ ꝓpt̄ ipm int̄ Pisanos atq; Lucēses pplos diuturna iā guerra versat: ꝓterea differt a requie donec int̄ illos ad pacē discordia reuocet. Post hoc apparuit eidē pbro colūna q̄dā iubar ⁊ imēsi cuius claritas vltra cōmunē solis valentiā coruscare videbat de celo vsq; ad terraz porrecta p quā aīa q̄dam angelico ductu ad sidera cōtendebat. Discitāte ꝙo pbro q̄dnā hoc esset: Respondit alter. Ipsa est anima Constantini quondā iudic ⁊ dñi turritani, hec aūt p nouē annos ventis et pluuijs et algoribꝫ sp exposita a die exitus sui vsq; nūc in stillicidio dom⁹ sue ꝙstitit: ibiq; suorū excessuū penas luit. Sed qz misericors et liberalis i paupes extitit: ⁊ iudiciū iniuriā patiētibꝫ fecit: insup etiā de malis q̄ cōmisit confessa ⁊ penitēs a corpe exiuit: idcirco miscōiam a deo consecuta hodierna die meret ab oībꝫ malis liberari et ab oībꝫ bonis satianda ad eternā beatitudinez introduci. Hec ⁊ multa alia sacerdos ille vidit ⁊ audiuit de secret alteri⁹ vite. Inter q̄ etiā dictū est ei q̄ eodē anno esset mortuus, qdq; subsecuta mors eius vez esse cōprobauit. Sic oīpotēs de⁹ inotescere voluit dilecti sui pontificis aiam q̄uis sctā: q̄ntula cūq; tū rubigine culpe fuscatā non potuisse regnū puritat intrare: nec fulgorē meridiane luc in qua celest sp̄ōsus curabat intueri donec ipsi⁹ gratia expiata ⁊ pace inter dissidentes confirmata esset.

XXXII

Vir magnificus et cum omni reuerentia nominādus Eskillus q̄ndam Dacorū archiep̄s. postea ꝙo humilis Cistertiēsis ordinis monachus: cum adhuc esset adolescens annorū duodecim trāsmissus est a parentibꝫ causa studij in Saxonie nobilissimā ciuitatem Hildensemēsem: vbi tandē grauissimā incidit valitudinē. Cūq; diu lecto decūberet: tandē oīm mēbroz ⁊ sensuū officio destitut⁹ est: ita vt fere mortu⁹ putaret. Exemptus q̄ carnis sensibꝫ: ductus est in spiritu ad quandā mansionem totā interius quasi clibanū ardētē. Ad quam cum ꝓpius accedens curiosius inspicere vellet subito erumpens vapor incendij appḡhendit incautum: motq; in illā fornacē flāmis uomā traxit inuitū. Qui dum ptin⁹ ardere cepisset: itaq; nihil nisi mortē ⁊ ignē eternū sibi supesse cogitaret: ecce miserāte deo apparuit ei in vno diuersorij latere meat⁹ q̄dam q̄si tramit angusti de ostio ad ostiū ducēs: q̄ etiā flāmis vacuus esse videbat. quē cernēs ⁊ spe euadendi aīat⁹ conatu q̄ potuit reptās: ad locū illū refrigerij puēit. et p illū ad ostium tendēs celeriter exijt et fugit palpitās ⁊ tremens. Horq; palatiū q̄ddā regale ⁊ amplū repiens. et illō ingrediens: vidit reginā celoz in throno glie residentē: ad quā pauidus accedens flagitabat obnixe vt sui misereret. quē ptin⁹ illa dedignant aspicies atq; minacit alloq̄ns q̄ ausus fuisset i ꝙspectu ei⁹ apparere: mādat q̄ntoti⁹ egredi ⁊ cruciandū ad ignē reuerti. Porro iter alios mīi miscōie assistētes apparebāt ibi tres viri venerabiles, s. epī Hildēsemenſ: decan⁹: ⁊ alius q̄dā nescio q̄d gereus officij in eadē eccl̄ia. Hos itaq; intuēs ⁊ recogniscēs lachrymabil̄r deprecabat q̄tin⁹ pijssime dñe p ipō supplicare dignarent. Qō cū deuotissime facerēt: misericordissima dissimulatrix rñdit eis dī. Quid est qō rogare psumitis p isto adolescēte vanissimo meo ꝙspectui indigno. Hic em̄ puersus ⁊ lubric⁹ nunq; honorauit me nunq; salutatiōez meā mihi vl vna vice repsentauit. Cūq; istarēt vt delicta iuuētutis ⁊ ignorantiā ei⁹ solita pietate dimitteret: et ipse se ō ceto cōmēdatuz pmitteret. accessit iterū tremebūdus adolescēs eā dī. Miserere mihi pijssima dña qz pat⁹ sū amodo tibi vq; in sempit̄nū fuire: ⁊ te sup oīa p⁹ deū venerari. q̄ si genitor me⁹ istā calamitatē meā agnosceret: maxia auri pōdera p mea liberatiōe libenter impēderet. Talia itaq; duz lamētabili voce ōpromeret: mr̄ miscōie serenata facie respiciens eū dixit. Quid igit? Putas ne qz valeas teipm apō me ꝙdiḡ p cio redimere? In hoc em̄ fortassis placare me posses si ꝙgruū mihi pciū p tua redemptiōe psolueres. Tū ille nō modice exhilarat⁹ in ꝙbo isto: fiduciali⁹ accessit dī. Etiā atq; etiā clemētissima dña: ego me optīe redimā: et q̄q̄d mihi dignatio tua pcepit libētissime faciā: tm̄m̄ō esto mihi ꝓpitia: nec in ignē ampli⁹ cruciādū remittas. Cui ꝙgotā rñdit Volo igit vt de q̄nq; generibus annone quinq; modios mihi nō negligas reddere. Quo ille audito gratāter accepit. respōdensq; alacriter dixit. Charum est mihi charissima domina quod īponis: ⁊ ego mensuram bonam ⁊ confertam ⁊ coagitatam ⁊ supefluentem dabo in horreum tuū

Quod cū in fide sua firmiter ꝓmisisset: datis fideiussoribꝫ ꝑdictꝫ itercessoribꝫ dimissus est: atqꝫ btē Marie ꝗgis intercessione ab igne ereptus: ꝛ ad pniam agendaꝫ vite amisse restitut⁹. Reddit⁹ itaqꝫ sibi: ꝓfestim aperuit oculos: surrexit et sedit in lectulo. Moꝛqꝫ in iubilū erūpēs clamauit cū gaudio magno dī. Bñdict⁹ deus: ego liberat⁹ sum ꝛ amplī⁹ nō ardebo. Hias ago tibi sancta Maria: qꝛ de incendio liberasti me: et amplī⁹ nō ardebo. Uidētes itaqꝫ q̄ aderāt illū de moꝛtis ianua reuocatuꝫ: cū gaudio gestientē atqꝫ clamantē: sciscitabant⁹ ab eo tante leticie causam. Ipse ꝗo ꝑ multū temꝓꝛis spaciū dicere nil valebat nisi tm̄ deo gr̄as: qꝛ amplī⁹ nō ardebo. Et cū sepi⁹ illō repetissꝫ: cōuersus tandeꝫ ad astantes: q̄d vidisset ꝑ oꝛdinē indicauit ꝛc. Poꝛro in p̄dicta visiōe significatū est ei qꝛ p̄dicti tres venerabiles viri quos itercessoꝛes habuit dū adhuc in carne degeret: eodē eēnt anno de coꝛpe migraturi. quod ꝛ factum est. Processu ꝗo tꝑis cū p̄fat⁹ adolescēs etate pariꝫ ꝛ sapientia crescens assumptus esset ad regimē Lūdenſ ecc̄ie q̄ est metropolis Dacie: nō īmemoꝛ voti sui nact⁹ oppoꝛtunitatē de remotꝫ Galliaꝝ partibꝫ vbi fontem religiōis esse cognouerat: nō solū q̄nqꝫ sed etiā plures spiritalis ꝓfessiōis cōuētus euocare curauit. inter q̄s etiaꝫ duo de oꝛdine cistertiēsi obtinuit: vnū de Listertio: aliū de Clareualle. Postqꝫ aūt audissꝫ famā sc̄ti Bernardi: nō ꝓtēt⁹ ipm̄ videre in filiꝭ expositꝫ ꝑiculis se ꝛ suis oīb⁹ Clareuallē venit ꝑsona hūilis atqꝫ sublimis: vbi cū magna deuotiōe faciēs dies ñ pauꝯ cos: tūc q̄deꝫ cū sancti Bernardi bñdictōe in patriā reuersus est. Sed p⁹ audita moꝛte beati Bernardi: relictꝫ oīb⁹ atqꝫ alteri cōmisso ep̄at⁹ officio: exul deuotus Clareuallē venit atqꝫ habitū ipm̄ religiōis accepit: vbi quanto secret⁹ ab oīb⁹ negocīꝭ vacauit: tāto deuotius diuinis obsequīꝭ intendere curabat oꝛatiōibꝫ vacare: ꝓpctis ꝑteritis myrrham ꝓtriti coꝛdis deo offerre: et gr̄am supne bñdictionis sollicitus implοꝛare.

XXXIII

Fuit in cenobio Clareuallēsi monach⁹ q̄dam pfessioni sue moꝛ integritate cōcoꝛdans Alq̄rin⁹ noīe: vir religiosus atqꝫ spiritalis: sobꝛius in victu: humilis ī vestitu: et durus admodū castigatoꝛ coꝛpis. Itanancqꝫ circūcisus ac tempatus erat in his que ad vsum coꝛpis ꝑtinere videbant⁹: vt omni voluptate et vanitate depulsa: ipsis necessarīꝭ etiam parcissime vteret: licꝫ occasio certum limitē exceddi se ei frequēter ingereret. Erat em̄ ꝑitus in arte medicine. Et q̄uis magnates et nobiles terre operam eius incessanter expeterent: ꝛ inuitum ꝛ renitentez per diuersa loca distraherent: ipse tamen sup egenos et paupes intelligens magis oīmodā eoꝝ curationi sollicitudinem impendebat. Hec mō ipoꝛegritudies liuoꝛesqꝫ curabat: sedꝛ languētium putridas carnes ꝛ sanie defluētia membꝛa ita dignanter: ita diligenter ꝓꝛīs manibꝰ cōtrectabat: vt chr̄isti vulnera fouere putaret. Et vere sic erat. Unde et ipse domin⁹ famulū suum secretis consolatōibus sepius visitabat: ꝛ ad opus ministerīj huius mirabiliter incitabat. Quadam igit̄ vice vidit hmōi visionem in Clareualle. In ꝓmis audiuit quasi quendam ꝓcursoꝛem celestem p̄conia voce clamantē et dicentē: Ecce Jesus chr̄istus venit: surgite occurrite cito obuiam saluatoꝛi. Cūqꝫ omnes certatim ad videndū dominū ꝓpꝛarent: tunc ꝛ ipse cucurrit et stetit in ostio claustri per quod venturus esse sperabat. Itaqꝫ ingrediente dño: accessit ꝛ adoꝛauit eum flagitans vt accipet benedictionem ꝛ misc̄iam a deo salutari suo. Qua ꝓcepta: cepit eum attētius intueri ꝛ miro pietatis affectu compatiebat⁹ ei. Siq̄dem apparebat ei tanq̄ dolens atqꝫ infirmus confixꝰ clauis ꝛ lancea ꝓfoꝛatus: acsi eadem hoꝛa de cruce depositus essꝫ: ita vt sāguis vbertim de plagis recentib⁹ emanaret. Poꝛro ipse dñs linteolos mūdos quasi coꝛporalia tenens eisdem vulneribꝫ impmebat et cruoꝛe detersο in terrā ꝑiciebat. quos frater ille cum summa veneratōne recolligēs ac multa deuotione deosculans quasi redemptionē aīe sue in sinu suo repositos cōseruabat. His ꝛ hmōi reuelationibꝫ freq̄nter a dño recreatus: non cessauit vsqꝫ in finē opari bonuꝫ ad oēs: maxime aūt ad peregrinos ꝛ paupes egrotātes. Quā ꝗo rigidus in pnia seruanda: q̄qꝫ district⁹ castigatoꝛ coꝛpis sui fuerit: ex hoc satꝫ apparebat q̄ cū indigentib⁹ cunctis cum feruoꝛe charitatis opam īpenderet: se solū in hmōi cura excipiebat. licet em̄ valitudinari⁹ esset ꝛ debilis coꝛpe: nunq̄ tm̄ adq̄euit carnalem

sibi impedere medicinā sed totū se deo cō-
mittebat: qm ipi cura est de nob, sciebat ni-
miz ꝓtutes aīe in corpis infirmitate pfici:
nec posse monachū spiritales a dño ꝓsola-
tiones pcipe q circa ꝓsolatiūculas carnis
sue tenere sollicit⁹: gustare et videre negli-
git q̄ suauis ē dñs. Cursu itaq̄ vite sue lau-
dabilit pacto cū iā tps instaret q̄ p labori-
bus z sctē pietat⁹ opib⁹ eternā mercedē ac-
ciper: infirmitate corrept⁹ ad extrema que-
nit. Cūq̄ venerabilis abbas Pontius ad
eū gra visitatiōis veniss̄et: q̄siuit ab eo q̄d
ageret vel quō se hꝫet. Ille ꝓ rndit Bene
charissime pr: bn oino mecum agit, qz va-
dēs vado ad dñm meum. Quid g̃ inq̄t cor-
porale molestiā egre n̄ toleras: z mortē an-
gustias nō formidas. Ego inq̄t oia tranql-
la: oia leta ꝓsidero, qz iā puēt⁹ sū a dño i bn̄
dictiōib⁹ dulcedis que oēm mihi merorē a
corde z oēm pene dolorē a corpe tulit. Re-
spōdēs itaq̄ abbas dixit ei. Obsecro te di-
lecte mi frat⁹ vt ꝓpter deū dicas nob ad edi
ficationē nostrā si tibi diuinit⁹ est aliq̄d re-
uelatū. Tūc ait illi. Mō anteq̄ huc intra-
ret⁹ appuit mihi mihi ꝓ z idigno dns Jesus
chr̄s q̄ ꝓpitio ac sereno vultu me ītuēs: ac
sig̃ brissime passiōis sue ostendēs ait. Ecce
pcā tua deleta sūt a facie mea. veni g̃ secu-
rus. veni z vide et deosculare vulnera mea
q̄ tantū dilexisti z totīes ꝓfouisti. Tali g̃ ꝓ
missiōe firmat⁹ mori nō timeo, qz posita ē
hec spes mea in sinu meo Et scitote qz pri
ma nocte aīa vigiliā bti Martini migratu-
rus sum dū op⁹ dei celebrabit in eccl̄ia, et
tali hora defunct⁹ ē.

XXXIIII

Frater q̄dam dū ꝓ pctis suis q̄b⁹ deum
nimis offenderat pauidus z anxi⁹ tota die
ꝓtristat⁹ ingrederet fletib⁹ z lamētis finem
imponere recusabat: sciens nimiz ꝓfessio-
nem oris absq̄ ꝓtritiōe cordis ad ꝓmerē-
dā veniā min⁹ sufficientē coram deo iudicari
Cunq̄ volumē timoris dei in q̄ scꝑte sunt
lamētatiōes z ve salubri amaritudine ven
trē ꝓscie et⁹ aliq̄diu amaricasset: diuia tan
dem aspirante gra mēbrana charitatis di
in q̄ scꝑtū est carmē: facta est in deuotione
cordis ei⁹ tanq̄ mel dulce. Cepit nāq̄ ꝓmi
tias quasdā labor⁹ suor⁹ pgustare z exprimē
to discere: qm sacrificium spūs contriti et
humiliati cordis deus nō despicit. Hā cū
in tanta amaritudine quam pdixim⁹ conti
nue cōuersaret: nocte quadam vidit in vi-
sione dñm nostrū Jesum chr̄istuz tanq̄ sa-
cerdotalib⁹ ornamēt⁹ indutū missam cele-
brātē. quotiēs ꝓ iuxta ritū sacrificij se ad
populū cōuertebat tollens in manib⁹ suis
calicē de altari cūct⁹ q̄ aderāt videbāt offe-
rebat. Porro in ipo calice nihil aliud erat
q̄ tm̄mō lachrymē q̄b⁹ bta Maria Ma-
gdalena pedes ei⁹ in domo Simonis fle-
do z penitēdo rigauerat. Cūq̄ pdict⁹ frat⁹
sec⁹ pedes dñi posit⁹ ista videret: pcontat⁹ ē
cum dicēs Obsecro te dñe vt q̄d ostendis
nobis calicē istū cū lachrymis q̄ in eo sūt:
Ut videant inq̄t z sciant vniuersi q̄ntū mi
hi placet contritio cordis z pnie luct⁹: qui
ad exemplū penitētiū tādiu seruauī lachry
mas hui⁹ peccatricis ad pedes meos flent⁹
et penitēt⁹. Quanto g̃ diuine maiestati ac-
ceptabilis res esse lachrymas pnie didice-
rat: tanto magis incitabat z inflāmabat spi-
ritus eius in ipo: ita vt legendo: psallēdo:
meditando nihil aliud q̄reret: nihil alib⁹ in
tenderet nisi vt mentē ad lamēta formaret
et cōpunctionis gram in se excitaret: sciēs
qm regnū celoz vim patit⁹ et violēti talib⁹
armis diripiūt illud. Addidit aūt dns ad-
huc cōsolari seruū suū q̄ maloz suoz peni-
tudine in frixorio discipline cōtinue mace-
rabat. Vidit nāq̄ in visu noct⁹ se q̄si in la-
cu pfundissimo fluctuantē ac piclitantem.
Cūq̄ iam euadēdi spes nulla esset: subito
affuit adiutor in opportunitatib⁹ dns no-
ster Jesus chr̄s: nudis pedib⁹ ambulās su
p aq̄s. q̄ cum ad eū veniss̄et: extractū ō aq̄s
dignant⁹ leuauit mise⁹ in sinū suū ac posu-
it in prato iocundissimo viriditate ameno
Considerās aūt frater ille tāte dignatiōis
gram: pcidit ad pedes dñi Jesu. et p imen
sitate leticie gestiens anio: cepit insatiabili
pietat⁹ desiderio sibi astrīgere ac deoscula
ri pia vestigia saluatoris. Cūq̄ euigilasset
sagaci discussione examinās: lacū in q̄ sub
mersus fuerat: pfundū vicioz. sinū gratie
in quē dignāter leuat⁹ est: remissionē indul
gentie: pratū floridū in q̄ transposit⁹ est: et-
ne quietis viriditatē interptatus est. Et p-
terea tota mente conuersus ad dñm tan-
q̄ preteriti laborez ipsi⁹ parui fuissent in an
terioza se extēdere cepit: ieiunijs: vigilijs:
orōnib⁹: cōtinuis lachrymis z gemitib⁹ ie-
narrabilib⁹ a dño postulās q̄tin⁹ indulgen
tie ipsi⁹ largitatē in visiōis imagine sibi p-
ostensam dulci gra in rei ꝓtate expire me-
reret. z vt hoc ei aliquātis indicijs diuina
pietas insinuare dignaret. Dns ꝓ virtu

tū oim distributor z eaꝝ moderator cū laborantē ꝓtinuo in gemitu suo z panē doloris assidue comedētē ꝓsolari decerneret q̄dā nocte desiderio q̄ supⁱ virtimⁱ valde affectus fratꝝ vigilijs intererat, et ecce subito psallēs z orās venit in mētz excessū z vidit Et ecce psona q̄dā noua culā acutā tq̄si insensibilē lenit ac suauit ducēs p caput ipi in momēto in ictu oculi veluti rasit ei barbā: collū: z coronā: diuie bonitatz indulgētie bonitatē signo hoc flenti z suspirāti declarās, verūtū paucos pilos in vno tpe deserens vt reor negligētiaꝝ sine q̄b ista vita non ducit homi denotauit. His z hmōi cōsolatiōib⁹ isdē frater sepi releuat inspirante dño didicit in spe venie respirare, et de pceptz bñficijs gr̄as agēs ad ampliora suspirare.

XXXV

Frater q̄dā in sacre religiōis obseruātia feruēs z sollicit dū aliq̄n dñica die fm cōsuetudinē ordis corpi z sanguini chr̄i participasset: visum est illi tūc z p totā deinceps diē q̄ fauū mellis dulcissimū i ore teneret, Seq̄nti q̄z dñica dum eucharistiā sūr pceperisset: p ꝓtinuū triduū sil'em erpt est gr̄am Tertia ꝙo dñica dū diuinā nihilomin alimoniā reaccepisset: tota iā hebdomada semel indultā suauitatez sentire pmeruit. Ex tūc g̃ z deinceps hāc panis vite dulcedinē mltiplicit ex mlto tpe sensit, Factū est autē vt aliq̄n quēpiā de amicz suis p culpa sua obiurgās: iuste inuectiōis mēsurā sup modū excederet: nec tū antecp̄ diuinoꝝ sacroꝝ mun ab altari sumeret: exaspatā fratrz cōscīam p satisfactionē lenire curauit, Ūñ factū est vt hostiā pacificā fratre necdū pacificato pcipe p̄sumēs: p mellea spūal dulcedine suauitatz q̄ antea reficī z recreari ꝓsueuerat sup fel z absinthiū amarissima amaritudine fauces suas ifectas tremebūdus horreret, Quocirca reatū suū ad memoriam q̄tor reducēs z p culpa min discrete inuectiōis humillima satisfactōne pniam agens: aplicā illā sniam de cetero sollicit obseruare curauit in q̄ ait. Vos q̄ spirituales estis hmōi corripite in spū lenitatis.

Attendāt q̄so istud exemplū q̄cūq̄z emulatores ordis sunt: quicūq̄z zelo iusticie accēsi feruēt spū: ne ꝙba forte iuste correctionis in arma ꝙtant furoris: z emēdationis poculū qō fratrib⁹ ꝓpiare conant tā sibi q̄ alijs p indiscretionē in pniciē trahāt dū et seipsos p irā dilacerāt: z q̄s emēdare debuerant dum exasperant exulcerant: et ad excusandas excusationes in peccatis ꝓpum pere compellunt.

XXXVI

Delicat q̄dam adolescēs aduertere nolēs ideo ferias a clericz z sctis patrib⁹ institutas vt vacarēt z viderēt qm̄ ipe dñs est de: nō vt scacis: aleis: aut q̄buslibet diabolicz nugz intēderēt: solebat freq̄nt cū coetuis z sodalib⁹ suis spectaculis z ludis varijs diē pdere, Quadā igit vice cum adaliquā domū iocādi cā mlti ꝓfluerēt: vt theatricz plausib⁹ z lusib⁹ diem ipm solito more cōsumerent, Accessit etiā illuc pfat adolescens vt z ipse pasceret hedos suos ō spectaculo vanitatz, Erant aūt illic aleatores q̄dam cū aleis ludētes: q̄s vt meli ex alto ꝓspiceret: sup mensam ibidē posita pn acubabat, Et ecce facta est sup eū subito q̄si manⁱ hois ipm inuisibili flagello diuti cedens que caput illi z hūeros z dorsum totū veluti pila desup feriente crebris ictib⁹ tūdebat, Ipe ꝙo iacebat imobilis: q̄d faceret: q̄ se ꝙteret ignorās, Volebat em̄ p nimia doloris angustia in voce clamoris et plāctⁱ erūpe, sed p pudore ꝓpe freq̄ntiā circūstrepentis populi nō ausus: ne velut illanus reputaret: molestiā ꝙbeꝝ egerrime ferebat, In semetipo ꝙo reuersus z mortē q̄si iā iminentē p oculⁱ hīs: arguebat se in cōspectu dñi gemēs z in amaritudie anie sue dicēs, Eia mi dñe nūc inuenerūt me pcā mea, et ecce iā morior z ad īferos cū dolore descēdo: carēs pnīe fructu, O pī miseris cordiaꝝ deⁱ me si respiciēs viderz afflictionē pctōris in angustia constituti, et me lz indignū de pñti piculo misericordit eripueris: pmitto qm̄ nō ero ingratⁱ bñficijs tuis, sed ꝓtinuo spretz cunctz q̄ sūt mūdi fuit me tibi tradā sempiternū, Dū hec z his similia in corde corā dño loq̄ret: facta ē vox ad ipm dī, Si Clareuallē cōuersiōis gr̄a adire voluerz: z in aīa z in corpe saluⁱ eris, Ad quā vocē respirās z a dño se visitatu intelligēs ilico rndit, Ēn trado me ſuum deo z domui Clareuall, Adhuc eadē ꝙba in corde voluebat cū mox recedente flagello totⁱ etiā dolor euanuit, Sentiēs aūt factā i se miscōiaz ꝓtinuo ñ adq̄euit carni et sanguini, etsi eq̄tatura ad manū fuisset ne vniⁱ q̄dē hore morulā sustinuisz q̄n ꝙtinēti votū qō vouerat p̄solueret, neq̄z ei carnalē illā cogitatōez admisit vt domū rediret

parentes ꝛ amicos cõsuleret: domũ famili amq; disponeret: redditus agros cẽsusq; locaret. sed oĩa hec abrũpens poti⁹ q; sol uens. et cuncta hec ꝓpter chm arbitrat⁹ vt stercora: eadẽ die cõpata eq̃tatura: in crasti nũ sũmo mane iter arripuit a facie secti tã q; a facie leonis fugiens vt maneret in soli tudine. Feruẽtissimo itaq; desiderio veni ens Clareuallis q̃ pri⁹ vallis absinthealis dicebat: fratribꝫ q̃z modũ ꝛ ordinẽ sue con uersionis exponẽs: tãto iocũdiori charita te suscept⁹ẽ q̃nto p hec indicia dño vitam: ꝓuersionẽq; suã placere frẽs illi hũilẽ psu mebãt. Suscept⁹ itaq; ꝛ pbat⁹: dño q̃z do nãte: fidel' inuẽt⁹: veterẽ hoiem cũ suis acti bus exuit: ꝛ nouũ q̃ sm deũ creat⁹ est in iu stitia ꝛ sctitate vitaꝫ induẽs: tãta instãtia Cistertien' ordis arduos labores vsq; i fi nẽ vite cõplex⁹ẽ vt cũctꝫ sctissimã ei⁹ cõuer sationẽ intuẽtibꝫ liq̃do pateret ꝑmã illã cõ uersionis ei⁹ vocatiõez vere ab illo fuisse q̃ eos q̃s amat arguit ꝛ castigat: oẽmq; filiũ quẽ recipit pẽna pietate flagellat.

XXXVII

Instabat aliqñ sacratissima solennitas assũptois si rite memĩ intemerate ꝛ imacu late ꝟgis dei genitricꝫ Marie. et frẽs grã giaꝝ Clareuall' ob reuerẽtiam tãte diei ad Abbatiã festinabãt. vez in vna ex bis gran gys q̃ viciniores erãt fuit cõuersus q̃dã re ligiosus ac timẽs deũ: qui etsi ꝑ simplicita te sua pfectiora q̃q; sacre religiõis appben dere neq̃bat: bone tñ volũtatꝫ ꝛ deuotõis existẽs: pissimã dei genitricẽ dñam nostrã sincero venerabaꝫ affectu. Cũ aũt mgr grã gie ordinaret q̃sñã ad abbatiã ire deberet vl' q̃ ob tutelã domi remanerẽt. Inẽ ceros q̃ remãsuri erãt eidẽ fratri cura custodiẽda rũ ouiũ cõmissa ẽ. Quã cõmissionẽ lz eger time ferret: qm̃ spabat ꝛ ml'tũ desiderabat diuinis hymnis ꝛ cãtilenis spiritalibꝫ int⁹ tu deuotissime psoluẽdas fore sciebat: ni hil tñ ausus ꝺdicere: obediẽtissime paruit impanti. Uñ accidit vt deuotio sctã quaꝫ mẽte ꝓcepat q̃q; p inq̃etudinẽ terrene oc cupationis quã obediẽtia iniũxerat ꝑdere timebat: eadẽ obediẽtia pmptã voluntatẽ ipsi⁹ remũerãte velut ignis scintillãs ꝛ estu ans in ꝓcordijs ei⁹ magꝫ ac magꝫ dilatata feruentior efficeret. Nocte itaq; sacratissi me celebritatis dñi sollicitas excubias sup gregẽ sũũ in pascuis q̃lscentẽ seruaret: fa ctũ est vt sonit⁹ signi matutinal' q̃ frẽs ad diuinas laudes psoluẽdas ĩ cenobio excita bant. qꝺq; ob cõticiniũ silentiũ ꝑcul audiri poterat: aures ipi⁹ reuerberaret. Tũ ꝟo cõ caluit cor ei⁹ in ipo ꝛ ĩ meditatiõe ipsi⁹ exar sit ignis cogitãtꝫ sctẽ illi⁹ ml'tudis frequẽ tiã: q̃liẽ sincero affectu pissime mri miseri cordie celestꝫ armonie laudes ĩ cõe psolue rent seu q̃liẽ singuli q̃q; apꝺ se ĩ secreto suo eiusdẽ btẽ ꝟgis ꝓciniũ votis ꝛ suspirijs implorarẽt. Protin⁹ q̃ exurgẽs tanteq; de notiõis ꝑ modulo suo ꝓticeps effici cupi ens: ꝟsus illã plagã celi q̃ mõasteriũ situm erat vultu ꝛ aio itẽt⁹ stabat: debinc ꝓsuetu dinarijs ꝑcibꝫ q̃ ꝓuerꝫ vice matutinaꝝ sta tute sũt q̃nto potuit deuoti⁹ expletis: cũ in paupe armariolo cordis sui enixi⁹ q̃reret q̃d ꝑcꝫ seu q̃d laudis dñe nr̃e offerret vnꝺ ptelatas ꝛ ĩ lõgũ valde ꝓductas fratꝝ vigi lias aliq̃ mõ recõpẽsare potuisset: nihil ali ud ꝑter salutationẽ eiusdez pie dñe quã ve cũq; didicerat se scire ĩuenit. Hãc itaq; tãq; ꝟbũ ꝓsũmãs ꝛ abbreuiatũ ĩ q̃ plenitudo to ti⁹ deuotiõis ĩueniri posset assumẽs ꝛ ocu los ad celũ dirigens: venias venijs: suspi ria suspirijs: salutatiões salutatõibꝫ supad dit: in tãreligioso negocio reliquum noctꝫ ꝛ diluculi ptẽ sine tedio trãsegit. Deniq; q̃ nõ frustra in gemitu suo laborauerit nec ĩ cassũ mĩaꝫ a mr̃e miscdie q̃lierit dñs reue rẽdissimo abbati Bernardo ꝑ spm̃ reuela re digt⁹ẽ. Qui diuis hymnis expletꝫ cũ in ꝓuẽtu fratꝝ ob tãte solẽnitatꝫ ꝑrogatiuã cõ mẽdãdã sm̃onẽ faceret spũsci gr̃a vehemẽ ter ignitũ int' cetera sic ait. Et q̃dẽ frẽs mei dulcissimi dubitare fas ñ est vos dño iesu chr̃o vero regi: necnõ ꝛ gliose ꝟgi mri ipi⁹ sctm̃: bñplacẽs: ꝛ acceptabile deuotõis nr̃e sacrificiũ hac nocte obtulisse. idoq; fructũ laborꝫ vii mercedẽ et'nã apꝺ dñm ꝛ eandẽ benignissimã ꝛ ꝓtectricẽ nr̃am vob reposi tã eẽ certissima fide tenere debetꝫ. Uerũtm̃ scire vos volo vnũ ex mioribꝫ ꝛ simplicio ribꝫ nr̃is ꝓuerꝫ quẽ obediẽtia hac nocte ĩ mõtibꝫ ꝛ siluis istꝫ sub diuo tante festiuita tis gaudia celebrare coegerat: tãiocundũ: tãdeuotũ: tãfestiuũ dñe nr̃e matutinaꝝ exol uisse seruitiũ vt nulli⁹ q̃ntacũq; suspẽsa cõ tẽplatio seu intẽsa deuotio ipsi⁹ deuotioni quã nõ alta ꝓtẽplatõis sublimitas. ꝛ sub missa sctẽ simplicitatꝫ hũilitas efficit ꝑfer re potuerit. Quo audito mirati sũt vniuer si: ꝑcipue ũ solũ mirati sedꝫ gratulati sũt ꝛ

vehemēter edificati fratres laici q̄s obedientia tā festiuis q̄ꝫ ꝑuat⁹ ꝺieb⁹ freq̄nt' in diuersa opa trahebat: certissime sciētes q̄m sicut septa claustri ⁊ parietes tēpli sc̄tm nō faciūt timorē dñi negligentē, sic etiā negocia que cā terrene necessitat⁹ obediētia iniunxerit nil obesse poterūt puras man⁹ in oꝛōne leuanti.

XXXVIII

Cōuersus q̄dā cum de domo Clarevallis leuitate sua tertio fuisset egressus: tertioq̄ recept⁹: tādēq̄ salutaribꝫ monit⁹ ⁊ sanctis ꝓcibꝫ bti Bernardi abbat⁹ cōpūct⁹ cepit apostasie sue ꝓcipitiū in q̄ tā tertio ḡuit piclitat⁹ fuerat totis medullis cordis horrere q̄d pnie vl' satisfactiōis dño ꝑ tāenormi reatu suo offerre posset enixi⁹ q̄rere. Et inspirāte dño cogitauit ⁊ itellexit ad ꝓmerendā veniā delictoꝝ ⁊ obtinendā gr̄az virtutū nihil efficaci⁹: nil in ꝓspectu dñi acceptabili⁹ eē sacrificio cordis ꝓtriti ⁊ spūs hūiliati: q̄ꝫ solū regnū celoꝝ puiū facere ꝓualet: et formidabilem cūctis diuine iusticie districtionē gemitibꝫ inenarrabilibꝫ flectere ꝓsueuit. Hec itaq̄ pietat⁹ arma corripiens, et seipm̄ ꝑ seipm̄ erigēs: ꝓmo q̄dē vniuersas ordinis obseruātias sine dissimulatrice negligētia q̄ntū potuit obseruare studuit, et īsup q̄tidianis ꝓcibꝫ ⁊ lamētis ꝓterita sua pcā diluere sollicitus fuit: salubri ꝓrsus exēplo stātes ne laberēt: lapsos vt erigerent iformās. Leteq̄ disponēte q̄ fortioribꝫ pcis fortiora solet adhibere medicamenta: quiq̄ ineffabili pietate sua q̄ñq̄ vasa ꝓtumelie transfert in vasa honoris et gratie: ingressa est putredo in ossibꝫ fratr⁹ ꝓdicti: ⁊ pcussus ē circa femora vlcere pessimo: apostemate cāceroso. Et crescēte indies angustia doloris tot⁹ distabuit ita vt carnibꝫ circa locū vlcer⁹ vndiq̄ corros⁹: ossa nudata patescerent ⁊ vulnera ꝓmibꝫ scaturirēt. Annis itaq̄ plūmis ī grabato carcerat⁹ ⁊ diuie aniaduersiōis flagell' hūiliter subdit⁹: q̄t horis viuebat totidē pene interitionibꝫ subiacebat. Erat ḡ patiēti aie miserabilis dolor ⁊ angor a facie putrescent⁹ corpis sui: simulq̄ seruitoribꝫ ei⁹ angustia cordis īmēsa ꝑ horrore ⁊ fetore quē tabio sum vlc⁹ ꝓtinue exhalabat. ꝫ laboris ⁊ patiētie hui⁹ nihilomin⁹ remūeratio copiosa penes deū vtriq̄ reposita. Satagebat ā frat⁹ isdē infirm⁹ in doloribꝫ ꝓsurg⁹ suis sp̄ gr̄as agere: corde credēs ⁊ ore ꝓfitēs sese recipe lōge adhuc imparia meritꝫ. Cū aūt iam ad puꝝ fuisset in eo scoria excocta peccati: vt ꝑm sapiēt⁹ dictū: ablata rubigie de argēto egrederet vas purissimū, tādē eductа est ania illa btā cōflatoꝛio purgatiōis, et velut argentū igne examinatū munda ⁊ nitida cum ceterꝫ miscōie vasis trāslata est ad palatiū sūmi regis. Sed anteq̄ de lacu miserie ⁊ de luto fecis educeret ad cōsolationem oīm vere penitentiū meruit in hac vita ꝓlibare fructū laboris ⁊ patiētie sue: ⁊ nescio quid de ineffabili illa supna dulcedine ad quā sine fine fruēdā iꝑrio erat admittenda ꝓgustare. Qua gustata tanq̄ musto celesti inebriatus ꝓtinus erupit in iubilū ꝓconū celestⁿ. Et serenata facie cepit idiota ⁊ q̄ nunq̄ cantare aut legere didicerit cū suauissima melodia q̄sdaꝫ nouos multūq̄ delectabiles hymnos ac modulos cātare de canticis sion. Facta aūt hac voce cōuenit multitudo fratꝝ videre eum grādi miraculo hoiem tantis miserijs ⁊ calamitatibꝫ oppressum in ipso mortis accessu cantando ac tripudiando morti insultantē et q̄dāmō dicētē: vbi est mors victoria tua? Ita ḡ ꝓcentoꝛ nr̄ modulizās ⁊ alleluia q̄ñ in plateis celestⁿ hierusalē freq̄ntat⁹ q̄dāmō ꝓcessus pans: q̄d post mortē carnis factur⁹ esset: in carne adhuc corruptibili posit⁹ ꝓsago miraculo declarauit. Sicq̄ letabūdus ⁊ laudans in voce exultatiōis ⁊ cōfessiōis beatam aīam illam exhalauit. De cui⁹ felici cōsummatiōe btūs Bernard⁹ hilarat⁹ sermonē deuotissimū ad frēs in capl'o fecit: commēdās in eo dignū pnie fructū: āmirabilē patientiā ei⁹ oīb⁹ ꝓponēs exēplū.

XXXIX

Conuersus q̄dā de fratribꝫ Clarevallis innocēt⁹ vite ⁊ ꝙuersatiōis honeste: cū graviter aliq̄ꝺiu egrotasset: tādeꝫ ad extrema deuenit. Intrauit ad eū gr̄a visitatōis beatus Bernard⁹ ⁊ ꝓfortās eū: ait. Cōfide fili q⁹ migratur⁹ es tā nūc de morte ad vitā: de labore tpali ad req̄eꝫ sempitnā. Ille ꝓcū ingēti fiducia rñdit. Quid ni pgā ad dominū ⁊ creatoꝛē meū, vere confido ⁊ q̄ntū de miscōia dñi mei Jesu chr̄i p̄sumere audeo cert⁹ sum q⁹ cito visur⁹ suꝫ bona dñi in terra viuētiū. Porro btūs Bernardus vt erat medic⁹ sapiēs pastoraq̄ sollicit⁹ timēs homī rusticano ne tā fida responsio de ꝓsumptionis magꝫ temeritate q̄ꝫ ꝓscie puritate pcederet ait. Signa coꝛ tuū fr̄ siḡ coꝛ tuū, q̄d est q̄ locut⁹ es? vnde tibi subrepe

potuit tãte ꝓsumptiõis audacia. Eniuero tu nõ es ille pauperculus ⁊ miserabil' hõ qui cũ nihil aut ꝑpe nil haberes ĩ secl'o: necessi tate forsitan magis q̃ timore dĩ cogẽte ad nos ꝓfugisti: mlt'z ꝓcibꝫ tandẽ aditũ impe trãdo. Nos ꝯo cã dei collegim⁹ ĩopẽ ⁊ pa rẽ te fecim⁹ victu atq; vestitu ceteris q̃ cõi tatibꝫ bis q̃ nobiscũ sunt sapiẽtibꝫ atq; no bilibꝫ viris: ⁊ fact⁹ es q̃si vn⁹ ex illis. Quid igit' tribuisti dño ꝓ oibꝫ ist'z? Et ecce nõ suf ficit ingratitudini tue grat'z accepisse te tot bñficia de manu dñi nisi ⁊ regnũ ipsi⁹ here ditario iure vẽdices tibi. Ad hec ille respõ dens blãdo vultu ⁊ tranq̃llo aĩo dixit. Be ne pi charissime bñ vtiq; ꝓposti ⁊ vera sũt oĩa q̃ dixisti. verũtñ si iubes loq̃r ad te do minũ ⁊ patrẽ meũ ⁊ panc'z apiam vnde mi bi paupi ⁊ misero suggeri potuit tãte nõ ꝓ sumptiõis sed vt ego spero deuotiõis oc casio: si tñ vera est illa ꝓdicatio vĩa quã no bis sepi⁹ inculcast'z: q̃. s. regnũ dei ñ carnis nobilitate: nõ terrenis diuitijs possidet: sed sola obedientie ꝓtute adquirit. Hãc in quã sniam tanq̃ ꝓbum abbreuiatuz a dño sedula cõmemoratiõe apud me ꝓtinui: po nens illud q̃si signaculũ supra cor meũ assi due meditãdo: et super brachium meũ soli cite opando. Querite si placet ab omnibꝫ mgris ⁊ socijs q̃bꝫ me obsecq̃ ac fuire iussi stis, si cuiq̃ illoꝝ aliq̃n inobediẽs fui, si de fratribꝫ nris quẽpiã ꝓbo aut signo vl' q̃li bet alio modo q̃ntũ in me fuit cõtristaui. Q̃ si opam dedi oibꝫ in chr̃o obedire: oibꝫ seruire: cunctosq; p dei gratiam diligere, q̃s phibere me põt vt de miscõia ipsi⁹ non cõfidã? Btũs itaq; pr̃ cũ tale rñsum ab bo mine rusticano accepisset: gauisus est gau dio magno: ⁊ ait. Vere btũs es fili charis sime: q̃ caro ⁊ sanguis nõ reuelauit tibi sa pientiã hãc, sed pr̃ celest'z ipe te docuit: ipe posuit aĩam tuã ad vitã: rectissimoq; trami te pduxit ad pr̃iam. Jã g̃ secur⁹ egredere: q̃m patefacta est tibi ianua vite. Defuncto itaq; fratre ⁊ exequijs celebrat'z venerabil' pr̃ de ꝙuersatiõe ⁊ cõsũmatiõe ei⁹ sermonẽ in capl'o luculentũ sua illa deuotiõe ⁊ facũ dia ꝓposuit: oẽsq; illius exẽplo ad amorẽ obedientie mirabiliter accendũt. vehemen ter nãq; affect⁹ fuit in respõsione illius: et magis ꝯgratulabat ei sup obedientie ꝓtute et sup ipsi⁹ anie puritate q̃s si vidisset eũ si gnis ⁊ pdigijs coruscantẽ.

In cenobio Clareuallis cõuersus q̃dã extitit vir religiosus ⁊ magne mãsuetudis qui p magisterĩũ diuine gr̃e didicerat esse mit'z ⁊ hũilis corde. Huic ceteri frẽs testi monĩũ ꝓhibebãt q̃ nunq; visus fuisset ira sci: ⁊ nunq; q̃buslibet iniurijs ꝓuocat⁹ ad impatientiã erũpe. Hic inspirante deo sta tuerat firmiter in animo suo vt q̃tiens a q̃ buslibet fratribꝫ iuste sine iniuste, pclama ret: totiens p illis oraret, ⁊ p singulis Pa ter noster ad minus vna vice diceret. Cui⁹ etiam exemplo informati multi Clarenal lensiũ fratrũ eandẽ consuetudinẽ vsq; nũc quasi p lege custodiũt. Verũtñ si accepta deo ⁊ grata hoĩbꝫ erat deuotio: videant q̃ so quid responsuri sint deo in die tremendi examinis ei⁹ q̃ econtrario nituntur, q̃ si forte ab alĩq; pclamati vel correpti fuerint exa sperant: ⁊ ad impatientie ꝓba prumpũt: et eos q̃ se pclamauerant vel corripuerãt cũ quanta põt exaggeratione culpe reclamẽt. Predict⁹ aũt frater quadã vice, p negocijs eccl'ie Clarevallẽsis in via direct⁹ necesse habuit p fauces cuiusdam nemoris solus transire. Contigit aũt eum ibidem in ma nus incidere latronũ: qui etiã despoliãtes eũ: iumẽtũ q̃z quo vehebat' cũ sarcinul' ra puerũt, et nil penit⁹ ꝓter solã charitatẽ relic q̃runt. Recedẽtibꝫ ꝓo latronibꝫ cũ iã pau lulum pcessissent: ipse ad orationẽ pstrnit obsecrãs dñm vt hanc eis impietatẽ remit teret. Quidã aũt ex ipsis nutu dĩ reuersus et fratrẽ illũ aloge subsecutus curios⁹ ob seruabat: volens scire q̃d ageret. Et vidẽs eum orationi diutius insistẽtem: celeri cur su reuertit' ad socios: pcutiens pectus suũ ⁊ dicens. Ue nob miseris ⁊ dãnat'z: en mo riemur oẽs qui bunc tamsanctũ hoĩem et tãsancti monasterij fratrẽ malo nr̃o tãmale tractauim⁹. Sic̃dẽ ipso reuelãte cognoue rũt q̃ de Clareualle esset. Hic inq̃t ex q̃ rez cessit a nobis ñ cessat orare cũ gemitu ⁊ la chrymis, nec dubitez est q̃n ipse dñm roget eriam p suis inimicis. Que audiẽtes latrũ culi illi compũcti sũt anio: velociterq; rede untes iuenerũt illũ adhuc in orõne flexis genibꝫ intentũ. Cui mox vniuersa q̃ abstu lerunt restituũt: et venia suppliciter postu lata in pace dimittũt. Quo viso frater ille saluatori christo immẽsas gratias referẽs gauisus est gaudio magno valde de cõpũ ctiõe pdonũ magis q̃ de receptiõe spoliorũ. Iste ergo vir bonus cum ĩ proposito suo

vsq; ad finē vite sue laudabiliʒ pseuerasset: tandē vocāte se dño collectʒ est ad pres suos visurʒ bona dñi i terra viuētiū amodo ⁊ vsq; in sempiternū. De cuiʒ glificatōe visio talis apparuit eadē q̄ defunctʒ est die. Erat in monasterio longe a Clarevalle remoto monachus q̄dā religiosus: q̄ ⁊ ipe mortis ad extrema deuenit. Cunq; iā morti proximus videret raptʒ ab humanis ita vt a mane vsq; ad horā nonā iaceret īmobil. Tandē aūt ad seipm reuertit: virtuteq; recepta lingua ite; i ꝑba latak. Stupētes ꝙo qui aderant: cām ab eo repētine discessiōis ac reuersiōis flagitant. Quib; ipe rndit. Ho die inueni me subito introductū velut i paradisum voluptatʒ in locū pclaz nimis: cuius aptitudinē: pulcritudiez: ac amenitatē hūani sensus angustia estimare nō sufficit. Videbak illic pciosoz vasoz alioq; ornamentoz gl̄ia magna ⁊ diuersitas mira: ifinita q̄; delitiaz ꝓpatio quō fieri solet i aduētu cuiuspiā potētissimi regʒ aut imperatoris. Erāt etiā illic sctī innūerabiles imensa claritate coruscātes: q̄rū alij iā aduenerāt: alij adhuc de cunctʒ ptib; veniebāt q̄si ad grāde spectaculū certatim ꝓperantes. et velut ad diē solēnē vndiq; ꝓfluentes. Audiebak ꝓterea ibidē suauitas armonie celestʒ et resonabat vndiq; gr̄aruactio ⁊ vox laudis. Ego ꝙo cū in his q̄ videbā ⁊ audiebā nimis obstupuissem: sciscitatʒ fuiz ab angelo ductore meo q̄nā esset tante solēnitatʒ ⁊ leticie occasio. Ipe ꝙo rndit. Hec est celebritas noua noui cuiusdā sctī hodie de domo Clarevall assūpti et in gaudia ista mō solēnit introducēdi. Hoc itaq; dicto: iussit me citʒ egredi atq; ad hūana reuerti. Qō cū nimiū ōtestarer: obsecrabā medullitʒ vt ad miserias corpis amplʒ non remitterer. Ille ꝙo rndit. Hodie oib; oportet te ad frēs tuos regredi donec annūcies q̄ vidisti: quo facto ptinʒ reuerteris. Huiʒ rei gr̄a missus sū ad vos: vt ⁊ ipi būfaciētes ꝓficiatʒ ⁊ ꝓseueretʒ in bono: sciētes vtiq; q: nō deerit merces opi vīo. Et cum hec dixisset obdormiuit in dño. Illi ḡ sollicite tps horāq; notātes cum reqsissent in Clarevalle cognouerūt frem supdictū eadē die fuisse defunctū. Btūs ꝙo Bernardʒ cū q̄dā de fratrib; hāc visionē corā eo cū gndi admiratioe referret: ita rndit. Et vos ita miramī: Ego ꝙo magʒ admiroz icredulitatē ⁊ duriciam cordis vīi q̄ adhuc mīme creditʒ aut minʒ forte aduertitʒ vocē illā veridicā q̄ de celo clamak. Bti mortui q̄ i dño moriunt. amodo etiā iam dicit spūs vt requescant a laboribus suis. XLII

Alʒ q̄dā frak cū instinctu diabolico ita mēte corruptʒ erat vt iā apostataret a deo et pactū cū inferno faceret. i. ad seculū redire disponeret: vidit i visu noctʒ btm̄ Bernardū sctm̄q; Malachiā reuerendissimos ipiʒ loci prionos in dormitorio deambulātes ⁊ frēs in lectʒ suis pausantes: singlatim visitādo bñdicētes. Qui cū in ordie visitatōis ad lectū videtʒ hoc deuenissent: nec tābenigne eū respicere: nec bñdictiōe q̄ cetos firmauerūt volueruūt roborare. ſz magʒ q̄si indignātes aduersus eū ſtabāt. Sicq; btūs Malachias ad btm̄ Bernardū locutʒ est. Dō iste prauʒ ⁊ inq̄etʒ nihil oīno boni gerens in aīo nō timet iniq̄tatez meditari in cubili cordis sui. iāq; pna volūtate diabolice suasioni assensum dedit: vt ad vomitū secli q̄citʒ potit reuertak. Quo audito beatʒ Bernardʒ dixit ei. Tu ō mōasterio meo fugere q̄rʒ: ⁊ q̄ fugies: Crede mihi q: malo tuo talia cogitasti. Scio scio: q: sola veratio intellectū dabit auditui. et q̄ p timorem dei te corrigere neglexisti: dignis ꝙberib; castigabʒ: vltiʒ fugere ñ tētabis. His dictis cepit eū crebris ictib; tūdere bacto quē tenebat. et ait. Ecce ſtipēdia q̄ mererʒ: surge nūc ⁊ fuge si potes. Euigilās frater inuenit se totū q̄ssatum ita vt lecto detineret. Tremēs itaq; ꝓiorē q̄citʒ ad se fecit venire. Quo accersito cū cordis ptritōe ꝓfessus ē malicia quā mēte cōcepat. Priore q̄; deuiā ⁊ discordiā eiʒ corripiēte ⁊ p reatu pniaz iūgēte: frak isdē pfecte respuit: nō bīs vltra desideriū fugiēdi. XLIII

Certa relatione agnouimʒ q: abbas q̄dam in Saxonia q̄dā cenobiū cisterciēse regēs: pāno terre illius nequaq; vti dignabak. sed pciosos de Flādria pānos annuatim sibi cōpari faciebat. Quo defuncto cū monachi vestimēta eiʒ inter se partirent: ꝙ oz domʒ vnā ō tunicʒ ei⁹ sibi retinuit. Quā cū quadā solenni nocte q̄si p reuerētia indueret: tanq; si cādentib; lamis candentʒ eris vteret: terribiliter exclamauit: ⁊ detestabilē vestem lōgius a se piecit. Que piecta velut cādens ferrū scintillas ex se emittere visa est. Attoniti aūt ītuore miraculi ceteri q̄ de anathemate illo aliquid rapuerant cū omni velocitate partes singulas in mediū

pferūt ꝛ in vnū locū cōponūt scitill' creberri
mis vndiq; q̄si de clibano ardēti micātib;
Nec cessauit extrīale pdigiuz q̄usq; vicini
abbates ī testionīū tā tremēdi iudicij ōi ac
citi sunt.

XLIII

Erat igit̄ i ptib; ill' hō quidā carnal' q̄ dū
aleis aliq̄n luderet: ꝛ tesser; sibi male cadēti
bus pderet, q̄cq̄d i buccā dent; veniebat
ore furibūdo iurabat. Cunq; iā pene oīa
amisisset: ali' nefand' q̄dā aleator accessit ꝛ
tumida illū indignatiōe amouēs ait: Cede
ineꝛs cede ego ludā p te: q̄ tu nescis ludere
neq; iurare. Cūq; ꝛ ipe vt erat fili' pditiōis
silr pderet diabolico furore inflām at' cepit
oia dñi nr̄i Jesu chr̄i mēbra tā exteriora q̄
īteriora q̄si p ordinē iurare, nihil oīno iniu
ratū dimittere volēs. Proferebat igit̄ iura
tōes q̄sdā seu blasphemias horribiles atq;
inauditas quēadmodū cordis ꝛ oris eius
instructor: imo ꝑ destructor diabol' exco
gitabat, ast vbi dei ꝛ hoīs dñi nr̄i oia mem
bra furioso ꝛ blasphemo ore ꝓsumpsit adie
cit ad cumulū sue dānatiōis: etiā venerāde
mr̄is ei' sanctissima mēbra iurare terribili
nimis satagēs temeritate vniuersa singilla
tim atq; seriatim venenato dēte discerpe: ita
vt sane mētis oēs q̄ aderāt a facie blasphe
mātis ꝛ obloq̄ntis aures obstruerent, ꝛ pe
ctora tūderēt: nedū iurameta oia sacrileg'
iurator expleuerat, ꝛ ecce repente vltio dīg
ꝛ diuina inuisibili ꝛ q̄si fulmineo ictu feri
ens ꝛ pforans sceleratū maiestat; ꝛ irate ter
ribile dedit exp̄imētū. Percussus itaq; blas
phem' corruit ꝛ putās q̄ aliq̄s eū materia
li gladio ꝓfodisset horrendo gemitu exclā
mās ait, Heu heu miser q̄s es q̄ me interfeci
sti? Cūq; diutius i terra palpitās ꝛ mortife
ros gemit' efflās volutaret, tādē vrgēte ma
ligno cui tradit' fuerat abominabilē aiam
tartareis ignib; ꝓcremādā exp̄uit. Audato
itaq; corpe ad lauādū inuenta ē in dorso ei'
plaga recēs: terribili aptura dehiscens, acsi
aliq̄ secur; amplissima ibidē īmersa fuisset
ita vt penetralia cordis epat; ꝛ pulmōis fū
ditus a ꝑparēt. Quo viso ꝓterriti sūt iura
tores videtes q̄z el' dñi exercituū tāgraui
aīaduersiōe mulctauit iuratorē ipium atq;
blasphemū. Cūq; rumor velocius q̄olās
tremefactos vndiq; vicinos traheret ad vi
dendū: q̄daz de vicinis ei' mestus accelera
bat ad illū. Huic aūt itinerāti a ꝑuit q̄dā
mortuus hō quē viuentē ipe cognouerat: ꝛ
ait Agnoscis ne me? Ego sum ille defunct'
olim tibi nō ignot'. Noui g̃ q̄ tēdas sed in
cassum te fatigas: iaz em̄ morte absorpt' est
quez viuentē īuenire te putas. Porro vnū
est q̄ te latere nolo: q̄z dñs ihesus chr̄s a su
is ꝓtumelios' mltas īiurias ꝛ patū patiēt
ꝛ expectat tāq; patiēs creditor, verūtm̄ īma
culate genitricis sue lesiōes atq; ꝓuicia nō fa
cile sustinet, ſz aut pñti supplicio citi' punit
aut si forte reseruat ī posteꝝ ceterz mal' acer
bius ferit. His itaq; ꝑoratis defunct' ille q̄
loquebat euanuit. Is ꝑo ad locum pueniēs
amicū iā mortuū iuxta mortui vaticinium
repperit: ꝛ referēs q̄ audierat terrorē terrori
ꝛ miraculū miraculo adiecit.

XLIIII

Jtē aliū quendā iuratorē impudentē et
execrabilē circa fines ciuitatis cardocij fu
isse affirmabat venerabil' abbas gherebal
dus: q̄ cū btē ꝛ intemerate dei genitricis ꝛ
ꝑginis Marie sacrata ꝛ secreta mēbra ore
spurcissimo iurare p̄sumeret: mox īmundo
spiritu traditus durissima passione diu ve
xatus atq; distortus est: ita vt oculis euers
ꝛ facie tota enormit' intumescēte linguā ar
dentē atq; eiectā longius ab ore porrigeret.
Qui cū ita fuisset longo ꝛ horrendo tormē
to excruciat' tādē miserabilē aīam demoni
acis spiritib; reddidit, linguāq; effrenē quā
extraxerat nec in morte retraxit.

XLV

Quidā cisterciēsis cū in infirmitate tact'
loq̄ndi officiū pdidisset vidit demōez tāq;
simiā in partica sedentē vbi scapulare ip̄i'
pēdebat. Porro in ip̄m scapulare vet' atq;
diruptū idē monach' scissurā pāni modicā
sine licētia nup assuerat, quā ille immund'
spirit' suauit' attrectās ꝛ sepe deosculās etiā
lingua lingebat ꝛ manu tractabat. Qō cuz
ille vidiret igemuit. Etq; loqui nō poterat
ptensiōe digiti verbisq; semiruptis quō po
terat innuebat vt derisorē pessimuz amoue
rent. Fratrib; ꝑo mirātib; ꝛ pcōtātib; q̄d
diceret aut intēderet: diuina tandē miserati
one recepit lingue officiuz ꝛ ait. Nunq̄d nō
videtis demonē sedentē i nr̄o scapulari; et
ore spurcissimo lābētez illā peciā quā nup ī
eo sine licentia ꝓsuere p̄sumpsi. Expellite g̃
q̄nto citi' sceleratū: ꝛ tollite de indumento
Frēs g̃ nō videntes quē ille videbat, amo
uerūt scapulare de loco ꝛ ptinus recessit de
mon. Frater ꝑo infirm' accepta pnia p pec
cato suo rursus ommutuit atz post paululū

in bono fine decessit XLVI

Erat in territorio linionicēsi matrona q̄ dam religiose valde ꝓuersatiōis: q̄ licz maritali vinculo teneret: tñ ieiuniꝭ z oꝛonibꝫ atqꝫ elemosynis ceteriscꝫ religiosꝫ actibꝫ insistens in habitu seculari vitā regularem q̄dāmodo ducere videbat. Uerūtñ in adolescentia sua piaculū q̄ddam grande cōmiserat de q̄ vehemēter erubescēs nunqꝫ illud alicui hominī p̄ nimia verecūdia ꝓfiteri volebat. Quotiens aūt p̄sbytero suo ꝓfitebat palliatā de ipō crimine mētionem faciebat ita cōfessionē suaꝫ ꝓcludens. De oībꝫ pctis meis q̄ mō ꝑtuli z q̄ nō ꝑtuli culpabilē me fateoꝛ coꝛā deo z vobis. Cunqꝫ hunc ī finē z ꝓfessionis veluti sigillatiꝫ ꝑmonē emitteret trahebat ex imo coꝛdis lōga suspiria: z tota ꝑtinus ī lachrymis soluebat. Hoc igitur cū p annos plurimos frequēter atꝫ vniformit̄ actitabat sacerdos vt erat p̄udēs z sollicit⁹ aduertit aliq̄d pestiferuꝫ latere in coꝛde ipius. Uñ etiā tētabat multis argumētis idipm ab ea p ꝓfessionē elicere. Sz dū nihil hac sollicitudīe ꝑficeret monuit eā vicini monasterij calacēsis adire ꝓcem: z ei tanqꝫ viro sctissimo suā ꝓsciam totā exponere. Poꝛro sacerdos eūdē ꝓcē sup huiusc emodi ꝛbo secret⁹ ꝑmunire curauit. Cuꝫ ꝙ venisset ad eū mulier z ipi ꝓfiteret: nihil ab ea potuit extoꝛqꝛe nisi qō pbꝛ solebat audire. Factū est aūt vt infirmata z mīme cōfessa moꝛeret. Cūqꝫ diuti⁹ moꝛtua iacuisset tardāte filia ei⁹ q̄ de alio remotioꝛi vico ad materni coꝛpis exeq̄as vocabat, dilata est interim sepultura. Que cū tandē ꝓcito gradu aduenies magnis ciulatibꝫ fleret z oēs q̄ aderāt ad lamēta cōuerteret: repēte misi coꝛdissima dei oīpotētis ꝛtute femina q̄ defuncta erat iam reuixit z redeūte in ꝑꝛium coꝛp⁹ aīa post triste mortis diuoꝛtiū factuꝫ est dulce spūs z carnis ꝓsortiū. Tūc q̄si de graui somno euigilasset flēti z lamētāti filie sic locuta est. Noli timere filia: cessent oculi tui qꝛ iā miserāte ꝺo reuixi. Discige velamiñ ipedimēta q̄bꝫ amicioꝛ vt surgere queaꝫ Solutis itaqꝫ cū oī velocitate ligamēt̄ erecto capite femina resedit. Tūc illa iubente sacerdos ꝑerant̄ ascisciꝫ z secedētibꝫ cūctꝫ ꝓtagiū venenosuꝫ ꝑtin⁹ p ꝓfessionē emittit atqꝫ diuit. Postea ꝛo ꝓfluētibꝫ ꝑplis ad miraculū intuendū ipa mulier iestiabil' gr̄e ꝺi ī se facte testꝫ z ꝑnunciatrix effecta rei geste oꝛdinē cunctꝫ exposuit z q̄lit̄ p intuētionez pissime dei genitricꝫ z virgis Marie liberata fuisset ꝑ mō dicēs. Ego miserabil' pec catrix dū ī hac vita cū hoībꝫ ꝓuersarer ꝑt bona q̄ faciebā z religiosaꝫ ꝓuersatiōez quā ꝑtendebā videbar q̄dē coꝛā oculꝫ hoīm stare: sed coꝛā oculꝫ oīpotētis dei ī ruina moꝛtꝭ iacebā: cui⁹ mandati ꝑuaricatrix esse impia temeritate non ꝑtimui. Constituit eiñ ī ecclīa sua neminē absqꝫ ꝓfessiōe posse saluari. ego aūt misera licz de ceteris pctis meis purā frequentē cōfessionez facerē: tñ q̄ddam graue pctū q̄ ō in adolescētia mea cōmisi p nimia verecundia nulli vnqꝫ hoīm ausa fui cōfiteri. ꝑterea opa bona q̄ faciebam ifructuosa z inutilia mihi reddebā. Uerūtamē eundē lapsum meū solebā singul' fere diebꝫ btissime ꝺi genitrici Marie coꝛā ipius altari vl imagine seu vbicūqꝫ potuerā penitēdo: lugēdo z flēdo z ipius misericordiam misabili q̄rimonia iplorare ne me p ꝑ pctō meo pateret et ne dānatōis sue subiacere. Postq̄ aūt moꝛtꝭ debitū solui ꝑtin⁹ a malignis spiritibꝫ vndiqꝫ vallata crudelit̄ rapiebar: ipellebar: discutiebar z cū amarissima expectatiōe pctī mei ad inferni supplicia dānanda trahebar. Itaqꝫ oīm ꝓsilio z auxilio destituta recoꝛdata sum q̄ ꝑ ipm pctm̄ meū q̄ iustā dānationis sniam excipiebam britt̄ me dei genitrici Marie flendo z eiulando freq̄nt̄ ꝓfiteri solebā z ꝑtinuo modicuꝫ spei aliq̄d ꝓcipiens ipam verā mr̄em misericordie z vnicā spē miseroꝝ ne me miserā ī sūmo necessitat̄ articulo ꝓstitutā derelinq̄rꝫ vocis magꝫ atqꝫ suspiriꝭ q̄ꝑ ꝑbis oꝛabā. Nec mora eadē ꝓsolatrix z ꝑtectio oīm ad se ꝓfugientiū tanqꝫ stella matutina z fulgoꝛ meridianus aduenies terruit z increpauit demones q̄ mihi illudebāt: q̄ꝑ suā ancillā iuadere ꝑsiissent, iussitqꝫ q̄ntociti⁹ deponere ꝑdam: ibiqꝫ dimittere eā donec a dño egrederet fētia q̄d ide iuberet fieri, cūqꝫ dicto citi⁹ paruissēt nequā spūs: ipa mr̄ misericordie accedēs ad bñdictū filiū suū ait Obsecro misericordiam tuā fili ne tradas bestijs aīam illā q̄ tuā trāsgressionē coꝛā imagie mea totiens deplorauit: Cui dñs. Hosti dilecta mr̄ q̄ sine ꝓfessione saluari nō ꝑt q̄sqꝫ. At illa. Dñe tibi oīa possibilia sūtene q̄so ꝓfundas faciē pauperculi hui⁹ q̄ fiduciā habuit ī me: z p multa bona z iusta opa faciē tuā licz nō ex scientiā placare curauit. Ait dñs. Qm̄ fas nō est vt p quis petitione repulsam a me patiaris. Et qm̄ extra carnem locus ꝓfitendi z penitēdi

nō est. placet vt hec anīa ꝑ xpīo corpi reddi-
ta qō male deliqt & pei⁹ apō se retinuit hu
militer penitēdo confiteat. statimqꝫ reducta
debito tandē ordine miscōiam cōsequatur
Dor itaqꝫ dño ipante & pīssima dña nra
sollicite pcurāte miss⁹ ē ad me āgel⁹ bon⁹ q̄
me de oi expectatōe spiritū eripiēs ꝑ xpīo
corpi sicut cernit̄ restituit. Hūc ḡ cōfessiōe
pacta tps ē vt abeā mīme iā reditura: sed in
eternū miscōiam dei cātatura: q̄ me licz īdi
gnā tremēdo suo iudicio eadē miscōia pue
niēte & subseqnte tā dignant subtraxit. cū ꝫ
illa dixisset caput i feretro reclinauit: & sīg-
culo crucī se mumiēs spīm exhalauit

XLVII

Monach⁹ q̄dā Cistercienſ ordis religi
osa admodū ꝙuersatōe vitā suā ꝙsūmās tē-
tatiōib⁹ & erūnis hui⁹ miserabil' vite morte
iteruenīēte subtract⁹ ē. Quo defūcto sacri
sta illi⁹ dom⁹ nocte q̄dā iminēte i tpe vigi-
liaꝝ dū ꝑstolaret signū horologū vigilās se
debat i lecto suo. Tū ecce spūs eiusdē defū
cti frīs tāqꝫ solito & palpabili corpe vesti-
tus repēte astitit coraz ipo. sicqꝫ lamētabili
voce allocut⁹ ē eū. Dñe sacrista ego sum
frater nup defunct⁹: sed cur ad te venerim
q̄so vt pietat̄ ītuitu pēsare dignet̄. Ego ei
dū adhuc essem i corpe lz ꝑ grām dei vigilā
ter sat̄ in obſuātijs ordis meipm exercita-
rē: i vno tū gruit deliq: q. s. sacrū diaconat⁹
ordinē carnalit ꝙcupiui. & vt ad hūc hono
ris gradū ascēderē sine respectu timoꝛ dei:
valde inqet⁹ fui. Qōqꝫ adhuc grau⁹ ē absq;
qꝫ cōdigna pnīa hui⁹ delicti de corpe exīui.
qꝛ nec tāti pōderis ꝫ forte putabā q̄nti post
morte īueni. Sz pi⁹ dñs mihi tibi appare-
re ꝙcessit: qtūs q̄ iā ꝑ meipm mereri nil pos
sum: fratꝛ nr̄oꝛ q̄ adhuc tā sibi q̄ alijs mīsi
cordiā dei pmereri pīt oronib⁹ debeā ad-
iuuari. Itaqꝫ obsecro ꝑ pietatē dñi nr̄i ihesu
chr̄i qtūs calamitatē meā ꝙori expōas ipm
qꝫ roges vt i caplo me absoluēs generalez
oronē ꝑ mea liberatōe frīb⁹ iniūgere digne
tur. Ut aūt nouer̄ hec q̄ vides & audis phā
tastica nequaqꝫ esse illusionē: i augmētum
ꝑitatis psalteriū q̄ portari⁹ añ aliqt dies i
caplo reqsiuit & nōdū iuenit in illo tali loco
repositū inuenies. Uer cū sacrista hec au-
dierat & viderat & multū mirare. tā īsolitaz
nouitatē rei. tū cū esset hō maturi ꝙsilij ipo
die nemini q̄qꝫ sup ꝫ ꝙbo locut⁹ est: repu
tās ne forte tanqꝫ somniatoꝛ aut a demōib⁹
illusus derisui haberet. Nocte ꝙ sequen-
ti dum sicut ꝙs vigilans & sedens in lecto
suo de his q̄ sibi ꝑterita nocte ꝙtigerant at
tenti⁹ cogitaret rursus ille defunct⁹ sicut an-
tea vigilāti & stupēti appuit. dixitqꝫ ei. Nō
recte agis dñe sacrista: non recte agis erga
me q̄ irā dñi ꝓto: qm̄ peccaui ei. in cuius
man⁹ q̄ꝫ horrēdū sit incidere vtinā & tu nō ex
periaris. Qsi scire possis q̄ꝫ grauis est etiaz
minima pena anie a carne solute. pfecto nō
tānegligent ageres sed totis viribꝫ succur-
rere satageres. Quapropt etiā atqꝫ etiā cō-
testoꝛ te ꝑpter deū ne vltra dissimules sz pe
titionē meā effectui mancipare festines. qꝛ
spero me ꝑ orones fratꝛ nroꝛ apud clemē
tissimū iudicez deū miscōiam adeptuꝝ. Ut
aūt toti⁹ dubietat̄ scrupulus de corde tuo
tollat: & meipm esse quē paulo añ viuētē in
carne bn̄ noueras nō dubites. ecce tolle de
manib⁹ meis psalteriū q̄ portari⁹ in caplo
q̄siuit & necdū inuenit. Tulit itaqꝫ sacrista
de manib⁹ ei⁹ psalteriū sup tā inaudit̄ mira
bilib⁹ dei vehementer obstupefactus. ꝓto-
ro cū tā ipe idē sacrista scire volēs vtꝝ nā so
lidū & palpabile esset corp⁹ quod videbat:
vtꝝ ne sic subiaceret tactui sicut visui cū ha
beret ꝑpe se ꝙgam tulit eā. & q̄si tāgendo ex
pientie satisfactur⁹ leui ictu vibrauit illā. sz
moꝛ nullo penit⁹ obstaculo resultāte q̄si ꝑ
vacuū aerē sic ꝑ corpus qō apparebat trā-
ducta est. Hane aūt facto ꝓori et fratrib⁹
q̄ viderat & audierat innotuit. psalteriū etiā
quod accepat tanqꝫ ꝑitatis pignus ꝓtulit.
Sicqꝫ fratris illius anīa ꝑ communes fra
trum orones & missaꝝ celebratiōes penis
vt credim⁹ absoluta brītudis eterne cōsoꝛ-
tiū deo miserāte ꝓmeruit.

XLVIII

Cōuersus q̄dam Cistercienſ ordinis ꝓ-
ori suo inobediēs qō sibi impabat superba
mēte facere ōspicies: nullo respectu diuini
timoris: nullis fratrū blandis ammonitio
nib⁹ ad ꝫ poterat induci vt obediret ipanti:
q̄nimo tumidis & indisciplinat̄ rūsionib⁹
ꝫ se nunqꝫ factuꝝ garriebat. Interea sole ad
occasum vergēte claudit dies. & ipe rācoꝛ
& amaritudis felle plen⁹ & ī ꝓtumacia sua ꝑ
durare nō ptimescēs tanqꝫ pausaturus i le
cto suo se collocauit. Ecce āt ꝓmo ꝓticinio
noctis cū nec dū dormisset: sed adhuc dire
superbie vicio corde machinādo malum sa
tisfaceret. assunt duo neqꝫ spūs fuligine te-
triores: draconib⁹ crudeliores: stātes ante
lectū ipi⁹. q̄ꝝ vn⁹ sic alteri q̄si interrogādo

locutus est. Quisnā ē iste q̄ iacet hic? Rñdit alt̄: Cōuersus q̄dam. Rursus ille p̄or q̄ locut⁹ fuerat q̄si substomachādo. nequaq̄ intēt: sed inobediēs q̄dē t puersus ē. Et cōtinuo subiecit alt̄. Ergo si inobediens ē trahamus eū ad portā: nec segni⁹ dicto q̄ dixerāt exequunt̄. nā manus misero injicientes t de lectulo min⁹ suauit̄ excutiētes: os etiā ipius ne clamare posset obturātes: de dormitorio t cetu fratrū obediētiuz inobedientē t ꝓtumacē trahere crudelit̄. Deinde p aera eū ferētes: cū venissent extra septa monasteriū: cepēr illudere ei ad alterutrū eū iaculātes: sic̄ solēt hoies ludētes pilā iacere t capere. Cūq̄ diuti⁹ illusissent ei: dimiserūt eū ad horā recedētes ab eo. sz post paululū reuersi cū sicut ꝑus cepissēt illudere ei: signuz oipotētis fuit⁹ subito isonuit. ad cuius tinnitū tāq̄ si tonitruū de celo cuz fragore supeos rueret triti fugerūt. Miserq̄ puersū iā nō supbū t ꝓtumacē: sed ad ūstar damule pauidū t tremebundū i q̄ndā paludē q̄ ibi erat piecerūt. Qui se ide put poterat ꝓripiens subt⁹ q̄ndā arborē ꝓsedit: tot⁹ ex fuligine paludis ōnigrat⁹ t fedatus. Ubi cū meroz t angustia depssus sederet: t tanq̄ i cōtinēti redituras larvales demonū effigies formidaret. astitit ei repēte ꝑsona q̄dā reuerēda dicēs ad illū: Cōfortare t noli timere: qm̄ maligni illi tenebraz ministri supbie et ꝓtumacie vltores tibi vlterius nocere neq̄q̄ ꝑsumēt. Hec aūt iusto dei iudicio tibi acciderūt. q⁹ tā supbe inobediēs t rebell' eē seniori tuo nō timuisti. Mane aūt cum puersus isdē int̄ ceteros frēs nō appareret. t lz multū p officinas q̄situs inueniri nō posz suspicati sunt oēs clādestino eū discessu ad seculi vomitū redisse. Erat aūt situs loci talis vt coq̄narios opteret ad ministeriū coq̄ne mūdā aquā extra portā haurire. Unde frēs q̄ tūc coq̄ne officio inseruiebāt. summo mane ad hauriēdā aquā egressi viderūt cōuersum illū velut amentē sub arboze sedentē festinatoq̄ redeūtes ꝓri t frib⁹ q̄ viderāt indicarūt. Prior itaq̄ assūptz secū aliq̄ntis frib⁹ exiuit foras ad eū. videsq̄ eū sic miserabilit̄ se habentē q̄siuit q̄re ita sederet illic: vl' quid illi mali accidisset. Ipe ꝓ canis rictib⁹ morsuz intētās fratrib⁹ ad se accedere volentib⁹ t toruis oculis singulos respiciens dicebat. Uos tota nocte hac vidistis me ludibrio fuisse malignis spiritib⁹: t nemo ex vobis auxiliū mihi ferre curauit. Protin⁹ itaq̄ intellexerūt frēs eū p culpa inobedientie t ꝓtumacie sue aliq̄s penas solui̇sse. t pcipiēte ꝓre ductus i infirmatoriū didicit ex his q̄ passus ē cōtumax t rebell' nō esse. t sicut scriptū est: tm̄mō sola vexatio intellectum dedit auditui.

XLIX

In puincia q̄ dicit̄ germania trans rhenuz: q̄ etiā saxonia vocat̄ generali noīe: i territorio ciuitatis padeburnenſ: quā Karol⁹ magnus imperator ꝓdidit. sibiq̄ i ea palatiū edificauit: extat cenobiū sanctimonialium arosdisseyū nūcupatū. q⁹ sc̄oz apl'oz filiorū zebedei sacro noīe intitulatū magne antiquit⁹ religiōis t districtissime discipline fuisse dinoscit̄. Huic monasterio q̄daz tēpore p̄fuit vir vite venerabil' nomie Petr⁹ de ordine regulariuz canonicoz assūptus. q̄m t ipius monasteriū instituta fm regulā beati Augustini deposita sunt. Erat ergo homo ille mandatoz dei scrutator sedulus et executor deuot⁹: clarus: charitate humilitate sūmissus: castitate p̄cipu⁹: q̄q̄ tanq̄ fidelis paranymphus t amicus sponsi: sponsaz dñi sui sibi ꝓmissaz castitatē puigili sollicitudine zelabat. Cūq̄ bonis polleret moribꝫ in ꝓuersatiōe sua p̄cipuū velut p̄ciosam margaritā habebat sacre. s. veneratiōi dei genitricis sincera cordis affectiōe insistere: hostiā salutarē t sacrificiū singulare p. q⁹ pctā mōi tollunt̄ in eius honoze multa cū deuotiōe freq̄nt̄ immolare. ipam sibi i cūctis necessitatib⁹ suis aduocatā eligere. ipius q̄z suffragia lachrymosis t ꝓtinuis p̄cibus implorare. Pozto laudabilē ꝓsecutionē talē effecerat vt q̄tiēs mellifluū eius be ate ꝑginis nomē nominari audisset: si opportunitas petēde venie deesset iclinato reuerenter capite genib⁹ etiā aliq̄ntulū incuruatis salutatiōem angelicā eidez mīri mīsericordie q̄nto deuoti⁹ poterat recompēsaret. Deniq̄ optimi agonis certamie felicit̄ cōsūmato: aduersa valitudine febribus cepit estuare: t quāto vicinioze esse mortez signa mortis erumpentia nunciabant: tāto specialis patrone sue dñe nostre auxilium cepit enixius flagitare. cōsuetudinariā sibi salutationē ipi⁹ freq̄ntius iterare. zvt ad singuli sui exitū occurrere: seq̄z a malignoz spirituum neq̄ssima crudelitate tueri dignaretur attentius orare. Itaq̄ paucis dieb⁹ añ dormitiōnē suam vocauit ad se ꝓpissam eiusdem loci noīe Hiſlam prudentez valde. t religio

sam ꝓginē. q̄sdā etiā de seniorib⁹ sororib⁹ di
xitq; ad illas. En ego ingrediar vlā vniuer
se carnis: z licꝫ ꝓ modulo meo purā dño stu
duerim exhibere fuitutē: tñ qz nescit homo
vtr⁹ amore dign⁹ sit an odio: districti iudi
cis ancipitez adhuc sniam reformido. Por
ro notū vobis facio q⁹ btā dei genitrix vir
go Maria: regina celi: dña mōi me cras q̄
lēcūq; fuulū suū circa horā sextam visitare
atz vt spero: credo atq; ꝓfido de huius mōi
exilio eruere: secūq; ad celestz ꝑie lucidas
māsiones assumere dignabit. Nō em̄ meis
meritis ꝓsequi posse nullaten⁹ psumo: hoc
q; ipsius sanctissima merita mihi fiducialit
vsurpo. Vos g̃ domū totā mūdari q̄ntoti⁹
facite: sedilia cōponite z ornate, ac circa ho
raz quā ꝑdixi vniuersas sorores cū thimia
mate z ceteris adesse p̄cipite. Cūq; g̃ ꝓsi
culū illū seq̄ntie assumptiōis btē ꝙgis Te
celi regina incepero: cūcte sil' sorores in iu
bilo cordis z vocis seq̄ntiā ab eodez ꝓsicu
lo vsq; ad finē alacri deuotōe decantēt. Ue
rū ꝓxima ceteriscq; sororib⁹ q̄ aderāt fidem
cōtinuo dictis ei⁹ adhibentib⁹: vtpote san
ctitatis z innocentie ipi⁹ cōscijs: cōuersus
q̄dam Theodoric⁹ noīe ad caput lectuli in
q̄ hō dei iacebat stans z incredul⁹ his q̄ di
cebant talia in corde suo loq̄batur. O vere
mobile z infirmū oīnq; verbo credens pe
ct⁹ femineū. Ecce ei hō hic in vicinio mort
constitutus deficiente sensu aliena loquit. z
iste sorores ꝙba eius tanq; ex rōne ꝓceden
tia vel ꝙitate subnixa putāt ꝓtinuo effectui
forē mancipanda. Talia eo cogitāte sanct⁹
sacerdos virtute q̄ poterat eleuās caput z
ad partē illaz vbi ꝑuersus stabat oculos di
rigēs: es ne inq̄t h̄ frat Theodorice? Quo
rīdente: sum domie. Accede ait huc ad me
Illo quoq; ꝓtinus accedente Da inq̄t ma
nū tuā. Obstupefactus cōuersus: z adhuc
eū quasi minus cōpotem ꝓsiderans: nō au
sus tamen ꝓtradicere ꝑmonit⁹ sancti dedit
manū suā Quam vir dei apprehēdens z di
gitis suis digitos ei⁹ forti⁹ stringēs sic ait.
Sicut verꝫ est q⁹ ego manu mea manū tuā
teneo: digitisq; meis digitos tuos stringo.
sic verꝫ est q⁹ ego ꝑ ꝙtutem gratie dei locu
tus sum. Nō aūt tu in secreto cordis tui lo
q̄ris falsum esse scias me. s. delirare sensuq;
turbato nescire quid dicā. Sic itaq; p̄ vni
us increduli ꝓphetica ac vere diuinā correp
tionē omni dubietatz nubilo a cordib⁹ ce
teroꝝ deterso tātaz gr̄am spiritali patri suo
celitus fuisse collatā oīs in cōmuni gratu
labant. Jā altera dies illuxerat z hora quā
vir dei ꝑdixerat sole ad centrū festināte p̄ri
mabat. vniuersitasq; sororꝫ cum fratrib⁹ lai
cis adunata pīssime regine celi aduentum
tanto certi⁹ ꝑstolabant q̄nto eā is qui ꝑdi
xerat manifesto miraculo cōprobaret. Tā
ta ꝙ reuerentia mētib⁹ cunctoꝝ q̄ aderant
circa ꝓtaratā horam infusa est vt diuinā ali
quā adueniss ꝙtutē nemini astantiū dubi
tare fas esset. Ipe ꝙ btūs sacerdos mirū
in modū serenata facie eleuatz i celum ocu
lis manibusq; sursuz ptensis versiculū quē
ꝑdixerat cantādo imposuit dicens. Te celi
regina hec plebecula pīs cōcelebrat menti
bus. Sed quis digne effari queat quanta
deuotione z cōpūctione q̄ntoq; pietatis af
fectu eadem sequētia a sororib⁹ ꝓcantata sit
Jacebat interim fuus dei in agonia rapt⁹
q; in extasim multa de secretis celestib⁹ z ō
statu eiusdem cenobij ꝓ reuelationē cogno
uit que postea ꝓxisse seniorib⁹sq; sorori
bus indicauit. Dim ꝙ oculis in eum defi
xis subito obnubilata est facies eius z cor
rugata fronte merorꝫ cuiusdam z anxieta
tis magne dedit indicium: erūpensq; in vo
cem miserabili lamentatōe. talia edidit ver
ba. Cur dña pīssima z mīficordissima ser
uū tuū pauperculū in hac fece mortalitatz
relinquis: quē licꝫ indignū tā benigna visi
tatiōe ꝓsolari dignata es. Dulcissimā ꝑsen
tiam tuā tantis desideratā votis expetitaz
p̄cib⁹ z lachrymis iam iamq; morituro di
gnanter indulsisti. z nūc ad p̄riam vite mise
ro comitatus tui ꝓsortiū negas. Cunq; fre
quēter iterādo: dña pīssima: dña mīficor
dissima ne derelinq̄s me. tecū volo: tecū vo
lo: cūctos in fletū z lamēta ꝓuerteret. repen
te reddit⁹ sibi postq̄ ꝓpter nimiā defatigati
onē corpusculū modicū conq̄euerat dimis
sis ceteris: z ꝓxisa cū pauc⁹ seniorib⁹ secū
retēta sic locut⁹ est. Refocillādi gr̄a modi
cū aliq̄d liq̄ris afferte mihi qtūs ariditate
lingue delinita fauciumq; reumate deterso
expediti⁹ ꝓferre valeā q̄d dicere debeo. Fe
stinato itaq; ꝓxisa ꝑ semetipam modicuz
vini in vasculo afferēte mox vt limē dom⁹
in qua hō dei iacebat attigit ille: cū neq; ol
fatu neq; vllo corpis sensu ꝓcipe posset q̄d
illa gestaret exclamabat dicēs. Hō domia
ꝓxisa nequaq; afferatis nobis vinū quia
vinum arcana denudat. z vinuz apostatare
facit sapientes. Audiēs illa tā euidenti spū

phetie se esse deph̄am adeo intremuit vt gradū vix reflectere posset Dehinc modica aq̄ refocillat⁹ ita exorsus ē. Quāta sit pena inobediētie z culpa vtinā ego miser anteq̄ penā experirer subtili⁹ intellexissez vt ℔ mē tibi vīs sicut necesse ē imp̄mere valuissez. Ecce em̄ p reatu inobediētie p̄ssima dña mea ī hac lachrymar valle nūc me reliquit nec dignū cēsuit vt sub p̄tectiōe ip̄i⁹ aereas ptrāsiēs ptates celi secreta penetrarē Qualis āt ipa īobediētia mea fuerit audite. Accidit aliq̄n vt plurimi diocesi huius p̄sbyteri īprouida calculatōe decepti ieiuniū q̄ttuor tēpor mēsis septēbris illegitimo tpe cuz parochianis suis celebrarēt, in q̄ errore z ego canonū scita min⁹ vigilant attēdēs plapsus sum. In prima ꝯ synodo cū hi q̄ ieiuniuz legitimo tpe celebrarūt hāc trāsgressionem accusarēt: p̄ceptū est ī ꝑtute obediētie vt q̄ cunq̄ hui⁹ delicti sibi ꝯsci⁹ cēt venā peteret z se culpabilē redderet. Cūq̄ ceteri q̄s accusabat ꝯscia malētes piclitari famā q̄ cōsciam qđ iussuz fuera t humiliť facerēt, ego miser plus deferens ordini z opinioni mee q̄ ꝑtati, qz z vr⁹ ex p̄latis eccl'ie erā: z non nulli⁹ religiōis eē putabar, heu ꝯfusiōis op probriū nō sustinēs, publice venā petē eru bui. Hoc ē delictū inobediētie ꝑt qđ hodie tāto bono p̄uar⁹ sum z repulsus ab ītroitu eterne vite z sempiterne glie ad erūnas mortalitaſ hui⁹ reuocar⁹ sum. Porro porrissa inq̄rēte: vtq̄ nā pcī illi⁹ maculā p ꝯfessionē z pnie lauacq̄ nō dīluisset. Illeq̄ se ℔ nō semel sz pluries ꝯfessuz fuisse asseruissz: cū magno ammiratōis stupore p̄ozissa subiūxit. Ue mihi peccatrici dñe p̄. qđ g̃ dicemus de sacro ꝯfessiōis: si tibi nō semel sed pluries ꝯfitēti indulgētia est negata, quis iam ali⁹ mediāte ꝯfessione delictoꝝ veniaz sperare poterit? At ille dignū memorie verbū respōdit dicēs. Scire debetis: qm̄ ꝑm intētione vl' ꝯtritione penitētis siue ꝯfitentis intēsio iudicij siue remissio indulgentie dei reformať. Quia em̄ ego miser pcm̄ meum ꝑm verā estimatione pōderare negleri, nec q̄nta optuit ꝯtritōe z cōpūctōe cordis ꝯfessus sum. ꝑterea necdū indulgētiā ꝯsequi merui. Cūq̄ talia trist̄ z merēs locut⁹ fuiss: sorores q̄ p̄sentes aderant corda magno terrore ꝯcussa sūt: z ad obediētie puritatez sectandā nō mediocriť accēsa. Triduo si bene memini postea supuixit, tāto amari⁹ lugēs pcm̄ suū q̄nto diuini iudicij districtionē euidēti⁹ fuerat exptus. Moriēs āt mortalitatē magnā ī eadē domo futurā eē p̄dixit, q̄ etiā morte ei⁹ e vestigio subsecuta est. Sicq̄ ī pace ꝯsūmās dies suos plen⁹ operibus bonis appositus ē ad p̄res suos. Uerū tñ festiuā illā z oīno gl'iosaz assūptiōez q̄ cū btā dei genitrice Maria sanctoꝝq̄ angelorū freq̄ntia assumi merūisset si culpa nō interuenisset merito inobediētie p̄didit.

L

Apud p̄uinciā germanie territorio ciuitatis vangionū: q̄ est wormacia: ertat cenobiū cisterciēsis ordinis de linea clarevallis qđ germanica lingua schoēnāgia vocaťqđ interp̄tatū latine pulcra insula dicit. In ℔ monasterio tp̄ibus bone memorie dñi godefridi abbatis facta est aliquādo īstigāte maligno grauissimi scandali occasio talis Supiori tpe p negligentiā seu poti⁹ indiscretā benivolentiā p̄latoꝝ ꝯsuetudo ꝯ formā ordinis p̄sumpta in eadē domo inoleuerat, s, vt conuersis sicut z monachis annuatim noue bote darent. Cū āt p̄dict⁹ vir strenu⁹ de altera domo assūptos inuenisset conuersos temerario ℔ fastu delectari, Laudabili zelo accēsus p̄sūptionē pessimā cēsuit eē corrigendā, Itaq̄ p̄uatim in ꝯsiliis z publice in fratrū caplis cepit ingenue de p̄sumpta fratrū nouitate causari: monere: rogare tandē etiā p̄cipe vt p̄rauā cōsuetudo ordis rectitudini nō q̄ueniēs absq̄ scādalo dissēsiōis si fieri possz amputaret. Sed q̄ vtile dire p̄sūptiōis carnaliū fratrū mētibus tenacissimo glutino misere obstinatōis sic inhe serat vt absq̄ scādalo auelli nequaq̄ possz maluit vir prudēs vt ꝑm beati Gregorij sē tentiā scandalū magis oriret: q̄ vitas relin q̄ret. Ceperūt itaq̄ ꝯuersi p̄mo q̄dē in angulis susurrantes murmurare: debinc ꝯspiratione paulatim inualescēte seditionē publicam effrenata insania meditari. Totius ꝑo mali intētor z ꝯspiratiōis auctor extitit conuersus q̄dam cui dormitorij fratrū p̄uidaq̄ cura cōmissa fuerat, q̄ diabolico spū botaq̄ repletus in oī loco silētiū, p̄cies, nūc singulos: nūc simul plures ꝯueniebat, suadebat: hortabaťq̄: vt nunq̄ ꝯsuetudinē suā: illo lētie fomitē: elatiōis incētiuū: q̄cunq̄ p̄cuseu minaq̄ occasione sibi paterent auferrent. Cū em̄ dñs abbas susurria eoꝝ p̄mū deprehendisset: p̄cepit p virtutē obedientie vt q̄ cunq̄ ex eis silentiū rūperet: si añ cibū ℔ faceret eodē die, sin ꝑo postea sequenti die, in

pane ꝛ aqua ieiunaret. Qđ is cui⁹ sup̄ me-
morauim⁹ ñ ꝺuersus sed puersus nequaq̄
ꝟtut⁹ amore sed vt iuidiā abbati suo iusci-
taret tāq̄ celit⁹ datā sniam seruare curabat
Nā cū pene q̄tidie ꝺspiratione cōflādo silē
tiū frāgeret: singulis etiā fere diebꝫ in pane
ꝛ aq̄ ieiunabat: vt vel sic anios fratrum in
odiū abbat⁹ inflaret: q̄ tādurā ꝛ ihumanaꝫ
sniam ꝓmulgasset. Intea sacratissima do
minici aduēt⁹ celebritas supuenit ꝛ conspi
ratiōis ꝓcella clandestinis susurrijs aucta
et roborata vndiq̄ itonabat. tāq̄ publicū
scādalū ꝛ ip̄m grauissimū imitabat. Dede-
rat nāq̄ p̄dict⁹ pseudo cōuersus ꝺsiliū pes
simū. s. vt vigilia natalis dñi congregatis
fratribꝫ de grāgijs vnanimi ꝺsensu dormi
toriū monachoꝝ tpe laboris ascenderent:
atq̄ ꝺ singloꝝ lect⁹ botas auferētes minu-
tatim eas ferro secarēt manibꝫq̄ discerpe-
rent. Ꝛ ꝙ prodigiosa hec ꝛ infamis eoꝝ ne-
q̄tia venerabilis abbat⁹ ꝺsciam nō lateret
dissimulauit. Ceterū q̄nto in tāt⁹ angustijs
longi⁹ aberat humanū ꝺsiliū pariter ꝛ auxi
lium: tanto enixius diuine pietat⁹ viscera
statuit interpellāda. monachisq̄ generalē
oronez indicēs monebat: vt singli ꝑm pos
sibilitatē suā dñi miscōiam peterent: q̄tin⁹
de tanta insolentia carnaliū frat⁹ meli⁹ ali
q̄d disponere de sua pietate dignaret. In-
stabat iam p̄cipua ꝛ festiua natalis dñi so-
lēnitas. Et añ paucos dies eiusdē solēnita
tis: dño abbate capl'o cōuersoꝝ p̄sidēte: p̄-
dictus signifer dissensionis ꝛ minister sa-
thane de indiscreta abstinētia: et q̄ barbā
suam nouacula penit⁹ abrasisset. qđ q̄dem
miser ille intentiōe cōmouēdi scādali fece-
rat a q̄busdā compliciꝫ suis nequaq̄ zelo
ordinis neq̄ fraterne charitat⁹ intuitu: sed
studio exercēde malicie. pclamat⁹ est. Cūq̄
dñs abbas blādo affatu q̄reret ab eo cur
hoc fecisset: et ex tumidis inordinat⁹ q̄re-
sponsionibꝫ ei⁹ intelligeret malicia ipsi⁹ esse
completā: laudabili q̄dā iusticie zelo acce-
sus: sic ad eum p̄sago spū cora oibꝫ locut⁹ ē
Debuerā q̄dem frater salutaribꝫ monitis
aggredi cōtumacē animū tuū si forte resipi
sceres a laqueis diaboli a q̄ captiu⁹ tenerꝫ
ad ipsi⁹ volūtatē: sed trabes supbie oculuꝫ
cordis tui adeo obnubilauit vt eā p̄ būsli-
tatē meā eīci non posse p̄sumā. et q̄m sic te
sensu alienatū video vt monita nr̄a irride-
as potius q̄ recipias: Idcirco nūc oīmbꝫ
h̄ sedentibꝫ de te fiducialiter pnūcio: q̄ ni-
si celerius ꝛ sine dilatōe resipiscas atq̄ hu
miliato spū ad satisfactionē venias: oīpo-
tentis dei terribile iudiciuꝫ in breui senti-
es. Ecce ter ac tertio dico omnibꝫ h̄ sanū
intellectū habentibꝫ: q̄m sicut pius ꝛ mise-
ricors dñs humilibꝫ dat gratiam: sic terri-
bilis de⁹ indeclinabili linea rectitudis sue
supbis resistit. Ideoq̄ tu qui pacis ꝛ insti
tutionis quā sancti p̄res sanxerūt public⁹
hostis es si in malicia pseuerauer⁹: durissi-
mū infra paucos dies portabis iudicium.
Cōfido em̄ in dño Jesu ꝛ in gl'osa virgine
matre ipsius cui⁹ nos inutiles serui sum⁹:
q̄ domū istam ab ipsa sua fundatiōe frat-
ne charitatis glutino laudabiliūq̄ morum
disciplina conspicuā: non pariet tua nimia
improba pnicacia corrūpi. Jam p̄ces fra-
trū sup̄ intestine discordie tabo gementiuꝫ
ad aures dñi saba oth ascēderant. ꝛ angel⁹
dñi accepta ab eo snia misericorꝺiꝫ ꝺspiratōis au
ctorē pcussit: ac sine mora extinxit: pariterq̄
cū eo totius scandali turbinē ꝛ p̄sumptōis
nebulā dissipauit. Vespa nanq̄ dieī vigili
am natalis dñi p̄cedētis cum post comple
toriū de dormitorio descendissꝫ ꝛ infirma
rius cōuersoꝝ q̄ quasi secundari⁹ eiusdem
conspiratōis esse videbat: cum q̄ etiā vene
nata dissensionis cōsilia freq̄nti⁹ tractabat
ei occurrisset: subito vocē cū gemitu dolo
ris valido cepit emittere. et pallente facie:
naribꝫ ꝺtractꝫ: oculis etiā ō statu suo euer-
sis: mortē inꝺtinenti affuturā tristia signa
declarabāt. Turbat⁹ alter cum iam nutan
tē cerneret ne forte repētino lapsu terre illi
deret mediū cōplex⁹ est. Sed adeo subita-
nea mors fuit vt anteq̄ terrā petere posset
inter man⁹ tenentꝫ se funesti sodalis miserā
aīam exhalaret. Tūc turbati sunt p̄ncipes
cōspiratiōis. robustos in contumacia sua
obtinuit tremor. obriguerūt oēs dissensi-
onis ꝛ scismatis intentores. Accurrerunt
vndiq̄ ad signifex suum conuersi: ꝛ quem
postero die ad inauditū scelus ꝓpetrandū
quasi ducem seq̄ decreuerāt: eius Jesu bo
ne cadauer extinctū miserabili tumultu in
infirmatoriū deferētes in area vbi fratres
vita excedere solent consternati metu ꝛ tre
more collocarunt. Non em̄ passus es dñe
misterium sacratissimā solennitatē tuam in qua p̄mū
angeloꝝ pax terris annunciata
est: discordie ꝛ scismatis ꝓturbatiōe feda-
ri. Cunq̄ tabula defunctoria signum dans
te vniuersoꝝ aures percellerent: maxime

ꝓterea qꝝ neminē illic sic primū morti sci-
ebant: dñs Theobaldus tūc subcellerari⁹
postmodū ꝯo eiusdē loci abbas vehemen
ter ammirat⁹ iudiciū dei: dñm abbatem q̄
tūc forte de dormitorio descēderat: ad cō-
mēdatiōis officiū defūcto ꝑsoluēdū q̄to-
tius inuitauit. Illo q̄z celeri⁹ accurrēte cū
remoto a ꝑte capitꝫ opimēto q̄ corp⁹ tege-
bat faciem iacentꝫ intuit⁹ esset: cōplosq; ma-
nibus ꝛ ex intimo cordis suspiria trahēs.
Heu inquit miserrime: ecce quō sine pnia
malicie tue diuino iudicio extinct⁹ iaces.
Et hocip̄m scō ꝛ tertio igeminās: Utinā
inq̄t monita mea ꝓtumaci animo nō spreuis-
ses, vtinā miscōiaz dei eternal⁹ a te ñ exclu
serꝫ. Aliq̄diu ḡ q̄d sibi faciēdū essꝫ delibe
rās: tādē ꝓsulti⁹ esse credidit vt cōmēdatio
nis officio ex more pacto: corpeq̄z in eccle-
siā delato: postero die frēs oēs tam mona-
chos q̄z cōuersos maturi⁹ reuocaret: q̄tin⁹
q̄d sibi in tali articlo faciēdū esset in cōmu
ne decerneret. Cōuētiōe autē facta sic dñs
abbas in audiētia cūctoꝝ locut⁹ ē. Hostis
frēs charissimi in q̄uerso ꝓposito praui
cordis ꝛ maliciose volūtatꝫ iue hō iste dep
hensus sit: quē nisi districta diuini iudicij
cēsura q̄totid⁹ de medio tulisset: domū istaz
optima pace ꝛ ꝯcordia hactenꝰ durantem
guissimi scādali cauterio cū cōpliciby suis
q̄s ad h̄ surrūs ip̄robisq; psuasiōiby ille-
perat maculasse ñ timuissꝫ. Quap̄opt⁹ q̄m
quersitatē oēs scim⁹: cōfessionē ꝯo seu pe-
nitētiā ipsius ñ nouim⁹: corp⁹ ei⁹ int̄ corpa
fratꝝ nr̄oꝝ nequaq̄z poni debere cēseo, ne-
q̄z h̄ temeritate aliq̄ sed libramie iusti iudi
cij decernere ꝓfido. Quo audito ꝓtinuer-
ꝛ expalluerūt cōuersi: vtq̄z sibi cū senioribꝫ
mōachis seoꝝsū loq̄ndi licētia daret suppli
cit postulabāt. Sane hoc p idulgētiaz dñi
abbatꝫ ꝓsecuti: cū in ptē diuertissent cōsilij
gra p⁹ paululū reuersi ꝛ soloten⁹ coraz ipo
pstrati tā mōachi q̄z cōuersi: vt miscōia de-
functo nō negaret: ml̄ta pcū instātia petie-
runt: spōdētibꝫ ꝓuersis atq̄z sub attestatiōe
diuini nois asseuerantibꝫ: qꝝ si dñs abbas
districtionē sn̄ie tēparet ac defūcto lz min⁹
digno cōem sepulturā non negaret: sese ab
oi intētione cōcepte malicie cessaturos: et
sup repetitiōe nouaꝝ botaꝝ ꝓbū vlti⁹ nul-
lo mō se moturos. Dicebāt q̄daz ꝓterea ō
senioribꝫ: excepto ꝑmone h̄ als vix extitis-
se satꝫ ꝓbabilē, nec debere ab hoibꝫ iudiciū
sine miscōia ōcernī i eū quē fortassis diuia
mia idcirco tpal⁹ punisset: ne ꝓceptā malic
ciā effectui mācipare possꝫ p q̄ eternal⁹ da-
mnari meruisset. Cōsiderās itaq̄z dñs ab-
bas ita tpi expedīri: ꝛ ne forte nouissim⁹ er
roꝝ peioꝝ fieret ꝓoꝛe: si ꝓuersi q̄ hac occasi
one facile sedari poterāt in mal⁹ aliq̄ scan
dalū prūpent: silq̄z metuēs sibi ꝑprope au-
steriorē q̄z opteret sn̄iaz dare: qm̄ sn̄ia ꝓspi
ratoꝝ necdū a capl̄o generali pml̄gata erat
annuit petitōni eoꝝ. Celebratꝫq̄z ex more
missaꝝ exeq̄aꝝ solēnijs: int̄ corpa fratꝝ de-
funct⁹ fratri terre cōmēdat⁹ est. Cetez dñs
Theobald⁹ cui⁹ sup̄ mētionē fecim⁹ cū essꝫ
eidē defūcto fratri ex antiq̄ intime familia
ritatꝫ amicicia ꝓiūct⁹: seq̄z iuicē tā i vita q̄
in morte cū alterutꝝ eoꝝ decedere ꝓtigiss
oꝛonū suffragijs altrixissent, qm̄ idē ꝓuer-
sus añ ꝓspiratōis turbinē nō ꝓtēnēde reli
gionis extiterat: sciēs sūma necitate amicū
pbari: dolēsq̄z valde ō pclo aīe ipsi⁹ quē i
vita dilexerat: statuit apō seip̄m annuā ꝓ
ip̄o facere oꝛonez. Indubitant nāq̄z credi-
dit q⁹ etsi exigētiby meritꝫ pcū ip̄ēdia defun
cto nihil emolim̄ti ferrēt sibi: tn̄ bone volū
tatꝫ sue fructū pditū ire ñ posse. Cūq̄z toto
illo āno supplices p eo p̄ces ad dñm fudiss
set: reuoluto anni circlo isdē defūct⁹ ei i vi-
su appuit lugubri vultu tristez sese subijsse
sn̄iaz significās. Int̄rogat⁹ quō se h̄eret: re-
spōdit se ab hora exit⁹ sui vsq̄z ad tps illud
in vltōez ꝓtumacie ꝛ rebelliōis guissimoꝝ
supplicioꝝ penas luisse: ñ tn̄ de miscōia, di
vsq̄z quaq̄z desparet. LII

In Saxonia extat monasterium a Ludouico imperatore fūdatū: qō Corbia nouā appellat. In hoc monasterio tpib⁹ pie me morie Frederici imperatoris erat abbas q̄dā noie Cōrad⁹: q̄ fm pōpaticā ꝓsuetudi-
nē impialiū abbatū int̄ ceteras secl̄arꝫ glie
illecebras anul⁹ aureis vtebat: lōge alit⁹ vt
credo affect⁹ q̄z ille vere paup ꝛ humil⁹ spū
Clareuallis ꝑm⁹ abbas: quē sīc de eo scri-
bit pl⁹ delectabat rastꝝ ꝛ sarcul⁹ q̄z thiara ꝛ
anul⁹. Cōtigit ꝯo vt q̄dā vice h̄eret anulum
aureū q̄ erat illi pciosus. Quē cū vna die
sedēs ad mēsaz iuxta morē curie cā abluen
daꝝ manuū deposuisset: nugꝫ nescio an se-
rius int̄ueniētib⁹ aliq̄nto negligēti⁹ sic sup
mēsam relict⁹ est. Aduolās int̄ea domestic⁹
cus ales coꝛuus quē curiales abbatꝫ i de-
litijs hēbant: nullo penit⁹ aduersante rapu
it ore anulum: nec furti se reum esse intelli
gēs: quio volatu in nidulū suū asportauit.

Uer̄ postq̄ exempta est fames epulis: mē sisq; remot̄ surrexere oēs: abbas dānū suum itelligēs: mīstroq; negligētiā culpās anulū quaq̄ ꝓsum q̄ri oci⁹ iubet. Sed auctore sceler̄ ꝓscias oīm illudēte mīme reperiri. Itaq; tā ꝓuisas q̄s ministros suspectos hīs abbas g̃uiq; indignatiōe cōmotus mādauit plebanis oppidi qđ amplissimū t ditissimū haud lōge a muris cenobij situ abbat̄ subiacz dicioni: q̄tin⁹ acerrimā excōicatiōis sniaz publice intoq̄rēt in eū q̄ se hoc scelere maculare nō timuisset. Quo facto cepit ꝓbro q̄dē. sed tū culpe sue inscius fur paulatim lāgueſcere: cibū fastidire: ludicras crocitatiōes: ceteras irrōnabilis creature ineptias p q̄s stultoz hoīm timorē dei negligētiū aios oblectare solebat segni⁹ exercere. Debinc etiā pēnas pꝛi cere. ad extremū ꝓo ipsis q̄z plumis tabescētis carnis corruptiōez fugiētib⁹ miserabilis cūct̄ se cernētib⁹ apparere. Factū est aūt q̄dā die domestic̄ abbat̄ ipso pūte de tā ꝓdigiosa alit̄ illi⁹ imutatiōe inf̄ se q̄rētib⁹: rēq; tā insolitā nequaq̄ sine cā fieri posse asseuerātib⁹: vt t vn⁹ sic q̄si iocando dicere. Cōsiderādū nobis est dñe ne forte iste sit quē q̄rit̄ t hec horrēda plaga quā cernitis vinct̄o anathemat̄ q̄ innodat⁹ est indiciū det. Attonitis ad h̄ ꝓbū cunct̄: vni ex mīstr̄ pcepit abbas arborē in q̄ cubile alitis illi⁹ erat festinato ascēdere: stratū stipula t sarmētoz repugnis subornatū diligēti⁹ reuersare. Qui mox vt ascēdit: reptū anulū ob iniuriā sordidum vēdicauit. nec sine stupore oīm q̄ aderāt mālib⁹ abbat̄ restituit. Ita misero fure q̄ atrocissimas furti penas luebat: nec tū furti se reū intelligebat: dūino vt credim⁹ nutu ꝓdito: ad ꝓsiliū discretoz viroz dñs abbas his q̄ excōicationis sniam dederāt mādauit q̄tinus anathema qđ reo ītorserāt restituto dāno celeri⁹ relaxarēt. Qđ postq̄ factū est: sic pꝛi⁹ paulatim deficere: pestiferaq; tabe de die in diē languescere ꝓdictus ales visus fuerat: ita poſtmodū p incremēta reuiuiſcere q̄dāmō atq; reuiresc̄ere cepit q̄ad usq; ꝓstine forme sanitatiq; amisse ñ sine magno dei miraculo integraliter restitut⁹ est.

LII

Inuenit̄ etiā i gest̄ bti pꝛis nr̄i Bernardi: qz cū ad dedicatōez noue basilice Suesciacēs cenobij inuitat⁹ esset: tā innūerabil⁹ multitudo muscaz ꝓ fetoꝛe noue calc̄ in ecclesiā recēs limite cōuenerat: tantāq; inq̄etudinē itrātib⁹ generabat vt frēs valde timerēt ne forte dedicationis solēnitas que postera die celebranda erat eaz ꝓbitate impediret. Qđ cū pꝛi sctō intimatū fuisset: solita ꝓfidētia quā in deum habebat vsus: excōico inq̄t eas. Mane aūt facto vniuerse muscę illic anathematis spiculo pcusse t mortue ita pauimentū oē repleuerūt vt palis eas in ꝓgriē adunari gerulisq; exportari necesse fuerit.

LIII

Sedz de milite q̄dā audiuim⁹ q̄ ob pꝛauitatē suā publice excōicari meruerat: q̄ cū sedēs ad mēsam panē cani⁹ pꝛiceret. sz canes solo odoꝛe polluti panis. exterriti retrocedebāt t eū tangere nullaten⁹ adq̄escebant.

LIIII

In vno ex monasteriis ordinis p̄monstratenſ q̄dā de frib⁹ aliq̄n ifirmarij officium sortit⁹ ē. q̄ ꝑm ea q̄ in facie sunt cōpetentis religionis t honeste ꝓuersatōis eē videbat. sed heu foris p hypocrisim sobriuz psimonieq; amatoꝛē se esse simulabat. int⁹ ꝓo i secreto suo gule t voracitati laxās habenas obsoniū qđ forte suaui⁹ infirmis pꝛparasset: ciboscq; delicatiores fidei ei⁹ ob necessitatē infirmoz creditos nō verit⁹ iudiciū dei sceleratissime insumebat. Contigit ꝓo vt cū huic neq̄ssimo vicio puniēdo temere aliq̄diu subiacuisset: nescio q̄ iudicio cōpūct⁹ ad horā ꝓfiteri ōlibaret. Itaq; in sacra vigilia pētecostes circa horam nonā cū iā abbas eiusdē loci ad celebrādū officiū ipsi⁹ diei sacr̄ vestib⁹ ornand⁹ esset: accedēs ad eū signa ꝓfessiōis sic̄ moris ē cōfiteri volētib⁹ fecit. Abbas aūt putās eū ō q̄tidianis negligētijs aliq̄d habere dicere: renuit: significās vt cōpetentiorē poti⁹ horā ad ꝓfitēdū q̄reret. sed ad celebranda sacrosctā mysteria inꝑtinenti esse pceſſurum. Repulsus igit̄ abiit tristis: eoq; scelus ob confusione t ignominia plenū dictur⁹ effectū cōfessiōis hīe nō meruisset. timebatq; ne forte igniculus ille timoris dei q̄ ad pꝛesens in eo accensus fuerat hac dilatiōe tepesceret. Tali igit̄ merore affectus atq; ad despationē pclinus incedebat. Deniq; ab hora qua repulsam passus est vsq; ad horā vesperam factione demonum varijs t pernicios⁹ cogitationibus fluctuans factus est insipiens elongatus a sapiētia dei t Judam proditorem qui celo terreq; perosus inter vtrūq; perijt infelicissima dementia

statuit imitari. Jã sacratissime solẽnitatis vesptina sinaxis a frib⁹ agebat: et ille q̃si p infirmatiũ solatio remorar̃et: statione suã deserẽs: cetui fratꝝ se subtraxit: non intelligens miser tãto se malignor̃ spirituũ insidijs facili⁹ decipi posse: q̃nto se a cõcilio et cõgregatõe iustor̃ deũ laudantiũ magꝭ elõgare p̃sumebat. Quid plura? Uict⁹ tandez tedio z desp̃atõe: ipi⁹ q̃z vite sue odiũ incurrẽs: inũt stulte⁹ pactũ cũ morte: z fed⁹ cũ inferno pepigit: atq; in ipa sctã nocte pẽtecostes cultꝝ gutturi cui⁹ voluptati dedecoroso lenocinio satisfecerat ĩmergẽs: eũdez in sceleratissima ĩterfectiõe sui intẽtor̃ habuit: cui⁹ instructu ciclopiã voracitatẽ sectari ñ timuit. Tũc ꝓ apostate spũs neꝺssimo tripudiãtes gaudio q̃ speciali⁹ z pfũdi⁹ exultare solẽt: si q̃ aliquẽ de nũero religiosor̃ supplãtare potuerint: ignorãtesq; pfũptione suã diuĩa cẽsura celeri⁹ esse rep̃mẽdã tardq; iam plena victoria potiri: cõsiliũ iniere: q̃tin⁹ sic seminecẽ de medio tollẽtes absentarẽt: ne forte anteq; penit⁹ expiraret inuẽtus a frib⁹ q̃cunq; pietatꝭ arte ad ꝓfessiõis et pnie subsidiũ revocarẽt: sicq; p̃dã nefariã tartarĩ p̃ncipes amitterẽt. Cetez cũ neq; in vesp̃is neq; in sacrꝭ vigilijs frater ille in ordine suo in choro appareret: recordatus abbas signi ꝓfessionis qd̃ fecerat z repulse quã sustinuerat: tot⁹ itremuit: et q̃si iã p̃sagiẽte spũ suo sibi ne forte fieret qd̃ factũ esse nesciebat gũissima cordis cõfusiõe cepit vereri. Uelociꝭ igit q̃busdã frib⁹ accitis ad inq̃rẽdũ eũ pauid⁹ z anxi⁹ misit. Que sit⁹ itaq; in ifirmatorio ceterꝭq; loꝭ in q̃b⁹ inueniri posse spabat: mĩme repr⁹ est. Sz tandẽ curios⁹ his q̃ missi fuerãt etiã obstruosos q̃stibet angulos p̃scrutãtibꝫ in necessarijs ifirmor̃ cultꝝ horrẽdi sceleꝭ mĩster cruore infect⁹: pauimentũ q̃z ml̃to sanguĩe rubens: tristẽ euẽtũ recenter admissi homicidij indubijs declarauerũt ĩdicijs. Quo viso expauere z expallucre frẽs ad inq̃rendũ destinati. atq; illi⁹ q̃ ab initio homicida est crudelẽ malicĩã aduersus frẽz pusillanimẽ p̃ualuisse ĩgemuerũt. Sed cũ q̃dã de cadauere vt putabãt extĩcto factũ fuisz: abdita z obscura q̃q; loca plustrando z p̃scrutãdo diligẽti⁹ explorarẽt. nec vllũ oino vestigiũ viuẽtꝭ vl̃ defũcti repire valerẽt: maiore stupore pcussi sũt: celeriterq; regressi lamẽtabilẽ frẽm exitij cuẽtũ abbati z frib⁹ pãdere maturauerũt. Qrit⁹ mor̃ meror̃ z luctus oĩm vor̃ vna fratrꝭ ruinã p̃ cõpassiõis affectu plãgẽtiũ. sed is p̃ ceterꝭ ipatiẽti⁹ luget q̃ pastor̃ nomẽ z officiũ tenẽs mirabili ouiculę pditiõis occasionez dedisse notabat. Illuxit intea festiua deuotiõe colẽd⁹ dies pẽtecostes: z frẽs optate diei reuerẽtia missaꝝ solẽnia deuotissime celebrãtes: oipotẽtẽꝭ clemẽtiã supplicit⁹ postulabãt q̃tin⁹ sorlita pietate q̃dnã ꝺ fre illo factũ fuisset ip̃s manifestare digr̃et. Et ecce dũ sacra mysteria celebrarent: q̃dã ꝺ frib⁹ seorsũ stãs subturri q̃ cãpanas sustẽtabat: sursum forte respexit: viditq; hoiem illũ suũpsi⁹ infelicitate vere miser̃: sed plane magnifica dei gr̃a btm̃: sup mur̃ q̃ndã p̃ruptũ. pnũ iacere: ita vt reniꝫ deorsũ de ipo muro pẽdẽs in proni cas⁹ eẽ videret. Attonit⁹ is q̃ videratq; certi curios⁹ ꝓsiderãtes: ip̃m eẽ depbendũt quẽ fraudibꝫ inimici circũuẽtũ corpe z aia p̃ssse reputabãt. Rati ꝓ cadauer extũctũ sese solũmõ repturos: allatꝭ scal'a scẽde rũt. Sz miseratõe illi⁹ q̃ neminẽ p̃destinator̃ suor̃ pire patiꝫ: spirãtẽ adhuc hoiez inuenerũt. Qꝺ postq; clamore mixto gaudio ab his q̃ ascẽderãt ceterꝭ ĩnotuit: exultãtibꝫ oibꝫ: p̃cipue tũ abbate q̃ flẽs z einlãs morꝭ illi⁹ eẽ se reũ clamitabat: Glia tibi christe⁹: glia tibi spũs de⁹a cũctꝭ ingemiat. De hinc p̃cipiẽte abbate: sũma cũ cautela diligẽtiaq; deposit⁹ in ifirmatorũ delat⁹ẽ: cũq; ī gutture ipi⁹ horrẽdi vulnerꝭ hiatusq; cernẽtibꝫ z mirãtibꝫ p̃ gaudio q̃ nam mõ sic mutilat⁹ viuere possz: i lectulo collocat⁹ est. Cũq; paululũ ꝓq̃uisset accedẽtes frẽs aperurã hiatꝭ enormit⁹ gutturꝭ manibꝫ p̃ssere ne flat⁹ vital'ẽ ꝓrio meatu erũpet: tẽtantes sine mõ q̃libẽtq; ꝓba edere possz. Sz misericors de⁹ei quẽ ꝺ tyrãnica hostꝭ antiq̃ malicia potent⁹ eripuerat: famis q̃z officiũ audẽ gl'ie sue ꝺ vim ꝺficiẽtꝭ nature ꝓfessionis gr̃az ꝓcedere digr̃at⁹ẽ. Qꝺ vbi pia explorãtiũ fratꝝ curiositas aduertit ꝺ oĩm legẽ mortal'nature etiã frẽz illũ sanitati restituit mor̃ cedẽtibꝫ cũctꝭ abbas cõfessionẽ icante dilatã vere magꝝ mũere dei stupẽdo miraculo tãdẽ recepit. Cõfitẽti q̃z pniaz ꝓgruã iniũxit vt plenũ z absolutũ esset donum qꝺ spũsctũs q̃ pietas dei ꝺ excellẽtissimo lenitatꝭ sue die p̃rogare digr̃at⁹ est. Qui tãto ꝓpẽsi⁹ z deuoti⁹ puritatẽ sctẽ conuersatiõis postmodũ emulat⁹ẽ: q̃nto in semetipo certi⁹ exp̃t⁹ fuerat leuiathã serpentꝭ antiqui virulẽtis patere morsibus. eos qui secmate

religionis insigniti cōscias suas latebroſ sceleribꝫ maculare ñ verenť ꝛc.

LV

Sacerdos q̄dā religiosus dñi pacē quā celi rege in terrꝫ nato celi ciues terrigenis annūciauerūt in ptio suo violare nō timuit: ammirādā quādā grām specialr a dño sibi collatā pdidit, qđ ad cautelā torpētium describere ñ pigebit. Hic igiť laudabilis vite pbr ignauie nequaq̄ marcēs ocio satagebat: q̄tinꝫ conuersatiōis sue q̄litas ab excellētia gradꝫ sui nō discreparet. Preciue igiť in oblatiōe hostie salutarꝫ in q̄ filius īmolaťpatri vt tollat pcta mūdi p sacrificiū cordis ꝓtriti ꝛ spūs hūiliati semetipꝫ in pñtia sūme diuinitatꝫ mactare curauit. Habebat ꝓ parochianū q̄ndā q̄ lꝫ secularis vite negocijs implicatꝫ esset: fidei tñ integritate deuotiōisq̄ sinceritate pastoris sui meritꝫ fortassis impar nō erat. Eiꝫ nāq̄ doctrina ꝛ exēplo religiose instituťꝫ: ecclie limia sine cessatiōe terebat: missaꝝ celebrationi sedulus obseruatoꝛ intererat: sctāq̄ pcū instātia celos pulsans in simplicitate cordis sui tpe diuini sacrificij cū dño loq̄baťAolēs āt dñs vtroq̄ meritū ad laudē ꝛ glīaꝫ nois sui manifestare: laici illiꝫ tā spiritales q̄ corpales aquit oculos: cepitq̄ infra sacri mysterij actionē Jesum christū btīs oculi videre sup altare stātē iuxta caliē sctm qui ambor ꝓscias pungebat mira suauitate pñtie sue mirificoꝛdit. Cōsecratōe ꝓ diuinoꝝ sacroꝝ rite pacta cū pacꝫ osculū in pplm esset diffundēdū: ꝛ sacerdos iuxta morē q̄rūdā sacrā hostiā pmitꝫ osculareť in ipsa hora piꝫ dñs accedēs eidē mīstro suo pacꝫ osculuꝫ dignātissime porrigebat. Js q̄ ad diuine ꝓtēplatiōis reuerendū arcanum admissus fuerat: iuxta ꝓphām secretū suū sibi retinuit, ꝛ cum freq̄nť speciosū forma p filijs hoīm videret: nihil tñ pbro idicare voluit: ne ꝛ ipe vanitatꝫ notareť si tanti dei mysterū facile sine magno pondere rōnis ꝓpalaret: aut ille cui tāta grā a dño collata erat: p elatiōis viciū eadē se grā priuaret. Accidit interea vt hortū pfati sacerdotis diuersis herbis ꝛ oleribꝫ virētē: cultoriq̄ suo ipa viuacitate germis q̄dammō arridētē: paupis cuiusdā porcellꝫ furtiuis irruptiōibꝫ intrare cōsueſceret, et q̄ in domo dñi sui ob rei familiarꝫ penuriā vñ vētriculū suū replere possꝫ nō inueniebat alibi unde ꝟ mēdicare compellebaťJtaq̄ sacerdos egerrime ferēs hortū suū vastari cum frequēter paupem illū āmonuisset q̄tiꝫ porcū suū domi teneret: ipmq̄ porcū teneras olex plantas suffodientē cū iniuria ꝓberū extra septa horti sepiꝫ expulisset: nec tñ hoc q̄ pficeret: ad extremū dolore stimulatus eundē porcū occidit. Uex paup ille aialis sui interitū cognoscēs: ammiculū substantiole sue magī ex pte pdidisse ingemuit, vocēsq̄ agere cū pbro q̄tiꝫ dānū illatuꝫ sibi fm leges restitueret, illo ē contrario horti sui iacturā exaggerāte: qm̄ paup vbiq̄ iacē cū detrimēto cause sue despectꝫ ꝛ sepultꝫē. Jtaq̄ sacerdos irrecōciliatꝫ manēs paupi fratri suo: ad imolādū vere ꝛ recōciliationis hostiā temerariꝫ accessit. Sed dñs Jesus q̄ factꝫē nob a deo pie iusticia: redēptio: et recōciliatio: discordie peste macťato pñtiā suā exhibere dignatꝫ nō ē. Ecce nāq̄ hō cuius supra meminimus infra sacri canonis actionē stās ꝛ deuotissime orās: illū in quē desiderāt angeli pspicere solito more se visuꝫ spabat, sed frustratꝫ a spe sua vehemenťer turbatꝫē: cōsiderans sacerdotē grā sibi collata prsus nudatū: ꝛ q̄si nubilo q̄dā diuine indignatōis obfuscatū. Qđ igiť pcūda hūilitate sola testāte ꝓscia aliq̄diu celauerat: causa exigēte silentio pmere noluit: sed assūpto seorsum pbro q̄lem ꝛ q̄ntā gratiā pdidisset secretiꝫ suggessit: monens ꝛ obsecrās vt si in pctm̄ aliq̄d lapsus fuissꝫ: per cōfessiōis ꝛ pñie remediū diuere illō q̄to ꝛtius festinaret: si forte gratiam amissam larga redēptoris nr̄i benignitate recipere mereť. Cōsternatꝫ anīo sacerdos: nullius q̄dē criminalis delicti se ꝓscium sibi esse: sꝫ nec in his que ī q̄tidianis excessibꝫ euenire possunt cōscientiā se plus solito remordere respōdit: excepto dūtaxat q̄ hortū suū pessūdari nō sufferēs: paupis illiꝫ porcum occidisset: eiq̄ p satisfactiōis hūilitatē necdum recōciliatus fuisset. Jntelleχerūt igiť vtriq̄ paupeꝝ susceptoꝛē dñm iniuriaꝫ pauperis sui tanto seueriore q̄nto occultiore vindicta punisse. Festinauitq̄ sacerdos pusillo dñi p condignā illati damni recōpensationē satisfacere, sed vtq̄ sublimē illā gratiam quam pdiderat recupauit: nec ne: non ꝓstat nobis, qm̄ seruꝰ dei q̄ eandē cum illo grām: vl fortassis p illo pcipiebat: cēsorio semetipm̄ castigabat silētio: ne mysteria dī passim sine certe necessitatis articulo reuelare p̄sumeret.

LVI

In monasterio q̄dā sanctimonialiū p̄po
situs eiusdē loci tractabat aliq̄n cū sozori-
bus q̄ndā possessionē ipsi⁹ cenobij vēdere
volēs, et vt fieri solet ex studijs ptiū suam
sniam tanq̄ sanioꝛi subnixā cōsilio defen-
dētiū: grauis int̄ ip̄m ꝛ sozores discoꝛdia
exoꝛta est. Uex p̄posito dicēte sibi creditā
esse dispēsationē totūq̄ negociū p̄latiōis:
sozores ecōtrario nitebant: ꝛ grauiter scā-
dalizate recesserunt. Erat aūt femia q̄dā la
ica in eodē monasterio q̄ ab īmūdo spū ve
xabat⁹ p cui⁹ liberatiōe: q̄tidiana p̄cū instā-
tia sozores in cōmune laboꝛabāt. ꝛ vt pesti
fer⁹ spūs validi⁹ vrgere possent dñicę eā sa-
cramēt̄ę freq̄nti⁹ pticipare faciebāt. Poste-
ro itaq̄ die p̄posit⁹ parumpēdēs scādalū so-
roꝛū: pturbat⁹ ipse cū graui⁹ turbatis eisdē
sozoribꝫ vt pacificā hostiā īmolaret ingres
sus est ad altare. Peracta ex moꝛe diuiozū
mūer ꝯsecratiōe etiā patientē illā causa p-
cipiēde eucharistie sibi p̄ntare fec̄. Tū ꝯ
spūs nequā mix ī modū recalcitrās trucu-
lētas et hoꝛrisonas cepit edere voces ip̄m
q̄ p̄positū amarissima inuectiōe redargu-
ens dixit. O misserrime ꝛ infelicissime ho-
mūcio q̄d fac̄? Letale vir⁹ rācoꝛis ꝛ discoꝛ
die toto pectoꝛe spirās insup etiā ḡuis scā-
dali pusillo⁹ dñi coꝛā ocul' sūme maiestat̄
re⁹ ad cōsecrādā: tractādā: ꝛ māducādā car
nē altissimi impudēter simł ꝛ irreuerent̄ ir
rumpis. Nouer̄ ꝛ p certo q̄ ꝯsulti⁹ fecisses
si domū dei hodie nō intrasses q̄ tāte p̄sū-
ptionis cauterio ꝯsciam tuam vstulasses.
Cūq̄ exoꝛcisimis ꝛ oꝛōnibꝫ mł̄t̄ cogeret q̄-
tinus diuis sacramēt̄ reuerētiā exhibēs ce
deret q̄duscę mł̄ier quā toꝛq̄bat cōicass̄:
p mł̄tas difficł̄tates vix cogi poterat vt de
manibꝫ illi⁹ q̄ dissensiōis ꝛ ꝯtētionis vicio
soꝛdebat: eucharistie gr̄az eā suscipe p̄mit-
teret.

LVII.

In monasterio q̄dam Cistercienſis oꝛ-
dinis ꝯtigit aliq̄n int̄ duos q̄sdā frēs disse
siōis et odij semiaria cā simultat̄ cuiusdā
pullulare, vex vno coꝛ in malicia ꝛ discoꝛ-
dia p̄seuerāte. alter p gr̄am dei cito resipi-
scēs q̄ malū ī se pullulare recognouit: ra-
stro cōp̄ctōis eradicare q̄ toti⁹ festinauit.
Quātoq̄ maliuolus ille clāculis seu apt̄
insectatiōibꝫ: irrisiōibꝫ: detractiōibꝫ ve fra-
tr̄ animū ad amaritudinē p̄ducere niteba
tur: tāto iste in hūilitate timoꝛis dei semet:
ip̄m submittēs liuoꝛis ꝛ patiētie stimulos
q̄s ī coꝛde ipsi⁹ aduersari⁹ exacuere tētabat
cōfidēdo: flēdo: ꝛ oꝛādo vigilāter retūde-
bat. Quicq̄d āt patiēs iste ꝛ hūilis frat̄ cōꝛ
scie sue p̄stabat dādo locū ire: ꝫ totū puer-
sus ꝛ tumidus ille sinistre interp̄tādo sup-
bie ꝯtēptuiq̄ suo deputabat. q̄nto q̄ is et
feros anīos ei⁹ patiētia sua linire tētabat:
tāto ille malicie sue furijs agitatus: ad pse
quēdū innocētē misero liuoꝛe magꝫ ac ma-
gis incēdebat. Cernēs nanq̄ inuictum ro
bur mēt̄ colluctatoꝛis sui de cūct̄ neḡtie
adinuētōibꝫ sublimit̄ triūphare: fortiq̄ pa
tiētie pede malicie sue collū calcare: acris-
ri seuiens inuidia: abbatē suuz lup⁹ seuissi-
mus adūt innocentez illū cōficto mēdacio
accusat⁹; vt quē dec⁹ innocētie gl'iosum
reddebat: pessimi mēdacij fermēto coꝛru-
pta fama si fieri posset hūiliaret. Ubi ꝯo fi
falso accusat⁹ in cām vocat⁹ est: sciēs scp̄tū
esse Crudel' est q̄ famā negligit: se hui⁹ cri-
minis sibi ꝯsciū nō esse ingenue p̄testat⁹ est:
secq̄ ad cōꝛobādā īnocētiā suā examē q̄-
cūq̄ placuisset spōtanea volūtate subitur⁹.
Ceterū totā vim grassant̄ in se doloꝛis ad
negociū trāstulit pietat̄: assiduis oꝛōnib⁹:
iugibꝫ fletibꝫ tā p se q̄ p emulo suo dñi mi-
sericoꝛdiā beatissimeq̄ dei genitric̄ pieta-
tē exoꝛās: q̄tin⁹ diuia gr̄a et se in charitate
firmaret: ꝛ in emulo suo magnitudinē ma-
licie sue cōp̄rimeret: et ad tollendū scādali
fomitē vnctionē dulcedīs sue cōpungeret.
Nec frustra laboꝛauit in gemitu suo. Im-
pletū em̄ est ī eo q̄d sapiētissim⁹ Salomō
ait. Cū placuerint dño vie hoīs etiā inimi-
cos ei⁹ cōuertet ad pacē. Contigit em̄ q̄da
nocte, vt in choꝛo stans in oꝛdine suo vigi-
liaꝝ solēnijs interesset: ꝛ ecce ad memoꝛiā
calamitat̄ sue simul ꝛ fraterni piculi cepit
ebullire de īt̄imis coꝛdis ei⁹ medullis fōs
lachꝛymaꝝ. Inebriat⁹ itaq̄ vino sinceriss̄i-
me charitat̄: ñ se poterat ī medio frat̄ pa
ti: sed cito secretū petēs coꝛā vno de altari
bus ad oꝛonem p̄sternit. ibiq̄ ñ tā ꝯbis q̄s
imenso rugitu coꝛdis largissimoq̄ lachꝛy
maꝝ imbꝛe ip̄am matrē misc̄die q̄ spes mi
seroꝝ esse dinoscit̄ vt suaz aduersarij q̄ sui
cām suscipe dignaret̄ supplicit̄ postulabat.
Nec fefellit simplicitatē fidei ei⁹ magnific⁹
e vestigio subsecut⁹ pietatis effectus. Ecce
em̄ dum in multa cōtritione coꝛdis sui fre
q̄ntius iteraret: pie dñe miserere: pia dña
dei genitrix Maria succurre misero pꝛo-
sus omni ꝯsilio ꝛ auxilio destituto. Et ad
huc p̄ murmuꝛ⁹ ꝯba coꝛde ꝛ oꝛe volutij

adest illa spēal' pauper susceptrix & peculia re miseror refugiū dī genitrix ꝑgo maria. Vidit ei illā sublimē dñam angelor spem miseror: q̄si a dextro latere altar gdiētē ad se venire: vultu & hītu reuerēdā: imēsi q3 lu minis iubare corruscantem. Seqbat ꝯo eā iuuenis splēdidissim⁹ celesti & ipe gl'ia insi gnit adornat⁹: interi dū finito psalmo frēs gl'az sctē trinitati dicerēt: & sic mor ē ob re uerētiā sūme maiestat oēs pit iclinarēt: sub sistit btā ꝯgo illūq3 tā hūilē q̄ excelsū ꝑticē reuerent submisit: & q̄sq3 frēs Bl'a pī & fi lio & spūisctō pdicerēt tanq3 ꝑ hūil' ancilla dñi inclinis pmāsit. Post hec erigēs se vul tūq3 ad frēs i angustia ꝯstitutū dirigēs mel lifluis ꝑbis ꝯsolata ē eū di. Hō dei cessent iā lachrymе ab ocul' tuis: & amaritudo me ror q̄ cor tuū vehemēt affligit recedat a te: q: ē merces opi tuo. Quapropt nouer me ob fidei tue deuotōz tā tibi gl'am q̄ emulo tuo veniā a dño ipetrasse. Fr ꝯo ille nil tri tus: neq3 em turbari potat q̄ suauitat & se curitat matrē videbat fiducial'r dixit ad eā Obsecro dña q̄ es tu q̄ sic dignāt loq & ad cor ꝑuuli tui: vt q̄s ē iuuenis iste q̄ tectū est. Ego sū ait Maria mr filij dei. Iuuenis ꝯo iste ioānes ē euāgelista: c⁹ cast obsequijs benignissim⁹ fili⁹ me⁹ i cruce p nra pēdēs salute me cōmisit. Et frat ait. Si g̃ tu es il la p quā sal⁹ hūano generi venit: quā reue rer & laudat vniuersitas creatē: cur q̄so tu tāq3 vna de ceter ipis etiā angelic ptātib⁹ bonor ādū caput tuū iclinas. Pūissima dña rīdit Scire debes q: quotiēscūq3 gl'ia sctē trinitati cū metu & reuerētia exhibet in ter ris totiens oēs ꝑtutes celor cōmouent: & ad laudē sui creator excitant. His dict vi sio btā vident sublata est. Porro tā mirifi ca nectarij odor suauitas eadē hora appa ritōis btē ꝑginis nō solū fratris illi⁹ q̄ me rore & anxietate tabescebat: vez etiā cūcto rū tūc in choro deuote psallentiū penetra lia cordis adeo gratiosa inspiratiōe refecit vt facile daret intelligi nō materialiū aro matū fragrātiā illā sed diuine plane ꝑtutis fuisse. Tū ecce liuid⁹ ille detractor innocen tis frīs sui suauissimi illi⁹ odor fragrātia q̄ de ꝑgineo corpe intemerate & imaculate dei genitrix erupit int ceteros q̄ hac gra di gni habiti sūt attact & mox vehement cō pūct⁹ cepit iā scel⁹ suū ꝑitat lance trutina re: se reū: se miser: seq3 oīb⁹ torment dignū reputare: frīs q̄s sui quē falso crīe infama uerat innocentiā ꝯsequt beatificare. Ma ne āt facto frīb⁹ nō sine magna āmiratione inter se q̄rentib⁹ q̄dnā tanti odor suauitas quā nocte psallētes senserāt portēderet, is q̄ tāti mysterij ꝯsciꝰ erat abbatē secretius adīt: q̄ viderat queq3 audierat simpl'r pan dens: ipsam horā apparitiōis btē dei geni trici s fuisse q̄ psallentiū naribus suauitatis fragrātia infusa est asseuerās. Abbate ꝯo stupente: difficiliusq3 fidē dictis adhibēte: ecce in astipulatōe ꝑitatis malicios⁹ ille infamator innocent frīs sui pallens & tre mens aduenit: detestandi crimis scenā in udia cogente fictā potius a se q̄ ꝑitate sub nixā flens & eiulās ꝯfitet: seq3 mltis mōis mltoq3 tpe in psecutōem ipius exarsisse cū mag̃ cord ꝯtritōe deplorat. Porro req̄sit⁹ vñ illi tā repentina cōpunctio: & pcī sui tā repētina ꝯgnitio accidisset: rīdit se licet in dignū eadē gra suauissimi odoris q̄ & cete ros fuisse pfusum: moxq3 vt domi celest vn ctio cord ei⁹ intima penetrauit in odiū ma licie & amorē innocētie mir in modū respi rasse Abbas aūt q̄busdā spūalib⁹ senioribꝰ refert & sup tantis mirabilib⁹ diuine pieta tis gre dño in cōmune referūt. At ꝯo frat ille patiēs locū i q̄ celestia mysteria cogno uerat tota auiditate repetēs cū deuotissime adorare et illic vbi sacros pedes regine cele stis stetisse meminerat ad ꝯfirmandū visio nis ꝑitatē mellifluū suauitatis odorē quem in ipa visiōe senserat lapides ipsos respira re letus deꝑhendit. Hō vbi abbas ipso ce leri⁹ nūciāte cōperit, assumpt secū quibus dā religios frīb⁹ delignatū locū cū metu et reuerentia adīt: qō ꝑbis audierat reb⁹ p bans. Suauitatē q̄ppe mirifici odor nari bus hauriens cōicato cū frīb⁹ suis ꝯsilio eosdē lapides crui atq3 in sacrario loco cō petenti in memorīā tanti miracl'i reponi p cepit. Ecce ad lr̃az & q̄dāmodo manu palpā tes probare possumus btōs esse pacificos: q̄m filij dei vocabunt.

LVIII

Cū sctūs pr̃ Bernardus p orbē vniuersū diuersa sui ordis funda sset monasteria: ro gatu archiepi maguntine v:bis euerbatē se mōasteriū duaz leucaz spacio a menib⁹ pfate v:bis in ripam rheni flumis fūda uit. Sane vicini fideles necnō & remotio res nōnulli bono odore ꝑtutū sctē ꝯgrega tiōis attracti de plenitudie ei⁹ ꝯsilij grauis tatē: oratiōnū suffragia: piculoz tutamina

q̃rere ⁊ de ꝑbũdantia sua paupeꝝ chr̃i ino
piã largiꝫ supplere p̃cipuaſ etiã ſolẽnitateſ
q̃dã deuotõis intuitu illic agere ꝓſueuerũt
De q̃ꝝ nũero miles q̃dã armis ſtrenuꝰ nec
nõ natalibꝫ claꝰ deuotiõe nõ infimꝰ noie
Conradꝰ ſolenne diẽ purificatõis btẽ Ma
rie ꝙgis ⁊ mſſis ibidẽ celebrare ſacriſq; vi
gilijs ob reuerentiã tãte dei in longũ val
de ꝓductꝫ a p̃ncipio vſq; ad finẽ deuotꝰ in
tereſſe ſolebat q̃tenus ſctẽ illiꝰ multitudis
p̃cibꝫ adiutꝰ ⁊ exhortatõe ſolẽnis ꝑmonis
recreatꝰ diuiſ miſſaꝝ ſacramentꝫ munitus
lares ꝓꝑios letior repetens bñdictõem do
mui ſue reportaret. Licet eñ ſeclar ⁊ vite ca
ſibꝫ irretitꝰ ⁊ ea q̃ mũdi ſũt cogitãſ: vitã fru
ctiferã ſe nõ bñe hũiliꝫ recognoſceret: tñ ve
lut vlmꝰ ꝓmptiſſima vitẽ ſpiritalẽ cũ ſuis
fructibꝫ ꝛpalia impendẽdo ſuſtentare ſata
gebat. Accidit ꝙo vt q̃dã vice vrgẽtioꝛibꝫ
rei familiar ⁊ occupatõibꝫ impeditꝰ ad p̃di
ctã feſtiuitatẽ minꝰ tẽpeſtiue occurreret: iõ
q; ꝑfunda iam nocte cubitũ vadens dũ ex
laſſitudine itineris fatigatos art⁹ in lectu
lo collocaſſet: alto ſopore depſſus ſignũ vi
gilieꝝ quo frẽs ad diuinas laudes ꝑſolue
das excitabant nequaq; audiuit. Poſt horã
expergefactꝰ dum ꝓcentꝰ melodie in auri
beꝰ reſonaret celeriꝰ de lectulo exiliuit. Ve
nienſq; in eccl'iam in ꝑte auſtrali eiuſdẽ ec
cleſie vbi hoſpites diuinis intereſſe ſolent
corã vno de altaribꝫ meſſ⁹ ꝓſedit. Sedẽs
igiꝫ negligentiãq; ſuã recõpenſare volẽs ni
tebaꝫ ſctẽ deuotõis q̃ ꝑ totã eccl'iam illã tã
in cantibꝫ q̃ in oꝛõibꝫ certatim feruebat ali
quo mõ ꝓticeps fieri: ſed fallacia ſomnolẽ
tie preſſus ad vigilandũ ⁊ oꝛandũ ſe minꝰ
expeditũ eſſe dolebat. Uñ ſibimetipſi iratꝰ
dum in longũ extenderentꝫ vigilie: nũc q̃dẽ
ſtabat: nunc ꝙo ſedebat: interdũ etiã fron
te et tẽpoꝛa manu fricabat: ſicq; quaſi ar
tẽ quadã ſomni violentiã euincere conaba
tur. Interim ꝓſiderans cũ quanta alacri
tate vocũ ⁊ mẽtiũ fratres diuinis laudibꝫ
inſiſterent: ſimul etiam carnis ſue imbecilli
tatẽ ꝓhoꝛreſcens nõ ſine magne ammirati
onis ſtupoꝛe ⁊ quaſi cauſando loq̃baꝫ ad
dñm dicens. Dñe ds que eſt hec tolerãtia
vltra poſſibilitatẽ humane fragilitatis ex
tenſa: qua frẽs iſti velut metas coꝛruptibi
lis nature exceſſerũt: ꝓpter te morte affici
untur tota die ⁊ tota nocte. Ecce eñ cuꝫ in
q̃tidianis vigilijs ieiunijſq; exerceant: ⁊ in
ſup hac nocte vix aliq̃d ſomni ꝯperint: ni
hilominuſ tñ tota alacritate ſpiũs tibi dñe
creatoꝛi ſuo laudis vota impendere cõꝓo
bant. Ego ꝙo miſerabilis peccatoꝛ necvi
us ſaltẽ noctis aliq̃ãtulũ ꝓlatas vigilias
ꝓpter tuũ nomẽ ſuſtinere valeo: quas iſti cõ
tinuas ꝓpter ꝑmiũ vite etne ſe ſufferre glo
riant: ita vt nll'is oĩno calamitatibꝫ cedãt:
quo minus rurſus ad coſdem agones ſubꝫ
cundos valentius inardeſcant. Inter has
pie querele meditatões parũper obductis
palpebꝛis in ſomnũ tenuẽ q̃dẽ ſed felicẽ re
ſolutꝰ eſt: viditq; duas ꝑſonas celeſtꝫ pul
critudinis venuſtate cõſpicuas: monaſtico
ſcemate reverendas de choꝛo pſallentiũ ad
ſe egredientes: q̃ꝝ vna q̃ſi cogitatõibꝫ eius
rñdens: nequaq; naturali militis illius lin
gua hoc eſt germanica: ſꝫ ꝙſu latino elegã
ter cõpoſito litteras penitus ignoranti lo
cutus eſt dicẽs. Talia poſſe pati ſoli meru
ere btĩ. His dictis ꝓfeſtim ſomno excitatꝰ
aperuit oculos: magnoq; dei miraculo ver
ba q̃ audierat memoꝛia retinens gr̃as egit
deo. Et licet vim dictoꝝ nequaq; ꝑ intelli
gentie cacumen diſcere poſſet: tñ quia boni
aliquid ſibi eadẽ poꝛtendere certiſſime ſpe
rabat reliquũ ſibi noctis ꝓpulſata viriliꝫ ſõ
nolentia quanta potuit deuotione vigilã
do ⁊ oꝛando trãſegit: magno deſiderio eſtuꝫ
ans ⁊ optans diem fieri: quatinus diuinuꝫ
oraculũ ſibi larga benignitate gratie dei re
uelatum p̃iuſq; a memoꝛia excideret lite
rato alicui ꝓpalaret: cuius amminiculo ad
intelligentiam quoq; dictoꝝ pertigere va
leret. Mane aũt facto expectata oꝑtuni
tate loquendi ꝓpoꝛem eiuſdẽ loci virũ val
de religioſuꝫ ſecretius adũt: quid vidiſſet
vel quid audiſſet ſimpliciter pandens: ex
poſtulatuſq; angelicũ dicere ꝙſuꝫ abſq; ob
ſtaculo lingue homo idiota ⁊ ſine litter ſo
nabat ꝙba latina: iterumq; repetebat quo
uſq; p̃cordijs ꝓꝑis tenacius impreſſa la
bilis memorie fugaci leuitate aboleri non
poſſent. Mirandis plus mirãda ſuccedũt.
Dor nanq; vt verba que audierat ſed nõ
intellexerat intelligentis ꝓſcientie cõicauit
ipſoq; interꝑtãte vim dictoꝝ cõꝓehendit
recurrens ad armariolum memorie vacuũ
illud ꝓoꝛſus ũenit: necvnq; poſtea verſus
quem ad hoꝛam didicerat ne minimam q̃
dem ſyllabaꝫ exp̃imere valuit. Edificatus
igitur multum in gratia dei et confoꝛtatus
conſeruatoꝛem loci illius vere credidit eſſe
dominum penſionemq; annui cenſus in ea

dem ecclesia pfessus est: quē etiā singul' annis quo ad vixit tpe fideliter soluere curauit.

LIX

Erat aūt in monasterio cisterciensi euersabensi iuuencul⁹ q̄dā henric⁹ noīe: argentinenſ natōe, robust⁹ ⁊ veget⁹ corpe: sz spiritali macie fed⁹ ⁊ debil' corde: q̄les heu nostris tpib⁹ ml'tos videm⁹ ⁊ dolem⁹: pl⁹ formidantes tpalit macerari q̄z gehenne supplicijs deputari. Quiviciz iuuenis lz in cūctis obſuātijs ordis segniciei ⁊ inefficacie a ceterſ fribꝫ notaret: grauꝫ tñ in executōe diuini fuitꝫ deliq̄bat: qđ mōis oīb⁹ negligebat cū vticz multſ alijs validius id exeq̄ potuisset: ⁊ insup sacrarū vigiliaꝝ collectā q̄si cā ifirmitatſ ⁊ dolorſ freq̄nt deserere solebat atz ad repausandā miserā carnē cubitū ire nō erubescebat. Hui⁹ detestabilē negligennā venerabil' p̄or paterna solicitudine nūc q̄dē publice: nūc p̄o p̄uatim monendo: obsecrādo: redarguēdo sanare cupiebat sed frustra: ipso q̄ppe plurſ estimāte carnis sue cōmodū q̄z aie req̄em. Accidit int'ea vt isdē dissolut⁹ fr labor ſ ⁊ discipline fugitās stationē vigiliaꝝ sic solebat deserēs de choro exiret: q̄tin⁹ infirmoꝝ matutis q̄sto breui⁹ posset dicſ voluptati carnis sue cubitū se collocando satisfaceret. Dñs aūt volens oñdere solicito priori q̄z iusto zelo moueret q̄staq̄ eēt p̄nicies negligētie l' poti⁹ ꝓtēpt⁹ ⁊ supbie frīs illi⁹ aput oculos ei⁹ vidit q̄z fre illo de stallo se mouēte ⁊ añ gdū altarſ solū capite modicū q̄d inclināte ostiumq̄ chori egredi festināte terrimū demonē collo ei⁹ ī silientē ip̄mq̄ vsq̄ ad ītroitū ifirmatoꝝ mi ris mōis gesticulādo atz cachinādo vt p̄bo iusitato ictuq̄ digno loq̄r eq̄tē. P⁹ modicū p̄o ō ifirmatorio egredient ſ hūer ſ fer⁹ agitato⁹ rursus insilijt: ⁊ tāq̄ p̄e irrōnabile iumentū capistro secordie tractuz flagello turpissime molliciei vsq̄ añ spondā lecturi in q̄ malo suo pausare gestiebat minauit. Deniq̄ q⁹ null⁹ corrigere vellet eū q̄ timorē ōi neglexerit miser ille optimi p̄oris q̄ ō eo vidisset intimantſ monita spernēs claustralis discipline rigorē: nec salutē supficiē ten⁹ renere curauit: sed sessoris sui mortifera ꝓsilia secut⁹ ordinē deseruit fact⁹ aposta ta vilis vt in falsis bonis vel poti⁹ corruptiōib⁹ h⁹ mūdi duceret dies suos ⁊ in pūcto ad inferna descēderet.

LX

Mōach⁹ q̄dā i extremis agēs añq̄ decederet rapt⁹ ei spū ductusq̄ ad loca penaꝝ ī fernalia: vidit q̄z qđ sine horrore referre nō possum⁹: aīas ſ. ml'tas verub⁹ ⁊ cōtis acuminatis infixas ad rogū maximū in modū anseruz torreri ⁊ assari: ipsosq̄ crudelissimos torrores cū sufflatorijs alijsq̄ igneis īstrīs miseroꝝ tormēta torſ nisib⁹ aggregātes. Alij p̄o patellas ⁊ sartagines ignitas de subt⁹ia citēs ponebāt: adipēq̄ q̄ de ardētib⁹ iacentiū mēb⁹is fluebat diligētissime colligētes eūdē rursus bullitē ⁊ nimis feruētē sup eos a q̄b⁹ fluebat refūdebāt: quā penā ceterſ cruciatib⁹ intolerabiliorē eis esse ꝓsiderabat. P⁹ hec duct⁹ ē ad q̄ndā refrigerij locū ybi multitudinē aīaꝝ q̄si p⁹ grauē aliquē laborē q̄escentiū inuenit. Interrogatusq̄ ab angelo ductore suo si sciret q̄ h̄ eēnt: se nescire rūdit. Sctūs p̄o angel⁹ dixit ei. Hi q̄s vidisti ad ignē illū pmaximū assari hoīes sūt ordis tui: q̄ lz crialib⁹ petis se nequaq̄ fedauerint: nō tñ sic monet scriptura fuire dño in timore ⁊ tremore curauerūt: nō disciplie censurā tenere: nō q̄etis ⁊ silētij patientes eē: nō deniq̄ vigiliaꝝ ⁊ orōnū solennē deuotionē neq̄ laborſ sctē psalmodie executōem strenue sic oportet emulari studuerūt sz magis curiosi faceti: vagi: supflui: desidiosi: pigri: somnolēti: signis: iocſ: ⁊ leuitatib⁹ īdulgentes: mōastice pfessiōis puritatē violare nō timuerūt: q̄ postq̄ p̄m eq̄ssimā iusti iudicis dei sniam in supravisis penis alij breuius: alij pliꝰ p q̄ntitate ⁊ q̄litate excessuū suoꝝ purgati fuerint mediāte gr̄a dei ī būc refrigerij locū introducunt: atz hic p⁹ horrenda supplicia illa pausantes pfectōz beatitudinis sue cū patientia p̄estolant.

LXI

Dicebat abbas norimūdēſ fuisse monachū q̄ndā ī vno ō cenobijs cisterciēſ ordis q̄ dono nobilissime voc ſ exultās vigorē et⁹ ī oī labore fuitꝫ ōi expēdere dedignabat: sz magſ p̄riā gl'az captās festiua queq̄ respōsoria q̄ p singl'ari p̄uilegio voc ſ sue ipi assignabāt let⁹ sz ñ timorat⁹: hilarſ sz minie deuot⁹ solēnizando cātabat. Factū ē aūt ī q̄dā festitate dū ī oib⁹ q̄ a ꝓuētu frat⁹ ad laudē ōi decantabāt velut mut⁹ ⁊ elinguis stare ⁊ ꝓsum rūsorꝫ sui nō planē ī granib⁹ sz in acutſ vl' poti⁹ in acutissimis voce q̄tiendo tinulos modulos flexibilitate voc ſ formādo solita lasciuia decātaret. Quo finito vt a q̄ merces ridiculosi cant⁹ sperāda esset ītelligeret tā ipi q̄z ceterſ q̄ circa ip̄z erāt vidētib⁹ apparuit demūcul⁹ teter ⁊ fuscus in

modū puerulī q̄ manib⁹ impuris faciens plausum ⁊ miro mō cachinnans exclamauit dicēs. O o bñ bñ cantauit: optime cantatū est.

LXII

Nō etiā nr̄is tp̄ib⁹ eximie religionis et specialī abstinentie sctā ꝑgo quedā de hac lasciuia cāt⁹ diuia reuelatōe ĩstructa ꝓdidit nō tacebim⁹. Cū em̄ dñs abbas cisterciens⁹ q̄ est p̄i p̄iarchal' toti⁹ sctī ordis nr̄i ad eā gr̄a visitatōis aliq̄ venisset int' dulcia etne vite colloq̄a cepit abbas attenti⁹ rogare q̄tin⁹ eadē dei famula diuinit⁹ sibi revelari deposceret q̄d in ordie cisterciēsi puritati ꝑe religionis magꝫ ꝺriū p negligentiā irrepsisset. Illa ꝑo post acceptas inducias fusasq̄ ad dñm p̄ces ita rñdit. Sciatis dñe tria eē in ordie v̄o q̄ spēal'r oculos sūme maiestat⁹ offendūt: mltiplicatio, ſ. agrorū: supfluitas edificiorū: atq̄ lasciuia vocū.

LXIII

Abbas cuiusdā cenobij mōachū q̄ndaꝫ nepotē suū a puero enutrierat ⁊ vsq̄ ad spectabiles mores puexerat. Contigit vero vt isdem abbas extreme sortis articl'o sibi imminente viā vniuerse carnis ingressur⁹ eēt. Fribj itaq̄ q̄s sub cura sua habuerat destinationē suā lugētibj: fuerat em̄ vir prudens cū de substitutōe alteri⁹ tractaret: diuersis diuersa sentientibj: ne forte ex studijs ptiuz res in ꝓtētiōe veniret: cōi ꝓsensu decretū ē q̄tin⁹ vota sua ip̄s⁹ p̄i spiritali ꝓmitterēt q̄ ꝓscias singulor⁹ pleni⁹ nosset: ⁊ quē ille sibi successorē depromeret hunc absq̄ refragatione vnanimit' in abbatē eligerēt. Luz at p̄dict⁹ abbas ĩ illa hora tremēda exitus sui mērari debuisset instīcie dei soli⁹: ⁊ pure fm deū purā sibi exhibētibj obedientiā ꝓsulere: carnis ⁊ sanguis affectōe male illect⁹ añfatū nepotē suū fribj ill' designauit: dicēs eū bñ eē religiosū ⁊ ĩ exterioribj negocijs ꝓuidū ⁊ ꝓsideratiuū. Nō lz ex pte vex fuisset q⁹ tñ nequaq̄ sincera intētōe fratr⁹ vicz vtilitatibj ꝓsulēdo ꝓsiliū dederat lz q̄ntū ex pena q̄ subsecuta est itelligi dar magꝫ eo intuitu vt parētela ip̄s⁹ nepotꝫ sui ꝓmotōe illustrior⁹ redderet q̄s districte snīe ꝑ h̄ reatu suo moriēs addict⁹ sit: dñs eidē successori min⁹ canonice adepte dignitatꝫ demōstrare dignat⁹ est. Erat nāq̄ ĩ eodē mōasterio locus q̄dā amen⁹ ⁊ ad refrigerādū accōmod⁹ atz in ip̄o loco fons p̄spicu⁹ fluēti murmure scaturiēs: q̄ p crepidinē alueoli sui luxuriātibj herb⁹ iocūd⁹ tā viuacitate suiq̄ etiā herbarū gr̄osa viriditate aīas et ocl'os accēdētiū mulcebat. Hūc locū defūct⁹ abbas dū vitales adhuc caperet auras refrigerādi gr̄a freq̄ntare solebat ibi animū oim mordentiū curarū estibj defatigatū relaxās tāto liberi⁹ q̄nto secreti⁹ euaporare sinebat. Cuius relaxatōis ꝓsuetudinē successor ip̄ius eodē mō tenere decernēs locū freq̄ntabat ⁊ ip̄e. Una ꝑo die⁹ cum solito more ad p̄dictū locū accederet audiuit q̄si de fūdo fort⁹ vocē lach⁹rymabilit' plāgētꝫ ⁊ heu heu me miserū ĩgeminātꝫ. Territ⁹ ꝑo vehemēt⁹ et ꝓsternat⁹ vbi ꝑpl⁹ accessit diligēti⁹ auscultās hāc eē p̄decessorꝫ sui defūcti abbatꝫ vocē ex olim nota sibi q̄litate, vocꝫ recoḡuit. Tūc ꝑo tremētibj p̄ stupore labijs q̄renti q̄snā eēt q̄ illic ita plāgeret: eadē vox q̄si ō sub aq̄s rñdit di. Ego sū ille ꝓsāguine⁹ tu⁹ q̄ndā abbas: nūc autē mirabil' spūs: cui ru ad mltā ꝓfusionē ⁊ infelicitatē meā ad regimē mōasterij h⁹ successisti. Interrogatus cur ita plāgeret: qr ardeo inq̄t. Rursus interrogat⁹ cur arderet: cū religiosa vita ip̄s⁹ quā ĩ corpe gesserat requiē magꝫ q̄z tormēta meruisse videret. Tu inq̄t incēdij mei cā es. Et ait abbas. Ego q̄re vl' quō. Quia īquit fribj q̄bj indign⁹ p̄erā p̄sonā aīaꝫ suarū saluti pficuā q̄rētibj: ⁊ mihi p⁹ deū vota et ꝓsilia sua cōmittētibj heu affinitatꝫ q̄ mihi ꝓiūct⁹ eras lenocinio cecat⁹ nō fm timorē dei: lz fm p̄pe volūtatis īsipientiā dedi ꝓsiliū: vt te ad apicē hui⁹ dignitatꝫ q̄ neherē. Idcirco iusto dei iudicio in hoc aq̄ alueolo cruciatib⁹ addictus ardeo: liquesco: deficio: et in nihilū pene redactus ad eadem tormēta rursus tolerāda restauror. Quod si certius probare vis frīuola nō eē que audis, fac afferri candelabrū eneum: et lenta submissione in aquam mitti. Mox p̄cipiēte abbate allatū eē candelabr⁹ eneū ⁊ sensim in aquā missum stupendo miraculo ita a facie frigide illius aque liquefactū ē sicut fluit cera a facie ignis ⁊c.

LXIIII

In partibus mīoris Britannie erat alī quando homo secularis: qui licz secularibj negocijs deditus: curecq̄ rei familiaris intentus esset: erat tamē fidelis et timorat⁹ atq̄ in obseruātia mandatorū dei p⁹ modulo suo devotus. Inter ceteravero bona que vel publice vl' p̄uatim solo deo testāte faciebat: talez sibi fecerat consuetudinē vt ad ecclesiam vadens vel inde rediēs seu

quacūq; alia occasione cimiteriū transiēs p animabꝫ fideliū ibidē pausantiū devotā dño precē libaret. Cōtigit ꝙ vt expleto tē pore vite sue de hoc seculo neq; migraturꝰ lecto decūberet. Cūq; iā morti se vicinū sē tiret medijs noctis tenebris misit ad pbrm suū rogās vt ad visitandū se dñico sacro ve nire dignaret. Pbr ꝙ segnicie pſſ; z beu plus diligens carnis sue cōmodū q̄ salutez aīe parochiani sui pgere recusauit: diaconē tū suū nomīe damielē bone ꝙuersatiōis viz vice sua destinauit: q̄ libenter obediēs z iussa celeriter cōplens: postq; morienti viaticū tra didit ad ꝓpria redire nō distulit. Mox ꝙ vt pauperculꝰ ille sed meritis diues infirmꝰ ppe tue sanitatis nō pitore diuitiaq; largitorez chrm dñm ad munimē sui recepit letꝰ ho minē exuit: z cū illo vt credimꝰ q̄ pauperū susceptor fieri dignatꝰ est padisi portas in gressus lucidas btōz spūum māsiones acce pit. Diaconꝰ ꝙ rediēs vbi ostio eccl'ie ap propinquit inuenit illō aptū q̄ clausū fir missimeq; obseratū dimiserat. Vñ cū mul tū obstupuisset z ancipites mēte ꝙsaret cogi tatōes mox diuina ꝙtute in eodē loco defi xus ē vt se inde mouere nō posset. Et ecce repente in cimiterio illo audita est vox cla mās; z dicēs; Surgite fideles vniuersi q̄n toti; z exite de tumul'vi is q̄tq; i cimiterio est; vl' reḡescit; vt ꝙueniētes i eccl'a cōmen dem; aīam hꝰ defuncti charissimi nr̄i z repē dam eivicē bñficij sui: quotiēs em̄ p ꝑ cimi teriū trāsire solebat: totiēs p nobis orōem spēalē facere ꝙsueuerat. Ad hāc vocē defū cti ceperevocit exurgere mortui: factusq; ē fragor atz tumult; grādis cū egrederent de tumul'suis. Porro i eccl'ia videbant ce rei m'ti hīcinde parietibꝫ affixi: q̄ eandē ba silicā copioso lume illustrabāt: quā cū defū cti illi ingressi fuissent ceper̄t melodia sua ui ibi dñm i cōi laudare z cōmēdatōis offi cīū solēnit decātare. ita vtvno dicēte colle ctas z orōes: alij subiūgerēt amē: cetaq; rū siones quēadmodū in choro psallentiū fie ri solet. Cōmendatōe ꝙ cōpleta clamatuz ē denuo vt singuli reverterent ad loca sua. Quibꝫ egressis de oratorio factꝰ ē iterꝫ soni tus z collisio tumulorꝫ qñ se i eis relocaue rūt: tūc paulati ceper̄t deficere lūiaria illa q̄ i eccl'ia videbāt: quousq; penit' extingueret. His itaq; cōpletis solutꝰ ē clericꝰ ille ō loco illo i q̄ fuꝰ herebat: z intrās oratoriū repo suit ibi sacramētalia vasa q̄ secū detulerat, q̄ cū ad māsionē pbri rediss̄et. Ille trutina inertie sue metiēs alios: z neminē pfunda nocte facile vigilare reputās; p labore roga bat eū citiꝰ stratū repetere ac dormire. Cui ille rñdit: Nō ē mihi mō pausandū: sed tibi potiꝰ surgēdū atz laborādū. Jā em̄ defūctꝰ est eger ad cuiꝰ obsequia ꝓcedere nos optz. Vix ꝙba finierat z ecce nūciꝰ venit supdi cti; viri obitū nunciās: aduētūq; pbri flagi tans. Surgēs itaq; lz iuitꝰ sacerdos cū dia cono sine mora prexit z ōbitū pio fūeri obs sequiū ipendit. Porro diaconꝰ ille bñficio gr̄e dei tā dignant' se visitāt; neq; ingratꝰ extis: sed de visione quā viderat affectꝰ ve hement' atz cōpūctꝰ oīa q̄ vel in re vl' in spe bie potat relict exies; de tra sua z ō cog natōe sua: turonis in monasterio scti Mar tini religionis habitū suscepit: vbi etiā re ligiosam vitā agens fideliūq; defunctorum memoriā agens; pficientibꝫ meritis eiusdē ecclesie postmodū prior ꝓstitutus est.

LXV

Miles q̄dā in actu vl' habitu seculari se cularē aīz bonoꝝ opeꝝ studijs repmere sat agebat: seq; mortalē eē z tpe suo morituꝝ fore crebro recogitās: mortuorꝫ memoriaz apō deū p̄ce z devotōe q̄ potat freq̄nti; fa ciebat. Decreuerat nāq; vt nll'a vnq; necessi tate nll'a festinatiōe atriū eccl'ie trāsiēs ppe diret vt nō stans facie ad orientē ꝙsa dñicā orōez p fideliū aīabꝫ intēte diceret: dūmq; defūct; miseri supplicit exoraret. Cōtigit ꝙo vt ab inimicis suis insidiātibꝫ sibi q̄dā vi ce ita repēte circūueīret' vt aut i instāti picu lū mort; incurrere aut vitā fuge p̄sidio tuta re necesse eēt. Cursu itaq; rapidissimo fugi ens casu accidit vt ad clausurā q̄ cimiteriū cingebat' currēdo deveniret. Quia ꝙo cō petentiorē cōpēdij semitā ad effugiēdū q̄s fugiebat nō iueniebat cit; saltibꝫ clausure itroitū p mediū cimiteriū trāsiēs cepto cur su anhel' instabat. vex int' currēdū religio uerat recordat' Occidit corde z q̄d sibi in tā to rex discrimīe faciēdū eēt estuāti mēte pē sabat. Aut em̄ debitū spēale etiā cū piculo vite fideliū aīabꝫ tūc psoluēdū erat aut de biti p̄uaricatorē corā iusto iudice deo q̄ i se ꝙfidētes i q̄ntislibꝫ necessitatz articul' ꝙua re p̄t ꝙscia reū tenebat. Sz q̄ i tāta tpis et discrimis angustia diu deliberādi spaciū ñ hēbat vicit cito pietas fidei metū corporee fragilitatis: decreuitq; cōtenta morte fidei

lib⁹ defunct⁹ ſolitū p⁹ ſubſidiū neq; ſub
trahere. ſz ſi ita placerz altiſſimo fupra tu⁹
mulos eo⁹ pro q̄b⁹ orabat gladijs ūmico⁹
ꝓfoſſus occūbere Itaq; ſuppreſſo curſu ḡ
dū ſiſtit: turbatūq; tranq̄llās animū facie
ſic ſolebat ad oriētem ꝓſa dñicā oroēz tan
to ſinceriori pietat⁹ affectu dicere cepit q̄n
to ſe hāc nouiſſimā ad deū fūdere p̄cē ꝛ q̄
ſi vltimū vale fidelib⁹ defūctis offerre exi
ſtimabat. Interim vero crudeliſſimo letal⁹
odij liuore exagitati rapidis paſſib⁹ aduo⁹
lant inimici. cernētesq; reuerēter ſtantē vi
rū cui⁹ ſanguinē ſitiebāt metu mortis di⁹
riguiſſe putabāt. et q̄ſi iam voti ſui crude⁹
lē effectū habituri de ſcelere incōtinenti vt
ſperabāt ꝓpetrādo: īpie q̄dē ſz nō īpune tri
pudiabāt. Hāq; vbi p̄cipitatōe furibūda ī
inſaniā ꝓſi ſepta cimiterij irrūpe: ūmunita⁹
tē eccl'ie dei violare. ꝛ hoſtiā ſubmiſſa cer⁹
uice inclinato capite ſtātē intētōe p̄mi fra⁹
tricide īmolare feſtiabāt. ecce repēte videt
armato⁹ mltitudinē magnā totū cimiteri⁹
um repleſſe: quā defūcto⁹ aīas fuiſſe ꝓq̄
bus ille orabat ñ īprobabilit credim⁹: q̄ et
ītercessorē ſuū ſtipata corona ambiētes vt
oroēm quā p eis īchoauerat abſq; īpedimē
to pficere poſſz ſctā ſollicitudīe obſeruabāt.
At⁹ deo odibiles illi ſolo maligno deſi⁹
derij voto homicide videtes tā ſubitā rer⁹
mutatōem ꝛ armato⁹ turbā ſibi īmīnētez
ſtupefacti ꝛ mēte ꝓſternati fugā velocit ini⁹
erūt. ꝛ q̄ alienā vitā crudeli occiſiōe p̄imere
verat: emolimēti maximi loco r̄putabāt
ſi ſuā fuge p̄ſidio ſeruare potuiſſet. Deuot⁹
aūt ille orator nil tale videſ aut ſentiēs p⁹
q̄ oroēz ſuā cōpleuit curſum quē pietat⁹ in
tuitu tāte neceſſitat⁹ articulo ꝓſtrict⁹ omi
ſerat repetēs puia celeritate velut inſequē
tiū inimicorū ſe manus fugiēs ꝓpere au⁹
git. ꝛq; gladios furentiū inimicorū de tam
p̄imo ſibi imminētiū euadere potuiſſz mi
ratus expauit. Letet⁹ poſt aliq̄ntulū tp⁹
pacisq; pulcritudīe int⁹ ptes ſtabiliter rein
tegrata cū familiariter inuicē q̄rerent: illi q̄
dē q̄d cauſe extitiſſz q⁹ mort⁹ pcl'o ſibi īmi
nēte ſic īmobil'ſtās de loco mor⁹ ñ fuiſſz: il
le cur vite īpi⁹ pepciſſent cū optunitatē p⁹
dēdi eū nacti fuiſſent: cognita ab alterut⁹
myſterij ꝓitate dñm q̄ fecit mirabilia mag⁹
ſol⁹ magnifice collaudabāt. ꝛ tā ipi q; etiā
pl'es alij q̄ tāgrāde miraculū pcipe potuer⁹t
ad orandū p fidelibus defunctis nō medi⁹
ocriter accenſi ſunt.

LXVI

Apud puinciā q̄ germania trās rhenu⁹
dicit: que vulgo ſaxonia dicit: in cenobio
quod ō cluniacēſi eccleſia infra muros pa
deburnēſis ciuitatis cōſtructū nomini ſan
ctorum apoſtolorū Petri ꝛ Pauli intitula
tū eſt: fuit priſcis tēpor⁹ dum adhuc clu⁹
niacenſis ordo in ſtatu ſuo vigeret mona⁹
chus q̄dam ſm nomē ſuum chriſtu⁹ amās
qui Uamanio naturali nomīe vocabatur.
Hic cū eſſet ſacerdotali honore p̄ditus of
ficiū ſanctū moribus ſctis adornare curabat
ꝛ diuina myſteria deuotōe qua ſpiritalem
miniſtrū decebat celebrabat. Ut autē tan
to deuoti⁹ q̄nto ſecreti⁹ incōtamiatū ſacri
ficiū in arca cōtriti cordis offerre poſſz ca
pellulā q̄ndā in honore ſancti Alexij conſe
cratā ꝛ ab oratorio eiuſd⁹ loci cimiterio tm̄
interiacēte remotā cauſa dicende miſſe fre
quētare ſolebat. Unde et ip̄m cimiterium
recip⁹rocato itinere aſſidue terere nec̄e ha⁹
bebat. Ad ſacrā ꝓo edem vadēs aut inde
rediens manū deuote oratōis abſq; tedio
idētitatis porrigebat fidelib⁹ defunct⁹. ꝛ q̄
ſe tranſactis dieb⁹ ſuis incinerādū fore re⁹
cogitabat eo incineratorē picula pie pēſās
eorū ſupplicia mitigari ſuppliciter p̄caba
tur. Factū eſt autē i vna dierum dum cele
bratis ſacris myſterijs redire pign⁹ ſancte
oratiōis his q̄b⁹ eū debitorē pietas effece⁹
rat ſicut ſolebat pſolueret: cōpletaq; orati
one in concluſiōe ſubiūgeret. Requeſcant i
pace: audiuit manifeſte multitudis turbaꝫ
reſpondentē Amen amen. Quod vbi au⁹
diuit totus ītremuit. et has voces eſſe ani
marū ꝓ quibus orabat putās tā cōtiguas
ſibi viſibiliter eſſe mirat⁹ expauit. bonea⁹
conſuetudinis vſum quem deuote eatenꝰ
ſeruauerat tāto deinceps ꝓpenſiori diligen
tia pſecutus eſt: quāto deuotōis ſue obſe⁹
quiū acceptabile deo fidelibuſq; aīab⁹ gra
tū et fructuoſū exiſtere tā inuſitati miracu
li nouitate letus agnouit. Sancta ergo ꝛ
ſalubris eſt cogitatio ꝓ defunctis exorare
vt a peccatis ſoluant.

Ex prima parte Speculi hiſtorialis.
Diſtinctio quarta ꝓ Exemplū. I.

Lericus quidaꝫ

c ſuppetēte re⁹ copia ſcl'o ōdi⁹
mris dñi amorē ꝛ reuerētiā er⁹
aīo ſic oīno īdiꝛerat vt q̄cunq; eccleſie in

gressus: vel p eccl'iam ei ꝓtingeret transit⁹ nulla seculi solicitudo: nulla surrepe possꝫ obliuio: ân cũ oñi deuotiõe ꝛ hũilitate genuflexo illa angelica salutatõe eã honorare di. Aue maria gr̃a plẽa dñs tecum ꝛc. Rursũ genuflexo: Btus vẽt q̃ te por. chꝛe: et btã vba q̃ te lactauerꝛt dñꝫ deũ saluatorẽ nr̃m. Hic aliqñ molestia corpis tact⁹ desperat⁹ est: tantũqꝫ dolor inualuit vt liguã suã ꝛ labia sua dentib⁹ suis cõmãducaret: idipꝫ de mẽbrꝫ ceteris factur⁹ si pmitteret. Cunqꝫ iã lingua ꝛ labijs penit⁹ ꝓsũptꝫ vehemẽter a suis ne in alijs mẽbrꝫ ß faceret: teneret: iaceretqꝫ horrẽd⁹ aspectu, sensibus corpis exẽpt⁹, vidit iuxta lectuli sui caput pson̄ ꝓsistere pulcra facie ꝛ reuerẽdo aspectu, q̃ ẽntũ dar intelligi ãgel⁹ ei⁹ erat. Hic egroti sui erũnas deplorãs in hũc modu lam̃tari videbar. Quid o dña misc̃ordie fõs pietatꝫ hoccine ẽ gl'e ꝛ gr̃e tue salutatoꝛiũ. Heccine ẽ ligua i btificatõez vẽtrꝫ ꝛ ptus tui lõgo vsu de ardenti affectu sic assuefcã vt pene nihil aliud sonare nosset i eccia dei. Dña dña si tu dees tuis: quis aderit suis. Non sic dña nõ sic. Ad nihilum deueniet spes horꝫ: si i te nõ icipiũt hꝛe refugiũ. Hec cũ ille i auribꝫ egri declamaret appuit vtriqꝫ mr̃ dñi: ꝛ q̃si satisfaciẽs de negligẽtia infuulũ suũ ꝛ q̃ isimulabar ad lectũ ꝓi⁹ accedit: extractaqꝫ vba visa ẽ ptin⁹ imittẽ ios egri ꝛ sct̃i lactꝫ sui rore ifuso subito sue lingue itegritatẽ ꝛ labijs ãtiquũ ꝛcorẽ: ꝛ i toto ei⁹ corpe pstinã restaurauit sãitatẽ. Redditꝰ igr̃ sensib⁹ ꝓtinuo surrexit san⁹ ꝛ icolumis: ꝛ factã circa se miscõiã etiã si ligua taceret repẽtina vite ꝛ morꝫ mutatiõe omib⁹ cepit p̃dicare. Eternĩ se ꝛ sua dei fuitio mãcipans de cetꝛo duxit vitam religiosam.

II

Quidã pueri clerici añ q̃ndã eccl'iã ludũ pile exercebãt: q̃ꝫ vn⁹ q̃ bẽbat i mãu anulũ quẽ ei puella q̃dã donauerat carnali amore ducta: timẽs ne forte assidua pile pcussione frãgeret diuertit ad eccl'iam vt alicubi eũ reponeret dõec p⁹ ludũ ip̃m recipet. Ingressus itaqꝫ añ imaginẽ ꝙgis marie intuitus eã: ꝛ ãmirãs ei⁹ pulcritudiez genuflexo deuote salutauit ꝙginẽ ꝛ addidit. Vere inoĩb⁹ formosior es: ꝛ illa ẽt q̃ mihi hũc anulũ amorꝫ mũere ꝓdonauit. Ideoqꝫ ei renũcio, teqꝫ deinceps amare ꝛ tibi deseruire decerno: ita dũtaxat vt ego vice r̃ddita amore tuo dign⁹ inueniar. Sic iglr̃ p̃fat⁹ puer anulũ suũ digito imagis quẽ hẽbat sursuꝫ erectũ indidit. Quo accepto q̃si ꝓdictum cõpr̃obans ꝛ fidẽ adhibẽs mirabile dictu digitũ suũ imago ꝙstrinxit. Quo viso puer stupore pmot⁹ circũstãtes aduocat: ꝛ rei nouitatẽ mirãtib⁹: salutatõis ordiez ꝛ voti cõditionẽ enarrat. Qõ illi audiẽtes eũ seculo renũciare ꝛ votũ psoluere hortabant: q̃tenꝰ dei gẽitricꝫ fu⁹ ꝛ amic⁹ siẽ diꝛerat baberẽt. At ille spinis diuitiar̃ obstãtib⁹ egre qõ monebat audiẽs ingt⁹ exstitit: ꝛ post modicũ imagini mẽtit⁹ vxorẽ ducere nõ expauit. Sꝫ ꝑma nocte nuptiar̃ btã ꝙgo maria q̃i inẽ ipꝫ ꝛ vxorẽ ei⁹ media recũbẽs apparuit, anulũ digito ꝑtẽdẽs ꝛ ifidelitatꝫ eũ arguẽs. Excitat⁹ ille de sõno circa se palpitabat q̃rẽs imaginẽ ꝛ ñ iuenies eã credidit eẽ phãtasma. Iterꝫ a somno detẽt⁹ vidit eã sibi assistere nõ sic ꝑus blãde alloq̃ntẽ, sed cũ indignatiõe vultũ auertentẽ: ꝛ tormẽta durissima p ꝓtẽptu sui ꝛ voto irrito cõminantẽ. Lugilãs igr̃ ꝛ iterata ãmonitõe perritus: relictꝫ oib⁹ q̃ bẽbat eadẽ nocte in heremũ clã secessit, vbi hitũ monachi vitã qꝫ pfessus dñe ꝛ amice sue cũctꝫ diebꝰ vite sue deuoto aio defuit. Valuit em̃ fidez seruare regine celor̃: quã ei añ nuptias promiserat cũ mũdicia aie ꝛ corpe ipolluto q̃ sponse mortali cũ integritatꝫ iactura copulari ꝙ votũ quo obligatus erat.

III

Fuit quidã rhoman⁹ impator cui prouidit dei clemẽtia vxorẽ genere ꝛ moꝛibꝰ nobilissimã ac pulcritudinẽ honestissimaz: nec turpis aut carnalis delectatio illos captiuabat, sed inicẽ sobrie ꝛ iuste sub legali cõiugio se nõ mediocriter diligebãt. Venit ãt in mẽtẽ ipatorꝫ vt ꝓgeret longe lateqꝫ p orbẽ visitare loca sct̃oꝝ. Accepto itaqꝫ assensu a ꝙiuge, ꝛ regnũ ꝛ q̃ndã fratrẽ suũ adolescentẽ arctius ei cõmendãs digressus est. Ipse aũt dictus adolescẽs specie deceptus imperatricꝫ in amorẽ ei⁹ vehemẽter exarsit, et tandẽ etiã quo stimulo ille vrgeret ei aperuit. Cũqꝫ impatrici pluries molestus eẽt et illa pẽit⁹ renueret: tãdẽ iuueni cecato ad eius amplex⁹ se vẽturã simulate pmisit. Interim ꝙ turrim q̃ndã parare nõ distulit in qua duos adolescentes ꝛ duas puellas ad fuiẽdũ iuueni mittere curauit: vt necaria queqꝫ illi sursũ cũ funib⁹ traherẽt. Determinato ãt die q̃ ipatrix ꝛ iuuẽis turri illã puatim ꝓscẽderẽt: vt ille qõ desiderabat exple

ret ganiſus ē. Sz illo p̄ēūte ꝛ intrāte pudi-
ca dña ī domū redūt retēto iuuene ī turri.
Sedit āt ſub ipatrice rhoma pacifica do-
nec ipator rediret ad ꝓpria. Q̄ ānoſ
audiēs aduētū eius gauiſa ē valde, iuſſitq;
nobiles et maiores cleri ī occurſū eiꝰ ſecuz
ire: ꝛ vicos ciuitatꝭ ornari decēter. Frēz
q̄z ipatorꝭ ī cōſulte de turri emiſit: vt fratri
obuiꝰ exiret. Qui ī occurſū illiꝰ reginā p̄ue-
nit: ꝛ verſa vice eā male īfamauit. Req̄ſitꝰ
eñ a fre cur tā afflictꝰ ꝛ pallidꝰ ac crine de-
formis eēt, rñdit cū lachrymis. Mi fr̄ cha
riſſime: peſſima meretrix cōiunx tua ſiē cū
mlt̄ꝭ fornicari ꝓſueuit: ꝛ ita me in ſceꝰ p̄ci-
pitare ſecū tētauit, nullꝰ enī ab eiꝰ īpudico
amplexu ex q̄ receſſiſti, phibitꝰ eſt. Dō ego
ferre nō potui: ſz ab ea recedēs ī q̄dā turri
me nūcuſq; incluſi. Audiēs ipator q̄s non
ſperauerat de vxore ꝓtumelias nūciari do-
lore cordis pcuſſus pene exanimis ī terrā
corruit. Poſt ſpaciū vniꝰ hore ſurrexit ꝛ cō
fortatus aſtantiū ꝓſolatōibꝫ equū aſcēdit.
In craſtinū aūt impatrix cū comitatu mlt̄o
rum ad virū ſuū puenit, q̄ cū illū vt dignum
erat amplecti vellet pcuſſa ab eo ī facie gra
uiter ꝓfuſa cecidit, vocatiq; q̄z duobꝫ ſer-
uis ipator dixit. Ite in ſi[illegible]p̄undā ꝛ du-
cite eā ad decollatōez. Qui cū ad locū vbi
decollāda erat pueniſſent: admirātes eiuſ
pulcritudinē dixer̄t ad inuicē. Priuſq; int̄
ficiaꝫ cogſcamꝰ eā: q̄ nō ē in mōdo pulcri-
or illa. Irruentibꝫ ill̄ in eā illa ſuſpiciēs ī ce
lū voce lachrymabili dei reſpectū ꝛ ꝑginis
ſancte Marie efflagitabat auxilium. Qui
dā aūt nobil̄ ñ lōge iter faciēs cū comitatu
mlt̄oꝝ q̄ limia apl̄oꝝ ꝛ loca ſctōꝝ rhomevi
ſitauerūt, audiēteſ clamoribꝫ r̄ſonare ſiluā.
primo putauer̄t aliquā ferā in retibꝫ corru
iſſe: ꝛ velocit̄ curſu illuc ver̄t. Uidēteſq;
tā venerabilē pſonā ſuos īpudicos diſtra-
here morti eos cōcite tradider̄t. Req̄ritur
mulier q̄ eſſz: et cur illi talia ptingerēt. At
illa celata dignitatꝭ altitudie ſupplici vul-
tu ꝛ hūili voce rogauit vt eā dñs eoꝝ ſecū
duceret: ꝛ ab ea ancillare obſequiuz ſaluo
honore pudicicie recipet. Qui petitiōi eiꝰ
libent̄ annuēs illā ad ꝓpria pduxit, quam
vxor eiꝰ honorifice recipiēs vnicū ei filiuz
educandū ꝓmiſit. Paruulo aūt ſuſcepto il
la maiorē adhibuit diligētiā quā ſi ipa euz
genuiſſet. Fugiebat laſciuiaz: freq̄ntabat
eccl̄az. Sz nec ibi malignꝰ ſpūs tētare de-
ſiꝫt, vincere tñ eā ñ valuit. Erat q̄dā miles
in curia: q̄ ad amorē eius ptingere cupiēs
blandis ꝛmōibꝫ ac mlt̄ꝭ ꝓmiſſiōibꝫ eā vt ſi
bi cōiugio copularet tētabat. Illa ꝓo caſte
ſe eū diligere rñdens amore dñi ſui: cuiꝰ fr̄
erat nubere ei oīno negauit, q̄obrē cepit
miſer tractare in animo q̄d mlt̄eri q̄ ī rāta
eū vilitate hēbat pararet vt occideret vel
fugaret. Itaq; ī tēpeſta noctis hora ductu
diabolico venit vbi illa dormiebat: ꝛ ifās
in ſinu eius ſibi cōmēdatus, gutturq; pue-
ri filij fratris ſui cultro per mediū ſecuit ꝛ
gladium in manu mulierꝭ dormientꝭ relin
quens receſſit. Cum ergo ſanguis pueri p
mediū lecti decurreret: et latus mulierꝭ in
ficeret: excitata vehementer expauit. Et cū
ſe miſerā pclamaſſet ſolicita mr̄ ꝛ p̄ī ō filio
ſurgentes concito de lecto venerūt cuz lu-
mine ad filium: quē iugulatū videntes et
in manu mulierꝭ cultrū quātus dolor eos
inuaſit: et omnē familiam vix explicari p̄ſ.
Uenit deniq; ſceleratiſſimus homicida ſi
ctas lachrymas fundens: et voluit occide
re tanti ſcelerꝭ ignarā dicēs fr̄i ſuo. Addu
xiſti huc meretricē p mlt̄ꝭ crimibꝫ ī alia pa
tria iudicatā interfici. iā vt igni tradaꝫ di-
gnā eaz tāc moꝛs filij tui. At heros ille no
bilis ꝛ vxor eiꝰ eā interfici phibētes, manda
uerūt nautis ad portū p̄rimi maris vt eam
in alienā terrā ducerent. Uenit ergo pfuſa
lachrymis facie comā diſcerpēs cum ſuis
ad mare ꝛ itrauit nauim. Cūq; naute p al-
tū mare nauigaſſent: ꝓſiderata eiꝰ ſpecie al
locuti ſūt eā vt eis aſſentiret: reſiſtētiq; ob
amorē pudicicie dixer̄t. Unū e duobꝫ eli-
ge: aut nob ꝓmiſceri aut ī mari ꝺcipitari.
Rñdit illa ſe libēti⁹ int̄ fluctꝰ ꝺficere q̄z co
rū libidīoſis petitōibꝫ aſſentire. Qui mu
tato ꝓſilio ī q̄dā alta rupe q̄ añ eos ī mari
emiebat dño p̄uidēte eā fl̄iq̄rūt, vbi cū to-
tā noctē duriſſz inſomnē ſūmo dilucl̄o me-
roze ꝛ triduano ieiunio afflicta paꝝ obdor
miuit. Appuitq; ei ſcā ꝥgo maria regia gle
admirabili facie ſtellāte oculoꝝ acie dicen
ei: q̄ mlt̄a ꝓpt̄ caſti ꝓiugij ſuādā fidē ſuſti
nuiſti aduerſa: oīs amodo tentatio impio
rū a te expellēda ē: ꝛ q̄s paſſa es iiurie, ma
nifeſtabūt. Collige herbā q̄ ē ſb capite mo
et q̄buſcūq; lepꝛoſis dederꝭ binc bibere in
noie ieſu chr̄i ſanabūt. Excitata āt mlier et
viſiōe letificata cū deuotꝭ oꝛōnibꝫ herbam
collegit, cui ſil̄em añ ñ viderat: ꝛ chirothe
cas de māibꝫ ſuis extrabēs ipleuit. Hora
aūt tertia naute a deo miſſi iter facientes

iuxta rupē illā vocati ab ea applicuerūt: q̄ videtes eā tāvenerabilē esse pſonā ꝓdolen tes ei receptā ī nauim duxerūt ad portum Egressa aūt ō naui inuēit lepꝛosū vultu mi serabilē: attritāq; herbe portiūculā cū vino dedit ei bibere: ⁊ cōfestim sanat⁹ est. Extūt fama ei⁹ lōge lateq; ⁊ venit ad ciuitatē illā in qua erat imp⁹ ille lepꝛosus effectus: q̄ fratris filiū in sinu bu⁹ dñe occiderat. Ad hūc multis p̄cibꝫ adducta: sed nec ab ipso nec ab vllo ō familia dom⁹ cognita rogat obnixe a fratre illi⁹ lepꝛosi vt ei subueniat ⁊ q̄cq̄d mercedis ide velit recipiat. Illa se subuenire ꝓmittit si de oīb⁹ peccatis suis coꝛā ea ⁊ septē pſonis ꝓfessus fuerit. Et il le q̄dem ꝓfitēs multa dixit: sz celabat scel⁹ qō ī eā ꝓmisit. Rñdit ei mlier nihil ei pfice re medicinā suā absc̄dito vllo crimiali: sz oportere eos ꝑus aiaz purgari ⁊ sanari ab vniuersis egrit udīb⁹ anteq̄ medicina aliq̄ coꝛpi ꝓdesse possz, nec ꝓdesse petōꝛ oīm cō fessionē ⁊ detectōez si vnū ex eis ꝓsulto ce lēt: qm̄ largitas diuine mīsicoꝛdie vnū pec catū absq̄ alīs mīme relaxat. Tūc ait fra ter suus cui⁹ filiū interfecerat. Api coꝛ tu um et emunda ab omni peccato, ⁊ si q̄d ad uersum me male egisti totū tibi dimittetur Resolutus itaq; in lachrymis q̄lit egerat mānifestauit. Audiēs aūt heros expauit ve hemēter: dicēs se plus de amissione nobi lissime mulieris q̄ de morte filij tristē esse At illa rñdit. Dñe mi noli ꝓtristari, ego ei sum mlier illa q̄ malū pro malo nō reddam sz bonū p malo tribuā. Restitutoq; illo sani tati rogabāt eā vt ibi maneret: ⁊ quē sana uerat in spōsum accipet. Quib⁹ nō acquie scēs recessit: ⁊ sanādo lepꝛosos nōnullos rhomā incognita petijt: ibiq; plīmos a lep mūdauit. Sz frēz ipatoꝛis vlcisc̄ete ōo in uaserat lepꝛa grauissima vsq; ad mortē, ad quē curādū adducta: sed a nllo agnita sili mō ⁊ hūc pctm̄ suū qō ī eā ꝓmiserat ꝓfite ri coꝛā papa ⁊ senatu rhomāo fec̄. Quo au dito impatoꝛ flens ⁊ pugnis faciē pectusq; ꝑcutiēs misez se exclamauit. Flebāt q̄q; oēs q̄ aderāt ⁊ audierāt recoꝛdatōz ipatricij egregie. At illa flet⁹ coꝛ ñ sustinēs sanato ꝑus iuuene dixit. Ego sum illa. Tūc q̄nta leticia rhomanū pplm ipleuerit nō est faci le dictu. Voluit eā impatoꝛ q̄si a deo resus citatā ī vxoꝛē: ⁊ pp̄s in dñam accipe: Sz intra se a liter agens dixit ad papam. Vo tum feci in tribulatōib⁹ meis dño me nul li vlterius viro coniungere: sed monachali veste castimoniā seruare. Requirit g̃ ania mea de manu tua: si timēs vel diligens ho mīnē plus q̄z deum veste sancta nō velaue ris me. Tunc ille mox eam benedixit et in duit.

IIII

Fuit quidam diues Rhome cum vxore suā: vterq; genere nobilis: moribus lauda bilis: sola eis p̄oles deerat cuz ad votū ce tera cederēt vniuersa. Conuersiq; ad domi num postulabant filiuz: effusi in misericoꝛ dīs pauperū: cōmendantes se ad omnē cō tinentiā ꝑm deum. Deus igitur videns afa flictionē eoꝛū dedit mulieri conceptū et pe perit filiū. Quo nato regales apparant deo licie: sonant oꝛgana: choꝛi oꝛdinantur. In terea dum de charo filio pater minus cau tō amoꝛe gratulatur: charitatē a carnalita te aliquātisp suffocata: nō ita deuote vt pri us in datoꝛis gloriam assurgit vel gratiaz querit. Aliquotiēs tamē ad se reuersus cō pungebat: nec illius carnalitatis impurita tem ferebat esse impunitam. Tandē pepigit fedus cum deo vt sumptis pennis colum be in peregrinā regionē vel in inuiā solitu dinē auolaret vbi ignotus viueret: ⁊ purita tis atq; pacis interne soliditatez seruaret. Sedquia alligatus erat vxoꝛi coꝛ eius ad sui ꝓpositi inclinauit assensum. Que quidē querulos gemitus ingeminare cepit: ⁊ sin gultib⁹ cōcusso pectore cū lachrymis dixit. Quānis molestē dulcissimi vult⁹ tui sustī neam: hoc solum tamē amaricati coꝛdis ha beo solatiū et gloriandi ꝓuilegium q̄ amo ri meo solū video ꝓponi christuz. Et quia votum hoc sanctissimū scio: liberū te dimit to: tm̄ vt amoꝛe casto me coꝛde retineas Il lo exultante ⁊ in gaudio victricis cōscientie exultante materfamilias soluta a lege viri iam licentius que christi erant cogitabat ⁊ libertatez in pauperes exercebat. Interea paruulum suum a lacte suspensum: a cunis abstractum: ꝓpensius nutriebat: et delicijs reficiebat: omni die aut matrē herebat gre mio: aut pendebat a collo: omni nocte in ter matris vbera moꝛabatur: omni in loco in memoria versabatur. Sic succedenti bus infantie puericia ⁊ puericie adolescen tia etiam tunc mater non eum ab amplexi bus arcebat: non ab osculo repellebat: non etiaz a lecto. Quid plura? Carnalis amoꝛ quia non inuigilauit cautela se inclinauit

corruptele: filiꝰ p marito admittit: cōcepto fetu int̄ viscera corde ⁊ corpe angustiat: ⁊ impellēte hinc inde verecūdie ⁊ doloꝛ estu pene in despatiōꝛ labit. Spe aūt venie ducta et aīata nō desistebat a ieiunijs: oꝛōibꝫ: vigilijs: elemosynis. Interi veste ad ꝟ congrua vētris celato tumoꝛe ⁊ p falsam hilaritatē vultus coꝛdis dissimulato doloꝛe: ventū ē ad diē partꝰ: ⁊ tūc magna velut mare cōtritio eiꝰ. Hic em̄ dolēti suadebat silētiū timoꝛ et pecūdia: hīc ipellebant ad plāctū doloꝛ et angustia: sic nascit infelix puer: sūpturus ō oꝛtu occasū: de initio finē. Naꝫ seua tigris vix bn̄ natū arripies suffocauit: et suffocatū in ima latrine pjcies ꝓpera sepultura damnauit. Tū quidē hoīes tāgrande piaculū latuit: ꝫ mūdi p̄nceps cū in aīa captiuā mulierē teneret cogitauit vt cōe trophēū ō ipa statueret: volēs eriā in eaꝫ seuire flagellis q̄ sibi seuierat in flagitijs. Sūpto igit demō scholarꝫ clerici scemate rhomā venit: curiaꝫ intrauit: pceres salutauit. Interrogatꝰ q̄s esset. Clericꝰ inq̄t sū potēs in scpturis: nullus mihi silis in q̄stiōibꝫ soluēdis: in secretis educēdis: Et vt pitie mee certā habeatꝫ experientiā: dicat q̄sq̄ q̄cq̄d p̄didit: et ego illi mānifestabo furti actoꝛē. Auditisq̄ oīm cautis certo ꝟitatis rūso singulꝝ satisfaciebat: et furti reū fugā etiāsi fur aufugisset ꝓclamabat. Ad noui famā ꝓiectoꝛꝫ tā exteri q̄ indigene ꝓueniebāt: latrones fugiebāt: aut esse q̄les fuerāt desinebāt. Interea dū sic placēs regi ⁊ optimatibꝫ eiꝰ plebi sua dāna referret: rege ipo pūte turbā circūstātē sic allocutus est. Si vos credulos ⁊ attētos pollicerem̄ auditoꝛes mira loq̄rer: ⁊ q̄ddā vix credibile auditu: hoꝛribile dictu: crudele actu vob̄ enarrarē. Miscōia dūl q̄ nō estꝫ consupti: q̄ rhoma fundit nō coꝛruit: ac oīno perijt cū facin⁹ p oīb detestabile in ea ꝓpetratū sit. Mlier ei illa quā sctissimā dicitꝫ q̄ in vbis vie plateis ⁊ angulis sibi p hypocrisim fame titulū ereꝛit: sceleratissima ē: et oīm crudelissima feiaꝛ. Cōmisit em̄ crimen q̄ddaꝫ nō solū hoꝛrēdū relatu: ꝫ etiā turpissimū memoꝛatu. Nā de ꝓpio filio ꝓceptum filiū ꝓpijs manibꝫ trucidauit: ⁊ ne videret̄ i latriną piecit. Ad hanc vocē oēs ꝓsternati. Noli inq̄unt blasphemare mūdicie sacrarium: pieratꝫ tēpluꝫ. Vulte em̄ feie ꝓgregauerūt ꝟtutū diuitias: ꝫ hec supgressa est vniuersas. Hoc est inq̄t ille q̄ō dixi: q: difficile crederetꝫ mihi: veniat vt exam̄inet: ⁊ interiꝫ rogus in media platea paret: in q̄ si ꝓfessa vt cōuicta fuerit viuēs incēdat: sin aūt ego ligatis manibꝫ a tergo medijs intijciar flāmis. Placuit regi ⁊ satrapis ꝓsiliū eiꝰ: et missis satellitibꝫ iussit eā honoꝛifice itroduci. Qui intrāti palatiū oīes assurreꝛerūt. Reꝛ aūt ipe sedem ei parari fecit ⁊ sibi ꝓsidere iussit: factoq̄ silētio ait ei. Nō te latet noui famavatis quē suscitauit deꝰ in salutē rhomane gentis: quod aūt nō parū dolemus in multis te accusat: et nō satis credibilia nob̄ cōtra te dicit testimonia. Cōfitere ergo si q̄ō fecisti peccatū: et da gloriaꝫ deo: vel purgate a crimine obiecto. Ipa aūt a spūsancto edocta respōdit. Oīm grauis est causa ⁊ nil sine ꝓsilio faceredocet sapiēs. nec ego turpoꝛe credo coꝛā rege ⁊ pceribꝫ eius sine cōsilij patrocinio allegatiōem meā exercere et ne deliberatiōe me de obiectis mihi crimināibus purgare. Acceptꝫ igit inducijs egressa est: nō cōfisa in homie: sed toto coꝛde p penitētiā cōfugit ad chm̄. Vir aūt vite venerabilis Lucianus vel lucius noie tūc tpis rhomanā oꝛnabat cathedraꝫ: cuius pedib⁹ puoluta cū gemitu coꝛdis ⁊ toꝛrente lachrymarū calamitatꝫ sue recēsuit hist̄oriā: rupalq̄ vestibꝫ ⁊ cunctis criminib requisiuit ab eo: vtrū p quodcūq̄ malagma penitentie curari posset vulnus peccatricis conscientie. At ille videns cōpūctiōem in ea esse vehemētē et totus sup eā pietatis visceribus affluens: cōfisus de dei misericoꝛdia reatus veniaꝫ et vite remediuꝫ pmisit dicens. Animequior esto filia: quia maioꝛ ē dei pietas q̄ tue iniquitas. Nam et Petrus p lachrymas nō solum reatus sui veniā: sed ⁊ apostolici ꝓcipatus obtinuit dignitatem. Sic Maria magdalena p sanctificationē lachrymarum de vase contumelie meruit esse vas gloriosum. Patrem vero Jesu Mariam consulo: vt p̄ omnibus inuoces. eamq̄ assiduis precibus frequētes. Ipa em̄ vnica spes humane reconciliatōis: ipa p̄cipua causa eterne salutis. Nolo autē tibi multa iniungere: quia tps habes breue: sed dominica oꝛatio tibi sit absolutō ꝓ peccato. His ꝛmonibꝫ animata mulier manus in celum: coꝛ ad Mariam leuabat: oꝛans eam in multo fletu vt eam liberaret interuentu ab impetitōe aduersarij ⁊ a ꝓfusione cōi. Statuta itaq̄ die cū familiaribꝫ ꝓcessit ad curiā: ⁊ erat eius spes de celesti adiutoꝛio pēdēs: ⁊ coꝛ maxime in Maria fiduciā habens. Nec decepta est.

mater miscõie tam miserabilibꝫ suspirijs penitẽtis: sed inuisibiliẽ eã ptegens pñtia sue maiestatis indicande astitit añ tribunal terreni iudicis. Hac igit beata comite mulier intrauit cõsistoriũ: et a rege et pplo reuerenter accepta ꝓsedit in medio oĩum facta spectaculũ. Tunc oĩm ore clauso et aure apta: ꝓrsait clerico. En quã accusasti dña pñs est: narra si quid habes. At ille intuit⁹ mulierẽ mirabat que hec esset. Reuera eñ nõ ipsa erat que ꝓus sed altera: quia ꝑ gratiaz spiritussĉti alterata. Cumq oĩes instarent vt loqueret. Non est inqt hec incestuosa et homicida illa quã accusaui. Hec est eñ sancta: hec speciosa inter filias hierusalẽ: qõ ei dicere timeo et tacere non possum: Maria mater Jesu ei assistit: eamq ꝓfouet et custodit. Ad hanc vocẽ oẽs in stupore versi frontes suas vexillo crucis armauerũt: et diabolus ꝓtutẽ signi salutaris nõ sustinẽs: q̃si fumus euanuit ex oculis eoz: oĩsq contio gaudens Marie iura gratiaz psoluit: et mlĩer sic liberata a macula ꝓscientie et fame: coram pplo ĩuenit nomẽ grande iuxta nomẽ magnoz qui sunt in terra.

V

Quidam parochie ẽrat pbr in seculo potens et gl'iosus: sed nõ minus vicijs q̃s diuitijs plen⁹: hic sub cura sua habebat diuitez nobilẽ et paupcula viduã: qui vno tpe decũbentes: responsuz mortis acceperũt in semetipis. Vocat⁹ est ꝑsbyter vt morientem diuitẽ visitaret: et accepta ꝓfessiõe: data cõione exiturã aĩam deo cõmẽdaret. qui de rapienda solũmodo lana nõ de oue curanda sollicitus vt diuit⁹ nũciũ vidit ire festinauit Intrauit palatiũ: penetrauit cubiculuz vbi iacebat diues: purpura et serico circũdat⁹: auro et gẽmis ornatus: sup plumaz molliciẽ resupinatus. Jbi inuenit circũstantium multitudinẽ: seductoria adulatiõe diuiti solatia psoluentẽ: cõiunx et filij atq oĩs familia dñm lamẽtabat. Sed et q̃plures ex ipis ad rapiendã hereditatẽ suspensi: iz ꝓboten⁹ mortẽ dãnarẽt: eã tamẽ tacito cogitationuz estu ꝑcabant citius venire et hoiem de medio tollere. Jtaq pbr secretũ petijt et q̃lem cũq ꝓfessionẽ extorsit. Deinde cessione firmata numi captator charitatis affectuz simulãs cõpati cepit et ꝓdolere: q̃rere q̃d vellet: q̃ ps corpis graui⁹ se haberet. Inter ancipites gladios securitatez et pacem falsus ꝓba pollicebat: ꝓbusq mẽdacijs liniebat parietẽ cui dñs ruinã minabat. Interim supuenit quidã ex parte vidue qui diceret eaz in extremis agere et christiane salutis remedia postulare. Sz pbr cũ se totũ daret ad lactãdum pctõrez nihil respõdit. At diaconus prope assistens ꝑ muliere desolata ad coz ei⁹ loquẽs ait. Grande nobis piaculũ et femine piculũ si nostra negligẽtia sine cõfessiõis et sacri mysterij ꝓticipatiõe eã migrare cõtigerit. Requiret eñ a manib⁹ nostris sanguis ouiũ nostraz q̃ nob a deo iusto iudice credite sunt: nec min⁹ paupez q̃s diuitũ curam habere nos oportz: nec minorẽ ꝺ illis q̃s his rõem sum⁹ reddituri. Properem⁹ ꝑ ne nr̃a culpa sine viatico hinc paupcula illa recedere cõpellat. Cui velle cõmoto pbr ait. O sani capitis cõsiliũ ꝑ vili vidua nobilẽ relinq̃re patronũ. At turbat⁹ inqt diacon⁹: ego si iubes infirmã visitabo. His fauẽte ꝑsbytero diacon⁹ discessit cito: sumptoq salubri hostia ad vidue tuguriũ peruenit: q̃ reb⁹ q̃dem vacua: sz bonis opib⁹ plena: sup humũ durã et paruo stramine cõstrataz collidebat mẽbra ieiunijs exesa. Jlle itaq interno lumine oculos leuãs famule chr̃i in sceno iacenti: vidit existere excubias de celo. Mater eñ iesu Maria assistebat cũ choro ꝑgiali q̃ ꝓferebat linteolũ et vultum egrotãtis a sudoribꝫ mundãs satagebat circa frequẽs ministeriũ. His visis diaconus stupẽs stetit eminus. Sed celi regina suo filio toto coꝛpoze in terrã pstrata adorauit eũ cũ suis virginib⁹. Quib⁹ erect⁹ data fiducia vir dei intrauit: Maria etiã sedez parante: ac ne timeret hortãte sedit: cõfessionez vidue accepit: cõionẽ dedit: et psalmis obitũ eius ꝓmunivit. Deinde cũ gaudio ad domũ diuit⁹ ꝓperauit: astansq in limine vidit nigros cattos circũuallantes lectũ diuitis. Quos miser ille vidẽs et nimis infestos sentiẽs rugiebat clamãs. Tollite cattos tollite: misero subuenite. Unus tandẽ ethiops voce minax: vultu terribil': vncũ quẽ in manib gestabat: faucib⁹ imersit pctõr⁹. Jnfelix aĩa nullũ in tota ꝙuersatiõe sua refrigeriuz ꝓscie repiens pauet et trepidat: misez mors paulati occupat. Denicq ethiops ille furẽs vncũ violẽt de palpitãtib⁹ faucib⁹ extrahit: et ille horribilẽ dãs vocẽ infelicẽ spm̃ dedit. Jrruerũt ceteri cõplices et peccatricẽ aiaz flagris et vulneribꝫ afficiẽtes imergunt i locũ tenebraz et lacũ mortis eẽne. Cũ ꝟ aspicerz diacon⁹: tremor tenuit eũ et cadẽs fact⁹ ẽ i mẽtz excessũ

Sed mox ei apparēs mr̄ regē glīe: ne timeas inq̄t charissime nō te diabolica nocebit malignitas cui parata ē btūdo celestis. His blādicijs recreat⁹: postq̄ ad se redijt ꝯsolatrici sue grās repēdit: et ex his reuelationib⁹ nō paū pfecit.

VI

Sctūs p̄sul Bonit⁹ aluernēs cū cor suū pfecte dedisset vt pfecte ieſū et ei⁹ mr̄em diligeret: q̄dā die tēplū btī Michaelis cū turba intrauit et in angulo Basilice lz inē multos solitudinē cordis sibi fecit. Cōsūmatis mysterijs quicq̄ in sua redierūt et ipe sol⁹ in latibulo suo remānsit: et custodes ne q̄s remānsisset pscrutati sūt ecclīaz: lz dei nutu scti viri ñ potuerūt inuēire latebrā: q̄ obserat: lā ecclesie foribus eo securi⁹ q̄ secreti⁹ effudit i se aiaz suā. factusq̄ i agonia plixi⁹ et enixi⁹ orās vidit hmōi visiōes. Ecce repēte de celo sonu it q̄si vox dulcis cātilene et micātib⁹ lumīaribus limen tēpli cepit tremere tanq̄ intrāte multitudie. Aspiciebat vir sctūs et ecce virgo maria itrabat cū cādidato sctōr angelorū et aiaz cetu sic regina circūstāte exercitu chor⁹ ille celestis decātabat dñe eiusq̄ filio: ipa q̄z vocē suā exercuit in chri pconio: per medīū chori facta ē illa pcessio. Cūq̄ ventū fuisset añ altare q̄situm ē a q̄busdā sctōr: q̄s hīet missaz celebrare. Et inq̄t btā ꝯgo: adest Bonit⁹ p̄sul ꝯfe bon⁹ et sat⁹ dign⁹ cui ℞ officiū debeat cōmitti. Audiēs ℞ ille pauebat et retrahebat se: cui⁹ rei lapis q̄ ei cessit adhuc ꝯstat indiciū: tādez q̄sit⁹ et inuent⁹ ē: deduct⁹ et p̄sentat⁹ illi btē ꝯgregatiōi et ministrātib⁹ sctis veste nuptiali ornat⁹ ē ac diuino altari applicit⁹. Et postq̄ dedit i celebratiōe scti opis decus ac decēt ꝯsūmauit: btā ꝯgo valefaciēs: dilecto suo p munere celestē vestē ei dedit. Res ē nota sat⁹: et apō aluernēses admodū celebr⁹: maxie ār in ciuitate aluernie q̄ dr̄m. ōs clarus: et vsq̄ hodie monstrat ppl'o vestimētū illō celeste cuius materies et ꝯtexture mod⁹ a nullo hoīm dinosci pōt: et est eximij candoris: mireq̄ leuitatis ac lenitatis.

VII

Quidā paupcul⁹ homūcio in vicinia aq̄tinctēsi habitās. cū q̄dā die p villā deambularet lapidis offensiōe pedē quē nudū habebat sibi lesit: et vi dolor⁹ substomachās diabolū noīauit dicēs lapidē illū in noīe diaboli ibi fuisse positū. Et ecce vix adhuc finito repēte q̄si violēta iniectiōe aque fer-

uentis faciē totā pfundi sentiēs: statim substitit et se de loco mouere nō potuit. Ex oculis eius multa aquaꝝ abundātia guttatim defluere cepit: ita q̄ nihil oīno videre potuit: sed ad domū suā reduct⁹ cecitate oculi dextri pdurante lumē sinistri recepit. Et ecce tota facies eius in tumorē cōuersa: oculi nasus: os: ita tumore excrescēte disparuerūt vt nō nisi deforme monstrū videret. Quatuor añt dieb⁹ euolut⁹ inflatio illa paululuz extenuari cepit: sed tota facies ei⁹ ita ignitis pustulis et vesicis turgētib⁹ repleta. ē vt ab oīb⁹ elephantico morbo pcussus diceretur. Post hoc ad inferiora descēdēs a renib⁹ vsq̄ ad sūmos pedū articulos tam miserabiliter occupauit: vt curuatis poplitib⁹ tali natib⁹ adhererēt adeo vt horrēda ꝯtractione totus q̄dammodo in globuz vnū redigeret. Sicq̄ tota illa inferior corpis ps insensibilis mansit: vt si quis igne adureret ardere quidē posset: sed oīno sentire non posset. Nunq̄ de lecto p se surgere: nūq̄ se ad sedendū erigere vel in q̄dlibet latus reclinare potuit: sed semp resupinus iacuit. Per fenestrellā ꝯo q̄ lecto ei⁹ ꝯtigua erat a trāseuntib⁹ sibi elemosynā mitti miserabiliter ociferando implorabat: vnde se suosq̄ sustentabat: q̄uis autē eū et paupertatis inopia et infirmitatis angustia grauiter affligeret studebat tū in doloribus suis deo semp ac cōtinue gratias agere: et p benefactoribus suis assidue ac diligēter orare: ieiunijs quoq̄ operam dare: peccata sua semp p̄ oculis habere. et p eis humiliē deo supplicare. Habebat ei illō sūme i corde. Quē diligo castigo. Credebat em̄ q̄cquid sibi aduersitatis euenerat esse peccatoꝝ suorū medelā. Idcirco sine oñi murmuratiōe: sed cum patiētia que sibi acciderāt pferebat. Approp̄inquāte ār tempore miserendi eius quo deus eū liberandū puiderat. quadā die resurrectiōis dominice cum longa fatigatus inedia pugilaceret: et apō aquitinctū ad nocturnas laudes signa pulsari audiret: caput erigēs et ꝯsus p̄fatū locum. ptensis manibus reuerenter inclinās saluatoris clemētiā exorabat. Tū ecce subito cernit sibi quandā in specie mulierem pulcerrimā ac reuerendi aspectus et habitus personā assistere: que cōmemorās ei patientiā quā in dolore habuerat et q̄ bona fecerat addidit. Noueris p̄ces tuas esse exauditas a dño: fac ergo quod moneo et aq̄tinctū te deferri facito atq̄ in ecclesia btē

ginis ⁊ matris dei Marie coram imagine ipi
us p salute tua interuenī ⁊ ꝑtutē diuini senti
es auxiliū. Qđ cū ille fecisset dei auxilio ⁊ ei⁹
matris pie suffragio ad plenū curat⁹ est.

VIII

Erat miles q̄dam diues ⁊ in bellis famo
sus: q̄ mīmoniū ociū reputabat: lz in ꝯcu
piscētijs feiaꝝ esset tot⁹. Hic ad q̄dā tor
neamētū in normānie ptibꝫ celebrādū cū mul
to apparatu pgēs: cū p q̄ddaz castellū tam
ocul⁹ q̄ corde vag⁹ trāsiret: iuuēculā q̄ndaz
in itinere vidit: cui⁹ pulcritudīe capt⁹ cuidā
famulo ⁊ familiari suo dixit. Vade curre in
terroga pīez ⁊ mīez puelle si mihi eā ꝯcesse
rit vna nocte dabo eis q̄ngz libras ⁊ vnā ve
stē ad op⁹ ⁊ ornatū filie sue. Qui cū iussa cō
plesset illa mutatorijs induta ⁊ ad pīis ipe
riū vt inuenē seq̄ret: iducta ipo duce ad mi
licis diuersoriū venit: ⁊ p⁹ cibū ⁊ potū cōis
lectus ambos recepit. Cūq̄z ille ꝯgressū cū
pudica ꝯgitate pararet: ⁊ illa suspirioso cor
de siue ꝯgitatꝫ captiuitatez expectaret. Erat
aūt nox sabbati qđ deuotio fideliū memo
rie ꝯgis matris ꝯsecrauit. Miles ait. Lba
rissima qđ nomē est tibi: cur tale sup me as
sūpsisti lamētū: cur me accipis q̄si hostē ⁊ ñ
amicū: an nō diligꝫ q̄ te tradidit mihi pīem
tuū? Cui illa voce tremula rñdit Maria vo
cor: digneꝫ lachrymis afficior ⁊ planctuz
facio, qr meli⁹ est mihi mori q̄m turpit viue
re cū ꝯgitatꝫ detrimēto: marie cū marie cō
tinētiā voueri: volueraꝫ q̄dē mores ⁊ habitū
sctīmonialiuz imitari nisi pīis mei pauperas
reclamaret: nā cū ⁊ agꝫsco lras: ⁊ de sctā ma
ria didici horas a q̄dam pauperculo clerico q̄
apō pīem meū diuersoriū hz. Tūc spūs dñi
descēdit in mētē militꝫ ⁊ excussit de cogita
tiōe ei⁹ flāmaz libidis ita vt diceret: qr nox
sabbati est: ⁊ qr tu vocarꝫ maria, i. marꝫ stel
la: ꝓpter nocꝫ ⁊ nois hui⁹ honorabile sacra
mētū iā nūc cessauit ⁊ cor meū a tua inqna
tudine: ⁊ corpus a tua inq̄natiōe: nec ope
ror i te opa tenebraꝝ: lz nox hec quā dici et
ne mī sibi dicauit mihi sic dies illuminabit
ad mor ꝯuersatiōez. Etq̄r vt dixisti volūta
rijū tibi est chīo ꝑuire in cetu sctīmonialiū: te
ste deo ꝑmitto q̄ satisfaciā desiderio tuo si
venerꝫ mecū. Tūc illa sub hac pactōis ⁊ pa
cis forma dormiuit tota nocte secura. Quā
mane facto militis familiares eā imposītā
furti asportauerūt: milesq̄z eā in monasterio
qđ iuxta torneamēti erat locuz cōtubernio
sctīmonialiū tradidit ꝑmittēs sub iureiurā
do q̄ ꝑ mercede ei⁹ locuz multis donarijs
honoraret: ⁊ si vita comes esset eā singul'an
nis visitaret. Sed postea inde digressus fe
ria scōa i torneamēti ꝯgressu occisus ē: ⁊ in
eodē loco sic tūc moris erat glie secularꝫ ad
titulū sui nois sepult⁹. Interea ꝯgo chīi vir
gini matri chīi cui se ꝑbauerat placere ꝯtē
dēs ⁊ ad spūalis ill⁹ dilecti sui reditū pen
dens cū gemitu ⁊ lachrymis illū chīo ⁊ ma
rie ꝯmēdabat. Sed ceterꝫ militibꝫ sine illo
redeūtibꝫ iāq̄z spe reuersiōis penit⁹ amissa.
cū abbatissa sub fallaci ꝑmissiōe mercedis
turpē ꝯgis intrusiōez accusaret. illa beatā
Mariā lachrymosis interpellabat p̄cibꝫ: vt
de militꝫ statu reuelatōez aliquā vl modicā
tāto dolori ꝑcuraret. Cui ipa btā ꝯgo Ma
ria semetipam p visiōez exhibuit dī. Parce
charissima: ꝑce fletibꝫ et suspirijs. Ego sum
mater ihesu Maria ꝯsolatrix tua: scito qr q̄z
cito recessit a te ille tu⁹ in chīo dilect⁹ in tor
neamēti ꝯgressu occubuit: eodēq̄z in loco se
pulturā accepit: q̄ q̄m mihi detulit in te ⁊ bo
na tibi cōtulit ꝓpter me veracit in morte cō
fessus eternā meruit salutē. Ibis g̃ ad ab
batissam et annūciabis ei et me q̄tinus il
luc citius pergat ⁊ corpus huc trāslatū i ci
miterio reponat: vt p ecclīasticoꝝ suffragi
orū cōioz adiuuet. Hoc aūt erit signū qđ
tibi locuta sum. Rosam sup sepulcꝝ vernā
tē reperies in supficie cuius radix de ore se
pulti pullulabat in visceribꝫ terre. Illa igit
gaudēs dñe celestis impiuz abbatisse retu
lit. Sed ab ea hypocrisis ⁊ ꝯficte visionis
imꝓperiū recipiēs cū lachrymis ad btām
ꝯginē recurrit. Cui illa sicut ꝑus mandatū
ad abbatissam iniūxit: ⁊ addidit de q̄dā pec
cato ei⁹ occulto qđ ipa cōfiteri ⁊ lachrymis
deberet punire: ⁊ sic cū suo cōuentu nudis
pedibus ad faciēdū qđ iubebat puro corde
et ꝑmpto gressu ire. Quod abbatissa audi
ens ⁊ signū recognoscēs confessione data ⁊
satiffactiōe indicta: ad locum ꝑcauit ⁊ in
dicio rose corpus militis inuentū in mona
sterium suum trans̄latum honorifice ibidē
sepeliuit.

IX

Pictor q̄dā p vite sue merito dñe nr̄e fa
miliarꝫ in ꝑtibꝫ flādrie fecerat sibi nomē do
cte man⁹ artificio. Hic q̄tiēscunq̄z pingere
diabolū neče habebat: turpē turpit sic ars
ei suggerere potat exp̄ssi⁹ figurabat. Cui il
le ī visiōe nocꝫ apparuit ⁊ cur eū sic irritarꝫ
cū furore ⁊ ira q̄siuit. Pictor rñdit. Bene ꝑ

ago q; sp te passus sū oim q̄ feci malor̄ iten
tor̄: t adhuc turpiū cogitationū molirʒ in
sidias q̄b; emollitā aiemee demoliarʒ ꝓstan
tiā. Et sathan ḡues minas itentās mone
bat vt a sua lesiōe cessaret. Sz ille ex hipo
ammat⁹ est t magʒ q̄s añ parat⁹ fuit suscita
re leuiathan. Postmodū ꝯo vna dieꝝ ipe i
porticu cuiusdā eccie btē Marie ꝑgis ima
ginē pinxit t iuxta possibilitatez artificiū sic
decebat ope vario picture eidē gl'iaz t ho
norē dedit ac ꝓtulit. Sz iuxta illō q̄ ser
penti dictū est: ipa cōteret caput tuū: subt⁹
pedes imaginis diabolū figurauit: nigrʒ co
loribꝫ: turpē t tenebrosū: sic decebat amato
rē turpitudis t ꝓncipē tenebraꝝ. Qō illeñ
eās ocul' aspicies malignandi a deo ptātez
expetīt t accepit: sz sibi ad ꝓtumeliā: chr̄o t
mr̄i ei⁹ ad gl'iaz. Adhuc eñ suspēsis trocle
is t suppōsito firmit̄ tabulatu mōstꝝ illud
pingebat. et ecce turbo vehemēs oēs illas
artʒ pictorie machinas ꝓcussit t in terrā ex
cussit. Qō vt psensit hō stupidus ad imagi
nē dñe leuauit cor̄ piter et manū: q̄ mirꝝ dic
tu donec venirēt t q̄ ei subuenirēt manu i
iecta ipm retinuit t ꝛuauit illesū. Tūc oēs
q̄ aderāt chr̄m in mr̄e sua gl'ificabāt: diabo
lū in fraudis sue frustratiōe cū risu t cachin
no blasphemabāt.

Ex scōa parte speculi historialis.

Exemplū ℵ

Vit quidam san

ctus noīe Fronto q̄ a prima etate deo deuot⁹ t a Petro apl'o Rho
me ordinat⁹ atz in vrbē petragorcā in q̄ na
tus ē ꝑmus destinat⁹ epūs. lxx. mōachos ibi
dē ad fruiēdū dño congregauit. Dumqz cū eis
habitās in ope dei crescer et: a squirio ciuita
tis illi⁹ pside psecutiōez patiebat. Nam q̄s
epūs p chr̄i noīe baptizabat: ille gladio de
putabat. Tandē relicta ciuitate cū nobilib⁹
heremū decreuit petere nud⁹. vocatisqz frī
bus oīb⁹ ait eis. q̄d nob cū mōo quē crucifi
xim⁹ nob. Magnū gerim⁹ aīe detrimētū i
ter hoīes habitātes. Cūqz placuissz. ccc. bis
acutʒ t semib⁹ oleꝝ acceptʒ exeūtes de cīta
te chr̄o duce p desertū venerūt ad q̄ndā locū
sup fluuiū dordome vbi draco magn⁹ habi
tabat cū serpentū multitudīe: q̄s videtes hiq̄
epm secuti fuerāt metu ducti ceperūt retro
cedere. At ille in dño confidēs oīi se pstra
uit nō baculū terrestrē: sz ꝑtutē celestē int
eos oñdēs t nusqz ꝓparuerūt. Cōuersanti
bus aūt eis in eodē loco ab oī delectatiōe
alieno ceperūt murmurare frēs di. Nunq̄d
sola in heremo castitatʒ est custodia: t in vr
bib⁹ nō est. An in heremo sola de⁹ exaudit
orātes quē feraꝝ delectat solatiū: Cur ita
q̄ nō regressi in locū nr̄m bñdici⁹ deū: Au
dies vir sctus eor̄ murmura estuabat et p
eis orabat. Hūqz int eos diuior̄ cāticorūz
cessauit officiū: nec i penuria lassescētes vi
gilijs defuer̄t. Quadaz igit̄ die post vigilias
vocauit eos ad se t ait. Filioli mei si regnuz
dei q̄rim⁹ q̄d de escis cor̄palib⁹ cogitamus.
Nō optz carnē fragilē pinguē ꝑmib⁹ exhi
bere. Onere ieiunior̄ asell⁹ grauādus ē: ne
gestire icipiat qñ ordeo pascit̄. Comedat ḡ
paleas ne recalcitret: q̄d nos carnis cura
tor̄q̄t moriture post modicū. Curā ḡ mr̄i ōo
dimittam⁹ t ei⁹ testamētū teneam⁹ dicent⁹,
nō derelinquā te. Orāte igit̄ eo ꝑ illis indefi
nēter: dñs pcem serui sui nō oblit⁹. sed p an
gelū suū p̄sidem squiriuz visitauit eidemq̄
dixit. Epularis in diuitijs splendide: t serui
mei in deserto pereunt fame: festina ḡ diluc
culo ex donis q̄ tibi dedi seruis meis escas
mittere: q̄ si distuleris in te dei furor̄ exer
tabis. Hoc vt audiuit ille: cor eius cōster
natū est in se tota nocte. Mane aūt cōsur
gēs mestus amicos suos t domesticos vo
cauit: visū exposuit: t si q̄s viā nosset vbi fa
muli chr̄i in heremo habitarēt interrogauit:
sed nul lū qui se nosse dicere iuenit. Alia ꝯo
nocte a p̄dicto āgelo visitatus grauī plaga
rū cede pcussus: mane iterꝝ amicos adducit
causam exponit: plagas ostēdit: t q̄d facien
dū esset cōsiliū requisiuit. Tandē vnus eor̄
cūctis sapiētior̄ rūdit. Multitudo camelo
rū tibi abundat: onera eos his escis q̄bus
heremite vtunt̄: et dirige eos p viā onustos
absqz homīe ductore: et si tibi a deo celi visi
tatio est ipe ad cuneū puerorꝝ suorūz eos de
ducet: et depositis oneribꝫ animalia tua re
uocabit illesa. Qō et factū est. Erāt ḡ sept
agīta cameli cū oneribꝫ directi. Factū est ḡ
dum hora nona fratres hymnos omnes in
vnū celebrarent ꝑmus ante fores excuba
uit camelus: quē vidēs epūs letus deū lau
dauit et p̄cepit dicēs. Camelis nobis ali
moniā ferentib⁹ pedes lauate: eisqz cibaria
date. Quod et fecerūt. En inq̄t omnipotēs
deus nostri recordatus nobisqz alimoniā p
gratiam suā direxit: nobisqz sedentibus an
gelus eius camelos perduxit. Non omnia
tollamus: sed dimidiorū onerum Eulogias

dño reuocem⁹. Qõ cum placuisset oĩb⁹ tri gintaãnqꝫ saccos in horreũ reducẽdos abs tulit Alioꝫ ꝑo camelos trigintaãnqꝫ onera in oĩm saccos refudit: ne alĩ portare viderẽ tur: alĩ leues abirẽt: ⁊ bñdicẽs eos dimisit absqꝫ indicio vie: q̃ p viã q̃ venerãt regressi sunt. Tũc squiri⁹ exultatiõe fret⁹ q⁹ camelos omes suscepit illesos exclamauit. Magnus est de⁹ chr̃ianoꝝ: rogo te vt ostẽdas mihi viã q̃ ambulẽ vbi famuli tui habitãt: et mihi baptismi gratiã ꝓbeant. Tũc pfect⁹ ad locum puenit et a sctõ ẽpo baptismũ petẽs obtinuit: et vocauit nomẽ ei⁹ Gregori⁹ Et exĩde q̃ ꝑdẽ fuis dei pabula miserat ãniuersario tpe onera eisdẽ camelis imposita dirigebat.

XI

Cũ Decius ad ciuitatẽ Troadẽ prexisset oblati sunt ei tres: Andreas: Paulus ⁊ Alichomach⁹. Qui cũ oẽs chr̃ianos se pfiterẽ tur esse: Jussit Alichomachũ apprehẽsuz p cõsul torq̃ri. Cũqꝫ nimiũ torq̃ret ⁊ iã ꝑpe esset vt emitteret spm̃: exclamauit senũqꝫ fuisse chr̃ianũ: sed demoniis sacrificatuꝫ. Tũc iussus deponi: cũ sacrificasset arrept⁹ est a demonio ⁊ elisus in terra: comedẽs linguã suã dẽtib⁹: expirauit. Puella aũt q̃daz ꝺgo Dionysia annoꝝ. xvij. exclamauit d. O tei fidelissimũ hoĩm q̃ ꝓpter vni⁹ horeꝫ spaciuz ꝓpetuã ⁊ ienarrabilẽ penã tibi adq̃sisti. Interrogata ḡ: ꝓfessa est se chr̃ianã esse: ⁊ ideo infelicẽ illũ plãgere q⁹ nõ adhuc modicũ toleraret: vt ꝓpetuã requiẽ inueniret. Procõsul iussit eã duob⁹ iuuenib⁹ corrũpẽdã tradi Andreã ꝑo et Paulũ recludi. Cumqꝫ iuuenes ꝺginẽ ad hospitiũ suũ duxissent: pugnã tib⁹ eis vsqꝫ ad noctẽ vt vim turpitudis inferrẽt inardescebat eoꝝ libido. Apparuit ãt eis p totã noctẽ iuuenis splẽdid⁹: domũ illuminãs: vnde timore pcussi ceciderunt ad pedes ꝺginis: rogabãtqꝫ vt p eis intercederet ne q̃d mali eis cõtingeret. Videꝫ aũt procõsul q⁹ nõ posset Pauli ⁊ Andree pseuerantiam supare flagellis cesos tradidit eos pplo: q̃ traxerũt eos pedib⁹ extra ciuitatem vt lapidarent. Qõ audiẽs Dionysia custodibus euadẽs cucurrit ad eos iactauitqꝫ se sup eoꝝ corpa dicẽs. Concidã ⁊ ego vobiscũ beati famuli dei nec ab hac colluctatiõe vestra inueniar aliena. Quod audiẽs pcõsul: iussit eã gladio interfici. Paulus ꝺo ⁊ Andreas lapidib⁹ obruti sunt.

XII

Passa est Rhome sctã ꝺgo Luceya: que vbica fuit natiõe: sz rapta fuerat ab anceya barbaroꝝ rege. Qui cũ eã ductam in patriam suã vellet violare vidẽs illa libidinosam eius insaniam: habeo inquit sponsum q̃ statim vindicet iniuriaz meam in te. At ille ira repletus ait. Et quis est sponsus tuus: vel cuius potestatis est vt iniuriam tuã vindicet. Illa fiducialiter respondẽs. et vt ancilla christi nihil metuens ait. Deũ cui me deuoui habeo defensorẽ qui in celo est: et habens potestatẽ vniuerse carnis: qui his qui cũ cognoscũt petentib⁹ oĩa ꝓstare potest. His ille auditis valde territus est: ita vt extũc eam vt deam honorare inciperet. Jussitqꝫ sta: im ei cubiculũ sepatim fieri vbi nullus viroꝝ haberet ingressuz et lectũ dignissimũ poni in cubiculo illo ac puellas ei honorifice obsequi. vbi illa ingressa cepit oratib⁹ et ieiunijs vacare: deoqꝫ die ac nocte gratias agere eoq⁹ ancillam suã dignatus esset in captiuitate respicere: tãtumqꝫ ei prestitisset a rege alienigena inuenire. Pro q̃ etiã frequẽter orabat deum vt nihil mali ei contingeret vel domui eius. Sedz ipse ad bellum procedens rogabat eam vt deuz suum peteret ẽtenus deuictis hostibus saluus ad domũ suã rediret. Quod cum sp fieret eam magis vt matrem honorare cepit intelligens q⁹ eius orationibus deus illuz in omnib⁹ adiuuisset. Nam q̃tienscũqꝫ cõtra aduersarios siue sponte siue ab illis prouocat⁹ prexit illis ꝓstratis victor ad domũ redijt. Cõpletis aũt ibi vigiti annis sancta Luceya ꝓceptũ in somnis accepat vt Rhomã rediret eo q⁹ eam ibidẽ cõplere martyriũ oporteret. qõ cum illa regi retulisset: ille respondit. Si tu hinc subducis te: mihi non expedit hic remanere. Nam veniẽt aduersarij mei quos deus semp interfecit te orãte ⁊ occidẽt me. Ad hec illa. Si placet tibi veni. Credo eñ in deo meo q⁹ ⁊ te sibi ꝺfuũ adoptabit ⁊ sociabit gregi suo sancto. Hec ill ecũ statĩ audisset domũ suã ⁊ matronã ac filios et oĩa sua dereliquẽs cũ ancilla chr̃i comitat⁹ est. Nõ iã vt barbar⁹: sed vt ciuis: nõ vt lupus sed vt ouis. similꝫ rhomam venerũt tẽpore ꝓsecutiõis. Post paucos dies coprehẽsa Luceya adducit ad supplicium. Quod cũ audisset Anceya spõte occurrit. et ceruicẽ suã cũ ea gladio supposuit. pfitẽs se esse chr̃ianũ. Et sic ambo decollati parit in paradiso dei susceptĩ sunt.

XIII

Tpib⁹ Diocleciani ⁊ Maximiani passⁱ est rhome martyr Genesi⁹: q̄ cū esset in vrbe magr̄ art⁹ mimice q̄dā die voluit īpatori dioc leciano ludū exhibere de mysteriis obseruāre chr̄iane. Cui⁹ rei gr̄a spectāte īpatore ⁊ oī pp̄lo i medio theatri q̄si egrotus decūbēs: se baptizari poposcit: ⁊ mimice i hec ꝓba prupit. Ecia mi grauē me sentio: leuē fieri volo. Qui rñdert: quō te leuē facim⁹ nūq̄d fabri sum⁹ ⁊ ad runcinā te missuri sum⁹ His ꝓbis pp̄lo in risu excitato: Genesi⁹ a dño visitat⁹ ait. Vesani chr̄ian⁹ desidero mori. Quare inq̄unt. Ne inq̄t ille in illa die velut fugitiu⁹ iueniar. Hoc diocleci⁹ audiuit ⁊ risū tenere nō potuit. Tūc sicut fuerat ordinatū itrare faciūt exorcistā ⁊ pb̄m q̄ iuxta lectū ei⁹ sedētes dixerūt. Quid ad nos misisti filiole: At ille iā nō simlate ⁊ ficte: sz ex puro corde rñdit. q̄ gr̄am chr̄i cōsequi cupio p quā renat⁹ liberer a ruina iniq̄tatū mearū. Tūc sacr̄orꝝ mysteria ꝓplessent ⁊ vestibus albis essz indut⁹ q̄si p ludū a militib⁹ ē rapt⁹ ⁊ ad sil̄itudinē sctōꝝ de chr̄i noīe discutiēdus īpatori ē exhibit⁹. sz cū ad falsaz adducīt passiōez: ad verā accessit ꝓfessionez Ascendēs nāq̄ sup basim vbi statua fuerat veneri ita ꝓcionat⁹ ē. Audi īpator ⁊ oīs exercit⁹: sapiētes ⁊ pp̄li vbis hui⁹. Ego sp chr̄ianū nomē exhorrui ⁊ in ꝓfessiōe pmanētib⁹ insultaui: ac sup eos accēdebā furias pp̄li. Parentes q̄z meos ⁊ affines exectar⁹ sū cā nois chr̄iani: ⁊ ī tāta derisiōe chr̄iānos habui: vt eoꝝ secreta mysteria diligent⁹ p̄q̄rerē nō vt crederē: sz vt de his ludū ac risuz vob exhiberē. Hoc aūt vbi me nudū ī conspectu vīo aq̄ illa pfudit ⁊ introgat⁹ crederem rñdi. Vidi sup me manū de celo venientē: ⁊ angelos dei flameo radiātes aspectu iurta me stātes: q̄ oīa facinora mea q̄ a iuuētute mea ꝓmisi scpta libro recitātes dixerūt mihi. Aqua hec delet oīa ista q̄ te fecisse cogīscis. Cū g̃ aq̄ baptizat⁹ fuissez sil̄ ⁊ liber ille pfusus niue cādidioz effect⁹ ē: ita etiā vt signū scpture p̄terite nō demōstraret. Itaq̄ dū vob terrenis īpatoribꝫ placere ꝓcupiui: celesti regi ꝓplacui: ⁊ dū oīb⁹ risū extorq̄rē studui: angel⁹ risuz feci. Nūc g̃ o īpator et vos oēs pp̄li sic̄ his sctis mysteriis p̄signorantiā mecū restitistⁱ incredulī: ita mecū ab hac irrisiōe cessate: credētes vez deū esse ie sum chr̄m dñm hūc esse vez lumē: ꝓbitatē: pietatē. salutē: ⁊ p ipm vos ad idulgētiā posse ꝓtigere. Tūc īpator accēsus furore: iussit oēs q̄ cū eo lusus meditati fuerant aī se adduci ⁊ virgis fortit̄ cedi: estimās eos silr credere. At illi ceperūt nomē sctm blasphemare cū exprobratiōe dicētes. nos alit̄ meditati sum⁹: iste aūt insanus fact⁹ leticiā suam dimisit et planctū sibi chr̄ianitat⁹ assūpsit: ac p hoc solus expiatur q̄ solus fecit. Tūc īpator seuiēs in Genesiū in ꝓspectu pp̄li iussit eū cedi fustib⁹: traditq̄z Plusiano pfecto iubens eū tormētis ad sacrificia cogi. Lungz diu in eculeo positus: vngulis attrectat⁹: lampadib⁹ inflāmat⁹: in sctā confessiōe p̄sisteret dicebat iudici. Si centupli cauer⁹ cōtra me ista tormēta: chr̄m mihi deore: ipm mihi de corde non poteris auferre. Hec oīa relata sūt īpatori: q̄ iussit eū occidi. Sicq̄z cū gaudio coronā martyrij capitis abtruncatiōe promeruit. viij. kalendas septembris.

XIIII

Sub Licinio passi sunt. vij. idus Marcij apō sebasten Armenie minoris milites quadragīta sub Agricolao p̄side: quoꝝ princeps erāt: Quirion ⁊ Cādidus. Qui Candidus ait Agricolao. Digne hoc nomēti bi impositū est: agrest⁹ em̄ blāditoz es. Sanctus aūt Quirion taliter ait ad socios. Scio pe pauci multos in fugam cōuertim⁹: nunc ꝓ tres sunt qui nos ipugnāt: Sathanas et dux Lisias: et p̄ses Agricola⁹: et hi tres vnū sunt. Absit aūt vt hic vnus quadragīta vincat. Jussi sunt deinde lapidib⁹ cedi. sed ministri leuantes lapides alterutrū se cedebant. Exardescens aūt dux Lisias ⁊ tollens lapidē vt aliquē sanctoꝝ p̄cuteret: in faciem p̄sidis adduxit lapidē ⁊ cōminuit faciem eius. Stantib⁹ sanct⁹ ante faciez p̄sidis apparuit eis diabol⁹ tenens dextera manu gladiū: sinistra ꝓ draconē qui dicebat ipsarem p̄sidis. Deus es. Erat aūt in Sebaste stagnū habēs aquā multā q̄ tūc vehemēter frigidū erat tēpore hyemis. Positi sūt sancti in medio nudi ad vespez: posituz est aūt ⁊ balneū iurta stagnū vt si q̄s vellet refrigerari piscere fugeret ad balneū. Et ibi positi sunt iurta custodes milites ⁊ clauiculari⁹. Unus aūt ex illis. rl. pusillanimis effect⁹ refugit ad balneū: q̄ mor⁹ vt attigit calorē resolutus est. Q̄d videtes alij dixerūt q̄si ex vno ore: ne in fluminib⁹ irascaris dñe. Clauiculari⁹ autē vigilans et auscultās ceter⁹ custodib⁹ dormientib⁹ vidit ō celo descēdētes coronas

ppcit. erpgefaciēs custodes piecit vestimē
ta ī facies illoꝝ: ꝛ eqiliuit nudꝰ ī stagnū cla
mās: ꝛ ego chꝛianꝰ sū. Uictꝰ ăt sathanas
ꝛ trāsfigurās se ī virū ligarꝫ manibꝫ dicit ī
ꝺspectu oīm. Ue mihi victꝰ sum ab istis:
ꝛ factꝰ sū ridiculū oībꝫ: qꝛ nō habui vnani
mes mīstros. Unius aūt mater pdurat cū
ipis cuiꝰ filiꝰ ceterꝫ erat iunioꝛ: q̄ timēs p
filio sp ꝺfoꝛtabat eū: cuiꝰ nomē erat De
litus. Jussum est igit oīm crura ꝺfringi: ꝛ
sic oēs pter illū iuuenē aīas reddiderūt. q̄
rū coꝛpa iussa sūt cōburi. Junioꝛ aūt reli
ctꝰ est ad oꝛā flumis: quē mr̄ suscipiēs ī hu
meris poꝛtabat pꝰ ceꝛos: Qui dū poꝛtaret
let emisit spm̄. cuiꝰ coꝛpꝰ mr̄ piecit super
sctōs: et oēs cōbusti sūt: Quoꝝ cineres ia
ctati sunt ī amnē: ꝫ ī loco pcipiti ꝛvadoso
restiterūt. ꝛ ꝺgregati sūt: ꝛ nihil eoꝝ immi
nuit fluuiꝰ. Post tres dies reuelati sē epo
ciuitatꝫ ab ipis sctis: Qui accipiēs cleruꝫ
ꝛ ppl'm pꝛetit illuc: ꝛ viderūt reliq̄as in aq̄
fulgētes tanq̄ lumīaria: sup q̄s aq̄ decuꝛ
rebat: illarū nil secū trahēs. ꝛ sic̄d alicubi
relictū fuerat: a splēdoꝛe demōstrabaꝫ. Isti
oēs martyres milites fuerūt natōe cappa
doces.

XV

Quidā reꝛ fuit magnꝰ et gl'iosus. ꝛ fa
ctū est. pcedēte illo in curru deaurato cū re
gali obsequio obuiasse illi duos viros at
triꝫ et soꝛdidis indutos vestibꝫ. attenua
tas macie: ꝛ pallidas facies hūtes. Ut g̃
reꝛ vidit illos desiliēs ꝺfestim de curru: et ī
terrā pcidēs adoꝛauit. ꝛ surgēs amplexatꝰ
est eos ꝛ affectuose osculatꝰ. Magnates
ꝓo illiꝰ ac pceres de ꝟ indignati sē arbitrā
tes eū fecisse īdigna regali gl'ia: nō tñ ausi ī
facie illū repbēdere germano fr̄i ei. suggeꝛ
serūt vt ei loq̄reꝛ ne tāte excellētie diadema
ti tantā inferat ꝺtumeliā. q̄ cū fratri ista di
ceret: ꝛ eiꝰ humiliatiōez repbēderet: ei reꝛ
rīsum dedit. quod tñ ille nō intellexit. Lō
suetudo ăt erat illi regi q̄ sentētiā mortis
cōtra aliquē dictabat pconē sūū aū ianuaꝝ
illius cū tuba huic officio deputata mitte
re. Cuiꝰ voce oēs cognoscebāt mortꝫ reū
illū esse. Uespere igit veniēte misit reꝛ buc
cinā mortis tubicinare aū ianuaꝝ frīs sui.
quā cū audissꝫ ille de salute desperās tota
nocte sua disposuit ac sūmo diluculo nigrꝫ
ꝛ lugubꝛibꝫ indutꝰ vestibꝫ cū vꝛoꝛe ꝛ filijs
pgit ad foꝛes palacij flens ac lugens. quē
reꝛ ad se ingredi fecit. et videns eū lugentē
ait. O stulte et insipiēs si tū sic timuisti pꝛ
conem germani fratris tui aduersus quez
te nihil deliquisse cognoscis: quō mihi re
phēsionē intulisti: qꝛ in hūilitate salutaui
ꝛ osculatꝰ sum pcones dei mei sonoꝛabili
us tuba mihi moꝛtē significātes: ꝛ terribi
lem dñi occursum: cui multa et magna me
ipm peccasse cōscius sum. Ecce deniq̄ tuā
arguēs insipiētiā isto vsus sū modo: Nūc
ꝓo ꝛ illoꝝ qui te ad mei miserūt repben
sionē stulticiā arguere curabo. ꝛ ita fratrē
instructū remisit domū. Precepit aūt fie
ri de lignis quattuoꝛ arcellas et duas q̄dē
vndiq̄ auro cooptas: ossaq̄ moꝛtuoꝝ pu
tentia mittēs in eis: aureis obfirmauit se
ris. Alias ꝓo duas pice ꝛ bitumine liniēs
replenit lapidibus pciosis ꝛ inestimabili
bus margaritis: ꝛ oīm vnguentoꝝ odoꝛi
bus: funiculisq̄ cilicinis astrinxit. Deīde
accersiri fecit repbēsoꝛes suos: magnates
sc̄z illos ꝛ pceres. ꝛ posuit añ eos ipas q̄ꝛ
tuoꝝ arcellas: vt estimarēt q̄nto q̄dem iste
q̄nto ꝓo ille pcio sint condigne. Illi itaq̄
deauratas magni pcij iudicauerūt. Expe
dit enī inq̄unt in ipis diademata regalia
ponī. Que ꝓo illinite pice ꝛ bitumīe erāt
vili q̄dā et exili pcio diꝛerūt. Reꝛ aūtē di
xit ad illos. Scieba et ego talia vos dictu
ros. exterioꝛibꝫ enī oculis exterioꝛa cerni
tis: ꝛ tñ nō ita oporteret facere: sed intēnis
oculis intrinsecꝰ recōdita expedit videre si
ue honoꝛē siue ꝺtumeliā. Et moꝛ pꝛecepit
vt aperirent arcelle deaurate: ex quibꝫ rese
ratis diꝛ fetoꝛ exhalauit: ꝛ fetidissimꝰ vi
sus est aspectꝰ. Ait g̃ reꝛ. Iste typus ē eoꝝ
q̄ splēdidis q̄dem ꝛ gl'iosis induunt vestibꝫ
ꝛ poꝛētia elati sūt. sed intrinsecꝰ moꝛtuis ꝛ
fetētibꝫ maligniscq̄ opibꝫ referti sūt. Deīde
picatas bitumīatascq̄ pcipiēs dissolui ꝛ api
ri cūctos q̄ aderāt letificauit eoꝝ q̄ intus
erant splēdoꝛe ꝛ odoꝛe. Tunc ait ad illos.
Scitis q̄bus similia sunt ista. Humilibꝫ
illis q̄ vilibꝫ operti erāt vestimētꝫ: q̄ꝝ vos
exterioꝛē attēdētes habitū: ꝺtumeliā puta
tis meā ante faciē eoꝝ in terra adoꝛatōez:
Ego ꝓo intellectualibꝫ oculꝫ reuerētiā illo
rū ꝛ decoꝛē ꝺsideraās aīarū: gl'ificatꝰ q̄dez
hoꝝ tactu omni coꝛona ꝛ regali vniuersa
purpura pciosioꝛes istos exīstiaui. Illos
igit ꝺfundēs docuit ne errarēt in his q̄ foꝛ
ris apparēt sed interna attēderent.

XVI

Quidā a facie furētis vnicoꝛnis ñ ferēs
sonū vocꝫ illiꝰ ꝛ terribiliū mugituū foꝛtit

fugiebat ne deuorare ab eo. Dū g velocit̄ curreret in magnū q̄ddam barathrū decidit. Dū aūt caderet manib⁹ extensis arbustulā q̄ndā app̄hēdit & fortit̄ tenuit: & base q̄daz pedib⁹ impssis visū est sibi in pace ō reliq̄ fore & stabilitate. Respicies g vidit duos mures: vnū albū & alt⁹ nigrū corrodētes ices sant radicē arbustule quā app̄hēderat: & iā pe erat vt eā abscinderent. Considerās etiā ip̄i⁹ barathri fundū vidit draconē aspectu tribilē igne spirātē: & feralib⁹ oculis ip̄m aspicientē: oscz tribilit apientē & deuorare eum cupientē. Intuēs ꝙo rursus basem illā pedibus ei⁹ suppositā. Cōtēplat⁹ ē q̄ttuor aspidū capita ō piete pdeūtia vbi ꝙsistebat. Elenans aūt sursū oculos vidit de ramis arbustule modicū mel distillās. Dimittēs g cōsiderare q̄ circūdabant eū mala, & sursum vnicornē insanientē: & eū q̄rentē deuorare: deorsum ꝙo draconē inhiantē & arbustulā circo excidendā: & q̄ pedes sup lubricā basem & infidelē posuerat: tantoz ac taliū malorū oblit⁹: seipm illi⁹ mellis modici dulcedini tradidit. Hec silitudo eoz est q̄ seductioni p̄ncis seculi adheserūt. Cui⁹ expositōez tibi dicā. Unicornis q̄dē mortis figurā tenet q̄ sp pseq̄t & cōp̄hēdere vult gen⁹ hūanū. Barathrū ꝙo mūdus est iste mal⁹ plen⁹ & laqis mortiferis. Arbustula q̄ a duob⁹ muribꝫ incessant incidebat quā app̄hēdim⁹ vite nr̄e mēsura ē q̄ ꝙsumit & dirimit p horas diei noctis vicissitōi appropiat. Quattuor ꝙo aspides de q̄ttuor fragilib⁹ & instabilib⁹ elementis cōstitutionē hūani corpis significāt. Quib⁹ inordinatis & cōturbatis corpis cōpago dissoluit cū his crudelissim⁹: draco terribilez infernī ventrē figurat cupiēs suscipe eos q̄ p̄ncipes delectatōes futuris p̄ponūt bonis. Stilla ꝙo mellis significat dulcedinē mūdi p quā seductor ille suos amicos nō sinit p̄z̄iam videre salutē

XVII

Sil̄es sūt amatores secularium delectationū: & q̄ hāc dulcedine illiciunt atq̄ futuris & stabilib⁹ fluida & fragilia p̄fert homini q̄ tres amicos habuit: quoz q̄dē duos p̄cordialit & affectuose honorabat: ac vehementer eoz charitate afficiebat: & vsq̄ ad mortē p ip̄is agonisās & piclitari desiderās aduersus tertiū multo ferebat despectu: neq̄ honore neq̄ decenti eū aliq̄ gratificās dilectione nisi quandā modicā ad eū simulans amicitiā. Venerūt g terribiles die q̄dam quidā milites accelerātes hūc ad imperatorē ducere rōnem redditur⁹ pro debito decem miliū talentoz. Coartatus ꝙo ille q̄rebat adiutorē ad subueniēdū sibi interribili rōnis positione apud regem. Currens igit ad primū p omnibus eoz amicus: dixit ei. Hosti o amice quō aīam meā sp p te posui: nūc aut indigeo auxilio tuo in die ista detinente me necessitate. Quō g p̄mittis mihi nūc auxiliari: & que apud te reposita est mihi spes dilectissime. Rīdens ergo ille ait. Nō sum amicus tu⁹ o hō neq̄ scio q̄s sis, habeo em̄ alios amicos cū q̄b⁹ optz me hodie letari: et amicos istos amō possidebo. Prebeo tn̄ tibi ciliciola duo vt habeas ea in via qua ambulas: que tn̄ nihil tibi pderunt: & nullā aliā spem a me prestoleris. Hoc audiens ille & diffidēs ō auxilio q̄ō spauerat ab eo, ad scōz p̄rexit amicū cui et ait. Recordare amice q̄n tū accepisti a me bonoris & gratie: hodie ꝙo cornes in tribulationē & aduersitatem auxiliatore op⁹ habeo: quātū ꝙo vales subuenire nūc dica mihi. Ille ꝙo ait. Nō vacat mihi hodie vt tecū sub eam agonē: curis em̄ & solicitudinib⁹ circūdor & in tribulatione sum. modicū tn̄ tecū pgam q̄uis tibi nō sit profuturū: & statim domū reuersus p̄z̄ijs vacabo negocijs. Vacuis g manib⁹ inde reuersus vndiq̄ destitut⁹ lamentabat seipm de vana spe ingratoz amicoz & de inutilibus laboribꝫ q̄s sepe p eoz sustinuit dilectione. Pergit g ad tertiū amicū de q̄ nunq̄ curas habuit nec socium leticie sue hunc aduocauit, & ait ad eū cōfuso & tr̄ vultu demisso. Non habeo os loquēdi ad te, cognosco ei diligenter: quia nunq̄z tibi bene feci, nec amicabiliter circa te habui me, sed aduersitas apprehendit me durissima: et nullam spē salutis in ceteris amicis meis reperi. Vēi ad te rogās si ē tibi possibile quodlibꝫ auxiliū vel modicū impendere: ne tardes memor ignorantie mee. Tunc ille respōdit ei hilari & sereno vultu. Certe amicū meū chariss̄imū te confiteor esse, et modici illius tui bñficij nō immemor cū vsura retribuam tibi. Ne timeas ergo ne formides. ego enim p̄cedā te, ego interueniā p te apd regem: & nō tradā te in manib⁹ inimicoz tuoz. Cōfide g dilectissime & nō tristeris. Tē ꝙcut⁹ ille dicebat cū lachrymis. Heu mihi q̄d p̄us lamētabor aut q̄d poti⁹ plāgā, vanū affectū meū reprehēdā que fallis ex hibui amicis, an amentiam meam plangā

qz huic vero ⁊ germano amico nullã oñdi familiaritatẽ. Prim⁹ amic⁹ est diuitiaꝝ pos sessio p qbꝫ hoies multũ laborãt: de qbꝫ ni hil accipiũt ĩ morte nisi viles pānicl'os Se cũd⁹ vror filiꝫ ⁊ amici q̃ ñ pgũt nisi cũ mor tuo ad sepulcrũ. Terti⁹ amic⁹ bona opa sẽ ⁊ ꝓtutes q̃ defendũt nos coꝝ iudice

XVIII

Rursus ait Barlaã ciuitatẽ q̃ndã didi ci fuisse magnã: Cui⁹ ciues talẽ habebãt cõ suetudinẽ antiquit⁹ vt assumerẽt extraneũ aliquẽ ⁊ ignotũ virũ nihil legũ ciuitatꝫ sue vel traditionũ sciẽtẽ. ⁊ hũc sibi regẽ ꝓstitu ebãt: q̃ oẽm ptãtẽ accipiebat. ⁊ suaꝝ volũ tatũ faciẽdaꝝ facultatẽ habebat vsq̃ ad cõ pletionẽ vni⁹ ãni. Deide eo in oi securitate manẽte delicijsq̃ atꝫ suauitatibꝫ absq̃ for midine. ⁊ regnũ sibi pmãsurũ existimãte: re pente surgẽtes ciues illi ꝯ eũ regali ablata stola nudũ trahẽtes p totã ciuitatẽ exulez trãsmittebãt in magnã et longi⁹ remotã in sulã: in qua neq̃ cibũ neq̃ vestimẽtũ inue niẽs ĩ fame et nuditate male atterebaꝫ pre ter spez ꝓcessis sibi delicijs ⁊ gaudijs. ĩ tri sticiã rursus ꝑter spem oẽz ⁊ expectatiõem trãsmutab⁹. Intẽa ordiat⁹ ẽ q̃dã vir ĩ reg: q̃ nõ exiguo mẽtꝫ itellectu vigebat: q̃ tanta ex ĩprouiso accedẽte sibi abũdãtia nõ ẽ diss solut⁹: nec ab ea rapt⁹: neq̃ eoꝝ q̃ añ eũ re gnauerũt: ⁊ eiecti misere fuerãt ĩ curiã secu tus: sed sollicitudinẽ gerebat ⁊ laborabat aĩo quõ se ⁊ sua disponeret. Dũ g̃ assidua meditatõe diligẽti⁹ ista tractaret: coḡuit p quẽdã sapiẽtissimũ ꝓsiliariũ suũ ꝓsuetudi nẽ ciuiũ ⁊ locum pennis exilij. ⁊ quõ semet ipm opteret custodire sine errore edoctus est. Hoc ergo vt agnouit: etq̃ opteret illũ post paululũ ad insulã applicare. et regnuz caducũ alienigenis dimittere: aptꝫ thesau ris suis quoꝝ tũc habebat liberã facultã tem ex illis qd̃ vellet facere: accepit pecuni arũ multitudinẽ: auri vicz et argenti ⁊ la pidum ꝑciosoꝝ amplissimũ pond⁹: et fide lissimis cõmittens famulis in illã premisit ad quã ducẽdus erat insulã. Peracto igit anni termino in seditionẽ versi ciues: nu dum sicut et illos qui ante eũ fuerant ĩ exi lij transmiserũt. Tũc ceteri stulti ⁊ tpales reges fame male cruciabant. Ille ꝓ puꝫ dus in abũdantia viuẽs ppetua. delicias ĩ finitas atꝫ diuitias hñs tiore magno proꝝ sus incusso infidelibꝫ ⁊ malignis ciuibꝫ sa pietissimo scipm beatificauit ꝓsilio. Cui tatẽ g̃ intellige vanũ istũ ⁊ deceptorẽ mun dũ. ciues ãt ꝓncipes ptãtes demonũ mũdi rectores siue secl'ares hoies: sapiẽtẽ q̃ regẽ ꝑmonuit de ꝓsuetudine ciuitatis q̃mlibet sctm doctorẽ ⁊ ꝑdicatorẽ: exiliũ futurã vi tã: vbi q̃ anno suo. i. tpe hui⁹ vite delicijs fuierũt in perpetuas miserias detrudendi sunt. Qui ꝓo de futuris soliciti opa bona tanq̃ diuitias ꝑmiserunt: eternis delicijs fruituri sunt.

XIX

Quidã filiꝫ ditissimoꝝ parentũ cui pi⁹ su us desponsauit filiã cuiusdã nobilissimi ⁊ ꝑ oibꝫ locupletissimi regꝫ nimis pulcerrimã Monuit g̃ sermonẽ cũ puero de nuptijs: et quõ facere meditabaꝫ annũciauit. qd̃ ille q̃ si rem malã ac nephariã respuẽs relicto pa tre in fugã elapsus est. Ambulans aũt de clinauit in domũ cuiusdã senis pauꝑis ꝑt estũ diei semetipm repausaturus. Tũc filia senis virgo q̃ erat ei vnigenita sedens ante ianuam opabatur manibꝫ: ore aũt suo deuz laudabat: assidue gr̃as agẽs ei de imo coꝝ dis. Hui⁹ ãt laudes iuuenis auscultãs ait. Quod est istud o mlier studiũ tuũ: cui⁹ aũt rei gratia cũ ita sis pauꝑ ⁊ tenuis quasi ꝑ quibusdã magnis donis gratias referẽdo sic laudas dñm. Que rñdens ait. nescis qz sicut exigua medicina de magnis laboribꝫ sepi⁹ liberat hoiem: ita ⁊ in puis dei donis gr̃aꝝactio magnoꝝ auctrix bonoꝝ efficit. Ego q̃dẽ filia sũ senis pauꝑis gr̃as tũ refe ro deo p modicis istis donis: ⁊ bñdico do minũ. certa qm̃ q̃ hec cõtulit ⁊ maiora va let dare. Et ista quidẽ de his q̃ extrinsecus sunt ⁊ nr̃a nõ sunt ex qbꝫ nec multa possidẽ tibꝫ lucrũ aliqd̃ ꝓuenit: ne dicã: qz ⁊ sepius dãnũ sustinẽt neq̃ minora accipientibꝫ ac cidit detrimẽtũ: eandẽ vtrisq̃ viã pgẽtibꝫ ⁊ ad cũdẽ ꝓuenientibꝫ finẽ. Coꝝ ꝓo q̃ magꝫ sũt neẽia ⁊ pfectissima multa ⁊ maxima accepi dei dona: que innũerabilia ⁊ inestimabilia sunt. Nam ẽm imaginẽ ꝺi facta sũ. ⁊ ipius noticiã habere meruí: ⁊ rõne ꝑ oibus aĩali bus sum ꝑdita: ⁊ ab ipo deo inuitata sũ ad vitã p viscera miscdie ei⁹: cui⁹ ⁊ mysteriorũ particeps esse merui: cui et padisi ianua pa rata est facile si voluero itroitũ mihi ꝑbitu ra. Pro tantꝫ igit ⁊ talibꝫ donis q̃ indifferẽ ter diuites ꝓcipiunt ⁊ pauꝑes vt dignũ est gr̃as agere penit⁹ est impossibile. Si aũt ⁊ modicã laudatoꝝ largitori bonoꝝ nõ obtu lero q̃lẽ excusationẽ habebo. Iuuenis ita qꝫ eximiũ illi⁹ stupẽs intellectũ eius patrez

accersiuit: cui dixit. Da mihi vxorē filiā tuā adamaui eā illā ꝓpter intellectū ꝛ pietatez. Tūc senex ait. Nō licet tibi accipe pauperis filiā cū parētū diuitū sis filius. Rursus ātē inuēis ait Etiā hāc accipiā: si tū mihi nō negauerꝫ eā. Nobiliū q̄ppe ꝛ diuitū mihi filia fuit despōsata: ꝫ hāc respuēs fugā arripui: filiā q̄z tuā ꝓpter pietatē quā hz̄ī deū ꝛ pclarū illi⁹ intellectū adamās copulari mihi p oīb⁹ cogitaui. Senex aūt dixit ad eū. Nō possū tibi filiā meā dare vt ducas ī domū p̄ris tui et ab vnis meis separes eā: vnica ei mihi ē Sed ego inq̄t iuuenis apō vos manebo ꝛ viam suscipiā ꝓuersatiōez. Deinde ꝛ splendidū deponēs vestimentū senis habitū postulās induit. Tūc ille senex in multꝫ tentās eū ꝛ varie ipi⁹ examinās cogitatiōes. postq̄ cognouit iuramēti illi⁹ stabilitatē: tq̄ nō amore insipietie detent⁹ petijt ei⁹ filiaz sed pietatꝫ amore elegit pauprime viuere hāc p ponēs sue gl'ie ꝛ nobilitati: tenēs eū manu ī troduxit in suū cubiculū ꝛ oīdit ei diuitias multas ibi repositas ꝛ īmēsuz pond⁹ pecuniaꝝ q̄ntū nō viderat aliqñ iuuēis ille: ꝛ ait ad eū. Fili hec oīa tibi do: eo q̄ elegisti mee fieri heres subē, quā tenēs hereditatem ille oēs supgressus ē gl'iosos terre ꝛ diuites.

Ex tertia parte speculi historialis.

XX

Vlier quedam

M Theodosij imp̄atoꝛ vxoꝛ noie Placella: claudoꝝ atq̄ debiliū maximā habebat curam: nō seruis: nō alijs vtēs mīstris ad hec officia pagēda: sed p se metipāz hec agēs ad eoꝝ hiracla veniebat: vnicuiq̄ qđ op⁹ erat p̄bens: q̄ p ecclīaꝝ ꝛeno dochia discurrēs suis mānib⁹ īfirmis mīnistrabat: ollas coꝝ extergēs: ims gustās: oferēs coclearia: panē frāgēs: cibos mistrās calices dilnēs: talia cūcta faciēs q̄ suis atz mistrꝫ mos ē solēnit opari. His āt q̄ eā ō rebus nitebant talib⁹ ꝓhibere dicebat. Anꝝ distribuere imperij ē op⁹. ego aūt p ipoipio ꝧ op⁹ offero bona mihi tribuenti. At viro suo sepe dicebat Oportz te marite sp cogitare q̄d dudū fuerꝫ: ꝛ q̄d mō sis: nāl si sp hec cogitauerꝫ ingrat⁹ būfactoꝛi nō erꝫ: ꝫ ipiū qđ eo largiente suscepisti legalit gubernabis. Itaq̄ his ꝛ similib⁹ optima mulier ꝓficere viꝝ suū in ꝓbitatib⁹ sedule hoꝛtabaꝫ.

Ex floribꝫ eraclidis q̄ dicit paradisus

Exemplū. XXI.

Quidā palestin⁹ noie Valēs puenit ad heremū in q̄ plurimis annis vixit cū alijs fratribꝫ. Difficilisq̄ vite studiū assecut⁹ ad tantū cacumen ſuperbie ascēdit vt diaboli cis illusionibꝫ falleret. nescio quid magnū se esse putans tanq̄ angeloꝝ bonoꝝ viſioꝛ ne mīsterioq̄ q̄tidie frueret. Referebāt igit ei⁹ notissimi q̄ vno die dū ī tenebꝛis op⁹ faceret: ac⁹ ei q̄ sꝑtulā cōsuebat e manibus cecidisseꝫ. ꝛ dū eā in obscuro cernere n posset lampade sibi mīsterio demōis accēsa eandē inuēit. Eo igit ex ipa inflatōe refecto accidit vt q̄dā illic pegrini venirēt: variaq̄ leguminū ꝛ fructuū genera fratribꝫ exhiberēt. Que cū suscepisset sertus Macharius fratrū p̄sbyter: singulis fratribꝫ pugillū misit. inter quos ꝛ valenti fratri parte suā destinauit. Qui latoꝛē ipm iniurijs ꝓfecit dicēs ei. Vade et dic machario: q̄ nō sum deterioꝛ illo: et benedictōes ad me trāsmittat. Quo itaq̄ audito Macharius ad eum veniēs et cōsiliū ei humilitatis dedit: sed psuadere nō valens de ruina ei⁹ tristis abscessit. Deniq̄ diabol⁹ in effigie salvatoꝛis trāsfiguratus nocte venit ad eum cū choꝛo mille vt finxerat angeloꝝ lampades accēsas tenentiū. et cū flāmea rota ī q̄ saluatoꝛē sedere simulauit: vno ex eis p̄cedente: eiq̄ dicēte. Placuit chr̄o ꝓuersatio tua ꝛ pbabil' vite fiducia. Et ecce venit ad te, tm̄ egredere de cella tua: ꝛ venientē eminus cernēs ad oꝛa. Egressus igit illuz vt deum adoꝛauit. et sequenti die congregatis ad eccl'iam fratribꝫ ait. Ego iam cōmunione nō indigeo, chr̄istū enī ipm hodie vidi. Tunc sancti p̄res ferreis vinculis eū illigatū secl'aris vite cōuersationi dederunt vt ex eo tumoꝛ eius animi cessaret q̄ nihil cōmune cū sanctis haberet, ꝛ sic eū p totū annū ꝓbꝫ oꝛatoꝛibus curauerūt.

XXII

Quidā vir noie Serapiō q̄ꝛ syndonē vocat. qꝛ veste nō alia q̄z syndone vtebatur Apathes etiā. i. impassibil' vocabat. q̄ nullū possidēdi desideriū patiebat: ꝛ abstinentia nimia oīm rer⁹ et iugi meditatōe diuinoꝛū libꝛoꝝ vnius cellule quiete nō poterat esse cōtent⁹: ꝫ p diuersa trahebat mēs ei⁹. De hoc referebant patres sancti q̄ in quodā opido viginti solidoꝝ p̄cio se paganis mimis distraxerit: ꝛ ī eoꝝ fuitio ꝑmanserit.

ita vt eis pedes q̄z lauaret donec eos chr̄ia nos efficeret: z a ludis theatralib⁹ separaret. nullūq̄ cibū nisi panē z aquā sumere cōsueuerat: nec diuinas scp̄turas legere cessabat Illis aūt ad pia et casta vitam cōuersis cuz ei libertatē offerrēt dicētes, q: p ip̄m a turpi seruitio liberati essent: viginti solidos q̄s p se accepat z apō se seruauerat reddidit eis dicens, Quia per me deus in vobis imple uit qō volebā: nūc aurū qō p⁹o me dedist̄z recipite vt alios quoq̄ quib⁹ subuenire pos sim reperiā. Cumq̄ rogatus adq̄escere nol let: vt cū eis tanq̄ pater eoꝝ et domin⁹ re maneret, Dabis ergo inquiūt aux illō pau peribꝰ qō nos velut arras quasdaz p salute nostra dedisse cognouim⁹? At ille, Date ait vos. Ego em̄ alienas pecunias nō do, Sal tem inquiūt hoc p̄camur: vt vl̄ post anni cir cuitū nos athenis requiras. Itaq̄ seru⁹ chri sti pegrinādo frequēter ad elladā venit: ac per triduū mozat⁹ athenis a nullo panē q̄ vescerek accepit. Necq̄ p⁹o pecuniā habebat nec peram vel pellem vel aliud quicq̄ secū p̄ter syndonem qua erat amictus ferebat. Cum g̃ ieiunus vsq̄ ad quartā die pueniss set: esurire fortiter cepit. Nihil em̄ peius il lo ieiunio qō extoꝝq̄tur inuito: et cuius ne cessitate sepe etiā gfidia p̄cedit. Stetit g̃ su per colliculū vbis vbi p̄mates eiusdē opi di cōsiliū habere cōsueuerāt: et illuc man⁹ su as p̄cutiēdo vim se maximā pati clamabat dicens, Athenienses viri succurrite, Lon currētes itaq̄ simul om̄es pallīs z byrris induti q̄sierūt vnde venisset vel quid pati di ceret, Ille respōdit, Genere sum egypti⁹: cō uersatione monach⁹: exq̄ aūt de patria mea vera discessi: in triū feneratoꝝ man⁹ incurri quoꝝ duos quidem quocūq̄ mō debitum soluēs potui euadere: terti⁹ aūt adhuc reti net me: nec habeo vnde possū ei satisfacere. Illis aūt q̄s esset vel vbi degeret requirēti bus q̄ ei molestus essz: in oibus adiutores se pollicētib⁹ si ℞ eis indicaret, ait, Cupidi ditas pecunie: desideriū voluptatis: et voza citas ventris: hi tres semp mihi molesti fue rūt a p̄ncipio iuuētutis. Et q̄b⁹ p̄mos du os euasisse iā videor: nec vltra mihi molesti sūt: tertiū p⁹o ferre nō possū: cū em̄ q̄rto die iam ex necessitate ieiunē: vrget me seueriss mus fenerator exigens debitū: z nisi reddi dero mortē minat. Tūc quidā p̄hoz obtu lerūt ei solidū vnū: q̄ ille sūpto z cuidā q̄ pa nes vendebat dato: vno q̄q̄ tm̄ ab eo pane

susceptō: mox ab vrbe p̄fect⁹ ē et nunq̄ post ea in eā reuersus. Ut aūt circa lacedemonis loca veniēs vnū illic de p̄moꝝib⁹ vrbis bo nū in ceterz reb⁹ viz. oēsq̄ ō domo maniche os esse cognouit iuxta supius exēplū se vē didit. z intra duos annos ab execrabili se cta tam ip̄m q̄ p⁹ingē ei⁹ totāq̄ familiā abs tractos eccl̄ie tradidit.

XXII

Joānes damascen⁹ floruit tp̄e Theodo sij. Hic ab infantia grecis l̄r̄is erudit⁹ infra duodecī annos oēz liberaliū artiū sciam cō p̄hēdit: in amore dei ac gl̄iose mr̄is ei⁹ se ex ercēs: mōachalē habitū assūpsit: p⁹go p̄ma nēs: regie p⁹ginū horas q̄tidie studiosissime decātabat. Fact⁹ p̄bz in ei⁹ honore missas deuotissime ac freq̄ntissime celebrabat. In sup etiā orōes: antiphonas: resp̄soria: pro sasq̄ facere p⁹sueuerat: q̄s in ei⁹ solēnitatib⁹ ad ip̄ius laudē dulcissime decātabat. Tra debāt ei nobiles viri p̄r̄os filios erudien dos: q̄s ille nō solū l̄r̄is instruebat: sedetiaz ad timorē z amorē in om̄i morū honestate diligenē informabat. Quadā die cū egress⁹ ciuitatis muros cū scholarib⁹ suis paulisp spaciaret: saraceni subito irruētes: more so lito cū hoīm z aialiū m̄ltitudie ip̄m q̄z rapu erūt ac secū in p̄sidem detulerūt. Et cū inter p̄dones p̄de fieret diuisio: p⁹tigit vt cuidā inter illos ditissimo Joānes in partē veni ret q̄ ceterz ad seruitutis opa deputatis nu tu diuino meritz btē p⁹ginis erga ip̄m mitiz ageret. Captiu⁹ nāq̄ seruitutis pensū soli tū reddere nō negligebat: sedz ieiunijs insi stens orōes ad btām p⁹ginē deuotissimas q̄ tidie dirigebat. Qō ille gētilis aīaduertēs: ei⁹ bona cōuersatiōe p⁹ victus ip̄m ire ac re dire libez q̄ vellet infra palacij spacia per mittebat. z die q̄daz sic est eū allocut⁹, Mi Joānes charissime miratus sum p̄udētiaz tuam: dictandi curialitatem: scribendi vtili tatem: cantandi et organizandi suauitatez. sctm̄ q̄q̄ p̄positū z p⁹uersatione. Habeo fi liolū nō min⁹ meipō mihi charū: quē p̄cor vt in artib⁹ erudias: z in dictādo: scribendo legēdo: cantādo: sic eū tibi p⁹formare stude as: vt si forte aliq̄n a nobis liber recesseris: in ipo tm̄ apō nos quodāmodo tot⁹ rema neas. Qui puerū ob edient humiliterq̄ sus cipiens et a primis elemētis erudire incipi ens: infra paucos in oīb⁹ artib⁹ liberali bus annos īstructū adeo reddidit, vt si ma gistri ac discipuli rhetoricuz dictandi gen⁹

attenderes: ſi lre formaz aſpiceres: ſi vocis melodiã audires: nullã eſſe differẽtiã inter vtrãqz clamares. Porro cũ impatori theodoſio p vite merito t moꝛ. hõeſtate necnõ p eloquẽtie nitoꝛe in q̃buſdã cauſis neceſſarius videret miſſa legatiõe ſub pena capitiſ dño mãdat vt ei q̃ntoti⁹ mitteret. Qui ꝑcepto impiali ꝓtradicere nõ auſus ioãnez conſtantinopolim ad ipm honoꝛifice deduci fecit: ipatoꝛ eũ cũ honoꝛe ſuſcepitz ei mõaſteriũ in q̃ cũ fratribꝫ deo q̃te fuiret ĩ vbe dedit: vbi et ipemet ſepi⁹ veniebat ac de ſtatu regni t ſalute aie ſue familiariꝫ ꝓtractabat. Ut aũt bon⁹ ioãnes ad meritoꝝ augmẽtũ ꝑ bare adhuc in camino tribulatiõis inuẽis quẽ in pſide docuerat ſuũ gen⁹ dictãdi t ꝑ priã manũ ſcribẽdi neq̃cie ſpũ exagitat⁹ epiſtolã ꝓprio ſenſu ingenioqz dictauit: ſcriptãqz ꝓſtantinopolim furtiue direxit: et in palacij loco vbi citi⁹ a miniſtris inuenri poſſz iactari ꝑcepit. Eratqz talis. Dilectis amicꝫ qui ſunt in pſide damaſcen⁹ Joãnes monachoꝝ minim⁹: Salutẽ. Noueritis impatoꝛẽ robur exercitus ad diuerſa illa in nationes extremas miſiſſe: vbẽqz regiã t finitimas hoibus vacuas remanſiſſe. Qm̃ g̃ ſapientes eſtis ſecuri venite t victoriã vobis paratã abſqz moꝛa virilit obtinete. Inuenta eſt igit a miniſtrꝫ epla t coꝛã impatoꝛe plecta: traditio ab oĩbus exclamat: et q̃s h⁹ pditiõis actoꝛ eſſet inq̃rit: forma lre ingeniumqz ſcribẽdi reſpicit t Joãnes eſſe impatoꝛi nũciat. Stati Joãnes q̃rit t cũ iniuria multa ad impatoꝛis p̃ſentiã trahit: ipo mirante vnde tamſubito talis tumult⁹ t cõtra ſe cõſpiratio oꝛiret. Populus vniuerſus intoꝛquẽs cõuicia mille: nõ ſacerdotẽ ſed pditoꝛẽ: nõ monachũ ſed apoſtatã ꝓclamabat: et furibundus vix manus ab ei⁹ oculis ꝓtinebat. Tũc impatoꝛ facto ſilẽtio ſuſpirans ait. O nequiſſime Joãnes bñficijs meis ĩgrate malũ ꝑ bono mihi reddidiſti: ſarabica peſſime q̃ntũ eſt ĩ te patriã tradidiſti: mihiqz ac meis auferẽs libertatẽ in captiuitatem nos retruſiſti. Oſtenſaqz illa epla rñdit ita. Uere dñe formã ſcribendi t dictandi genus meũ hoc eſſe cognoui: ſed teſtꝫ eſt imbideus q̃ eã omnino nõ feci. Cumqz oẽs in eum pſtreperẽt eo q̃ ꝑitatẽ occultare vellet videret vndiqz clamabãt vt abſqz dilatiõe moꝛte puniret. Judices facto ꝓſilio pari aſſenſu dicũt ipm: quia ſpecialis amicus imperatoꝛis fuerat nõ debere occidi ſed manũ qua tantũ facinus ꝑpetrauerat abſcidi: quo facto Joãnes ꝺ doloꝛe vulnerꝫ ac diminutõe coꝛpis gratias agit deo: ſed q̃ in eius honoꝛẽ amplius offerre ſacrificiũ nõ poſſet pauliſp cõdoluit. Abſciſa itaqz manus officio ſpiculatoꝛis iuſſu impatoꝛis ad teſtimoniũ tanti ſceleris ſuſpenſa eſt in monaſterio ac reſidentie loco ipius Joãnis. Ille mox ad imaginẽ ſpecialis dñe ſue mancus aduenies diſcoopto vulnere: t extento ac oſtenſo brachio cũ ea pierixabat ĩqens. Hec cine dña noſtroꝝ ꝑmia meritoꝝ ſunt: hec ne tuoꝝ beatitudo ſeruoꝝ. Eſto dña mi digne ꝑ meritꝫ pctõrez me flagellari voluiſti: ſed vt quid inſtrumẽtũ officij tui ꝑmiſiſti penitus abſcidi. Hec q̃ppe manus hymnoꝝ laudis tue cantica ſepi⁹ ſcribẽdo parabat t deo ꝓpi ſacratiſſimũ coꝛp⁹ t ſãguinẽ filij tui mltotiẽs i honoꝛe tuo ad pctoꝝ ſalutẽ offerebat. Cũqz talia ſepi⁹ ibi lamẽtando poꝛaret: cõtigit nocte quadã vt poſt huiuſmõi lamentationẽ in lectulo feſſus: nec dormiens nec vigilãs ex toto pauſaret. Et ecce regina ꝑginũ affuit cũ ingẽti lumine: hilari facie: tali eũ cõſolãs affamine. Quid agis inquit puermeus? Heu inq̃t ille dña quid me iterrogas? Quinimo interrogo te ego. Cũ hec paterer vbi eras? Ecce ad meũ imo ad tuũ dedecus in eccleſia pendet abſciſa cliẽtꝫ tua manus. At illa. Cõfortare inq̃t fili in dño: manũ tuã tibi reſtaurare põt qui to: tũ hoĩes plaſmauit ex nihilo. His dictis eo videre eccleſiam illa petijt: delatãqz inde manuz ei⁹ brachio cũ mira benignitate in momẽto reſtituit. Tũc ille gratias ineffabiles agens: reddita diei luce ſurgit: fratribꝫ ꝓuocatis manũ oſtendit: eoſqz ſecuz ad magnalia dei glorificandũ aiauit. Moꝛ ſolẽnit⁹ indutus: alta voce miſſã de beatiſſima ꝑgine celebrauit. Impatoꝛ audito miracło pedes ad eũ venit: et oꝛe ꝓprio manũ deoſculãs: poſt deinde laudem et gl̃oſe ꝑginis ab ipo diligẽt⁹ inquirit ſi quẽ alicubi cognoſceret q̃ ſuũ dictã⁹ gen⁹ ac ſcribendi formã haberet. Ꝺ ille quidẽ ei retulit: t ſic rei veritas inquiſita diligentius innotuit.

XXIIII

Quidã vir noĩe Theophil⁹ ſub anno Juſtiniani nono: fuit in vna ciuitate ſilicioꝝ ſancte eccleſie vicedomin⁹ moꝛibꝫ t cõuerſatiõe ꝑcipuus q̃te et moderate ad eccleſiam ptinẽtia optime regẽs. Qui affectualiter a pplo t clero dilectus moꝛtuo eiuſdẽ ciui-

tatis eō in eōm ē electus. Sz cū pīmuz reniteret ꝓtestans se indignū tanti honorꝫ officio: vi ad metropolitanū eōm ꝓductus ab eo cū gaudio suscepꝰ ē, ꝛ vt volunati plebis assensum ꝑberet cōmonitꝰ, videlꝫ eius nimiā in remitēdo ꝯstantiā dimisit eū et aliū in loco eius ꝓmouit ad episcopatus officium. Porro ordinato epo cū ad ꝓpriā remeasꝫ ciuitatē quidā de clero instigauerūt eōm: vt amoto illo aliū ecclie ordinaret vicedominū. Quo facto callidꝰ hostis ꝛ inuidus imittens ei vicedominatꝰ zelū: ꝛ ambitiōis emulationē intantū eū seduxit: vt etiam maleficoꝝ postularet auxiliū. Itaqꝫ cū ingēti desiderio ambitōis vereꝛ ad q̄n dam accessit in ciuitate iudeum diabolice artis operatorē neq̄ssimū: qui iam in infidelitatis et pditionis foueā multos immerserat: ac genib⁹ eius ꝓuolutus ait: Queso adiuua me qm̄ epꝰ meus me ad opprobrium adduxit: et hec in me fecit. Rndit ille. Proxima nocte veni ad me ꝛ ducam te ad patronū meum qui subueniet tibi quomō volueris. Quo facto duxit eū ad circū ciuitatis, et ait: Quodcunqꝫ videris vl̄ quē cunqꝫ sonū audieriꝫ ne terrearis. Signū q̄z crucis nullo mō tibi imponas. Illo ꝑ ita spondente: subito ostendit ei albos clamidarios cū mltitudine candelabroꝝ clamātes, ꝛ in medio ꝓncipem sedentē. Erat em̄ diabolus et ministri eius. Tenens aūt iudeus manū Theophili duxit eum ad illud flagicios um consiliū. Et ait ei diabolꝰ: vt quid nobis hunc hominē adduxisti. Respondit ab epo suo p̄iudicatū ꝛ vestz auxilium postulantē. Cui diabolus, quale aduitoriū dabo homini seruienti deo suo: tamen si seruus meꝰ esse cupit: ego ei subueniō, ita vt plus facere possit q̄z prius et imperare oīb⁹ etiam episcopo. Audiens theophilus spopondit omnia se facturum que diceret, cepitqꝫ deosculari pedes eius et rogare eum. Qui ait ad iudeū. Abneget filiū marie ꝛ ipsam, quia odio mihi sunt, ꝛ firmet scripto se per oīa vtrunqꝫ abnegare, et post hec quecunqꝫ voluerit a me impetrabit. Tunc rndit theophilus. Abnego christū ꝛ matrē eius: faciensqꝫ chirographū imposita cera signauit anulo proprio. Et abscesserꝫ cū nimio pditionis gaudio. In crastino aūt epus ꝓcuratione diaboli aut diuina vt reor prouidentia motus remoto vicedomino quē tunc piter ꝓmouerat hunc cū oīi honore reuocauit: et duplo q̄z añ fuerat sublimauit: ita vt peccasse se clamaret q̄ tam idoneā psonam aliorum delationibus eiecisset: et illum inutilē pmouisset. Restitutus itaqꝫ Theophilꝰ cepit super omnes eleuare se omnib⁹ sibi obedientibus cum metu ꝛ tremore. Cūqꝫ ꝓpter tēpus in hmōi iactantia moraretꝰ creator omniū et redemptor qui nō vult mortem peccatoris recordatus qualiter prius ille fideliter ecclie sue ministrauerat, et q̄ꝑ i ministrādo egenis exteriꝰ nō desperit creatura suā: sed dedit ei penitentiā. Nam i se reuersus sobrietate recepta cepit affligi in his que gesserat: et seip̄m acriter arguere. Ue inquit mihi misero quo ibo, quē rogabo: cuꝰ auxiliū implorabo: qui diuīo meip̄m defraudaui admiculo. Christū et matrem eius negaui, et feci me seruū diaboli p chirographū nephāde cautōis. Quis putas illā abstrahere poterit de manu vastatoris. Cū hec ꝛ alia sermocinaretꝰ: tādē inspiratꝰ diuinitꝰ cū fletib⁹ ait. Licz sciā christū dei filiū quē infeliꝛ infidelit negaui ꝺ ꝓgie Maria natū, ibo tñ ad ip̄az, ꝛ toto cor de ip̄az solā inꝑpellabo donec misc̄iā dīi p ei⁹ itercessionē obtineā. Tūc animatus fortit cū oīi hūilitatis deuotōne pcidit coram tēplo btē virginis q̄draginta dieb⁹ ꝛ noctib⁹ psistens in oratōib⁹ ꝛ ieiuniis eaz incessanter depcādo vt a maligno draconē ꝛ ab illa quā gesserat abnegatōe p ip̄az eriperet. Quib⁹ expletz apparuit gl̄iosa virgo media nocte dicēs ei. Cōfitere hō christuz quē ego pepi ꝛ tu abnegasti, misericors ei est et susciꝑet lachrymas penitentie tue. Ideo enim ex me carnem sumere dignatꝰ est vt peccatores saluaret. Tuc ille cum reuerētia submisso vultu cum magno vlulatu ꝓtestatꝰ est dicēs. Credo in deū p̄em ꝛ adoro filiū dei ex p̄e ante secl̄a, ꝛ in nouissimis diebus ex te sancta maria virgine natum ꝓ nobis peccatoribus pati dignatū. hoc confiteor: hūc colo ꝛ amplector. Cū ḡ hac pcatoria cautiōe offer me sancta ꝺgo filio tuo. Quod spōdens btā ꝺgo cum dies eluxisset abscessit. Illo ꝺo exitius triduo dominū postulante cum lachrymis rursum illa nebula clarifica apparuit ei hilari vultu ꝛ letis oculis dicēs. Homo dei ecce ad petitionē meā suscepit deꝰ lachrymas tuas: ꝛ pcib⁹ annuit: si tū vsqꝫ ad mortē ꝓseueraueris ī his que filio meo me teste ꝓmisisti.

Qui respōdit. Etiā dña: obstupabo eñ et nō preteribo sermones meos. Sed ego pecca tor et impius rogo pennē fontē benignitatē tue q̄ in pfundū scenī dimersus sum: vt reci pere valeā illam execrabilē abnegatōis mee chartulā ab illo q̄ me cepit diabolo signatā nam hoc est qđ supra modū titillat animā meā: Cū ī hac triduana postulatiōe perse uerasset: iterq; eadē ꝑgo Maria in visiōe ei apparuit ⁊ eādē cautiōis chartulā habēs in manu de causa sigillatā exhibuit: atq; ei⁹ pectori dormiēti suppositū fuit: quā ille a somno surgēs inuenit: et letus effectus: in crastinū cum esset dies dominica pgens ad ecclesiā in qua cū pplo epūs aderat: post lectiōem angelū pstrauit se pedib⁹ epī: eiq; omnē im pietatis sue historiā retexuit. Post hꝫ etiam qualiter ad fontē misericordie beatā ꝑginē cōfugiēs: eius meritis ⁊ pcib⁹ q̄ penitētiam et lachrymas a deo veniā meruit: necnō q̄li ter chirographū signatū pessime scriptōis ceperit: adiūxit. Et obsecrās vt cora oībus legeretur epō porrexit. Omnes itaq; clerici ⁊ mulieres tanta dei miseratiōe pmoti ꝛ utissime deo gras retulerūt. Eps q̄q; gau dio repletus clamabat ad pplm multis ex hortationib⁹ eos ꝓuocās ad gratiarū actiōz et chīi ac sancte matris sue ꝑginis glorifica tionē. Interiz autē Theophilus solo iace bat pstratus: quē post oratiōis laudē eps surgere iussit: et ei chartulā illā nephandis simā in ꝓspectu oīm ꝓburere ꝑcepit. Quo facto ingressus epūs missaꝝ solēnia pegit. Cunq; ꝑcepisset Theophilus sacre cōmuni onis mysteriū: statim refulsit facies eius sic sol. Videntes autē oēs subitaneā viri trās figuratiōem magis glorificabāt deū qui fa cit mirabilia solus: et btē Marie diutissi me laudes referebant. Beatus aūt Theo phīlus in locū illū in q̄ beatā viderat visio nē declinans tanq; fixus pstitit in illo p tri duū. Post triduū ꝑo oībus fratrib⁹ valedi cens: oscūlū tribuēs: aiamq; suā sancte tri nitati ⁊ beate Marie liberatrici sue cōmē dans: vitā hanc in eodez loco felicit finiuit: vbi et corpus eius sepultū fuit.

XXV

Mauricius augustus deū timēs male bat in hꝫ seculo facinora suoꝝ corpali suppli cio vindictā pſoluere q̄ tormētz gehēalib⁹ cruciari: qđ cū iugiter in orōibus suis do minū deꝑcaretur: exaudiri meruit. Quadā igit nocte duz in strato suo q̄escceret: vidit p somniū añ se eneā stare salutaria efficie q̄ erat antē portā palacij: et q̄ ē emissa vox ad eū dicēs. Date Mauricīū. Et tenētes ꝺtā iudiciarij ministri exhibuerūt ei. Tūc ad cū salutaris imago. Ubi vis reddaz tibi mala q̄ meruisti: hic an ī futuro seculo: Et ille. O amator hoīm dñe hic pot⁹ q̄ ī illo Tūc iussit divina vox tradi eū ⁊ Cōstātiam ei⁹ vxorē: ⁊ oēz eoꝝ cognatōez Foce militi Exꝑgefactus ꝑo misit ad accersiendū phi lippicū genez suum, cui sibi assistēti dixit Mauric⁹. Scis inter agmina nostra ali quē militē nomine Focā: Cui ille: Scio vnū. Et imperator. Cui⁹ est q̄litatis: Qui ait Juuenis tumid⁹ ⁊ temerari⁹. Tūc referēs August⁹ Philippico somnium glificauit magnifice dñm ꝑ hmōi reuelatōe. Post hꝫ aūt Mauric⁹ augustus ī hostili terra po situs: cū milites suos ferro ⁊ rapinis absti nere cōpelleret: nec tñ eis ꝓsueta stipendia largiret Focā rogare ceperūt vt imperij re gnū sup eos accipet: q̄b⁹ sepe dict⁹ Focas obaudiēs regalē purpurā sumpsit. Qđ au diēs Mauric⁹ aīo dissolut⁹ reb⁹ aduer sum se fluentib⁹ cessit: ⁊ in q̄ndā siluam ma ri cōtiguā fugit: in qua cum vxore ⁊ quīq; filijs iussu Foce cesaris interempt⁹ est.

XXVI

Quidā noie waleric⁹ beati Colūbani di scipul⁹ de Aluernica quondā regione ort⁹ fuit, oues patrz sui puerulus adhuc pasce bat. Audiēs autē qualiē pueri nobiliuz in scholis solebāt erudiri: eodē desiderio ꝑ uocatus tabellā sibi fecit: et cū summa ve neratōe ⁊ instantissima ꝑce īpetrauit a ma gistro infantiū vt sibi scriberet alphabetū ⁊ ꝓma elementa mōstraret. Quo facto les tus ad opus sibi iniūctū remeabat. Sicq; i breui dei fult⁹ auxilio pre suo ignorāte ros tū parauit psalteriū. Deīde cepit eccliaz fre q̄ntare. Nō multū post secut⁹ auunculum suū ad monasteriū noie Autumo: quē se cutus pī su⁹ minis ⁊ terroribus atq; blandi cijs revocare nō potuit: cuius abbas ⁊ fra tres eū deꝑcarēt vt cū pre rediret ⁊ īponeꝝ rēt ei ieiunia triū aut duoꝝ dierū si hꝫ ñ fa ceret. Illo āt firmit ī ꝓposito pſistente ait abbas fribus. Nō abijciā⁹ qđ nob⁹ dñs mi sit. Pꝰ hꝫ cepit sp ad altiora festinare ⁊ pegri natōz ꝑ amore dī appetere. Tē prexit ad mo nasteriū machariū q̄ndā altissidorēs epī qđ in suburbio ipi⁹ ciuitatz ī q̄dam viridario erat ꝓstructū, vbi a ꝑfato pōtifice benigne

suscepꝭ ē. Ibi etiā districtissime vinēs ceꝑ
pit a multis p̄dicari. Ad quē dū visitādi g̃
tia q̄dā diues Labo noīe deuēissz: audiēs
ab eo ꝓbū dei: cū eo remānsit, nec vltra ad se
culū est reuersus. Hi duo pit Lurouiū pꝛ
rexerūt ad sertū Colūbanū: sub huiꝰ Colū
bani magisterio factꝰ ē sctūs waleric⁹ hoꝛ
tulanꝰ: qō officiū ei iniūctū ē cā hūilitatis
ꝓbande. Huiꝰ olera nec a ꝓmiꝫ: nec a q̄q̄
aīali ledi potuerunt: cū alia olera circūq̄q̄
vastarent, qō waleric⁹ fratꝝ meritꝫ ascribe
bat. Tūc cepit sctūs Colūbanꝰ eū int ꝓba
tos mōachos reputare: iudicātibꝫ alīs ad
huc eū q̄si nouitiū int pulsātes ponēdum
Cū āt ad audiēdū ꝓbū dei a scō colūbano
fratres certatim ꝓperātes intrarēt: intrāte
sctō walerico cū ceteris: in ipo limine sen
tiebat sctūs Colūbanꝰ odoꝛē magne fragn
tie ꝛ suauitatꝫ ad se venire. Post hec q̄dā e
fratribus nomine wandolenꝰ: accēsus de
siderio sancto petīt a sctō Colūbano vt ei
licentiā p̄dicādi int gētes ꝓcederet: ꝛ p̄ sos
lacio fouēde religiōis walericū secū abire
pmitteret, qō ꝛ ille pmisit. Cūq̄ parit ī neu
stria vēissent: a rege Clothario remotū lo
cū residēdi poposcerūt, ꝛ cū ad q̄ndā locuz
ambianēsiū gualimago puēissēt: ꝓtigit vt
ob reatꝰ sui meritū ī eculeo suspēsus esset ꝛ
defunctꝰ. Quē cū alōge btūs waleric⁹ in
spexissz: pmotꝰ pietatꝫ viscerib⁹ cursu cōci
to ad stipitē puenit, ꝛ phibētibꝫ eū carnifi
cib⁹ ne cadauer mortuū tāgeret: ille tñ ītre
pidꝰ vinculū soluit: ꝛ corpꝰ defūcti ꝓpꝛ
manib⁹ ad terrā deposuit, ꝛ sup mēbꝛa eiꝰ
supinata: se cū lachrymis ī oratōe pstrauit
ita vt facie sua faciē illiꝰ imꝑmeret. Sicq̄
astantib⁹ cūctis: imo stupentibꝫ q̄si ex pꝛo
fundo somno paulatim calefactis mēbꝛis
mortuus incolumis reuixit. Pꝛefatꝰ autē
rex cū Ambianēsis pontificis cōsensu lo
cum eis secretū vt petierāt qui Leucanꝰ di
cebaꝭ cōcessit: qui vno ex latere vicinitate
maris ē amenꝰ, ex alio currit piscifer sōne
filiꝰ, ibi se btūs waleric⁹ in quadā cellula
segregatus a fratrib⁹ reclusit: vt oīm cura
mundi postposita: vel solito more tm diuīe
meditatōi insisteret. Ceteri ꝓo fratres cō
struētes sibi cellulas de elemosyna regꝭ iu
bebanꝭ hr̄e subaz. Cū āt q̄dā mr̄ona panez
ꝛ flascōes aliq̄n p q̄ndā puerꝝ misisset: pu
er auiditate potꝰ ꝛ cibi circūuētꝰ partē sibi
retinuit: partēq̄ alīā suo dei p̃tauit. Qui
cū hoc factum diuino numine cognouisset
ast. Qō nob allatuz ē inde deo gr̃as referis
mus: sedꝛ tu fili h̄ p̄uide ne q̄d incaute sum
pseris de illo: pane vl flascone q̄s tibi ī q̄
dā abscōdisti vasculo: qꝛ serpēs iā est in illo
vasculo: ꝛ in pane illo venenū mortiferum.
Tūc puer ilico terroꝛe obꝛiguit. Moꝛeq̄ re
uersus cū vasculū aperuissz et inde anguez
exire vidisset illū panē attīgere nō audebat:
sed tremefactꝰ ꝛ ꝓfusus de hoc qō gesserat
ad seruū dei rediēs pn̄iam egit.

XXVII

Idem amicꝰ dei cū de quodā loco calido
ad septa monasterij tpe hyemis repedaret,
ꝓtigit vt p austeritate frigoꝛis ī domū cuꝰ
usdā pbyteri cū sodalib⁹ suis ad calefacien
dū se declinaret. At illi q̄ tantū hospitē exi
mio cultu venerari debuerāt vt huiꝰ sacro
eloquio sicut ei mos erat instruerenꝭ magꝭ
ei turpia ꝛ inhonesta ꝓba vna cū iudice loꝛ
ci illiꝰ audacter ꝛ cōtumaciꝭ loq̄banꝭ. At
ille vt semp cōsueuerat putridis hoīm cica
tricib⁹ salubꝛia ꝓbi dei medicamēta īponeꝛ
bat di. Filij nunq̄d in euangelio nō audistꝭ
De oi ꝓbo ocioso rationē reddituri sumus
in die iudicij. Sed illi ꝓtēpto eius p̄cepto
magis ac magis impurissimis ebulliebāt
ꝑmonib⁹. Tūc ille. Uolui inq̄t ꝓpter rigoꝛē
frigoꝛis coꝛpusculū meū ab igne paulisper
refouere: sed vestrꝫ phibeoꝛ sceleratissimis
ꝓbis et nūc etiā exire a vob nō calefactꝰ cō
pelloꝛ. Egressus itaq̄ de domo puluerē ibi
de pedib⁹ suis excussit, et ad locū destinatū
iter direxit. Sed illos infelices ꝛ pcaces
vltio diuīa moꝛ subsecuta est. Nā ille pbꝛ
ter q̄ recte sibi vel alīs p̄uidere neglexerat:
oculoꝝ subito lumē amisit: ꝛ iudici ipi⁹ loci
statim emarcuerūt virilia. Tūc sera pn̄ia du
cti supplicabāt humiliꝭ vt itez famulus do
mū illā vellz intrare. Sed ille p̄cib⁹ coꝝ nō
assensit. itaq̄ vnus in ciuitate sua pmansit:
alius exacto coꝛpe ꝛ putrescētib⁹ genitalib⁹
de hoc seculo migrauit.

XXVIII

Instante semel in die dedicatiōis ecclie
sancti Dionysij in parisi⁹, vj. kal. martij noꝛ
cte que diem ipm p̄ueniebat pplis ab eccle
sia seclusis quatinꝰ die crastina liberioꝛ epi
scopis p̄pararet igressus: res cōtigit digna
memoꝛatu que ꝛ tēpoꝝ futuroꝝ etatib⁹ fi
deli innotescat relatu. An ignoꝛanꝛ
tia incertū habemꝰ an industria cōtigerit.
Leprosus quidaz excubitoꝛib⁹ tñ nō incog
nitus in ecclesia p̄dictoꝝ martyrū fide plen⁹

pnoctauit, secretūq; locū vigiliaꝝ gr̄a sol⁹ occupauit. Reliq; siq̄dē vt dictū est pplī ꝛ ip̄ius eccl'ie custodes forinsec⁹ excubabāt. In ip̄o āt noctis ꝓticinio tāt⁹ iubar totā illā ecclesiā illustrauit: vt mult⁹ cereoꝝ splēdor illi iubari cederet: vtpote quā sol diuinus suo iubare illustrasset. Insomnē ducebat leprosus noctē illā: ꝛ p̄ claritate ineffabili obstupuit: ꝛ si q̄d subseq̄ret lucez illā solertissimus expectare cepit. Ecce aūt repēte dñs ihesus pontificū pōtifex cū illis suis familiaribus btīs aplīs Petro ꝛ Paulo affuit: sctm̄q; illō collegiū sibi adiūxerat martyres gloriosos dionysiū: rusticū: ꝛ eleutheriū. Quā visionē nequaq; sicuti ꝓuenire freq̄nter assolet somniātis more videbat: sed oēs ꝛ oīa visibilib⁹ oculis ꝓpēdebat. Videbat nāq; ip̄m dñm ihesū niueis vestib⁹ indutū p̄cedētē: et signa sue dedicatiōis luculent' illis parietib⁹ imp̄mētē: ꝛ officiū ep̄ale seriatī ꝓplētē: ip̄mq; venerabilē fidelīū suoꝝ ꝓcessionē subsequētē. Inter q̄s specialit' ꝛ p̄dilectos ap'los ꝛ inclytos martyres ānotauit. Completoq; de more dedicationis officio ad leprosū saluator accessit: eiq; voce q̄ posset intelligi dixit. Intrepid⁹ audi ꝛ foris expectātib⁹ nostr̄is ep̄is q̄ vidisti ꝛ que tibi mādaueram api ne solicitent' de cetero p dedicatiōis ecclesie officio: q̄m ꝛ nos ei manū ꝓsecratoris adhibuim⁹: ꝛ put vidisti totū ꝓsecrationis officiū expleuim⁹. Leprosus aūt ꝛ p ordine diū expectate visiōis iā securior ꝛ p salvatoris alloq̄o aliq̄ntulū hilarior. Et q̄s inquit dñe dictis meis aurē credulā accōmodabit: ego oīm hoīm miserrimus ꝛ abiectio plebis factus apd̄ hoīes testādi locū nō habeo: q̄m sicut vides elephātina peste deformiter laboro. Quid multa: Ad elephātosū accedit saluator: et leni tactu faciei ei⁹ manū suā admouit: eiusq; caput circūtetigit ꝛ mirū in modū ablata cuz ip̄is horribilib⁹ pustulis cute ip̄aq; cesarie leprosū sanitati pristinę restituit: ꝛ ip̄az capiti quā ei⁹ carneā tūicaz detraxerat lapidi q̄ prius erat impositi: eāq; sicut heri ꝛ nudiustert⁹ fuerat effigiatā cū ip̄is vlceribus manere fecit vt ip̄am faciē ex coriatā faciē verā putares: et de leprosa effigie nihil dubitares. Et adiecit. Vade inq̄t etsi tibi nō credēt: istis saltem signis nullaten⁹ discredēt. His dictis et lux illa q̄ p̄ sui magnitudine multoꝝ luminariū iubar obfuscauerat recessit: ꝛ btā visio inspectantis oculis disparuit. Dies illuxit ꝛ quidā matriculariorꝝ eccl'iaz ingressi sunt: et in gratiarū actiōe leprosū reperiunt. Rogat se ad impatorē cōduci: rem siquidēz inquit ad eū habeo secretā. Ad Dagobertū adducit' ꝛ diuini oraculi seriē ploquit'. Vere dedicatiōez isti⁹ eccl'ie a dño deo factam hac in nocte vidi ꝛ audiui: et ita demū reditus sū sospitati. Et extendēs digitū. Dec est inq̄t fenestra p quā dñs hāc aulaz introiuit: si mihi nō credit': saltē venite ꝛ ip̄is oculis credite. Et adduxit eos ad lapidē nobilib⁹ exenijs insignē. Rex admiratur q̄m adhuc de ꝑfitate ābigebat: videbat hoīez pegrinū ꝛ tanq̄z mēdicantē aspnabat' ꝛ egenum. Tādē discredēti detracta satisfecit cesaries et sup lapidē posita indē miracli leprosa fuit effigies. Indubitādū ꝛ euidēs ꝑbebat testimoniū decoriati vult⁹ supstes indicīū. Ut cū vex fatear lineamēta mēbroꝝ capitis auriū dico ꝛ palpebraꝝ oris ꝛ narium ita suis manebāt imarcida q̄tin⁹ oi ambiguitate ꝓcul expulsa ō miracli ꝑfitate cernicosi etiā ꝛ increduli si q̄ fuerāt stuperēt cōfutarent' et crederēt. Nam vt magis stupeas mollis cuticula ꝛ intus inanis ꝛ vacua durans integra sic rigu erat acsi gemis ossibus sustētaret' ꝛ carnib⁹ aleret'. Albugines etiaz impetigines elephātine pcussiōis sic illo ipleo dinoscebant': vt adhuc ip̄e vlcerose cicatrices hūore intecutaneo sudare viderent'. Aspsus rumoꝝ ꝛ cert⁹ ad admiratōez ꝛ gratiarū actiōez iuitat ep̄os ꝛ ꝓglobatos ad dedicatiōez ad laudē cogit pp'los. Uisū ibant oēs certati leprosi capitis forma ītuebant' et admirabant' ꝛ ꝓgratulabāt': parietes diuis insigniti manib⁹ rei geste testimoniū ꝓhibebāt. Que ēt signa nec oblita nec abolēda vsq; hodie totū ita factū pclamāt. Alloquūt seniores luculent' pp'los: ꝛ oīa oīb⁹ cesarie tollunt' ambages de medio. Recōdit' cesaries illa ꝓpetēti i capsula quā vsq; hodie inter honorabiles reliq̄as ꝛ gazas celebriores lipsi ecclie ꝓseruāt scrinia: vtpote quā ip̄a dei man⁹ tetigerat. Cōuenerūt āt pplī ꝛ q̄m ei⁹ igrauerūt extūc cū sctm̄ pegrinū vocitauerūt letiores redeūt ad ꝓpria: et de diuit⁹ ꝓsecrata passim ꝓtestāt' eccīa. Dagobert⁹ sup b̄ in medio crit' letificat⁹ de honorāda eccl'ia cogitauit: et cui de cetero subijceret' nisi rhomāno pōtifici: ꝓuilegio btī petri fecit eaz munire. Insup ēt regalib⁹ eā donarijs honorauit: cui q̄q̄d de suis fiscis regalib⁹ ꝓferebat parum fuit.

Quidã falsus testꝫ noie Bernuinꝰ in rebus eccl̃ie bt̃i Quirtini martyrꝭ falsũ ferebat testionĩũ: volẽs ꝗndã sĩluã de ꝓdio q̃dã penitꝰ auferre. Quẽ sctũs martyr ĩ somnis redarguit. apꝑbẽdẽsq; nasũ eiꝰ falsatorẽ pclamauit. lesitq; eũ ac deformẽ fec̃ in corpe q̃ eũ a culpa sanaret: ꝛ pulcrũ faceret etiã ĩ mẽte. Ad qõ dictũ ipe exꝓgefactꝰ: pe diby calciatꝰ: cũ faciẽ suã aq̃ linire deberet accersita ꝯiuge cepit ei explanare q̃d in somnis vidisꝫ. Ut aũt puẽtũ ẽ ad ꝟ q̃lit ipe martyr nasũ eiꝰ tenẽs falsatorẽ eũ vocauit: exterta manu nasũ suũ cesũ recepit: statiq; ĩ vase q̃ aq̃ de manib eiꝰ diffluebat cecidit: q̃ nimiũ erit ad placitũ q̃ ipa die p̃fata silua deberꝫ ire distulit. Flectẽs ꝟ supplicio coercitꝰ: insup ob supbie fastũ aureuꝫ sibi nasũ fabricare: catenulq; aureis aptare conatꝰ ẽ. Quẽ iteꝝ idẽ scũs visu ãmonuit di. Q̃one tibi naturalẽ abstuli nasũ vt te oĩb mõstrarẽ falsũ testimoniũ dixisse. ꝛ nũc ob supbiã ausus es aureuꝫ supponere. Vade igit̃ nũc ꝛ p̃ce illũ abs te: ꝛ cũctis innotescere stude te falsum testimonium ꝓtulisse Ob indicũ q̃ fidei nasus ipse ex auro multis diebus ad mẽoriã futurorũ ibidem seruatus mãsit.

XXX

Sctã Angadrisma illustris Roberti filia: qui generosa stirpe ꝓditus gerulꝰ fuit anuli regꝭ Lotharij. Hãc religiosissimã ꝟ ginẽ illustris Sinuinus a p̃fato Roberto experĩt: volẽs eã Ausberto filio suo sociari. quo sctꝭ Roberto p̃bẽte assensuꝫ casto iuueni casta desponderet puella. Deniq; ambo integritatẽ mentis ꝛ corpis caste seruare cupientes: depcabant dñm. vt voluptatũ venena a cordiby eoꝝ dignaret repellere. Deniq; oratẽ btã Angadrisma virgine vt speciositas illius in deformitatem verteret: illico dñs p̃ces eius exaudiuit. Hã facies eiꝰ ita exulcerata ẽ ac immũdissima lepra coꝛpta mox apparuit: vt a ꝯsortio boim q̃cũq; ea vidisset extplo segregãdã decerneret Medicoꝝ deide cucurrit freq̃ntia: sꝫ q̃nto instãtꝰ insistebãt: tãto chr̃i spõsa deformior vlcerosiorve apparebat. Tũ pater diuinitus hec fieri itelligẽs inq̃rebat ab ea vtrũ in ꝟginitatꝭ voto vitam elegisset finire: Opto id inq̃t mi gẽitor et totꝭ nisiby exoro Hã chr̃s quẽ ꝯcupiui spõsũ ipe mihi hãc corpis infert molestiã vt aĩe tribuat nitorẽ Delectat hec vita pñs pi pie ꝫ decipit: qz oĩe q̃d est in mũdo vanitaꝭ est. Hec audiens pat illustrẽ accersiuit sinuinũ: ꝛ q̃ circa suã filiã gesta erãt lucide pandit. Ad hec sinuinꝰ rñdit. Volũtatẽ dñi ĩ oĩb seq̃ oportꝫ neq; eiꝰ nutui vllo mõ ꝯtraire volo. Vocatusq; affuit ꝛ btũs ausbertꝰ q̃ dissociabilẽ ꝯdidit libellũ vt sctã ꝟgo angadrisma nouã sed chr̃i dñi vocaret sponsa. Hoc facto ad rothomagũ vbẽ sctõ antistiti dirigitur audoeno vt eiꝰ bñdictiõe ꝓcepta ꝛ velamĩe opta ĩ ꝟginitatꝭ ꝓposito ꝯsecrari mereret: q̃ patrato ꝑstine pulcritudini ꝛ speciei eleganti extimplo est reddita: ita vt cũcti auditoꝝ dicerẽt: qz chr̃s eaz sibi sponsaz ꝛ famulã elegisset pennẽ. Deniq; efficit̃ gubernatrix cenobij qõ sitũ est iuxta muros vrbis belua ci. Erat aũt sic̃ ceteris ꝓlata: ita cũctis humilior ĩ vestitu vilis: in cibo mediocris: ab infantia iugi oroĩ dedita: pudicicia exornatissima: hilaritate coꝛdis ꝛ coꝛpis clara: patientie: ꝟtute: charitatꝭ obsequio: elemosyna rũq; largitiõib abundantissime cumulata. His ꝟtutũ sanctaꝝ opib adornata in medio ꝟginũ veluti lampas refulgebat accẽsa.

XXXI

Vir q̃dã scelerat ꝛ auarꝰ solidũ argẽteũ a ꝯpatre suo mutuauerat ꝛ postea fide fraudata qõ accepat se nũq; ab eo accepisse iuramẽto negauit. Cui ille rñdit q̃ cõmodatũ req̃rebat. Jura mihi sup coꝛpꝰ beati audomari ꝑ merita ꝛ ꝟtutes ip̃ius sct̃i. qz nõ accepis a me qõ a te req̃ro: ꝛ ego negatiõis tue causse adq̃esco. Cunq; ille audaci corde manꝰ ad iuramẽtũ leuasset, ptinꝰ vltio diuina est secuta. Nã in loco q̃ stabat ambo eiꝰ oculi crepuerũt: et post hoc tertia die miserrima morte defunctꝰ est.

XXXII

Quidã vir sctũs noie Berchariꝰ sub sancto Aimuardo remoꝝ põtifice moribꝫ ꝛ scientia ibutꝰ: luxoniẽse mõasteriuꝫ petijt: vbi sub abbate sctõ Eustasio monasticã vitam duxit. Cũq; aũt ĩ cura pmptuarij rectoꝝ nutu aliq̃s essꝫ iplicitꝰ: q̃dã die subito iussu eiꝰ est vocatꝰ. Ipe em̃ tũc pmptuariũ ingressꝰ añ vas steterat: ꝛ sudẽ q̃ vulgo duciculuꝫ a potu. s. educendo dicit̃ in manu tenẽs cerealẽ amphoram potũ infundebat. Mixꝫ dicto ad vnꝰ iussiõis nutũ relictꝭ q̃ habebat in manib cucurrit cõcitꝰ ardore obedientie amphore obfuãtiã oblitꝰ. Illoq; añ abbatẽ stãte iterũ potꝰ ĩ vasculũ suppositũ defluere ñ cessãs: pꝰ q̃ ad supficiẽ vas vẽit ĩ modũ colũne supne ꝯstipatũ ĩ giꝝ coronari cepit.

vltro cerneres illō liq̄mē qō vir clausus va
let cōtineri vt quondam dei populo trans
eunte absq; litoribus iordanis fluenta in
sublime tolli: vt liquido pateſceret quanta
eſſet virtus obedientie: cuius fructus nul
lo mō pōt in terris depire. At ille qō acci
derat nō suo sed abbatis merito reputauit.
Jā vo regularib⁹ disciplinis edoct⁹ ad san
ctū Riuardū reuertitur.

XXXIII

Quidā Rathbodus noie rex frisie quō a
diabolo deceptus fuerit: narrat. Odo di. qz
apparuiſſet ei diabol⁹ in angelū trāsfigura
tus: caput opt⁹ diademate aureo cū gēmis
z in veſte auro ꝓtexta. Jn quē cū Rathbo
dus intenderet: dixit ad eū diabol⁹. Vir
fortiſſime q̄s ita seduxit te vt a cultura deo
rū velis recedere. Noli h̄ facere: ſz mane in
his q̄ didiciſti: z venies ad domos aureas
q̄s tibi eternalit̄ in primo sū dat⁹. Eras
igit̄ accerſi wulfrānū doctorē chr̄ianor: et
ab eo q̄re: quenā ſit illa māſio etne claritat
quā tibi pollicet: quā cū mōſtrare nequerit:
vtriuſq; ptis mittant legati: z ego ero dux iti
neris: z demōſtrabo domū aureā z māſionē
pulcerrimā quā tibi ꝓmitto. Euigilās rath
bodus narrauit cūcta sctō wulfrāno. Qui
dixit: illuſorē diabolū sibi velle illudere. Rn̄
dit dux ſe futur⁹ chr̄ianū ſi illa pulcra mā
ſio nō demōſtraret sibi a deo suo. Mittit
ergo statim q̄daz friſo ex pte ducis z q̄dā dia
con⁹ ex pte sci wulfrāni: q̄ cū paululum ab
opido ꝓceſſiſſent obuiū habuerūt q̄ndā itī
neris comitē q̄ dixit eis. Ꝓpate cito: nam
mōſtrabo vob⁹ pulcerrimā māſionē rathbo
do duci ꝓparatā. Jlli aūt pgētes viā latiſſi
mā z loca ignota: viderūt q̄ndā viā diuerſo
rū generib⁹ marmor⁹ polito ope decorataz:
viderūt a lōge domū q̄ſi aureā: z puenerūt
ad plateā q̄ añ domū erat q̄ſi auro z gēmis
ſtratā: intrāteſq; domū: viderūt domū mire
pulcritudinis z incredibil̄ ſplēdor⁹: z in ea
thronū mire magnitudinis. Tūc ductor iti
neris ait illis. Hec ē māſio ꝓparata Rath
bodo duci. Ad hec diacon⁹ obſtupeſcēs ait
Si a deo facta ſunt iſta: ꝓpetuo maneāt: ſi
a diabolo cito diſpareāt. Et cū signaret ſe ſi
gno sctē crucis ductor ille trāſijt in diabo
lū z dom⁹ aurea in lutū. Remāſitq; diacon⁹
et friſo in medio locor paluſtriū que plena
erāt lōgiſſimis ꝑgultis ranſeis. Triduoq; i
mēſi itineris ꝑficiētes iter reuerſi ſūt ad opi
dū z ducē mortuū inuenerūt. Narrauerūt q̄
viderāt sctō wulfrāno. Friſo aūt baptizat⁹
eſt q̄ dicebat ingomar⁹ vel coningus: q̄ z ſe
cutus eſt sanctū wulfrānū ad monaſterium
fonteuelle.

Ex quarta parte ſpeculi hiſtorialis.

XXXIIII

We ſorores cuius

Dum duces francor venerūt ad regē
Karolū q̄rētes de fratre suo q̄ he
reditatez eis auferret. q̄uent⁹ ſup h̄ a rege
rūdit ſe nihil eis auferre. Rex aūt fecit eis
iurare ſup corpus sci saluū q̄ nihil ſororī
bus suis deberet ex his q̄ petebāt. Qui cū
iuraſſet letus ſtatī medi⁹ crepuit: z p ſecreti
alui ſtercora pruperūt: et exiuit ſanguis ex
oculis ei⁹ z auribus z ore: naribus: z poſt duas
horas vitā finiuit.

XXXV

Quidā vir noie Turpin⁹ erat apō vien
nam in eccl̄ia añ altare orās: z cū rapt⁹ ī ex
taſim pſalmū De⁹ in adiutoriū cātaret: vidit
tetror ſpirituū agmia ꝓterire z tendere lo
tharingiā: q̄s oēs q̄dā ſil̄is ethiopi lōge p
ſeq̄bat lento gradu. Cui dixit: quo tendit⁹?
Aquiſgranū inq̄t ad mortē Karoli vt eius
ſpiritū ad tartara rapiam⁹. Tūc ille. Adiu
ro te p nomen dn̄i nostri Jeſu chr̄i vt pacto
itinere ad me redeas. Vix expleto pſalmo
ad eū redierūt eodē ordine. et dixit nouiſſi
mo cui ꝓmū locut⁹ fuerat. Quid egiſti? Ha
lician⁹ inq̄t ſine capite sctī iacobī ſignas
tot z tātos lapides z ligna inumera baſilica
rū suar in sua statera poſuit q̄ magis appē
derūt bona q̄z mala: et idcirco aīam ei⁹ nob
abſtulit: z his dict⁹ euanuit.

XXXVI

Erat abbas Stephanus religiōis pau
pt̄atis z diſciplīne regularis ardētiſſimus
amator z fideliſſimus emulator: etiā anteq̄
abbas fieret. Memini eī me audiſſe magi
ſtrū Petrū cantorē pariſienſem virū iuſtiſſi
mū atq; doctiſſimū referentē de abbate iſto
Stephano ciſtercienſi: q̄ cū ei q̄dā die nū
ciatū eſſet a suo cellerario nihil haberi i suo
mōasterio vn̄ vl̄ vna die illa fratr⁹ paucitas
ſuſtentari poſſ. rūdit. Sternite nobis duo
os aſinos. Qui cū ſtrati fuiſſent fecit ſecu
aſcendere ꝓuerſum vnū z iuſſit ei vt in q̄dā
vico panē mēdicaret oſtiatī ad op⁹ fratr⁹: et
ipe ſil̄r in alio faceret. Et poſtq̄ ſic feciſſent
ad vnū locū quē ei deſignauerat cōuenirēt.
Factū eſt ita z in loco ꝓdicto ſibi iam redeū
tes obuiabāt. Tū ecce abbas videt ſaccul

uersi mlto pleniozē q̄s suā ꝛ subridēdo ait Ubi mēdicastis vt video in crassiozi palea collegistꝭ q̄s ego: vbi obsecro collegistis: q̄s vob pl⁹ donauit. Rñdit uersus. Presbyt ille quē vos optīe nostꝭ sacculū meū ipleuit fere sol⁹ totū. Qđ audiēs abbas ingemuit ꝛ ait: Ue vob q̄re ibi aliq̄d accepistꝭ: nescie batis q̄ pbꝛ ille ibi simoniace ordinat⁹ sit: ꝛ qđ accepit est lepza ꝛ rapina. Uiuit dñs q̄ đ oi. qđ dedit nob nil gustabim⁹: absit eī q̄ pctm illi⁹ comedam⁹ ꝛ nob incozpem⁹. Conuocatisq̄ pastoribꝫ ouiū q̄ nō lōge erāt totū uersi saccū in sin⁹ eozꝫ euacuauit.

XXXVII

Tpe q̄ seuissima gēs normānozꝫ picta// uozꝫ ꝛ turonozꝫ fines vastabāt duo frēs oz dinis cluniacēs turonis mittebāt. Qui dū capēt iter ꝛ i q̄ndā locū gra q̄escēdi diuer// tissēt ab eisdē normānis nocte capti sunt. ꝛ capē q̄dē eos ac ligare man⁹ eozꝫ potue// rūt: deide minari: sꝫ eozꝫ silētiū cozrūpe ne// querūt. Mane aūt cū ad locū pstitutū ap plicuissent frēs vt erāt ligari se paululū ab eis seqstrātes i terra se pstrauerūt vt pacto psalmozꝫ cursu silētio finē ponerēt. Hōdū ho ozōe pleta venit gs reliq̄ normānozū mlta p̄da capta: q̄z duz cernēs frēs i terra iacere: audito q̄ illi nllo mō posset eos lo// q facere barbarica īmanitate turgid⁹ incli nato velut ad feriēdū conto irruit sup eos metū mozt⁹ icutiēs: ceteri q̄s barbarico ri// tu manib⁹ plausū dātib⁹. Āt illi vt erāt aio pstātes i corpe pmāserūt īmobiles: qō fie// bat ure ꝛ obꝛuātia sctē regule: sub q̄ ꝛ mo// ri cupiebāt ꝛ viuere. Sz oīpotēt⁹ man⁹ eo// rū exhilaratū spectaculū puertit i luctum. Uox ei vt ille barbar⁹ ad eos appropin// quat equ⁹ falerat⁹ cui insidebat i obliquuz resiliuit ꝛ sessorē ei⁹ i terrā strauit ꝛ collisit: quā collisionē statim febrīs letal⁹ secuta est. Cōticuerūt oēs ꝛ ꝑsi i stupozē ceperūt q̄re// re int se q̄d ex eis deberēt facere. Tādē re// perto pfilio dignū eē censerūt vt p vita sui ducis vn⁹ ex eis cederet. Deinde ceperūt soz te q̄rere quē ex eis deberēt interimere. Sz sup ꝑtutū viros ꝛ sorte chōi cōnumeratos nllo mō diabolica cadere poterat sozs ita vt illi obstupescerēt dicētes eos vltra boies eē sup q̄s eozꝫ sozs ñ potuisset cadere. Tūc man⁹ eozꝫ velocit⁹ dissoluerūt ꝛ abire fecerūt.

XXXVIII

Quodā die dū sctūs odo cluniacēs ab// bas iuxta p̄donū fines iter hꝫet q̄dam insi gnissim⁹ latro iuuenis intuēs vultū sctī et affabilitatē ilico cōpunct⁹ ē corde ꝛ pedib⁹ ei⁹ aduolut⁹ vt sibi miserēt hūilit depcabatur. At ille: vade inq̄t ꝛ pri⁹ mozes tuos corrige: ꝛ postea monasticā vitā appete. Cūq̄z ille istaret p̄cepit ei vt ad monasteriū eū p̄ cederet: qō ꝛ factū ē. Fact⁹ q̄ monach⁹ celle rario ad obediēdū subdit⁹ ē. Et cū idiota esset vtrūq̄z ei iposuerūt. s. obediētie iugū: ꝛ studiū lr̄aꝝ: quod ita deuote pagebat: vt vnā manū obediētie porrigeret: altera ꝑo psalteriū ferret. Cūq̄z āt i extremo vite la// borāret: vocauit piū p̄em singulare supplī cās locutionē: cui cū venia peteret interro gauit si i aliq̄ post monachatū excessisset. At ille: Fudo cuidā te iḡrante mea culpa tunicā nr̄am tribui: ꝛ funē filis cōtextū de cellario abstuli. Quē cū interrogassꝫ q̄d ex eo fecisset: Refrenādo inq̄t ingluuiē quam dudū male ꝓtraxi vētrē meū ex eo circūli// gaui. Tūc stupefact⁹ p̄ cū eū a viscerib⁹ ei⁹ soluere vellet cutꝭ q̄ ei adheserat vna cū sanie secuta ē. Post hec adiecit: ꝛ ait: Hac nocte p̄ in celis elect⁹ sum ꝛ obuiauit mihi gloziosissima psona q̄ ait: Cognoscꝭ ne me At ego: Heq̄z dña. Et illa: Ego inq̄t sum mater misericozdie. Cui ego: Quid iubes vt facā dña. At illa rñdit: Post triduū ve// nies huc tali hoza qō ꝛ factū est. Hā tertia die hoza qua dixerat defunct⁹ est.

XXXIX

Sanct⁹ Odo cū discipulos suos regu// laribꝫ disciplinis instrueret diuersoz mo// nachoz mirabilē excessum narrauit. Dis inq̄t diebꝫ duo frēs rapidissima rapti sunt morte: nō in vno loco: nec in vno die. Ue// niens vn⁹ ex eis in domū cuiusdā sue sozoꝛꝭ vehemētissime se esurire dixit ꝛ refectōz pe tijt. Cui ptin⁹ illa pisces abūdant se hꝫe re// spōdit: vt comederet q̄ hoza ꝛ q̄les vellet. Ille q̄si indignat⁹ pisces se fastidire rñdit: nec iā eos se posse videre dixit. Tūc armū cuiusdā aialis sibi assari p̄cepit: sed nō fe// rēs assandi mozā porcūculā incidit ꝛ eam in prunas piecit. Deinde vinū afferri sibi iussit ꝛ carnis morsuz auide sumpsit: sed ħ qō sumpsit: nec insumere: nec reꝛcere po// tuit: sed vitā cū cibo perdidit.

XL

Alius frater veniēs ad domū cuiusdaz parētis sui stati ad comedēdū q̄siuit. Cui cū rñdisset q̄ necdū hoza comedēdi venit cū indignatōe adiecit. Deu tota nocte eq̄

tando poſt iniũctã mihi obediẽtiã labora-
ui: ⁊ nũc vos ieiunare me cogitis: afferte ꝯ
mihi ſi q̃d habetꝭ. Cui cũ dicerẽt piſces ſe
hẽe indignat⁹ huc illuc ꝫ oculo ꝫ intuitus
circũferẽs. Ibat ãt circa pedes eius galli-
narũ grex q̃ſi furẽs baculũ arripuit: ⁊ que
ei placuit percuſſit ac furibundo ore dixit:
Hec ẽ mihi hodie piſces. Qui ãt circũſta-
bant cũ q̃dã rubore dicebãt: Licet tibi car
nẽ comedere p̃r: At ille: Uolatile inq̃t non
eſt caro. volatilia eñ ⁊ piſces vnã hñt ori-
ginẽ. Appoſita eſt ꝯ coꝛã eo gallina quam
occiderat iã aſſata: ex qua offam abſtulit:
⁊ momordit: quẽ morſum nec euomere po
tuit: nec glutire: ſed eũ vita priuauit.

XLII

Quidã aliꝰ fr̃ ex p̃dicti p̃ris Odonis cõ
gregatiõe illicito tpe ſibi flebotomie cura-
tionẽ adhibuit. Sup q̃ facto ꝓmor ẽ eius
anumꝰ: q: cuius eum neceſſitas coegiſſet tñ
abſq; eiꝰ licẽtia hñ p̃ſumere nõ debuit: mox
vena p quã ſanguiſ priꝰ efflu̇xerat dirupta
eſt: ⁊ q̃uſq; aiam redderet a q̃cũq; medica-
mine nõ fuit reſtricta.

XLIII

Quodã tpe cũ dormiret idẽ p̃ Odo vi-
dit p ſomniũ ſub capite ſuo cubare ꝑpetũ
mꝭtitudinẽ ⁊ feraꝝ. Subito capitale excu
tiens ⁊ exq̃rẽs ſuppoſita iuenit libꝝ maro
nis fore ibi collocatũ: mox abiecto codice
ſeculari in pace q̃uit. Cognouit q; modũ
materie libri viſioni cõgruere quẽ ſcemati
bus ⁊ gẽtiliuꝫ ritib⁹ plenũ indignũ erat cu-
biculo ſcti ſubſternι.

XLIII

Quidã religioſus reuertẽs a hieroſoly-
mis dũ mare trãſiret: eũq; cũ aliꝭ mꝭtꝭ vẽ-
toꝝ horroꝝ ipelleret applicuerũt ad inſulã
q̃ndã vl rupẽ vbi q̃dã ſctũs manebat inclu
ſus. Illic ꝯ aliq̃diu tranq̃llitatẽ maris ex
pectãs: dũ cũ illo incluſo freq̃nt colloquiũ
hẽret requiſiꝰ eſt vtrũ cenobiũ q̃ clunia cũ
dr: ⁊ Odilonẽ eius abbatẽ noſſꝭ: optime ſe
noſſe ꝓbibuit: quo ſciſcitãte cur hoc ab eo
ſeruꝰ dei inq̃reret. Sunt inq̃t vicina loca
nob: ex q̃b⁹ grauiſſima flãmaꝝ euomũt in-
cendia: in q̃b⁹ etiã locis aie diuerſa luũt p
meritoꝝ q̃litate tormẽta: ad q̃ꝝ ſp exagge
rãda ſupplicia fũt inumerabiles demões
deputati: q̃ intolerabiles eoꝝ penas q̃tidie
renouãt: ⁊ eos ad rediuiua ſupplicia inde
ſinent inſtaurãt: q̃s ego freq̃nt audiui q̃ru
lis lamẽtatiõib⁹ culpãtes q̃ oꝛõib⁹ ⁊ elemo
ſynis q̃rũdã freq̃nt ex eoꝝ manib⁹ eripent
aie dãnatoꝝ. Inꝭ cetera q̃ ꝑmaxima de
cluni accẽſi cetu: ⁊ eoꝝ abbate q̃rimoniaꝫ
faciũt: q: q̃ ſepe p eos ſui iuris ꝓnaculos p
dũt: quã ob rẽ te p dei nomẽ obteſtoꝛ vt ſã-
ctis frib⁹ illꝭ hec q̃ tibi dixi fideliꝭ referas.
Ex nr̃a q̃ pte denũciẽs vt oꝛõib⁹ ⁊ elemo-
ſynis magis ac magis inſiſtãt: p̃ſertim hu-
ius intetiõis intuitu: vt ꝺ manib⁹ demonũ
eos q̃ ab illis cruciãt educãt. Ille ꝯ regreſ
ſus i p̃riam cũ hꝰ abbati Odiloni ⁊ frib⁹ ei⁹
rtuliſſet. idẽ p̃ Odilo p oĩa mõaſteria ſua
generale decretũ ꝓſtituit: vt ſicut ꝓmo die
nouẽbris omniũ ſãctoꝝ ſolẽnitas agit: ita
ſequenti die in pſalmis: elemoſynis: ⁊ p̃ce-
cipue miſſarũ ſolẽnꝭ oĩm in chriſto quie-
ſcentiũ memoria celebret.

XLIIII

Bñdictꝰ papa dũ viueret ſctũ Odilonẽ
affectuoſe dilexit ⁊ aplicis limia freq̃nt ãti
neãrios ſũptꝰ ſepe miſtrauit: q̃ cũ deceſſiſ
ſet ioãni portuẽſi epo ⁊ alijs duob⁹ p ſpẽm
nocturne viſiõis appuit: eiſq; q: i penalib⁹
tenebris ꝓſtitutꝰ eẽt idicauit: hꝰ iſup addẽs
q: bti odilonis meritꝭ eũ ſupna cẽſura libe
rare decreuit a tormẽtꝭ. Protinꝰ idẽ ioãnes
epꝰ papiã venit: ⁊ p mõachos cenobij ſcti
maioli oẽm ſcõ viro odiloni ſeriẽ viſiõis ex
ponit: q̃ mox pſalmodias ⁊ oꝛões ab oib⁹ i
mõaſterio cluniacẽſi fieri: elemoſynas lar-
giri ⁊ ſacrificiũ deo myſterij ſalutariꝭ offeri
ri p illo p̃cepit. Per oĩa q̃z regimis ſui mo-
naſteria eiꝰ ſãctiõis edicta mãdauit. Eũq;
frẽs iſtãtiſſima deuotõe hꝰ facerẽt. edeberꝰ
mõachꝰ q̃ cũ hꝰ obediẽtie fũgeret officio. ſ.
vt inopes aleret ⁊ neãria miſtraret p ſo-
porẽ: vidit q̃ndã pulcrũ ⁊ ſerenuꝫ aſpectu
magno cãdidatoꝝ agmie ꝓſtipatũ ingredi
monaſteriũ q̃ capitulũ vbi p̃ Odilo cũ fra
trib⁹ r̃ſidebat itraut: ⁊ ad eiꝰ genua caput
hũiliꝰ flexit: ⁊ ei gr̃as egit. Cũq; fr̃ ille ſ. ede
bertꝰ inq̃reret q̃ſnã ille eẽt. rñſum eſt illi ipſe
eſſe bñdictũ papã q̃ idcirco viro dei gr̃as
ageret: q: p̃ſs ei⁹ ſctoꝝ ũq; fratꝝ p̃ciby ⁊ rar
tari cruciatũ euaſiſſet: ⁊ cũ btis ciuib⁹ q̃le-
tur⁹ ſupne hierlm ingreſſum meruiſſet.

XLV

Diſcipuli quidã ſancti Elphei mgri mo
nita ſpernẽtes pfeſſiõis imemores nihiliꝰ
cõem vitã hñtes: medys noctib⁹ conſueue
rant furtiuos cibos edere: eb: ieratꝰ opera
dare: laſciuire: ⁊ p̃ſus inhoneſta q̃ latẽs ſi
nebat audacia ꝓpetrare. Sed ira dei illuꝫ
q̃ in hꝰ ſcelere capitalis erat hoꝛrẽdo: ſubi-
toq; iudicio inuoluẽs occidit. Hocte ꝓ q̃

diei sepulture illi⁹ successerat Elphego sa//
cras ō morte excubias celebrāte ⁊ se dño sa
crificiū offerēte ꝓtigit ifra ambitū mōaste//
rij validas voces audiri q̄si vim inferētiuꝫ
vl'illatā sustinētiū: vir dei ignoras q̄d esset
cōcite ad monasteriū tēdit. Attonitisq; au
ribꝫ sonū captās ꝑba discernit: domū irrū
pit: ⁊ ecce q̄ nup obierat miser afflict⁹ solo
iacebat. Sup quē horrēdi aspect⁹ homies
stabāt q̄ taureis ⁊ igneis serpentibꝫ eū fla//
gellabāt. Illoq; p̄ doloris angustia vlulan
te ꝑ illi imꝓperabāt. Hec tu deo nec nos
tibi. Eadēq; sepius repetētes e loco capti
uū extraxerūt. Tūc sctūs rediēs quod reli
quū erat noctis flēs insomne duxit. Ortō ātē
sole discipulos insimul cōpulit: ⁊ q̄ manu//
festāte deo viderat retulit. Uideres alios
pallere: alios p̄sallere: oēs trepidare. At hi
qs mortui scel⁹ sodales habuerat medij ꝑ
siliunt: errorē factū fatent: ꝓnaue gesta seu
male facta postulāt vlcisci ne diuine vltiōi
remaneāt obnoxij. Req̄sitā aūt vbi cōueni
endi ⁊ quiuādi locū habuissent: illi eū locū
designāt quo defuncti aiam spūs nequam
cruciauerāt: sic p̄ius de⁹ ꝓpter optima viri
merita dū vnius scelus noluit latere oīm
mala voluit detegere: ⁊ dū vni noluit par//
cere: omnū morbos voluit sanare.

XLVI

Cōtigit in quadā villa saxonie decimo
Henrici secūdi imꝑatoris āno vbi erat ec
clesia sctī Magni martyris tale q̄d i vigi//
lia natal' dñi. Robert⁹ p̄sbyt⁹ ꝓmā missā in
choauerat ō nocte. At i cimiterio otbber//
tus q̄dā cū sodalibꝫ octodecim: viris quin
decim: ⁊ mulieribꝫ tribꝫ coreas ducēs ⁊ cāti//
lenas seculares ꝓstrepēs: ita sacerdotē im
pediebāt: vt ipse ꝑba eoꝝ int' sacra missaꝝ
solēnia inuit⁹ resonaret. Ille mādauit eis:
vt tacerēt: q̄ neglecto imꝑcat⁹ē dicēs: Pla
ceat deo ⁊ sctō Magno: vt ita cātātes per
maneat⁊ vsq; ad annū: ꝑba pōd⁹ habuerūt
filij⁹ p̄bri Joānes sororē suā cantātē ꝑ bra//
chiū arripuit: ⁊ statim illud a corpe auulsit
ꝛ gutta sanguis inde nō exiuit. Illa ꝑo to
to anno cū ceteris pmāsit chorea ducēs: ⁊
cāntās: ⁊ pluuia ñ cecidit sup eos nō frig⁹:
nō calor: nō fames: non sitis: non lassitudo
eos affecit: indumēta vel calciamēta non
sunt attrita: sed quasi vecordes cātabant:
pinū vsq; ad genua, deinde vsq; ad femora
terre demersi sūt. Euoluto āno herbert⁹ co
lonieñs ep̄s eos absoluit a nodo q̄ manus,
eoꝝ ligabant: ⁊ añ altare sctī Magni recō
ciliauit: filia p̄bri cū alijs duabꝫ cōtinuo ex
animata ē. Ceteri ꝓtinuis tribꝫ noctibus
dormierūt: alij postea obierūt ⁊ miraculis
vt fertur coruscarūt: q⁊ valde penituerūt.
Ceteri pena sua membroꝝ tremore ꝓdideṙ

XLVII

Anno Henrici secūdi imꝑatoris deci//
mono Echelred⁹ q̄dā noie danos fugi//
ens: venit normāniā ad Richardū fratreꝫ
uxoris sue emme filiū Richardi ducis: qui
cenobiū fiscanēse q̄ ꝑ su⁹ incboauerat ꝓ
fecit. Hic noctibꝫ custodias famuloꝝ fal//
lēs ad matutinas monachorū ibat: genua
flectēs in oratione vsq; ad lucē: q̄dā nocte sic
faciēs ostiū monasterij inuenit obseratū: q̄
excusso violent⁹ pessulo sopore sacriste tur//
bauit: q̄ surgēs a somno ⁊ videns eū plebeio
amictu vestitū in capillos inuolat ⁊ multos
colaphos intulit. Ille incredibili patientia
nec rūsum dedit. Postero die in capitulo
q̄relā deposuit: ⁊ monachū illū ad vicū ar//
genas sibi p̄cepit occurrere: minitās se sic
vindicare q⁊ tota de ꝑ gallia loquerēt. Die
dicto monach⁹ a iudicibꝫ adiudicatus est
quē ille mox absoluit: ⁊ vicū eundē q̄ opti//
mi viri fera est officio sacriste addixit: p//
nūciās eū optimū esse monachū: qui bene
custodiens munus iniunctū: nec iratus si//
lentium fregit.

XLVIII

Imꝑator henric⁹ terti⁹ habebat clericū
satis litteratū ⁊ bone vocis: sꝫ vilē meretri
culā amantē ardenti⁹. Cū q̄ nocte q̄dā so//
leni voluptat⁹ mane ad missam imꝑatoris
astabat: imꝑator dissimulata sciētia man//
dat eivt se ad euāgelū legēdū pararet q⁊ f.
ei⁹ melodia delectaret. Erat aūt diacon⁹
ille. Abnuit ille vt male sibi cōsci⁹ vrget im
perator vt ꝓbaret eius cōstantiā ad extre
mū renuentē parere iubet a patria exula//
re: quā sētētiā amplex⁹ ꝓtinuo recessit: mit
titur post eū q̄ iam cōpilatis oibus in sar//
cinulasq; cōpositis iter maturauerat. Ulo
lenter g̃ retract⁹ añ imꝑatorē sistit: qui letū
subridēs ꝑbe inq̄t fecisti. Et ego probitati
tue gratulor q⁊ timorez dei pluripenderis
q̄ꝫ patria m: plus iram dei q̄ꝫ meā: quapro
pter habeto episcopatū qui primus in im//
perio vacauerit: tātū indecenti amore re//
nuncies.

XLIX

Idem henricus imꝑator celebrabat pē

recoſten apud magūtiā pauloañ miſſā cū ſedilia pararent i eccl̄ia ortū eſt iurgiū int̄ cubicularios archiep̄i: z abbat̄ fuldenſ ce nobū vtroꝝ dñs iuxta ip̄atorē ſederet. Nā fuldenſe cenobiū in ſaxonia ſcti Bonifacii corpore eſt inſigne: z p̄ dūs ditatū ꝓ magnificꝫ. Cui⁹ loci abbas ſexaginta milia armatoꝝ p̄bet in hoſtē ip̄atoꝝ: z hz ex antiq̄ p̄uilegiū: vt in magnis feſtiuitatib⁹ ad dexteraz ei⁹ ſedeat. Itaq; vētū ē ad pugnā: furoreq; p eccl̄iam gl̄ſante: pauimētū ſanguie inū-dauit: ſed ſtatim epīs ꝓuolātib⁹ pace inter reliq̄s diſſidētes ſtatuta tēplū purgatū et miſſa feſtiuis clamoribꝫ eſt acta. Seq̄ntia aūt cātata z vltimo ei⁹ ꝑſu dicto: hūc diem gl̄ioſum feciſti: vox ab are lapſa eſt. Nunc diē bellicoſuz ego feci: rigētib⁹ oīb⁹ p timo-re ip̄ator diligēt intēdēs leticiaz inimici. Tu inq̄t oīs malicie inuētor ſimk̄ z intētor diē bellicoſū z arrogātib⁹ luctuoſuz feciſti: ſed nos p dei gr̄am q̄ illū gl̄ioſuz fecit: pau-peribꝫ groſum reddem⁹: z mox reiecta ſe q̄ntia ſolēni ip̄loratu ſpūſſcti gr̄am inuita-bāt. Intelligēs illū inuitaſſe: illis plorātib⁹ illis cātātib⁹: oīb⁹ fil̄ pectora tūdētib⁹: miſ-ſe egenis p p̄comes ꝺclamātib⁹ oēs dapes q̄ ſibi z curialib⁹ pabāt in vſus eoꝝ erhau-ſit: ip̄e obſonia apponēs: ip̄e iuxta diſcipli-nā miniſtroꝝ de loge p̄ſidens: ip̄e ſuperflua cibꝫ abſtergens.

LI

Idē Henric⁹ tpe. Cōradi p̄is ſui a q̄dā clerico fiſtulā abſtulerat argenteā: q̄ pueri ludētes aquā iaculant̄: pact⁹ ei ep̄atū cum foret ip̄ator: adult⁹ repetēti pollicitū im-pigre dedit. Nō multo poſt aſpero morbo corrept⁹ decubuit z morbo creſcēte triduo mut⁹ iacuit. Epī p̄ntes triduano ieiunio indicto p vita ei⁹ dño ſupplicabāt. Cōua-leſcēs accitū ep̄m quē p fiſtula fecerat cōci-liū ſnia depoſuit: p̄feſſus ſe toto illo triduo demōes infeſtos ac valde moleſtos ſibi vi-diſſe: flāmā in ſe p fiſtulā iaculātes: flāmaz dico adeo ꝓtinacem vt nr̄ ignis reſpectu ignis illi⁹ loc⁹ puteꝰ. Quēadmodū ei ſe hz pict⁹ ignis ad ignē verū z ardētē: ita ignis infernalis ad hūc nr̄m ignē q̄ eſt naturaꝰ. Interim ꝙdo iuuenē ſemiuſtulatū aduētaſ ſe ſerētē calicē aureū imēſe magnitudinis plenū aq̄ cui⁹ viſione z laticis aſpſiōe extī-ctos ardores euaſerat: h erat btūs Laurē tius martyr gl̄ioſus cui⁹ eccl̄ie tectū longa incuria diſſolutū cōpagiari fecerat: z p̄ter alia munera calice aureo eandē eccleſiam honorauit. Eundē Henricū aliquādo ini-micos fugitantē cerua quedā vltra inua-dabilē fluuiū euexit.

LII

Mlier q̄dā apud Berheliā anglie vil-lam tpe Henrici tertij ip̄atoris augurta trix z maleſica fuit: q̄ cū q̄dā die ꝓuiaret: cornicula: quā habebat in delicijs vocali⁹ ſolito neſcio q̄d cornicata ē. q̄ audito dñe cultell⁹ ō manu excidit ſil̄: z vultus palluit ingemiſcēs diutiſſime ait: Hodie ad vltri-mū ſulcū puenit aratrū meū: hodie audiā: z p̄cipiā grāde incōmodū. Adhuc ea loq̄n-te venit ad eā nūci⁹ dicēs: Hodie mortuꝰ ē fili⁹ tu⁹ z tota familia ſubita morte interiit. Quo audito cōtinuo dolore ſaucia decu-buit: vocariq; p̄cipit ſuperſtites liberos mo-nachū z mōachā: q̄bꝫ ſingulis rēdo ait: Ego miſerabili q̄dā fato meo: demoniacis artifi-bus ſp inſeruiui: ego vicioꝝ oīm ſentina et illecebraꝝ mgra fui: z ſperabā tm̄ i religio-ne vīa a meipſa deſperaui. Hūc g̃ ſcio de-mones me habitura exactores in pena q̄s habui ſuaſores in culpa: rogo vos per ma-terna viſcera vt mea tētetis alleuiare tor-mēta. Nā de aīa ſentētiā dānatiōis nō re-uocabit⁹. Corp⁹ g̃ meū inſuite in corio cer-uino: z includite i lapideo ſarcofago: z op-culū ferro z plūbo ſtringite z lapidē ip̄m tribꝫ magnis catenis circundate. Sī tribꝫ noctibꝫ ita ſecure iacuero q̄rta die infodi-tis me i humo q̄ q̄q̄ ꝓear ne terra nolit me recipe p maleficijs meis. Pſalmicinel ſine q̄nq̄gita noctibꝫ: z miſſe cātēt p me tot die-bus. Factū ē vt p̄cepta z nihil valuit. Pſal-mis ei diuꝫ noctibꝫ cū choꝛi clericoꝝ pſal-mos canerēt circa corp⁹ ſinguli demones oſtiū eccl̄ie imani obice clauſum leui nego-cio ꝓfrigētes duas extremas catenas di-ruperūt: media q̄ laborioſi⁹ elaborata erat illibata duraūit. Tertia nocte circa gallo-rū a fūdamēto viſū eſt moueri. Un⁹ aureꝫ cātū ſtrepitu aduenētiū hoſtiū oē mōaſte-riū a fūdamēto viſū eſt moueri. Un⁹ aureꝫ ceteris vultu terribilioꝝ z ſtatura celſioꝝ ia-nuas maiori vi ꝓcuſſas i fragmēta deiecit z arrogāti geſtu acceſſit ad ſarcofagū: icla-matoꝝ noie vt ſurgeret p̄cepit. Qua rēdē te. Nequeo p̄ vinculū. Soluer⁹ inq̄t tuo: Statimq; catenā q̄ ceterorū feroci⁹ eluſerat nllo conamie vt ſtupam dirupit z ap̄hensa manu palā oīb⁹ ab eccl̄ia tractꝫ ad foreſ vbi parat⁹ erat equꝰ niger ſugbū

hinnies vncis ferreis p totū tergū plen⁹: su
per quē misera illa iposita ab ocul' ituētiū
cū toto sodalicio disparuit. Audiebant tñ
clamores p q̄ttuor fere miliaria mirabiles.

LII

Quidā rex anglie Edwardus noie ex
vxore edelspiria habuit filias mltas. Qua
rū vna edburga dū vir trima esset sic a pue
pbata est. Posuerat ille i triclinio diuersa
rū pfessionū ornamēta: hinc calicē z euāge
lia inde armillas z monilia. Illuc puula ꝓ
go allata ē a nutrice z genib⁹ petru assedit
iussaq; vtrū vellz eligeret q̄. torno aspectu
secularia despiciēs ꝓmpte manib⁹ reptās
euāgelia z calicē puellari inocētia adora//
uit. Exclamat cet⁹ assidētiū future sctitat⁊
auspiciū. Exosculat⁹ ei puellā p̄ altioribꝫ
eā osculi dignam estimauit. Unde inq̄t q̄ te
vocat diuitas. Itaq; sctimonialiū habitū
induta i vrbe vintonie sctitate multa emi//
cuit: ita vt singulaꝝ sociaꝝ suaruꝫ soccos
furtim nocte subripet z diligēter lotos z in
unctos lectis eaꝝ rursum apponeret.

LIII

Lātfranc⁹ papia ciuitate italie oriūd⁹
oī scia sec'lari pfecte ibut⁹: alpes trāsgress⁹
in northmānia venit z i ambrica cēsi ciuita
te aliq̄diu docuit. Deinde mortaliū auraꝫ
captare vanitatē eē ꝓsideras ꝓsiliū salutis
arripuit z statuit vt ꝓpt eū oia relinq̄ret: q̄
oia fecit. Cūq; irevellet rothomagū vespe
in silua vltra fluuiū rillā i latrones icidit q̄
cūcta q̄ habebat tollētes ligat⁊ a tergo ma
nib⁹ z caputio cape añ oculos ei⁹ admoto
adduxerūt eū i decuia: z int⁹ dēsa saltus fru
tecta dimiserūt. Talib⁹ angustiꝫ ꝓphēsus
nesci⁹ q̄d ageret infortuniū suū lamētabat
Tādē nocturno silētio in se reuersus: z ad
deū ꝓuersus ait: Dñe de⁹ tātū tps i discē//
do expēdi z corp⁹ nīm̄ q̄ i studijs lr̄aꝝ attri
uī: z adhuc quō debeā orare z laudare te ñ
didici: libera me ō hac tribulatōe: z ego sic
vitā corrigere z īstituere curabo vt tibi fuī
re valeā z sciam. Surgēte aurora audiuit
piatores iter carpētes: z cepit ab eis voci
ferādo auriliū petere: q̄ accedētes z eū sol//
uētes reduxerūt ad viā. Rogauit aūt vtri
lius z pauperi⁹ cenobiū q̄d in regiōe nosce//
rent sibi demōstrarēt. Nolebat adire locū
vbi lr̄ati eēnt q̄ eū honori z reuerētie hīent
Igit ō ꝓsilio eoꝝ beccū adiit vbi venerabi
lis abbas herluin⁹ eiusdē cenobij fūdatoꝝ
ac nūc ex grādeuo milite i clericū ꝓmotus
eū cū gaudio suscepit: q̄ monach⁹ effect⁹ in
discēdis officijs curā maximā ipēdebat vt
sciret laudes deo ꝓsoluere sicvouerat. Sic
p tres āños vixit solitari⁹ gaudens q̄d ne//
sciebat fere ab hoīb⁹ ignot⁹ oī vilitate z ex//
tremitate i cenobio ꝓtēt⁹. Et vt ferē lectōꝝ
in eccl'ia nolebat legere nisi pri⁹ cātor eum
audisset. Quadā etiā die dū ad mēsā lege//
ret q̄ddā int⁹ legēdū dixit sic dicere debuit:
q̄d ꝓsidēti nō placuit: z al'r dicere iussit ve//
lut si dixit docere media ꝓducta: iussit ille
eā breuiari. Ad ei ꝓor ille frat⁹ erat: ꝑvir sa
piēs sciēs magis obediētiā cbō deberi q̄ꝫ
donato dimisit q̄d bū pnūciauerat: z dixit
q̄d nō recte videbat dicere. Cū aūt rumor
z fama viri lōge lateq; ꝓcrebruisset clerici
accurrūt: illo de licētia abbat⁊ sui scholā te
nēte: laici q̄ꝫ petētes z nobiles mlta ꝓ eius
amore eidē eccl'ie ꝓtulerūt.

LIIII

Frat' q̄dā veteri odio plurimū infestus
erat Anselmo cuidā postea ep̄o tūc abbati
nec poterat vllaten⁹ rīspicere simplici ocu//
lo infirmitate ē depressus z ad extrēa ē ꝓduct⁹
Cūq; frēs meridie i lect⁊ ex more q̄escerēt:
ipse in domo infirmoꝝ iacēs cepit miserā//
das voces emittere: z q̄si q̄rūdā horrēdoꝝ
aspect⁹ subterfugere gestiret pallēs z tre//
mēs vultū suū delitescēdo hicinde ꝓmuta
re territi frēs q̄ aderāt q̄d hīret q̄rebāt. Ait
ille gemios ūmanes lupos int⁹ brachia sua
me tenere ꝓpressū z guttur meū ipsis dētib⁹
iam iāq; suffocare videt⁊ z q̄d mihi fit q̄rit⁊
q̄ audito vn⁹ ex eis ad anselmū q̄ i claustro
emēdādis labris ītēdebat ꝓcit⁹ ꝓrexit: z ei
extra claustrū educto q̄d circa infirmū fra
trē agerēt patefecit. Tūc ille i secretioꝝ lo
cū sol⁹ secedēs: post modicū domū: i q̄ iace
bat infirm⁹ ingrediēs leuata manu signuꝫ
crucis edidit dicēs: In noie p̄ris z filij z spūs
scti. Ad q̄d factū stati eger ꝓq̄enit: z exhila
rato vultu ītimo cordis affectu deo grās
agere cepit: dicēs q̄ anselmo ostiū ingredi
ente: z manu extēta signū sctē crucis edēte
vidit ex ore ei⁹ flāmā ignis ad modū lācee
pcedētē q̄ in lupos iaculata eos deterruit:
z sceleri fuga dilapsos pcul abegit. Tunc
frat' anselm⁹ frēm de salute aie secreti⁹ allo
quēs ad penitētiā z pfessionē eius cor inseli
nauit. Paterna debinc auctoritate absō//
lutū dixit: Hora q̄ frēs ad nonā surgerent
p̄senti vitā discessurꝫ: q̄d factū est.

LV

Cū abbas q̄dā q̄ admodū religioſus habebat cū btō anſelmo ō his q̄ monaſtice religiōis erāt loq̄rēt: t int̄ alia ō puer̄ i clauſtro nutrit̄ ꝓba ꝓferret adiecit. Quid obſecro fiet de iſtis nō ceſſam⁹ die ac nocte ꝓberātes eos: t ſp fiēt deteriores. Hebetes em̄ ſūt t beſtiales: ad quē irat⁹ anſelm⁹ ait: q̄ bñ nutrimētū vīm erpēdiſt̄: q̄ ō hoibus beſtias nutriſt̄. Dic mihi q̄ſo abba ſi plantā arboris i orto tuo plātares: t mor illam ex oī pte ꝓcluderes vt ramos ſuos nullatenus extēdere poſſet q̄lis arbor ide pdiret: pfecto inutilī curuis ramīſ t ꝓplexis: certe h facit̄ ō pueris vīis. Plātati ſūt p oblationē i orto eccl̄ie vt creſcāt t fructificēt ōo Uos āt intātū eos terroribꝫ minis t ꝓberibus vndiq̄ coartat̄ vt nll̄a eis penit⁹ licea libertate potiri: vñ fit q̄ nihil amor̄ pietatis dulcedīs circa ſe i vob ſentiūt: nec illi alicui⁹ boni i vob poſtea fidē habeāt: ſed oia vīa ex odio t inuidia ꝫ ſe pcedere credāt. Cōtigit q̄ mō miſabili ſicut deinceps corpe creſcūt: ſic i eis odium t ſuſpitio oīs mali creſcat ſp pni t icurui ad vicia. Cūq̄ ad nullū fuerint in vera charitate nutriti nullū niſi depſſis ſupcilīs oculo ve obliq̄ valent intueri.

LVI

In nānetis ciuitate tpe Henrici q̄rti imperatoris erāt duo clerici nōdū patientibꝫ annis pbri ſcti l̄ris affatim inſtructi int̄ ſe m̄l̄tū amici. Hi pactū inierūt int̄ ſe vt vter eoꝝ ꝑ morereť: alī vigilāti vl̄ dormienti appareret ifra. xxx. dies. Data acceptaq̄ corpali fide nō m̄l̄tū poſt vn⁹ obīit: t triceſima die alter vigilāti aſtitit neſcio q̄d opis moliēti: t vultu exāgui: t pallido ad eū ait: Agnoſcis ne me? Agnoſco ille ait: t miror q̄d tādiu morat⁹ fueris. Ille p̄ius moram excuſans. tandē ait: t aduēt⁹ me⁹ ſi voluer̄ tibi fiet cōmod⁹: mihi oīno infructuoſus. Nā ſempiternis dānat⁹ ſū ſupplicīſ. Ego ait alt̄ iuuabo te pcibꝫ ieūnīs t elemoſynis m̄l̄tis. At ille rñdit: Sine pnia ſūt iudicia dei i iferno Dū rotat aſtra pol⁹: dū pulſat lirora pōt⁹ p crimināibꝫ meis puniar: ſi totus mūd⁹ mihi remedia exq̄reret: eterna tñ t innumera penarū genera patiar: t vt aliquā ex meis irreuocabilibꝫ penīſ cognoſcaſ enyna. Protēditq̄ manū ſanioſovlcere ſtillantē. Videť ne ait tibi leuis. Cū ille leuē ſibi referret videri ipē mortu⁹ curuat̄ in volā digit̄ tres guttas defluēt̄ tabi ſup eū iaculat⁹ eſt: q̄z due tēpora vnā frōtē pungētes cutē ſic ignito iaculo penetraue rūt foramēnucis capaz efficiētes: illo magnā penā eē dolor̄ ꝓteſtāte clamore. Hoc inq̄t mortu⁹ erit tibi q̄diu viuer̄ t penarū meaz gue documētū: t niſi negleueris: ſalutis tue ſingulare monumētū. Uade q̄ dñ licet: muta habitū ſil̄ t aīm t eſto monach⁹ redonis iacēs apō ſctm melaniū. Cūq̄ virus ad h rñdere nollet mortu⁹ eū oculi vulgore ꝓſtrigēs. Si dubitas inq̄t puerī miſer lege l̄ras iſtas: t h dicens manū ꝓtēdit tetris not̄ iſcriptā q̄bꝫ ſathanas t oē ſatellitū inferoz oi eccl̄iaſtico cetui gr̄as ō tartaro emittebāt. Qō cū ipī i nll̄o ſuis voluptatibꝫ deeſſent: tātū nūez ſubditaz aiaz pateret ad iferna deſcēdere p̄dicatōis incuria q̄ntū nūcq̄ viderāt retroacta ſecula. His dict̄ loq̄nt̄ aſpect⁹ diſparuit. Audiens hec oia vēdēs t dās paupibꝫ ſanctum Melaniū adiit: t monach⁹ ibi. fact⁹ optime cōuerſat⁹ eſt.

LVII

Anno dñi. M. cc. lxx. q̄dā cleric⁹ de vēdēpera cū ſtuderet in ſcholis apud lugdūnū vidit in viſiōe noctis quādā vallē ſub q̄dā mōte: ſup quē ciuitas q̄dā pulcerrima ſita erat: cui⁹ aſpect⁹ nimiū delectabat intuentes: ita vt q̄ſq̄s eā videret de aſpectu illi⁹ ſatiari nō poſſ: t modis oīb⁹ laboraret quō ad eā puenire valeret. Interea vidit fluuiū q̄ndā ſub pede mōt̄: imo circa pedē curren-tem: quē dū circūiret q̄rens artē quō illum trāſmeareť: vidit ſup ripā flumis duodeci paupes lauātes i flumie tunicas ſuas. Inter q̄s erat q̄dā veſte cādidiſſima indutus m̄l̄tū alīs diſſilīs q̄ iuuabat alios i tunicarū ſuaz ablutiōe: q̄ poſtq̄z adiuuerat vnū: ibat poſtea adiuuare aliū. Tūc cleric⁹ q̄ h videbat acceſſit ad illū q̄ ceteros adiuuabat t dixit: Que gēs eſt̄ vos? Qui ait: Iſti pauper̄ boies ſūt pniaz ageret: t ſe a pctis ſuis lauātes: t ego fili⁹ dei ieſus chriſt⁹ ſine cui⁹ aut̄lio nec iſti: nec alī pñt bñ facere. Ciuitas h pulcra quā vides paduſus ẽ: ubi ego maneo: t qñ q̄s tunicā ſuā lauauerit: i. pniam pegerit i illā itrabit. Tuipe ſat̄ diu q̄ſiſti viā qua itur ad illā: ſz nll̄a alia via q̄ iſta ducit ad eā. His dictis cleric⁹ a ſomno cuigilauit t mirari cepit ō viſiōe. Cūq̄ nō multo poſt rediſſet de ſchola in patriaz ſuā narrauit epō cabilonēſi viſionem hāc: cui familiar̄ erat. qua audita epūs ſuaſit ei

vt seculū relinq̄ret ⁊ religionē itraret: ꝯmē
dās ei sup oēs ordies nouellū illū ordinem
cisterciēsē. Ille venit cisterciū: ⁊ inuenit lo
cū incultū ⁊ desertū: ⁊ frēs int' bestias quer
rantes. Ad portā ꝙ mōasterij q̄ ō vimine
facta erat pēdebat malleꝰ ferreꝰ cui⁹ sonitu
ad portā portariꝰ ꝙpellebat ab itrare volē
tibꝫ. Hoc ꝙ sonitu portariꝰ vocat⁹ venit
ad eū foras: ⁊ iclinās se ad eū salutauit eū:
quē clericꝰ intuēs stati recognouit se eūdē
vidisse int' eos q̄ tunicas suas in flumie la
uabāt. Rogauitq; eum vt adduceret ad se
abbatē. Abbas igit' ⁊ totꝰ etiā quētꝰ venit
ad eū ⁊ recoḡuit clericꝰ oēs se vidisse tuni
cas suas i flumie lauātes. Statiq; cecidit
ad abbatis pedes rogās euꝫ lachrymis vt
suscipet: q̄ susceptꝰ nō mltopꝰ factꝰ ē ꝙr.

LVIII

Frat' q̄dā Aduranꝰ noīe ō bredon pri⁹
idiota apparēs postea mosiacēs abbas ñ
incōgruꝰ: deide ad tholosanū epatū sapie
ntia ꝓgatiua ꝓmotꝰ int' oparios agriculture
dei merito solicitudinis ⁊ idustrie claruit.
Hic circūspectꝰ ꝙ cetera ꝙba risū monētia
sepe icautꝰ pferebat. Qua ō reverenād⁹ pē
Hugo abbas cuiꝰ mōachꝰ fuerat mltotiēs
eū icrepās: nec sat' pficiēs ō futuro itermi
nās, ꝙphetice sic cōmonuit. Ecce frē charissi
me nisi ludicra ꝙ mōacho ꝓsus iterdicta
viuēs dimiser' pꝰ mortē enormit' appareb
qō sanevaticiniū eo migrāte ꝓstat fuisse cō
pletū. Hā Siguino cuidā capellano pēis
pumoso ore apparēs postulauit flebiliter ei⁹
iuuamē cui noluit obedir' dū viueret. Hoc
vbi dño abbati Siguinꝰ retulit: ꝓcepit vt
frēs vna hebdomada ꝙ defuncto tacitur
nitatē ꝓtinuarēt. ad h̄ septē fribꝫ
electꝰ ceterꝫ obediētibꝫ vnꝰ eoꝝ voti ꝓtem
por silētiū interrupit. Rursus pōtifex ei
dē denuo revelatꝰ est: valde ꝙsꝰ sup illo
ffe pfido: q̄ dū nō siluit sanitatē illi⁹ iterpo
lauit. Audiēs ista pñsi⁹ hugo p̄cepit vt fra
ctura silētij q̄ p vnū ꝓtigerat alioꝝ septē di
erū silētio sarciret: q̄ facto aio pōtificis ter
tio revelata in statu aplico se exhibēs pur
gatoꝝ suo memorato: semp̄q; memorādo
Hugoni gr̄as sue integritatis reportauit.

LIX

Anno dñi. Mcxciij. Philippꝰ rex exer
citu collecto cepit gisortiū ⁊ paulopꝰ totū
vulcasiū normānicū q̄ rex anglie iniuste
possidebat. Eo aūt tpe Salahadinꝰ obijt
apud Damascū. Cū āt sciret sibi mortē im
minere: vocauit signiferū suū dicēs: Tu q̄
soles ferre vexilla mea ꝙ bella fer vexillum
mortis mee ꝙ totā damascū. s. vilē pāniculū
sup lāceā clamitādo: Ecce rex oriēt' mor
iens non fert secū nisi hoc pallium vile: ⁊ sic
mortuus est.

Ex scriptis Helinandi.

LX

Rchidiaconꝰ q̄dā noīe Burcardꝰ
cognomēto ō pisato itur⁹ erat rho
mā. rogauit āt Joānē q̄ndā aurelia
nēsem canonicū vt q̄ndā clericū natalē no
minē domꝰ sue economū ei sociū daret q̄ tā
tul⁹ erat i rei familiar' custodia bonꝰ dispē
satoꝝ ⁊ prudēs ⁊ fidel': qō rarissime i dispen
satoribꝫ iuenit'. Volebat ḡ idē Burcardus
hūc hīe sociū itineris sui nō tā iō: qꝝ eū dili
geret q̄ꝫ qꝝ pecunievt auarissimꝰ valō time
ret. Ille āt tā nobili ꝓsone ⁊ archidiacono
suo ñ potuit negare. ꝓcepit ḡ natali clerico
vt cū eo ꝓiret: ⁊ ei tāq̄ sibi obediret in oībus
qō ille inuitꝰ annuit timēs mores Burcar
di: cuiꝰ auariciā nō ignorabat. Jnie rūt āt
dñs ⁊ natal' sedꝰ qōdā secretissimū q̄ vter
ex illis duob⁹ morer' et ̄ tra. xxx. dies si pos
set ad sociū suū rediret ml ei im apparitiōe
terrorꝫ icutiēs sꝫ blāde illū ꝙmonefaciēs: ⁊
ō statu suo certificās. Cū āt tā ꝓꝝ rhomā
ēnt accidit q̄dā die vt ꝓfat⁹ Burcardꝰ cuꝫ
Natali clerico rōnē ponere deberet ō q̄ti
dianis expēsis: ⁊ ō maḡ sūma singulos nu
mos exigeret q̄ i q̄s vsus abissēt. Natalis
aūt q̄ tā minutas rōes reddere dño suo ñ
ꝙsueverat. q̄ppe cui ille tāq̄ sibi credebat:
irat⁹ aduersus vir nobilē fortidissime pui
dētie cū i reddēda rōe deficeret se qō audi
tu q̄ꝫ horrēdū ē demōibꝫ ꝙmēdauit. Eodē
aūt die cū q̄ndā aquam trāsuadarēt Bur
card⁹ ⁊ Natal': idē Natal' submersus ē: se
q̄nti ꝙ nocte pria cū i lecto suo ꝓstinꝰ dñs
Natal' isti⁹ q̄escere vigilās ⁊ corā se lumē
fulgeret i lāpade: qꝝ sp nocti cōsuevit tene
bras horrescere: ecce natal' clericꝰ ei⁹ añ ipꝫ
astitit capa īduꝰ pluviali: ⁊ sic sibi videbat
pulcerrima colorꝭ plūbei. Jpe autē nihil
oīno territ⁹ q̄si ḡtulans cepit ad eū dicere:
Natalis bñueneritis: nūq̄d iā redit archi
diacon⁹? Ille inq̄t dñe sꝫ ego sol⁹ redij iuxta
ꝓstitutū. mortuꝰ ei sum: nolite ḡ timere: ego
nullū timorē vob inferam sed ꝓcor vt suc
curratis mihi: ego em̄ in magnis tormētis
sum. Cur inq̄t: satis enim honeste vixistis
apud me. Dñe inq̄t verꝫ est: bñ q̄dem mihi

esset nisi hodie pnēt ira me demōibꝫ cōmē dasset. rogo āt vos vt q̄scūq; potuerit moneat vt nūq; faciāt. q̄ ei se ꝓmēdat ōmōibꝫ dat eis ptātē sup se: vñ ptātē habuerūt vt me statz submergerēt: zpt̄ h̄ solū torq̄or. Flā bñ ꝓfessus erā ō oibꝫ pctis meis z i nullū recidera. Tūc ille. quō tā pulcrā capam habet si i tormt estis? Dñe inq̄t h̄ capa q̄ vob tā pulcra videt mlto pōderosior ē mihi q; turris pinariēs si mihi supposita essz. Pulcritudo āt ista spes est venie quā habeo pter ꝓfessionē quā feci si mihi tñ succurat. Cui ait: Certe inq̄t ego vob succurrā q̄ntū potero.

LXI

Referebat elebāda Hērici q̄ndā remēs archiepi cubicularij dicēs: Dñs me archieps mittebat me apō attrebatū: dū āt circa meridiē apō qōdā nem apꝓpinq̄sse mus ego z famul me q̄ me pcedebat celeri eq̄tās vt mihi pararet hospitiū audiuit ille tumultū magnū in nemore q̄si mltiplices z varios eq̄z fremit: armoꝝ sonitus: z velut voces mltitudis ipetu pruētis i bellū. Expauefact g ipe z equs ei ꝓtinuo regressus ē ad me: a q̄ cū q̄rerē q̄re fuerteret. ait: Equs me nō fuste nec calcaribꝫ cogi pt vt pcedat: z ego etiā adeo territ sū vt oīo pcedere nō audeā. mira ei vidi z audiui: nemus em illō defūctoꝝ aiabꝫ z demōibꝫ est plenū. Audiui aūt illos clamare z dicere: Jā habem ppositū ō area: ipsio āt habebim archiepm remēsem. Ad qō ego rndi: Signū crucis nris fōtibꝫ iprimam z securi pcedam. Cūq; g pcessissem: z ad nem peruenissē iā vmbre pcesserāt: z tñ voces q̄sdā ꝓfusas audiui z fragores armoꝝ z eq̄z fremit: sz nec vmbras videre nec voces itelligere potui. Cū aūt redissem iā archiepz i uenim i extremis: nec p has voces q̄ntā gita diebꝫ supuixit: vñ ꝓcit eū a spiritibꝫ raptū a q̄bꝫ auditū fuerat rapiēdū. Hinc apparet q̄les eq̄ sint illi sup q̄s aliq̄n defūcto rū aie videt eq̄tare. Sūt ei demōes se i eq̄s trāsformātes q̄ru sessores sūt aie miserime pctis onerate tāq; armis q̄busdā z clypeis onustate: sz reuera prīs sceleribꝫ i formis talibꝫ onustate: iuxta illō pheticū: Descēderūt i ifernū cuz armis suis. i. mēbris suis q̄ fecerūt arma iniq̄tatis pctō: nolētes ea facere arma iusticie deo Certū ē āt equū aial esse supbū z ꝓtumax: ptētiōis z belli cupidū: feruēs ad coītū: z i libidie ppotētē. Demones igit in eq̄s trāsformari demōstrat

sessores suos se hmō sceleribꝫ oblectasse.

LXII

Hmōi equs erat ille quē carbonarius mō strauit comiti cuidā nuernēsi. Erat ei carbonarius iste vir paup in seculo: sed diues in deo religiosus: z timēs deū: ob qō familiaris erat pfato comiti. Huic nocte q̄dā cuz vigilaret z custodiret fossam suā carbonificā incēsam acriter. ecce q̄dā femia nuda currēs apparuit: z post eā eques q̄dā eq̄ nigro isidēs euaginato gladio velocit eq̄tās vt fugiētē apphēderet mulierē: q̄ dū fugiens fossam circūiret cōphensa est ab eo: et pfossa gladio z facta est q̄si mortua: quā ille piecit in ignē: z extrāctā rursus extrahit: et posuit añ se sup equū z abyt. Necnō plurib noctibꝫ illi oīsa ē. Cū aut ē q̄dā die de hmōi visiōe tā freq̄nti nimis anxi cogitaret: sic cogitabūd z tristis obuiauit comiti: mirat comes traxit eū in pte z secretere q̄siuit ab eo q̄d hēret dicēs: Si q̄s tibi fecit iniuriā vel molestiā aliquā itulit: ne celaueris a me. Ego eiā te bñ vidicabo. Si i egestate es ego tibi subuenia. Qui rndit: Hīl h̄ bil necesse habeo: de nullo ꝓqror: sz hec z h totiēs vidi: z vtinā vos vidissetis. Certe inq̄t comes ei tecū vadā z videbo visionem hāc magnā. Igit comes cōfessus oīa pcā sua mutat habitū z assumit secū carbonariū: z abyt cū eo solus i siluā: z cū vigilaret circa mediā noctē audiūt q̄ndā buccinātē fortit z signauit se p totū. Et ecce mulier illa accurrēs nuda sic pri cepit fossā fugiēs circūire: quā eques ille iseqns z cōphēdēs gladio pemit: z in ignē piec: z iterꝫ resūpsit q̄ sup equā añ se posita cū fugere vellet comes adurauit eū in noie dñi vt staret z diceret ei q̄s eēt: z cur h̄ faceret. Tūc ille subsistēs ait: Ego sū vir ille miles: z h ē illa mulier nobil vxor illi milit quēp amore meo interfecit vt licēti atq; freq̄nti meo cōcubitu frueret: z in h pctō ambo mortui sumus nisi q̄ heu sero i hac ipa morte penituim nūc aūt tale tormētū patit q̄ singul nocētibus a me interfict z cōburit. Tātū em vnā dolorē patit in ictu gladij q̄ ea ferio q̄ntū vl vnāꝫ in morte passus est: z multo maiorem in cōbustiōe. Ad hec comes: Quis est ille equs sup quē sedetis: Diabolus inq̄t q̄dam est q̄ nos ineffabili veratiōe torq̄t. Posset inq̄t vobis ait aliquis succurrere: Posset inq̄t si vos faceretis in cunctis cōgregatiōibꝫ q̄ vobis subiecte sunt orare p nobis z a pec-

byteris celebrari missas ⁊ psalmos a cleri
cis decãtari.

LXIII

Talis equus erat sup quẽ ascẽdit infe//
lix ille mathisconẽs comes. ō q̃ refert petr⁹
abbas cluniacenſ i lib. miraclor: q̃ cũ mi
lite q̃ndã iniuste occidisset ⁊ bona ei⁹ occu
pãs heredes ei⁹ exheredasset apparuit ei
miles occisus terribilit̃ sel'⁊ itez admonẽs
vt saltem ablata heredib⁹ suis restitueret.
Qō cũ dixisset aliq̃b ō suis illi ꝟ somniũ ⁊
friuolũ reputauerũt. Tũc tertia vice terri
bil⁹ apparẽs occisus assignit ei diẽ q̃ vellet
nollet traberet alibi rẽsur⁹. Tũc territus
vocauit magnã multitudinẽ armatoꝝ visa
exponẽs: ⁊ rogãs vt si aliquã violẽtiã sibi
viderẽt fieri ſbuenirẽt. Cũ g̃ assigta die i p
prio palatio resideret milit̃ militib⁹ diuersi
ordis ostipat⁹ repẽte ignot⁹ ꝟ insidẽs eq̃
postũ palatij ingressus cũct̃ videntib⁹ ⁊ am
mirãtib⁹ vsq̃ ad ipm puenit: dicẽs se velle
ei colloq̃ impans ei vt surgeret ⁊ se seq̃ret:
q̃ visibili potẽtie ñ valẽs resistere surrexit
⁊ vsq̃ ad ostiũ dom⁹ pcessit vbi equũ patñ
inuenit quẽ iussus stati ascẽdit: cuius habe
nas ille accipiẽs q̃ apt̃ illũ venerat velocis
simo cursu p aera cũctis vidẽtib⁹ ferri ce//
pit. Ille aũt miserabilit̃ clamãs succurrit̃
te ciues succurrite totã cuitatẽ cõmouit.
Qẽs ãt currentẽ eũ p aera ꝟspexirẽt q̃dñ
naturali oclo⁹ acie potuerũt. Sicq̃ tãdẽ
subtract⁹ vsib⁹ hoñ fact⁹ est etern⁹ socius
demonũ.

LXIIII

Ad ꝟseruandã sanitatẽ nihil efficacius
facit q̃ cibi ⁊ potus idẽtitas ꝟfuata. Va//
ria em fercula variaꝝ sunt naturaꝝ. Qis
aũt tal' varietas parit humoꝝ repugnan
tiã: ⁊ ois humoꝝ repugnãtia repugnat sa//
nitati. Vñ elegãtissime ⁊ prudẽtissime rñ//
dit q̃dã de nr̃is adolescẽtib⁹ geluacẽsi epo
eũ interrogãti vñ ꝟtigerat q̃ sanior ⁊ pul//
crior eẽt in claustro q̃s solebat eẽ in seculo
q̃ inq̃t vnsormit̃ viuo ⁊ decẽter. De q̃z p
mo habeo vt san⁹ sum. ō scdo vt pulcer sim
In seculo ei viuebã tã deformit̃ q̃s multifor
miter. de q̃z pmo turpitudo nascit̃ etiam
corpal'. ō scdo egritudo. Perrexit q̃rere d.
Quid g̃ comedisti hodie. Sat⁹ inq̃t. Quid
beri. Silr sat⁹. Ho q̃ro inq̃t ō q̃ntitate ſz
de q̃litate Quid comedisti beri q̃d hodie?
Beri inq̃t comedi pisa ⁊ olera: ⁊ hodie ole
ra ⁊ pisa: cras aũt comedã pisa cũ oleribꝰ:
postea olera cũ pisis. Vide g̃ q̃pulcro cur
ſuu eãdẽ ſniam circũduxit vt varijs mo
dis ostẽderet eadẽ sp dieta vti q̃ pstat cor
pori sanitatẽ ⁊ pulcritudinẽ
Ex eccle. ⁊ tripartita hist̃oria.

LXV

De fabulã non

a fabulã sed rẽ gestã de Joãne apl'o
⁊ memorijs oĩm traditã. Cũ post
domiciani tyrãm obitũ de patmos ĩsula
ephesum rediret: ⁊ rogabat etiaꝝ vicinas
lustrare puincias q̃ vel eccl'ias fundaret i
q̃bꝰ nõ erãt locis vel i q̃bꝰ erãt sacerdotib⁹
ac mĩstris ĩstrueret ꝑm qõ ei de vnoquo//
q̃ spũsſctũs indicasset. Cuz g̃ venisset ad
q̃ndã vrbẽ haud longe positã oĩb⁹ eccl'ia//
sticis solẽniter adimpletis vidit iuuenem
quendã validũ corpe ⁊ vultu elegãtẽ: sed ⁊
animo acrẽ nimis. Respiciẽsq̃ ad epũm q̃
nup fuerat ordinatus. Hũc inq̃t tibi sum//
mo studio cõmendo sub testimonio chr̃i ⁊
totius eccl'ie. Hũc ille suscipiẽs: oẽm se ad
hibituꝝ sic ꝑcipiebat diligentiã pollicet.
Sed itez atq̃ itez eadẽ sepius repetens
iuuenẽ cõmẽdabat attẽti⁹ ⁊ post hec epbe
sum redit. Tũ ꝺo ꝑsbyter in domũ suam
adolescẽtẽ suscepit cõmẽdatũ: ⁊ cũ oi dili//
gẽtia nutrit: fouet: ad vltimũ etiã baptismi
grãm tradit. Post hec iã velut ꝟfidẽs gre
q̃ fuerat cõmunitus paulo idulgẽtius ha//
bere iuuenẽ cepit. Sed ille imatura liber
tate potit⁹ ⁊ ꝟtinuo p equecuos q̃bꝰ luxus
et desidia cordi est amarevicia ꝛcorrupte
vie incedere tramitẽ pdocet. Et ꝑmo q̃dẽ
ꝟuinoꝝ illecebris decipit̃ inde nocturnis
eũ furt⁹ sibi sociũ ꝑcipẽq̃ ostituũt. p⁹ hec
iam ad maiora flagitia ꝑtrabũt. Interea
sensum iuuenis formabat ⁊ instituebat ad
scelera ⁊ q̃ esset acer ingenio sicut equus in//
frenis ⁊ validus duris morsib⁹ obstirmat⁹
recti itineris lineã derelinq̃ns rectore ꝟtẽ
pto rabido cursu totus ferꝛ in ꝑceps. Ita
succedẽtib⁹ tpib⁹ perit. Dedignat iã de p//
uis sceleribꝰ cogitare: g̃ndia molit̃: ⁊ ex in//
tegro pditioni se tradẽs nulli se inferiorez
esse in flagitijs patit̃. Deniq̃ illos ipos q̃
prius magistri cruminũ fuerãt discipulos
facit: ⁊ latronũ ex his turmas q̃b⁹ ipe rec
ꝑnceps violẽtus pesset instituit ⁊ cuz his
omni crudelitate grassat. Uez tpe elapso
cum rei ita poposcisset vtilitas inuitatur
iterum ad illam vrbem Joannes. Et cuz
cetera quoꝝ g̃ra venerat ordinasset. Age
inquit o epe depositũ repzesenta quod ti//

bi ego plane ⁊ chr̃o ꝺmẽdauim⁹: eccl̃ia te/ ſte quã regis. At ille obſtupuit: ꝓmo pecu niã putãs a ſe reposci quã nõ accepat ſed rurſum ꝺſiderabat nec poſſe fallere Joã// nẽ. Quẽ Joãnes herentẽ vidẽs: iuuenẽ il// lũ inq̃t repeto abs te ⁊ aiam frẽs. Tũc gra uiť ſuſpirãs ſenio⁹ ⁊ i lachrymis reſolut⁹. Ille ait mortu⁹ eſt. Quõ ait aut q̃li morte. Deo ait mortu⁹ eſt: q⁹ peſſim⁹ ⁊ flagicioſus euaſit: ad vltimũ etiã latrocinĩũ aggreſſus eſt. Deniq̃ nũc mõtẽ q̃ndã cũ mlta latro// nũ multitudie occupauit. Quib⁹ auditis apl̃s veſtẽ ꝺtinuo q̃ erat indut⁹ ſcidit. ⁊ cũ ingẽti gemitu feriẽs caput ſuũ. Bonum te inq̃t cuſtodẽ aie frẽs dereliq̃: ſz iã nũc mihi equ⁹ pareť ⁊ dux itinerꝭ. Et cõfeſtim equũ aſcẽdẽs illuc ꝺcurꝭ perabat. Cũq̃ pueniſſz ad locũ teneť ab his latrõib⁹ q̃ cuſtodias obſuabãt. Sz ille neq̃ fugere: neq̃ ꝓſus declinare vſq̃ nitẽs igẽti tm voce ꝓclama bat. q⁹ ad h̃ip̃m veni: adducite mihi ꝓnci/ pẽ vrm. Qui cũ veniret armat⁹ emin⁹ agni to Joãne apl̃o pudore tactus in fugã ver tiť. Ille equo p⁹ eũ admiſſo ꝺfeſtim inſeq̃ť fugientẽ etatꝭ oblit⁹: ſiſ⁊ clamãs. Quid fu gis o fili patrem tuuꝫ. Quid fugis inermẽ ſenem. Miſer here noli timere: habes ad huc ſpem vite: ego chr̃o rõnem reddam ꝓ te: certe ⁊ mortẽ ꝓ te libẽť excipiã ſiť ⁊ dñs excepit ꝓ nob⁹: ⁊ ꝓ tua aia dabo aiam meã. Sta tm ⁊ crede mihi q⁹ chr̃s me miſit. At ille audiẽs reſtitit ⁊ vultũ demiſit i trã: poſt h̃ armapiecit Tũc deide tremefact⁹ flebat amariſſime ⁊ accedẽtꝭ ad ſe ſenis ꝓuolviť genib⁹ gemitib⁹ ⁊ vlulatib⁹ q̃b⁹ poſſet ſatis faciens ⁊ vberrimis lachrymaꝝ ſuaꝝ fon/ tib⁹ iteꝝ baptizabať: occultãs ſolũ manũ dexterã ſuã. Apl̃s ꝺo ſacro ſe ei a ſaluato re impetratuꝝ veniã pollicẽs ſiq̃ genib⁹ ei⁹ ꝓuolut⁹: atq̃ ipam dexterã q̃ tãq̃ ei⁹ ce/ dis ꝺſcia torq̃bať tanq̃ iã ꝓ pniam purga tã deoſculãs ad eccl̃iam reuocat ⁊ indefi// nẽter ꝓ eo oꝛones pfundẽs: ⁊ cũ ipo pariť ducẽs crebra ieiunia indulgẽtiã a ꝺo quã ei pollicit⁹ fuerat exꝑetebat. Sz ⁊ varijs ꝺſolatõib⁹ ꝓmonũ q̃ſi q̃busdã ꝓcatõib⁹ ef// feros ⁊ exterritos ei⁹ animos mitigabat: nec ꝓus abſtitit q̃ eũ emẽdatũ i oĩb⁹ etiã eccl̃ie ꝓficeret: ꝓbẽs ꝓ h̃ exẽpla ꝑe pnier documẽ tũ ingẽs noue generatõis atq̃ inſignia q̃// dã trophea viſibilis in eo reſurrectõis oñ dit.

LXVI

In nr̃am vſq̃ memoriã ab incolis loci pennis ꝓtutũ potamiane fama celebrat q⁹ ĩmẽſos ⁊ inumeros agones ꝓmo ꝓ ꝓginq/ tate ⁊ pudicicia deſudauerit. Deinde etiã ꝑ martyrio exq̃ſita ⁊ audita tormẽta ꝓtu lerit: atq̃ ad vltimũ vna cũ venerabili mr̃e marcella ignis ſupplicijſq̃ ꝺſũmata ſit. Tra dũt igiť aq̃lã. h̃ em̃ erat iudicꝭ nomẽ poſtq̃ crudelib⁹ eã ſupplicijs lacerauerit: ad vlti/ mũ ob iniuriã ⁊ nobilitatꝭ ei⁹ ⁊ caſtitatꝭ cõ/ minatũ eẽ potamiane q⁹ eã crudeliſſimis gladiatoꝛib⁹ vel impudiciſſimis lenonib⁹ traderet. At illa cũ ab ea q̃d mallet q̃d ve eligerꝫ q̃reret ꝓtuliſſe ꝺr aduerſus tyrannũ vocẽ liberã q̃ ob ſupſtitiõꝫ rhomani rit⁹ ſa crilega videret: ⁊ iõ ſine mora in eã latã eẽ ſniam. Cũq̃ baſilides vn⁹ ex his q̃b⁹ ipſe re ſpiculatorꝭ officiũ mos eſt ſuſcepta eã ꝺuceret ad ſupplicĩũ: ac mltitudo ipudico rũ gr̃ ⁊ ipioꝝ potamiane ꝓbis ⁊ iniurijs conareť illudere baſilides abigere ipudẽ/ tius irruẽtes ac deturbare cepit hũanita tis ⁊ miſeratõis obtẽtu. At illa religioſus viri votũ erga ſe ad ꝓpoſitũ hũanitatꝭ aim plexa. Certe⁹ eſto inq̃t q⁹ cũ abiero ad dñs meũ ſine mora boni hui⁹ tibi remuneratõꝫ pabo. Poſt h̃ ãt ꝓba ꝺſtanť ſuſcepit ſtatu ta ſupplicia pꝛeꝭ calide paulati ꝑ artꝰ ⁊ mẽ bra diffuſa. ⁊ h̃ mõ btã ꝓgo eternis migra uit ad celũ. Nõ mltis ãt p⁹ dieb⁹ baſilides cũ inť collegas ſuos ob cãm q̃ndã iuramẽ tũ poſceret: ait ſibi nõ licere. tũ deinde cũ ꝺſtãti⁹ affirmarꝫ: ptrahiť ad tribunal: vbi cũ ꝑſeueraret i ꝺfeſſiõe vinculꝰ tradiť. Tũ ꝓ viſitãtib⁹ eũ nr̃is ⁊ cãm ſubite ac lau/ dabilis hui⁹ ꝑmutatiõis inq̃rẽtib⁹: diciſſe ferť q⁹ potamiana poſt diẽ tertiũ martyrij ſui noctu aſſiſtẽs coꝛonã capiti ei⁹ ipoſue/ rit dicẽs dẽpcatã ſe p ipo dñm ⁊ ipetraſſe vt ꝑm q⁹ ſcptũ eſt. Qui recipit martyrem/ mercedẽ martyris ꝺſequat. Quib⁹ audiť ꝺfeſtim frẽs ſignum ei dñicũ tradũt: ⁊ die poſtero ob dñi martyriũ capite puniť.

LXVII

Animi ꝓtus q̃nta fuerit i btõ Marciſſo vno ex ei⁹ geſtꝭ ope declarabiť. Js nãq̃ cũ inť cetera ꝓtutũ ſuaꝝ bona eẽt valde ꝺſtã tis ai ⁊ iuſti rectiq̃ ideclinabilit⁊ tenax: q̃/ dã homũculi neq̃ male ſibi ꝺſcij metueret ne criminũ ſuoꝝ ſi argueret ñ poſſent effu gere vindictã pueniũt factionib⁹ ⁊ circũ/ uenire parant eũ cuius iudiciũ verebant. Cõcinnãt igiť aduerſus eũ infame ſatis ⁊ noxiũ crimẽ. Cõueniũt auditoꝛes: teſtes

er semetipis pducũt q̃ sub sacr̃i iuramẽto q̃ obijciebañ ꝓfirmarẽt: q̃z vn⁹ testꝫ ita vt igni ꝓsumeret si nõ ꝓa diceret imꝓcabat: alꝫ vt regio morbo corrũpet: tertꝫ vt lumi nibꝫ orbaret. Et q̃uis ne iuramẽtꝫ q̃dẽ istꝫ q̃sq̃ fideliũ ⁊ deũ timẽtiũ crederet eo q̃ vi ta Hilarcissi ⁊ istitutio ⁊ pudicicia ab oibꝫ nosceret: ipe tñ eoꝝ q̃ mota sẽ indignitatẽ ac molestiã nõ ferẽs: sil' ⁊ secretã ac phicã vitam hẽre sp desiderãs: subterfugit eccl'ie multitudinẽ: ⁊ in dek'tis locis atq̃ angulis secretioribꝫ delitescit ãnis q̃plurimis. At nõ ille magnus diuie ꝓuidẽtie oculus q̃e scit in longũ: sz in ipios vltionẽ p ea ipa q̃ sibi in giurijs statuerãt maledicta molir. Primus nãq̃ ille testis pua ignis scintil la noctis tpe domo sua succesa cũ oi gene re suo oiq̃ familia flãmis vltricibꝫ ꝓflagra uit: alius repẽte ab umis pedibꝫ vsq̃ ad sũ mũ capitis verticẽ morbo regio quem fue rat imꝓcatus replet⁹ ꝓsumit. Tertius aũt poꝝ exitũ vidẽs ⁊ oculũ diuinũ nõ se latu isse pspiciẽs prũpit in mediũ. ⁊ audientibꝫ cũctis fera pnia vniersum ꝓcinnati scele ris ordinẽ pãdit. Tãtis aũt lachrymis um manis cõmissi facinus deflet: vt luminibꝫ orbaret ⁊ sic figmenti sui buiusc̃modi pe nas exoluit.

LXVIII

Iter sc̃ti Gregorio ponti epo fuisse q̃n dã q̃ alpes ór hyemis tpe: ⁊ cũ gueniss̃z ad summũ alpiũ iugũ nunqꝫ repleta erãt oñia nullũ vsq̃ diuersoriũ. Phanũ ibi tm̃ apolli nis erat vbi i illa nocte q̃uit. Sacerdos erat q̃dã phani eⁱ⁹ cui cõsulere sũmula crũ apollinis mos erat ⁊ reddere rñsa poscen tibꝫ: ex q̃ ei ertã alimonie q̃stus cẽ videbat Igit̃ post digressum Gregorij offerre con sulta ⁊ responsa poscere sacerdos accessit ex more nihil inde rñsi veniebat. Repetit victimas: silentiũ pmanet: utq̃ atq̃ utq̃ li tat: surdis ingerit fabulam. Cũq̃ stupore noui silẽtij estuaret sacerdos noctu ei assi stens in somnis demoniũ ór. Quid me il lic invocas q̃ tã venire nõ possuz. Percũ ctãti cãm: aduẽtu se Gregorij dicebat ex pulsum. Quid nũc remedij darek cũ pgre ret: ait: nõ alit̃ sibi licere igredi locũ illũ ni si Gregorius pmisisset. Quibꝫ audit̃ sacer dos occupat viã multa apõ semetipm vol uẽs atz anio recusante ptractãs venit ad Gregorij: adortusq̃ eũ rẽpãdit ex ordine hũanitatꝫ sue atz hospitalitatꝫ admonuit qrelã depulsi numinis ponit: ademptã fa cultatẽ sui q̃st⁹ ꝓplorat: ac restitui sibi oia in pstinũ statũ deposcit At nihil moratus scribit epl'az i hꝫba gregorij apollinipmit to tibi redire ad locũ tuũ ⁊ agere q̃ ꝓsueui sti. Hãc epl'am sacerdos accepit ⁊ ad pha nũ defert: positaq̃ ea iuxta simula crũ affu it demõ ⁊ dedit rñsa poscẽti. Tũ ille in se metipꝫ ꝓuersus ait. Si gregorius iussit ⁊ ds iste discessit nõ potens redire nisi iussus ⁊ rursuꝫ iubẽte gregorio restituẽ: quõ ñ ml' to melior isto gregorio ẽ hꝫ obtẽpat iussis. Clausis g̃ ianuis phani descẽdit ad gre gorij epl'az secũ quã accepat deferẽs: oẽm q̃ apõ eũ rei geste ordinẽ pãdẽs: sil'q̃ se ad pedes eⁱ⁹ psternẽs rogat vt illi se ꝺo offe rat eⁱ⁹ ꝓtute diꝭ gẽtiũ gregorij ipabat. Cũ q̃ enitⁱ⁹ ⁊ ptinaciꝰ psisteret cathecuminus ab eo factⁱ⁹ ẽ: ⁊ cũ se vite castissime ⁊ absti nentissime derelict̃ oibꝫ ñ solũ errorib⁹ de monũ sz ⁊ secl'i actibꝫ mãcipasset ẽt bapti sma ꝓsecut⁹ est: ⁊ intñi vite merito ac fidei ꝓtute pfecit: vt ipe btõ gregorio in epatu successor existeret. LXIX

Stagnũ erat in ponti regionibꝫ pscibꝫ copiosuz ex q̃z captura p̃diuites reddit⁹ dñs pstabañ. Jsta possessio duobꝫ fribꝫ sorte obuenerat hereditatꝫ: sz pecunie cu piditas fraternã necessitatẽ violauit. Eo ibañ a fratribꝫ tpe captõis nõ tã ad capiẽ dos pisces q̃s ad ho ies capiendos: cedes ac bella mouebañ: hũan⁹ sanguis ꝑ piscꝫ bus fundebañ. Sz dei puidẽtia affuit alꝫ q̃ auxiliũ: aduẽtusq̃ gregorij vidit plia ⁊ mortes virorꝫ: furẽtesq̃ germanos: q̃d cãe exist̃eret p q̃ in extinctũ sui suoꝝq̃ frẽs accẽ derẽt inq̃rit: nulla nisi captura pisciũ ꝓpit Tũ ille cũ ꝓ honore aduẽt⁹ sui vtreq̃ ptes paululũ siluissent. Nolite inq̃t o filioli rõ nales alias ꝑ mutꝫ aialibꝫ violare: frater nã pacẽ q̃st⁹ cupiditate dissoluere: dei le ges ⁊ nake iure pit̃ temerare: sz vna mecuz ad ora stagni extrial' accedite. ego tã vos ꝑ ꝓtutẽ dñi oi certamie cr uẽte ꝓtẽtis ab soluã. Et cũ hꝫ dixisset in ꝓspectu oim ꝓgã quã i manu tenebat ad ꝑmas litoris vn das defigit: ⁊ ipe posit̃ genib⁹ palmã tẽdit ad celũ atq̃ his ꝓbis excelso supplicat ꝺo. Tu dñs de⁹ patꝝ nr̃oꝝ q̃ dũ tibi ꝑm⁹ hõ nã culpe illius moderatus ad terrã male dictionẽ detorsisti ꝺ. Maledicta terra in oibꝫ opibꝫ tuis: tu nũc miseratus horꝝ in uentũ fratrũq̃ sanguis q̃ piclitat̃ ꝑcipe vt

maledicte sint a q̄ iste in oīb⁹ istor⁹ p q̄b⁹ fu
ror⁹ succēsi fraterne pietat⁹ obliti sunt ita
vt nūq̄ in h̄ loco vl' piscis appareat vl' aq̄
resideat sz sit cāp⁹ aratri patiens ac frugū
fera ꝛ custos in etnū fratne ꝯcordie pseue
ret. Stati vt ille oīād finē fec̄ se vnda sub
ducens: ꝛ cursu velociori refugiēs a ꝓspe
ctu supno iussa recedere abyssis suis red//
dit: ꝛ arēte cāpū germanis iā ꝯcordib⁹ de
reliq̄t. Sed ꝛ in hodiernū die frugū fera ꝛ
dicit eē solū qō añ fuerat nauiū fera ꝛ.

LXX

Ammirabilis q̄dā ꝛ venerāda femina
pulcritudine parit⁹ ꝛ pudicicia formosa ge
nere nobilis ꝛ copiosa facultatib⁹: cui erāt
due filie ÿgines honeste satis: ꝛ ad mater
ne pudicicie regulā nutrite: specie simul ꝛ
moribꝫ emula sibi, pbitate certātes: q̄s re//
ligiosa mr̄ fm p̄ceptū diuinū in timore dī
educauerat. Sz p his q̄ supra dixim⁹ vel
nature vel institutionū bonis p̄auor⁹ ho
minū multa erga ÿgines ea ꝛ q̄ mr̄em ꝓtē
tio eragitabat ꝛ summo studio sūmaq̄ di
ligētia pquirebant. Cūq̄ declinādi turbi
nis gr̄a sui absentiā, pcurassent agit oi in//
tentiōe vt ea ꝛ pūtia fieret: missi in h̄ ipum
milites reptas eas venire Antiochiā co//
gūt. Sz cū purgētib⁹ militib⁹ vehiculo im
posite iter agerēt talib⁹ religiosa ꝛ pudica
mr̄ ad filias vtit ÿbis. Scitis dulcissime
mihi filie quō in disciplina dei vos educa
uerim: scitis q⁹ a puulis nob⁹ de⁹ nutritor
ꝛ institutor extiterit et castitatis bonū ita
mecū parit⁹ dilexist⁹ vt ne ocul⁹ q̄dē vester
vnq̄ sic̄ vobis ꝓscia sum lasciuiore fuerit
maculat⁹ aspectu. Quid g̃ nūc agim⁹ vide
tis: q⁹ oīs ista vis aut a dō nos studet aut
pudicicia separe. Prostituent g̃ publicis
lupanaribꝫ mēbra q̄ aer pene ipse public⁹
habuit icognita. Nūc queso filie q⁹ nec tā
parua nob⁹ in deo fides est vt morte p̄time
scam⁹. Hec tā despecta pudicicia vt viue
re etiā cū turpitudine cupiamus. Preue//
niam⁹ carnificū ipuras man⁹ ꝛ ipudicor⁹
p̄ripiam⁹ icursus: mōmq̄ hūc q̄ nos ad im
purā ꝛ ipudicā cōpellit ac ptrahit vitā pu
ra ac pudica morte dānem⁹. Cunq̄ talib⁹
erhortatoīb⁹ filias ad sile, ꝓsitū videret
accēsas ad fluuiū q̄dā i itinere posit̄ ve
nerūt vbi se hūane necitatis cā descēdisse
cū simulassent ꝛ paululū custodes cogēte
naturali reuerētia secessissent abduct⁹ dili
gēti⁹ hicinde vestib⁹ minacis se fluuiū rapi
dis iniecere fluētis. Sz ꝛ alie due ÿgines
p oia insignes soror⁹ genere nobiles vita
mirabiles p̄me adhuc etat⁹ specie pulcre
satis sz aia pulcriores ornatis moribꝫ ma
gis q̄q̄ monilib⁹ studꝫ apprime pbabiles
nō ferētes violari publicis edictis ac legi//
bus castitatem marinis se fluctib⁹ dimer
serūt.

LXXI

Silere equū nō puto nobilissime femie
i vrbe rhoma mirabile fcm̄ suffronee: cui⁹
vir p̄fect⁹ vrb rhome sub Maurētio tyrāno
agebat. Qui cū de supradicte feie pulcri//
tudie coguisset vt ei mos erat misit stupra
tor⁹ mīstros: duci ad se feminā iubet. Illa
rē ad maritū detulit: q̄ cū cōperisset multa
secū voluēs ad vltimū alt⁹ igemiscēs. Et
q̄d inq̄t faciem⁹ q̄b⁹ aut h̄ tolerāda sī: aut
aia ponēda. Tū illa vt maritū vidit mesu
mor⁹ pterritū, pdidisse pudicicia: paululū
ait his q̄ missi fuerāt. expectate dōec cōpo
sita vt deceꝛ ornata p̄cedā. Debic⁹ i secreta
cubiculū cū p⁹ defictis genib⁹ orasset tan⁹
pudicicia suā dō immolatura pect⁹ ac vise
ra corrupto mucrone trāsuerberat: extrē//
mos hmōi nūcios ad tyrānū p assistentes
famulos mittēs. Tales ait mag⁹ placeant
chr̄iane fines tyrāno

LXXII

In Niceno illo solēni ꝯcilio cū ex oīb⁹
pene locis ep̄i ꝓuenissent: ꝛ vt fieri soler di
uersis ex causis iter se q̄dā iurgia orti
sent iterpellabat⁹ ꝓstātinus freq̄nt⁹ a singu
lis offerebant libellū: culpe pferebāt. ꝛ ma
gis ad h̄ q̄ ad id p q̄ ventū fuerat aios da
bāt. At ille videns q⁹ p hmōi iurgia cā sum
mi negocij frustrarer diē certā statuit qua
vn⁹ q̄sq̄ ep̄or⁹ si q̄d q̄rimonie h̄e videret
deferret. Et cū resedisset suscepit a singu
libellos q̄s sil'oēs i sinu suo ꝓtin̄s: nec in
eis q̄d ꝓtineret aperiēs ait ad ep̄os Deus
vos ꝓstituit sacerdotes: ꝛ ptātē vob⁹ dedit
de nob⁹ q̄z iudicādi: ꝛ id circo nos a vob⁹ re
cte iudicamur. Vos āt nō potestis ab hoi
bus iudicari: ppt q̄d diuinū expectare iudi
ciū: ꝛ vr̄a iurgia q̄cūq̄ sit ad illō diuinū re
seruent exame. Vos etem nob⁹ a deo dati
estis dij: ꝛ ꝓueniēs nō est vt hō iudicet de
os sz ille sol⁹ ō q̄ scptū ē. De⁹ stetit i synago
ga deor⁹ i medio āt deos discernit. Et ideo
his omissis illa q̄ ad fidē dei ptinēt abiect⁹
vlla aior⁹ ptētiōe distinguite. Cū h̄ dixiss
oēs sil'q̄rimoniarū libellos iussit exuri ne
inotesceret vlli hoi simulta⁹ sacerdotū

LXXIII

Cūq; in niceno cilio esset fessor ma//
gnus nūerus sacerdotū oēs arrij nouita//
tib⁹ aduersabant. Fauebāt ꝙ ei viri in q̄
stiōib⁹ calluit. ⁊ ob id simplicitati fidei ad
uersi. Quātā ꝙ ꝑtutē hēbat simplicitas fi
dei etiā ex his q̄ ibi gesta referunt agnosci
mus. Et em cū p studio religiosi imator
stantini ex oi tra sacerdotes dei coissent
opinione commoti physici q̄s ⁊ dialectici
valde nobiles ⁊ opinatissimi uenerunt.
In q̄b⁹ q̄dā insignis in arte dialectica p
singulos dies cōflictus sūmi certamis cuz
epis nris viris eq̄ in dialectica nō impro
babilit erudit monebat: ⁊ fiebat ingēs spe
ctaculū conuenientib⁹ ad audiēdū doctz ⁊ lra
tis viris: nec tn vllo genere phs concludi a
quoq; poterat aut constringi. Tāta etem di
cēdi arte obiectis qstionib⁹ occurrebat: vt
vbi maxime putaret astrict⁹ velut anguis
lubricus laberet. Sed vt oñderet de⁹: q⁹
dā ex professorib⁹ simplicissime nature vir. ⁊
nihil aliud sciēs nisi chm Jesuz ⁊ hūc cru
cifixum: iter ceteros auditores ep̄os ade
rat: q̄ cum vidisset phm insultantē nris: ⁊
callida se disputationū arte iactantē po//
sse ab oib⁹ locū dicēs velle se paucis cum
pho sermocinari. Tū ꝙ nostri q̄ simplici//
tatē viri ⁊ imperitiā sermonis dūtaxat nos
sent pauere ceperūt ⁊ velut pudorē quen
dā pati ne forte apud callidos homies ri
sui efficeret sctā simplicitas: pstitit tn seni
ori ⁊ hinc mouit sermonis exordiū. In noie
inq̄t Jesu chri phe audi q̄ vera sunt. De//
us vnus est q̄ fecit celum ⁊ terrā: quiq; boi
quē de limo terre formauerat: spūm dedit
vniuersa quoq; q̄ vident ⁊ que nō vident
ꝑtute verbi sui creauit: ⁊ spūs sui sanctifi//
catiōe firmauit. Hic ꝙ bū ac sapiētia quē
nos filiū dicimus humanos miseratus er
rores ex ꝙgine nascit: ⁊ p passionē mortis
a ꝑpetua nos morte liberauit: ac resurre//
ctioe sua eternā nobis attulit vitā quē ex//
pectamus iudicē oim: quē gerimus eē ven//
turum. Credis hec ita esse phe. At ille ve//
lut si nunq̄ vllū sermonē contradicē didicisset
ita obstupefact⁹ virtute dictoz mutus ad
oia: hoc solū potuit rndere: Jta sibi vide//
ri. nec aliud esse q̄q; qđ dixerat. Tum seni//
or si hec inquit ita credidisti surge seque//
re me ad ouile dnicum: ⁊ huius fidei susci//
pe signaculū. Et phs conuersus ad discipu
los suos vel ad eos q̄ audiendi grā con//
nerant. Audite inq̄t o eruditi viri. Donec
nec verbis mecū res gesta est: ꝙba verbis
opposui. ⁊ que dicebant dicendi arte sub//
uerti. Ubi vero p verbis virtus pcessit ex
ore dicētis. Nō potuert resistere ꝙbis ꝑtuti.
nec homo aduersari potuit deo: ⁊ ideo si
q̄s vīm potuit in his que dicta sunt senti//
re que sensi: credat chro ⁊ sequat hūc senē
in quo locutus est deus: Jta phs chrian⁹
effectus tandē gratulatus est se victū.

LXXIIII

Methodorus quidā phs inspiciēdoz
locoz ⁊ vrbes pscrutādi grā vlteriorē di//
cit Jndiā penetrasse: cuius exēplū imita//
tus metropius q̄dā tyrius phs sili ex cau
sa adire Jndiā voluit habēs secum duos
puulos q̄s liberalib⁹ lris vtpote ꝑpinquos
instituebat: quoz vnus q̄ erat iunior ede//
sius: alter frumētius vocabat. Jgit quisis
⁊ in noticiā captis his q̄b⁹ animus pasce//
bat cū phs redire cepisset: aque vel cete//
roz necessarioz causa ad portū quendaz
nauis q̄ vehebat applicuit: moris est inibi
barbaroz: vt si qñ fedus sibi cū rhomanis
turbatū vicine gentes nūciauerint: oēs
q̄ apud eos ex rhomanis inuenti fuerint
iugulent. Jnuadit nauis phi: cuncti cum
ipo pariter ꝓmunt. Pueruli repti sub ar//
bore meditātes ⁊ lectiones suas legentes
barbaroz miseratiōe fuati dicunt ad re//
gē. Hoz ille altez. id est. edesium sibi pin//
cernā fecit. frumentio vero quē quasi ꝑspi
catiorē dep̄henderat ⁊ prudentiorē rōnes
suas scrinia q̄q; omisit. Ex q̄ ⁊ i honore ma
gno apd regē habiti sunt ⁊ amore. At ꝙ
moriēs rex vxorē cū paruo filio regni reli
q̄t heredē. adolescentib⁹ aūt q̄d vellēt agē
di liberā dedit facultatē. Quos tn regina
supplicit exorat tanq̄ q̄ nihil hret in to//
to regno fideli⁹ vt secū vsq̄q̄ adolesceret
filī⁹ regēdi regni gubernaculo potiret: p̄ci
pue frumentiū cui⁹ prudētia ad moderan
dū sufficeret regnū. Hā alius fidē purā ⁊
sobriā mentē simplr exhibebat. Jdq; cuz
ageret ⁊ regni gubernacula frumēti⁹ hret
in mānib⁹ deo mētē ei⁹ ⁊ alios instigāte rec⁹
rere solicit⁹ cepit si q̄ int negociatores rh: o
manos chriani eēnt ⁊ ipis ptārē maxima
dare ac monere vt ꝓueticula p loca singla
facerēt atq; rhomano ritu oronis cā con//
fluerent. Sz ipe multo magis ea dē facere
⁊ ita ceteros cohortari fauore ⁊ bnficijs i
uitare: p̄stare q̄q̄d oportunū fuisset: loca

edificijs aliaq; necaria p̃bere et oĩmodis geſtire vt chr̃ianoꝝ imbi ſemẽ exurgeret. Sz cũ adoleuiſſet regi⁹ puer cui pcuratoꝛ regni gerebãt: explet⁹ oĩb⁹ z ex fide tradit⁹ mlt̃ũ licz detinẽtib⁹ z rogãtib⁹ vt manerẽt regia z filio: ad oꝛbẽ tñ denuo nr̃m reuer// tunt. Et edeſio feſtinante tyꝝ pentes ꝓpin q̃ſq; reuiſere: frumẽti⁹ Alexandriã pgit di cẽs equũ nõ eẽ op⁹ occultare diuinũ. Igit rẽ oẽm vt geſta eſt exponit ep̃o ac monet vt prideat aliquẽ dignũ viꝝ quẽ ꝓgrega// tis iã plurimis chr̃ianis z eccleſijs ꝓſtru// ctis in barbarico ſolo ep̃m mittat. Tũ ꝑo Athanaſi⁹ nãis nup sacerdotiũ ſuſcepat attẽtius z pẽſius frumẽtij dicta geſtaq; ꝓſideras in ꝓſilio ſacerdotũ ait. Et quem aliũ inuenimus talẽ in q̃ ſit ſp̃ũs dei in ip̃o ſic in te q̃ hec ita poſſit ip̃lere. Et tradito ei ſacerdotio redire eũ cũ dñi gr̃a iubet vñ venerat. Qui cũ eꝑs prexiſſet ad indiã tã// ta ei data eẽ a deo ꝑtutũ gr̃a oꝛ vt ſigna p eũ fierẽt ap̃lica z infinitus nũerus barba// roꝝ ꝓuerteret ad fidẽ. Exq̃ z in Jndie pti bus z p̃li chr̃ianoꝝ z eccl̃ie facte ſunt z ſa cerdotiũ cepit. Que nos ita geſta nõ opi// nione vulgi ſz edeſio tyri p̃ſbro poſtmodũ facto q̃ frumẽtij comes ꝑus fuerat referẽ// te cognouimus. LXXV

Per idem tp̃s etiã hyberoꝝ gens q̃ ſub arte põtico iacet ꝑbi dei federa z fidẽ futu ri ſuſcepit regni. Sz bu⁹ tãti boni p̃ſtitit cãm. mulier quedã captiua q̃ apud eos re perta cũ fidelẽ ſatis z ſobriã vitã duceret ac pudicã totiſq; diebꝫ ac noctib⁹ obſecra tões deo puigiles exhiberet admiratõi eẽ ip̃a rei nouitas barbaris cepit. z q̃d h̃ ſibi velit curioſius q̃uirebant. Jlla ſimplicit vt res erat: chr̃m deũ ſe h̃ ritu colere fate// bat: nihil ex h̃ barbari ampli⁹ p̃ter nouita// tẽ nois mirabant. Uez vt fieri ſolet ip̃a p// ſeuerãtia curioſitatẽ q̃ndã mulierculis in ferebat ſi q̃d emolimẽti ex tãta deuotõe ca peret. Mos apud eos eſſe oꝛ vt ſi paruu// lus egrotet a mr̃e circũferat p ſingulas: q̃ ſcz ſi aliq̃d remedij nouerint ꝓferat egro// tãti. Cũq; mulier q̃dã puulũ ſuũ p oẽs cir// cũtuliſſet ex more: nec aliq̃d remedij cun// ctas domos luſtrando cepiſſet: venit etiã ad Captiuã vt ſi q̃d ſcirz oñderet. Jlla ſe hũani q̃dẽ remedij nil ſcire teſtat: deuz tñ ſuũ chr̃m quẽ colebat dare ei deſpatã ab hoib⁹ ſalutem poſſe ꝓfirmat. Cũq; cilicio ſuo parulũ ſuppoſuiſſet: atz ip̃a deſuper oꝛonem fudiſſet ad dñm ſanũ mr̃i reddi// dit infantẽ. Sermo deferẽt ad plures facti q; fama magnifici vſq; ad aures regine p// labiẽt q̃ dolore q̃dã grauiſſimo coꝛpis affli cta in deſpatiõe maxima erat: rogat ad ſe captiuã deduci. Jlla ire abnuit ne p̃ſume re ampli⁹ aliq̃d q̃ ſet⁹ ſineret videret: ip̃a ſe regia ferri ad captiue cellulã iubet: quã ſilr ſupra cilicium ſuũ poſitã inuocato chr̃i noie ꝓtinuo poſt p̃cẽ ſanã z alacrem fecit exurgere: chr̃m eſſe deũ dei ſummi filiũ: q̃ ſalutẽ hãc ꝓtulerat docet: eumq; q̃ ſibi au// ctoꝛ fuiſſet incolumitatis et vite cõmonet inuocandũ: ip̃m eẽ q̃ z regib⁹ regna diſtri// buit z mortalib⁹ vitã. At illa cũ leticia do// mũ regreſſa marito p̃cunctãti cauſam taꝫ ſubite ſanitatis aperuit: q̃ cũ p ſalute ꝓui gis letus mlieri munera deferri iubet: ſi// la hoꝝ inq̃t o rex nil captiua dignaꝝ: aurũ deſpicit: argentũ reſpuit: in ieiunio q̃ſi ci// bo paſcit: h̃ ſolũ muneris dabimus ſi eũ q̃ me illa inuocãte ſanauit chr̃m deũ colam⁹. Ad h̃ rex tũc ſegnioꝛ fuit. z iterum diſtulit: ſepi⁹ licz abꝝoꝛe ammonitus: donec acci dit q̃dã die venãte eo in ſiluis cũ comitib⁹ ſuis obſcurari denſiſſimis tenebꝛis die: et p terre noctis hoꝛꝛoꝛẽ luce ſeducta cecis iter greſſib⁹ denegari. Alij⁹ alio diuerſi et comitib⁹ oberrãt: ip̃e ſol⁹ dẽſiſſima obſcu// ritate circũdat⁹ q̃d ageret q̃ ſe verteret ne// ſciebat. Tũ repẽte anxios ſalut⁹ deſpatõe aios cogitatio talis aſcẽdit. Si ꝑ de⁹ eſt chr̃s ille quẽ vxoꝛi ſue Captiua p̃dixerat nũc ſe de his tenebꝛis liberet vt ip̃um ex h̃ omiſſis oĩb⁹ coleret z adoraret. Jlico vt h̃ nõdũ ꝓbo ſz ſola mẽte deuouerat reddita mõo dies regẽ ad vꝛbẽ pducit incolumem. Quicq; regie rẽ ptin⁹ vt geſta eſt pãdit z di// xit: euocari iã iãq; captiuã z colẽdi ritũ vt ſibi traderet expoſcit nec ſe vltra aliũ deũ q̃ chr̃m venerãdũ eẽ ꝓfirmat. Adeſt capti// ua: edocet chr̃z deũ: ſupplicãdi ritũ veneꝛã// diq; modũ: inq̃ntũ de his apire fas erat fe// mine pãdit: fabꝛicari eccl̃iam monet: fo// mãq; deſcribit. Jgit rex tot⁹ gẽt⁹ ip̃lo ꝓuo cato rẽ ab ũtio q̃ erga ſe ac reginã geſta z facta fuerat exponit: fideq; edocet: z nõdũ initiatus in ſacris fit ap̃ls ſue gẽtis z p̃li. Exedũt viri p regẽ: femie p reginã cũctiſq; idẽvolẽtib⁹ eccl̃ia ꝓſtituit iſtant: z eleuato iã pniciter muroꝝ ãbitu tp̃s erat q̃ colũne collocari deberent. Cũq; erecta p̃ma z ſe// cũda ventũ fuiſſet ad tertiã: ꝓſumpt⁹ oĩb⁹

machinis ⁊ boum hoim̃q; viribꝫ: cū media iam in obliquū fuisset erecta. ⁊ ps reliqua nullis machinis erigeret. ⁊ repetitis secū// do ⁊ tertio ac sepius viribꝫ nec loco quidē attritis omnibꝫ moueri potuit. Admira// tio erat totius ppli: regq; animositas hebe// scebat. ⁊ quid fieri deberet oēs sil'latebat. Sed cū iteruētu noctis oēs absscessissent: cūctiq; mortales ⁊ ipa opa cessarēt: capti ua sola in ozone gnoctās māsit itrinsecus Tū ecce matutinus ⁊ antius cū suis oibꝫ ingrediēs rex vidit columnā quā tot ma// chine ac tot ppli mouere nō quiuerant ere// ctā ⁊ supa basim suaz librate suspensam: nec tū suppositā: sed quantū vnius pedis est spaciū in aere rependentē. Tum vero omnes ppli ꝓtuentes ⁊ magnificātes deuz verā esse regis fidē: ⁊ captiue religionē p// sentis miraculi testimonio ꝓbibebāt. Ec// ce adhuc mirantibꝫ ⁊ stupentibꝫ cūctis in oculis eoz sensim supa basim suā nllo cō tingente colūna deposita summa libratio ne ꝓsedit. Post hoc reliquus numerus co lumnarū tanta facilitate suspensus est vt oēs q̄ supfuerāt ipa die locarent. Postea ꝓo q̄s ecclia magnifice ꝓstructa est ⁊ popu li dei fidē maiore ardore sitiebāt captiue tus legatio mittit: res gesta exponit: sacer// dotes mittere exhortaī q̄ ceptum erga se dei munus implerent. Quibꝫ ille cū omni gaudio ⁊ honore trāsmissis multo ampli// us ex hoc letatus est q̄s si incognitas rho// mano impio gētes ⁊ regna ignota ūqsisset

LXXVI

Antiochiā ciuitatē rhomanis subditā psaz exercit⁹ cū suo rege sapore obsidebat Et cū. lxx. dies iugit obfugret: ⁊ multo q̄// dē circa hanc molimina posuisset ⁊ vallos atq; fossata p capiēda vrbe fecisset: eā neq; ꝓ q̄s valuit obtinere. Postea ꝓo perse impe// tū mgdonij flumis p ciuitatis mediā ꝓpe// rātis a lōge retinētes ⁊ vtrasq; ripas ei⁹ fa// cientes celsiores vt aqua in se collecta ꝓcre sceret q̄ vi maiori posset irruere: cū vidis// sent iam etiā illas q̄s fecerāt sublimes ri// pas impleri subito auferētes q̄s fecerant catharactas dimiserunt impetū flumis ꝓ muz. Qui vehemētis aque pondus nō fe rens est inclinatus ⁊ cecidit: q̄ facto ingre dies aqua cū magno impetu etiā aliā ptē muri vñ fluuius solebat exire cum magna ruina deposuit. Hoc sapoꝛis inspiciens credit se sine pugna capę ciuitatē. Et illa q̄dē die q̄uit vt fundus flumis purgaret ⁊ posset ambulari p fluuiū. Altera ꝓo die cū oīi militia credēs p loca ruinosa mu// roz ciuitatē intrare vidit muz ex vtraq; pte fabricatū. Sacratissimus nāq; Jacobus ciuitatis eps ozonibꝫ milites coarma// uit: ⁊ alios vrbis habitatoꝛes. Quo facto ⁊ muz restituit ⁊ ꝓpugnacula fecit: q̄bꝫ re// pelleret accedētes: ⁊ ꝑ nō ad muz veniēs egit: sed intra tēplū sacratū dño supplicās adimpleuit. Pozro sapoꝛē nō solum muri fabrica terruit: ꝛetiā altera visio ꝓturba// uit. Vidit em̃ stantē sup muz q̄ndā impia li scemate circūamictū ⁊ tā purpura q̄s di ademate resplēdere. Arbitratus autē esse rhomanoz imꝑatoꝛē mortē minat⁹ est eis q̄ nūciauerāt nō eū illic esse ꝑsentē. Quibꝫ affirmātibꝫ ꝓa se dixisse ⁊ ꝓstantiū antio// chie commoꝛari ex vultu quem videbat: agnouit eoz ꝓba eē veracia: ⁊ ait deū bel la gerere p rhomanis. Ē̃q; ꝑ grauit h̄ret infelix sagittā dimisit in aerē: ⁊ cū vidisset q; in corpe eū iaculari nō potuit: tū a vesa nie sue impetu nō recessit. Tūc g̃ vir q̄daz egregi⁹ sacratissimo Jacobo supplicabat vt veniret ad muz ⁊ vidēs barbaros ma// ledictiōis iacula emitteret ꝛ eos. Flexus g̃ venerabilis hō ascēdit in q̄ndā turrim. Et cū multa milia videret exercit⁹. aliam maledictōem eis nō petijt nisi cinifes ⁊ cu lices vt p parua aialia supnā ꝓtutē potu// issent agnoscere. Oz̃onem ꝓo secuti sunt nebule cinifum ⁊ culicū. ⁊ elephātoz q̄dez pmuscidas cū sint caue: eq̄z vero alioz q; iumētoz aures sil'z nares ipleuerūt. Āt il li ferre puoz aialiū importunitatē nō va// lētes sessoꝛes suos ductoꝛesq; suos excus// sos dorsis piecerūt. ⁊ diruptas acies ꝓfu// derūt exercitūq; relinq̄ntes sūmo ipetu fu giebāt. Per ꝑ territ⁹ miserrim⁹ imꝑatoꝛ p// nā clementēq; correptionē in se coḡscēs fa ctā a deo habēte prudentiā aiaz eū pie co lentiū suū extinde reduxit exercitū: ꝓfusio nē nō victoriā ex illa obsidione ꝓcipiēs.

LXXVII

Intermiabat⁹ impijssim⁹ imꝑatoꝛ apo// stata Julian⁹ p ecclias ꝺmonū se statuere simulacra. Post has g̃ minas ab vno viro i heroea debellat⁹ est. Js tm̃ nobilis erat ciusq; ciuitatis curie ꝑsidebat: quē zel⁹ chri reddidit clariorē. Videꝫ nāq; filiū in um// pietatē q̄ tūc vigebat fuisse demersum ex

pulit sua domo ꝛ corã oĩbꝫ abdicauit.q̃ vi
cine ciuitatꝭ itinere aggressus impatorem
suã volũtatẽ ꝛ abdicatõem pꝛis innotuit.
At ille q̃escere iuueni impauit placanduꝫ
pmittẽs pꝛem. Cũq̃ venisset in heroeam
nobiles ꝛ honoratos ꝯuocauit ad pꝛãdiũ
iter q̃s erat ꝛ huiꝰ pꝛ quẽ cũ filio in suo pꝛã
dere iussit accubitu. Tunc circa medias
epulas dixit ad pꝛem. Nõ mihi videꝝ iu//
stũ vim facere volũtati ad aliud declinan
di ꝛ animũ ad alia inuitare q̃ nõ vult. Ho
li itaq̃ esse filio violẽtus seq̃ tua dogmata
respuẽtu.neq̃ eĩm ego tibi vim facio me seq̃
licꝫ cogere valde possim. Ille cãm diuĩe re
ligiõis mẽte pcipiẽs. De isto inq̃t o impa//
tor erroneo dicis ꝛ deo odibili ꝛ ꝓfitati p//
ponẽte mẽdaciũ. Cui ille rursus mãsuetu
dinis iduẽs vultũ .cessa inquit detrahere
declinãs ab eo vultũ adolescẽti dixit. Ego
tui curã habeo: qm̃ pꝛi tuo vt hec faceret
suadere nõ possuꝫ. Hec itaq̃ nõ frustra re
tuli:sꝫ volẽs oĩdere nõ solũ illiꝰ mirabilis
viri fiduciã:sꝫ qm̃ ꝓtẽpta iuliani a plũbꝫ sit
potestas.

LXXVIII

Epiphaniꝰ cypꝛoꝝ epꝰ ad cuiꝰ sepulcꝝ
actenꝰ demones expellunt: is dũ subaꝝp//
pꝛiã necessitatẽ sustinẽtibꝫ erogasset:ꝛ mꝭ//
tis ei q̃z offerẽtibꝫ pecunias:manu largis//
suma dispẽsaret: ꝓtigit vt pecunijs deficiẽ
tibꝫ econom ecclie murmuraret. Quo fa//
cto assistẽs q̃dã in domo q̃ manebat eco//
nomus sacculũ mꝭtaꝝ pecuniaꝝ dedit: et
ita disparuit:vt nec q̃ dedit nec q̃ misit cog
noscereꝭ.qõ factũ oẽs diuinũ eẽ iudicaue//
runt.

LXXIX

Quidã etiã paupes studẽtes epiphani
um arte deludere vt eis aliq̃d daret:dum
iter ageret vnus eoꝝ supinũ se pstrauit in
terra:alter stabat q̃si mortuũ deflens nec
hũsyñ eũ sepelire potuisset. Epiphanius
aũt supueniẽs orauit vt sub q̃ete dormiret
ꝛ sepulture necessaria ꝓbuit: simulq̃ ꝯso//
latus est flentẽ dicẽs. Quiesce fili a lachry
mis. nõ eĩm fletu resuscitari poterit:est eĩm
ineuitabile qõ euenit. Cũq̃ discessissꝫ epi//
phaniꝰ:cepit ille pulsare socium vt resurge//
ret.ꝛ cũ ꝟ semel ꝛ secõ fecisset dicẽs. Sur//
ge hodie tuis laboribꝫ epulemur.ꝛ ille pe//
nitꝰ nõ sentiret cognoscẽs ꝺe mortuũ cucur//
rit ad epiphaniũ flens ꝛ petẽs vt eiꝰ socium
suscitaret At ille ꝯsolatꝰ est eũ:hortans ne
ferret grauiter qõ euenerat: nõ tñ defunctũ
denuo suscitauit. Hoc ei credo,puide ge//
situ vt nõ ministri dei facile deludant.

LXXX

Normisda q̃dã valde nobilis apõ psas
erat q̃ pꝛem ꝓfectũ habuerat. Hũc dũ rex
agnouisset eẽ chꝛianũ deduci feꝭ ꝛ ipauit.
vt salutarẽ negaret deũ. At ille nec iustuꝫ
inq̃t nec vtile pcipis impator. Hã si sũmo
supplicio dignus ẽ q̃ tua sceptra ꝓtẽp serui
impator:multiplicibꝫ tormẽtꝭ subdẽꝰ est q̃
cunctoꝝ negauerit creatorẽ. At impator
cũ debuisset mirari prudẽtiã:fortissimũ di
uitijs ꝛ dignitate nudauit athletã:iussitq̃
vt nudus traheret camelos exercitꝰ. Cũ//
q̃ plimi trãsissent dies respiciẽs de supe//
ribꝫ ipator vidit illũ eminentissimũ viꝝ so
lis radijs iflãmatũ.ꝛ puluerꝭ squalore cõ//
pletũ:patrieq̃ nobilitatis memor eũ adsci
iussit adduci.ꝛ exlaneis vestibꝫ opiri. De
inde putãs q: tã pcedẽti afflictõe q̃z ei mi
seratõe mollireꝭ. Vel nũc inq̃t illa obstina
tiõe ꝓuatꝰ nega filiũ fabri. At ille dei zelo
cõpletꝰ dirupit vestẽ ꝛ iactauit dicẽs. Si
ꝓr hoc putas me a pietate recedere habe
hãc cũ ipietate quã possides. Hãc eiꝰ fo//
titudinẽ ꝓtẽplatus nudũ eum a suo pieta
impio.

LXXXI

Beniamin diaconũ idẽ psaꝝ impator
cõphendẽs clausit in carcere. Cumq̃ duo
trãsissent ãni supuenit legatarius rhoma
noꝝ p alijs causis acturus:ꝛ dũ agnouiss
postulauit a rege vt dimitteret diaconus
Porro rex iussit vt pmitteret Beniamin.
q: nulli magoꝝ doctrinã chꝛianã pdicare
psumeret ꝛ dimitteret exire. Tũc legatari
us q̃dẽ custodire Beniamin q̃ rex pcepe
cõpromisit. Beniamin aũt audiẽs mõi//
ta legatarij. Impossibile est inq̃t non me
participare lumen alijs qõ ipe pcepi:qui
to eĩm supplicio dignus sit q̃ talẽta ablcon
dit sacra euãgelioꝝ testat hystoria. Sed
rex tũc hoꝝ nihil agnoscẽs iussit eũ absol
ui a vinculis. At ille pdicare nullatenus
q̃escebat.ꝛ capiẽs eos q̃ ignorantie caligi
ne tenebãt itelligibili luci iugit offerebat.
Cũq̃ trãsisset annus regi gesta illiꝰ nũcia
tur. Tũc deductũ ad se:negare iussit qui
adoraret deũ:veꝝ ille reqsiuit a rege dicẽs
Quo dignꝰ honore est q̃ suũ relinquẽs re
gnũ inuadere studuerit alienũ. Cumq̃ di
xisset rex morte nouissimoq̃ supplicio:sapi
entissimꝰ vir ille rñdit. Quid g̃ nõ iuste pa
tiaꝝ hõ q̃ factorẽ mũdiq̃ creatorẽ deseruẽs
vnũ ꝓseruoꝝ suoꝝ deificare voluerit ꝛ

debitū illi cultū: isti magis obtulerit. His ꝯmōib⁹ rex accēsus vigiti clauos acui ⁊ to tidē vnguib⁹ digitor⁹ ei⁹ manuū atq; pedū p cepit īfigi. Cūq; ħ suppliciū ab eo derideri ꝓspiceret aliū rursus calamū acutū i ei⁹ fe more vñ hūana ozigo descēdit iussit imitti Cūq; crebro eiiceret ⁊ rursus īduceret ie fabiles ei dolores opabāt. Post hoc ꝓ sup plicū impi⁹ atq; feror ꝑgā grossaq; spinis vn diq; plenā p ei⁹ meatū iussit iduci, ⁊ sic spūm fortissim⁹ decertator emisit

LXXXII

Quedā gens vltra rhenū fluuiū ē burgō dionū. Isti vitā q̄etā agunt ⁊ pene oēs fa bri lignor⁹ sunt: ex q̄ mercede pascunt. Qrū regionē huni vastabant crebra inuasione ⁊ plurimos occidebāt. At illi licet anxietate ꝓstricti ad nullū se tū hoīm ꝓtulerūt, sed ali cui deo se cōmittere cogitabāt. Tūc audien tes q⁹ rhomāor⁹ de⁹ fortit adiuuat se timē tes, oēs cōi ꝓsilio ad credulitatē chr̄i cōfu giūt, veniētes i vnā ciuitatē galliar⁹ rogabāt vt ab epo chr̄ianor⁹ baptisma mererēt. At ille eos septē dieb⁹ faciēs ieiunare ⁊ imbu ens fide baptizatos octaua die abire p̄cepit Qui sumpta fiducia ꝺ tyrannos alacrit fe stinātes spe sua ꝓuati nō sūt. Hā rex huno rū nimia voracitate corrupt⁹: burgōdiones gentē inimicaq; sine duce repientes ⁊ pauci pluri⁹ resistētes facta cōgressiōe vicerūt. Hā cū essent isti triamilia: circa decēmilia remerūt. Et ex illo die cūcta gēs feruētissi me i chr̄ianitate pmansit.

Incipit distinctio quinta
Ex libro de ꝓprietatib⁹ apum
Exemplum I

Ecidit vt quidā

a canonici in electōe pontifex cō uenire ꝓcordit nō valētes ea cō ditiōe i ꝓpositū ⁊ decanuq; vota sua singuli trāstulert: vt nullū extra gremiū eccl'ie po cis electōe liber⁹ ordinarēt vn⁹ canonicor⁹ prandij hora differre recusās extra capl'm i taberna, primā decurrit: prāsusq; ad tesse ras ludere ꝓsedit. Erat aūt iuuenis vite le nio: affabil': oīb⁹ bonis naturalib⁹ insigni tus. Facta ḡ collatiōe int se ꝓposit⁹ ⁊ deca nus videntes q⁹ in suis omnib⁹ spūalez vel idoneū neminē inuenirēt: ꝓuenerūt in ħ q canonicū illū iuuenē q̄ tā mirabili callebat ingenio in pōtificē eligerēt. Facta ḡ denū ciatiōe capl'o ordinat pcessio, pgūt pcessio nalit in tabernā inuenerūt iuuenē ludo nu datū renitentē cū lachrymis in aera rapiūt portāt ad eccl'iam: oportuno reuertēte tēpo re cōsecrat. Qui statim vt se vidit episcopū mutatus est in viz altez. Omnia q̄ erāt di gna officio adeo in se pfectissime ordinauit vt nullū antique vite vestigiū remaneret, sz vt credi posset oīno tpe pfuisse. Negocia āt epatus tali mō gubernabat extrinsec⁹ vt ni hil hor⁹ eū in exercitio spūalium impediret. Quid miri, Donū supueniēs ꝑtuz gratui te naturalis doni ꝓueniētiam informauit. Hinc Seneca dicit. Si vis tibi oīa subiz cere: subiice te rōni. Multos regere pote ris si te ratio rexerit.

II

Juuenis q̄dam in teutonie partib⁹ ex sā guie ꝓncipū plenissime generosus: sed mo rib⁹ ⁊ vita degener episcopatum male fun ctus accepit, qui rapinis ⁊ luxurijs verecū de ꝓmo: sed inuerecundissime postmodum operam dedit. Castigauit aūt eum dñs fla gello multiplici, sed cū abuteret eo in sup biam: dedit eū domin⁹ in reprobā mortem Qua in hora venerabilis Cōradus deo di gnus hildēsemēsis epūs ad matutinas in tē peste noctis silētio surrexerat: illisq; dict⁹ re sedit ad studiū: factur⁹ i die ꝺmonē, nec mo ra rapt⁹ in spū videre se visus est epūm q̄n dā velata facie sed infulis insignituz ad tri bunal iudicis rapi. Hor assunt truci vul tu satellites: accusant epm, vnus in rapina alius in cede hoīm: atq; alij i luxurijs lubri cātem. Tunc iudex assessor⁹ suis ait. Ac cusata discutite, librate iudicium: ferte sen tentiā, nec mora assessores parent iudici, fe rūt in cōmuni sniam, iudex approbat lataz Accedūt ministri sup fuligine nigriores, ⁊ ablata mitra de capite: anulū: casulam: dal maticā: ac reliq̄ episcopalia vestimenta de tracta ad pedes iudicis ponūt, nudūq; reli ctū cū clamore rapiūt eiulantē: ⁊ a facie iu dicis trahūt ad tartara: nihil secū ꝑter pec cata portantē. Hor assessores iudicis sur gūt ⁊ cū cātu sonoro subiūgunt. Dum tp⁹ habem⁹ bonū ad oēs opemur. His visis i spū dict⁹ hildēsemēsis epūs in se reuersus cogitare cepit q̄s nā fuerit ille miserabilis ꝑsul. Tū ecce q̄dā ad ostium pulsans intro missus est cū lachrymis: clamās talē epūm

in prima villa venisse de vespe. & sub eadē noctis hora repētia morte subtractū. Quo audito sctūs pful miserrimo illi defūcto cō doluit. & lz inanit̄ q̄ntū ad subuētiōez p pietate tñ lachrymas amarissimas fudit.

III

Cōsimilis in malicia frater vt mihi frat altioris ordinis & vite retulit. Quidā archiepus tentonie fuit q̄ infelicissima morte defunctus cuidā sctissimo i vita viro in visiōe ostēsus ē tali mō. Vidit q̄ aia illa cuz miro cruciatu a corpe trahebat: & in infernū demonioz pncipi i cathedra residēti pntabat. Quē officiose salutās poculū añ se posituz obtulit venīēti dicēs. Bñveniat archipsul ecce bibas de poculo meo: qz mihi lōgo tē pore fidelit̄ & infatigabilit̄ defuisti. Nō q̄ dē archiepūs acceptare recusans. cōsciꝰ em erat nihil boni eē in poculo. tandē a ministris violent̄ est cōpulsus accipe poculū de mānu pncipis & bibere q̄d horrebat. nec mora p aures: oculos: os & nares sulphurea flāma surrexit: & sic etnis incendijs ē addict⁹. Ecce q̄lis finis idigne suscipiētes pastoralem curā accepit: & indigne regētes q̄z terribilis vindicta damnauit.

IIII

Erāt in q̄dā monasterio nigri ordis tres monachi in oi lasciuia dissoluti. Cūq̄z vna dieꝝ seorsuz i thalamo ad epulas pcedissent vnꝰ buccella panis inuersa subito strāgulat. cuiꝰ morte nec fecundiā saltē passi duo residui derelicto loco eminꝰ iuxta prādiū pfecerūt. & sic i claustro socijs euentū mortui nūciauerunt. Nec diu postea dū dicti duo socij nō recogitando quid actū sit ad balneandū in fluuiū iuxta cenobiū nudati vestibz descēdissent. vnꝰ ad pfundioza digressus sū mersus est extractꝰ & sepultus. Relictꝰ post hec tertius cū vespe dormitū pgēs discalciasset se: mōachꝰ summersus nudus apparuit ei dicēs. Ecce q̄nta pena dānatus suz. tu aūt q̄d facias nūc saltē recogita. Ego quidē immūdus & lubricꝰ digne punitꝰ excruciorꝰ: sed illō multū ad fecūdiā dānatōis accumulat. q̄ sine habitu nudꝰ a demōibz irrideor. tu aūt da mihi in q̄ signū mee dānatiōis ostendā. Hec autē audiēs turbatꝰ monachꝰ: & cito detrahēs togam tybie: femoralē roganti dedit. & sic defunctꝰ repēte disparuit. Mira res: vix dies illuxerat cū tantus fetor claustri ambitum occuparet: vt se oēs extingui horrore fetoris p angustia cō clamarēt. Narrāte aūt monacho q̄d sibi vespere ptigisset q̄sita est vndiq̄z dicta toga: & tandē inuēta ē. fetidioz ei cadauere & sup fuliginē denigrata. q̄ humo celeriꝰ coopta in admiratiōez puersi monachi plorauerūt. Dictus fo socijꝰ defuncti ad ordinē fratꝝ minoꝝ repēte trāsiuit: & vsq̄z nūc tāte rei certꝰ testis & felix viuit

V

Vidi abbatē cisterciēsis ordinis vir̄ erudituꝫ sciētia atz pbatū. Hic cū die q̄dā aquā manibz sumeret & manutergiū corā eo magnates q̄dā ex vtraq̄z pte tenerēt. facta ē vox huiuscemodi dicēs latine. Quare pānꝰ añ pānosuz. Qō venerabil̄ ille abbas audiuit cū timore & horrore manutergiū dimisit repente.

VI

Prope nr̄a tēpa fuit mulier nobilissima maria campanie comitissa. Hec nupta nobilissimo h. cāpanie comiti. filia fuit Lodowici regis sororꝫ equeregꝫ frācoꝝ. q̄truoz reges frēs in anglia habuit. filiū in trāsmarinis. Hec multis annis mortuo marito cuz pōpositissima ambitiōe circūiens: & mortis talē finē sortita. Laborauit hec in extremis & abbatē psanie sanctissimū & eloq̄ntissimū virū migratura venire mādauit. Qui vt venit itromissus nō est: & p foribz expectauit. Jaz comitissa decesserat & distrahebant a militibz & ministris & suis oibz vtēsilia: vasa aurea & argētea: vestes p̄ciose: culcitre: pure. & tādē linteamia ipa cū peplis. Extremo vnꝰ ex garciōibz mora nimia retardatꝰ lectū p cornua comphendit: & resupinatus corpꝰ emortuū eminꝰ in stramēta diuoluit. moraſ aūt abbate cum tedio sustinēte: q̄dā nobilis ex circūstantibz indignatꝰ ostiū infregit violent̄: & vir venerabilē intromisit. Qui cū introīsset & nobile illud corpꝰ nobilissime comitisse nudū in stramento reperisset: volente q̄dā ex familia illud ex stramento minibz opire abbas exēpli puidus nō sinebat: sed libera voce clamabat. O vos oēs cernite pōpam nobilissime comitisse marie videte illud delicatissimū corpus q̄nto decore pudoris obuoluit. videte q̄d ei pmptiplici honore & gl'ia mundꝰ exoluit. ecce q̄s stulta illi mōs cōmutatōe pclusit. Si g̃ho nor secularis in tā nobili psona dānatus ē. q̄d fiet cū clerico q̄ cū verecūdia mōi eiuz ambit glorias seculares

VII

Vidimꝰ venerabilē cōradū vir̄ nobilissimū pmo abbatē vilariēsez postea cisterciē

sem. demū rhomane curie epm cardinalē q̄ l ammīstratōe platōis sue mirabili sagaci tate vigebat: nihilomin⁹ tñ dedītū ꝓtēplati oni diuie q̄tienscūq; vacare poterat sibi so li. Hic cū legat⁹ i alemaniā vñ nobilissime natus erat a sede ap̄lica mitteret, venit pari us ⁊ vidēs frēs ordis p̄dicatoꝝ qui de no uo illuc aduenerāt visitauit eos. Dubiū āt q̄d gerēs de eis i corde orauit dñm vt sibi ad quid ordo aduenisset oñdere dignaret. Nec mora oblato ⁊ apto libro ad q̄d ordo p̄dicatoꝝ aduenisset: rñsum ē cogitatōi ei⁹ dicēs, Laudare: bñdicere ⁊ p̄dicare, qui sta tim effusus i laudē chr̄i corā eis dixit: Licz alteri⁹ pfessionis sim habitu: frat̄ tñ vester ero q̄diu subsistā i vita: nec vlla vnq; diuer sitate diuellar. Proīde dict⁹ cardinal' post ea ꝓbum memoriale rñdisse fert cuidā i Lo lonia sacerdoti. Illi em̄ i synodo p̄sidenti quidā sacerdos parochial' ꝓpositus est dicēs Ecce frēs ordis p̄dicatoꝝ qui i dānuz nr̄m coloniā itrauerūt: falcē mittūt i messem ali enā: Audiūt ꝓfessiones subditoꝝ nr̄oꝝ: ⁊ p ß attrahūt sibi hoīes i fauorē. Cui mox cō radus legatus rñdit, Quis ē numer⁹ hoīm tibi in parochia subditoꝝ? Et ille, Plouēmi lia inquit. Et ꝓsignans se cruce legatus di cit, Quis tu es miserrie qui tot milib⁹ sol⁹ sufficis debitā gubernatōis curā impende re. Nescis hoīm p̄ditissime q̄ debes i trec mēdo iudicio aī tribunal chr̄i de his oīb⁹ rñdere, ⁊ tu q̄ tales habes vicarios q̄rula ris ꝙ on⁹ tuū gratis releuāt: sub cui⁹ onere nescius ꝓq̄ssar⁹. Ergo ex hac q̄rela idignuz te cura oīmode iudicasti, ⁊ iō ꝓuo te oī offi cio pastorali. ß facto publicauit auctorita tē q̄ a sede ap̄lica frib⁹ ordis p̄dicatoꝝ speci alib⁹ p̄uilegijs p̄dicare pl̄is ⁊ audire ꝓfes siones p sctissimos p̄res dñm Innocētium tertiū: dñm Honoriū q̄rtū. dñm Gregoriū nonū: cōmissum ⁊ iniunctū est.

VIII

Vidi abbatissam cisterciēsis ordis i par tib⁹ brabātie in monasterio q̄ vallis flori da nuncupat̄. Hec mulier ß̄ta noīe: nobil' genere: ⁊ nobilior ꝓtute. pulcra facie: ⁊ mē te decētior. De hac femina ꝓitate testatissi ma referebāt, q̄ cū annis fere. xxx. i mona sterio p̄fuisset: nūq; p cibo vl' potu extra cō uentū q̄nq; solidos expēdisset. lect⁹ ei i dor mitorio cōis ē. refectorium i q̄etu. si hora p̄ndiū fessa itinerā forīs aduenisset q̄etū in trauit ⁊ socias sodales ad infirmariā mitte bat. Si mōiales suas ad solaciū educebat in medio oīm ꝓsidebat: ⁊ aliq̄d de deo vl' de scriptur⁹ vl' etiā de moribꝫ ꝓponebat. Affec ct⁹ ꝓ monialiū tal' erat circa eā vt vir pos sent ei⁹ visiōe ⁊ colloquio satiari. Hec ante mortē p longū tps elāguit vt breui cōpēdio in ß corpe totalit̄ purgaret. Cū aūt ego ip̄e languidā visitarē: eā sup̄ statu suo secretius requisiui. Que humiliter respōdens dixit. Noueris charissime intima cordis mei in pace locata p gr̄am dei: ⁊ aīam meā in oīm tranq̄llitate spūs venientem dñm p̄stolari. Nec frustrabor de ei⁹ mifico ordissima pie tate ⁊ desideratissima facie ei⁹ solut⁹ carnis vinculi satiari. q̄ me interdū viuentē digna tus ē ꝓsolari Hec dicēs de lectulo put po tuit surrexit. videtib⁹ monialib⁹ q̄ ei sedule ministrabāt: locū aī fenestrā cui incūbebat digito demōstrauit: ⁊ ait. Hic coraz nobis oīb⁹ q̄ astam⁹ trib⁹ noctib⁹ lucidissimi splen doris globꝫ apparuit: ⁊ p maximuz noctis spaciuz immobil' pduravit. Cui ego nescio q̄d respōdens: p̄sagiū futuri minime dubi tavi. Hec mora cū valedictis oīb⁹ recessis sem audiui nō multo post brām mulierē ab ß seculo ad dñm trāsmigrasse globūq; luci dissimū ignis ei⁹ trāsitū p̄cessisse: q̄ forz ad claritatē sideꝝ ilico migratura.

IX

Noui secreti⁹ canonicū in ordie regulari q̄ assidue oīonib⁹ ⁊ meditatōib⁹ dedit⁹ et ordis sui scrupulosissim⁹ obseruator: vir po terat p̄latos suos erga se aliq̄tin⁹ mitigare Ecōtra obsequiosus i oīb⁹ ⁊ deuotus tenta bat i bono vincere maliciā: sed nō poterat. Vespe q̄dā sup̄ id q̄ ferre poterat tribu lat⁹ lachrymas amarissimas fudit: ⁊ ad exo rādos sctōs martyres q̄ꝫ dies solēnis in stabat Mauricij. ⁊ socioꝝq; ei⁹ vt eoꝝ me reret ꝓsolari p̄cib⁹ ⁊ iuuari se p̄strauit. Nec mora: vbi post lōgas vigilias intrauit cubi culū. ⁊ vic somno leuissimo releuatus: audi uit choros angelorū cantātium in sublimi. Gaudēt in celis aīe sctōꝝ q̄ chr̄i vestigia sūt secuti. ⁊ q̄ p eius amore sanguinē suū fude rūt: ideo cū chr̄o regnant i eternū. Dixit au tē mihi: q̄ desce̅sus notularū in ip̄o cantu: q̄s gallice aualees dicim⁹ tante melodie et ordinasset fere eius aīam extra corp⁹ sine re ditu rapuissent. At q̄m illo in tpe grauissi ma infirmitate detent⁹ erat in sola delecta tione ip̄i cant⁹: ⁊ corpe ⁊ spū ita integre so

spitatus est: vt vix eū postea vlla pturbatō q̄ntūcunq; magna ledere potuisset.

X

Refert de nobilissimo q̄dam comite campanie: q̄ in remotis orbis ptib⁹ recessur⁹ virū q̄ndā paupē⁹ t languidū atq; devotū quē diu elemosynis paucrat supplicit exorauit vt p se q̄tidie rogaret dñm vt eū sanū t sine periculo euntē duceret: t reduceret redeuntē. Cui paup. sine diligēti inq̄t sustētatione corporis orare nō possum, cū sim exinanit⁹ cerebro: corde debil: t viribus pēit⁹ destitut⁹ Hoc comes duob⁹ dispēsatoribus q̄s i custodiā sue dom⁹ relinq̄bat p̄cepit dicēs. Tā guidū istum cibis t oīb⁹ necessarijs corpis diligētissime p̄curate, q̄ illi p̄miserūt se facturos: t sic comes p̄fectus est. Et primum quidē p dies quindecim dispēsatores illius pauper⁹ recordati ei necessaria ministrauerunt. Deinde min⁹ ac minus ad vltimū pene eius obliti sunt. Quid plura. Neglect⁹ paup orare cessauit. Comes autē in via nō modice tribulat⁹ post morā multā ad p̄priaz est reuersus. Nec mora: paupis recordat⁹ querit an viuus sit an defūctus, quē adhuc viuū intelligēs: visitauit dicens. Mortuū inquit te putabaz charissime p̄m solitū orationū tuar⁹ suffragia nō expertus. Exceptis em̄ q̄ndecim diebus aut nō multo plus post q̄z iter arripui vsq; in diem qua ad p̄pria suz reuersus: nunq̄z mihi tribulatiōes t angustie defuerūt. Hoc etem̄ paup abortis lachrymis dixit: Q̄n tua būficia cessauerunt a me: adiutoriū dei mei cessauit a te. Et comes posterior⁹ oblitus: qualia inquit in te beneficia mea defuerunt. Cui paup. Recedens ait hinc duob⁹ dom⁹ tue dispensatoribus p̄cepisti vt me debilem in oīb⁹ necessarijs p̄curarent, q̄ paz plus q̄z diebus q̄ndecim impleuerūt. Ego aūt viribus destitutus p te p̄ces mittere ac orare nō potui. Stupefact⁹ g̃ comes dictos dispēsatores p̄cepit aduocari: t eis corā oīb⁹ dixit O cū ctis fuietib⁹ nedores: qui ꝰ p̄ceptū meū ne q̄ssime bonis meis pepcisti⁹: t pauperē hūc quē in patronū salutis t pacis mee freq̄nt exptus fuerā nō pauistis. Et nūc frustrat⁹ orōnū eius suffragijs p̄cula t tribulatiōes inueni, quales nunq̄z ante in vita mea sustinui, q̄s quidē vt cert⁹ sum euitassem si pauperis suffragiū habuissem. Vos g̃ reos p̄culoz meoz bonis oīb⁹ p̄uo t exules a terra mea ꝓstituo. Depulsi g̃ a terra campanie exules p triennīū extiterūt. Inde p̄ intertē tū nobiliū in ꝰspectu p̄ncipis sunt admissi. Quib⁹ ille dixit Nullā p̄sus aliā gr̃am vobis exhibeo nisi quā vob dñs papa p̄tare narrata dare ꝰsueuit. Qui mox illic cū ispe rato gaudio iter rapiētes cū lr̃is secretū commitis ꝓtinentib⁹ qui eos nō exheredare ꝑ culpis vexare volebat ad summū pontifi cē p̄uenerunt. cui narrata aduētus sui causa lr̃as pape in hanc sn̄iam retulerunt comiti. q̄ quilibet numū aureū solueret comiti. t sic adepti gr̃am facultatib⁹ redderentur. Tūc comes inq̄t. latitudinē numi t spissitudinē ab ore pōtific⁹ volo scire: t sic vos ad gr̃iaz quā mādauit admittā. Demo ergo reuersi satellites dño pape respōsionē comitis ostenderūt. Hoc papa ꝰscius quidres spōderet: rescripsit comiti numū aureū debere habere latitudinē terre: t ꝑm spissitudinē eius extēdi vsq; ad altitudinez celi. eo q̄ oro iusti qua comitē frustrauerūt celos penetret: t ꝑtus eius corroborat vniuersa Ad h̄ mādatū comes satellitib⁹ ait. Videte miserrimi q̄d mihi dñs papa rescripsit. Hūc numū aureū exoluere q̄s sufficiet. Videte quanta vos pena dignos existimet qui vos debitores tante solutiōis addixit: quā nec tot⁹ mōs soluere p̄ualeret. Hinc g̃ tristo redeatis ad papā t lr̃as absolutiōis vestre q̄ in me peccastis enormit⁹ apportate: t sic penis sufficiēter exactis liberi ad p̄pria redeatis. Sic inclyt⁹ comes ille t in suis q̄ deliq̄re puniuit: t alijs post futuris dignā orōnis fiduciā dereliq̄t

XI

Abbas sancti Matthie monasterij treuerens vir nobil⁹ t stirpis regie p̄rem t fratrem duces illustres habuit. Hic ab adolescētia in oī puritate innocētie t ꝓfectione vite fuerat educatus. Electus g̃ a suis oīb⁹ in abbatē annis pluribus adeo deditus fuit actib⁹ spūalib⁹ t monasticis ordinis vt cū difficultate nō modica nisi maioribus vrgētibus cauſ ab ambitu claustri poterat euocari. Q̄d vidit t iuidit diabol⁹ t illos officiatos hostiliter instigauit: vt q̄si ꝓximos officiatos hostiliter instigauit: vt q̄si ꝓximis tunis ipulsib⁹ abbatē ab ipo secreto vite celestis detraherent. Q̄d ille q̄dem in primis grauiter ptulit: sed paulatim exteriorz vite delectamētis illectus totas tandem terrenis actib⁹ man⁹ dedit. Ipe tn̄ adhuc bone state seruata t spūales diligit t virtutis decus in alijs h̄ndicit. Q̄d itaq̄z t si bonuz in

alijs est, melius tñ & optimũ sibi & suis taꝫ in tẽporalibꝫ qꝫ in spũalibꝫ extitisset si gratiozis vite ꝓmozdia tenuisset.

XII

Dilectũ valde sociũ i schol' habui coeuũ fere & ꝑpe pariliũ studioꝝ, hic a puero vsqꝫ fine vite a mulieribꝫ icõmixt⁹ oino semp fuit. In adolescẽtia sacerdos factus in brabãtie partibꝫ suscepit regimẽ aiaꝝ, quibꝫ tã diligẽti tã sincera cura ꝑfuit, vt ꝙs in bono vicere ammonitõe nõ potuit: multimodis prouocare studebat exẽplis. Alijs comedẽtibꝫ ieiun⁹ ipe manebat, alijs dormiẽtibꝫ manebat insomnis, atqꝫ alijs intẽtis ad aleas ipe oziosibꝫ icũbebat. Quicqd i suos vs⁹ ꝏputa tũ est cõmune paupibꝫ faciebat. Si quã ex quibꝫ aberrare videbat importune & opportune ad reuocandũ instabat, hec foris ꝑter illa q̃ intrinsecus maiora latebãt. Talibus actibꝫ ferme viginti annis cunctis imitandus emicuit, & cũ altissimo placuit tali fine defunctus est. Febre acutissima q̃ aliq̃t diebus laborauit. Et ecce vbi sacramẽtis salutaribꝫ ꝓmonit⁹ & attenuato spũ aniam felicez emisit, mox sine vllo interstitio cozusca tio tãti lumis resplẽduit vt ꝑ vnã leucã circũquaqꝫ & eo ampli⁹ q̃si dies eẽt clarissima in lucẽ sedulã noctꝫ tenebre ꝑterent. Quid mirꝫ: illũ recederet sine luce ñ decuit q̃ multꝫ illustratis exẽplo altioris vite volat⁹ feliciter vẽdicauit. Facta est in mortẽ bti viri dicta cozuscatio lucis diffusa ꝑ pñiaꝫ ꝓmaiozem noctis adhuc vigilãtibꝫ plurimis: et cunctꝫ viderũt q̃ ad maioris & gratioꝝ agnitionis & veritatꝫ lucẽ in visiõe tãti miraculi ꝓfecerũt. Btus g̃ ille ꝓlat⁹ q̃ subditꝫ suis viã vite exẽplarꝫ ostẽderit: & volat⁹ altioris exercitij vẽdicauerit ꝓncipatũ

XIII

In monasterio nigri ozdis puer q̃dam nobilis a parẽtibꝫ tradit⁹ est disciplinis regularibꝫ educand⁹, & q̃ erat decoz⁹ forma nature donis, & ꝙ talẽ etatẽ moꝝ honorificẽtia gratiosus, seniozes maxie & q̃ officijs ꝑerãt puero vltra qꝫ necesse erat habenas laberas relaxabãt. Prioz ãt q̃ cuentũ sub abbate regebat discretioni regimẽ nec ipi pareoptime nature i tali etate credẽdũ putabat q̃ vt ꝏt phs, pueri nõ tm̃ monẽdi sũt ꝓbis sed etiã artãdi ꝓberibꝫ, aggressus ẽ iã aliq̃n tulũ insolescentẽ puez interdũ & ꝓbere ab illicitis refrenare. Qui puer ad oẽm infozmationẽ boni q̃si moll' cera ꝓclis correptionẽ accipiẽs i adolescentẽ sctm̃ & ꝑfectũ creuit, & circa vigiti annos etate finita mortuus ꝓri apparuit dicẽs. Tue correctõi gratias ago ꝓz q̃ mecũ tua prudentia id egisti ne insolẽtia pueruli paulati defluerẽ: & tandẽ plaberer in dãnanda. Hec vt dixit btã aniã tãto splẽdoze resplẽduit vt vix i loco angulus remaneret q̃ ab illo lumie exps fuit

XIIII.

In teutonie partibꝫ circa annũ dñi Mccxlij, adolescẽs q̃dã nobil' cũ ipe i lubricitate corporis excessisset: a seniꝫ canonicꝫ & decano ab ingressu eccl'ie artat⁹ est infra septa monasterij q̃si ꝑagẽda pnia i ꝑ deputata reclusus, q̃ humilit' valde suscipiens flagellabat interim a decano & grauibꝫ ꝓuicis culpabat. Eo ãt adhuc i pnia existẽte cõtigit eũ a cõcanonico suo inocent' de nocte & latent' occidi. Una g̃ nocte ex ꝓcanonicꝫ sctõ viro post matutinas orãte supplicit' et secreto: vidit subito totã eccl'iam illustrari, & apparentẽ cũ multo comitatu sctõꝝ gloriosam ꝙginẽ mr̃em chr̃i in medio oĩm velut mgr̃am & dñam ꝓsidere & diuerꝫ negocijs vniuersal' eccl'ie tractatũ hre. His fundatꝫ patron⁹ eccl'ie ipi⁹ exorsus ẽ dicens. Et q̃s ex vob miserebit mei canonici vt pñtez dñi nr̃i mr̃em piter rogitem⁹ vt sup piaculo ei⁹ solita pietate flectat. Et mox supplicantibꝫ sctis allata est aĩa: & oĩb ꝏz: Quia loc⁹ ille specialit' disciplina viguit, & adolescẽs iste mortu⁹ disciplinã libẽs accepit: & ex corde penituit ꝑ purgatorio cedat ei moꝝ inocẽs quã ipe sustinuit. tu ãt aniã pete qꝏ vis & fiat. Et aniã, ꝑ occisore meo peto q̃ me occiso statim valde penituit, & ad dñm apl'icum iter arripuit vt miscoiam ꝓsequat. Et mox rẽsum accepit, sicut digne petisti aĩa fiet. Hec vt orans audiuit canonic⁹: qꝏ vidisset exposuit. Intrãtesqꝫ locũ: occisuꝫ inueniũt & deplangũt, occisorẽ ꝙ mox p⁹ factũ ꝏ noctẽ iter arripuisse ad apl'icũ reppererũt. Seduli g̃ ꝓres in cenobijs: & decani in canonicis in corrigendis & extirpandis vicijs sẽper sint, ne etiã si ꝑtias nõ habuerit: subditoꝝ negligẽtijs obruant.

XV

Erat cliens q̃dam nat⁹ rustic⁹ q̃ in ditissimo monasterio patruũ habuit assumptũ a monachis in abbatẽ. Uocat⁹ ãt a patruo eques ire didicit q̃ ꝑ⁹ ire pedes ꝓsueuerat ad mẽsas fuire inept⁹ ponit, & q̃ solũ aratrũ

ꝓtorto collo regere ⁊ tenere didicerat ere-
cta ceruice cibos inferre ꝑncipib⁹ cogebaꝫ.
q̄d plura. Ex rustico paupe fact⁹ ē diues et
inclyt⁹. domui domū ꝯiunxit. reddit⁹ auxit
redditib⁹. agro agꝝ diſtēti⁹ copulauit. Hic
villas emit ⁊ ꝑdia. ⁊ q̄ olim fuit vn⁹ ex ruſti
cis: fact⁹ ē dñs ruſticoꝝ. Tandē eū ad hoc
fortuna fallax leuauit vt ſpreto ꝯnubio mu
liere ſimpliciū fact⁹ miles vxorē ſibi nobilē
copulauit. Nec diu poſt in hac eo glia ꝯſti
tuto pes ei ſucciſus ē cui inix⁹ ſtabat ⁊ reci
dit miſer tāto deiecti⁹ q̄nto ſublimi⁹ fuerat
eleuat⁹. Statī ei mortuo abbate patruo ei⁹
ſpernit: ejcit: fugat ab oīb⁹. ⁊ ab abbate ſuc
ceſſore defuncti nimiū velut monaſterij de
ꝑdator ipetit. Cōuict⁹ āt in plurimis mino
ratus ē. ſz tñ diues i multz copꝫs remāſiſſz
niſi eū fort⁹ ifortuniū ad pauperiē ipuliſſz
Hor ei ꝓtagia pecoꝝ: agroꝝ ſterilitas: rui
na edificioꝝ: ingratitudo ſuoꝝ ſubſecuta ē:
vt nulli dubiū eſſet iuſto dei iudicio tantaz
infidelitatē ex iniuſte ꝯgregatz diuitꝫs ſuc
ceſſiſſe. Extremo ad tantā calamitatē deue
nit miſer ille vt null⁹ ei⁹ miſereret. null⁹ ei i
paruo ſuccurreret: ⁊ digne. q⁹ ex nimio fe-
re indigne ſe extulerat ſup magnos In ſe er
go tarde hō reuerſus iuſtum in ſe dei iudici
um benedixit. Viſit vxorē cū paruulis ad
parentes laborare ꝓꝫs manib⁹ ipe cepit:
⁊ in ſudore comedere panē ſuū. q⁹ vt vide-
rūt ſui viderūt ⁊ mōachi vel q̄b⁹ abbas pa-
truus ſu⁹ bon⁹ extiterat homi humiliato i
plurib⁹ benefici extiterūt. Paulati ḡ tā per
laborē cꝫ p alimoniā cepit reſurgere ⁊ i par
uo tpe ſatis habuit ꝓ ſtatu ſuo.

XVI

Bruno in ptib⁹ teutonie in oppido ma-
gno q⁹ mons martz dicit: bon⁹ pbr ⁊ caſt⁹
fuit. h ꝯſobrinū habebat ꝑſbyterꝫ eq̄ ac bru
nonē virū ſcia ⁊ moribꝫ approbatū. hunc
auuncul⁹ ꝑſbyt⁹ ſepi⁹ rogabat deuote vt di
cte parochie curā ſuſcipet. ⁊ ipe iā ſenex re-
ligionē intraret. Annuit ille poſt multas p
ces: inuitus tñ. eo q⁹ regimē tāte parochie
formidaret. Hoc vt obtinuit bruno ꝑſbyt⁹
religionē intrauit. ⁊ cito poſt h ab hac vita
migrauit. Differente Brunone iuniore ani
max regimē attētare. eo q⁹ aliud būficiū ca
pellanie viginti marchaꝝ ſup⁹ in caſtro te
neret vicariū p ſe ꝑſbyterꝫ in parochia col-
locauit. Brunone ḡ iuniore vna nocte in le-
ctulo q̄eſcēte apparuit ei in capa nigra Bru
no ſenior iā defunct⁹. ⁊ dixit ei in his ꝓſib⁹
In grege cōmiſſo male te regis ⁊ pede ſcil-
ſo. Claudus ꝓſpicito q̄ pena futura redito
Hec dicēs eleuauit capā q̄ videbaꝫ indut⁹
⁊ ſe grauit incēdi demōſtrauit. Ad hec bru
no iunior expgefact⁹ recolit viſionē ⁊ ver-
ſus. Et mox iterꝫ reſoluit i ſopore cui eodē
ſcemate defunct⁹ apparens dixit. Tu pene
cauſa reqes p te mihi clauſa. Aſpici ſic vri
cib⁹ ignis ⁊ eſca futuri. Et hec dicens iterꝫ
illi tormentū oſtendit. Cui iterꝫ tertio ſopo
rato apparēs dixit. Mūdi delicijs interdū
feria miſce. Ex his ꝑncipijs cape ptes aut
reſipiſce. Ad cui⁹ ꝓba bruno ſurrexit ⁊ fle-
xis genib⁹ ſe impleturū q̄ admōitu viuēti
pmiſerat deo vouit. Nec mora: cū ſplēdo-
re nimio manifeſte defunct⁹ apparēs ⁊ vi-
uēti ꝯgaudēs dixit. Letat⁹ ſū in his q̄ dicta
ſunt mihi: i domū dñi ibim⁹. ⁊ hec dicēs in
ſublime ꝯſcendit. Vide ḡ q̄nti piculi ſit ca
ram aīaꝫ recipe ⁊ in manus negligentis
relinq̄re. quod in Brunone ſenioꝛi poteris
aduertere qui curam negligēter deſeruit: ⁊
in Brunone minore qui ſuſceptā altert im
curate commiſit.

XVII.

Volo vt q̄cunq̄z hec legerit ſciat me an
no ab incarnatiōe dñi. Mccxxxvij. fuiſſe
pariſi⁹ vbi venerabil⁹ wilhelm⁹ pariſiēſis
epꝰ q̄ i theologia iā reperat ꝯuocationē fe-
cerat in fratrū ꝑdicatoꝝ capl'o oīm mgroꝝ.
Proposita ḡ q̄ſtiōe de pluralitate bñficioꝝ
ſolerti ⁊ valde lōga diſputatione. pbauit eſſe
duo bñficia dūmō vnū valeret q̄decim li
bras pariſienſes teneri cū ſalute nō poſſe.
Hoc determinauit ꝑdict⁹ epꝰ. Hoc frat⁹ hu
go ordis ꝑdicatoꝝ poſtmodū rhomane cu
rie cardinalis. Hoc frat⁹ Guerric⁹ ⁊ frater
gāfridus eiuſdē ordis: frater Joānes de ru
pella ordinis fratꝝ mioꝝ ⁊ alij complures
mgri theologie determinauerūt i ſcholis
ceſſiue. Fuerat aūt ante habita diſputatio
lōga valde ⁊ multo ſolēnioꝛ añ tres āños in
q̄ etiā oēs magri theologie exceptis duo⁹
determinaſſe. pbant idē p oia q⁹ ⁊ ſup. ḡrū
vn⁹ fuit magiſter philippus cācellarij pari
ſienſis. ⁊ mgr Arnold⁹ poſtmodū epꝰ am-
bianēſis. Quid āt de iſto philippo ꝯrigerit
audiam⁹. Agonizātē in morte dict⁹ wilhel
mus pariſiēſis epꝰ pena ſollicitudie vili⁹
tauit: rogauitq̄z eū vt ſingulari opinioni ce
deret de pluralitate bñficioꝝ. ⁊ oia bñficia
ſua excepto vno in man⁹ eccl'ie reſigret. hac
ꝺditiōe media vt ſi ꝙaleſceret ei ſupplere

vellet de suo ꝓprio qđ dimisit. Renuit ille: expiri se velle dicēs vtꝫ esset dānabile bñficia pl̄a tenere. Mortuꝰ est ꝙ sic. Post paucos dies cū dictꝰ Parisienſ epūs finitis matutinis orare vellet: vidit int̄ se ⁊ lumē q̄si vmbrā hoīs tetrā nimis. Eleuata ꝙ manu cōsig̃t se: etsi ex pte dei sit ꝓcipit vt loquat. Cui rñdit apparēs. Alienꝰ a deo sum, sz tñ misera factura eiꝰ. Et ꝓsul. Tu q̄s es inq̄t? Ego sū cancellariꝰ dudū miserrimus. Rursus epūs elato altꝰ gemitu. Et quō inq̄t tibi est sic dolenti? Male ait: imo q̄ꝑessime quīe q̄ dānatꝰ sū etna morte. Et epūs. Heu ait charissime q̄ cā dānatōis tue est? Tres sūt inq̄t cause q̄re morte ꝓpeti sū dānatꝰ. Una est q̄ recrescētes fructꝰ annuos ꝯ paupes timide reseruaui. Scōa ē q̄ ꝯ sniaz pl̄imoꝝ rū de pl̄alitate bñficioꝝ q̄si licite tenēdoꝝ opinionē ꝓpriā defensaui. et ī hoc me piculo mortalis culpe cōmisi. Tertia est et illa grauissima oīm. q̄ abominabili carnis vicio in scādalū mlt̄oꝝ mlto tpe laborauī. Et ad ep̄m mox adiūxit. Est ne inq̄t finitꝰ mūdus? Et epūs. Miror ait litteratissimū virū q̄ndā hoc q̄rere cū me adhuc viuum cernas. et oēs nos viuentes adhuc mori nescisse sit anteq̄ mūd̄ istāte iudicio finiat. Et ille. Nō mirer sz inq̄t. q̄ nec scia nec opꝰ nec rō apō iferos venīeti. Et hec dicēs vmbra ab oculꝰ mirātiz euanuit.

XVIII

Simili mō cū q̄dā clericꝰ maxie litterature mihi agonizans in morte mandaret ⁊ consiliū q̄reret q̄si in ꝓrio migraturꝰ: redu ti ei ad memoriā disputationē illā solennē et determiationē de pl̄alitate bñficioꝝ. Parisiꝰ cui ille interfuerat doctor magnꝰ. cōsuluiq̄ illi cū magna instātia lachrymarū vt vnā pbēdaz dimitteret. q̄ duas ꝯ aīaz suā tenuerat: q̄z vna ad oēm vite copiā oī clerico sufficere potuisset. Tūc ille facie auersa dissimulās hoc tm̄ rñdit. Orate dñm vt īspiret. Hec diu cū recessissem ⁊ tenuissimo spū vix berēte hoc idē qđ ꝙsuluerā ei q̄dam ꝙsobrinꝰ suus iuuēculus cū maxis lachrymis īclamaret: cū voce ñ posset: manu īnuens expirauit. Post cuiꝰ obitū cum q̄dā ex nr̄is stupefactꝰ nimiū cogitaret cur tāt̄ hō et tāt̄ clericꝰ si mortale pctm̄ eēt pl̄a bñficia retinere in tali statu mortuus extitisset. mox q̄si semiuigilāti defūctꝰ apparēs dixit. Hec sola pbēdaz cā est ꝙ q̄ infelix ego eternaliter sum dānatꝰ.

XIX

Sup hac eadē q̄stione cū btē memorie Jacobꝰ de Uitriaco tunc q̄dē Achonenſ epūs: postea ꝙ Rhomane curie cardinalis magistꝫ q̄ndā theologie, pbatissimū Robertū de Lorthon rhomani apicz cardinalem moriētē añ ꝓmā Damiate ciuitatz obsidionē interrogaret: rñdit. Dico iā migraturus a vita q̄ mortale ⁊ dānabile est dūmō vnū cōpetēs sit pl̄a bñficia retinere. Hoc idē mgr̄ Petrꝰ cōmestor sctē Marie cātor Parisienſ dixit ⁊ scripsit. Hoc idē mgr̄ Hiuardus Cameracenſ epūs ꝙbo hmōi cōfirmauit. Nollē inq̄t ꝓ toto auro arabie vnam̄ nocte duo bñficia retinere: ⁊ certꝰ tamē essem q̄ de mane vnū illoꝝ hoī idoneo cōferret, et hoc ꝓpter vite incerte discrimen. Sup ß etiā narrāte fre Bernardo q̄ndaz penitētiario dñi pape ⁊ fratre ordis p̄dicatoꝝ: cū btissimꝰ papa Gregoriꝰ nonꝰ inꝑrogaret si posz de plenitudine ptātz sue cum pl̄imoꝝ bñficioꝝ detētoribꝰ dispēsare: Respondit. Nō possum inq̄t nisi sup vexatōe tantū detinētiū dispēsare. Quis g̃ erit sapiens ⁊ fallat se ⁊ sibi sup dispēsatōe aliq̄ blādiat.

XX

Ego in quadam ciuitate epāli annis vndecim adoleui vbi. lxxij. canonici sub p̄bēdis pinguissimis ducentaꝝ fere librarꝝ. Parisiensiū in matrice eccl̄ia seruiebāt q̄z plures erant detentores pluriū bñficioꝝ. Uide g̃ q̄lē vidictā vidi ī ipos turpes detētores. Mihi testꝫ ⁊ iudex sit sctā trinitas vnꝰ deus q̄ paucos eoꝝ vidi cōi morte defungi. sed oēs subito ⁊ reprobe mori. Ita q̄ q̄dā eoꝝ audito q̄ vnꝰ socioꝝ in nocte sanus mane mortuꝰ inuētꝰ esset: cōplosis manibꝰ dixit. Et q̄d vultz: ꝑm vsum ⁊ ꝙsuetudinez eccl̄ie mortuꝰ est vt videtz. Uidi ego ipe in eccl̄ia eadem infra paucū tps q̄ttuor archidiaconos sic defungi. Uide ergo lector et mirare miraculum. Primus eoꝝ de equo phalerato ⁊ grādi cecidit ⁊ fractis cerui cibus expirauit. Secūdus mane ⁊ in cathedra sedēs mortuꝰ est repꝰ. Tertius in choro stās cū ad missam eleuatio corpis fieret cecidit resupinꝰ ⁊ subtracta loq̄la cū sensu q̄si brutū anial die tertia sine sacramēt̄z ecclesiastic̄z est defunctꝰ. Quartꝰ ꝙfessionem pctoꝝ ⁊ sacramēta recusans mortuus est ⁊ extra cimiteriū sepultꝰ.

XXI

Princeps apl̄oꝝ Petrus cuidā prelato multz annis male regenti in ifirmitate vultu seuerus apparuit librūq̄ tenens aptuz

legere cõpulit refutantẽ. Erat aũt hec scri-
ptura in textu libri: Mortificas aĩas que
nõ moriunt: z viuificas q̃ nõ viuũt. Cunq;
ille horreret nimiuz ampli⁹ legere vultuq;
refugeret: Apl's Petrus seueri⁹ istitit: z vt
glosam text⁹ legeret q̃ in margine videbat:
p̃cepit. Legit ḡ coact⁹: Qñ reduces aĩas ō
iferno q̃s p tuũ destitutas exẽplũ etno sup
plicio tradidisti. Et cũ ille p̃ horroze z con
fusione rñdere nõ posset de visiõe ad se re-
diens: se sudantẽ z creticãtẽ inuenit. Hec
moza: de ꝓsilio cuiusdã venerabilis viri se
culũ dereliq̃t: z chr̃i dedit⁹ fuituti ĩ mõaste
rio Bãnonie cistertiẽs ordis qõ Tabero-
nũ ōr btissimo fine q̃euit.

XXII

Apud sctm̃ Victorez Parisi⁹ referẽtib⁹
canonic⁹ audiui q̃ q̃dã canonic⁹ regularis
erat: vita: genere: z lr̃is pollẽs. Elect⁹ ḡ in
ep̃m renuit: z ptinaci constãtia ꝯ pl'imoz z
maioz ꝓsilium se subtraxit. Moritur⁹ aũt
p⁹ multos annos: soci⁹ q̃dã ei⁹ q̃ eũ mlt̃ũ di
lexerat adiurauerat eũ q̃tin⁹ ad se si de⁹ p-
mitteret resolut⁹ morte rediret. Et annuit
ille: statimq; defunct⁹ est. Hec dies mlti p⁹
mortẽ ei⁹ defluxerãt, tũ ecce aĩa ẽm qõ pmi
serat redit̃s emin⁹ in p̃iete cruc; signũ im-
pssit dicẽs. Ne dubites: nec vacilles in vi
su sz q̃re qõ vis z me sinas ad potioza trãsi
re. Mox soci⁹ ad visionez exultãs: sollicit⁹
ĩq̃t valde fui ne ḡuissimã ad min⁹ penã in
purgatorio sustineres: qz refutasti ꝯ maio
rũ ꝓsiliũ tãptinacit̃ psulatũ: in q̃ ad salutez
aĩaz tot z tãta bona facere potuisses. Cui
ania. In me ĩq̃t hec ordinauit clemẽtissi-
ma bonitas saluatoris. qz extũc timui: et
nũc scio si eẽat⁹ cathedrã ascendissem: ppe-
tue dãnatõis piculũ icidissem. Et ꝫ dicẽs
q̃si cũ ingẽti cozuscatõis lumie ptrãsiuit:

XXIII

Clericus q̃daz in synodo eẽoz p̃dicare
cõpulsus angustiabat nõ modicũ q̃dnã di
gne posset cozã tot plat; eccl'ie p̃dicare. At
vbi accessur⁹ in orõne iaceret: venit ad euz
diabolus: dixitq; ei. Quid angustiaris ist;
clericis p̃dicare? Dicas eis istud z ñ aliud
Principes inferni z tenebraz: pncipes ec-
clesiaz salutant. Leti oẽs nos gr̃as referi-
mus eisdẽ: qz cũ ipis p̃latis nobis eozum
subditi deu oluunt̃ vel offeruñt: et p eozuz
negligentiam ad nos fere pariter deuolui-
tur tot⁹ mũdus. Innit⁹ q̃dẽ tibi dico qõ di
co. sed altissimi iussiõe coactus. Rñdit cle
ricus. Dibi q̃dez si narrauero nõ credẽt.
Ubi diabolus tãgẽs maxillã ei⁹. Ecce ait
signũ nigredo insolita faciei. Hanc anteq̃
p̃dices nõ ꝓtingas: qz frustra. post p̃dica-
tionẽ ꝓo aq̃ bñdicta delebis. Proceslit cle
ric⁹ p̃dicatur⁹ in synodo: et ammirãtib⁹ cũ-
ct; in signo indito faciei: illa q̃ sibi iussa fuit
recitauit ad horroze maximũ. et cũctoz um
coꝛda pmouit. Hec eodẽ anno ab incarna
tione dñi M. ccxlviij. fuerũt Parisi⁹ corã
oi pp'lo z clero solenniter recitata.

XXIIII

Venerabilis Fulco ō Bãdauo natus:
canonic⁹ apō insulas fuit. Hic ḡ vt ipe nos
bis narrauit a mgr̃o Jacobo de Vitriaco
legato z p̃dicatore crucz ꝯ albigẽses roga-
tus vt secũ crucẽ p Flãdriã p̃dicaret: renu-
it. Cui cum insisteret p amicos vt eũ adiu-
uaret ĩ negocio eccl'ie tãnecessario z deuo-
to: renuit ille scdo z nullo mõ se factuz as-
seruit. Tũc mgr̃ Jacob⁹ illũ magz p̃ceptuz
timere ꝓfidens Et ego ĩq̃t p̃cipio vob au
toꝛitate q̃ fungoꝛ vt in noie dñi Jesu chr̃i
remissionẽ oim pctoꝝ illo negociũ assuma
tis. Cui dict⁹ Fulco. Nullo mõ ĩq̃t assu-
mã. et ego rogo vos vt nequaq̃ me de hoc
vlteri⁹ fatigetis. Mox mgr̃ Jacob⁹ graui
ter cõmot⁹ in coꝛde: et fere vsq; ad lachry-
mas fatigat⁹: ait illi. Cum vtiq; digne pos-
sem vos excõicare autoꝛitate cõmissa z oi
bñficio iam ꝓuare ꝓpter inobediẽtiã cõtu-
macẽ. nolo tñ: ne grauamẽ tantũ ingerere
videar tãto viro. Rogo tñ deuz q̃ oim coꝛ-
diuꝫ est inspectoꝛ q̃tin⁹ reddat vos nõ so-
lũ ad istud qõ spnitis: sed ꝓsus inutilẽ ad
oẽ opus. Mira res: mox ad hec ꝓba q̃rta
na febris cum cũ fluxu ventr; inualit z vsq;
ad finem vite sue p vigintiq̃nq; annos irre-
mediabiliter fatigauit. Et audi lectoꝛ mi-
dei iudiciũ de hoc viro: cum talis z tãtus
esset vt ei dñs Jesus chr̃s (sic̃ p Egidium
fratrẽ ordis p̃dicatoꝛ ĩ Bãdauo p̃cepim⁹)
añ mortẽ q̃si recenter extẽsus in cruce visi-
biliter appareret. et eũ añ finẽ mẽsis augu-
sti p̃diceret moritur⁹. nullo mõ tñ dñs illi
hac vita parcere voluit: q̃n eũ p inobediẽ-
tia tanto spacio tp̃is flagellaret.

XXV

Erant in Flandria (sicut a p'sbytero illi
us cognoui) duo viri diuites qui contra se
graniter inimici opportunitatez querebãt
qualiter vnus alterũ caperet vel necaret.
Erat autem quidaz neq̃ssimus qui vnius
seruus fuerat z nunc alteri seruiebat. Ad

hunc ergo cui olim fuiebat veniēs ꝙq̄st⁹ ē de dño cui⁹ ad pñs erat fu⁹ sibiq; fore pfacile vt ei⁹ manib⁹ illū tradat, q̄ gauisus valde: ꝯtinuo pact⁹ pecuniā illi dare: t spopōdit statim. Et extinde nacta oportunitate dñm tradidit in man⁹ inimici. Quo occiso fratī venit, pditor ille ad amicos pt; aduersē: t sili dolo tradēdū illis obtulit occisorē. Erat enī scel⁹ pditiōis in ꝓmo oīb⁹ nisi solis illis cū q̄b⁹ pactū inierat latuisse, sz ñ sic erat. Cōprehēsus ḡ ab illis q̄b⁹ tradere voluit occisorē: oblat⁹ ē iudici t suspensus turpi morte necat⁹ ē, sed scelus eius facto turpiori postmodū claruit. Amicor⁹ ei ꝑcib⁹ patibulo deponi ꝓmissus et in terra sepult⁹. Nec mora seqnti nocte cū sepult⁹ fuisset: ignoti canes sepultū multi; videntib⁹ extraxerūt t membratim inter se miserabiliter discerpserunt.

XXVI

Filia fuit viri pauperimi, et cū puella nō dū septennis miro feruore spūs interi⁹ tra heret: rogauit pīez cum lachrymis vt sibi psalteriū cōparet. Cui pī. Uñ filia psalteri um cōpabo q̄ vix tibi q̄tidie panez lucrari sufficio? Mox illa uersa ad matrē christi oranit t dixit. O mr̄ chr̄i da mihi psalteri um qđ pr̄ dare nō pōt: t ero ꝑpetua ancilla tua. In hac simplicitate ꝑce pseuerauit illa p annū, et ecce in somnis appuit ei btā ꝟgo ferēs vt ei videbat in manu duo psalteria: dicēs. Accipe nūc filia mea q̄dcunq; ex duob⁹ elegerꝭ. Nec mora vbi cū maxio tripudio elegit vnū: disparēte bta ꝟgie: puella de somnis euigilās nihil inuenit in manib⁹ suis, t illusam se q̄rēs a mre christi: flere cepit vberrime. Qđ cū audiuit pī irrisit filiā, et demū ꝯsolat⁹ est eā. Uade inqt tm̄ dieb⁹ dñicꝭ ac festiuis ad magistrā q̄ filias diuitū psalteriū docet: ꝓmo discēs legere: et postea btā ꝟgo psalteriū tibi forsitan procurabit. Mira res qđ vbi puella simpliciter accepit t ad magistrā q̄ filias diuitū docebat venit: psalteriū inspexit t legit. Et sic bta Maria multo miraculosi⁹ ꝓmissū sue dignatōis impleuit. Qđ vbi viderūt bone ste pſone t diuites mr̄one parochie: emerūt puelle psalteriū, et seqnti tpe cum eā in christi seruitio alacrē cernerēt t deuotā: eidez iuncta eccl̄iam cellulam p reclusorio locauerunt.

XXVII

Cū q̄dā nobilis adolescēs Thomas de Aquino noie de Rhomāor⁹ ptib⁹ vereret se: culariū sacerdotū ac plator⁹ piculosuz arripere statū: tuti⁹ eligēs: it rauit ordinē fratrū ꝓdicator⁹ Bononie. Qui cū dño ibidez in mag̃ feruore t alacritate spūs deseruiret: inuidit diabol⁹ t instigauit parentes ei⁹: et maxīe duos frēs ei⁹ potētissimos ac feroces: q̄ obtinuer̄t a papa vt ad curiaz p lr̄as aplicas citaret. Qui cū cōparuit: iussus ē habitū deponere t dignitatib⁹ eccl̄iastic; insigniri. Qđ cū spneret: mira cōstātia a suis fratrib⁹ rapt⁹ ē q̄s ꝓdixim⁹ t in carcerē clā detrusus: vbi cū graui iedia: frigore: t penuria afflig̃eret: nunq; tū tortores ei⁹ efficere potuerunt vt saltē habitū ordis suscepti vt cibos mutare vellet. Et his oīb⁹ aliq̄d nequi⁹ cogitātes p qđ possent auertere anim iuuenilē: secū mlieres i carcere p tps aliq̄ ꝯcluserūt. Qui forti⁹ q̄ pri⁹ spret; illecebr; sic annis duob⁹ vel trib⁹ in carcere ꝑdurauit. Rhomā igit adiens mgr̄ ordinis ꝓdicator⁹ pie t btē memorie Joannes: sup raptu t icarceratōe frīs impatori Friderico ꝙq̄st⁹ est. Qui re examīata t iuēta vt dictū est: pfatos nobiles q̄siuit ad penaz, nec vllo mō mortis sniam euasissent si dict⁹ magr̄ in q̄rimonia pstitisset, sed verit⁹ est iudiciū sanguīs: t impatoris etiam animū mitigauit. Grauiter em̄ audita tāta inhumanitate fratr⁹ in fratrē cesar cōmot⁹ erat. Deterriti ḡ dicti frēs: soluerūt frēm: q̄ trāsmissus ē Parisi⁹ a mgr̄o ordis eiusdē. Nec diu dissimulat⁹ sathan insidias spargere adolescenti. Instinctu em̄ fratr⁹ suor⁹ carnaliū t amicorū q̄s habebat in curia p lr̄as aplicas itez mādat⁹ ē. Uenīēti igit mox a papa precipit vt regimē abbatie montis Cassini suscipet, q̄ vtiq; maxia erat in Apulie t Campanie ptib⁹ platura. Septē em̄ epat⁹ subiacēt abbati illi. q̄ t ipe pōtificale officiū oīb⁹ ministrat. Renuit ḡ pclarissim⁹ adolescēs nec ordinē vel habitū suū deserere vlla cōditione ꝙsensit. Cui cū papa cōcederet vt i ordie t habitu suo pessz officio pdicte abbatie: noluit ille, et clā plapsus a curia fugit: t in Colonia Agrippina venit: studiūq; in loco illo q̄sq; pclar⁹ lector fratr⁹ ibi dē frater Abbatus Parisi⁹ ē trāslatus: t p incompabili scia theologie cathedrā sortitus est. Post quē t idē frater Thomas cōsultis his: solennitatis regimē t cathedram adept⁹ ē: et digno remūeratiōis honore ad decus ordinis incolumis pseuerat.

XXVIII

Circa annū dñi ab icarnatōe M.ccxvj

q̃dã vir fidelis ꝛ bon⁹ de oppido Dinãthea mare trãsijt, et igressus terrã sctã3 loca singula in q̃b⁹ pedes dñi stetisse q̃busdã indicijs fatebãt mĩta deuotõe ꝛ lachrymis visitauit. Cunq3 venissz ad locũ caluarie vbi redẽptorẽ nostr̃ audiuit mortẽ angustias ꝛ crucẽ supplicijũ ptulisse: grauissime suspiris ingemiscẽs: cũ clamore valido ꝛ lachrymis dixit. Quid tibi benignissime dñe q̃d tibi chr̃e retribuã p oĩb⁹ q̃ pi⁹ amator amabil' mihi retribuisti. Vidi p̃us loca in q̃b⁹ nat⁹ ꝛ int̃ homines p̃uersat⁹ doctrinã euãgelicã p̃dicasti: ꝛ diuitatẽ tue indicia p miracula demõstrasti. Hec q̃dẽ ob amorẽ ꝛ reuerẽtiã tui sincero corde cõplex⁹ sum. Hũc p̃o locũ passiõis ꝛ mortẽ tue eq̃ anio videre ñ possũ: vbi clauis crucifigi: terebrari lãcea: ꝛ aiaz p nob tradere voluisti. Hec vt btũs ille p̃orauit exclamãs ruptẽ vitalib⁹ cordis venis: spm̃ exhalauit.

XXIX

Sed ꝛ de p̃ore ordis p̃dicator̃ i Argẽtina ciuitate teutonie rem mirabilissimã et deuotã, p̃p̃ijs oculis vidi. Hic vt frẽs mihi restatissima p̃itate narrauerũt sp fere sicue gradiens siue sedẽs pollice signũ crucẽ in pectore depingebat. Cõtigit ãt vt Wangutiã veniens infirmitate decũberet: ꝛ ingraueſcẽte morbo cũ mira alacritate spũs moreret ꝛ apud frẽs mĩores sepeliret ibi dẽ. Hõdũ em̃ tũc frẽs p̃dicatores in eadez ciuitate locũ habebant. Quo audito frẽs in Argẽtina duos frẽs p fratrẽ defũcti corpore direxerũt, sed frustra: q̃ fratres minores sepultũ reddere noluerũt. Cõtigit autẽ post paucos annos vt fratrib⁹ miorib⁹ ad locũ aliũ trãseũtib⁹: frẽs itez de Argẽtina duos frẽs i Wagũtiã, p dicto p̃oris corpe destinarẽt. Qui sine ꝓtradictiõe acceptẽ vl' assumptẽ ossib⁹ in Argẽtinã, pspe redierũt Quid plã: Ossa diligẽti⁹ frẽs abluẽtes: os pectoris cui ex vtraq3 pte coherẽt coste superi⁹ insignitũ cruce operosissima reperiũt et hoc q̃si scutũ cordis interius. Erat autẽ crux (vt ipse ad hoc vidẽdũ q̃draginta miliarib⁹ laborauit: ꝛ vidi oculis) in ossis medio ex substãtia ossea spissitudine euidẽtissima eleuata trib⁹ supioribz brachijs crucẽ eq̃lis lõgitudis: ꝛ inferiori brachio decentissime lõgiori, extremitates p̃o trium brachioz supioz ĩstar repandi lilij recuruatas et brachij inferius q̃si trũco deberet infigi exacuatum habebat. Quid igit̃ in signo corporee crucẽ in osse pectoris nisi mortẽ chr̃i in mẽte p̃us habita stigmata passiõis Et q̃d in folijs repãdi lilij ĩ crucẽ extremitatib⁹ nisi mũdissime castitatis insigne q̃ ad memoriã mortẽ chr̃i fundatissime figuz gerebat in carne.

XXX

At idẽ de q̃dam martyre p̃pe nr̃a tpa veridica relatiõe suscepi. Cũ capt⁹ cuidã gẽtili tyrãno fuiret: ꝛ ille eum honestissime tractaret: martyr ãt gemebũd⁹ ĩcederet, et mirat⁹ cãm tristicie q̃rit q̃re cũ suis alijs non gauderet. Cui martyr. Cum alijs inq̃t gaudeo: sed sp tristẽ incedo. q̃ dei mei memoriã mortẽ ꝓtinue in corde meo passionis ei⁹ stigmata porto. Hoc mox vt tyrãn⁹ audiuit grauit indigt⁹, et ego inq̃t expiar q̃ dixisti. Nec mora exẽptore vocato iubet apto pectore martyrẽ cor ei⁹ euelli: et p medijũ cuiusdã tro secari, vbi statim mirãte tyrãno cũ suis res mirãda ꝓspicit̃, ꝛ p sigillo ps vna cordis: altã crucifixi chr̃i imaginẽ ꝓtinẽs reperit̃. Quo viso tyrann⁹ mox credidit, ꝛ cũ oĩb⁹ suis sacrũ baptisma suscepit.

Ex scõo libro de p̃rietatib⁹ apũ

XXXI

Lgore niuiũ ter

a ra Brabãtie reſpsa p totũ: monachus q̃daz Cistertien⁹ p̃missio in villã famulo solus in cãpis p deuia veniebat. Et ecce inuenit puez elegãtissime forme q̃si triennẽ magno fletu ꝛ eiulatu solus in niuis frigore residẽtẽ. Cõpassus igit̃ tali puero equo descẽdit, et cõplex⁹ flẽtẽ flere cepit cũ eo: ꝛ q̃rere q̃d h̃et. Tacẽte aũt puero ingemiscit q̃rẽs: vbi est mr̃ tua? nunq̃d pdidisti matrẽ? Ad interrogatiões illi⁹ puer fortẽ eiulans: tandẽ dixit. Heu me heu me: q̃re nõ flerem: q̃re nõ eiularẽ. Ecce vides q⁹ egens solus ꝛ in frigore sedeo et nõ ẽ q̃ colligat me ꝛ hospitiũ p̃stet. Mox monach⁹ surgẽs ꝛ puez ĩ brachijs eleuãs oscula latus est di. Cesses flere dilectissime q̃ ad hospitiũ portabo te ꝛ faciã enutriri. Hoc dicẽs cũ puero equũ ascẽdere voluit: ꝛ puer de brachio tenentẽ exiliens disparuit. Petẽte. q̃ chr̃s filius ꝑgis fuit. In terrã igit̃ cadẽs monach⁹ flere ꝛ eiulare cepit acerrime. Et cũ diu sic iacuisset eiulãs: tãdẽ q̃situs a seruo inuẽt⁹ est. Eleuat⁹ est in eq̃ ꝛ ad hospitium ductus. Quesitus cur fleret: nihil aliud vna nocte dicere potuit q̃ Heu me puer bone: puer pulcerrime: quare me dereliquisti: cur abisti tamcito: cur te perdidi

post hoc monach⁹ ꝓsolatiõez recipiẽs euẽ-
tũ cuidã retulit q̃ illis p q̃s sciui tãte rei mi
raculũ ⁊ piaculũ stupẽdũz patefecit. Quis
eñ hoim sine lachrymis audire ꝑt piaculũ
tale ⁊ tantũ q̃ fili⁹ vnic⁹ ꝑri deo de⁹ existẽs
hospitiũ in terra q̃rit: eget cibo: algore cõ-
trahit: ⁊ ꝓ abũdantia niueitatz refrigescẽte
charitate mlt⁹: non est q̃ eũ recipiat cor-
dis hospitio: reficiat ꝑris placiti volũtate:
reuoluat ⁊ foueat deuotõis sinu: veste con
tegat charitatz.

XXXII

Antecz in walacria sub rege wilhelmo
moderatore rhomanor̃ a comite Flozen-
tio ⁊ seelandẽsibꝫ flamigor̃ exercit⁹ ferirek:
oranti cuidã ꝓ dicta gẽte, i. flamigis in ora
tione rñsuz est. Sine supbos hũiliari. Nõ
tertia die ꝓfactũ inspexim⁹, lz tñ milti cum
eis ⁊ ĩ eis occisi fuerint q̃ nullo mõ merue
rãt talẽ mortẽ. Sz notãdũ q̃ acerba mors
bonis ñ obfuit: lz ꝓfuit ad salutẽ, q⁹ treno
dño obedire in bonis iustũ ẽ. Nõ patuit ĩ
q̃dã fidelissimo viro de q̃a mr̃e dicti regis
wilhelmi venerabili Mechtilde didicim⁹
Cũ eñ ipa regz mr̃ Hollãdie memorabil⁹
comitissa p⁹factã cedẽ in walacria deuenis
set: aggressa ẽ cũ duob⁹ frib⁹ ꝑdicatoribꝫ vi
uentes adhuc q̃rere ⁊ colligere sauciatos.
Inuenit aũt ⁊ ad illõ op⁹ pietatz matronaz
diuitẽ ⁊ ꝑclarã q̃ cum fletibꝫ mr̃i regz comi
tisse narrauit. Trãsiẽs inq̃t hic vocauit me
voce flebili q̃dã sauci⁹ ex pstratz. ad quẽ cũ
veniss̃em: caput ei⁹ locaui ĩ sinu meo: et eũ
ad cogscẽdũ deũ hortabar. et vt poterat il
le eleuatz in celũ oculis cũ mãib⁹ dixit. Fa
teor me coactũ in exercitũ veniss̃e. et ꝯ eo
anio q̃ nullũ lederẽ nec in corpe nec ĩ reb⁹.
Hic lesus sum: ⁊ ecce iam moriar: Occiso-
ri meo ꝑrsus indulgeo: vt mei simil⁹ mise-
reat oipotẽs de⁹: et ꝯ eũ mihi idulgeat q̃c-
q̃d feci. Viaticũ corp⁹ chr̃i vehemẽt expo-
pto: qõ lz ore ñ sumã: ĩ mẽte tñ ꝯtuz ei⁹ gr̃a
nõ frustrabor. Et ꝯ dicẽs cruce signauit se
et sic spm̃ reddidit. Testor vob̃ ait mr̃ona
ꝑ salutẽ meã q̃ statim vbi ad spm̃ reddẽdũ
os aputt: auicla tãte pulcritudinis vt ei ni
hil in creaturis comparari possit de ore eius
cum odore miro aromatico ad supos euo
lauit.

XXXIII

Circa illud tps q̃ ann⁹ dñi millesim⁹ du
cẽtesim⁹ tert⁹ voluebat: expeditio pegri-
nor̃ validissima facta est. in terrã sctãm ita
vt saracenos q̃ chr̃ianor̃ fines inuaserant
ꝓpulsarent. Factz ꝓgressiõibꝫ plr̃imis mul-
ti ex vtroqꝫ ppl'o cecidert̃. plurimi etiã in
captiuitatẽ deducti sũt. Int̃ q̃s ex ppl'o dñi
duo milites: vn⁹ ex Gallia: ali⁹ ex Brabant
tia cũ nobilissimo viro in terrã gẽtiliuz sũt
adducti. ⁊ ꝯ natales suos ⁊ ꝓsuetudis vsũ
grauissimis laboribꝫ manuũ annis tribus
addicti sũt. Ut q̃ mihi vn⁹ militũ narrauit
die q̃dã sedebant sub estu solis grauissime
laboribꝫ manuũ fatigati. Cũq̃ optarẽt mi-
lites cũ graui suspirio cordis esse ĩ tra sua.
ille nobilissim⁹ eor̃ in pena soci⁹ segniciem
eor̃ redarguit dicẽs. O miseri q̃d optatz?
Redibitz forsitan ⁊ eritz miseriores in inui
ꝛis paupeꝛ q̃s fuistz. Hic aũt si velletz pos-
setz vtiqꝫ sinẽ vite felicissimũ expectare. Et
hoc dicẽs: flexis genib⁹ ad celũ man⁹ intẽ-
dit ⁊ oc'los di. Nunq̃ mihi de⁹ oipotẽs re-
dire concedat ad patrios port⁹: sed ꝯ sinat
me mortẽ pacta pnia pstolari. Mira respõ
dentz ꝓstãtia: nec min⁹ mira dispẽsatio sal-
uatorz. Ambos milites vidim⁹ liberatos
postea. et forte malis potioribꝫ q̃s añ irreti
tos. Pro illo aũt nobilissimo ⁊ btissimo vi
ro cum rege hierosolymitan⁹ ⁊ alij mlti nobi
les laborassent: nunq̃ tñ efficere potuerũt
vt eum a captiuitate gẽtiliũ liberarẽt. Insu
per ⁊ hocip̃m ꝺ eo miles soci⁹ eius q̃ mihi
hoc retulit referebat q̃ tantũ p⁹ q̃tidianos
labores de nocte orõnib⁹ icũbebat q̃ ei q̃
pellis cameli calli in genibus accreuissent
Ue q̃ illis q̃ ducũt in bonis dies suos ⁊ in
pũcto ad inferna descẽdũt. Et euge in labo
ribꝫ dicek isti vt introeat in gaudiũ dñi dei
sui.

XXXIIII

In Normãdie ptib⁹ vir admodũ diues
erat sed ignobil' Hic hẽbat filiũ vnicũ ⁊ di
lectũ quẽ delicatũ educauerat ad robur vi
ri Cõuenit q̃ ꝑrem miles q̃dã nobil' cũ ami
cis dicẽs. Filia est decora nobis nimis et
prudens ꝑ quã si tibi placuerit posteritas
tua exaltari poterit ⁊ iuuari: hanc filio tuo
dabim⁹ in vxorẽ: hoc tñ mõ vt cedas pos-
sessiõibꝫ vniuerꝑ: et fili⁹ tibi ⁊ mr̃i q̃diu vi-
xerit⁹ abũdantissime mistrabit. Casus eñ
diuersi sũt in q̃b⁹ fili⁹ tuus posset te ĩ posses
siõe manẽte hereditate frustrari. Hoc ꝑce
audiẽte ⁊ herẽte sub dubio: ab amicz tandẽ
cõpulsus ẽ etsi mẽte pauid⁹ cedere cũctz bo
nis. Peractz q̃ nuptijs fili⁹ ⁊ vxor ei⁹ anno
q̃dẽ ꝓmo honorant pentes: victũ copiosi⁹
mistrãt. sed scõo min⁹. ⁊ tertio inuerecũdi⁹
q̃s decebat. Quarto autẽ anno suggerenti
vxore fili⁹ parẽtib⁹ suis domũculaz quã in

oppoſito domus ſue ꝓſtituit: vt min⁹ eſſet indecẽs iuuenib⁹ ibi eis neceſſaria inſuffi cienter mĩſtrare. Pertulit g̃ ſenex pr̃ ibidez cum vxore decrepita nõ modicã egeſtatez. et vix interdũ domũ filij audebat intrare. ſed p clientulũ mãdauit q̃b⁹ poterat nõ ca rere. Una aũt die accidit vt mr̃ ex oppoſito dom⁹ ſue viſa auca infixa veru in do mo filij diceret viro ſuo: Me feminã ma gis decet pauez eſſe ꝓtẽtã: tu aũt vadas ad domũ filij: et ſaltẽ ſemel eſurientẽ aiam ſa cies ō auca quã ibidẽ vidi eſui ꝑpatã. Hoc aũt audito ſenex initẽs backo ꝓperabat ad domũ filij. ſed mox vt eũ fili⁹ vidit: aucã re traxit ab igne z clã abſcõdit: ſtatimq; obui us pr̃i q̃d q̃reret inq̃ſiuit. Et mox factũ pr̃ notãs diſſimulauit z redijt ad domũ ſuaz. Filius aũt puelle p̃cepit vt mox aucã repo nat ad ignẽ. Nec mora vbi puella in thala mo aucam vidit: bufonẽ maximũ auce pe ctori herẽtẽ inuenit. Ea g̃ clamãte accurrit iunior dñs: niſusq; bufonẽ excutere: vt vi oleter inſtitit: bufo ab auca reſiliẽs: faciem adeo conantz inuaſit vt nulla arte vel cõſi lio deponi poſſet aut excuti. ſed ſic multis annis hoĩs neq̃tiam inherẽdo puniuit. Et erat illõ ſup̃mi ſtupoꝛis miraculũ: vt ſi q̃ mõſtri illi⁹ps alĩq̃ tãgebat: acſi ꝑcuteret in corde ita hõ ſenſibiliter ledebat. Cõterrit⁹ igit̃ mirabil̃r et ꝓtrit⁹ adijt dioceſanũ ep̃m et cũ oĩ dolore cõfeſſus p pnĩa recepit ab il lo vt p oẽs fines Normãdie z Hallie ciui tates reuelata facie circũiret: z vbiq; narra ret pp̃lis euẽtũ rei. vt p h̃ exemplũ ſumerẽt filij honorare parẽtes: z diſcerẽt q̃ſpiculo ſum ſit z nociuũ vicẽ nõ repẽdere laboꝛib⁹ q̃s ip̃i parẽtes filijs impẽderũt. Hũc tñ p⁹ m̃tã pnĩam audiuim⁹ ſctoꝝ q̃rũdã ꝑcib⁹ li beratũ z diſparuiſſe ſubito fedũ monſtrũ.

XXXV

Hechtildis q̃ nr̃o tpe obdoꝛmiſſe pba tur filia regz Scotie. et vt pbabili relatiõe didicim⁹ q̃ttuoꝛ frẽs habuit. Ducẽ q̃ reli cta vxoꝛe p chr̃o pauprim⁹ exulauit. Item aliũ comitẽ q̃ vitã heremiticã duxit. Itẽ ar chiep̃m q̃ relicto regimĩe: ordinẽ Liſtertiẽ ſem intrauit. Quart⁹ fuit Alexãder iunioꝛ frater: annoꝝ ſedeciz. quem cũ pater rex re gnare cogeret: Hechtildis ſoꝛoꝛ ei⁹ virgo ex. tm̃ annoꝝ dixit fratri. Alexander frater chariſſime q̃d nũc ages? Fratres tui maio res natu terram vel mũdũ deſeruerũt vt ce lum adq̃rerent: regnũ ſp̃reuerunt mortale vt regna ꝑpetua poſſiderẽt. Tibi g̃ ſoli re gnũ relictũ eſt p q̃ es celeſtẽ gl̃iam ꝑditur⁹? Nec mora Alexãder reſolut⁹ in flet⁹. Deu ait ſoꝛoꝛ q̃d ꝓſulis facere? parat⁹ ego ſũ q̃c q̃d iuſſeris adimplere. Quo audito gaui ſa ſoꝛoꝛ accepit fratrẽ mutato habitu et ad remotioꝛa trãſduxit eũ vbi eum z mulgere vaccas z lac ad coagulũ coadunare z caſe os optimos facere docuit. Inde venerũt ad Hallias ad foni clauſtꝝ Liſtertiẽſe vbi ſoꝛoꝛ locauit frẽm p mulſoꝛe vaccaꝝ. et p bat⁹ inuent⁹ eſt in optimis caſeis faciẽdis. Hinc monaſterij fratrẽ cõuerſum factũ ſo roꝛ alloquit̃. Multũ inq̃t apd̃ deũ meritũ adq̃rem⁹ q; terrã z parẽtes dimiſim⁹. Sed in h̃ ſpecialiſſimã remunerationẽ habebi mus: ſi vſq; ad tp̃s futuꝝ q̃ nos inuicẽ i ce lo ad ꝓſolationẽ ꝑpetuã videam⁹: ad p̃ſens nos vt nr̃m nullus ampli⁹ alterũ videat ab inuicẽ ſeq̃ſtrem⁹. Hoc audito fleuit frater: grauĩ⁹ iſtud ducẽs oĩb⁹ q̃ amiſit. Et lz inui tus impat anĩo z a ſoꝛoꝛe totaliter ſeparatur. Illa aũt ad nouẽ miliaria ĩ villa q̃ dr̃ Alan pion ibidẽ mãſura ſeceſſit: domũculã pare uam h̃ns q̃ſi aucaꝝ tuguriũ: ſolo manuuz laboꝛe viuebat. Donũ vel elemoſynã acci pere cogi nõ poterat nec rogari. Cũ ceterz paupib⁹ in auguſto ſpicas colligere recuſ ſabat. vixq; extrema cũ poꝛcis q̃ vix euaſe rant diripiẽtiũ man⁹ rariſſima colligebat. vix aliq̃d ſubſtratũ mẽbris hẽbat: z caput iacẽs eq̃tũ hũerz. cibũ z potũ icũbẽs callo genib⁹ capiebat. Hoc idẽ in plixiſſimis fe cib⁹ faciebat. In oꝛõnib⁹ m̃lꝛotiẽs ita ſenſi bus abſtracta erat vt nec cozuſcatões ad uerteret: nec tonitrua audiret. Hec cñ ꝺ fratre eiuſdẽ Alexãdro q̃ꝺ grati⁹ ẽ ꝑtermit tã. Cũ monach⁹ q̃daz fiſtulatũ ex vlcere pe ctus hꝛet: oꝛaretq; ad tumulũ frr̃is ei⁹ q̃ꝺ ve fũcti: appuit frater Alexãder ſole lucidioꝛ: coꝛonã geſtãs in manib⁹ z coꝛona capite ſi gnit⁹. Cũ g̃ mõach⁹ q̃reret q̃ꝺ coꝛona du plicata ſig̃ret. Coꝛona inq̃t quã geſto ma niꝫ: coꝛona extitit tpalis quaz p chr̃o de ſerui. Coꝛona ꝥo quã geſto in capite: coꝛo na eſt quã cõez cũ ſctis accepi. Et vt tibi fi dẽti⁹ ĩ iſta viſiõe credat fm̃ fidẽ tuã ſan⁹ er ab oĩ incõmodo q̃ toꝛq̃z. Et notãdũ q; in cognit⁹ mãſit vſq; in diẽ moꝛtz ſue. z tũc cõ ſtrict⁹ obediẽtia ꝓꝛis ſui ſe frẽm brẽ. Me chtildis ꝺ Alapiõ z filiũ regz Scotie reue lauit. Fecerat aũt eũ in nobilitate ſuſpectũ factũ q̃ddã q̃ꝺ multũ poſtea doluit eueniſſe

Vir nobilissim⁹ dñs Hugo de kirmē apꝫ immanis magnitudinis venatu lassauerat ꝛ vt natura bestie ē stare coegerat ad resistē dum. Eq̄ aūt nobil⁹ ille descēdēs aptaro pugione cū bestiā vellet impetere ꝛ tamen eius truculentiam formidaret: frater Alexāder q̄ vaccas in vicino pascebat arrepta pugione de manib⁹ formidātꝭ bestiā audacē impetit ꝛ occidit. Quo viso nobil⁹ ille in oscula fris alexādri ilico ruēs. vere inq̄t nūc̄ vacca⁹ custos: nūc̄ etiā rustic⁹ vñcūq̄ venerꝭ increuisti. Soror ꝥo eius brā Hechtildis vñ ꝛ q̄ esset ꝑ q̄sdam milites q̄ eā in Scotia viderant nouē annis inotuerat añ mortē. ꝛ tūc statiz a terra fugisset nisi violent⁹ retenta ab hoīb⁹ extitisset. Miraculis multꝭ in vita claruit ꝛ post mortē

XXXVI

Quendā cisterciēsis ordinis laicū in monasterio acq̄rie in brabātia Hermannū no mine egritudine ꝓtinua laborantē: vexatuz ꝓtumelijs fratrum falsoꝝ q⁹ nō pdesset domui: ꝭ obesset eleganter valde rūdisse cogz nouī. Dūmō inq̄t ordinē meum ſm q⁹ lan⁹ ꝛ aīam meā in patiētia saluē: credo i oculis ſūmi dei meli⁹: grati⁹ ꝛ sublimi⁹ mōasteriū ꝓmouisse: q̄ si illō ī mille marcaruz copꝰ augmētarē. Vere digne iuste ꝛ optime dixit Hō em̄ ꝛpē monasteriū aīe: ꝭ ꝛpē aias monasteriū instituꝫ ē. Sicut nō ꝛpē locū gēs ꝭ ꝛpē gentē dñs locū elegit.

XXXVII

Vidim⁹ frēm ī ordie p̄dicatoꝝ de domo burgēsi in flādria Reinerū noie: iuuenē sagacē ingenio ꝛ secularib⁹ lr̄is īstitutuz. Hic statim vt ordinē ingressus est acriē studio theologie cepit insistere. Sed cū nōdū illuminata mēs nec oꝛonib⁹ ꝑpata stuperet ad lumē ꝛ min⁹ capax animus vēto incōstātie fluctuaret. cepit cogitare velle discutere q̄ sectaꝝ iudeoꝝ: gētiliū: chr̄ianoꝝ potiori ꝛitatꝭ culmie fulciret. Videbat q̄dem int̄ gētiles p̄hos q⁹ naturali rōne regebant. Videbat ꝛ iudeos legē a ꝺo ātiq̄t⁹ accepisse. Videbat ꝛ chr̄ianos euāgelicꝭ obſuatōib⁹ gloriari. Sz q̄d ī his certi⁹ tenendū eēt segnis fluctuabat. Cōuenit ḡ iudeos: discussionē leḡis ꝓposuit. ꝭ cū frēs ordis vidissent ex frequnti collatiōe hoiem fluctuare arcenduz eū a talib⁹ cēsuerūt. At q̄n artat⁹ ignis acrioꝛ ꝺsurgit ī flāmas iuuenīs intātū diabolo stimulāte grauat⁹ est vt media nocte fugā oī modā attētaret. Statim ḡ vbi ad exitū poꝛte venit: obuia illi fit marꝭ stella Maria ad portū salutꝭ deuiū ſductura. que dixit. Fluctuas a via dei⁹: ꝛ ꝛitatē ī fide filij mei te dubitas inuenisse. Nouerꝭ certissime q⁹ diuerſ errorib⁹ scatet ꝑ orbē gētilitas. Judei nihil solidi tenēt: diuersas vmbras sequūt: neq̄tie tenebris offuscati. Euāgeliū ꝥo noue gr̄e ꝑ ꝛ ꝛitatē hīe. pbat. q⁹ charitate: humilitate: castitate refulget. q̄ tria ī ordie quē intrasti purgato mētis oculo ꝓgatiue videb. Ego āt sū mr̄ chr̄i patrona ordis tui q̄ nō passa sum solita pietate tuā castā indolē decipi vl̄ pire. Hec dicēs gl'iosa ꝛgo dispa ruit: ꝛ iuuenē ꝓfortatū ac formatū in fide in mag̃ cordis iocūditate reliq̄t. Hic idē ī ordine tantū ꝓfecit vt lector ī ordie fieret. ꝛ cō sūmat⁹ ī breui ad potiora trāsiret

XXXVIII.

Erāt duo frēs mona chi ab ipis puerilib⁹ annis pares ī scelere: dissolute valde i monastica obſuātia nutriti. Hi sibi plures ex iuuenib⁹ ī immūdicia assidui q̄tidie copulabāt seorsum vacabāt epul'. risib⁹ ꝛ cātib⁹ exultabāt: ꝛ inocētib⁹ ꝛ simplicib⁹ detrahebāt Cūq̄ de illoꝝ insolētijs quētus q̄tidie nō mediocrit turbaret. nec eēt q̄ corrigeret delinq̄ntes: vidit dñs ꝛ ad iracūdiā ꝓcitat⁹ ē. Vix em̄ finit turbatōz pioꝝ claustraliū in ultā. Accidit ḡ vt vespere ſm ꝓsuetudinez suā esculēto ore ad voraginē inhiarent: vix ori cibis appositꝭ q̄rtū aut q̄ntū morsellu⁹ man⁹ obtulerat: cū ecce vn⁹ p̄dictoꝝ senum subita inguinie strāgulat⁹ euerſ statiz ocul' expirauit. Territi igit oēs q̄ ꝓsederāt surrexerūt. Nec diu post supstes veterꝭ socij aiad uersiōe hac nō fract⁹: ꝭ ad mōtū horreret: sicut occiso a carnifice porco resumpta audacia resedit ad mēsam. ꝛ cū enormi crapula repleꝰ vt amēs penit⁹ portareť ad lectū q̄si brutū anīal expirauit. Horroꝛe ḡ ꝟ oēs exēploꝝ taliū imitatoꝛes ꝑturbat: vitā suā ꝛ moꝛes ī meli⁹ coꝛrexerūt: cōem vitā et cibū strictissime seruauerūt

XXXIX.

Affligeniū monasteriū ordinis scti Bñdicti in brabātia religiōe. pbatissimū est: ꝛ in charitate p̄cipuum. In ꝟ cenobio monachus erat ita silētio dedit⁹ q⁹ infra. xvj. annos ab eius oꝛe nec vna ꝛbi syllaba ꝑ tātuz tps audiret. Cōtigit sicut a monachis ibidē audiuimus: vt in claustro grauissimum ignis incēdiū grassareť. Tūc idē monach⁹

vidēs humanū auxilium nō valere: mox se cōtulit ad dñm oraſq; paululū i ſilētio linguā diu mutā i hec ꝓba laxauit. Stes igniſ Hac hora flāma penit⁹ ꝓdeſcas Mira res vim ſtutꝫ ſue oblit⁹ ē ignis, ſtetitq; in ꝓbo viri ſcti: z flāma penit⁹ extincta eſt.

XL.

In ptibꝫ gallie q̄ndam iuuenē ſub Philippo rege nr̄is tēporibꝫ viro religioſo ferē te fuiſſe cognouim⁹. Hic ab ineūte etate pu nicaciſſime vite fuit ita vt illud qđ de Ismaele ſcriptū eſt. Manus ei⁹ ꝓtra oēs: z manus oīm ꝓtra eū in ei⁹ vita videret iplētū: vt nec parētes ꝓprios q̄eſcere ſuſtineret, ſed ad amariſſimū vite finē pduceret. Poſt q̄s z ipe miſerabiliter infirmat⁹ z in agone mortis poſit⁹ ſumptis eccl'iaſticꝫ ſacramētis ſubito int⁹ man⁹ aſſiſtentiū clamās horribiliter exiliuit dicens. Surgite oīs arma accipite: iuuate me ꝝ ꝓpriū pr̄ez q̄r oīm inimicoꝝ meoꝝ ductor fact⁹ ē. z me conat occidere. Hec dicēs q̄ſi ꝝ ingredientē multitudinē ad oſtium conabat. Hec mora cadēs euerſ terribilit⁹ ocul' clamauit expirās Heu me: pr̄ me⁹ mō validiſſimo lapide frō tē meā pcutiēdo ꝓtriuit. Hi ār q̄ aſſiſtebāt neminē q̄dē videbāt ſz q̄ſi turmas ſe cōprimentiū z ingrediētiū audiebant. Unde ḡ q̄ nec pr̄em ꝓpriū hr̄e ꝓpitiū potuit: quāte diuine vidicte aniaduerſiōibꝫ dign⁹ fuit. Nō tñ abſolute eū q̄ apparuit illi⁹ pr̄em dixeriz ſed quēcunq; forte ex ſpiritibꝫ ſiue bonis ſiue malis: cū dictū ſit Armabit creaturā ad vltiōem inimicoꝝ ꝝ iſensatos.

XLI

Apud ſctm̄ Victorē pariſi⁹ mgr̄ Hugo fuit: q̄ ſcōs auguſtin⁹. i. ab auguſtino dict⁹ in monaſterio canonicoꝝ regulariū eſt i ſcientia. q̄ z ſi vite valde laudabil' fuerit: in h̄ tñ minus pfecte fecit q̄ diſciplinas in ſecreto vel caplo cū alīs p q̄tidianis exceſſibꝫ ñ accepit. Habebat em̄ carnē tenerrimā z nimis a puericia ōlicatā. qr ḡ naturā vl' ꝓſuetudinē poti⁹ mīn⁹ bonā in ſe ſtutis exercitio nō euicit. andi q̄d eū ſuſtinere ꝓtigerit. Ad extrema veniēs a q̄dā ꝓcanonico ſuo q̄ eū in vita ſua valde dilexerat: adiurat⁹ ē q̄tinus ei poſt obitū appareret. Libent inq̄t ſi h̄ mihi p vite z mort⁹ dñm ꝓcedat. His cōditiōibꝫ appoſitis medijs: magiſter Hugo defungit. Nec multo poſt redijt ad ſociū p ſtolantē dicēs. Ecce ego. q̄re qđ vis: mora ri nō poſſum. Tūc ille z ſi cū timore nō modice gratulat⁹. quō inq̄t dilectiſſime tibi ē Bñ ait nūc mihi eſt: ſed qr renui accipe diſciplinā vir vllus demonū in inferno remāſit qui mihi nō ictū validiz dederit ad purgatoriū trāſeūti. Ecce nūc chariſſimi q̄nto leui⁹ in vita q̄s poſt mortē vir ille doctiſſim⁹ vapulaſſet. Videāt nūc q̄ in capitul' nec arguere volūt nec argui. Ceſſant accuſationes z iō accreſcūt exceſſus. Defert vnus alteri vt ſibi ab altero deferat

XLII

Erāt in ſchola duo inſolētiſſimi ſcholares adoleſcētes: q̄ nō ſolū ñ pati volebāt correctōes mgr̄i: verūetiā z ad iſolētias z diſſolutōes alios ſtudere volētes ſepiſſime cōpellebāt. z h̄ q̄dē mgr̄ emēdare nō poterat nec audebat. Cōtigit ḡ mgr̄m mort z tertio die aut q̄rto i media ſchola i effigie mgr̄i dabolū cū ẏga ferrea cora oīb⁹ appere. Hec mora cū nigro vultu in adoleſcētes dictos erurgēs z cū virga illis mortē intētās: repēte diſparuit. Horꝫ illi p pauore in furiaſ verſi poſt dies aliq̄t obierūt. Ethinc ḡ ſcholares diuinū aduertāt iudiciū: z magiſtris ſuis ſubdi diſcant. nec vnq̄ refugiant corrigi ne eis contingat poſtmodum ſub virga ferrea vapulare

XLIII

Vidimus i monaſterio q̄dam monachū naturali ingenio z ſciētia p̄dituz: ſtrenue caſtitat⁹ z oi mor⁹ honeſtate clar⁹. In q̄ ſol' ille defect⁹ erat q̄ nullā ꝓtā rigiditatē habebat. quē defectū in eo corrigendū ſpērātes monachi eū in abbatē vnanimit⁹ elegerunt. At ille fact⁹ abbas vt añ in paſilla nimitate z ignauia pſtitit. Et ex h̄ ordo monaſticus notam ſatis grauem diſſolutiōis incurrit. Qđ ſupiores eius ordinarij grauue ducētes illū ab officio remouerunt. qđ ille ſupra modū graviter ferens: ad tantam paulatim impatientiā venit vt manus iniquitati totaliter daret: z ſe impudentiſſime neqſſimis i dilapidatōem ecclie ſociaret. Hec diu poſt cū eſſet poſitus i agonia ipos tunos exactores ſibi iſtare vidit ſeq; opo tere reddere rōnē nō ſolum de ſuis exceſſibus: verū etiā de illoꝝ exceſſibꝫ q̄s q̄ exigere debuit z nō correxit. Exactores ḡ cū declinare vellet nec poſſet: clamās int' angūſtias expirauit

XLIIII

Venerabilis Jacob⁹ de vitriaco cruce bieroſolymitanā ob ſalutem multorum in

brabãtia ꝓdicauit. Cõtigit aũt vt pacificatur q̃ dã die mortales inimicicias iniuriaz passum ꝑmo supplicit: deide ꝓstrat⁹ pedibus ei⁹ semel iteꝝ t tertio cũ multitudie populi põte rogaret: nec ꝓficerẽ i rebellẽ. Conuersus aũt ad ꝓlum dixit palã oĩb⁹. Cõtemnitur vos: qz q̃ spernit nos: spernit t eũ qui misit nos. Rogate g̃ dñm vt tale signũ oĩdat i obstinatũ hoiem q̃ cũctꝫ põtib⁹ pateat eũ hostilit ꝑtra se i retentõe odij ꝫ ꝓtim ẽ egisse. Nec mora: vbi vir sctus orõez exple uit mis ille euerꝛ oculꝛ seꝛ t iteꝝ t i tcio i trã corruit, orezq; cruorẽ spumante t saniẽ horroꝛ maxim spectaculũ oĩb⁹ pbuit. Tũc flẽte ꝓlo reuend⁹ vir fusa ꝓce ꝓstratũ erexit q̃ mox integerrime sospitat⁹ vbi aũ se inimicũ vidit qsi aliq̃d rogatur⁹ cum lachrymis veniã petiuit, ruẽsq; i oscula eius ad lachrymas t laudẽ chr̃i oĩm corda cõmouit.

XLV

Nobil' q̃dã i germanie ptib⁹ frẽm vterinũ a q̃dã valde plebeio t ignobili occisũ p̃diderat. Fugiẽte g̃ ꝺ p̃ria occisore: ꝓtigit vt nobil' ille cũ multo comitatu pegre ꝓfectus imꝑmeditate soli i agro occurreret occisori q̃ mox extracto gladio vbi inimicũ expetijt i terraz ꝓstrat⁹ occisor clamauit. Miserere mei nobilissime vir ꝓ illo q̃ tui misꝛ⁹ t oĩm atz mõm istũ sua morte redemit. Repẽte nobil' animꝰ i lachrymas resolut⁹ illã quã extẽderat manũ retraxit. Sz cũ ẽ ignauie aserireret a suis t iteꝝ manũ extẽderet i pstratũ iterato re⁹ ob remissiõem pctoꝝ ei⁹ veniaz petẽs: scꝺo manũ deposuit. Tertio increpat⁹ a suis cũ mortẽ certi⁹ intẽtaret: t miser ille ob euasionẽ angustie quã ois caro eẽt in extremo iudicio ꝑpessura veniaz ꝑcareꝛ: Rñdit nobil' genere ſz nobilioꝛ mẽte. Et ego inq̃t tibi ꝓsus mortẽ fris indulgeo. Nec mora: eadẽ die vt audiret missaz eccliaz igress⁹ vbi corã imagie crucifixi tertio flexit genua vis⁹ ẽ a q̃dã sctõ viro ad singlas genuflexiones illi⁹ nobil' crucifix⁹ caput suũ hũilit inclinare. Seoꝛsũ g̃ vir sctus ille q̃ sol⁹ ẽ viderat nobilẽ euocatũ q̃s eẽt interrogat. Et ille. Miles inq̃t dicoꝛ i terra q̃ nat⁹ sum. Et rursũ ille. Dicas inq̃t charissime nihil celes. In q̃ ꝓfidis te magꝫ diuiaz miscõiaz meruisse? Tũc miles. Pctoꝝ inq̃t sũ t seclo dedit⁹ i nllo ꝓsus nisi hodie forsitã veniã ꝓmerui. Et ẽ dicẽs q̃d actum sit retulit. Mox ille t q̃d vidisset exponẽs ad actũ vite gratioris t meriti nobilẽ exhortat.

XLVI

Erat vt memini parũ añ nr̃a tpa iuuẽis q̃dã: sagax ingenio: diues valde, q̃ nũcios suos ꝑ diuersas mõi ptes cã mercatõis mittebat. Ut aũt venert q̃dã ex ip̃is i ptib⁹ oriẽtꝫ reperiunt gẽtilẽ q̃ndã i oĩb⁹ copijs t rebus mõi sup oẽm modũ ditissimũ, liberalẽ i oĩbus t fidelẽ. Quid plura? Nũciãt illi se hñe talẽ dñm, vadũt t redeũt, munera ex pte domini sui gẽtili deferũt. Referũtq; maiora iuueni chr̃iano, t inde tãtũ amoꝛe ãmiratõeq; succẽdit q̃ ꝓperat cũ multo comitatu t muneribus i oriẽte videre gẽtilẽ. Quẽ ille cũ magna gl'ia t ecultatõe suscepti exꝑ⁹ ẽ hõestũ hoiem moribus: sagacẽ ingenio: t ꝑ oĩb⁹ liberalẽ, secũq; tenet illũ nõ quo tpe nec quis expẽsis. Qui cũ redire deliberaret ad p̃riam eũ ad thesauros incõpabiles introducit, sed cũ aliq̃d ille accipe recusaret: ꝓstãtissime tãdẽ ostẽdit illi septẽ puellas ꝰgies i ꝺclaui nobilissimas genere t pulcerrimas i decoꝛe, q̃s ꝑm ritũ suũ ducere ꝓponebat tpe opoꝛtuno, t dixit ei. Ex his tibi vnã eligas i vxorẽ. Nec mora: inuenis sꝰ modũ aĩo rapt⁹ ẽ ocul' et vnã elegit ꝓstantioꝛem moribus t decoꝛe. Cui gẽtil'. Optionẽ inq̃t dedi tibi: vt tu q̃dez mihi ꝑ oĩb⁹ dilectissimã elegisti. Et tu quidẽ sapiẽs expieris quid dederi tibi, t ego vt min⁹ sapiẽs ꝓpt̃ te qõ dimiseriz nõ causaboꝛ. Hec dicẽs spõte tradidit ꝺigna munuscula: t eaz tradidit chr̃iano. At ille ad ꝓpria veniẽs spõsaz suã i magna gloria baptizatã accepit vxorẽ t mulierẽ mire ꝓtutis inuenit. Ipe aũt auct⁹ gl'ia t diuitijs in viꝝ ꝓfecit maxim ciuitatẽ. Gentil' aũt frequẽnt recolẽs quid i dicta iuuẽcula ꝓdidisset, grauari cepit aĩo vltra q̃z credi põt, t paulatim ꝑ tristicia ꝓtabuit in eo spẽs atq; sensus. De die aũt in diẽ: de anno i annũ: de tẽpoꝛe in tps decrescẽs reb⁹: cũ nihil curaret de oĩb⁹ q̃ hꝫet, tandẽ ad extremã miseriã deuenies: extul de ꝓria q̃si infatuat⁹ pulsus est ab amicis. Qui cũ quid ageret ignoraret: incidit coꝛdi ei⁹ amicũ suũ visitare debere: ꝑ q̃ ista ꝓtulerat nequies credere eũ futurũ collatoꝝ immemoꝛẽ: t nũc tãti piaculi ptoꝛẽ. Aggressus g̃ iter venit ad locum vbi ille manebat. Pulsauit ad poꝛtaz amici sui dixit quis esset. Aeglexit nunci⁹ ꝙbus: nõ intromissus est. Quo facto gentil' ꝓtristat⁹ ad mortẽ vespe veniente sup vastum eccl'ie atriuz se ꝓiecit. Intẽpeste g̃ noctis silentio quidã latrũculus insidiatus cuidã trãseũti

occidit eū clāq; discessit. Mane āt inuent⁹ ē hō occisus iuxta gētilē t ignor⁹ capit t ligat⁹ nobilib⁹ t pl'o ciuitat; offert: t sibi factū iponit. Qui cū desperatōe fract⁹ homicidiū nō negaret, ille q̄ndā amic⁹ ei⁹ stās dixit⁹ stupefact⁹ ꝓtēplat⁹ est hoīem t cognouit, statiq; pīliēs cū ille duceret ad mortē clamauit: Innocēs iste est: ego sum qui factum feci. Nec mora: dū cū maximo clamore t merore pl'i, pcūberet decolland⁹ ille q̄ factū fecerat, puidētia diuina verit⁹ tā nobilem t innocentē hoīem deperire in medium pīliens exclamauit. Innocētes ambo t p̄mus t scōs. Ego sum ille neq̄ss̄im⁹ qui homicidiū ꝓpetraui. Mox iudex t proceres ciuitatis mirabilit stupefacti sil' capiūt dictos tres viros t factū diligēti⁹ pscrutātes, cū ꝓbitatē p oia coguissent: innocētes absoluūt: t ip̄m reū pre ammiratiōe piaculi dimittunt. Chr̄ian⁹ aūt ille obuijs manib⁹ t ocul' amicū suscepit. Et vt breuit dicā inuitat ad fidē, annuit ille: baptizat⁹ est, accepit vxorē nobilez ꝯsobrinā amici: t eo cogēte dimidia cum illo bōa partit⁹ ē q̄ habebat.

XLVII

Fuit in rhoma vir pi⁹ t bon⁹ qui indifferent hoīes religiosos t paupes ad hospitiū inuitabat. Cōtigit āt cū ꝓfectū senio attenuari vel aporiari reb⁹ tpalib⁹ t anguſtiabat plus q̄ solitā hospitalitatē exercere nō posset q̄z q̄ ad vsus suos sufficiētiam nō haberet. Cūq; vna noctiū anxi⁹ p talib⁹ iaceret in lecto semivigilās audiuit vocē dicētem sibi, Vidi charitatē tuā quā i exhibēda hospitalitate mlto tpe infatigabilit habuisti: t per hāc ad vitā deueniſti paupertē. Volo q̄ nō solū i futuro remūerare te: verū etiā i pnti. Loquere illi diuiti t de vinea tua q̄ melior est cū vinea illi⁹ cābiū facies. Ip̄e āt libent⁹ annuet ꝓbis tuis. Habita q̄ illi⁹ vinea i medio illi⁹ aceruū fodies i pfundū: t sub eo reperies q̄ rhomanis copijs ē inuisum. Ad hāc igit vocē cū nō hō ptin⁹ obediret, scdo q̄z t'tio idē q̄d vox diuina p̄mo p̄cepit. Tūc hō ad diuitē veniēs obtulit ꝓcābiū vineaꝝ. Cui diues, Libēter inq̄t t q̄ melior tua vinea mea: tibi soluā. Cui paup, Volo ait: ſz equo valore ꝓcābiū fiat. t factū ē sic. Mox paup cōicato secrete ꝓsilio filio quē hēbat t duab⁹ parit filiab⁹ ad aceruū cū eis supdictū accedit in vineā: t incipiūt fodere cū spe magna. Cumq; diu fodissent nec adhuc effectus sui signum aliquod inuenissent ceperūt patri suo fili⁹ cū sororib⁹ insultare. Quib⁹ pat. Nullo ait mō possū credere q̄ frustrabor. Aceruo igit pat cū filijs virilit instātes tandē in pfundū int ingētes lapides vas marmoreū plenuz aq̄: t in ore ipi⁹ vasis ollā vitreā plenā balsamo. t i orificio olle vas paruū fictile. t i ore tres lapides p̄cios⁹, smaragdū: sapphyrū: t carbūculū q̄ntitatis nō modice reppererūt. nihil ergo aquā in vase marmoreo reputātes eā effuderūt, q̄ mox vt est effusa instrumēta erea in quib⁹ laborauerāt pfusiōe ꝓtingēs eis ip̄m in pulcerrimi aurī speciez cōmutauit. Erat eē aqua ex sanguie t carnib⁹ basilisci i modum aque rosacee p eleuationem facta quas solet ab alchimistis aurū fieri sophisticarū sed hac aqua deus noluit dicti viri innocentiaz maculare. t ideo effusa disparuit. Balsamo ꝓo cū dict⁹ hō debilitatus visu vsus fuisset nescius q̄si cōmuni oleo p dies aliq̄t recupauit integerrime visum. t post cognito p p̄sbyterū suū q̄ esset balsamū: vendidit illū inestimabili p̄cio. t p lapidib⁹ q̄s inuenerat pretiosis: pecunias copiosissimas et multas accepit. Factusq; diues t inclytus glificauit deū. t post se filios t nepotes suos cū multis copijs dereliq̄t

XLVIII

Cōtigit vt i porta frōtis eccl'ie cathedralis i gallia imago vsurarij sculpta desup lapide q̄si cū sacculo pecunie euidēti⁹ ꝓmineret. Ut aūt quidā maxim⁹ t ditissimus vsurari⁹ ciuitatis eccl'iam debuit intrare p portā imago vsurarij desup cadens sup eū put intrare conātis illisit t repēte ꝓstratus turpiter exp̄rauit.

XLIX

Vidi t egoip̄e in brabātie partib⁹ vsurariū nequā valde, qui mltos nobiles t potētes exheredauerat t ip̄os paupes spoliauerat supra modū. Hic freq̄nt occurrēs religios⁹ rogabat q̄si cuz lachrymis p se orarent: sed i nullo se penitus correxit. Cūq; sup hoc eū freq̄nti⁹ arguissent: nec tñ in aliq̄ pfecisset, accidit vt repētia infirmitate corrept⁹ ad exitum appopinquaret. Et ecce subito duo ingentes tenebrarū canes lectū iacentis circūitib⁹ ambiebant. Ip̄se ꝓo ptracta lingua p̄pe ad longitudinē pedis debilēs horribiliter exp̄rauit.

L

Nostro tempe anno ab incarnatiōe dñi Mccxxij. abbas wilhelm⁹ noie mōasterio

vilariēsi in brabātie ptibꝫ pfuit, q̄ ī paupes largus valde ꝛ pi⁹ tali occasiōe miraculi ex titit. Curia erat cenobio vilariensi ī losensi comitatu q̄ heyr dr. in q̄ bos ꝙuersus frib ad laborandū fuit elegās forma pinguedie ꝛ ꝑtute, de cui⁹ carnib⁹ paupcula pregnās comedere irremediabili desiderio ꝙcupiunt Flebat āt q̄tidie ꝛ q̄si cū vite pic'o torq̄ba tur. Dabant illi bouine carnes pulcerrime sed ad restringendā ei⁹ ꝙcupiscētiā nō vale bāt. Ueniēte g̃ abbate wilhelmo ad curiaz ꝛ narrāte ꝙuerso fratre piculū mulieris rñ dit abbas. Veli⁹ ē occidi boue q̄s boiem sz secrete ꝟ facias: ꝛ cōple desideriū mulieris. Introdixit g̃ frat ꝙuersus boue vespe secre tius ī ꝙclaui ꝛ occisuz excoriatūq̄ mēbratī dimisit ꝛ reposuit. Particulā ꝟo quā muli er ꝙcupierat i boue mox trāsmisit, q̄ come sta ea mlier ex toto ꝙualuit. Mira res: hor rēdū spectaculū. Mane facto: cū frat ꝙuer sus famlos suos ad aratrū seq̄ret: vidit bo uē occisum arantē ī aratro: ꝛ sup quā credi pōt terribiliē stupefact⁹ recurrit ad domū: trat thalamū: req̄rit carnes repositas: ni hil de boue p̄sus inuenit, nec carnes nec pel lē, nec saltē sanguinē quē effudit. Hui⁹ rei tres frēs ī domo testes idonei, p ꝟitate fue rūt, sz ipe carnifex vir fidel' ꝛ bon⁹ necnon sup oēs ipa mulier q̄ ī sola bouis occisi car ne ꝙualuit. Familiā āt curie res penit⁹ latu it: qz eā diuulgari abbas stricte p̄hibuit. Ap̄ ipm abbatē res adeo valuit vt sic ipe dicebat: q̄ añ naturaliē parc⁹ fuit: sup oīs abbates ordis ꝛ pi⁹ ī paupes extitit.

LI

Anno ab incarnatōe dñi. Mcxcv. mul ta p gallias ꝛ teutonie ptes miracula ꝙtige rūt. Ex q̄b⁹ vnū referā q̄d cuidaz matrone ī brabātie partib⁹ ꝙtigerat quā optime noui Erat ī illo tpe circa mōtes alpiū ꝛ anglicuz mare fames qualida: ita q̄ cōis multitudo ꝑ̄ pmaxia mozeret. Tūc illa quaz dixim⁹ matrona genere clara ꝛ opib⁹ egenis cepit sine pōdere: mēsura ꝛ numero liberaliē ero gare. Ap̄ cernēs vir ei⁹ miles artauit eam ꝛ eidē farine mēsurā certā p singlas hebdo madas dari fecit. Quā vbi die q̄dā totā ex pēderat ilstāte paupe ꝛ petēte p̄cedit ancil le dña vt diligenē scopata cista ī q̄ farina fu erat reposita paupi si q̄d ineniret afferret, et fecit ancilla vt iussit dña. Post hūc venit ꝛ alē q̄ se nihil comedisse ifra biduū deplora bat, qō vbi audiuit dña fleuit: ꝛ iterato iu bet ancille scopare cistā ꝛ paupi aliq̄d ip̄tiri Jurat ancilla nihil penit⁹ in cista remānsisse Sz instāte dña cū lachrymis vt attētaret: currēs ipatiēti⁹ ꝛ cistā aperiēs plenā flozen tissima simila mox inuenit. Ad cui⁹ intuitu ancilla clamās horrifice cecidit in extasi re supia. Clamore audito occurrit dña: occur rit dñs: occurrūt famuli, ꝛ viso miraculo in cōmune dñm bñdicūt. Mox vir iste horre um let⁹ aperiens oīb⁹ ex illa die ꝙueniētib⁹ dedit: nec defuit ānona cistarcijs donec su ꝙueniēte augusto ꝑpitiaret dñs ꝑ̄ quē af flixit. Dixit āt mihi dict⁹ miles marit⁹ dñe q̄ nisi fuissz miraculū neq̄q̄s sibi tria vl' q̄n q̄s horrea suffecissēt, sz ꝛ ipa venerabil' ꝛ no bil' femia sic ꝙfessori suo mihi sincero ami co ꝛ cū gaudio mētis dixit: q̄ ꝛ nocte ꝛ die septē horz q̄ canōice nūcupāt auis mire pul critudis ꝛ decoz eā dulcissimis ꝛ ineffabili bus vocib⁹ ānis añ mortē plurimis ꝙsola ret. Elāguit ei multo tpe lecto iacēs. Cūq̄ q̄stuissem ab ea cui⁹ auis vocē imitari illa volucz videret. Nihil ait ī terrenis ē q̄d il li⁹ posset vocib⁹ cōpari. Nec sol' auribus de lectoz ī ill': verūetiā ad coz iteri⁹ trāsfundit modulamē: ꝛ ex eo spūs me⁹ ad delitias ex nales desiderātius excitat.

LII

Q̄ āt egeni hospitꝫs sūt ducēdi venera bili femie Ade de belomē tali miracl'o de mōstrat. Recedēte viro suo nobilissimo mi lite nec vt ipa existimauit diebꝫ pluribus redi turo petēte lepzoso hospitū recept⁹ ē. Illo g̃ gemēte ꝛ causante debilitatē corpis fati gati petit ī lectū suauissimū se deponi. Aul lū āt lectū hns dñi sui lecto meliorē: i eo le prosū hoiem mox depōit. Nec mora ex ispe rato dñs redies petit in thalamū ītromitti Dissimulās g̃ dña: piecit ille aliquē eē ī tha lamo, ꝛ irruptōe facta hyemali tpe lectū su um ros fragrātissimis cooptū inuenit. Am mirat⁹ igit: q̄rit q̄d factum sit, indicat vxor Nec mora ī laudē chr̄i ambo cū lachrymis resoluunt.

LIII

Illustris dña aleidis carnotēsiū ac ble sensiū scomitissa mihi de auo suo retulit di cēs. Nobilissim⁹ ac potētissim⁹ ī baronib⁹ gallie comes carnotēsiū ac blesensiū parit theobald⁹ liberalissim⁹ oīm suo tpe extitit in donādo. Iste hyeme media q̄ tūc solito magz ihorruit p viā cū multitudie trāsiēs ob uiū habuit paupem nudū: q̄ clamāte: rñdit comes: q̄d petz? Cui paup. Da mihi capam

quã habes indutã Hec mora: comes extractã capã paupi dedit dicens, Si q̃d amplius petis, Et paup, Da & suptunicale qđ habes q̃ habito stati tunicã petiuit, quã vt comes dedit remãsit i lineis, Cui paup, Vides inquit comes q̃ caput habeam rasum & nudũ da & pileũ, Tũc comes paululũ erubescẽs calui ei erat, nũc inq̃t charissime nimis instis q: ꝑ ipe carere nõ possũ. Hoc dicto relictis vestib⁹ paup euanuit, Comes ꝓ de eq̃ cadẽs fecit lamẽtabilẽ plãctum & oi tpe postea tale q̃d cauẽs oi se peteti tribuit

LIIII

Accidit nr̃o tpe vt certissima relatiõe didicim⁹ i q̃dã monasterio vt ꝓgesta cuiusdã defuncti feneratoris de attrebaco pecunia in ipo cenobio ꝺuaret, Igit die q̃dã cũ q̃dã famosissime sanctitat⁹ frat walther⁹ monachus, s. de beamont iuxta scriniũ in q̃ pecunia ꝺuabat orare et desup diabolũ sedere vidit, territus aũt ad hor̃ã sed signo crucis munitus interrogat, q̃d hic sedes, q̃d hic expectas nequissime humani generis inimice, Cui ille, Bñ inq̃t & iuste h̃ sedeo h̃ qđ meũ est ꝓ ꝺuãdo, Hec mora mõach⁹ ad abbatez currẽs q̃d vidisset expõit, abbas ꝓo i attrebaco pecuniã cũ oi velocitate remisit

LV

Sed & hic qđ nr̃o fere tpe sub q̃dã religioso abbate i vilariẽsi monasterio in brabãtia ꝓtigerat audiam⁹, Magna pecunie sũma libraꝝ forte mille sexcẽtaꝝ mortuo q̃daz vsurario i namurco i dictũ monasteriũ ẽ delata Ex q̃ cũ multe possessiões empte eẽnt q̃daz vir arte ꝓscie abbas monasterio est electus Qđ vbi cõperit factũ doluit & vẽditis ouibus atz pecudib⁹ rebusq̃ mobilib⁹ pecuniã in namurco remisit vt spoliatis singul' redderet, sciẽs sicut nefas ẽ paupes vsurꝫ spoliare: q̃d vsurariꝫ facere solẽt: sic etiã iniustũ est iniuste parta retinere, Hemie ãt assumere volẽte restitutõis negocia: pecunia itez ad monasteriũ ẽ delata, Pi⁹ q̃ abbas reportantib⁹ idignat, Jussit eã iterato referri & i foro corã ciuib⁹ & oi plebe depõi dicẽs, Pecuniã q̃ velit accipiat, nr̃am esse renuo quã iniuste ad q̃sitã nõ dubito, Qđ vbi viderũt ciues edificati ũ modicũ i h̃ facto cõi ꝓsilio p man⁹ fideliũ viroꝝ pecuniã ipam iniuriatis singul' reddiderũt, Mõasterio ãt de⁹ ñ multo post i decuplo pl'a restituit & qđ ante tenuissimũ & mẽdicũ fuisse pbat mõ elegãs & mltis copijs opulẽtũ videm⁹ & ampliatũ

LVI

Sub nostro tẽpore nup i thorouth oppido flandrie puer Acham annoꝝ quinqꝫ honestis valde parentib⁹ oriundus fuit, Qui ꝑmo visis minorib⁹ fratrib⁹ a parentib⁹ suis lachrymis multis obtinuit vt eoꝝ habitu vestiret, Sed cũ h̃ illi ꝑmũ quasi puerile viderent crederentq̃ ꝑm qđ in alijs pueris videri solet oblitione tempis similiter in illo aboleri, aĩa aduertunt parentes & vicini eoꝝ oẽs q̃ seriose puer cepit ꝓsuetudines ordinis modis mirificis obseruare, incedere nudipes: & dura chorda precigi, argentũ & aurũ summope vitabat attingere, & in hoc articulo casus accidit mirus valde Negociatores quidã ad hospitium patris eius hospitandi gratia declinauerãt, qui viso in tali puero habitu mirati sunt, & cũ intellexissent puerꝝ oẽm vitare pecuniam: nummũ in vasis fundo q̃ bibebant latenter immittũt: & cũ modico vini puero porrexerũt Qui vbi exhausto vino pecuniã vidit exclamans horrifice vas piecit, tentisq̃ in celũ oculis & manib⁹ cũ lachrymis dixit, Tu deus nosti omnipotens q̃ inscius meũ ordinem violaui, Hinc tremebũdus expalluit & quasi ad mortem tendens nigredo ei⁹ faciem occupauit, Quod videns eius pat⁹ expauit: & currens ꝓpere sacerdotem adduxit qui puero absoluto manũ ímponẽs eum a dolore & penitudine mitigauit, In platea puer sedens pueros vicinoꝝ diebus solennib⁹ conuocabat: & eos si distorti essent in moribus, si supbi: si ornati vestib⁹ arguebat, penas inferni pro eorum excessib⁹ ꝓponebat: bonis ꝓo pueris celoꝝ gloriam, promittebat, interdum eos docebat orationes dominicã, s. Pater noster, & q̃d bonum esset matri christi in salutatione angelica & genuflexionib⁹ defuire, Ad has pueri ꝓuocationes & exhortatiões senes etiã ipi cũ iuuenib⁹ ꝓcurrebant & miro modo delectabant in prudentia & responsis eius, Patrem proprium iurantez vel leuẽ in gestib⁹ aut ebriosum si quãdo videret ei cõpatiẽdo & quasi cum lachrymis arguebat dicens, Pat̃ chariss̃ime, nunq̃d ꝑsbyt̃ noster i ecclesia dicit, quia qui talia agũt regnum dei nõ possident, Patrem quoq̃ cũ in solẽnitate q̃daz optimis scarleticis & rubicundis vestibus uteret cũ graui meroze corripuit in ecclesia coram ꝓsidentibus dicens digitoq̃ demõstrãs imaginẽ crucifixi, Intuere mi⁹ intuere

ꝛ videas dñm ihesum i cruce nudū pendentē sanguie rubricatū, ꝛ tu te i ꝺtumeliā ei⁹ vestib⁹ scarletic⁹ adornasti, Caue mr̄ caue chas icurras. Hec moza mr̄ ꝧbū filij nō modicū exhoꝛrescēs vestes deposuit ꝛ eis vl' talib⁹ vti vlteri⁹ penit⁹ abnegauit, sz q̄d mozoꝛi possibile q̄dē eēt ꝧbis vncz attingere q̄nta dignitas moꝛ ei⁹, q̄nta in oꝛone sedulitas: q̄nta oculoꝝ ḡuitas: q̄nta icedētis hūilitas q̄nta i loq̄nte ꝺgruitas. Et ħ q̄dē mirabili us oīb⁹ excedebat, q̄etas tm̄ ꝛ vmbra exil' corpis puer oñdebāt, mores ꝧo ꝛ gest⁹ ei⁹ pfectissimū ꝧtutz viꝝ i oīb⁹ p̄dicabāt. Hic nōdū septēnē ipleuerat etatē ꝛ ꝺsūmat⁹ in breui expleuit tpa mlta. Placida ei erat ꝺo aīa ei⁹, rapt⁹ ē ne malicia mutaret itellectuz ei⁹: aut fictio decipet aīaz ei⁹, appꝛopinq̄ns em̄ morti ꝺfessus ē sacerdoti: sacrm̄ corpis chr̄i postulauit. Sz cū ħ ꝓpt̄ general' ꝺcilij vetitū ne i etate tali puero ꝺferret sacerdos facere nō auderet puer cū mira oꝛonis gra extēsis i celū manib⁹ dixit. Tu nosti dñe Ie su chr̄e q̄ sūmū desideriū meū ē te hr̄e. Pe tiui te: feciq̄ qō debui ꝛ spero ꝺfidētius q̄ tua p̄mia nō frustrabor. His dictz parētes circūsedētes ꝛ flētes ꝺsolat⁹ ē, ꝛ ad melioza puocās int̄ ꝧba exhortatiōis oꝛonis ꝛ lau dis spm̄ deo reddidit ipollutū. Hec moza sine vllo intersticio habit⁹ ordis fratꝝ mi noꝝ, tunica, s. cū assuto caputio q̄ sup eū ex tenta iacebat repēre disparuit: ꝛ nūcz post ea visa fuit. Igit̄ post mortē ei⁹ cū ad sepul crū illi⁹ stātes q̄dā de frib⁹ psalmū De pfū dis dicere voluissent, nullo conatu: nlla ite ratiōe hūc finire vl' dicere potuerūt: vicz vt ħ dar̄et itelligi nullis iā sctām aīam oꝛati onū suffragiꝝ indigere. Credo q̄ ꝛ idē mi bi ad sepulcꝝ illi⁹ ꝺtigerit cogitāti. Paren tes ꝧo pueri post mortē eius itantū exēplo filij pfecerūt vt oīa oblectamēta seculi de sererēt: p̄ ordinē p̄dicatoꝝ: mr̄ āt cisterciē sem ordinē sil' ꝗsdē tēpoꝛib⁹ itrauerūt.

LVII

Sil'i deuotiōe ꝛ si nō sil'i etate q⁹ adult⁹ magz puer nobilissim⁹ annoꝝ, xiij. i teuto nie ptib⁹ fuit. ħ fili⁹ comitis de flāchēberch a mr̄e missus ē ad regē frācie cognatū suuz cū ei⁹ filiꝝs educādus. At q̄m mos ē maxie i alienis ptib⁹ cōpatriotas sibi iuicē ꝺgau dere, accidit vt dict⁹ puer albert⁹ noie btūs me memorie frēm Jordanū mgr̄m ordis p dicatoꝝ natiōe teutonicū eo tpe pariſi⁹ cō morantē ꝛ alios frēs teutonicos visitaret. Lūcz id sepi⁹ ꝛ diuti⁹ faceret ex collatōe sā cti viri puero cepet̄ trena vilescere ꝛ place re celestia, cepitcz itrare ordinē ꝛ apud ma gistꝝ Jordanū occulte p ordiē petere. Erat āt puer parūꝝ ibutus lr̄is. Sz mgr̄ incōstā tē ducēs affectū pueri: eū ad regimē comi tatus sui cui⁹ solus puer legitimus heres eratvt māsuetudie subditos gubnaret poti us hortabat. Factus ḡ puer ānoꝝ, xvj. p so lēnes nūcios a mr̄e mādatus ē q̄si ductur⁹ vxorē nobilissimā ꝛ comitatus gubnacula susceptur⁹. Pr̄ ei⁹ eius iā lōga etate senue rat. Dicit ḡ puer militib⁹ ꝛ suis suis. Eam⁹ videre cōpatriotas nr̄os frēs ordis p̄dica toꝝ parisius añcz recedamus. Veniēs ḡ cū suis oīb⁹ ad domū fratꝝ i ꝺclaui seorsū ma gistꝝ vocauit ꝛ frēs: q̄ꝝ pedib⁹ puolut⁹ di xit. Cōtestor deū corā vob⁹ q̄ hodie patus sū mōm ōserere, ꝛ vobiscū i ordie chr̄o dño nr̄o deseruire. Qō si volētē respuit⁹ videat et iudicet ipe deus ꝛ nō inultū ire a vob⁹ meuz sanguinē patiar̄. Hec vt dixit puer mgr̄ fle uit. Et frēs attoniti i ꝧbis eius artati sunt spū ꝛ soli dño negociū cōmisert. Cōuocato ꝗuētu cām ꝛ ꝧba pueri diligent̄ exposuerūt ꝛ receptū stati habitū ordis iduer̄t. Qō vbi suis inotuit plāct̄ valde ꝛ ad p̄iam reuer si rumores tristissimos parētib⁹ detulerūt. Cuius p̄ senex assūpta copiosa multitudie venit parisius, ꝛ cū filiuz violent̄ extrahere conaret̄: fere a nouicijs frib⁹ laceratus mē brati: ad p̄iam infecto negocio ē reuersus. Erat āt ea tēpestate parisius archidiacon⁹ q̄dā teutonic spectosus forma p̄ oīb⁹ clerici ciuitatis Theodoricus noie, nec ab re pul cer teutonicus cognomēto. Hic q̄dē ex ma tre dicti adolescētis auūculus erat, q̄ turba tus grauit de ꝺsobrino: diu distulit videre illū. Tādē aūt cū repatriare deberet: māda uit ei p clericū suuz q̄ ad vidēdum eū seqnti die ventret. Qō vt audiuit puer frat̄ Alber tus currit ad mgr̄m: currit etiā ad frēs ma gis spūales, supplicat oīb⁹ vt p auūculi salu te quē sinceri⁹ diligebat dñm exorarēt. Quo facto venit archidiaconus auūculus eius: ꝛ i capella ad colloquiū ꝺsedert. Et mox ab ortis lachrymis dixit puero, quō ħ charis sime facere potuisti vt matrē tuā sororē me am q̄ te solum in filiꝝs supstitē habuit ꝛ me auūculū tuū q̄ te p̄ oīb⁹ diligo deserere po tuisti, ꝛ nūc vt audio mr̄ tua p̄ tristicia mo rit. Ego āt post igressuz tuū fere moriturus

elangui nec vnq̄ vllo solacio releuabor nisi videā te infra annū pbatōis licite ad secu lū redeūtē. Cui puer cū mira oris gra respō dēs ait. Ecce triū imaginū figure picte in fenestra vitrea coā nob. q̄ nā sūt illi charissime q̄z memoriā repñtant. Hā chri z ma trz sue z Joānis ꝯsobrini ei⁹ i ceteris pdilecti. Ex his ꝯo ꝯicias q̄ si z chīs dilexerat mrem z intātū ex passiōe cerneret cruciari: vt aiam ei⁹ doloris gladi⁹ ptrāsiret. ꝯsobrinū ꝯo dilectū Joānē euāgelistā grauatū vltra q̄z credi pt dolorz anxietate. tñ cū potēs esset de cruce descēdere noluit. ppē illos sz i cruce pstitit moritur⁹. A fili me scias charissime hui⁹ religiōis sctē crucē cū chīo domino ꝯscēdisse. Et sz mrem mori videā pre dolore z te charissime piclitari: in cruce tñ vsq̄ ad mortē īmobil' pmanebo. z hāc q̄dez si credis mihi ascēdas z tu: ne te mōi huius vt cepit dānabil' labyrinth⁹ īuoluat. Quid plura. Resolutus archidiacon⁹ in marias lachrymas corde cōpungit: ꝯscīe stimulis agit: z nō valebat resistere spiritui q̄ i puero loq̄bat. Sup ꝟ instituit oroniby iuuenis: et tandē in paucz dieby archidiaconū flexit ad ordinē mirāte clero z pplo ciuitatis q̄ tācito leoninū aīm ad tātaz hūilitatē ꝟba pueri domuissent. Creuit āt puer frat⁹ albert⁹ i virū pfectū z bonū: z vsq̄ hodie pdicator nobilissim⁹ declarat. Huc dñs papa epm maxime ciuitati pficere voluit: sz vir scūs restitit mēorabili ꝟbo dicēs. securior z let⁹ moriar frat ordis q̄ vllo epi honore sublimatus

LVIII

Erat q̄dā emerite militie veteran⁹ q̄ secu lo z si tarde renūciās sctī cisterciēsem ordinē intrauit. Quesit⁹ āt a mgro nouitioz si sciret oronē dñicā. s. pr nr. negauit se nūq̄ scire potuisse ꝯtestās. Quid pla. Fit labor īanis vt discat. z cū nō possit pcepit abbas vt saltē illi breuē angelice salutatōis ꝟsiculū inculcarēt. Qō z si multo diutino labore: factū ē tñ. Cū em ad exhortationē mgri sui ipm ꝟsiculū īnt prādēdū ad vnāquāq̄z buccellā fere ne obliuiōi traderet ruminaret ex freq̄nti z lōgo vsu tātā i ipa salutatiōe mētz dulcedinē ꝯcepit vt corde ei⁹ z ori sola memoria mris chīi idelibilit adhereret. Cōtigit q̄ vt post aliq̄nta annoz curricla veteranus ille deuotissime moreret z sepelirēt in cimiterio int frēs. Mira res: De tumulo ei⁹ nō mlto post a pte capitz arbor nasci ignoti generis visa ē. cui⁹ foliys lris aureis ifignita Aue maria gra plena. notabilit singula ꝯtinebāt. Qō vbi notū fit diocesano pōtifici: ad locū venit miraculi. radicē arboris p effossionē diligētē scrutatus est: z eā de ore veterani illi⁹ ortū hre pbauit. Nec mora: vbi diuie oīs siōis arbuscula debitū officiū executa ē in ocul' oīm aruit z defecit. Quicq̄z q̄ mri chīi cupis eē deuot⁹: salutatiōez istā freq̄ns z deuot⁹ igemies. Nec credo illi q̄cq̄z gtius vocal' laudis offerri.

LIX

Iuuenē fuisse nr̄o tpe in germanie partibus certa relatiōe didicim⁹. ꝟ mortuis parētiby ꝟuoz ꝯsilio depuatus hereditatē pre clarā i ludo tesseraz z talis totalit dissipauit. ꝟ vagabūdus z miser p pziaz ferebat. q̄ si al's stult⁹: castitatē tñ corpis obꝟuabat. Quē q̄dā miles patru⁹ eius nō modice miseratus obuiū die q̄dā alloquit dicēs. Dale te cōpetit ꝯsobrine charissime talit oberrare: q̄ clarus genere pbū virū z magnū efficere potuisses nisi te talis īsania rapuisset. Cuius ꝟba cum q̄si muliebria iuuenis derideret: subiūxit miles. Est ne aliq̄d chare meus qō tu p me facere curares? Cui ille. Est vtiq̄z. Cui miles. Volo q̄ vt gliosaz dei genitricē Mariā salutes q̄nq̄ginta vicibz omni die. Cui cū cachinnādo respōdet. ꝟ semel facia z nō oīni die. Patruus īsistit dicēs. Hoc te facere oīby modis oportebit. si q̄ te ocul' miscōie sue gliosa ꝟgo respiciat: z p tua miseria filiū suū interpellet. Ad hmōi ꝟba annuit iuuenis z recessit inde. Post annū ꝯtigit patruū videre iuuenē quē etiā si pmissum fuasz interrogat. Etile. Seruauī inq̄t z nollē me vllaten⁹ seruasse. Remissius em mihi est q̄z ante i vanitate mūdana. Cui patruus cū gaudio dixit. Ergo in seq̄nti anno fuitiū tuū matri in salutationiby duplicabis? Et iuuenis. Fiat inquit. Exacto aūt scdo anno reuersus est ad patruū dicēs. Jā suffragante mre chīi oīs vecordia miserrimi mei istatus cognouit: z firmo bñfaciēdi ꝓposito volūtatis mee ꝯstantia stabilit. Cui patruus cum lachrymis dixit. Benedicta sit pietatis mat z tibi q̄z charissime gras refero q̄ salubri ꝯsilio credidisti. Nihil g restat nisi vt āno pñti ꝓpositū tuū fixū experiar. si dignū īuenero ꝯdignas tibi nuptias pcurabo. tu autez medio tpe auxiliatricē tuā in salutationiby triū q̄nq̄gesimaz vel q̄nq̄ genaz sedul⁹ honorabis. Cōsentit iuuenis: stabil' inuenē q̄

Et revoluto anno: patru⁹ qđ ꝓmisit iuue-
ni conꝯsiuit nuptias, et instaurato ꝯuiuio
ex vtraq; pte ꝯueniūt parētele, ponitq; mē
sis & lotis manib⁹ cū iā sponsus & spōsa co
mesturi pariter cōsedissent: ex ꝛopinato me
mor spōsus nondū se sponsionis debite sa
lutationes illa die gl̄iose ꝑgini occupatus
alīs ꝓsoluisse: Repente surgēs susurrat pa
truo vt paululū inducier fercula ministrā-
da, quo annuēte: solus iuuenis intrat tha-
lamū: soluit matri chr̄i qđ vouerat tāto de-
uoti⁹ q̄nto se clementi⁹ pbauerat exauditū.
Nec mora: vbi extremā salutatiōem tertie
q̄nq̄gene iā cōplenit: apparuit illi glorioſa
virgo lucidio⁹ sole: tres togas in sua tuni-
ca iuueni: vnā anteriorē: et duas laterales
ostēdēs. Ecce inq̄t salutatiōes tue l̄ris au-
reis scripte q̄b⁹ in trib⁹ q̄nq̄genis me sedu
lus bonorasti, et q̄m in tuo corpe lz van⁹ &
vagus virginitatē ꝓseruasti: mox te febris
lecta corripiet: et ad me die tertia sine vlla
carnis corruptōe puenies. Hoc dicto glo
riosa ꝑgo disparuit. Iuuenis āt egressus
hortat oēs letari: epulari: & gaudere, se ꝑo
appetitu comedendi destitutū & ad pñs cū
eis esse nō posse. Singul' q̄ ad mēsam cōsi
dētib⁹ & comedētib⁹: iuuenis interim lectū
ascendit, et facto prandio: spōsam suā: pa-
truū: & amicos in thalamū ꝯuocauit: & eis
quid sibi ꝓtigerit vl' dictū fuerit intimauit
Hortuus est q̄ iuuenis tertia die vt pdi-
xit. Sponsa ꝑo ei⁹ nulli postea nubere vo-
lens: in sctā ꝑginitate pmānsit.

LX

Vidi & cognoui iuuenē i Brabātie par
tib⁹ generosum: q̄ q̄tuis esset seculo dedit⁹
totaliter: beate mr̄i ꝑgini Marie deuotus
q̄tidie tres dictas q̄nq̄genas i salutatōib⁹
excoluebat. Infirmat⁹ aūt ad extrema pdu-
ctus est. Cūq; p horas diei plurimas mo-
tuus iacuisset reuixit subito: et sororī mo-
niali q̄ iuxta sedebat inclinauit dicēs. So
ror ecce redeo: cito aduocari facias sacer-
dotē. Mirātib⁹ oīb⁹ pbr aduocat, & in ma
xima cordis leticia palā oīb⁹ ꝓfitet dicēs,
Ad tribunal chr̄i iudicis rapt⁹ cū in tribus
marīe a demonib⁹ accusarer: ferrisq; debe-
rer sententia cōtra me: pyissima mr̄ chr̄i ro
gauit filium vt ad corpus reducerer: locū
pnie suscepturus. Nec mora factum est vt
rogauit. Vnū de pctis, p q̄ dānat⁹ erā erāt
decime q̄s de bonis & agris meis subtrahe
bam sacerdoti. Secūdū erat q̄ cum soda-
libus meis pisces quorūdā religioso⁹ fur
tiue subtraxerā. Tertium erat q̄ segetes &
fruges pauper cum canib⁹ venatic⁹ vaga-
bundus destruxerā. Hec cum cor̄ oīb⁹
loquerer: q̄dam ex mansionarijs dixit. Et
cur inquit ꝓ damno isto extremo damnā-
dus eratis: cum nos illud vobis puro cor
de remiserim⁹. Et ille. Mihi q̄dem vīa re-
missio nequaq; suffecerat ad salutē: cū co-
piosior essem vobis in iniurijs refūdēdis
q̄s vos mihi in iniurijs dimittendis. Et ꝟ
dicens restituēda dāna ꝓtinus assignauit.
sicq; disponēs reb⁹ & domui: in spe et pace
mirabili spm̄ exhalauit.

LXI

Erat in partib⁹ teutonie monasteriū vir
ginum quo bello⁹ euentu funditus destru
cto: ad domos parentū puelle redire com-
pulse sunt: q̄r vna pulcerrima Agnes no-
mine vbi ad patrē militem redijt ab eo vi-
olēter oppssa: mox impgnata fuit. Ad par
tum q̄ appropinq̄ns fugit antia ad deuia,
& partu edito adest diabolus in specie mo
nachi q̄ se ei⁹ cōsobrinā cōtestās & cōscium
facti ei⁹ dixit ad eiulantē & q̄si p tristicia de
sperantē. Ne tu charissima q̄ partū edituꝫ
cū pre & parentib⁹ ꝓfundar⁹: paruulū in sta
gnū primū pice, si em̄ vixerit latere nō po
test. Tūc mr̄ miro certamis pōdere fatiga-
ta: tandem post lachrymas: post dolorem
vicit erubescentia maternū pectus: & mox
paruulū submersit in stagnū, et statim dia-
bolus ad mire tabescentē dolore coniecit
O inquit omniū feminar⁹ miserrima quid
nūc restat. Heli⁹ ē vt sine scādalo tui & tu-
orū in grauiori mor⁹ pic'o facta mihi cō-
fessione in aquam cum filio te submergas
Hoc audito inclamās mulier exhorrescit
et gl̄iosam virginem matrē chr̄isti inuocat
cōtra diabolū adiutricem. Hec mora: vi-
dit demonē cum fumo teterrimo disparen
tē, et mox effusa i laudē matr⁹ chr̄i ad spem
meliorē in pce & lachrymis ꝓfortat. Venit
q̄ in primā ciuitatē: et hospitio suscepta ab
honesta matrona: locata est ab eadē cū q̄-
dā iudea Sara noīe vt eius paruulū enu-
triret. Mansit q̄ annis q̄nq; cū eadē iudea
in tanta cordis tristicia vt vix eam q̄s pos-
set videre ridentem, bis in pane & aqua per
hebdomadaz ieiunabat. Interim domine
sue iudee de fide chr̄isti & bonitate & pieta-
te matris ei⁹ vt erat femina prudens & elo-
quens predicabat, et sensim cor illius ꝟba

edificatia z efficacia penetrabat. Cui⁹ hoz-
tatu oronez dñica z angelica salutatoez ad
discēs: chm z matrē ei⁹ q̄tidianis pcibꝫ in-
uocabat. Hinc factū est vt nutrix ipsa cui-
dā fratri ordis pdicatoꝝ noie Lōrado ꝓfes
sa mitterek ad papā Obtēta igit absolutōe
ad patriā est reuersa. et accelerauit visitare
iudeā dudū dñam suā Quā illa gratulabū
de valde suscipiēs: rogauit fessam q̄escere
sup lectū. At vbi vespe iude⁹ vēit z cognoz
uit hanc esse nutricē: q̄si ī furiā rapt⁹: suspe
ctā eā q̄si puertricē sue vxoris hēbat. Cer-
te inq̄t male venit huc insidiatrix ista: iā oc
cidā eā Et mox extracto capulo īuadit doz
mientē. z tria dedit ei vulnera circa z intra
coz. Hoc vso iudea horruit z itrās thala-
mū obseruauit. Hinc noctꝫ medio facto sig
iude⁹ synagogā cū vicinis intrauit. Judea
aūt p⁹ luctū obdormiēs ī somnis vidit glo
riosissimā dñam cū duabꝫ puell' ad occisaz
m'ierē itrātē: z ex tribꝫ pyridibꝫ q̄s ferebat
vnāquāqꝫ vnguīe salutari ī rediuiuū statuz
mortꝫ vulnera reducētem. Intuere lector:
mirare miraculū. Jude⁹ mane rediēs: occi
sam feminā nō inuenit: credebatqꝫ q̄ vxoz
sua cadauer mortuū subterrasꝫ. hoc idē ō
viro vxoz illucescente die credebat. et sup
hac re nec q̄s alterū req̄siuit. Uix dies .xl.
cōpleti sūt: z ecce venit m'ier pegrina: iude
amqꝫ z vir⁹ ei⁹ ex pte Agnetꝫ officiosissime
salutauit z abūt. Tūc iude⁹ vxoz ait. q̄d est
q̄ illa viuit: nūq̄d occidi eā. Cui vxoz. Po
tēs est inq̄t chr̄s dñs ei⁹ mortuā suscitare.
Et iude⁹. Hoc ē inq̄t qō sp timui q̄ te apoz
statā duceret in errorē. Hec mora hec di-
cēs comphēdit vxorē z in thalamo duobꝫ
annis recluſit obstrictā. Hic accidit vt ad
remotiora tēdente iudeo vxor euasit. et cū
duobꝫ puell' tertiū gerēs ī vtero: ad eccl'iaz
fugit: z cum gaudio fideliū q̄ eā ditissimā z
honestissimam nouerāt baptisma suscepit.
Hāc postea duo filij ei⁹ adolescētes z vna
filiaꝝ secuti sūt et fidē alacrit̄ susceperunt.
Manſit aūt p⁹ baptisma cū filijs dicta du-
dū iudea in Coloniēsi dioceſi mutato noie
vocata Hertrudis. et inuenit Agnetē q̄ndā
nutricē suā ibidē manētē: z ō q̄uersione ei⁹
valde gtulātē. Quesiuit g̃ ab Agnete Her
trudis quō reuixisset. Et illa mirata subri-
sit di. Quare nunc̄ mortua suscitarer. Ad
hec stupefacta Hertrudis. Uere inq̄t vidi
q̄ te vir me⁹ tribꝫ vulneribꝫ cultro cōfudit
occidēs. Et illa ait Houerit chr̄s oīpotēs
q̄ ī somnis tm̄ me vidisse z ñ sensisse vide-
bar occidi. Mane ꝓo offensam viri tui si
mālissem pcogitās oīb insalutat⁹ recede-
re festinaui. Hec mora Hertrudis apphē-
sa veste circa collū Agnet⁹ lacerauit eā: si-
mulqꝫ cilicium q̄ iduebat ad carnem vsqꝫ ad
pect⁹ mediū: z inuenit manifestissimas trius
vulnez cicatrices. Manifestata sūt hec ar
chiepo Coloniēsi dño Lōrado. Mortua
est em̄ ī maxia pnia z feruore spūs. Annus
D.cc.lxv. eo tpe voluebat⁹ q̄ ipa Agnes a
iudeo occisa ē: z p gl'iosaz chr̄i matrē z vgi
nē suscitata. Hertrudis ꝓo supstes z miro
fidei calore succēsa. LXII

Uidi in Brabātie ptibꝫ Cistertienſ⁹ oz
dinis monialē in q̄ q̄uersa ō iudaismo op⁹
Marie matris chr̄i gl'iosi⁹ excellebat. An
noꝝ nō plene q̄nqꝫ in domo parentū iude-
orū aduertere cepit anīo: cur distinctio nos
minū fieret iudeoꝝ pariter z chr̄ianoꝝ: cū
vni⁹ vult⁹ atqꝫ loq̄le hoīes essent vtriusqꝫ
gētꝫ. Mira tali puelle discretio inherebat.
tū vt postmodū retulit auidi⁹ chr̄ianum q̄
iudaicū nomē: z spēalit̄ btē Marie nomē
letabat audire: cū chr̄iani aliq̄d inuicē pe-
tere solebāt. Furabat aūt sub vtraqꝫ asce-
la panē de mēsa parētū: z puerꝫ occulte mē
dicꝫ ptiebat: vt regratiādo sibi Marie no-
men audiret. Jn his g̃ de tpe in tps mire
pficiēs ita sagacit̄ latitabat vt neuter parē
tū aliq̄d sup cogitatu filie aduertere potat
vel audire. Cōtigit aūt vt parētes ei⁹ a Co
lonia in Louanū Brabantie oppidū cūsti
lia deuenirēt: vbi cum successu tpis in doz
mū cuiusdā pclari pbr̄i mgr̄i Reineri noie
cū chr̄ianis puerꝫ aduenissent: et eam z noie
nouissent pbr̄: eamqꝫ venire libentius ad se
frequenti⁹ aduertisset: interrogauit eam di
cēs. Uis ne Rachel charissima (nā hoc ſy
bi nomen erat) fieri chr̄istiana? Et illa Vo
lo inq̄t: dūmō erudias me q̄d sit fieri chr̄i
stiana. Tūc pbr̄ vt vir sctūs mire gaudius
in spū sentiebat de puella futurū nescio q̄d
diuinum. Et incipiens a constitutiōe mū-
di cepit illi scripturas exponere p quas fi-
des chr̄i vel ipse chr̄istus significari potat
vel ostendi. Quaꝝ expositiōes vt ipsamet
dixit ita integro sensu in illa etate sex anno
rū tūc z dimidij discretōe spūs intellexit vt
raro oporteret pbr̄m rōnem aliquā iterare
Hec eruditio fere p annum dimidiū pdu-
rauit occlto auditu per quē furtiue z opor-
tune raptim puellam edocebat. Et vide

ammiratiõis insigne pdigiũ. Hunc Rachel auditu ꝟbi dei satiari potat vt lassari cũ tñ pbr & Martha mistra eius mlier religiosa & prudens valde ambo freqnt lassati sibĩ nuicẽ succederẽt in docẽdo. Quid plura? Mox vt parẽtes in filia ceperũt aduertere cogitatũ: cõueniẽtib⁹ iudeis plib⁹ conuenerũt in hoc vt missam filiã ꝺ Louanio vltra rhenũ spõso traderẽt arti⁹ cõseruãdã. Qꝺ vbi puella cogñit: pbro cũ lachrymis idicauit: vt si illã eadẽ nocte ñ rapet & chrisanã efficeret: pdita esset ĩ ppetuũ et cõfusa. Qꝺ audiẽs pbr puelle pcepit vt ad solitus auditũ sũmo mane veniret. Qꝺ cũ icũctanter annueret de vespe mri ei⁹ dixit. Per me mr̃ volo ista nocte iacere. Qꝺ dũ simplex puella dixisset & diuti⁹ renuisset mr̃: ꝓsensit tandẽ eidẽ sup ceruical ad pedes suos lectulũ pcipiẽs ꝓpari. Jacente ꝑ puella vsq; ad mane & obliuiscẽte penit⁹ qꝺ pbro pcesserat: astitit illi gliosa mater Maria in hĩtu cãdido sup niuẽ: & offerẽs illi ꝟgã splẽdidã quã gestabat dixit. Surge Catarina & iter arripe: grãdis ei tibi restat via. Hec illa dicẽte Rachel virgã appẽdere credẽs: ꝺ lecto cecidit & exclamauit. Cui⁹ clamore excitata mr̃e & q̃rẽte clamoris cãm: filiaq; cauti⁹ dissimulãte: mr̃ ptin⁹ obdormiuit. Et Rachel surgẽs ad ꝺictũ locũ pbĩm mox iuenit. Qui let⁹ assũpsit eã et venit ad monasteriũ qꝺ Pratũ dñaꝝ ꝺ. qꝺ erat ad leucam dimidiã a dicta villa. et gaudẽtib⁹ cũct; baptizauit eã: nomẽ Catarine imponẽs ei: q̃ vocata prius erat a chrisatã. Hec mora vt audiuit pr̃ & amici eius qꝺ gestũ est ꝓsternati sunt. Et p ducẽ dñm terre & p epm Leodiẽsem: tãdẽ p papã Honoriũ dat; maxis pecuñs laborauit vt ĩfra etatẽ legitimã filia ablata parẽtib⁹ redderet. Que si in domo parentũ vsq; ad dulcẽnẽ etatẽ pseueraret in fide suscepta tũc iuste chriano nomĩ reddi posset. cogitãtes neq̃ssimi medio tpe ifantilẽ aĩm facilit⁹ inflectere posse: vt ad natiua parẽtũ vota reꝺiret. Hoc fraudulenta conamina pbdoctor mlti magni & litterati viri pecũia suscepta fouebãt. Pro q̃ pbr supdict⁹ nõ modice tribulat⁹ solũ chrm & matrẽ ei⁹ q̃ auctrix fuerat huius facti multa lachrymis inuocabat. Mira res & vsq; ĩ pñs cũct; seculis iaudita. Petit a pbro ad oẽm citatiõez & iudicem se puella deduci. Forsan inq̃t iudices flectent etate & ad mei piaculũ mouebunt. Et factũ est vt petiuit & dixit. Ut em̃ q̃da; die apud Leodiũ venit cora ep̃o clericis & magnatib⁹ diuersis: aduocatos & iudices tam cõstanti q̃ veridica ratione cõfudit et mouit: vt voces vlulantiũ & clamãtiũ cũ lachrymis p̃ stupore in eccl̃ia scti Lampti a locis distãtissimis audirent: ita vt oẽs manifestissime discernerẽt & viderent in tãta puerili etate diuini spũs sapiam pualere. Hinc post annos duos cessatũ est a lite iur; & aliud deceptõis tẽdiculũ ꝑparatu;. Juuenis elegant; forme inde⁹ cõductus ad hoc venit ad monasteriũ supradictũ in quo erat puella & simulato anio baptisma suscepit: qui cũ se fingeret miro modo vt puelle q̃si cognate sue gr̃a eruditiõis loq̃ posset. Docebat em̃. Plus sup omniũ sermonib⁹ mihi cognate ꝟbũ salubri⁹ imꝑmeret. Illa tñ (vt mihi retulit) interi⁹ discernebat fictu; ad fidem iuuenem accessisse. & ideo nec pce nec pcio nec vlla obedientia flecti potuit: vt solũ ꝟbũ iuueni loq̃ret. Hec vt viderunt iudei miseri cessauerũt ab illa. Juuenis aũt ad vomitũ ẽ reuersus. Hãc postea tãta gr̃a potiri vidim⁹ vt nihil ea serenius videri posset. Cũq; nobilũ parẽtes cum multa ambitione ventrent videre filias et cognatas: hec coram imagine beate Marie ꝟginis veniebat & gratioso vultu dicebat. Alie sorores nr̃e moniales a matrib⁹ et amicis solatiũ hñt & gaudiũ. ego aũt pauꝑcula pupilla & ĩdigna ad te dñam & cognatã meã fidenter accedo: tu sola p oĩb⁹ mihi esto refugiũ & solamẽ. Et hec dicentem q̃s dubitet eam a misericordissima pietat; matre solacio defraudari.

LXIII

Quẽdã in Normãnie ptib⁹ viꝝ flagitiosum valde & ipiũ fuisse audiuim⁹ suis tpib⁹ rapinis & cediꝺ hoim debachãtẽ: quẽ inimici sui in decliuo mont; cuiusdã depbendentes amputato capite pemerũt. Cui⁹ caput abscisũ trũco corpis in loco manẽte iuxta vallẽ subiacentẽ deuolutũ est clamãs horribiliter p hec ꝟba. Virgo scta Maria dat verã cõfessionẽ, hoc nõ pauc; horis incessanter capite clamãte: vn⁹ inimicor⁹ p sacerdote cucurrit in villam. Venit ille: sed appropinq̃re ñ audebat nisi relatũ caput suo corpori compaginaret. Quod vbi factum est aduenit pbr: sedit: & loq̃nte capite cõpaginato ꝓfessionẽ illi⁹ audiuit. In fine ergo

ꝓfessiõis pbr inqrit di. Miror in miracl'o de te facto sup oẽ miraculũ qđ audiui. Et ille. Causa inqt miraculi hec est Audiui adhuc iuuenis q̃ q̃cunq; q̃rtã feriã aut sabbatũ in honore ꝑgis Marie ieiunaret: verã ꝓfessionẽ anteq; ab hac vita discederet matr̃ chr̃i p̃cib; obtineret. Hoc vt audiui: in oĩ sceleſtissima vita mea dictũ ieiuniũ obseruaui. alteri⁹ boni nihil aliꝰ feci. Hoc sacerdos audito mirat⁹ ẽ. et statiz vbi ħ dicẽtẽ ꝛ ꝓfitentẽ absoluit: spm̃ defũct⁹ efflauit. Nota g̃ lector me nõ credere esse vt virgo Maria ħ oĩb; ipetret q̃ p̃dict; feriꝭ velint ieiunare: q̃q; gl'iosa ꝑgo in isto pctore tale voluerit miraculũ demõstrare: vt sedulos dilectores suos iuuãdos a se et honorandos alti⁹ cõprobaret.

LXIIII

Retulit q̃z mihi frater ordis p̃dicatorũ de cui⁹ veritate ꝛ sinceritate nõ dubito: miraculũ ꝺ gl'iosa chr̃i mr̃e Maria plene pissimũ. Vir q̃dã lõgo tpe deuot⁹ deo ordinẽ Cistertiensem intrauit: in q̃ etsi diu sctẽ vixit: tñ tãdẽ diabolo tẽtãte deuict⁹ ĩ pctm̃ cecidit: et multz ex ħ occasionẽ scandali dedit. Pro q̃ vt in illo ordine ꝓstitutũ est grauissime tribulat⁹ est. Ad cor tũ cũ amarissima pnĩa redijt. et se ad gl'iosam chr̃i matrẽ in p̃cib; ꝛ lachrymis ꝓtulit. In magno igitur luctu p tps ñ modicũ posit⁹: tãdẽ die q̃dã orauit: et rapt⁹ in excessũ mẽtz: gl'iosam ꝑginẽ vidit ꝛ ĩ brachio ei⁹ q̃si lactẽtẽ puerũ paruulũ sup oẽm pulcritudinẽ speciosum. Cũq; videret ꝑ se matrẽ supplicãtẽ: ĩstabat ille se a pctõ ꝛ trib'atõib; liberari ꝛ ad gratiã ꝓris vite restitui. Sed cũ puer q̃si renitẽs vultũ auerteret. et mr̃ ecõtra pueꝝ in altera brachij pte trãsferret: vt cõmodosi⁹ vultui ei⁹ vultũ benignitatz ĩgereret. illeq; itez vultũ auerteret. et auersum mr̃ freq̃ntius regiraret atq; rogaret. tãdẽ p⁹ mirã et piã supplicatiõem euicit mr̃ in filio: ꝛ vultũ ei⁹ ad placulum serenauit vt pctm̃ homi ad indulgẽtiã ꝛ statũ ꝓris vite ad gr̃az cõdonaret. Quid miri? Marie ei speciali ꝓuilegio ꝓcessum ẽ vt fm ꝑham vtrũq; arguere posset: manũ ponere in ambob⁹.

LXV

In Rhoma q̃dam sanctissima ꝑgo fuit noĩe Jachelina. Hec soror nobilissimi et ditissimi comitz Apulie sapientia ac decore pstãtissima fuit. Que cũ a fratre comite tradi nuptijs conaret. assũpto viril habitu clã aufugit. Directz g̃ nunciꝰ p oẽs vias frater comes eã insequit via qua fugiebat. Nullũ aũt effugium soror videns: ad obuiũ mare se cõtulit. et crucis signo se signans: in mare se ex alta rupe iecit. Ꝺ vbi frater vidit: eiulatu mag̃ soror de rupe clamauit. Sup oĩa mihi soror charissima reuertaris ad me: cõstruã tibi monasteriũ ditatũ copijs in quo libere seruies soli deo. In cui⁹ clamores virgo sctã q̃si surda aure ptransiens p ampla marz spacia pcedebat. Et vide q̃nta virtus diuini miraculi. Nimiz natandi artz ignara: oculꝰ ac manib; in celum extensis: q̃si p aridũ ambularet: maris pfunda transibat. Quo trãsito: in desertissimis grecie siluis trib; ãnis sub viril habitu sanctissimo cuidã seni heremite seruiuit vt sibi spũalẽ viuendi modũ plenius informaret. Inde verẽs astutias inimici ꝛ nequitias ne se pderet femina: qꝰ heremitam erga se affici solito ampli⁹ aduertebat: fugit circa mare in ꝑpinquis Sicilie desertis. ꝛ ibi sup arborem adiutorio cuiusdã fidelis viri arto valde ꝓstructo nigurio p nouenniũ latitauit. eodẽ sibi victa elemosynã ministrante: vt nunq; ꝑt vectũ descendere cogeret. Hec postea i Rhomã spũ cogente puenit: et Innocentiũ papã tertium cum omni clero ꝛ pplo ciuitatz seuera ꝛ audaci redargutõne pmouit. Victꝰ ei⁹ longissimo tpe fuit. Ter in hebdomada nullo adiecto panẽ cum aqua comedit: et sup nudã penitus terram equata cervice pedibus requieuit. Talia et his similia de virginib; facta ꝛ gesta meo tempore si referrem: potius me tempus deficeret q̃ exempla.

LXVI

Vidim⁹ eĩm plures filias comitum ꝛ baronũ q̃ spretz nuptijs: in monasterio vt cõgregatiõib; ꝑginum vitã celibẽ elegerunt. Quaꝝ inter ceteras vnã filiã Viennẽsis comitz vidi: q̃ ad p̃dicatiõez cuiusdam fratris ordis p̃dicatoꝝ walteri noĩe conuersa est. Hec eĩm Rhomanoꝝ moderatoris nepotis et imperatoris Grecie consobrina ꝛ Achaie ꝓncipis sororia parẽtib; ꝛ amicis ꝑparabatur nobilissimis nuptijs copulari ꝑ quam posset earũ sublimitas sublimari. Illa aũt alias intendens sollicitauit animo matrẽ et sorores in valle Marie in diocesi Trecorensi ordinis p̃dicatorũ inuisere. Quo vbi venit cũ militib; ꝛ familia: matre aliꝭ intenta: filia vt ꝓpus ordinauerat vocatz in

capl'm sororib⁹ votū religiōis fecit, habitū induit, impositū rūsoriū Regnū mūdi: ipa met inchoauit. Qō cōuentū letissimis vocib⁹ psequntē audit mr, mirat cōuet⁹ repetinā letitiā: mittit vnū ex suis videre q̄d eet, renūciat ille btissimā Joleydā: ꝟ em illi nome erat: habitu sacri ordis insignitā. Quo audito mr attonita accurrit rape filiā furibūda, nec cūctata emunitatē loci violenter infringere raptā secum abducit et i palatio Uienēsi artissime custodie mācipauit. Et vide q̄li ꝓstātia vicerit. Libis tm regularibus em ordinē contenta: alios comedere nulla cogi violētia poterat, alia q̄s statuta ordis a q̄b⁹ corp⁹ vel anim⁹ arceri ñ potat vigilāti⁹ obseruabat. Detracto tñ illi habitu ordis violēter: colorat cā vestib⁹ indue bāt. Auditatē em pati ꝟginalē pudicicias ñ decebat. Quid moror ꝟbis. Per epos: platos: t p alter⁹ pfessiōis moniales t religiosos diuersi gener tētabat, nec tñ infra trienniū vel ad reditū seculi: vl saltē ad laicis vite ordinē animū ei⁹ conuertere potuerūt. Dicebat em ꝟbis innitēs apli. In ea vocatione q̄ vocat⁹ sum imobil' pmanebo. Parentes igit t amici a reuocatōe illi⁹ finaliter despati: eā redire ad dictū locū t ordinem pmiserūt: vbi tāt exēplis vite fulget vt nulla in ea deesse virt⁹ dignitat videat.

LXVII

Dibi p plēs annos i epatu Lameracēsi vices gerēti epi in cōfessiōib⁹ audiendis q̄dā mlier cū mario merore t pudore ē cōfessa se assuefactā scelere sodomitico in lecto lasciuisse: demonēq; int se et parietē cū cachino clamātē audisse phi phi phi: intentionē signs idignāt. Qua voce ꝓfusa mulier: eadē hora cucurrit ad me: t bñficio absolutōis accepto: pniam etiā vltra q̄s statui amarissime egit.

LXVIII

Sedr aliā p idē fere tps noui: q̄ cū multis lachrymis mihi ꝓfessa ē fere se i ꝓsili vicio polluentē audisse vocē demōis t dixisse, Age miser age q̄d agis: bñ tibi soluet in ꝓtio qō nūc facs. Hec multo post vbi mulier ꝓfessa ē: nec ad ꝓstina pcta resilisset: timore mario mortē incurrit, t qō ꝟ p pniaz nō expleuit: in purgatorio dirs penis exoluit.

LXIX

Uenerabil' Bonifaci⁹ q̄ndā Lausanēs eps nūc rector in theologia Parisi⁹ mihi tic t mlt alijs retulit q̄ndā clericū se i ꝓfessione audisse q̄ malo assuefact⁹ vsu se cōtra etatiōib⁹ illicit ad libidinē puocabat proh nefas auditu. Et vide quid sequit. Vbi ꝟ semel vt erat solit⁹ attētaret: manu int̄ crura loco virilis mēbri colubrū appbendit, q̄ facto horrore pcussus: ad cōfessionē mor⁹ puenit, t ibi in mlt lachrymis pniaz egit.

LXX

Adolescēs adhuc sodalē habebā i schollis pariliū studior⁹ charū: valde pudicū et bonū: sed heu postmodū a magro q̄dā suo p hui⁹ crimen vicij deprauatū. Admonit⁹ aūt per me t alios amicos t familiares suos cur ipe tāte nobilitat vir tal turpitudinis infamiā pateret: cessauit ille pluries, sed sp itez in ꝓstinū labebat. Ad hūc cuētū damnabilē res mirāda puenit. Uenerunt ad eum in ciuitatē in q̄ erat canonic⁹ viri nobiles consanguinei eius: et apud eū hospitati sunt cum multo seruiētiū comitatu. Facta aūt cena cum se locat hospitib⁹ inuenis sopori dedisset: clamare cepit t auxilium fortiter inuocare. Ad dñi ꝟ sui clamorem clientes turbati surgunt: et rationem nullā in eius clamorib⁹ inueniūt. Aduertētes tñ canonici eum morti primū: decanū accersiunt. Concit⁹ ille venit: ad lectulū residet clamitant: confiteri iuuenez pcta adhortat: et diuinū nō humanū consiliū inuocare. Hec cum decanus ei magnis vocib⁹ inclamaret, tandē post diutinā decani clamant vocē eum terribilib⁹ oculis inspexit dicens. Ue illi q̄ seduxit me. Ad q̄d super me diuinū auxiliū inuocabo. Ecce iam video patulū ifernū: pñtes demones t ad rapiendū me terribilit inhiantes. Cūq; oēs vt poti⁹ cruce se signaret cum lachrymis inclamarent: ille q̄si nihil aduertens: clausis oculis auertit faciem, et cum diris clamoribus animā exhalauit.

LXXI

Similis in vicio q̄daz de epatu Lameracensi cum sacerdote suo accedens ad me rogabat vt eum absoluerē, quem recidiuātem p annos plurimos absoluerā et pniaz ei iniunxeram salutarē Quē cum ad dioce sanum episcopū mittere vellem q̄si grauī affligendū: a sacerdote rogatus sum vt tali conditione absoluerem penitentē vt flexis genib⁹ coram nobis rogaret dominuz vt si postmoduz recidiuaret in scelere: eum mor diuina vindicta puniret. Consensi ergo conditioni, et heu mihi misero q̄ ꝓsensi Mor ille flexit genua: t vindictam in se si

recidiuaret impcat⁹ est. Absolui eũ, recessit gaudẽs. Sed feria tertia aut q̃rta post pascha instigãte diabolo passus est recidiuũ. moꝛq; hoꝛrifice clamãs. Uindicta dei sup me, vt mihi postea sacerdos retulit amarissima morte mulctatus est.

LXXII

Richarda q̃dã hui⁹ vicꝯ nephãdissima vetula fuit: q̃ mlt; annis ĩ monasterio degẽs nihil tñ religiõis ĩ eo fuit cõsecuta aut ꝓtut; : imo tãto erat deterioꝛ q̃nto magꝭ pfessa fuerat sctitatẽ. Moꝛtua g̃ in claustro sepulta ẽ. Nec moꝛa: seq̃nti nocte scropha nigerrima cũ poꝛcell' septẽ coloꝛis eiusdẽ visa ẽ manifeste ĩtrare claust; : vetulãq; sepultã effodere: ꝛ mẽbꝛatim coꝛp⁹ mirabile laniare ꝛ viscera ei⁹ longo tractu p claustri ambitũ dissipare. Quo facto: cũ poꝛcellis scropha disparuit. ꝛ p⁹ se feda vestigia dereliq;t. Et notãdũ valde ac mirãdũ est q̃ non nulle ex monialib⁹ claustri scrophã cũ poꝛcellis videre ñ poterãt, ꝭ grunitũ eoꝝ clariꝰ audierũt.

LXXIII

Uidi ꝛ q̃ndã hui⁹ vicꝯ nephãdũ viꝝ: de q̃ mihi vir boni testimoñ pbꝛ referebat. q̃a cũ ille p viride pꝛatũ ꝓiret ꝛ pbꝛ seq̃ret: iuuenit vestigia ꝓtereũt; in gramie q̃si igne cõtacta manifestissime palluisse. quem ꝛ nos postea pcepim⁹ p vita sceleratissima morte turpissima perꝛisse.

LXXIIII

Sãcte Marie mgr̃ Petr⁹ q̃ndam cantoꝛ Parisien⁹ cuidã mihi noto narrauit se vidisse locũ in gramie vbi de vespe q̃dã clerici hoc vicio infecti ꝯsederãt. de mane oꝛibus circa locꝭ abũdãtissime roꝛe ifus⁹ sine vllo roꝛe q̃si sceler; ꝯsciũ siccissimũ iuẽisse.

LXXV

Erat in villa bꝛuxellẽsi Bꝛabãtie sacerdos q̃dã vita ꝛ moꝛib⁹ plimũ ihonest⁹. hic gule ꝛ luxurie dedit⁹ nihil vere videbat⁹ aliud meditari. Post finẽ ãnoꝝ paucoꝝ post; q̃s pbꝛ fuerat oꝛdinat⁹ iusto dei iudicio im ꝓmeditate defunct⁹ est. Nec mlto post q̃dã pbꝛ cõmẽsalis ei⁹ ꝛ soci⁹: cũ crepusculo noct; viã ageret extra villã audiuit miserabilẽ voce q̃si sub terra clamãtis et plãgentis. Cõsternat⁹ aũt pbꝛ q̃snã esset cui⁹ voce audiret cruce se signans inq̃rit. Quis es tu: Et vox. Ego inq̃t sum infelix soci⁹ tu⁹. Et rursus pbꝛ. Quõ inq̃t tibi est: ꝛ q̃re de humo eloquiũ tuũ: Cui ille dato rugito magno: imo maxio: Ue inq̃t mihi ve ve: q̃m clausit sup me puteus os suũ. Et cũ q̃si pẽnigero volatu vox plãgent; deferret⁹ in lõgum audita ẽ. Mirabili⁹ tñ intelligas ipm q̃ hoc audiuit pbꝛm in nullo vitam miseraꝝ ꝓsus coꝛrexisse. sed obꝛisse morte turpissima: et feda neq̃ssime cõuersatiõis vestigia dereliquisse.

LXXVI

Presbyter q̃dã noie tm̃ sctus ꝛ castꝰ monialẽ q̃ndam altioꝛis oꝛdis iuuenculã sub religionis specie pcurabat. Facta g̃ occasione cum socia senioꝛe iuuencula monialem pbꝛm visitauit. Post latos aũt cibos et potũ immoderatũ moniales ĩ vno loco ꝛ pbꝛ in altero q̃euerũt. Mane facto vetula monialis sociã iuuẽculã ad matutinoꝝ exercitionẽ officij nisa est excitare. quã cũ strepitu ꝓmo: q̃ silẽtiũ tenebat. deide pulsatiõibus vt attẽtasset excitare nec pfecisset. sargens q̃siuit sociã: nec inuenit. Turbata ergo cũ tota familia monialis: cũ factũ p ꝓfessione celare vellent: nec possent. cũ hoꝛroꝛe ꝛ scandalo mlt⁹ sicut inuẽta fuerãt ambo⁹ simul cadauera sunt sepulta.

LXXVII

In ptib⁹ Sueuie q̃s Alemania cõtinet sicut a fratre waltero nup audiui mlier q̃dam deuotissima erat vxoꝛ militis ꝛ nobilis pulcerrima etiã ꝑm carnẽ ink oẽs pꝛie sue femias reputata. Ad hãc videndã cũ multi nobiles ꝛ potẽtes sepi⁹ conuenirent. et illa p visitatiõe hmõi guiter sepi⁹ turbaret: ne scilicet curiose videtib⁹ occasio scãdali ꝓberet. q̃ ꝑm ꝓhum: magno vl malo piculo custodit. q̃ mlt; placet. Oꝛatoꝛiũ sola suũ semel ingrãs: fusis ad deũ lachꝛymis dixit. Video mihi chꝛe Jesu ex carne q̃ iduisti me alijs piculũ imminere. Lz em̃ animũ meũ fortaꝛe fixeris vt nulla pꝛsus vanitate cõmouear: tamẽ nõ modicã ptimesco dare p me posse causam debilibus vt tentationũ cupidine aliq̃tenus agitent. Rogo g̃ te misericoꝛdissime pater ꝛ dñe vt speciẽ meam in tãta fecditate cõmutes: vt carnis misere turpitudo fuerit in bonoꝛe. Hoc dicto: statim fetidissima lepꝛa contabuit vultus eius: eruperũt pustule: oculi tumuerũt: os lacerũ ineptepatuit: nasusq; gibbosa deforꝛmitate ꝓtotus: alienam penitus faciem demõstrauit. Nec moꝛa. Egrediẽre illa occurrit mari⁹. Qui eam tm̃ per habitum agnoscens quorit que ipa sit. Et ea dicente Ego sũ: Dog

et ille tot⁹ inhoꝛruit, ⁊ vt vidit familia: oēs sil' exclamāt in planctū: mirātes p̄cipue q̄d tā subito dñe ꝓtigisset. Turbat⁹ pentib⁹ illi⁹ not⁹q; oīb⁹ ⁊ amic⁹: consulit phys̄ic⁹, rñdet incurabilē lepꝛā: nihil aliꝺ esse ꝓsiliū nisi q̄ extra habitatōez hoīm colloceꝝ. Qꝺ vt fa- ctū ē: ⁊ audiuit frater oꝛdis p̄dicatoꝛ q̄ ei⁹ ꝓfessionē audire solebat: venit ad illā: ⁊ mi- re gaudētē inuenies: q̄rit cām inopinati et subiti moꝛbi. Quā vt illa p oꝛdinē enarra- uit: frater ille turbat⁹ ⁊ mirat⁹ nō modice i- crepauit eā dicēs. O miserrima et stultissi- ma mulier q̄ in ꝓtumeliā ⁊ in piculuz viri tui opus dei in te p̄cū instātia destruxisti, ⁊ parētes et amicos tuos q̄ deū laudauerūt et venerati sunt in te: ad blasphemādū nūc p tale infoꝛtuniū coegisti. Age nūc charis- sima insiste p̄ciby ⁊ ad ꝺn̄m rei geste diuinā miscdiam iterpelles. Hoc dicto recessit fr̄. Illa aūt totaliꝛ in lachꝛymis resoluta oꝛa- uit dñm dicēs. Dñe pi ⁊ dñator vt liberio- gellū lepꝛe a tua bonitate expetiui, sz q̄a au- diso a p̄ce meo spūali cui tota deuotiōe cō- misi me ꝺ salutē meā a te oīm dño petiuis- se: rogo te p tuā benignissimā charitatē vt me tuū plasma restituas fm q̄ tue placue- rit volūtati. Mira res: vix ꝓba cōpleuit ⁊ in tāta claritate cutis ⁊ elegātia foꝛme sbi- to fit facies restituta: vt nec in ea vni⁹ ruge vestigiū vel saltē tenuissima macula rema- neret. Quo viso gaudet miles ⁊ vxoꝛē re- putat sibi q̄si redditā rediuiuā. Exultat fa- milia, fama rei geste diffundit, letant amī- ci, applaudit ⁊ patria, ⁊ inclyta chꝛi pietas oꝛe oīm collaudat. Et vix q̄dem miles an- no dimidio supuixit. Et inclyta mulier ei⁹ ñ imemoꝛ bonitatis chꝛi: cū filia vnica quā habebat ⁊ possessiōib⁹ vniuers ad mōaste- riū soꝛoꝛ oꝛdis p̄dicatoꝛ trāsiit qꝺ Hem- berch ꝺꝛ: et in eo auctoꝛe ꝺo religiosissime cōuersat. Vide g̃ lectoꝛ: ꝓsidera virtutē in femia q̄ intātū boꝛruit oculū impudicū vt in se p̄cū instantia lepꝛe plagā accipet.

LXXVIII

Vidi sc̄m virū mg̃rm Guidonē pb̃rm bechinaz in niuella de q̄ certissime audiui q̄ cum i sonegio oppido hānonie scholas regeret: adolescens incaute semel femina ꝺ tēplat⁹ p annos tres: ipa moꝛtua intātuz tēpestat⁹ ē vt excepto eo q̄ vigilās sustine- bat oī nocte in somnis crederet esse p̄ntez Sentiēs g̃ diabolum nō cessare: de nocte dā tumulū moꝛtue mulieris apuit ⁊ nares et faciē in sceno putrefacti coꝛpis tādiu te- nuit vt pene nimio fetoꝛe suffocat⁹ q̄si moꝛ tuus caderet resupin⁹. Que res intāttū va luit sancto viro vt nullū postea stimulū in carne sentiret.

LXXIX

Sanct⁹ Ludouic⁹ cathalanēsiū eps fu- it vir coꝛpe venustissim⁹ et pudic⁹. Quē vt vidit q̄dam Galliaz regina: oc'os cōiecit in eū: ⁊ opportuno loco vocatū ad ꝓcubi- tū inuitauit. Quā ille toꝛuo vultu ⁊ oculo indignāti despiciēs ꝓbis mirificz ꝓfutauit Cui⁹ oculus post moꝛtē etiā in sicco cada- uere extingui ⁊ caligari nō poterat: vt mihi et mlt⁹ alijs audiētib⁹ mgr̃ Joānes abbas q̄ndā regulariū q̄ ipm oculū q̄i crystallinū lucidissimū vidit ⁊ postmodum enarrauit. Interfuit iste abbas eleuatiōi dicti sancti coꝛpis qꝺ annis pl⁹q; q̄ngēt⁹ in terra iacu erat. et iuste q̄ dē oculus etiā in moꝛtuo coꝛ- poꝛe extingui nō poterat: q̄ ꝺ moꝛtificā- tē hostē in fragili vasculo viuid⁹ gmāebat.

LXXX

Erat homo vt frater oꝛdinis p̄dicatoꝛ retulit faber lignari⁹ admodū tenuis vxoꝛ rem habēs pulcrā ⁊ bonā. In hāc diues q̄ dā pecunia sed inops coꝛde oc'os iniecē- rat impudicos. Missa ergo ab eo nephan da vetula: intrat domū inuencule: salutat eam quasi incognitā: resident ad ignē. Hec moꝛa circūducz oculis fartgatā se plangit Querit hinc inuencula anum cur veniat: aut q̄d q̄rat. Et vetula: si ipsa sis nescio: tal' nois: talisq; mr̃is filia quā hīe me credo in ista vicinia ꝓsobrinā. Cui iuuēcula. Si sum nescio: tali q̄dem noie cēseoꝛ: ⁊ etiam habui talē matrē. Tunc vetula illa dolo et astutijs plena ruens in oscula iuuēcule, be ne inqt assimilaꝛ optie matri tue. Tu aūt q̄lem vix habes? Cui illa. Bonū inqt ope fabꝛū lignariū. Moꝛ vetula alti⁹ elato ge- mitu. Heu inquit optima matz filia quō ad istam miseriam venisti vt fabꝛum habe as virum que tot in parētela tua magnos et diuites habuisti. Hec dicens q̄si mesta nil ampli⁹ locuta recessit. Inde quarta die reuersa inquit. Uere multum sollicitoꝛ vt post infoꝛtunium saltem copiosius rebus valeas abundare. Inueni ergo viam qua hoc fieri poterit si mihi consentis. Est in ciuitate ista vir diues ⁊ potens valde: qui te (vt heri mihi dixit cum tuū infoꝛtunium deploꝛarē) super omnia diligēs cōcupiscit

Cum isto qdem habebis qcqd corpi placere poterit vel decere. Cui iuuencula. Bonū inqt vir⁹ z meliorē me habeo. Diuitias aūt cū pctō augere nō cupio. Cui vetula qi blādo vultu ꝓgratulās. Hūc inqt magis te diligo charissima. Hec dicens abijt. Et p⁹ triduū reuersa dixit. Veni mecū charissima z eccliam pariter gliose ꝑgis visitem⁹. Nihil g mali suspecta simplex iuuencula pa ret illi z cū vetla vadit. At vbi añ portā diuitis trāseūt: vt pordinauerat vetula: iuuencula rapit z ptrahit in ꝓclaui. Angustiata g iuuencula z emin⁹ ad aures vetule se inclinās ait. Mihi hac nocte ꝓtigit ſm ꝓsuetudinē femiaz: Ad horā nūc liberes me cogita dulcissima: z fide data spōdeo cras redire. Annuit vetula. cōsensit et diues. Hinc g iuuencula domū rediēs: qd fiat excogitat. ꝑpat de vicinia tres fortes z validas feminas: et eas cū scopis clā in thalamo collocauit. z qsi vellet melioribꝫ vestibꝫ idui venietē vetulā velut ad suū auxiliū itroduxit Firmatoqꝫ ostio ꝓcurrūt femie: z nudataꝫ vestibꝫ pcutiūt scopis miseram vsqꝫ ad sanguinis effusionē. nec cessant a ꝓberibꝫ donec eluctuato conamie vetla ostiū exiliuit z nuda penit⁹ p plateas aufugit. Mirātibꝫ cūctis qd factū sit audiūt z cōstātē in castitate iuuencula p totā ciuitatē extollūt. Plusqꝫ lucrata est i honore z glia bone fame qꝫ fuisset in oibꝫ copijs z diuitijs adeptura.

Quātū aūt malū z **LXXXI**

qꝫdeforme luxuria sit: z sup oia adulteriuz: de⁹ oipotēs in qdā milite teutonie demonstrauit. Hic de latere coniugis intempeste noctis silētio exurgēs: cōpleto cū aliena flagitio: domū luna lucēte redibat. Cui⁹ faciē p fenestrā intrāti vxor emin⁹ cōtēplata clamat horrifice. Ad cui⁹ clamorē ancille domus z famli ꝓcurrētes: mox ad ꝓtuitū domini parit clamauerūt qsi a ꝓspectu demonis deturpati. Qō vt miles vidit aniaduertit faciē suā a ꝓpria forma recessisse z diuino iudicio ſm vilitatē pctī ꝓfusionis ignominiā induisse. Ergo vbi delituit vsqꝫ mane ꝑerat ꝑsus eccias vt ꝓfessus sacerdoti forma ꝑpriā recipe mereret. cui cū vacce z pecudes ville ꝓcedētes ad pascua lōgi⁹ obuiarent mox diros dedere mugit⁹: z qsi mox minaci fulmīe ꝓterrite qꝫ q pñt diffugiūt Idē pastores z obuij qꝫ fecerūt. Sacerdos āt in ostio eccle ad dicēdas horas residēs mox vt illū vidit sīguit se z intrās ecclesiā ostiū post se clausit. Tūc miles pstrenens se añ fores eccle: Miserere inqt patet sctē mifere miserrimo pctori. Nō eim sū ille q̄ video⁹. sed ꝟ mihi pctis meis exigētibꝫ accidit vt ī me qi laruata facies deformet. sed penitēti iniunge qō vis: et sic de me qō de⁹ voluerit expectabo. Hec mora vbi miles cū mira ꝓtritōe z lachrymis ē ꝓfess⁹: cōtinuo illa ꝓfusio detersa ē: et ꝑpriā faciē cū sua ītegritate recepit. **LXXXII**

Venerabilis Joānis Bosnen⁹ episcopi z postea mgri ordinis p̄dicator⁹ vt a fratre ipsi⁹ ordis pcepi factū cōmendatissimū audiam⁹. Fridericū nup rhomanor⁹ imperatorē luxu corpis impudentissimū: hic beatus vir secreti⁹ arguebat. Qō lz imperator patienter audire videret exterius: in corde tñ idignātissime grauabat. Precepit g cuidā sue pulcerrime inē ceteras cōcubine vt sctīm vir⁹ secreti⁹ cōueniret: et eū si vllo modo possz inclinaret ad lapsum. Qō vbi illa secreti⁹: cōueniētius: z malicios⁹ attētauit clam in insidijs imperatore cum plibꝫ ꝓtectē: vir btūs manū erigēs ī sublimi meretrī cē in maxillā cū ꝟtute pcussit: z facietem in terram elisit. Quo in facto sctīm vir⁹ imperator in tāta postmodū reuerentia habuit: vt vir⁹ illi tantū in ecclesia sctā crediderit.

LXXXIII

Predicator qdā in actiōe z ordie in Hispania maxim⁹ fuit q̄ frater Dominic⁹ vir⁹ ctus cū btō Dñico ibidē p̄dicator⁹ ordinē ampliauit. Hic opiniōe sctitat⁹ z gra accptissimus erat regi castelle z nobilibꝫ vniuersis. Qō vbi qdā soldaria vt gallice vocant tales: sed reuera solēnis meretrix vidit z inuidit: dixitqꝫ regi z suis Quid credatis ō isto hoie quē sctissimū reputat⁹? ostendam vobis qs ipse sit. et eū vob videntibꝫ ad ꝓcubitū flectam. Cūqꝫ rex meretrice vocata vir vrbanus z nobilis increparet. et illa in piculū vite sue si nō posset hoc instāter permitteret. Respondit rex. Fiat vt spopondisti. Hec mora: vbi quodam die vir btūs in p̄dicatione stabat: publica meretrix ad vestigia eius cum miro eiulatu et lachrymis spectante populo se pstrauit. Quod vt ille vidit exhilaratus in se quasi super penitē tem compassionis lachrymas fudit. Tūc audita confessione eius: p multos dies cōsolabat eam: in ipa ſm qō decebat mutare habitū fecit. Humiliter ergo et obediēs in omnib⁹ simulata post multos circuitus

fletuosos: qs antiquo serpēte docēte tēta//
uerat: ad istud tātū inaudiri doli tēdiculū
quertit ingeniū. Fleuit diebꝫ mltis nec vl
lā lachrymaꝝ cām extorqre potuit vir bea
tus donec ille pmitteret vt erat inocētissi//
me simplex in subuētione salutꝫ illi totaliꝫ
se datuꝝ. Ad hāc vocē meretrix cū clamo//
re valido ꝛ lachrymis exclamās. O deꝰ in//
quit oipotēs quō miserrima merui tātū vi
rū. s. seruū tuū in salutē meā ad oē libitum
obtiere. Et ille audacter inqt pete qđvis
ferꝰ est benignꝰ deꝰ: vnū solūmō restat quo
pacta pata sum: ꝛ i mortē: ꝛ in penā ire: et q̄
cūqꝫ ꝓceperis. Cui ille: Nō est inqt ß. Et il
la inclinato vultu spirans q̄ nihil minꝰ qꝫ
meretrix vilissima putaret. Uerecūdor in//
quit dicere: qđ tū vita comite vitā nō pos
sum. Nisi vice sola tuo fruar ꝓcubitu mee
salutis: aut vite spes eē nō pōt. Mox ille
dolū viperee mētis intelligēs. Hec ß inqt
frustraberis: esto certa. Et hec dicēs assi//
gnauit ei locū q̄ eū solū sūmo mane pꝰ dies
qttuor inueniret. Intermedijs igit dieby
vir btūs in orōne ꝓtinuꝰ ꝓnoctabat. Mu
lier ꝙo regi ꝛ suis qđ actū sit occulte idicat
ubēs eos suū introitū obſuare. Quid plu
ra. Stupefacto rege cū suis qđ fieri debe//
at ꝓstolat. Sctūs ꝙo dī a media nocte ad
instar lecti et carbonibꝫ ignē in cella pauē
rat. Mane g pulsante ad ostiū mlier itro
misit eā vir btūs. Baculoqꝫ ꝓfricās ignem
vt magus ignesceret mox se deposuit super
ignē dicēs: Ecce lectꝰ tali opē dignꝰ: ß cu//
ba mecū: aliū nō habeb. Hoc vt vidit mlr
qsi mortua cecidit. Milites ꝙo ipsi regis
et insidijs irruētes beatū virū sine adustio
ne aliq̄ corpis aut amictꝰ i medijs ignibus.
mulierē aūt inrigidatā ad parietē qsi mor//
tuā inuenerūt. Horrore igit ꝛ āmiratōe cō
fusi flexis genibꝫ rogāt ab igne surgere san
ctū virū: ꝛ stultis femine ꝓsumptiōibꝫ idul//
gere. Quo facto extrahūt cū furore miser//
rimā: ꝛ nisi vir btūs instātissime: ꝛ cū difficul//
tate ei fuisset ꝓsidio illā statim iubēte re
ge ignibꝫ ꝓcremassent. In isto facto ꝓ totū
regnū hispanie ꝓdicatorꝫ ordo recēs ad//
huc ꝛ coaluit ꝛ cōualuit sublimari.

LXXXIIII

Quidā clericꝰ a puericia celebs ꝛ castꝰ
post lōgū theologie studiū in solēni cōuen
tuali eccl'ia canoniā est adeptꝰ. Animaꝝ ḡ
zelo ductꝰ pbēdā ꝓ parochiali eccl'ia com//
mutauit. In q̄ cū ꝓ septēniū fructuose mul
tū ꝛ fideliter laborasset ꝓdicatiōe ꝛ exēplo
aias lucratus est christo q̄s diabolꝰ cona//
bat auferre. Accidit ḡ vt ꝙgo seragenaria
q̄ ciliciū ipi sacerdotis lauare ꝛ mundare
solebat sola sine teste vel socia thalamū in
grederet. Quid plura: Ad tā nephādū in//
fortunij res deuenit: vt ambo sacerdos ꝛ
mulier anteqꝫ separarent diu seruato casti
tatis ꝛ virginitatis lilio frustrarent. Equi
dē mulier intātū doluit vt ꝓre nimia ama//
ritudine mortē acceleraret in plāctu. Sa//
cerdos vero expertus incognitā delecta//
tionē in luxuria adhuc vt crēdimus vilissi
mus perseverat.

LXXXV

Existēs i opido magno brabātie brucel
lensi venit ad me puella q̄dā reby tenuis et
formosa cū mltis lachrymis sibi postulās
misereri. Quā cū hortarer dicere mihi q̄d
hāret: illa cū eulatu magno: heu inqt me mi
serā: qr cū sacerdos quidā violēter me vel//
let oppримere ꝛ oscularet me inuitā: illum
auersa manu pcussi in facie: ꝛ p nares san//
guinolētū reddidi: ꝓ q̄ vt mihi ḋr a clericis
rhomā me adire modis oīby optebit. Tūc
ego vix ꝓtinēs a cachino: ꝛ q̄si seriose locu
tus terrui illā tāqꝫ guiter excessisset. Tādē
iuramētū eius accipiēs qꝫ staret mandato
meo: dixi illi: Sub pstito iuramēto pcipio
tibi vt si ille vel aliꝰ psbyter violētiā tibi in
osculis vel cōtrectationibꝫ facere voluerit
ꝓtracto pugno valide oculū si potes excu
tias cōtrectāti: nec in hoc vlli ordini par//
cas: qr castitatez tueri licet sicut corporis
vitam verbēre. Hoc vt dixi omnes qui ad
erant: ꝛ ipsam puellam in risum magnum:
ꝛ leticiam cōmutaui.

LXXXVI

Uidimꝰ i gallie partibꝫ ꝙginē cuiꝰ ꝙtu//
tē mirabilē nō expedit subticere. Hec vtro
qꝫ orbata parēte in domo fris milicie loco
pedisseque seruiebat. Que cū nulliꝰ viri io
cos ꝓsus vellet admittere: ea q̄ dam die in
ꝓparāda salsa manibꝫ occupata: q̄dam ex
satellitibꝫ eā nisus ē oscularī sꝫ frustrā. Hā
pistillo q̄ salsam terebat eū capite pcussit.
Tūc ille lesus: O neqssima inqt quare me
volētē ludere pcussisti. Cui illa substoma//
chans: ꝛ ego inquit ludo. In tali ḡ rigore
ꝙtutis ꝙgo nobil' pseverās adeo famosa ef
fecta est vt comitissa de encholissimo eā cū
filia sua regina anglie vt illius instrueret

obsequijs collocauit. Hec cū nullo mō po
stea vir accipere cōsentiret: cū mlt⁹ regijs
muneribꝫ ꝫ honoribꝫ ad gallias est reuersa
ꝫ in domo hospitalis apud pramnū humi
lis soror effecta est: quā nos vidim⁹ eiusdē
domus magistrā ꝫ in seruitute christi labo
re ꝫ senectute cōfectā.

LXXXVII

Virū q̄ndā fuisse ꝓcepimus q̄ tali vicio
subiacebat: vt nullius ei sufficeret delecta
tio coit⁹ cū vxore q̄n etiā eā ꝓtrectatōibꝫ il
licitis molestaret. Ergo vbi nocte q̄dā re//
clamāte vxore ꝫ impācate vindictā dei: ma
ritus violent⁹ ꝓpetrato scelere adv̄tris of
ficiū surrexisset: more soluto ventre soluto
p secreta nature in cloacā viscera eius de//
scēderūt. Hec mora: clamans reportat⁹ ad
lectū: ꝫ publica voce cōfessus cū durissimo
manuū cruciatu quas q̄si ignibꝫ v̄rerētur
abscidi petijt in horā diei tertiā expirauit.

LXXXVIII

Magister Joānes de niuella leodinēs
eccl̄ie decanus diuitias ꝓtēpsit ꝫ gloriā in
monasterio deognies ad regularē ordinē
venit: de hoc beato viro quedā vidimus: ꝫ
q̄dā audita narramus. Vir vnq̄s indulsit
ocio vel quieti q̄n semp indefesse in reuoca
tione aiaꝝ pereūtiū laboraret. Et videze//
luz. Eo diutina ꝫ graui podagre molestia
laborāte q̄dā nomiatissim⁹ phys̄ic⁹ a supio
ribꝫ partibꝫ gallie: vt eū in ꝓprijs expensis
curaret aduenit. Cūq̄ a medico quereret
quātū se tpis expēdere in morbi remediuz
oporteret: respōdit. Perfectissime inq̄t in//
fra mēses quattuor vos curabo. Hoc il//
le tibiā manu percutiens clamorose dixit:
Heu me miserū: tunc si ꝓ ista carne cum
deus voluerit in primo putredine resoluē
da: ꝫ a pdicatōe ꝫ salute hominū etiā tribꝫ
hebdomadibꝫ cessez: ꝫ aie q̄s christ⁹ precio
sue sanguinis emit p me interim liberā de
a demonibꝫ distrabāt. Vos autē magister
charissime ad patriā redire poteritis cum
placebit: bonā voluntatē vestrā: ac labores
christ⁹ vobis ipse restituat. Ipe quidē bea
tissim⁹ homo adeo p⁹ cū zelo aiarū i pau//
peres fuit: vt cuz q̄d daret paupibꝫ obuijs
nil habere: speciali ifirmitate semp p defe//
ctu muneris torquebat: ꝫ tunc p corporali
elemosyna spūalis bñficij orationem p eis
supplicit⁹ eroluebat. Prouide lector con
sidera zelū quem habebat. Agonizabat in
morte eo vespe q̄ nocte est defunct⁹. Et ec
ce vir vag⁹ ꝫ nudus ex his q̄s ribaldos di
cimus in exteriori parte dom⁹ venit qua il
le interius decūbebat. Rogauit ille vagus
de cōfessione colloqui sancto viro: sed ei re
sponsum est q̄ nō posset. Hesto illo rece//
dente quendā ex circūsedētibꝫ aduocat vir
beatus. Reducite illū inquit ad me quem
repulistis. Hoc audito mirati ꝫ cōfusi oēs
hominē reduxerūt. Qui cū omni diligen//
tia facta confessione ꝫ absolutōe suscepta
recessit. Et dixit omnibus vir beat⁹. Hol//
lem ꝓ mille marcis auri me hominē non
audisse. Et vide quo fructu. Vix enim per
quartā partē leuce homo secessit a domo:
tum ecce repentina morte percussus eccl//
dit iam defunctus. Hec mora. In sequēti
nocte viro sancto migrāte ad dñm a ccidit
qō subiungo. In vlterioribꝫ partibꝫ anglie
quidam vir sanctus ꝫ bonus pdicationis
officio preminebat. Eo aūt in statione pu
blica predicante quedaz peccatrix mulier
amarissime cōtrita vt potuit in populo cū
lachrymis exclamauit: Miserere mei ser//
ue dei audi miserā ꝫ absolue me a peccat⁹.
Tūc ille vt potuit eā cōpescuit: ꝫ vsq̄ post
finitū sermonē expectare ꝓcepit. Quid plu
ra: Iterū paululū cū clamore surrexit ꝫ pe
tijt mor audiri. Sed cū iā finiēdū sermo//
nē pmitteret pdicator: ꝫ illa parū q̄escere:
surgit iā tertio clamat horrifice: cadit i fa//
cie expirat. Turbat⁹ g̃ nō modice cū pplo
pdicator orat oēs pñtes cū lachrymis ora
re dñm vt alicui q̄d sit factū de aīa pecca//
trice dñm vt alicui q̄d sit factū de aīa pecca//
tricis oñdere dignaret. Interim per tres
dies clausus i cellula pdicator nil obdor//
mīit: neq̄ gustauit: sed ꝓtinu⁹ in orōne p⁹
māsit. Tertia g̃ nocte aie defuncte lucidi//
or sup solē apparuit prestolanti. Assum in
quit ania p q̄ oratis: ab oi pena soluta sum
nihil restat nisi ad celū stati auolare. Tūc
nimiū illo interius besitāti: respōdit aima:
Hoc signū tibi q̄d nō deciperis. Quidam
magister Joānes in partibꝫ brabātie i mo
nasterio Marie de ognies leodinēs dio//
cesis ista nūc hora obijt: ꝫ sicut in vita sem
per sup afflictos ꝫ pauperes pius fuit: ita ꝫ
nūc cū post mortē añ locū purgatorij in q̄
innumerabilis multitudo detinebat eius
felix aīa ab angelis deferret: ꝫ ibidē mlt⁹
recognosceret q̄z auctor salutis extiterat
pietate cōmot⁹ p eis supplicit dñm exora//
uit vt a pena purgatorij soluerentur. Hec
mora exauditus a dño ꝫ non tñ cum illis

p q̄b⁹ orauerat: verū etiā cū alijs multis: ꝛ ego pariter liberata ad celos in maxīa glo ria est suscept⁹. Hec dicēs aīa ab oculʒ mi rantis euanuit. Ipe ꝥo in trāsmarinis p tib⁹ existēs statim directo cū litteris nun cio: sicut aīa p signo dederat: diem bonāq beati viri migrantis inuenit.

LXXXIX

Monasteriū sancti Jacobi apud leo diū notū mlt̄is est ꝛ acceptū. Jstud q̄dem adolescēs consobrin⁹ eccl̄ie maioris ꝓposi ti cā maioris deuotiōis ꝛ religiōis ītrauit. Nō vt audiuit ꝓposit⁹ indigne tulit: ꝛ mā dat abbati remitti sibi cōsobrinū per cleri cos. Renuit ille. Tunc ꝓposit⁹ fortī manu collecta satellitū ītrat violenter cenobiū rapit iuuenē: ꝛ nudatū sctō habitu induit seculari. Abbas ḡ monast ⁹ collectis pri moribꝫ ciuitatis epo cōq̄rit: ꝛ totū clerū p tātis iniurijs interpellat. Hoc cū indignā peteret duris ꝓbis: abbas flexis genib⁹ cū moderamine dixit. Judicē cōtra te ꝓposi te in terra habere nō possum: ꝛ ideo cōtra te deū summū iudicē interpello: vt infra q̄ dragīta dies vteroꝫ nostrū cōpareat co ram illo sententiā p meritis acceptur⁹. Ad hoc ꝓsul cachinnas cū suis irrīsit hominē: atq̄ spreuit ꝛ repulit exprobratum. Quid plura? quadragesimo die circa horā nonā mortuus est dictus abbas. Et cū p eo solē niter pulsaret: sedens in balneo ꝓpositus: quesiuit a circūstantib⁹ quid ꝑ esset: Mox quidā ingrediēs ꝛ requisitus de sonitu cā panaz: cū respōderet abbatē sancti Jaco bi iam defunctū: ꝛ pro eo pulsationē fieri tam solēnē: ilico recordatus ꝓpositus qua dragesimū esse diē qua se citatū cora sum mo iudice audierat ab abbate cōsternat⁹ animo dixit suis: Eito videte quid faciaz. Morit⁹ ego sum: cōparere me hodie sū mi iudicis aspectib⁹ oportebit. Hec mora. Post hec verba cum balneuz egredi festi naret in astātiū man⁹ cū diro eiulatu ꝛvo cibus expirauit. Illic proculdubio respō dere cōpulsus vbi causaz strepitus cessat. iurisperitoz aduocatio cōticescit: vbi nec preces nec preciū laborabūt.

XC

In mechlinia opido brabātie pcepim⁹ puellā quādā sacro die dñico cū iuuenib⁹ chorizasse diu valde. Fatigata ḡ domū re dijt. Hec mora: dormitū pgens demōe fit repleta. Qua clamāte surgit familia: ligāt vinculis seuientē. Mane ad oratoriū glo riose virginis extra opidū deportaf. Fre quēter em ibi Maria virtutū opatrix mi racula plurima demōstrauit. Nō vbi scho lares pueri perceperāt ad locum vbi vexa batur puella in oratoriū cucurrerūt. Quo rūvnus ānoz fere duodecim audacioz ce teris atq̄ sagacioz: cepit cōpellere ꝛ adu rare demonū vt corpus obsessum desere ret ꝛ exiret. Hec mora. Ubi demon circa vmbilicū per tumorē se eē demōstrauit: di ctus puer cum pollice crucē in ꝓtrarium fi xit: ꝛ sic paulatim p cruce versus os ascē dere cōpulit: donec in specie hirsuti ꝑmis intra hiatū oris herentē vidit. Quo miro conatu ad inferioza redire volente clama uit populus. Puer instāter signū salut⁹ op posuit: ꝛ cū maxima violētia demonē exi re coegit. Eiectū ḡ i modū hirsuti vermis puer audacter dextera cōpbendit: ꝛ in fos sam paruula vbi aqua pluuialis ꝓsederat mox ꝓiecit. Qui statim in oculis plebis to tius disparēs: leticie ꝛ laudib⁹ materiā de reliquit. Proinde manus pueri o cōtactu vermis nigredine infecta remāsit. Sed p tinus aque benedicte lauamento discessit. Sacrosancta ergo res est esse ab omni la be criminū innocentē: sed simul esse conue nit simplicem ꝛ prudentem.

XCI

Puer quidā in cōfinio burgundie fuit: qui in monasterio ordinis sancti Benedi cti apud cluniacū ab ipis cunabulis inno centissim⁹ ac simplicissim⁹ adoleuit. Adul tū ḡ iuuenē abbas su⁹ p recreatiōe vl̄ioco secū pficisci extra p̄cepit. Sufferrādozū ḡ eq̄z causa abbate cū suis añ domū ferrari am descendēte mirat⁹ ex simplicitate iuue nis: ex eo q̄ nūq̄ tale quid viderat ferrū cā dēs nuda illud manu sine adustiōe aliqua vel lesura eleuās ꝓtractauit. Stupefact⁹ ḡ abbas: ꝛ oēs q̄ pntes aderāt ino cētiā i iu uene venerati sunt: ꝛ rez iterato ac pluries pbauerūt. Post ꝑ abbate cū suis al's occu pato iuuenis interioza domicilij est ingres sus vbi vxorē fabri cū puero sup genua mi rat⁹ inueniēs cū paruulo cui nūq̄ sil'e vide rat iocabaf. Jlico mlier iuuenē q̄si ine q̄ tū malicia stimlata si talē habere vellet in quirit. Et ille: Libētissime inq̄t. Que mox nesciū ad pcubitū ītruēs puez sic fieri pro mittebat. Ergo vbi iuuenis post pcubituz

innocētia spoliatus egressus est ferrū candēs vt pr⁹ eristimās ꝺtrectare aduſt⁹ graviter exclamauit. Qua in re abbas turbatus: nō modicū admirat⁹: aīaduertit ex interiori lesura aīe iuuenē foris lesum: t prio ri innocētia q̄ eū ꝺ ignē ꝓtexerat denudatū. Reductū g̃ ad monasteriū iuuenem abbas supgestis diligenter inq̄rit: veritatē q̄s simplicissime ꝓfiteř. Et sic cū mltis lachrymis dānū suū tremebūd⁹ expauit.

XCII

Quoꝺam ordine nō re noſe nō ex actibꝫ sacerdotē. Hic intātū vicio lingue deditus erat vt poti⁹ pessima mētiret q̄s nō socios vel cohabitātes sibi crimināibꝫ infamaret. Hic aū morte rapt⁹ in furiā tāta in se debachat⁹ est cede vt ꝓpꝛys ꝺētibꝫ linguā malioquā laniaret: t palā cūctis ostenderet q̄ q̄ lingua sua doloſe egerat: t venenū aspiꝺū sub labꝫs eius quasi sepulcꝛ patēs gutt tur illius fetorē deterrimū exhalaret.

XCIII

Narrāte mihi viro sancto abbate q̄ꝺā. Audiui hominē pauperē in suburbio ciuitat⁹ cuiusꝺā aluearia apū maxima habuiſse. Cūq̄ freq̄nti⁹ paup apes solicit⁹ visitaret ꝑmū aduertit eas sepi⁹ in ꝺie mira alacritate ꝓcinere: t postea cū curiosius inda gāret series interpolare cōcēt⁹ nec vllis cō uehēdis cibis operam dare. Hec ꝺiu post hec cuꝫ casu media nocte surrexisset. vidit sup apes totū aerē illustrari: t cōtra ꝓsue tudinē oim apū apes ipas in nocte cantib⁹ modulari. Stupefact⁹ g̃ vir t freq̄nti⁹ pbās ad ciuitatis epm cū suo p̄sbytero venit: narrat de apibꝫ q̄ꝺ agaŕ. Hec mora p̄sul in ꝓpꝛia ꝑsona veritatē explorās sicut ei ꝺictū fuerat inuenit. Cōmunicato g̃ ꝓsilio pbis viris t euocato pplo ciuitat⁹ quid in aluearī sit aggrediř exp̄iri. Et fracto vase inuenit in modū pyrꝺis eburnee vasculū ex cera cāꝺiꝺissima in fastigio aluearis: t ī ea sacrm corꝑis christi. Circa ipm ꝙo apū choros in modū phalāgaꝫ celestiū excubias celebrātes. Sublato igitur valiꝺissimo clamore cū lachrymis corꝑ⁹ christi in ecclesiā ꝺetulerūt: t in locū vbi inuētū fuit in re mediū languētiū inumerabiliū oratoriū ꝑstruxerūt. Cūq̄ iā narrata vbiq̄ terrarū fama celebri vulgarenť ꝺuo fures rei pteriti nouitate sponte ꝓfessi sunt q̄ in vicina eccl̄ia corꝑ⁹ christi cū pyrꝺe argētea rapuissent: t retēta pyrꝺe sacramētū corꝑis christi iurta trāseūtes sub alueari p̄ꝺicto in fuga celeri proiecissent.

XCIIII

Prope villā in qua nat⁹ fui sacerdos lubricus atq̄ imūꝺ⁹ fuit. Et cū olim quiꝺem immūꝺis a mltꝺibꝫ panē illū legalē sabbati significantē panē viuū corꝑis christi edere nō liceret: infelix ille p̄sbyt⁹ hūc q̄tiꝺie polluto ore sumebat. Et vide vꝺictā ꝺei. Os eius circa nasum t mentū t linguā computruit: ita vt vix p̄ fetore ab amicissimis sustineret. Sed t alius in gallia fuit: vt quoꝺā puer auꝺiui cui⁹ man⁹ in missa sup arā extense igne celesti vsq̄ ad cubitos combuste sunt.

XCV

Vidi suessionēsem ciuitatē in gallia excommunicatiōi subiacuisse ꝺiuti⁹: t nō nisi sub silentio ꝺiuina mysteria clericos mīstrare.

In vigilia igiť assumptiōis beate Marie ꝺñs Joānes por canonicoꝫ regulariū scti Joānis in vineis iurta muros ciuitatis assumpt⁹ secū tribꝫ canonicis ꝺeuotissimis viris q̄ nūc oēs defuncti sunt ut mōte primo ciuitati in loco vbi quoꝺā hemita resederat ad celebrandā solēnitatē virgines glorioſe succesſerunt. Inclinato autē ꝺie cātatis vesꝑis panē t aquā ore sobuo libauerūt. t cōpletorio ꝺicto post orationes ꝺeuotas t longas mēbra sup nudā humū: deseř⁹ ei loc⁹ erat vbi q̄escerēt paululū pstraueřt. Hec mora detētior: surgūt ad matutinas cātāt supplicit⁹ t ꝺeuote. Et vbi añ laudes por nouā lectionez ex more finiuit: subito ꝺcēt⁹ mirabilis insonuit angelozꝫ: t rīsoriū Felix nāq̄ altissimis vocibus cātauerūt. Quo pacto tīn q̄ttuor ex illa inumerabili mltitudine versum t gloria singulariter decātauerūt mltitudine semp rūdēte. Post repetitionē vero secūꝺā ite rato Felix nāq̄ iurta morē gallicū ichoauerūt: t psequētibꝫ oibꝫ cōiter finierūt. Finito añ rīsorio factū est silentiū angelozꝫ. Prior autē inchoato: Te ꝺeū laudamus: matutinas cū suis laudibꝫ pfecerūt. Quibus ꝺict⁹ q̄t singult⁹: q̄t lachryme: q̄t suspiria ī recoꝛꝺatiōe suauissimi modulaminis ab imo pectoris ediꝺerūt illi q̄ttuor beatiſsimi non est nostre possibilitatis euoluere vel effari.

XCVI

In gallia memorabile q̄ꝺā circa tēp⁹ Philippi reg⁹ filij Lodouici reg⁹ canonū

fati accidisse referet. In qdā eccl'ia ꝓuētua// li canonicoꝝ secularīū p̄cipue sc̄ī cuiusdā festiuitas agebat. In cōpletorio int' p̄ nr̄ credo rīsoriū illud: In pace in idip̄m cle ricis cātātib⁹ z discātātib⁹ stati vbi secūdā repetitionē post gl'ia p̄ri finierēt z symbolū fidei. Credo sub silētio dicere debuerunt: vox celestis oīb⁹ audiētib⁹ dixit: Null⁹ ex// terūt despectū qndā cū voce lugubri z diſ// audiſſ nisi rauc⁹. Stupefacti ḡ oēs aduer// cordāti i angulo ꝓstitisse: nec aliqs ābige// bat eū, sup quē vox descēderat extitisse.

XCVII

Erat qdā nobil' adolescēs q̄ valō sagac ingenio regi p̄ri successit i regno. Hinc ac// cidit vt i regia ciuitate nūdinis ꝓstitut⁹ rex cū sodalib⁹ suis ad ispiciēdos ⁊nstitores z res venales circūiret. Et vidēs hoiem grā deuū etate sedētē i nūdinis: q̄rit quis sit: si ꝑhs sapiētiā venalē habeo. Ad ḡ gaudēs rex z subridēs. Bñ inq̄t vt iuuenē ꝓstitutū in regimē mihi cōpetit sapiētiā hīe: tu aūt videas q̄ntū velis vēdere, p cētū marc⁹. Et q̄ si bñ tenueris opt'ime p illud regeris et reges. Temere nūl loquar⁹. Temere nil at// tentes nisi pri⁹ cogites q̄d sequat. Si pl⁹ volueris addas z p̄ciū. Ad ḡ igit' oīb⁹ cōci tatis in risum rex ꝓsiderāti⁹ ꝙbi pōdus ad uertit z ꝑho statim solui p̄ciū p̄missum ipe rauit. Verbū aūt q̄d accepat i suplūinari bus palatij: z i mēsis: z in cyphis aureis: et manutergijs scribi fecit. Hic postea succes su tp̄is rex i sapiētia z ꝙtute pficiēs īstituit fortiꝰ aīm eripe pplm humilē ꝺ manu potē tiū q̄ a nobilib⁹ terre g̃uit p̄mebat z regnū suū in oi iustitia gubernare. Pro quo nobi les sui in seditionē versi cū neq̄ḡ in mani// festo ꝓpter fauorē ppli cōtra eū auderēt ali q̄d attētare: occulte qndā rasorē p̄cio ꝺdu xerūt vt regē in ꝓclaui radendū nouacula iugularet. Ergo vbi rex humectata barba se radēdū exhibuit dict⁹ rasor in manuter gio q̄ erat circa collū regis scriptuz legit. Temere nil attētes nisi pri⁹ cogites q̄d seq̄ tur: Et sup̄posito scelere pauefact⁹ expal luit z manū tremēlā mox retraxit. Quo vi so rex cām exegit: nec sine cā euētū conside rās dissimulātē rasorē ā sī ḡ sibi ex infirmi// tate ꝓtigisset, extēdit ad pnā: z veritatē rei cū tormētis extorsit. Sic ḡ rex liberatus a morte: vere didicit q̄ melior ē sapiētia cū// ctis opib⁹: z oīa que desiderātur huic non valent comparari.

XCVIII

Eo tp̄e q̄ b̄tūs Augustin⁹ librū de trini// tate cōposuit illi tale miraculū deus osten dit. Ipponēsis ciuitas africe nobilis in qua b̄tūs Augustin⁹ epatū admīstrauit sup lit// tore maris pulcerrime sita erat. B̄tūs aūt Augustin⁹ in ꝓsuetudine habebat vt post diurnū studiū z laborē: vespe sup lit⁹ marꝭ seq̄ntib⁹ a longe epīs z clericis q̄ p ꝓsilio z negocio vniuersal' eccl'ie eū frequētabāt so lus antecedēs deambulabat: ne scz ei⁹ cō// templationē aut studiū colloquētiū fabu// latio impediret. Cum ḡ sic solus incederet puerulū mire pulcritudinis sup litus ma// ris sedētē inuenit: q̄ facta i terra fossa par uula sicut pueri in plateis ludētes solēt co cleari argenteo aquā de mari hauriebat: z in illā fossā paruulā effundebat. Quem vt beat⁹ Augustin⁹ ita serioſe sedētē vidit pe// dē mox p̄cessit z stetit: p̄cedēs inde pueruz salutat z inq̄rit quid agat. Et puer cū ma// gno serio respōdit: Volo inq̄t totū istō ex// haurire mare: z isti fosse si possum infunde re. Quo respōso quasi puerili vir sanctus in risum decētissimū ꝓcitat⁹ respōdit: Et q̄ mō inq̄t o bone puer hoc poteris: ingēs est mare z paruū coclear quo haurꝭ: fossa par uula in quā fundis? Et mox puer: Possi// bilius inquit mihi est hoc facere q̄ intēdo ḡ te implere q̄ cogitas. Ad hoc beat⁹ Au gustinus mirabiliter stupefact⁹ q̄d hoc eēt interrogat. Et puer: Cogitatu ait volus estimās volumine breui cōcludere quid sit illud individue trinitatis inexplicabile sa cramētū. Et hoc quidē añ q̄ possis: isti fos se paruule port⁹ maris vndas infundam. Hec dicēs puer repēte disparuit. Beatus vero Augustin⁹ christū in facto glorificās q̄ verū puer dixerat mox aduertit.

XCIX

Magister Simon ꝺ tornaco parisius in theologia regebat. Et erat excellēs do// ctor ille suo tp̄e: sed cōtra decētiā talis offi cij incōtinēs z superbus. Hic cū sup oēs docto res ciuitatis auditores haberet: z in scho// la corā omnib⁹ de humilitate altissime do// ctrine christi q̄stionē disputatiōe p̄habita termiaret: in fine tādē dat⁹ in reprobū sen sum in execrāda ꝺ christū blasphemie ꝙba p̄rupit: Tres sunt q̄ mūdū sectis suis z dō gmatib⁹ subiugarūt. Moyses: Christus z

machomet⁹. Moyses ꝑmo iudaicū pplm infatuauit. Secūdo christ⁹ a suo noīe christianos. Tertio gentilē pplm machomet⁹. Hec mora. Euersis oculis ꝓ humana voce mugitū emisit ꝛ epilēcia statim eius in terrā die tertia eiusdē morbi mortem accepit. Plaga ꝙ insanabili eū ꝓcussit oīpotēs: ꝛ omni sciētia vsq; ad prima lr̄a; elemēta ꝓuauit: sed grauiori in aia cū hac plaga ꝓcussus est. Tū vsq; in diē mortis sue quasi mut⁹ cōparat⁹ est iumētis insipiētibꝫ ꝛ iuxturne feditate pmāsit. Et vide sūme ammiratiōis miraculū. Aleydē fornicariā cōcubinā suā noīare poterat ꝛ sciebat. Boetiū ꝙ de trinitate qui iuxta eū ad spectaculū ponebaꝯ quē olim cordetenus scierat post inditā plagā nec nomīare nouerat: necvalebat. Non trāsgrediaris ergo terminos constitutos: ꝛ pīū moduꝫ semꝑ habeas in scripturis.

C

Anno circiter ab incarnatōe dñi. Mcclxij. iuxta nusiā sup rhenū opiduꝫ nobile ad torneamētū multi nobiles: duces: comites: barones: ac milites ꝙgregati sūt. Superuenit q̄dā frater Bernardus de ordie ꝓdicatoꝝ cū socio: rogauit suppliciter ꝛ q̄; si cū lachrymis vt sibi parcerēt ꝛ desisterēt ab inani ꝓposito: cōpaterēturq; christiani; tati ꝛ afflicte mr̄i eccl'ie q̄ illo tpe i vngaria: liuonia: ꝛ polonia a tartaris miserabiliter vastabaꝯ. At cū multi eēnt q̄ ad p̄ces ei⁹ li; benti⁹ destitissent: quidā comes de castris al's de marcha dict⁹ subsānauit fratrem ꝛ ꝓsentiētes eidē. Et ꝙgregatis turmis militū ferale illud torneamētū infelix infelicissimus inchoauit. Mane aūt eiusdē diei vt a pluribꝫ ferebaꝯ quasi gleba ingens ꝛ lata sup aera videbaꝯ: ꝛ circa glebā ac supra q̄si cozuini generis volucres crocitādo diuti⁹ volitare. Hec credo aliud q̄ demōes hos fuisse q̄ futuri mali ꝓdigiuꝫ hoc dederunt. Hec mora: Cū torneamētū hoc fieret milites ac satellites in tāta strage: ꝛ in tanta multitudine plurimi ad mortē: nōnulli in vesaniā: plericq; etiā in lāguores ꝑpetuos ceciderūt: vt nullus ambigeret ludū hūc: nō tm̄ hominū: sed verissime vltiōe diuina demonū extitisse. Omnes ꝙ mortui vsq; ad trecētos septuagintaquattuor cōputati sunt. Inter quos etiā p̄im⁹ dicit mortu⁹ comes ille de castro q̄ dicto fratri ꝓdicatori cōtumaciter cōtradixit. Sub eadē nocte q̄ die hec facta sunt in specieby militū armatoꝝ iuxta villā brabātie que Ischa maioꝛ dicit cōgregationes fieri a demoniby presbytero ville teste cognouim⁹. Et hoc credo in signū leticie tanti mali.

CI

Fuit in teutonie partiby sic a fratre ordinis ꝓdicatoꝝ audiuim⁹ qui illi⁹ terre incola fuit miles potēs mire deditus torneamentis. Mortu⁹ est aūt miserabiliter sicut vixit. Reliquit autē vxorē valde deuotam ꝛ sanctā: q̄ mortuo marito vt ipsamet magistro Alberto fratri ordinis ꝓdicatoꝝ cū fletu magno narrauit: ꝛ ipe mihi narrauit: rapta est ad excessum mentis: ꝛ vidit circa aīam viri sui demones in magna multitudine cōgregatos. Dixitq; vn⁹ eminēcioꝛ ceteris ad cōsortes. Ponite caligas in pedibus eius q̄ꝛ spicula penetrēt a plantis pedū vsq; ad cerebrū: Hinc eū lozica induite cui⁹ spicula aīa ꝛ retro penetrēt totū cozp⁹. Hinc galeā capiti ei⁹ imponite cuius similiter spicula descēdēdo trāseāt vsq; ad plantas. Hinc scutū collo ei⁹ imꝑmite cui⁹ pōdere mēbris oīby conquasset. Hec omnia cū ad iussum principis demonū in animaꝫ miserā cōplerent: dixit iterato demonibꝫ Cōsuetudo ist⁹ erat vt post torneamenta balneis foueret: ꝛ post balnea deponeretur in lectū: ꝛ iuxta eū puella tenerioꝛ cuius ample'ibꝫ in coitu fruebat. Vis oībus aprate silia. Hec mora. Flāmis balneariby nitur: ꝛ iuxta eū bufo terribilib⁹ oculis ad magnitudinē ꝛ longitudinē lecti: cui⁹ com pleta ꝓtactu ꝛ osculis adeo exhaustus est vt magis eū bufonis illius horribilis q̄ar moꝛ ꝓdictoꝝ terribiliū balnei vel lecti ratio cruciaret. Heu q̄ digna fit pena talīū. Illa aūt beata mulier q̄ hec dispēsante deo de aīa mariti vidit oīby diebꝫ vite sue ex recordatiōe viliōis adeo afflicta fuit vt nullus posset ambigere q̄ ea ꝛ antea cognouisset quin illa supra q̄ credi poterit cordis incōmodo vexaret.

CII

Vidi cōsobrinā patris mei mulierē annoꝝ cētū ꝛ triginta. Hec in villa in qua nata erat iuxta brucellā in brabātia factū huiusmodi suo tpe referebat. In hac villa q̄dragita milites arma portātes sparsim ꝑ parochiā morabanꝯ vbi nūc vix vnus est. Mi oēs cum aliis militib⁹ circūiacētiū re-

gionū sine vllo armor̄ p̄sidio: exceptis lā-
ceis scuto ⁊ galea indutis necnō ⁊ publica
ta linea tunica torneamenta freq̄ntius fa
ciebāt. Et ꝓtigit hoc freq̄nter. Una autē
die⁊ accidit vt i ꝓgressu opis miles male
ꝓtect⁹ clypeo in corde lancea ferirek. Cum
graui ḡ luctu ad domū ꝓpriā corpus exa-
nime sic delatū in locello cōponit. Excu-
bias ꝥo faciēt̄ibꝫ pentibꝫ ⁊ amicis sit me-
dia nocte circa corp⁹ mira cōfusio. ⁊ post
borā egresso famulo ⁊ misso p negocio ꝓpe
villā obui⁹ ei in equo nigro fact⁹ est miles
occisus: ⁊ dixit illi. Ascēdas retro me. ⁊ fe-
rā te ad locū q̄ mitter⁊ ꝓpe villā. Territus
aūt famulus vt iussus est ascēdit: ⁊ cū bra
chꝫ teneret se ad latera sedētis in equo
⁊ nescius manu vuln⁹ lateris tetigisset di-
xit miles. Fortē⁹ infige manū vulneri ⁊ ex-
trahe ferrū lancee q̄ percussus fui. Treme-
bundus igit̄ famul⁹ fecit qđ est iussus. Ad
locū aūt vbi trās missus est famulo venīte
dixit miles. Descende nūc ⁊ occisori meo
specialit̄ dicas ⁊ alīs oīb⁹ q̄busuis vt ve-
niāt ad talē locū vt videant iudiciū dei fa
ctū de me in signū huius qđ me veraciter
videris ferrū lācee oñdas eis. Mane aūt
facto famulus ea q̄ iussus est fecit. Et cuz
ventū est ad locū vbi venire mandauerat
occisor cū alīs inuenit cornor̄ ⁊ miluorū
multitudinē infinitā qui validis morsib⁹
cadauer miserabile discerpserūt.

CIII

In brabātie ptibꝫ vbe louanio ciuēvi-
dimus generosum ⁊ bonū q̄ in nocte sctā
parasceues ad matutinas surgens trāsi-
bat aū cellarū in platea in quo gditissimi
adolescētes ad ludum tesseraꝝ sedentes
blasphemijs ⁊ iuramētis ad iuicē ꝓtende
bāt. Trāsiēs aūt ciuis inuenit hoīes platee
aū cellariū: q̄ cū magno murmure plange
bāt hoīem q̄ndā ignotū plagatū miserabi
liter ⁊ sanguīe cruētatū. Qui cū q̄reret au
tor̄ lesiōis tāte q̄s esset: rñderūt. Isti iu-
uenes q̄ hic in cellario ad tesseras
ludūt. Mox igit̄ ingressus ciuis impor̄pat
ludentibꝫ tali nocte ⁊ eos duris sanet̄bis
interrogat cur hoīem ignotū ingressuz ad
eos tā crudelit̄ verberassent. Attoniti aūt
iuuenes negāt aliquē ad eos itrasse postq̄
discesserāt: asserētes nullū ab eis ꝥbo l'ꝥbe
re lacessitū. Et mox cū ciue surgētes oēs
querūt hoīem cruentatū nec inueniūt. Lō
uersiq̄ singli ad seipos animaduertūt in-
ramētis suis terribilibꝫ rursuz chām dām
ꝓtumelijs affectū: rursuz imꝓperijs cru
ciari. Hec cū mihi frat̄ ordinis p̄dicator̄
sub dubio retulisset: egoip̄e i dictā vrbē p-
ueniēs interrogaui ⁊ q̄siui ꝑitatē rei ⁊ is q̄
nouit sub p̄fato iuramēto narrauit vt scri
psimus. Addidit q̄z vt dñs dom⁹ i cuius
cellario lusores federāt in dicto facto tāta
ꝓtritōe ꝓmot⁹ ē vt mediāte ciue illo q̄ hoc
narrauit cū vxore oīa bona diuideret: ⁊ q̄
p vsurā rapuerat: iuriat⁊ restitueret⁊ vitā
suā btissime terminauit.

CIIII

Frater q̄dā ordis p̄dicator̄ bon⁹ ⁊ ve-
ridic⁹ narrauit mihi q⁹ q̄dā nudatus ludo
tesseraꝝ adeo desperat⁹ est vt arrepto arcu
sagittā in aere iaceret q̄si ipm celi dām p-
cussur⁹. Et mox sagitta reuersa añ faciē ia
centis sanguine recenti infecta reperta ē
Qui mox irremediabilibꝫ lachrymis reso
lutus est: ⁊ ꝓfessus vitā suā cū mira pnīa ⁊
deuotōe correxit.

CV

In villa q̄dā brabātie vt mihi frat̄ or-
dinis p̄dicator̄ narrauit mlier pcat⁹ ⁊ va
na erat q̄ in oi fere festo chorcas in gere
ꝓsueuit. Et factū est vt iuuenibꝫ viris ad
saltū iurta choreā ludētibꝫ vni eaꝝ p̄ciam
ferire conanti baculus ꝺ manu sambuca-
lis euaderet⁊ dictā mulierē ducētē choreā
pcussam in capite mox necaret. Hec vt vi
derūt oēs ꝓfusi sunt ⁊ corp⁹ ad domū ꝓpri
am detulerūt ⁊ i feretro posuerūt. Prel⁹ by
tero ꝥo cū cleric⁊ dicturo vigilias veniēte
ecce taur⁹ nigerrim⁹: imo demon pessim⁹
cū mugitu accurrēs feret⁊ cū corpe deie-
cit: ⁊ cornibꝫ illō dissipāt membratim ꝓfodit
ita vt visceribꝫ hincinde dispḡsis fetor īto-
lerabilis spargeret. Fugiēt̄ibꝫ ḡ cīctis ca
dauer laceratū vsq̄ ad crastinū solū relin
quit̄ q̄usq̄ euaporato fetore primi ei⁹ itra
re possent ad corp⁹: ⁊ sublatū extra cimite
rū sepelire.

CVI

Fuit in teutonia nobil' q̄dā venatiōibꝫ
intēt⁹ dedit⁹ q⁹ i nullo saltē dñico vl' festo die
missaz audiret: sz sp venatōibꝫ intētus eēt.
Corripiebat aūt eū freq̄nter vxor sua ꝺo
deuota: ⁊ ille q̄si mulieb⁹ monit⁹ ñ cura-
bat. Accidit aūt vt ip̄a vxor p⁹ mlt⁹ par
tus editos impḡnata puer⁊ pareret abor-
tiuū hñtē caput venatici canis pendētibꝫ
auribꝫ ⁊ porrect⁊. Cōfusa ḡ mīe mlt⁊ ma-
tronis nobilibꝫ q̄ astabāt: ꝓsiliū fuit oīz vt
tra citꝫ pt⁹ obrut⁹ tegeret. Veniēte ḡ a ve-
natiōe marito eius q̄sunt q̄s puer eēt quē

editū habuisset. Dissimulātibꝫ aūt oībꝫ cū pudore instat miles: detracto gladio vt ei ptus oīdaꝝ. Et mox timore ꝓpulsa mr̄ eij ci de terra iubet plē triste spectaculū ⁊ mō struosum dicēs. Ecce q̄s manifesto pdigio insipientiā tuā vindicauit oīpotēs q̄ nul// lū honorē diebꝫ sacris: nullā reuerentiā sa cramēt̄ corpis chr̄i p̄buisti: sz magꝫ ludis venationū indiscretis tpibꝫ instituisti. Hec vt vidit nobilis correxit se ⁊ egit pniam ō cōmissis. CVII

Erat vir multis notus ⁊ clarus in bur// gundie ptibꝫ. Qui q̄dē aliq̄nto tpe in iuuē tute sincerit̄ ꝙuersatus postea a ꝑtute re// pescēs cepit ad vitā malā declinare. Hec mora: squalēti mente tabescens incidit in languorē: nec tū dei manū castigāt̄ agno uit: sz mala malis accumulās palloꝛe vul// tus ⁊ macie q̄si hō ad penā ignis eterni mi serabiliter habilitaꝝ ad penā. Cūq̄ nulla medicoꝝ curaꝑficeret: nec saltē lāguentis vite cām ei aliq̄s aperiret tādē in se reuer// sus solā cām languorē aie diuia miseratio ne p̄uētus penitēs itellexit. Cōfessus g̃ cū lachrymis cuidā sctissimo sacerdoti stati vbi bñficiū absolutōis accepit in silitudi// nē fere bufonū in facie sz diuersificata po// sterius anialia cute teterrima ⁊ praua q̄si vicioꝝ septē demonia ō ore sil' eiecit. Mi ra res: vir modico spacio tpis iteriecto in tabē aialibꝫ resolutis reflorere cepit caro prius ⁊ facies penitēt̄: mēteq̄ ⁊ corpe ite// gerrime sospitat̄ multꝫ posteaꝑfuit ad exē plū. CVIII

Quidā canonic⁹ regularꝫ in mōasterio scti Joānis in vineis apō suessionē in gal lia vir mire sctitatis ⁊ innocētie vt vidim⁹ aūm mortē infirmitate g̃uissima laborauit. Et ecce diabol⁹ q̄ spinsidiaꝝ calcaneo nr̄o imisit mēti ei⁹ p̄sumptuose exultatōis tri// pudiū: ita vt lingua ⁊ facies ei⁹ tāto iubi// lo resultaret q̄ oēs circūstātes eū crederēt iā celestē patriā ⁊ gl̃iam itueri ⁊ q̄ oēs scti in magno deuotōis ⁊ exultatōis spū eius exitū expectabāt. Solus aūt q̄dā ⁊ walter⁹ cognomēto Ruus: magn⁹ tū merito sctita// tis de hui⁹ tripudio morietis tacitus trī// stabaꝝ. Cūq̄ moriēs agonizare incipet p spaciū tpis ab illa exultatiōe refract⁹ flere cepit vberrime. Ad eū g̃ q̄dā de fribꝫ q̄rit cām tristicie post exultatōem. Et ille. Fa cias mihi ꝙuentū fratꝝ totaliter ꝙuenire. Hec mora. Factū est vt rogauit ⁊ mox oi bus dixit. Heu charissime vidist̄ i me sug gerēte diabolo vane ⁊ p̄sumptuose exulta tiōis audaciā: sz nō p̄misit me piclitari mī miscōie ⁊ dña q̄ me redarguit ab iepte va nitat̄ letícia ⁊ admonuit poti⁹ cū spei mo// deramie ⁊ dei timore diē vltimū expecta// re. Vos aūt frēs charissimi deū rogare vt mihi de ista noxa ⁊ aliꝫs multis ignoscat ⁊ iudicet me ñ ex mea opa sz ex miscōiaz suā saluet me. Mox vt hec ꝑba cōpleuit oēs rñdissent amē: solutus in fletū oculis expirauit. CIX

Quidā frater ordis p̄dicatoꝝ in burgē si flandrie domo fuit. Hic grauiter infirma tus cum letissimo vultu appropinquare vi deret mortī: q̄dā frater cū lachrymis flagi tauit vt si q̄d ꝙsolationis accepisset a dño sibi dicere dignaret. Cui ille silere non va lēs p̄ gaudio. Vere inq̄t accepi q̄ dñs ihc iesus se morti me p̄sentialit̄ adesse p̄misit. Cui frat̄. Et ego inq̄t p eūdē dñm ꝙtestor te vt mihi digito vel nutibꝫ innuas cū eū videris p̄sentē. Cui ille. Faciā inq̄t libēn// ter siquidē p̄miserit dñs. Die postmodū tertio morbo ingraueſcēte tabula p̄cussa est ⁊ frēs ad infirmariā cucurrerūt. Pre// stolantibꝫ g̃ ⁊ orantibꝫ fratribꝫ frater mori ens digitū cum manu ad certū locum ex// tendit: ⁊ circūfusis oculis cum cantu leni// simo dicere cepit. In galilea Jesum vide// bimus sicut dixit nobis alla. Quo finito statim expirauit

CX

In germanie ptibꝫ q̄dā nobilis comes sed paupex ꝙ spoliatoꝝ et misericoꝝ dissima pietate diuina graui infirmitate est corre// ptus ⁊ amarissime ꝙtrit⁹ oīa ad restitutio nē posuit q̄ habebat ⁊ irremediabilibꝫ la// brymis q̄tidie lectū rigās āgelos ⁊ sctōs dei ad impetrandā miscōiam inuocabat. Decūbēs ꝙ toto corpe suo tātū supplicū ī gerebat vt talos pedū ⁊ crura fricaret ad signū ⁊ cutē ⁊ carnē ac neruos violēta alti duitate diuelleret aquā frigidā in hyeme tāq̄ ad bibendū acceptā clā pectori sup// fundebat vt in b glaciali frigore torq̄ret. Hec diu p⁹ hec positus ī agonia tāto spū replet⁹ est: vt sic chr̄s de publicano euāge// liſtā: ita ō isto faceret ꝓphetā. De seipo eūi p̄dixit q̄ sine purgatorio ad requiē cuola ret: ⁊ eo mortuo: ac Henrico rege defūcto tota turingia maximis calamitatibꝫ sub// iaceret: qō ita etiā factū vidimus.

CXI

Quidã in theutonia multis rapinis et cedib⁹ ꝑ patriã debacchat⁹: capt⁹ ad de// collãdũ positus petiuit a iudice ⁊ obtinu// it tps pluꝛ⁹ penitẽdi. Et mox astãti iu// ueni ꝯsobꝛino ait. Si vere me⁹ amicus es coopatoꝛ esto mihi misero in salutẽ. Affer obsecro instrumentũ ferreũ qõ dentrix dꝛ: q̃ femie subtiliãt linũ suũ. Qõ vt factũ est dixit iuueni. Successiue mihi man⁹ vlnas bꝛachia vsq̃ ad humeros: pedes ꝑoꝛ tybi as ⁊ crura vsq̃ ad nates: postea genitalia aures: oculos: nasum: labia: caput aũt ad vltimũ amputabis. Juuene igit̃ ⁊ si cũ do loꝛe qõ rogatus fuerat exeq̃nte: penitens ipe vnũquodq̃ mẽbꝛ añq̃ cruciaret̃ istru mẽti ferret dentib⁹ ꝑ inflexiones multipli// ces ⁊ ꝓualidas diutius affligebat dicens. Hic penã vr̃am ꝑ pte vilissima mẽbꝛa sus cipite q̃b⁹ actu nephario scelera ꝑpetraui ⁊ deũ creatoꝛẽ meũ offendi ⁊ redemptoꝛẽ. Extremo igit̃ post oẽm penã trunco coꝛ// poꝛis cuj solo capite supstite hilari vultu dixit. O vtinã tormentũ istud qõ respectu scelez meoꝛ paruũ sustinui reiterare set̃ iterũ ac tertio liceret mihi miserrimo ⁊ in eo diutius cruciari. Et hoc dicẽs oꝛat cũ lachꝛymis ꝑplum circũstantẽ se quatenus sibi misero in elemosynis pauper ⁊ oꝛoni bus subueniret. His dictis extẽdit caput ⁊ mo ꝑa iuuene decollat̃.

CXII

Ad venerabilẽ virum mgr̃m Petrũ de coꝛbuel senonensem archiep̃m q̃dã pctoꝛ q̃ ꝑriã filiã oppresserat violẽter: gr̃a ꝓfessi// onis venit. Confessus igit̃ in maxima ⁊ mi rabili ꝓtritione ⁊ lachꝛymis q̃suit si vnq̃ posset vllo doloꝛe vel pena a dño veniam impetrare. Cui p̃sul: Ita inq̃t vndubitan// ter si pniam subire volueris tãti mali. Et ille vehemẽter exclamãs. Volo inquit ⁊ si mille moꝛtes me sustinere volueꝛ̃. Colla// chrymat⁹ q̃ infelici imo iã felicissimo pctõ ri. Et ego inq̃t tibi septennẽ tm̃ pnie penã ipono. Tũc ille. Quid ẽ ait q̃ pniaz tm̃ mi bi flagitiosissimo septẽnẽ inũg̃ q̃ si vuerẽ vsq̃ in finẽ mũdi tantũ facin⁹ penis innu// merabilib⁹ diluere nõ valerẽ. Cui p̃sul. Tlade inq̃t ⁊ tres tm̃ i pane ⁊ aq̃ ieiuna di es. Tũc ampli⁹ ille ploꝛãs ⁊ ꝓtundẽs se ro gabat vt pniaz inũ geret salutarẽ. Supꝛa modũ q̃ admirat⁹ ⁊ hilarat⁹ eꝑs tãdẽ diffi nitiue ꝑcepit hoi vt abiret: ⁊ tm̃ynũ pater nr̃ diceret: sciretq̃ ꝑ certo pctm̃ iam eẽ di missum. Hec moꝛa: dix̃ ille eiulatũ emit// tẽs. ⁊ i terrã pcidẽs expiauit. Hec dubia fides est siẽ ꝺo dign⁹ eꝑs postea ꝓdicauit q̃n idẽ penit⁹ sine vlla purgatoꝛij pena tm̃ validissima ꝓtritõe purgat⁹ ad gliam euo lauit.

XCIII

Uenerabilis ⁊ deo digni mgr̃i Bonifa cij quondã lausanenſ eꝑi relatõe cognoui veridica q̃ q̃dã nobilis sue diocesꝛ venatũ circa montes alpiũ ꝑgens familiã suam inclinata iã die cũ canib⁹ ꝓdidit: soluscq̃ in siluã est reuersus. Illo q̃ moꝛrẽte solitudi// nẽ si q̃d audiret diutius expectãte: tandẽ duos ex canib⁹ auscultat quos venabulo insonante ꝓfortans reptãdo cũ manib⁹ ⁊ pedib⁹ ad locũ conat̃ ascẽdere vbi latran// tes caniculos audiuit. Et cũ illuc cũ diffi cultate ꝓuenit inuenit locũ planũ pulcruz valde atq̃ gramineũ intra montes. In q̃ quasi hominẽ magnũ ⁊ elegantẽ forma fa cietenus ꝑstratũ videns duas clauas fer// reas ad vtrũq̃ latus iacentes: hoꝛrentib⁹ oculis intuet̃ hũc miris plagis ⁊ vulneri// bus cruentatũ. Dicti duo canes venatici latratib⁹ circũibãt: ꝙz moꝛ ad ꝓspectũ dñi sui militis ommutescũt. Post hoꝛroꝛẽ aũt assumpto spũ dixit ꝑstrato. Si ex pte dei es loquaris. ⁊ si quis sis aut vndeveneris edicito. Cui ille. Ex pte dei sum⁊ ordina// tiõe diuina tibi talis ap̃pareo vt in me mi// sero pnie sumas exemplũ. Moꝛtuus sum licet tibi coꝛpalis ap̃pareã: miles fuiviẽs pctoꝛ ũmanissimus ea tẽpestate q̃ Richar dus rex Anglie ꝓtra ꝑbilipp̃ũ regẽ frãcie ꝑlia ꝓcitauit. In illa g̃ expeditiõe q̃ a bꝛa// bãtigenis in pictauia ⁊ gasconia facta est ego infelix luxurijs homicidijsq̃ debaccha bar: nec in his alicui ꝓditiõi vel etiã serui flexus miseratione pepci. Medio igit̃ tpe validissimã febrẽ acutam incurri: ⁊ tm̃ nec ꝓtritus sum nec ꝓfessus nec chr̃i coꝛporis sacramẽta suscepi. Instãte aũt hoꝛa moꝛ// tis ommutui: ⁊ ecce supꝛa spem misericoꝛ dia diuina ꝑcutus sum ⁊ valida ꝓtritõe ꝑmotus: q̃ licet loq̃ non possem: tm̃ lachꝛy mas excussi ⁊ in his vitã deo ap̃pitiãte fini// ui. Hec moꝛa: defunctus sum ⁊ duob⁹ de// monib⁹ traditus neq̃ssimis: instar clauaz istaz ferreaz tormentis vsq̃ in diẽ iudicij cruciãdus. Et hodie q̃dẽ ꝑ ascẽsuz monti um istoꝛ meã miserã animã impulerũt. et itez ꝑ abꝛupta coꝛ eam cuj dictis clauis

ferreis p̄cipitē depulerūt. Scias tñ tor-
mentū istud tā magnū ⁊ tā diuturnū spe
venie quā in fine mūdi habiturus sum mi
rabiliter releuari. Hec mora: vbi spūs il-
le hec ꝓba finiuit corp⁹ qō videbaṫ aereū
cū dictis clauis ferreis q̄si fumus euanuit
Miles aūt q̄ hec viderat ⁊ audierat a ra
pinis paupeꝝ ⁊ mala vita ꝓuersus corre-
ctius amodo vixit: ⁊ mltos alios pc̄ores
ad exēpla pnie sua narratōe ꝓmouit.

CXIIII

Contigit q̄ q̄dā magn⁹ p̄positus ciui-
tatē Weydenburgensem vespe q̄si in cra
stinū recessurus itrauit. Et ecce de nocte
in ꝓmo somno subita infirmitate cōpulsus
ꝓxē fratꝝ p̄dicatoꝝ cū festinatiōe venire
mādauit. Venientē ꝑ ꝓxē rogauit p̄posi-
tus instāter cū lachrymis vt eū recipet ad
ordinē ⁊ mox vestiret. Cui ꝓx. Eras iāt
fiet qz in ꝟ fratꝝ cōsensus est req̄rendus.
Et p̄positus. Scio iāt scio quid sentio.
Craltinū vix habebo. Si diligitis salutē
aie mee festinate recipe penitentē. qz cert⁹
sum q̄ in seculo nō saluabor. Ut ꝑ instāti-
am viri ꝓx vidit: pretit domū excitauit
ꝓuentū: req̄rit ꝓsensum: allegat sufficienti
am viri ad ordinez: etiāsi adhuc aduiuat.
Annuit mox ꝓuentus: deferk infirmus in
domū: receptus induik: cōmunicak: inūgik
⁊ aū die vite defungik. Hec mora. In mo-
nasterio primo ciuitati q̄dā monalis vi-
dit in somnis q̄ndā patrēfamilias in loco
cōmodo residere. Ad quē cū multi frēs or
dinis p̄dicatoꝝ q̄si post laborē ꝑ denario
diurno accedere viderenk: extremo q̄dam
ignotus hō tarde tñ ptēdit manū vt dena
riū acciꝑet tāq̄ frak. Quē p̄familias dili-
gēter intuit⁹. Denariū iāt sz nō mō accī-
pies: mltis ꝑus remedijs expurgād⁹ Hec
cū dicta monak p̄sbytero monasterij reci
tasset q̄suisset q̄ si q̄s fratꝝ p̄dicatoꝝ de-
funct⁹ esset: cū p̄sbyter se fuisse de vespe in
domo fratꝝ ⁊ infirmū vel defunctū nemi-
nē meminisse rñderet: mane post pmā ve-
nit suppꝛior fratꝝ p̄dicatoꝝ q̄ ꝓmiserat p̄
dicare ꝓuētui. Dixitq̄ p̄dicare se nō posse
qz defuncti talis fratris sepulture itereſſe
deberet.

CXV

Quāte aūt prudētie sit pniam agere in
hac vita exemplū subsequēs demōstrabit
Erat vir fidelis ⁊ bonus siē magr Alber-
tus frater ordis p̄dicatoꝝ sibi ab his q̄ rē
familiariter nouerāt traditū referebat: q̄
post diuturnā pniam quā sanus fecerat in
cidit in languorē grauissimū q̄ p annū nō
modice tribulatus rogauit cū lachrymis
dñm vt tanto dolori finē imponeret data
morte. Hec mora. Missus ad eū angelus
dñi dixit ei. Exaudiuit dñs p̄cē tuā sz eli-
gas qō vis: aut trib⁹ dieb⁹ purgatorij pe-
na torq̄beris: si nūc discedis: aut si adhuc
p annū in languore manere volueris sine
vllo purgatorio ad supos euolabis. Tūc
ille pñtem penā recolēs nec futurā aduer-
tens rñdit. Mori poti⁹ eligo: ⁊ nō tñ trib⁹
dieb⁹ sed q̄tū dño placuerit i purgatorio
tribulari. Fiat iāt angelus fm ꝓbū tuū.
Hec mora: lāguēs morte solutus est: ⁊ ei⁹
aīa in purgatorio deportata. Uno ꝑ exa-
cto die venit angelus ad locū purgatorij
vbi aīa torq̄baṫ ⁊ dixit. Quid nūc agis o
aīa q̄ p lāguore vnius anni trib⁹ dieb⁹ ele-
gisti in igne purgatorij detineri. Cui ania
O seductor iāt nō angele q̄ me in penis
mltis annoꝝ circulis ꝑ trib⁹ diebꝰ spacijs
fefellisti. Et angelus. Non mora iāt sed
ieffabili tortura decepta es: q: nō nisi vnii
die de trib⁹ in purgatorio exegisti. Tame
adhuc si retractare volueris: dñs miserē
vt ad corpus tuū qō nōdū sepultū est re-
porteris vt p annū vnū languorē quē exp
tus es patiaris. Cui ania. Annuo iāt vt
nō p vnū annū tñ sed vsq̄ in finē mūdi lā
guore etiam detinear acriori. Hoc dicto
anima reportaṫ ad corpus: ⁊ p annū in lā
guore detenta multos quibus hec retulit
ad penitentiā animauit ⁊ post vnum an-
num iterato defuncta trāsijt ad supna.

CXVI

In vrbe germanie treuerēsi tor⁹ eccle
pe antiq̄ssima ciuitate structura q̄dā mi-
rabilis erat q̄ Helene cōstātini mris pa-
latiū dicebaṫ. Hoc ne ab inimicis pocca-
pareṫ i periculū ciuitaṫ a ciuib⁹ ē destructū
In cui⁹ latere a pte aq̄lonari oratoriū p
uū inuentū est: in q̄ altare ex alabastro ca-
didissimū erat: ⁊ in latere dextro sepulcrū
Scptura ꝓo sup sepulcꝝ i pariete legeba-
tur. Sctē Theodulphe nr̄i petim⁹ misere
Ad sepulcꝝ igiṫ ciuib⁹ pariṫ aduenaṫ; vo-
cati sṫ frēs p̄dicatores. Et ego casualiter
supueni. Deposito ꝑ lapide corpus inue-
nimus incorruptū ⁊ apto scemate ad coo-
periendū nature secreta man⁹ sup ferēda
dimissas. De pmissione ꝓo cuiū manū ca
dextrā quā in sacrificio corpis chr̄i vitiēs

extẽderat mox abscidi ⁊ fribꝫ ꝑdicatoribꝫ dedi. Huius reliq̃as capilloꝝ ⁊ vnguiũ i antiq̃ssimo monasterio iã dicte ciuitatis qõ iboꝛreũ ꝺr cũ supscriptõe veteri ⁊ alijs reliquijs sctoꝝ iuenit. De ꝟ btõviro ⁊ eius frẽbtõ Theodorico q̃ i alia gte structure supꝛadicte incinerat⁹ est fama antiq̃ssima ferebaꝯ. Fuerũt ambo filij sororꝫ cuiusdaꝫ ipatoris ꝛhomanoꝝ: q̃ꝝ btus Theodol// phus iussu auunculi filiã regꝫ britãnie de// spõsauerat adhuc puer. Cũq̃ adolescens factꝰ spe gtioris vite spõsam nollet accipe i yroꝛẽ: sꝫ ꝯgo i ꝑpetuũ remanere: cesar in// dignatõe ꝓmot⁹ illũ ꝺ patria expulit. Qui treuerim veniẽs ⁊ habitũ monachalẽ sus// cipiẽs q̃si i artissimo speco in loco quẽ di// xum⁹ se recluſit. Erat aũt ⁊ lect⁹ ei⁹ lapide⁹ cũ ceruicali lapideo iuxta oꝛatoriũ qõ p// dixi. Secut⁹ ꝯo credit frat⁹ ei⁹ ⁊ vitã btãm in eodẽ loco duxisse. Decreto aũt ⁊ ꝯsilio ꝓli ciuitatꝫ sacꝝ coꝛp⁹ ecclia fratꝝ ꝑdica toꝝ trãslatũ est: ⁊ retro altare digna vene ratõe locatũ. Reuolui ãt postea chronicã tpm. ⁊ de his duobꝫ fribꝫ scptũ legi: qꝝ sub clodoneo rege frãcoꝝ hi viri scti ⁊ deuoti floruerũt. Credo tñ saluo meliori iudicio digne q̃dẽ btñ Theodulphũ ꝓ signo ⁊ un corꝛuptõe ꝓgenitaꝫ in carne icoꝛruptõis gliam etiã in coꝛpe suscepisse. Vñ in libro sapie ꝺr. Incoꝛruptio facit ꝓximũ cẽ deo.

CXVII

In theutonie gtibꝫ miles q̃dã ad depo nendã herbã de ꝓrato ꝺduxerat falcato// res. Illis ḡ falcantibꝫ invigilia cuiusdaꝫ scti vbi vespertinũ aduenit ꝓ villas in cir cuitu cõpulsabaꝯ. Et mox vn⁹ ad socios falcatoꝛes. Desistam⁹ ab ope qꝝ iam vespe pulsanꝯ. Sꝫ cũ illi nollẽt: imo magꝫ ꝓbis eũ ꝺfũderẽt: ipe mox ope derelicto iuit ad vesꝑas. Tertio ãt die ad op⁹ impfectũ cuꝫ ceterꝫ redijt: viditq̃ añcedẽtibꝫ alijs se so// lũ falcare posteri⁹ oꝛtere: ⁊ ꝓpt̃ ab oibꝫ ẽ derisus. Patiẽter tñ ferẽs risus oĩm ⁊ ca chinnos vbi manũ ad falcẽ posuit añpen dentẽ i sarculo gramis ꝺrachmã mire ma gnitudis aureã moꝝ iuenit. Euruat⁹ ḡ in genibꝫ lachrymis ꝺñm bũdixit. Quo cla// mãte ꝺcurrũt socij: ꝺcurritq̃ miles ꝓratoꝝ ꝺñs: vidit diuinũ miraculũ scpturaꝝq̃ mi les ĩpatus in numo voce ꝑria legẽs. Hoc vt interꝑtari potuim⁹ ꝺtinebat. Man⁹ ꝺi me cõpegit ⁊ in donũ me redegit paupi q̃ nõ ifregit diẽ sctõ celebrẽ. Hãc ꝺrachmã vxoꝛ milit Martha erga paupem emit: ⁊ multis postea in rei geste testimonium oñdit.

CXVIII.

Erat p̃sbyter q̃dã admodũ paup ⁊ te// nuis ⁊ deuot⁹ valde: erga aias q̃ in purga toꝛio toꝛq̃bank aꝺo vt oĩbꝫ diebꝫ nullo ex// cepto: missam ꝓ fidelibꝫ defunctis celebra ret. Accusat⁹ ḡ ꝓ aliq̃ re apõ epm citat⁹ est ⁊ ꝯfessus ꝓpitatẽ: simpl'r cõpellebaꝯ vt mã// dato staret epi iuraret ⁊ fideiussoꝛẽ pone// ret ꝓ emẽda. Jurauit igit̃ p̃sbyter sꝫ angu stiabaꝯ vbi fideiussoꝛẽ acciper q̃ ꝓ ꝯ tñ// deret. Nec mora. Oculi epi cõpellẽtis sũt apti ⁊ pl⁹q̃ mille man⁹ in aere q̃si ad spon dendũ ꝓ p̃sbytero vidit extẽsas. Quo vi// so p̃sul dixit. Sufficiẽtes habes q̃ spõdẽt ꝓ te: vade ⁊ de bñplacito dei ⁊ meo misse officiũ ꝓ defunctis exerceas sicut ꝓpus.

CXIX

Patris relatõe didici qõ narro. Auia mea filiũ ꝓmogenitũ habuit: indole ĩsignẽ ⁊ decoꝛe ꝑcipuũ. Quo moꝛtuo incõsolabi lit⁹ doluit: nec forte sine ꝑsagio futuri ma// li. Nã post illũ habuit aliũ q̃ pompa vani tatis illectus dilapidatoꝛ rerũ fuit. Mꝛe ḡ vt dictũ est ꝓmogenitũ incõsolabilit⁹ la// mentãte apparuerũt ei iuuenes in via q̃dã vt visum est ei cũ ingẽti gaudio gradiẽtes Cũq̃ memoꝛ filij eũ int̃ illos eẽ nõ videret fleret: ecce post alios filiũ suũ lento gradu subsequentẽ agnouit. Cui mr̃ cum ḡui cla moꝛe dixit. Et q̃d ẽ fili q⁹ sol⁹ ⁊ nõ cũ alijs graderis retardatus. Cui ille in toga la// terali magnũ aque pondus oñdẽs. Ecce inq̃t mater lachryme quas ꝓ me inaniter effudisti: quaꝝ pondere ab alioꝝ ꝓsecuti// one retardoꝛ. Ad deũ ḡ lachrymas cõmu tabis: ⁊ in p̃ria officij coꝛpis chr̃i cũ ele// mosynis paupeꝝ ꝓ me coꝛ piũ ⁊ deuotum effundas vt tunc liberaboꝛ ab incõmodo q̃ nũc ḡuoꝛ. Nota tñ lectoꝛ disp̃satõe di// uina: vel ad ꝺsolatõem vel ad coꝛrectionẽ mr̃is sedixisse moꝛtuũ iuuenẽ ianibꝫ lachrꝫ mis a comitatu sodaliũ retardatũ: qꝝ me// ritis q̃dẽ viuentiũ defunctoꝝ aie aduua// ri p̃nt: sed ꝓsus nõ p̃nt demeritis impedi ri.

CXX

Ottone ipatoꝛe moꝛtuo q̃dã cognata ei⁹ i mõasterio ꝯginũ erat q̃ zelo castimo nie circa subditas mire feruebat. Obser// uãs ḡ die q̃dã fenestram locutoꝛij summo mane q̃ndã lenit⁹ pulsantẽ audiuit. Qua apta ecce ipatoꝛ apparẽs matertere dixit,

Defunctus ego sum ⁊ in purgatorio penis excrucior. Dirigas ꝯ nũcios ad diuersa ⁊ deuota cenobia ⁊ decies mille psalteria p me legi facias: ita vt ad singulos psalmos accipiat decẽ ictuũ disciplina: ⁊ ad vnũ quẽq; ꝑsum addat salutatio. Aue maria: ⁊ oro dñica ꝓ nr noster. psalmus ꝓo de p fundis qñ or disciplina accipiat. Talib⁹ remedijs post mortẽ viuẽs merui liberari Et nota q; idẽ Otto benignissim⁹ impator ꝓcedẽti anno mortẽ sua infinitã anno nã tpe caritatie diuersis monasterijs pauperib⁹ dimiserat larga manu. Hec mora. Missis nũcijs vt ꝓceperat matertere nego ciũ eius ab oĩb⁹ sũma cũ deuotõe suscepti est ⁊ ꝑfectũ. Apparẽs ꝯ dicte materte/re ad eũdẽ locũ fenestre quẽ dixum⁹ in aurora: tãta claritate circũdat⁹ est vt nullo mõ cerneret eũ sz audiuit. Gr̃as reddo tibi ⁊ p me misericordissimo dño gr̃as age: qr iã a penis erept⁹ sum ⁊ ad gl̃iam trãseo sempiternã. Hec mireris lector: qr ab illis audiui q̃ interfuerũt diutino lãguori ei⁹ et morti q; oĩ die sacerdotib⁹ chr̃i suũ tradidit corp⁹ flagellandũ. ⁊ eius ꝓtritio tãta fuit vt ille ꝓ dign⁹ Conradus bildense/mensis cp̃s testaret̃ vir se posse credere: q; Otto impator post tantã ꝓtritõis pniam vl ad horã post mortẽ purgatorijũ sustineret.

CXXI

In gestis scti Karoli magni regis legimus qõ subijũgo. Eidẽ regi miles q̃dã in armis strenu⁹ fuierat ãnis multis. Hic ad extrema ꝓduct⁹ ad se ꝓsobrinũ suũ clientẽ quẽ solũ habebat supstitẽ euocauit dicẽs In comitatu regis annis iã ꝓstiti seragita: nihil i mõdo ꝓprij possidẽs nisi qõ ad militiã ꝓtinebat. ⁊ ecce solũ equũ optimũ habeo ⁊ ex hoc statuo testamẽtũ. De ꝯ mor tuo vẽdes equũ ⁊ pecuniã p aĩa mea totaliter erogabis. Pollicit⁹ est cliẽs vt ei ꝓceperat anuncul⁹. Mortuo ꝯ milite satelles vidit equũ validũ ⁊ audacẽ: ⁊ eũ nec vẽdidit nec pecuniã p eo soluit: sz eũ retinuit: stat̃ tutũ auunculi puipẽdẽs Circa dimidium ver anni trãsactũ spaciũ aĩa defuncti appa ruit satelliti manifeste dicẽs. Non curasti facere qõ p aĩa mea statuerã liberãda. et ideo medio tpe q̃ p elemosynas liberari debuerã passus sum graues penas. Sz ecce nũc iudiciũ dedit opeꝝ ponderator oĩ potẽs ⁊ oẽs eius assessores angeli eẽ iustũ decreuerũt vt aĩa mea ad requiẽ trãseat ⁊ aĩa tua penas recipiat q̃s acturus adhuc fuerã in tormẽtis. Hic dictis repẽte dispa ruit: ⁊ mox satelles grauissimã infirmitatẽ incurrẽs: q̃ gesta erãt ꝓfessus est sacerdoti ⁊ mortuus penas q̃s merebat exoluit. Ubi de ꝯ lector q̃sti pcti sit ⁊ delicti amicorum aut parentũ tardare vl negligere testamẽtũ: q̃b⁹ si effectũ haberent accelerarent ad gl̃iam: aut si nõ habeant a gl̃ia differant. Alibi legit̃ q; aĩa defũcti post dies octo liberati apparuit ⁊ dixit ei. Quia ꝺ te ꝓfide bã: res meas distribuẽdas fidei tue cõmisi: tu ꝓo tãq; infidelis ⁊ pditor res meas retinuisti: q̃propter ꝺquestus sum de te sum/mo iudici: qr liberatõez meã a purgatorio retardasti. At ego iã purgat⁹ ad regionez viuoꝝ gaudẽs vado. tu ãt noueris q; cras hac hora penas tãte infidelitatis exolues Cũ igit̃ ꝓfusus ⁊ stupefactus miser ille re/euentũ expectaret: ecce ea hora qua defũctus ꝑdixerat corui nigri ipm rapientes le uauerũt in aere: ⁊ eo demisso sup rupẽ ceciderit: ⁊ fractis ceruicib⁹ miserabiliter expirauit.

CXXII

Maria de ognies sanctissima mulier: cuius vitã venerabilis Jacob⁹ achonẽsis q̃ndã epc̃s: postea rhomane curie cardinalis discreto ꝛmone ꝓscripsit. Hec ꝯ aĩab⁹ valde cõpatiens q̃ in purgatorio torqueb̃at: sup aĩa q̃z matris sue defuncte solicitabat in spũ: sz hoc frustra vt iã patebit Hãc itaq; ꝑr elemosynas ⁊ honeste vite modũ q̃ inter mũdanos ipa q̃z nũ dana vixerat: spabat q̃dẽ posse saluari: sic tñ q; si p ignẽ. Sup hoc tñ dubio cum ipa time/ret. qr iudiciũ dñi abyssus multa: rogauit dñm vt eã certã reddere dignaret. Cum q; multas in hac re lachrymas fudisset: acci/dit die quadã vt ad missam in ecclia in/ꝑta altare q̃si ad pedes dñi Maria sede/ret: ⁊ ipa horrore pcussa videret ꝑpe ipm tenebrosum astare. Que mox signo crucis timore fugato audacter q̃s esset interrogat Et spũs. Ego inq̃t sum mr̃ tua. Eui Ma/ria. Quõ inq̃t tibi est mr̃. Tũc illa. Male inq̃t. Nihil me tue iuuare potuere preces cũ me dãnatã ꝑpetuo inferni claustra de/tineãt. Mox filia elato gemitu. Heu in/q̃t mater q̃ causa dãnatiõis tue? Eui illa Enutrita inq̃t fui ⁊ vixi in his q̃ p mercimonia ⁊ vsuras ad q̃sita fuerũt. ⁊ sci/ens mihi male ablata ñ restitui: nõ curaui aut aduerte. revolui q̃d ꝺ deũ in meo hospitio

ꝛ mihi a subdit̃ agere: ſꝫ toruoſas mundi vias ingreſſa: idignũ miſera iudicaui pge// nito ꝛ meo ꝛ veſtigia decliare: ſpreui arguẽ tẽ me ſup̃ his ꝛ alijs mal' meis: nec ĩ ullo pe nitui: ꝛ iõ infructuoſam vitã morte cõmu// tãs a futura ſeculi vita deperij. Hec dicẽs mr̃ repẽte diſparuit. Ancilla ꝯo chr̃i ꝓſide ratis p ordinẽ oib⁹: etiã in mr̃e dãnata iu// ſtũ dei iudiciũ bñdixit: nec fleuit ampl⁹ per petue morti tradita p quã carnis initia ſũ pſerat: qz rõ itellectual' aie quã ſol⁹ creauit oipotẽs iudici vniuerſoꝛ deo ſubdita con cordabat.

CXXIII

Narrãte frẽm ordis pdicatoꝛ his ꝓbis audiui. Pze ait meo cõtra cõmilitonẽ ſuũ vir diuitẽ ꝛ potẽtẽ inimicicias exercẽte fa bꝛũ habuit i vicino q̃ equos ſuos ꝛ eoꝛũ q̃ ſecũ erãt multo' tpe ſubferrebat. Poſt ħ fa ber cecidit i languoꝛẽ: ꝛ expẽſas p oblitio// nẽ yl' incuriã null⁹ fabꝛo ſoluit. Mortu⁹ eſt aũt poſt annos fere trigita pr̃ me⁹: ꝛ appa ruit mãifeſte p diẽ cuidã fideliſſimo ſeruo ſuo gerẽs i manib⁹ flãmãtia ferramẽta cq̃// mini tale debitũ q̃ ſic vexet. Poſt ħ nõ mul ti dies efluxerãt: ꝛ ecce ſeru⁹ ille cũ amariſ ſimis lachrymis venit ad me: ꝛ q̃d videſſet expoſuit. Collachrymatus ſuo ambo ad mr̃ez igredimur. Audit illa q̃d actũ ſit: ad// dit ꝛ lachrymas. Acceſſit ad fabꝛ diutina tabe ꝓpe ꝓſũptũ: q̃rit ſi pr̃ me⁹ ei in aliq̃ mo// riẽs tenebat. Tũc ille cũ lachrymis ſuſpi// rãs dixit: Heu chariſſima dña imo etiã in vna marcha: ſꝫ affect⁹ lõgo tedio monendi poſtmodũ icidi i magnũ lãguoꝛẽ: ꝛ ſic ſilui vſq̃ mõ. Hec mora. mr̃ ſoluit paupi inte// grũ debitũ: ꝛ mox ſoluto iſto cũ alijs mlt̃is debit̃ ꝛ vt mihi illa ſecrete narrauit: pr̃ me⁹ in hũc modũ apparuit. Videbat ei videre illũ in balneo a ſũmo capit̃ vſq̃ ad ima pe dũ q̃ſi reſte lõga totalit̃ inuolutũ. Cui ille dixit: Apprehẽde funẽ ꝛ ſoluas me. Mox illa initũ funis accipiẽs paulatim exoluit Et ſtatim ill⁹ ſolutõe gtulãs ꝛ gr̃as agens. Sic inq̃t pr⁹ fuerã obligat⁹ in pena q̃ad// vſq̃ ſolueres q̃ tenebar. Ueridica valde re latiõe didicim⁹ quẽdã defunctũ ſubito ad purgatoꝛiũ trãſeuntẽ cuiuſdã ſanctiſſimi vi ri p̃cibꝰ reuo catũ ad vitã. Hic tale q̃d vi// ſum ꝛ auditũ in purgatoꝛio referebat. Aia cuiuſdã quẽ pr⁹ in vita cognouerat gꝰſſi me toꝛquebat. In medijs ĝ ignib⁹ ſubito exultabũda clamauit. Eia miſericoꝛdiſſi// me de⁹ nec in finẽ oblitus es mei. Cui aĩa cõſoꝛs in pena. Unde inq̃t tibi miſerrima in tã hoꝛrẽdis ſupplicijs exultatio. Et illa Merito inq̃t exultabũda tripudio qz mi// hi ſcire a dño datũ eſt in hoc inſtãti puerũ natũ q̃ longo poſt futur⁹ eſt p̃ſbyter: in cu// ius miſſa p̃ma quã celebrabit ab his pe// nis ad requiẽ evolabo.

CXXIIII

Cõtigit in ptib⁹ gallia ꝛ illo ordie nouit̃ inchoato gdiẽtib⁹ duob⁹ frib⁹ pdicatoꝛib⁹ ieiunioꝛ tpe añ paſcha. Cũ iã inſtaret tp̃s pr̃ãdij hoꝛa nona ꝛ ſecũ q̃rerẽt: q̃s fideliũ eos ad refectiõez recipet ĩ terra rara hoib⁹ ꝛ ignota: ſubito affuit iuxta eos vir elegan tis forme: ꝛ habit⁹ pegrini dicẽs: Quid cõ fertis int' vos frẽs mei. Illis aũt verecũdã tib⁹ dicere q̃d diciſſent ait eis: Modice fi// dei de ħ int' vos dubij q̃rebatis q̃s vos ad refectionẽ recipet ĩ terra hoib⁹ rara ꝛ igno ta. Chriſto credite veritati q̃ nõ beſitãtib⁹ ꝛ in ſe cõfidẽtib⁹ repꝛomiſit dicẽs: Primo q̃rite regnũ dei: ꝛ hec oĩa vob adꝯcieẽ. Cre didiſtis in ħ chr̃o vt tpalia iſta p illo dimit teretis: ꝛ pauptate regnũ celeſte queritis ꝛ nũc de chr̃o diffiditis nec vos ſine refectiõe dimittat. ꝛ nõ q̃ſi filios paſcat. Et ħ vob ſi gnũ. trãſibitis cãpũ iſtũ ꝛ i valle quadã vil lã paruulã inuenietis: illic intrãtes eccl'iaz inuitabit vos p̃ſbyt̃ affectu magno: ſupue niet miles q̃ violẽt vos auferet ſacerdoti. Et cũ vos deducet: pſona loci q̃ alter pa// tron⁹ dicit̃ maxĩis p̃cib⁹ obtinebit vos a milite: ꝛ ambos inuitatoꝛes vꝛos militem ſcz ꝛ p̃ſbyterũ vobiſcũ largiſſimis fercul're gabit. Cõfidite ĝ in deũ: ꝛ frẽs oꝛdinis vr̃i exẽplo iſto cõſidere faciatis. Hec vt dixit repente diſparuit. Illi aũt p ordinẽ vt eis p̃duxerat oĩa reppererũt ꝛ reuertẽtes pari ſius fratri Henrico de colonia ꝛ fratribꝰ q̃ buſdã alijs que ſibi ꝓtigerãt retulerũt.

CXXV

Cũ q̃dã nobil' adhuc gẽtilis in exercitu tartaroꝛ febre acutiſſima laboraret: ꝛ ma// teria ad cerebrũ aſcẽdẽte in furiã rapt⁹ eẽt dormiẽtib⁹ oib⁹ q̃ circa illũ erãt aufugit nu dus ꝛ trib⁹ noctib⁹ p beremũ vaſtiſſimã ab errauit. Tertia igit̃ nocte digeſta materia creticauit: ꝛ ad ſe redijt cõpos mẽtis. Qui in tenebris horrẽtis ſolitudinis quid face// ret: quo ſe verteret neſciebat. Eccex poſt inſtans modicũ diſcuſſis tenebris vidit in montis cacumine ingẽs lumẽ. Reptans ĝ

manibꝫ ꝛ pedibꝫ ascēdit in montē:ꝛ ecce super omnē solis fulgorē regē ammirabilē vidit in throno aureo residentē:ꝛ ad eius dexterā reginā incōparabili decore fulgentē vidit etiā mirtim seniores ꝛ iuuenes i thronis aureis assidentes:ministros ex oi parte vultibꝫ sideribꝫ rutilantes. Hec vt vidit gētilis supꝫ id qđ credi pōt obstupuit. Hec mora. vnus ministrorū a rege missus eum vestibꝫ nudū induit:ꝛ ad regez duxit. Cui rex: Nihil ait in rebꝫ humanis sīle qđ vidisti. Et ille: Nihil inqt dñe. Et rex ad eum: Ego sū inqt christianoꝫ deꝰ rex ꝛ dñs sempiternꝰ. Tu aūt redibis ad ppm tuū ꝛ pq rēs inuenies i gēte bulgarica q ūmixta ē gēti tue duos pbros chīanos talē habitus:ꝛ talē forme a qbꝫ erudieris ad normā chīiane fidei. Hec vt audiuit gētil renuit bonorū societate frustrari. Et mox ad eum rex: Impossibile est inqt talē te remanere nobiscū:ꝫ si christianoꝫ fidē suscepis vt pcepi:societate ista iocūdissima pfruerꝭ. Hoc dicto miles sedēs in eq albo suscepit illū ꝛ in exercitu tartaroꝝ pplo mirāte reduxit: fuitqꝫ apud eū diebꝫ tribꝫ:ꝛ post repēte disparuit. Nobilis aūt vt iussus erat pbros q siuit ꝛ inuenit:ꝛ eruditꝰ ad fidē cū mltis miliribꝫ tartaroꝝ sacrū baptisma suscepit: et christiane postmodū ac sctē vixit. Uestes aūt qs vt diximꝰ nudꝰ accepat pcipui colloris ꝛ molliciei:opꝰ ꝓo eaꝝ plumariuꝫ:id est ex acu factū aduerti poterat nec textrinum:sed super omne artificiū hominis diuina virtute cōtextū.

CXXVI

Ingluuiei:iuramētis ꝛ maledictōibꝫ in loquēdo gallia p ceteris fere terris studet amidꝰ. In hac vt a frē ordis pdicatoꝝ audiui accidit qđ subiūgo. Sedebāt qdā viri honesti qntū ad seculū i taberna ꝛ bibebāt. Et cū incaluissent mero ceperūt ꝓferre de diuersis adinuicē:ꝛ iuētꝰ ē ꝰmo qđ futuꝝ sit post hāc vitā. Tūc vnꝰ: Uanissime inqt a clericꝭ ūstis decipimur: q dicūt aīas sine corpibꝫ viuere post hāc vitā. Hoc dicto i risum oibꝫ ꝓcitatꝭ aduenit hō statura fortꝭ ꝛ magnꝰ:ꝛ residēs cū illis vinū postulabat:bibit:qrit qs sit ꝰmo inter eos. De aiabus inqt q supra Si qs eēt q eā vellet emere foro optimo darē eā:ꝛ de pcio eiꝰ in cōmuni oibꝫ ad bibēdū. Tūc oibꝫ cachinātibus ille q supuenerat talē inqt mercatorē ḡro:paratꝰ sū eā emere dicito:qntī dabis. Et ille elato vultu. Tāti inqt. Moxꝫ universis oibꝫ eis i pcio soluit emptor statim pecuniā:ꝛ letātibꝫ oibꝫ biberūt pleno calice nō curāte ad ꝓmū illo q aīam vēdidisset. Uespere aūt facto. Tps est inqt emptor vt qđ qs nr̄m ad ꝓpria reuertaꝫ:vos tn aliqꝫ separemur date iudiciū:si qs equū emerit capistri viculo alligatū nūqd cū eq in ius emētis cedet ꝛ capiꝫ. Cui oēs pariē rñderūt Utiqꝫ cederet. Hec mora. vēditorē qstiōis ꝛ rñsionis horrore tremētē:emptor cū aia ꝛ corpore vidētibꝫ oibꝫ sursum se leuauit in aera:ꝛ secū vt certū est ad inferna ptraxit. Diabolus em erat in hois specie. Quis ei alius se aiarū diceret mercatorē nisi ille in cuius figurā olim ab Abraā dictū est. Da mihi animas:cetera tolle tibi.

CXXVII

Uinea ꝛ custos sub tugurio i cāpestribꝫ imminētibꝫ tēpestatibꝫ latitabat:ꝛ audiuit clamātiū voces in aere. Caue caue. Et aliꝰ rñdebat: Quid cauebo? Et ꝓmꝰ Uinea petri Richardi ne leseris. Sopita ꝑ postmodū tēpestate sola vinea petri richardi immunis est repta lesura. Erat aūt Petrꝰ richardus sic em Bonomꝰ dicebaꝫ vsurariꝰ pessimꝰ:ꝛ obnoxiꝰ mltis malꝭ. Et q ꝓsideranduꝫ est q in comitatu spirituū nephādoꝝ amicos:imo potiꝰ inimicos vt sanius logr:deemones habuit q ei bona sua:ꝛ si ad vitē solatiū:tn ad ppetue dānatiōis cumulū conseruauerūt.

CXXVIII

In marchia flādrie atqꝫ brabātie villa populosissima ē sita:i q dedicatio celebrata mltos ad spectaculū traxerat ꝛ ad lusū. Inter qs qdē tibicen erat q conuocantes iuuenes ꝛ puellas saltatiōibꝫ ꝛ gesticulationibꝫ suis ad carmia obscena ꝛ turpia ꝓcitabat. Hinc celo nubibꝫ circa vesperas obscurato qqꝫ ad ꝓpria redierūt. Solo aūt tibicene nondū lusibꝫ satiato p viā ad solitā remeāte ꝛ canēte tibia ac saltāte:ꝛ posteriorū sonitibꝫ turpit̄ insonāte:duo pueri pastores vbi coruscatiōes ꝛ tonitrua imminere viderūt ad dometa fugerūt:ꝛ eisvidētibus i tibicinē fulmē cecidit ꝛ extinxit:ꝛ eiꝰ brachiū amputauit. Hec mora. viderūt q duo nigerimi canes er inspato venerūt:et int se pēdulū extincti brachiū deportauerūt. Uenientes aūt amici cadauer mortui ad ꝓpria detulerūt. Mane aūt dicēte pbytero:qr in atrio fideliū sepeliēdꝰ nō eēt:quem

in ludis turpib⁹ tã notabiliter tonitruũ oc
cidisset: rñderũt amici. Et si extinct⁹ tonu//
truo tñ ad dedicationẽ ecclie peregrin⁹ cũ
alijs occurrisset. Permisit ḡ ꝑbyt: z si do//
lẽs vt in atrio sit sepult⁹. Et vide rectitudi
nẽ diuini iudicij. Mane facto sepulcrum
patens inuentũ est: z loculus in q̃ iacuerat
vacu⁹ z eiect⁹. Ladauer ꝙ vt optime cre//
di ꝑt: sicut z ei⁹ brachiũ a demonib⁹ aspo//
tatũ. Nota ḡ lector: qr tali vindicta digni
sunt: z si eis parcente deo talis casus semp
nõ puniat q̃ turpib⁹ ludis z cãtib⁹ sacra fu//
delitũ atria z ecclesiã inhonorãt.

CXXIX

Anno ab icarnatiõe dñi. M.ccxxxj. ꝑdi
cãte in teutonia mgr̃o Conrado ꝓtra he//
reticos z felici morte perẽpto. Hereticꝰ q̃//
dã seductꝰ a demonib⁹ frẽm q̃ndã ordinis
ꝑdicatorꝝ ad heresim inuitabat. Quẽ cuz
videret instãtissime renitẽtẽ dixit frĩ: Per//
tinax valde es in fide tua: nec tñ de hac ni
si ꝙ scripta q̃dã aliq̃d certꝰ inspexisti. Cre
dere aũt si velles dict⁹ meis chr̃m tibi z ma
trẽ eius ac sctõs oculata fide monstrarem
Mox ille illusionẽ demonũ suspicat⁹: vo//
lens tãdẽ ꝓbare q̃d eẽt. Nõ imerito inquit
tibi nũc credẽ si ꝓmissa duceres ad effe//
ctũ. Bauisus hereticꝰ diez frĩ statuit. Frat
vero pyridẽ cũ sacro corpis chr̃sti clam se
cũ sub capa portauit. Duxit ḡ frẽm hereti//
cus in specu cuiusdã montis in amplũ val
de palatiũ qõ claritate mirabili relucebat
Hec mora: vt i inferiorẽ partẽ palatij que
nerũt viderũt thronos positos q̃si ex auro
purissimo: in q̃b⁹ rex fulgore coruisco circũ//
datus erat: z ex vtraq̃ parte sedilia: in q̃b⁹
sentiores q̃si patriarche vel velut aplĩ resi//
debant: astãte maxima multitudine ange//
lorũ: z hi oẽs luce siderea coruscabãt vt ni
hil min⁹ q̃ deꝰ esse putarent. Dos mox
vt vidit hereticꝰ cadẽs in faciẽ eius adora
uit. Dict⁹ aũt frat imot⁹ stetit: sed tãto spe//
ctaculo vehemẽter obstupuit. Et mox ad
eũ ꝓuersus hereticus. Quare inq̃t filiũ dei
intuẽs nõ adoras. Prop⁹ accedens adora
quẽ vides: z ab ore ei⁹ fidei nr̃e secreta sus//
cipies. Tũc frat accedẽs ptin⁹ extraxit py
tidẽ z obtulit regine in solio residẽti dicẽs
Si regina es mr̃ chr̃i ecce fili⁹ tu⁹ quem si
suscepis te mr̃em dei recognoscã. Cũ hac
ptinus voce totũ illud phantasticũ ꝓcliuũ
euanescit: z annihilato fulgore tante tene//
bre densuerũt vt vix frater cũ ductore suo
ad montis extitũ regredi potuerit. Cõuer//
sus ergo hereticus ad fidẽ redijt: z miram
demonis astutiã stupefactus expauit.

CXXX

Erat puella q̃dã in brabãtie ptib⁹ inter
ꝓceres generosa q̃ in amorẽ cuiusdã iuue//
nis ꝑ multos annos miro demonũ stimu//
labat insultu. Nec cũ mibi freq̃nter lachry
mis in ꝓfessiõe diabolicas insidias apiret
ꝓsului vt sũmope caueret ne nutu aut ꝓbo
iuueni tentatõis occasio ꝓberet. Et paru//
it illa diligẽter vt monui. Cũq̃ adeo gra//
uiter tẽtaret vt somni z cibi ꝓderet appeti
tũ: accidit nocte quadã vt tãto demonum
agitaret impulsu: q̃ supueniẽte aurora sur
gere cogitaret z clã adire iuuenẽ q̃ invici//
nio manebat. Hec mora. vbi surgens ocu//
los aperuit vidit chr̃m q̃si plagis recẽtib⁹
crucifixũ leni sermone dicentez sibi lingua
patria. Me diligas q̃ suz formosus: bon⁹:
dulcis: generosus: Unde ꝙsus: Dilige for//
mosum dulcẽq̃ bonuz generosum. Hec vt
dixit repẽte disparuit: z puellã in omni pa
ce z gaudio z gratiarũactiõe ab omni tẽta
tione liberrimã dereliquit.

CXXXI

Símile ꝓpe modo cuidã militi ad cister
ciensẽ ordinẽ trãseũnti chr̃ist⁹ in visiõe suc//
currit. Hã cũ ille grauissime a diabolo ad
extitũ tentaret: z de nocte in noctẽ medita//
ret apostatare ꝑ fugã semel parato ad exi//
tũ: z q̃si cõmodiorẽ horã in lectulo ꝓtolan
ti z semiuigilanti chr̃istus apparuit in for
ma ꝓsonatissimi viri. Et cuz ab illo q̃reret
q̃d sic iacẽs haberet mali: rñdit ille. Do//
lorẽ cordis habeo z magnũ defectũ debili//
tatis in mẽbris. Cui dñs grossũ panẽ orde
aceũ offerẽs dixit: Surge z comede panẽ
istũ. Quẽ ille turbatus intuit⁹: quõ inquit
panẽ istũ grossum comederẽ q̃ panẽ simi//
lagineũ mãducare nõ possuz. Tũc dñs de
tecto latere vulneri pectoris sanguine z sa
nie ꝓfluẽti ordeaceũ panez admouit: z tali
ꝓfluuio madefactũ iubet comedere lãgue
scentẽ. Mox ille cũ horrore dissiliẽs. Heu
inquit quõ taliter pollutũ comederẽ quez
impollutũ recusabã. Et dñs quasi minaci
vultu innuens refutanti. Oportet inquit
vt gustu saltez attentes quid sapiet panis
iste. Cũq̃ diffugiũ ille nõ haberet z susce//
ptũ panẽ tremebũdus sũmis vir labijs at
tigisset sensit in pane super omnẽ suauita//
tẽ dulcedinẽ mirabilẽ. Quẽ biãti quidem

ore ꝓtractās totū subito cū mira auiditate comedit. Hec mora. Dño disparēte tentatus ille ad se reuersus est: ⁊ qd vidisset ⁊ sensisset sincero corde retractās ab oi dolore mētis ⁊ carnis tētatōe qualuit: ⁊ in magna tranqllitate spūs vsq; in finē vite pmānsit. Quid miri: Ordeace⁹ em̄ panis austeri ordinis mellea christi later⁊ pfusiōe limit⁹ est.

CXXXII

Uenerabilis Bonifaci⁹ quōdā lausonē sis eps me audiēte tale qd narrauit. Erat in villa qdā cec⁹ qdā q vaccas tot⁹ ville in pascuis custodiebat: repellebat a frugib⁹ ⁊ ad cetera loca pascuis vberiora ducebat. Et qō maioris erat pdigij colores et statū singlaꝝ vaccaꝝ specialit decernebat. Uerbi grā: vt si vaccā talis coloris ab boie petiuisses sine difficultate vaccā talē tibi apprehēsam in cornib⁹ obtulisset. Ad locū ātillū cū qdā eps aduenisset: ⁊ de ceco audisset talia ⁊ pbasset: q̄sinit ab illo si cōfirmationis sacramētū ab epo suscepisset. At ille: Nō inqt. Hec mora. eps cōfessum cōfirmauit cecū: ⁊ mox ab eo vaccaꝝ discretio est sublata: quoniā demonū opere ⁊ ministerio hoc fiebat.

CXXXIII

Erat qdā nobilis in ꝛestualie partib⁹ vir armis strenu⁹ ⁊ ꝓpotēs inter suos. Nocte quadā p siluā terribilē trāsiēs audiuit vocē mulieris quasi in vicino cātantis ⁊ dixit suis: Est ne qs vestrū qui mecū vadat mulierē videre cantantē. Omnib⁹ g̃ simulantib⁹ ⁊ dissimulātib⁹ ⁊ phibētib⁹ illuz ꝓcessit solus: ⁊ inuenit stantē sub arbore q̄si nigrā monialē ertēsis in celū manib⁹ cantantem. Quā cuz interrogasset qd ageret: respōdit: Hic laudo deū meū. Credēs autem ille aliquē sanctoꝝ esse rogauit eam dicens: Dic mihi obsecro qd futurū est mihi. Et illa: multa inqt mala fecisti: ⁊ adhuc facies: ⁊ deuictis inimicis tuis crucē trāsmarinā suscipies: trāsfretabis: ⁊ in christi seruitio morieris. Ad hec verba gauisus ille recessit. Et vt illi ꝓdictū est facta cede hominū inimicos deuicit. Qui cum ꝓtolaretur crucis signationē vt transfretaret incidit in acutissimā febrē. Rogātib⁹ g̃ ⁊ cōsulentib⁹ physicis ⁊ amicis vt ꝓfiteret peccata ⁊ peniteret: cōmunuretq; se ecclesiasticis sacramētis: qz ei periculū imminere videret. Noluit ille: nullo modo reputās se moriturū. Cūq; sup hoc phisici mirarent: fratrem illius carnalē magne indolis clericū mandauerūt. Cui fratris periculū intimantes sup salutē aie illius ad monendū instanter cōsulebāt. Ador ad fratrē ingressus clericus arguit piculosi⁹ infirmātē. Cui aut miles: Et tu vt alij stult⁹ instas mihi q̄ opime scio q⁹ neq; moriar. Cui cleric⁹ cū lachrymis dixit: Et vū ꝑ habes frater charissime. Et ille tandē: Sic ⁊ sic dictū est mihi q⁹ crucē acceptur⁹ sum: ⁊ in terra sctā moritur⁹ in christi seruitio. Ad hec ꝓba frater ei⁹ tact⁹ dolore cordis intrinsec⁹. Uere inquit frat charissime ille antiqu⁹ hostis diabolus tuo nūc insidiat calcaneo q̄ mendacio suo te nūc nitit decipe moritur⁹. Age ergo salutis causam ⁊ penitere ⁊ impleas qō rogaris. Hec mora. decūbens petit aduocari ꝑsbyteꝝ: postulat veniā: crimina cōfitetur: statuit testamētū: recipit corp⁹ christi: inūgit: exhalat spiritū: ⁊ sicut credimus ab insidijs demonū liberat. Hec diu. postea defuncti frater clericus bonitatē christi in fratre mortuo recognoscens predicatorū ordinē intrans multa constātia secutum dereliquit.

CXXXIIII

Comes gelrie Otto cursorē cū lr̄is pa⁹risi⁹ miserat cursu ꝓperi reditur⁹. Qué redeuntē comes Otto interrogans quesiuit si regē frācie Lodouicū vidisset. At ille viro more subsānātis cōtorsit collū. Uidi inqt vidi illū miserū Papillardū regē: capuciū habentē capitis sup scapulas. Hec dicēs faciē cōtorsit ex aduerso: ⁊ sic facies cōtorta remansit toto tpe vite sue.

CXXXV

Uidi in brabātia mulierē qndā diuite ⁊ honestā possessam a demonio. Quā cū rogāte ꝑsbytero religioso visitarē inuenimus eā a vexatiōe demonis q̄escētē ⁊ sensate loquētē vt sanā. Tūc occulte nullo aduerte⁹te ꝓsum cātici Doysi i deuteronomio fm q⁹ olim a sctō qdā viro audierā tertio repetui ad puocādū demoniū in obsessa. Deū q̄ te genuit dereliq̄sti ⁊ oblitus es dñi creatoris tui. Hec mora. mlier pallere cepit labijs atq; vultu ⁊ due vene in collo eius ad grossiciē pollicis intumescere. Tūc ego q̄re inqo pessime vexare femnā ꝓsumpsisti. Mortuo inqt viro suo cōpassa i subsidiū illi⁹ aie ꝓtulit q̄q̄d boni fecerat i hac vita ⁊ ex hoc nacta occasiōe vas vacuū mortis traui. Cui ego: Mētiris mifrume: ex hoc

Incipit distinctio sexta.
Ex libro exemplorũ cesarij.
Exemplũ primũ.

Etulit mihi fra

ter Godefrid⁹ monach⁹ nr̃ q̃dã canonic⁹ sc̃ti Andree in co// lonia cũ essem⁹ simul in pbatione rẽ dignã memoria. Asserebat sibi a quodã mõacho clareuallis bñ noto relatũ quendã clericũ actu trutannũ q̃les p diuersas vagari solẽt puincias venisse ad clareuallẽ: nõ q̃dẽ zelo ordis: sz̃ yt aliq̃d monasterio raper sub pal lio religiõis. Fact⁹ itaq̃ nouic⁹ cũ p totũ annũ pbatiõis sue insidiaret ornamẽtis ec// clesie: z̃ pter diligentẽ custodiã satisfacere cordis sui nequisset malicie: hec intra se co gitabat. Cũ factus fuero monach⁹ z̃ licue rit ministrare sine nota ac labore ip̃sos ca// lices subtrabã: sicq̃ recedã. Ecce tali intẽ// tione elegit pfessionẽ: promisit obedientiã induit cucullã. Sed pi⁹ dñs q̃ nõ vult mor tem peccatoris: sed vt cõuertat̃ z̃ viuat: p// uersam volũtatẽ mirabiliter mutauit z̃ ve nienũ in antidotũ misericordie quertit. In duto q̃ habitu monachali ptrit⁹ z̃ conuer// sus adeo pfecit in sancta religione vt non multo post pter meritũ vite ad dignitatez priorat⁹ ascẽderet in clareualle.

II

Accidit tpe q̃dã vt Henric⁹ german⁹ re gis frãcie veniret i clareuallẽ locutur⁹ btõ Bernardo sup q̃dã secl̃ari negocio. Totũ etiã pnẽtũ visitãs illi⁹ se orõib⁹ cõmẽdauit. Cui venerabil̃ abbas int̃ cetera vite salu// tar̃ monita rñdit. Cõfido i dño te nõ mo// ritur̃ i eo i q̃ nũc es statu: sz̃ velocit̃ exp̃imẽ to pbabis q̃ntũ tibi p̃sit ist⁹ ord⁹ q̃s expe tisti. Qõ eodẽ die pbatũ ẽ. Fiã mltis spũa// lib⁹ vir̃ exultãtib⁹ õ ei⁹ psecutiõe sui eũ luge bãt: z̃ tãq̃ mortuũ cerneret ita incõsolabi// liter eiulabãt. Cũ socij ac tota familia Hẽ ricũ: vt iã dixi deplãgerẽt: andreas quidã parisiẽsis ex nimia ipatiẽtia doloris q̃si in furorẽ ꝓsus dñm suũ ebriũ: insanũ: mẽtisq̃ impotẽ vociferabat: neq̃ psilijs: neq̃ blas phemijs parcẽs. Et cũ Hẽric⁹ vix̃ sanctũ depcaret̃: vt p illi⁹ psecutiõe operã daret re spodit: Ne sis p illo solicit⁹: ania ei⁹ mõ in amaritudie ẽ: tu⁹ ẽ ille. Et cũ repeteret au// diẽte Andrea ħ ꝓbũ: ille sanctã religionez pl̃imũ abhorrẽs talia i corde suo tacit⁹ vol uebat sic̃ postea cõfessus est. In ħ renũcio

eñ q̃ dedit mediãte charitate cumulatũ est bonũ eius. Et ille cũ cachino: Mẽdax inquit sum: nec mix̃ si mentior. Hoc ego: Est ne illa tã pulcra sicut dr̃ celest̃ patria quã pdidisti. Et rñdit: In infinitũ pulcri// or q̃ dicaf̃. Et ego: Uelles ne redire ad il// lam patriã si posses? Et ille: Uellez inquit q̃ possem: z̃ vsq̃ ad diẽ iudicij oia excogita ta supplicia sustinere. Cui dixi: Et ego p// mitto tibi in periculũ salutis mee pmisse si mendax inueniar: illã perditã gloriã recu// perare te posse si tm̃ hec dixeris: Dñe de⁹ me⁹ peccaui: ignosce mihi. Et mox ille cõ// torto collo exclamat horrifice: Dñe domi// ne. Cũq̃ hoc sepius cũ clamore valido p// sonaret: nec vltra in verbis pcederet. Im// possibile eñ sciebam illi vt deũ suũ dñm re cognosceret: z̃ se fateret̃ peccasse atq̃ sibi p̃careť ignosci: tandẽ subiunxit: Dñe deus margarete: sic eñ obsessa mulier vocabat: deũ recognoscere dñm suũ indignat⁹. Tũc ego ad illũ: O infelicissime omniũ creatu// rarum superbia elisit te z̃ de celo depulit: te redire inexpiabilis supbia nõ permittit. Hec mora pfusus obmutuit. Et post pau cos dies nõ tm̃ tũc feminã dereliq̃t.

CXXXVI

Erat circa cameracũ ciuitatẽ quidã he reticus astutus valde: qui metuens inq̃ri z̃ cõburi a fratrib⁹ predicatorib⁹ qui in di// cta ciuitate eo tẽpore plurimos combure// bant: finxit se arreptũ a demone: z̃ ob hoc ad sanctũ Aychariũ in aspira obsessos cu rare potentẽ ligatus ab inimicis vel ami// cis deductus est: vt in eo non heresim pro palatã: sed furiã putarẽt Et vt audiit q̃// dam clericus obsessus a emone z̃ ligatus q̃ Eligius boogris: sic nim vocabat: li// gatus poneret̃ in locum. Subsequenti no cte idem obsessus clericu diuino nutu so// lutus est: z̃ aggregans mattas z̃ stramina atq̃ ecclesie scamna super ligatum hereti// cum cumulauit. Ludum autem z̃ furiam credẽs ille dissimulat quoadusq̃ clericus ignem de lampade sumẽs cõburere hereti cum cepit. Et tũc hereticus clamauit. Ad cuius vocẽ expergefacti custodes cũ ignez extinguere niterenť: clericus arrepto gla// dio quem casu iuxta lectũ inuenit omnes violenter abegit: z̃ hereticum in igne com// bussit. Hec mora. dimio exacto iudicio cle// ricus a demone liberat⁹: z̃ plene sospes ap paruit.

falsum esse ꝓbam: de ꝟ em̃ certꝰ sum q̃ locutꝰ es ꝯbũ ⁊ nõ fiet: ꝟ tibi coꝝã rege ⁊ ꝓncipibꝫ ⁊ celebri cõuẽtu imꝓperabo vt falsitas tua oĩbꝫ inotescat. Et cum altera die recederet mala oĩa monasterio imꝓcans ⁊ valde fundit⁹ subrui desiderãs in ipsa nocte victꝰ: ⁊ q̃si victꝰ trahẽte se gr̃a ⁊ vim facẽte spũ dei vir die expectare potuit: ⁊ ad mõasteriũ reuertẽs cũctꝭ mirãtibꝫ alterꝫ se exhibẽdo Saulũ beato viro se dedit.

III

Ante ꝟ triẽniũ miles q̃dã Ludouicꝰ nomine acutis febribꝫ laborabat: ⁊ vocatꝰ est dñs abbas vt infirmũ visitaret. Inardescẽte infirmitate cũ miles idẽ iã oĩo eẽt desperatus monitꝰ est ab abbate vt se ordini redderet: ⁊ votũ ꝙuersiõis vt mos est ꝯbis exprimeret. Qui ꝙsilio acq̃escens mox vt ex cõsensu vꝝis int̃ manꝰ abbatis se reddidisset: facies eiꝰ cepit ĩmutari: ⁊ q̃dãmõ alterari: ita vt pallorꝫ terꝛeret in candorẽ: ⁊ colorꝫ luridꝰ pficeret in ruborẽ: cũctis q̃ aderant stupẽtibꝫ: ⁊ dei donũ in moribũdo mirãtibus. Et vt piꝰ dñs adhuc manifestiꝰ ostenderet: qꝛ ꝓpter votũ ordis infirmũ distulisset cepit miles sine sudore: sine sãguie sine sternutatione ꝙ infirmitatis naturã cõualescere. Qui non ingratus bñficijs diuinis deportari se fecit ad monasteriũ nostrũ in quo factꝰ nouicius ⁊ monachꝰ: nõ multum post migrauit ad dñm.

IIII

Ante annos vigintiq̃ttuoꝝ abbas q̃dã moribũdis fuit quẽ talis necessitas ad ordinẽ traxit. Cũ eẽt iuuenis cũ ceteris scholaribꝫ studebat parisi⁹. Qui cũ eẽt duri ingenij labilisq̃ mẽorie: ita vt pene nihil posset capere vl̃ retinere ab oĩbꝫ irridebaꝰ: ab oĩbus idiota iudicabaꝰ. Unde cepit turbari mltisq̃ doloribꝫ coꝛ eiꝰ affligi. Cõtigit aũt vt die q̃dã infirmareꝰ. Et ecce sathan affuit qui diceret ei: Uis mihi facere homagiũ ⁊ ego tibi dabo sciẽtiã oĩm lr̃aꝫ. Audiens ꝟ iuuenis expauit ⁊ diabolo talia suggerẽti rñdit: Redi pꝰ me sathanas: qꝛ nũq̃ eris dñs meꝰ: necq̃ ego tuꝰ: ⁊ cũ ei nõ acq̃escceret manũ illiꝰ q̃si violenter apuit: lapidẽq̃ iponẽs dixit: Quãdiu clausũ tenueris lapidẽ istũ in manu tua scies oĩa. Recedẽte inimico iuuenis surrexit scholas intrauit: q̃stiones ꝓposuit: oẽsq̃ disputãdo supauit. Mirati sẽ oẽs vñ idiote tãta fecũdia: nouitas tã iusitata. Ille ꝟo negociũ celatũ habuit nec alicui homi cãm tãte scie exponere voluit. Nõ mlto post infirmari cepit vsq̃ ad mortẽ: vocatꝰ ẽ sacerdos q̃ eius audiret cõfessionẽ. Qui int̃ cetera etiã ꝓfessus ẽ quõ a diabolo recepisset lapidẽ ⁊ cũ lapide sciẽtiã: Rñdit sacerdos: Proꝛce miser artem diaboli ne expers fias scia dei. Territꝰ ille lapidẽ quẽ adhuc manu tenebat piecit: et cũ lapide fallacẽ sciaꝫ deposuit. Quid plura: Defũctꝰ est clericꝰ ⁊ coꝛpꝰ eiꝰ positũ iecclesia: ordinatis circa feretrũ scholaribꝫ q̃ more cr̃iano psalmos decãtarẽt. Demones ãt aiam tollẽtes: ⁊ ad vallẽ pfũdã terribilẽ: fumũq̃ sulphureũ euaporãtẽ illã portãtes ordinabãt se ex vtraq̃ pte vall. Et q̃ stabãt ex vna pte aiam miserã ad sũ trudibãt: alĩ ex pte altera g ane nẽ ludi pile pꝛiciebãt: alĩ ex pte altera g ara volãtẽ manibꝫ suscipiebant. Quoꝝ vnigues ita erãt acutissimi: vt oẽ acumẽ ferri incõpabilit̃ superent. Ad q̃bꝫ ita toꝛq̃bat sic postea dicebat cũ eũ iactarẽt vel excipent vt illi toꝛmẽto nullũ genꝰ toꝛmẽti posset eq̃ parari. Miserꝰ illiꝰ dñs misit nescio quaꝫ celestẽ pſonã viꝰ magne reuerẽtie q̃ demonibꝫ tale nũciũ deferebat. Audite precepta vob dñs altissimꝰ vt aiam a vob decepta dimittatis. Mox oẽs simꝰ aiam dimiserũt nec eã amplꝰ tãgere pſumpserũt. Quere uersa ad coꝛpꝰ mẽbꝛa exanimata vinificauit: vinificata erexit: scholares circũsedentes in fugã pꝛtit. Descẽdẽsq̃ ꝺ feretro dicebat se viuere: ⁊ q̃d viderit quid ve audierit magꝭ opeq̃ ꝓmõe manifestauit. Pã stanꝭ ꝙuersus in ordie cisterciẽsi tã rigidꝰ fuit libi: tã durꝰ castigatoꝛ coꝛpis sui vt oĩbꝫ qui eũ videre potuerãt patẽt dareꝰ itelligi: q̃a penas senserat purgatoꝛij vl̃ potiꝰ inferni.

V

Lantgrauiꝰ turingie Ludouicꝰ pessimꝰ tyrãnꝰ: sibi cõmissũ pplm indebitꝭ eractionibꝫ depmebat: possessiões etiã ecclias iniurioꝫ surpabat: ⁊ plura alia mala faciebat. Uñ freq̃nt̃ a religiosis viris ãmonitꝰ rñdebat. Celũ celi dño: terrã aũt dedit filijs hominũ. Is cũ in suis pctis moꝛeꝛet duos filios reliq̃t heredes: Ludouicũ. ſ. q̃ in ꝓmissa expeditõe hieroſolymitana q̃ facta ẽ ꝓpter Friderici impatorꝭ defũctꝰ ẽ: ⁊ Hermãnũ q̃ eidẽ ꝓncipatu successit q̃ nup obijt. Ludouicꝰ vo q̃ satꝭ erat tractabil⁹ ⁊ humanꝰ: ⁊ vt verꝰ dicã ceteris tyrãnis minꝰ malꝰ ca-
le edictũ ꝓposuit. Si aliqs eẽt iniq̃t qui ve-
ris indicijs ꝓba mihi de anima ꝓxis mei di-

cere posset bonā curtim a me recipet. Au//diebat hec miles q̄dā paup q̄ frēz habebat clericū in nigromātia q̄ncp satis expeditū. Cui cuz ꝟba ꝓncipis indicasset: rndit ille: Bone frat diabolū aliqñ p carnia vocare ꝓsueui scisitabar ab illo q̄ voluī: iā diu est q̄ ei colloquijs artibusq̄ renūciaui. Instā te milite oportune iportune: ad memoriaz ei reduces ꝑriā pauptatē ꝑmissumq̄ ho//norē. Precib ei tādē clericꝰ victꝰ demonē vocauit. Uocatꝰ q̄d vellet inq̄siuit. Rndit clericꝰ: Penitet me tāto tpe recessisse a te. Indica mihi obsecro vbi sit ania dñi mei Lātgrauij Ar demō sivis mecū pgere ego illū tibi ostēdā. Et ille: Libenr illū videre si sine piculo vite mee illū videre possē. Cui diabolꝰ: Juro tibi p altissimū: z p tremēdū ei iudiciū: q̄ si fidei mee te cōmiseris inco lumē te illuc ducā hucq̄ reducā. Ponit cle ricꝰ ꝑ frēm aiam suā in manib suis collū demonis ascēdit: quē infra breue tps ante portā inferni deposuit. Introspiciēs cleri cus ꝓplatꝰ est loca nimis horrēda: pena rūq̄ diuersa genera: z demonē q̄ndā aspe//ctu terribilē sup optū puteū residētē. Ele//ricꝰ vt hec vidit totꝰ cōtremuit: z clamauit demō ille ad demonē baiulū: Quis est ille quē tenes in collo: Adduc eū huc. Qui rn//dit: Amicꝰ nr est: z iurauī ei p ꝟtutes tuas magnas: q̄ eū nō ledęrē: sz aiam lātgrauij dñi sui oñderē vt oib tuā ūmensam pdicet ꝟtutē. Ille ꝟo statim opculū igneū cui in//sedit amouit: z tuba enea puteo īmissa taz valide buccinauit: vt videret clerico totꝰ tremere mūdꝰ. Post horā vt ei videbat ni//mis lōgā puteo eructāte flāmas sulphare as lantgrauiꝰ int scintillas ascēdētes simr ascēdēs videndū se clerico colloten pbuit Ad quē ait: Ecce p̄sto sū miser ille lantgra uius q̄ndā dñs tuꝰ z vtinā nūq̄ natꝰ. Cui cleric: Missus sū a filio vro vt ei renūcia re possim de statu vro: z si in aliq̄ potestis iuuari mihi dicere debetꝫ. Rndit ille: Sta tū meū bn vides: h tn scias: q̄ si filij mei re stituere vellēt tales possessiōes taliū eccliā rū ꝑriis noib eas exprmēs q̄s mihi iniuste vsurpauī: z sub titulo hereditario ipis reli q̄ magnū aie mee ꝓferrēt remediū. Cui cū cleric diceret: Dñe nō credēt mihi. Rndit Ego dicam tibi signū qō nemo nouit p̄ter me z filios meos. Accepto signo: z lantgra uio eo vidēte puteo īmerso p demonē redu ctus est. Qui licet vitā non pdiderit: ita tn pallidꝰ z lāguidꝰ redijt vt vix agnoscereꝝ: ꝟba p̄ris filijs retulit: signa oñdit: qz modi cū illi pfuit. Nō ei in h ꝓsentire voluerūt vt possessiōes restituerēt. Rndit tn Ludoui//cus lātgrauiꝰ clerico: signa ꝓgsco: p̄ez me um vidisse nō dubito: ꝓpositū tibi pmiū da re nō renuo. Ad quē ille: Dñe curtis vīa vo bis maneat: ego cogitabo q̄d aie mee expe diat. Relictis oib factꝰ est monachꝰ in or//dine cisterciēsi ꝓtēnēs oēm laborē sustine//re tpalē dūmō penā euaderet eternā.

VI

Juuenis q̄dā nobilꝭ ꝓuersus est in q̄daz domo ordis nr̄i. Habebat aūt ep̄m q̄ndā cognatum a q̄ynice amabat. Qui cognita ei ꝓuersiōe ad monasteriū venit: z vt redi ret ad seculū ꝟbis q̄b poterat suasit: sz p//suadere nō potuit. Anno pbatōis expleto factꝰ est monachꝰ: z mīropost gradatim ascē dens in sacerdotē est ordinatꝰ. Qui suadē te diabolo a q̄ pmꝰ homo iectus est de pa radiso oblitus voti: oblitꝰ sacerdotij: z qō pessimū est creatoris sui ordinem deseruit Et q̄ ad parētes redire erubuit p̄dedoni//bus se cōiunxit. Qui ita datus est in repro bū sensum: vt qui p̄ius bonis erat melior postea malis fieret deterior. Accidit vt in obsidione cuiusdā castri telo percussus z p fossus ad extrema deueniret. Deportatꝰ est a socijs in quandā villā adhibitis q̄bus dā qui ei ministrarēt. Et cū nulla spes esset euadēdi mortē tēporalē hortabanr ad cō//fessionē vt saltē illius bñficio mortē euade ret eternā. Quib rndit: Quid mihi pdessz cōfessio q̄ tāta z tā inumera feci mala: qui tā enormia ꝓmisi scelera. Ad hec illi: Ma ior est dei misericordia q̄ iniq̄tas tua. Uir tan dē importunitate victus illoz ait: Uocate sacerdotē. Qui cū vocatꝰ adesset: z coram in//firmo sederet: pi dñs q̄ potens est auferre cor lapideū z dare cor carneū: tantā cordi ei ꝓtulit ꝓtritionē vt sepe confessionē inci peret: z ꝑpter lachrymas z singultꝰ in voce deficeret. Tādē collecto spū in hmōi ꝟba p̄rupit. Dñe peccaui sup arenā marꝭ: z mo nachꝰ sum ordis cisterciēſ: in ordine sacer dos factꝰ ordinē pctis meis exigētib deser//ui: z nō mihi sufficit q̄ apostatauī: sed z p̄ donib me ꝓuexi: q̄s in crudelitate supera//ui: q̄b illi tollebāt subam: ego abstuli vitā. Femini parcebat oculus meꝰ. Si illi quā doq̄ parcebāt hūana ducti miratiōe: ego cordis mei impellēte malicia nemini q̄ntū

in me fuit parcere potui. Multorũ vxores ⁊ filias violaui: incẽdijs plurima vastaui. Enumerauit ⁊ alia ꝯplurima q̃dãmõ naturã humanã excedẽtia. Talibꝫ sacerdos auditis pctõrũ eiꝰ enormitate territꝰ sicut stultꝰ fuit: ita ⁊ stulte rñdit. Maior est iniq̃tas vĩa q̃ꝫ vt veniaꝫ mereamĩ. Rñdit ille: Dñe frat⁹ suꝫ: sepiꝰ audiui ⁊ legi: q̃ nulla sit cõpatio bũane malicie ad diuinã bonitatẽ. Ait em̃ p ꝓphã Ezechielez: In q̃cunq̃ hora pctõr ingemuerit saluus erit. Itẽ: Holo mortẽ pctõris: sꝫ vt uertat⁊ viuat. Rogo g̃ vos intuitu diuie miscõie: vt aliquã mihi dignemi pniam iniungere. Et sacerdos: Fiescio q̃d tibi iniungere debeã q̃ hõ ꝓdit⁹ es: Rñdit monach⁹: Dñe ex q̃ nõ sum dign⁹ a vob recipe pniam: ego mihi ꝑ pniam iniũgam. Eligo em̃ duo milia annoꝝ esse in purgatorio: vt post illos misericordiã inueniã coram deo. Ex q̃ g̃ negatꝫ mihi medicinã satisfactiõis peto vt ñ fraudetis me a viatico sacre cõionis. Rñdit ei stolid⁹ sacerdos: Si tibi ausus nõ fui iniũgere pniaꝫ quõ ꝑsumo tibi dare christi corpus ⁊ sanguinẽ. Et cũ ad neutrũ q̃escceret vnicã tãdẽ rogauit petitionẽ dicẽs: Statũ meũ in cedula scribere volo ⁊ vos deferre eã debet⁊ tali epõ cognato meo et noie eũ designãs: spero q̃ p me orabit. Et p mirãsit sacerdos. Mortu⁹ est mõach⁹: ⁊ ad purgatoriũ deportat⁹. Et venit sacerdos ad epm̃ defuncti lras ei deferẽs. Quos cũ legisset amarissime fleuit: dixitq̃ sacerdoti: Fiũq̃ tãtũ dilexi hoiem: dolui de apostasia: doleo de morte: dilexi viuũ: diligo mortuũ: q̃ iuuari ꝑt ⁊ ꝓtrit⁹ obijt: orõibꝫ ecclie mee nõ carebit. Et euocãs ꝓlatos epat⁹ sui abbates. s. decanos: ꝓpositos: pastores ecclia q̃ꝫ ꝓmissa fuerat cura aiaꝝ: ⁊ hijs̃m demãdãs monasterijs sctimonialiũ: rogãs multa hũilitate ⁊ ꝓstãtia viua voce pñtes: lris absentes vt oẽs speciales orões q̃s ipe iniũxit illo ãno aie iã dicti defuncti ipẽderent tã in missis q̃ in psalmis. Ipe ꝓo ꝑter missas ⁊ cleosynas ac orões peculiares: q̃s p eo fecit singul' diebꝫ hostiã salutarẽ p absolutõe aie ei⁹ imolauit: q̃ si forte i mortia necessitate vl infirmitate hõ p seipm facere nõ potuit alt defectũ illũ suppleuit. Anno cõpleto i fine misse post altare stãs defunct⁹ apparuit epõ pallid⁹: exilis: macilẽt⁹: inuestẽ pulla: vultu: habituq̃ statum suũ bñ declarans. Quem cũ interrogasset quõ haberet vel vnde veniret. respõdit: In penis sũ ⁊ de penis venio: sꝫ gr̃as ago charitati tue q̃ ann⁹ iste ꝓpter elemosynas ⁊ orationes tuas atq̃ beneficia eccl'ie tue mihi exhibita abstulit mihi mille annoꝝ penas q̃s sustinere habebã i purgatorio: q̃ si adhuc vno anno similẽ mihi impẽderis opem oĩno liberabor. Audiẽs hoc epus letus effect⁹ deo gr̃as egit. Missisq̃ litteris ad ecclias sue monasteria visionẽ oĩb⁹ exposuit: ⁊ vt adhuc vno anno inũctas seruarẽt orões obtinuit. Epus ꝓo ãnũ seq̃ntẽ ꝑcedẽti ꝓtinauit tãto in exhibitõe feruẽtioꝝ q̃nto iam de liberatõe securioꝝ. Expleto anno cũ epus missam ꝑ eo celebraret itez affuit ille i cuculla niuea ⁊ facie serenata: dicens sibi oĩa optate succedere: ⁊ ait epo: Remũeret deus oĩpotẽs charitatẽ tuã sctissime pater: q̃ ꝑ pter tuã solicitudinẽ ereptus de penis iaꝫ ingredior gaudiũ dñi. ⁊ ecce ibi duo anni reputati sunt mihi ꝑ duob⁹ milib⁹ annoꝝ. Et nõ vidit eũ amplius.

VII

Beat⁹ Bernardus monachũ q̃ndã habuit: q̃ suadẽte inimico habitũ deposuit: ⁊ parochiã q̃ndã eodẽ coopante regẽdã suscepit. Erat q̃ppe sacerdos. Et q̃ sepe peccatũ pctõ punit⁊ deserto: ordis invicijs labi libidis: cõcubinã sic mlris ꝓsuetudinis est ad sibi cohabitãdũ accepit: de q̃ ⁊ liberos genuit. Accidit aũt vt post annos plurimos miserãte deo q̃ neminẽ vult ꝑire iam ctus abbas villã: in q̃ monach⁹ habitauit trãsiret: ⁊ ad domũ illi⁹ hospitãdi gr̃a diuerteret. Quẽ ille bñ ꝓgscẽs: ⁊ q̃si ꝓpriũ pñs cũ multa reuerẽtia excipiens deuote munistrauit: ⁊ tã ipis q̃ꝫ socijs ac iumẽtis necessaria copiose ꝓcurauit: nõ tñ recognit⁹ est ab abbate. Mane cuꝫ vir sctus dicti mattutinis parat⁹ esset ad eũdũ: nec posset loq̃ sacerdoti: eo q̃ matuti⁹ surgẽs isset ad eccliã: ait filio ipsi⁹ sacerdotis. Vade defer nũciũ isto dño tuo. Erat autẽ puer mutꝰ a natiuitate. Qui ꝑcepto obediẽs ⁊ ꝑcipiens ꝓtutẽ in se sentiẽs ad pzem cucurrit ⁊ lacrimis pñs ꝓba ꝓbis valde absolute exꝓssit dicẽs: Hec ⁊ hec mãdat tibi abbas. Pat⁊ mã vocẽ filij audiẽs ⁊ p gaudio lachrymãs vt secũdo ⁊ tertio cadẽ ꝓba repeteret admonuit: ⁊ q̃d sibi abbas fecerit diligenter iniũxit. Cui ille: Fihil aliud mihi fecit: sꝫ solũmodo verbis dixit mihi: Vade dic dño tuo ꝓba hec: Ad tã euidens miraculuꝫ sa-

cerdos cõpũctus festinãter ad sctm̃ virũ venit: seqꝫ cũ lachrymis ad pedes illius p strauit. Dñe pr̃ inqt monachus vester talis ac talis fuit: ⁊ tali tpe a monasterio recessit. Rogo igit̃ paternitatẽ vr̃am vt licet at mihi redire vobiscũ ad monasteriũ. qr deus i aduẽtu vr̃o visitauit cor meũ. Cui sctis. Expecta me ⁊ ego peracto negocio ocius reuertẽs ducã te mecũ. Timẽs ille morte quã ꝑus nõ timebat: rñdit. Dñe tu meo interim mori. Ad hec ille. Noc ꝑ certo scias qr si in tali ꝓtritõe ac ꝓpositio mortuus fueris corã deo monachus inuenieris. Recessit: redijt: illũ recenter mortuum ac sepultũ audiẽs sepulcr̃ apiri p̃cepit: dicẽtibꝫ q̃ aderãt q̃d facere vellet rñdit. Volo videre vtrum in sepulcro iaceat monachus an clericus. Clerici inquiũt: in habitu clericali sepelijmus eũ. Reiecta terra ⁊ habitu monachi cũctis apparuit. Et magnificatus est ab oibꝫ deus q̃ voluntatẽ ꝑ facto reputat.

VIII

Ante paucos annos in regno Francie erat sacerdos q̃dã q̃ in ipa nocte natalis dñi trãsire debebat p breuẽ campũ ꝺ vna villa ad aliã vt ibidẽ fm ꝓsuetudinẽ matutinas diceret: missasqꝫ celebraret. Opa di boli vt credit̃ iuxta villã sola mulier occurrit. ⁊ qr sine teste fuit solus cũ sola peccauit. Perpetrata culpa tã nefaria: nõ eũ retraxit a maiori ꝓtẽptu accusatrix ꝺscia: sed magis timens humanã verecundiã qꝫ diuinã vindictã eccl̃iam intrauit: dictisqꝫ matutinis missam de nocte ꝑmo gallicantu fm morẽ solẽniter inchoauit. Trãssubstãtiatiõe facta panis vicꝫ in corꝑ ⁊ vini i sanguinẽ chr̃i colũba niuea ipo sacerdote aspicietẽ sup altare ꝺscẽdit: totũqꝫ ebibẽs qd erat in calice: rostro suo hostiã tulit et auolauit. Videns ista sacerdos satꝫ ⁊ si nõ salubriter̃ territꝰ: ⁊ q̃d faceret nõ paꝫ pple pus canonẽ apt̃ ꝑlm circũstantẽ q̃ntũ ad ꝓba ⁊ signa cõpleuit: sed fructu canonis caruit. Post missaꝫ decãtatis laudibꝫ: cũ missaꝫ de mane diceret: eo q̃ nõ hꝫet q̃ vicem suã suppleret eadẽ colũba hora q̃ ꝑus iteꝫ venit sacr̃m abstulit ⁊ recessit. Presbyter nõ cessauit a ꝑsumptiõe sua: sed tertio accedẽs ad altare celebraturus missam ꝺ die p eandẽ colũbã eo modo q̃ ꝑmor scdo ei puer natus sacr̃m corꝑis ⁊ sanguis sibi subtraxit. Tãdẽ in se reuersus et de culpa licet indignus dei cũ gr̃a cõpũctus: venit ad q̃ndã abbatẽ ordinis nr̃i ꝓfessionẽ faciens tãti peccati: exposuit ei oẽm ordinem rei cũ multis lachrymis. Abbas ꝑo sicut vir prudẽs ⁊ discret̃ ꝓtritũ eũ ex toto corꝺes ꝑsiderans: virtutẽ ꝓtritiõis ꝑbare volẽs pniam suspẽdit: ⁊ vt ocius iret celebrare p̃cepit. Ille ꝑo q̃si deo obediẽs ꝓfessori suo cũ multo timore ⁊ lachrymis ad altare missam celebraturus accessit: quẽ pius dñs q̃ nihil horꝝ odit q̃ fecit: sꝫ dissimulat pctã hoim ꝓpter pniam mirabiliter letificauit. Ad hora sumptõis colũba rediẽs tres hostias q̃s singillati tulerat sit̃ rostro deferens corꝑali imposuit: ⁊ triũ missarꝝ liq̃rẽ de gutture suo calici immisit ac recessit. Videns hec ꝑ sbyter gaudio repletus est maximo gr̃as agẽs deo q̃ facit mirabilia magna solꝰ: reuersusqꝫ ad abbatẽ diuinaꝝ ei ꝓsolatõem recitauit: ⁊ vt ab eo in monachũ reciperet̃ hũiliter supplicauit. Cui rñdit abbas. Nõ te hoc tpe suscipiã: sꝫ volo vt mare transeas ⁊ p pctõ tuo tribꝫ annis in hospitali infirmãtibꝫ fruias: si tũc reuersus fueris nullã a me repulsaꝫ patier̃. Volebat eñ vt p laborẽ tãti itineris ⁊ pricula maris penam pcti deleret ⁊ pauper infirmosqꝫ ꝓpter opa miscõie sibi intercessores faceret. Fecit ille qõ abbas p̃cepit: ⁊ post tres annos reuertens habitũ religiõis in eius domo suscepit

IX

Hildebrandus habitãs in villa q̃dam dioces̃ traiecten̄. que ꝺr holten: die quadã siluã cũ alio quodã ꝺciue suo ĩtrauit: quẽ suadẽte diabolo cũ soli cẽt occidit. Fuerant eñ aliq̃ inter eos inimicicie: sed tũc tpis penitus erant sopite reuerso Hildebrando in villã interrogabant eum amici occisi vbi esset. Cui rñdit. Nescio. Expectantibꝫ die illo ⁊ altero cũ nõ rediret q̃ iã redire nõ potuit: suspectum habẽtes iam dictũ Hildebrandũ ꝓpter antiqꝫ inimicicias corã iudice in causam traxerunt: crimenqꝫ homicidij imposuerũt: q̃ tumide negante cepit ipa facies eũ ꝑdere. Et cũ instãtibꝫ illis iã negare nõ posset: ꝓfessus est qr hoiem occidisset: stati data sup eũ sniatur ad morte. Sacerdos eiusdẽ ville berthol phus cũ alio sacerdote q̃ vocabat̃ Joannes traxerũt reũ in ptẽ: satꝫ diligẽter eum monẽtes de ꝓfessione atqꝫ ꝓtritõe cordis,

Et qz miser hō p se surgere nō potuit: nec manū se subleuāt sensit miserabiliť rndit Quid mihi possent illa p desse. Hō ei dānatus sum:: reuera rndit sic hō idurat⁹ z desperat⁹. Et ait illi sacerdos. Adiuro te p pzem z filiū z spm̄ sctm̄ vt infra dies. xxx. mihi appareas z sine oi piculo vite mee de statu tuo me certifices. Rndit: si mihi licuerit: libēter h̄ faciā. Sicqz rotali pena plexus de tormēto corpis trāsiuit ad tormentū etne dānatōis. Hocte q̄dā infra statutū tps bertholpho dormēte in strato suo tāt⁹ eē cepit circa domū fragor arboz: taz vehemēs flat⁹ ventoz vt ipa aialia stupe/rēt z vir suis lozis ifra claustra stabuli retineri possent. Expgefact⁹ bertholph⁹ respexit ad ostiū dom⁹: z ecce ianue q̄si ventoz īpulsu apiebant: viditqz hildebrandū ī camino ardēte residentē sibiqz celeri⁹ pinqntē. Territ⁹ āt supza modū se signauit z vt staret sub inuocatōe diuini nois p̄cepit. Ecce h̄ sum sic̄ pmisi inqt. Sciscita te illo ō statu suo. Rndit. Eternaliť dānatus sum eternisqz incēdijs ꝓpt̄ despatiōem maxie deputat⁹. Si fm tuū ꝓsiliū egissem pniam: p penā tpalē euasissem etnā. Hoc āt scito qz si nō fuissem viu⁹ a te adiurat⁹ ne tibi mortuus nocerē malo tuo huc adue/nissem. Cōsulo tibi vt vitā tuā emēdes ne post hanc vitā sil̄es penas recipias. Erat aūt idē bertholph⁹ sacerdos noie sz nō re. Fā vsqz ad illud tps sine ordine p̄sbyteri celebrauit. Qui cū adhuc misex amplius interrogare vellet: rndit. Nō licz mihi h̄ diutius morari. qz mlti demōes foris añ ostiū p̄stolāt reditū meū: h̄ dicto statim īpulsus z expulsus cū stridore z vlulatu maxio ab eo discessit: trāsiēsqz sec⁹ stabulū aialia sic pus in stupore z cōmotione ꝓuertit. Bertholphus ꝓ timore tā horrēde visiōis seculū deseruit: z in domo q̄dā ordis nr̄i religiōis habitū suscepit. Abbas loci illi⁹ eo q̄ intellexisset eū vix esse kr̄ianū z eloquentē vt ei ad ordies liceret accedere satis apd dñm papā īnocētiū laborauit: sed obtinere nō potuit. Añ h̄ biennū sic mihi retulit ꝓr de campo in manu quā extēderat tenere ad arcā dei graui morbo punit⁹ est. Que cū ei quasi p remedio eo q̄ morb⁹ serpens sit abscideret nihil illi pfuit: imo dolor dolor additus mortē ei potius accelerauit. Voluit eū dñs vt spero punire in p̄senti ne puniret in futuro. R

Eo tpe q̄ magister Joannes rantensis scholasticus z mgr̄ oliuerus Colonien sis dioceſis scholasticus crucem ꝓ tra saracenos p̄dicabāt in dioceſi traiectēſi: erat ibi q̄dā rustic⁹ si bñ memini noie gotschalc⁹ ope vsurarius. Iste cū ceteris nō ex deuotiōe vt postea patuit: sed ex circūstantuz importuna cōmotōe crucē suscepit. Cūqz dispēsatores ex mādato Innocētij pape pecuniā redēptōis colligerēt a senib⁹ paupib⁹ z infirmis: idē vsurarius se pauperem mentiēs cuidā dispēsatori circa summam q̄nqz talēto⁹ dedit taliqz dolo sacerdotez circūuenit. Testati sunt postea vicini ei⁹ q̄ dedisse potuisset. xl. marcas: nec tñ exheredasset liberos suos qō ipe p̄tendebat Deo⁹ āt q̄ falli nō potuit ei⁹ fallaciā postea terribiliť ꝓclusit. Sedebat miser in rabanis deum puocans: eiusqz pegrinis exprobrās in hūc modū. Vos stolidi mare trāsibitis: subam vr̄am expendetis: vitāqz vestrā multis piculis exponetis. ego ꝓ cūj vxore z liberis meis domi residēs ꝓpt̄ q̄nqz marcas q̄b⁹ redemi crucē meā fidem vobis habebo mercedē. Sed iustus dñs vindicta oñderet quantū placeret labor z expense pegrinantiū z quantuz eius oculis displiceret dolus ac blasphemia detrahentis boiem miserrimū tradidit sathane vt disceret nō blasphemare. Hocte q̄dā dormiente eo cū vxore sua in p̄prio molendino domui sue ꝓtiguo: motū quasi rote molentis audiuit. Clamāsqz puer dixit ei. Quis admisit molendinuz: vade vide q̄s ibi sit. Iuit puer z redijt. Timio em̄ horrore percussus p̄cedere non potuit. Cui dñs. Dic q̄s est ibi. Rndit. Tantus horror ad ostium molendini me inuasit vt cōpellerer redire. Et ille. Etiā. Si diabolus ibi sit: ego vadaz z videbo. Iniectaqz toga scapulis eo q̄ nudus eēt: ad molendinū venit: ostium aperuit: introspexit: in q̄ horrendā visionē vidit. Stabāt ibi duo equi nigerrimi: z vir quidā deformis eiusdem coloris iuxta equos: q̄ dicebat ad rusticum. Festina ascende equū istū: q̄ pter te adductus est. Expalluit ille z cōtremuit: q̄ iubentis vocē minus libēter audiuit. Cūqz ad tale obedientiā imparatus eēt: iterato clamat diabolus: q̄d tardas: pjce vestem z veni. Erat aūt crux quam suscepat eidem vestis assuta. Quid plura. Virtutē diabolice vocis p desperationē i corde suo sentiēs: z ita

resistere nō valēs: vestē relecit: in molendi
nū itrauit: equū imo diabolū ascēdit. Ascē
dit ꝙ diabol⁹ equū altez: ꝙ sub mlta celeri//
tate simul deduci sūt ad diuersa loca pe//
nax. In qbꝫ hō miser ꝓcem ꝙ mꝝem mise//
rabiliter vidit: alios qꝫ plurimos qs defun
ctos ignorauit. Vidit etiā ibi q̄dā bone//
stū militē nup mortuū. Huiꝰ nomie de ru//
ninge burggrauiū i castro burst: vacce fu
rēti insidentē aduerso corpe: ita vt dorsuz
bꝛet ad cornua vacce: q̄ huc illuc discurre
bat: ꝙ crebris ictibꝰ dorsum militꝭ cruenta
bat. Cui cū vsurarius diceret. Dñe q̄re sus
tinetis tantā penā. Rñdit. Vaccā istā ra//
pui sine miscōdia cuidā vidue: ꝙ ideo sine mi
sericordia optet me ab illa penā hāc susti//
nere. Ostensa est ei in eisdē locis ignea se//
des in q̄ nulla potuit esse q̄es sed sessio pe
nal⁹ pena intermiabil: dictūqꝫ est ei. Mo
do reuertez in domū tuā. post tres aūt di
es exuto corpe reuertez in locū tuū: ꝙ mer
cedē tuā accipies in sede ista. Mora de//
mone reduct⁹ ꝙ in molēdino depositꝰ pene
exanimis relictꝰ est. Inuētus ibi ab vxore
ꝙ familia atqꝫ a lectū deportatꝰ cū reqreret
vbi eēt: vñ veniret: rñdit. Ad loca inferna
lia ductꝰ fui. hec atqꝫ ꝫ ibidē vidi. oñdit mi
bi in eisdē locꝭ ductor meꝰ sedēvnā ꝙ dixit:
qz mihi fozet ꝑpata: ꝙ qz post tres dies re
ceptur⁹ essem mercedē meā in ea. Vocatꝰ
est sub celeritate sacerdos ꝙ rogatꝰ abyro
gare vt pusillanimē ꝓfortaret desperatū eri
gere: ꝙ ad ea q̄ sunt salutꝭ hortareť. Quē
cū sacerdos moneret vt ꝓritōem bꝛet de
ctis suis: ꝙ vt purā faceret ꝓfessionem di
ces: neminē debere ꝺ dei miscōdia despera
re. Rñdit. Quid ꝓsunt ꝛba ista. Hō pos//
sum ꝓteri: supfluū iudico ꝓfiteri. Qđ ō me
dispositum est: necesse est impleri. Sedes
mea parata est post tertiū diē illuc veniāz
ſm qđ gessi in ea recipiā. Sicqꝫ sine ꝓtriti
one: sine ꝓfessiōe: sine viatico ꝙ sacra vncti
one: tertio die defunctus in inferno sepul//
tus est.

XI

A viris religiosis ꝙ lr̄atis vt sē abbates
ꝙ scholastici ꝓtigisse parisi⁹ ꝑacie itellexi.
Erat ibi iuuenis q̄dā in studio q̄ suggerē
te hūani generꝭ inimico talia q̄dā pctā cō
miserat q̄ obstāte erubescentia nulli hoim
ꝓfiteri potuit. Cogitās rñ q̄ malis ꝑpata
sunt tormēta gehēne: ꝙ q̄ bonis absc̄dita
sunt gaudia pennis vite: timēs etiā q̄tidie
iudiciū dei supꝫ se itus torq̄bat mortu con//
scientie ꝙ foris tabescebat in corpe. Quid
plura. Tādē miserāte deo timor ille seruī//
lis verecūdiā vicit. Veniens ad sctm Vin//
ctorē ꝓrē vocauit: ꝙ qz ꝓfitēdi gra venis//
set indicauit. Ille paratꝰ ad tale officiū si
cut oēs sunt frēs eiusdē monasterij: statim
venit in loco ad hoc deputato vbi sedit: ꝑ
missaqꝫ exhortatōe iuuenē ꝓfiteri volentē
expectauit. Mira res. Tanta horza eadē
piꝰ dñs cuiꝰ natura bonitas est: cuiꝰ volū//
tas ptās est: cuius opus miscōdia est: cordi
ei ꝓtulit ꝓtritionē vt q̄tiens ꝓfessionē in//
cipet toties singultibꝰ intercepta vox de//
ficeret. In oculis lachryme: suspiria in pe
ctore: singultus erāt in gutture. Hec vt vi
dit prior dicebat scholari. Vade ꝙ scribe
pctā tua in cedula ꝙ defer ad me. Placuit
ꝓsiliū iuueni: abijt: scꝑsit. die altera redijt
ꝙ si ꝓfiteri posset itez tentās vt ꝑus defe//
cit: ꝙ cū nihil ꝑficeret cedulā ꝑori porre//
xit: legit ꝑor ꝙ obstupuit: dixitqꝫ iuueni: nō
sufficio tibi solus dare ꝓsiliū: vis vt oñdā
abbati: ꝙ licētiauit ei. Venit ꝑor ad abba//
tē ꝙ porrexit cedulā legendā: rem ei p ordi
nē exponēs. Quid deinde gestū sit audiāt
pctōres ꝙ ꝺsolenť despati ꝙ recreēť. Mor
em vt abbas chartulā ad legēdū aptit to
tā eius ptinentiā deletā inuenit. Et ait ab
bas ꝑori Quid legā in cedula ista: nihil in
ea scriptū est. Hec vt ꝑor audiuit cedulā
simul cū abbate respexit: dixitqꝫ ad illum.
Sciatꝭ certo paternitas vra supradictū
iuuenē in hac cedula scriptū fisse pctā sua: et
cū a me fuissent lecta: vobis etiaz donaui
legēda: sed vt video mirificos⁹ deus q̄ ma//
ximā iuuenis ꝓtritionē attendit: culpā tā
sufficienter punitā iuste deleuit. deleto si
qđē totius scripti abolitionez sigt totius
delicti: ꝙ aduocātes scholarē oñderūt ce//
dulā: dicētes eius pctā diuinitus esse de//
leta: quā cū ꝓspexisset ꝙ ex signis bñ cog//
nouisset intātū cor eiꝰ ex magnitudie gau//
dij est dilatatū: inquātū ꝑus ex magnitu//
dine tristicie fuerat angustatū. ꝙ nullam ei
iniūgentes satisfactionē: monuerūt qua//
tenus deo de ꝓceptis beneficijs gras age
ret: atqꝫ decetero cautius viueret

XII

Mulier q̄dā igne libidis succēsa ꝓriū
adamauit filiū ō q̄ ꝓcepit ꝙ pepit filiū altez.
Terroꝛe tā nefarie ꝓmixtōis pcussa qlibꝫ
momēto timēs se tradi sathane vl mortē
subitaneā iterire. ꝺo miserāte ō satisfactōe

anxiari cepit: ꝑhabito ꝑpus ꝯsilio sacerdo-
tis sui: infantulū secū tollēs rhomā venit.
ꝛ cū multa importunitate dñi Innocētij
pape ocul'se ingessit cū tātis lachrymis et
clamoribꝫ cūctis audiētibꝫ faciēs ꝯfessio-
nē vt oēs verteret in stupore. Restauit in
brachijs infantē cōmissi facinoris testem
Uidēs dñs papa i mlīere tantā ꝯritōem
ꝛ qz eēt penitēs miscōia motus sup eaz sic
prudēs medicus volēs infirmā plene ꝛ ci-
to sanare: cōtritionē etiā ꝑbare: ꝑcepit vt
in taliveste ibi apareret in qli venerat ad
filiū cū peccaret. Illa ꝯfusionē eternā tpa
li añponens mox se exuit: vestes posuit: in
camisia redijt: qꝑatissima foret ad oēm
satiffactionē in tali obediētia satis oñdēs
Cōsiderās vir litteratissimus tali obediē
tie: tali verecūdie: tali pnie: nullius pecca
ti penā posse resistere: coꝛā oīnibꝫ dixit ad
mulierē. Dimissum est pctm tuū. Uade in
pace: ꝛ nihil amplius iniunxit ei. Audiuit
hec ꝗdā ex cardinalibꝫ ꝛ cū phariseo ꝯ pa
pā murmurās iudiciū eius reꝑhendit: di-
cēs ad tantā culpā tābꝛeuē pniam minus
sufficientē. Cui ille rñdit. Si ego iniuste
egi cū mlīere ista ꝛ insufficiēs est ei⁹ coꝛam
deo pnia: ptātē habeat diabolus ingredi-
endi coꝛpus meū ꝛ coꝛā oīb⁹ meveꝛet. Si
ꝯ tu iniuste me reꝑhēdis sīle tibi fiat. Sta-
tim diabolus cardinalē eundē vexare ce-
pit: ꝑ cuius vexationē ꝑfectā mulieris pe-
nitentiā deus palā oñdit. Tādē oīm oꝛo
ne purgatus cardinalis didicit in sua ve-
xatione diuine miscōie decetero nō obla-
trare.

XIII

In dioceſi Leodiēſi adoleſcēs ꝗdā no
bilis habitauit: cui pr moriens vtpote vir
magnus ꝛ potēs multas diuitias reliqt:
fact⁹ miles idē iuuenis vt gliaz sibi cōqre-
ret tpalē: in bꝛeui ad magnā deductus est
paupꝛtatē. Causa ei laudis hūane tornea-
mētis totus dedit⁹ erat. Histrionibꝫ lar-
ga mānu sua tribuebat. Et qz ad tales effu
siōes reddit⁹ annui mīn⁹ sufficiebāt: here-
ditatē paternā vēdere compellebat. Erat
aūt in ꝓmo manēs miles ꝗdā honestus
ꝛ diues: misterialis tñ. Huic iuuenis iā di
ctus allodia siue feuda sua ꝓtim vēdebat
ꝓtim in vadimonio exponebat. Et cū iaz
n hꝫet qđ vēderet vl exponeret: cogitabat
etulare: tolerabilius iudicās int extrane-
os mēdicare qꝫ int notos ꝛ affines egesta
tis ꝯfusionē sustinere. Habebat āt villicū
hoiem quidē malignū: noie nō re christia-
nū: ꝛ demonū misterio totū mancipatum
Uidens hic dñm suū tristē ꝛ tristicie non
ignoꝛās causam dicebat ei. Dñe vultis di
ues fieri. Rñdit. Libēter diues fierē: dū-
modo ipe diuitie esse possent cum deo. Et
villicus. Nolite timere: seqmini tm me: et
bñ erit vobis. Statim secutus est miserū
tanqꝫ serpētis vocē Eua: qsi sibilū aucu-
pis auicula in laqueū diaboli celerius de-
ponēdus. Et duxit eū i ipa nocte ꝑ qdā
nemus in locū palustrē: ꝛ cepit qsi cū aliq
habere ꝯmonē. Cui iuuenis. Luz q loque
ris. Rñdit dño suo villicus ille iniqtatis.
Tacete tm vos: nec sit vobis cura cum q
loquar. Cunqꝫ secūdo loquereꝛ ꝛ iuuenis
iterato sciscitareꝛ. Rñdit. Cum diabolo.
Et cepit iuuenis nimis horrere. Dicebat
villicus diabolo. Dñe ecce virū hūc nobi
lem dñm meū adduxi gre vestre: manesta-
ti vestre supplicans vt vestro auxilio ꝑsti-
nis honoribꝫ atqꝫ diuitijs restitui mereat
Ad quē diabolus. Si mihi voluerit esse
deuotus ac fidelis dabo ei diuitias ma-
gnas: insup addam gliam ꝛ honoꝛes qles
nō habuerūt patres eius. Rñdit villicus
Libēter vobis obsequiosus erit ꝛ fidelis
si talia fuerit ꝓsecut⁹. Et ille. Si voluerit
ista a me ꝓseq abꝛenūciare debz in instāti
altissimo. Qđ cū iuuenis audiret ꝛ facere
renueret: dicebat ei hō ille gdītois. Quid
timetis verbulū vnum: dicite abꝛenuncio
Tandem miser iuuenis a villico ꝑsuasus
creatoꝛē suū oꝛe negauit: diabolo boma-
gium faciēs. Hoc scelere ꝑpetrato diabo-
lus adiecit. Adhuc opus impfectū est: eā
am abꝛenūciare debet mr altissimi. Illa
em est que maximū nob infert dānū: qꝫ si
lius ꝑ iusticiā abijcit: mr qz nimis miseri-
coꝛs est: ad indulgentiā reducit. Sibila-
uit itez serpēs in aure adolescētis vt dño
suo in hoc obediret: vt sic filiū ita etiam ꝛ
mrem abnegaret. Ad qđ ꝓbū iuuenis ni-
mis expauit: turbatusqꝫ supꝛa modū rñ-
dit. Hoc nūqꝫ faciā. Quare inqt: fecistiqđ
maius est: facite nūc qđ min⁹ est. Maioꝛ
est creatoꝛ qꝫ creatura. Et ille: nunqꝫ ego
negabo etiā si me oportuerit ostiatim me
dicare ꝑ oēs dies vite mee: ꝛ non adḥeuit
Sicqꝫ infecto negocio ambo reuersi sunt
nihil quidē honoris cōsecuti: sed maximo
pctī pondere grauati: villicus fua dēdo: iu
uenis ꝓ ꝓsentiēdo. Pergētes vero simul

venerũt ad quandã eccl'iam cuius ianuaz campanarius erãt reliq̃rat semiclausam. Dor iuuenis desiliẽs ꝺ eq̃ cõmisit equũ villico: dicens. Expecta me hic donec reuertar ad te. Et itrãs eccl'iaz añ ortũ auro repstrauit se añ altare: z et itimo corde ipsaz matrẽ mlcdie cepit iuocare. Erat aũt sup idẽ altare imago ip̃ius ꝟginis z mr̃is ꝑ Jesum in sinu tenẽs: z ecce meritis ip̃ius ꝑclarissime stelle marj: ver⁹ lucifer ortũ ri cepit in corde sepedicti adolescẽtj. Tãtã eñ dñs ꝓpt̃ honorẽ mr̃is quã non negauerat ꝓtritionẽ donare dignat⁹ est vt ꝑ fletu rugiret: z ꝑ planctu nimijs clamoribus eccl'iam repleret. Eadẽ eñ hora supradictus miles q̃ oĩa eius bona habebat: diuino vt credit nutu ad eãdẽ eccl'iaz diuertit z cũ videret aptã putãs ibi diuia celebrari maxime ꝓpter clamores intrinsecus sol⁹ intrauit. Jnueniẽsq̃ añ altare iuuenẽ sibi bñ notũ lachrymantẽ: z putãs qz suã solũmodo defleret calamitatẽ retro ãndã columnã secessit rei ertitũ expectãs. Cũq̃ terribilẽ illã maiestatẽ quã negauerat noiarevel iuocare nõ auderet: sed tm̃ p̃ssũmã genitricem lachrymosis vocib⁹ pulsaret: vtroq̃ audiẽte ꝑ os imaginis sue btãz singularj chr̃iano⁹ aduocata filio loq̃bat in hec ꝟba. Dulcissime fili miserere buic hoĩ ꝟuer ꝟo mr̃i nil rñdit: faciem ab ea auertens. Cũq̃ itez rogaret hoiem seductũ aserẽs: mr̃i dorsuz vertit: dicẽs. Nomo iste negauit me: q̃d ei faciã. Post ħ ꝟba imago surrexit: puez sup altare posuit: eiusq̃ pedib⁹ se pna ꝓstrauit z ait. Rogo fili vt ꝓpter me dimittas ei peccatũ hoc. Dorq̃ infans mr̃em eleuãs rñdit illi. Mater numq̃ tibi aliquid negare potui. Ecce ꝓpter te totũ dimitto: pus dimiserat culpam ꝓpter ꝓtritionẽ: deinde penã peccati ꝓpter mr̃is intercessionẽ. Surgẽs aũt iuuenis exiuit et eccl'ia: tristis q̃dẽ de culpa: sed hilaris de indulgẽtia. Exiuit post eũ sepedictus miles latent: z q̃ rem ignoraret q̃siuit q̃re tã humidos z tumidos ip̃emet hẽret oculos. Rñdit. De vento est. Et ille. Dñe nõ me latet causa tristicie vr̃e. habeo aũt filiam vnicã si vultis illã invxorẽ suscipe: oĩa vestra vobis cũ ip̃a restituã: insup z here-ditatũ meaz successorẽ ꝓstituã. Cõsentit iuuenis. Reuersus miles ꝓpnit vxori: adquiescit. Fluptie celebrant: iuueni sub nomine dotis oĩa sua restituunt.

XIII

Parisius in eccl'ia sancte dei genitricj Marie canonicus nup obyt q̃ mlta hñs stipẽdia delicatissime vixerat. Et qz ex delitijs maxime z de his q̃ ad gulã ptinẽt libido nascit: nata nutrit: z q̃tidianis ei⁹ incitamẽtis augmẽtat: idẽ iuuenis valde tunicã carnis sue maculauit: z tã illo q̃ alijs suis pctis irã dei in se puocauit. Tandem p infirmitatẽ tactus timore mortj ꝓfessionẽ fecit: pctã defleuit z emẽdationẽ p̃misit viaticũ accepit: inũctus est: z hoiem depositum est: cui⁹ corpus vtpote viri nobilis diuitisq̃ cũ magna pompa secl'aris gl'ie tumulatũ est. Et erat in illa die tanta serenitas vt ipe aer eius obsequijs famularj videret. Dixerũt hoies ad inuicẽ. Multa bona p̃stitit ꝺeus hoĩ isti: nihil ei defuit hoz q̃ hõ chr̃ian⁹ hẽre debuit. Dominicj sacramẽtis munit⁹ est: cũ magna gl'ia sepultus est. Sed hõ videt in facie. De⁹ aũt intuet corde. Post paucos dies cuidã sibi valde familiarj aparẽs dicebat se esse dãnatũ. Cũq̃ miraret ille z expauesceret. ꝓniam eius z ꝓfessionẽ: sacrã etiã cõmunionẽ z inũctionẽ cõmemoratas rñdit defunctus. Unũ bonũ mihi defuit sine q̃ nullũ hoz q̃ enumerata sunt mihi ꝑdesse potuit. Quid est illud inquit. Rñdit mortuus. Vera ꝓtritio Licet eñ deo ꝓmiserim ꝓsilio confessoris mei ꝓtinentiã sue alia q̃ salutj sunt: tm̃ docebat mihi ꝓscientia: qz si cõualueris obseruare nõ poteris. Et qz cor magis declinabat ad trãsgressionẽ q̃ ad voti obstinationem nullius peccati merui remissionem Deus req̃rit firmum ꝓpositũ penitendi.

XV

Cõtigit in remis quẽdã militẽ infirmarivsq̃ ad mortẽ. Jnstinctu diaboli idẽ miles si bñ memini bẽbat auunculi filiã ꝓcubinã: cui tãto ꝓglutinat⁹ fuerat amore vt nõ ammonitiõe neq̃ aliq̃ ꝟecũdia hũana posset vel vellet ab ea separari. Timore aũt mortj vocauit sacerdotẽ satj purã z cũ lachrymis de oĩb⁹ suis pctis illi faciẽs ꝓfessionẽ. Quẽ cũ sacerdos moneret vt tã illicitã abiuraret cõmixtionẽ: ip̃amq̃ p̃sonã congnatã suã relinq̃ret. Rñdit. Dñe ñ possum. Et ille. Si in tali volũtate mortu⁹ fueris: gaudio celestj vite ꝓuaberj z eterna tormẽta te suscipiẽt. Multe i sua obstinatia p̃seuerante recessit sacerdos cũ corpe dñi q̃ secũ detulerat ad cõmunicandũ infirmuz

Nutu aūt diuio extra domū sacerdoti occurrit sctūs Bernardus abbas clareuallis. Quē cū interrogasset ꝙre infirmū nō cōi casset: causamq; q̄ nota erat oib; intellexisset ait sacerdoti. Reuertere mecū ad infirmū: reuersi sunt. Cū aūt sctūs vir militi iā morituro q̄ salutis erāt suaderet: z ille preter istā solā rē iā dictā in oīb; obedientiā spōderet: nouissime subiūxit. Nunq̄d nō doles q̄ nō potes hīe volūtatē recedendi ab illa. Rndit. Dñe valde doleo me de ħ non posse dolere. Audito hoc ꝯbo abbas mox ōt sacerdoti vt corpus dñi daret infirmo. Mira res: statim vt saluator intrauit facta est salus huic domui. ab illa em hora tā pfecte mutata est volūtas eius p uersa vt amplꝰ odiret quā illicite amauerat: ita vt sctō viro cū multꝫ lachrymis diceret. Gr̄as deo q̄ me liberauit. q; modo libētius videre buffonē q̄m illā. Sicq; in bona ꝯfessiōe z pfecta ꝯtritione migrauit ad dñm.

XVI

Monachus q̄dā magne opinionis retulit mihi qñ nouicius fui: de q̄dā monacho q; die quadā cū iaceret in ozone ante q̄ddā altare: z dñs ei tantā ꝯtulisset gr̄az lachrymaꝝ vt etiā irrigaret terrā: ex imissione diaboli vt postea patuit cordi eiꝰ suborta est inanis gl̄ia ita vt diceret intra se. Utinā videret aliq̄s mō istā gr̄am. Mox is q̄ imisit affuit z ad lachrymas eius stās a latere diligentissime respexit. Trāsfiguauerat em se in spēm nigri monachi. Leuans oculos monachus tā ex horrore mētis q̄m nigredine vestis demonē totius superbie auctorē esse deprehendit: z quē p vīciū inanis gl̄ie inuitauerat: p ħtutē humilitatis z signum crucis fugauit. Ob hmōi picula iubent a dño oraturi intrare cubiculū z claudere ostiū: hoc est vitare laudē humanā.

XVII

Miles q̄dā in villa habitauit cuiꝰ vxor rē eiusdē ville sacerdos p adulteriū macula uit. Dictum est militi: q; sacerdos agere hīet cū vxore sua. Ille cum vir valde prudēs eēt: nec ħbis facile crederet nullā mētionē facere voluit vxori siue sacerdoti: ħ ita tē veriꝰ volēs experiri. Nō tū sine suspitione fuit. Cōtigit vt in q̄dā villa nō multū a militꝫ villa remota q̄dā obsessus esset in q̄ demoniū tam nequā erat vt corā astātib; imꝓperaret pctā q̄ ꝯfessionē verā non fuissent tecta. Qō cū miles ex mltoꝝ dicisset relatōe rogauit suspectum sibi sacerdotē vt ad colloquiū q̄ddā secū ire nō recusaret. Et adq̄euit sacerdos. Cuꝫ venissent sil' in villā vbi erat obsessus ꝯscius ipe sibi sacerdos suspectū cepit hīe militē. q; nō latebat q; obsessus a tā nequā demōe in eadē villa habitaret. Timēsq; piculū vite sue si a demone pderet: necessitatē naturē sacerdos simulans intrauit stabulū ad fuū militis: ipēq; pedib; eius ꝓstratus ait. Rogo te ꝓpt dñm vt audias ꝯfessiōem meam. Quē ꝰ expauescēs leuauit: audiēs q̄ ab illo dicebaṫ. Facta ħo ꝯfessiōe cuꝫ sibi sacerdos iniūgi peteret pniam: ꝰ satis prudēter rndit illi dicēs. Quantū alteri sacerdoti p tali crimine iniungeretis ħ sit satisfactio vra: sicq; exiens: iā securior cū milite ad eccl'iam venit: in q̄ demoniosum offendētes req̄situs est a milite in hec ħba. Nosti aliq̄d de me: hoc em exhibet industria factū est: vt iā dicto sacerdoti tolleret suspitionē. Cui cū demon nescio q̄d rndērit adiecit. Quid tibi videt ō isto dīo gua teutonica: latine mox subiūxit. In stabulo iustificatus est. Nullus tunc aderat clericoꝝ. Nō est pmissus loq̄ teutonice ne miles factū intelligeret: nec tū tacere licuit vt ħtutē ꝯfessiōis sacerdoti oñderet.

XVIII

Fuit in brabātia puella q̄dā religiosa re voto ħginitatꝫ gl̄iosa orta de nuella: inuidens diabolꝰ tāte ħtuti i specie viri admodū pulcri satꝫ decēter vestiti apparēs ħginitati cepit illā ħbis amatoriis solicitare: delinodia offerre: laudare diuigū fecūditatē. Cui ħgo ħginitatꝫ vituparet sterilitatē. Cui ħgo scies q̄s eēt rndit. Virū ducere nō ꝓpono christi amori nuptias carnales postpono etēno. Cuīq; lasciuꝰ ipius nimis eēt importunus i diuersis locꝫ ad illā veniēs: scies puella mltas eē ħgines se pulcriores: nobiliores atz ditiores: cepit amatorē phārasti cū hīe suspectū ita vt ei dieēret. Bone vīe q̄s vl' vñ estꝫ q; tāto mihi desiderio copulari affectatꝫ. Cuīq; ille nollet se pderē ħgo tāte dēpensius instaret: tādē demon necessitate cōpulsus cōfessus est dicēs. Ego sum diabolꝰ. Ad q̄d ħbū illa expauescēs rndit. Ut q̄d ḡ exigis carnale onubiū q̄ naturare tue dinoscit ꝓtrariū. At ille: tu tm mihi ꝓsenti. nihil em aliud a te nisi copule consensum requiro. Ad quod puella respōdit

Modo oīno tibi ꝓtradico: fugās illū ſctē crucis ſignaculo. Veniensq; ad ſacerdotē reuelauit illi demonis inſidias. Aq; ſatꝫ edocta ne maligno cōſentiret reuerſa eſt domū ſuā. demon ꝙ poſt cōfeſſionē eam oīno nō deſerēs de remoto tm̄ alloquens intātū illā verauit vt q̄ſlibet īmūdicias in eius ſcutellā mitteret cū māducaret. vñ et mulieq; cuſtodie ei adhibite ſūt. In q̄cūq; domo illa fuit: illic demon rīſa dedit. Ab oīb; q̄dē audiebaꝫ ſꝫ a ſola puella videbaꝫ Erataq; tā nequā idē ſpūs vt pūtium pctā detegeret: crīmina īproperaret: nec aliq̄d pctīm cū lateret niſi qđ ꝙa ꝓfeſſio tegeret. Dñdit ⁊ alia ſigna neq;tie ſue: ſtercora ol// laſq; ꝓfractas plenas ſup ꝓfluentes ſpar// gebat. Diterūt ei q̄dā. Hoſti o diabolice dñicā oīonē. Rñdēte illo: optime ſcio. Ro gatus eſt illā dicere. Et ait. Pater nr̄ q̄ es in celis: nomē tuū fiat voluntas: ⁊ in terra panē nr̄m q̄tidianē da nobis hodie: ſed libera nos a malo. Et cū plures in eadem oīone feciſſet ſaltus atq; barbariſmos ca// chinnādo ſubiūxit. Ecce ſic vos laici di// cere ſoletis oīonē vr̄am. Req̄ſitus etiā de ſymbolo dixit ſe bñ ⁊ optime ſcire: ſic inci// pies. Credo deū p̄rem oīpotentē. Cui cū q̄dā diceret dicere debes. Credo in deuꝫ illeq; ſubiūgeret: credo do: viri īrati q̄ tūc erāt pūtes diaboli verbū notātes et vim accuſatiui intelligētes inſtiterūt vt dice// ret: credo in deū: ⁊ nō poterāt cū ad ħidu// cere. Salutationē vero angelicā idē de// mon incipe nō potuit: cū ſe tm̄ illā ſcire pfi// teret. Interrogat⁹ idē demon: cur ita rau cā bīet voceꝫ. Rñdit: q⁊ ſp ardeo. Fuit in vicino vir q̄dā q̄ ſup⁊a dictū demonē au// dire nimis deſiderās ꝓpter turpia quedaꝫ q̄ cōmiſerat pctā a ꝓpinquare nō aude bat timēs ſibi illa cotā oīb; īproperari: ⁊ veniēs ad ſacerdotē ꝓfeſſus eſt vniuerſa volūtate tm̄ peccādi retēta: factuſq; ex ea// dē ꝓfeſſiōe ſecurior ad domū venit. Dira res. Dor vt limē attigit ⁊ itroſpexit. De mon in aere clamauit. Amiceveni huc: ve hi: certe te bñ dealbaſti: ⁊ ſtati cotā oīb; oīa ei⁹ pctā turpia licet ꝓfeſſa pdidit vehe mēter illū ꝓfundēs. Triſtis effect⁹ ⁊ ꝓſcia dīt q̄ geſta ſunt retulit: ꝓfeſſionē iterauit: ⁊ q⁊ de reliq̄ emendatius viuere vellet de cor de pollicitus eſt deo ⁊ ſacerdoti. Tūc ſacerdos: modo inq̄t reuertere ſecur⁹ non te ofundet amplius. Et fecit ſic. Intrāte eo domū q̄dā ex circūſedētib; demoni di// xerūt. Ecce amicus tuus iteq; venit. Qui// bus ipe rñdit. Quis eſt. Ille inquiunt. cui paulo antea tā turpia pctā improperaſti. Rñdit demon. Ego ipi nihil impropera// ui neq; aliq̄d de eo noui mali. Et eſtima// uerūt demonē mentitū fuiſſe bi q̄ homis ignorauerūt ꝓfeſſionē. Sicq; p ſtutē con feſſiōis ipe euaſit notā maxime ꝓfuſionis

XIX

Bunne ciuitatis dioceſis Coloniēſis ſacerdos q̄dā fuit noie Petrus ciuſdē ec// cleſie vicarius. Iſte nelcio q̄ dei iudicio in camere ſue oſtio ſe ſuſpendit: cuius con cubina Aleydis noie tam horrenda eius morte territa ſeculū deſeruit: ⁊ in cenobio quodā ſanctimonialiū qđ lancrva de dici tur religionis habitū ſuſcepit. Die quadā cum ſtans in dormitorio de feneſtra ſpi// ceret ꝓtēplata eſt iuuenē imo in iuuene de monē ſtantē iurta puteū muro dormito// rij ꝓtiguū: qui ea vidente vnū pedē ſuper lignū quo ambiebaꝫ puteus poſuit: ⁊ alte rū quaſi volitādo ad ipam in feneſtrā de// poſuit. Quā cū extēſa manu p caput rape conaret: territa retrorſum cecidit ⁊ clama uit pene exanimis facta. Audito eius cla more accurrere ſorores in lectulū ſuū illaꝫ reclinātes. Recedētib; illis cū paululū re// ſpiraſſet ſolaq; iaceret: demon iteq; aſſuit ⁊ ꝙbis q̄buſdā amatorijs eā ſolicitare ce// pit. Que cū ꝓtradiceret intelligēs ſpūm eū eſſe malignū. Rñdit ille: bona Aleydis no li ſic dicere: ꝓſenti mihi ⁊ ego te bñe faciaꝫ virū honeſtū pbū nobilē diuitēq;. Quare fame crucias te in ħ loco paupe: vigilijs alijſq; multis incōmodis añ tps te interfi ciendo. Reuertere ad ſeculū ⁊ vtere deli// tijs q̄s deus hoi creauit: nihil tibi me du// ce deeſſe poterit. Tūc illa. Doleo q⁊ tādiu te ſecuta ſum. Recede q⁊ nō adq̄eſcā tibi. Poſt hec ꝙba demon ſuū naſum emūgēs ꝓtra eā ipam īmundicīā ad parietē tā fo⁊// titer piecit vt ps aliq̄ reſiliēs veſtimēto ei⁹ adhereret: ſicq; diſparuit. Eratq; emun// crio ipa ſicut p⁊ nigerrima ⁊ tanti fetoris vt tolerari nō poſſet. Deinde cuꝫ ſpūs ille neq̄ſſim⁹ die noctuq; eſſet ei infeſtiſſimus ſuaſerūt q̄dā ex ſororib; vt aquā bñdictā ſemp paratā haberet q̄ veniente aſpgeret Alie ꝙ vt eūdē ſi aquā nō timeret thuriſi caret. Oīa q̄dem hec tentauit: ſed modi

cũ ei pfuit. Nã q̃tiẽs ꝺ se signũ crucꝭ sctm̃ vidit aspersionẽ etiã siue thurificatiõem ad modicũ q̃dẽ cessit sed statim redijt. Tũc vna ceterꝭ sororib⁹ etate maturior atq; prudentior suasit ei q̃tenus demonẽ ꝓpius accedere sineret: ⁊ tũc alta voce salutationẽ angelicã in eius faciẽ iacularet. Qõ cũ fecisset diabolus ac si sagitta eẽt pcussus vel turbine impulsus aufugit nec vnq̃ ꝓpius ei et illa hora accedere ꝓsumpsit: dicẽs vt alibi habet. Malus diabolus in buccam eius q̃ te ꝺ docuit. Sanctimonialis vero tali iaculo munita demonẽ ab illa hora vidit sine terrore ⁊ audiuit sine timore. Die quadã de his loq̃ns cũ viro q̃dã religioso suasit ei ille dicẽs. Fac ꝓrẽ tuo ꝺfessiõem generalẽ pure plene ac deuote inq̃ntũ occurrit memorie ⁊ liberaberis oĩno a demonis huius infestatõe. Qui cum ꝺsiliũ tale placuisset: mox accedens ad ꝓrẽ rogauit sibi pfigi locum ⁊ horã audiende ꝺfessiõis Mane dictis matutinis illa se ꝓparans festinauit ad locũ pfictum: capellã scz monasterio adherentẽ vbi prior expectabat. Et ecce demon occurrens in via festinãti dixit. Aleydis q̃ vadis. Et illa. Vado cõfundere me ⁊ te. Tunc demõ. O Aleydis noli. noli. reuertere. reuertere. Rñdit illa Sepius ꝺfudisti me: ego modo ꝺfundam te: nõ reuertar. Quã cũ non posset blandicijs siue minis retrahere: sequebat eã vsq; ad locũ ꝺfessiõis: sicut miluus in aere supã pam volitãs. Que mox vt genua corã ꝓrẽ flectens ad ꝺfessionẽ os aperuit: ille clamans euanuit: nec vnq̃ ab illa hora ab ea visus vel auditus est. Ecce hic habes manifestũ exẽplũ quãte ꝓtutis sit ꝺfessio pura.

XX

Erat q̃dam sacerdos admodũ religiosus ⁊ obvite meritũ multꝭ dilect⁹: in ꝓtib⁹ nr̃is parochiam regẽs. Inuidẽs gr̃e eius mille artifex diabolus: nolebat eũ apertis tentatõib⁹ molestare sperãs illũ sub specie boni ad suũ ꝺsiliũ efficaci⁹ iclinare. In angelũ lucis se trãsfigurãs minister ille tenebraꝝ oĩdit se sacerdoti ⁊ ait. Amice dei missus sum ad te nũciare q̃ ventura sunt atq; eueniẽt tibi. Prepara etẽm te q̃ ꝺ anno moriẽris. Sacerdos aũt nullã habẽs de angelo malo suspitionẽ sed ita credẽs esse futurũ vt ꝓdixerat: cepit se diligẽter q̃ si ad mortẽ ꝓparare: ꝺsciam p ꝺfessionem mũdare: corp⁹ ieiunijs: vigilijs assiduisq; oꝛonib⁹ castigare: annonã suã cũ supelle/ctili egentib⁹ erogare. Cũq; multi ab eo q̃rerẽt: cur tã indiscrete sua distraberet: vni illo sub typo ꝺfessiõis causam aperuit dicens. Angelus dñi reuelauit mihi q̃ ꝺ anno moriturus sum. Ille vero cũ hoc mihi me posset celare: alteri cuidã sibi familiari dixit: sicq; p eũ ad noticiam totius puenit. Anno cõpleto sacerdos nõ est mortuus ⁊ inuentus est falsus ꝓpheta diabolus. Et q̃ electis oĩa cooperant in bonũ: in eo in q̃ vir sctus videbat a diabolo deceptus est ꝓmotus. Nimis etẽm de tã dolosa cir/cũuentione erubescens ꝓter boies ad ꝺs verbũ puenerat: nec habens vnde viueret seculũ cũ parochia deseruit: ⁊ in quadam domo oꝛdinis nostri cuius nomẽ excidit se ꝙuertit: facto eo nouicio itez diabolus affuit ⁊ hmõi verbis ꝓdictum dolum paliauit. Ne turberis inquit homo q̃ mortalis nõ es vt ꝓdixi: q̃ deus sua ꝓuidentia vitã tuã distulit ad multo⁹ edificationem. Missus sum ab illo vt tibi assistam in infirmam ⁊ custodiã: ⁊ credidit ei ille. Circa quẽ diabolus frequenter versabat: ⁊ semp ifẽ postea notauit ad ea que ad cõmodũ carnis sunt eum hortabat. Cum eum feruor q̃ncq; impelleret amplius oꝛare: vigilare: siue manib⁹ laboꝛare arguit eum dicens. Discretio mater ꝓtutũ est: diu adhuc poteris viuere: ⁊ ideo tibi debes parcere vt possis deo diu seruire. Quãdo lapidẽ leuare volebat maiorẽ: iterum dicebat. Minis est magnus. Leua istũ. Cũ factus esset monachus ait. Roga ꝓrẽ vt ꝓcedat tibi ire ad singlares labores q̃tenus liberius vti possis colloquio meo ⁊ ego tuo. Et licentiauit ei ꝓrem vt causam cognouit. Hoc te q̃dã volẽs diabolus dolũ diu ptractũ ꝓducere ad effectũ: intẽpesta nocte ad lectũ monachi accessit: dñs inq̃ens vult reꝛ mũerare laboꝛes tuos magnos: vade ad camerã ꝓuatã. ⁊i tali trabe zona tua suspendas te vt sic martyrẽ recipiat te: audito hoc ꝺbo mõach⁹ expauit: ⁊ ꝓtra diaboli creꝛbrius spuens clamauit. Recede inq̃ a me recede: modo noui q̃s sis: ⁊ signãs se fugauit illũ. Statim surgẽs ad lectũ ꝓris accessit ⁊ dormientẽ excitauit: signũ ei facies ꝺfessiõis: illo inuente: vt expectaret vsq; mane: cũ nõ adq̃escꝛet surrexit: atq; cũ capitulũ itrauit: mox se mõach⁹ ꝓsternẽs ad pedes ꝓris ꝺfessus est q̃lit a diabolo

ñb angeli specie sit multo tpe decept⁹: z p cōsiliū suspēdū a se deꝑhensus ꝓfessus ē et alia pctā sua. Cui cū prior aliqm pniaz iiū xisz: z vt de ceto cautior foret monuisset adlectū suū fdūt. Mōach⁹ ꝙ ob necitatē naē puatā ascēdēs dū i vna sediū sederet. demonē p ꝓfessionē exacerbatū cū arcu ex tēto: sagittaqz īposita ꝓtra se vidit stātē: et clara voce dicētē. Malo tuo ꝓfudisti me: ecce iō nūc occidā te. Cui cum ille rñderet. Uade maledicte iā nō timeo te. ad signuz crucis euanuit. sicqz p ꝑtutē ꝓfessiōis lībatus āpli⁹ demonē ñ vidit.

XXI.

Peregrini q̄dā sīē mgr Johes rantensis ppto recitauit sb statiōib⁹ crucē p̄dicās: cū tpe q̄dā trās fretarēt i succursū tre sctē orta est i mari tēpestas tā valida vt nauis ipsa opīret fluctib⁹. Fremebāt vēti. excitabant fluctus turbulēti. nutabāt viri fortissimi. spes oīs nautaz defecit. Uidētes añ ocios mortē cepert singli vnusq̄sqz sibi vicino de pctis suis facere ꝓfessionē. z meritо. Hā ꝑ vni⁹ hoīs pctā dñs eādē excitauerat tēpestatē. Erat em̄ i naui illa hō q̄dā miserrim⁹: hō fetidissim⁹: cui⁹ pctā fuere tā grauia: tā turpia tā horrēda tā in¦ q̄ntitate q̄ in q̄litate: vt nec ipm mare pōdus illoz posset portare. Cū em̄ naīa ei⁹ sit eīcere immundicias q̄slibet corpales. quō eq̄nimiē fustineret tātas īmūdicias spūales. i. pctā creatori suo ꝓtraria. Timēs hō ille pctōr vite sue sil' z aīe: z ꝑ se oēs alios piclitari ꝓsiderās surrexit z ait. Audite frēs audite: si ꝑ pctā tēpestas hec orta ē. ego occasio sum tāti piculi. rogo vt audiatz ꝓfessiōz meā. Tacētib⁹ oīb⁹ cepit voce valida tanꝙ tū venenū pctōz euomere: vt aures hūane etiā horrerent audire. Mira clemētia dei mor vt massaz iniqtatz p ꝓfessionem eiecit mare furies siluit: z fcā ē tranq̄llitas magna vt oīs mirarent. Miris miranda succedūt: statim vt nauis ad litus puenit audita pctā de⁹ de memorijs singlorz deleuit. Bene pmisit vt q̄diu erant in naui ꝓclusi fortе eius pctā ꝑpalarēt vl' imꝓperarent induxit eis oblionē. Bñ retinuerūt se in mari fuisse piclitatos horiez aliqd fuisse cōfessum. sz q̄d dictisz ꝑrsus igrauerūt.

XXII

In q̄dā mōasterio sacerdos q̄dā nup defunct⁹ ē: cui abbas su⁹ ob meritū vite inīū perat q̄tenꝰ fratrū suoz confessiōes audiret:

Erat in eadē domo adolescens quidā qui ad eum cōfitendi causa vēit: cū q̄ diabolo instigāte z hūana fragilitate ꝓsentiēte idē cōfessor semel tātūmodo peccauit. Statiz ope ꝑpetrato cepit dolere z flere amarissime: dicebat iuuenis. male fecim⁹: alīs hoc peccatū cōfiteri ob verecūdiā nō possum⁹ sed ꝓsulo vt tu mihi ꝓfitearis z ego tibi alterq̄ ab alto suscipiat penitētiā. Quid plura. Placuit iuueni ꝓsiliū. cōfessi sunt peccatū inuicē. z tādurā vnus ab altero suscepit pniaz qualē nec abbas siue aliqs ꝓfessoz ill' iniūxisset. Paruo post tpe sacerdos idē infirmat⁹ est vsqz ad mortē. z cum iā in extremis ageret: z ad exitū valde festinaret: timore gehenne pctm̄ vtriusqz abbati dixit. psonā ꝙ z pctī ꝓsortē nō exꝑsit. Defūcto eo abbas vehemēter doluit: q̄ scire ñ potuit. cū q̄ peccasset. Ait tñ intra se. Ad ꝓfessionē veniet tibi q̄sqs est iste. Interim mortuus clara die apparuit adolescēti cū ipe essz solus: facie luridaz etiā veste trita. Quē cū ille vidit mor agnouit: timuit et exhoruit. Cui mortu⁹: Sta ne timeas: q⁹ ꝑ te veni vt indicē tibi de statu meo. Confortat⁹ iuuenis ꝙbis eius et animatus: cū interrogaret vnde veniret vel q̄d q̄reret: respōdit ille: In maximis penis sum ꝓpt̄ peccatū illud q̄ō tecū cōmisi. Ignea enī catena genitalia mea astringit qua suspēsus torq̄or. Cōfessio illa quā fecim⁹ inuicē nihil mihi ꝑfuit quia nihil fuit. Et nisi in extremis q̄ quo modo pctm̄ excerpsissem eternalit̄ damnat⁹ fuissem. Cui cū iuuenis dixisz. Est aliq̄d q̄ō possit vob ꝑdesse: rñdit ille. Si tu pure z plen⁹ ꝓfessus fueris peccatū nostrū mihi mlt̄ū ꝑderit. sinautē eterna pena te suscipiet: sicqz disparuit. Territus iuuenis recēti visiōe cū facere vellet cōfessiōez abbati: nec posset ꝑpt̄ abbatis absentiā: interim distulit. Intercedente ꝙ tpis dilatione timor ꝓceptus cepit tepescere: et vere cundia crescere: intantū est erubescētia victus vt cū abbas venisz nihil ei confitere tur. Abbas ꝙ nō immemor culpe sibi cōfesse cum ad cōfessionē nō veniret quē q̄ti die expectauit. cogitauit diligentissime q̄liter male latentem salubriter dēprehenderet. Precepitqz toti cōuentui sacerdotib⁹ z oridinis inferioris: sanis infirmis. vt oēs nescio in qua solennitate ad maius altare cōmunicarent. Uisum enim est ei q⁹ nequaqz accedere auderet reus de culpa illa. sedēsqz

ꝓtra altare resperit ad ora singlorꝫ. Adolescēs ꝙo ḃ ꝓpt se factū putās: t si se subtraheret notari timens cum ceteris accessit. qui cū ꝓpinq̄sset altari tāt⁹ eū horror iuasit: tantus timor ꝓculit vt t ꝑsuptuosus vetaret ꝓcedere: t oci⁹ ꝓpellere ꝑdire. veniēsq; ad abbatē feē ei signū ꝓfessiōis. Qui gaudēs t exultās dicebat ītra se. Ecce certe cepim⁹ bestiā: inuenim⁹ ꝑdā. iste enī ē. Et surgens ītrauit cū eo capl'm. cui⁹ iuuenis pedib⁹ ꝓstrat⁹ feē de pctō ꝓfessiōez: t retulit visiōez suscepit pniaz. Sic p prudentiā medici denudatū ac sanatū est vuln⁹ stolidi egroti.

XXIII

Sacerdos q̄dā cū tepe q̄dragesimali i eccl'ia sua sederet: t sibi cōmissor⁹ cōfessiones audirz alijs recedētib⁹ atz alijs accedētib⁹ ire expectātes q̄dā stabat q̄stū ad appetiā corpis iuuenis t robust⁹ ꝓfitēdi tps expectās: oīb⁹ expeditz ipe nouissim⁹ accessit: cora sacerdote genua flexit: t ad ꝓfessionē os aperuit. q tāta t enormia ꝓfessus ē crimia tā mlta homicidia: furta: blasphemias: ꝑiuria: discordie semīaria t alia his silia: q̄ se autorē: intētorē siue suggestorē esse dicebat: vt sacerdos tā horrore q̄z tedio eor g̃uat⁹ diceret ad illū. Si mille esses annor⁹ nimis essz tā grauia t tā multa te cōmisisse pctā. Ad qō ꝙbū ille rndit. Ampli⁹ suz q̄z mille annor⁹. Tunc ampli⁹ trit⁹ sacerdos ait. q̄s ergo es? Rndit ille. Demon ego sū. vn⁹ ex his q cū lucifero cecidert. pctā mea ex mīma pte ꝓfessus sū: si velles audire residua q̄ sūt īnūerabilia pat⁹ tibi ꝓfiteri essem. Sciēs sacerdos pctm diaboli fore ī sanabile dixit. Quid tibi cōmune cū ꝓfessione o diabole: Rndit demon: Stabā ex opposito tui: vidiq; pctōres te accedere et iustos redire. auscultās valde diligēter q̄d illi dixerunt: q̄d ve eis rnsum sit a te. t q⁹ p⁹ g̃uia pctā. pmittit eis idulgētia vitaq; etna. Ego ꝙo sperans idem ꝓsequi vēi pctā mea ꝓfiteri. Sacerdos ꝙo exēplo scti martini diabolo fiducialit rndit. Si volueris vti ꝓsilio meo t agere pniaz ō pctis tuis pure sic hi q̄s hic exire vidisti silez īdulgētiaz ꝓseq̄rz. Rndit demō. Si tolerabile mihi iūxerz satisfactōz parebo tibi. Ego inq̄t sacerdos valde modicā t mior̄ his q̄ añ te cōfessi se tibi iūgaz pniaz. Vade t trib⁹ vicib⁹ i die iacta te i trā. sicq; pstrat⁹ dicas Dñe de⁹ creator me⁹ peccaui tibi: tḡsce mihi. ḃ solūmodo sit penitētia tua. Cunq; diabol⁹ diceret nō possum hoc facere. nimis est mihi graue. Rndit sacerdos Quare in tā modico granaris. Non possum inquit me in tantū humiliare: t aliud quicq̄d iniūxeris libens suscipiā. Tunc indignat⁹ sacerdos subiūxit. O diabole si tāta est cordis tui superbia: vt nec velis nec possis te in tā modico hūiliare creatori tuo recede a me. q̄z nec q̄z ḃ neq; in futuro miscōiā ab illo ꝓseqūrz. Ad quam vocē mox ille euanuit.

XXIIII.

In mōasterio sancti Panthaleonis i Lonia abbas q̄dā fuit frēm hns ciuf dez ciuitatz ꝓciuē. quē carnal'r diligens sepe pecuniā monasterij illi occulte largiebatur. Quā ꝓprie substantie admiscēs t i ea negocians q̄cunq; ꝓrerit semp cū damno redūt. Factaq; est ei licz nō aduerteret mōasterij pecunia tanq̄z ignis: et substātia ꝓpria q̄si stipula. Et cū eēt in mercatiōib⁹ satis gnarus atq; circūspectior ceterꝫ suis sodalib⁹: illor⁹ ꝓsperitatē: suumq; dispendiū mirari non sufficiebat. Compassus eius infelicitati abbas cū sp ei daret: t illi nō ꝓficeret: imo semp min⁹ hꝫet. tandē ad paupratē deuenit. Cui abbas. Quid est frater q̄ agis. Quare tam viliter ꝓsumis substantiam tuam ad confusionē tuam atq; mcā. Respondit ille. Valde parce viuo: mercatū meū diligentissime custodio. et q̄d sit q̄ circa me agit penitus ignoro. Tandē in se reuersus venit ad sacerdotē ei oīa circa se gesta apiēs p ꝓfessionē. Cui dixit sacerdos: Vtere cōsilijs meis t cito dives erꝫ. Pecunia fratris tui furtū est: t ipa substantiam tuam deuorauit. De cetero nihil recipias ab eo: t de modico q̄ adhuc supererit negociare. videbisq; manū dñi sup te bonā: quicq̄d lucrat⁹ fueris medietatem fratri tuo reddes: de reliq̄ tu viues: et hoc tamdiu facies donec oēm pecuniā monasterij tibi datā illi restituas. Mira clementia dei: obediens homo confessoris sui ꝓsilio in breui adeo ditat⁹ ē vt ipse abundaret: t fratri recepta restitueret. Cui cū abbas diceret: Vnde tibi iste ditis frater. Rndit: Quādiu substantiā frīm tuor̄ ꝛcepi semp paup et miser fui: t tu graviter peccasti nō tua mihi largiēdo. et ego aliena recipiendo. Et quo enim de bis peccatis nostro abundaui.

XXV.

Duo ciues colonienses inter cetera sua

pctã ꝓfessi sẽ duo pctoꝝ genera, que ꝙdem in se valõ sunt magna: lz ꝓpter vsuz mercatoribꝫ maxie puavideant ꝛ q̃si nulla, mẽdam⁹ emere: nihil vendere nisi optz nos mẽtiri: iurare ꝛ sepe piurare. Quibꝫ cũ dicerz plebanꝰ: Pctã ista sũt valde gũia: ꝛ a salua tore, phibita: ipo dicente: Sit ꝯmo vr est: est, nõ: ñ, Rñdeꝛt, Nõ possum⁹ ꝑ ꝓceptũ ī negociatoribꝫ nr̃is custodire. Alit sacerdos Utami ꝓsilio meo, ꝛ bñ succedet vobis, Nolite mẽtiri: nolite iurare: sic mercatum vestꝝ dare vultꝫ: sic ipm laudate. Et pmisetũt ei qz tentare vellent vno ãno: ꝑ eñ petiuit. Impedite eos sathana: qui sp saluti hũane aduersat: pene nihil ãno illo vẽdere potuert. Reuersiꝝ ãno euoluto ad suũ plebanũ dixert. Obediẽtia hꝫ ãni multũ fuit nob dãnosa, boies a nob ꝺfluũt: nec aliqd sine iuramto vẽdere possum⁹. Tũc sacdos Nolite tiere: qz tẽtatio ẽ, fixũ tenete ī cor de vio qꝺ nulla aduersitas, nll̃a vos pauperet, Promiserũtꝝ ei dño ispirãte: qz custodire vellẽt ei⁹ ꝓsiliũ ꝛ dñi ꝓceptũ p oẽs dies vite sue, etiã si oporteret eos mẽdicare, Mira res, statim dñs immissaz cõpescuit tẽtationẽ, et ceperũt eos boies plusꝝ ceteros mercatores freqntare. Factiꝝ sũt ī breui diuites ita vt mirarent. Et reuersi ad suuz ꝓfessorẽ gras egert: eo qꝺ p ei⁹ salubre ꝓsilium a tamgrauibꝫ pctis forẽt exonerati, et foris in reby ditati.

XXVI.

Hermanꝰ decanꝰ bũnẽs qñ plebanꝰ fuit ad sãc, Martinũ ī colonia vẽit ad eũ ml̃r q̃ dã tpe q̃dragesimali pctã sua ꝓfiteri, flectẽs coram eo genua ꝺcꝺ se bõi meminerat ꝓmisisse cepit enũerare: ꝛ cũ phariseo cuãgelio iustificare se di. Dñe tot sept̃ ferijs soleo ꝑ ãnũ in pane ꝛ aq̃ ieiunare, eleosynas dare, ecclias freqntare: ml̃ta ī hũc modũ. Cui plebanꝰ dixit. Ad qd dña vẽist̃ Hunꝺ ꝑ ist̃ opibꝫ vultꝫ suscipe pniaz, q̃re nõ dicitis pctã via. Rñdẽte illa: nihil mihi ꝺscia suz. ait plebanꝰ, cuiꝰ est̃ officiũ, rñdit ml̃r. Ferrũ vẽdere soleo. Ad qõ ille. Solet̃ aliqñ minores ferri pticulas ī ligaturꝫ maioribꝫ intermiscere: vt sic totũ sil̃ vẽdat̃. Dicẽte illa: soleo. Rñdit: Ecce ꝑ mortale pctm̃ ẽ: qz dolꝰ. Et adiecit. Solet̃ aliqñ mẽtiri: iurare, piurare, emul̃ vr̃is maledicere, rñdit illa, qz in talibꝫ sepe excedo. Plebanꝰ dixit, ꝛ ista oĩa pctã sũt mortl̃ia: et nisi pniaz egerit̃ ꝺdignã ociꝰ ibit̃ in gehennã. Territa illa in verbꝫ eiꝰ peccasse se recogñit, ꝛ ꝺd de cetero ꝓfiteri deberet: didicit.

XXVII.

In hemmẽrode ꝓuersus ꝺcã fuit natõe colonienſis noĩe Liffardus vir sat̃ hũil̃: ac mãsuetꝰ, huiꝰ erat officiũ sues mõasterij custodire. Circa finẽ vite eiꝰ sic mihi retulit dñs Hermanꝰ tũc abbas illiꝰ: tali ordie tẽtatus ẽ a spũ supbie. Cũ eẽt senex ꝛ diu por cos pauisset̃: talia cepit in cogitatoribꝫ suis tractare, ꝺd est qõ ago: hõ sum bñ natꝰ: sed ꝓpter ꝑ vile officiũ: oĩbꝫ meis amicꝫ despectus, nõ ero diutiꝰ ī ꝑ loco subulcꝰ ad illoꝝ ꝓfusionẽ. Exq̃ aũt mihi ñ parcit̃ ꝑ recedaz hinc. Qui cũ fixũ teneret ī aio qꝺ mãe recederet ꝺ mõasterio: tẽtatiões diutiꝰ ñ valẽs sustiere. Nocte eadẽ cũ in lecto suo sederz et vigilaret, pſona q̃dã reuerẽda illi apparuit: ꝛ vt se seq̃ret mãu siguit. Dor ille surgens calciamẽta induit: ꝛ ꝓcedentẽ secutꝰ ad ostiũ dormitorij vẽit, q̃ celitꝰ patefacto siml̃ ad ianuã accesserũt eccl̃ie, quã eadẽ potentia ꝓsideras aptã sil̃ ingressi sũt. Ita ei ei signis erat iportunꝰ vt ñ possz ñ seq̃ ꝓcedentẽ. Cumqꝝ ducereꝛt ꝑ mediũ chor ꝓuersoꝝ: ꝛ coram altari scti Joãnis baptiste trãsiens pfunde inclinaret more ordis inclinauit et ille dicẽs: Bñ fecisti sic pfunde inclinãdo Ueniẽtesqꝝ ad meridionale ostiũ eccl̃ie: ꝑ qõ itur ī claustꝝ videꝛt illõ aptũ, sil̃r ostiuz qõ ducit ad cimiteriũ. Uniuersa hec ostia noctibꝫ etiã clauibꝫ firmãt. Dis visis frat Liffardus mirat̃ ẽ valõ, nec tñ ausus fuit illũ interrogare: Tu qui es: vel q̃ me ducz? Ingressis eis cimiteriũ statim apta sũt sepulcra oĩa mortuoꝝ, et cũ ꝓuersũ duxisset ad hoiem recenter sepultũ dicebat illi. Ui des hunc hoiem: cito talis eris. Quo vis ire. Quem cũ adhuc ducere vellet ad alia corpora putrida multũqꝝ fetentia: cepit cõuersus reniti ꝛ clamare. Parce mihi domine parce: nõ enĩ illa possuz videre. Cui ductor rñdit Si nõ potes ꝑ qõ cito erz videre: vt ꝺd ꝓpt̃ modicã supbiã vis ꝺ portu salutz recedere. Si g̃ vis vt pcã tibi: pmitte mihi qꝺ ñ recedaz ab ꝑ loco: ꝛ pmisit. Quẽ cũ reduceret mox clausa sũt sepl̃cra: clausa sunt pꝰ eos ostia singl̃a, et cũ trãsiret aũ altare ꝓuersoꝝ: ibiqꝝ incliaret: denuo ꝺ hoc eũ cõmẽdauit, satis oñdẽs qꝺ ꝺo placeret inclinatio pfunda. Ingressis eis dormitorium statim post eos clausum est ostium.

Hor vero vt ꝓuersus in suū lectū se recli
nauit ꝓsona ducētis dispuit, z ab illa hora
tentatio immissa cessauit.

XXVIII.

Obsessum quendā amici sui ad quoddā
cenobiū ordinis nr̄i spe libatiōis traxerūt.
Ad quē egressus prior assumpto secū mo
nacho magne opiniōis adolescēte quē no
uerat ꝟginē corpe ait demōi. Si ꝓcepit ti
bi monach⁹ iste vt exeas, quō audes mane
re. Rūdit demon: Non eū timeo: supbus ē
enim.

XXIX.

Die q̄dā hūilitat⁹ cā sctūs abbas Ber
nard⁹ sibi iussit vnguētū dari: z i calefacto
rio ignē fieri, q̄ sup se ostiū claudens: ne ex
ope despecto laudē q̄rere videret: calceos
suos inūgere cepit. Inuidēs tante hūilita
ti supbie spūs officinā hūilitat⁹ i forma ho
nesti hospit⁹ itrauit: z vbi cēt abbas clara
voce req̄siuit. Ad quē cū vir sctūs oc'os le
uass⁹: demō clamauit: Vach q̄lis abbas.
Certe mag⁹ deceret ill⁹ hōestatē hospitib⁹
occurrere: cū ad ꝓfusiōz frm suoꝝ i calceis
inūgēdis occupari. Stati vir sctūs p san
ctū spm illū intelligēs spm eē imūdū, rur
sū ad op⁹ hūilitat⁹ oc'os reflexit: z spūs il
le vētos⁹ i aerē resolut⁹ nusq̄ cōparuit.

XXX.

Monachus quidā erat in mōte Cassi
no vocem bñs suauissimā. Dic cum in vi
gilia pasce leuita cereū benedicteret: z voce
dulcissima eiusdē bñdictiōis melodia reso
naret in auribꝫ oīb⁹ vt musica i ꝓuinio vi
ni, benedicto cereo alioꝝ trāslat⁹ nusq̄
cōparuit: z nescit⁹ vsq̄ in hodiernū diē a q̄
sit trāslatus: vl' in quē locū depositꝰ. Puto
tū q' āgel⁹ dñi eū nō trāstulit: qz q̄ vitā ei⁹
nouerāt tale sibi testimoniū nō dederūt. Ma
gis timeō q' cā rapt⁹ eius fuerit vitiū subor
te elationis: nō aūt meritū deuotiōis.

XXXI.

Tempe q̄dā cleric⁹ q̄busdā in eccl'ia q̄dā
secl'ari fortit⁹ z clamorose nō deuote cāban
tibꝫ: z voces tuml'tuosas i sublime tollēti
bus, vidit hō q̄dā rligios⁹ q̄ forte tē affuit
q̄ndā demonē i loco eminētiori stārē saccū
magnū z lōgū i sinistra mānu tenere: q̄ can
tantiū voces dextera lati⁹ extēsa capiebat:
atq̄ i eūdē saccū mittebat. Ill' expleto can
tu inf se gl'iantibꝫ tāq̄ q̄ bñ z fortit deum
laudassent: Rūdit ille q̄ vidit visionē. Be
ne q̄dē cantast⁹: sed saccū plenū cantastis.
Mirantibꝫ ill' z introgantibꝫ cur hoc dice
ret: visionem eis exposuit.

XXXII.

Cum esset q̄dā Arnoldus pastor cuius
dam ville: z in die ap'or. Petri et pauli ei⁹
parochiani q̄ndā ludū annuū in chorcis z
musicis instrumēt⁹ recolerent: ipse habēs
predicandi auctatē cū cruce ad chorcā ac
cessit: z vt a ludo diaboli recederent oīes
monuit rogauit z ꝓcepit. Qui cū in eodē
loco p̄dicare cepisset: q̄dam obedientes ad
predicationē eius venerūt, alij cū indigna
tione recedentes ꝓtra chorcam steterunt.
nōnulli in sua ptinacia remāserūt. Inē q̄s
erat vetula vna stulta ac supba q̄ quoties
ad sacerdotē dñi in chorea circūeundo ve
nisset contra eū respiciēs cantādo subsan
nauit: que infra triduū subito defuncta ē.
quam vir sanctus sic defleuit acsi manib⁹
suis illam extinxisset.

XXXIII.

Nobilis quidā monasteriū quoddā in
francia spoliauit, erat aūt de ordine nigro
monachoꝝ. Placuit abbati z fratribꝫ vt
vn⁹ ex mōachis ad regē Philippū q̄ tunc
regnabat mitteret: p quē ei violētia nullat⁹
exponeret. Missus est iuuenis sanguine
nobil' tanq̄ qui apō regē ꝓpe cognatos ali
q̄d ampli⁹ poss⁹ impetrare q̄ ceteri. Vene
ens ad regem ait. Dñe vir ille nobilis mul
tū indebite monasteriū nr̄m damnis et in
iurijs vexat, sepe fratres ac familiā nostrā
minis ac ꝓtumelijs molestat. Rogat maie
statem vestrā humilis conuēt⁹ noster: q̄te
nus intuitu diuine remuneratōis eundē
nobilem ab iniurijs tantis compescatis: z
ad satisfactionem condignā de ablatis eō
pellatis. Considerās rex gestus z habitū
monachi ait. Domine quis vel vnde estis?
Cui cū iuuenis diceret. Dñe filius sū illi⁹
patrem suū nominās. Respondit rex. Be
ne nobil' est⁹. Cunq̄ rex post hec nescio q̄d
diceret: monach⁹ subiūxit. Vere dñe ola
que habem⁹ rapuit: et iam pene nihil nob
dimisit. Ad qō rūdit rex Vere dñe ⁊ bene
apparet in calceis vr̄is: si aliq̄d dimisisset
vob cozī calcei vestri nō eēnt tāstricti. q̄n
to estis ceter⁹ nobilioꝝ: tanto etiā esse debe
tis humilioꝝ. Tūc volens post correptōs
illum placare adiecit. Non vos grauare de
bet correctio mea: qz ad bonum vestrū fa
ctum est. Reuertimini ad claustrū vestrū
et de cetero non molestabit vos nobilis il
le.

XXXIII

Philippus rex rhomanoꝝ ſimile ꝺbuꝫ neſcio ſi habuerit a iã dicto rege francoꝝ ĩ ꝙndã abbatẽ ordis nr̃i iaculauit. ad quez cũ abbas ĩ eꝙ acceſſiſſet ꝺ neĉitate domꝰ ſue cũ illo locutur⁹. rex eiꝰ calciamẽta q̃ nimis erãt ſtricta ꝓſiderauit. Quẽ cũ intro gaſſet vñ eẽt. Rñdit ille. Dñe ꝺ paupe domꝰ via paup ſit: nã coꝛiũ ibi carũ ẽ. De quo verbo valde ꝓfuſus abbas receſſit.

XXXIV.

Frat̃ wilhelmꝰ aliq̃n camerariꝰ nr̃ añ cõuerſionẽ canonicꝰ fuerat apꝺ traiectũ ĩferiꝰ. Hic tpe adoleſcẽtie ſue ſignat⁹ cruce ĝra dñici ſepulcri trãſfretauit. añq̃ nauis in q̃ erat portũ achonis attigiſſz: ignẽ faculaꝫ. añ ortũ aurore circa ciuitatẽ ĩ diuerſis locꝭ tã ipi q̃ ceteri videẽt. Qui cũ intro gaſſent nautas cãm ignis: rñdeẽt. Tẽpꝰ ẽ eſtiuũ: z ciues ꝓpt calorẽ tẽtoria ſua ob refrigeriũ circa ciuitatẽ metati ſũt. Hoc ita eſſe putãtes in portũ achonis deuenerũt: z tũc ꝓmũ q̃ ſaraceni obtinuiſſent ciuitatẽ coḡuerẽt. Eodẽ tpe pctis nr̃is exigẽtibꝰ data fuerat tra ſctã in manꝰ ſaladini regꝭ ſyrie regnte Frederico rhomãoꝝ ĩpatore. Horadin⁹ ãt filiꝰ ſaladini vir nakalr̃ pꝰ benefi cus tũc erat ĩ cĩtate. Hic cũ nauim chriaꝝ ĩ portu vidiſſz: z eũ cã aduẽtꝰ eiꝰ eo q̃ eẽt ſola ñ lateret miſtꝰ chrianoꝝ ꝙndã nobilẽ paganũ in lingua gallica ſatꝭ expeditũ ad nauẽ cũ galea miſit: ꝓ quem ne timerẽt mãdauit. Uſq̃ ad illã horã ĩgrabant vtrũ eẽnt occidẽdi l̃ capiẽdi Interim nobil⁹ ꝙdã chrian⁹ de alemania oriũdꝰ: in extremis laborans oĩa ſua arma valꝺ decentia cũ tribus dextrariis ꝓ eũdẽ paganũ Horadino miſit: ꝓ vita fratꝛ illi ſupplicans. Ego infirmitate. ſz vt video nõ ẽ eiꝰ volũtas. Deſtinati ſũt z nũcũ chr̃iani: ex qbꝫ vnꝰ erat fr̃ wilhelmꝰ ꝓpt ſciam ligue gallice q̃ mũera ꝓn cipi pñtarent. Horadin⁹ ꝺo vt vidit xenia trãſmiſſa cũ ml̃ta deuotiõe ſuſcepit: z singula. i. lorĩcã: clypeũ. galeã. gladiũ: necnon et dextrarios deoſculãs. qz ꝓ ſemetipm viſitare vellet infirmũ remãdauit. Interi mortuo z caute appẽſo lapide ĩ mari ꝓiecto ac demerſo. alioq̃ milite egroto eꝙ nobili viro ĩ loco ĩfirmãtꝭ repoſito rex mane cum multꝭ diuerſi coloris galeis egreſſus aduenit: nauẽ intrauit: z de trãſmiſſis gratias referẽs añ infirmũ ſedit: atq̃ cum medico quẽ ſecũ adduxerat ꝺ qualeſcẽtia illiꝰ diſputauit. Obtulit z q̃dã nobiliſſimi generꝭ poma q̃ creuiſſe dicebat ĩ orto ꝓpriis ſui apꝺ damaſcũ. Deĩde ait ĩfirmo: ꝓpt̃e oĩb⁹ chr̃ianis bũfaciã. A q̃ cũ peterẽt ꝺductũ ad ciuitatẽ ſctãm hierl̃m quã adhuc tenebãt chr̃iani. rñdit: Nõ eẽt vob tutũ neq̃ mihi honeſtũ ſi latrũculi q̃ mõ p oẽs vias illiꝰ vagant̃ vos lederẽt: et ꝺductũ meũ violarẽt. Egreſſus ꝺo denuꝺ taz egroto q̃ ceterꝭ valedixit: dans eis licentiaz repatriandi ꝺ impet⁹ ſaracenoꝝ ſig̃ tali regali illos munies. Tũc ſupradict⁹ nobil⁹ paganus reducẽs ſecũ in ciuitatẽ frẽm wilhelmũ interrogauit eũ di. Dic o iuuenis quõ ſeruãt chr̃iani legẽ chr̃ianã in tra ſua. Ille dicere nolẽs qꝺ rex fuit. rñdit. Satꝭ bene. Ad qꝺ Admiralꝺ⁹: Ego dicã legẽ chr̃iano rũ terre hui⁹. ꝓ me⁹ erat vir nobil⁹ z magn⁹ z miſit me ad regẽ hieroſolymitanoꝝ vt gallicũ diſcerẽ apꝺ illũ. ipſe ꝺo ꝓſa vice miſit ꝓri meo ſuũ filiũ ad diſcẽdum ibi idioma ſaracenicũ. Uñ ois vita chr̃ianoꝝ bñ z optĩe mihi nota ẽ. Nõ fuit aliqs ciuis adeo diues in hieroſolyma q̃ p pecũia ſororẽ: filiã: vel qꝺ excecrabili⁹ erat luxurie pegrinoꝝ vxorẽ ꝓriã nõ exponeret. ſicq̃ illos mercedib⁹ laboꝝ ſuoꝝ euacuaret. Ita oĩs gule z carnis illecebrꝭ dediti erãt: vt nil⁹ oĩno a pecoribꝫ differrẽt. Superbia ꝺo ſici eis reḡuit vt cogitare nõ ſufficerẽt q̃li mõ veſtiñta ſua inciderent: ſtringerẽt atq̃ cultellarent. Idẽ dico de calciamẽtꝭ: z adiecit de ſeipſo. Conſidera veſtimẽta mea: calciamẽta mea q̃ ſint rotũda: q̃ ampla: q̃ ſimpl̃r z humiliẽ formata. Sic nob retulit idẽ wilhelmꝰ manicas hẽbat latas et amplas ſic mõach⁹. nulla erat ĩ veſtib⁹ plicaꝝ multiplicitas: nulla curioſitas. lz ipa veſtiũ materia foret ſatꝭ ꝓcioſa. Ecce inq̃t iſta ſũt vicia ꝓpt̃ q̃ eiecit ꝺs chr̃ianos ſuꝑbos z luxurioſos de tra iſta. Non enĩ diuti⁹ potuit tãtas illoꝝ iniq̃tates ſuſtinere: putas qz no ſtris viribꝫ obtinuerim⁹ illã: neq̃q̃. Addiſſime etiã ꝺ adiecit. Nouiſ⁹ qz ex regibus vris chr̃ian⁹ ĩpator q̃dã ſurget Otto noie qui tra hãc cũ ciuitate hierl̃m cultui chriſtiano reſtituet. Nos iſta audiẽtes ſpabamus: qz ꝓphetia illa iplẽda eẽt ĩ ottone ĩpatore ſaxonie q̃ añ aliq̃t ãnos ꝺfuct⁹ ẽ. Eoꝺ tẽpe ſaladin⁹ hũanitatẽ exhibuit chr̃ianis ſatis magnã. Cum eẽt exercitus chr̃ianoꝝ

partim ab eius exercitu occisus: ptim captus z dissipat⁹ reliq̃as ciuitatuz q̃ se vltro reddiderũt in ciuitatib⁹ eisdẽ eẽ pmisit sub bona tñ custodia. Dieb⁹ aliq̃t elapsis cuz requisisset a suis quõ se hr̃ent christiani. Rñdert illi. Dñe nõ alit viuunt q̃ pecora. ludis tñ gule z illecebr̃ fruẽtes. Tũc ira tus iussit eos de ciuitatib⁹ expelli.

XXXVI.

Frater aliq̃s q̃ndã ex fris suis ita exosum hũit: vt sine cordis sui cruciatu illũ respicere nõ posz. Qõ ille sentiẽs z vulnus cordis ei⁹ sanare cupiẽs. frẽz tã pclose tẽtatũ. imo in ipa tẽtatiõe oĩno supatũ obse quijs charitatz ad suũ amorẽ q̃stũ potuit inclinauit. capitale ei⁹ frit et mollificauit vestes excussit. calciamenta circa lectũ cõpo suit. z q̃cq̃d ad illi⁹ cõmodũ eẽ nouerat in q̃stũ licuit z potuit exhibuit. Sic ille inuidus obsequijs ei⁹ vict⁹: z ad cor r̃duct⁹ cõceptũ inuidie venenũ exp̃uit: z quem pus eq̃ oculo respicere nõ potuit: pl⁹ postea ceteris dilexit.

XXXVII.

Loq̃nte me die q̃dã cũ viro valõ religioso ex p̃uerk nr̃is de his qui fr̃eq̃nt̃ i choro nr̃o dormiũt: ipe mihi rñdit. Sciatz p certo q⁹ somnolẽtia illa ex diabolo ẽ. Die q̃dã tpe estiuo cũ laudes decãtarent̃ vidi i dorso fris wilhelmi p̃uersi cuiusdã q̃ libẽt ibi dormiunt clara die expẽtẽ serpẽ: z statim intelleri: q⁹ diabol⁹ eẽt q̃i ei⁹ somnolẽtia pascebak. Hmõi visionẽ reste fr̃e Richardo dicebat se de eodẽ p̃uerso sepi⁹ vidisse.

XXXVIII.

Miles quidam Bunnenk Heinricus nomĩe tpe q̃dam q̃dragesimali carenaz feẽ apõ nos. Postq̃z reuersus ẽ in domũ suaz die q̃dã occurrẽs dño abbati Bernardo: ait ad illũ. Dñe abbas vẽdite mihi lapidẽ illũ q̃ iurta talẽ colũnã oratorij vĩi iacet: z ego dabo p illo q̃cq̃d postulaueritz Cui cũ diceret. Ad q̃d vob ẽ necar⁹. Rñdit. Ego illũ ponere volo ad lectũ meũ. q⁹ tal⁹ est natura ei⁹ vt q̃ dormire nõ portuerit: et caput sup illũ posuerit: statĩ dormiat. Illã p fusionẽ fecerat ei diabol⁹ tpe pnie: vt q̃tiẽs veniẽs ad eccl̃iam se sup eũdẽ lapidẽ cã oriõis reclinaret: mox ei somn⁹ surrepet. Simile verbũ nobil⁹ q̃dã q̃ ad similẽ pniam fuerat in Hẽmenrode ferk dixisse. Holliores inquit sũt lapides oratorij claustri oĩb⁹ lectisternijs castri mei. Non poterat ei se p̃tinere q̃n tpe orõnis in illis dormiret.

XXXIX.

Abbas philippus de Ottirburg retulit abbati nr̃o de q̃dã suo nouicio tẽtatõz sa tis grauẽ z sola di releuatõe sedatã. Cũ em idẽ nouici⁹ tã grauit eẽt tẽtat⁹: vt a nll'o bo minũ posz p̃solari: z fr̃ mũ cepisz p̃positũ recedẽdi. eadez nocte q̃ de mãe ad lect̃m redire voluit tale somniũ vidit. Visũ ẽ ei: q⁹ staret añ ostiũ porte de q̃ duas hincide cõsiderauit vias exire. Una ex ill'is gebat ad dexterã: altera ad sinistrã. vtraq̃z tñ duceb⁹ati siluã opositã. Stãte nouitio ibiuio cũ dubitaret quã illaz eligeret: senẽ q̃ndaz cõminus stare cõspexit. Cui sic ait. Bone vir si nosti oũde mihi q̃ ex his duab⁹ vijs sit rectior z ad ambulãduz cõmodior. Ad q⁹ ille rñdit. Ego plene z bñ te expediam. Via hec q̃ ea dexterz i nemore p breue spacũ spinosa est. ineq̃lis lutosa z aspa. postea seq̃t cãp⁹ amenissim⁹. lõg⁹. plan⁹. varijsq̃ floribus decorat⁹. Via vo q̃ ea sinistrz i siluã q̃dẽ cõmota ẽ. plana. sicca. lata. z bñ trita: satisq̃z deliciosa: z ñ lõga. cui cãp⁹ mox pnuat lõg⁹. scopulos⁹: lutosus: asprim⁹: etiã ipsi visui horrẽd⁹. Ecce totũ p̃dixi tibi q̃d cunq̃z voluerz eligе. Hoc dicto nouici⁹ exp gefactus ẽ nõ dubitãs visionẽ ꝑt se factaz vtpote bñ sue tẽtatiõi ꝓgruentẽ.

XL.

Abbas q̃dã nigri ordis sic retulit mihi. Quidã abbas de ordie nr̃o vẽit ad abbatẽ q̃ndã clarenall'dicens illi. Dñe abba dat mihi falcẽ: z ego dabo cirruũ vob baculũ. Ille q̃d facere vellet statim intelligẽs vi. suscepit hĩtũ mutauit: et q⁹ hoiem p̃uidentem eundẽ eẽ p̃siderauit. nõ mlto post domui cuidã ordis nr̃i abbatẽ eũ pfecit. Eodem tpe illius fratres p q̃busdã possessionibus cũ quibusdã psonis secularib⁹ litigauerunt. ventilata est causa cor̃ iudicib⁹: et data est sñia p abbate et fratrib⁹. Postea cellerarius abbati secrete dicebat. Dñe bñ hodie placitauim⁹: scitz tñ cãm nr̃am nõ ex oñi parte fuisse iustã. Audito h verbo abbas satz turbat⁹ est: tacuit tamen. Sequenti die capl'm intrauit: cellariuz pclamauit et deposuit eo q⁹ auaricie sue p̃fulgens suppsisset veritatẽ. Et misso p aduersarijs nũcio ait illis. Boni hoies bona vza vestra sint. ego a die hodierna nõ repetã illa: q̃ cũ gaudio recedentes ita in abbatz simplicitate z iusticia edificati sunt vt cõpũcti ocr redirent et bona p quib⁹ diu contenderãt

grato aīo mōasterio libere ꝓferrēt: q̄ cū ñ ꝓsētiret abbas recipe: rñderūt. Dñe q̄d ñri iur̄ fuit in his bonis remittim⁹ qō ad nos ptinebat deo in elemosynā ꝓferimus. Tūc ꝑmū abbas adq̄uit sua recipe magꝫ claustꝝ suū edificans sua simplici iustitia ꝙ cellerarius sua astuta auaricia.

XLI

Apud monasteriū sctī Crisantij scholasticus q̄dam fuit vir magne prudētie atq; scientie: natiōe gallicus: nomīe Ulricus. Cui cū redditus scholastrie nō sufficerent: necesse erat vt debitis obligaret. Quidam autē ex fratrib⁹ Steinueldēſ monasterij ordinis p̄mōstratēsis eo q̄ virū magne literature illū cōspiceret frequenter monuit vt ad domū suaz gratia cōuersionis se trās ferret. Tandē ille diuinitus īspiratus in hec verba respōdit. Pecuniā aliquantulaz debeo: soluite illā t veniaz ad vos. Qō cū intellexissēt ꝓpositus p̄dicti monasterij pecuniā libentissime soluit: et scholastic⁹ ista tim habitū suscepit: qui nō multo post eiusdem cenobij factus est ꝓpositus. Nōdum enim in ordine p̄mōstratensi erāt abbates. Sciēs ille cū officio aīas se regendas suscepisse: nō pecora: nō possessiones operaz dabat extirpādis vicijs: nō pecunijs ꝙgregandis. sciens auaricia radicē esse omniū malorū et viciorū. Habebat autē vnū conuersum in admīstratiōe exteriorū ita scio ꝫ vt omnia p manus eius trāsirēt: et curti lum et circūspectū: ita sollicitū et perfectū bus ecclie que necessaria erāt tam ī aratrꝫ ꝙ in pecorib⁹ siue expensis ipe quasi solus vniuersa puideret omia ipe erat disponēs nihil negligēs: agrum agro copulās: t vineam vince cōiungens. Prepositus ista cō sideraꝫ t in scptis legēs nihil auaro eē sce lestius: die q̄dam ꝙuersum ad se vocās ait: Hosti barbate quare venerim ad ordinez. Quia nō bene exprimere potuit teutonicū idioma habere nō potuit ꝫba ornata. t ideo quicq̄d loquebat cōuersus videbatur esse cōuersū atq; distortū. Rñdit ꝙuersus. Non noui dñe. Tunc ille. Ego dicam tibi. Ad hoc enī veni vt peccata mea in ꝟ loco defleam. Quare ergo tu venisti: Respondente eo: Domine simili de causa. Ait prepositus. Si venisti peccata deflere formam debueras penitētis tenere. hoc ē. vt frequenter sis in oratorio: vt vigiles: vt ieiunes: deūq; p peccatis tuis iugiter exores. Non em̄ penitentis est quod tu facis. vicinos exheredare: t densum lutū contra se congregare. Ad hec cōuersus respondit. Domine bona illa que cōparo agris vel vineis ecclesie nostre cōtinuant. Et prepositus. Bene. Cum illa fuerint empta: necesse est vt etiam emas illa que emptis coniunguntur. Nosti quid dicat Esaias. Ue inq; qui iungit⁹ domū ad domum: et agrū agro copulatis. Numquid habitabitis vos soli in medio terre. Tu vero auaricie tue nullus ter... inū ponis: cum omnia que in hac prouincia sunt a te fuerint comparata flumē rheni pertransibis pede. Deinde procedes vsq; ad montana: nec sic quiesces donec p̄ uenias ad mare. Puto quia ibi gradum fīstes eo q̄ pelagus sit latum et spacios̄um. gressus autem tuus strictus. Mane ergo in claustro tuo: frequenta oratorium vt die noctuq; possis peccata tua deplangere: expecta paulisper et habebis satis terre subtus te: et supra te: et intra te: quia puluis es et in puluerem reuerteris. Hec audientes quidam ex fratribus seniorib⁹ dixerunt. Domine si conuersus iste fuerit amot⁹: domus nostra subsistere nō poterit. Ad quod ille respondit. Melius est vt domus pereat ꝙ anima: et nō adquieuit petitioni eorū. Tempe illo quo Reinaldus fact⁹ est archiepiscopus et essent episcopi redditus obligati: curteſq; desolate: suasum est ei vt ex diuersis domibus ordinis cisterciensis dioceſis siue cōuersos fideles atq; prouidos accōmodaret qui t curtibus preessent: et ānuos redditus sua industria reformarent. Qui cum consilio tali adquieuisset: et tā ex campo ꝙ ex monte in domibus religiosis conuersos aliquos collegisset suasum est ei vt etiam predictum ꝙuersum assumeret. Pro quo cum honestum misisset nuncium: t ille ex parte episcopi salutasset prepositu⁹ adiecit. Domin⁹ meus modicam petitionē petit a vobis quam ei negare nō debetis. Cui cū ꝓpositus respondisset. Non est dñi mei rogare me sed p̄cipere. Subiūcit ille. Petit obnixe vt talem cōuersum ad tales vsus ei accōmodetis. Ad quod verbum prepositꝰ respondit. Habeo ducētas oues in tali grangia: in alijs ꝙo tot et tot: similiter boues et equos: dominus meꝰ tollat ex illis quātuz voluerit: ꝙuersū ꝙo aie mee cōmissuz ad tales vsus nō habebit. Ego autē nō de ouib⁹

et boby: sed de cõmissis mihi aiaby sũmo pastori in die iudicij rõez redditur⁹ sum: et nõ cõcessit ei. Reliqt et aliud sue liberalitatʒ indicij cõtra auaricia religiosoz vtile satʒ exemplũ. Die quadã anteqʒ amot⁹ esset pfato mõ supdict⁹ cõuersus ab administratiõe sua ppositꝰ ad vnã grangiaz suaz venit: in qua pullũ equinũ pulcrũ satis vidit: de q̃ ia dictũ fratrẽ cui⁹ esset vl' vnde veniret interrogauit. Cui cũ ꝓuersus rñderet: talis hõ bonus ⁊ fidel' amic⁹ noster moriẽs eũ nobis legauit. Ait ppositꝰ. Utiq; ex denotiõe vl' ex aliq̃ iure legauit eũ. Rñdit ꝓuersus. Ex decessu illi⁹ emersit. Hã vtoz ei⁹ eo q̃ esset de familia nr̃a iure curmedie illũ obtulit. Tũc ille moẽs caput: rñdit piũ ꝑbũ. qz bon⁹ hõ ⁊ amic⁹ nr̃ fidel' erat: idcirco vtorẽ ei⁹ spoliasti. Redde g̃ fei destitute equũ: qz rapina est aliena rape vl' retinere: tu⁹ em̃ antea nõ fuit.

XLII

Quia idẽ ppositꝰ steinueldensis vir prudẽs erat ꝓ negocijs monasterij egrediẽs secũ iuuenes min⁹ libẽter ducebat. Nouerat em̃ hoc eis nõ expedire ꝓpter tẽtatiões diabolicas. Die quadã cũ vnũ ex adolescẽtibus secuz adduxisset ⁊ sil'eẽtantes nescio q̃d vel vnde cõferret: obuiã habuerũt iuuẽculam formosam. Quã cũ ex industria equũ suũ retrahendo ppositꝰ salutasset: officiosissime stetit illa: ⁊ inclinato capite resalutauit eũ. Cũ paululũ recessissent volẽs ppositꝰ tẽtare iuuenẽ ait: puella ista videbat mihi multũ formosa fuisse. Cui cũ ille diceret. Credite mihi dñe ⁊ h̃ip̃m visum est mihi. Rñdit ãt ppositꝰ. Unũ tm̃ deformat eã: scz q̃ monocula est. Rñdit iuuẽis. Uere dñe vtrũq; oc'm habet: ego em̃ satis diligẽter ꝑsiderauj eam. Tũc motꝰ ppositus ait. Et ego bñ ꝑsiderabo dorsum tuũ. Tãte debueras esse simplicitatʒ vt vtrũ esset mas vel fẽa scire nõ posses. Reuersus ꝙo ad monasteriũ dixit senioribus. Uos dñi q̃q; arguitis me q̃ mecũ ñ educã iuniores. Et exponẽs eis causam: pdictũ iuuenẽ duri⁹ arguit atq; castigauit. Tãte erat litterature vt tpe quodã ꝓ negocio ordinis sui cisterciũ pgẽs in capitulo generali faceret sermonẽ.

XLIII

Abbas quidã vt puto de ordine nigro sicut ex relatiõe cuiusdã abbatis ordinis nostri didici: hospitalis erat valde ⁊ circa pauperes multũ misericors: tq; in opib⁹ misericordie feruẽs fuit: tl'es dispẽsatores domui sue ordinare studuit qui nõ eius feruorem impedirẽt: sed magis incenderẽt: quãto plures hospites suscepit: quãto plus charitatʒ pauperib⁹ exhibuit: tanto illi ⁊ domui eius dominus amplio⁹ benedixit. Post cui⁹ mortem succesꝰ eius stimulatus auaricia pietatis officialibus amotis: et eis quos tenaciores nouerat institutis ait. Predecessor meus nimis erat dapsilis et indiscretus: et officiales nimis ꝓdigi: sic ordinare debem⁹ expensas monasterij acqʒ tẽperare: vt si forte seges nostra grandinata fuerit: ⁊ tpa cara emerserint habeamus vnde pauperibus subueniamus. Hmõi verbis auaricia suaz pallians: hospitalitez prorsus excluꝺit: et cõsueta beneficia paupibus subtraxit: charitate subtracta ꝓficere nõ potuit monasterij substantia: imo in breui ad tantã deuenerũt paupertatem: vt vix haberẽt qõ fratres manducarent. Die quadã vir q̃dam venerande canicie ei venit ad portariũ: quẽsiuit hospitium. Quẽ ille quidẽ clanculoz cũ timore collegit: atq; hospitalitis officia ꝓ posse et tpe illi exhibẽs adiecit. Hõ te scandalizare debet bone vir q̃ tãnegligẽter te pcuro: quia necessitas in causa est. Aliqñ vidi talem statum huius monasterij: vt si venisset episcopus cum magna charitate ⁊ abũdantia fuisset susceptus. Et ille. Duo fratres expulsi sunt de isto monasterio nisi illi fuerint reuocati nunqʒ bonus erit status eius. Unus cozvocat: date: et dabitur vobis vocat alter. Sicqʒ ab oculis eius recessit. Portarius ait cum esset clericus nomina eadẽ retinuit: ab bati et fratrib⁹ audita recitauit. Resumpta est hospitalitas: et cepit mox dñs eis benedicere vt ꝓius.

XLIIII

Quidam paterfamilias seruuz habebat fidelem et vtilem: omniũ rez suarum dispẽsatorem. Contigit autẽ vt die quadam seruus esu pomi contra ꝑceptũ domini: et seruus indignando illius inconstãtie diceret vt ceam de deo si mihi tam districte aliquid vobis ꝑciperetur nunqʒ transgressor efficerer. Tacuit tunc dominus: et post dies aliquot cũ ille min⁹ sibi caueret: nec monenti cõtra Adam prolatum in memoria haberet: pyridem ei clausam sed nõ firmatã porrexit atq; tradidit dicẽs. Pyridẽ istã ego custodie tue cõmẽdo: q̃ si aperueris illã tuo labor⁹ tui mercede ꝓuaberʒ: ⁊ etiaz gra mea

semp ꝛ ppetuo carebis. Hoc cū crebrī ei inculcasſz: ꝛ ille i ꝯclauī ſe recepiſſz: ſtatī mꝫ tis ac diuerſ cogitatiōib cepit fluctuare: varijſq tētatōnib eſtuare: q̄d eſſz i pyride ſcire deſiderās. Et ſepī illā ȳtēs atq circū ſpiciēs aīt itra ſe. q̄d ſi apuero illā: ſolꝰ ſū: nēo videt: introgatꝰ negabo. nō ē teſtſ qui me ꝯuīcere poſſit. Uictꝰ tādē tētatōe pyri dē apuit: ꝛ auicula q̄ intꝰ erat clauſa euola uit. Tūc triſtſ effectꝰ valde myſteriū itelle xit: ꝛ ad dñi pedes pyridē req̄rentſ ſe pſter nēs veniā poſtulauit: ſz nō iuenit. Ad quē dñs. Serue nequā ꝛ ꝑtuar tu ꝑmū ꝓiem noſtꝝ de inobediētia iudicās: tuāq ꝯſtātiā apō me cōmēdās teipm ꝯdēnaſti. Recede a me: facie meā de cetero nō videbis

XLV.

Henricꝰ ō wida miles fuit diues valde. bēbat aūt vxorē nobilē ac dilectā. Die q̄dā cū ſmo intꝰ eos hiet de culpa Eue: cepit illa vt mos eſt mlieribꝫ eidē maledicere ꝛ de incōſtantia iudicare animi: eo q ꝑ modico pomo gule ſue ſatiſſaciens tātis penis ac miſerijs omne genꝰ hūanū ſubdidiſſz. Cui maritꝰ rñdit. Noli illā iudicare: tu forte in tali tētatōe feciſſes ſile. Ego volo tibi ali q̄d ꝓcipe qō mīnꝰ ē: ꝛ ꝓpt amorē meū mini me poterſ cuſtodire illō. Rñdēte illa: qō ē neata fuerſ paludē curie nr̄e nudis pedib nō īgrediarſ: alijs diebꝰ ſi libet ītres. Erat enī aq̄ putēs ꝛ fimoſa extoti curie ſordib collecta. Illa ſubridēte ꝛ ꝓcepti trāſgreſſio hē abhorreſcēte: ſubiūxit hēricꝰ. Uolo vt pe nā addamꝰ: ſi tu obediēs fuerſ q̄draginta marcas a me recipias: ſinautē totidē mihi ſoluas: ꝛ bñ placuit ei. Ille ꝙ ip a ignorā te ſecretos cuſtodes paludi adhibuit. Hi ra res. ab illa hora matrona tā hōeſta ꝛ ꝙ cūda nunq̄ p curiā trāſire potat niſi ad ꝓ dictā paludē reſpiceret. ꝛ q̄tiēs balneabat totiēs de eadē palude tētabat. Die q̄dā exi ens ō balneo dixit pediſſeq ſue. Niſi īgreſ ſa fuero paludē illā moriar. ſtatimq ſuccin gēs ſe cū circūſpectiſſz: et neminē videre pu taret: comitāte ancilla aquā illā fetidā vſq ad genu ītrauit: ꝛ huc illucq deambulādo bñ ꝯcupiſcētie ſue ſatiſfecit. Qō ſtatī nū ciatū ē marito eiꝰ. ille gaudēs mor cāvidit ꝛ ait. Quid eſt dña: fuiſtſ ne hodie bñ bal neata? Rñdēte illa: fui: adicē: ī dolioꝝ ī pa luđe: Ad qō ꝙbū ꝯfuſa tacuit: ſciēſ eū ſuū exceſſū ñ latere. Tūc ille. vbi ē dña mea cō ſtantia vīa: obediētia vīa: iactātia vīa. Eua vilꝰ tētate fuiſtſ: tepidꝰ reſtitiſtſ: turpiꝰ ceci diſtſ. Reddite g̃ q̄ debetſ. Et cū nō hiet illa q̄ ſolueret oīa veſtimēta eiꝰ ꝓcioſa tulit et ꝑ diuerſas ꝑſonas diſtribuit: ſinēs eaz ꝑ aliq̄ tps bñ torq̄ri.

XLVI

Miles quidā ſicut audiui a q̄dam viro religioſo mīta ſcelera cōmiſerat: tandē ductus pnīa venit ad ſacerdotē de ꝯmiſſis fac cta ꝯfeſſiōe pniaz ſuſcepit: ſz ſuſceptā ſuare nō potuit. Cūq eñ hꝫ ſepī actitaſſet: die q̄ dam dixit illi ſacerdos. Nihil ſic ꝓficimus. dic g̃ mihi. Eſt ne aliq̄ q̄ ꝑ pctis tuis poſ ſis cuſtodire? Rñdit ille. Eſt pomꝰ in poſſeſ ſiōe mea tali: cuiꝰ fructꝰ tamamarꝰ ꝛ peſſi mus ē vt nūq̄ ex eo comedere poſſim. Si videt vob bonū pnīa mea ſit: vt q̄duſq vi uam ne eiſdē pomis nō guſtē. Sciēs ſacer dos maxime poſt. phibitiōez excitāte carne a tz diabolo ꝯſurgere tētatiōnē rñdit. Pro oīb pctis tibi iniūgo: vt nūq̄ de fructu eiuſ dē arboꝛſ ſciēter comedas. Abijt miles: pe nitētiā iniūctā q̄ſi ꝑ nihilo reputās. Sic ſi ta erat ipa arboꝛ vt q̄tiēs curiā ſuā exiret vl̄ intraret eandē arboꝛē reſpicere poſſet. Rea ſpiciēdo ſp phibitiōis recoꝛdabat: et recoꝛ dando moꝛ grauiſſime tētabat. Die q̄dam añ arboꝛē eādez tranſiens ꝛ poma in eo ꝯſi derās ab eo q̄ ꝑmū hoiez p lignū phibitū tē tauit ꝛ ꝑſtrauit: tāvaldetētatꝰ ē vt ad arboꝛ rē quidē veniret ꝛ ad pomū nūc manū extē dendo: nūc extēſaz retrahēdo totū pene diē ꝛrijs niſib ꝯtinuaret. Tādē adiuuāte gr̃a triūphās in tātū ꝯcupiſcētie reſtitit: vt coꝛ de coangustato ſub arboꝛe iacēs ſpm̃ exha laret.

XLVII

Sctē recoꝛdatiōis dñs Hēricꝰ albanēſ epꝰ ꝛ cardinalis anno. M.clxxxviij. miſſꝰ a clemēte papa tpib frederici impatoꝛſ ꝑdi care crucē in alemania cōtra ſaracenos q̄ſ dam ſibi terre noſtre monachos oꝛdinis ci ſterciensꝫ aſſumpſit. Die quadā cū ſimꝫ equi tarēt: ꝛ ipe diceret in generali. Quis veſtrū dicet nob aliq̄d boni. Rñdit vnus. Ille de monſtrato quodā cōuerſo monacho laicoꝛ cuiꝰ nomē excidit. Et ꝑceptū eſt ei ſtatī a car dinale vt verbū ꝑponeret exhoꝛtatiōis. Ille primū ſe excuſans dicēs. laicū nō debere lit teratis aliquid loqui. Tandē ſic exoꝛſus ē. Qñ moꝛtui fuerimꝰ ꝛ deducti ad ꝑadiſū occurret nob ſctūs pr̃ nr̃ Bñdictꝰ viſis noꝛ bis mōachis cucullatſ cū gaudio ītroducet

Uiso ꝓo henrico epo ⁊ cardinali mirabiℓ iflatū eū ⁊ dicet. Quis eñ es tu? Et ille. Pat ego sū monach⁹ cistercienℓ. Rñdebit sctūs Aequacꝫ monach⁹ coꝛniculat⁹ nō ē. Tūc Henrico satis ꝓ se allegāte: tandē hmōi data snīa: dicet ostiarijs sctūs Bñdict⁹. Ponite eū supinū ⁊ stomachū ei⁹ scindētes aperite: si inuenerit olera incōdita: fabā: pisaz: lētem: pultes: cibos cꝫ regℓares: cū monachis intromittaℓ. Sinaūt: sed pisces grossos et cibos secℓares atz delicatos: foris maneat. Deīde cōuers⁹ ad cardinalē subiecit. Quid illa hoza dictur⁹ es paup Hērice? Ad qō ꝓbum cardinaℓ subridēs ℓmonē ꝓmēdauit.

XLVIII

Retulit mihi bone memorie monachus noster Bodelscalc⁹ de volmēstein: qō silere nō debeo. Cū die qua daz rogaret philippū q̄ndā necromāticuz vt aliq̄ sibi recitaret de arte sua mirabilia Rñdit ille. Dicaz vob rē saꝫ mirabilē tpib⁹ meis apud toletuz ꝓfacte gestā. Cū pℓes ex diuersis regionib⁹ scholares in eadē ciuitate studerēt ī arte necromātie: iuuenes aliq̄ de suenia atz bauaria stupēda quēdāz incredibilia a mgro suo audientes: ⁊ vtꝫ nā vera essent ꝓbare volētes: dixerūt illi. Mgr̄ volum⁹ vt ea q̄ nos doces oculoten⁹ ostēdas: q̄tinus aliquē ex studio nostro fructū capiam⁹. Quos cū auerteret et nō adq̄escerēt: eo q̄ natio illa gens sit mirabilis: hoza idonea in campuz illos duxit: gladio circa illos circulū fecit: monēs sub ī terminatiōe mortꝫ vt infra circulū se cohibe rent: ⁊ ne aliq̄d rogātib⁹ darēt: vel ab offerētib⁹ recipent ꝓcepit. Recedēs ab eis: demones carminib⁹ suis aduocauit. Mox assūt illi in formis militū decēter armatoꝝ: militie ludos circa iuuenes exercētes. Nūc lapsum simulabāt: nūc lanceas ⁊ enses cōtra eos extendebāt: oīb⁹ modis satagētes: vt illos extra circulū extraherēt: q̄ cū sic nihil ꝓficerēt: in puellas speciosissimas se trāsformātes: choreas circa illos scholares ducebāt: varijsq̄ anfractib⁹ iuuenes inuitātes: ex q̄bus vn⁹ forma ceteꝫ ꝓstantioꝝ vnū ex scholarib⁹ elegit. Ad quē q̄tiēs veniꝫ chorizando totiēs anulū aureū porrigebat: intus suggerēdo ⁊ foris motu corꝓis ad amorē suū illū inflāmando. Quē cū ꝓ mltas vices ℏ actitasset: victꝰ iuuenis digituz ꝓtra anulū extra circulū porrexit: quē illa mox ꝓ cūdē extrahēs nuscꝫ ꝓparuit. Capta preda cōuent⁹ malignantiū in turbinē resolnit: fit clamoꝝ et strepitus discipuloꝝ: accurrit magister: de raptu ꝓsocij ꝓquerunt oēs. Quibus ille respōdit. Ego sine cā sum: vos me coegistis: ego vobis ꝓdixerā: q: nō eū amodo videbitꝫ Ad qō illi. Nisi restituas eū nobis īterficiem⁹ te. Timēs ille vite sue sciēs bauaros esse furiosos: respōdit. Ego tentabo si spes aliq̄ poterit esse de illo. Uocāsqꝫ ꝓncipē demonioꝝ: fidele suū ministeriū illi ad memoriā reuocās: dixit disciplīne eius multū esse derogandū: seqꝫ a discipulis occidēdū nisi iuuēis restitueret. Cui diabol⁹ ꝓpass⁹ rñdit. Eras cōciliū ꝓpter te in tali loco celebꝛabo: tu esto pñs. Etsi aliq̄ modo illū ꝓ snīam obtinere poteris gratū habebo. Quid pℓa. Ad imperiū ꝓncipis ꝓciliū malignātium coitur de violētia in discipℓm facta a magistro cōquerit: ab aduersario rñdetur. Dñe inq̄t nō illi feci iniuriā: nō violentiā: magistro suo inobediēs ipe fuit: legē circuli nō custodiuit. In hūc modū ꝓtēdentibus illis: diabolus demonē q̄ndaz sibi collateralē de snīa interrogauit dicēs. Oliuere semp curialis fuisti: cōtra iusticiā pℓonaz nō accipis: solue questiōz hui⁹ litis. Respōdit ille. Ego iuuenē restituēduz esse iudico magr̄o suo. Horꝫ ad aduersariū conuersus ait. Redde illū discipulū quia nimis importun⁹ fuisti. Ceteris snīe ei⁹ assensuz pbē tibus ad mandatū iudicis eadē hoza scholaris ab inferis reducit: magr̄o suo restituitur: cōciliū soluit: ad discipℓos reducta pdā magister letus reuertit. Cui⁹ vult⁹ ita erat macer et pallid⁹: color tamīmutat⁹ vt hoza eadē ꝺ sepulcro videret resuscitat⁹: q̄ socijs apꝺ inferos visa recitās q̄ deo ꝓtraria ⁊ execrabilis foret illa disciplina: magr̄ exēplo ꝓbo ostendit: ⁊ a loco recedēs in q̄dā ordinis nr̄i mōasterio monachū se fecit.

XLIX

Jn hemmērode sacerdos quidam venerabilis ad cōuersionē venit noīe et ope christianus. Huic demones multū ipoꝛtuni fuerunt: et sepe illos vidit tam ante cōuersionē q̄ post. Huius tpe alter quidaz sacerdos nomīe Karolus in eodem cenobio factus est nouicius: et erat eius in pbatiōe socius ꝓior noster Jsebꝛandus. Hic instinctu diaboli cui⁹ cōsilio vtebat gule et carnis suecōmodis nimis ꝓsētiēs: infirmitates sepe simℓauit: q̄ cū posit⁹ ī infirmatoꝛio nō curaret nec nutriret ⁊ spm negligeꝛ: vadēs ⁊ rdiēs ꝺ ꝓnata cū claudicaꝛ: ⁊ ī coq̄nā respiciēdo q̄

ibi ꝑparent infirmis ꝯsideraret ꝑdict⁹ chr̃i an⁹ diabolũ eũ seq̃ vidit: q̃ eo mõ q̃ ille clau dicauerat ꝛ ipe claudicauit: ꝛ sic introspexe rat introspexit: in nll'o ab ei⁹ gestib⁹ discre pãs. Tandẽ infra annũ ꝓbatiõis deficiẽs: reuersus ẽ ad ollas egypti: ꝛ secuta est caro carnẽ.

LI

Retulit mihi quidã ciuis honestus asse rens suis tpib⁹ mogũtie: si bñ memini: ħ qõ dicturus sum ꝯtigisse ꝓfacit. Die quadã dñi ca cũ sacerdos in eccl'ia cui⁹ erat pleban⁹ cir cũiret ꝛ aq̃ bñdicta ppl'm aspgeret: ad ostiuz eccl'ie veniẽs matronã q̃ndã pompatice ve nientẽ ꝛ ad sil'itudinẽ pauonis varijs orna mẽt⁹ pictã obuiã habuit. In cui⁹ cauda ve stimẽtoꝝ quã habebat post se lõgissimã ml'i titudinẽ demonũ residere cõspexit: erãt em̃ parui vt glires: nigri vt ethiopes: ore cachi nãtes: mãib⁹ plaudẽtes: ꝛ etiã sic pisces in tra sagenã ꝯclusi saltãtes. Reuera ornatus mulieb⁹ sagena diaboli ẽ: q̃s vt vidit: demo nũ q̃drigã fore⁹ expectare fecit: plebẽ aduoca uit: demones ne fugerẽt adiurauit: territa illa sterit: ꝛ vt visiões ppl's videre mererẽt: q⁹ vir bon⁹ ac iust⁹ valde fuit: oꝛonib⁹ suis obtinuit. Intelligẽs mulier ob vestimẽtoꝝ supbiã sic se a demõib⁹ esse derisã: domũ re diit: vestimẽta mutauit: ꝛ tã ipi q̃s ceteris fe minis eadẽ visio occasio facta est bñ ilitat⁹.

LII

In q̃dã sctimonialiũ mõasterio q̃s i opi do bñnensi sitũ ẽ: sacerdos q̃daz defunct⁹ ẽ adolph⁹ noie vir valde secl'aris ꝛ lubric⁹ iaz dicti monasteriũ pleban⁹: ħ sic mihi retulit: quidã sacerdos q̃ fuerat bñẽf canonic⁹: cũ die quadã cũ suo cognato q̃dam luderet in aleis: quidã ex parochianis ei⁹ flẽs supue nit ꝛ vt mr̃is sue cõfessionẽ audire eãq̃ cõi careꝫ dignaret bñil'it ꝛ cũ lachr̃ymis suppli cauit. Rñdente sacerdote: nõ nisi expleto lu do. Et ille valde instaret asserẽs infirmã ex pectare nõ posse: cõmot⁹ sacerdos: secũ lu denti dixit. Cognate ego ꝯquer⁹ vob⁹ de boie isto q̃ me q̃scere nõ sinit. Videẽs se ille nihil ꝓficere: tristis ac gemẽs discessit: ꝛ in firma sine ꝯfessione atq̃ viatico ab hac luce migrauit: Die aũt tertio is q̃ cuz sacerdote luserat defuncte filio occurrit: ꝛ sacerdot⁹ q̃rimõie recordat⁹ illũ sine cã occidit. Post hec ꝛ alia pcã pl'ima sacerdos idẽ pempto riã incidit infirmitatẽ: q̃ cũ esset in despatõ ne: quedã cognata ei⁹ sedẽs cor̃ illo: cũ si gnũ cõtritiõis videret in eo nullus: trist⁹ sic ait. Dñe debilis est⁹ valde: ꝑparate vos ꝓpe deũ: inuocate deũ vt pcã vestra vobis di mittat ꝛ spaciũ adhuc fructuose pnie ꝯcedat Ad qõ ille desperat⁹ rñdit. Videsne horreũ il lud magnũ ex opposito nr̃o nõ sũt i eius te cto tot calami q̃t sũt circa me demones cõ gregati. Et hoc dicto mox agonizans expi rauit: eos vidẽs adesse morituros quoꝝ cõ silio viuerat sanus.

LIII

Demon quidã cũ hoiez a se obsessũ horri bilit⁹ torq̃ret ꝛ diuersis p os ei⁹ garriẽdo di uersa rñderet. Dictũ est ei a quodã ex circũ stantib⁹. Dic diabole si posses ad gratiaz in q̃ fuisti redire q̃d velles ꝓpter ħ laboris sus tinere. Rñdit ille. Si hoc esset in meo arbi trio: mallẽ cũ vna alia decepta descẽdere in infernũ q̃s redire in celũ. Mirantib⁹ oibus cur ita diceret. Iterũ hoc ꝓbũ rñdit. Quid de hoc miramini: tanta est malicia mea ꝛ tã obstinatus sum in illa vt non possim aliq̃d velle boni. Huic ꝓbo alterius cuiusdã de monis sermo discordat.

LIIII

In eccl'ia beati Petri in Colonia cũ feia quadã a demone obsessa miserabil'it⁹ tor̃mẽ taret: cõtigit vt alia obsessa supueniret: idez spũs malign⁹ de reditu adgl'iaz sic̃ supio⁹i terrogatus ꝓbũ ꝓmoni ei⁹ valde ꝯtrariũ au diente me rñdit. Si essz inq̃t colũna ferrea et ignita rasoꝝ ꝛ calamis acutissimis ar mata a terra vsq̃ ad celũ erecta: vsq̃ ad diẽ iudicij: etiãsi carnẽ haberẽ in q̃ pati possez me p illã trahere vellẽ: nũc ascẽdendo: nunc descẽdendo: dũmodo redire possem ad glo riam in qua fui.

LIIII

In campo domo ordinis cistercienſ q̃ si ta ẽ in ep̃atu coloniẽsi sic̃ audiui a q̃daz sa cerdote ordis nr̃i hoie veridico quẽ res non latuit Conuersus quidã fuit q̃ a monachis cũ quib⁹ loq̃bat in tantũ lr̃as didicerat: vt textũ alexandri legere sciret. Hmõi occasio ne illectus et deceptus libellos sibi ad hoc idoneos occulte fecit ꝯscribi: cepitq̃ in vi cio ꝓprietatis delectari. Cũq̃ hmõi studiuz eidẽ cõuerso ad hoc nimis cõuerso ꝓhibe retur: amore discẽdi apostasiam incurrit: mo dicũ tñ ꝓpter etatem ꝓfecit. Deinde autẽ ad monasteriũ penitẽtia ductus rediens: et ħ vsq̃ tertio actitans: nũc em̃ ad scholas secu lares exeundo: nunc reuertẽdo diabolo co piosã in se ꝑbuit materiã decipiẽdi. Vnde ibi

liter em̃ illi apparẽs in ſpecie angeli ait Diſce fortiꝛ q; futuꝝ ẽ ⁊ a deo diffinitũ vt baluerſtadenſ̃ fias eps. Stultꝰ em̃ ille diaboli dolos nõ obſeruans: ſperabat in ſe antiq̃ renouãda fore miracla. Quid pla: Die q̃dã ſeductor̃ uerſo ſe ingerẽs clara voce et hilari facie dicebat. Hodie eps Baluerſtadẽſis defunctꝰ ẽ: feſtina venire ad ciuitatẽ cui a deo antiſtes deſtinatꝰ es. Ipi em̃ cõſiliũ mutari nõ pt. Stati miſer de mõaſterio ſilenꝫ exiẽs: nocte eadẽ i domo cuiuſdã honeſti ſacerdotꝭ iuxta opidũ xantenſe hoſpitatꝰ eſt. Ut aũt gl'ioſe ad ſedẽ ſuã veniret: nocte añ lucẽ ſurgẽs: equũ hoſpitis valde bonuꝫ ſtrauit: capã eiuſdẽ induit: aſcẽdit et abijt. Mane familia domꝰ dãno cognito apoſtatã inſeq̃ns: appẽdit: ad iudiciũ ſecl'are cuꝫ furto tractꝰ ⁊ p ſniaꝫ dãnatꝰ: nõ cathedraꝫ vt eps: ſꝫ ſic fur patibulũ aſcẽdit.

LV

Narrauit nob ãno p̃terito btẽ memorie theobaldꝰ abbas euerbacenſ̃: q; q̃dã uerſus cũ neſcio q̃ tenderet ⁊ auẽ q̃ cucul' dra voce nomẽ hñs crebꝛ cãtãtẽ audiret: vices intꝛuptõis enũerauit: ⁊ vigitiduas iueniẽs easq̃ ſi p omne accipiẽs p ãnis totidẽ vices easdẽ ſibi ꝓputauit. Eia inq̃t certe. xxij. ãnis adhuc viuã: vt q̃d tãto tpe mortificẽ me i ordie redibo ad ſecl'z: et ſecl'o dedit' vigiti ãnis fruar delicijs ei': duob' ãnis q̃ ſuꝑſũt penitebo. Haud dubiuꝫ q̃n diabol' q̃ ſuꝑdictũ uerſũ vt eps fieret ad credẽdũ induxerat apto ſmone: ⁊ huic ſuaſerit vt tali augurio fidẽ adhiberet occulta ſuggeſtiõe. Sꝫ dñs q̃ auguriũ odit aliq̃ ille ordinauerat diſpoſuit. Nã duos q̃s pnie deputauerat ãnos eũ i ſecl'o viuere pmiſit: ⁊ ãnos vigiti delicijs ordiatos iuſto ſuo iudicio ſub traxit. Ecce tales ſũt pmiſſiões diabolice.

LVI

In ſuſato q̃ ciuitas ẽ coloniẽſ̃ dioceſ̃ miles q̃dã Thiemo noie hitabat: q̃ ſic totꝰ dedit' erat ludo teſſeraꝝ vt nõ die nõ nocte q̃ eſceret: ſp ſacculũ cũ numis ſecuꝫ portabat: vt ſecũ ludere volẽtib' obuiaret. Jta i ludis expedit' ⁊ fortunatꝰ erat: vt vix aliq̃s ab illo ſine dãno recederet. Ut ãt poſterꝭ oñderet q̃ntũ deo tales ludi i q̃b' ire: iuidia: rixe ⁊ dãna ſuſcitãt pcti ꝥba rotãt ꝛrũ fozẽt: pmiſſũ ẽ diabolo vt cũ eo luderet: q̃ mltꝭ illuſerat atꝫ euiſcerarat: q̃ mltoꝛ marſupia euacuarat. Nocte q̃dã domũ ei' i ſpecie cuiuſdã hoꝛis ludere volẽtꝭ intrãs ſaccellũq̃ nummis refertũ ſub aſcella portãs: ad tabulã ſedit: denarios liberal'r appoſuit: teſſerꝭ iactauit ⁊ adq̃ſiuit. Cui cũ pſpe ſuccederet ⁊ multi tã pecunia quã apponeret defuiſſet: irat' ait. Nũq̃d nõ diabol' tu es? Et ille. Nũc ſatis ẽ. Appꝛopinq̃t em̃ tps matutinale opꝰ nos ire. Tollẽſq̃ illũ p tectũ traxit: cui' viſcera tegul' retrahẽtib' miſerabiliter excuſſit: et q̃d de ei' coꝛpe factũ ſit vl' in quẽ locũ illud piecerit: vſq̃ hodie tã a filio ei' q̃ a ceteꝛꝭ q̃ illũ nouerãt ignoraꝝ. Mane ꝓ viſceruꝫ ei' reliq̃e tegulis iherẽtes repte ſũt ⁊ i cimiterio ſepulte.

LVII

Demõ q̃dã adoleſcentꝭ venuſti ſpẽm iduens ad q̃ndã militẽ venit obſequiuꝫ ſuũ illi offerẽs. Cui cũ multũ placeret tã in decoꝛe q̃ in ſmõe gratãter ab eo ſuſceptꝰ ẽ: q̃ mox militi ſuire cepit diligẽter ⁊ tãtimide: tãq̃ delic'. ⁊ tãi ocũde: vt ſatꝭ ille miraret: nũq̃ equũ ſuũ aſcẽdit: nũq̃ deſcendit: q̃n ille eſſet ꝓpatus ⁊ genuflexo ſtrepã teneret: diſcretũ: puidũ: hilarẽ ſp ſe exhibuit. Die q̃dã dũ ſil' eq̃tarent ⁊ veniſſent ad fluuiũ q̃ndaꝫ magnuꝫ miles reſpiciẽs ⁊ pl'es ex inimicis ſuis montib' poſt eos venire cõſideraꝝ: ait ſeruo: Mortui ſumꝰ: ecce inimici mei poſt me ſtinãt: fluuius ex oppoſito eſt: nullus fugẽdi eſt locus refugij: aut occidẽt me: aut capiẽt. Tũc ille: ne timeas dñe: vadũ flumis but' bene noui: ſequere tm̃ me: bene euademus. Reſpõdente milite: nunq̃ homo fluuiũ iſtũ in hoc loco tranſuadauit. Spe em̃ euaſiõis ſeruũ ducẽ ſecutus: ſine piculo venit ad littus. Et ecce eis tranſpoſitis: hoſtes ex oppoſito litoꝛe cõſiſtentes: mirati ſunt dicentes. Quis vnq̃ audiuit vadũ i flumine iſtoꝛ nõ alius niſi diabolus illuꝫ tranſuexit. Timentesq̃ reuerſi ſunt. Proceſſu ꝓ o rpis accidit vt milit' vꝛoꝛ infirmaret. vſq̃ ad moꝛtẽ: in q̃ dũ oẽs medicoꝝ artes defeciſſent: ait itez demõ dño ſuo. Si dña mea inuigeret lacte leonino: ſtati ſanaret. Dicẽte militẽ vnde haberet lac tale. Reſpõdit ille: ego afferam. Qui vadẽs: et poſt ſpaciũ vnꝰ horꝛe rediens vas plenũ ſecũ attulit: a quo cuꝫ fuiſſet puncta moꝛ meliorata pꝛiſtinuꝫ reſcupauit vigoꝛẽ. Cui cũ diceret miles: vnde habuiſti tãcito lac iſtõ. Rñdit: ꝺ mõtib' ad tuli arabie: recedẽs a te: arabiã iuꝛi: leene ſpeluncã intraui: catulos abegi ⁊ ipaz mulſi: ſicq̃ reuerſus ſum ad te. Stupente milite ad ꝥba iſta et dicẽte. Quis ergo es tu: Reſpõdit ille. Non ſoliciteris de hoc: ſeruus cuiꝫ

tuus sum ego. Instãte milite tãdẽ ꝓfessus est dicẽs: Demõ ego sũ vn⁹ ex illꝭ q̃ cũ lucifero ceciderũt. Tũc magꝭ milite stupẽte subiũxit. Si natura diabol⁹ es: q̃d ẽ ꝙ tã fidelit seruis homi: Rñdit demõ: magna ẽ mihi ꝓsolatio eẽ cũ filijs hoim. Dicẽte milite Nõ audeo ꝺ certo vti fuitio tuo: Itez ille rñdit. Hoc ꝓ certo scias: qz si me tenueris nunq̃z a me vl̃ ꝑter me aliq̃d mali tibi eue niet Nõ audeo inq̃t: ꝛ q̃cq̃d ꝓ mercede tua postulauerꝭ licz dimidiuz bonoꝝ meoꝝ libẽs tradã tibi. Hũq̃z hõ hoi seruiuit tãfideliter ꝛ tãvtilit. Per tuã puidẽtiã iuxta fluiũ mortẽ euasi: ꝓ te vtoz mea recepit sanita tẽ. Tũc demõ. Exq̃ tecuz esse nõ potero nil ꝓ seruitio meo nisi q̃nq̃z solidos req̃ro. Quos cũ ꝛcepissꝭ militi illi reddidit dicẽs Peto vt ex eis nolã cõpes: ꝛ sup tectũ pauꝑis illi⁹ eccie ac desolate suspẽdas vt ꝑ eã saltẽ dñicꝭ dieb⁹ fideles ad diuinũ ꝙuocẽt officiũ. Sicq̃z ab oculꝭei⁹ disparuit. ꝛ ꝟ id circo demõ petijt: vt hi q̃ bacten⁹ ꝺbitã hoꝛã officiũ ꝑuenientes cũ sũma deuotõe expectabãt eo ꝙ timerẽt tardi⁹ ad diuina mysteria ꝙcurrere: de ceto nõ nisi post auditũ nole sonũ ꝙuenirẽt.

LVIII.

Añ ꝟ triẽniũ defuncto abbate scti Dionysij gẽtꝭ Frãcoꝝ apli: cũ ditissima illa abbatia vacaret: ꝛ ad eã pl̃es aspirarẽt: vẽit ad regẽ Philippũ is q̃ ĩ ꝙgregatõe videbat eẽ potioꝛ ꝓpositꝰ vicz ꝑ abbatia supplicãs ꝛ dicens. Dñe ecce q̃ngentas offero vob libras vt ꝛpitius mihi sitis in hac abbatia. Cui rex nihil ꝓmittẽs: sz simoniacũ muneris receptõe q̃si in arce spei ponens rñdit. Date pecuniã camerario meo secrete. Recedẽte igit̃ ꝓposito: ꝛ q̃si ꝺ regio fauoꝛe certificato: cellerariꝰ ꝺ his nihil sciẽs eũdẽ regẽ adijt: et ꝓposito sibi petens sibi ꝛez pecunie q̃ntitatẽ obtulit: a quo sibi rñsum accepit. Nouissime venit thesauroꝝ infidꝰ custos: ꝛ ipe ꝑ abbatia regi q̃ngentas libras offerens. Cui sicut supioꝛibꝰ rñsuz est. Et ꝙ rex sicut homo ꝓudẽs dissimularet plurimuz tñ ei displicebat triũ illoꝝ monachoꝝ ambitio ꝛ ꝓprietatis viciuz: imo tã execrabile furtũ: sciẽs oblatã pecuniã monasterio fuisse subtractã. Prefixit tñ ꝙuẽtui diẽ ĩ qua eis abbatẽ ꝓstitueret: eo ꝙ abbatia in manus eius deuoluta fuisset. Sedẽte rege ĩ capl̃o ꝟbis ad ꝟ idoneis ꝑmissis cũ diligẽter circũspiceret ꝛ psonas ꝙsideraret: tres ꝓdicti mõachi: ꝓpositus vicz cellerariꝰ ꝛ sacrista in summa expectatiõe erãt positi singuli per momẽta singla abbatiã sibi sperãtes esse porrigendã. Et ꝛz spes sancta non cõfundat. oms tñ in sua expectatõe sũt cõfusi. Nam rex videns monachoꝝ quendã simplicẽ ĩ angulo capituli residẽtẽ: ꝛ nihil min⁹ q̃z de abbatia spantẽ inspiratiõe diuina vt surgeret ꝑcepit. stãte illo cũ verecundia coꝛaz ꝓncipe dictũ est ei ab eo dẽ rege. Dñe en ꝙmitto vob abbatiã scti Dionysij Quo audito hõ ille simplex cũ regi ñ assẽtiret: imo fortit reclamaret: asserens se ꝑsonã esse hũilẽ: puatã ꝛ despectã: atq̃z ad tãtã dignitatẽ nimis indignũ: nimisq̃z ĩsufficiẽtẽ: se vitupando apud regẽ ꝙmẽdauit et coegit eũ. Postea subiecit. Dñe eccl̃ia ista plimis debitꝭ obligata: nec est vñ soluãt. Cui rex subꝛidẽdo rñdit. En ĩ instãti mille q̃ngẽtas libꝛas vob dabo. ꝛ cũ neẽe fuerit vob accõmodabo pecuniã. insup auxiliũ ꝛ cõsiliũ impẽdã. ꝑcepitq̃z camerario supradictã pecuniã ei afferri. Adhuc puto viuit et forte ꝑ eũ dom⁹ illa meli⁹ regit̃ q̃z ꝑ illos eẽt regẽda q̃ ad ei⁹ regimẽ aspirauerũt.

LIX.

Ante tpa cũ sub impatoꝛe Frederico h⁹ frederici auo vna ex impialibꝫ abbatijs vacaret. duoq̃z electi eẽnt nec ꝙcoꝛdare possent. vnus illoꝝ magnam summã argenti quã ĩ mõasterio ꝙgregauerat eidẽ Frederico obtulit: q̃tenus sibi assisteret. Et ꝓmisit pecunia recepta. Postea intelligẽs aduersariũ ei⁹ viz. eẽ bonũ simplicẽ ꝛ ꝺciatũ cepit cũ suis hĩe ꝙsiliũ q̃lit̃ indignũ amoueret. et ob ꝟtutes suas electũ ꝙfirmarꝭ. Et dixit ei q̃dã. Dñe sic audiui: mõachi oẽs ex regula tenẽt ac⁹ portare. Sedẽte vob ĩ capit̃lo dicite illi inoꝛdiato: vt ad pũctioz digitoꝝ vioꝝ acũ suã vob accõmodet. ꝛ cũ nõ habuerit ueniet̃ ꝺ eũ occasionẽ q̃si ꝺ irregularitate. Qꝺ cũ factũ fuisset: ꝛ ille nõ hẽt. Ait alteri: Dñe ꝑstate vos mihi vias Quẽ cũ ille mor extraheret forte ꝑmunit⁹: rñdit impatoꝛ. Vos estꝭ mõach⁹ in oꝛdie iust⁹. ꝛ ꝺ tanto honoꝛe dign⁹. Ego decreuerã honorare aduersariũ vestꝝ: sz ille irregularitate sua se reddidit indiguũ Bñ appet in his minimis q̃ negligẽs ꝛ dissolut⁹ sit ĩ maximis. Taliq̃z sophismate mõachũ astutũ ĩperatoꝛ amouit: ꝛ simplicẽ in abbatẽ ꝓmouit.

LX.

In regno frãcie villa q̃ quido ꝺr ꝟgo q̃ dã fuit nobil⁹ ꝛ fligiosa ꝛz paralytica. Huic

pater su⁹ vtpote vir magn⁹ ⁊ diues: sacer-
dotes q̄ ei diuīa celebrarēt īstituit, mīstros
annuosq; reddit⁹ sufficiēt ordīauit, q̄ cum
orōib⁹ ieiunijs ⁊ diuīe ꝓtēplatōi opaz da
ret ita illaz dulcedīe ē pasta vt oīs cib⁹ cor
palis ei ī nauscā ꝓteret, nec enī aliq̄d ex eo
sumere possz nisi succū modicū vuaz. Ho-
spitalis erat valde p quā et spūs meruit pro
phetie. Ordinē nostz sūmo honore reue-
rebat, ⁊ ꝫ ei sepissime ꝓtigisse fert: vt cū ali
qui mōachoz siue abbatū ad ei⁹ hospitiū
diuertere ꝓponerēt: illoz aduētū ipa ꝑsci-
ret: atq; admodū hilarz familie ꝑdicerz. Ta
li ac tali die illi ⁊ illi abbates siue mōachi
ad nos vēturi sunt: ꝑpare necessaria. Alio
tpe cū die purificatōis dñe nr̄e clericz alijs
q; mīstris diuīno nutu absentib⁹ sola iace
ret intra se tristz dicebat. Hō ꝫ sola iaces
nec aliq̄d obsequij more eccīe vniuersal'ho
die btē dei genitrici ipēdis. Dū talia ī mē-
te volueret spūs ei⁹ mirabili dei ꝓtute de
corpe educt⁹ ab āgelo ītra celestē hierlm ē
deduct⁹: In q̄ maximā vidit ꝓcessiōz ex di
uerz eiusdē btē citatz ordīb⁹: ꝑriarchis vicz
ꝓphis: apl'is: martyrib⁹: ꝓfessoribꝫ ceteris
q; fidelib⁹. Et q̄b⁹ bini ⁊ bini sil'incedebāt:
⁊ cādelas ardētes ī mānib⁹ gestabāt. Anti-
phonas siue rīsoria ad die ptinentia more
eccl'ie milītātz oēs decātabāt: statōes debi
tas obsuabāt. Angel⁹ ꝓ ꝫgis ductor al-
teri cuidā ꝫgini quā nouerat ee ꝓsil'is me
riti illā sociauit cādelā porrigēs ardētē. Tā
tus erat decor oīm: tāta gl'ia: in dispari tū
claritate singl'or vt nll'a līgua fari sufficerz
Saluator ꝓ q̄ caput ē oīm sctōz splēdor
gl'ie ⁊ sol iusticie idut⁹ pōtificalib⁹ mitraz
gestās ī capite suo cū bacl'o chirotheciis et
anulo ⁊ reliq̄s epalib⁹ ornamīt⁹ nouissimū
locū cū mr̄e tenebat. Cui⁹ pulcritudinē oīs
celestz exercit⁹ mirabat. Qui cū p⁹ tertiam
statōez īchoasset antiphonā: Hodie btā ꝫ-
go Maria puer Jesū tē, ingressi sūt tēplū
et auro gēmisq; ꝓstructū. Deide īcept⁹ est
misse ītroit⁹ ⁊ ab oīb⁹ sil'decātat⁹. Interiz
ꝓpo ītroeūte ad altare p⁹ q̄z expletū ē kyrie
eleyson p chor⁹ alt'nati p⁹ gl'ia ī excelsis deo
tē. qō ipe īchoauit: btūs ꝓtomartyr stepha
n⁹ epl'az legit ō libro malachie ꝓphe. Scūs
ꝓ Joānes euāge. dalmatica īdut⁹ legit
euāgeliū ꝟz Lucā. ſ. Postq̄z impleti sūt dies
purgatōis tē. Quo plecto dñs ꝟz more ō
dinis nr̄i ad gdū redijt: ⁊ ab offerētib⁹ cāde
lā suscepit. Predicta aūt ꝫgo p spūm senti-
ens se ad corpus reuersurā, candelā suam
offerre noluit: etiam angelo suo p̄cipiēte:
volens illā secū ad terras portare. Hō an
gelus ꝓsiderans candelā in māu ei⁹ fregit,
supioꝛē ptē auferēs ⁊ īferioꝛē ei relinq̄ns.
Sicq; ad corp⁹ reuersa ptē eandē māu cō-
clusam se retinuisse inuenit: de q̄ plīme fie-
bant et forte vsq; hodie fiūt ꝓtutes. Nam
aquā supfusaz īfirmi bibūt ⁊ cōualescunt.
Tam mānifesta ⁊ sublimis erat visio vt mo
dū ei⁹ mīme intelligeret: dicēs illō aplicū
dū ō ea īnterrogaret. Siue in corpe siue ex
tra corp⁹ nosco ōs: nosco dñs. Eustachi⁹
abbas ō claustro visitatoꝛ nr̄ audiēs hāc
visionē q̄busdā abbatib⁹ referētib⁹ nob il
lud desiderio ꝫitatz cognoscende ꝫginē pnci
palit adijt et ab ei⁹ oze q̄ dicta fūt audiuit.

LXI.

Añ hos ānos cū catholici ꝫ albiēses he
reticos fuissent sigti, ⁊ cū iā nō modicū ab
eisdē hereticz eēnt exacerbati: duo honesti
clerici p terrā illoz trāseūtes cū ecclīaz vi-
dissent ī via ꝺsolatā ait vn⁹ alteri. Sabba
tū est intrem⁹ eccl'az hāc ⁊ dicam⁹ missam
honore dñe nr̄e. Portabāt ei secū libz: ce-
licē: ⁊ īdumēta sacerdotl'ia. Quīq; eēt missa
cōpleta hereticz pditi sūt, q̄ armata māu in
trātes ⁊ sacerdotē ō eccīa trahētes: liguaz
ei⁹ radicit⁹ abscidert. Quē soci⁹ ml'to labo
re cluniacū deducēs mōachis cōmēdauit.
Illi ꝓ sic viri catholici ⁊ religiosi sacer-
dotē catholicū ⁊ notū ꝓpt̄ fidē chr̄i ⁊ geni
tricē ei⁹ honorē tā crudel⁹ mutilatū ꝺnore
suscipiētes: oēm ei hūanitatē exhibuerūt.
In nocte ꝓ epiphanie cū solēnes decāta-
rent vigilie bacl'o pterē pulsās mīstros ad
uocauit. Qui cū q̄rerēt q̄d vellet ⁊ ille se in
oratoriū deportari signaret volētes ei pce
re nō acq̄euert. Tādē īportunitate ei⁹ arte
diati ī eccīa eū ducētes añ altare q̄ddā des
posuert. Qui cū mr̄ez mīe tota mēt⁹ deuo
tiōe īuocasset: illa ei appens: ⁊ carnē lingue
formā hñtē ī māu tenēs rīdit orāti. Quia
ꝓpt̄ fidē filij mei ⁊ honorē mihi exhibitū li
gua tua ꝓuat⁹ es: api os tuū. Hō cū ipe se
cisset digit⁹ ori ei⁹ imissis radici lingue pcise
eādē carnē ꝓiūxit ⁊ vniuit: sicq; disput: q̄
mox cū āgelo ī vocē laudatōis erūpēs: cla
ra voce clamauit: Aue maria gr̄a plēa vsq;
ad finē, quā salutatōz cū crebr⁹ ꝛpeteret stu
pētes accurrere mīstri: accurrert ⁊ ō choro
mōachi ō tā puro ⁊ tā iocūdo miracl'o deū
et eiusdē genitricē gl'ificantes. Non ūnme

moz collati sibi bñficũ cleric⁹ in eodẽ ceno bio fact⁹ ẽ mõach⁹. Cũ ioãnes scholastic⁹ rantẽ circa idẽ tps eẽt i puicia albiẽsiũ cũ exercitu dñi audiẽt ꝺ tãto miracl'o i reditu Cluniacũ vẽit :iã dictũ mõachũ sibi oñdi petiuit. Quo viso laudauit dñs ꝺ tãto mi racl'o hoĩb⁹ iaudito, q̃ mris sue honorẽ au gere volẽs: hoĩ ñ solũ muto loq̃lã ẽstituit: ſz ꝓsus eligui liguã reddidit. Noluit enĩz mris sue honoratorẽ mutilatum relinq̃re: strũ. eruditẽs nos suis opib⁹ :vt z nos pen tes nros oĩ honore pseq̃mur: z eoꝝ volun tatẽ dũmõ ad malũ nos ñ ipellãt q̃ntũ pos sum⁹ studere ipleam⁹.

LXII

Adã sacerdos z mõach⁹ĩ lucka mõaste rio ordis nr̃i ꝓsideras me in hmõi miracul' delectari: ex mlta charitate mihi ꝺ seipo re tulit qꝺ dictur⁹ sũ. Cũ inq̃t eẽm puer ita ca put hẽbã scabiosũ :vt p fetore putredis ei⁹ mecũ sedere vl' legere scholares recusarent Pria orõ quã didici salutatio erat angeli ca adhuc puerul⁹ sat̃ eã freq̃ntas. Cũ apꝺ mõasteriũ westphalie posit⁹ fuissem ad lit teras: z eũdo ad scholas siue ad matutinas q̃tidie trãsirẽ: ad q̃ndã eccl'iaz ꝓuẽtualez ex necitate vie sine intmissione añ oratoriuz in honore dei genitric̃ dedicatũ cũ tribus venĩs totidẽ feci salutatões. Nocte q̃daz putas ad matutinas fuisse cõpulsatũ surre xi tremẽs. z cũ venissem ad iã dictũ mõaste riũ :esset q̃ oratoriũ clausũ: trib⁹ vicib⁹ fm ꝓsuetudinẽ genua flectẽdo dñam nr̃az an gelico ꝓsiculo salutaui, surgẽs ꝓo inueni ostiũ aptum: z tãta erat i eccl'ia claritas vt fulgori meridiano assil'aret. quã cũ stupid⁹ intrassem: vidi añ mai⁹ altare septẽ matro nas pulcerrimas residẽtes. vnã i medio q̃ ceteris clarior erat: z sex hincide. i. tres a de xtris z tres a sinistr̃. media ꝓo me vocans cũ ppi⁹ accessissem ait: Bone puer q̃re nõ adhibeat cura capiti tuo? Rndẽte me. Dña sat̃ circa me laborauer̃t amici mei: ſz nihil pfecer̃t: Subiũxit illa: Nosti q̃ sũ. Cui cũ dicerẽ Nõ dña: rndit. Ego sũ mr̃ xpi z dña bui⁹ oratorij: qz mei mẽoriam solit⁹ es hẽ ego tibi curã adhibeo. Accipe fruct⁹ ligni fusil' z fac tibi hodie ex eo lauari caput tri bus vicib⁹ añ missam in noie pr̃is z filij z spũssi: statiq̃ curabit. z dixit dña nr̃a mr̃ chri ad eũ vic̃z. Ad me accede adã. Et feci fm mãdatũ ei⁹. flectẽte me corã ea genua mea manũ suã bñdictã sup caput meũ po nẽs ait: Ab hac hora vsq̃ ad diẽ mort̃ tue nõ doleb caput. Mane ꝓo cuidã femine q̃ me nutriuit oĩa retuli: q̃ i vallẽ primũ des scẽdes z ostẽsos fruct⁹ colligẽs pdco mõ caput meũ lauit: statiq̃ qualui Dolorẽ ꝓo capit̃ nũq̃ ab illa hora passus sũ: cũ tñ ꝑ i ordie sat̃ sit miracl'osum.

LXIII.

Miles q̃dã etate adolescẽs cũ q̃dã mili te diuite dño suo a q̃ bñficiat⁹ erat hitabat Et ꝛ etate floreret: ãpli⁹ tñ florebat ꝓtute ꝓgitat̃. Inuidia opãte diaboli ad vtorez dñi sui guissime cepit tentari. Qui cũ per ãnũ eadẽ incessant tentatiõe laboraret: iã q̃ ei intolerabil' eẽt submota ꝓecũdia: dñe sue q̃d pateret apuit. A q̃ repulsaz passus ampli⁹ affligebat. Casta enĩ erat matrona et viro suo fidel'. Uenies ad q̃ndã heremi tã: de c⁹ ꝓsilio tot⁹ pẽdebat passiões suã illi cũ lachrymis ꝓfessus ẽ. Cui vir sctũs fidu cial'r rndit. O nil' aliꝺ nocz tibi: Ego tibi dabo ꝓsiliũ vt ꝺsideriũ tuũ ꝓseq̃t effectũ. Per ãnũ istũ singul' diebꝰ dei genitricẽ ma riã cẽties cũ totidẽ venĩs ãgelico ꝓsiclo sa lutab. z q̃cq̃d voluer̃t p illã ipetrab. Scie bat ei q⁹ castitat̃ amatrix inuenẽ castũ ꝛ in errore positũ: ñ desereret. Ipsa ei tãte pie tat̃ẽ vt neminẽ se ũocãtẽ z sibi fidel'r fui entẽ piclitari sinat. Cũq̃ iuuenis i multa simplicitate dñe nr̃e iniũctũ obseq̃uz ipen deret. die q̃dã sedẽs i mẽsa dñi sui recorda tus ẽ: qr dies eadẽ tmin⁹ eẽt ãni. Et statiz surgẽs ascẽdit equũ suũ: vicinãq̃ itrãs ec clesiã orões solitas expleuit Qui cũ exiret de eccl'ia vidit matronã pulcerrimaz oẽm ꝺcorẽ hũanũ trãscẽdentẽ equũ suum p fre nũ tenẽtẽ. Miráti q̃nã eẽt illa rndit. Pla cet ne tibi spẽs mea. Dicẽte milite: Nũq̃ pulcriorẽ te vidi. Illa sbiũxit. Sufficeret ne tibi si me posses hẽ vtorẽ. Qui cũ rñ deret. cuilibz regi bñ sufficeret spẽs tua: et btũs iudicaret tuo ꝓsortio. Sbiecit illa. Ego ei ero vtor tua: accede ad me: da mi hi osculũ z coegit eũ: dixitq̃: Nõ initiate sũt nuptie. ri tali die corã filio meo pficiẽt. Et q̃ ꝓbo coguit eã eẽ mr̃ez dñi. Appben densq̃ strepã eq̃ ei⁹ vt ascẽderet pcepit. cui⁹ aucte miles pressus obediuit. ab illa hora tã plene a libidinis tentatiõe pdicta miles libat⁹ ẽ: vt etiã vtor dñi sui mirarẽt. Hec cũ heremite recitassz p ordinẽ: ille genitri cis dei pietatẽ simul z humilitatẽ admira tus rndit Ego interesse volo diei nuptiaꝝ tuarum. Interim de rebus tuis disponas

Qđ cũ feciſſz: et heremita veniſſz ad diẽ p̃
fixũ: dixit iuueni. Sẽtſ aliq̃d doloꝛſ: Rñ-
dẽte illo: nõ. cũ ſcđo poſt hoꝛã idip̃m ab eo
ſciſcitaret: rñdit: mõ ſentio. Qui p̃ paulu
lũ agonizãs ſpm̃ exhalauit: ꝛ celeſtẽ thala
mũ ꝓmiſſas nuptias celebꝛaturꝰ intrauit.

LXIII.

In mõaſterio q̃dã ſanctimonialiũ: cuius
nomẽ ignoꝛo añ nõnullos ãnos q̃dã virgo
degebat noĩe beatrix. Erat eĩ coꝛpe ſpecio
ſa: mẽte đuota: ꝛ ĩ obſeq̃o dei genitricĩ fer
uẽtiſſima. Quotiẽs illi ſpẽales oꝛões ſiue
venias ſecretiꝰ offerre potuit p̃ maꝛĩs deli
cĩs p̃putauit. Facta ẏo cuſtos hec egit tã
to deuotiꝰ q̃nto liberiꝰ. Quã clĩcꝰ q̃dam vi
dẽs ꝛ ocupiſcẽs ꝑcari cepit. Illa ẏba luxu
rie ſpernẽte: iſto ipoꝛtuniꝰ iſtãte ſerpẽs an
tiquꝰ tãvehemẽter pectꝰ eiꝰ ſuccẽdit vt flã-
mã amoꝛſ ferre nõ poſſz. Accedẽs ẏo ad al
tare btẽ ẏgis patrone oꝛatoꝛũ ſic ait. Dña
q̃ſto deuotiꝰ potui ſeruiui tibi: ecce claues
tuas tibi reſigñ: tẽtatões carnis ſuſtiere diu
tiꝰ ñ valeo. Poſitiſq̃ ſup altare clauiby clã
ſecuꝛa ẽ clericũ. Quã cũ miſer ille coꝛrupiſ
ſet: pꝰ dies paucos abiecit. Illa cũ nõ hꝫet
vñ viueret: ꝛ ad clauſtrũ redire erubeſceret
fcã ẽ meretrix. ĩ q̃ vicio cũ q̃ndecim annos
trãſegiſſz. die q̃dã in habitu ſeclari ad poꝛ
tã veĩt mõaſterij. q̃ cũ dixiſſz portario. no-
ſti beatricẽ q̃q̃ huiꝰ oꝛatoꝛũ cuſtodẽ: Re
ſpõdit. Optĩe noui. Eſt eĩ dña pba ꝛ ſcta ꝛ
ſine querela ab ĩfãcia vſq̃ ad hãc diẽ ĩ hoc
monaſterio ẏuerſata. Illa ẏba hoĩs notãs
ſz nõ intelligẽs: dñ abire vellz: mĩ miſcdie
ĩ effigie nota ei apparẽs ait. Ego p̃ q̃nde-
cim ãnos abſẽtie tue officiũ tuũ ſuppleui.
reuertere nũc ad locũ tuũ ꝛ pnĩaz age. q̃a
nullꝰ hoĩm nouit exceſſũ tuũ. In forma ſi
q̃dẽ et habitu illiꝰ dei gẽitrix vices egerat
cuſtodie. Que moꝛ ĩgreſſa q̃ſdiu virit gti-
as egit p̃ ofeſſiõez circa ſe geſta mãifeſtãs

LXV

In vicina ciuitate tridentine ſicut mi-
hi retulit quidã abbas latro famoſus ver-
ſabatur: a quo multi valde depdabantur.
et qui ſe defendere voluerũt nec potuerũt
occidebãt. Hic cum die quadã monachũ
quendã oꝛdis nri obuiã haberet ſperãs q̃
pecuniã poꝛtaret ait. Niſi voluntarie ſequa
ris me occidã te. Quẽ cũ monachꝰ ſeq̃reꝛ
ꝛ q̃reret ĩ via. q̃s eſſz vl q̃d opis hꝫet rñdit
ille. Ego ſũ latro ille famoſus: nomẽ ſuum
exp̃mẽs. Cui cũ mõachꝰ diceret. Jã icipitſz
caneſcere ꝛ ñ timetſ aĩe vĩe? Rñdit ille. Nõ
pluſq̃ pecus. Et tacuit mõachꝰ. Veniens
in ſpelũcã illiꝰ ait ĩtra ſe. Si poſſes hoĩez
hũc ꝓuertere magnũ deo p̃ſtares obſeqũ.
Dixitq̃ ad latronẽ. Si lz mihi aliq̃d vos
introgare. Rñdẽte illo lz: mõachꝰ ſbiũxit.
Qualĕ extitit vita vĩa a p̃ncipio. Rñdit il-
la peſſima. Qñ puer erã cũ oĩby meis coe-
taneis ỏtẽdebã. factꝰ adoleſcẽs furtſ ope-
rã dedi. deĩde ĩ vĩz pficiẽs latrocinia exer
cui: in q̃by adeo pfeci vt hodie caput ꝛ ma
giſter ſim oĩz latronũ hꝰ puĩcie. Ad q̃ mo
nachꝰ. Nũq̃d ñ timetſ penas etnas hmõi
opiby p̃patas. Dicẽte illo. De aĩa nulla mi
hi q̃ſtio ẽ: eoq̃ pdita ſit. Monachꝰ rñdit.
Quid ſi poſſez vob oñdere viã ſalutſ: vel
letſ mihi acq̃eſcere nec ne. Ait latro. Etiaꝫ
vob ꝓſentirẽ. Et ille. Jeiunate vnã diẽ in
hebdomada ĩ honoꝛẽ ſctẽ Marie genitricĩ
ꝛ nullũ ĩ illa die ledatſ: ꝛ ſciatis p̃ certo q̃
grãz magnã apꝺ filiũ vob obtinebit. Rñ-
dit latro. Hec reuera faciã ꝛ iã vouco. Fi
hil ea die comedã: nullũ dep̃dabo: nullũ le
dã. Elegitq̃ diẽ ſabbati: nil ĩ illo mali ope
rãs: imo plũmos a ſocioꝝ mãiby dep̃dan-
dos ſiue occidẽdos ob honoꝛẽ btẽ ẏgis exi-
piẽs. Eodẽ tpe tridẽtũ ab hoſtiby p̃ circũi
tũ vaſtabat. ꝛ exeũtes ſatellites ciuitatis
cũ hoſtes die ſabbati iſeq̃rẽt iã victũ latro
nẽ inermẽ p̃t diẽ ſabbatũ cũ ceteꝛſ ceperẽt
cũ eẽt foꝛtiſſim? ñ ſe defẽdebat cũ capet: ſi
ſe excuſabat nec loq̃ voluit. introgat? cũ ou
ceret. Veniẽs ĩ cĩtatẽ: moꝛ vt cognit? ẽ pa
tibulo adiudicatꝰ ẽ. Autu tũ vt credit btẽ
virgis ſup pulcritudi nẽ coꝛpis ei? iudices
moti ĩ ỏ ỏueneꝛt vt puĩcia abiuraꝛa viue-
ret. Qđ cũ ille abnueret ꝛ diceret: Nõ fac
am: meliꝰ ẽ emm vt ỏ pctã luã q̃s in futo. Rñ-
derũt. Sine nũc vt decolleꝛſ. Nõ curo ĩde
q̃lis ſit pẽa dũmõ occidar. Et illi: Dic vt
voceĩ tibi ſacdos. Rñdit: Nõ eſt neĉe: oẽs
emm chriani eſtſ ioĩby vob pctã mea ỏfiteoꝛ.
Qđ cũ feciſſz cũ multa ỏtritõe nihil ſe bonũ
vnq̃ feciſſe teſtabat. p̃ter illũ ieiuniũ q̃đ a
mõacho didicerat. Sicq̃ extra ciuitatem
decollatus eſt: ꝛ in eodẽ loco ſepultꝰ. Mo-
cte eadẽ vigiles poꝛtaꝝ circa eiꝰ tumulum
luminaria viderunt. Quinq̃ emm marrone
coꝛpus effodiẽteſ: ꝛ caput coꝛpoꝛi adapta-
tes poſuerũt ĩ feretro mire texture purpu-
ra ſupiecta. Ex q̃by q̃ttuoꝛ ſinglares cãde-
las ardẽtes in mãiby hñtes p q̃ttuoꝛ ptes
feretꝝ tollẽtes. q̃nta q̃ clariſſima oĩm. erat

cū candela seq̃nte ad portam vsq; venerūt ibi corpus deponētes. Custodes ista vidē tes timuerī putātes eē phātasma. Quib; il la dicebat. Dicite epo vro vt capellanum meū a vob decollatū i tali loco eccl'ie ho norifice sepeliat: minas addēs si negligę ret: z noīauit se. Mane cū epo nūciata es sent eū clero z pplo exiēs purpurā deposuit caput pcissū corpi vnitū vidēs expauit: te gturāq; purpure hūanū artificiū excedētez admirat⁹ relatz credidit: hoīezq; cū timore z honore matro ñ vt latronē sz sic xpi mar tyrē i loco desigto sepeliuit. Ab illo tpevs q; hodie aliqs vir adult⁹ i illa puicia iueni tur q ei⁹ exemplo die sabbati i honorē dñe nr̄e nō ieiunet

LXVI.

In frācia ygo q̃dā chr̄m i etate triū an noz. qñ iā loq̃ p naturā potat videre desi derās: ꝑ vt fieret pcib; ūstabat. Erat ei tāp fecte vite vt nō imerito talia psumeret: z se exaudiri sparet a deo: iuxta vaticiniū ꝓphe Uolūtatē timētiū se faciet. Die q̃dā cū di cta missa ipa pplo omi egresso sola i eccl'ia mozā faceret z ozaret: ifantē q̃si triēnē circa altare deambulātē ospexit putās a mr̄e illū ibidē neglectū. Erat ei speciosissim⁹ z tāta gra vult⁹ ei⁹ resplēduit vt i illi⁹ aspectu de lectata ad se eū vocaret z māib; demulcerz sic dicēs. Dic mihi bone puerule vbi ē mr̄ tua. Qui cū nihil ei rñderet estimās illa vt pote infātē nōdū posse fari subiūxit. Nosti dicere pr̄ nr̄ tuū. Ad qd dū nō rñderet vt ꝑus: adiec: Dic p⁹ me: Aue maria gra ple na dns tecū. Et dixit p⁹ eū infātul⁹ eadē ꝑ ba tabilarit z tamdisticte vt yba miraret. Silr factū ē de clausula scda. s. Bñdicta tu in mlieribz. Cū yo ei pdiceret. Et bñdi ctus fruct⁹ vētr̄z tui: tot⁹ hūilitatis magr̄ sua ispiratoe sciēs scpt̄u: Nō te laudet os tuū sz alienū: eādē clausulā dicere noluit. Sz mox illa intuēte p ostēsam formā celos penetrauit. Tūc pmū ygo venerabil' se il lo exaudita intelligēs gras egit chr̄o q̃ tā celerit ipleuit desideriū suū ex semetipo.

LXVII

Erat i regno frācoz epūs q̃dā etate iuue nis sz magne religiōis: noīs ei⁹ siue dioce sis ei⁹ ñ memi. Hic tāte fuit pietatz miscōie ac hūilitatis vt eqtans i via neminē lepro sozū sibi occurrentiū sine elemosyna ꝓteri ret. Sepe etiā de eq descēdit z petētes pue nīes numis māib; illoz tāq; xpi gazophy lacio immissis atq; deosculatz iterū ascen dit z pcessit. Die q̃dā dū p stratā publicaz incederet: leprosus q̃dā sec⁹ viā stās i agro voce rauciss̄ima vt sibi miser̄ clamauit. Erat ei aspect⁹ ei⁹ tā horrid⁹ z q̃si a lep̄ taz corrosus vt oc'los hūan⁹ nō sine cruciatu il lū inspicere posset: quē vt sctūs eps vidit: miscōia mot⁹ mox de eq ruit: z añ illū cur rēs obtulit elēosynā. Ad quē leprosꝰ. Nō sūt mihi nečarij numi tui. Cui cū eps rñ deret. Quid g vis vt faciā tibi. Ille subiū xit. Ut putredinē h⁹ ifirmitatz mee abster gas: digito oñdēs saniē de naribz pfluētez magni horroris atz fetoris. Quā aūt tū vir btūs christi amore succēsus manutergerz: clamauit ille di. Cessa cessa: asperitatē di gitoz tuoz tolerare nō valeo. Cūq; adhi beret partē camisie sue q̃ de pāno fuerat sa tis subtili simili clamore ꝓhibit⁹ ē. Tunc epūs. Si pati nō potes manum: si nō pā nū delicatū: vñ vis vt abstergat. Rñdit āt leprosus. nihil aliō patiar ꝓter linctionem ligue tue. Mox aūt ad illō ꝓbū lucta mr̄ tū mag̃ suboziri cepit in corde pōtifics int grām z naturā. Illa vt fieret volēte. ista cō tradicēte: sz gra dei coopāte: z nac̄e vim fa ciente līguā apposuit: z pmuscidē elephā tinā linxit. Mira res. Mox de naribz ei⁹ qui leprosus videbat gēma ꝓciosissima la psa ē in os epi. Et vt oñderet se chr̄m q̃ ad ꝓbandā epi ꝓtutē finxerat se leprosuz i ocu lis ei⁹ gl'iose celos ascēdit. Et qz eiusō gl'ie ꝓticeps futur⁹ eēt eps ascēdēs r̄promisit.

LXVIII

Mulier q̃dā cū apes ml'tas nutriret et ille nō pficerēt: imo passim morerent: cum contra h⁹ remediū circūq; q̃reret dictū ē ei. qz si corp⁹ dñi int̄ illas locaret: mox lu es ipsa cessaret: q̃ eccl'iaz adiens z se cōica re velle simulās corp⁹ dñi sumpsit qō stati a sacerdote recedēs extraxit. z in vno ex al ueolis illud locauit. Mira dei potentia. Uermiculi creatorē agnoscentes de fauis suis dulcissimis hospiti dulcissimo capel lulā mire structure fecer̄t: in q̃ altare eiusō materiei erigētes sacratissimū corpus sup illō posuerūt. Et bñdixit dns opib; eoz. Processu tpis cū femia idē vasculū aperu isset: z iā dictū oratoriū ꝟsideraſſz expauit currensq; ad sacerdotē confessa ē ei oia z q̃ egit z q̃ vidit. Tūc ille assumptz parochia nis suis ad vasculū venert: apes circūuo lantes: z in laudē creatorz resonātes abege rūt: capellule pietes fenestras tectum: cam

panile: ostiū ⁊ altare admirātes cor̄p⁹ dñi cū laude ⁊ gl'ia retulerūt. Licz aūt mirabilis sit de⁹ in sanctis suis: mirabilior tñ in his minimis p̄dicat.

LXIX.

Tpe illo qñ manifestari ceperūt hereses albienses quidā maligni virtute diabolica suffulti quedā signa atq; portēta ostendert quibus et easdem hereses roborauerūt: et mlt̄os fideliū i fide subuerterūt. Sup aq̄s ambulauerūt ⁊ nō sunt submersi. Cernēs ꝑ sacerdos q̄dā fide catholic⁹ ⁊ vita religiosus sciēs vera sig̃ cū falsa doctna eē ñ posse: cor̄p⁹ dñi cū pyride ad flumē vbi illi popul' suas ostēsuri erāt fr̄utes ōportauit: dixitq; i audiētia omniū. Adiuro te diabole p eū quē i manib⁹ porto ne i ꝑ flumie ad huius populi subuersionē p hos boīes tātas exerceas phantasias. Post hec fr̄ba ill' supvndas flumis ambulātib⁹ vt p̄us sacerdos turbat⁹ cor̄p⁹ dñi cū pyride i flumē iactabat. Mira chr̄i potētia. Mor enī vt elemētū tetigit sacr̄m phātasia cessit fr̄itati: ⁊ pseudo illi facti quasi plūbū descēdētes i profundū sūt submersi. Pyxis p̄o cū sacramēto statim ab angelis sublata est. Videns sacerdos hec oīa de miracl'o q̄dē exultauit: sed de iactura sacramēti doluit. Totā vero noctē in lachr̄ymis ⁊ gemitu trāsiēs mane pyridē cū sacro repperit sup altare.

LXX.

Erkenbald⁹ de burbay vir nobil' erat ⁊ potēs: tantus amator iusticie vt nullā i iudicijs respiceret p̄sonā. Hic autē cū grauit infirmaret: lectoq; decūberet i prima camera tumultū clamoresq; femineos audiuit. Qui cū de causa sciscitaret nullus ei circūstātiū fr̄itatē dicere p̄sumpsit. Tūc mittēs vnū ex pueris ait. Precipio tibi sub intmi natōe oculorū tuorū vt dicas mihi meam veritatē. Cui ille pauēs rñdit. Dñe domicell⁹ meus filius sororis vestre femina⁹ vi opp̄imere voluit ⁊ hec fuit causa clamor. Ad qō fr̄bū valde cōmotus dixit militib⁹. Ite ⁊ suspēdite illū. Milites obediētia⁹ simulātes postq̄ egressi dixerūt ad inuicē. Si occiderim⁹ inuenē hūc nobilē ⁊ dñs nr̄ sic̄ opinabile est mortuus fuerit: vl' morte mulctabimur vl' erim⁹ ertorres. Oīa tñ iuueni itimātes ⁊ vt p̄ntie auūculi se subtraheret cōmonētes: p⁹ horas aliq̄s ad dñm suū ingressi se ei⁹ ipl'esse mādatū affirmauerūt. Quito p̄o die iuuēis estimās auūculū ō culpa eē placatū vl' imēorē apto ostio introspexit: quē vt infirm⁹ p̄spexit. verbis blādis iuxta se sedere p̄cepit. vno brachio collū ei⁹ strigēs: ⁊ mānu alta cultellū suū clā extrahēs gutturi ei⁹ infixit ⁊ occidit. Qui cū plāctu ⁊ dolore mlt̄or⁹ elat⁹ ē: ⁊ tori pui cie ictussit horrorē. Sz erkēbaldo addit⁹ ē dolor dolori adeo vt iualescēte infirmitate p eo mittere petēs sacr̄ sibi cor̄p⁹ deferri qui cū vēissz ille cū mlt̄z lachr̄ymis ⁊ ptritiōe cordis oīa pcta sua p̄fessus ē. tacita tñ iuuēis interfectiōe. sup q̄ eps iratus rñdit. Quare subticetz parricidiū qō cōmisist' in cognatū vim. Dicēte illo: fuit ne ꝑ pctm̄. Sbiecit eps. Etiā crudele nimis. Et ille. Ego neq; pctm̄ iudico: neq; a deo mihi remitti deposco. Rñdēte ep̄o. Ego vob chr̄i cor̄p⁹ ñ tradā nisi parricidiū tdē p̄fiteamini. Sbiūritvir nobil': Sciatz dñe me ñ illū occidisse ex aliq̄ rācore siue motu ire: sz solūmō ex dī tiore: zeloq; iusticie. Nūq̄z aliq̄s filiorum sororz⁹ pl⁹ diligere potuit: q̄ ego dilexi illū. Si mihi cor̄p⁹ dñi mei negaueritz ego illi cor̄p⁹ ⁊ aīam meā cōmittto. Hec ei⁹ dixit ꝓpt̄ exēplū ne iusticie ⁊ iudicio ōrogare videret. Vix pōtifex limē dom⁹ egress⁹ fuerat. et ecce egrot⁹ eū reuocauit dicēs. Reuertimini dñe ep̄e reuertimī: videte si in pyride bēatz cor̄p⁹ chr̄i. qō cū feciss⁹ nec aliq̄d i ea reppisset. subiūxit ille Ecce quē mihi negastis: ipse se mihi ñ negauit. appuitq; hostia in ore ei⁹. Et ipletū ē i eo qō p sapiētē dēm est. Diligite iusticiā q̄ iudicatz trā. Sētire de dño i bōitate ⁊ i simplicitate cordis q̄re illū. qm̄ inuēit ab his q̄ nō tētāt illum. appet aūt eis q̄ fidē hñt i illū. Epūs p̄o pauēs tantū miracl'm vbiq; diuulgauit.

LXXI.

Dgr̄ mauric⁹ pisien⁹ eps añ mortē suā gr̄uit infirmat⁹ ē: vt materia rapta i cerebrū sensū ei⁹ obtraxerit. i tali ei⁹ defectu positus cū cor̄p⁹ dñi cū istātia postulassz. ⁊ hi q̄ circa eū erāt ꝓpt̄ sel⁹ inopiā illō ei dare ñ auderēt: procurauerūt cū sacerdote vt hostiā ñ bñ dictā apportaret. Qui cū vēissz cū milta reuerentia q̄l'r decebat ep̄m cōicare: mor⁹ vt limē dom⁹ sacdos attigit: eps clara voce clamauit Tolle tolle: ñ ē dñs ds. Reuelauerat ds auricl'az e⁹ vt itelligerz q̄d circa se ageret. Stupēte sacdote necnō ⁊ alijs qui aderāt: fuerz⁹ ē vex chr̄i cor̄p⁹ ōferēs. Qui cū fr̄bis catholicz valō atz cōpūctz ad horas deuote suscepit cū q̄ ⁊ sensū ad gl'az di subtractā p̄fecte r̄cepit. Sicq; in bōa p̄fessiōe

plenus fide et charitate migrauit ad dñm nostrū Jesum chr̄m.

LXXXII.

Tpe scismatic⁹ int̄ philippū t ottonē dñs Guido cardinal⁹ aliqū abbas cisterciens⁹ cū missus fuiss̄ colonā ad ꝯfirmādā electionē Ottōis: bonā illic ꝯsuetudinē istituit. Precepit ei vt ad eleuatōm hostie oīs ppl⁹ in eccl̄ia ad sonitū nole veniaz peteret: sicq; vsq; ad calic⁹ bñdictōm pstrat⁹ iacerz. precepit etiā vt q̄tiēs deferēdū eēt ad infirmuz scholar⁹ siue cāpanari⁹ sacēdotē p̄cedēs pernolā illō pderet: sicq; oīs ppl⁹ tā i strat⁹ q̄m in domib⁹ chr̄m adoraret. Retulit eis eoꝺ tpe casū sat⁹ miracl⁹osuz. Miles q̄dā i frācia fuit tāte deuotiōis: vt q̄tiēscūq; chr̄isti corp⁹ eleuari siue deferri videret pstrat⁹ illud adoraret. Cōtigit vt die q̄dā vestibus suis p̄ciosis indut⁹ iturus ciuitatē. Cumq; platea in q̄ eq̄tabat mimis eēt lutosa ex improuiso obuiū habuit corp⁹ dñi. Quo viso modicū itra se delib⁹ ait: Quid facies mō: si i tāta pfūditate te pstrauer⁹ pdita sic vestimēta tua hec delicata. Si ꝯo ñ descenderz salubrime ꝯsuetudis trāsgressorē sp ac cusabit ꝯscia. Quid pl⁹a. Preualescēte deuotiōe de eq̄ psiliēs i lutū se misit: in q̄ flexis genib⁹ eleuat⁹ māib⁹ corp⁹ chr̄i adorauit. Et qz dulciss̄im⁹ dñs honorātes se nō solū i fuko remānerat. imo etiā i pñti nōnullis reh̄onorat. ℞ egit sua potētia vt toti⁹ lutī nec vna q̄dē guttula vestimēt⁹ eius adheret. Tūc equū cū mlta āmiratiōe reascendit: t amplius i fide ꝯfortatus deū glificauit.

LXXXIII.

In dioces̄i Leodiensi i villa q̄ Elselo ōr: laicus q̄dā hītabat religiosus noīe wynandus mōach⁹ nr̄i wynādi a q̄ nom̄ traxerat cuculū. Hic tpe q̄dā pegrinatōis gr̄a cuz quibusdā puicie sue hoīb⁹ hierosolymā pfectus ē. In die pasce cū post solēnia missaz se ad ritū suū illi ꝓparēt: eisq; p̄dict⁹ winād⁹ vt hō valō ꝺuot⁹ suaderet di. Cōueniēs est frēs vt in hac sacratiss̄ima die q̄scētes oēs eius horas gaudiam⁹ psuadere nō potuit. Festinātib⁹ āt eis ad portū ipe remāsit, omiaq; diei officia illi⁹ gaudiēs sol⁹ p⁹ eos die seq̄nti iter arripuit. Cui psona magne reuerētie in eq̄ occurrēs atq; salutās ait: Cur sic bone hō sol⁹ incedis: vl' vñ venis: Rñdēte eo: ab hierosolymis venio: et sic atq; sic mihi ꝯtigit. Ille ꝓtinus sic subiūxit. Āscēde t sede post tergū meū: bñ seq̄mur socios tuos. Qō cū feciss̄ eadē die iuxta p̄dictā villā eū deposuit di. Cognoscis vbi sis: dicente illo. Pronicia q̄dē cogsco ſz q̄d circa me agat ignoro. Eques adiecit. Quia chr̄m Jesum honorasti: idcirco missus sū vt te reducerē: ecce dom⁹ tua. Uade t enarra mirabilia q̄ circa te gesta st̄. Quē cū noti⁹ eq̄ vidisset: dixiss̄etq; vbi st̄ socij tui rñdit. Hodie fui in hierl'm t reliq̄runt me ibidē p̄cedētes me. Et nō credider̄t ei dicētes: Senex iste ōlirat. Qui statim ꝯciuū subsannatiōes declinās cū pecūia q̄ ei superat ex gr̄a celest⁹ ꝯuector⁹ limia btī Jacobi apl̄i petiuit. t añq; socij eius rediret ipe redijt. Duplici q̄ testimonio ille glificat⁹, pegrinoz vicz q̄ i pasca i hierl'm sit relict⁹, et ꝯciuiū q̄ die seq̄nti i elselo sit vis⁹ ab vtris q̄ magnificat⁹ ē dñs iesus chr̄s tāta mirabilia vbiq; diuulgātib⁹.

LXXXIIII.

Retulit nob⁹ nup abbas q̄dā ordis nr̄i ō q̄dā mōacho cui tāta a dño ꝯcessa est gr̄a vt ꝑture vestimēntoz e⁹ ml'ti sanarēt. Sepe si tū adhuc viuit dū frēs vestes e⁹ iduūt: vl' cingulo se cingūt sanāt. Qō cū q̄dā tpe eius abbas ꝯsiderasset: nec aliq̄d spēalitat⁹ in illo vidisset: i his ꝑbis eū secreti⁹ allocut⁹ ē. Dic mihi fili q̄ est cā tantoz miracl'oz. Rñdit ille: Nescio dñe: nō pl⁹ ceter⁹ frib⁹ oro: nō pl⁹ vigilo: ñ pl⁹ ieiuno: ñ plus laboro. ſz vnū scio q̄ me ñ pt extollere, pspitas: nec frāgere aduersitas: siue de psona mea: siue etiā sit ō psona alioz. Cui cū dixiss̄ abbas. Nō te turbauit q̄ miles tal' nup grangiā nr̄az icēdit. Rñdit: nō. Totū eī dño ꝺo cōmisi. Si mo dicū bēo: cū gr̄arū actiōe accipio. Si multū iteꝝ gr̄as ago dño. Et cognouit abbas q̄ cā tāte ꝑtur⁹ eēt amor dei et ꝯtēptus rer̄ terrenar̄.

LXXXV.

Miles q̄dā religiosus Alb⁹t⁹ noīe cognomēto scotaret ante ꝯuersionē in armis erat tā strenu⁹ i militia t tā noiat⁹ vt pene oīes nobiles tre nr̄e certatim ei sua munuscula detrarios vicz t vestimēta p̄ciosa dirigerēt: q̄ten⁹ illū sibi associarēt. Die ꝺo quadā dū q̄dā obsessa puella. xp̄i. ānoz. cuiusdā militis filia in quadā sedens eccl̄ia a religiosis exorcizaret in risum resoluta clamauit: Ecce amicus me⁹ venit. Requirentibus illis de quo diceret. rñdit illa. Bene videbit⁹ eū. dicebat eteni ō p̄dicto milite q̄ illa eaꝺ hora sat⁹ remotus fuerat ab eccl̄ia. Qui q̄sto plus ꝓpinq̄uit: tāto pl⁹ illa exu⁹tauit. Quiꝺo cū eccl'az itraret: illa ei assurgens et māib⁹ plaudēs salutauit eū dicēs:

Ecce iste est amicus meus: cedite cedite: si nite illū appropinq̄re. Erat enī indut⁹ vestib⁹ purpureis atq; cultellat⁹, q̄ cū accessis set ad eā & dixiss; sū ego amic⁹ tuus. Rūdit p os puelle diabol⁹, Etiā amic⁹ me⁹ optim⁹: o enī ei volūtatē meā facis. De q̄ ybo miles sat⁹ turbat⁹ ē: is dissimularet. Subris dēs tū sic ait: Tu demō stult⁹ es et fatu⁹. Si prudēs esses: nobiscū ad torneamēta pgeres: in q̄b⁹ hoīes capiunt & occidūtur. Ut q̄d sine cā vexas puellā hāc innocuā q̄ nō peccauit. Dicēte diabolo. Si vis vt te cū pgā sine vt intrē i corp⁹ tuū. Rūdit miles Certe ñ intrab⁹ in me. Et diabol⁹ Concede vt sedeā in sella tua. Qō cū negasset petiuit locū in aliq̄ pte eq̄ vel freni: q̄ oia negata sūt ei. Ad quē rursus diabol⁹. Non possū pedes currere. Si vis vt tecū vadā aliquē mihi saltē locū concedas circa te. Miles ꝓ puelle ꝓpassus ait demōi. Si illā voluer; deserere ꝓcedā tibi vnā linguā pallij mei tali ꝓditōe vt i nllo me ledas: & tādiu mihi adhereas q̄diu torneamēta q̄ro. qñ tibi ꝓcepo bōa tua volūtate sine ꝓdictōe recedes. Et iurauit ei diabol⁹ dicēs Nō te ledā sz; pmouebo. Exiēsq; de puella lingule pallij ei⁹ insiliit. mirabili motu sedēs. Ab illa hora tātum glie in torneamēt; militi accessit. vt quos lācea deijcere vellet deijceret: q̄s capere capet. cū eēt ibat: & cuz loq̄nte loq̄bat. Qñ plixi⁹ i ecclia orabat dicebat. Nō murmuras nimis: qñ aq̄ bñdicta se aspsit itez. aiebat. Vide ne me tāgas. Cui miles, Si vna gutta te tetigerit: non mihi placebit. Tpe illo q̄ cruz p̄dicabat cū miles ītraret ecclīā gra sigtiōis. diabolus cū retrahere nis⁹ ē di. Quid h agis. Rūdit miles. Deo ꝓpono seruire & tibi renunciare. Recede ḡ a me. Hec dicēte milite rūdit satha. Quid tibi i me displicuit: nūq̄d te lesi: sz ditaui. p me gl'iosus fact⁹ es nimis. Attū tecū mācre nisi ꝓsētias ñ poro: q: h tibi p misi & iurauī dū puellā reliq̄rā: q: te i nllo lederē sz sp pmouerē. Tūc dixit miles. Ecce crucē iā suscipio: & vt ilico nūq̄d reuersurus fcedas a me i noie crucifixi te adiuro. Et reliq̄t cuz diabol⁹. Qui mox cruce sigt⁹ mare trālijt: vbi duob⁹ ānis chīo dño militās reuers⁹ hospitale magnū atz ditissimū pegrinis & paupib⁹ edificauit. Hēbat enīz ānuati pl⁹ q̄z trecētas libras argēti i reddit. ib⁹. in q̄ hospitali vsq; hodie cū vxore sua ībitu religiōis mēbr; chīi fuit: et religiosorū omniū matie ordinis nr̄i susceptor devot⁹. Quib⁹ in ioco dicere solet. Vos dñi abbates & vos mōachi ñ est; scti. nos milites torneamēt; opaz dātes scti sum⁹: q: de mōes nob obediūt: & absq; vlla lesiōe nos sequūt: illosq; ab homib⁹ eijcimus.

LXXVI.

Scholastic⁹ būnenk nup veniēs ó studio pisiensi historiā retulit sat; mirabilē recētiori tpe illā asserēs gestā. Familiā inq̄ cuiusdā viri nobil' atz potent; ó frācia meretrix speciosa seq̄bat. Cū q̄ cū m'tri indiffe rēter peccarēt. cleric⁹ q̄dā religios⁹ eiusd⁹ no bil' capellan⁹ ó s'buersiōe familie dolēs dñs bis ꝓbis allocut⁹ est di. Qis pene familia via meretric; b⁹ ꝓtubernio corrūpit: q: tuz pctā oia ds de mālu via reqret. Et sciat nobilitas via q̄ meo fuitio carebit; si nō fuerit amota. Mox illa vocat: verba ei facerdot; intimāt: ad que sic rūdit. Dñe ex inuidia loq̄t q: q: voluptati ei⁹ ꝓsentire nolui: idcirco me pseq̄t. Illo rūdente mentit; vir enim castus est. Illa mox s'biūxit. Ego certe ler⁹ faciā vos expiri ꝓnitatē. Stati accedēs ad clericū sub forma penitēt; lachrymis pfusa post ficta ꝓfessiōez adiecit. Dñe tā vehemēter de psona via tētata suz: nisi mihi ꝓsentiēdo ignē a vob⁹ succēsuz extinguat; viuere ego ñ poro. Ad q̄d verbū cū se virtuōstus crucesigna sset. eāq; illa hora ꝓbis q̄ bus poīat submouiss; Seq̄nti ꝓ die ierū venit: ꝓba iā dicta ꝓpetiuit. h etiā adiciens. Si nō feceris; q̄d postulo: ecce meipam interficio. Quo audito cū pl'imū timeret: nec tū aliq̄ mō libidi ꝓsentire ꝓponeret. Rūdit. Ecce tali die tali in loco si volueris tecū dormiā: dūmō te nō infecer; Sic illa leto aio ꝛcedēs dñm suū mox adijt: & quia capellan⁹ suus sibi talia ac talia pmisisset pcacib⁹ verb⁹ indicauit. Interim clericus scholari suo ꝓcepit: vt i desigto loco lectū ex lignis planis ꝓponeret. ligna arida cum stramie subijcerz: deide linteamen decenter subextenderet. Qō & factū est. Die ꝓ statuto venit cleric⁹: venit & m'kier: sz cleric⁹ stipula ꝓus succēsa lectū ascendit. illaz vt sil' ascēderet vocauit. Que flāmas ex omni parte cernēs exurgere retrocessit. crebriusq; vocata ad tā horrēdos amplex⁹ vēire recusauit. Cleric⁹ ꝓ vel adiut⁹ gra nō aliter sensit illū ignē q̄ventū rosis flante: nec est aduſtus capillus eius: neq; vestimēta eius in aliquo sunt lesa. Qō vt misera illa vidit

territa ⁊ ad horã de tãgrãdi miracl'o cõpũcta tã dño suo ꝙ ceterꝯ publice ꝓfessa ẽ ꝙ sanctũ virũ sine causa et solo rãcore ⁊ inuidia ob vindictã ꝓmisse accusatõis ifamaſset. ipe ꝓo vir venerabil' nõ ingr' dño deo nro ad ordinẽ se trãstulit predicatorũ

LXXVII.

Retulit mihi abbas Theoderic' monachus q̃ndã comes i wieda rẽ satis mirabilẽ. Noui inq̃t in Lõfluetia carnificẽ q̃ndã boiez i officio suo pbũ satis: nomẽ illi' erat ꝓmens. Hic cũ tpe quodã tertia feria ante cineres totã pene noctẽ in comesatiõibꝫ expẽdisset: mane q̃si ad abluendas carnes cũ q̃dã suo collega tabernã intrauit. Lũq̃ ad officiũ misse pulsaret: ⁊ fideles ad ecclesiã ꝓfuerẽt: necnõ et eadẽ taberna: iãq̃ sorti carnifici. Certe mõ diu nimis expectauimus: eam' ergo ad eccl'iam ꝓpt̃ sacros cineres. Cui ille mysteriũ cinerũ irridẽdo dixit. Sede ego tibi dabo cineres ⁊ tu mihi: tollẽsq̃ cineres de late iactauit sup caput ei', ⁊ ecce mox pena irrisionis subsecuta est. Nã statim circa caput ⁊ faciẽ tantus sensit puluerẽ acsi follibꝫ ei insufflaret. Lũ q̃ territ' clamaret: tantũ ore cineres hausit vt pene suffocar' fuisset. Accurrerũt mltĩ plagã tãmirabilẽ videtes. Ducr' ẽ in proximã insulã: in q̃ nõ pulvis sz gramẽ erat: sed nihil ei pfuit: in pomerio: in solario: nec q̃ in aliquo loco a turbine cinerũ se defendere potuit. a q̃bꝫ tandẽ suffocat' penã irrisiõis soluit.

LXXVIII.

Egrotabat in Hẽmenrode cenobio sacerdos Isenbar' noie custos ecclesie pl' q̃ tricesimũ an nũ agẽs in ordine: ⁊ ad extrema ꝓductus est. Media nocte cũ sup eum ministrorũ vigilaret diligẽtia: audierũt eũ leni susurrio ꝓba sonare: timẽtesq̃ ne mox alienã loquerẽt: ori loquẽtis aure adhibita intellexerũt ꝓba sublimia edificationis plena de gloria celestiũ ⁊ inenarrabili lericia sanctorũ. Dignũ g̃ iudicates testẽ bis idoneũ adhiberi nũciauerũt hec abbati. q̃ ⁊ ipe gui laborabat ifirmitate. Vocatus abbas affuit. Interim cecidit horologiũ: ⁊ occasiõe sumpta sic fari cepit. Ach q̃ suauẽ nocte exegi: q̃ delectabili horologio tẽperãdo operã dedi: q̃ dulces et q̃ suaues cõcentus audiui: chorꝰ in celo psallentiũ interfui. Ach q̃ cõcordit' q̃ delectabiliter psallebãt. In nro cãtu solet esse dissonãtia tediũ: lassitudo: ibi lõge aliter est. In vnam oñes ꝓueniũt melodiã sup oẽ qd̃ delectat dulcedinẽ. Infatigabiles laudare nõ cessant et q̃nto plus laudãt: tãto plus crescit amor laudãdi: ⁊ mirabili atq̃ ineffabili mõ h̃ ꝓuenit in vsũ gratissime q̃ris q̃ nunq̃ vacãt a laude creatorꝯ. Ibi em̃ vidi hoies nr̃i ordinis sup oẽs alios eminere claritate ⁊ dignitate ⁊ gr̃a ꝓcellere. Qui em̃ magꝯ h̃ humilia ti sunt: medio cribꝫ ꝓ chro ꝓteti: gl'iosi' ibi exultãt: abũdatione accipiẽtes ꝓsolatiõz: facie splẽdidissimã: statura celsi: veste etiã glorioſi. Lũ his aũt familiarit' cõuersat' suz: et amico refect' colloq̃o: apparuerũt etiã mihi frẽs nr̃i dñs wernher' ꝓor ⁊ dñs. W. et dñs A. ⁊ dñs Lnno: ⁊ dñs Dauid honore celsi: candidissimis induti cucullis: q̃rũ nitor oculi' meis tã erat ꝑpenetrabilis q̃s radius fulgurꝯ coruscatꝯ. Tãta gl'ia vestiũ delectatus solicit' q̃rebã: si talẽ ego habitur' essez et dixerũt. Qui vult irrephẽsibilit': talez vestẽ sperare põt. Si ꝓo viciũ latuerit in conuersatiõe: macl'a apparebit in illa veste. Lupa em̃ vite: maculam generat in veste. Immaculatã g̃ merebit' ille h̃e vestẽ: q̃ se a maculis seruat imunẽ. Et dixi: q̃ sunt maculę? Et illi. Murmuratio: detractio: iuidia: negligẽtia: ⁊ q̃cquid sinceritatẽ cordis maculat ⁊ ꝓfundit. Qui talia agũt: in gl'ia vestis maculã ponũt. Tu ꝓo p multꝯ laboribꝫ ⁊ vite honestate silez sortierꝯ vestez. His dictis faucibꝫ arefactis: viribusq̃ exhaustꝯ defecit loq̃ns. Post modicũ instillata refocillatus aq̃ resũptoq̃ spũ ad loq̃ndũ se parãs spem facit auditoribꝫ. Et ait. Utinã differret me dñs vsq̃ dũ ꝓpleto ope dei dñis nr̃is loqui possem. Ach q̃leti nũcij baiul' essem: q̃leta: q̃stupẽda narrarẽ q̃ vidi: q̃ audiui et sensi: q̃ parata sũt diligẽtibꝫ deũ: ⁊ in laude ei' vigilãtibꝫ. Et abbas. Frat quõ hec vidisti: Et ille. Quater hac nocte rapt' sũ añ deũ: pect' meũ aptũ ẽ: ⁊ aia mea educta est: ⁊ statim fui int̃ chorꝯ angelorũ: ⁊ vidi dñaz nostrã in imensa claritate cũ suis sacrꝯ ꝗginibꝫ q̃ se mihi pmisit i nec̃itate affuturã: ⁊ sctm Michaelẽ cũ ml'to exercitu angelorũ ꝓparatũ in auxiliũ mihi. Nã altari ⁊ mẽorie sue honorẽ solebã sp ipẽdere: ⁊ innumerabilez ml'titudinẽ sctõrũ ⁊ q̃s ãtea nõ viderã statiz coguí. Rursũ spũ ⁊ viribꝫ deficiẽs loq̃ cessauit. Lõpulsus itaq̃ ó sorbicl'a pauxillũ accepit: ⁊ gustãs ait. O q̃dulcꝯ est dñs gustãtibus. Q̃nte est suauitatis eius abũdantia:

q̄ largā: q̄ indeficiēs ⁊ oīm deliciaꝝ copꝫs affluēs q̄ me in hac nocte reficere dignar' ē. O dulcedo illa dulcedo g̈tissima: optabil' et p̄stantissima. O q̄ singular': q̄ excellēs ⁊ ineffabil'. Int' erā: i corde vtcūq; teneo: ꝓb aūt explicare nō valeo. Quā sentire potui: nō possū effari: rei nimietate vict'. Tā felici refectiōe past' hāc refectiōz supaddere supfluū duco. Hec breue ⁊ modicū nutrimētū p̄stat: illa i ꝑpetuū reficit ⁊ saginat. O q̄ bti sūt q̄ illa sine fine fruituri sē. Jubēte abbate vocati sūt quidā nouicij viri q̄ndā in secl'o clari ꝓbitate militari insignes q̄s ita ꝓsolar' est. Uere felices est; ⁊ ter q̄terq; bti: q̄ de vana vīa ꝓuersatiōe atq; mūdana vanitate p diuinā miscōiaz vocati est: pte in cel'ō iustis habituri. Cōstat ei de salute vīa si tñ pseuerauerit; Hā dñs Dauid indesinēter p vob p̄ces ad dñm fundit: q̄tin' q̄ō salubrit' ichoast': felicit' ꝑpleat;. Unū aūt coꝝ noīe exprimēs de eo dicebat: nisi portas claustri ingressus fuisset: mor; et ne portas nō euasisset. Aderāt ⁊ hospites cōuertēdi gr̄a de sedib' suis euocati: ꝫ nimio adhuc rep tpaliū amore detēti rē arduā aggredi dubitabāt. Qui fiducialit' accedētes ad viz dei mētisq; fluctuatiōz ꝓfessi sūt: q̄ vicz velle adiaceret eis: pficere aūt bonū nō inuenirēt: supplicabāt vt oꝛōib' ei' aditi mererētur in bono stabiliri. Et ille. Quādiu mēte adheret; secl'o nō potest; pfecte placere deo nec firmari in bono habētes volūtatē fict̄ā i malo. Quapro pter recedite oīno ab his q̄ inutilit' amatis et nō deerit vob g̈r̄a saluatoꝛ. Si vidisset; q̄ ego vidi oēz gl'iaz mūdi vilē reputaretis. Deinde mlta q̄rebāt: ille de p̄te: ille de frē: ille de suo statu futuro: ille de p̄nti. Sz vir dei ita singul' rīsuz tpauit: vt secretoꝛ reuelatoꝛ ⁊ ꝓsciaꝝ inspectoꝛ esse ꝑbaret. Hoꝛ vocāte dño sc̄ā illa ania carne soluta ē: ad dolores coꝛpis vltra ñ redītura: ꝫ vt credi' īmortalitat; luce vestiēda ⁊ penni gaudioꝝ suauitate reficiēda.

LXXIX

Erat in eadē domo sil'laic' ꝓuersus nomine Obert' vir moꝛib' oꝛnat' ⁊ actiōe circūspect': a p̄mis adolescētie annis deseruiēs in oꝛdie ad oē iubētis impiū hilar; ⁊ pmpt'. Hic cū annis circit' trigīta frib' infirmis tā deuotū: q̄ sedulū exhibuisset obsequiū: ipe q̄ q̄ diuersa coꝛpis ineq̄litate coꝛrupt' ē: ⁊ in magnis laboꝛib' supuinēs annis q̄si vigīti longū trahebat martyriū: verūm ꝫ coꝛpe inualid': animi ꝓuidētia nō deerat fratꝝ necessitatib' prudenē disponēs oīa. Tandem moꝛtalitat; vrgente pcella. ⁊ languoꝛe inualescēte diez suū funct' vita simil' ⁊ doloꝛib' erept' est. Nocte bti Stephani q̄ ꝓtima ē natali dñi pulsata ē tabula defunctoꝛ. peo et surgētes festināter aduenerūt frēs: oꝛonibus muniētes fris exitum. Jacebat aūt vt moꝛis est posit' sup mattā: extremū trahēs spm̄. Dicta letania cū adhuc aliq̄d spiramē ti supesse videret: incepti sūt psalmi Interdicendū tanq̄ de leui somno reuirit: circūfrēs oc'os: ⁊ iubēte abbate reposit' est in lectū suū ⁊ reuersi sum'. Quidā aūt rei nouitate pculsi manserūt circa eū: expectātes do nec ꝓualesceret spūs ei': cupientes audire ab eo q̄d ꝫ esset miracl'i. Postq̄ aūt sibi redd' dit' est ita dicere exoꝛsus est: hic ego q̄d facio: certe hic esse nolo. Erā int' angelos: celestis armonie suauitate demulcebar: deputat' erā btō ꝓmartyri gl'ie ip'i consoꝛs et collega futur'. Hic ego q̄d facio: certe redire volo. Post modicū it̄ tabula pulsata ē et felicit' obdormiēs in dño vt credim': nō est fraudat' a desiderio suo parte habitur' in sorte sanctoꝝ.

LXXX

Cuno magn' dñs castri de Walburch' vir potēs et diues in secl'o: tāualēs in militia: ne dicā in malicia: q̄ vigens in pudētia secl'ari: añ finē vite in sepetato claustro habitū suscepit regl'arem. Etq; tpis lōgiquitate nō poterat: moꝝ pbitate dies suos diuidiare satagebat. Ubi adeo pfecit: q̄ ꝓsummat' in breui expleuit tpa mlta: placita enī erat deo aīa illi'. Uñ ⁊ q̄ vocauerat eos ad suū fruitiū: nō solū p̄stitit ei venia delictoꝝ: sed ⁊ in tali oꝛdine p̄cognitū ei fecit finē suū. Habebat ꝓuentus ptholariū pulcerrimū quē eq̄rie sue ꝓpter fetū nobilē deputauerat. Quē cū vir nobil' Hēric' ō ilenburg ꝓcurasceꝛz: neq̄ p̄cio hīe possz: ꝫ actū ē vt ablegato se subtract' ei trāsmitteret. Quē cū minime redderet missus est p̄dict' Cuno q̄ eid̄ Hērico fuerat in secl'o amicissim'. Et cū nihil p̄ficeret vidēs hoīez obstinatū irruēte in illū vt post patuit spū dei ad diuinū eū iudicium appellauit die ei p̄figēs. Quid pl'a. Hēric' appellatiōez ꝓtēpsit: et Cuno domū redīes oīb' modis q̄b' potuit ad eūdē die se ꝑparauit. Dicebat igit' abbati: Dñe sexta feria trāsfretauī: sexta feria cē accepi: sexta feria trāsfretauī: sexta feria capella mea me vob tradidi: sexta feria habitū indui regl'arez: de' sexta feria labo:um

meoꝝ mihi restituet mercedē. Expletis ꝟo iā tribꝰ annis i sctā ꝟsatōe febre corrept⁹ est. Uisitat⁹ ab amicꝭ se dixit tertia die moriturꝰ. Illi aūt recedere volebant eo ꝙ leuis essz ei⁹ infirmitas ⁊ nulla adhuc signa moꝛtis apparerēt: sed ipe rogabat ne solēnitati ꝟe deessent. Et factū ē vt moꝛeret die tertio ꝟ est in vigilia sctī Jacobi sic ipe ꝓdixerat. Eo sane tpe erat mlier obsessa in villa ꝓxia q̄ hora moꝛtꝭ eiusdē cunonis liberata est: et venit ad sacerdotē suū dicēs demonē exisse. Post paululū ꝟo rediēs diabol⁹ gui⁹ vexatio re miserā cepit. Adducta ē igit ad sacerdotē q̄ q̄si ꝯcionādo cū diabolo cepit introgare eū ⁊ dicere. Miser tu exieras. ita ē inq̄t. Et vbi ait fuisti infelix? Ad qd diabol⁹. Luno trāsitū festinātes pene q̄ndeci. m. socioꝝ me oꝝ cū mario tripudio illuc trāsibāt. Et vi debar mihi nūq̄ gaudiū aliqd habitur⁹ nisi iuissez cū eis. Sciēs āt vas istd mihi tradi tū me amittere nō posse: relicto illo ad tps et ibi cū eis. Dixitq̄ sacerdos. Quid actuz est tōsurati illi ⁊ circūstātes cadauer ita valide populare ceperūt ꝙ null⁹ nr̄m ꝓpe accedere ausus fuit. Dixit itez sacerdos: Et vbi deuenit aīa? Rndit diabol⁹. Ad pedes altissimi. Et videte boni boies q̄nta nob iniuria sit illata. Nō iste nob fuierat plꝰ q̄ q̄dragin ta annis ad oēm volūtatē nr̄az nocte ac die paratissim⁹ ⁊ mō tribꝰ annis tm̄ a dei fuit dño ⁊ ille nob abstulit eū. Cū igit nob auferret furoze cōmoti in nos iuicē tota debachatiōe grassati sum⁹. Et ego mō nō habeo vbi me vindicē nisi i ꝟ vasculo qd mihi traditū est: ex cui⁹ occupatiōe doloꝝ remediū aliquātulū recipio.

LXXXI

Erat quidā miles in saxonia Ludolph⁹ noīe: ꝟ tyrān⁹ actiōe. Hic cū die q̄daz vestibus nouis ac scarlaticꝭ indut⁹ in via eqtaret: rusticū cū curru obuiā habuit. Cui⁹ cū vestimēta ex rotaꝝ impulsu luto aspgerent: ipe vtpote miles supbꝰ cōmot⁹ valde extracto gladio hoī pedez āputauit. Qui postea deo miserāte de pctis suis dolēs i domo oꝛdinis nr̄i q̄ porta vocat fact⁹ est monach⁹. Nō mlto post i infirmitatē grauē icidēs cū q̄tidie a se mala cōmissa deplāgeret: ⁊ marime absciss iā dicti pedis infirmario se ꝟsolari nisi videro sīg lāti rndit. Nō poto ꝟsolari nisi videro sīg lob in coꝛpe meo. Et ecce post dies paucos cicatricē instar fili coccinei ꝓtēplat⁹ est circa talū suū in eodē pede ⁊ in eodez loco vbi rustico pedē trūcauerat. Qui paulatī cepit cōputrescere ita vt ꝟmes de eo scaturirēt. Tūc repletus gaudio ait. Modo de venia spero: q̄ iā vidō sīg iob i coꝛpe meo. Sicq̄ in mlta coꝛdis ꝓtritiōe atq̄ grārūactiōe iuuante lescēte morbo spiritū reddidit.

LXXXII

Cōuersus q̄dā cū die q̄dā missus ab abbate suo nauigio trāsiret p fluuiū albiā quidā fluit p saxoniā nauta ab eo naulū req̄siuit. Qui cū dicez nihil se ad manū hz pecūie. rndit ille. Date mihi ꝓ pignoꝛe cingulum vel cultellū vestr̄. Nō possū inq̄t carere his: et moꝛ adiecit. Ego ꝑmitto vob cū oꝛdie meo q̄ dimidiū denariū vob remittā. Et dimisit eū nauta. Recedēs ab eo ꝓuersus eo q̄ res modica videret ꝑmissū paruipēdit nihil remittēs: nō mlto post infirmat⁹ cū oīb⁹ q̄ aderāt moꝛtu⁹ videret: aīa egressa cū ad req̄z ascēdere vellet ꝓdictū dimidiū denariū ei⁹ ꝓfessiōe nō meminit añ oc̄los hēbat. Qui adeo creuit vt mūdo maioꝛ videret. Cunq̄z surs ū itendēti obsisteret neq̄ aliō esset qō iꝛpediret ad angelorum petitiōez ꝑmissa est redire ad coꝛp⁹. Mirātibꝰ cūctis visiōz retulit: ⁊ miss⁹ ē ab abbate naute integer denari⁹ sub oī celeritate: quē vt ille recepit eadē hora ꝓuersus expirauit.

LXXXIII

Magr̄ Thomas theolog⁹ cū in pūti expeditiōe i castro pegrinoꝝ i camera q̄dā lecto decūbes esset moꝛitur⁹: vidit diabolū i angulo stantē: quē cū cognouisz: voce martini allocut⁹ ē eū di. q̄d ħ astas cruenta bestia: Dic mihi q̄d est qō marie vob noceat? Cūq̄z ille nihil rnderet. subiūxit. Adiuro te ꝑ deū q̄ iudicatur⁹ ē moꝛtuos ⁊ viuos ⁊ seculū p ignē: vt dicas mihi h⁹ introgatiōis ꝟitatē. Ad qd demō rndit. Nihil ē i eccl'ia qō tātū nob noceat: qd sic ꝟtutes nostras eneruet q̄z freq̄ns ꝓfessio: qñ ei hō i pctis ē: pctis dico moꝛtalibꝰ: oīa ei⁹ mēbra ligata sūt: neq̄z tūc ꝑt se mouere. Cū ꝟo pctā eadē ꝓfiteꝛ statim liber est ⁊ mobil' ad oē bonū. Quo audito doctoꝛ ille bon⁹ ⁊ crucꝭ chr̄i fidelis ꝓdicatoꝛ let⁹ expirauit.

LXXXIIII

In ciuitate Metensi sicut mihi narrauit abbas q̄dā oꝛdinis nr̄i: vsurari⁹ q̄dā defunct⁹ ē auar⁹ nimis. Qui cū moꝛitur⁹ essz supplicauit vxoꝛi sue vt crumenā denarꝝ referta iuxta se ponerz i sepulcꝛo. Qō cū illa fe

cisset ꝯnto secretꝰ potuisset: tñ latere nō potuit. Accedētes aliq̄ sepulcꝝ latēter apuerūt: et ecce duos ibi ꝟspicatur bufones: vnū in ore crumene: alterꝝ ī pectore. Ille denarios in ore de crumena extrahebat: iste suscipiens extractos cordi eiꝰ imittebat: acsi diceret. Nos pecunia satiabimꝰ cor tuū insatiabile. Quibꝫ visis illi timore pculsi terrā reꝫciētes fugerūt. Quid putas aiaz huiꝰ pati in inferno a ꝓmiby ūmortalibꝫ: si tāinhorrenda in eiꝰ corpe demōstrata sunt in sepulcro?

LXXXV

Fuit in bacheim villa prima famosa q̄dā vsuraria: hec cū moritura essz cāpū totū cornis ac corniciby vidit repletū: Et clamauit fortit. Ecce mō appropinq̄nt forz ad me Et adiecit: owi: owi mō sūt in tecto: mō in domo: mō pectꝰ meū laniāt: mō aiaz meā extrahūt. Hicꝫ cū vlulatu efflauit spm̄ a demonibꝫ ad inferos educendū: q̄ eadē nocte corpꝰ de feretro ml̄tis q̄ aderāt videntibꝫ tollētes vsꝫ ad tectū leuauerūt ꝛ cū trabe ipin gerēt iuxta limē ostiū illō cadere sinētes cōfregerūt. Extincta sē lumīaria: fugerūt hoīes: mane iā in dicto loco corpꝰ repiētes qō bestiali sepulture tradiderūt. LXXXVI

Narrauit mihi añ paucos mēses aliqs sacerdos de saronia di. Aup in terra nr̄a q̄dā Decretista noiatꝰ mortuꝰ est: q̄ cū haberet lingua ī ore eiꝰ defuncti nō ē inuēta. Et merito linguā pdidit moriēs q̄ illā sepe vēdiderat viuēs: lz in illo diuīo examine vbi aperiēt libri ꝛ hierusalē scrutabit in lucernis: nullꝰ aduocatoꝝ neqꝫ p se neqꝫ p alīs assigre poterit aliq̄ falsa loca ex legibꝫ siue decretis: iusto tñ dei iudicio ad tribunal chr̄i iturus linguā q̄ ml̄tos vl̄ iniuste accusarat vl̄ temere defensarat amisit. LXXXVII

In villa q̄dā diocesꝰ colonienꝰ puella q̄dā cuiusdā honeste matrone ancilla añ aliqs annos defuncta est: satz ei erat luxuriosa satz vaga: ꝛ valde secl'ar. Nocte q̄dā in somnis añ chr̄i tribunal rapta ē: in cui circūitu vidit angelos ꝛ apl'os: martyres ꝛ reliq̄rū ordinū sctōs infinitos aiaby ī medio deductz: ille ad gl'iaz: iste ad supplicia iudicabant. Cūqꝫ hec ancilla videret ꝛ tremeret accusante ꝟscia manꝰ suppliciū ad iudicē tetēdit. Cui ille mixt ait. Quid me ozas: da mihi digitū tuū ꝛ ego dabo tibi manꝰ meas. acsi diceret. Da mihi modicā fidē q̄ te ō tuis vicibꝫ emēdes: ꝛ ego tibi dabo gr̄az meā Sic euigilauit: q̄ cū retulisset cuidā religiose matrone noīe Aleidi q̄ adhuc supest ō villa binzēnich. rñdit illa. Misera emēda vitā tuā: satz ꝓmonita es. Illa ꝓmū q̄dē timuit sz timor idē citi cessauit. Cūqꝫ vt pꝰ vicis pstinis subiacerz: admōitiōi flagella addūt Nā cū pꝰ acerrimas infirmitates expirasset ꝛ nudata sup areā tecta trī linteamie posita fuisset: duo canes añ domū ī curia se morderūt: supueniūt terti ꝛ qrt: deinde oēs canes ville: q̄ sc̄inuicē mordēdo domū intrantes linteamē suppositus abstrahētes dētibꝫ suis ꝓminuerūt: q̄ vix a rusticis fustibꝫ expulsi sūt. Cadauere ꝓ sepulto canes fugati redeūtes sup eiꝰ tumulū inꝛrupta bella renouauerūt. Timeo ei q̄ aīa modicū habuerit pacz sic nōnlli ī terptati sē. LXXXVIII

Lodouicꝰ lātgrauiꝰ maxim̄ tyrannꝰ fuit de q̄ dictū ē in ꝓncipio: ꝟ cū moritur esset ꝓcepit amicis suis di. Mox vt mortuꝰ fuero cucullā ordis cistercienꝭ mihi induite: ne hoc fiat me viuēte diligēti sime cauere. Obedierūt illi: mortuꝰ ē atz cucullatꝰ: qō vbi miles q̄dā vidit cōmilitones ironice allocutꝰ est di. Vere no ē silis dño meo in oꝰtute. Qñ miles erat nō habuit paré ī actibus militie: factꝰ ꝓ mōachꝰ oīby factꝰ ē forma discipline. Videte q̄ diligentꝭ custodit signū suū nec vnū q̄dē ꝓbū loq̄t. Anīa ꝓ ea cū educta fuisset de corpe ꝓncipi demonioꝝ pūtata ē: sicuti cuidā mānifestissime reuelauit ē Sedēte eodē tartarico sup puteū ꝛ scyphū manu tenēte: hmōi ꝓbis lātgrauiuz saluta uit. Bñueniat dilectꝰ amicꝰ nr̄: oñdite illi mansionia nr̄a: apotbecas nr̄as: cellaria nr̄a: sic q̄z cuz huc reducite. Deducto miso ad locum penaz in q̄by nihil aliō erat nisi planctꝰ ꝛ fletꝰ ꝛ stridor dētiū: ꝛ reducto sic ꝓceps ꝓnceps ꝓcipē affat: Bibe amice de scypho meo. Vilo valō reluctāte: cū nihil ꝓficeret: timo cocto biberet: flāma sulphurea ō ocul' naribꝰ q̄z ei erupit. Post ꝟ sic inq̄t. Mō ꝛsideraꝭ puteū meū cꝰ pfunditas sine fūdo ē. Amoto q̄z opimēto eū ī illū misit ꝛ remouit. Ecce iste est putꝰ in q̄ eū cīcꝰ vidit sic pdictū est.

LXXXIX

In villa q̄ in territorio bunnensi est sita: miles quidā nobilis et deuotꝰ walther' ꝓ mine habitās erat tam dñe nr̄e q̄z ordini sanctis obsequiosus. Hic cū tpe quodā grauiter infirmaret' solusq̄z iaceret: diabolus illi ad pedes lectuli visibil'r apparuit. Erat aūt sicut ipe nob retulit facies ei ad instar simee diuersa posita: cornua habēs caprina: ī cuiꝰ aspectu

cū terrereť postea ꝓfortať ait. Quis vł q̄d es: vnde venis: ꝛ q̄d q̄ris? Rñdit mōſtꝝ. Diabolꝰ ſuꝫ: aiaꝫ tuā tollere veni: dicēte mihi te. Recede leccatorꝛ: aiaꝫ meā nō tolles: chriſto me cōmēdo. ſubiūrit ille: walthere ſi mihi cōſenſerſ: homagiūꝫ fecerſ: nō ſolū inco lumitati te reſtituā: ꝙnetiā ſup oēꝫ tuā ꝓgenie te ditabo. Rñdit miles: Satis habeo: de diuitijs tuis fallacibꝫ nō curo. Un̄ g̃ tibi theſauri infra termios inq̄t curie tue infiniti occultanť. Cū q̄ cū miles iā loq̄ delectaret ait. Dic mihi vbi eſt aia dñi mei wilhelmi comitſ iuliacenſ nup defuncti. Rñdit diabolꝰ. Hoſti caſtra vicina wolkenburch ꝛ drachinuelt. Houi inq̄t. Et ille: p fidē meā tibi dico: ſi ferrea eſſent tā caſtra q̄ꝫ eoꝝ mōtana: ꝛ in illo loco mitterenť vbi aia ipi⁹ eſt anteq̄ꝫ ſupciliū ſupius inferiori iūgi poſſet liq̄fierēt. Quo dicto mox cachinādo ſubiūxit. Ardor iſte balneū lacteū eſt ei. In futuro q̄n corp⁹ ſuū aia reſumet: tūc ꝑmū penaz debitā recipiet. Req̄ſit⁹ de aia hērici comitſ illi⁹ nihil erp̄ſſit. Adiecit etiā interrogare illū de ꝓpꝛio ſuo. Ad qđ rñdit ille. Uigiti ānis et vno illū habuim⁹: ſꝫ monocula illa ꝛ calbis eū abſtulerť. Monoculā vocauit vxorē ei⁹ q̄ ꝑ aia ei⁹ iugiť lachrymādo oclꝫ vnū ꝓdiderat. Caluū dixit filiū ei⁹ Theodericū mōachū nr̄m q̄ ad videndū germanū eodez tpe aduenerat. Interrogat⁹ ꝙ de ꝑdicta matrona rñdit. Hūq̄ ptāti nr̄e addita eſt: eo q̄ miſer eſſet bona ꝛ ſctā. Fratrē aūt tuū lambertū ſic ſellauim⁹ vt noſtꝝ ius euadere nō poſſit: q̄ añ paucos ānos defūct⁹ ē vir auarus ꝛ pecunioſus. Dicēte iteꝝ milite: dic mihi de q̄ loco veniſti nūc ad me? Rñdit demō. Ego ꝛ ſocij mei eram⁹ in exeq̄is cuiuſdā abbatiſſe nigri ordinis egreſſū aie ei⁹ preſtolātes. Tūc miles: q̄t eratis ibi. Rñdit demon. Hoſti nem⁹ in Lottinfoꝛſt. Optie inq̄t noui. Et ille. Nō ſūt tot folia in arboꝛib⁹ q̄t ille ſum⁹ ꝙgregati: nō ē tāgrādis ſilua in pꝛincia nr̄a. Et q̄d obtinuiſtꝫ ibi? rñdit. Deu nihil: fēia fuit religioſa: ſꝫ Michael archā gelus ſupuenīēs cū fuſte ferreo ſic nos cecidit ꝛ cedēdo fugauit vt diſpgeremur quēad modū puluis q̄ a turbine ꝑpellit. Req̄ſit⁹ ēt ſi fuiſſet in obitu dñi gerardi abbatiſ nr̄i tūc recēt mortui. Rñdit. Nō ē tārū arene ī litore mariſ q̄t ibi fuim⁹: ſꝫ modicū ibi obtinui⁹ q̄ pediculoſi illi moꝛe porcoꝝ in humo iacēdo grūniētes nō ſinebāt ꝙpi⁹ nos accedere. Hūt ꝑterea domū q̄ndā ſuſurrij capl'm notās: in q̄ oia nob q̄cūq̄ delinquūt ſubtrahunť. Et dixit miles. Quō ſtultiſſime auſuiſti ad obitū viri tāiuſti venire. Auſus in q̄t. Ego pñs fui vbi dei filiꝰ expirauit ſedēs ſup brachiū crucis: ſꝫ ꝙbū a demōe platū ꝛ a laico recitatū: maxīe mihi fidē feč dictorū: eo q̄ in gloſa legať ſup Tobiā: dicēte walteroꝛo. Que fuit portio vra in chri moꝛte. rñdit Hulla. Malo nr̄o illuc venim⁹: q̄ virtute moriēt̄ſ turbati ꝛ exagitati detruſi ſum⁹ in infernū. Multa alia cū demōe q̄riēs ſolus erat ꝓferebat: q̄ poſtq̄ ꝙaluit milꝫ recitauit. Uis nūc audire q̄lis p̄dicti comitſ wilhelmi finis fuerat ꝛ pena. Infirmat⁹ in caſtro ſuo nithiecke p q̄dā ꝓtumelia ſibi illata venit coloniā. Qui cū rediret in via defectū cordis incurrit ꝛ ait. Och nūq̄ de ceteꝛo videbo coloniā. Cui in terrā depoſito cū medicꝰ ei⁹ diceret moꝛtē eſſe in ianuis ſubiecit. Cōſulo tibi vt vxorē tuā recipias. Rñdēte illo: nō faciā. ſupplicauit ei p q̄dam milite quē diu īcarceraverat. Req̄q̄ꝫ inq̄t egredieť me viuēte. Tūc medicꝰ. Ergo añ diem craſtinū egredieť. Nō ita fetū ē. Cū ꝙ moritur⁹ eſſꝫ in ſinu cuiuſdā matrone quā viro ꝓꝑio tulerat iacebat. Cui cum illa diceret. Dñe q̄d faciā poſt moꝛtē veſtrā. Iuueni inq̄t nubere debes militi. Hec ei ꝙba vltia fuere. Eadē nocte ſic mihi retulit abbas qui dā oꝛdis nr̄i ſctimonialis q̄dā ſcti Mauricij colonie in loco penaꝝ trāſpoſita ē: in q̄b⁹ puteū magni hoꝛroꝝ igneo tectū opculo interq̄ flāmas vidit ſulpbureas. De q̄ cū ſuum ductorē interrogaſſet. rñdit ille. Duc tū aiē illo ſūt: aia vicꝫ Hareticij impatoꝛ: ꝛ ania wilhelmi comitſ iuliacenſ. Mane viſū recitās cū eadē die rumoꝛ inſonuiſſet colonie de moꝛte eiuſdē comitſ viſiōez fuiſſe verā iteres erāt in culpa: ꝙformes fierēt ī pena: vtriuſq̄ vitā noui: Hareticij ex lectōe: wilhelmi ex multoꝝ relatiōe: vterq̄ tyrānus: vterq̄ ſup modū luxurioſus. Sic legim⁹ in croniſ nulla fuit ī vrbe rhoma ſiue extra vrbē matrona tānobilis: tāpudica: dūmō oclis Hareticij placeret q̄n de domo mariti ſublatam coꝛrūperet. Similia faciebat de ꝙginibus ꝛ viduis. Uiderūt iſta viri ꝛ ingemuerunt: parētes et tacuerť. Tāta erat illi⁹ crudelitas vt cū nimio doloꝛe coꝛdis afficereť: triſticiā tū diſſimularet. Tanta eius extitit

tyrānis vt passim senatores: cines: milites occideret: de qb⁹ alīq habebat suspitio: wilhelm⁹ nō dissilia opabat his tst nō pari potestate: nō tm ipari volūtate. Sic iste dedit⁹ erat luxurie z icestui vt vir aliquē h3et ministerialiū cui⁹ vxorē aut filiā nō attētaret violare: nullā hns differētiā int mrez z filiā: int legitimā z solutā. Quāte fuerit circa subiectos siue pprouinciales crudelitat' ois nouit epat⁹ coloniēs. Marcti⁹ vxorē ppriā occidit: iste iclusit. Ille psecut⁹ est ecclias mlt⁹ ppter fidē int'ficiēdo: iste tpe scismatis ipery rhomāi psecut⁹ ē sedi aplice obediētes: sacerdotes de suis sedib⁹ eyciēdo: qsdā mutilādo: z bōa ecclias diripiēdo. Hec acta st in tpib⁹ Innocētij pape.

XC

Anno pterito canonic⁹ qdaz aquēsis retulit mihi de eodē wilhelmo visiōz satz terribilē. Post mortē inqt suā cuidaz iclusę cui bñ fecerat visibilr apparēs vultu lurido ac macilēto ait. Ego sū miser illa wilhelm⁹ qñ qz comes ille iulia cēs: quē dū illa interrogasset de statu suo rūdit. tot⁹ ardeo: z cū leuasset vestē vilissimā q̄ indut⁹ videbat mox flāma erupit: z sic cū eiulatu disparuit. Huic adhuc viuēti de⁹ q̄ misericors ē vt eū a peccatis revocaret: aliqd gr̄ie sue oñdit. In die quadā natalis sui in canone ponis misse voces suauissimas cū melodia dulcissima qsi in celo eū audire pmisit. Qui mox interrogās dñm Enbertū tūc maiorz eccl'ie in colonia ppositū nūc archiepm: si voces easdē bñ audiret: z ille se audiuisse negaret amplī⁹ mirabat. In canone vo scōe misse necnō z tertie easdē voces q̄ diuerse erāt erat audiuit. Cū hec recitata fuissent dño hermāno abbati loci sctē Marie comitē adqt: z ex ore eius q̄ dicta sūt audiēs. Inuocauit idē comes testē deū nihil se mētiri: hec addēs cū iuramēto: qz si adhuc semel mihi talia ocederētur audire oīb⁹ meis paratus essem abrenūciare. Modicū tm celestz hec osolatio illi pfuit pctis ei⁹ maximis impediētib⁹.

XCI

Erat in qdam villa sacerdos qdā miserim⁹ luxurie z comesatiōib⁹ vacās: aiasq si bi omissas oīno negligēs: q̄ cū mortu⁹ fuisset: parochiani sub eo defuncti satis ophēsis in locz infernalib⁹ illū artare cepert z dicere. Tibi cōmissi fuim⁹: tu nos neglexisti: z cū peccarem⁹ neq vbo neq exēplo nos revocasti: tu occasio nr̄e dānatiōis fuisti. Quē cū agitarēt lapides post euz mittēdo: ille inputeū cadēs nusq oparuit: hec cuidā religioso de illo sunt oīsa.

XCII

Miles quidā moriēs bonis de vsura cōqsitis filiū suū heredtauit. Nocte qdaz ad ostiū fortic pulsās: cū puer occurreret z qd ibi pulsaret interrogaret. Rndit. Intromitte me ego sū dñs h⁹ possessiōis nomē suū exprēs. Puer p foramē sepis pspiciēs: eumq cognoscēs rndit. Certe dñs me⁹ mortu⁹ est: nō vos intromittā. Cūq mortu⁹ pulsando pseueraret: nec pficerz nouissime dixit: dez pisces istos qb⁹ ego vesco⁹ filio meo: ecce adportā illos suspēdo. Hanc exeūtes reppert in qdā ligamīe mlt'tudinē bufonū atq serpentū. Renera iste ē cib⁹ infernal' q̄ igne sulphureo decoqtur.

XCIII

Nō mlt'i anni sūt elapsi q̄ qdā ditissim⁹ ministerial' ducis bauarie defunct⁹ est. Homicte aūt quadā castr̄ in q̄ vxor eius dormiebat sic ocussum est vt terremot⁹ fuisse videret. Et ecce ostio camere in q̄ ille iacebat apto: qdam gigāte nigerrimo cū capillis ipelēte marit⁹ eius ingressus ē. Quē cū vidisset et nouisset ad se illuz vocās: sup sedile lectui resīdere fecit: nihil ho territa. Cūq frig⁹ esset z ille sola camisia indut⁹ fuisset pre opimēti sui scapul' ei⁹ supposuit. Quē cū de statu tu suo interrogasset: mlt'ū tristz rndit. Pemis vere ecc'ie deputat⁹ sū. Ad qō hbū illa valō mlt'ū territa rndit. Quid ei ē qō dicis: nōne el'ynas magnas feciste: ostiū vestr̄ pegrinis oīb⁹ patuit: psūt vob beneficia ista. Rndit. Nihil mihi psunt ad vitā eternā eo q̄ ex vana gl'ia z nō ex charitate illa a me facta sūt. Quē cū de alīs interrogare vellet utq rndit. Lōcessū est mihi tibi apparere: sz nō licz morari. Ecce ductor meus diabol⁹ fortz stat et pectās me. Si ei oīa folia arborz ptrenti linguas: tormēta mea exprmere nō possent. Post hec vocat⁹ z ipulsus i ei⁹ abscessu tonitrū castr̄ vt pus ocutit: voces eiulat⁹ ei⁹ diuersus audiunt.

XCIIII

Lōcubina cuiusdā sacerdotis cū esset mo ritura sic a qdā religioso didici cum multa instantia calcios sibi nouos z bene ac pulcerrime rostratos fieri petiuit dicēs. Sepelite me in eis: valde em mihi erūt necessarij. Quod cū factū fuisset nocte seqnti lōge ante lucē luna splēdente miles quidā cū feruo suo viā pequitās femineos eiulat⁹ audiuit. Mirātib⁹ autē illis valde qdā h⁹ essz. Ecce mlier rapidissimo cursu ad eos apparāt clamauit: adiuuate me adiuuate. Mox mi

les de eq̄ suo descēdēs ꝛ gladio circulū sibi circūducēs feiaz bñ notā infra illū circuluz recepit. Sola eñ camisia ꝛ calceis ꝑdict̄ i duta erat. Et ecce ex remoto vox q̄si venato ris terribiliꝛ buccinātis: necnō ꝛ latrat⁹ canū venaticoꝝ p̄cedētiū audiunt. Quib⁹ audi ea cā: equū suo cōmittēs tricas capilloꝝ gladiū tenēs extētū. Approp̄inq̄nte ifernali illo venatore: ait mlier militi: sine me curre re: sine me currere: ecce approp̄inq̄t. Illo militē pulsās: tādē rupt̄ capill' effugit: quā diabol⁹ insecut⁹ cepit eq̄ suo eā injcies ita vt caput cū brachijs pēderet ex vno latere. crura ꝓo ex altero: p⁹ pauluū militi sic obui ans captā ꝑdā deportauit. Qui māe ad vil lā rediēs q̄d viderat exposuit: capillos oñ dit: ꝛ cū min⁹ referēti crederent: apto sepul cro feiaz capillos suos ꝑdidisse reppererūt. Hec ꝓtigerūt i archiep̄atu mogūtinēsi.

XCV

Añ annos paucos rhome q̄dā cardinal' defunct⁹ ē noīe Jordan⁹ q̄ de ordie q̄ndaz cisterciēsi assūpt⁹: ꝛ vita ordini i eo mirime ꝓcrdabat. Erat ei auar⁹ valde: sic̄a q̄daz abbate audiui: habebat ātē notariū noīe pā dolphū. hūc cū p q̄dā negocio nesciō q̄ mi sisꝛ. iterī expirauit. Eadē hora cū ille exple to negocio rediret: māe añ lucē cateruā mi serabilē i agro ꝓtēplat⁹ ē. Sedebāt hoīes i sumēt⁹ in ore caudas hñtes ꝛ sis dorsis ad capita illoꝝ q̄s iordan⁹ cuculla idut⁹ nudis pedib⁹ seq̄bat duob⁹ demōib⁹ se deducēti b⁹: i q̄ꝝ aspectu dū notari⁹ nimis horreret clamauit cardiāl' Pandolphe pandolphe. Subsistēte clico ꝛ dicēte. Quis es aut q̄d clamas? Rñdit ille. Ego sū iordā⁹ dñs tu⁹ ꝛ mortu⁹ sū. Dicēte illo: q̄ ducimī: rñdit. añ tribunal chr̄i. Et ille. Horꝛ q̄d ō vob⁹ sīt fu turꝝ. Nō noui inq̄t de⁹scit: ꝛ cū illuc venero bñis petr⁹ ō cardialia mea ꝓ me reddit⁹ ē rōz: sctūs ꝓo bñdict⁹ ō cuculla: q̄ si illā mihi obtīere potit salua bor: sinaūt dānabor: sic q̄ oculi ei⁹ subtract⁹ ē.

XCVI

Theoderic⁹ traiectēn. epūs fuū q̄ndā ha bebat euerwach noīe. puidū satꝛ q̄ i diuersis locꝛ bōa illi⁹ dispēsauit. Erat i ꝓmisso fidel' i admīstratiōe vtil': diligēs ac circūspect⁹ p pter qō a dño suo amabat. Uñ q̄dā ex offi cialib⁹ ei detrahētes ex inuidia: accusabāt il lū apō epm di. Dñe nō fidelit' vt estimatis euerwach bōa vīa dispēsat: ꝓsulim⁹ vt cū eo ꝓputet⁹. Qō cū factū fuiss ꝛ tā rōabil' ꝓputa uit vt oēz epo tolleret suspitōz. Habebat ei oīa notata in chartula. Scīscitātib⁹ accu satoribus de ꝓputatōe: cū eps rñdiss: optime cōputauit. Dixerūt illi. Nequaq̄. sz ꝓputet nob⁹ audiētib⁹ ꝛ quicq̄ maximū vob⁹ dānū intulisse. Qō cū ei intimatū fuisset ab epo: ille timēs emuloꝝ insidias marie: q̄ char tulā ꝑdiderat: ait intra se. Si aliq̄d mō i cō putatōe titubauero: necesse erit me vel i cor pore torq̄ri: vl' carcer⁹ squaloꝛe vsq̄ ad mor tē cruciari. Immissiōe igit̄ diaboli cui⁹ in stinctu ab inuidis indebite vexabat: campū sol⁹ intrauit: ipmq̄ diabolū aduocās sic af fat̄ dicēs. Dñe si mihi succurrer⁹ in tāta ne cessitate posito homagiū tibi faciā ꝛ in oīb⁹ tibi parebo. Cui diabol⁹ rñdit. Si abrenū ciauer⁹ altissimo mr̄iq; illi⁹ ego te suscipiā: ꝛ de oīb⁹ dict̄is cū mlta tuoꝝ ꝓfusiōe emula toꝝ a me liberaber⁹. Quid pla. Abrenūcia at miser chr̄o homagiū facit diabolo: pspe re ei succedit ꝓputatio. Ab illo tpe cepit di aboli ꝓtutes magnificare: chr̄m blasphema re adeo vt diceret: q̄ seruiūt deo miseri sūt ꝛ egēt: q̄ aūt sperāt in diabolo psper⁹ succes bus gaudēt. Jta tot⁹ dedit⁹ erat artib⁹ ma gic⁹ vt si aliquē nosset scholarē eiusdē disci pline numis eū redimerz vt aliq̄d ab illo di scere possz: q̄ cū. xj. ānos i hac blasphemia p seuera ssz accidit vt mgr̄ Oliuer⁹ scholastic⁹ colonien⁹ in epatu traiecten. crucē ꝑdicarz cui⁹ ꝑdicatiōi ille ītātū restitit vt die q̄dam cō not⁹ oliuer⁹ diceret ei in audiētia totius ppli. Tace infelix: vas eñ diaboli es: ꝛ diabol⁹ loq̄tur p os tuū: cū tū statuz ei⁹ ignoraret: euerwach nullū arbitrās gr̄i⁹ obsequium se pstare dño suo q̄z vt ūmicū ei⁹ occideret: tribꝰ diebꝰ ad diuersas statōes secut⁹ ē mgr̄m lōgo ad ḥ cultello ꝑparato trāssode re illū. ꝓponēs si forte sine turb⁹ ueniret. Et ecce tertia die subita infirmitate ꝓcupatus: p⁹ paucos dies ipenitēs ē defunct⁹: et ab eo cui se reddiderat ad loca penaꝝ deduct⁹ ē: ꝓmo loco sic ipe resurgēs a mortuis ꝓfess⁹ ē ioāni scholastico xantēsi a q̄ ego q̄ dictur⁹ sū audiui missus ē i ignē tāintolera bilis ardoꝛ vt diceret. Si ex oīb⁹ mōi li gnis vn⁹ ignis ess ꝛ ꝓfect⁹ mallē i eo vsq̄ ad diem iudicij ardere q̄z per spaciū vnius ho re hunc ignē sustinere. Ex quo extractus ia ctat⁹ est in locū tam frigidissimū vt optaret redire in ignem: deinde deduct⁹ est in tene

bras palpabiles tãti horroꝛ vt diceret itra se, Si seruiuisses centũ annis deo bñ te remuneraſſet dũmõ liceret te redire ad frigus In hũc modũ ſex reliqs penas qs ſcꝑtura enũerat ꝓtrãſiuit: q̃ in extrema pena poſito dñs opa eiꝰ ꝓpria ꝓſideraꝫ: & vt paſſa vel viſa viuẽtibꝫ recitaret miſertꝰ illiꝰ angelũ ſuũ miſit ad eũ q̃ diceret. Ecce talẽ mercedẽ recipiũt q̃ ſeruiũt diabolo. Subiũxitqꝫ. Si tibi liceret ad vitã redire: velles ꝑ pcis tuis ſatisfacere deo? Ad qõ ꝓbũ ille ſuſpirãs rñdit. Dñe ſi ꝑ eſſet poſſibile nullã abnuerẽ ſatisfactiõꝫ. Tũc angelꝰ. Dño placz vt ad corpus redeas: rqr in cruce peccaſti: ꝑ crucẽ ſatisfacias. Mox ſe in feretro erigẽs oẽs excepꝫ duobꝫ iuuẽibꝫ q̃ ꝓſtãtiores erãt i fugã ꝙuertit: q̃bꝫ et ait. Ne timeatis: qr ego ſuꝫ. Statiqꝫ ſacerdotẽ accerſiẽs: pctã ſua ꝓfeſſus eſt: crucẽ ſuſcepit: & cũ dño Ottone epõ pdicti theodoꝛici ſucceſſore tranſfretauit. In via ſingul' diebꝫ in pane & aq̃ ieiunabat iuxta equũ ſuũ in q̃ veſtes eiꝰ & arma portabant nudis pedibꝫ cucurrit. Et cũ petrꝫ ſecã tibꝫ ſanguis pfluẽs viã cruẽtaret: ſatꝫ a fribus arguebaꝫ. Quibꝫ rñdit. Maiora horꝛ ſuſtinui. Qui cũ pene oĩa ſua in chr̃i fuitio exp̃diſſꝫ: cũ pdicto mgro ioãne rediẽs matrãſiuit: de q̃ cũ nauta naulũ req̃reret: nec hꝫet ait. Ego vob fuiã q̃aduſqꝫ volueritis. Ad petitiõeꝫ tñ pdictoꝝ viroꝝ dimiſſꝰ ẽ a nauclero. Qui cũ reuerſus fuiſſꝫ ad vxoꝛez ſuã ſacro igne tactꝰ ẽ. Cui ardẽti q̃dã nocte in ſomnis dictũ ẽ. Qr ſi ad eccl'iaz ſcti Nicolai accederet: ſtati cõualeſceret: vbi dũ oraꝫ xiũ. oꝛões dixiſſet nec ꝙualuiſſꝫ deſpatꝰ ẽ: dixitqꝫ: ſcte Nicolae q̃d moꝛaris. Mox vt q̃ntãdecimã incepit pfecte ꝙualuit: & eſt vſq; hodie calor ignis in eiꝰ coꝛpe ſine doloꝛe quã eccl'iaz q̃ in villa q̃daꝫ ſita eſt de ſuo pri monio reedificãs: in habitu religioſo cum vxoꝛe ſua deo & ſcto Nicolao i eo deſuit.

XCVII

In dioceſi Coloniẽſi nõ pcul a colonia miles q̃dam erat noĩe Rudingerus: ſic totꝰ deditus vino vt diuerſaꝫ villaꝝ dedicationes tñ ꝓpr̃ bõa vina freq̃ntaret. Hic cũ infirmatus moꝛtuꝰ eſſet: filia eiꝰ rogauit vt infra. xxx. dies ſibi appareret: q̃ rñdente: ſ faciã ſi potero: expiranit. Poſt moꝛtẽ ꝓ filie p viſũ apparẽs ait. Ecce pñs ſum ſicut poſtulaſti. Portabat ei vas paruũ & fictile qõ vulgo cruſeliũ oꝛ ſeu vocaꝫ in manu ſua in q̃li in tabernis potare ſolebat. Dicẽte filia: pater q̃d eſt in vaſe illo. Rñdit. potꝰ meꝰ ex pyce & ſulphure cõfectꝰ: ſp ex illo bibo: nec eũ epotare valeo: ſicqꝫ diſparuit. Et ſtatim intellexit puella tã ex p̃cedẽti vita q̃ ex pena modicã vel nullã eſſe ſpem ſaluatõis eiꝰ Uinũ quidẽ hic blãde ingredit: ſed nouiſſime moꝛdebit vt coluber.

XCVIII

Ante illõ tꝑs q̃ occiſꝰ ẽ cõꝛadꝰ epꝰ hũdẽ ſemẽſis pegrinꝰ q̃dã i villa q̃dã moꝛiẽs ſclauiniã ſuã ſacerdoti legauit aiaz ſuã illi cõmẽdãs: quã veſtẽ ſacerdos q̃dã ſuſcepit ſed de aĩa modicũ curauit: kui ꝓ ſiue pueri noctibꝫ ſe illa tegebãt: nõ multo poſt idẽ ſacerdos i oꝛdie nr̃o factꝰ ẽ nouiciꝰ. Noctẽ q̃dã in dormitorio iacẽs & dormiẽs p viſiõeꝫ raptꝰ ẽ ad loca penaꝝ in q̃bꝫ maxim' erat de monũ ꝙcurſus & occurſus: alĩ aĩas adducebãt: alĩ adductas ſuſcipiebant: alĩ ſuſceptas tormẽtis debitꝫ imittebãt. Magnꝰ illic erat clamoꝛ & tumlt': gemitꝰ & plãctꝰ. Interi ꝑdictꝰ epꝰ clauſtꝝ infernalibꝫ pñtat. ſꝫ ꝑnceps tenebraꝝ voce lugubꝛi pñtes ſic affat. Reducite reducite illũ: nõ eñ nr̃ eſt: iocẽter occiſus ẽ. Sacerdos talia vidẽs & pauẽs poſt oſtiũ ſe occultauit: vidẽs diabolus ꝑdictã in angl'o q̃dã ſclauiniã dixit. Cuius eſt veſtꝫ illa. Rñderũt. ſacerdotꝫ illiꝰ qui poſt oſtiũ. Quã cũ a q̃dã pegrino in eleſtat moſyna recepiſſet: nihil bñficij aĩe illiꝰ ꝑ dit: Ad qõ diabolꝰ. Valde occupati ſum: expediamꝰ nos ſtati ab illo. Tolleſqꝫ veſtẽ q̃ſi i fetidũ atqꝫ bulliẽs lixiuiũ intꝛixit: de q̃ cũ faciẽ & collũ ſacerdotꝫ pcuſſiſſet: ille exclamauit. Adiuuate adiuuate. Quẽ cũ ſigno vocꝫ ꝓpelleret rñdit. En moꝛioꝛ: en incẽdoꝛ. Tũc ſurgẽtes iuenerũt carnem totã inuſtũ. Sicqꝫ i infirmitoriũ delatus portauerũt ſemiuiuũ. Nullã ei fecerat ꝺ ea dẽ negligẽtia ꝓfeſſiõeꝫ.

XCIX

In ciuitate bũnenſi quedaꝫ inclua erat habitãs religioſa ſatis atq; deuota. Hec cũ quadã nocte rimulis celle ſue ſplẽdoꝛe immiti cerneret: et diẽ eſſe putaret: territa ꝓpter horas nõdũ dictas: ſurrexit: feneſtrã verſus ciuitatẽ aperuit: & ecce iuxta caput ſepulcri miteriũ aperuit: & ecce iuxta caput ſepulcri cuiuſdã ſcholarꝫ recentꝰ illic ſepulti miri deꝰ coꝛꝫ feiaz ſtare cõſpexit. Hĩa ꝓ coꝛpis eiꝰ eãdẽ lucẽ creauerat. Stabat etiã & colũba niuea ſup tumulũ quã illa cito rapiẽs miſit i ſinũ ſuũ. Incluſa ꝓ lꝫ iã itelligeret q̃ eſſet tũ cuꝫ reuerẽtia q̃ nã foꝛet req̃ſiuit. Cui illa. Ego ſum mater chr̃i: et aĩaz ſcholarꝫ hui' q̃

vere martyr ē tollere veni. Reuera scholares si innocēter viuūt ⁊ libent discūt martyres sūt. ꝙ si postea artes doctas i charitate maxīe in dei fuitio exercuerīt magnaz ex ħ mercedē ꝓsequnt

C

In arinsberch monasterio ordis ꝑmonstratenſ: sicut audiui a q̄dā sacerdote eiusdē ꝓgregatōis. scpt̄or q̄dā erat Richard⁹ noie anglic⁹ natōe: ħ plimos libros i eodē cenobio manu ꝓpria ꝓscripserat mercedē sui laboris ꝑstolās i cel. Hic cū fuisset defunct⁹ ⁊ i loco notabili sepult⁹. Post .xx. annos tūba ei⁹ apta: man⁹ ei⁹ dextera tā itegra ⁊ tā viui da ē repta acsi recent de corpe aīato fuisset ꝑcisa. Reliq̄ caro i puluerem redacta fuit. In testionīū tanti miraculi man⁹ eadē vsq̄ hodie i monasterio refuat

CI

Cuius q̄dā Colonienſ hēbat hāc ꝓsuetudinē vt q̄tiēs sol⁹ esset ſp oraret: eūdo ad ecclesiā siue redeūdo, vl̄ i curia sua deābulando angelicā maxīe ruminabat salutatiōem. Qui cū mortu⁹ eēt cuidā nepti sue i habitu splēdido apparebat: in q̄ maxīe in caligis ⁊ in calceis scptū erat p totū ꝙsicul⁹. Aue maria gr̄a plena dñs tecū ⁊c. Qui q̄vt dixi eū dē ꝙsiculuz deābulādo freq̄ntauerat cruribus ei⁹ ⁊ pedib⁹ crebri⁹ iscptus apparebat. Et bis q̄ dicta sūt colligit ꝙ sic de⁹ ꝑm q̄libatez ⁊ modū punit pctm: ita remunerat et meritū. maxīe i ill' mēbris oñdēs signa gl'ie q̄ p illa merent.

CII

Ante ħ q̄dr̄iēniū cū ꝓor q̄dā de ordīe regulariū i q̄dā curte monasteriꝝ suī hospites collegisset: ⁊ tā mēsa eēt ꝑpata. ipe tāto ꝓore cepit affici vt nisi oci⁹ dormiret more suo. q̄ cū i lecto se reclinasset: mox q̄dā ei⁹ cō uersus q̄ alteri grangie ꝑerat: dormitāti affuit dicēs. Dñe cū licētia via vado. Et ille. Quo vadis? Rñdit: uersus ad deū vado. qz mortu⁹ sum i hac hora. Et ꝓor. Cū multi ꝑfecti viri trāseāt p purgatoriū q̄d ē ꝙ tu tā absolute dicꝫ te statī itur⁹ ad deū. Ad q̄d ille rñdit. Habebā ꝙsuetudinē vt q̄tiēs trāsirē corā crucifixo banc dicerē oronē. Dñe p illā amaritudinē quā sustinuisti ꝓpt̄ me i cruce: maxīe q̄n aīa tua egressa ē de corpe tuo: miserere anīe mee i egressu suo. Et exaudiuit oronē meā dñs: meiq̄ miſtus est. Et dixit ꝓor. quō fuit tibi morieti? Rñdit. Uide bar mihi i agonia ꝙ tot⁹ mos eēt lapis vn⁹ ⁊ ꝑmeret pectus meum

CIII

Circa ħ bieniū sacerdos q̄dā mortu⁹ est i villa diocesſ Colonienſ de ordīe tēplarioz noie einolpl⁹. vir satꝫ religiosus: q̄ de illo dicitur⁹ suꝫ ipe mihi ore suo nō sel' sed sepi⁹ recitauit. Cū adhuc puer eēt i domo materne sue ifirmat⁹ sacrā cōionē suscepit Et cū se inūgi peteret q̄busdā dissuadētib⁹ dilatū ē sicq̄ sine eodē sacro expirauit. Affuit ⁊ angel⁹ dñi q̄ sibi dixit. Bene actū est cū puero isto: eo ꝙ sine sacra vnctione obierit. et inunxit eū: aīa tū egredīēte egressam diuio vultui ꝑsentauit. quē puer quasi p velamen ꝓtēplabat cicq̄ seuer⁹ valde videbat. Et ecce mox diabol⁹ affuit. Qui cū puez accusare vellet nec causam vllaz inueniret: ait ad eū. Dñe puer iste obolū germano suo furabat nec vnq̄ inde egit pniam Justus es ⁊ iuste iudicare debes. Hō dimittes reatum qz nō restituit ablatū. Cui dñs rñdit. Uelles vt p tātilla puez hūc dānarez? Dea iusticia ñ ē absq̄ miscōia. Supplicātib⁹ proinde vigintiq̄ttuor senioribus q̄ i circūitu sedis erāt culpa remittit. Horaq̄ ad ꝑceptuz dei deducta i puteū igneū iecta est. in q̄ tātā penā ptulit vt postea ꝓbis explicare nequiret. Post horā ab angelo a q̄ missa fuerat extracta iudici ꝑsentata est. Cuius faciez tūc amoto velamie ꝑspicue vidit tantā familiaritatē iocunditatē atq̄ dulcedinē puero exhibēs vt eā deoscularī potuisset si voluisset Et cū añ culpā in humana forma chr̄m vidisset: post purgatoriū in diuinitate eundez meruit ꝓtēplari. Juxta quē vidit gl'iosam ei⁹ genitricē in solio splēdido residentē: ⁊ i circūitu eoz multitudinē angeloz: patriarchaz: ꝓphaz: apl'oz: martyrū: ꝓfessoz. virginū: aliorūq̄ iustoz. Diabol⁹ ꝓo timēs animā ꝑdere ait ad deū. Bonuz est vt reducat⁹ ad corp⁹ vt amplius adhuc tibi ſuiat. Cui dñs rñdit. Hoc nō dicꝫ ꝓpter ei⁹ salutē: sed ꝓpter tuā nequiciā. Speras em̄ q̄ p corp⁹ pcti cedere possit i partem tuā. data tū sniaa aīa corpi restituit. Mirātib⁹ cunctꝫ q̄ adeo rāt q̄ p signa q̄ in puero viderūt ꝓbis eius credere cōpulsi sūt. Puer ꝓo tū amore glorie: tū timore pene ꝑiam suā deserēs ꝓuersionis gr̄a ad q̄ndā domū ordinis nr̄i venit Cui⁹ desideriū cū ꝓuersus hō nequā ac suꝑbus q̄ hospitio ꝑerat cognouisset: eo audīēte sic ait. Uidete quādo tales garsiones monachi fuerint effecti statiz volūt esse dñi nostri. In cuius ꝓbis puer adeo scandalizat⁹ est vt a ꝓposito resiliret ⁊ ad ordinē tēplariorū se transferret

Incipit distinctio septima Ex vita ⁊ actib⁹ sancti Frācisci

Exemplum I

Quodā tempore

q duo ex frib⁹ scti pīis Frācisci flo rētie p ciuitatē mēdicātes hospi tiū nō poterant inuenire. Uenientes aūt ad q̄ndā domū habentē porticū ⁊ i porticu cli banū dixerūt ad inuicē. Hic poterim⁹ ho spitari. Rogantes aūt dñam domus vt eos recipet intra domū, ⁊ illa ꝑ facere recusan te dixerūt humilit vt saltē iuxta clibanū p mitteret eos q̄escere illa nocte. Hoc aūt cō cesso p illaz: venit vir ei⁹ ⁊ dixit illi. Quare istis ribaldis hospitiū i nr̄o porticu ꝓtulisti Rñdit illa q̄ noluerat eos i domo recipe sz eis ꝓcesserat extra i porticu iacere vbi non poterāt nisi ligna furari. Noluit ꝙ vir q̄ da ret eis aliq̄d tegumentū lz tūc eēt magnuz frig⁹, q⁹ putabat eos esse ribaldos ⁊ fures. Illa āt nocte cū vsq̄ ad matutinū satis so bzio sōno iuxta clibanū q̄euisset, calefcti so lo calore diuio ⁊ coopti tegumēto dñe pau ptatis iuerūt ad vicinioꝛē eccl'iam p matuti nali officio audiēdo. Et mane facto iuit il la mulier ad eādē eccl'iaz, ⁊ vidēs ibidē fra tres illos i oꝛone deuote pīistere: dixit i tra se. Si hoies isti eēnt ribaldi ⁊ fures vt vir me⁹ dicebat nō sic i oꝛone pīisterēt reueren ter. Cūq̄ ꝑ cogitaret ecce vir q̄dā guido no mīe paupib⁹ i ipa eccl'ia manētib⁹ elemosy nā tribuebat. Qui cū veniss̄et ad frēs ⁊ vel let dare cuilibet eoꝝ pecuniam sicut dabat alīs: recusaueīt illi pecuniā ⁊ accipe nolue rūt. Āt ille dixit eis. Quare vos cū sitz pau peres nō accipitis denarios sicut alī. Rñ dit frat' Bernard⁹. Uer̄ ē q̄ paupes sum⁹ sed nob nō ēgrauis pauptas sic alīs pau peribꝰ: ⁊ iā p dei gr̄am cuius ꝓsiliū cōpleui mus volūtarie paupes facti sum⁹. Admira tus vir ille sup his, ⁊ introgās eos si nūq̄ aliq̄d possedissent, audiēsq̄ ab eis q̄ mlta possederāt: sed amore dei oīa paupib⁹ dede rāt. Hic nāq̄ q̄ sic rñdit fuit ille frater Ber nard⁹ a beato Frācisco scōs, quē sctissimuz pīem hodie ꝓfacit credim⁹. Qui ꝑmo pacz ⁊ pnīe legationē āplectēs post scm̄ ōi cucur rit vēditis oīb⁹ q̄ habebat ⁊ erogatz paupi bus sm̄ pfectōis euāgelice ꝓsiliū pseuerās vsq̄ in finē i scissima puritate. Cōsiderās ꝙ dicta mulier q̄ fratres denarios noluissent accedēs ad eos dixit q̄ libent eos recipet i tra domū suā si vellēt illuc accedere gr̄a ho spitādi. Cui frēs humilit rñderūt. Dñs tibi retribuat ꝑ bona volūtate. Predict⁹ aūt vir audiēs q̄ frēs nō potuerāt inuenisse hospi tium duxit eos i domū suā dicēs Ecce hospi tiū a dño vob ꝑpatū: manete in eo sm̄ bi placitū vīm. Āt illi gr̄as deo agētes manse rūt apō illū dieb⁹ aliquib⁹ edificādo tā ecc plo q̄z ꝓbo in timore dñi, ita q̄ postea mul ta paupib⁹ erogauerint. Licz āt sic benigne tractarenk ab illo, apud alios tñ intantū vi lissimi habebank q̄ multi parui ⁊ magni ex probrarēt ⁊ iniuriarenk eis, auferētes q̄n q̄z etiā vestimēta q̄ habebāt. Cumq̄ sui dē manerēt nudi q⁹ sm̄ formā euangelij vnam tm̄ tunicā portabāt: nō repetebāt ablata si bi r̄stitui. Si q̄ ꝓ pietate moti reddere vo lebant eis ablata: libēter recipiebant. Qui dam aūt lutū sup eos iactabant: alij ꝓ po nētes taxillos in manib⁹ eoꝝ inuitabāt eos si ludere volebant, alij capiētes caputia eo rū a tergo post dorsum suū sic suspēsos eos portabāt. Hec ⁊ sil'ia faciebāt ill' reputātes eos tāviles q̄ audacter affligebāt ipos si cut volebāt. Insup i fame: siti: frigore ⁊ nu ditate imensas tribulatōes ⁊ angustias pa lerabāt, q̄ oīa ꝓstāter ⁊ patient vt a bō frā cisco fuerāt moniti sustinētes nō tristabāt: nec turbabāt: nec maledicebāt iferētib⁹ eis mala, sz sicut viri pfecti ⁊ euāgelici ⁊ in ma gno lucro positi exultabāt vehement i dīo oē gaudiū existimātes cū in tētatiōes ⁊ tri bulatiōes hmōi incidebāt, atq̄ iuxta ꝓbum euāgelū ꝑ suis psecutoꝛib⁹ oꝛabāt sollicite ⁊ feruent. Uidētes igit hoies q̄ frēs i suis tribulatōib⁹ exultabāt: oꝛoni ⁊ duotōi lol licite ⁊ deuote instabāt, nō recipiebāt pecu niā nec portabāt, ⁊ maximā charitatē ad in uicē habebāt: ꝑ quā noscebāt vere ee dilcti puli dñi, ml'ti corde cōpūncti vēiebāt ad eos de offensis q̄s fecerāt eis veniā postulātes. Ipi ꝓ eor corde remittebant dicētes, dīs pcat vob: atq̄ eos ō salute sua salubriter ad monebāt. Quidā āt ipos frēs rogabāt vt re cipent eos i societatē suā. Propt̄ paucitatē āt fratrū i societatē suā aliq̄s receperūt, ali q̄b⁹ sic receptz statuto tēmio oēs ad scām ma riā de portiūcula sūt reuersi. Qū aūt setnus cē reuidebāt: tāta iocūditate replebāt ⁊ gau dio acsi nihil recordarēt eoꝝ q̄ passi erāt ab iniq̄s. Sollicite erāt q̄tidie oꝛare ⁊ labozare mānib⁹ suis vt oēz occasiōez aie inimicā a se pēit⁹ effugarēt. Surgebāt i media nocte

solliciti ꝛ orabāt deuotissime cū īmēsis la-
chrymis ꝛ suspiriis: amore ītimo se inuicez
diligebāt. ꝛ ꝓuiebat vn⁹ alteri ac nutriebat
sicut mr̄ filiū

II

Tāta charitas ardebat ī eis ꝙ facile ipſ
videbāt tradere corpa morti. nō solū ꝓ chri
amore: ſz etiā ꝓ salute aīe vl' corpoꝝ suoꝝ cō
frat̄. Uñ q̄dā die cū duo ex ipis fribꝫ simł
irēt inuenerūt q̄ndā fatuū q̄ cepit lapides ia
ctare ī eos. Uidēs ḡ vn⁹ eoꝝ lapides iacta
ri ī alterꝫ opposuit se statī ictibꝫ lapidū vo-
lēs poti⁹ se pcuti q̄z frēm suū ꝓpt̄ charitatez
mutuaz q̄ flagrabat. Sicq; pati erāt vn⁹ ꝓ
altero ponere vitā suā. Erāt ei ī hūilitate ꝛ
charitate fūdati ꝛ radicati intātū vt vn⁹ fue
rēt alterꝫ q̄si pēz ꝛ dñz atz illi q̄ officio ꝓ
latōis vl' aliq̄ gra p̄cellebāt hūiliores ꝛ vili
ores ceteꝝ viderēt. Oēs q̄z se totos ad obe
diendū p̄bebāt ad p̄cipietis volūtatē se ꝓti
nuo ꝓpantes: nō discernebāt int̄ iustū ꝛ iu-
stū p̄ceptū. q; q̄cq̄d p̄cipiebat̄ putabāt esse
ꝑm dñi volūtatē.

III

Quadā aūt die venit q̄dā paup ad eccle
siā sctē Marie de portiūcula apō quā frēs
aliq̄n mozabant̄ ꝛ el'ynam petijt. Erat āt ibi
ris. Cui cū dixisset btūs Frāciscꝰ vt eā illi
paupi daret: libent̄ ꝛ velocit̄ dedit ei. Sta
tim ꝓpt̄ reuerētiā ꝛ deuotōez quā habuerat
chlamydē illi paupi dādo visuz ē ei ꝙ el'yna
ꝑfundi. Uñ ꝓo decliabāt diuites hui⁹ mōi
ad eos recipiebāt eos alacrit̄ ꝛ benigne stu
dētes eos reuocare a malo ꝛ ad pniam. puo
ras vñ erāt oriūdi vt fugerēt familiaritatē
ꝛ ꝙuersatōez ꝙsanguineoꝝ suoꝝ. ꝓbūq; ser
uarēt ꝓphetic̄ū: Extraneꝰ fact⁹ sū fribꝫ meis
ꝛ pegrinꝰ filijs mr̄is mee. In pauptate plu
rimū letabant̄: q; nō ꝙcupiscebāt diuitias
ſz oia trāsitoria spernebāt q̄ pūt a mōi hui⁹
amatoribꝫ ꝙcupisci. Precipue ꝓo pecuniaz
q̄si puluerē pedibꝫ ꝙculcabat. ꝛ sic̄ a b. Frā
ciscō edocti ipaz cū stercore asini eq̄li p̄cio
ꝛ pōdere pōderabāt. Gaudebāt in dño ꝓti
nue nō hītes ītra se vñ possent aliq̄d ꝓtri
stari. Quāto ei a mōdo magz erāt diuisi tāto
magz erāt dño ꝙiūcti. ꝑ viā crucz ꝛ semitas
iustic̄ie icedētes de arta via pnie et obſuati
onis euāgelice offendicula remouebant vt
posteꝝ iter planū fieret ꝛ secuꝝ.

IIII

Cū q̄dā minister fratꝝ venisset ad beatū
Frāciscū cā celebrandi festū natiuitatꝫ dñi
cū eo ī loco fratꝝ ō reate. frēs occasione mi-
nistri ꝛ festi pauer̄t mēsas aliq̄l̄t honorifi-
ce ꝛ curiose ipo die natiuitatꝫ supponētes
tobaleas pulcras ꝛ albas ꝛ vasa vitrea De
scēdēs b. Frā. de cella ad comedendū vidit
mēsas ī alto positas ꝛ ita curiose paratas.
Tūc statī iuit secrete et tulit baculū ꝛ capel
lū cuiusdā paupis q̄ illuc venerat ipo die. ꝛ
aduocās vnū ō socijs suis sūmissa voce exi
uit foras ostiū loci igrātibꝫ fribꝫ de domo.
soci⁹ āt remāsit int⁹ iuxta ostiū. frēs ꝙo ite
rim itrauerūt ad mēsaz. Nā b. Frāciscꝰ ordi-
nauerat vt frēs nō expectarēt eū q̄n nō ve-
nerat statim hora comestiōis. Cūq; stetissz
aliq̄ntulū foris: pulsauit ostiū ꝛ socius ei⁹ sta
tim aperuit ei. ꝛ veniēs cū capello post dor
sum ꝛ baculū ī manibꝫ iuit ad ostiū dom⁹ ī
q̄ frēs comedebāt sicut pegrinꝰ ꝛ paupꝛ cla
mauit dicēs. Amore dñi mei facite elemo-
synā isti paupi ꝛ infirmo. Uīster aūt ꝛ aliꝫ
frēs statim cogn̄uerūt eū. Et rñdit illi mini-
ster. Frat̄ nos etiaz sum⁹ paupes. ꝛ cū sim⁹
multi: necessarie sūt nob̄ el'yne q̄s habem⁹
ſz amore illi⁹ dñi quē noiasti ītres domū et
dabim⁹ tibi de el'ynis q̄s de⁹ dedit nobis.
Et cū ītrasset ꝛ staret añ mēsaz fratꝝ mīster
dedit ei scutellā ī q̄ comedebat: ꝛ de pane sl
mīlit. Et accipēs hūilit̄ sedit iuxta ignē co-
rā fribꝫ sedētibꝫ ad mēsā. ꝛ suspirās dixit ad
frēs. Cū viderē mēsaz honorificez curiose
ꝑpatā ꝙsideraui ꝙ nō erat mēsa paupeꝝ re
ligiosoꝝ q̄ q̄tidie vadūt ostiatim ꝑ el'ynis.
Hob eīm charissimi magz ꝙuenit seq̄ exem
plū humilitatꝫ ꝛ pauptatꝫ chri q̄z aliꝫs religi-
osꝰ. q; ad h̄ vocati sum⁹ ꝛ pfessi sum⁹ coram
deo et hoīb⁹ vñ mō videt ꝙ sedeā sicut frat
minor. Nā festiuitates dñi ꝛ alioꝝ scōꝝ ma
gis honorant̄ cū iopia ꝛ pauptate ꝑ quam
ipi scti lucrati sūt celū: q̄z cū curiositate ꝛ su
pfluitate ꝑ quā elōgat̄a celo. Ex h̄ aūt vere-
cūdati sūt frēs ꝙsiderātes ꝙ ipe purā ꝓfita-
tē dicebat. Et q̄dā ex eis incepert̄ fortit̄ la-
chrymari attēdētes quō sedebat ī tra. et ꝙ
ita sctē et pure voluit eos corrigere et do-
cere. Ammōebat ei frēs vt ita hūles et ho
nestas mēsas hīent ꝙ ide sec̄lares possent
edificari. Etsi aliquis paup supuenerit vt
inuitaret̄ a fratribꝫ posset sedere eq̄liter iu
xta eos: ꝛ nō paup in terra et fratres in al-
to.

V

In ꝓmordio religiōis cū frēs manerent
apō tigū corrū ꝑpe assisiū. Erat int̄ eos q̄dā

frat qui pauꝑ orabat ⁊ ñ laborabat: nec p ele mosyna ire volebat: ⁊ bñ comedebat. Cōsi derās ꝟ btūs Frācisc⁹ coḡuit p spm̄scm̄ q̄ erat carnal' hō. Et ait illi Uade viā tuā fra ter musca: qm̄ vis comedere laborē fratrū tuoꝝ ⁊ esse ociosus ī oi ope dei sic apis oci osus ⁊ steril' q̄ nō lucrat' et nō laborat et co medit laborē ⁊ lucꝝ bonoꝝ apuꝫ. ⁊ sic iuit viā suā. ⁊ q̄ carnal' erat nō petīt miscōiam nec inuenit.

VI

Cū btūs Frācisc⁹ cā p̄dicatiōis iuiſſz ad q̄ndā locū fratꝝ: accidit vt ipa die q̄ debe bat p̄dicare q̄dā pauꝑ ⁊ infirm⁹ veniret ad eū. cui ml'tū cōpaties cepit dicere socio suo de pauꝑtate ⁊ infirmitate ipius. Et ait ille soci⁹ eius. Frat' veꝝ ē q̄ iste satis pauꝑ vi det: ſz forte in tota puincia nō ē aliq̄s volū tate ditior illo Et stati repēsus dure a btō Frācisco dixit culpā suā. ⁊ ait ei b. frācisc⁹. Uis de ꝟ facere pniam quā dicā tibi? Qui rñdit. Libēt faciā. Et dixit ei. Uade ⁊ exue tunicā tuā ⁊ pūce te nudū ad pedes paupis ⁊ dices ei quō peccasti ī ipo detrahēdo sibi ⁊ dic ei vt oret p̄o te. Iuit ḡ ille ⁊ fecit oia q̄ dixerat illi btūs Frācisc⁹. Quo facto sur rexit ⁊ induit tunicā suā ⁊ reuersus ē ad be atū Frācisc̄. Et ait illi btūs Frācisc⁹ Uis scire quō peccasti ī illo: imo ī chīo. Cum vi des pauperē debes ꝓsiderare illū in q̄ noie venit. i. chīm q̄ nr̄am pauꝑtatē ⁊ infirmita tem assumpsit. Hā infirmitas ⁊ paupertas ist⁹ ē q̄ddā speculū nobis p q̄ō speculari et ꝓsiderare debem⁹ cū pietate infirmitatez ⁊ pauꝑtatē dñi nostri iesu chīi

VII.

Cū sctūs pr̄ iuisset ad q̄ndā eccl'iaz vni⁹ ville ciuitat⁹ assisi cepit eā scopare būilit⁹ ⁊ mūdare: ⁊ stati exiuit rumor de ipo p totaz villā. Uidebat' em̄ libent' ab ill'hoīb⁹ libē tius audiebat'. Ut aūt audiuit ꝟ q̄dā rusti cus mire simplicitat⁹ q̄ arabat in agro suo Joānes noie: stati ad ipm̄ venit ⁊ iuenit eū scopantē eccl'iam humilit' ⁊ deuote. ⁊ ait il li. Frat' da mihi scopā: q̄r volo te adiuuare ⁊ accipiēs scopā ō manib⁹ suis scopauit re siduū. ⁊ sedētib⁹ ill' sil': ait ille btō Frācisco. Frat' iā est diu q̄ habui volūtatē fuiēdi ho ⁊ marīe postq̄ de te ⁊ tuis frīb⁹ rumorē au diui ſz nesciebā q̄lit' ad te venirē. Hūc aūt postq̄ placuit dño vt te viderez volo facere q̄cq̄d tibi placuerit. Btūs Frācisc⁹ ꝓsiderās ei⁹ feruorē exultauit in dño: marīe q̄r tunc pauꝯos frēs hēbat. ⁊ videbat' sibi q̄ ꝓpe sim plicitatē ⁊ puritatē ipi⁹ deberet eē bon⁹ re ligiosus. Dixit aūt ei. Frat' si vis eē de vita ⁊ societate nr̄a optet q̄ exp̄roperes te de oi bus tuis q̄ sine scādalo hīe possis ⁊ des ta pauꝑib⁹ ꝟm ꝓsiliū scti euāgelij. q̄r illō idē fe cerūt oēs frēs mei q̄ potuerūt. Quo audito stati iuit ad agrū vbi dimisit boues ⁊ solutt illos: ⁊ dixit vnū coz̄ā btō Francisco ⁊ di xit ei. Frat' tot annis fuiui p̄ii meo ⁊ oīb⁹ de domo mea. ⁊ licz sit pua hec portio here ditat⁹ mee: volo hūc recipe p pte mea ⁊ ips dare pauꝑib⁹ sicut tibi meli⁹ videbit'. Uidē tes aūt parētes ei⁹ ⁊ frēs sui q̄ erant adhuc parui q̄ volebat eos dimittere cepēr oēs de domo sua tāfortit' lachrymari etiā volo rosas voces cū plāctu emittere q̄ ide mot⁹ ē btūs Frācisc⁹ ad pietatē. q̄r magna fami lia ⁊ ibecill' erat. Et ait ill' btūs Frācisc⁹ Pa rate comestionē p oīb⁹ nob⁹ ⁊ comedamus oēs sil': et nolite plāgere q̄r vos faciā valde letos. Illi aūt stati pauerūt ⁊ oēs sil' cū ma gna leticia comederūt. post comestionē ſo dixit btūs Frācisc⁹. Ille fili⁹ vi vult fuire deo: ⁊ ō ꝟ nō debet⁹ ꝓtristari ſz pl'imū gau dere. Uob em̄ nō tm̄ ꝟm deū ſzed ꝟm fecun lū istō iputat' ad magnū honorē ⁊ pfectū alia rū et corpoꝝ. q̄r ō carne vīa honorat' ōs: et oēs frēs nr̄i erūt vīi filij et frēs. Et q̄r creā tura dei est: deo suo creatori vult fuire. cui fuire regnare est. Hō possū nec debeo ipm credere vob: sed vt de ipo habeatis cōsola tionē volo q̄ ipe exp̄roperet se vobis ō illo boue tanq̄ pauperib⁹: licz deberet ipm va re alijs pauperib⁹ ꝟm euangeliū. Et ꝓsolati sunt oēs in ꝟbis scti Frācisci. ⁊ maxime le tati sūt ō boue q̄r redditus fuit eis: q̄ pau pes erant valde. Et q̄r btō francisco nimis placebat pura ⁊ sctā simplicitas in se ⁊ i al is statim induit eū pannis religionis. ⁊ du cebat ipm̄ secū humilit' p socio suo. Erat ei ille tante simplicitatis q̄ ad oia q̄ faciebat sctūs frācisc⁹ credebat se teneri. Uñ q̄n beā atus frācisc⁹ stabat in aliq̄ eccl'ia vl' alib⁹ loco ad orandū. ⁊ iste volebat eū videre vt oīb⁹ actib⁹ ⁊ gestib⁹ eius se penitus ꝓfor maret: ita q̄ si btūs frācisc⁹ flectebat genua vel leuabat man⁹ ad celum: vl' sputabat: vl' suspirabat. ⁊ ipe oia similit' faciebat. Cū au tē ꝓpēdisset de ꝟ btūs frācisc⁹ cepit ipum de hmōi simplicitatib⁹ cū magna leticia re phēdere. Cui ille rñdit. Frat' ego pmili fa cere oīa q̄ tu facis. ⁊ ideo oportet me tibi ī oīb⁹ ꝓformari. Et de ꝟ mirabat' ⁊ letabat'

mirabilr btūs frācisc⁹ vidēs ipm ī tāta sim plicitate ⁊ puritate, Ipe ꝯo postea cepit in tātū pficere q̄ btūs Frācisc⁹ ⁊ alij frēs oēs de ipi⁹ pfectione plurimū mirabant: ⁊ post modicū tps mortu⁹ ē in illo sctō pfectu ꝯtu tū, vñ postea btūs Frācisc⁹ cū leticia mētis ⁊ corpis int' frēs narrabat de ei⁹ cōuersati one noiando ipm nō frēm: sz sctm Joānē

VIII

Quodā tpe btūs Frācisc⁹ iuit rhomā et visitauit dñm Hostiēsez. Et cū stetissz aliq̄bus diebꝫ cū eo: visitauit etiā dñm Leonez cardinalē q̄ erat btō frācisco valde deuot⁹ ⁊ q: tūc erat tps hyemale ⁊ oīno ineptū ad ambulandū, ꝑt' frigus et vētos ⁊ pluuias, rogauit eū vt diebꝫ aliq̄t maneret cū ipo: et vice vni⁹ paupis victū ab eo reciperet cū alijs paupibꝫ qui ī domo sua q̄tidie comedebāt. Hoc aūt dixit: q: sciebat btm frāciscum sp ref. sz dñs papa ⁊ cardinales cū mꝛia deuotiōe ⁊ reuerētia ipm recipient ⁊ venerarē tur vt scm. Et adiec. Dabo tibi bonā domū remotā vbi poteris orare ⁊ comedere si vo lueris. Tūc frater angel⁹ tācredi q̄ erat vn⁹ de duodecim ꝑmis fratribꝫ: q̄ etiā morabatur cū dicto cardinali dixit btō Francisco Frat' est hic, ꝑpe q̄daz turris speciosa valde ⁊ remota vbi poteris tanq̄ in heremitorio ꝑmānere, quā cū vidisset b. Frācisc⁹ placuit sibi, ⁊ reuersus ad dñm cardinalez dixit ei, Dñe fozsitan manebo apud vos p aliquos dies. Et gauisus est valde dñs cardinalis. Iuit ergo frater angelus ⁊ parauit in turri locū, p btō Frācisco ⁊ socio ei⁹. Et q: btūs Frācisc⁹ nolebat inde descēdere q̄diu maneret apud cardinalē, nec volebat aliquē introire ad ipm. Promisit ⁊ ordinauit frat' angelus q̄tidie portare sibi ⁊ socio victū. Cū q̄ iuisset illuc btūs Frācisc⁹ cū socio suo: ī ꝑma nocte qñ volebat ibi dormire venert demones ⁊ ipm fortiter ꝓberauerūt. Et ad uocās sociū suū dixit ei. Frat' ꝓberauerunt me demōes valde fortiter: ⁊ iō volo vt maneas iuxta me: q: timeo stare solus. ⁊ nocte illa māsit iuxta cū socius ei⁹. Nā totus trebrem. Vñ p totā noctē vigilauerūt ambo. Interim dicebat btūs francisc⁹ socio suo, Quare ꝓberauerūt me demones: ⁊ cur dabit deus ptās a dño nocēdi mihi? Et ait, Demones sunt castaldi dñi nri. Sicut em̄ ptās mittit castaldū suū ad puniendum illū q̄ peccauit: sic dñs p castaldos, s. p demōes q̄ in h̄ mōdo sūt eius mistri: quēcūq̄z diligit corrigit ⁊ castigat. Multotiēs em̄ ig̃ranter peccat etiā pfectus religiosus. Vñ cū nō cogscit pctm̄ suū castigar' p diabolū vt diligent videat ⁊ ꝓsideret interi⁹ ⁊ exteri⁹ ea ī q̄bꝫ offendit. q: q̄s diligit dñs ꝺ vero amore ī hac vita nihil eis relinq̄t īultū. Ego ꝯo p miscōiam ⁊ gr̄am dei nō cogsco me ī aliq̄ offendisse qđ p ꝓfessionē ⁊ satisfactionē nō emēdauerim, imo p miscōiam suā h̄ donuz ꝓtulit mihi deus q̄ de oībꝫ ī q̄bꝫ placere vl' displicere sibi valeo: ī oīone claram cognitionē recipio. Sed pōt esse q̄ p castaldos suos nūc me castigauerit: q: licz dñs cardinalis libenter mihi miscōiam faciat: ⁊ corpori meo sicut necesse recipe habz recreati onē frīs mei q̄ vadūt p mōm sustinendo fame ⁊ mltas tribulatōes. ⁊ alij frēs q̄ morātur in heremitorijs ⁊ paupcul' domibꝫ cum audierint q̄ maneo apd cardinalē poterunt hāc occasionē murmurādi aduersuz me dicētes. Nos sustinem⁹ tot aduersa: ⁊ ipe hz ꝓsolatōes suas. Ego āt teneor illi semp dare exemplū. q: ad h̄ dat⁹ sum eis. Nā magz edificant frēs cuz maneo in paupcul' locis inter ipos q̄s in alijs. ⁊ magis patient portant tribulationes suas cū audiūt me idē tolerare. Hoc itaq̄z fuit summū ⁊ ꝓtinuz studium p̄is nr̄i vt in oībꝫ ꝑberet semp bonuz exēplū: ⁊ alijs fribꝫ tolleret occasionē murmurandi de se. Et ꝑt' h̄ sanus ⁊ infirm⁹ tot ⁊ tāta passus ē q̄ q̄cūq̄z frēs scirēt sicut nos q̄ cū eo fuim⁹ vsq̄z ad diē mortis ei⁹ q̄tiens cūq̄z ea legeret vl' ad memoriā reduceret nō posset se a lachrymis ꝓtinere. ⁊ oēs tribulatōes ⁊ necessitates cū maiori patiētia ⁊ gaudio sustinerēt. descēdit g̃ btūs Frācisc⁹ sūmo mane de turri ⁊ iuit ad dñm cardinalez narrās ei oīa q̄ sibi acciderāt: ⁊ q̄ ꝓtulerat cū socio suo, imo etiā dixit ei. Homies me putāt esse sctm̄ hominē: ⁊ ecce dēmones me de carcere eiecerūt. Et plurimū letatus ē dominus cardinal' cū eo. Verūtn̄ q: sciebat ⁊ venerabat' euz tāq̄z scm̄ noluit ꝺdicere sibi postq̄z ibi noluit ꝑmanere. Et sic b. frācisc⁹ valefaciēs ei reuersus ē ad heremitoriū de fonte colūbaz iuxta reate.

IX

Cōuocauit sel' btūs frācisc⁹ mltos frēs: ⁊ ait illis. Rogaui dñm vt mihi dignaret oñdere q̄n sum ꝼu⁹ ei⁹ ⁊ q̄n nō. Nam nihil aliud vellē q̄z existere ꝼu⁹ ei⁹. Ipe aūt beni

gnifſim⁹ dñs ſua dignatiõe mihi rñt. Seruũ meũ facĕ te eẽ cogſco cũ ſctã cogitas: loq̃ris z opar̃. Jõ vocaui vos frẽs: z hec vob̃ ĩſinuaui vt coꝛã vob̃ poſſim ꝓecũdari qũ videbit̃ me deficere i oĩb⁹ his vl̃ in aliq̃ ꝓdictoꝝ.

X

Int̃ alias ꝓtutes q̃s diligebat z deſideꝛabat eſſe i fratrib⁹ poſt fundamẽtũ ſctẽ humilitatis diligebat p̃cipue pulcritudinez z mũdiciã honeſtatis, vñ volẽs docere frẽs hꝛe oculos pudicos ſolebat tali enigmate ꝓfingere oculos impudicos. Rex pi⁹ z poꝛtẽs miſit ad reginã duos nũcios ſucceſſiue, reuertĕ p̃m⁹ z ꝓbis tm̃ ꝓba reportat, z nihil loquĕ de regina: ſiq̃dẽ oc̃los ſuos tenuꝛat in capite ſapient̃, nec aliq̃liter ꝓſilierũt in reginã. Redit ali⁹ z poſt pauca ꝓba lõgã de regine pulcritudine texit hiſtoriã. Vere inquit dñe vidi pulcerrimã mulierẽ: felix q̃ fruĕ illa. Et rex ad illũ. Tu fue nequã i ſpõſam meã iecĕſti oculos ĩpudicos ptz q̃ proſpectã ſubtiliter emere voluiſti. Jubet g̃ re uocare p̃mũ. Et ait illi. Quid tibĩ de regina vidĕ? O prime inq̃t mihi vidĕ, qz libent̃ z patient̃ audiuit. Ipa reſpõdit ſagaciter Et ait illi rex. Nunq̃d formoſitas q̃dem ineſt ei? Rñdit ille. Dñe mi tuũ ſit hoc inſpicere: meũ aũt fuit verba pferre. Ferĕ a rege ſmõa. Tu inq̃t hñs oculos caſtos eſto in camera me coꝛpe caſtioꝛ z fruere delicijs meis, hic ꝓo impudic⁹ exeat domũ ne polluat thalamũ. Dicebat ergo, quis nõ deberet timere reſpicere ſpõſam chꝛi tc̃.

XI

Quodã tpe paulo poſt ꝓuerſionẽ ſuã cũ ambularet ſol⁹ p vĩã nõ mltũ lõge ab ecĉia ſctẽ marie de portiũcula ibat alta voce plãgẽdo. Quidã ãt ſpũal̃ hõ obuiauit illi z timẽs ne hꝛet aliquẽ dolorẽ ifirmitat̃: dixit ei. Quid hẽs frat̃? At ille rñdit. Ita debeꝛẽ ire p totũ mõm ſine ꝓecũdia plãgẽdo paſſionẽ dñi mei. Tũc ille ſil̃ cũ eo cepit flere z fortĕ lachꝛymari.

XII

Fuit q̃dam frat̃ honeſte z ſãcte ꝓuerſationis exĉioris: q̃ die noctuq̃ videbat̃ ſollicitus circa oꝛonẽ z ſilẽtiũ ſic obſeruabat ꝓtinuum q̃ aliq̃n cũ ſacerdoti ꝓfiteret̃ ſol̃ ſignis q̃buſdã z nõ ꝓbis ꝓfitebat̃. Ita ei videbat̃ eſſe deuot⁹ z feruẽs i dilectiõe dei q̃ ſedẽs aliq̃n cũ frib⁹ lz nõ loq̃ret̃ audiẽdo tm̃ bona ꝓba iteri⁹ z exteri⁹ mirabiliĕ letabat̃, ita q̃ ex hꝰ ſepe ad ꝓuotõez frẽs, alios attrahebat

Cũ aũt pluribꝰ annis in ꝓuerſatiõe hmõi q̃ ſtitiſſet: accidit vt btũs Frãciſcus veniret ad locũ vbi ille manebat, q̃ cum audiſſz cõuerſationẽ illius dixit eis. Sciatis in veritate qz diabolica tẽtatio eſt: quia nõ vult cõfiteri. Interim generalis miniſter venit illuc viſitare btm̃ Franciſcũ z cepit illũ cõmẽdare coꝛã btõ Frãciſco. Et ait illi beat⁹ Franciſcus. Crede mihi frater qm̃ a maligno ſpiritu ducĕ z decipitur iſte frater. Dixit generalis miniſter. Miruz mihi videt̃ z quaſi incredibile q̃ poſſit hoc eſſe de homine qui habet toc ſigna z opa ſanctitat̃. Et dixit ei beat⁹ Frãciſcus. Proba ipm dicens illi fratri. Frater volo penitus q̃ bis vel ſĕ ad minus ꝓfitearis i hebdomada. Ille autem poſuit digitum ſup os ſuum ducens ea put: z oſtendẽs p ſigna q̃ nullatenus hꝰ faceret amoꝛe ſilentij. Miniſter ꝓo timens illuz ſcãdalizare dimiſit eũ, z nõ ꝓ̃ p multos dies egreſſus eſt ordinẽ frater ille ꝓpria voluntate z redĳt ad ſeculum poꝛtãs habitus ſecularẽ. Factũ eſt aũt dũ quadam die duo ex ſocĳs beati Frãciſci ambularent p quandã viam obuiauerũt illi q̃ ambulabat ſol⁹ tanq̃z pegrinus pauprimus, cui cõpatiẽtes dixerunt. O miſer vbi eſt honeſta z ſctã cõuerſatio tua. Nolebas em̃ loqui z oſtendere te fratrib⁹ tuis z mõ vadis diſcurrẽdo p mõm tanq̃z hõ ignorans deũ, ille aũt cepit ei loqui iurando ſepe in ſua fide ſicut hoies ſeculares. Et dixerũt ei. Miſer hõ cur in ti de tua iuras vt ſeculares q̃ nõ tm̃ a verbis ociоſis ſed etiam ab omnib⁹ ſilebas, z dimiſerũt eũ. Et paꝛ poſt mortu⁹ eſt, z valde ammirati fuim⁹ videtes ſic ad lĩam eſſe verũ ſicut ꝓdixerat de illo btũs Frãciſc⁹ tepe q̃ reputabat̃ ſctũs ille miſer

XIII

Cũ ſctũs Frãciſc⁹ adhuc eẽt in habitu ſeculari tm̃ tot⁹ deſpect⁹ a ſpe ſeculi deſperat⁹ z ꝓpe pniam tot⁹ ꝏformis z ſqualid⁹ ita vt a multz putaret̃ inſan⁹ p magnũ tps ſic eundo p aſſiſiũ luto z lapidib⁹ tã a ſuis q̃ ab extraneis innumerz afficiebat̃ iniurijs. Ipſe ꝓo patiẽtiſſime vt ſurd⁹ z mut⁹ i oĩb⁹ pcedebat hilari facie. Dñs ãt Bernard⁹ de aſſiſio q̃ erat de nobilioꝛib⁹ z ditioꝛib⁹ z ſapiẽtioꝛib⁹ de tota ciuitate: cui⁹ ꝓſilijs oẽs adhereſcebãt ꝓſiderare ſapient̃ incepit tã altus mũdi ꝓtẽptuz in ſctõ frãciſco: z tantã ꝓſtantiã in iniurijs z tantã longanimitatẽ in tolerãdo, ita q̃ quaſi p duos annos ſic abomi-

nat⁹ ꝛ despect⁹ ab oīb⁹ sp ꝓstātio⁹ videbat, dixit ī corde suo dict⁹ dñs Bernard⁹: nullo mō posset esse ꝙ iste Frācisc⁹ ñ hꝫet gratiā dei. Et īspirat⁹ a dño iuitauit sctm̄ Frācisc̄ vt māducaret cū eo de sero. Cui scūs Frācisc⁹ hūlr assentiēs māducauit cū eo ill̄o sero. Dñs aūt Bernard⁹ ꝓposuit ī corde suo velle expiri sctitatē scti Frācisci. vñ inuitauit eū vt illa nocte in domo sua q̄esceret. Et sancto Frācisco hūiliter annuente: dñs Bernardus fecit parari lectū in sua camera ꝓpria in q̄ iugiter de nocte lāpas ardebat. Sctūs aūt Francisc⁹ vt intrauit cameꝛā vt abscōderet diuinā gr̄az quā habebat: statim piecit se in lectū: ostēdēs se velle dormire. dñs aūt Bernard⁹ posuit ī corde suo illū latenter obſuare de nocte. Vñ vsus est tali cautela ꝙ cū aliq̄ntulūz in suo leeto q̄uisset finxit se alte dormire ꝛ pfunditus dormire. Sanct⁹ aūt Frācisc⁹ secretoꝛ dei fidelis abscōditoꝛ cū estīaret dñm Bernardū pfūde dormire in pfūdo noctis surgit de lecto. et eleuata facie in celū: ꝛ eleuatis ꝛ feruēter ignitus deuotissime oꝛās dicebat. Deꝰ meus ꝛ oīa. Et hec ꝓba cū tantis lachꝛymis ingemiabat ad deum et cū tāta moꝛositate frequentabat ꝙ vsq; ad matuti nū aliō nō dicebat nisi: deꝰ meus ꝛ omnia. Hec aūt dicebat sctūs Frācisc⁹ ammirās diuīe maiestatis excellētiā q̄ piclitāri mūdo lute pauper. disponebat remedio puidere. Spū em̄ ꝓphetico illūinatus puidēdo matheatis q̄ p ipm̄ suū oꝛdinē deꝰ erat facturꝰ et eodē docēte spū suā insufficientiā ꝛ paruitatē ꝓtutis ꝓsideras inuocabat dñm: vt qō ipse nō poterat: ipse deus pficeret: sine quo nihil pōt hūana fragilitas: ꝓterea dicebat: Deꝰ meus ꝛ oīa. Dñs aūt Bernard⁹ lāpade ibi lucēte cūcta vidēs ꝛ pdicta verba diligēter ꝛ scti deuotionē vigili obſuatione ꝓpendens: a spūsctō accēsus in medullis coꝛdis intrinsecus: statim mane facto aduocat sctm̄ Franciscū et ait. Frater Frācisce ego penitus ꝓposui relinq̄re mūdū ꝛ seq̄ ad q̄cunq; mādaueris. Sanct⁹ āt Frācisc⁹ hec audiēs exultauit in spū ꝛ cum gaudio magno ait. Dñe Bernarde istō est op⁹ tamarduū ꝙ ō hoc est dñi nr̄i iesu chr̄i consiliū req̄rendū vt ipe dignet hūplacitū suū nobis ostēdere q̄liter illō pficere debeamus. et ideo ꝓgam⁹ sil̄ ad epatū vbi est vicinus bonus sacerdos et faciem⁹ dici missam: q̄ audita oꝛabimus ibi vsq; ad tertiā. In oꝛōne aūt nr̄a petem⁹ a dño nr̄o Jesu chr̄o vt dignet nob oñdere in terna aptiōe missalis viā sibi hūplacitā quā debeam⁹ eligere. Dñs āt Bernard⁹ dixit. Placet qō dicis. Iuer̄t g̃ ad epatū ꝛ audita missa ꝛ oratione vsq; ad tertiā ꝓtelata: sumpsit sacerdos pdict⁹ missale ad rogationē scti Francisci ꝛ dñi Bernardi. ꝛ sig̃ crucis se muniēs aperuit euāgeliū in noīe dñi nr̄i iesu chr̄i. in q̄ aptiōe ꝓmo occurrit: Si vis pfect⁹ eē vade ꝛ vēde oīa q̄ habes ꝛ da paupib⁹. In secūda aptōe occurrit: Qui vult venire post me abneget semetipm̄ ꝛ tollat crucē suam. In tertia occurrit. Nihil tuleritis ī via. Et his visis dixit scūs Frācisc⁹ dño Bernardo. Ecce signū dñi qō habem⁹: vade ꝛ pfice q̄ audisti. et hūdict⁹ sit deꝰ nr̄ iesus chr̄us q̄ dignat⁹ ē viā suā euangelicā demōstrare. Statī aūt dñs bernard⁹ cūcta bōa sua distraxit q̄ erāt valde magni valoris: ꝛ oīa pauperib⁹ tribuebat: poꝛtās plenū gremiū pecunia ꝛ viduis ꝛ oꝛphanis pegrinātib⁹ ꝛ deo fuientib⁹ affluenter ꝛ liberalr dispgebat: sctō Frācisco ad oīa supdicta ipm̄ sociāte ꝛ fidelit adiuuāte. Dñs aūt Siluester dū dispgi videret hec oīa auaricia ductꝰ dixit scō frācisco. Tu ō q̄busdā lapidib⁹ p ecclesijs reparādis ñ plene soluisti. Sctūs āt frācisc⁹ admirās eiꝰ auariciā ꝛ nolēs cū ipo ꝓtēdere vt verꝰ euāgelij obſuator oī peretī se tribuēs misit manū suā ī sinū dñi bernardi et plenā pecūia posuit in sinū dñi Siluestri ꝛ ait. Si adhuc plꝰ petas plꝰ dare. Ille āt cōtētꝰ recessit. Post hec dñs siluester cū redisset domū ꝛ ō sero cogitassꝫ q̄ fecerat in die redarguēs auariciā suā et recogitās feruorē dñi bernardi ꝛ sctitatē scti frācisci: ī ꝓma scda ꝛ tertia nocte oñsa fuit sibi crux aurea ꝓcedēs ex oꝛe frācisci cuiꝰ sūmitas celos tāgebat ꝛ brachia ptēsa ī latū vsq; ad mūdi fines videbant extēdi. ꝓt qō tactꝰ a dño cūcta bona sua distraxit ꝛ paupib⁹ dedit. ꝛ factꝰ postmodū fr̄ minoꝛ tante fuit sctitatis et gr̄e ꝙ loq̄bat cū deo sicut amic⁹ cū amico. sicut sctūs Frācisc⁹ pluries est expt⁹. Dñs ꝓ Bernardus oīb⁹ suis dispsis ꝓ deo et oīno paup euangelicus factus tantā gratiā a deo ꝓmeruit ꝙ sepe rapiebat ad dñm. Et sanctus Francisc⁹ pdicabat eū reuerētia dignū: et dicebat ꝙ ipse oꝛdinē istū fundauerat ꝓ eo ꝙ euangelicā pauptatem om

nia paupib⁹ diſtribuendo ipſe p̄mus incepit nihil penit⁹ ſibi reſeruans, ſed nudū ſe offerēs brachijs crucifixi q̄ eſt bñdict⁹ in ſecula ſeculoꝝ Amen. XIIII

In p̄ncipio ordinis qū erāt pauci frēs et adhuc nō eſſent capta loca: ſctūs Franciſc⁹ iuit ad viſitādū ſctm̄ Jacobū: ducens ſecū aliquos ſocios quoꝝ vn⁹ erat frater Bernardus. Cū aūt irēt pariter inuenerūt in q̄dam terra vnū infirmū cui compatiēs ſctūs Frāciſc⁹ dixit fratri Bernardo. Uolo fili q̄ remaneas ad ſuiēdū iſti infirmo. Qui ſtatim flexis geniby z capite inclinato ſuſcepit reuerenē obediētiā ſcti p̄ris. Sanctus aūt Frāciſc⁹ relicto frē Bernardo cū dicto infirmo: iuit ad ſctm̄ Jacobū cū aliis ſocijs. Et cū ſtaret z adoraret ī ſctō iacobo fuit ſibi reuelatuꝝ a deo q̄ caperet loca p mūdū: eo q̄ deberet ei⁹ ordo ī magna multitudine dilatari. Uñ z tunc ex diuīo imperio cepit loca cape circūquaq;. Rediēs aūt ſctūs Frāciſc⁹ p viā p̄mā: inuenit fratrem Bernardū z infirmū ſibi cōmiſſum pfecte ſanatū. Uñ ſeq̄nti anno cōceſſit ſibi ſctūs Frāciſc⁹ q̄ frat̄ Bernard⁹ iret ad ſctm̄ Jacobū. Interim ſanct⁹ Franciſcus redijt in vallem ſpoletanā. Et cum ſtaret in quodā loco deſerto ipſe z frater Maſſeus et frat̄ Helias: et q̄dam alij. et quadā die ſanctus Frāciſc⁹ iuit ī ſilua ad orandū. ſocij ꝓo eius habētes eum in magna reuerētia timebāt eius orationē aliq̄liter impediri ꝓpter magnalia q̄ ſibi deus in oibus faciebat. accidit q̄ q̄daꝝ valde pulcer iuuenis accinct⁹ veſtes q̄ſi ad ambulāduꝝ paratus venit ad portā z pulſauit tāfeſtinanter et diu q̄ fuit inſolitū. Accedēs aūt frat̄ Maſſe⁹ ad portam: ait illi iuueni. Fili nondū te credo ad portā fratꝝ fuiſſe: q̄ neſcis moderate pulſare Et iuuenis rñdit Quomō debet fieri? Cui dixit fr̄ Maſſe⁹. Pulſa ter et raro vnā pulſationē poſt aliā. poſtea expecta donec compleat p̄r nr̄ z veniat ad te. etſi in h̄ inuallo nō venit: tu iterꝝ pulſa. Juuenis aūt rñdit Ego magnā feſtinantiā habeo: iō ſic pulſo. nā habeo facere magnū iter: veni autē huc vt loq̄rer fratri Frāciſco. ſed ipe mō eſt in ꝓtemplatiōe in ſilua: ideo nolo eū impedire. ſed vade mitte mihi frēm Heliā audiui q̄ ipe eſt valde ſapiens: et ideo volo ſibi facere vnā queſtionē. Frat aūt Maſſe⁹ cū dixiſſet fratri Helie vt iret ad eum: tulit moleſte z noluit ire ſupbiēs z iraſcēs. Frater aūt Maſſeus neſciebat q̄d faceret. q̄a ſi dicebat q̄ nō poterat ire: mētiebat. ſi ꝓo dicebat q̄ erat turbatus: timebat ne haberet malū exemplū. Et q̄ interim tardabat venire: iſte iuuenis iterꝝ pulſauit vt p̄ius. Tūc venit frater ad portam z ait iuueni. Ille nō ſeruaſti doctrinā meā in pulſando. Ille aūt iuuenis erat angelus ⁹i q̄ anticipans rñſionē frīs Maſſei dixit. Frater Helias nō vult venire ad me. ſed vade ad frēm Frāciſcum z dices q̄ ego veni ad loq̄ndum ei⁹. q̄ ꝓo nolo impedire ipm: dicas q̄ mihi mittat fratrē Heliam. Tunc fr̄ Maſſe⁹ iuit ad frēm Frāciſcū ſtantē et orantē facie elevata in celum: et dixit ei totā ambaſiatā dicti iuuenis z rñſionē fratꝛ Helie. Tunc ſctūs Frāciſc⁹ nec ſe mutādo de loco nec facie declinando a celo dixit. Uade z dic hec lie fratri q̄ p obediētiā ſtatim vadat ad eū. Frater ꝓo Helias iuit ita turbat⁹ ad portam q̄ in apiedo oſtium cum impetu ſecat validū ſtrepitū z rumorem: dicēs iuueni. Quid vis tu? Ille autez iuuenis ait. Laue chariſſime q̄ videris turbat⁹: cum ira impedit animū ne poſſit cernere verum. Tūc fr̄ Helias ait. Dicas q̄d vis. Et ille. Quero a te inq̄t vtꝝ obſeruatoriby ſcti euāgelij licet de oiby q̄ apponunt̄ put chīs traditis māducare. et vtꝝ alicui homi liceat obſeruatoriby ſancti euangelij cōtraria imponere euāgelice libtati. Frater Helias rñdit in re euāgelice libtati. Frater Helias rñdit ꝓpbe. Bene ſcio iſta nolo tibi dicere: vade ꝓ fact⁊ tuis. Juuenis rñdit. Ego ſcire mdi ad iſtam q̄ſtionē rñdere q̄ tu. Frat ꝓo Helias clauſit oſtiū cum impetu z receſſit. Et cū cogitaret intra ſe de dicta queſtiōe: hebetauit nec enodare ſciebat. Ipſe em̄ cū eſſet vicarius ordinis: preſumpſerat vltra eius gelia et regulam ordinare. et conſtitutiones iam fecerat q̄ nullus frater in ordie eēt nes māducaret. ita q̄ dicta queſtio erat taliter contra eum Unde cū neſciret declarare: conſiderans p̄dicti iuuenis modeſtiā et q̄ etiam dixerit queſtionem p̄dictam melius enodare: redijt ad portam: aperiens oſtium vt ab ipſo iuuene dictam queſtionem ſibi peteret enodari. Sed aperta porta nullus apparuit: nec circūquaq; q̄ſitus poterat reperiri. Ille aūt iuuenis erat angelus dei qui p̄opterea ipſum nō expectādo receſſit: q̄ ſupba mens non fuit digna habere colloquiū angelicū. Quib⁹ p̄dictis ſanct⁹ Frāciſc⁹ cui oia fuerunt reuelata

ta redlēs de silua acri⁹ redarguit cū clamo⁊re valido frēm Heliā dicēs, Hale fac⁊ fra ter Helia ⁊ supbe: qz repell' sctōs angelos q̄ veniūt ad nos visitādos ⁊ instruendos. Dico añt tibi q̄ timeo vehement' ne tua su ꝑbia extra istū ordinez faciat te fieri. Et ita ꝓphetico añ dixit, In eo dē autē die ⁊ hora q̄ iste angelus a fratre p̄dicto recessit appa ruit in eadē specie fratri Bernardo redeun ti de sctō Jacobo ⁊ stanti iuxta q̄ndam ma gnū fluuiū quē trāsire nō poterat: ⁊ salutās frēm Bernardū idiomate ꝓprio dixit, De⁹ det tibi pacē o bone frater. Et frat' Bernar dus admirās ō pulcritudie ei⁹ et ō lingua sibi nota ⁊ de salutatiōe pacifica ⁊ de facie leta: interrogauit eū, Añ te habeo o bone iuuenis? Et ille rñdit, Uenio de tali loco vbi morat sctūs Frāciscꝰ, et iuī ad colloq̄n dū cum eo: sed nō potui, q̄a stabat in silua ad ꝓtemplādū diuia. Et stabat cū eo in illo loco frater Masseꝰ ⁊ frater Egidi⁹ ⁊ frater Helias. Et frater Masseꝰ dixit me sona re ad portā vestram. Frater ꝓo Helias qz de q̄stione quā sibi feci me audire cōtēpsit q̄n postea sibi penituit ⁊ voluit me audire et videre: nō potuit. Et his dict⁊ ait ange lus fratri bernardo, Quare charissime dif fers vltra fluuiū transire? Rñdit, qz piculū timeo ꝓpter pfunditatē aquarū q̄s video. Et angelus dixit, Transeam⁹ simul: nō du bites. Et apprehēsa manu ei⁹ in ictu oc'li fra trē Bernardū in alterā partē flumis inco lumē posuit. Cernens hoc frater Bernar dus q̄ iste esset angelus dñi: cum magna deuotione ac reuerētia ac gaudio dixit, O angele bñdicte dei dicas mihi qđ ē nomē tuum. Qui rñdit, Quid q̄r⁊ nomē meū qđ est mirabile. Et ꝫ dicto disparuit et reliq̄t frēm Bernardū valde cōsolatū: ita vt totā viam illā cum gaudio ambulauit. Ipse ꝓo frater Bernard⁹ die ⁊ horā notauit q̄n an gelus sibi apparuit. Et postq̄ꝫ puenit ad lo cum vbi sctūs Frāciscꝰ cum socijs p̄dictis morabat: oia illis p ordinē recitauit. Añ certissime aduerterūt q̄ iste idē angelus et ipsis ⁊ illi eadem die ⁊ hora apparuit.

XV

Accidit semel in ꝓncipio ordis q̄ sanct⁹ Franciscꝰ misit frēm Bernardū Bononiā vt ibi fructificaret deo ꝑm grām a deo sibi datā. Frater āt Bernard⁹ cruce chīi se mu niens ⁊ obedientie sociat⁹ ꝓtute Bononiā adijt. Quē cū viderēt pueri insolito habi tu ⁊ despecto: mltas illi iniurias irrogare cepēr⁊: q̄s iniurias frat' Bernard⁹ vere san ctus nō solū patiēter sed etiā letissime susti nebat. Nā qz chīi vere esset discipul⁹ q̄ fa ctus est abiectio plebis ⁊ opprobriū hoīm ꝓ ei⁹ amore in platea dicte ciuitat⁊ se studi ose posuit vbi mel⁹ illuderet ab hoīb⁹ Añ cū sederet ibi cōgregati sunt mlti hoies cir ca eū, et q̄dā trahebāt caputiū retro: q̄dam añ, q̄dā puluerē: q̄dā ꝙo lapides iactabant in eū, q̄dā ipm hincinde grauiter impinge bant. Ad cūcta ꝙo opprobria frat' Bernar dus gaudēs ⁊ patiens ꝑmanebat: in nullo penit⁹ renitēs aut murmurās: imo qđ ma ius est: ad silia opprobria sustinēda ꝓ plres dies in dictam plateā studiose redibat. Et q̄ntūcūq̄ iniurijs afficeret ab ill': sp tñ imꝑ turbatū animū leta facies oñdebat. Et q̄a patiētia op⁹ pfcm̄ habet ⁊ approbatū: idꝰ q̄dā iudex sapiēs attēdēs ⁊ diligēter exami nās ꝓtuosam ꝑstantiā tot dieb⁹ nullo peni tus ꝑturbatā: dixit in corde suo, Impossi bile est q̄ iste nō sit sctūs hō. Et accedens ad scm̄ Bernardū ait, Quis es tu? ⁊ ad q̄d huc venisti? Frater ꝓo Bernard⁹ misit ma nū suā in sinū et ꝓtulit regulā euāgelicā scti Frāciscꝰ quā in corde portabat ⁊ ope ostē debat. Ille ꝓo iudex cū ipsi⁹ regl'e statū al tissimū plegisset: vehementer obstupuit cū esset hō itelligēs, ⁊ ꝓtēs se ad socios cū ad miratiōe maxia dixit, Iste est altior stat⁹ q̄s egovnq̄ viderim, ⁊ ꝓtea iste hō ē cū socijs suis ō sanctioribꝫ hoīb⁹ istī⁹ mūdi. Añ ma gnū pctm̄ faciūt q̄ sibi iniurias irrogāt, q̄a nō iniurijs sz maxis honorib⁹ extollēd⁹ est cū vere sit amicus altissimi. Et ait illi, Cha rissime si locū vob aptum exhibere vbi cō mode deo fuiret⁊ velle⁊ accipe: ego ꝑ sa lute anīe mee libētissime vob dabē. Frater Bernard⁹ rñdit, Dñe charissime credo q̄ ꝫ ispirauit dñs Jesus chīs. Tūc dict⁹ iu dex frēz Bernar, ad domū suā adducēs cū gaudio ⁊ charitate magn̄ suscepit: et postea locū ꝑmissū sibi exhibuit, et ad suas expen sas totū pfecte ⁊ deuote cōpleuit, et fact⁹ ē defensor ⁊ pr̄ ꝑcipu⁹ frīs Bernardi ⁊ socio rū ei⁹. Fr̄ ꝙo Bernard⁹ ꝓpt' sctām ꝙuersati onē ei⁹ cepit honorari ab hoīb⁹ itātū vt san ctos se putabāt q̄ ipm tangere poterāt vel videre. Ät ꝙo Bernardus sic vere hūilis ⁊ chīi discipul⁹ timēs ne sibi honor q̄ exhibe bat ibidē impediret q̄etē ⁊ salutem: recessit

et ad ſanctū Frācīſcū rediēs dixit. Locus captus eſt in ciuitate Bononie: vnde mittas pr̄ frēs q̄ morent ibidē. qr ego ibi lucr̄ ampli⁹ nō facio. imo ꝓpter magnū honorē q̄ mihi ibidez exhibet timeo plus pdere q̄ lucrari. Btūs aūt Frācīſc⁹ audiēs tanta p ordinē q̄ dñs p frēz Bernardū fuerat opatus: gaudēs z exultās in ſpū cepit laudare altiſſimū q̄ paupc̄os crucz diſcipl̄os ſic in ſalutē ppli dilatauit Et extūc aſſumens de ſocijs: miſit eos in Lombardiā. et creſcente deuotiōe fidelīū ceperūt loca plima circūquaqz ad laudē dei. XVI

Accidit aūt q̄dā tpe anteq̄z hz̄et ſtigmata ſaluatoris q̄ ō valle ſpoletana recedēs in romandiolā pgeret. In ipſo aūt itinere cum ad q̄ddam caſtrū montis feretri pueniſſet: celebrabat tunc ibidem militie noue magna ſolennitas. Qō cū didiciſſet pr̄ ſanctus ab incolis: fratri Leoni ſocio ſuo dixit. Eamus ad iſtos. qr cum adiutorio dei inter eos aliquē fratrē faciemus. In dicta aūt ſolennitate erant multi nobiles de diuerſis partib⁹ cōgregati. inter q̄s erat q̄dā de Tuſcia dñs Urlandus noīe valde diues z nobilis: q̄ ꝓpt̄ mirāda q̄ de ſctō Frācīſco audierat magnā deuotionē ad ipſum cōcepat: eumq̄z audire et videre cupiebat. Sanct⁹ aūt Franciſcus cū predictū caſtrū intraſſz: vt cōmodi⁹ a multitudine audiret ſup q̄ndam mur̄ aſcēdit z ibidē aſtāti multitudini p̄dicauit. Et p themate ꝓpoſuit in vulgari ſuo. i. gallico qō ſic ſonat in latio. Tantū eſt bonum qō expecto q̄ oīs pena me delectat. Et ſup hoc ꝓbo tādeuote diuina eloq̄a p linguā ei⁹ eructauit ſpūſſctūs pbando ſcz illa p penas martyr̄ z apl̄oruz martyria: z duras pnias ꝓfeſſor̄: multaſq̄z tribulatiōes ſctōr̄ q̄ oēs aſtabāt ſuſpenſa mēte q̄ſi angelū attendentes. Inter quos Urlandus p̄dict⁹ gauiſus valde de opta ta ſctī Frācīſci pūtia z tactus intus de illi⁹ p̄dicatione mirifica: ꝓpoſuit oīno cū ſancto patre de anīe ſue ſalute tractare. Unde p̄dicatiōe finita dixit ſancto Frācīſco. Pr̄ ego aliqua vellem tecum de ſalute anīe tractare. Sanct⁹ ꝓo Frācīſc⁹ totus diſcretionis ſale cōdit⁹ dixit ad eū. Dñe vade h̄ mane z honora amicos tuos cum te inuitauerint ad feſtum: z poſt prandiū loq̄mur q̄ntacūq̄z voluer̄z. Ille aūt aſſentiēs: poſt prādiū cum ſctō Franciſco de ſalute anīe ſue plenius ordinauit. et in fine dixit. Frater Franciſce ego habeo vnū mōtē in Tuſcia deuotiſſimū et ſolitariū valde. et vocatur mons Aluernie multū apt⁹ bis q̄ ſolitariā vitā deſiderāt: ſi ei tibi z ſocijs tuis mons ille placeret: libentiſſime p anīe mee ſalute eum vobis donarē. Sanct⁹ ꝓo Frācīſcus affectuoſiſſime deſiderabat loca ſolitaria inuenire vbi poſſet cōmodi⁹ diuie cōtēplationi vacare. ita q̄ audita oblatione p̄fata ꝓmo referens laudez deo q̄ p ſuos fideles puidet ſuis ouiculis. Deinde grās agens dicto dño Urlando ita rūdit. Dñe cū rediēritis ad partes vr̄as ego mittā vobis duos de ſocijs meis z vos mōtē illū eis monſtrabit̄z. etſi apt⁹ videbit: libētiſſime viam charitatiuā oblatiōez accepto. Predictus aūt dñs habitabat in q̄dam ſuo caſtro ꝑpe montē aluernie. Cōpleta igit̄ ſolēnitate p̄dicta z dño ad ꝓpr̄ia redeunte: ſctūs Franciſcus miſit ad eum duos de ſocijs ſuis: q̄ ab eo tanq̄z angeli dei charitatiue et libentiſſime ſunt recepti. z q̄ſi cum q̄nq̄ginta armatis forte ꝓpter feras aſſociati ad dictū montē aluernie adducti ſunt. q̄ p̄rentes vbi poſſent p habitaculo p̄pare: inuenerūt tādem ibidē paruā planicie vbi in noīe domini deliberauerunt cōmorari. Illi p̄o ſeculares q̄ fratres cōduxerūt cum ſparis ramos arbor̄ incidētes: de ipſis ramis q̄dā tugurīū ꝓſtruxer̄t Et capto ibi loco: iuerunt p ſctō Franciſco annūciātes dictū loc cum eſſe valde remotū z aptū cōtemplatōi diuie. Sctūs ꝓo Frācīſc⁹ h̄ audiēs z laudes deo referēs: aſſumpto fratre Leone fratre Maſſeo: z fratre Angelo q̄ndā milite ſimul cū ipſ̄ ad dictū montē acceſſit. Cū aūt aſcenderet montē cū illis ſocijs bñdictis z aliq̄ntulū q̄eſcerēt ad pedē cuiuſdā q̄rc⁹: multitudo diuerſar̄ auiū ꝓfluit ad beatū Frācīſcū cū hilaritate z cantibz z alarū ſoco. et aliq̄ ponebant ſe ſup caput ei⁹: aliq̄ ſup ſcapulas: aliq̄ ſup genua: aliq̄ in manibus ſancti p̄is. Qō mirabile nouum cernēs ſanctus Franciſcus: dixit ſocijs ſuis. Credo chariſſimi frēs mei q̄ dño nr̄o Ieſu chr̄o placeat vt locum in hoc monte ſolitarie capiamus vbi tātam de aduētu noſtro p̄tēdūt leti ciam ſoroꝛes noſtre auicule. Et ſurgens totus letus in ſpū p̄cit ad dictum locū vbi adhuc nihil erat niſi paruū illud tugurium de ramis arbor̄ Et poſtq̄ ſolitario loco vbi ab alijs ſequeſtratus oraret: fecit ſibi paupercula cel

lam in latere dicti mõtʒ ꝛ ꝓcepit ꝙ nullus ad eũ iret de socijs suis: nec aliquẽ aliũ ꝓ mitterẽt ire nisi fratrẽ Leonẽ,qꝛ intẽdebat ibi facere ꝙdrageſimã ad honorẽ archãge li Michaelis. Ipe aũt fratri Leoni ipoſu it vt ñ nisi ſemel in die iret ad eũ cũ pane et aq̃,et ſemel in nocte hora matutinali in q̃ ret ſcz:Dñe labia mea apies,Et ſi ipe reſpõ deret: Et os meũ annũciabit laudẽ tuã,ſil frat Leo recederet,Et hoc ideo ꝓcepit: ꝗa dicerẽt matutinũ,Si ꝓ ñ rñderet:ſtatim erat aliqñ in tanta extaſi mentʒ ꝙ ꝓ noctez et diẽ loq̃ nõ poterat:ita erat abſorpt9 i de um. Oõ ꝓceptũ frat Leo attẽtiſſime ob ſeruabat,nihilomin9 tñ ſilenter ꝙntũ pote rat q̃d ſctũs faceret explorabat,et aliqñ in ueniebat eũ extra cellã eleuatũ in aere ꝓ tã tũ ſpaciũ ꝙ poterat tãgere pedes ei9, et tũc amplexabat eos ꝛ deoſculabat cum lachry mis dicẽs,De9 ꝑpti9 eſto mihi pctõri: et ꝓ merita hui9 ſctiſſimi viri fac me tuã miſeri cordiã inuenire. Aliqñ ꝙ inueniebat eũ vſ q̃ ad medias fagos eleuatũ a terra,Erant aũt ibi de dictʒ arboribꝫ ꝑcere altitudinis valde,Aliqñ inuenit eũ in tãta altitudie ae ris eleuatũ a terra ꝙ vix eũ videre valebat et tunc bon9 frat Leo genuflectebat ꝛ totũ ſe extẽdebat in terrã in loco ſcz vñ ſctũs p oratõ erat in altũ aſſũpt9: ꝛ idẽ bon9 frater Leo oras ac rogas ꝓ merita ſcti ꝑris vt ꝓ us ſe deo recõmẽdas ꝓmatias viſiões di uine gre ſentiebat,Et ꝑpter iſta q̃ dict9 fra ter Leo ſepe de ſctõ aduerterat tantã deuo tionẽ ad ipm habebat ꝙ mltũ ſepe cũ ſctã calliditate ꝓ noctem ꝛ diem occulta ſancti Franciſci ſtudia ſcrutabat. Vñ accidit vt frater Leo ſemel ad matutinũ ad ſctm Frã ciſcũ ſicut ſolebat iret reqrere Et cũ ſtatim itroiſſet ꝛ dixiſſʒ:Dñe labia mea apies ꝛẽ, vt a ſctõ fuerat ordinatũ: et ſctũs nõ reſpõ deret:lucete luna aduertit ꝙ ſctũs non ſta bat in cella:ꝛ cogitãs vt oraret ꝛ ꝓ ſiluam bincinde reſpiciẽs audiuit eũ loq̃ntẽ.ꝛ ap propinq̃ns vt audiret q̃d diceret:lune lu mine indicãte vidit ſctm Frãciſcũ ſtãtẽ ge nibꝫ flexis ꝛ facie eleuata in celũ ac manibꝫ extẽſis ad deũ ꝛ dicentẽ hec ꝟba,Quid es tu dulciſſime de9 me9 ꝛ q̃d ſũ ego ꝟmicul9 et paru9 ſeruus tuus,ꝛ hoc ſepe replicãs ꝛ aliud ñ dicebat,Et reſpiciẽs vidit vnã flã mã ignis pulcerrimã ꝛ valde ſplendentẽ et delectabilẽ oculis deſcendentẽ a ſummis celoꝝ vſq̃ ad caput ſancti Frãciſci. Et de illa flãma vox egrediebat ꝛ loq̃bat cũ ſan cto Frãciſco,et ſctũs Frãciſc9 rñdebat lo quenti. Sed frater Leo timens celauit ſe retro ne impediret ſctm in tãſanctʒ ſecretʒ, ita ꝙ intelligere nõ poterat q̃ ꝟba tũc dice ret,vidit tñ ꝙ ſctũs Franciſc9 extendit ma nũ ſuã ter ad ꝓdictã flammã. Flãma ꝟo re cedente frater Leo incepit recedere plane: ne ſentiret a ſctõ,ſed audiẽs ſctũs Franci ſcus ſonitũ pedũ ei9 dixit. Precipio ꝗſq̃s es in ꝟtute dñi nr̃i Jeſu chr̃i ꝙ ſtes fix9 ne te moueas de loco. Cui frater Leo dixit, Ego ſum pr̃i. Et dixit poſtea frater Leo ꝙ tunc fuit tanto terrore ꝑterrit9 ꝙ ſi terra ſe apuiſſet ibi ſe libenter abſcõdiſſet,timebat em̃ ne ſi ſanctũ offenderet: gratioſam ſoci etatẽ ei9 amitteret. Nã tant9 erat amor ꝛ fi des quã habebat ad ſctm ꝙ ſine ipo nullo mõ viuere ꝛſidebat. Et ꝓpt̃ hoc qñcũq̃ ali q̃ loquebanꝫ de ſanctʒ:frater Leo dicebat Chariſſimi:magni ſunt oẽs ſctũ,ſed ſanct9 Franciſcus etiã eſt de magnis ꝑpter mira cula q̃ deus opatur ꝑ ipm. Quẽ sanct9 re cogſcẽs. Frat inq̃t pecorelle ad quid huc veniſti? Nõne dixi tibi multotiẽs ꝙ ꝓ me explorãdo nõ vadas. Dicas mihi ꝑ obedi entiã ſi aliq̃d vidiſti. Rñdit. Pater audiui te loquentẽ ꝛ dicentẽ ꝛ cũ mlta ammiratõe freq̃nt orantem,Quid es tu dulciſſime de us meus:et q̃d ſum ego vermiculus ꝛ par uulus ſeru9 tuus. Et tũc vidi flãmã ignis deſcendentẽ de celo tecũ loquentẽ et te illi pluries reſpõdentẽ:ꝛ manũ illi tertio extẽ dentẽ,ſed q̃d dixeris ego ignoro. Et genu flectẽs frater Leo cũ valde magna reuerẽ tia rogauit ſcm̃ dicẽs. Rogo te pr̃ vt expo nas mihi ꝟba q̃ audiui ꝛ doceas illa q̃ nõ audiui. Et ſctũs Frãciſcus qꝛ mltũ dilige bat fratrem Leonẽ ꝑpter puritatem ꝛ man ſuetudinẽ quã habebat:dixit ei. O frat pe corelle Jeſu chr̃i:in his q̃ audiſti ꝛ vidiſti erant mihi apta duo lumina:q̃ꝝ vnũ eſt de cognitione creatoris:ꝛ aliud de cognitiõe eſt meip̃ſi. Qñ ꝙ dicebã,Quid es tu dñe oipotens de9 meus ꝛ q̃s ſum ego: tunc erã in quodã lumie ꝓtemplationis in quo vi debam abyſſum infinite bonitatis diuine et ꝑfundum lachrymoſum vilitatis mee: ꝑterea dicebam,Quid es dñe ſumme ſa piens ꝛ ſumme bone ꝛ ſumme clemens vt viſites me qui ſum ſumme vilis et vermi culus vnus modicus abominabilis ꝛ de-

spect⁹. Illa ꝯo flāma fuit de⁹ q̄ in specie il-
la mihi sic̄ Moysi in flāma loq̄bat. Et int
alia q̄ mihi de⁹ tunc dixit petijt a me ꝙ ego
sibi oblatões tres facerem. Cui ego rn̄di.
Dñe ego sum tot⁹ tu⁹: z nihil habeo nisi tu
nicā z chordā z femoralia, z ista tua sil'r sūt
Quid g̃ potero ꝺuotiōis magnitudini tue
offerre. Hā celū z terrā: ignis z aq̄: z oia q̄
in eis sunt tua sunt dñe. qs em̄ hz q̄cq̄z ni-
si tuū. Que g̃ tua sc̄ reddim⁹ tibi cū aliq̄d ti
bi offerimus. Quid g̃ potero tibi offerre
dñe de⁹ rex celi z terre z vniuerse creature.
Et tūc de⁹ dixit mihi. Mitte manū in sinū
tuū z offer mihi q̄cq̄d inuener⁹. Qō cū fe-
cissem iueni vnā monetā de auro tāmagnā
z tāfulgētē z tāpulcrā quā nunq̄z viderā in
hoc mūdo. z tunc obtuli illā deo. Dixit ꝯo
iterꝝ de⁹ Offer mihi iterꝝ sic̄ pri⁹. Ego āt di
xi deo. Dñe ego nō habeo nec amo nec vo
lo nisi te. z ꝓpt amorē tuū ōsperi auꝝ z oia,
vñ si aliq̄d ampli⁹ inuenit in sinu tu posui-
sti illud z tibi dñatori oim reddo. Et ꝟ fe-
ci ter. Et facta trina oblatiōe: ego genufle-
xi z bñdixi deū q̄ mihi dedit qō offerre va
lerē. Et statim fuit mihi datū intelligere q̄
illa trina oblatio figurabat aureā obedien
tiā: pauptatē altissimā: z splendidissimā ca
stitatē: qs de⁹ p̄ gr̄az suā dedit mihi ita pfe-
cte fuare q̄ in nullo me ꝓscia repḥēdit. Et
sic̄ q̄n mittebā manū in sinū ꝓferebā illas
monetas ipsi deo q̄ illas ibidē posuerat:
ita dedit mihi de⁹ potētiā in aīa q̄ de oīb⁹
bonis mihi ab ipo p̄ suā scissimā bonitatē
cōcessis sp eū ore z corde laudo z magnifi-
co. Hec g̃ fuerūt ꝟba q̄ z audisti: z manuū
extēsio quā vidisti. Sz caue tibi frat̄ peco
relle ne vadas p⁹ me deinde explorādo: et
reuertere ad cellā tuā cū bñdictiōe dei z ha
beas ō me curā sollicitā. Hā ad paucos di
es faciet dñs tāstupēda z mirabilia in hoc
mōte qō admirabl̄ tot⁹ mōs. Faciet ei no
na q̄dā q̄ nunq̄z in ꝟ mūdo fecit alicui crea
ture. Qō z postea effect⁹ subsecutiōe māi-
feste apparuit. Nunq̄z em̄ de⁹ añ id tpis q̄s
uis mlt⁹ sctis mlt̄as gr̄as z amicicie pignra
oñderit alicui eoꝝ stigmata suoꝝ bñdicto-
rū vulneꝝ impssit. Alijs em̄ dedit ꝓtutem
morbos curādi q̄ nulloꝝ medicaminū ope
curari potuerūt. Alijs gr̄az expellēdi mali-
gnos spūs et hoim obsessoꝝ corpib⁹ ī ami
cicie pign⁹ ꝓtulit Alijs ꝯo futuroꝝ pscia q̄
sibi ꝓpria est imptiri dign⁹ est. Sed btō p̄ri
Frācisco vt sibi peculiar'r dilecto ꝓtulit vt
sibi ꝓfiguraret p stigmatū susceptiōez, q̄s
etem̄ amoris: dilectiōis: z amicicie veꝝ ac
certissimū testimoniū ē. Tūc ꝯo fr̄ Leo re-
cessit valde bñ cōsolat⁹. In illa ꝯo eadē q̄-
drageſima apparuit ī ipso mōte circa festū
exaltatiōis sctē crucis chr̄s in specie seraph
alat⁹ et veluti crucifix⁹ imp̄mēs tā clauos
q̄z stigmata ī manib⁹ z pedib⁹ ac latere scti
Frācisci: put ōt Legēda. et apparuit cū tā-
to splēdore de nocte q̄ illūinauit mōtes et
valles circūquaq̄z distictos ampli⁹ q̄z si so
lis claritas affuisset. de q̄ testes fuerūt pa-
stores q̄ p partes illas cum gregib⁹ vigila-
bāt. Quare ꝯo imp̄ssa fuerit z stigmata illa
sacra sctō Frācisco nōdū p oīa ignoruit. sed
sic̄ ipe socijs referebat ꝟ p̄ferē mysteriū in
futuꝝ. Hāc historiā habuit frat̄ Jacob⁹ de
Massa ab ore frīs Leonis: et fr̄ Ugolin⁹
de mōte sctē Marie ab ore dicti frīs Jaco
bi. z ego q̄ scripsi ab ore frīs Ugolini viri p
oia fidedigni ad laudē dei.

XVII

Sanctissim⁹ p̄r nr̄ Frācisc⁹ q̄ totū cogi-
tatū suū in chr̄o bñdicto iactauerat: z totū
suū studiū z desiderium et orādi z legēdi ad
ei⁹ bñplacitū in se z socijs suis ordinabat.
Cum in ꝓncipio sue ꝙuersiōis q̄dā vice ses-
deret p⁹ p̄r cū filijs tābñdict⁹ i feruore spi-
ritus vni eoꝝ p̄cepit vt in noīe dñi os ap̄i
ret z loq̄ret de deo q̄cq̄d ei spūsctūs sugge
rebat. Cū ille sine mora z obediēt incipe
ret z stupēda docēte spūsctō eructaret: bea
tus p̄r imposuit sibi silentiū. Et alteri p̄ce
pit vt sil'r ō deo loq̄ret ꝟm gr̄am a spūsctō
sibi mīstratā. Et illo obediēte z dei magna
lia p dei gr̄am diffundente: sctūs Frācisc⁹
huic sicut ꝓmo silentiū impauit. Et tertio
imposuit vt ad laudē dñi nr̄i Jesu chr̄i ab
q̄z p̄meditatiōe aliq̄d eructaret. Et iste ter-
ti⁹ alioꝝ exēplū z hūilit obedientiā adiplen
do tā miranda z arcana de diuīs occultis
pducebat in lucē ꝙ nulli dubiū erat q̄ per
ipm z alios spūsctūs loquebat. Cū igit sic
sigillatim vasa illa sanctoꝝ simpliciū balsā
mū diuīe gratie funderēt ad ipius sc̄ti p̄is
loq̄ndo melliflue de diuīs: ecce in medio
eoꝝ dñs Jesus chr̄s apparuit in spē speci-
osissimi iuuenis cū tanta dulcedine gratie
oīb⁹ bñdicēs ꝙ tā sctūs p̄r q̄z ceteri oēs fue
rūt rapti z iacebant in terra sicut mortui: ō
mūdo isto nihil penit⁹ sentientes. Cū ꝯo ad
seipsos redirēt dicebat sanctus pat̄. Fra-
tres mei dilectissimi gratias agite dōmīo
Iesu chr̄isto quia placuit ei p oza simplicitū

thesauros disseminare celestes ⁊ ipe aperit os infantiū: ⁊ linguas simpliciū facit sapiē tissimas et disertas

XVIII

Frācisc⁹ fu⁹ ōi altissimi vinēte būssima Clara cū freqnt illā sacris suis exhortatio⁹ nib⁹ ꝓsolaret, illa rogauit btm̄ pīem Frāci scū q̄ faceret ei hāc ꝓsolatiōez vt. s. sel' insil' mūducarēt Btūs āt Frācisc⁹ sp̄ ß facere re muebat. Uñ accidit q̄ socij sci pīis sctē cla re desideriū ppēdētes btō frācisco dixerūt. Pī nob videt q̄ rigor iste nō sit fm diuinaz charitatē, vicz q̄ sororē Clarā tāsctām ⁊ ꝺo dilectā nō exaudis, pserti cū ipa ad tuā p̄di catōem pōpas secū dereliq̄t, ppt qō neduz sel' sumere cibū tecū, ſz si cū tāta instātia ma iorē gr̄am postulasset ipi plātule tue facere debuisses. Rñdit scūs pī Frācisc⁹, Uidet vob q̄ de ß desiderio illā exaudiā, dixerunt: Ita pat, nā digna est q̄ hanc ꝓsolationē si bi facias. Resp̄ōdit sanct⁹ Frācisc⁹ Etq̄ vo bis videt: mihi etiā placz, ſz vt pleni⁹ ꝓsole tur volo q̄ fiat ad sctām Mariā de angel', Ipa em̄ diu stetit i sctō Damiano recluſa, vñ letificabit aliq̄ntulū remidēdo locū sctē Marie vbi fuit tōsa ⁊ facta spōsa chr̄i dñi Jesu, ⁊ ibi comedem⁹ sil' i noie dñi. Ordia uit ꝑ diē q̄ cū vna socia veniret btissima cla ra, ⁊ veniēs ⁊ adorata reuerent ⁊ hūilit bea tissima ỽgie Maria mr̄e dñi ac loco circū quaq̄s ex deuotōe lustrato, hora facta come dēdi humil' ⁊ diuin⁹ Frācisc⁹ fec mēsam si cut ꝓsueuerat i plana tra pari, Et sedit ipe ⁊ btā Clara: et vn⁹ de socijs sctī p̄is cū socia sctē Clare, ⁊ oēs alij socij i mēsa illa humili sūt locati. Pro ꝑmo āt ferculo icepit sctus Frācisc⁹ loq̄ de deo tā suauit ⁊ sctē et tā al tissime ⁊ diuīe q̄ ipe sctus Frācisc⁹ et sctā clara ⁊ socij ⁊ oēs alij q̄ erāt i mēsa illa pau percula fuerūt rapti tāta abūdātia gr̄e altissi mi. Supuenert āt ipis sedētib⁹ sic raptis ⁊ ocul' ac manib⁹ i celū directz hoies de Assi sio et de bictonio, qz vndiq̄s p totā viā vide bāt eis q̄ eccl'ia scē marie ꝺ angel' ⁊ tot⁹ lo⁹ e⁹ ⁊ silua q̄ tūc circa locū erāt oia ꝓburerēt Propterea vt loco succurrerēt hoies de af fisio cū festinatōe cucurrert credētes firmi ter q̄ oia ab igne cōburerent. Qñ ꝓo vene rūt ad locū videt cūcta parit illesa ⁊ itacta Intrātes aūt locū inuenerūt btm̄ Frācisc̄ cū sctā Clara ⁊ cū oīb⁹ socijs raptos ad do minū, ⁊ ad mēsaz illā humillimā oēs seden tes ⁊ ꝓtute idutos ex alto. Et tūc certitudi nalit aduerterūt q̄ ille erat ignis diuinus q̄ ꝑdictos sctōs ⁊ sctās diuini amoris copi osis ꝓsolatōib⁹ inflāmabat, vñ recesserunt valde edificati ⁊ ꝓsolati. Btūs aūt Frācisc⁹ et sctā Clara ⁊ ceteri refecti sūt tā copiosa di uina ꝓsolatōe i aīa q̄ de cibo corp̄ali parū aut nihil tetigerūt aut curauerūt. Post hec sctā Clara redit ad scm̄ Damianū, videtes aūt eā sorores fuert valde gauise, timuert ei ne sctūs Frācisc⁹ vellet eā mittere ad aliud monasteriū gubernādū sicut iā miserat ger manā suā Agnetē florētiā, p abbatissa, ⁊ et ipe sctē Clare aliq̄n dixerat. Para te si opte bit ad eundū q̄cūq̄z te misero. Et illa sic ve re obediēt ie filia rñdebat. Parata sū pater ire q̄cūq̄z tibi placuerit. Et remāsit sctā Cla ra multū in dño ꝓsolata

XIX

Quidā iuuenis valde nobilis ⁊ delicat⁹ venit ad ordinē scī Frācisci: q̄ indut⁹ habi tu fratr̄: post aliq̄s dies diabolo instigante cepit hr̄e in tanta abominatōe habitū quē gerebat q̄ videbat sibi portare saccū vilissi mū, ⁊ ꝓterea horrebat manicas: abomina bat caputiū ⁊ ipam lōgitudinez tunice ⁊ el⁹ asperitatē tanq̄z iportabilez estimabat. Uñ factū ē q̄ crescēte religiōis fastidio deliba uit penit⁹ reicere habitū ⁊ redire ad seculū Dḡr̄ aūt eius docuerat eū q̄ qñ añ altare ꝓuētus transiret in q̄ fuabat scissimū chr̄i corp⁹ cum magna reuerētia gemb⁹ flexis ⁊ discoopto capite ⁊ cācellatis manib⁹ se de uotissime inclinaret. Dict⁹ aūt iuuenis hoc semp sollicite obſuauit. Accidit aūt illa no cte q̄ ꝺliberauerat dimittere habitū ⁊ redi re ad seculum q̄ optebat eū altare transire vbi sic ꝓsueuerat genuflexit: ⁊ statim fuit ra pt⁹ i spū ⁊ ostēsa fuit sibi mirabil' visio. Nā em̄ vidit q̄si multitudinē infinitā corām eo pcessionalit transeuntē, oēs ꝓo q̄ i illa pces sione beata erāt bini incedebāt, ⁊ erant vestiti i ornatissimis diasperis. Facies aūt eor⁹ ⁊ man⁹ ⁊ q̄cq̄d apparebat de corpe sole splē didi⁹ radiabat, ⁊ ibant cū cantu ⁊ iubilo an geloꝝ solēnissime ⁊ dulcissime decantādo Inter q̄s duo nobiliores ceterꝫ incedebāt tanta claritate velati q̄ mirandū stupozem aspicientib⁹ ingerebant. Et q̄si circa finem pcessiōis p̄dicte vidit etiaz q̄ndā tanta glo ria decoratū q̄ videbat q̄si nou⁹ miles ab oīb⁹ singularit honorari. Dict⁹ āt iuuēis ß vidēs mirabat valde ⁊ nesciebat q̄d ß esset nec introgare trāseuntes audebat nec potat

nímia dulcedíe ſtupefact⁹. Sz cũ pceſſio p trãſiſſet z ipe adhuc vidẽs extrẽos reſumẽs audaciã cucurrit z illos introgãs dixit. O chariſſimi rogo vos q̃ dicere placeat q̃ ſũt iſti tã admirabiles q̃s ꝓtinet hec venerãda pceſſio. Illi ꝓ quertẽtes ad eũ ſplẽdidiſſimas facies dixerũt. Nos oẽs ſum⁹ frẽs minores q̃ mõ venim⁹ ꝺ padiſo. Et ille rurſuz introgãs ait. Qui ſũt illi duo q̃ tã excellent int alios rutilãt. Rñderũt. Illi duo ceteris clariores ſũt btũs Frãciſc⁹ z ſcũs Antoni⁹. ille aũt vltim⁹ tantũ honorat⁹ ẽ q̃dã ſctũs frat nouit mortu⁹ quẽ q̃ valent ꝺ tẽtatiões pugnauit z vſq; ad finẽ pſeuerauit in ſctõ ꝓpoſito ad gaudia etni regni cũ gl'ia z triũpho pducim⁹. nõ ſolũ comitãtibꝰ ſcis ſz etiã letãtibꝰ angel'. Iſta ꝓ veſtimẽta dia ſperi q̃ nos tã ꝺcora portam⁹ data ſũt nob ꝓpt aſpas tunicas q̃s i religiõe patient detulim⁹. z gl'ie claritas quã tu vides data eſt vob a ꝺo ꝓpt hũilẽ patiẽtiã quã feci⁹ z ꝓpt ſcãz pauptatẽ z obediẽtiã z caſtitatẽ mũdiſſimã quã vſq; i finẽ hilari mẽte ſuauimus Uñ fili ñ ſit tibi duz ſaccũ religiõis tã fructiferũ deferre. q; ſi i ſacco btĩ frãciſci amore dñi nr̃i ieſu chr̃i mõm ſpernẽdo: carnem mortificãdo: z ꝺ diabolũ dimicãdo viriliter habuerz nobiſcũ ſili veſte fulgeb. Et his dictz inuenis ad ſe redĳt. z ꝺfortat⁹ ex ipa viſiõe oẽm tẽtatõez abiecit: culpã corã gardiano z alĳs frib⁹ recogñit. aſpitatez pnie z indumẽti vt diuitias de cetо cõcupiuit. Et ſic mutat⁹ in meli⁹ i ſctã vita finiuit

XX

Accidit q̃ddã mirabile z celebri memoria dignũ apꝺ ciuitatẽ engubi. Nã cum adhuc viueret ſcũs pr̃ frãciſc⁹ erat i tritorio ciuitatz eiuſdẽ q̃dã lup⁹ trib'. magnitudine corpis z ferociſſim⁹ rabie famis. q̃ nõ ſoluz aníalia ſz hoies z femias deuorabat. ita q̃ oẽs ciues i tãto troꝛe tenebat q̃ oñes ibãt muniti cum egrediebañt terrã: acſi deberẽt ad bella funeſta pcedere. nec tamẽ ſic armati valebãt dicti lupi mordaces dẽtes ac truculẽtã rabiẽ euadere q̃n eidẽ pſortuniũ obuiabãt. Uñ tant⁹ troꝛ oẽs inuaſit q̃ vix aliq̃s extra portam ciuitatz audebat ſecur⁹ exire. Uolẽs ãt de⁹ notificare ſctitatẽ btĩ franciſci ciuib⁹ ſupꝺictz. Cũ ipe btũs pr̃ tũc tpis eẽt ibidẽ ꝓpatiẽs ill' diſpoſuit exire obuiã dicto lupo. cui ciues dicebãt. Caue pr̃ frãciſce ne portã exeas. q; lup⁹ q̃ iã mltos deuorauit penit⁹ te occidet. Sctũs ãt frãciſcus ſperãs i dño ieſu chr̃o q̃ vniuerſe carnis ſpĩritib⁹ dñat. nõ clypeo ꝓtect⁹ vl' galea: ſz ſigñ ſcẽ crucz ſe muniẽs exiuit portã cũ ſocio tota fiducia ſua iactãs i dño. Et ſic fidelisſim⁹ pr̃ Frãciſc⁹ intrepid⁹ exiuit ad lupũ. z ecce multz cernẽtib⁹ ꝺ loc; i q̃b⁹ ad ſpectãdũ aſcẽderãt lup⁹ ille trib'. ꝺ ſcm Frãciſcũ z ſociũ apto ore cucurrit. ꝺ quẽ ſctũs pr̃ oppoſuit ſignũ crucz. z tã a ſe q̃z a ſocio ꝓtute diuina lupũ cõpeſcuit: z curſũ retinuit. z os trucu lent aptũ ꝓcluſit. z demũ aduocãs eũ ait. Ueni ad me frat lupe. z ex pte chr̃i tibi pcipio q̃ nec mihi nec alĳ noceas. Mirabile dictu: ſtatim facta cruce ꝓcluſit os illõ terribile. z facto mãdato ſtati ſe ad pedes ſci iã fact⁹ q̃ſi agnus ex lupo capite iclinato pſtrauit. Sic ãt pſtrato añ ſe dixit ſctũs Frãciſcus. Frat lupe tu fac; mlta dãna i gtib⁹ tibi z horrẽda maleficia ppetraſti. creaturas dei ſine miſcõia deſtruẽdo. nõ ſolũ ãt irrõnalia aíalia deſtruis: ſz qꝺ ẽ teſtatioz; audacie es occidis z deuoras hoies ad imaginẽ dei factos. vñ tu es dignus horrẽda morte mulari tãq̃ pda z peſſimus homicida. pt̃ q̃ omnes ꝺ te iuſte clamãt et murmurãt et tota iſta ciuitas ẽ inimica. Sed frat lupe ego volo int̃ te z iſtos facere pacẽ: ita q̃ a te ipi nõ ledañt ampli⁹: z ipi tibi oẽm offensam ꝓteritã dimittentes nec hoies nec canes te aplius pſeq̃nt. Et lupus geſtib⁹ corpis z cauda de et auriũ ac capitz iclinatiõe mõſtrabat illa q̃ ſctũs dicebat oĩmo de acceptare. Et ait ĩtex ſctũs Frãciſc⁹. Frat lupe ex q̃ tibi placet facere pacẽ iſtã: ego pmitto tibi q̃ facã tibi dari expẽſas q̃tidie donec viueris q hominꝰ iſtius ciuitatis ita q̃ nunq̃ famẽ amplius patieris. q; ego ſcio q̃ q̃cq̃d male facis ꝓpter rabiẽ famis facis. Sz frat mi lupe ex q̃ adq̃rã tibi talẽ gr̃am volo q̃ tu promittas mihi q̃ nunq̃ aliq̃d aíal vl' hoies leꝺas. pmittas mihi iſta. Et lupus ſignũ cum dẽs inclinato capite fecit: q̃ pmittebat facere illa q̃ ſibi ꝓponebañt a ſcto. Et ſctũs Frãciſc⁹ ait. Frat lupe ego volo q̃ tu des mihi fidem vt poſſim ꝓfidenter credere qꝺ pmittis. Et cum extendiſſet ſctũs Frãciſc⁹ manum p recipienda fide: lupus etiaz leuauit pedẽ anteriorem dextruz: z blande z leniter poſuit ſup manũ ſancti Frãciſci ſigno quo poterat fidem dando. Tunc ſanctus Frãciſcus ait. Frater lupe pcipio tibi in nomine dñi nr̃i Jeſu chr̃i q̃ venias amodo mecum nil dubitãs in ciuitatẽ ad faciendã pas

cē istā. Et lup⁹ obediēs statī cepit iter cū sā
cto frācisco tāq̄ māsuetissim⁹ agn⁹, qō vidē
tes illi ō ciuitate cepēr vehemēt mirari, z
nouitas hec statī p ciuitatē totā īsonuit: ita
q̄ oēs tā viri q̄ mlieres magni z parui ad
plateā sil' ꝺuenēr, q⁹ scūs Frā. ibi erat cuz
lupo Cōgregata igit̄ ꝓpli marīa mltitudine
surgēs s. Frācisc⁹ fec̄ ill' mirabilē ꝑdicatōez
dicēs int̄ alia quō ꝓpt̄ pcta tales pestilētie
ꝑmittūt̄, z q̄nto sit pcl'osior vorax flāma ge
hēne q̄ hz ī eternū devorare dānatos q̄ ra
bies lupi q̄ nō ꝑt occidere nisi corpus, z q̄
sit pauēdū i barathr̄ ifernale ꝺmergi qñ tā
tā mltitudinē vnū puū aīal i tāto pauore et
pcl'o detinebat. Reuertimī igit̄ charissimi
ad dñm: z facite pnīam dignā z a lupo liba
bit vos ꝺs in pūti: z ī futuro ab ignis bara
thro ꝺuorāt̄, z his dict̄ ait. Audite charis
simi: frat lup⁹ q̄ h̄ corā vob astat, ꝑmisit mi
hi z de, ꝑmissiōe fidē exhibuit facere pacez
vobiscū z nūq̄ vos ī aliq̄ ledere: si tū vos ꝑ
mittit̄ sibi q̄tidie expēsas dare, z ego ꝑ frē
lupo fidē ꝺ eo q̄ pactū pac̄ firmit̄ obs̄uabit
Tūc oēs ibi ꝓgregati cū clamore valido ꝓ
miser lupū nutrire ꝓtinue. Et s. Frā. corā
oīb⁹ dixit lupo, z tu frat lupe, ꝑmitt̄ s̄uare
pactū ist̄, s. q̄ nr̄ aīal aliq̄d nr̄ ꝑsonā alic⁹ le
das. Et lup⁹ se īgeniculās cū īclinatōe capi
tis z gestib⁹ corpis z caude z aurīū blandi
mētis se s̄uatur̄ pacta ꝑmissa oīb⁹ evident
mōstrauit. Et s. frācisc⁹ ait. Fr lupe ego vo
lo q̄ sīc tu de h̄ dedisti fidē cū essem⁹ extra
portā: ita z h̄ corāz toto ꝓpl'o ist̄o des mihi
fidē q̄ ista obs̄uab: z ī fideiussiōe ꝑ te fctā
mime delinq̄s. Tūc lupus leuato pede de
xtro dedit fidē i manu scī frācisci fideiusso
ris sui corā cūct̄ astātib⁹, z fctā ētāta admi
ratio z gaudiū oīm tā ꝑ ꝺuotiōe scī q̄ ꝑ no
uitate miraculi q̄ isup ꝑ pace lupi z ꝓpli: vt
oēs clamarēt ad sidera laudātes z bñdicētes
dīm ieſuz chr̄m q̄ eos merit̄ illi⁹ scti de ore
fere pessime lib̄auit, z de tā horrēda peste i
pace posuit z q̄ete. Et illo igit̄ die lup⁹ ꝓpl'o
fuauit, z lup⁹ ꝑ duos ānos viuēs z ꝑ ciui
tatē ostiatī victitās neminē ledēs: nec ipe le
sus ab aliq̄ fuit curialit̄ nutrit⁹. Et mir. est
valde q̄ nūq̄ latrabat canis aliq̄s ꝺ eū. Tā
dē lup⁹ senēs mortu⁹ ē, ō cui⁹ morte ciues
plīmū doluēr, q⁹ dicti lupi pacifica z beni
gna patia q̄cūq̄ ꝑ ciuitatē ꝓgebat mirā sci
frācisci ꝓtutē z scitatē mirificā ī memoriaz
revocabat.

XXI

Cū sctūs frācisc⁹ i loco portiūcule q̄daz
vicevt sibi moris erat devote oīoi vacaret
vidit totū locū tāq̄ a magō exercitu a ꝺmo
nib⁹ obsessum z circūdatū. Nullus ītrarz
locū valebat eo q̄ frēs ille tante scitatz exi
sterēt q̄ ad quē ītrarēt aditū nō hēbāt. Jn
terī ꝓ q̄dā de frib⁹ ad frā z īpatiētiā ꝺmo
tus accusatōes z vidictas ꝺ q̄ndā ō socijs
fabricat, ꝑpt̄ qō ostio ꝓtutis abiecto z apta
neq̄tie ianua viā ītrādi diabolo ꝑbuit, z ista
tim vidēte sctō frācisco vn⁹ illoz demonuz
ītrauit illū locū z dictū frēm tanq̄ victū vi
ctor aggredit̄. Pius āt pr̄ z pastor q̄ sup cu
rā sui gregis fidelissime vigilabat, aduertēs
ītrasse lupū ad vnā de suis ouicul' devoran
dā, z sciēs p spm̄ ouē ī tāto pcl'o posita fec̄
frēm ꝑdictū celerrime ad se vocari. Et cū il
le obediēt̄ ad pastorē tā sollicitū cucurriss
ꝑcepit btūs fratri vt statī ōtegeret venenū
fabricatū qō ꝺ ꝑtim ī corde ꝺuabat: ꝑpt̄ qō
erat tradit⁹ in man⁹ inimici. Jlle ꝓ tritus
vulnus detexit: culpā recoḡuit: z veniā cuz
pnia humilit̄ req̄siuit. Quo facto absolut⁹
a culpa z impositā pnia statī videte scō frā
cisco diabol⁹ aufugit, ouis ꝓ erepta ō fau
cib⁹ bestie truculēte deo z btō Frācisco gra
tias retulit: z in sancta vita vsq̄ in fīnē me
rit̄ pastoris sui perseverauit.

XXII

Ordinavit btūs pr̄ Frācisc⁹ q̄ frēs sui or
dinis ob amorē chr̄i q̄ vt leprosi ꝑ nob vo
luit reputari vbicūq̄ eēnt leprosi eis sollici
te deseruirēt Frēs āt tāq̄ vere obediētie filij
h̄ ꝑmptissime faciebāt. Accidit āt q̄ ī q̄daz
loco vbi frib⁹ leprosi s̄uiebāt: erat q̄dā lepr̄
sus ita pestilēs: ipatiēs z pteru⁹ q̄ nulli du
biū erat ipm ꝑ malignū spm̄ agitari. Nam
frēs sibi s̄uietes n̄ solū horrēdis ꝺperbijs
ipetebat z sagittabat iurijs: sz qō pei⁹ erat
eos flagell' z plagis mltimodis vulnerabat,
z insup qō horrēdū valde erat z pessimuz:
chr̄m bñdictū z mr̄em ei⁹ sctissimā z alios
sctōs blasphemabat. Vñ q̄uis ō iniurijs
z plagis suis frēs illi studerēt ꝑ posse patien
tie meritum cumulare: tū nullo mō sibi bla
sphēias z sue mr̄is sctissime ipoz ꝺscia po
rent, q̄ꝓpt̄ decreuēr dictū leprosū de reli
q̄re: ne forēt blasphematores dei z vas ꝺia
boli nutritores viderent. Sz h̄ facere nolu
erūt nisi ꝑus scto Frācisco qui in alio loco
morabat oia ꝑ ordinē indicassent. Quibus
auditis sctūs Francisc⁹ ad leprosū accessit

et ingressus ad eum dixit Deus det tibi pa
cē frater charissime. Cui ille Et qualis mi
hi pax est: imo de⁹ accepit mihi pacem qui
totus fum inquit marcidus. Et sctūs Fran
ciscus ait. Charissime habe patientiā: quia
mala que hic corporib⁹ inferunt ad anie sa
lutem pueniunt si equanimiter tolerent. Et
ille respōdit. Quō possum tolerare patient
cum mea pena diu noctuq; perseueret. Nā
nō solum ab infirmitate cōburor⁹ t crucior:
sed a fratrib⁹ q̄s dedisti mihi tuitores vehe
ment afflig or. quia nullus est qui mihi ser
uiat vt oportet Beatus aūt Francisc⁹ cog
noscens per spm̄sctm̄ q̄ ille a maligno spi
ritu vexabatur iuit t p ipo deuote deum ex
orauit. Et facta oratiōe redijt ad ip̄m dicēs
Charissime ego volo seruire tibi exquo nō
es cōtentus de alijs. Et respondit t dixit.
Placet mihi. Sed quid poteris facere pl⁹
q̄ ceteri. Et sanctus Franciscus ait. Quic
quid volueris ego faciam. Et ille. Volo in
quit q̄ me laues: totus feteo intantū q̄ me
ip̄m ferre nō possum. Sanctus aūt Fran
ciscus fecit calefieri aquā cū multis herbis
odoriferis. t expoliās illū incepit suis san
ctis manibus lauare leprosum. t alius fra
ter aquā superius infundebat. Et sicut cor
pus aqua lauabat exterius: sic a lepra to
tum mundabat: t anīa ipsius interius sana
bat t mūdabat. Ūñ cum sanari exterius se
videret statim ex cōpunctiōe nimia cepit a
marissime flere. Et sicut corpus aqua laua
batur t a lepra mundabat: ita ꝓscientia la
chrymis baptizabat t mūdabat ab omni ini
quitate. Cum ꝙo totus esset lotus t sanat⁹
exterius: perfecte fuit vnctus t sanatus in
terius. Et ideo in tantā cōpunctionem t la
chrymas prorupit q̄ altissima voce plora
bat dicens dignum se esse inferno ꝓpter in
furias illatas fratrib⁹: t pro plagis t flagel
lis que fecerat in eosdem: t ꝓpter impatien
tiā t blasphemiā contra deum. Unde bene
per q̄ndecim dies durauit sibi ille planctus
mirabilis qui ab intimis p̄cordijs erumpe
bat: t continue nihil aliud q̄ misc̄iam dei
inuocabat. Et cuz hac cōpunctiōe t lachry
mis omnia peccata sua cōfessus est sacerdo
ti. Beatus autē Frācisc⁹ videns tam no
tum miraculum gratias agēs deo recessit
illinc t ad partes multuz remotas accessit.
ne dum dictum miraculū fieret notum po
pulo omnes ad ip̄m ꝓcurrerent. quod ꝓpt
humilitatez toto posse vitabat. Studebat
em̄ tanq̄ fidelis t prudens seruus deo glo
riā t honorē reddere: t sibi inter homines
dedecus t ignominiaz ꝓcurare. Dictus ꝙo
leprosus post illam sanctitatē t cōpunctio
nem mirabilē ad paucuz tp̄s infirmatus et
bene armatus eccl'iasticis sacramentis de
hac vita decessit. Sancto autez Francisco
orante in quodaz loco remoto in silua appa
ruit sibi dictus leprosus defunctus specio
sior sole sublimatus in aere dicēs ei. Reco
gnosc̄ me: Cui sāctus Franciscus. Quis
inquit es tu. Et ille. Ego sum leprosus ille
quē christus benedictus te pmerente sana
uit: t hodie vado ad paradisum t ad regnū
beatū. de quo deo omnipotenti t tibi grati
as ago. Benedicta sit anima tua t corpus
tuum: t benedicta sint ꝓba tua t opera tua
quia p te multe anīe saluabunt. Et scias q̄
nō est dies in quo sancti angeli t oīes alij
sctī t sancte nō referāt magnas gr̄as deo d̄
sanctis fructib⁹ q̄ per te t tuū ordinē vndiq;
p orbez patrant. Et ꝓpterea ꝙortare t gra
tias redde deo t ista facito cū benedictiōe
dei. Et his dictis disparuit. t sctūs Frācis
scus remānsit valde ꝙsolatus

XXIII

Cū semel transiret per montem casalem
castruz quod est in districtu burgi sancti se
pulcri recepit ibi vnū iuuenem nobilem de
burgo dicto. qui cum venisset ad beatum
Franciscum dixit ei. Pater ego vellem li
bentissime effici frater vester. Sanctus ꝙo
Frācisc⁹ respondit ei. Fili tu es vnus iu
uenis delicatus t nobilis t asperitatez no
strā t pauptatē non poteris sustinere. Ille
ꝙo ait. Pater nōne vos estis homines sicut
ego. Sicut ḡ vos q̄ estis mei similes sustine
netis: sic t ego cū adiutorio dei potero sus
tinere. Que respōsio multū placuit sancto
Francisco t statim recepit eum t benedixit
t fratrē angelum appellauit. Qui ita grati
ose se habuit q̄ paulopost ip̄um in ꝓdicto
mōte casali gardianū instituit. In illis aūt
dieb⁹ erant tres famosi latrones in parrib⁹
illis: qui vndiq; multa maleficia perpetra
bant. Isti latrones q̄dam die ad ꝓdictum
locū venerūt. rogātes frēm angelū gardia
num vt eis de comestibilib⁹ quideret. Ip̄e
ꝙo guardian⁹ rigida reꝓhensiōe eos redar
guēs dixit eis. Vos fures t semissimi ho
micide: nō solū nō erubescitis labores alio
rū ꝓdari: sed insuper p̄sumitis vt effrontes
elemosynas seruis dei exhibitas deuora

re, cum nō sitis digni q̄ vos terra sustineat quia ⁊ nullū hominē reueremini ⁊ deū qui vos creauit ꝓtēnitis. Ite g̃ pro factis vris ⁊ huc ampli⁹ nunq̄ accedatis. Illi ꝓ tur bati valde cū indignatiōe maxima recesse rūt. Et ecce eodē die sctūs Frāciscus ad lo cum rediit portās de q̄sta quā cū socio fece rat vnā tastā panis ⁊ vnū vasculū vini. Cū aūt guardian⁹ q̄liter illos latrones repule rat retulisset: sctūs frāciscus dure redargu it ipm: dicēs q̄ impie gessit, q̄ pctōres me lius reducunt cū dulcedine pietatis q̄ īcre patiōe crudeli. Nā ⁊ chīs mgr noster cui⁹ euāgeliū fuare pmisim⁹, nō inq̄t op⁹ ē valē tib⁹ medic⁹: sed male habentib⁹. Et nō veni vocare iustos sed pctōres. Et iō freq̄nt cū pctōrib⁹ māducabat. Quia ꝓ ꝓtra chari tatē ⁊ ꝓtra exēplū chīi fecisti: p scām obedi entiā pcipio tibi q̄ statim accipias tastam istā panis ⁊ vasculū vini q̄d adq̄sierā ⁊ sol licite p mōtes ⁊ valles dictos latrones que ras donec inuenias, ⁊ panes istos oēs ⁊ vi nū p̄sentā eis ex pte mea, ⁊ postea corā ill' genuflectas de incurialitate ⁊ crudelitate tua: dicasq̄ humilit tuā culpaz, ⁊ roga illos ex parte mea q̄ ampli⁹ mala ista nō faciant sed deū timeāt ⁊ pximos nō offendāt. Etsi hoc fecerint ego pmitto eis de necessarijs p eoz corporib⁹ ꝓtinue puidere. Et cū his bec humilit dixeris reuertaris. Interi san ctus francisc⁹ rogabat dñm vt illoz corda ad pniam emolliret. Uñ factū est q̄ cū ele latrones illi comederēt: ad inuicē ꝓferre ce perūt ⁊ dicere. Heu nos miseros ⁊ infelices q̄durus ⁊ infernalis cruciatus nos expe ctat q̄ pergim⁹ nō solū p̄dando hoīes ⁊ vul nerando: sed etiā occidēdo, ⁊ tñ de tā horrē dis sceleribus ⁊ homicidijs nullo dei timo re ⁊ cōpunctiōe ꝓscientie stimulamur. Et ec ce iste sctūs frater q̄ venit mō ad nos ꝓpter aliq̄ ꝓba valde iusta ꝓpt nr̃am maliciā ī os irrogata se corā nobis tā humilit accusauit Et insup tā sctī pris liberale pmissum retu lit: ⁊ panis ⁊ vini bñficiū attulit charitatis Vere isti sunt sancti dei qui celestē patriam pmerent, nos filij p̄dition⁹ eterne p flam mas vltrices q̄tidie nobis nostris nefādis sceleribus cumulam⁹. Nescio vtrū de patra tis facinoribus ⁊ cōmissis flagitijs possim⁹ a deo miscōiam inuenire. Uno ꝓ illoz p̄di cta ꝓba dicente: reliqui duo dixerūt. Quid ergo faciendū est nobis. Et ille. Eamus ad sanctū Franciscū inq̄t ⁊ si ipe nobis ꝓfidē tiā tribuat q̄ possim⁹ de magnis peccatis nostris miscōiam inuenire a dō q̄cquid ipe mādauerit faciam⁹ vt possim⁹ animas no stras de inferni barathro liberare. In quo ꝓsilio oēs tres ꝓcorditer ꝓsenserūt, ⁊ vene runt festinanter ad sctm̃ Franciscum dicē tes. Pat nos ppt mlta ⁊ pessima pctā nr̃a nō ꝓfidimus posse miscōiam dei inuenire, sed si tu cōfidis q̄ deus ad suam miscōiam nos recipiat: ecce parati sumus tecū peni tentiam facere: ⁊ in omnib⁹ que nobis pre ceperis obedire. Quos sctūs franciscus be nigne ⁊ charitatiue suscipiēs exemplis eos multiplicib⁹ exhortando certos eos de in uenienda dei miscōia reddidit, ⁊ insup se il lis adq̄siturū a dño ipam miscōiam ⁊ grati am repromisit, instruēs illos etiā quō diui ne miscōie īmēsurabilis magnitudo cūcta pctā nostra etiāsi infinita essent p̄cellit. Et quō testante euangelio ⁊ ap̄lo Paulo: chīs benedictus in hunc mundū p peccatorib⁹ venit redimēdis. Propt que salubria hor tamēta tres dicti latrones abrenūciauerūt mundo ⁊ recepti a sctō pre sibi tā habitu q̄ anio adheserunt. Duo aūt illoz pax viuen tes post mutationē laudabilē de p̄senti se culo dño vocāte migrauerūt. Tert⁹ ꝓ su puiuēs ꝓsiderās multa ⁊ magna pctā q̄ fe cerat tali pnia se subegit q̄ per q̄ndecim an nos exceptis cōib⁹ q̄dragesimis q̄s sicut alij faciebat ꝓtinue ter in septimana panem tm̃modo ⁊ aquā māducabat, ⁊ ꝓtent⁹ vna tunica ī cedebat discalciatus ꝓtinue, ⁊ post matutinum nunq̄ dormiebat. Infra illud q̄ndecim annoz temp⁹ sanct⁹ Frāciscⁿ trās iuit de hoc mūdo ad pr̃em celestem. Cū au tē dict⁹ frater districtionē hāc penitentie an nis plurimis tenuiss: q̄dam nocte post ma tutinū tanta somnolentia sibi superuenit q̄ nullis argumētis poterat somno resistere: nec put ꝓsueuerat vigilare. Qui cum relu ctari requireret nec valeret orare: tentatiōi succumbens iuit ad lectum vt dormiret, sta tim autē vt posuit caput in lecto fuit duct⁹ in spiritu in montez excelsum valde: in quo erat pfundissima ripa: ⁊ hincinde sata p̄ru pta: ⁊ diuersi scopuli inequalit p̄reminētes Ille ꝓ o a q̄ ducebat impulit eū de cacumi ne dicte ripe, q̄ in p̄ceps ruendo p sata col lisiones de rupib⁹ in rupib⁹ sustinendo, q̄ ad fundum ripe puenit omia videbant sua membra dirupta ⁊ ossa ꝓfracta. Qui dum

faceret sic male collisus a suo ductore vocatur vt surgeret: qz magnū adhuc iter facere oporteret. Cui frater respōdit. Dur⁹ homo z indiscretus videris. qz cū me videas vsqz ad mortē ꝓtritū: tū dicis q surgā. qui ductor accedēs z tangēs eū statim ab oīmēbroz collisiōe pfecte sanauit Et tūc ostēdit ei magnā planiciē acutis lapidibz z spinis z tribul' plenā vñ illū oportebat discalciatū incedere z ad finē illi⁹ planicici accedere vbi erat q̄dā fornax ignita q̄ alonge videbat in quā debebat intrare Cū aūt planiciē illam cū multa angustia ptransisset z ad fornacē illā pueniſſet: dixit angel⁹ ad illum Ingredere fornacē istā: qz sic est necessariū Ille frater respondit. Heu q̄durus ductores: q̄ cū videas me p istā angustissimā planiciē tā penaliť tribulatū q̄ maria q̄ete indigeā: z tu dicis intra in fornacē. Cū autez aspiceret circa fornacē vidit vndiqz demones cū furcis ignitis astātes. quē differentē intrare: cū ipis furcis eū subito ipulerūt. Qui cū ipm ignē intrasſz z ad spaciū aliq̄d ibi stetisset angel⁹ expulit eū extra fornacez dicens. ꝑpara te ad eundū: qz adhuc habes horribile piculū ptrāsire. Cui ille dicebat. O durissime ductor q̄ nulla cōpassiōe moueris: vides q sum q̄si tot⁹ cōbustus: z dicis veni adhuc ad horribile piculū. Angel⁹ ꝙo tāgēs eū pfecte sanauit. z duxit eū ad q̄ndā pontē q̄ trāsuadari nō poterat absqz ingēti pic'lo. qz erat nimis exigu⁹ z excessiue politus. Sub pōte ꝙo fluui⁹ terribil' ōfluebat serpentibz z draconibz: scorpionibz z bufonibz z horrēdis fetoribz plen⁹. Dixit angel⁹ Trāsi pontē istū qz penit⁹ q̄uenit te trāsire. Ille aūt rñdit. Et quō ptransire potero q̄n cadā in tā piculosum fluuiū. Respondit angel⁹. Uenias post me z pone pedē tuū vbi videris poni meū z bñ trāsibis Qui incedēs post angelū suū pedez ponēdo vbi ꝓcedens ponebat: puenit vsqz ad mediū pontis cum salute. Cū esset in medio pōtis angel⁹ volādo recessit. z ascēdit in altū ad q̄ddā habitaculū valde mirabile i altissimis collocatuz. z bñ notauit quō angel⁹ aduolauit. Sz cū remāsisset absqz duce i pōte z illa terribilia aīalia fluminis iam capita eleuarēt ad deuorandū illū si caderet: stabat in tāto terrore q̄ nullo mō sciebat q̄d faceret. qz nec poterat retro nec ante ꝓcedere. Cū in tāta tribulatiōe z piculo posit⁹ inclinauit se z amplexatus est pontē. Et videns q nō erat refugiū nisi dei. cepit ex intimis cordis inuocare dñm Jesum chr̄m vt p suā sctissimā ac pissimā miscōiam sibi subuenire dignaret Et facta oratione visum ē illi vt ipe emitteret alas. De q̄ gauisus valde expectauit donec creſcerēt ale. sperans extra fluuiū ad locū q̄ volauerat angel⁹ trāsuolare. Sz cū nimis festinasset volare qz ale nō plene creuerāt volatu deficiēs cecidit sup pontē. z oēs pēne insup ceciderūt. Qui territ⁹ valde iterus pontē amplectēs chr̄i miscōiam lachrymabiliť implorabat. z itez visus ē sibi vt emitteret alas. Sed sicut pus aū pfectionē alarū ad volādū festinās scō cecidit sup pontē: z penne ꝓpus similiť ceciderūt. Qui attēdēs q p festinantiā pfecte volare nō potat dixit in corde suo. Si alas tertio emisero tādiu expectabo donec ampli⁹ nō deficiā a volatu. z visum est sibi q inē ꝓmā z scōam z tertiā missionē alaz p annos centū q̄nq̄ginta z amplius expectasset. Cū aūt videretur sibi q alas optime cōpleuisset hac tertia vice leuauit se valenē in altū: z vsqz ad dictū habitaculū q̄ volauerat angel⁹ ipe advolauit. Cū ꝙo ad illius admirabilis habitatiōis tanuā pueniret. dixit illi portarius. Quis es tu q̄ huc venisti? Qui rñdit. Ego sum frater minor. Expecta inq̄t vt ducam fr̄m Frāciscuz si te recognoscit. Cū aūt ille iret p sctō Frāciscō: iste cepit muros illi⁹ ciuitatis mirabiles respicere. z ecce muri illi tanta erāt claritate pspicui q̄ cūcta q̄ intus fiebāt z choros sctoz mirabiles q̄ inē erāt clare cernebat. Et cum respiceret ecce brūs Frāciscus z sctūs frat' Bernardus z frater Egidius. z post sanctuz Frāciscū tanta multitudo sctoz. z sctāz dei q̄ secuti fuerant illius vestigia: q̄ q̄si innumerabil' videbatur. Et cū sanct⁹ Frāciscus venisset ad eū: dicit portario. ꝑmittas eū ingredi qz de fr̄ribz meis est. Et tūc sctūs Francisc⁹ duxit cum interi⁹ multa ei mirabilia ostēdendo Statim aūt vt illud ingressus est tantā ꝙsolationē z dulcedinē sensit q̄ oblit⁹ est oīm tribulationū q̄ ante ꝓcesserant acsi nunqz in mundo fuisset. Post hec dixit sctūs Franciscus Oportet te fili redire ad mōm z septē diebz morari in q̄bz ꝓpara te oīm ꝓparatiōe qua vales: qz post septē dies ego p te veniaz: et tūc mecū venies ad locū mirabilē beatoriū Sanct⁹ frāciscus erat chlamyde tota stellis pulcerrimis decorat⁹: z q̄nqz stigmata eius erāt sicut q̄nqz splēdidissime stelle: q̄ tāta lu

ce ⁊ claritate fulgebāt q̄ videbant totā ciui
tatē illā radijs illustrare. Frat̄ ꝓo Bernar
dus habebat ī capite coronā stellaꝝ pulcer
rimā. Frat̄ etiā Egidi⁹ tot⁹ erat valde mi
rādo lumine decorat⁹ ⁊ multos alios sctōs
frēs mioꝛes ibidē cū sctō Frācisco gl̄iosos
q̄s nunq̄ viderat recoḡuit. Licētiat⁹ dile
ctus frat̄ q̄uis cum tedio ad mōm redijt. ⁊
cū redisset frēs pulsauerūt ad p̄mā. Nō pl⁹
aūt tēpis fluxerat nisi a post matutinū vsq̄
ad eiusdē noctis auroꝛaz. q̄uis sibi videret
p plurimos annos abfuisse. Ipe aūt p̄dict⁹
frat̄ p̄dictā visionē ⁊ t̄minū septē dieꝝ guar
diano suo p ordinē recitauit. ⁊ statim febri
citare cepit. In septima ꝓo die veniēs bea
tus Frācisc⁹ cū gl̄iosa comitiua sctoꝝ aīam
illi⁹ frīs in visione p̄dicta angelo deducēte
purgatā duxit ad gaudia btoꝝ.

XXIIII

Frat̄ Rufin⁹ de nobilioꝛib⁹ de assisio so
cius bti Frācisci q̄dā tpe viuēte btō Frāci
sco grauit̄ a demōe de p̄destinatōe vexaba
tur ī aīa. Hā suggerebat coꝛdi ei⁹ hoste ⁊ an
t̄ p̄deret q̄cquid in religiōis fuitio faceret.
Propt̄ hāc vexationē p mlt̄os dies durātē
tot⁹ erat melācholic⁹ ⁊ tristis effectus. ⁊ su
am pugnā btō Frācisco dicere p̄ecūdabat.
nihilomin⁹ tñ oꝛones ꝓsuetas mīme dimit
tebat. Sz hostis antiqu⁹ volēs sibi tristici
am sup tristiciaz addere q̄ grauit̄ vulnerat
fuos dei: ad pugnā interioꝛē addidit etiam
exterius ipugnare. Uñ apparēs sibi ī specie
crucifixi dixit. O frat̄ Rufine q̄re ī oꝛoni
bus ⁊ ī pnia te affligis cū tu nō sis ō p̄desti
natis ad vitā. Et h̄ credas mihi q̄ ego scio
q̄s elegerī: ⁊ ñ credas filio petri bernardo
nis: si ꝓtrariū tibi dixerit. nec etiā ipm int̄
roges de ista matīa. q̄ ipe vl̄ alius h̄ iḡrat
sed ego q̄ sum dei fili⁹ bñ scio. iō credas mi
hi p certo q̄ tu es de numero dānatoꝝ. Et
ipe frat̄ Frācis⁹ tu ⁊ p̄ī ei⁹ ē dānat⁹. ⁊ q̄cū
q̄s sequit̄ eū decipit̄. Frat̄ aūt Rufin⁹ erat ita
obtenebraꝛ⁹ a p̄ncipe tenebraꝝ q̄ iā fidez et
amoꝛē ī scō Frācisco p̄diderat. ⁊ h̄ sibi dice
re nō curabat. Sz q̄d sctō p̄ī frat̄ rufinus
nō dixit: spūs dñi reuelauit. Uñ ipe p⁹ pat̄
vidēs ī spū tantū dicti frīs Rufini p̄iculuz:
misit frēm Wasseū p ipo vt ad eū oīno ve
niret. Hā frat̄ Rufin⁹ ⁊ scūs Frācisc⁹ sta
bāt ī loco mōtis subasū ꝑpe assisiū. Frat̄ aūt
Rufin⁹ rñdit fratri Wasseo. Quid habeo
ego facere cū fratre Frācisco: Et tūc frater
Wasseus hō totus spūsctō replet⁹ clare co
gnoscēs malign⁹ spūs fallaciā: ait. O fr̄ ru
fine nescis tu q̄ sctūs Frācisc⁹ ē sicut an
gelus dñi: tot aīas illumiauit ī mōꝛ a q̄
etiā nos tot diuīe gr̄e recepimus dona. vñ
ego volo oīno q̄ tu venias ad eū. qz ego cla
re video a diabolo te deceptuz. Statim āt
frat̄ Rufinus venit ad sctm̄ Frācisc̄. ⁊ cū
sctūs Frācisc⁹ vidit eū alōge cepit clama
re. O frat̄ rufine catinelle cui credidisti. Et
dixit totā sibi p ordinē tētationē quā habu
erat intus ⁊ extra. ⁊ docuit eū q̄ ille q̄ p̄dic
ta suggesserat erat diabolus ⁊ nō chr̄is. iō
nullo mō ei⁹ suggestiōib⁹ assentiret. Sz q̄ñ
dicet tibi: tu es damnatus. tu secure rñdeas
Aperi os tuū ⁊ ibi ponā stercus. ⁊ sit tibi si
gnū q̄ ipe ē diabolus: q̄ dicto seu pnūcia
to ꝓbo h̄ statī fugiet. Adhuc recoḡscere de
bes ipm fuisse diabolū qz cor tuū iduraue
rat ad oē bonū qđ ꝓpriū eius officiū ē. Sz
chr̄is bñdictus nūq̄ cor hois fidel̄ indurat:
imo ōt Auferā tibi cor lapideū ⁊ dabo tibi
carneū. Frat̄ ꝓo rufinus vidēs q̄ sctūs frā
cisc⁹ dicebat ita totā p ordinē serīē tētati
onis q̄tūs ūtus ⁊ extra vexat⁹ fuerat: cepit
fortissime lachrymari. ⁊ adoꝛās sctm̄ ac cul
pā humilit̄ recoḡscēs de h̄ q̄ ab ipo celaue
rat ac totus ꝓfortatus est ī dño: ⁊ p monsta
p̄is totus mutatus ī melius dixit ei sctūs
Frācisc⁹. Uade fili ꝓfitear⁹. ⁊ oꝛonis cō
suetū studiū nō dimittas. ⁊ scias p certo q̄
tētatio ista erit tibi ad magnā vtilitatē ⁊ cō
solationē sicut exper⁹ ī breui. Frat̄ āt Rufi
nus redijt ad cellā suā ad oꝛandū ī siluā. Et
dū staret cū multis lachrymis ad oꝛandū.
ecce venit hostis antiqu⁹ ī p̄sona chr̄i dicēs
Frat̄ rufine: nōne dixi tibi q̄ tu filio petri
bernardōis nō crederes. ⁊ qz es dānatus
⁊ in oꝛonib⁹ ⁊ lachrymis nō laboꝛes. Quid
em̄ p̄dest tibi si dū viuis affliger⁹ ⁊ cū mori
eris es dānatus. Cui statī dixit frat̄ rufin⁹
Aperi os tuū ⁊ ibi ponā stercus. Tūc dia
bolus indignat⁹ recessit cū tāta tēpestate ⁊
cōmotiōe lapidū montis subasū: ⁊ per ma
gnū spaciū fluxit lapidū multitudo vbi ad
huc apparet lapidū hoꝛrenda ruina. Hā p
vallē etiā dicti mōtis saxa se īuicē collidēdo
ignē plurimū emittebāt. vñ ad tā terribilez
strepitū lapidū sctūs Frācisc⁹ ⁊ socij admi
rātes extra dictū locū vt nouitatē illam aspi
cerēt exierūt. Et tūc frater Rufinus mani
feste aduertit q̄ ipm hostis malign⁹ decepat
Uñ scdo ad sctm̄ Frācisc̄ redijt ⁊ psternēs

ſe in terrā itez culpā dixit, q̄ ꝓfortat⁹ a ſctō frācisco tot⁹ pacific⁹ remāsit. Et cū post hec staret cū multꝫ lachrymis oraās, ecce chr̄us bñdict⁹ sibi apparuit z totā aiam suā diuio liq̄fecit amore dicēs. Bñ feciſti fili q̄ credidisti fratri Frācisco: qz ille q̄ te ꝓtristauerat fuit diabolus, ego āt sū ihesus chr̄s mgr̄ tu⁹ z vt de h̄ te reddā certissimū h̄ sit tibi vez signū q̄ donec i isto mōo erꝫ nūq̄z de ceto erꝫ tristꝫ. Et bñdixit chr̄s frēm Rufinū z dimisit eū in tāto gaudio z dulcedie spūs z eleuatiōe mētis q̄ die noctuq̄z erat absorptus in dño. Et ꝓfirmat⁹ ē extūc i tāta gr̄a z bñdictiōe z securitate salutꝫ etne q̄ tot⁹ i vit̄ alter renouat⁹ ē. Ad tāta eleuatiōes mētis z pseuerātiā oronis ꝓfirmat⁹ ē infra paruulū circulū die noctuq̄z ꝓtēplari diuīa si eū alīqs nō ipedisset, vñ dicebat sctūs Frācisc⁹ de eo q̄ frat rufin⁹ erat canonizat⁹ i celo dū adhuc viueret a dño nr̄o ihesu chr̄o, z q̄ ipe nō dubitaret i absentia sua dicere sctm̄ rufinū adhuc existētē in tra eē canonizatū i celo. Predict⁹ aūt frat Rufin⁹ ꝑ magnā cordis attētionem ad deum z angelicam mentis q̄tē q̄ncūq̄z ab aliq̄ vocabat cū tāta gūitate z dulcedie z voꝫ mozositate ipm̄ iuocātibꝫ rñdebat q̄ videbat de alio mōo redire, vñ sel vocat⁹ a socijs vt iret ꝑ pane. Ille fidē vere diuin⁹ rñdit. Frat mi multū libēter. Cū ꝯo apud assisiū panē q̄reret ecce ducebat vn⁹ demōiacus fortit ligat⁹ z a multꝫ hoīb⁹ sociat⁹ q̄ ducebat ad sctm̄ frācisc̄ vt eū a demonio liberaret. Qui alōge cū vidisſz frēm rufinū stati cepit clamare z furere fortit, z ꝓfractꝫ oīb⁹ vinculis ō manib⁹ oīm exiliuit. Illi āt de tāta nouitate mirātes ꝓiurauerūt eū vt diceret cur mō plus solito torq̄reret. Qui rñdit: qz ille frat⁹ paupculus obediens humil⁹ z sctūs frat⁹ rufin⁹ q̄ icedit cū tanta: suis sctis ꝓtutib⁹ z būilib⁹ orōib⁹ me incēdit z cruciat, z ꝓtea nō possū plus sustinere in isto homie cōmorari. Et his dictꝫ statim demō exiuit. Qō audiēs frat rufin⁹ qz illi hoīes z etiā ifirmus sanatus illi magnā reuerētiā exhibebāt: ipe stati dedit laudez z honorē deo z dño nr̄o ihesu chr̄o, z hortat⁹ ē illos vt i his oīb⁹ glificarēt deū z saluatorē nr̄m q̄ est bñdictus i secula amen.

XXV

Accidit q̄dā die q̄ frat masseus vnus ō electꝫ socijs sctī p̄is cū de deo socij loq̄rēt vnus eoz dixit q̄ erat q̄dā dei amicus q̄ magnā actiue vite z ꝓtēplatiue grāz possidebat z cū his hēbat ꝓfundū hūilitatꝫ abyssum q̄ se pctōrē maxim̄ estimabat, q̄ hūilitas illū sctificabat z ꝓfirmabat z crescere i dictꝫ donis ꝓtinue faciebat, z qō melius est a deo nūq̄z cadere ꝑmittebat. Que mirāda vt frater masseus audiret z adueret illū thesaurū esse vite eterne intantū ecarsit amore ad habendā ꝓtutē dicte hūilitatis dei ap̄lcrn dignissimā, q̄ i feruore mag̃ ad celū eleuās facē voto se strinxit firmissimo nūq̄z velle in isto mōo letari donec hūilitatē illā p̄clarissimā in aīa sua sentiret adesse, z h̄ voto i ꝓsito sctō facto stabat ꝓtinuo cella reclusus, z interim de eo gemitib⁹ ꝛenarrabilib⁹ ꝓtinue se affligebat, qz videbat sibi se esse hominē penitus dignū iferno: nisi ad illā humilitatē sctissimā pueniret q̄ ille amic⁹ dei quē audierat plenū ꝓtutib⁹ iferiorē se oīb⁹ reputabat: imo se penitus dignū estimabat iferno. Et dū sic tristꝫ frat masseus p dies plurimos pmāsisset: in fame z siti z multis lachrymis se mactādo: accidit q̄ q̄dā die intrauit in siluā z eundo p ipam p dicto deliderio vehemēti emittebat luct⁹: clamores z lachymosa suspiria postulādo ꝓtrem di ctā a dño sibi dari. Et quia dñs lanat ꝓtritos cordez exaudit voces humilium: facta est sibi voz de celo bis clamās Frat masſee frater masſee Qui p spūm̄ sctm̄ recognoscēs respōdit. Dñe mi. Et dñs ad eū, Quid vis dare: q̄d vis dare ad hāc gr̄am possidēdam. Et frat masseus rñdit. Oculos capitꝫ mea. Et dñs ad eū. Et ego volo q̄ oculos z gratiā habeas. Frat aūt masseus remāsit in ta gr̄a optate humilitatꝫ z lumie dei q̄ tanue erat i iubilo, z sepe q̄ orabat faciebat q̄ndā iubilū vniformē z voce obtusa faciebat q̄si colūbo, v, v, v, ac facie hilari ac iocūda ꝓtēplatiōi vacabat, z sup h̄ humillimus factus p̄ cūctꝫ hoīb⁹ se minimū reputabat. Interrogauit eū frat Jacob⁹ de fallerono sctē memorie: q̄re ꝓsum nō mutabat i subito. Qui rñdit cū magna leticia, qz cū i vna re inuenit oē bonū: nō oꝑtet q̄ variat ꝓsus ad laudē dñi nr̄i Jesu chr̄i

XXVI

Quodā tpe hyemali sctūs frācisc⁹ veniebat de perusio ad sctām Mariā de angel: z erat cū eo frat Leo: z frigꝰ ipos acerrie cruciabat. Vocauit āt sctūs frācisc⁹ frēm Leonē q̄ aliq̄ntulū ipm̄ p̄cedebat dicēs. O frat leo q̄uis frēs miozes dent magnū exēplū scūtatꝫ z honestatꝫ z bone edificatōis tamē

scribe,i,diligēter nota q; ibi ñ est pfecta le-
titia,z cū aliq̄ntulū ambulasset vocauit eū
itez dicēs,O frat Leo ꝯuis fr minoz illu-
minet cecos:ꝺctos extēdat:demones pel-
lat:surdis auditū: claudis gressum:z mu-
tis restituat ꝓbū,et qꝺ plus est:z q̄dridua
nū restituat mortuū,scribe q; nō est ibi pfe
cta letitia,Et rursum clamans dicebat,O
frater Leo si frater minoz sciret oīm gētiū
linguā:et oēs scias z scꝑturas:ita vt sciret
etiā ꝓphetare z reuelare nō solū futura: sed
etiā ꝓscias alioz,scribe q; nō est pfecta le-
titia,Et adhuc ipſ ambulātibꝫ itez clama
bat,O frater Leo pecorella dei ꝯuis frat
minoz loquat lingua angelica z sciat stella
rū cursus z ꝓtutes herbaz z sciat reuelatio
nes thesauri terraz:etsi cognosceret virtu
tes z ꝓprietates auiū z piscīū:aīaliū z bo-
minū:radicū:arboz:z aq̄z,scribe bñ z no-
ta diligēter q; non est ibi pfecta letitia,Et
post paululū iterū clamauit,O frater Leo
ꝯuis frater minoz sciret tāsolēnit ꝑdicare
vt conuerteret oēs infideles ad fidē,scribe
q; nō est ibi pfecta letitia,Durauit aūt iste
modus loq̄ndi bñ p duo miliaria,Fr aūt
Leo de his omnibꝫ vehemēter ammirans
dixit:Pater rogo te ex pte dei vt dicas mi
hi vbi est pfecta letitia,Cui sanctus Fran-
ciscus rñdit dicens,Q̄ñ veniem; ad sctām
Mariā de angelis ita balneati pluuia z fri
gore congelati:luto etiā mirabilr deturpa-
ti:z fame valde afflicti,z ad portam loci so
nabim; z portari; veniret dicēs,Qui estis
vos:Et nos dicem;,Nos sum; duo ō fra
tribꝫ vestris,Et ille econtrario dicet Jmo
estis duo ribaldi qui itis circūquaq̄ p mū
dū elemosynas paupez rapiēdo,et nō ape-
riret nobis,sed faceret nos stare ad niuem
z aquam in frigore z fame vsq̄ ad noctem
Tunc si nos tot iniurias et repulsas sine
murmuratiōe z turbatiōe tolerauerim; p;
pter deum patienter:z cogitauerim; bumi
liter z charitatiue q̄ ille portarius veracit
nos cognoscat:z q̄ deus excitauit linguaz
suā ꝺtra nos,O frater Leo scribe q; ibi ē
pfecta letitia,Etsi aūt nos pseuerauerim;
pulsando,et ille portari; tanq̄z ꝺtra impor-
tunos mītū turbat; exeat z durissime nos
afficiat alapis multis z magnis dicēs,Re
cedite hinc pultrones vilissimi et ite ad ho
spitale:qui em̄ estis:vos penitus h nō mā
ducabitis neq̄z dormietis,Etsi nos patiē-
ter hec portauerimus z iniurias cū amore
pceperimus toto corde,O frater Leo scri
be q; ibi est pfecta letitia,Etsi nos h vndiq̄z
q̄z afflictos fame vrgente:frigore affligēte:
nocte insup ꝓlixa pulsabimus:clama-
bimus:z fletu instabim; vt apiatur nobis,
et ille deinde stimulat; dixerit,Isti sunt ho
mines ꝓcacissimi et ꝓterui: et ego pacabo
eos,et exiens cū vno fuste nodoso capiēs
nos p caputiū z ad terrā sup lutuz z niues
ꝓiciet et taliter nos ꝓberabit cum fuste q̄
vndiq̄z nos plagis implebit,Si tot mala;
si tot iniurias z ꝓbera cum gaudio tolere-
mus cogitātes q̄ penas christi benedicti
patiētissime nos tolerare debem;,O frat
Leo iter oīa charismata sanctisp̄ūs q̄ amī-
cis suis chīs concessit et concedit:est vin-
cere semetipsos,et libenter ꝓpter christuz z
charitatem dei opprobria sustinere,Nam
in oīb; mirabilibꝫ sup̄dictis nos gl̄iari nō
possumus,quia nō sunt nr̄a sed dei,Quid
em̄ habes qꝺ non accepisti:Si aūt accepi
sti:q̄d gloriaris q̄si nō acceperis:sed i cru-
ce tribulationis z afflictiōis possum; glo-
riari:quia illud est nostrū,Ideo dixit apo-
stolus,Mihi autem absit gloriari nisi in
cruce domini,

XXVII

Beatissimus pater Franciscus volens
humiliare fratrē Hasseū vt mltiplicia do
na que illi p̄stabat altissimus de ꝓtute cre-
sceret in ꝓtutem,Cum esset sctūs pater cū
illis primis socꝫs suis vere sanctis in q̄dā
solitario loco:inter quos etiā frater Has-
seus morabat:dixit q̄dam vice sanct; Frā-
ciscus omnibꝫ insimul cōgregatis,O frat
Hassee:omnes isti tui socij habent gr̄am
orandi z ꝓtēplandi,tu aūt habes gratiam
verbi dei ad satisfaciendū ꝓnis aduenīē
tibꝫ,et ꝓpter ea ego volo vt ad hoc q̄ possint
melius oratōni z contēplationi vacare tu fa
cias portā z elemosynā et coq̄nam: q̄ñ fra-
tres māducabūt tu extra portam māduca-
bis;ita q̄ anteq̄z veniētes pulsent ad portā
tu satisfacias illis de aliq̄bꝫ ꝓbis: ita q̄ nō
oporteat exire nisi te,Et hoc facias in me-
ritū obedientie salutaris,Qui statim incli
nato capite z extracto caputio būiliť obe-
dimit,et p plures dies fecit portā:elemosy-
nā:z coq̄nā,Socij ꝓo ei; sic̄ hoies illūinā-
ti a deo ceperūt sentire in cordibꝫ suis int;
multā pugnā: eoq̄ frater Hasse; esset hō
magne pfectōis z orōnis sic̄ ipsi:z ampli;,
et tñ erat illi totū ipositū loci pōd;,Propt

qđ rogauerũt sctm̃ pr̃ez q̃ dicta officia int̃ eos distribuere digr̃et, qz nll'o mõ ꝓscie eorũ poterãt sustiere q̃ dict⁹ frat̃ tot onerib⁹ subiaceret, nã ꝑterea sentiebãt se ĩ suis orationib⁹ crudos: z ĩ ꝓscia dissipatos nisi frat̃ Masse⁹ a dict⁹ releuet̃ onerib⁹. Btũs autẽ Frãcisc⁹ hec audiẽs adq̃euit charitatiuis eoz ꝓsilijs, et frem̃ Masseũ vocãs ait. Fr̃ Massee isti socij tui volunt ꝑtẽ ꝺ officijs que tibi imposui, et ideo volo q̃ dicta officia int̃ eos diuidant. Qui hũiliť z patienter rñdẽs dixit. Pr̃ q̃cq̃d mihi ĩ ꝑtẽ vl̃ totũ imponit⁹ totũ a deo estio eẽ factũ. Et tunc sctũs Frãcisc⁹ vidẽs charitatẽ illoz et frem̃ Massei hũilitatẽ (qz absq̃ illa nulla ꝑt⁹ est acceptabil' coz̃ deo) gauisus ẽ. Et p⁹ hoc officia distribuit: et oẽs cũ spũs gr̃a bñdixit ad laudẽ dei.

XXVIII

Cũ pueniss̃et ad q̃sdã hitatões vbi p̃ necessitate corpis put regl'a ꝺt eos mẽdicare optebat Frãcisc⁹ z Masse⁹, Frãcisc⁹: quia erat hõ despect⁹ z pu⁹ z ꝑtea int̃ igtos despiciebať q̃si ab oĩb⁹: q̃sdã bolos vilis panis z frusta puula ꝓq̃siuit. Sz fr̃i Masseo qz erat pulcer hõ z magn⁹ ĩ pson̄a: dati fuerũt ei pl'es z pulcriores. Cũ aũt ambo sil'in q̃dã loco ꝙueniss̃ent z ibi ĩueniss̃ent vnũ fõtẽ in cui⁹ margie erat lapis lat⁹ z pulcer: de q̃ valde gauisi sť, sup lapidẽ illũ adq̃sita panis fragmẽtl'a posuer̃t. Et cũ vidiss̃et sctũs Frãcisc⁹ q̃ frustula panis fr̃is Massei eẽnt pl'a z pulciora q̃ꝫ sua: exultãs ĩ spũ ꝑ desiderio pauꝑtat⁹ ait. O fr̃ Massee nos ñ sumus digni de tãmagno thesauro, et ħ gradatim eleuãdo vocẽ pluries replicauit. Respõdit fr̃ masse⁹. Pr̃ charissime quõ p̃t dici thesaur⁹ vbi ẽ tãta penuria: q̃ nõ ẽ ibi tabella neq̃ cultell⁹ neq̃ scutella neq̃ incisoriũ nec dom⁹ nec mẽsa nec fu⁹ nec ancilla? Rñdit sctũs Frãcisc⁹. Et ħ reputo magnuz thesauꝝ vbi nihil ẽ ꝺ his q̃ ꝑpat hũana industria, sz q̃cq̃d aliq̃d ẽ totũ a puidẽtia diuina mistrat, sic mãifeste appet ĩ pane adq̃sito: ĩ lapide tãpulcro: ĩ fõte tãlimpido Uñ volo q̃ rogẽ⁹ deũ q̃ thesaurũ sctẽ pauꝑtat⁹ tãnobilẽ q̃ bz administrare faciat nos toto corde diligere. Et ꝺ ill'frustul' panis z fõte cibo z potu gaudent̃ cũ hymnis diuis sũpto: surrexer̃t vt ꝑfus Frãciã pgerẽt. Et cũ pueniss̃ent ad q̃ndã eccl̃iam itrãtes i eã sctũs frãcisc⁹ absc̃odit se p⁹ altare ad orãdũ, et ibi recepit diuine visiõis tãexcessiuũ feruorem: aiam el⁹ pauꝑtat⁹ ꝙcupiscẽtia totaliť inflãmatẽ q̃ videbať ex facie z oris hiatu q̃si flãmas amoz⁹ emittere. Et egredies ad socios sic ignit⁹ ore vehement̃ dicebat. A, a, a, frat̃ Massee p̃be mihi teip̃m, et ħ fec̃ ter. Frat̃ masse⁹ stupẽs de tãvehemẽti feruore: cũ tertia vice sctũs Francisc⁹ dixisset: p̃be mihi teip̃m: imisit se tm̃ in brachia sancti p̃ris. Tũc sctũs frãcisc⁹ cũ hiatu magn̄ z spũssancti feruore z clamore valido reboãdo A a a: leuauit fr̃ez masseũ cũ ipo flatu ĩ aere: z ipulit illũ añ se q̃ntũ possz eẽ vni⁹ lõge lãcee mẽsura. Qꝺ vidẽs fr̃ masse⁹ stupuit valde de tã mirãdo sancti p̃ris feruore, z retulit postea socijs q̃ ĩ illo sancti frãcisci ipulsu tãta dulcedinẽ z spũssancti ꝙsolatõez psensit q̃ nũq̃ ĩ vita sua ꝙsolatõez tãmagnã memĩerat se habuisse. Post dixit sctũs Francisc⁹ fr̃i masseo. Charissime eam⁹ rhomã ad sc̃m petz aplm z ad sctm̃ paulũ z rogẽ⁹ eos vt doceãt nos z adiuuẽt possidere thesauz ĩenarrabilem sctissime pauꝑtat⁹. Et addidit sctũs Francisc⁹ dicẽs Charissime z dilectissime frat̃ mi thesaur⁹ btifice pauꝑtat⁹ ẽ tãdignissim⁹ z tã diuin⁹ q̃ nos digni ñ sum⁹ illã in vasis nostr⁹ tãvilissimis possidere: cũ pauꝑtas sit illa virt⁹ celest⁹ ꝑ quã cũcta terrena z trãsitoria cũcta calcank: ꝑ quã oẽs obices tollantur e medio: z libere dño deo eterno mẽs hũana iũgať.

XXIX

Cũ sctũs fr̃ Frãcisc⁹ guit̃ pateret̃ in oculi z veniss̃et ad sc̃m Damianũ: p̃ma nocte tã grauiter ẽ in oculi ĩfirmat⁹ q̃ lucẽ aliq̃a videre ñ poterat. Cũ g̃ stetiss̃et in cella q̃ñq̃gi ta dieb⁹ i tãto dolore oc'oz z vexatõe multiplicitũ muriũ a diabolo excitata: q̃ die nocte q̃escere ñ valebat. tũc sctũs p̃ hoc ẽ ctuq̃ flagellũ dñi recog̃scẽs: cepit deo gr̃as agere: z illũ toto corde z ore laudare: z ex ĩtimis ꝑcordijs clamare q̃ illis z mlto maioribus angustijs dign⁹ eẽt. Et cum ħ rogabat dñm dicẽs. Dñe Jesu chr̃e pastor bone cõcede mihi ouicle tue gr̃am z ꝑtutẽ vt i nulla tribulatiõe angustia vel dolore a te recedã. Et cũ hec dixisset facta ẽ ad eũ vox ꝺ cielo dicẽs. Francisce rñde mihi. Si tota terra eẽt auꝝ: z mare z flumia z fõtes eẽnt balsamũ: et omnes montes z colles z lapides eẽnt lapides pretiosi: et tu inuenires aliꝰ thesauꝝ tanto nobiliorẽ his omnib⁹ q̃nto est nobilius aurum q̃ꝫ terra: z balsamuz q̃ꝫ aqua: et lapides pretiosi q̃ꝫ sara: et esset tibi datus pro ĩfirmitate tua ille thesaurus tam charus non deberes multuz gaudere

Rñdit sctūs Frācisc⁹. Dñe ñ sum dign⁹ tā pcioso thesauro. Et dñs ad eū ait. Haude hūc ff Frācisce. q⁹ ille ē thesaur⁹ vite eterne quē tibi reposui. Et exnunc te inuestio: et ista infirmitas ⁊ afflictio tua ē arra illi⁹ bti thesauri. Tūc sctūs Frācisc⁹ ē valde let⁹ effectus.

XXX

Quidā frater mīor scz Joānes de Sciacta tpe bti Frācisci miſter erat Bononie et valde frat⁹ ą absq; licentia bti Francisci ordinauit studiū Bononie. Btō aūt Francisco absenti fuit nūciatū tale studiū ordinatū esse Bononie. btūs aūt Frācisc⁹ imediate iuit Bononiā ⁊ dure reprēdit illum miſtq; dicēs Tu vis destruere ordinē meū: desiderabā ⁊ volebā exemplo dñi mei frēs meos magſ orare q̄ legere. Recedens de Bononia sctūs Frācisc⁹ maledixit ei dura maledictiōe. statīq; cepit infirmari. et infirmus p frēs misit rogādo btm̄ Frācisc̄ vt retractaret maledictōez. Rñdit b. Frācisc⁹ Illā maledictōez q̄ illi maledixi pfirmauit in celo dñs Jesus bñdict⁹: ⁊ maledict⁹ est. Infirm⁹ itaq; miniſter triſtz iacebat sup lectū male pſolat⁹. Et ecce subito descēdit ō alto q̄dā gutta ignea ⁊ sulpburea sup corpus ei⁹ pforās corp⁹ ipm ⁊ lectū i q̄ iacebat. Et cū maxīo fetore ipe miſer expirauit. ⁊ diabol⁹ accepit aiaz ipſi⁹.

XXXI

Fuit q̄dā miles fortz ⁊ mltas habuit victorias q̄ postea fact⁹ ē frater minor. Et cū deriderēt eū milites q⁹ itrauit talē ordinē: q̄n poti⁹ itrasset ad pteplarios ⁊ hmōi vbi posset pla bona facere ⁊ cōtinue esse in bello. Rñdit. Dico vob q̄ habeo sitim: famē: frig⁹: ⁊ hmōi. adhuc cū ꝑ impugt me mot⁹ supbie: pcupie: ⁊ hmōi. q̄nto magſ si videre pedes meos ferreos ⁊ esse sup equū pulcrū. et hmōi. Et addidit. Hacten⁹ inq̄t fui fortis alios impugndo. de cetero volo esse fortis meipm impugnando.

XXXII

Tpe q̄ viuebat sctūs ff Egidi⁹ de ordīe minor. erat q̄dā magn⁹ mgr de ordie pdicator. q̄ p mltos ānos passus ē dubitatiōnē maximā de ỹgitate matris chri. Nā sibi videbat impossibile q⁹ mr posſz esse ⁊ ỹgo Uerūtamē tanq; vere fidel⁹ ō tali sua dubitatiōe mltū dolebat ⁊ cupiebat ab aliq̄ viro illūinato ō tali dubio liberari. Audiēs aūt q⁹ sctūs ff Egidi⁹ erat mltū illūinatus: accessit ad eū. Sctūs aūt frater Egidi⁹ aduentū ⁊ ꝓpositū ⁊ pugnā ei⁹ pſciēs in spū illi obuiauit: et anteq; pueniſſet ad eū cū baculo quē habebat in manu pcutiēs terram dixit. O frater pdicator virgo añ partū. Et statim vbi pcussit cū baculo est ortū vnus liliū pulcerrimū. Et scdo pcutiēs dixit. O frat pdicator virgo in partu. et ortū est aliud liliū. Et tertio pcutiēs dixit. O frater pdicator virgo post partū. et ꝓfestim ortum est tertiū liliū. Et hoc facto frater Egidius aufugit. ff ỹo ille pdicator ilico liberat⁹ ē a tentatione sua. et extūc magnā deuotiōez in sctō fratre Egidio sp habuit.

XXXIII

Sāctus Antoni⁹ de Padua vn⁹ de electis discipulis beati Francisci: quē sanct⁹ Frācisc⁹ suū epm appellabat: cū pdicabat ī cōcilio corām papa ⁊ cardinalibꝫ vbi erāt greci ⁊ latini: francigene ⁊ teutonici: sclaui et anglici. ⁊ multi alij diuersaz linguaz: spiritusctō afflatus: lingua apostolica īflammatus: eructās mellifluū ỹbum: oēs illos tādiuersaz linguaz in dicto cōcilio cōgregatos luculētissime ⁊ clare ipm audientes et distincte intelligētes reddidit tanta admiratiōe suspēsos: vt videret renouatū illud antiquū apl'oz mirabile ammirantiū ⁊ dicentiū. Nōne iste Hispanus est: Et quō nos oēs audim⁹ p eum linguaz nostrā in q̄ nati sumus: greci ⁊ latini: francigene ⁊ teutonici: sclaui ⁊ anglici: lombardi et barbari: Papa eñ stupēs ad tāp⁹funda de scripturis diuinis a scō Antonio plata: dixit Uere iste arca testamenti ⁊ diuinarū scripturaz armariū est.

XXXIIII

Ostendere volens dominus Jesus benedictus quanta sanctitas esset fidelissimi sui et q̄ deuote audienda esset eius pdicatio ac sana doctrina p animalia irrōnalia scz p pisces redarguit infidelitū et insipiētiū hereticoz q̄ stultitiam. sicut asina redarguit insipientiā Balaā. Nam cū esset beatus Antoni⁹ Arinū vbi hereticoz ū magna copia morabat: volens illos ad lucem vere fidei ⁊ in viam reducere veritatz: ipsis ō scripturis catholicz p multos dies pdicabat. Illi ỹo facti lapidei per obstinatiam ipsi⁹ sanctis eloquijs nō solum nō adquiescere sed insup auditum p⁹ebere contempserūt. Sctūs ỹo Antonius dño inspirante accessit quodaz die ad os fluminis iuxta mare ⁊ stans in ripa q̄ mari appꝛopinquabat et flumini: incepit modo pdicatōis pisces

ex parte dñi aduocaret dicēs. Audite ꝑbū dñi pisces marꝫ ⁊ flumis: exq̄ infideles heretici audire ꝯtēnūt. et ecce statī accessit añ sctm̄ Antoniū tāta magnoꝝ ⁊ puoꝝ pisciū multitudo q̄ nūq̄ silis in illꝫ ptib⁹ fuit visa. et oēs tenebāt caput aliq̄ntulū extra aquā Uidisses ibi pisces magnos adherere minoribꝫ. minores sub alis maioꝝ pacifice p trāsire ⁊ pmanere. Uidisses etiaꝫ diuersas pisciū spēs q̄libet ad sibi silēs currere. et q̄si q̄ndā cāpū pictū varietate colorū mirabiliter decoratū ad sctū faciē ordiari. vidisses ibi turmas pisciū magnoꝝ ⁊ gndiū q̄si castroꝝ acies ordinatas loca ad pdicatiōnē p̄ripe. vidisses ibi pisces mediocres loca mediocria cape ⁊ q̄si doctos a dño absq̄ truculētia ī suis locis cōsistere. vidisses ibi pisciū puulorū multitudinē copiosā atq̄ populosam vsq̄q̄q̄ tanq̄ pegrinos ad indulgentiā ꝓperare: ⁊ ad sctm̄ patrē tāq̄ sub tutore ꝓpinq̄ores accedere. Itaq̄ in sctā pdicatiōe celit⁹ ordinata ꝑmit⁹ pisces minores: scōs mediocres: ⁊ tertio vbi erat aq̄ profūdior pisces maximi sctō Antonio assistebāt. His ꝯo talit ordinatꝫ icepit sctus Anton⁹ solennit pdicare dicēs. Frēs mei pisces multū tenemini p vīo modulo referre grās creatori nr̄o: q̄ in vestꝫ hitaculū dedit elemētū tānobilissimū ita vt aq̄s dulces ⁊ salsas put expedit habeatꝫ. Refugia insup multiplicia ꝯtulit vt euitetꝫ icōmoda tēpestatꝫ Exhibuit insup vobis elementū diafanū ⁊ limpidū. et vias quib⁹ icedatis ⁊ escas q̄s sumatꝫ vt viuere possitꝫ. Escas q̄z vob necessarias ꝓparat creator benign⁹ etiā in profūdis abyssi. Uos in creatiōe mūdi bñdictiōe multiplicatōis ꝓceptū habuistꝫ a dño Uos ī diluuio ceterꝫ aialib⁹ peuntib⁹ absq̄ lesiōe refuati fuistꝫ. Uos pēnulis ornati ac roborati vndiq̄ put libet discurritis. Uob datū fuit ex impio reseruare Jonam ꝓphām dñi: ⁊ p⁹ tertiū die illū absq̄ lesiōe ī terrā ponere. Uos cēsū dño Jesu cū tanq̄ paup ñ hꝫet vñ staterē solueret obtulistis. Uos in clbū regꝫ ceni dñi bñdicti añ resurrectionē singlariť fuistꝫ. Propt̄ q̄ oia mltū tenemī laudare ⁊ bñdicere dñm q̄ tot bona singlaria iā p ceteris aialib⁹ recepistꝫ. Ad hec ꝓba ⁊ silia hortamenta aliq̄ pisces voces emittebāt. aliq̄ apiebāt ora. ⁊ oēs capita iclinabāt: signis q̄b⁹ poterāt laudabāt altissimū. Ad hāc reuerētiā pisciū exhilarať ī spū sctus Anton⁹ ⁊ voce altissima clamās dicebat: Bñdict⁹ deus etern⁹ q̄ magꝫ deū honorāt pisces aq̄tici q̄z homes heretici: et meli⁹ audiūt belue irrōnales q̄z homies ifideles. Quāto aūt sctus Anton⁹ pdicabat tāto pisciū multitudo crescebat. Ad qō miraculū ꝯcurrēs ppls ciuitatꝫ. et ꝯcurrētes etiā heretici supdicti: et videtes tāinsolitū miraculū ⁊ merito admirādū q̄ bruta sctō Antonio pbebāt auditū: compūcti corde. oēs ad pedes sctī Antonij vt pdicatōes illi faceret ꝯsedeřt. Tūc scūs Anton⁹ apiens os suū tāmirabiliť de fide catholica pdicauit q̄ hereticos ibi existētes cōuertit. et fideles roboratos in fide cū gaudio ⁊ bñdictiōe remisit. Pisces etiā licētiati a sctō Antonio cūcti letātes ⁊ gaudentes cū miranabierūt. Post hec p⁹ mltos dies sctus Antonius Arini pdicādo magnū fructū fecit ín ꝯuersione ⁊ deuotiōe hereticoꝝ ⁊ cleri.

XXXV

Zelator euangelice regule btī patrꝫ nr̄i sctī Francisci sanct⁹ frater Lōradus ō Offida fuit religiose vite ⁊ meriti tanti apud deum q̄ tā in vita ipsius q̄z morte dñs Jesus eum multipliciter honorauit. Hā cum adhuc viueret ⁊ vt forensis ad locū Offi de veniſſet: fratres eum rogauerūt q̄ amore dī cuidā frī iuuēculo pdicaret q̄ tāinordinate ⁊ tāpuerilit se agebat q̄ senes ⁊ iuuenes de illa familia plurimū cōturbabat. et de horis canonicꝫ ⁊ de alijs regle disciplinis aut parū aut nihil curabat. Uñ frater Lonradus cōpatiēs illi iuuenculo et aliis fratrib⁹ ꝓpter illū mltiplicit tribulatꝫ: ad pces illoꝝ būilit inclinat⁹ vocauit illū sec⁹ sum: ⁊ in viscerib⁹ charitatis dixit sibi ꝓbatāefficacia ⁊ diuīa q̄ statim facta ē manus dñi sup eum iuuenculū: ⁊ mutat⁹ est in viz altex. ita q̄ fact⁹ est de puero senex: ita obediens: ita sollicitus ⁊ deuot⁹: ita pacific⁹ et obsequiosus: ⁊ ad oia ꝓtuosa opa ita studiosus: q̄ sicut antea p ipm tota familia turbabat: ita oēs post plenā ꝯuersionē quā ipsi ꝓtutib⁹ fecerat exultabāt: ⁊ dilectōez ad eū q̄si ad angelū ferebāt. Post hāc ꝯo ꝯuersionem pauc⁹ diebꝫ elapsis infirmat⁹ est ⁊ mitgrauit a seculo. de q̄ frēs multū doluerunt. Post mortē ꝯo illius cum frater Lonradus q̄ cōuerterat eum staret in oratione de nocte ante altare dicti conuentus: ecce venit ania eius añ fratrē Lōradū tanq̄ patrē: cui deuote salutās. q̄ ait Quisnā es tu: Respō

dit, ego sum aīa iuuenis nup defūcti. Cui ille O fili charissime q̄d ē de te? Rñdit. P̄i charissime gr̄e d̄i z doctr̄ie vie bñ mihi est q̄ nō sū dānat⁹, tñ ꝑ ꝓ aliq̄s meas culpas nō plene purgatas ꝑ modicū tp̄is q̄ō habui magnas sustineo purgatorias penas, sed rogo te p̄ vt sic̄ tua pietate mihi dū vivere succurristi: ita nūc in meis cruciatibus dignet̄ succurrere: vt dicas ꝓ me aliq̄ P̄r nr̄. q? ozo tua valde acceptabil' ē coz̄ deo. Fr̄ ꝓo Lōrad⁹ libēter assentiēs dixit semel P̄r nr̄. cū Requiē etnā. Quo dicto: aīa illa dixit. O p̄ sctē q̄ntū ꝓfuit mihi: rogo q? ite rū mihi dicas. Et cū dixiss̄ iter̄: aīa illa ait P̄r sctē sic̄ ozas tota alleuioz z rogo q? oza re nō cesses. Fr̄ ꝓo Lōrad⁹ sentiēs q? aīa illa suis ozōnibus iuuabat: dixit sibi cētum P̄r nr̄. Quibꝫ dict̄: aīa illa dixit. Ex parte dñi nr̄i gr̄as tibi ago vt ipe de hac charitate tibi mercedē eternā tribuat: q? ꝑ ter ozationē tuā ego sum a penis oīb⁹ libata: et ꝓgā nūc ad gl̄iam padisi. Et his dict̄ pretexit ad dñm. Fr̄ ꝓo Lonrad⁹ vt letificaret frēs totū recitauit p ordinē q̄d in nocte ꝓcesserat, vñ ipsi z alij fuerūt plīmū ꝓsolati.

XXXVI

Cū q̄dā vice Joānes de Aluerna ad altare accessisset ad celebrādū missam quam cantare debebat ampliata ē sibi gr̄a: et creuit in eo amor diuin⁹, et dat⁹ ē sibi q̄dā sensus de deo ieffabilis z iestimabil' quē suis verbis nullo mō potat explicare, et timēs ne cresceret tantū sensus ille z feruor mirabilis q? oporteret eū dimittere missam: nesciebat quā ptē eligeret: vtr̄ sic ꝓcederet vl' expectaret, tñ q? aliq̄n senserat sile et dñs tātū tēpauerat q? ob hoc ñ dimiserat missā vtcūq; ꝓfidebat posse ꝓcedere, nihilomin⁹ timebat q̄d euenit, q? tales ifusiones diuine nō sūt in hois ptāte. Cū g̃ ꝓcessisset vsq; ad ꝓfationē btē ꝑgis: creuit tantū illa illūinatio z gratiosa suauitas q? veniēs ad p̄die q̄s patere? vix illā suauitatez z dulcedinē poterat sustinere. Peruēto aūt ad Hoc est coz⁹ meū, ingeminās hoc est: hoc est: z mltū freq̄nt: ita q? q̄si ōficiebat p magnitudine eoz̄ q̄ iā sentiebat in aīa. Vñ guardianus loci succurrēs anxianti stabat iuxta eū, z frat etiā cū cereo accēso post eū: stātibꝫ et timētibꝫ ceterꝫ frībꝫ cū aliꝫ hoībꝫ z multeribꝫ multꝫ cū q̄bꝫ erāt aliq̄ maiores de ꝓuincia q̄ oēs expectantes z timentes more mulier̄ plangebāt. Ipse ꝓo frater Joānes q̄si alienatus btissima z suauissima leticia stabat imꝓcedens in ꝓsecratōe sanctissima cōplēda, q? sciebat dñm Jesum chr̄m q? nō intrabat hostiā: vl' poti⁹ hostia ñ trās substantiat in ipm donec adiūgeret: coz⁹ meū. Et nō valēs ferre tātā maiestatē chr̄i: clamauit, coz⁹ meū. Et statim euanuit forma panis: z apparuit dñs Jesus chr̄s dei fili⁹ bñdictus incarnat⁹ z clarificat⁹, et ostēdit ei hūilitatē q̄ eū fecit incarnari: et facit ipm venire q̄tidie in man⁹ sacerdotis. Dicto aūt Hoc est coz⁹ meū: mox mirabilit post se cecidit retro, sed a guardiano q̄ stabat iuxta eū ne rueret in terrā sustentat⁹ est. Et cōcurrentibꝫ frībꝫ z alijs hoībꝫ z mulieribꝫ q̄ in ecclia morabant tanq̄ mortu⁹ in sacristiā deportat. Erat em̄ coz⁹ ei⁹ frigefactū sicut coz⁹ homis mortui. et digiti manuū erāt ꝓtracti tāfortit q? vix valebāt dissidi vel moueri, et sic iacuit q̄si exanimis a mane vsq; ad tertiā magnaz. Rogat⁹ aūt q? p charitatem dei que senserit dignaret dicere: Dixit q? in ꝓficiendo tantū coz suum erat liquefactum ad modū cere valde distē perate. z caro sua videbat esse sine ossibus taliter q? nec mēbra nec manus poterat q̄ leuare ad faciendū crucē sup hostiā: addēs q? anteq̄ fieret sacerdos fuit sibi ostensū q? debebat sic deficere in missa, sed quia multas missas legerat sed nō euenerat q̄d fuerat añ p̄dictum putabat se in hoc fore deceptum. Sed fere quinquaginta diebus añ assumptionem beate Marie virginis in q̄ hoc iterū habuit fuit sibi ostensum q? hoc debebat sibi cōtingere circa assumptionē, sed erat oblitus illius ꝓmissionis.

XXXVII

Tempore fratris Petri vere sancti frater Lōradus de Offida cum isti duo cum alijs fratribus stārēt de familia in loco forani de custodia anconitana: frater Lonradus accessit in siluam ad meditandū diuina. Frater aūt Petrus clāculo perrexit post illū vt videret quid illi accideret. Frater ꝓo Lonradus incepit beatissimā virginem deuotissime lachrymis exorare vt sibi hanc gratiam a suo filio benedicto ꝓpetraret: vt de illa dulcedine quam sanct⁹ Symeon in die purificationis persensit cum chr̄istum saluatorem benedictum gestaret in vlnis aliquantulū sentire valeret. Qui exaudit⁹ ab illa misericordissima dña. Ecce regia gl̄ie cū filio suo bñdicto affuit

cū lumis claritate: qō nō solū tenebras ei⁹ fugabat ꝫ ēt cūcta lumīa superabat, et appro pinq̄ns ad frēz Cōradū puerū illū speciosis simū p filios hoim posuit in vlnas ei⁹, quē fr Cōrad⁹ deuotissime accipiēs z labia la bijs impmēs z pectori pect⁹ astrigēs: tot⁹ liq̄fiebat ī āplexibz z osculi charitatꝫ. Fr ꝯo Petr⁹ hec oīa clara luce cernebat: z ide cō solatiōez mirabilē sentiebat q̄ latent⁹ mane bat ī silua. Btā ꝯsygie cū filio recedētibz z fr petr⁹ festinant⁹ repedauit ad locū. Fr ꝯo cōrad⁹ cū rediſſz tot⁹ festin⁹ z gaudēs voca bat a frē petro, O celibecose mlt̄ā ꝯsolatōz habuisti hodie, Dicebat fr cōrad⁹, q̄d ē qō dicꝫ fr petre: q̄d scis tu q̄d ego habuerim: Rūdebat fr, Bñ scio celibecose q̄r te ꝯgo btissima z ei⁹ fil⁹ bñdict⁹ visitauit. Qō au diēs fr cōrad⁹: qz sic ꝯe hūil' optabat secre tū rogauit q̄nemī diceret, erat ei tāt⁹ amor int̄ hos duos q̄ q̄i cor vnū z aīa vna vide bāt. Etiā fr cōrad⁹ ī loco forāni libauit ob sessā a demōe, z statī de dicto loco aufugit ne mr puelle libare ipm īueniret z ꝯcursus ppli fieret. Nā fr cōrad⁹ tota nocte illa ora uerat z mri puelle p̄dicte apparuerat z ap parēdo filiā libauerat. XXXVIII

Sctūs Joānes de Aluerna supdict⁹ in loco ordis tāq̄ stella mirabil' splēdore gre rutilauit. Hic nāq̄ cū ī iuuenili etate gere ret p sapiētiā cor semle: pnie viā q̄ custodit cor pis z mēt⁹ mūdiciā tot⁹ viscerib⁹ cupie bat. Uñ cū adhuc eēt puerul⁹: lorīcā z cir culū ferreū portabat ad carnē: z abstinētie crucē q̄tidie baiulabat: ita q̄ dū in scō Pe tro ō Firmo cū canonicꝫ morarer añq̄ scti p̄is hītū assūpsisset: ill' splēdide viuentib⁹: ipe se abstinētia z miro rigore frenabat, et int̄ ōlitias martyriū abstinētie celebrabat Sꝫ cū ad suū studiū angelicū obices soci os mltiplicit' pateret int̄ātū vt lorīcā extue rēt z abstinētiā ipedirēt: ipe inspirat⁹ a deo cogitauit mōm cū amatoribz relinq̄re z flo rē sue angelice iuuētut⁹ brachijs crucifixi offerre: in ordie vicꝫ bti Frācisci in q̄ audi erat crucꝫ stigmata renouari. Cū ḡ in noie dñi hītū fratꝝ minoꝝ puerul⁹ assūpsisset et vni mgr̄o cōmiss⁹ fuisset p spūaliū disciplia cū ꝯba audiret diuina aliq̄n cū magr̄o cor ei⁹ vt cera liq̄scēs tāta suauitatꝫ gr̄a in inte riori hoie replebat: vt exterior hō discurre ret coact⁹ aliq̄n p ortū: aliq̄n p eccl'iam: ali q̄n p siluam: vndiq̄ currebat vel circūibat quēadmodū flāma int̄ior ipellebat. Suc cessu ꝯo tp̄is hūc angelicū viz in diuersis statibz ordinatꝫ actōibz gr̄a diuia subuexit q̄nq̄ ad splēdores cherubeos: q̄ndoq̄ ad ignē seraphicū: q̄nq̄ ad āgelica gaudia hūc angelicū viz rapiebat gr̄a diuia, et qō p⁹ē q̄nq̄ ad diuina oscula z excessiuos amoris chr̄i amplex⁹: nō solū internis gustib⁹ sz signis exterioribz tanq̄ amicū intimū assu mebat. Uñ accidit sibi q̄dā tpe q̄ bñ p spa ciū trīū annoꝝ amoris chr̄i igne succēsus recipiebat ꝯsolatiōes mirabiles: z freq̄nt in tali ardore rapiebat ad deū. Sꝫ qz de curā spēalem de suis filijs gerit: nūc ꝯsolā do pspis: nūc exercēdo aduersis: Dū fr Jo annes p̄dict⁹ staret in q̄dā loco subtract⁹ ē sibi ille radius z stat⁹ ignit⁹: z remansit sine amore z lūine z fuit ī meroze ꝑmatio. Pro pter qō cū aīa ipi⁹ dilecti p̄tiaz ñ sentiret: anxiebat z cruciabat: currēs z q̄rēs p siluā merēs z anxi⁹ dilectū q̄ se modicū dispēla tiue abscōderat, sed nullo mō: nullo q̄ loco chr̄i Jesu bñdicti dulcissimos amplex⁹ et suauia et btā oscula sic ꝯsueuerat inuenire valebat. Et hāc tribulationē p dies plurī mos sustinuit: eiulans: suspirans: z lachry mās. Cū aūt ambularet die q̄dā p dictā sil uā in q̄ ipsemet semitā fecerat ad pgendū, z sic afflict⁹ z desolat⁹ incederet: adherēs vni fago faciē lachrymosaz in celo erexit. Et q̄ sanat ꝯtritos corde z alligat ꝯtritōes cor dūs Jesus chr̄s bñdict⁹ apparuit in eade semita: nihil tū dicēdo. Quē cum sic Joā nes recoḡsceret: statim se piecit ad pedes ipi⁹: z gemitib⁹ lenarrabilib⁹ exorabat: bu millime supplicabat vt succurrere dignet, qz sine te saluator dulcissime maneo i cene bris et meroze: sine te agne mitissime ma neo in angustijs z terroze. Illumina me ḡ mgr̄ gratiosissime z pastor pijssime: qz laz tua oulc'a idiḡ. Et qz desideriū qō differt ad maiorē accēdit amorē: chr̄s bñdict⁹ ad huc recedēs p semitā supdictā nihil penit⁹ sibi loq̄bat. Fr ꝯo Joānes videns q̄ chr̄s bñdict⁹ recedebat z eū nō exaudiebat: iur gēs itez cū sctā ipotūitate sic egen⁹ z pau p itez cucurrit ad chr̄m: et sad pedes bñdicti se pternēs cum lachrymis deuotiōis exor rauit. O Jesu dulcissime misere mei q̄n tribulor: exaudi me in multitudine miseri cordie tue z in veritate salutis tue: z redde mihi leticiā salutarꝫ tui: qz miscōia tua ple na est terra, tu scis q̄m vehementer tribu lor, rogo suppliciter q̄ aīe mee obtenebra

te succurras velociter. Et itez saluator re-
cessit nihil loq̃ns fratri Joanni: z in nullo
ipm cõsolãs videbat velle recedere: vadẽs
p viã añ dictã: faciẽs sic mr cũ puerulo vt
desideriũ ei⁹ ampli⁹ inflãmaret. vñ fr Joan-
nes tertio iſecut⁹ iesũ chm bñdictũ lachry-
mãdo vehemẽter ꝓgebat sic lacrtens p⁹ ma-
gr̃m miſericordẽ. Cũ aũt pueniſſz ad eũ
chs bñdict⁹ faciẽ suã gratioſam ad fratrẽ
trẽ: z puul⁹ post patrẽ: z hũil' diſcipul⁹ post
magr̃m miſericordẽ. Cũ aũt pueniſſz ad eũ
chs bñdict⁹ faciẽ suã gratioſam ad fratrẽ
Joãnẽ ꝓuertit: z expãdit venerabiles ma-
nus suas sic sacerdos qñ se ꝕtit ad pplum
Tũc fr ioãnes vidit radios lucẽ mirabiles
de sacratiſſimo pectore chr̃i egredientes: nõ
solũ totã illã siluã illũinãtes exteri⁹: sz etiã
cor⁹ z aiam interi⁹ replẽtes diuis splẽdo-
ribꝫ. vñ statim fr Joanes fuit doct⁹ qnẽad-
modũ bũlẽ z reuerẽdũ actũ deberet tenere
chr̃i. Chs ꝙo benedict⁹ pedes illos sctiſſi-
mos clement' sibi exhibuit vbi tot lachry-
mas fr Joanes effudit ꝙ qſi videbat alia
magdalẽa: rogãs ꝙ ad pctã ei⁹ ñ reſpiceret
ſed p suã ſctiſſimã paſſionẽ ac aſpſionẽ san
guinis gl'oſi aiam eius reſuſcitare i gr̃am
diuini amor⁹ digret. Dũ aũt fr Joanes sic
instant' oraret z ad pedes chr̃i iaceret: tãtã
inde recepit gr̃az ꝙ tot⁹ ibi extitit renova-
t⁹ z sic magdalẽa pacificat⁹ z ꝙsolat⁹, et tũc
fr Joanes sentiẽs tãte gr̃e donũ cepit gr̃as
agere deo z pedes ei⁹ hũil'r osc'ari: erigẽdo
se vt saluatorẽ cũ gr̃aꝝactõe reſpiceret, et
chs bñdict⁹ man⁹ suas sctiſſimas ad oſcu
lãdũ eidẽ exhibuit z expãdit i ipa aptõe ma
nuũ. Fr Joanes se erigẽs accessit ad pect⁹
dñi Jesu z amplexat⁹ ẽ Jesũ: z chs bñdi-
ctũ pect⁹ chr̃i sensit tãtũ odorẽ diuinuz ꝙ si
ei⁹ ãpletat⁹ ẽ ipm. Et inde oscũlãs fr sctiſſi
oĩa mõdi aromata ꝙgregaret i vnũ respectu
illi⁹ diuini odoris fetor putrid⁹ putaret. Et
sup ꝟ ipo pectore saluatoris igrediebãt
radij supdicti illũinãtes mẽtẽ interi⁹ z exte
ri⁹ z oĩa circũq̃qꝫ, et in ꝟ ãpletu: odore: ac
lũinibꝫ i ipo btõ pectore dñi Jesu chr̃i fuit
rapt⁹. fr Joanes z totaliter ꝙsolat⁹ z mira bili-
ter illustrat⁹. Hã extũc qz ꝺ sacro dñico pecto
re potauerat dono sapie z gr̃a diui ꝟbi re-
pletẽ, ꝟba mirãda z supenarrabilia freq̃n-
ter eructabat. Et qz ꝺ vẽtre ei⁹ fluebãt flũi-
na aq̃ vlue q̃s potauerat ꝺ abyſſo pectoris
dñi nr̃i Jesu chr̃i: iõ mẽtes audiẽtũ imuta
bat z fruct⁹ mirabiles faciebat. Ille insup
odor pdict⁹ z splẽdor quẽ ibi ꝓsenserat per
plres dies i ei⁹ aĩa pdurauerit, z qꝺ plus est
in dicta semita vñ dñici pedes pretert: z p
aplũ spaciũ circũq̃qꝫ eũdez splẽdorẽ z odo-
rẽ p mlta tpa sentiebat. Rediẽs ad se fr Jo
annes p⁹ raptũ pdictũ chs bñdict⁹ dispa-
ruit, z ipe postmodũ sp ꝙsolat⁹ z illũinat⁹ re
mãsit. Hã cora rhomana curia z cora regi-
bus z baronibꝫ z cora magr̃is z doctoribꝫ
tãpfunda z alta lumia eructabat: ꝙ oẽs in
stupor̃ mirabilẽ fmõe suo ꝙvertebat. Cũ
ipe frat Joanes esset bõ q̃si sine lr̃is: tñ q̃-
stiones subtiliſſimas z altiſſimas de trini-
tate z alijs scpture mysterijs mirabil'r de-
clarabat.

XXXIX

Cũ dict⁹ frater Joãnes ꝺ Aluerna cele-
braret missam in cõmemoratõe oĩm defũ-
ctoz obtulit cũ tãto charitat' affectu z cõ-
passiõe pietat' illõ altiſſimũ sacr̃m (cui⁹ effi
caciã sup oĩa suffragia desiderãt aĩe defun
ctoz) ꝙ liq̃fiebat tot⁹ i dulcedine pietat' z
melliflua dilectõe supna. Qñ g̃ in dicta de
uota missa corp⁹ dñi sctiſſimũ leuaret i al-
tũ offerẽs illõ deo pr̃i: vt amore illi⁹ q̃ i cru
ce pepẽdit aĩas illas ab ipo creatas z etiaꝫ
redẽptas ꝺ carcere miſericordit' liberaret, vi
dit q̃i infinitas aĩas de purgatorio egredi
q̃si multitudinẽ scintillaꝝ de ignita fornace
pdeũtiũ. Et vidit illas ad celestẽ pr̃iam ad
uolãtes ꝓpt merita chr̃i q̃ p hũana salute i
cruce pepẽdit.

XL

Quodã tpe dũ sctũs Frãciſc⁹ eẽt grauit'
infirm⁹: fr Leo sibi cũ mlta devotõe z dili-
gẽtia q̃iebat. Cũ aũt q̃dam vice frat' Leo
staret ꝓpe btm Frãciſcũ z daret se ozõni: fa
ctus in extaſi duct⁹ ẽ ad maxim̃ũ q̃ddã flu-
mẽ z impetuoſum z latũ: vbi cum aſpiceret
transeũtes: vidit aliq̃s frẽs oneratos igre-
di dictũ flumẽ: q̃ statim ab impetuositate
flumis subuertebant' z absorbebat eos vo
rax pfũditas. Aliq̃ ibãt vsq̃ ad tertiã ptem
flumis z pibãt. aliq̃ vsq̃ ad mediuz. alij q̃si
vsq̃ ad finẽ. q̃ oẽs ꝓpter sarcinas z onera q̃
portabant diuersimode fm diuersas sarci
nas a flumie mergebant': z pibãt crudeliſſi
me absq̃ oi remedio. Fr aũt Leo vidẽs tã
tũ piculũ cõpatiebat' illi. Et ecce subito ap-
paruerũt aliq̃ frẽs sine aliq̃ onere vel sarci-
na oĩs rei in q̃bꝫ sola pauptas sctã reluce-
bat. Et intrantes flumẽ trãsibant sine aliq̃
lesione. Sanctus ꝙo Franciſc⁹ p spiritum
sciens ꝙ frater Leo viderat aliquam visi-
onem postq̃ redijt ad se vocauit eum san-
ctus Franciſcus: et ait. Die mihi q̃ vidisti

Et ille recitauit p ordinē cuncta q̄ viderat Cui sctūs Frācisc⁹ ait, Uera sunt q̄ vidisti Nā flumē est mūdus. Isti frēs q̄ sorbent a flūine sūt illi q̄ pfessionē euāgelicā z paupta-tē volūtariā n̄ sequunt. Illi ꝙo q̄ sine pi-culo trāsibāt sūt frēs spūm dī būtes q̄ nihil terrenū: nihilq̄ carnale amāt aut q̄rūt aut possidēt, sz būtes alimēta z q̄bꝫ tegant his ꝓtēti st: seq̄ntes chm̄ i cruce nudatū z on⁹ crucis ei⁹ et iugū obediētie ei⁹ leuissimū z suaue q̄tidie ap̄lexant: iō facil'r z sine pic'lo de tpalibꝫ trāseūt ad eꝛna.

XLII

Frater Leo habuit hanc visionē. Uide bat nāq̄ in somnis z ecce iudiciū parabat et angeli canebāt tuba: z gens cōgregabat in q̄dā prato mag̃. Et ecce due scale posite erāt, vna ex vna pte, alia ex alia parte, vna erat rubea, z alia alba, et ambe attingebāt a tra vsq̄ ad celū. Apparuit āt chs̄ i sūmi-tate rubee scale q̄si irat⁹ z offensus, z būs Frācisc⁹ ꝑpe ipm̄ inferi⁹ z descēdēs aliq̄n-tulū: clamabat ad frēs suos fortissime di. Uenite frēs venite ascēdite ad dn̄m q̄ vo-cat vos, confidite: ne vos timeatꝫ: venite. Frēs āt mlti ꝓueniebāt ad iudiciū: ꝓfisi ō clamore p̄is currebāt z icipiebāt ascēdere scalā rubeā valēter. Cū ascēderēt: ali⁹ cade-bat de tertio gdu: ali⁹ de q̄rto: ali⁹ ō decio: alij de medietate scale, et alij q̄si de sūmita te scale. Būs ꝙo Frācisc⁹ vidēs ꝟ mot⁹ cō passiōe ad tātā ruinā rogabat chm̄ iudicē p filijs suis. Chs̄ ꝙo ostēdebat man⁹ suas et lat⁹ bō Frāciſco in q̄bꝫ videbant reno-uate plage ei⁹, de q̄bꝫ etiā stillabat sanguis recētissime z dicebat, Ecce ista fecerūt mi-hi frēs tui. Dum būs Frācisc⁹ pseueraret postulās miscōiaz p frib⁹ p⁹ breuē morulā iteꝝ aliq̄ntulū descēdebat z clamabat, Nō desperetꝫ: sz ꝓfidite. Currite ad scalā albā: currite z ascēdite ibi suscipiemī: p eā intra-bitꝫ. Currētibꝫ aūt frib⁹ ad scalā albā ex am monitiōe patna: ecce btā ꝙgo Maria mr̄ chr̄i apparuit i sūmitate scale et recipiebat eos, et ingrediebant regnū sine labore.

Ex vitis Fratrū ordinis p̄dicatorū Exemplū. XLIII.

Arsilie fuit muli-er multū deuota noīe z natōe lō barda. Que cū q̄dā die stās i cō-pletorio fratꝝ fuisset singulari deuotiōe af fecta: in inceptiōe dulcꝫ antiphone, s. Sal ue regina, fuit rapta i spū: vidit q̄ttor ad-miranda z nobis amāda z cū multa deuo-tione oīb⁹ recolēda. Uidit q̄ppe ipaz regi-nā miscōie cū frēs dicerent: spes nr̄a salue: ipsos dulciter resalutātē. Et cū dicerēt: Eia ergo aduocata nr̄a: ipsam ante filiū p frib⁹ pcidentē z orantē. Et cū dicerēt: Illos tu os misericordes oc'los ad nos ꝙuerte: vi-dit illā leto z colūbino vultu in frēs respici entē. Post cū cantarēt: Et Jesū būdictum fructū vētrꝫ tui nob⁹ p⁹ ℞ etiū ostende: vidit ipam in etate tenera gestantē filiū: z oīb⁹ singulis cū multo gaudio ꝓtendentē. Hec aūt mlier oīa dicta suo ꝓfessori maturo z discreto distincte z cum multis lachrymis enarrauit.

XLIII

In territorio Amonesi sup̄ fluniū Ro-danū sitū est claustꝝ nobile Taraschonis: vbi btā Martha chr̄i hospita venerabilit reꝯescit. In hoc claustro hospita fratꝝ mi-ni fuit, Cui qd̄ sequit revelatū ē, sicut ex ip-terꝫ venerabilis viri z honesti dn̄i Guido-nis fulcodij q̄ post Podien⁹ eps factus est clare patet in hūc modū. Uirꝫ religios⁹ pa-tribꝫ et dn̄is Priori z fratribꝫ p̄dicatoribꝫ i monte Pessulano: Guido fulcodij salutē z pacem. Instante nup festo Pētecostes cū ordinis vij generale capl'm apud nos cele-brandū occurreret: soror mea q̄ndam dn̄a Maria de Taraschona sanctoꝝ cōgrega-tionem tam celebrē ꝙ iocundā videre desi-derans: p quindecim dies ante festum in villam sancti Egidij notos z primos vil-tatura descendit. Cuiꝫ a pluribꝫ matronis visitarer̄ que suis edificabant alloquijs et exēplis: cepit a nōnullis earuꝫ anxie scisci tari quoties orōnem dn̄icam deuotissime dicerent: matrēve dn̄i salutarent. Et vt fra-tribus in capitulo ꝙgregatis suū dn̄s mi-teret spūm: materq̄ miscōie eos sua gratia visitaret: a singulis earū qd̄ poterat orātio nū extorsit. Laudanda certe sancte mulie-ris deuotio, sed magis admiranda prudē-tia. Minus q̄ppe sibi sufficere iudicās q̄ iuxta patrimonij vires fratrū plinoꝝ ne-cessitatibꝫ tēporale subsidiuꝫ porrigebat nouo sed laudabili questus genere ista, vt arbitror honeste mendicās spūalis alimo-nie bñficia corrogabat: impossibile repu-tans ab eo p̄ces plurimoꝝ non exaudiri: q̄ fidelis in omnibꝫ ꝟbis suis se suoꝝ congre-gatiōi fidelium affuturꝫ promittit, z mul-

triplicatis intercessiõibꝫ thesauros euisce-
rat sue pietatis. Sane ad mõtẽ pessulanũ
veniẽs cũ sororꝫ cũ i die festo tãte solẽnita
tis officiũ celebrareꝯ i eccia nr̃a: ⁊ ipa pstra
ta orõni tota incũberet iuxta morem cepit
instãtissime depcari dñm: vt tot frẽs i suo
noie ꝯgregatos respiciẽs: qꝫ mlti p tot ter
raꝝ spacia laborauerãt eos sui spũs lumie
plustraret: ⁊ si merita deerãt aliq̃ꝫ: ipse de
sue gr̃e plenitudie necnõ ⁊ alioꝝ meritꝭ de
fectũ illoꝝ misericordit suppleret. Cũ igit̃
ꝥ in aio volueret iportune petẽs ⁊ nihil be
sitãs hymnũ: Veni creator spũs: inchoãte
cãtore vidit flãmã descẽdere ꝺ supnis que
choꝝ vsqꝫ ad ꝯsummationẽ iuolueret. Cũq̃
rẽ visam ꝯsiderasset cũ gaudio: nemini suã
visionẽ dicẽs: nec suis ascribẽs meritꝭ gti-
as egit deo q̃ sic ꝓmos hoiꝫ visitauerat pi
scatoresꝫ: sic etiã sue bñficia largitat̃ ad nr̃i
tpis ꝓdicatoresꝫ extẽdit. Porro cũ ad eãdẽ
eccl̃iam audiẽdi cõpletoriꝫ cã rediſſet ⁊ fra
tres illaꝫ dulcẽ antiphonã: Salue regina
cãtarẽt: regina ꝙ ginũ apparuit visibiliter
monẽs vt ab ei⁹ pedibꝫ nõ recederet. Vidit
ẽ ipam chori vtrãqꝫ ptẽ lustrãtẽ singul̃ icli
nare cãtãtibꝫ: ⁊ iuxta ceroferarios graduꝫ
sistere vsqꝫ ad finẽ orõis. Debinc in celũ re
diẽs eã affectibꝫ secũ duxit. Que sibi reddi
ta tãte gustu dulcedis recreata gr̃as bũili
ter retulit i corde suo ꝓferẽs vniuersa. Hã
ẽ p triduũ i singul̃ cõpletoriꝫ hãc habuit
visionẽ. Leteꝫ nec sororꝭ nec alꝫ seriem fa
cti apiens tãqꝫ mlier sensata ⁊ tacita clau-
sa tenuit oia q̃ vidit donec egritudie vehe
mẽti ꝓfracta mortẽ quã duu saluo diuio cõ
filio dispositiõis optauerat iminere p̃sen-
sit. Tũc ꝙ mihi ꝓmũ: debinc sororꝭ ⁊ filio
post priori nr̃o arelatẽsi ⁊ tribꝫ fribꝫ cũcta
ꝙ ordinẽ enarrauit. Eodem tpe dicta dña
defuncta est: ⁊ in cimiterio fratꝫ arelati se-
pulta: qꝫ frẽs ꝓuentũ in tharaschone non-
dum habebant.

XLIIII

Cũ circa quãdã domũ sororũ grando ⁊
tẽpestas sata ꝓtereret sorores ꝑterrite co-
ruscatiõibꝫ eccl̃iam intrãtes: Salue regina
cũ mlta deuotõe cãtauerũt: mrem miscõie
rogãtes: vt eas ⁊ terras suas q̃bꝫ sustenta-
bant̃ sua miscõia ac pietate fuaret. Mira
res sꝫ ab eo facta q̃ iperat vẽtis ⁊ fulgura i
pluuiã fac̃. Cũ etem nõ solũ in circũitu: sed
fere ad iactũ baliste oia sata grãdine cõtri
ta valde fuissent vineeꝫ destructe oia que
sororꝫ erãt ꝑ dei gr̃am ⁊ beate Marie ad-
iutoriũ salua ⁊ integra remãserũt.

XLV

Quidã frater magne auctoritatis in or-
dine vite ⁊ fame ꝑclarus in puincia lum-
bardie narrauit q̃ cũ eẽt nouic⁹ tpe beati
Dominici ⁊ post ꝓfessionẽ q̃dã nocte post
matutinas añ altare paululũ obdormiuis-
set audiuit vocẽ dicẽtẽ sibi: Vade ⁊ iterum
rade caput tuũ. Qui euigilãs interp̃tatus
est q̃ iterũ moneret ꝓfiteri ⁊ meli⁹ circũstã-
tias oẽs. Vñ ad btm̃ Dominicũ se prosterẽ
nes ꝓfessus est oia cũ ꝓtritiõe ⁊ maiori at-
tẽtiõe q̃s ꝓus fecisset. Qui cũ postmodum
paululũ recepisset q̃etẽ: vidit angelũ descẽ-
dẽtẽ de celo: ⁊ in manu portãtẽ coronã au-
reã miro mõ ornatã ⁊ appropinq̃ns posu-
it in capite ei⁹. Euigilãs ẽ frat̃ se mlt̃ũ ꝓso
latũ inuenit ⁊ gr̃as egit deo.

XLVI

Cũ mgr̃ Roland⁹ cremonẽsis in festo q̃
dã de scarletico panno hẽt nouas ⁊ p̃cio-
sas vestes ⁊ solẽnibꝫ epulis interfuisset cũ
socijs ⁊ tota illã die in lusibꝫ ⁊ vanitatibꝫ et
hmõi vana gl̃ia trãsegisset: in sero ad se re-
uersus tacite ĩtra se ait: Ubi est festũ qđ fe-
cim⁹ ⁊ tota illa leticia q̃ abijt: Videẽs ergo
q̃ ois mũdi leticia trãsit cito ⁊ ad dolorem
ꝙuertit̃: sequẽti die ordinẽ est ingressus: in
quo mlt̃is annis deseruiuit dño sancta-
te: fama: sciẽtia: ⁊ doctrina p̃clarus.

XLVII

Cũ sãcte memorie frat̃ Rainald⁹ q̃ndã
aurelianensis decan⁹ bononie freq̃nt̃ p̃di-
catiõi insisteret: ⁊ plures magnos clericos
⁊ mgr̃os attraheret: magister moneta qui
tũc i artibꝫ legẽs i tota lũbardia famosior
erat visa ꝙuersiõe tãtoꝝ cepit timere mul-
tũ q̃ capeꝯ i fmõe illi⁹. Vñ cũ inq̃nt̃ũ pote
rat declinabat: ⁊ oẽs scholares suos ꝙbo ⁊
exẽplo suo auertebat a p̃dicatõe ei⁹. In fe
sto ãt sc̃ti Stephani cũ scholares p̃dictuꝫ
mgr̃m ad fmonẽ attraherẽt: nec ipse ꝑter
scholares nec ꝑ honorẽ se absẽtare possꝫ
dixit eis: Eam⁹ pri⁹ ad missã. Iuerũt ẽ ⁊ ñ
tim̃ vnã sꝫ tres audiuerũt. Tũc ĩstãtibꝫ illis
ait: Eam⁹ nũc ad fmonẽ. Veniẽs ẽ iuenit
eũ p̃dicãtẽ ⁊ maiorẽ eccl̃iam ita plenã q̃ i-
trare nõ potuit. Vñ stãs ad fores eccl̃ie et
auscultãs i ꝓmoꝝbo captꝰ est: qđ tale erat.
Ecce inq̃t video celos aptos. Ecce inq̃t in-
pũti apti sũt celi ad introeũdũ. Quilibet q̃
vult põt ianuas aptas intrare: videãt ⁊ ti-

meāt mihi negligētes ne eis q̄ claudūt deo cor suū ⁊ os ⁊ manꝰ: regnū celoꝝ claudat: ⁊ introire nō possint. Quid g̃ tardat̄ charissimi. Ecce apti sūt celi. Finita g̃ p̄dicatiōe venit ad eū mg̃r moneta cōpūctꝰ ꝙbo dei: ⁊ ei statū suū ⁊ occupatiōes exponēs i manibꝫ eiꝰ pfessus est. Et qz erat mltiplicit̄ impedit̄ ō licētia ipsi⁹ fris Reinaldi p annū ⁊ amplꝰ remāsit in habitu seculari: non tñ inutilit̄. Sic em̄ mltos prꝰ ab ei⁹ p̄dicatōe auerterat: sic postea ēplures nō solū ad p̄dicationē: sz etiā ad ordinē adduxit. Trahebat eos ad p̄monē: ⁊ mō hūc ⁊ modo illū ad ordinē inducebat: ⁊ cū singul'q̄ de nouo pfitebat̄. Ingressus aūt ordinē q̄lis i oī sctitate fuerit: q̄ntū in ꝙbo ⁊ doctrina ⁊ beresum cōfutatiōe pfecerit: nō de facili posset scribi.

XLVIII

Frat̄ q̄dā q̄ magnū locū diu tenuit i ordine cū missus fuisset sat̄ iuuencul⁹ parisi⁹ ad scholas ⁊ vidisset ordinē p̄dicatorū tūc exurgere ⁊ familiaris eēt ordini cisterciēsi cui⁹ ordis frēs solebāt reperi in domo p̄is sui: freq̄nt̄ in orōnibꝫ suis petebat a dño vt p̄cederet sibi mori i ordie cisterciēsi vl' fratrū p̄dicatoꝝ. Licet aūt ex dono gr̃e diuine caueret se a mlt̄ pctis: ⁊ ꝓp̄ spem salut̄ interdū portaret ciliciū occulte ⁊ aliqs elemosynas faceret: ⁊ ad officiū diuinū nō infestis tm̄: sz q̄si oi die ad eccl'iam btē marie ⁊ ad p̄mões q̄si sp ⁊ libēt̄ veniret: tñ nec ad p̄dicatoꝝ mg̃ri Jordani q̄ tūc mltos cōmouebat: nec alicui⁹ alteri⁹ mouebat̄ ad ingressum ordis. Cū aūt postqꝫ reperat in artibꝫ audiret iura canonica interdū i mane socijs suis nescientibꝫ ibat ad scholas theologie. Cōtigit aūt in q̄dā die festo audit̄ ve̅speris in eccl'ia scti Petri in cui⁹ parochia tūc morabat̄ q̄deūtibꝫ aliꝫ scholaribꝫ ipm remanere i vigilijs defunctoꝝ. Cū aūt vētū eēt ad lectiōes legēdas: incepit capellanus dicte eccie q̄ sat̄ simpliciter videbat̄ ⁊ bonus ip̄i loq̄ in hūc modū. Charissime estis vos parochian⁹ me⁹. At ille rñdit Dñe moror i tali domo. Et sacerdos: Bñ g̃ est̄ parochian⁹ me⁹. Et iō volo liberare aiaz meā de vob. Et post: Scit̄ em̄ q̄d vos p̄misist̄ dño in baptismo. At ille: Et q̄d p̄misi. Et sacerdos: Vos inq̄t p̄misistis vos abrenūciare sathane ⁊ oīb⁹ pōpis ei⁹. Ille q̄ vos portabat loq̄bat̄ p vob. ⁊ rñdebat abrenūcio. At ille: Quare dicitis vos hec. Et sacerdos: Charissime ꝓpter hoc qz multi sūt scholares q̄ mlt̄ cruciāt: ⁊ mlta sustinēt lōgo tpe parisi⁹ in studēdo: qō nihil est nisi pompa sathane. Dicūt em̄ in corde suo qū studueris parisi⁹ ⁊ fueris mg̃r in illa: ⁊ illa facultate: rediēs ad terrā tuā eris famosus ⁊ reputaberis magn⁹ cleric⁹: honorabe ris ab hoib⁹: dabūt tibi bñficia: ascēdes ad dignitates ⁊ hmōi. Et q̄d est ḃ nisi magna pa sathane. Charissime caueatis vob a tali intētiōe in studio vīo: ⁊ videte quō multi magni magistri ⁊ clerici relinquūt mundū aduertētes nūc q̄ fere oīa q̄ sequūtur homines in mūdo ptinēt ad pompā sathane. Cū aūt hec diceret sacerdos: ecce finita lectiōe vna Cleric⁹ incepit rñsoriū. Heu mihi dñe: qz peccaui nimis i vita mea. Quid faciā miser vbi fugiā nisi ad te dē me⁹: ⁊ sic ꝙba sacerdot̄ ex vna pte: ⁊ cāt̄ p̄dicti clerici ex altera: q̄i due tube intrātes ad cor ei⁹ cōmouerūt eū in q̄ndā inusitatā cōpūctōz magnā ⁊ abūdātiā lachrymaꝝ. Recedens inde q̄cūqꝫ ibat: vbicūqꝫ ipe stabat deuotissime gestabat ꝙba p̄dicta i visceribꝫ p̄cipue illō ꝙbū rñsoriū p̄dicti. Quid faciam miser vbi fugiā nisi ad te dē me⁹. Cū aūt ḃ reuolut q̄si ꝓtinue i corde videbat̄ sibi q̄ dā vox in aia sua rñdere: q̄ fugies nisi ad sctm̄ Jacobū ad frēs p̄dicatores. In illis aūt diebꝫ cū more soluto iret ad bās ꝙginē adorādā: tāta data fuit ei multotiens gr̃a cōpūctōis ⁊ deuotio lachrymaꝝ ⁊ affectio cordis incōsueto q̄ vitro desipiēte sibi mūdo post paucos dies iuit ad frēs sibi notos ad sctm̄ Jacobū ⁊ ordiauit cū eis d̄ ingressu suo: post solutionē debitoꝝ q̄rundā. Interim aūt locut⁹ est dño Hugoni q̄ fuit mg̃r sup⁹ ⁊ ctus est postea cardinalis q̄ fuit mg̃r sup⁹ ⁊ reuelauit sibi ꝓpositū suū: p fidēs qz eū non impediret: qz bon⁹ hō fuit ⁊ baccalaur⁹ in theologia. Quo audito ipe gr̃as agēs deo ꝓfortabat eū dicēs: Sciatis mg̃r q̄ ego ḃ idē ꝓposui: sz nō possum statim itrare q: habeo expedire q̄dā negocia dñi mei ⁊ vilbelmi de sabaudia cū q̄ nunc sum sicut scitis. Sed intrate secure ⁊ sit̄ secur⁹ q̄ ego vos sequar in festo beati Andree. Ipse ⁊ dominus Hugo in sequēti q̄dragesima in cathedra beati Petri ordinē sunt ingressi.

XLIX

Fuit etiā parisi⁹ ali⁹ magn⁹ cleric⁹ ⁊ iure peritꝰ: q̄ audiēs ingressum q̄rūdā scholariū amicoꝝ suoꝝ oblit⁹ sui: oblitoꝝ suoꝝ q̄s aū se tenebat aptos: quos etiā nō

claustr oblit⁹ etiã q̃ in domo sua habebat
sol⁹ q̃si amẽs fact⁹ cursu festinabat ad frẽs.
Cũ aũt obuiasset cuidã noto sibi et q̃reret
quõ sic solus curreret: nõ sistẽs gradũ: hoc
solũ rñdebat: Ego vado ad deũ. Veniens
aũt ad locũ vbi se recepant frẽs: q̃ nondũ
ibi domũ habebãt: ꝛ inueniens magistruz
Jordanũ ꝛ frẽs ꝯgregatos: piecto q̃dã mã
tello serico pstrauit se in mediũ q̃si ebri⁹ ni
hil aliud dicẽs nisi ℔: Ego sum dei: ego suz
dei. Magister aũt Jordanus nulla facta
alia examinatiõe vt rũsiõe pmissa: hoc solũ
rñdit. Exquo estis dei: ꝛ nos in eius nomi
ne ꝟsignam⁹ vos ei. Et surgẽs induit euz.
Hec aũt duo narrauit q̃ interfuit illis ꝛ ℔
vidit ꝛ audiuit: ꝛ vn⁹ ex illis fuit frat guer
ricus q̃ diu in diuersis locis sectãs studia
in logicalib⁹: ꝛ q̃druualib⁹: ꝛ in naturalib⁹
ne in theologia parisi⁹ retulit introit⁹ sui
in eccl̃ia. Factũ ẽ oẽ tp̃s q̃ vixit Adã non
gẽti triginta anni: ꝛ mortu⁹ est. Facti sũt de
es Seth nongenti duodecim anni: ꝛ mor
tu⁹ est. Facti sunt dies Enos nõgẽti q̃nq̃
anni: ꝛ mortu⁹ est: ꝛ cetera q̃ sequũt de mor
tib⁹ eor: q̃ tãdiu ꝛ tãtũ vixerũt: stupefact⁹
ꝛ cõpũct⁹ ait: De⁹ me⁹ oẽs moriunt: etiã illi
q̃ tãdiu ꝛ tãtũ vixerũt: quid faciem⁹: ꝛ nos
etiã moriemur. Hac ꝑutili ꝛ sancta cogita
tione cõpũctus ordinẽ deuotissime intra
uit. Cuius etiã vita: q̃ sancta doctrina: q̃
vtilis ꝛ clara fuerit: notũ ẽ toti ordini ꝛ ec
clesie dei.

LI

Erat q̃dã scholaris bononie nimiũ de
licat⁹: ꝛ q̃ semel scõo ꝛ tertio visum est cui
dã fri q̃ si moneret ordinẽ intraret. Venit
q̃ ad suppositũ frẽm q̃ ei⁹ cõpatriota erat: et
q̃ terviderat revelauit. Ille aũt rñdit: Di
uitijs ꝛ delitijs plen⁹ vit poterit deserere
vicia adolescẽtie sue. Cũ frat deo oia pos
sibilia assereret cogitãs suppos q̃ res a do
mino fieret: ꝟsesit ꝛ iuit ad domũ illi⁹. Sz
cũ intraret camerã: ꝛ ei⁹ delicationẽ i lecto
ꝛ vestimẽtis attẽderet erpauit: nec voluit
aliq̃d sibi loq̃. Sz ꝛ scholar⁹ timẽs q̃ ipm
ad ordinẽ ducere vellet ait: Frat si vultis
aliq̃d mihi loq̃ nolo audire nisi pmittatis
mihi q̃ nihil de deo mihi dicat⁹. Tũc sup
prior rñdit: Loq̃mur de p̃ia ꝛ de parẽtib⁹
nr̃is: ꝛ in fine tm̃ duo ℔ba dicã vob de deo.
Qui ait: Bñ: sz cauete ne plura dicat⁹. Cũ
igit⁹ diuti⁹ fuissent familiarit⁹ locuti surgẽs
suppor ait: Recedo: redibo: sed illa duo ℔
ba q̃ pmiserã dicaz. Scitis vos dñe Rei
nalde q̃lẽ lectũ habebũt in alio seculo q̃ ℔
nõ penitẽt in isto seculo: Rñdit: nõ. Ait ille:
Esaias pheta oñdit dicẽs: Subt⁹ te ster
nẽt tinea: ꝛ operimẽtũ tuũ erũt ⁊mes. Ex
ponẽs ei hec ℔ba licentiat⁹ ab eo redũt ad
quentũ. Ille aũt in tãta meditatiõe remã
sit ista tinea ꝛ ⁊miũ q̃ nihil aliud pote
rat cogitare. Quã cogitationẽ volẽs per ri
sus ꝛ ludos ꝛ solacia socioruz remouere a
corde nõ poterat: sz magis ac magis ei illa
bebat. Sicq̃ amaritudinẽ quã ex ℔ sentie
bat ferre nõ sustinẽs: post dies aliq̃s ordi
nem intrauit: eligẽs in lecto duro ꝛ pauge
residuũ vite pertrãsire: vt post mortẽ in ce
lum portaret ab angelis: magis q̃ ℔ lasci
uire in stratu suo: ꝛ postea sepeliri in infer
no cũ tinea ꝛ vermiũ corrosione perenni.
Quor hic nec p̃ dies aliquos cogitationẽ
potuit tolerare.

LII

Narrauit beate memorie magister Jor
dan⁹ de quodã iuuene nobili pulcro ꝛ de
licato q̃ cũ intrasset ordinẽ p̃dicato ꝛ sua
debat sibi a q̃dã magno ꝛ litterato ꝛ ami
co parentũ suor vt ordinẽ exiret ꝛ dicebat
Velt⁹ est vt mõ sine pctõ exeas ꝛ sine no
ta q̃ postea: tu tenerrim⁹ es: tã dur ordinẽ
nõ poter tolerare. Cui iuuenis ille respõ
dit: Causam quãvos mihi assignat ad eci
rũ hãc scio mihi fuisse motiuã ad ingressũ.
Cogitaui em̃ apud me dicẽs: Si nullam
asperitatẽ possum pati in seculo quõ illas
penas intolerabiles ꝛ innumerabiles suf
ferre potero i iferno. Jõ decreui i p̃nti istã
sustinere asperitatẽ: vt in alio seculo eter
nã nõ patiar: sed hic cũ pauperib⁹ paup sum
vt diues in regno celor efficiar.

LIII

Cũ quidã nouic⁹ laboraret i extremis
in cõuẽtu argẽtinẽsi in teutonia: ꝛ fratres
recõmẽdarẽt aiam ipsi⁹ creatori: ex ispera
to aperuit oculos suos ꝛ ait: Audite frẽs
charissimi: mihi accidit sic alicui eunti ad
forũ ꝛ paruo p̃cio magnas merces emẽti.
Ecce ei regnũ accipio ꝛ causas nescio me
rito or. Et hoc dicto requieuit in pace.

LIIII

Frat Juo natiõe brito quõdã prior p
uincialis in terra sctã humilis grosus ꝛ de
uotus semel post matutinas erat in eccl̃ia

oras. Cūq; eleuasset oculos versus lampa
dē chori: vidit vmbrā quasi fratris stantis
in habitu sordido ⁊ pegrino. Cūq; q̄reret
q̄s esset respōdit: Ego sum frater talis qui
nup obij: ⁊ viuēs spēali tibi fui amore astri
ctus. Et q̄rente fratre Jnone quō sibi eēt
Rūdit male ⁊ dure in durissima pena de
beo eē p q̄ndecim annos. Cūq; q̄reret ab
eo q̄re tā diu ⁊ tā dure deberet puniri: q̄ tā
religiose ⁊ deuote ⁊ feruenter vixisset. Re
spōdit: non q̄ras q̄re: q̄ fm iudiciū dei qō
eq̄ssimū est bene merui tantā penā ꝫ rogo
te vt mihi subuenias. Qō se libenē ꝓ vobis
factuꝝ ꝓmisit. Cūq; dies illuxisset cepit di
ctus frater Jnone ꝓ pdicto defuncto offerre
deo hostiā salutarē. Cūq; iā ꝓsecratā tene
ret in manibꝫ cepit rogare dñm q̄si sub his
ꝑbis. Dñe iesu chr̄e si soldan⁹ babylonie te
neret vnū captiuū in vincul' ⁊ camerarius
ei⁹ q̄ānis. xx. fuisset ei q̄n surgeret q̄n in
traret lectū ꝓ fuitio suo dictū captiuū pe
teret dari: soldan⁹ ei de facili non negaret:
dñe nō es durior soldano saraceno ꝝ. Ca
merari⁹ tu⁹ sum: astiti tibi iā p multos an
nos: ⁊ deuote fuiui. Tenes q̄si captiuū il
lū dilectū frēm meū: igit ꝓ fuitio meo peto
illū mihi dari a clemētia tua. Cūq; ꝑba ista
cū multis lachrymis iā nō semel tm̄ vel bis:
ꝫ pluries inculcasset: post multas lachry
mas missam finiuit. Sequenti ꝑo nocte stās
in oōe post matutinas dictum frēm vidit
stātē añ se in habitu cādido ⁊ pclaro: quesi
uit ab eo q̄s eēt. Qui rūdit: Ego sum frat
q̄ apparuit tibi heri. Cūq; quereret ab eo
quō ei esset. Rūdit bñ p gr̄am dei: petisti ei
me a dño ⁊ dedit me tibi: ⁊ iam liberatus a
purgatorio vado ad societatem spirituuꝝ
beatorū. Et hoc dicto statim disparuit.

LIIII

Jn anglia rector cuiusdā eccl'ie pecunio
sus ⁊ luxuriosus ifirmat⁹ fuit timore mor
tis habitū fratꝝ pdicatoꝝ suscepit: ⁊ cū ali
q̄ntulū ꝓualuisset reiecit: ⁊ cū se mlt̄ꝫ expo
suisset criminibꝫ a deo pio p̄e correct⁹ est
hmōi visiōe. Videbat eñ sibi soporato in
hora matutinali q̄ videret chr̄istū dñm in
aere sedentē ad iudicādū: ⁊ oia pcta sua su
per caput suū eē scripta: ⁊ ifernū subt⁹ biā
tē ad se recipiēdū. Cūq; territ⁹ ad chr̄istuꝫ
respiciēs clamaret: faciē ei⁹ vidit terribilē:
⁊ sibi plus itolerabilē q̄ infernū ipm. Post
hec apparuit ei quidā in habitu fratris p
dicatoꝝ dicēs chr̄isto: Dñe q̄d vis de isto.
Et dñs vt soluat pcūꝫ p pctis: aut i ifernū
vadat. Euigilās ergo ⁊ hec secū reuolues
peccata sua cū multis lachrymis cōfessus
est fratri Martino lectori fratrū: ⁊ habitū
cum multa deuotōe resumpsit. Et post mē
sem iterū infirmat⁹ est: frater aūt confessoꝝ
eius cū videret eū morti ꝓpinquuꝫ turbari
ꝓpter peccata sua dixit: Noli timere cha
rissime: sed audacter presume de misericor
dia dei. Ego q̄d boni in ordine fec: tibi
do: dūmodo firmiter speres. Et infirmus
hec audiēs ꝓfortat⁹ grās egit. Et pceptis sa
cramētis cū mlta deuotōe migrauit. Post
ei⁹ obitū videbat dict⁹ frater visionē q̄ di
ctus rector sordidissimis vestibꝫ spoliabat
⁊ cādidissimis induebat. Et rogabat eum
cōfessoꝝ suus frater ille vt vestes sibi ꝓsimi
les impetraret a chr̄isto. Tūc respōdebat
defunctus: Charissime pater iste sufficiāt
mihi ⁊ tibi. Hoc aūt dixit: q̄ sibi ꝓcesserat
bona sua que data non minuūtur: sed ma
gis accrescunt.

LV

Frater quidā ad pdicādū missus villā
quādā intrauerat ⁊ ascēderat vespere so
larū ad pausandū. Et ecce i oppositis do
mo pditi adolescētes ad fum⁹ defūcti ꝓue
nerāt ⁊ obscenis vocibus lusibꝫ vigilabāt.
Hec vt audiuit frater flere cepit vberrime
pdictoꝝ ifanias miserat⁹. Hec mora vt se
depositꝫ sup lectū q̄dā astitit ei vt sibi visū
est dicēs: Legatōe fungor aīaꝝ i purgato
rio purgādaꝝ. Hec eñ mādat suis in dere
lictis possessiōibꝫ ꝓstitutis. Miserem mei
miseremini mei saltē vos amici mei: q̄ ma
nus dñi tetigit me. Et ait fri: Et bis ꝑbis
cras tibi fmōis thema accipies ⁊ repelles
ludos execrabiles q̄s vidisti ⁊ induces ho
mines vt defunctoꝝ amicoꝝ pie subueni
ant aiabꝫ. Hec destulit frat⁹ i crastio sepul
to corpe inūctā legatōez ꝓuenientibꝫ pplis
indicare. Tātūq; i illo fmōe pfecit vt oēs
a minimo vsq; ad maiorem ad tātā lachry
maꝝ abūdātiā ꝓmoueret vt feruor mir⁹ et
citaret in pplo defunctis ꝓximis subueni
re. Et ludos execrabiles quos pdicm⁹ re
mouerunt.

LVI

Fuit in quētu metēsi frat⁹ q̄dā q̄ multuꝫ
seipm abnegauerat ⁊ q̄si totaliē ꝓtēpserat
⁊ i lingua gallica ⁊ teutonica feruenter pdi
cabat. Et marie i villulis: ⁊ int̄ pauperes li
bentē ꝓuersabat⁹ ad siluā ꝓ domibꝫ ꝓstruen
dis libentē ibat: ⁊ quēt⁹ negocia cōia fidelit

faciebat. Jta vt posset dicere cū apl̄o pl⁹. oi bus laborauī. In choro ita erect⁹ stabat si ne appodiatiōe aliq̄: vt nec sedes nec asse// res tāgere videret. Hic i amore btē ꝓgis to talit effluebat: z laudes ei⁹ deuotissime sol// uebat: z i oi fmōe ō ea p̄dicabat: z i fine ser monis aliq̄ō miraculū ō ea narrabat ad fa ciēdū bonū os ei⁹ vt dicebat i suo vulgari. Cū āt ad q̄ndā locū puēisset ꝓtigit eū gunt infirmari. Et cū q̄dā sacerdos honest⁹ q̄vi ce epi frēs i exp̄sis f̄cipiebat eū vellet i do mū suā recipe noluit: sed ad hospitale pau pex būiliť declinauit. Et cū sup̄ h aliq̄ mira// rēť: aliq̄ idignarēť dixit: Ualō ꝓuēiēs ē pau perē frēm inť paupes ꝓuersari viuere z mo rī. Frēs āt ō hospitali eū deuote suscepeřt z honestū ei locū p̄curauerūt. In illa āt in// firmitate p aliq̄ntulū tp̄is tāta tristiciā ha// buit vt credit ex mēoria z recordatōe pctō rū suoz q̄ gemit⁹ ienarrabiles z alta suspi ria z plāct⁹ anxios emittebat. Cū āt morti appropinq̄ret circa mediā noctē frē q̄ cum eo erat euigilāte tāta leticia cordi ei⁹ ifun// dit: os ei⁹ nimio iubilo iplet z plausus ma// nuū attollit: q̄ videret cor ei⁹ lagūculā coz poris velle: sz nō valere dirūpe. Et sup̄ssa voce btē ꝓgini q̄ sibi apparēs loq̄bat rūde bat: Bñ veniat⁹ charissima dña. Et nō sel' sz pluries. Itē dicebat: Quare ñ sedet⁹ mi charissima dña. Itē dicebat: Dña ego suz capellan⁹ z paup p̄dicator vester. Et h fre ąnter iterabat sup̄ssa voce z post modicū interuallū icepit clara voce cātare Tu the ophilū despantē apostatā reduxisti z revo cans iterauit intātū q̄ fr̄ q̄ cū eo erat z nūq̄ alis audierat vl legerat ab eo didicit. Post casti ad gr̄am. Istud dulcit cātādo aliq̄ti loz chori glioseꝓgini. Frat āt q̄ cū eo erat h alta voce cepit cātare. Cōgaudēt ange// timēs ne aliq̄ audiētes sic alta voce cātātē min⁹ bñ edificarēť dixit ei: Est ne bonū fra ter h q̄ ita facit⁹ vos audiri: q̄ rñdit: Cha// rissime frat nō credat⁹ q̄ ꝓpter hypocrisim hec faciā. Hypocrita malus intrinsec⁹: bo nus extrinsec⁹: abominabil' est deo. Tal' nō sum ego: sz a laude gl'ioseꝓgis nō valeo me ꝓtinere. Instāte ꝓ hora mort⁹ cū q̄si iam obmutescer fr̄ dicebat coz ad eo matutinas solus. Et cū fr̄ diceret illū vltimū p̄suz psal terij: Dis spūs laudet dñm: erigēs se aliq̄n tulī z man⁹ eleuās fri vt potuit silētiū id// rit. Et assumēs in ore illā clausulā Dis spi ritus laudet dñm migrauit ad chr̄istū.

LVII

Uir dei die aīaz ō mane i rhoma teuto nic⁹ p̄dicauit: supuēiēteq̄z due meretrices vna alteri dixit: Audiam⁹ h ꝓbū dei ab isto Altera ꝓ o renuēte z abscedēte ꝓma ad pe// des fris p̄dicāt⁹ se locauit. Modico ḡ fcto intuallo alta voce clamare cepit: Obsecro vos dñe p̄ miscōiam chr̄i cui⁹ gl'iam p̄dica tis q̄ten⁹ ꝓfessiōz meā q̄ totius audiat⁹ mi// sere peccatricis. Qui eidē rñdēs ait: Mo dicū sustie filia statim veniā z te audiā. Jl// la paz q̄escēte eadē q̄ pri⁹ cū clamore repe tit. Illeq̄z vt pri⁹ supplicauit. Tertia vero vice p⁹ modicū silētiū validi⁹ q̄z pri⁹ p̄missa ꝓba p̄ferēs cor ā oib⁹ p̄ntib⁹ spm exhalauit Quō vir sctūs fr̄ vlric⁹ vidēs accurrit: z eam mortuā inueniēs p̄cib⁹ supplicib⁹ cum pp̄lo p̄nte a deo r̄ditū vite illi⁹ ipetrauit. Que re suscitata respirās fri Ulrico dixit: Noscis frēm zvichmānū porē rupinēsem. Qui ait: Noui. At illa Nac hora q̄ ego spm exhala ui aia sctā illi⁹ a corpe egressa ad celū deo vocāte ē p̄ducta. Cui⁹ merit⁹ clemētia sal// uatoris oipotēt⁹. xxxiij. aias de purgato// rio secū trāsmittēs a penis liberauit. Insu p z. xxxiij. pctores publicos ꝓuertēdos in// stificādos q̄z meritis ciusdē ꝓdonauit: q̄uz ego vna sum. Sicq̄z pctā sua fri virico ꝓfi// tēs z vitā laudabil'r finiēs i breui p⁹ in dño feliciter req̄euit.

LVIII

Duo erāt frēs q̄z vn⁹ erat nouit⁹: alt p̄// dicator erat antiqu⁹: q̄ i p̄uētu coloniēsi eo dē die defūcti sūt. Tertia ꝓ o die p⁹ h noui ci⁹ appuit infirmario gaudēs vt ipe retulit: dicēs q̄ ꝓpt fernorē ꝓuersionis quē habuit ita cito purgat⁹ erat. P⁹ mēsē āt dict⁹ p̄di// cator eidē infirmario appuit pl'cerrimū mo nile hīs i pectore: z mlt⁹ lapides p̄cios⁹ in veste z aureā coronā i capite. Cūq̄z fr̄ q̄// reret ab eo cur nouici⁹ tā cito z h tā tarde purgat⁹ fuerit: z q̄d illa insignia figurabāt rñdit: Ego ꝓpt familiaritates secularīū z h ba solatī diuti⁹ i purgatorio fui: sz maiorē gl'iam sū adept⁹. Monile signat rectā in// tētionē i deū. Lapides p̄cios⁹ aias q̄s con uerti. Corona ineffabilē gl'iam quā sū ade ptus.

LIX

Erat q̄dā deuot⁹ iuuenis q̄ domo cogna tis p̄tia p̄ecq̄z relict⁹: se ad mōasteriū chr̄o militaturꝰ recepit. Ubi cū fm cōsuetudinē mōasterij gñalē ō tota sua vita abbati ꝓfes sionē fecisset atq̄z arbitrarēť se ītegre ꝓfessū let⁹ z alacer vesp̄i lectū igredit: dicēs apud

se: O si iā me mori ꝓtingeret q̄s celeritꝫ ania mea integra iā ⁊ sincera ꝓfessiōe cādidata i pl'cri p̄ milib⁹ spōsi sui chr̄i euolaret āplex⁹ Talib⁹ silib⁹q̄ affectib⁹ iflāmat⁹ obdormi uit. Dormiēte igr̄ adolescētulo: vēit ad eū q̄dā ter sp̄ūs q̄ terribilē p̄ferēs vultū ⁊ chartulā q̄ndā i manu tenēs his iuuenē ꝙbis affat: o mōache mōache noli nimiū q̄si bñ cō fessus laxare frena leticie. Fallers̄ ñ tā mū// dus es vt errore decept⁹ arbitrar s̄. Et manu cartulā oñtās. En iq̄t i hac cartula ad huc pl'a scelera scꝑta retineo: q̄ tu nll'a aut ꝓtritiōe lauisti: aut ꝓfessiōe delesti q̄b⁹ i ex// tremo dei examie te habeo accusare. At ꝫ iuuenis p̄mo ꝑterrit⁹ ꝓfidētia tñ capta eo q̄ nihil sciēt i ꝓfessiōe celauerat. Peto iq̄t ad sp̄m vt modicū videā cartulā quā ostē// tas vt expiētia discā te ꝺa locutū. Alioq̄n arbitrabor te ad me terrēdū hmōi cōmētu// sare mēdacia: q̄ mēdax es ⁊ p̄ mendacē. Ad q̄ demon. Hūc iq̄t tibi cartulā meā nō pādā: s̄z i iudicio p eā sup te mort̄ pcu// rabo sniam: tūc ei videb⁹ an mērit⁹ sum tibi cū te duxero ad tormēta captiuum. Noui fraudē tuā: statī vt ea noscerēs quēadmo// dū ⁊ certa pctā tua: ita ⁊ ista ꝓfessiōe dlerēs atq̄ mihi illuderes. Interi adolescēs zelo p̄pe salut̄ istigat⁹ se icipit erigere ⁊ vi velle inferre sp̄ūi: atq̄ violenter extorq̄re q̄ p̄ cib⁹ obtiere ñ potuit. Q̄ demō vt itellexit īci// pit artꝫ māu cartulā ꝓstrigere p dormito// riū mōasterū fugere man⁹ iuuenis velle eua dere: s̄z iuuenis velociꝫ inseqūt fugiētē. Cūq̄s sic vterq̄ p̄ceps curreret ⁊ demō dormi// torio descēsu cū impetu p valuas eccie fugeꝝ festīaret: dño sic ordināte ad ꝓxuatoriū aq̄ bñdicte ipetuosi⁹ ipigēs p pna solo ꝑster// nit: charta māib⁹ tēta vi ruie executꝫ ⁊ voti sui obtinēdi iuueni p̄bet accessꝫ. Hā cū de monē h: chartulā illic collapsā cerneret: ra pido cursu recurrit ad cellulā quā sig̃ cru// cis munitā clausit legitq̄ q̄ scptū erat i ce dula. Ubi cū nōnll'a pctā iuenis̄z q̄ ipe ꝓfi teri negleuerat lachrymis cōpūctiōis tot⁹ infusus abbatē suscitat: ⁊ chartula demōis inuēta ꝓfitet: atq̄ sic tādē chartulā demōi legendā restituit. Qui vt oia vidit deleta ꝓfusus dispauit: s̄z iuuenis securior fact⁹ p ꝓfessiōz acq̄sitā puritatē solicit⁹ in poste rū nitebat custodire. LX

Tpe bti dñici p̄ziarche p̄dicatoꝝ erat i mōasterio suo q̄dā ꝑuersus: q̄ q̄dā vice sine lnia i ciuitate extra ꝑuētū ⁊ bndictōe nll'a p̄missa nec ulla cruce ꝺsignꝰ potauit q̄ fcō repēte cepit pallere vultū: spumare ora ad terrā p̄uere: ⁊ oib⁹ mēb⁹ palpitare. Inti māt̄ h btō dñico: q̄ celeri⁹ accurrit: iussit⁹q̄ demōe fatigatū ad eccl̄az deportari vbi cū vita. p. fortissimis virs̄ eēt adduct⁹ vnico fla tu oim inibi lāpadū lumē extinxit: euidēs dās signū se p̄ncipē tenebraꝝ lipidi lumis radios ferre ñ posse. Letexꝝ adūrat eū scis̄ p ies̄ nazarenū vt q̄re frēm suū cepit laceꝛ// sere fateat. Quid me frustra iq̄t demō tu is adiuratiōib⁹ fatigas. Nic hō quē teneo vinū sine lnia bibit: ⁊ nll'a cruce ꝺsignꝰ me pit cū vino potauit Desiste g̃ a violēta tua ⁊ noli me meis q̄so sedib⁹ pellere: q̄d ei ad te ē si inicē pacis federa pepigi⁹ ⁊ mutua su// mus cohabitatōe ꝓtēti. Nec ipis sil'loq̄ntib⁹ fit signū ad matutias. q̄ vbi demō audiit heu mis exꝝ iq̄t si caputiati ad dīna laudē ꝺuenīūt diuti⁹ h̄ p̄mēre ñ possū. Sicq̄s cū eiulatu frēm exiēs semiuiū reliq̄t. Quēbe at⁹ dñic⁹ suis p̄cib⁹ p̄tie reddidit sanitat: nūq̄s i postexꝝ sine crucez bñdictōe bibitꝝ.

Ex vitis fratꝝ ordinis heremitarꝝ.

Exemplū. LXI

Vidā frater so/

q lit⁹ sepe discurrere ad ciuitatē re// strict⁹ ē a pore suo: ita q̄ ñ mīsi i cāu nātar⁹ deberet exire ꝺuētū: s̄z iste tot cās nēciat⁹ finxit nūe p̄tēdēdo sevocatū ad ifirmū nūe ire ad emēdū p gamenū: nē ad cādela s̄ne ꝫ nē illa q̄ videbāt nēaria ⁊ pficua ⁊ sub cbla myde tal'inle luit. Dic fr̄ q̄dā die trāsiēs p locū vbi erat hō arrept⁹ a demōe q̄ guit ro// q̄bat: rogat⁹ ab ico l'locivt accederꝫ ⁊ p̄ia ratōes ⁊ orōes suas ōmonē expelleret ñ va lēs f̄sistere petētib⁹ vēit ad illū: ⁊ cū legisset initiū sct̄i euāgelij s̄m ioānē ⁊ alia q̄ sibi le// gēda videbāt sbiūxit: Precipio tibi i ꝑute sctē obediētie vt exeas vasculū ist̄. Tūc de mō rñdit: q̄d tu mihi hēs p̄cipe i ꝑute sctē obediētie q̄ nūq̄ꝫ ver⁹ obediēt fuisti. Q̄ ille audiēs ꝑecūdat⁹ ⁊ confusus abscessit. LXII

Itē d btō frē nicolao d toletino fert q̄ cū sel'guit ifirmat⁹ eēt: ita vt frēs d vita ei⁹ du// bitarēt: vocat⁹ medic⁹ iussit eū carnes ꝑme dere: q̄d ipe r̄cusauit dōec ꝑor q̄ erat i loco h̄ sibi p̄cepit Tūc agustia⁹ vir scūs vocato ꝑore loci dic ei: gñali oio ē obediēdū h̄ q̄d pmisi: h̄ ēq̄d saluatori meo fuc sct̄issime ge// nitrici ⁊ btō augustio p̄mo obtuli: ⁊ q̄ ꝑor ⁊ infirmar⁹ mortē fuare cupiui. Cū q̄ ꝑor ⁊ infirmar⁹

carnes sibi offerrēt comedēdas: ipe o ino obedire volēs accepta pua pricula sel'tm gustauit ō carnib⁹ di. Ecce obedui. Flo// lite me apli⁹ ō vicio gule molestare: qz me// liorz medici adhesi osilio Et tūc celerit est celestz medici medicami z merito obie as// sirmitate suayna pdix aslata ad māducā dū sibi fuissz apposita: z ipe ō ea cōedere re vt manū ponerz ad māducādū. Zit ille vo cruczsig manū ad pdicē posuit: z ecce pdix reuiuiscēs ptin⁹ auolauit. LXIII

Jtē audiui ō frē alio valō pmpto ad sin glas obediētias supiozz suoz: q cū eēt p̄pat⁹ ad dicēdū missā rane q mkte erāt loco illo tātū vociferabāt q p eas frēs i duotōe sua ñ paxz ipediebāt. Dixit g̃ poz isti qi iocula rit. Vade dic ill' bestys q fuēt silētiū. Zit ff iste vadēs ad locū fluuialēvbi rane erāt fctō sig̃ crucz dixit h̄ ꝓba. In noie dñi nr̄i iesu chzi ꝑcipio vob⁹ vt taceat⁹: z extūc ñ ē audit⁹ cla moz hmōi ranaz i illo loco

LXIII

Jtē audiui ō alio frē in oi obia bñ z diu exercitato q q̄dā hoiez a plib⁹ dmōib⁹ ob sessū libauit corā vniuerso ꝑplo i eccia ꝑt̄h congregato. Cū ei lectz scis euāgelīs z alijs oziby fact⁹ ꝑcipet eis p sctāz obediētiā dñi nr̄i iesu xp̄i vt exirēt corp⁹ illō: z nūq̄ alicui boi nocerēt. Demōes ptremiscētes ad frēs obediēt⁹ obiam cū mag̃ strepitu exiuert et feroze itolerabilē p⁹ se relig̃rūt. Propt qō ipls frēs ullū mkte venerari cepit: sz ipe in// anē glaz fugiēs ō tra illa recessit LXV

Fuit q̄dā poz i ozdie vt a senioribz meis accepi a puericia cast⁹: rligios⁹ z duot⁹: sz valō rigoros⁹ i rgimie: z sb ipo viguit ma gia disciplia. Hā reglar⁹ obseruātia z dinū officiū optime fiebat z diligētes strenue coz rigebat. Erat āt inē quētuales suos q̄dā frēs ibtm ioānē baptistā singlariē deuotōez um quētū. Cui apparēs scūs ioānes bapti sta ivisiōe dixit ei Floli rcedere a poz tuo qz vtile z salubze est tibi sub ipo cē vsqz ad mortē. Et sic idē frēs sub illi⁹ māsit poris re// gimie volūtarie vsqz ad mortē z tādē duo// te obijt i die ntitat⁹ scti ioānis bap. Prioz āt diu ifirmat⁹ die claudēs extremū magnā glaz z mkta pmia pcepit a dño: sic ruelatū fuit cuidā sctē sozori. LXVI

Erat etiā q̄dā frēr iuuenis i reatina ciui// tate noie ioānes: simplex būl'z sp iocūd⁹ i cibor potuz alijs ad cōez ꝓuersatōez spe ctātib⁹ irrepbēsibilit⁹ social': sz i absc̄dito erat mkt̄ū spēal'. Hic mkte dilectōis z cha// ritat⁹ fuit ad oēs frēs: nec vnq̄z auditū est ꝑbū ō ore suo nec visū aliq̄ō fcm̄ q̄ō a frat⁹ na dilectōe discreparet. Oib⁹ obsequiosus fuit p̄cipue infirmis z hospitib⁹ q̄z pedes lauit vestimēta excussit z sua eis accōmoda uit: z oēm charitatē quā potuit hilarit⁹ ipē dit. Sacerdotib⁹ isup oib⁹ idifferent⁹ q̄bus cūq̄z potuit ad missā cū sūma diligētia libē tissime mistrauit. Hic frēr solit⁹ erat igredi ortū ꝙuēt⁹: z dū exiret visus ē sepi⁹ lachrȳ mas fudisse: z iterrogat⁹ q̄dā vice cur flerz rūdit. Qz video herbas arbores z arbusta volucres z trā cū suis fructib⁹ obedire ō z boies q̄b⁹ p obia pmissa ē vita et na trā// gredi p̄cepta creatoz sui. Nec gemo z de// fleo. Nunc frī felicz meozie p aliq̄t dies añ obitū suū philomena veniēs singlis dieb⁹ añ fenestrā suā dulcit cātabat. De q̄ mirā tib⁹ frīb⁹ z introgātib⁹ q̄dnā h̄ eēt. rūdit sb ridēdo qsi iocularit⁹ spōsā suā eē iuitātē eū ad padisū. Quadā āt die mistrāte ipo ad missaz vidit sup altare lucē celicā: z eadez die cepit decūbere: z cū mag̃ deuotōe spm reddit ei q̄ fecē illū. Et ifra eūdē annū de⁹ p ipm sctm frēm fecit circit. cl. signa glioſa.

Zugustin⁹ ō iterano cū eēt LXVII nobili gne ort⁹: z vtri⁹q̄z iur⁹ famos⁹ pfessoz z nibilomin⁹ i curia dñi māfridi reg⁹ valde potēs z oib⁹ char⁹: ō disponēte eicidit i egri tudinē validā. Cūq̄z timerz se moritur⁹ pe tiuit a ō spaciū pnie: pmittēs se religiōez igressur⁹: z tati ē libat⁹. Restitut⁹ g̃ pstine sanitati dīna vocatōe ordinē fratz̄ heremi tarz sctī augustini i ysula silicie igressus vo luit vir ōi i ipo sue ꝙuersiōis ꝑmoz dio hūi litat⁹ ia cere fūdamtū: vñ sctē rligiōis hitū assumēs occlauit sue scie claritatē: generz nobilitatē: z poz⁹tat⁹ sublimitatē: ne q̄s ex aliq̄ pdictoz eū ꝙsiderans veneraret: z ne ex h̄ coz e⁹ aliq̄ supbia irrepe possz. Fact⁹ ē g̃ int frēs stult⁹ vt a ō ūstrueret. Fact⁹ ē paup vt duitys celestib⁹ ditaret. Fact⁹ ē vilis mūdo vt apud deū exaltaret. Cōuer sabat em̄ inter frēs cunctis vilior z despe ctior: sciēs se tāto maioris meriti ee apud deū: quto p amoze eius mag̃ despect⁹ eēt in mdo z inter hoies. Jacrantie aūt ver//

bū ꝓꝛ stat⁹ nūq̄ ex oꝛe e⁹ audiebat. Que/
stas ⁊ būlioꝛa fuitia dom⁹ ⁊ q̄cūq̄ vilioꝛa
icognit⁹ manēs deuotōe ⁊ hūilitate ⁊ dili//
gētia nimia adipleuit. In ipa ꝓ sua bū//
litate gaudēs plozabat q̄ tm̄ distulerat su
am ꝙuersionē ad deū. Liq̄fiebat aia eius
amoꝛe supne patrieꝑ cui⁹ amoꝛe oia pūtia
p nihilo reputabat. Si q̄d verbū aliq̄n cā
fraterne coꝛreptōis laberet ex eius oꝛe qō
aliq̄n ex zelo boni ⁊ detestatōe mali fraēna
charitate solit⁹ erat facere: stati seipm ꝙdē
nās ad pedes frīs pstratus veniā postula
bat. Postq̄ āt vir dei in isula silicie aliq̄n//
to tpe fuisset cū frīb⁹ magna hūilitate ꝙuer
sat⁹ ꝓtigit q̄sq̄ frēs de senis ex obedientia
oꝛdis ad ꝙuētū eiusdē insule venire: a q̄b⁹
cū iterrogasset vir dei de loc̄ senēsis puin
cie: ⁊ didicisset q̄ ibidē eēnt loca heremiti
ca ab hoim habitatiōe semota: ⁊ ad vacādū
ꝺo pl'imū apta: obtētalicētia a supioꝛesuo
ad senēsem puinciā vēit pauc̄ ⁊ vilib⁹ pā//
nis idut⁹: ⁊ frīb⁹ puicie illi⁹ penit⁹ ignotus
Posit⁹ est g̈ i q̄dā heremitario sctē barba//
re qō ñ lōge distabat a castro sctē floꝛe vbi
soli ꝺo vacabat: tātaq̄ dulcedie deuotōis
coꝛ eius affluebat vt plerūq̄ videret btoꝝ
agmib⁹ itereſſe: ⁊ btē q̄etis p̄miū p̄gustare
Qꝛ ꝓ nō cog̈scebat q̄lis ⁊ q̄ꝛtus eēt ipone
bank ei būlia officia dom⁹: q̄ ipe cū hūli//
tate ⁊ alacritate libēs adiplebat: faciebat
q̄stas: purgabat domū ꝑapsides ⁊ alia do
mus vtēsilia abluebat. Frēs āt ꝙsiderātes
ei⁹ sctāꝝ ꝙuersatōez ac ꝓboꝝ edificatōez q̄
nōnūq̄ q̄si cū q̄dā simplicitate ex oꝛe ei⁹ p//
dibāt libēt eū audiebāt. Erat āt ibi tūc p//
oꝛ frat⁹ q̄dā ꝺ senis vocat⁹ frat⁹ bon⁹: vir sa
tis venerabil ⁊ prudēs: q̄ ꝙsiderās ei⁹ bo//
nitatē ⁊ ꝙsilia saluberrima cū ml'tū diligeꝛ
bat: delectabaq̄ꝝ ꝺ ei⁹ hūilitate: moꝝ gui//
tate ⁊ eloq̄oꝝ suoꝝ suauitate. Cū g̈ idē frē
bon⁹ a ꝙuētu sctē barbare ad locū sctī āto
nij p obiam oꝛdis trāsferret: ipm frēz Au//
gustinū secū adduc̄: quē ⁊ seq̄nti āno fact⁹
ꝓꝛ rosie secū retinuit. In q̄ loco fu⁹ ꝺi oīb⁹
ignot⁹ diuia dispositōe fact⁹ ē cognit⁹ hac
occasiōe. Cū em frēs ꝙuēt⁹ rosie q̄ndā ha/
berēt i curia q̄nē: i q̄ iā frēs succūberēt ⁊
de ꝗ nimiū tristarēt: cū ex ꝗ q̄ndā possessio
nē pderent ꝺ q̄ ꝙuēt⁹ ml'tū suitētabat: volu
it de⁹ lucernā q̄ diu sub modio erat sup cā
delabꝝ religiōis ponere vt luceret oīb⁹ q̄ i
ea erāt. Videſ g̈ vir sctūs fratrū aios tur
batos ⁊ cog̈scēs frīb⁹ magnā iniuriā fieri
pcuratoꝛē adūt petēs sibi licentiā occulte
dari necaria ad scribēdū. Procurato: ꝓ
deridebat eū ignoꝛās q̄ sciret scribere vel
legere Ipo tū pseuerāte i petēdo poꝛrexit
ei calamū chartā ⁊ atramtū. Qui secedēs
ad ptē scpsit ꝺba pauca: lz snia ml'ta. quaꝝ
scpturā reddidit pcuratoꝛi a duersaꝛio ei⁹. l.
bibēdā. Qꝛ fcm est. Cū aūt a duersaꝛi⁹ ei⁹
dūs iacob⁹ ꝺ pagliaresis hāc scpturā legē
ret: ꝓboꝝ breuitatē: ⁊ snie ꝓtutē p̄gnātē cō
sideras ait. Diabol⁹ vl' angel⁹ vl' dūs mat//
theus ꝺ iterano cū q̄ ego fui studēs bono
nie q̄ mortu⁹ ē in ꝓflictu dñi mafredi regis
hāc scpturā ꝺdidit. Ipe q̄ꝑe añ ingressus
oꝛdis matthe⁹ vocabat: sz i ingressu accepit
nomē Augustin⁹. Et audiēs a pcuratoꝛe
q̄ q̄dā frat⁹ rustic⁹ ⁊ ignar⁹ eā scpsit ait ꝺ
inq̄t ē ita. Et stati accessit ad locū frat⁹ in
senis: inꝛogauit q̄s eēt hmōi frat⁹: ⁊ cuius
patrie: ⁊ q̄liter acceſſerit huc. Et rñsiōib⁹
cognit⁹ suis ꝺditōib⁹ suspicat⁹ est eē illū q̄
erat. Et stati rosiā pgēs ⁊ ũeniēs quē mor
tuū estiabat admirās e⁹ hūilitatē rniti am
plex⁹ ei⁹ ⁊ oscula: lachrymas ꝺtinere nōva
lēs. Cūq̄ rogaret eū vir dei ne eu⁹ pācē
pacē suā pturbaret: ille nullaten⁹ adq̄esceꝛ
ad frēs ait. Frēs habet⁹ thesauꝝ occultū.
Hic est ei melioꝛ hō mōi: teneat⁹ g̈ eū vt de
cet: sz ⁊ qō vīa termiata est p vob. Leperit
g̈ eū frēs honoꝛare ⁊ sibi reuerētiā exhibe
re. Sz vir ꝺi ꝓa hūilitate fundat⁹ ⁊ boies
⁊ oēm reuerētiā respuēs ꝓꝛa opa fuilia
nō dimittēs oīno sīc ꝓus manebat.

LXVIII

Quidā alius frat⁹ bonus ꝓdicatoꝛ hūs
multos filios ⁊ filias ꝙfessiōis hāc ꝓtutē
habuit: q̄ pauculaꝝ ⁊ deuotaꝝ plonaꝝ
ꝙfessiōes libēter audiebat. Quo iacēte in
extremis quedā deuota mulier vidit in ex
cessu mēt⁹ q̄ idē frater erat filius ꝺditōis
vsq̄dū iā spīm exhalare debuit: ⁊ tūc dñs
misertus saluauit ipm. Cui⁹ aia tūc egred
sa descēdit in ḡuissimas incēdij penas: sed
ipa die mortꝭ sue vidit lachrymas ⁊ oꝛa//
nes deuotas deuotaꝝ filiaꝝ suaꝝ magnā
ptē incēdij ei⁹ extinxisse. Oꝛa aūt lubano
nis eiusdē frīs ꝺ purgatoꝛio venit voꝛ ad
eādē sooꝛē dicēs. Propera añ altare sctē
Catarine: q̄ ibi hodie dedicatio erit. In
illo em altari idē frater solitus erat cele//
brare: q̄ iussa cōplēs vidit frēm illū duci ꝺ
purgatoꝛio ⁊ venire sup idē altare: ⁊ pūs
ml'ti filij ⁊ filie ei⁹ q̄ añ obierāt ⁊ ad pātriā

trãsierãt descẽdebãt de celo ad idẽ altare Et stati idẽ frat cũ eis solenniter ascẽdit. Et q̃ exẽplo apparuit q̃s bonũ z salubre sit pauplbꝫ z despectꝫ z deuotꝫ bñfacere: z cõ fessiões mltoꝝ audire ꝓpt deũ. qz taliũ fle// tibꝫ z pcibꝫ iste frat fuit cito de purgatorio liberatus. LXIX

Fuit q̃dã frater laicus z castus z zela// tor ordinis vt apparebat: sz valde superbꝫ et appetẽs dñari in ꝓuẽtu. z in officio potẽs esse. Fuerat em̃ pcurator z nõ poterat sus// tinere aliquẽ ꝓrẽ nisi ad volũtatẽ suã eẽt nec pcuratorẽ nisi seipm: z interdũ petiuit callide absolui a pcuratõe: z si obtinuit sic fecit vt cito rediret. Sacerdotes z frẽs cle ricos nõ plꝰ curabat q̃s cognarios: z sciuit ꝓuẽtu q̃ oia alia de ipo tolerabãt. Iste in vltima infirmitate sua trib⁹ diebꝫ iacuit si// ne q̃rela. Et cũ i nocte moreret: q̃dã frater senex vidit z audiuit in somnis terribilia: z excitatꝰ suspicatꝰ est frem illũ eẽ mortuũ z accesa cãdela p horroꝝ q̃ merat ei: nesci// uit q̃d ageret. Sed ꝓuersus ad deũ dixit O dñe deꝰ an ne vicit frat iste an est victꝰ. Et audiuit vocẽ dicentẽ sibi. Si vis iã rñ debiꝫ tibi. Et ipe expauescẽs dicebat. Nõ dñe. Timẽs q̃ si horridũ q̃d audiuisset ꝺ illo: a sensu defecisset. Qꝺ g vigilãs nõ po tuit sustinere sustinuit dormiẽs. nã ei dor// miẽti postea idẽ frat i somnis apparuit di// cẽs se dãnatũ eẽ. Et isto q̃rente an ei possit i aliq̃ suffragari: ille rñdit Nõ. Interroga uit g iste frat p q̃d dãnatõez meruisset. Fe cit ille sic̃ q̃ erubescit plene ꝓfiteri ꝓfusionẽ suã. Attamẽ parũp rñdit. Per ista q̃bꝫ po res z frẽs volebãt mihi bñfacere feceꝝt mi bi male. Et h dicto disparuit. Frat ãt eui gilãs z reuoluẽs q̃ba illa z reuoluẽs mẽte ꝓuersationẽz vitã illi⁹ inuenit q̃ ista rñsio p oia ꝓcordauit cũ vita quã ille duxerat i ordie. qz in oibꝫ dimittebat sibi volũtas et ipe nullũ curauit: nec ꝓrẽ nec lectorẽ nec iuprorẽ nec aliquẽ aliũ: sed oia i ꝓuẽtu dis// ponebat ad libitũ suũ z h tolerabat in eo ꝓpter zelũ quẽ ptẽdebat. Attendãt g frẽs z nõ appetãt dimitti sue ꝓprievoluntati. LXX

Itẽ ferꝰ q̃ cũ duo frẽs q̃dã nocte seden do in lectis suis sic q̃si cubãdo dicerẽt ptẽ matutinas affuit diabolꝰ cũ feroze intole// rabili dicẽs. Ad talem ozonem tale debeꝰ incensum. LXXI

Btus Nicolaꝰ ꝺ tolẽtino cũ staret ꝓuẽ tualiter cũ q̃dã heremitario qꝺ vallema// nes ꝺ ꝓpe ciuitatẽ pesaurẽsem: ex magno deuotõis feruoze q̃tidie mltũ tempestiue missaz fuit solitꝰ celebrare. Cũ aũt q̃dã vi// ce fuisset scriptꝰ p hebdomadario ad mis// sam ꝓuẽtualẽ nocte die dñico eo in strato suo q̃escẽte: ecce alta q̃dã voce magn z cruda tu miserabili vocat eum ꝺ. Frat Nicolae vir dei respice in me. Qui i ipam respiciẽs z recoḡscere satagẽs: sz nõ valẽs: ds eẽt cũ citꝰ req̃siuit. Que rñdit dicẽs. Ego sũ aia fris pegrini ꝺ anstino: qui viuentẽ fuũ tuũ nosti. nũc aũt crucior i hac flãma: in q̃ me deꝰ nõ ad penã eternã quã merui sz ad tpalẽ penã ꝺ sua mia deputauit. Te g bñlit deꝰ pcor vt hodie digner⁹ missaz p mortuis ce lebrare vt eripiar ab his flãmis. Qui rñdit Juuet te frat mi saluatorꝰ meꝰ cuiꝰ sanguie es redẽptꝰ. ego aũt q̃ ad ꝓuẽtualẽ missam celebrãdã sũ deputatꝰ: ꝓptum die dñica cu ius officiũ mutari nõ decet missam p mor tuis celebrare nõ possuz. At illa ait. Veni venerãde pr: venit respice vtz te decz ad// q̃escere tãte mltitudinis miserrime q̃ me mi sit tuã miam ꝓpulsare. Ipm igit ad alteraz ptẽ heremitorij ducẽs q̃ndã planiciẽ iuxta pesauz ei oñdit: vbi erat ꝓmiscui sexꝰ mlta// taz eratũ statuũ: ac etiã ordinũ diuersoz innumerabil mltitudo. Miserere inq̃t patꝛ misere turbe tã misere vtile tuũ auxiliũ ex pectãti. Nã si p nob dignatꝰ fuer⁹ celebra// re: maria ps ab his atrocissimis penis eru etur. Euigilãs g vir sctus magn horꝛ pieta te motus cũ maria lachrymaz effusiõe ce pit p oibꝫ saluatorẽ oiz exorare. Mane ãt añ porẽ suũ reverenter pstratꝰ z cunctis iactã tiã nõ plene vt viderat sz aliq̃liter cũ opor// tunitate oraculũ reseranit: supplicãs vt ipz p mortuis illa hebdomada ꝓmitteret ce// lebrare. Qui deuotꝰ eiꝰ pcibꝫ annuẽs aliũ substituit vice eius. Ipe ꝺo p totã hebdo madã p mortuis celebrans die ac nocte p oñsa sibi mltitudie cũ pcordialibꝫ lachry// mis affectuosissime exorabat. Et ecce trãs acta hebdomada illa eidẽ dictꝰ frat pegri nus appuit z ꝺ iã ipetrata mia grãs egit: asserẽs se cũ magn gre pdicte multitudis a penis atrocissimis ꝺi miscoia z ipi⁹ sacri// ficijs libatos eẽ z ad celestẽ gl̃iaz ꝓuolasse Liberasti inq̃t nos ꝺ afflictoribꝫ nos z adi entes nos ꝓfudisti. LXXII

Fuit q̃dã frat magne deuotõis ad de//

ūm ⁊ sctōs ei⁹: hic tā deuot⁹ erat ad festa chr̄i q̄ ḡlibet ei⁹ festū hēbat sigillati i charta depictū: ⁊ q̄diu q̄dlibet festū durabat tādiu chartā illi⁹ festi depictā quā i ichoatiōe festi in piete celle sue pepēderat pēdere dimisit: añ illā sedēdo ⁊ deuote inspiciēdo orabat: gemebat ⁊ plorabat. Tā deuotus etiā erat ad festa btē ꝑginis q̄ q̄libet ei⁹ festū aliq̄b⁹ diebꝫ añ suscipiēdo dicebat mille aue maria. Tā deuot⁹ p̄cipue ad festū oīm sctōꝝ q̄ antea p vnā septimanā ieiunȳs ⁊ castigatōib⁹ se ad suscipiēdū festū ip̄m p̄parabat: ⁊ p octo dies ad honorē oīm sctōꝝ festū deuotōe sedula pagebat. Taꝫ deuot⁹ isup extitit in suis missis q̄ m⁹tū ḡuabat si mīster vl' alia p̄sona staret vbi facie ei⁹ videre poterat: q⁹ ꝺ oc̄lis ei⁹ fluebāt lachr̄yme q̄b⁹ genas suas vbertim irrigabat: q̄ꝺ hoib⁹ celatū esse cupiebat. Jste ꝺ tā deuot⁹ i sctōs i die oīm sctōꝝ migrauit ad dīm. Qui post aliq̄s septimanas apparuit cuidā deuoto fratri i somnis pulcer ⁊ iocūd⁹ indicās se sctōꝝ collegȳs felicit⁹ sociatū.

LXXIII

Audiui a q̄dā valēte fratre nr̄o puiciali tūc i puncia sua: q⁹ cū ip̄e q̄dā vice p lombardiā trāsiēs vidiss⁊ latrones inseq̄ntes se nō habēs refugiū aliud p̄ecit se ad segetes: erat em̄ p̄pe tp̄s messis. Latrones aūt ꝺ videtes ad locū vbi se abscōderat deuenerūt. Jp̄e aūt dei genitricē p ptectōe vocās versum. Monstra te esse m⁹rem ⁊c. deuota mēte recitauit. Audierat em̄ idē frat q̄ddam miraculū de btā ꝑgine, put retulit quō q̄dā puer summersus ⁊ mortu⁹ añ imaginē btē ꝑginis in q̄dā cenobio deportat⁹ ⁊ cantātib⁹ monachis hymnū. Aue maris stella ⁊c. puentoꝝ ad illū ꝑsum. Mōstra te esse m⁹rem: reuiuiscens puer ille surrexit Ad efficaciā g̃ ꝑboꝝ intētōem suā referēs iste frat⁹ ꝑsuꝫ eūdē in corde ⁊ ore sepe repetiuit. Querebāt aūt eū diligent⁹ latrones in segetib⁹ vndiq⁹ ⁊ licꝫ nōnūq⁹ loco vbi iacere a p̄ximarēt: ip̄m tū mīme videbant. Et nō inueniētes domū vacui absc̄esserūt ⁊ sic frat⁹ man⁹ eoꝝ salu⁹ euasit ptectōe ꝑginis gl'iose.

LXXIIII

Narrauit mihi q̄dā ep̄s magn⁹ i q̄dā familiari collocutiōe quō ip̄e olim i miorib⁹ ꝺstitut⁹ ad q̄ndā sctm̄ cui⁹ñ recolo deuotionē habuit singl'arē: cuius etiā reliq̄as sp apō se ex deuotōe portare ꝺsueuit. Cū aūt q̄dā die familia emissa ip̄e sol⁹ forte cā stu-

dū i hospitio dom⁹ sue remāsisset audiuit fortit⁹ pulsari ad ostiū ⁊ ip̄e putans aliquē eē de familia sua iuit ⁊ apiens ostiū ueniēt ibi pulcrā m⁹ierē q̄ dicebat se hr̄e sibi loq̄. Qua ītromissa eis ꝙsidētib⁹ inter loq̄ndū iste ꝺcupia carnis stimulat⁹ eā ad ꝺcubitū puocauit nec illa r̄cusauit. Cūq⁹ iste iā ad actū carnalē pcubuisset: recordat⁹ reliq̄as deuoti sibi sctī hr̄e apud se: ꝓtinuit donec reliq̄as poneret extra cameā i q̄ erāt exhorrēs facin⁹ si i p̄ntia illa⁹ act⁹ ill⁹ turpi tudis exerceret. Cūq⁹ ḡ sic occuparet i diuersoluēdo bursaꝫ reliq̄a⁹ cū suis nodulis et ligaturis ⁊ i deportādo eos ad locū seq̄stratū. Ecce q̄dā cū rumorosa impetuositate ad ostiū dom⁹ pulsauit. At ille depositis reliq̄is ad locū suū cogitabat ꝓmittentē amouere: vt sic cū bōa oportunitate valeret voluntatē suā explere. Cū ostiū apuisset vidit q⁹ erat vn⁹ magn⁹ dñs amic⁹ suꝰ q̄ ad vidēdū ea casu supuenit. Jlle ꝺ o dñs ꝑpēdēs istū i facie atq⁹ ocul' totū ita mārit⁹ ait ad eū. Certe aliq̄d neq̄tie apparet in te: dic mihi q̄d sit Jp̄e āt ait⁹ nihil celare volēs: indicauit m⁹rē adesse: ad cui⁹ ꝺcubitū ita dispositū fuerat ⁊ ita expleuiss⁊ nisi cū reliq̄is alic⁹ sctī occupat⁹ fuiss⁊. Qō ille audiens sic̄ vir prudēs ait. Vere bonus ē sctūs iste cui⁹ reliq̄e te a pctō p̄seruerūt. Dimitte ḡ eā ⁊ ad alia solacia ꝑperem⁹: sicq⁹ fecit⁹ est. Et exinde iste reliq̄as suas maiori deuotōe venerabat.

LXXV

Audiui de q̄dā iuuene frē nr̄o nobili ḡnere: q⁹ de psapia comitū anglie: sed animi ꝑtute nobiliori. Hic diuino affatu spū p̄pis seculi renūciās ordinē heremitaꝝ sctī Augustini est ingressus: quē amici ei⁹ p̄m seculū: sꝫ inimici p̄m deū: q̄ valde ꝺ dolebāt retrahere nitebāt ad seculū: polliceētes ei magnos honores ⁊ diuitias ⁊ potētias in reg̃: sꝫ iuuenis in dei amore fir⁹ oia vilipēdebāt: ⁊ sic i bonis p̄ncipijs religiōis p̄māsit iflexibil' p totū annū p̄batōis. Termio igit⁹ p̄fessiōis aduenīēte amici fortius insistūt mutare molīētes iuuenis animū ⁊ nūc blādicijs eū allicūt: nūc minis: nūc terroribꝫ ꝺcutiūt. Rex q̄p̄e p̄cepat cū nō violētādū sꝫ suo arbitrio relinq̄ndū. Sꝫ chr̄i miles nec blādimēt⁊ seducit nec terroribꝫ ꝺcutit. Demū ꝺo cū nimiū sic cēnt instare: dixit festi ip̄e intēdēs vexatōem redimere: dixit se deliberare velle: ⁊ q̄d de⁹ sibi daret eligendū appere ꝺberꝫ horas p̄fitēdi. Leti efficiūt

satellites diaboli sperãtes iuuenẽ a suo p
posito resilutuꝝ. Cõstituto ḡ tpe ꝛ hora p
fitẽdi ꝓfluunt mlti pceres ꝛ nobiles regni
afferẽtes secũ pciosaꝝ vestiũ apparatũ q̃b
idẽ iuuenis idueret. Stabãt aũt ꝓsangui
nei sui ꝛ amici ꝑm seculũ ad vnã ptem ꝛ ad
aliã ptẽ ꝓstitut⁹ fuit ꝑor cũ fribꝫ suis: posi
taq̃ erãt vestimẽta secularia pciosa ad
vnã ptẽ: ad aliã iacebat habit⁹ ordis. Ipe
ꝑo chr̃i athleta ꝓstituit in medio dimica
turus ꝑ diabolũ ꝛ põpas eius. Cũq̃ ꝑor
ponere vt i talib⁹ moris est quõ optet eũ
vnũ eligere ꝺ duob⁹: vt ire ad amicos ꝛ in
dui vestib⁹ ill⁹ pulcr⁹ vt manere i ordie ꝛ in
dui veste despicabili ꝓpt deũ: ꝓfestim iuue
nis spret⁹ ꝓsanguineis ꝛ amicis mũdanis ꝛ
illoꝝ vestimentoꝝ põpa ꝛ glia: hilaris ad
capã cucurrit: ipamq̃ brachijs astringẽs
corã ꝑore se ꝑstrauit: ꝛ pfessionẽ suã recipi
postulauit. O q̃nt⁹ flet⁹ mlticꝫ. Flebãt aũt
frẽs ꝑ amore ꝓgratulãtes saluti iuuenis:
ꝛ tã elegãti exẽplo pstito un̄ facto: flebãt
amici seclares ꝑ dolore: nõnulli ꝑo flebãt
ex pia q̃dã cõpassiõe ꝛ deuotõe: eo q̃ tã no
bilẽ iuuenis tã ardent ꝛ alacr⁹ ad chr̃i mi
liciã ꝓuolaret. Uidẽtes ãt amici sui q̃ aliꝺ
nõ restaret pietate moti ipꝫ ꝑori cõmẽda
bãt ꝛ fribꝫ. Ipe ꝑo iuuenis ꝓfessiõe facta
sic i nouiciatu cepit actib⁹ deuotõis insi
stere sic nũc ꝓfessus studuit sp de bono in
melꝰ ꝓficere. LXXVI

Erãt duo bõi socij ꝺ ordie vagoꝝ q̃ diu
bistrionica libtate ꝑ mũdũ fuerãt diuaga
ti. Qꝛvn⁹ demũ ꝓpũct⁹ latent se a socio suo
abstraxit: ꝛ i q̃dã iclusorio qꝺ erat i nemo
re se recepit. Ubi ꝑ aliq̃t ãnos pniaꝝ agẽs
deuotõe sedula dño ꝛuiebat. At ꝑo soci⁹ ei⁹
vehemẽt ammiras q̃nã iste deuenerit: to
tã illã circũitẽs regionẽ solicit⁹ ipm req̃re
bat. Qui tãdẽ audiẽs quõ q̃dã hõ ignot⁹
in tali nemore i q̃dã spelũca inclusus habi
taret: cogitare cepit an forte ille soci⁹ suus
esset ꝛ ḡdu ocito illo ꝑperauit. Cognito q̃
ipe eẽt: ñ modico exhilarat⁹ gaudio cepit
velle eũ allicere vt exiret: ꝛ ad pstinã socie
tatẽ rediret: asserẽs quõ mos mõ mlto flo
ridior ꝛ delectabilior foret q̃s ꝑ⁹: ꝛ mlta ta
lia oblectamẽta ei idicauit. Ille ꝑo iã i ꝺi
timore fundat⁹ nullaten⁹ adq̃uit. Sz cuz
ille ꝓpulsare aures ill⁹ nõ cessaret: ille tãdẽ
antiq̃ art⁹ ingenio vel forte diuio nutu co
gitãs q̃liẽ vexatoꝝ suã redimeret ꝛ artẽ ar
te falleret ait ei Si tu poter⁹ lapidẽ ab ore
spelũce remouere ꝛ extrahere tecum ibo.
Erat eẽ spelũca illa vndiq̃ clausa: ꝛ non
nisi desup ꝑ vnũ foramẽ itroitus ꝛ exitus
patebat: qõ tm foramẽ grãdi lapide clau
debat. Qõ iste audiẽs let⁹ efficit⁹ q̃si iã cha
ri socij adepto ꝓsensu: nec mora ascẽdit su
per⁹ lapidẽ amouit: ꝛ socũ ingemo q̃ po
tuit extraxit. Cũq̃ sil̃ ꝑ nem⁹ ꝑgerẽt dice
rat ille q̃ fuerat inclusus ad socũ suũ. Ah
q̃d sum oblit⁹: remãsit i cella saccus pecu
nie vis vt reuertamur ꝛ tollam⁹ eũ. Qui rñ
dit. Qino tollam⁹ eũ nobiscũ. Redeũtes ḡ
cũ venissent ad cellã: dixit ille q̃ ꝑus itus
fuerat. Ego lõga sessione debilitat⁹ nõ bñ
valeo ascẽdere: ascẽde ḡ tu ꝛ intra ꝛ pecu
niã ad caput lecturi queras. Et cũ ille in
trasset: ille post eũ ascendẽs lapidẽ ad os
spelũce aduoluit: sociũq̃ itus iclusit: ꝛ de
scendens ad fenestrã ait. Ebare socie ego
spero in miscõia dei q̃ iam emendauerũ
pctã mea: sede tu hic ꝑ tãtundẽ tpis ꝛ emẽ
da pctã tua ꝛ fui deo: q̃ satis diu diabolo
seruiuisti. Sed iste putãs esse iocum roga
uit vt se exire ꝑmitteret. Ille aũt fortius ob
serãs spelũcã dixit ei q̃ animũ suuꝫ ad ꝫ
applicaret q̃ eũ ide nullatenus eẽt emissu
rus. Portabat aũt eũ q̃tidie ꝥbis sctis et
sedule mistrauit ei. Ipe ãt ꝑmitus cũ ma
gna impatiẽtia ꝛ indignatiõe audiuit euꝫ
Sed illo crebrius orante ꝑ eo ꝛ salubrib⁹
monitis ꝛ exẽplis sctoꝝ patrũ eũ cõtinuo
exhortãte: paulatim ꝥbis exhortãtis an
mũ adhibere cepit. Et tandẽ accedẽte dei
gr̃a necessitatẽ in volũtatẽ vertit: ꝛ sic am
bo in sancto ꝓposito ꝑdurãtes vitã suã fe
liciter terminauerunt.

Ex vita sancti Hieronymi.

Exemplũ LXXVII

Duemente die

a q̃ venerabilis Eusebius migra
turũ se sciera: tertio die ꝑeũte
lãguore febriũ ꝓcussus valide sup terrã nu
dã mgr̃i sui Hieronymi nõ imemor se nu
dum fecit deferri a fratrib⁹: admonẽs frẽs
singlos i ꝓposito ꝑmanere. Demũ saccũ q̃
gl̃iosus iduebat Hieronym⁹ deferri fecit ꝛ
sup se poni. Ordinauitq̃ se nudum instar
gl̃iosi mgr̃i extra eccl̃iam in q̃ iacebat tecti
Hieronymi cadauer sepeliri. ꝑ ħ cõione
accepta: se dño ꝛ gl̃ioso Hiero. cõmẽdauit
ꝛ sic ꝑ triduũ locutõe corpaliq̃s visiõe ꝑua
tus circũstãtib⁹ fratrib⁹ psalteriũ passiões

dñi ⁊ alia legentib⁹ iacuit. Die aūt mortis
duab⁹ fere horis añ btē aie exitū cepit ve-
nerabil⁹ eusebi⁹ tā horribiles act⁹ agere: vt
circūstātes monachi velut amētes iacerēt
i tra. Hā q̄q; trāsuersis oculis iūctis māib⁹
facie terribili diraq; voce clamabat. Hō
faciā: nō faciā: mētiris. Post h̄ faciē in ter-
rā q̄tū poterat firmās clamabat Adiuua
me me frēs ne peā. Monachi āt flentes ac
tremētes iterrogabāt eū. Quid habes p̄
Quib⁹ ille. Hō videtis demonū agmia q̄
me debellare cupiūt Āt illi. Quid te factu
rū volebāt cū diceres ñ faciā nō faciā. Et
ille. Conant ait vt blasphem⁹ inueniar: ⁊ iō
sic clamabā. Tūc illi. Quare faciē abscon
debas i terra. Ne ait aspectū eoꝝ viderez
tā terribilē q⁹ oēs pene nihil sē respectu il-
li⁹. Inter h̄ ꝓba act⁹ ꝓcres reiterās sic ad ex-
trema deuenit. Frēs aūt pauidi ⁊ stupen
tes stabāt velut mortui nesciētes q̄d face-
rēt. Ad extremā āt horā veniēti gl'iosus ei-
dē Hiero. apparuit ꝓfortās eū. Ad c⁹ ad-
uētū pterrita demonū turba illa euanuit.
Et viderūt Hiero. mōachi q̄dā. Alij aūt
bas voces ab Eusebio audiebāt. Ūn ve-
nis p̄. Quare tātū morat⁹ es. Cui vox il-
la audiētib⁹ frib⁹. Expecta fili ne formides
q⁹ te nō deserā quē tātū diligo. Qua voce
audita breui discursu tpe venerabil' Euse
bi⁹ expirauit. Ad cui⁹ corp⁹ fiebāt mira cla
ptērite vite sctitatē ilīnuātia. Inter q̄ q̄daz
mōach⁹ sui mōasterij p̄ lachrymis ⁊ vigi-
lijs ocl'oꝝ lumie p̄uat⁹: stati vt ei⁹ corp⁹ ve
nerādū facie tetigit oculoꝝ lumē recepit.
Quidā ōmoniac⁹ etiā obui⁹ sepeliēdo cor
pori libat⁹ est. LXXVIII

Btūs Siluan⁹ archiep̄s nazareth tāta
btūdīnē Hiero. affectōez deuotōe colebat: vt
q̄cq̄d faceret: di nomē ⁊ btī Hiero. p̄missū
īuocaret. vñ ⁊ q̄si ab oib⁹ hiero. noiabat. P-
pēs āt antiqu⁹ lupviri scti Siluani nimia
scitate ḡui ardescit iuidia: vt igr̄ eū ifamē
redderet q̄tenus q̄s bono exēplo subuerte
rat malo ḡui⁹ deīcerēt. Nocte q̄dā formā
scti sumēs nobilissime mlieri cuidā iā in le
cto q̄escēti appuit: q̄rēs vt sibi ad turpē cō
iūctōz ꝓsentiret. Ad qō ꝓterrita mlier q̄d
faceret cū h̄ videz igr̄ās: diras cepit emit
tere voces cūctos excitās dormiētes ñ so
lū sue dom⁹ sz ⁊ vicinaz: q̄ oēs ad mulier⁊
thalamū ꝓcurrētes q̄d h̄ret pauidā inero
gāt. Interea callid⁹ serpēs sub lecto cepit
delitescere. Re āt cognita gueniūt vbiq; q̄
rētes ad locū vbi latebat. Et accēsis cādē
lis eūdē ituētes siluanū ep̄z crediderūt. Cui
cti igit̄ in stupore ꝓsi sunt. sciebāt em̄ fama
sctitat⁊ ei⁹. Perq̄rūt tādē cur tātū velit fa
cin⁹ ꝓpetrare. Āt ille. Quid feci male: q̄m
h̄ me ad h̄ inuitauit. Q̄d audiēs illa mēda
cē illū lachrymis ꝓclamabat. Qui vt eos
ad viri dei odiū acri⁹ inflāmaret talia ⁊ tā
horrēda cepit ꝓba profarivt illi audirent
nuētes eū dure exacerbātes extra domus
violent' ejicerēt. Mane āt facto oēs Sil-
uanū ep̄m hypocritā ꝯclamāt ⁊ dignū in-
cēdio: totaq; ciuitas nazareth a⁹o ꝓ eū co
mota est: vt audito ei⁹ noie q̄libet blasphe
maret. Mira patia ⁊ magne sctitat⁊ indi
cīū. Volat ad inoꝝ p̄sul' aures tāti fama
discrimis: os tñ ei⁹ nō mouet ad iniurias:
coꝝ manet īmobile: ad nūllā vertēs se ip-
tiētiā: sz gr̄as deo sp agēs: suo se fatet h̄ cry
mie meruisse gaudēt q; dicere ꝓsueuit. Fū
q̄ tā se felicē q; cū se ab oib⁹ despici ⁊ scul
cari ꝓspiceret. Creuit tātū ei⁹ infamia vt
p ciuitates vicinas vsq; alexādriā oz oīm
delata sit. Ad limē innoꝝ p̄sul' nemo tam
audebat accedere. Reuoluto itaq; āno p⁹
īchoatā ifamiā vt subditoꝝ paululū scan-
dalū mitigaret: citatē nazareth vir di de-
serēs i eccl'iam vbi gl'iosi Hieronymi cor-
pus q̄escit humatū: tāq; i refugij portū ve
niēs i locū sepulcre se posuit oratur⁹. Quo
dam hor⁊ sic manēte vir q̄dā neq̄tie spūs
accēsus eccl'iaz intrās sctm̄q; repiens ora-
tē ad eū velut leo cucurrit: ip̄ operā q⁹ ho
nestas mlieres ad ꝓsensum sue libidis q̄s
die puocaret. Cui agn⁹ ino cēs gaudēs se
despici vt h̄ sepe sibi diceret iuitauit. Q̄
latro ille audiēs extractū gladiū elevavit
i ei⁹ guttur īmergat. Cui cū h̄ hūbū fucauit
re hieronyme sctūs antistes opponeret ip
priū guttur gladiū īmersit māu retroverī
sa. Casu igr̄ alⁿ⁹ supueniēs vir neq̄ h̄ q̄ di
uīa vltōe factū fuerat vt vidit: a viro ōi il
lū estimās intemptū: extracto gladio silua
nū inīcere conabāt: breuit q̄ ꝓmo ꝓtege
rat accidit etiā huic. Clit scōs in tra cecī
derat: ⁊ ecce duo viri egredientes videntes
q̄ fcm̄ fuerat diuīni ignari ꝓsilij: vn⁹ eoꝝ
furie vesania agitat⁹ exclamauit: vsq; q⁹ pa
get tua malicia ⁊ mlieres hōestas ad tuāp
uocas libidinē: thoiesq; occidis i occlo: cer
te tue neq̄tie hodie finis erit. Et ībito furā
vibrato ense accurrit vt illū extinguer⁊. At
vt siluan⁹ iā ctio gl'iose hiero. succurre di-

masset, vir ille vt ꝑmi duo mãu ꝓꝑa se int
fecẽ. Uir ãt ꝙ cũ ipso venerat ob visionẽ tre
mebund⁹ cũ ℔ maleficꝰ iputare ad fozes
currẽs eccl'ie q̃tũ potuit exclamauit Huc
oẽs accurrite, Ecce siluan⁹ malefic⁹ ñ solũ
femias vitupat: ſz t hoies suis ĩcãtatiõib⁹
necat. Fit viroꝝ atz ml'ieꝝ copiosus ꝯcur
sus oẽs clamãt eum incendio dignũ: Hec
vt ego Cirill⁹ audiui ꝓgo flẽs ad spectacu
lũ. Stabat agn⁹ inꝛ lupos seuiẽtes: canes
rabidos mitissim⁹ t let⁹ aspexit: nihil dicẽs
aliõ nisi iuste hec patioꝝ: qꝛ ĩ deũ meũ ꝑuit
peccaui. Uerberat innocẽs: capit ab oĩb⁹
vt ad supplicia deducat. Cũqz iã capt⁹ silua
nus extra eccl'iaz duceret: subito de loco ĩ
ꝙ iacebat gl'iosus Hieronym⁹ surgit tãto
circũfus⁹ lumie vt ñ posset itueri: cũctisqz
visus ẽ suo tã deuotissimo veniens ꝑmia
donatur⁹ Extẽsaqz mãu dexterã siluani ap
ꝑhẽdẽs his ꝙ eũ tenebant tribl'r impat vt
dimittãt, tãteqz ꝑtut ſ vox extitit vt oẽs ꝑ
sentes vix voce finita in trã toto coꝛpis vi
goꝛe ꝛstituti sterneret. Inꝛ ℔ demõiaca q̃
dã catenis ferreis alligata plimoꝝ manib⁹
ad eccl'iaz ꝛportat. At vbi ml'ier ſpes limẽ
tãgit eccie, diros clamores miserere mi serere
hieronyme, nã ꝑ te crucioꝝ diabol⁹ ꝑ eã nõ
cessauit emittere, Cui hiero. nephãde spiri
tus ab hac exi dei famula: t tuas ꝛtege q̃s
erga siluanũ egisti fallacias ĩ siluani foꝛma
ꝛsto te demõstrãs. Tũc diabol⁹ vt iuss⁹ ẽ
in siluani foꝛma: ita vt ab oĩb⁹ Siluan⁹ pu
taret appuit: t rẽ quã fecerat ad diffamãdũ
siluanũ enarrauit, his dict ſ dir ſclamoꝛib⁹
ꝛ tẽplo disparuit. Qꝛ vbi tãmirabile actũ
est: gl'iosus hiero. dextrã siluani adhuc te
nẽs ait, qd optas silnãe charissime tibi pla
citũ me factuꝝ. At ille mi dñe inꝛt: vt me
℔ ãpl⁹ ñ relinq̃s. Ad quẽ hiero. Qꝛ po
stulas ait ita fiat. Post me ꝙ velocit veni.
Hec dicẽs disparuit. Intuallo ãt hoꝛe vni⁹
facto siluan⁹ expirauit. Stupẽt cũcti vn⁹
dicq̃ ꝯcurrẽtes lamẽtant q̃libet se reũ qꝛ in
siluanũ cõmisissent veniã fletib⁹ depcantes
Permanẽt ꝑ noctẽ ĩ eccl'ia gemẽtes. Mãe
aũt fcõ ꝓcessiõe ordiata ꝛportat coꝛp⁹ epi
mitatu, atqz sic ibidẽ in eccl'ia digno hono
re sepelit.

LXXIX

Fuit apꝛ Thebaidã supioꝛẽ mõasteriũ
q̃dã fere ducẽtaꝝ dñaꝝ dues bñqz reclu
sum: ac omi bõestate ꝛ ꝛatũ, ſz tũ vnũ qꝛ
fuit pessimũ viciũ simonie retinebat. Haz
hec suabat ab eis abusio: vt nlla possit ad
eas habitãdi gra accedere nisi certa pecũie
q̃ntitas secũ iret. Hec affectu charitat ſ: ſz
desiderio pecũie ꝛcipiebat. Jn ℔ mõasterio
fuit monialis q̃dã grãdeua ab ifantia deo
deuota: q̃ viciũ ℔ horrebat. Cui nocte q̃
dã in oꝛõe posite appuit scũs Hiero. locũ
copioso lumie illustrãs: ꝓcepitqz ei vt mãe
ad abbatissaz ceteraſqz soꝛores ꝓgeret di
cẽs q̃ nisi a pctõ iã inolito ꝛsisteret vltõez
diuinã subito sup se videret. His dict ſ dis
paruit. Perterrita de visiõe et q̃s ℔ fuerit
cogitãs totã noctẽ ĩ oꝛõe trãsegit puigilẽ.
Mane aũt pulsata nola oẽs ĩ capl'm ꝯgre
gauit. Surgit illa e medio q̃ viderat cun
ct ſ mãi festãs. Fit illa cũct ſ irrisio: clamant
eã fatuã: t ℔ somnia sse. Accepta cõtume
lia leta q̃dẽ de se: dolẽs tñ soꝛoꝝ obstinati
am ad solita oꝛõnũ reuertit auxilia: oꝛans
ne qõ viderat soꝛoꝛib⁹ eueniret. Post decẽ
dies media nocte hac cã oꝛanti itez adest
hieronym⁹: iubẽs q̃ sel'ia scõo soꝛoꝛib⁹ ĩsi
nuaret. Cui illa. Quis es dñe mi ꝙ iubes
talia. Hiero. inꝛt sũ: t ab ocul' ei⁹ euanuit.
Illa t si sciret eaꝝ duriciẽ: maluit tñ ab eis
q̃si fatua deridẽri q̃z ꝑcept ſ dñic ſ cõtraire.
Cõgregat ſ ꝙ eisõ cũ surgẽs e medio q̃ vide
rat vellet intimare añ ꝛmonẽ inchoatũ sur
gẽtes ille cũ cachino domũ exiert: solã illã
relinq̃ntes. Trãsact ſ isup diebꝰ trib⁹ dormi
enti ꝑdicte scõmoniali gl'iosus hiero. ieffa
bili vallat⁹ angeloꝝ ꝯsortio appens eã ex
citauit: eicq̃ ꝑcepit vt cito de mõasterio exi
ens futurã vindictã nõ expectaret. Cunqz
lachꝛymis illa oꝛaret ne fieret. Rñdit hie
rony. Ad abbatissaz ait ꝓgito t ceteras di
cesqz eis: nisi pniaz egerint hac nocte diui
nã sentiẽt vltõz. Qõ si ꝛtẽpserint exire ne
moꝛer ſ. His dict ſ disꝑuit. His anxia factũ
capitulũ adit vehemẽt⁹ campanã trahẽs
vt alie ꝯueniret. Qõ abbatissa audiẽs sci
retqz ab ista pulsari iracunda ad capl'm ꝓ
perat: nullũqz volẽs ab ea audire ꝛbũ, mi
nak q̃ nisi cessaret eam a mõasterio expelle
rent. Cui illa Rogo facias qõ mũar ſ. Hã
ampl⁹ ℔ in loco nõ manebo: gl'iosus Hie
rony. mihi appens diuinũ iudiciũ mõaste
rio moꝛ futuꝝ mihi patefecẽ. Hec audiens
abbatissa ꝛidere cepit: estimãs eã vesano
capite ista fari, cõuocãsqz ostiariã: iussit vt
hãc de mõasterio moꝛ fugaret. iussitqz vt
aliq̃li hoꝛa extra sic dimissam faceret ite
rũ ĩtroire: vt sic cessaret. Hec õ re leta san

ctimoniaꝝ citius egressa ẽ lachrymis pfusa ꝓ his q̃ mõasterio nouerat euenire. Et quid accidit. Pene lũẽ ostiũ sctimonialis excesserat. ⁊ subito totũ corruẽs mõasteriũ oẽs oppssit: vt ne vna q̃dẽ remaneret. Sãctimoniaꝝ aũt illa ad aliꝰ dñaꝝ mõasteriũ se transtulit apud Thebaidẽ inferiorẽ vbi hactenꝰ ꝑcipua sanctitate viua manet.

LXXX.

Repos q̃dã meꝰ inq̃t Cirilꝰ rufus noie vtroq; ꝓuatꝰ pente annicul⁹ ad meas deuenit manꝰ. Quẽ tãta diligẽtia suo infortunio enutriui: vt pl'es eũ a me genitũ crediderent. Crescẽs itaq; puer etate: ñ sapia: ingẽti pl'critudie corpis sz ñ aie ꝓbis moribꝫ elegãtia ml'te sapie decoratꝰ: a cũctꝭ amabatur. Is igiꝭ decimooctauo etatꝭ sue anno mortuꝰ ẽ: flẽtibꝫ eũ cũctꝭ. At ego nimis eũ diligẽs rogaui gl'iosum Hieronymũ vt q̃d sibi ꝓtigerit mihi reuelaret. Qui ati itaq; mihi die q̃dã hora nona tãtus fetor affuit vt oĩno tolerare ñ possez. Cogitãs vñ tantꝰ ꝟ fetor ꝓspicio supꝑ me ifelicẽ meũ nepotẽ q̃i catenis igneis religatũ fornaciꝭ instar flammas fetidissimas emittẽtẽ. Cũq; itaq; tremebũdꝰ introgare sepe disponerẽ: nec possem. resũpto tãdẽ spũ inq̃siui tremẽs si ipe meꝰ nepos eẽt. Heu inq̃t ille: vtinã nunq; fuissez ne tã diris penis affligerer. nã etnis scias me pẽis deputatũ. Pꝰ lõgã igiꝭ collationẽ inq̃siui q̃ cã sue dãnatiõis eẽt: cũ tñ in mõo tot ꝟtutibꝫ sic polleret. Pro nulla alia inq̃t cã nisi qꝛ ludis delectabar. At qꝛ in morte accepta pnia q̃si stulta ig̃ratia vt debebã nolui ꝓfiteri: diuinã nõ meruiveniam adipisci. Et hoc dicẽs disꝑuit. Pꝰ quã taꝝ fetor remãsit: q; nullꝰ locũ illũ audebat introire.

LXXXI.

Venit q̃dã monachꝰ in ptibꝫ egypti annis q̃dẽ iuuẽis: sz mor̃ gũitate maturꝰ pudicꝰ: ⁊ cũctis mõasteriꝭ sui speculũ sctitatꝭ: amator speciaꝝ scti Hieroñ. Hic. xij. annis manẽs in mõasterio ꝓtinuis orõnibꝫ vacabat. lectionicq; scꝑturaꝝ amorez castitatis oĩm ml'ez abhorrebat aspectꝰ. Hunc inuidẽs diabolꝰ eũ g̃uissimis carnis tẽtatõibꝫ fere tribꝫ mẽsibꝫ ñ cessauit molestare. ipse vero se dei ⁊ gl'iosi hieronymi custodie q̃tidie ꝟote ꝓmẽdabat. Sic victꝰ diabolꝰ ad callidiora cõuertit. Interea genitoris eiꝰ agoniz̃atꝭ cã vt eundẽ visitet ex mõasterio i ciuitatẽ ad patrnã domũ venire ꝓpulsus ẽ. Clamabat eñ pr̃ se dolore moriturũ si eius visitatione frustraret. Ob ℔ dolẽs mõachꝰ ⁊ castitatꝭ verẽs pic'm volebat magis in mõasterio manẽdo prẽm mor̃ q̃ cõualere extra mõasteriũ recedẽdo. Sz firm⁹ inductꝰ ꝑcibꝫ ꝓgit ad prem. Ad tres dies itaq; ibi remanẽs tãto tedio afficit: vt carceri se crederet mãcipatũ. Pꝰ tertiũ die cũ ꝓtigissz eũ cũ sorore mire pulcritudis prius crura refrigerij cã cõfricare: ꝓtigit vt mãu sua sororꝭ dexterã attingeret. ⁊ mox tã dirã libidis stimul' in eã cor eiꝰ iflãmauit: vt nisi ꝟecũdia obstitissz pene eã stati ad illicitũ actũ pstrauisset: sicq; euenit egredienti qd̃ timebat. Interim ardore libidis inflãmatꝰ nil aliꝰ q̃ sororis faciẽ ea scelꝰ ignorante ipꝛob oculoꝝ visibꝫ ꝓspicere aut cogitare laborabat mõasterij ⁊ eiꝰ disciplinã totꝰ oblitꝰ. Sanaꝭ interim pr̃ sz mõachꝰ occasiõibꝫ colorat⁹ retardat de die i die ad mõasteriũ rmeare. manẽte eo i pr̃na domo iam tribꝫ mẽsibꝫ: tã monachi q̃ pr̃ subitam in eo ñ sufficiũt mutatoꝝ ãmirari. Ad monasteriũ tandẽ cũ duo bꝫ ꝑ se missis monachis reuertit illꝰ referẽs tedũ redeũdo qd̃ pr̃ detulerat exeũdo. Cepit igiꝭ iã i monasterio corꝑ regere. cor ꝟo ñ recedit a sororre. Hoc sibi studiũ scꝑturaꝝ. ℔ ꝓemplario diuinoꝝ vt pctoꝝ iuẽiat modũ explẽdoꝛ. Oblũisciꝭ i toto miscõiã diuinã exorare. Cogitãti itaq; quõ posset affectũ effectui mãcipare. diabolꝰ actor sceleꝛ stati ℔ fatuum fatuo imittit ꝓsiliũ: vt i nocte dormiẽtibus cũctꝭ mutato hĩtu mõachali in laicale fugiat clã ad domũ pr̃is. lateatq; sub thoro sororꝭ donec ea dormiẽte i eã irruat libidinẽ cõpletur. Placz stulto ꝓsiliũ: tãq; studet ope adiplere. Nocte seq̃nti ferẽs claues currit vt mõasteriꝭ fores rseret: ⁊ erranes tota nocte eas ñ iuẽit. mirãte eo dõec aurora veniẽte ad cellã reuerti ꝓpellit. Miratꝰ factũ p die cogitatq; seq̃nti nocte qd̃ iã nõ potat ꝓplere. Seq̃nti nocte ꝓpositũ vt pꝰ iplere ñ potuit: ac p vnũ fere mẽse q̃dien eidẽ euẽit. gl'iosꝰ eũ hieronymo sp ipedien te. Hẽbat ei in cella eiusd̃ imaginẽ cui ãte qua ꝓsuetudie ducꝰ p die sepe adhuc genua flectẽs se eidẽ pl'ies ꝓmẽdabat. Pꝰ mẽsem appuit idẽ gl'iosus Hiero. cuidã sãcto illius mõasterij mõacho: ei q̃ p eũ fiebãt notescẽs: mãdauitq; vt ei diceret q̃ ꝟt⁹ pẽsam ei reuerẽtiã bucusq; ostiũ diu q̃nus inuẽire ñ possz: sz tñ nisi cito resipisceret se de ipius custodia remoueret. ⁊ sic dispa

ruit. Hanc aūt facto cū ħ mōach⁹ alti di ceret iurat sa: sū eē: ⁊ sibi ħ ꝑt cerebꝛi vacu itatē somnia eu̇ēisse. Tacet mōach⁹ ⁊ rece dit. Hic ꝯo gaudēs ꝓpōit nullā ꝑsonā hiero nymo reuerētiā exhibere vt sic possz quod diu optarat adipisci. Subtracto igit hie ronymo honoꝛe ꝯsueto. ⁊ p ꝯsequens sibi cu stodia solita: sic voluit sic effecit. Fugiēsq; de cenobio mutato habitu p totū diē do mū paternā occulte q̄rit ītrare: ītrāsq; sero tādiu latuit sub lecto sororis q̄sq; estiaret eā obdormire. Tūc eruēs se nuduz sese ad sororꝭ nudū lat⁹ applicauit. Ad hec sororꝭ somno rupto euigilās ⁊ virū iurta se senti ens dirꝭ clamoꝛibꝫ ad se oēs pit euocauit Currūt ad puelle thalamū cūcti cū lumie: ⁊ī lecto ueniūt hūc iacētē. Mirant pen tes et stupēt: ceteri etiā ꝯdolēt. Introgat a filio pr̄ tāti cāz discrimis. Ille cāz ⁊ reatuz tacit⁹ ꝯfitet. Voluit eni eū adhuc defēdēs hieronym⁹ hāc suā stulticiā expiri: vt ī poꝛ sterꝫ astutioꝛ ⁊ hūilioꝛ ad cauēdū redderet Lernēs itaq; mōach⁹ sic se a diabolo illu fragijs gl̄iosi hieronymi cui sp deuot⁹ exti sū: ꝯfusū atz iā ī scelere captiuatū: ptin⁹ suf terat suā culpā recogñcēs in seipm redūt ⁊ de ea dē paterna domo egressus sine mora lugēs ac dolēs ad pnīe fōtē ꝑrauit. Deī de ī suo mōasterio recept⁹ p duos āños ī tāta se pnīa afflixit vt foret coꝛ hoīs īsuffi ens cogitare. ⁊ cōpleto ānoꝝ duoꝝ spacio ex ħ secl̄o felicit migauit.

LXXXII

In supioribꝫ egypti ptibꝫ q̄dā magne sā ctitat⁹ monach⁹ degebat Helias noīe: be ato hieronymo adhuc viuo ml̄tū familiar audite pulcritudis palacio: vbi p horā g diēs ⁊ ei⁹ pucritudine satiari nō valēs: vi dit a quibusdaz iuuenibꝫ pulcerrimis q̄d dam ꝑparari tribunal: stratis tapetibꝫ: ve stibus auro ⁊ gēmis ⁊ multa artificū vari etate decoꝛatis circūquaq; pariete inuolu to. In quo rex q̄dam decoꝛ⁹ tātū vt nihil aliud cupet quis habere: magna viroꝝ so le lucidioꝛ comitat⁹ societate veniēs se po suit vt iudicia exercerz. Int hec cū q̄dā aīa quā fuisse Anchonitanū p̄sulē ab ibidē ex istētibꝫ postea ītellexit: a nequā spiritibꝫ ca tenis igneisq; vinculꝭ vincta instar fornacꝭ flāmas erūpēs sulphureas deportata ma reꝭ cepit diris vocibꝫ et nis igniꝫ se dignis simam acclamare. Hanc inter ceteras asse rens cām ꝓncipalē qm̄ vanis mūdi pōpis intēt⁹ ī ornatꝫ ⁊ vestibꝫ ⁊ hmōi mūdi stul ticijs delectabaꝭ Quibꝫ finitꝭ lata p iudicē sniā vt penis ifernalibꝫ traderet dōec coꝛ pozi iūcta duplices pēas ī ppetuū sustine ret moꝛ illā secū ferēs oīs illa neq; spiritu um turba inde dirꝭ clamoꝛibꝫ recesserūt.

LXXXIII.

Virgo q̄dā monial⁹ oīm femīaꝝ pulcer rima: etate iuuēcla: moꝛibꝫ cana: tantā ꝑsue virginitati adhibuit custodiā vt sedēs in cella sua q̄tidie: aut legēs aut orās aut ali q̄d alīd boni exercēs sūmis ēt cauꝭ exigēti bus cellā exire ñ acqescerēt Huic inuidēs oīs boni inimic⁹ q̄ndā iuuenē nobilē ī h⁹ castimonial⁹ amoꝛē icitauit Qui q̄dē tantꝭ amoꝝ vrebaꝭ incēdijs vt nec q̄escere possz die noctuq; quō eā hīe possz cogitanꝭ. Se pe igit sui amorꝭ icēdia nitebaꝭ auribꝫ mo nial⁹ h⁹ infūdere: sz ꝓt ei⁹ pudicitiā ñ aude bat. Tanta igit amorꝭ ꝯstringebaꝭ vehēm tia: vt sepe de ipa volūtatꝭ adipletōe despe rās seipm aḡs tradere vellet suffocanduz. Omī igit auxilio ōstitut⁹ magū q̄ndā iuue nē aduocat: eiq; magnā pecūie q̄ntitatē p mittit. si advotū possz eā hīe suoꝝ carminū auxilio. Hic igit suis incātatōibꝫ demonē aduocat: eūq; media nocte ad cellā monia lis trāsmisit. ad cellā itaq; accedēs demō ti moze imagis hieronymi ī cella ꝺpicte limē celle ptrāsire neq;. Despās igit de negocio ad mittētē redit demon: eiq; cur fugerit a cella patefecē: quē mag⁹ derisū dimittēs ali um aduocat: eūq; ad explēdū citi⁹ ħ opus mittit. fit scōo qō ꝓmo Hanēs tū ħ p ho rā circa cellā coact⁹ clamare cepit. Si me hieronyme hinc sinis recedere: huc vlteri⁹ nō reuertar. Ad hāc vocē q̄ sedebat ī cella mōial⁹ oꝛōi vacās fortassis cū sic demon clamare ñ cessaret. ⁊ cete mōiales excita te p̄ēūte cruce ad locū clamoꝭ tremule p: ueneꝭt. Hūc igit demonē agnoscētes eūꝺ ꝺiurāt vt debeat q̄ de cā venerit intimare. Rē itaq; pādēs asserit vlulādo se mis ex ca tenis igneis teneri ꝺstrictū a btō hiero. ro gāl vt suis p̄cibꝫ nūq̄ reditur⁹ possz abire. q̄bꝫ p eo orātibꝫ ⁊ hieronymū gl̄ificantibꝫ moꝛ demō magꝭ stridoze recedēs magū tā tis ꝓberibꝫ affecit: vt multaꝝ horaꝝ spacio vix in eo spūs apperet. mei inq̄ens cā cru ciat⁹ fuisti ad illā me mittēs monialē. Cer te nūc bis i te ꝓbibꝫ vindicabor. Tāto igī magus astrict⁹ gicio. videns artibꝫ suis si

bi subuenire nō posse: glīosū inuocat Hie-
ronymū dicēs. Promitto tibi si tuo adiu-
tus auxilio nūc a demōe nō occidar: qz cū
ctis magicꝭ abnegans a tuo seruitio nō re
cedā. ꝙ dicto statim demon vt fumus eua-
nuit. Per annū aūt iacuit ex ꝓberib⁹ desti
tutus: vt nō nisi alieno surgere possz auxi
lio. Post quē annū cūctꝭ magicꝭ cōbustꝭ co
dicib⁹ oīb⁹ suis paupib⁹ erogatꝭ: ī spelūcaz
illā in q̄ p q̄dā ēnīū glīosus hītauit hiero.
se inclusit: ibiqz penitēs de ꝑteritꝭ mlta ful
get sctitate. Insan⁹ itaqz iuuenis tātꝭ luxu
rie ꝓstrict⁹ ardoꝛib⁹ oīno se vidēs mīrime
voluptatꝭ sue defraudari ōsiderio: q̄dā no
cte laq̄o se suspēdit. ⁊ sic infelīr tpali se vita
pit ⁊ eēna ꝓuauit. Ecce q̄t malox cām tur
pissimū luxurie viciū foze liq̄t. Nihil eī tā
ruine coꝛpis pit ⁊ aīe ꝓtiguū: q̄ntū illō tur
pissimū scel⁹ arbitramur.

LXXXIII

In ciuitate Lādia q̄dā pulcerri⁹ extitit
iuuenis Tit⁹ noie honestꝭ moꝛib⁹ luculēt⁹
carnali nō ignobiliozi nat⁹ ꝓgenie: p̄diues
valde: totā pene deuotōez et fiduciā habēs
in btō Hieronymo. Hic siq̄dē iuuenis ꝓ-
gineo nitēs cādoze in eiusdē sctē ꝓgitatꝭ, p
posito vsqz ad vicesimū ānū, pbis vite mo
rib⁹ ꝑdurauit. q̄ itaqz tpe cuiusdā sui fratrꝭ
nefādo ꝓsilio īcitat⁹: sꝑetꝭ tānobilissimis
ꝓgitatꝭ gēmis: auri p̄ciosissimū metallū
calcās ad carnis spurcicias ⁊ lutū ac feto-
rē luxurie vehemēter ōclinās: puellā q̄ndā
oī pulcritudīe coꝛpis renitētē sibi ī mr̄imo
nio copulauit. ī cui⁹ amoris retib⁹ ita se ca
piēs ꝙ aliō p̄t ipaz poꝛat mīme cogitare.
Uñ ō die ī diē cepit diuīa obsequia obliuisci
At qz miser dereliq̄t iusticiā ⁊ oblitus fuit
deū se alētē: oblit⁹ fuit de⁹ sibi miꝑi. Cō-
pleto nāqz āno q̄ cū puella iuuēis īsensat⁹
steterat: nō vt ī mr̄imonio ꝭ cā explēde libi
dis copulat⁹ suggerēte diabolica astutia fr̄
iuuēis puelle amoze illaq̄at⁹ auide diu q̄-
rēs eiusdē āplexib⁹ frui: tādē q̄ optauerat ē
adept⁹. Huc accurrāt iuuenes ⁊ exēplo iuue
nis sint astuti. Fiūt nota iuuēi puelle viro
iā pacta tacēs idez cogitat auide q̄ valeat
mō certitudinē repire. Expectāl die⁹ aliq̄t
se simulāl ħ nescire. Ast die q̄dā oꝛdiatꝛbē
deserēs pegre, pficisci. ⁊ latēs p diē ī cīitate
nocte media domū veniēs reseratꝭ ostijs a
puella fautrice: clā vt ꝑ⁹ sil oꝛdiauerāt ābo
vsqz ad thalamū ī q̄ ei⁹ fr̄ ⁊ vxoꝛ ī lecto sta-
bāt, pcedēs sibi petit apiri. Mirant illi et
timoze ꝑterriti vehemēti pulsanti negligūt
thalami ostiū reserare. Tandē ꝓfractꝭ sertꝭ
thalami iuuēis ira ⁊ furoze nimio fornaceꝭ
ardentꝭ ĩstar vndiqz ĩflāmat⁹, vxoꝛē primo
euaginato gladio interfec. deinde sub thoꝛo
ꝓpriū latentē frēm iueniēs īteremit. His
itaqz gestꝭ ex cīitate exiēs mlto tpe p mūdū
huc illucqz errāl: cū q̄busdā aliꝭ cepit q̄sdā
trāseūtes itinere depdari: ac ēt iugulare.
Permanēti itaqz eidē Tito p. xx. ānos tali
bus negocijs ĩplicato: glīos⁹ hiero. salubre
refugiū ⁊ vitale die q̄dā aduespascēte luce ī
modū mercatoꝛ se monstrauit: ne ille soli
mō habite deuotiōis ꝓmijs ꝑuaret. Nam
ille q̄nqz tot ⁊ tāta vicia abhoꝛrēda ꝓmue
exerceret: tñ in btō hiero. deuotōez aliq̄m
retinebat. ita vt eidē q̄tidie se ꝓmēdās bo
ni aliq̄d dieb⁹ singul' ad eius honoꝛē facere
nullaten⁹ postponebat. Cernēs igit ritus
mercatoꝛē nephādis socijs ad solita neq̄-
tie opa ꝓuocatꝭ: ꝓcito cū eisō pgēs. cōcito
curso vibratꝭ lāceis hieronymo mercatoꝛi
instar obuiat veniēti. Hoꝛqz i cū ĩsurgēs
a socijs eūdē p̄cipit teneri: donec ei⁹ lateri
gladi⁹ ifigat. Deide manū eleuat ĩtficiēdi
gladiū frīnētē: vt scel⁹ tātū iā valeat exple
re. Ad ħ hiero. Amoze īq̄t hieronymi quē
tu diligꝭ loq̄ndi aliq̄ breuis licētia det mi
hi. postmodū si voluerꝭ facito id qđ optas.
Ad hec tit⁹. amoze īq̄t quē noīasti ⁊ loq̄ndi
et viuēdi licētia tibi vt postulas ꝓcedat: tñ
q̄ portas mercimonia iā ꝓpone. At hiero.
glīosus. Egoīpe sū hieronym⁹: ħ ꝓpter tuā
libationē veni: ne mihi a te ipēsa obsequia ī-
uacuū ꝑterirent. Te tot q̄ gessisti peccami-
nū iam peniteat ad teipm redeas ne formi-
des. Hucusqz me nouerꝭ ꝓpt' tuaz salutē et
aīe ⁊ coꝛpis supplicē apō deū ei ga irata di-
uinā iusticiā extitisse ne ī te dignas tibi ex-
ercēret seuitias. Ad pnīe igit q̄cit⁹ pergē
callē: ⁊ petōz onera iaz depone: alioq̄n me
tui custodē ⁊ supplicē nō hēbis. His dictꝭ
hiero. glīos⁹ ab illoz oculꝭ dispuit. Ad hec
stupefact⁹ timꝰ ⁊ q̄ cū illo erāt tīoze ⁊ āmi
ratiōe tā ingēti ad trā pcidēs: p hoꝛā nō po
tuit eleuari. Tunc subito in tīm ⁊ q̄ cū illo
erāt spūssctī gr̄a ē effusa ⁊ lux eos celit⁹ illu
straut. q̄ ptin⁹ ī viros alios iā mutati spe
tis cūctꝭ spurcitijs vicioꝝ ad pnīe tramitē
rediere. Deinde ad heremoꝝ antra deuia
et ignota ꝓperantes in magnis se coꝛpoꝛā
asperitatib⁹ ⁊ vita sctissima tradiderūt.

Jurta meã inãt Cirill⁹ in q̃ bito hierl'm edem nobilissim⁹ q̃dã fuit miles trãsitorijs nimiũ locuples, q̃ vnicũ bñs filiũ eiusdez stultissimi amorꝫ cecitate pcussꝫ: ñ soluz a puis nõ eũ corrigere: sz ẽt eũ ipemet pua i struere conabat. Parentes fatui z isti silles mẽtꝫ q̃so ocl'os huc iclinẽt vt q̃s finis eẽiat nõ igrẽt. Multi ei boies magꝫ z corpis ꝛ cidẽrt ruinas ob puoꝝ pentũ insipientiã. Crescẽs nãq̃ illi⁹ militꝫ filiꝰ cũctꝫ bõis morib⁹ destitutꝰ ꝺ die i diẽ peiorãdo, totũ suñ tps amittẽs i ludis z blaspbemijs cũctꝫ iꝛ mũdicijs pze causãte ãnũ attigit, rij. q̃ q̃dã aduespascẽte die solitꝫ cũ pze ludis isistẽs, ludũ eodẽ vt gliscebat ñ hñte, pmo prupit i hec ꝟba. Si q̃d ille pr hieronym⁹ q̃ ludos phibet iã exerceat: nã se inuito hinc nisi vi ctoꝛ ñ exurgã. Uez ß dũtaxat pseq̃nte ne q̃ spũs in teterrimi hois specie cũctꝫ videti bus locũ i q̃ ludebãt veloci gdu adiẽs eun dẽ puez ifelicẽ rapuit, sz q̃ eũ detulit: nulli hoim hacten⁹ ẽ cõptũ. Uez vt puto eum detulit in ifernũ. LXXXVI

Sacerdos q̃dã ipudic⁹ ebrietati et luxurie dedit⁹ miserrime de ß secl'o migauit, e⁹ corpe i ceteroꝝ sepl'cro barathro sacerdotũ, vt ei⁹ punitio cũctꝫ inotesceret ad exemplũ subsequnti nocte tãt⁹ in eccl'ia eiusdẽ ciuitatis misterio fuit strepit⁹: q̃ rumore nimio i illa cõmorãtes excitati pauore igẽti velut amẽtes ad eccl'az cucurrerũt. Stant itaq̃ oẽs circa eccl'az: strepit⁹ vehemẽtes: cãpanarũ q̃ sonit⁹ audiẽtes: sz mime q̃d videntes, diuinã exorãt clemtiã: q̃ten⁹ cur ista fiãt deberet reuelare: sz nullũ exauditiõis sentiũt rãt i eccia repiũt ꝛuoluta, z q̃si vndiq̃ flam mis igniũ violata. Ad hoc eiusdẽ ciuitatꝫ sez candie põtifex orões indicẽs ppl'o: q̃d seq̃nti nocte eueniat pcepit expectari. Ne nimijs succũbã ꝟbis: sequẽti nocte duplex strepit⁹ z pauorꝫ ẽbulatio ẽ secuta. Qua ꝺ re repler⁹ ppl's amaritudie z dolore: cernẽs nullũ sibi a dño adiutoriũ euẽire: sic vl'nera ti q̃ in monumẽtꝫ piecti dormiũt existebat. Die ãt eluiscescẽte oib⁹ i eccia p orõib⁹ ogregat gl'iosꝰ biero, subito septies sole splẽdior i eccias veniẽs: ad altareq̃ gdiẽs cum ctꝫ videtib⁹ z mirãtib⁹ p horã forte sb silentio pmanẽs obstupẽti ppl'o: hec ppt sacẽdotꝫ illi⁹ mi frimi cadauer sacrꝫ idigne locis cõditũ ad terroꝛẽ peccãtiũ ꝓtigisse intimauit mãdãs vt cadauer miseꝝ tartareis p⁹ resurrectionẽ oim mãsiõib⁹ deputãdũ dissepultũ flãmis traderẽt, ptin⁹ ꝓcremãdũ: alioq̃n icepta pestilẽtia ñ abiret: z sic ab intuẽtiũ ocul'ẽ iuis⁹. Qꝺ vt ordiarat letabũd⁹ ppl's ptin⁹ adipleuit, ꝺo z btõ hiero, laudes ꝑci puas psoluẽdo. Et sic pestꝫ postea cessauit.

Ex vita scĩ Pachomij. LXXXVII

Drabãtur pale/

m mon z pachomi⁹ sil' abstinentie atq̃ pcib⁹ opaz dãtes. Si q̃ñ ãt cũ nocl'nas orões celebrarẽt senioꝛ Palemon Pachomiũ somno pmi vidisset: educes eũ foras arenã portare ꝺ loco ad locũ pcipiebat: z tali exercitio mẽtẽ ei⁹ guataz sõni põdere subleuabat dicẽs ei. Labora pachomi z vigila, ne q̃ñ (qꝺ absit) ab incepto te ꝓposito moueat is q̃ tẽtat: z ianis fiat labor nr̃. Cũcta ꝓo obediẽter ac solicite pachomi⁹ suscipiẽs: z i sctẽ ꝓtinẽtie pfectib⁹ crescens venerabilẽ senẽ nimis alacrẽ letũq̃ reddebat. LXXXVIII

Aduenerat aliq̃n sacratissim⁹ dies pasce et ait ad pachomiũ senioꝛ palemõ, q̃m cunctoꝝ chr̃ianoꝝ vniuersal' est ita festiuitas nob⁹ q̃z para q̃ nr̃o vsui se ꝓgrua. Tũc pmptus ad obtpandũ id qꝺ sibi pceptũ ẽ iplet, z pter solitũ parũp accipiẽs olei cũ salibus tritꝫ admiscuit. Cõsueuerat aũt edere agrestia olera z alias herbas pit oleũ. Cũ ergo ppasset ait ad senẽ: Feci qꝺ p̃nitas tua ipauit. Cũq̃ post orõ es brũs palemõ accessissꝫ ad mẽsã: vidissetq̃ appatũ cũ salib⁹, fricãs mãib⁹ caput: z vbertim lachrymas fũdẽs ait. Dñs me⁹ crucifix⁹ ẽ: et ego nũc oleũ comedã? Cũq̃ rogaret eũ pachomi⁹ vt modicũ qꝺ ex eo pcipet nll'aten⁹ acquieuit. LXXXIX.

Cũq̃ q̃dã die palemõ z pachomi⁹ ignẽ accẽdissent: fr̃ q̃dã dixit ad eos Si q̃s ẽ fidel' ex vob⁹: stet fr̃ hos carbones: z orõez dñicã sensim, pnũciet, quẽ btũs palemõ itelligẽs supbie tũore deceptũ ꝓmonuit di. Desine fr̃ ab hac ĩsania: nec tale q̃d vlt⁹ loquarꝫ. Qui corꝛeptõe senis ñ solũ ñ pfec⁹ meli⁹: sz plus elatiõe mẽtꝫ iflat⁹ stare cepit fr̃ ignẽ lo z dño pmittẽte: nullaten⁹ ignis attactu adust⁹ ẽ. Hoc itaq̃ cũ factũ eẽt postero die idẽ fr̃ mature pficiscẽs ac velut exꝛobrãs eis ait: Ubi est fides vra? Post nõ multuz aũt tpis cernẽs diabol⁹ hũc sibi p oĩa mãcipatũ, trãsfigurat se i spẽm pulcre ml'ierꝫ

et cepit ostiū cellule vehemēter extūdere. q̄ cū audisset ei: ait ad eū diabol⁹ i forma mⁱlⁱeris. Obsecro te qr nimis a creditoribꝫ vrgeor. r metuo ne mala me ꝓphēdāt. recipias me i cellā tuā: qm̄ debitū soluere neqo. ōs ei me direxit ad te. Qui cecitate mētis pēit⁹ obscurat⁹: nec itelligēs qs eēt q̄ tlia sibi loq̄ret. diabolū miser i suū rcepit exitiū. Tūc hostⁱ vidēs eū ad oēscel⁹ pcliuē imisit i eū furpē ꝓcurⁱaz. q̄ mox cedēs suggestiōi ei⁹ q̄i mⁱlⁱerⁱ ap. ex⁹ petiuit. Quē spūs īmūd⁹ iuadēs elisit atrocit: r resolut⁹ sr pauimētū velut mortu⁹ diu pmāsit. P⁹ aliq̄t āt dies tādē i se rueⁱ⁹ r demētie sue sero penitēs ad sctm̄ palemonē vēit. r cū mag̃ fletu q̄d sibi accidisset exposuit di. Agnosco pr agsco q̄ ego cā pditōis mee exist̄ā. Et subito corrept⁹ ab īmūdo spū ō ꝓspēu illoz p⁹silinit: r p dekta discurrēs agebat frenis. Peruēit āt ad ciuitatē panos: r ibi i forma cē sese ꝑcipitās ptin⁹ icēdio iterⁱt. XC.

Idē venerabil⁹ palemō dolore splenis q̄ ex nimia abstinētia illi puenerat. toto corpore graui cepit egritudīs incōmodo laborare. Rogat⁹ igr a frib⁹ aliq̄bꝫ q̄ ad eū gr̄a visitatōis aduenerāt: ne pēit⁹ corp⁹ debile frāgeret. sz ei ḡntulūcūq̄ solacū pateret i pēdi. tādē cessit orōibꝫ vt victu ꝓgruo attenuata mēbra refoueret. sz hec diuti⁹ ñ ptulit. Nā ḡuiores solito dolores splenis exp⁹tus flicta cibor⁹ isolētia ad ātiquū victū sine dilatōe ruertit di. Si martyres xp̄i alⁱ p frusta lacerati. alⁱ capite cesi: nōnllⁱ ēt sūt ignib⁹ ꝓcremati: r tū vsq̄ ad finē fortit⁹ tolerar⁹ p fide. cur ego patiē p̄mia quis cedēs doloribꝫ ipatient⁹ abiciā: r ōsiderio vite pūt⁹ afflictōes mom̄taneas inanit⁹ expauescā. Deniq̄ suadētib⁹ acq̄eui cibos isolitos sumere: q̄ mihi dolores auxer⁹ pot⁹ q̄ vllā req̄z pstiter⁹. Recurrā ḡ ad pstina remedia r ꝓtinētie sbsidia ñ relinq̄m: in q̄bꝫ vt ego sū cert⁹ ois p⁹ deū req̄s r ꝑa leticia. Nō em̄ ꝓpt̄ hoies hec arma suscepi: sed ob amorē di his certare ꝓposui. Sic itaq̄ virilit̄r agens intra mēsem diez valido languore ꝓsumptus est. XCI.

P⁹ hec āgelica āmonitōe pachomi⁹ edoct⁹ ad locū cui tabenēse vocabulū ē se ꝓtulit atz mⁱltiplicat⁹ ibi aliq̄bꝫ cellulis cepit adunare discipl'os. Tal' igr r tāta scti p̄ris ꝓuersatio lōge lateq̄ crescēs alios q̄dē ad agēdas dño gr̄as excitabat. plⁱes q̄z ad amorē mōachice ꝓuersatiōis feruēter accēdit. Int̄ q̄s r theodor⁹ adolescēs ānoz fere. xiiij xp̄iāis atz fm sec'z pclar⁹ ort⁹ pentibꝫ ß mō ꝓuers⁹ ē. Octauo id⁹ ianuarias q̄daz apō egyptū celebrabat ex more festi uitas. Erⁱ nes itaq̄ theodor⁹ domū suā amplā: splēdidā: r oibꝫ bōis abūdātē: p gr̄az di ꝓuⁱcⁱ corde talia secū cepit euoluere. Quid tibi pderit infelix theodore si totū mūz lucrar⁹ fuer⁹: r tpalibꝫ vtēs vsq̄q̄q̄ diuitⁱs ab illⁱ etms bōis r īmortalibꝫ excludar⁹? Null⁹ ei pōt r p̄ntib⁹ delicijs pfrui r pēnis glē⁹ mia pmereri. Sup his ḡ fortit igemiscēs penetralia sue dom⁹ igressus ē. r pcidēs i faciē suā cū lachrymis ait. Omps ōs q̄ oc cultor⁹ cognitor. tu scis qr nil' hoz q̄ sūt in ß scl'o amori tuo ꝑponо. ꝓpt̄ qō obsecro te vt illūinās aiaz meā dirigas: ne in etnaz mortē obtenebrata petis obdormiat. sz redēpta tuo mūere p oia te collaudet atz glorificet. Hec eo orāte venit mⁱ illⁱ⁹ r vidēs oc'os e⁹ plēos lachrymis ait Quis te chārissume ꝓtristauit vt seq̄strer⁹ a nob. Solitⁱ citⁱ ac dolētes vbiq̄z te q̄rebā⁹ vt nobiscū pit⁹ epuler⁹. Qui rñdit. Perge q̄so mⁱ et ei bū sume. qr nē ego māducare ñ possuⁱz. Et cū ad scholas ābularet vt lr̄as discer⁹ eⁱ⁹ iunabat vsq̄ ad vesp̄z freq̄nt⁹ r bidua ieiūia trāsigebat p duos ānos oib⁹ p̄ciosis et delicatioribꝫ cib⁹ abstinēs: seq̄z ad pfectā ꝓtinētiā q̄ntū etas illa patiebat⁹ extendens. Cepit itaq̄ ītra se tractare q̄tin⁹ mōasterijs peteret: seq̄z sctē regl'e māciparet. r deserēs oia q̄ hēbat q̄sdaz religiosos viros reppⁱt optia īstōne viuētes. habitauitq̄ cū eis i dñi amore pficiēs. Hic p⁹ attractus fama bōe ꝓuersatiōis pachomⁱ r firm ipⁱ⁹ p̄uēit tādē ad eos. vbi recept⁹ ītra mōasteriū q̄ p fecte atq̄ solicite dño seruierit: atq̄ pentes cū omib⁹ q̄ mōi sūt ꝓtēpserit. Redīre sup distinc. ij. exemplo. xliij. XCII.

Postmodū scūs pachomi⁹ fact⁹ ē p̄s fere q̄q̄gīta milⁱ mōachor⁹: r cū solēnital⁹ ex more deposceret vt mysterior⁹ celestiū p̄rⁱs ceps fierēt e p̄ris vicul' p̄bros ꝓuocabāt q̄ eis festū leticie spūal' īplerrēt. Nō ei pa tiebat idē senex int̄ eos cē quēpiā: q̄ clicat⁹ officio fūgeret. Dicebat ei mⁱlto mel⁹ atq̄ ꝓmodi⁹ mōachis ñ solū nullū p̄sus bonorem q̄rere p̄mat⁹ r glie. vexetiā occasiōes huiuscemōi ō cenobijs āpurari: q̄ frequēt hic int̄ frēs ꝓtētiōes r emulatiōes iutiles nascerēt. Sic ei scintilla ignis cū i messe cecideri⁹ nō cito extīguit. r int̄dū tot⁹ ag

ni fructꝰ exurit, ita cogitatio feralꝭ ambitꝰ si i mētes irrepserit mōachoꝝ vt vlꝭ pmi cupiāt esse vl clerici nisi cito suggestiōis hꝰ ardore ꝺ suo corde expellāt: ilico pdēt ꝓtinē tiā mltꝫ laboribꝫ adḧsitā. Optz g̃ cū oi mā suetudie ꝛ puritate cōicantes chr̄i eccl̄ys clericos venerari: qꝛ ß expedit mōachis, nullas aūt religiosos appetere dignitates.

Quidā iuuēis noīe Sil- ꝛ XCIII uanus ꝺ scena .i. ꝺ ludis scenicꝫ ꝙuersꝰ ad sertū Pachomiū vēit volēs i mōasterio cō morari, ꝙ cū suscepꝰ essꝫ ifectꝰ ꝙuersa ꝙsue tudie secl̄i null̄ disciplie regul̄ potat coarcere: salutēq; ꝓriā negligēs suis vanitatibus p̄stinis atq; regul̄ se occupabat adeo vt nonll̄os ex frib⁹ euerteret. Qꝺ pl̄imi ñ ferētes sctꝺ pachomio suggerūt vt eum ꝺ mōasterio pelli p̄ciper. Ad quā rē ñ eis annuit ꝫ eq̄nimit ferēs āmonuit p̄fatū frēm vt se corrigeret ꝛ ab antiq̄ ꝙuersatōe reuocāret. Pro ꝙ etiā dñm iugit exorabat vt ei cōpunctōez cordis solita pietatꝫ abūdātia largirē. Cūq; mēorat⁹ iuuēis i ꝑpa p̄siste ret p̄auitate ꝛ alīꝰ exēplū pditōis oñderz ad postremū visū ē oib⁹ vt a scā ꝙgregatōe velut idignissim⁹ arceret. Sꝫ btūs pachomi⁹ ꝺ idē credidit differēdū. Quē etiā mitissima atq; sapiētissima corr̄eptōe ꝙueniēs: ꝛ celestib⁹ erudiēs īstituꝫ ita diuīo timore cta est vt se deīceps a lachrymis ꝙtiere nō posset. Emēdat⁹ itaq; p oia magnū ceteris documētū exhibuit: qꝛ ī oī loco ꝛ ī oī opa tōe flebat iugit: et ne tūc q̄dē cū cibū interdiceret a lamtatōe cessabat, q̄ res pmouit etiā mltos ex mōachis: q̄ ꝛ dixerunt ei, Tādē re a plāctu cohibe: nec tāta q̄sū⁹ affligeret a lachrymis tpare nec possū. Rect⁹ ei meū veluti q̄dā flāma ꝙburēs q̄etū me eē ñ sinit. Rursus ip̄i dixert, Apꝺ te i secreto tuo vl certe ī oꝛōib⁹ plāgito: cū ꝙ ꝙueim⁹ ad mēsā cibū sumere: debes a fletu abstīere qꝛ pl̄es e fratrib⁹ videtes te plāgere mādu care nō p̄sit, Et illi cogebāt eū fateri cur ita se suis diligeret fletib⁹. Tūc ait ad illos Nō vultꝫ vt plāgā cū videam me multis foueri obsequijs sanctoꝝ patruz: quoꝝ et puluis pedū mihi venerādus est. Nec eis me conferre obsequia dignū p̄sus exīstimo. Non ego plāgo ꝙ homo de scena multis peccatis obnoxius officia tanta p̄cipiā, Timeo valde ne sicut Dathā ꝛ abyron me q̄ꝫ ꝓpha nū hiatu suo ꝛra deglutiat. Illi nāq; ip̄ijs ausib⁹ māib⁹q; pollutꝫ p̄matū sibimet vsurpare tētarūt. ego ꝙo post rantā cognitiōez diuini mūerꝫaie mee salutē desidiosa ꝙuersatiōe neglexi. Jō q̄ppe hmōi recolēs non erubesco flere coꝝā omib⁹: qꝛ facinora mea mlta eē cog̃sco, q̄ iugib⁹ lachrymaꝝ fōtib⁹ debeo expiare: ꝙ si ipsaz miserā aīam p lacrymēta diffunderē nihil facerē magnū: quia nullū p factꝫ meis in p̄nti dignū possuz reperire suppliciū. Cūq; p dies singulos idē frat ad meliora p̄ficeret, oēsq; ꝓpe moduz ī hūilitate suparet, ita ꝺ eo scūs pachomi⁹ cepit oib⁹ dicere. Testor ffres ac filij coraz deo ꝛ angel̄i ei⁹, qꝛ etq̄ cenobiū ß fūdatū ē nullū de frib⁹ q̄ mecū fuit vl fuert hūilitatē meā secutū eē cog̃sco nisi vnū tm̄mō Quo frēs audito nōnulli putabāt hūc theodoꝝ, alīꝰ petroniū, alīꝰ oꝛsiū. Cunq; rogaret eū theodor⁹ vt q̄s eēt deꝓmeret: ꝛ sctūs indicare differret, rursuz eū theodor⁹ vehemēter vrgebat. Alīꝰ ex frib⁹ maiores plurimū p̄cabāt vt diceret q̄s eēt cuiꝰtale testioniuz phiberet. Tūc rndit pachomi⁹, Si scirez eū denuo vane gl̄e stimulis incitari: nec prosus oñderē, sz qꝛ p̄culdubio credo ꝙ p gratiam chr̄i q̄ztū ei laudes accreuerint: tātuz ip̄e mun⁹ hūilitatꝫ acq̄rz Jdcirco vt eū possit imitari palā btificare nō desino. Tu q̄dem Theodore ꝛ q̄cūq; tui sunt fil̄es ī monasterio certātes diabolū fortit vicistis vt passerē, ꝛ sub vestrꝫ pedib⁹ allisistis eum p dei grām ꝙculcantes vt puluerē. Sed si qꝺ absit neglexeritꝫ in aliq̄ ꝙsurgēs is qui sub vestigijs vr̄is ē aduersuz vos graui furore debachabit. Juuenis aūt siluan⁹ quē dudū de mōasterio pellere volebam⁹: ita p̄strauit inimicū ꝛ a sensib⁹ suis effugauit vt nusq; corā eo appeat: altaq; hūilitate superauit p oia. Et vos q̄dē frēs hōtes opa iusticie in his q̄ gessistis glorioſe ꝙfiditis, hic aūt q̄nto fortiꝰ pugnat: tanto se iferiorē iudicat, et tota mēte: totaq; ꝑtute inutilez se reprobūq; pnunciās. Jdeoq; denicq; ꝛ lachrymas hz in pmptu: qꝛ semetip̄m i ūmis humiliat ꝛ incliat, nec alicꝰ mōēti qꝺ gerit exīstimat. Diabolū aūt nil reddit ita invalidū sic hūilitas ꝺ corde puro: cui tamē correctiōis opa pbanē adiūcta. Sic itaq; vtiliter añ fatus siluan⁹ p octo annoꝝ curricula deo militās cursū vite sue finiuit in pace. De cꝰ exitu testat⁹ ē btūs pachomi⁹ q̄ mltitudo scōꝝ āgeloꝝ cū mag̃ leticia sumē-

tes eius aiam velut electã hostiã chr̃i conspectib⁹ obtulerũt. XCIII

Zache⁹ q̃dã mõach⁹ post lõga ꝓtinẽtie tpa regio morbo corrept⁹ seq̃strat⁹ a frib⁹ habuit cellulã tota vita sua pane tm̃ & sale ꝓtẽtus. Sp ãt psiatas opabat: tãtãq; ꝓtritõez ꝓpt̃ dn̄z sustiebat vt sepe funiculos intorq̃ns ꝓpugerẽt man⁹ ei⁹ vt sãguis gutte effluerẽt i tãtũ vt ex ipo ope magꝝ viri tolerãtia mõstraret. In tãta igr̃ infirmitate corpis ꝓstitut⁹ nũq̃ fratꝝ collectã ọ̃seruit: ꝛ ad explẽdas oẽs diurnas orões sollicite ꝓuolauit: nũq̃ dormiuit iterdiu. Cõsueuerat ãt p singlas noctes ꝑ⁹ q̃ sõnũ capet q̃dã de scpturꝛ sctis meditari: totaq; mẽbra sua chr̃i sigc̃lo muniẽs glificabat dn̄m. et ita paululũ q̃escebat. Deide circa noctꝛ medũ surgẽs vsq; ad matutinas orões alacer pmãebat. Ꝟ⁹ aliq̃n manus q̃dã fr̃ ispiciẽs opis nimietate: atq; violẽtia fortit̃ saucia tas & respsas sãguie dic̃ ei. q̃d ita pr̃ durissimo te labore discrucias maxie tali ifirmitate depssus. An forte metuis ne apõ deum ọ̃bas offẽsã. vl̃ ocũ crimẽ icurras si ñ fuerꝛ sedulo opat⁹. Scit dn̄s q̃d paterꝛ. et q: nẽo tãtis tribulatoib⁹ afflict⁹ vllũ valz op⁹ attingere p̃cipue tu q̃ nulla necessitate ꝓstrigerꝛ. Nã si pegrinis paupib⁹ p ꝺo vsq; ad sufficiẽtiã largimur: q̃nto magꝝ tibi tãto pr̃i cũ deuotõe maxia fuiẽ⁹. Ad qõ ille rñdit. Impossibile ẽ me ñ opari. Et frat ait. si tibi ꝟ placz saltẽ manus tuas oleo p unge ne tãtũ sãguinẽ pfluẽtes i labore defeciãt. Qui ꝓsilio eius acc̃escẽs fec̃ qõ hortatus ẽ eũ: & i tãtũ vulnerate man⁹ ei⁹ ḡuate sũt vt neq; sufferre possꝛ cruciat⁹. Ad quẽ visendũ btus Pachomius veniens ait ei. Putabas frater q: te posset iuuare oleum Quis g̃ te coegit ita sedule laborare. et vt sub p̃tertu opis in ꝟ visibili oleo magis q̃ in deo spem tuã poneres. Aut nũquid impossibile est deo sanare te: an ignorat egritudines singulorꝝ. Sed vtilitatem cõsideras aiarũ nostrarũ sinit ad momẽtuz nos pati tristiciã vt tolerãtie ppetua p̃mia largiat. Sup ipm igit̃ curã solicitudinẽq; iactemus. et q̃ voluerit vl̃ quõ iudicauerit ipe terminũ doloribꝫ nr̃is benign⁹ ꝺponet Qui rñdens ait. Ignosce mihi venerabil̃ pater & ora p me ad dn̄m vt hoc delictũ mihi dimittere p sua pietate dignet. asserebãt aũt plimi de ꝟipo sene q: p annũ integrum se defleuit. post biduanũ ieiunium parũq; cibi pcipiẽs. Hũc scũs pachomi⁹ mõachis ꝓponebat velut exẽplũ btõꝝ ope firmam tũq; ꝟtutũ. Ad quẽ etiã eos q̃ erãt i merore positi dirigebat: q: bẽbat & ꝓsolatoriũ ꝟbũ sicuti nll̃s ali⁹ Qui vsq; ad finẽ fortit̃ & legitim̃ ọ̃certãs i senectute sctãp doloribꝫ tantis eterna solacia receptur⁹ ad celestia regna transiuit. XCV.

Cũ scũs pachomi⁹ mõasteria q̃z curam gerebat q̃daz vice iuiseret. ꝓtigit vt cũ vni ex ipsis approp̃iq̃sset: q: cuiusdã fris exequijs occurrit: q̃ vitã suã negligent ꝓfecerat. Frẽs ãt mõasterij fun⁹ honorifice pse q̃bant psalmos solito ꝓcinẽtes: p̃tib⁹ defunct̃i pentib⁹ ac ꝓpinq̃s. Qui cũ vidisset pachomiũ feretr̃ ꝺponũt vt p mortuo nec ñ & p se dño supplicaret. Qui mor vt orõs debitaz psoluit ꝓuersus ad frẽs ait: Defunctũ pslallere. ꝑcepitq; ọ̃fucti vestimẽta splẽdida q̃b⁹ indut⁹ erat auferri: & corpz omib⁹ exui & ita cadauer efferri iussit p̃ter aliq̃a psalmodiã atq; sepeliri. Frẽs igr̃ cũ p̃cib⁹ et vnuerꝛ q̃ tũc aderãt p̃cabãt̃ senẽ vt ꝓsue tam sup eũ psalmodiã celebrari pmitterꝛ. Quib⁹ cũ nõ acc̃esceret cepert̃ pẽtes dicere: Quid est ꝟ spectaculũ nouũ. Noli q̃sumus inferre mortuo: q̃ nec tuã penit̃ decet sanctitatẽ. Nã & nos hinc maxio notamur opprobrio. quib⁹ rñdẽs pachomi⁹ Vere frẽs ac filij pl⁹ vob⁹ q̃z p̃tis mortui misereo. q: vob⁹ ọ̃ visibili re ac tpali curãtib⁹: ego de inuisibili ei⁹ iuba solicitudinez gerã. & idcirco hec erga eũ fieri iubebã. Et vos q̃dẽ maiores illi dolores p hũc bonorẽ quẽ putatꝛ acc̃ritꝛ. ego ãt q̃ntulamcunq; requiem vel satisfactionẽ p hãc inuriã p̃pabo. Sepelite g̃ eu⁹ sine psalmis vt dixi. Potens est deus benign⁹ ꝑ supplicatione nr̃e paruitatꝛ eũ in eẽnã suã reqez collocare. Hec cũ dixisset abiert̃. & sic̃ venerabilis pater preceperat fecerunt.

XCVI.

Alia q̃z vice scũs p̃ cũ ad q̃ddã mõasteriũ suũ ꝑ asꝛ: occurrerũt ei frẽs ꝓgrationis illi⁹ vt sũma illũ veneratõe susciperent Int̃ q̃s ẽt infantul⁹ q̃dã illi⁹ mõasterij ocurrẽs clamare cepit ac dicere: Vere patres clamare cepit ac dicere: Vere patres exq̃ hinc ãbulasti: null⁹ olera aut legumen adhuc corit. Ad quẽ scũs gta mẽte rñdit: Nõ ꝓtristerꝛ fili mi: ego iã coquã. Et ingressus mõasteriũ: p⁹ orõnẽ coq̃nã intrauit. et inueniẽs frem q̃ coquine erat psiatos. i mattas opantẽ ait ad eũ: Dic mihi frat q̃

ñ tpis habes exq̃ nō coristi frib olera vel legumia. Qui rñdit. Sūt fere duo mēses. Et sctūs. Quare ꝓtra ꝓceptū facere voluis stis vt tanta fratꝝ negligeret vtilitas. Qui būilit rñdit. Optauerā q̃dē venerabil pī q̃ tidie implere misteriū meū: sedq; q̃q̃d coq̃ bā nō ꝓsumebaṫ a fratrib q; oēs abstinēt: soli q̃ppe pueri coctū ꝓcipiūt: ne tāto labore parate pticerent expēse: ꝓterea nō coxi pulmentuz. Ac ne ociosus essem psiatos elegi cū fratrib texere: sciēs vnū de his qui mihi deputati sūt ad op̄ hmōi posse sufficere vt quas escas. i. oliuas vel herbulas ad refectiōez frib appararet. Hec pachomi⁹ audiens iussit afferri psiatos q̃ngentos q̃s fecerat frat illez oēs fec̃ ꝓbari dicēs eis. Sic̃ vos traditā vob erga dispēsatiōz fratrū regulā despexistiz: sic ego labores vios passiz ꝓcremauī: q̃tin⁹ cognoscerez q̃ pnitiosum sit patꝝ instituta cōuellere q̃ ꝓ aiaꝝ salute posita sunt. An ignoraz q̃ gliosuz sit sp absq; tinere a psentib. Haz si q̃s ab ea re q̃ in ei⁹ ꝓsequtur a dño pmiū. Ab ea ꝓ re cui⁹ vtenda licētiā nō hz q̃dā nosciṫ necessitate cohiberi: z iō ꝓpter necessitatē coactā frustra videṫ expectare mercedē. Deniq; cū plures esce apposite fuerint si frēs parti⁹ his vtunṫ ꝓpter q̃s nō videt nec facultas eis ad ꝓcipiēdum vlla tribuiṫ: quō ꝓ parsimonia pmiū ꝓcedi tur. Iōq; ꝓpter exiguos sumptꝰ tāta fratruz nō debuit itermitti ꝓmoditas.

XCVII

Ingressus aliq̃n pachomi⁹ q̃ddā mona steriū venit p⁹ oratoez ad fratres qui psiatos opabanṫ: sedensq; cū eis cepit z ipe texere. Transiens aūt puerul⁹ q̃ constitut⁹ erat ad obsequiū ei⁹ q̃ septimanaz faciebat: intēdit texētem btm̃ pachomiū z dicit ei. Nō bñ pī oparis. Alio mō abbas theodor⁹ iterit. Et mox ꝓsurgēs ait ad puez. Ōnde mihi quō texere debeā. Et cū didicisset ab eo sedit rursus ad opus suū mēte tranq̃ll⁹: z in h̄ facto supbie spūs ꝓrimēs. Nā si ex carnē q̃ntulū cuq; sapet nequaq̃ pueri monitis adq̃escet: sz pot⁹ increpasset eū q̃ vltra eratē suaz loq̃ psūpsisset.

XCVIII

Theodoro ãt grauis passio capiṫ acerrimos dolores excitabat. Qui cuz rogaret pachomiū vt eū suis releuaret oratiōib ait ad eū. Putas fili q̃ alicui ꝓfigat dolor aut passio aut aliq̃d hmōi sine pmissiōe dei. Idcirco in dolore sustine z in hūilitate patiētiā habe: z q̃n voluerit dñs tibi ꝓferet sanitatē. Q̃ si te diuti⁹ ꝓbare dignaṫ grat⁹ esto: vt pfectissim⁹ iob q̃ in multis tribulatiōib bñ dicebat dño: z tu q̃z sicut ille ꝓ doloribus tuis maiorē requiē a dño ꝓcipies. Bona q̃dē est abstinētia z in oratōe pseuerātia: cū firm⁹ mai⁹ ꝓmiū adipiscit cū lōganimis z patiēs inueniṫ.

Ex dialogo Seueri de vita sancti Martini.

Exemplū XCIX

Ostumiamus vi

p rū vidim⁹ paruū tugurio q̃ non nisi vnū recipe posset habitantē. De h̄ illud ferebaṫ q̃ ei lupa solita erat astare cenāti: nec facile vnq̃z bestia falleret q̃n illi ad legitimā horā refectiōis occurreret: et tamdiu p̄ foribus expectaret donec illi panē q̃ cenule supfuisset offerret. Illa manū ei⁹ lābere solita erat: atq; ita q̃si impleto officio z pstita ꝓsolatiōe discedere. Sed forte accidit vt sanct⁹ ille dū fratrez q̃ ad eū veneraṫ deducit abeuntē diuti⁹ abesset: z nō nisi sub nocte remearet. Interi bestia ad ꝓsuetudinariū illō cene tps occurrit. Vacua cellula cum familiarē patronū abesse sentiret: ingressa curios⁹ explorās vbi nā esset babitator casu ꝓtigua cū panib q̃nq; palmitia sportula pēdebat. Ex his vnū psumit z deuorat: deinde ꝓpetrato scelere discessit. Regressus heremita: vidit sportulā dissolutaz nō cōstāte panū nūero. Dānū rei familiarz itelligit: ac ꝓpe lumē panis absūpti fragmēta cognoscit. Sed nō erat incerta suspitio q̃ furtū pson̄a fecisset. Ergo cū seq̃ntib die bus ẽm ꝓsuetudinē bestia nō venisset: nimirū audaczfacti ꝓscia ad eū venire dissimulans cui fecisset iniuriā: egre patiebaṫ heremita se alūne solatio destitutū. Postremo illi⁹ oratōe reuocata septimū post diez affuit vt solebat añ cenāti. Sed vt facile cerneres verecūdiā penitētz nō ausa ꝓpi⁹ accedere directz in terrā pfundo rubore lumīb: q̃ palā licebat itelligi q̃ndā veniā pcabaṫ. Quā illi⁹ ꝓfusionē miserat⁹ heremita: iubet eā ꝓpi⁹ accedere z manu blāda caput triste mulcet. Deinde pane duplicato reā suā reficit. Ita indulgētiā ꝓsecuta officiū ꝓsuetudinez depositō meroze reparauit. C

Alter q̃dā anachorita cui nomē illustre

erat in pte dexti q̄ siem iugit̄ hītabat. Hic cū se p̄mū ad heremū ꝓtulisset & herb herbaꝝ radicib⁹ q̄s p̄dulces int̄dū & saporis exti mij fert harena victur⁹: ignar⁹ germis eligē di noxia plerūq; carpebat. Nec erat facile vim radicis cū sapore discernere: qz oia eque dulcia ꝛpleraq; occultatōe nat̄e vir⁹ letale hēbat. Cūq; g̃ edentē vis int̄na torq̄ret & īmēsis doloribꝫ vitalia vniuersa q̄terent: ac freq̄ns vomit⁹ cruciatib⁹ nō ferēdis ipam aīe sedē stomacho iā fatiscēte dissoluerꝫ: oīa iā peniti⁹ q̄ eēnt edēda formidās: septimū in ieunijs die spū iā deficiēte ducebat. Tū ad eū fera cui ibicis nomē ē accessit: huic ꝑius astāti fasciculū herbaꝝ quē collectū p̄die at tigere nō audebat obiecit. Sꝫfera q̄ virulē ta erāt ore discutiēs: q̄ inoxia nouerat eligebat. Ita vir sctūs ei⁹ exēplo q̄d edere: q̄d respuere deberet edoct⁹ & picl'm famis euasit: & herbaꝝ venena vitauit.

CI

Cū quidā secl'i actib⁹ abdicat⁹ monasteriū magne dispositiōis ingressū cepissz rogare abbas ei cepit mlta ꝓponere ḡues eē isti us discipline labores: sua ꝓ dura impia q̄ null⁹ facile valeret iplere patia: alib⁹ potius monasteriū vbi facilioꝝ legib⁹ viueret ex petere poti⁹: nō tētaret aggredi q̄ iplere nō possz. Ille ꝓ nihil his troꝝib⁹ potuit pmoueri: sed magꝭ ita oēz obediētiā polliceri: vt si eū abbas in ignē ire p̄cipet nō recusaret i trare. Quā illi⁹ pfessiōez vbi magr̄ accepit nō cūctat⁹ pbare pfitent̄: casu cliban⁹ ꝓpe ardebat: q̄ mlto igne succēsus coq̄ndis paniꝫ parabat. Et ūdabat abrupt⁹ flāma fornacib⁹: & intra camini illi⁹ cōcava tot⁹ habenis regnabat incēdiū. Hoc igit̄ aduenā illū iubet magr̄ intrare. Nec distulit parere p̄cepto medias flāmas nihil ꝓtact⁹ igredit̄: q̄ mox tā audaci fide victe velut illis q̄ndā hebreis puer⁹ cessere veniēti. Supata natura est: fugit incēdiū. Et putabat arsur⁹ ve lut frigido rore pfusus seipe mirat⁹ ē.

CII

Quidā sctūs fugandoꝝ de corpib⁹ obsessis demonū incredibili p̄dit⁹ ptāte inaudita p singl'os dies signa faciebat. Nō solū em̄ pñs negq; ꝓbo tm̄: sed absens q̄z iterdū cilicij sui fimbrijs aut epl'is missis corpa obsessa curabat. Hic g̃ mīr in modū frequētaba tur a ppl'is ex toto ad eum orbe veniētib⁹. Taceo de minoribꝫ: p̄fecti comitesq; ac diuersaꝝ iudices ptātū p̄ foris illi⁹ sepe iacuerūt: epi q̄z sctissimi sacerdotali auctoritate depositā cōtingi se ab eo atq; bñdici hūliter valde postulātes: sctificatos se atq; diuino munere illustratos: q̄riēs man⁹ illi⁹ vestēq; ꝓtingerēt nō imerito crediderūt. Hic ār fe rebat ab oi potu ī ppetuū penit⁹ & oīno abs tinere: p cibo tibi sulpici in aurē loq̄r nega lus ꝟ audiat: septē tm̄ caricis sustētari. Inte rea sctō viro vt ex ꝟtute honoꝝ ita ex hono re vanitas cepit obrepe: qō malū ille vbi p mū potuit in se sentire grassari diu multūq; discutere conat⁹ est: sz repelli penit⁹ vbiqua ta ꝓscia vanitas pseuerāte ꝟtute nō potuit: vbiq; nomē ei⁹ demones fatebant̄ reclude re a se ꝓfuctiū ppl'os nō valebat. Vir⁹ inte rim latēs serpebat in pectore: & cui⁹ nutu ex alioꝝ corpib⁹ demōes fugabant̄: seipm occ cult⁹ cogitatiōib⁹ vanitat⁹ purgare ñ potu it. Tot⁹ igit̄ p̄cib⁹ q̄uersus ad deū ferē oraꝭ se: vt pmissa in se mēsib⁹ q̄nq; diaboli pāte sil'is his fieret q̄s ipe curauerat. Quid mul tis moror. Ille q̄ ꝓpotēs: ille q̄ signis atq; ꝟ tutib⁹ toto orbe vulgat⁹: ille ad cui⁹ limina ppl'i añ ꝓfluxerāt: ad cui⁹ fores sume ilti⁹ se culi se pstrauerūt ptātes: corept⁹ a demōe est tent⁹ in vincul' oīa illa q̄ energumini so lēt ferre ppessus: q̄nto demū mēse purgat⁹ ē. nō tm̄ demōe: sz q̄ illi erat vtil⁹ atq; optatius vanitate.

CIII

Adolescēs q̄dam in asia p̄diues opib⁹: genere clar⁹: habēs vxorē & filiū puū: cū in egypto tribun⁹ esset: & freq̄nti⁹ aduersus ble bos expeditiōib⁹ q̄dā loca beremi ꝓtigisset: sctōꝝ etiā tabernacla ꝓplura vidisset: a bō viro Joāne ꝟbū salutis accepit. Nec mora tus inutilē militiā cū vano illo honore ꝓte mnere heremū ꝓstant ingressus b:cui spē i omi genere ꝟtutū pfect⁹ emicuit: potēs ie iunijs: hūilitate ꝓspicu⁹: fide firmus: facile se antiq̄s monachis studio ꝟtutis eq̄rat. Tūc interi subit eū cogitatio inuecta p dia bolū q̄ rect⁹ esset vt rediret ad patriā: filiū q̄s vnicū ac domū totā cum vxore saluaret: q̄ vtiq; esset accept⁹ deo q̄s si solū se sec'o erip̄ere cōtentus salutē suoꝝ nō sine impie tate negligeret. Jstiusmodi ergo false iusti cie colore superatus post q̄driēniū fere cel lulam suā atq; ꝓpositꝫ beremita deseruit. Sed vbi ad primū monasteriū q̄ a multꝫ fratrib⁹ habitabat accessit causam discessio nis atq; cōsiliū querētib⁹ cōfitet. Remitti bus cūctis atq; p̄cipue loci illi⁹ abbate: ma le anio fixa snia nō potuit euelli. Igit infeli ci se obstinatiōe p̄ripies cū dolore oīm di

gressus a fris vir exspectu abscesserat in
pletus a demõe cruẽtasq spumas ore pro
uolues dẽtib⁹ seipm lacerabat. Deinde ad
idẽ mõasteriũ fratꝝ hũersꝫ reportat⁹ cũ i eo
coerceri imũd⁹ spũs ñ valeret: nectitate co
gẽte ferreis nexib⁹ alligat: pedes cũ mãib⁹
vinciũt. Hõ imerita pena fugitiuo: vt quẽ
nõ cohibuerat fides catene cohiberẽt. P⁹
bieniũ demũ oratiõe sctoꝝ ab imũdo spũ li
berat⁹: ad hemũ vñ discesserat mox regres
sus: t ipe correct⁹ est alijs post futur⁹ exem
plo, ne quẽ aut false iusticie vmbra decipi
at, aut icerta mobilitas iutili leuitate com
pellat sel'cepta deserere.

CIIII

Illud ꝓo Sulpici memisse te credo q̃
affectu nob cũ t tu corã adesses illã ꝑginẽ
sctus Martin⁹ pdicaret: q̃ ita se penit⁹ ab
oim viroꝝ ocul' remouissꝫ: vt ne ipm q̃dem
ad se Martinũ cũ eã ille officij cã visitare
vellet admiserit. Hã cũ ꝑpe agellũ illi⁹ pteri
ret in q̃ se añ cõplures anos pudica cohi
bebat: audita fide illi⁹ atq ꝑtute diuertit
vt tã illustꝫ meriti puellã religioso officio
eps honoraret. Hos ꝓsequntes gauisuraꝝ
illã ꝑginẽ putabã⁹: sicdẽ ꝟ i testioniũ ꝑtu
tꝫ sue habiturã. ad quã tãti nois sacerdos
depositio ꝓpositi rigore venissꝫ. Ueꝝ ipa for
tissimi vincti ꝓpositi ne Martini q̃dẽ ꝓtẽ
platõe laxauit. Ita vir btus accepta p illã
feminã excusatõe laudabili: ab illi⁹ foribus q̃
videdã se salutãdãq ñ dederat let⁹ absces
sit. O ꝑginẽ gliosã q̃ ne a Martino q̃dem
passa ẽ se videri. O martinũ btm q̃ illã ꝑpul
sã ñ ad ꝓtuelã suã duxit: sz magnificãs illi
us cũ executõe ꝑturẽ: iusitatũ i his dũta
xat regionib⁹ gaudebat exẽplum. Ergo cũ
haud lõge ab illa villula nos manere nor
iminẽs coegissꝫ, teniũ btõ viro eadẽ illa ꝑ
go trãsmisit, fecq Martin⁹ qõ antea ñ fe
cerat. nulli⁹ eni ille vnq exeniũ: nulli⁹ mu
n⁹ accepit, nihil ex his q̃ ego venerabil' mi
serat refutauit: dicẽs bndictõez illi⁹ a sacer
dote mime respuẽdã q̃ essꝫ mlt⁹ sacerdoti⁹
b⁹ pferẽda. Audiãt qso ꝑgies istõ exẽpluz
vt fores suas si eas mali obedire voluerit:
etiã bonis claudãt. t ne ad se ipobis liber
sit accessus: ñ vereãt etiã excludere sacerdo
tes. Totus ꝟ mũd⁹ audiat videri se a mar
tino ꝑgo nõ passa est.

CV

Quodã die dũ sctus Martin⁹ i area q̃
pua admodũ tabnaculũ ãbiebat i suo sedi
li ligneo resedissꝫ vidit duos demões i ex
celsa rupe ꝓsistere, ide alacres ac letos vocẽ
istiusmõi adhortatiõis emittere. Eia te bric
cio: eia te briccio. Credo cernebant miserri
mi eminus ꝑpinq̃ntem ꝓsecq̃ntũ illi rabiẽ
spus suscitassent. Nec mora, briccio furibũ
dus irrupit ibi plen⁹ insania euomit in mar
tinũ mille ꝓuicia. O biurgatus eñ ꝑdie ab
eo fuerat cur q̃ nihil vnq añ clericatuz: q̃p
pe q̃ in monasterio ab ipo martino nutrit⁹
erat habuit eq̃s aleret: mãcipia ꝓparz. Hã
illo tpe arguebaꝫ a mlt⁹ q̃ nõ solũ pueros:
sedetiã puellas scitꝫ vultib⁹ coemisset. Qui
bus reb⁹ infelicissim⁹ in sano felle cõmot⁹:
et vt credo ꝑcipue demonũ illoꝝ agitat⁹ in
stinctu martinũ ita aggressus est vt vir ma
nib⁹ tẽparet. Cũ quidẽ sctus vultu placido:
mẽte tranq̃lla infelicꝫ amẽtiam p mitia ꝟba
cohiberet: sed ita in eo nequã spus redũda
bat: vt ne sua q̃dez illi q̃uis vana ad modu
mẽs subessꝫ tremẽtib⁹ labijs: incertoq vul
tu de calore p furore rotabat ꝟba peti: se as
serẽs sanctiorẽ q̃ppe q̃ a ꝑmis annis in mo
nasterio int sacras eccl'ie disciplias ipo mar
tino educãte creuissꝫ. Martinũ ꝓo ta ꝑnci
pio qõ ipe diffiteri nõ posset militie actib⁹
fordu isse: t nũc p inanes supstitiões t phan
tasmata visionũ ridicl'a ꝓsus int deliramẽ
ta senuisse. Hec dũ mlta atq alia q̃ reticere
meli⁹ est acerbiora vomuisset: egressus tan
dẽ furore satiato q̃si q̃ se penit⁹ vidicassꝫ re
bid⁹ ea pte q̃ venerat recurrebat. Tũ iterea
credo p martini oraões fugatꝫ ab illi⁹ corde
demonib⁹ reduct⁹ ad penitẽtiã mox reuerti
tur: atq ad martini se genua pstrauit: veniaz
hũiliter poscẽs: fatet errorẽ: nec sine demo
ne se fuisse tãdẽ sanior ꝓfitet. Nec erat apõ
martinũ labor iste difficil' vt ignosceret sup
plicãti. Tũc t ipi t nobis oib⁹ sctus expo
suit q̃liter illuz a demonib⁹ vidisset agitari:
se ꝓuidẽs moueri q̃ magꝫ illi a q̃ essent effu
sa nocuissent. Extinde cũ idẽ bricci⁹ multis
apõ eũ magnisq crimib⁹ psepe pmeret cogi
nõ potuit vt cuz a pbytero submoueret: ne
suã pseq videret iniuriã: illõ ꝓmeoraꝝ. Si
chs iudã passus est: cur ego nõ patiar bric
ionẽ.

CVI

Quadã ãt die dũ q̃dã infirm⁹ medicinã
expeteret briciũ adhuc diaconũ i platea re
ptũ ꝓuenit. Cui simplicit ait. Ecce ego pre
stolor vir btm t nescio vbi sit vl' q̃d operis
agat. Cui bricci⁹, Si inq̃t delir illũ q̃rꝫ re
spice emin⁹ ecce celũ solit⁹ sic amẽs respicit
Cunq paup ille occursu reddito qõ petie
rat impetrassꝫ briciũ diaconũ vir beatus

martinꝰ alloqt. Ecce ego o bricci delirꝰ tibi videor. Cūqꝫ ille ꝓfusus hec audiēs dixisse se denegaret: s. Martinꝰ ait. Nōne aures mee ad os tuū erāt cū hec eminꝰ loqbaris. Amē dico tibi: qꝛ iā obtinui apō deū vt pꝰ me ad pōtificatꝰ honoꝛē succederes: sz noueꝛs te in ep̄atu mlta passuꝝ aduersa. Bricciꝰ hec audiēs irridebat eū di. Nonne verum dixi istū delira ꝧba pferre. Sic pſbyterū honoꝛē dediꝰ sepiꝰ btm Martinū cōuicijs lacessiuit.

Incipit distinctio octaua.
Ex vita sancti Dūstanni.
Exemplū I

Rofectus est san

p ctus Dūstānꝰ ad elphegū cognatū suū wentanie eccl'ie pōtificē. A q̄ cū freqnt rogaret vt mōachatū indueret: q̄ tinꝰ q̄ angelice vite initia hꝛet: pseuerātiā in habitu mōstraret. Rndit ille. excellentioris esse gr̄e q̄ in sec'o ꝓfecerit ꝛ tn̄ q̄ digna sūt mōacho fecerit: eo q̄ se mōasterio ꝺdit nec q̄cq̄ aliō ꝓterq̄ qō sibi statutū ē pꝰ ꝟ facere potuit: altez necitatſ: altez libertatſ. Ad ꝟ eps ait. Oibꝫ cōis necitas ē vt q̄ ignē gehēne voluerit effugere: ignē ꝓcupie studeat extīguere: q̄ nō mltū extinguit si fomēta eiꝰ hūanis sensibꝫ nō subtrahunt. Ad ꝟ qō in mōo p̄cipue appetit libtas hoīs ē: hac em̄ amissa cetera nequeūt possideri. Ut g̃ deo des qō maxie diligſ: illa desinat hꝛi. Cunqꝫ hmōi ꝧbis eps insisteret illū i ambiguo positū guissima febꝛ iuasit atz ad desperatōz vite pduxit: tādez ex insperato recalescēs hec ait. Legibꝫ voluptatſ renūcio: ꝧginē me ꝓginis filiꝰ hucusq̄ fuauit: ꝧginē me regina ꝧginū hēbit. Mox accito eps postulat sibi idilate religiōis bn̄dictiōz dari. Tūc eps letitia pfusus mōachali eū ꝛ sacerdotali gr̄a pmouit: eccīe btē ꝧgis marie attitulās: cui eū ab initio pentū suoꝝ spōsio dicauit. Cū q̄ eū ꝺ diaboli insidias ĩstruxisset: dimisit eū pgentē ad gn̄atiōis sue p̄ncipiū: ibi i ecclesia btē ꝧgis māsitabat opās ea q̄ pie norma religiōis exigebat. Cui etiā adherentē cellā siue speleū ꝓꝛijs laboribꝫ edificauit. q̄ nō tā hūani habitaculi q̄ fozmā gerebat sepulcri. Ut ei ego q̄ vidi estimo lōgitudo eiꝰ nō amplꝰ q̄nq̄ pedū: latitudo ꝧo duos ꝛ semipedē hꝫ. Pozro altitudo staturā hoīs ex p̄mit ꝛ māifestat: si q̄s i defossa terra ꝓstiterit. Alit ei neq̄ satſ ad pectꝰ pozrigit mediū ostioli fenestrellā apit p quā lumē opanti irradiat. Uez diabolꝰ nūc sctm̄ q̄z depellere nitit tugurio. Fallax g̃ falla cē adoptꝰ hoīs imagīe sub obscuro vespe cellā adolescētis petit: īmisso capite fenestre icūbit cernēs illū fabrili ope occupatū: postulabat sibi q̄plū fabrili ope occupatū: postulabat sibi q̄piā opis fabricari. Cuiꝰ ille callidit̄ nō aduertēs: opi qō postulabat aim ītēdit. Interi cepit hostſ ꝧba puersa ꝓpositiōe facere: mlt̄ez noia iserere: luxurias cōmēozare: deinde religiōz oīdere: ꝛ denuo eadē repetere. Tūc athleta chr̄i q̄s essz ītelligēs tenacula q̄bꝫ ferꝛ tenebat cepit fortit̄ ignire: ꝛ suppōsis labijs īuocare chr̄m. Deinde sctō furore act̄ celerit ea cādētia de igne rapit: larua lē faciē icludit. ꝛ totſ viribꝫ renitēs mōstro ꝛsus trahit: iāq̄ stando vires sumebat. Cuz igit is q̄ tenebat auulso piete tenēt̄ se māibꝫ aufugerat tales imani rugitu fremēs vlulatꝰ. O q̄d fecit caluꝰ iste: tenui nāq̄ sed formosa cesarie erat: ꝛ iō de eo talia clamitabat. Mane āt ꝓgregata ēad eū ꝓpinq̄ populi mlt̄itudo scisc̄itās q̄s ille clamor fuisset q̄ tāta eos vehemētia truisset. Demōis ait furor ille fuit: caute vos ab illo agite: q̄ si vocē irati ferre nō potuitſ: societatē dānati q̄ pacto sustinebitſ.

Anno Ottonis tertij q̄rto mortuꝰ ē sanctꝰ Dūstānꝰ: cuiꝰ vitā descꝛpsit Osbernꝰ cantuarie cātoꝛ: nll̄i nr̄o tpe stilo scōs: i musicis oīm ꝓmꝰ: ꝟ Osbernꝰ ō morte eiꝰ scti sic scribit. Instabat iāt dies ascēsiōis dn̄ice ꝛ pascꝫ vigilijs remāsit i oꝛōe solꝰ i eccl'ia Dūstāni. Et vidit: ꝛ ecce inūera cādidatoꝝ milia tudo coꝛōas aureas i capitibꝫ gestātiū ceteris mabili fulgoꝛe micātiuꝫ p eccl'ie ianuā irrūpēs añ ip̄m ꝓglobata ꝓstitit vna voce cūctis lutās ꝟ mō. Salue Dūstāne nr̄ salue. Mā dat tibi q̄ pie desideras filiꝰ dei q̄tinꝰ si patrat̄ es venias: ꝛ die hāc ad cui gaudiū tuꝰ spiras nobiscū celebres. Ad qō ille ipterrit⁹ tus manēs sciscitatꝰ ē q̄ essent. Cherubin ac seraphi inq̄unt sumꝰ: ꝛ rnde q̄d vel. Tūc rndit ille. Hodie dies solēnissimꝰ ē ꝛ icūbit mihi pane ꝧbi dei plebē reficere et oīdere illi quō ad ꝟ gaudiū possit puenire ꝓr q̄ ꝛ mlti ꝓuenēt nec debeo decipe illos ꝛ iō hodie venire nō possū. Qui dixit. Eia pater esto in die sabbati: ꝑsto sis hic nobiscū rhomā venire: ꝛ cozā sūmo pontifice sanctꝰ sctūs sctūs eternaliē canere. Annuit ille et illi recedūt. Lecto igit die ad missam cuncti

gelio locut⁹ ē ad plebē q̄lit nūq̄ locut⁹ fue
rat: ⁊ reuersus ad altare celebrauit mysteria
Ubi aūt vētū ē ad bñdictiōz sup pplm ite-
rū ab altari p̄dicatur⁹ regredit: vt nō hoīez
q̄ angelū loq̄ putares. Iterq; ad altare reuer
sus: ⁊ data bñdictōe iterq; ad ppl̄z redit cūct⁹
stupētibꝫ: ⁊ mox ad loq̄ndū os aperuit: tāta
claritate vult⁹ ei⁹ resplēduit vt nemo i eū in
tēdere posset: obitūq; suū ill' īstare dixit: p-
mittēs se ill' nunq̄ defuturū: ⁊ tūc ad mēsam
dñi regressus ē. Eadē die cū a mēsa sūpto ci
bo surrexiss̄: oratoriū petijt: ⁊ ōsignauit lo
cū in q̄ se voluit sepeliri. Mox ꝑo languor
eū inuasit: sexta feria lecto decubuit: oēsq;
aduētātes ad seq̄nda vestigia dñi incitabat.
Sabbato iterq; cōicat⁹ est: ⁊ cū horā suā ex-
pectaret subito cū lecto i q̄ iacebat vsq; ad
supiora leuat⁹ ē ⁊ trabibꝫ obsistentibꝫ lenit
demissus ē ad terrā: ꝑ vsq; tertio factū est.
Tūc ait ad circūstātes. Vos videtis q̄ vo-
me vocat ipse dirigat cordā ⁊ corpa via ad
suā volūtatē in pace: ⁊ rūso oīb⁹ amē trāsijt.

III

Quidā archidiacon⁹ lundonie ouersus
est in monasterio scti Dūstāni: lr̄aq; sciētul⁹
et cepit religiose ouersari Post annū q̄ mo
nach⁹ fact⁹ est secretarij officio functus est
et cepit paulati a religiōe tepescere dū maio
ri lib ertate ceter⁹ potiret. Tādē fugaz para-
bat cū q̄daz iuuene sibi ꝓscio: tū adhuc aīo
fluctuabat de ꝑ qō facturus erat. Statuit
aūt apō se: se nō discessurū a monasterio sine
licētia scti Dūstāni. Venit itaq; ad tūbam
ei⁹ q̄relā faciēs de illis ⁊ suā bñdictiōez pe
tens: ⁊ vt iter suū pseq̄ret dixit se ipius ser-
uū futurū q̄cūq; pgeret. Veniēs post chorū
inuenit monachū q̄ndā reuerendissimū vir
gam tenētē ⁊ ei ūnitū stantē ⁊ se īuidis ocul'
intuētē: q̄ viso expauit ⁊ ab eo diuertere vo
luit: q̄ ꝑga opposita ait: q̄ vadis? Innuit il
le nō esse loq̄ndū. At ille. Si loquar nihil
ad te: dic q̄ vadis. Quo inq̄t mea ītest. Ac
sctūs. Nihil est: reuertere ad sepulcrū vbi
modo fuisti: ⁊ mutata volūtate intēti⁹ ora-
Reuersus ille orauit sic̄ pri⁹ orauerat. Re-
diēs obuiū habuit quē pri⁹ eodē loco: q̄ q̄
tēderet reās̄iuit. Cui ille. Quid ad te? Mul
tū inq̄t: qđ ⁊ tu si te nō cōtereter⁹ i primo ex-
perier⁹: nūc ḡ redi iterq; ⁊ muta mētez ⁊ muta
p̄cem. Cūq; ille trāsire poti⁹ conaret⁹ q̄ redi
re: ille vibrata cōtra eū ꝑga redire illum coe
git: q̄ rediēs mltū pauid⁹ orauit tertio eun
dū ꝑmonē. Et rediēs nō inuenit eū quē pri⁹
inuenerat: putāsq; se bñ orasse: ꝑperauit ad
ostiū claustri vbi offendit quē ꝑius offende
rat turbato vultu cōtra se stantē ⁊ introgā-
tem q̄ pgeret. q̄ rñdit. Quis es tu q̄ me tan
ta auctoritate cōstringis? Ait. q̄ris q̄s? au-
di. Ego sum Dūstann⁹ possessor et archie-
piscopus hui⁹ loci: amator illoz et adiutor
q̄ vere sūt filij hui⁹ eccl̄ie. Et tu quō suffra
giū meū q̄ris q̄ me et locū istum vis dese-
re. Mea licētia hinc nūq̄ exibis: sed velis
nolis hic remanebis: hic morieris: etq; me
audire cōtēpsisti: ecce in pena tua pbabis q̄
nō bū fecisti. Et leuās ꝑgā ꝑcussit eū tertio
acriter: ⁊ in terraz pstrauit: ⁊ disparuit. Ille
iacēs illic inuētus est ⁊ deportat⁹ in infirma
toriū: ⁊ cepit q̄tidie augmētari infirmitas:
nec poterat dinosci q̄lis esset. Ille aūt rene-
lare nolebat: tandē posit⁹ est sup ciliciū ⁊ ce
pit letania p eo dici. Cumq; diceret bis sctē
Dūstanne ora p eo: rogauit se sup lectū po-
ni: dicēs se modo nō moriturū: Et accersito
Henrico ꝓfessus est ei oīa: ⁊ q̄ mo
ri nō poterat anteq̄ hoc ꝓfessus fuisset. Et
accepta penitētia et benedictōe a priore red
didit spiritum.

Ex vita sancti Edmundi.

Exemplū IIII

Vm mitteret san

ctum Edmundū vna cū fratre suo
mater parisius vt liberalibꝫ imbue-
retur studijs seu artibꝫ modicā pecunie sum
mā dedit eisdē mater dicēs illis. Si mater
nam vt bonos decet filios iussionē fuaueri
tis confido in dño q̄ in oībus ipse puisor
munificus erit vobis. Duo q̄q; dedit eis ci
licia p̄cipiēs vt illis sup nudo se vestirēt bis
aut ter in hebdomada. Timebat ei ne post-
q̄ discretōis annos attingerēt p deuecta vi
cioz ⁊ abrupta voluptatis incederent. Jō-
q̄ rudes in arte bellandi familiariter infor-
mauit: ⁊ prius exercitās q̄s in belli discrimi
ne necessario traherent. Ipa etiā Edmūdo
quē velut sanctitat⁹ eius pscia ceteris filijs
plus dilexit: dū studeret paris⁹ cū indumē-
tis lineis cilicium mittere ꝓsueuit. Merito
eū p ceter⁹ dilexit q̄ nusq̄ piā matrē pi⁹ vide-
licet filij ꝓbis aut opibꝫ offendit. Ita nāq;
deo ⁊ pie matri sue placere studuit q̄ oēm a
se leuitatē resecās oīno chorcis alijsq; ludi-
cris seu spectacul' se subtraxit. Diebꝫ q̄z dñi

cis ⁊ festiuis iuxta monitū mris añcz come
deret psalteriū ex integro psallere ꝓsueuit. Et
qz amātissim⁹ dñi tot⁊ viscerib⁹ studuit au
ctorē vite diligere: ipm i forma puerili eidē
puero voluit demōstrare. Cū em̄ pratū qd
dā spaciādi cā coetaneis iuitantib⁹ ꝓsensis
set ingredi: ab ipor tñ comitatu se celeri⁹ se
pauit: ne ꝓscie puritatē vl nug⁊ puerilib⁹ vl
ociosis ḳmōib⁹ ꝓtigeret maclari. Dū igit̄ i
cederet solitarius sacr⁊ insistēs meditatio
nib⁹ apparuit ei puer ille cādore niueo niti
d⁹ ⁊ colore roseo rubicūd⁹: q velut a sūmo
celi cardine elapsus: subito sic eu ꝓr allo
cut⁹ ē officiosissime salutādo. Salue dile
cte mi. Qō cū audisset puer in ignoto ḳmo
ne pueri mirat⁹ est. Quē cū ille pauefactū ⁊
hesitantē ꝓspicer⁊: ipm denuo alloqns q̄si
uit: an ipe sibi vl tenuit not⁹ esset. Ille sim
plicitat⁊ colūbine rndēs ḳmōe sūmplici Aul
lā inq̄t teneo noticiā tui: nec sū vt estimo no
tus tibi. Adiecit puer. Quō ita tibi sū igno
t⁹: pserti cū ⁊ in scholis ad lat⁹ tuū sedeā: ⁊
tibi q̄cūcz fuer⁊ inseparabil⁊ fueri sociat⁹. De
inde subdit. In facie meā respice ⁊ q̄d i fron
te mea scriptū sit aduerte sedul⁹ tot⁹ corde.
Qō cū fecisset scptū in ea legit litter⁊ celesti
bus: Jesus nazaren⁹. Qui stati qō viderat
ei retulit ⁊ ab ipo ptin⁹ audiuit. Hoc ē no
mē meuz qō tibi memoriale sit in desiderio
aie: ⁊ hoc diligent⁊ articulati noctib⁹ imꝑ
me singulis frōti tue: p q̄ em̄ poter⁊ ꝺ mor
tē muniri subitā: ⁊ q̄sqs eadē scptura muni
erit mō ꝓsili frōtez suā. His dict⁊ puer ille in
quē desiderāt angeli pspicere disparuit: ⁊ in
pectore pueri sui quē visitare dignat⁹ ē non
parū dulcedinis reliq̄t.

V

Et cū idē Edmūd⁹ singul⁊ in corde ꝯtuti
bus gratū para⁊ hospitiū: castitatē singu
larit̄ hīe studuit: sciēs q incorruptio deo p
ximū eē fac: carnē suā nulla vnq̄ polluit im
mūdicia: ⁊ in eo pmānsit vsq ad obitū ꝯgini
tas incorrupta. Hā de ꝓsilio cuiusdā sacer
dot⁊ ꝑpetuā ꝯginitatē corā btē ꝯgis fouēs
imagine eidē se ꝯgi velut dño ꝓmēdauit et
copulauit pennit velut spōse: atz in signū ir
refragabil⁊ federis eaz anulo suo subarrauit
nouo more. Anulo inquā quē ad h̄ fecit di
gitū ipi⁹ imagis insigniuit. Et vt eidē dñe
amice sue charissime iugit impēderet salu
tatiōis obsequiū: in eodē anulo lr̄aliter in
sculptū est illō aue angelicū. Extūc q̄si ipe
cōfessus est in obitu q̄tiēs eiusdē clemētis
sime ꝯginis p̄sidiū inuocauit in ipa tētatio
ne ꝑuentū: in ꝑsecutiōe solatiū: in tribulatō
ne remediū: in dolore gaudiū sibi celerit im
petrauit. Ut aūt eadē sponsa sua feder⁊ int
cos initi recordaret ⁊ sponsū dignaret agno
scere q̄ eā in sua despōsarat imagine in anu
lo cū q̄ post mortē more pontificali exiit se
pult⁹: inuētuz fuit insculptū cūctis vidēt⁹
atz mirātib⁹ istō aue ac p h̄ in manu pōtific⁊
atz in digito imagis p̄cipuū plucet testimo
niū p qō enudati⁹ appet geste rei ꝯitas ⁊ ꝑs
emplū. At hostis antiqu⁹ q̄ magr⁊ eū vidit in
ꝯtute ꝑficere: eo magr⁊ agitat⁹ inuidia pecto
ris ei⁹ pacē studuit ꝑturbare. Dū q̄ndā pu
ellā hospite sue filiā in ei⁹ excitauit exciduꝫ
vt impudicos oculos in eū i aciēs ei⁹ ꝓmo
uere tētaret aīm signis ac nutib⁹ ac suspirio
is q̄si dicēs tacite: dormi mecū. Sz cū p ta
lia nihil ꝑficeret: apr⁊ cū eo ꝯbis cepit age
re ⁊ mult⁊ modis ad amplex⁹ illicitos puꝫ
care: Quā ille vt pestē fugiēs sepi⁹ corrupꝫ
it: ⁊ illa nec a virulēto ꝓposito qō mēte cō
cepat se retraxit. Illa velut altera egyptia p
illicit⁊ institit: ille velut alter ioseph illicitꝫ
recusauit. Tandē de illi⁹ iportunitate pre⁹
q̄d sup h̄ esset agendū meli⁹ mēte ꝓtulit: et
habito secū ꝓsilio puelle tps assignat venie
di ad locū q̄ vacare studio ꝓsueuit. Illa ipe
rās voti se ꝓpotē fieri assignato tpe audaci
venit: quā ingressā ⁊ q̄busdaz supiozib⁹ ve
stib⁹ ad ei⁹ p̄ceptū spoliatā arripuit: virgis
q̄ flexibilib⁹ q̄s ad h̄ aptauerat in dorso ꝑ
optime flagellauit: vt sic cui colligata erat
in corde stulticia ipam discipline dissoluer⁊
dura ꝯga. Fugit illa quē dudū fuerat ifecun
ta: ⁊ veratio itellectū dedit audiru: ⁊ grām
apposuit ita q ipa puella vt asseruit hmōi
tentatiōez nūq̄ postea talit tolerauit. Sic
q̄ dū restitit pseq̄nti diabolo ipe diabol⁹ a
puella recessit oci⁹ ⁊ ab ipo.

VI

Fact⁹ aūt Edmūd⁹ magr̄ artiū: ꝑ termo
dū tūc legentiū missam ⁊ horas canonicas
q̄tidie p̄riusq̄ legeret audire cōsueuit: q̄ ⁊ ꝛ
religiosa ꝓsuetudo etiā suis scholaribꝫ ꝑsu
it: q̄s vt secū audire missas affluescerēt sic in
duxit. Et vt hoc liber⁹ exeq̄retur: in paro
chia qua degebat fecit capellā cōstrui in ho
nore scz beate virginis quā semp dilectiōe
coluit speciali.

VII

Die q̄dā in studio occupat⁹ oblit⁹ ē ora
tionē illā. O intemerata: dicere: quā i bono

rebtē ꝓgis ⁊ btī Joānis euāgeliste dicere ꝓsueuerat diligēt ac ꝺnote. Seqnti ei no ete btūs Joānes appuit ⁊ vt ei manū suaz rētēderet ipauit. Herebat siqdē i māu feru lā q̄ veluti eū seuiens minabat ei⁹ pcutere palmā. Visū est ei p cōminatōis magnitu dinē ꝙ si eū pcussisset ex ictu incurrisset mor tē. At ille mor clemētior fact⁹ erectā manū mor suspēsam tenuit. ⁊ vt dictā ozōnem ex tūc dicere nō omitteret familiarit̄ psuasit.

VIII

Sacre scpture Edmūd⁹ doctor effect⁹ erat tāqz lucerna sup cādelabz posit⁹. Erat enī ꝓdicator egregi⁹: disputator acutissim⁹ lector pi⁹. Et i his oib⁹ effūdebat alijs qō ipe hauserat ō fontib⁹ saluatoris. Freqnt multi ⁊ magni viri q̄ ad eū i schol' audiēdū renō valētes libros claudebant. Vel sic dinē nō modicā discipulor mētib⁹ istilla bat. Vñ multi de scholis suis exierūt do ctores eximij vestigia sctitatis eiusdē p vi ribz secuti. Nonulli etiā eccl'iasticis bono rati vl' poti⁹ onerati bñficijs exonerātes seipos religiōi se dederūt ei succensi facib⁹ lectōis. Mirū ignis i altari cordis eius ardēs iugit' alijs oñdebat luc⁊ iter. Hinc ⁊ q̄dā nocte vidit p somniū i schol' suis ignē fieri copiosū: de q̄ septē ardentes extrahe bant facule ꝓtinētes mysteriū rei secuture. In crastino enī illi⁹ diei dū legeret ītrauit scholas abbas q̄dā ordis cisterciens. qui cōpletis lectōib⁹ abduxit secū septē ō scho laribz suis q̄s ignis septiformis accēderat charitatis. Vñ spretis tpalib⁹ et mūdo va lefaciētes viā vite felicit' arripuerūt in di cti abbat⁊ monasterio.

IX

Habuit etiā sctūs Edmūdus p consue tudine qualibet die vel nocte dñice passio nis insignia meditādo recolere: ⁊ i eis sua uissime delectando illis medullit⁹ inherere Quadā itaqz festiua die multis occupatōi bus ⁊ curis fatigatus cū ꝓuidere nō possz lectōnem crastinā sequentē noctem in vigi lijs expendit fere totā: vnde circa aurorazz irrūpēte somno eius occurrit memorie ꝙ in nulla illius diei hora meditat⁹ fuisset iu xta morē de dñica passione. Timēs ꝓ ne grauē capitis dolorez incurreret: si anteqz iret ad eccl'iam ⁊ scholas nō dormiret: elec git aliquantulū q̄escere: ac solitā contēpla tōem in spe gr̄e dei tūc irrūpe. Cū g̃ se incli nassz ad lectū: apparuit ei hostis antiqu⁹: ter trū vultū exhibēs ⁊ horrēdū. Vñ territ⁹ de xterā manū leuauit vt signū faceret quā de mō apphēsam tenuit ne leuaret. Ipe ꝓ cō fisus in dño q̄si ambidexter siniſtraz erexit vt idē faceret signaculū: sz diabol⁹ ipa sil'r apphēsa q̄si sacc⁹ grauissim⁹ cecidit sup eū. Tūc deficiētib⁹ sibi viribz corpis orauit in spū dñm vt sua ꝓtute seuiētē ꝓtereret inimi cū. Sicqz demō ab eo auulsus subito ceci dit inter lectū ⁊ parietē primū in mometo. Surgēs igit' celerit ⁊ sic pstratū inuenies demonē: ꝓfortat⁹ in fide ipm cepit aggredi velut hostē: eūqz p horribile guttur ei⁹ arri puit: ⁊ illō stringēdo fortit' ita dixit. Adiu ro te p aspsiōz sanguis chr̄i vt mihi nō omit tas dicere q̄d sit illō p qō tibi valeā pl⁹ no cere ⁊ a meis infestatiōib⁹ coercere. Et dia bol⁹ ait. Per illō qō nūc noiasti. Et sic dia bol⁹ victus disparuit se victū dolens ab eo quē suis vincendū viribz estimauit.

X

Passa est sub Diocleciano apō cesareaz palestine Theodosia ꝓgo de eadē ciuitate nobilissimo gñe orta anno. xviij. parentib⁹ vnica deo ꝓsecrata elegantz specici. Dignū q̄ppe erat in tali fabrica: chr̄i palaciuz fabri cari. Hec igit' nesciētib⁹ parētib⁹ ad marty res in carcere reclusos ꝓfugit: eisqz se ꝓiun xit ⁊ vt orarent p ea rogauit. Qō cū faceret facta est vox de celo di. Ego eā oleo athlete pungo: meoqz spū ꝓfirmo ad vincēdas oēs cruciatiōes. Deinde interrogata a pside vr bano libere ac prudent ad oia rūdebat: psal mosqz frequēter ruminabat. Post hoc stipi te capillis suspēsa est: in quo cū nuda staret nubes niuea apparuit q̄ illā velauit. Urba no autē mināte se acriora supplicia illatuz. Rūdit. Exurge vrbane: nullū de parato mi hi prandio ferculū fraudes. In oīb⁹ itaqz tormētis suis q̄si dolorē nō sentiebat: quia ania eius in corona tota pēdebat. Amator inquit castitatis in honestz vultib⁹ habitat: frustra q̄z mihi minaris corruptiōez: qz non pōt caro corrūpi nisi mens fuerit añ corrup ta. Post hec ait pses rebellez ꝓginē in an gustuz heronē coartate ⁊ ei⁹ collo grauissi mū saxū alligate: eāqz i mare pcipitate. Qō cū factū fuisset ab angel' ad terrā reducta ē. tās. Post hec dimissi sunt ad eā leopard⁹ ⁊ togata: lenitatz sue signa demōstrātes ⁊ ni hil eā leserūt. Tandē dū decollaret visa est ō

oꝛe eiꝰ exire colũba auri splendoꝛe pulcrioꝛ ad celũ ꝛscẽdẽs. Eadẽ ꝙo nocte pentiꝰ suis cũ magꝭ choꝛo ꝙginũ appuit iduta cicla de niuea: crucẽ aureã in maniꝰ ꝛ coꝛonã in capite gestans ꝛ di. Ecce q̃lis est gl̃ia vñ me p̃uare volebatꝭ.

Ex vita sct̃i Dominici. XI

Sciẽs dei famulꝰ Dñicꝰ seculariũ coꝛda plꝰ exẽplis q̃ꝫ ꝙb moueri: tõq̃ q̃plimos sub dolo hereticoꝝ supstitõe illectos ꝓtrahi ad eꝛꝛoꝛeꝫ excogitauit exẽplis exẽpla retũdere et verꝭ ꝙtutiꝰ sophisticas expugnare: q̃sdã em̃ nobiles dñas icredulo ꝝ familiares adi it ꝛ apõ eas hospitõ receptꝰ ẽ: ꝛ ꝓ totã q̃dra gesimã ibi mãsit. Jgit vt ꝛ ipe eas oñsiõe sã ctitatꝭ allicerꝫ: tãta seipa cũ societate sua ce pit austeritate afficere: q̃nta sine auxilio di uine gr̃e sustinere neq̃q infirmitas hũana potuisset. Etem̃ cũ sibi cibi moꝛe solito pati ab ipis hospitiꝰ p̃ferr̃et. Nos inq̃t huiuꝰ cemodi nũc alimẽtꝭ nõ vtimur: panẽ nob tm̃ et aquaꝫ exhibete: ꝛ sic in pane ꝛ aq̃ vir dei cũ socio suo ꝓ totã q̃dragesimã iciũauit vsq̃ ad pasca. Stratꝰ q̃ꝫ cũ sibi pararet ad q̃ escẽdũ idoneꝰ. Nõ inq̃t in hac mollicie ſꝫ su ꝓ tabulas q̃escem⁹. Stratꝭ itaq̃ sibi nudis tabulis accubuerũt q̃tidie nudo doꝛmiẽtes in ligno exẽplo eiꝰ q̃ somnũ moꝛtꝭ suscepit i crucꝭ patibulo. Sõnus aũt btũ Dñici ꝛ sui so cij breuis erat. Surgebãt em̃ q̃ciriꝰ ꝛ anti cipabãt vigilias: oꝛõib⁹ ĩsistẽtes. Allocutꝰ est ãt be. Dñicꝰ aliq̃s ex dñab⁹ ill' ꝛ rogauit vt sibi ꝛ socio suo cilicia q̃rerẽt. Addiditq̃. Nemo sciat: ꝙtetur secretũ. Hec aũt facie bat vir spũ dei repletꝰ: nõ vt sibi fauoꝛe lau dis hũane adq̃reꝛꝫ: ſꝫ vt mẽtes infideliũ ad amoꝛẽ catholice religiõis alliceret. Hic nõ nũq̃ꝫ p̃ ille sct̃us admonebat frẽs suos: vt cũ apõ secl'ares essent ad ꝓtimoꝛ edificatõ nẽ aliquã oñderẽt in seipis ꝙtutꝭ apparẽtiã in abstinẽtiꝭ ꝛ vigiliꝭ: ꝙboꝝ q̃ꝫ ac gestuũ disciplina: ꝛ sic eos q̃dã sctã hypocrisi ad fi dei reuerẽtiã ꝛ ꝙtutꝭ amoꝛẽ ꝓpensiꝰ iuitarẽt Uñ ꝛ apl'us sumptꝰ recusabat accipe ne qõ offendiculũ p̃staret euangelio chr̃i: ꝙtutes etiã suas ꝛ laboꝛes necnõ ꝛ dei reuelatiões enũerat vt pl'es lucrifaciat. XII

Quedã ml'ier mũdo dedita carnis illece bꝛis vacabat: ſꝫ culpa tandẽ pena nõ caruit Hãc malignꝰ spũs ꝓ inꝛualla tẽpoꝝ gra uiter vexare cepit. Erat aũt vicina eccl'ia in q̃ tũc tpis p̃dicatoꝛes frẽs floꝛẽtie moꝛabã tur: q̃ aduenies vir dei Dñicꝰ ipaꝝ ꝑmitus ad pn̄iaꝫ exhoꝛtãdo ꝓduxit: postmodũ etiã veꝛatiõi ipiꝰ cõpatiẽs: suis oꝛõib⁹ vt ab ea malignꝰ discederet sctũs ipetrauit: ita vt q̃ vir interpolatꝭ dieb⁹ q̃tẽ modicã bꝛe pote rat vltra annũ veꝛatõis sue solite molestiã nõ sentiret. Uex a veꝛatõe carnis libera ve ꝛi se deteꝛꝰ in aĩo deꝑhẽdit: ꝛ in medicia coꝛpis factꝰ ẽ ꝓtinꝰ mẽtis moꝛb⁹: tãtoq̃ ne gligẽtiꝰ a dei ꝙuitio cepit repelere: q̃nto a carnis illecebꝛa rediuiuis tẽtatiõib⁹ foꝛti trahebaꝭ. Oõ vbi viro dei expoſuit: illec bñficiũ ꝓstitũ in ruine scãdalũ ꝙsum vidit blãde eã an reduci vellet ad statũ ꝓstinũ re q̃siuit. Que cũ volũtati dei sueq̃ disceptioi ꝑmitteret: rogabo inq̃t dñm filia vt tibi fiat q̃ iã saluti tue magꝭ viderit expedire. Uno factũ est vt nõ post ml'tos dies malignꝰ spi rit⁹ sup coꝛpꝰ ancille chr̃i iterato pꝛaꝛez ac cipet: q̃tinꝰ aĩa salua ꝑmaneret: ꝛ veꝛatio q̃ ꝓpus pena culpe extitit postmodũ fieret cõ uersatiõis remediũ ꝛ cumulꝰ meritoꝝ.

XIII

Quadã vice dũ Dñicus apõ Bononiã ꝓstitũꝰ in eccl'ia ꝓnoctaret: diabolꝰ in spe cie fratris eidẽ appuit. Que vir dei frẽm eũ mãs eidẽ ĩnuebat vt cũ ceteꝭ fꝛiby ad q̃lcẽ dũ ꝓgeret. Ille q̃si deridẽdo eisdẽ sibi nutꝰ bus rñdebat. Tũc Dñicꝰ q̃sñã esset q̃ sic ei mandatũ ꝓtẽneret scire volẽs: cãdelã accen dit: ꝛ respiciẽs in eũ agnouit q̃ esset diabo lus: quẽ cũ increparet: moꝛ demõ de fꝛa ne silẽtũ insultare cepit. Dñicus aũt vꝛoꝛ fratrũ magꝛo sibi loq̃ licere asserẽs: coegit ipm vt sibi diceret de q̃ frẽs in choꝛo tenta ret. Rñdit. facio eos tarde venire ꝛ ciꝛo exi re. Deinde duxit eũ ad doꝛmitoꝛiũ de q̃ ibi dem fratres tentare inq̃rẽs. Qui ait: facio eos minꝰ doꝛmire: tarde surgere: sicq̃ eos aliq̃n a diuĩo offõ remãere: ꝛ int'dũ imãdas cogitatiões habere. Deinde ad refectoꝛiũ duxit eũ ꝛ de q̃ ibi frẽs tẽtaret q̃siuit. Tunc demõ ꝓ mensas saliẽs plꝰ ꝛ minꝰ sepiꝰ repe tendo dicebat. Que cũ sctũs Dñicus q̃si bi ꝑ vellet interrogaret ait. Quosdã frẽs te vt plꝰ comedãt: ꝛ sic nimia cibi suꝑfluitꝰ lin̄q̃nt: q̃sdaꝫ vt minꝰ sumãt: ꝛ sic in dei ꝑfu tio ꝛ oꝛdis sui obseruatiõe debiles fiãt. Ju duxit eũ ad locutoꝝiũ: de q̃ ibidẽ frẽs tẽtaꝭ rabil' ꝙfusiõis sonũ ꝑmebat. Que cũ sctũs q̃d hoc vellet interrogaret: ait. Dic loc⁹ ꝛo tus meꝰ est. Cũ em̃ ad loquendũ fratres cõ ueniũt eos tentare studeo vt cõfuse loq̃nt.

mktũ sese inutilibꝫ ꝓbis ĩmisceãt: ꝛ vnꝰ aliũ nõ expectet. Postremo duxit eũ ad capitulum: sed cũ añ ostiũ capituli fuisset demon nullatenꝰ intrare voluit: sed air: Nũc locuꝫ amictro qõ in alijs locis lucror. Hã cũ aliquẽ frẽm ꝓ aliquã negligẽtiã delinqre fecero mor in loco ꝫ maledictiõis de ipa negligentia se purgat: ꝛ coram oibꝫ se pclamat: et sic totum amisisse me doleo qõ alibi meratũ gaudebã. Et bis dictis euanuit.

XIIII

Cũ aliqñdiu apud castrũ qõ dicit̃ pbanũ iouis in pdicatiõe quadã sctũs Dñicꝰ fidẽ pbãs catholicã: hereticoꝝ pfidiã multipliciter imꝓbasset: post pdicationẽ iecclesia more solito remãsit ad orãdũ: ꝛ eccenouẽ matrone nobiles ex eodẽ castro eccle siã intrãtes ad pedes eiꝰ pciderũt dicẽtes: Serue dei adiuua nos si ꝓba sunt hec q̃ die pdicasti iã diu mẽtes nras erroꝛis spiritus excecauit. Hã quos hereticos tu vocas bonos hoies appellamꝰ: vsqꝫ in hodiernũ diẽ credidimꝰ ꝛ adhesimꝰ toto corde: nũc ãt i medio fluctuamꝰ. Serue dei adiua nos: ꝛ ora dñm deũ tuũ vt totã nob̃ faciat fidẽ suã: in q̃ viuamꝰ: moriamur: ꝛ saluemur. Tũc ãt vir dei stãs aliqñdiu intra se ipm orãs. Post aliqntulũ dixit eis: Cõstãtes estote: expectate intrepide: ꝓfido i dño deo meo q̃ ipe q̃ neminẽ vult pire iã oñdet vob̃ qli dño hacten̄ adhesist̃. Statiqꝫ viderũt i medio sui cattũ vnũ teterrimũ pslire q̃ magni canis pferẽs ãntitatẽ: habebat grossos oculos ꝛ flãmãtes: linguã lõgã labilicũ: caudã ꝓ hñs curtã sursumqꝫ ptẽsã: posteriorẽ turpitudinẽ q̃cũqꝫ septeret ostẽdebat: de qbꝫ fetoꝛ intolerabil' exhalabat. Cũqꝫ circa matronas illas se ꝓ horam aliquã huc illucqꝫ ꝓteret ad chordã ex q̃ cãpana pẽdebat exiliens: ꝛ ꝓ eã vsqꝫ ad supioꝛa ꝓscẽdes: tãdẽ ꝓ cãpanile lapsus disparuit seda post se vestigia derelinqns. Conuersus aũt ad matronas illas vir dei Dñicꝰ ꝛ ꝓsolãs eas. Ecce inqt ꝓ hñ q̃ coram oculꝫ faciente deo figuratiue cõparuit: potestis aduertere q̃lis est ille cui bacten̄ seqntes hereticos seruiuistis. Ille ꝓ deo grãs resecrentes ab illa hora ad fidẽ catholicã perfectissime sunt cõuersi.

Ex vita sancti Vincẽtij ordinis predicatoꝝ.

XV

Hodã tempore

q dũ circa q̃rtã horã noctis i cellula sua btũs Vincẽtiꝰ ordinẽ pdicatoꝝ dudũ igressꝰ libꝝ illũ quẽ edidit btũs Hieronymꝰ d̃ Marie virgitate ꝓpetua: et inẽ suauitatẽ lectoꝛis ipaz ꝓginẽ obsecrassz vt eiꝰ ꝓginitatẽ custodiret: facta est ad euz hmõi voꝛ. Non oẽs possumꝰ esse virgines. Hãqꝫ tã ꝛ si vsqꝫ nũc te virgines appellare potuisti nõ tñ vlteriꝰ patiar vt tã honorato noie gaudeas. Vir dei ad hec ꝓba plurimũ attẽdẽs: intra se tacit̃ solicitusqꝫ volebat q̃d sibi vellet sermo quem audierat. Nõ em̃ induci poterat vt crederet ꝓba illa ex oꝛe Marie virgis emanasse. q̃ppe q̃ virginitat̃ custodes semp amauit: ꝓfortauit: muit: magnificauit. Itaqꝫ genua flectens ab ipsa virgine petijt: vt q̃d significare vellent illa ꝓba terrifica dignaret ostendere. Hec multo post ei beata virgo multa cum luce apparuit. Et postqꝫ sui visiõe cũ ꝓfortauit: leũqꝫ reddidit hoc pacto locuta est. Verba illa ad te pauloante facta diaboli fuerũt: qui tibi ꝓposuit bonoꝝ operũ difficultatẽ vt territus ab incepta virtute desistas. Tu tñ cautꝰ esto vt ꝓstãti aĩo pseueres. Et q̃qꝫ crebras tibi parabit insidias: ac freq̃nter conabit̃ vt pcluder̄ virginitas tua: atqꝫ cetere virtutes q̃ in te sunt coꝛruant: tñ ne diffidas sp̃ spera in dño: qm̃ ipse erit clypeꝰ tuꝰ q̃ nõ solũ arma diaboli poteris facile ꝓtẽnere: sz ꝛ ipm̃ cũctasqꝫ artes ꝓsutie eiꝰ magnanime supabis. Hec vei ba a virgine dicta sunt: eiqꝫ a Vincẽtio gr̃e rẽferuntur: ꝛ illa disparuit; ex eo aũt tpe christi miluti tãtũ feruoꝛis accreuit vt nõ terrestr̃ homo sed angelus celestis videret.

XVI

Erat btũs Vincẽtiꝰ nõ solũ ꝓtutibꝫ pditus: sz etiã coꝛpe pulcer ꝛ aspectu valde venust̃. Quo fiebat vt eiꝰ ꝓtutes essent gratioꝛes: faceretqꝫ vt ab oibꝫ vehemẽter amaret̃. Fuit igit̃ valẽtie mulier q̃dã tã nobilitate gener̄ clara q̃z forma coꝛpis ꝓstans q̃ suggerẽte diabolo capta est amoꝛe ipsius Vincẽtij tã ardẽter q̃ nullã aut animi: aut coꝛpis q̃tẽ hz̃e poterat: sz singul' diebꝫ frequẽtabat loca in qbꝫ eũ vel audire vel allo qui posset. Vincentiꝰ licet eam ad se venire freq̃nter videret: tñ nihil tale suspicabat̃ sz arbitrabat̃ eã aliqua deuotiõe permoueri

vt a mulieribꝫ fieri ꝓsuetū est q̄ suos dei q̄ dā naturali pietate affectuosius q̄ faciūt mares pys obsequijs venerāt. Illa āt indicis vehemētissimo feruore amoris agitabatur. Que tādē q̄d faceret nesciēs deliberauit gūē corpis egritudinē fingere vt sic haberet opportunitatē alloq̄ndi eū: z eidē manifestādi flāmas ardētis amoris q̄bꝫ intrīsecꝰ vrgebat. Itaq̄ lecto egrotātium more decubuit: cepitq̄ multo cum clamore magnos dolores oīdere: ac demū i ipso lecto hac z illa tā miserabiliter ꝓsabat q̄ cūctos q̄ astabāt ad sui cōmiserationē mirū i modū puocabat. Aduocāt medici q̄ nullū egritudinis signū in ea eē cognoscētes varia iudicia cōferebāt: aliq̄ tñ in ea egritudo arbitrabat esse. Tādē videtes q̄ nimio dolore torq̄bat: ꝓsulūt accersiri sacerdotē cui illa ꝓfiteret: ne videlicet int tāti doloris vehementiā sine sacra ꝓfessiōe decederet. Eligitur itaq̄ ab ea vir dei Uincētiꝰ q̄ celeriter veniēs cameraq̄ in q̄ decūbebat ingressus ac cūctis q̄ aderant ex more exclusis cepit puellā exhortari ad pniam. Uulier i initio nō audet mānifestare feruorē amoris q̄ occupata tenebat: sz dic fecitq̄ ea q̄ p ꝓsuetudine chr̄iane religiōis ad ritū ptinēt cōfessiōis. Uerūtn inter loq̄ndū sepe ꝓposuit amore q̄ vrebat erpmere: sz qñ dicere incipiebat pudoꝛ ꝓba labijs herētia detiebat: z sic ptrahebat vlteriꝰ verba: rñdebatq̄ ad ea ō q̄bꝫ sctūs vir ꝓfessoꝛ interrogabat eā. Et post mlta ꝓba vltro citroq̄ habita: tādē occultū ignez mlier celare nō potuit: ac oi formidine pudoreq̄ depositis: scito inq̄t: o frat Uincēti nō me q̄dē corpe sed mēte egrā detineri: z nisi tu mihi p tua i me miseratiōe occurrerꝭ scito me ūlico moriturā. Jā enī annꝰ est q̄ tuo amore adeo ardens capta sū: vt ñ solū ignis ardētꝭ flāmis corpeū q̄ eruri sentiā: sz freq̄ntissime meipaz ꝓprijs mānibꝫ necare decreuerim. Uolui tibi sepissime cordis mei feruorē manifestare: sz me ptim pudoꝛ tenuit femineꝰ: partiz nomē sctitatis z inocētie tue q̄ me formidare fecerūt: ne tā execrabile facinꝰ aperuissē. Itaq̄ tāq̄ desperās nemini meū ignē indicare volui: tacitūq̄ vsq̄ ad hoc tēpꝰ reseruaui. Mibi ꝓo supba creuerū atq̄ iteruz cogitāti potiꝰ visum est vt debuissem hāc corpis egritudinē fingere q̄ loca tempusq̄ opportunū haberē q̄bꝫ hmōi ignē potuissez extinguere: z optata voluptate potiri: quā ob rē meū corpꝰ qđ cernis esse pulcerrimū expono potestati tue. Sume g̃ nūc de me voluptatē: z ꝓncipiū faciamꝰ vt deinceps simꝰ ambo indissolubili ac ꝑpetuo amore ꝓiūcti. Nec dicēs linteum q̄ tegebat amouit: z sese totā nudā exhibuit. Btūs ꝓo cōfessoꝛ admiratꝰ impudētis femine audaciā ac scelꝰ abominabile etecrās: in ꝓmis eam cōmonefecit vt nudatū corpus tegeret. de inde eā de tā nephādo ope abducere multa cum seueritate conatus est. Postremo ei dixit q̄ iesu christo a tenerrimis ānis suum corpꝰ: animūq̄ deuouerat: q̄q̄ se ꝑpetuam castitatē seruaturū ꝓmiserat: z ob id oēm terrenū amorē abdicauerat: omnēq̄ libidinē execrauerat: q̄bꝫ dictꝭ ab ea ptinus discessit. Illa tali rūso dedignata mox cogitauit in virū innocētē obiectare infamiā z tāq̄ altera putifaris vꝛor voluit clamare ac dicere ꝺ sanctū dei q̄ eā violent opprimere voluisset. Sed sūma dei puidētia nequā passa est vt innocēti homī tā etecrabil' infamis opponerek. Et q̄ ꝓmū impudēs mlr voluit voce emittere ille idē diabolꝰ q̄ ei nephādū amore suggesserat eius corpus grauissime verare cepit. Accurrūt igit cūcti q̄ extra camerā erpectabāt: z tāti clamoris causam diligēter scisciūt. Tādē visis mltis signis mulierē a demone rapari perpēderūt. Aduocant itaq̄ multi q̄ sciēbāt demones adiurare. Adhibent' plurea mlta remedia q̄ hmōi vexaris adhiberi ꝓsueuerūt q̄ nihil pficiebāt vt diabolus pelleret: verū diabolus ipse eis q̄ eū adiurabāt hac pacto rñdebat. Et hoc corpore nunq̄ me pellere poteritis nisi huc venerit vir ille q̄ in medio ignis positꝰ non potuit igne cōburi. Querūt igit oēs q̄d velint fieri ꝓba q̄ diabolꝰ pferebat. Post lōgā vero hui⁹ rei scisciationē q̄dā ex eis q̄ aderant in mediū surgēs. Aduocet inq̄t frater Uincentiꝰ. nāq̄ ipse mulieris huiꝰ cōfessionem audiuit. est enī vir z sciētia z scitate ignis ꝓpter q̄ certū nob esse debet q̄ nemo sit qui possit nob verius illoꝝ ꝓbaꝝ significata aperire. Cōsentiūt oēs ac mox ad beatum Uincentiū sese ꝓtulerūt: z rem q̄ ei acciderat aperiūt. Precāturq̄ vt dignet visitare feminā. que dum valebat erga eū magnaz beniuolentiā sese habere demōstrauerat. Ipse tam z si plurimū se difficilē ostēdit: tamē ne rem insuetā faceret videret: qmq̄ dē aī infirmos visitare cōsueuerat fecit qō

illi voluerũt. Sed tñ secũ multa cogitans sese iesu christo cõmendauit: eũq; p̃cat⁹ est vt p̃ ĩmẽsa clemẽtia sua dignaret misereri mlieris q̃ a demone nõ solũ in corpore: sed etiã in aĩa vexabat. Postq; igit deuẽtũ est ad locũ vbi illa vexata tenebat demõ vlulatũ teterrimũ emittẽs. En adest inq̃t vir ille q̃ in medio ignis posit⁹ nõ fuit ab igne cõbust⁹ nec deuorat⁹. Fũcq; binc discedẽdũ est. Hec dicẽs ptin⁹ abijt: z corp⁹ semimortuũ dereliq̃t. Illi vo q̃ aderãt videtes tã grãde miraculũ obstupuerũt: eiusq; sanctitatẽ in maiori veneratiõe habuerũt.

XVII

Predicãte btõ Uincẽtio in q̃dã villa pyrenee cartusiã q̃ cathelano lingua dr trauesera: cõtigit ab eo narrari gestũ illũd qõ ferẽ sanctã Margaretã diabolũ ei in humana specie apparẽtẽ pstrasse: victũq; sub pedibus tenuisse. Inẽ eos aũt q̃ virũ dei seqbãtur erat adolescẽs q̃dã lombard⁹ cui⁹ erat tãta simplicitas q̃ nullã terrenarũ rerũ vtilitatẽ: sed solũ aĩe salutem affectabat. Qui audiens q̃ntus fuerit margarete triũph⁹ ꝺ diabolũ ꝑsutias cepit intra se mlta cogitare: z inẽ cetera ẽ pacto dicebat: O si deus alicui pmiserit vt diabolus voluerit in visibili specie mecũ dimicare eũ certe sibi mõ psternã: secũq; pugnabo q̃usq; victoriam reportauero. Igit circa vicesimã z ꝑmã horã villã egressus: captato q; sibi optuno loco ubi secretius oraret genua flexit: cepitq; inẽ alia deũ depcari vt pmitteret diabolũ in visibili forma apparere vt videlicet exẽplo virginis Margarete eũ posset dimicãdo superare. Dũ talia pcareẽ supuenit ĩ ipm locũ mulier q̃dã q̃ falcem manu deferebat missa ad metẽdũ herbas q̃bus idẽ loc⁹ abũdabat. Erat hec a natiuitate muta. Que cum venisset ad locũ z vidisset adolescentẽ inẽ herbas genuflexuz vehemẽter expauit z retrocedẽs cepit vocẽ sine expositiõe seri monis emittere z adolescẽti q̃busdã signis manuũ z capit⁹ quasi minabaẽ. Adolescẽs cernẽs feminã deformissimã: vtpote q̃ erat etate decrepita: corpore oblõga: facie macilenta: colore squalida: laceratas vestes induta: q̃ z altissimas voces sine vbor̃ expressiõe emittebat: eiq; falce quã portabat manu minari videbaẽ: eã nõ feminã: sz diabolũ in specie femine apparentẽ existimauit: credidit preces suas a deo exauditas: eq; ob res in eã irruit: z in terrã ptin⁹ deiecit. Uenisti inq̃ens maledicte diabole veni sti nõ certe me visibili certamie supab quẽ inuisibili tẽtatione sepissime supasti. Hec dicẽs crinib⁹ eã arripuit huc z illuc trahẽs mõ manib⁹: mõ calcib⁹: mõ falce tãdiu vberauit: totq; vulneribus affecit q̃usq; se moriturã reliq̃t. Ad voces aũt vtriusq; magna multitudo cucurrit: z videtes qõ factũ fuerat: adolescẽtẽ captũ diro carceri detruserũt. Reuelata sũt ẽ btõ Uincentio q̃ corp⁹ qõ fere extinctũ videbaẽ ad se portari feꝯ sup illud more suo manũ iposuit. Quo facto mlr statim respirauit. Ipse aũt accersiuit q̃ndã ex sacerdotib⁹ q̃ cõfessionẽ audiret mlieris. Illi aũt q̃ aderãt audiẽtes direrũt viro dei ẽ frustra fieri qm̃ esset a natiuitate muta: ac nec audire: nec itelligere sacerdotẽ nec posset vbis pctã sua ꝓfiteri. Dis nõ obstãtib⁹ ite; btus Uincẽt⁹ sacerdoti iubet vt ei⁹ ꝓfessionẽ audiat: asserens eã distinctissime oia locuturã. Itaq; q̃cq̃d vir dei p̃cepat sacerdos ꝓfideẽ exeq̃t. q̃ pmũ aũt mlieri p audiẽda ei⁹ cõfessione appropinq̃uit illa quã ois cathalonia muta a natiuitate coguerat locuta est: cepitq; diligenẽ cõfiteri ita distincte singula vba pnũciãdo: nõ minus q̃ si nũq; muta fuisset. Post factã ꝓfessionẽ petijt sibi eucharistiã ac extremã vnctoez ministrari. Postremo tandẽ sese dño cõmẽdauit: z audientib⁹ ac spectantib⁹ cunctis q̃ ad miraculũ videdũ ꝺuenerãt nũq; loqui desijt q̃usq; spm̃ exhalauit. Adolescẽs aũt qui eã necauerat beati Uincenty p̃cibus a suspendio liberatus in italiã remeauit.

XVIII

Aderat solẽnitas scti Joãnis baptiste z p̃dicãte btõ Uincẽtio i vrbe valẽtie p̃ media multitudinẽ ad eũ ducta est mulier q̃dã q̃ erat a natiuitate muta. Ipse itaq; ppẽdẽs magnã eẽ fidẽ illoz materiã intermittẽs oculos ad celũ erexit: z ad mulierẽ conuersus corã multitudine eã alloquens ẽ pacto interrogauit: Quid vis filia? Illa rñdit: Panẽ volo z officiũ lingue. Et vin cẽtius ad eã: Panẽ q̃dẽ quotidianũ q̃diu viueris habebis: officiũ vo lingue nõ poteris impetrare, p futura eñ vtilitate tua deus voluit te tali officio priuare. Si eñ loquendi vsum habuisses tãta fuisset lingue tue mordacitas q̃ vitã corporis z aĩe oĩno pdidisses. Mẽte igit deũ magnificare nõ cesses: z caue ne ab eo vlterius petas quod non ĩmerito denegabit. Mulier respõdit:

pater sancte faciã qõ hortaris. Cõfestim obmutuit: ꝛ viri a qbꝫ ducta fuerat talis rei admiratione stupefacti inde discedentes eã reduxerũt. Supuixitqꝫ septem annis ꝛ ex vita religiose migrauit.

XIX

Dñ die dñica palmaꝝ btũs Vincẽtius pdicaret apud murciã ciuitatẽ vlterioris hispanie: ꝛ spẽalit ꝫ iudeoꝝ pfidiã ꝛ sectaꝫ saracenorũ: ecce eq̃ aduersus multitudinẽ veniẽtes cõparuerũt: vn⁹ niger: alter pallidus: terti⁹ rube⁹ videbaꝫ: q̃ erigẽtes fremitũ ac emisso ex auribꝫ fumo teterrimo: pedibꝫ ꝓ puluere concitato: datoqꝫ mugitu terribili: ꝫ mlt̃itudinẽ pdicationẽ audiẽtẽ morsibꝫ ꝛ calcibꝫ irruerũt tãtũ ipetũ faciẽtes vt mlt̃itudo ꝓterrita fugã arripe cogeret. Vincẽti⁹ deo reuelãte eos diabolos eẽ cognouit: pplm igit̃ voce ꝛ manu filere faciens. Si hoies inq̃t estis chr̃stiani q̃ i ieſu chr̃o cõfiditis demões nõ metuatis: sed oẽs crucis armate vos signaculo ꝛ pcul a vob abire facietis. Qõ vt ab oibꝫ factũ est eos adurauit. Et parte ieſu chr̃i vob̃ pcipio vt ex vrbe discedatis: nec alicui nocea tis. Post ꝓba hec terga ꝓterũt: ac totã feꝛe vrbẽ pcurrẽtes ex porta q̃ spectat ad meridiẽ abierũt nec vsqꝫ cõparuerũt. Vincẽtius aũt pplm cõmonuit verbis. Estote filij cõstãtes: nec vos a demonibꝫ seduci permittatis. Demones isti q̃s in eq̃ꝫ horribili specie mõ vidistis hãc ciuitatẽ lõgo tẽpore possederũt: nũc aũt egreferẽtes q̃ mlt̃a vicia a vob eradicaui: multũqꝫ fructũ i vobis seminaui: tẽtauerũt vt alicui ex vobis nocere potuissent: sed detis laudẽ dño Jesu q̃ fecit ne qui eoꝝ insidijs lederenť. Volo tñ vos reddere certiores q̃ sine ꝑpetratione mali ex vrbe nõ recedẽt. Hã est inter vos mulier q̃dã q̃ filiã virginẽ domi solaꝫ reliq̃t: ꝛ huc ad audiẽdã pdicationẽ ducere formidauit: ꝛ si nũc domũ reuerteretť filiã ꝛ stupratorẽ i eodẽ lecto cõperiret. His dictis redijt ad materiã de q̃ dicere cepe rat. Interea mulier q̃dam auditis his q̃ a beato Vincẽtio dicebanť: domũ pergens repperit filiã in lecto cũ adolescẽte coeũtẽ. Que tam nepharia visione stupefacta cucurrit ad virũ dei: ꝛ coram multitudine confessa est se rei veritatẽ cõperisse sicut ab eo fuerat dictum.

Ex vita sancti Abraã heremite.

XX

Vm uir sanctus

c abraã heremita fortissim⁹ athleta chr̃i i oi ꝫtute ꝛ sctitate sentisset res apõ eũ gesta est huiuscemodi. Habuit vir btũs ꝓpinq̃tate germanũ: q̃ defũctorum ca ei⁹ filia ãnoꝝ septẽ relinq̃t. Quã cũ parẽtibꝫ orbatã amici: noticꝫ ei⁹ ꝓpis ituerẽt ad patruũ pducũt. Cũqꝫ eã senior cerneret: in cella exteriori ꝛclusit. Erat aũt int̃ medium eorũ fenestra modica: p quã docebat eam psalteriũ: necnon ꝛ reliq̃s scꝑturas. Cũ co itaqꝫ i dei laudibꝫ vigilabať: ꝛcinebat psalmos: ꝛ i oibꝫ ꝫtutibꝫ eũ emulabať. Itaqꝫ sic ꝫ ãnis i diuino fuitio sedulo deuote pficiens diaboli ꝫ se ꝓuocauit inuidiã. Erat ei q̃dã pfessionẽ tñ monachi bñs: q̃ sub obtẽtu vtilitatis ad btm̃ senẽ se ꝓperisse simulauit: re aũt ꝫa illã btãm ꝛtemplari ꝛ in ea amorẽ trahere nitebať. Ardor q̃ppe libidinis cor ei⁹ vehemẽter accenderat. Qõ cũ p integꝝ annũ facere tẽtauisset: tãdẽ apiens fenestrã misera femia ꝛscẽdit ad eũ nepharia ꝛstupr̃ãda. Monach⁹ aũt ꝓtin⁹ vt eaꝫ polluisset solã ꝛ pcti ꝛfusiõe desolatã reliq̃t ꝛ discessit. Videꝫ igit̃ se ꝛfusam ꝛ cõtaminatã gemuit: ꝛ dilacerãs cilicium q̃ induta erat ꝓpriã faciẽ ꝫberauit: ꝛ cepit ciulans dicere: Deu me miserã q̃d feci. heu q̃d mali ꝑpessa sum infelicissima femiaꝝ: quõ oblita sum ꝛ scurata est mẽs mea i illa hora qñ deũ meũ exacerbaui patruũ meũ trũticiaꝝ a cunisti. Promptio operui aiam meã: ꝛ demones oẽs letificaui: q̃d agã: q̃ ibo: q̃ me ꝫtã. Hõ audebo iã celũ ĩspicere: cũ apud deũ ꝛ hoies me mortuã sciã: nec ad fenestrã illã ꝓpinq̃ re amplꝰ valebo: ne forte ignis eteꝛnꝰ ex me peccatricẽ exurat: meliꝰ ẽ mihi est abire ad aliã patriã vbi nullus est q̃ me possit agnoscere: vt ibi mutato habitu meipsam amatoribꝫ multis ꝓstituã ꝑ eua mortuã: qñ semel mortua fũ: nec remãsit mihi spes future salutis. Et cõsurgens protinus perrexit in aliã ciuitatẽ: vbi in publico hospitio se ꝓstituẽs de fornicatiõe sumptũ lucrabatur. Vex cũ hec ruina memorate femie aggrauasset: talẽ visio viro sctõ ostẽsa est. Videbat draconẽ terribilẽ atq̃ immanẽ valde aspectu ferocissimo in fortitudine sibilãre: extẽdẽ de loco q̃dã: ꝛ vsqꝫ ad cellã suã venientẽ reperisse vero ibidem columbam ꝛ deglutisse eam: ꝛ iterũ in foueam suam remeasse:

Expgefact⁹ aũt ꝓtristat⁹ est nimis ⁊ fleuit amare: existimãs ne forte ꝑsecutoꝛ eccie furã ħ visio desigret. Cũqꝫ ħ dubia mente reuolueret ꝑ⁹ duos dies vidit eũdẽ draconẽ codẽ mõ i suã cellã aduenisse: ⁊ posuisse caput sub pedib⁹ suis atqꝫ ilico diruptũ. colũbã ꝙz illã quã deuoꝛauerat viuã in vẽtre ei⁹ eẽ reptã: ⁊ extẽdisse manũ suã ⁊ recepisse eã viuã nullã in se maculã habẽtẽ. Expgefact⁹ aũt ille vocauit eã semel atqꝫ iterũ: putãs eã esse in cella sua: ſz cũ sibi nõ rñdeꝛet: aiã duertit visionẽ suã certissime ad eã ꝓtinere. Tũc igemuit ⁊ fleuit ⁊ amare ꝓfundẽs lachrymas ait: Heu me qꝛ agnam meã crudelissim⁹ lupus dirupit: ⁊ filia mea captiua facta ẽ: atqꝫ sic attẽtissime rogans dñm vt ad se suã agnã ꝓuerteret ꝑ duos integros ãnos i doloꝛe ⁊ tristicia ꝑmãsit: nũbil ꝑcipiens: ꝙnã abꝫsset ħ femia. ꝑ⁹ duos ãnos qñ ista ꝑdicta ꝓtigerant ꝙbꝫ ħ colũba i vẽtre draconis absoꝛpta tenebaꝛ vbi eẽt ⁊ quẽadmodũ se gereret vir sanct⁹ cõperit: ⁊ ꝑtin⁹ exiẽs cellã mutauit bitũ: ciliciũ exuit: militarẽ vestẽz reinduit: velauit faciẽ qntũ potuit: ⁊ equũ ꝑscẽdẽs ad locuz vbi erat femia ista puenit. Ingrediẽs igiꝫ domũ vbi erat: solicitos oculos huc illucqꝫ rotauit cupiẽs eã videre. Sz cũ mlta hoꝛa ꝑtrãsisset: ⁊ vidẽdi eaz mime daret occasio subridẽs ait ad stabulariũ siue dñz dom⁹: Audiui o amice qꝛ habes ħ puellã pulcerrimã: quã si iuberes libẽt videꝛẽ. Qui ꝙo cũ etat⁹ sue canicie intueret senectute fessã qꝛ ob luxuriã eã cupet nõ sperãs: sic dedit sibi rñsum. Est inqt vt tibi cõptũ est admodũ speciosa: ⁊ pene sup id qõ natura exigit ac postulat forma ꝓcritudis mltũ decoꝛata. Cũqꝫ ꝙo senioꝛ nomẽ reqreret: mariã voꝛcari: ille rñdit: Tũc hilari vultu inqt: Quesso vt ei⁹ pñtiã mihi exhibeas: vt cũ ea hodie valeã epulari. Que cũ vocata adesset: ⁊ habitu meretricio sctũs ei⁹ patru⁹ eã vidisset: pene totũ ei⁹ coꝛp⁹ ꝑ doloꝛe solutũ est: amaritudinẽqꝫ leto vultu celauit: ⁊ lachrymas erũpẽtes virili sexu retinuit: ne forte si eũ femia coꝛnisset refugeret: ⁊ pferẽs deꝛnatriũ hospiti siue dño dom⁹ tribuit dicẽs: Facito nob ꝙso o amice optimã cenam vt epulari possim cũ puella hac. Per lõgũ ei iter cã ei⁹ amoꝛis aduenio. Parat igiꝫ cena ⁊ cũ inter epulas femia btm virũ fuisset amplexata: nescio ꝙ spũ tacta vehemẽter igemuit: ⁊ quasi vim ꝓpessa intrinsec⁹ in ħ verba prupit. Ue mihi inqt misere soli. Tunc ꝙ perat domui obstupefact⁹ ait: Quid domina mi maria subito in tã gruissimo suspꝛio prupisti. Hodie duoꝛ annis ħ permanes: ⁊ nũqꝫ ex te gemit⁹ vl tristioꝛ sermo audit⁹ est. Btã inqt illa essem si añ ħ trienniũ defuncta fuissem. Et btus senioꝛ ne cogĩsceret ꝙsi cũ ꝙdã seueritate ait ad eã. Hodo cũ letic̃ie interfum⁹: tu pctã tua venisti cõmemoꝛare: cohibe hos itẽpestiuos singultus ⁊ serena frontẽ tuã ꝙuscqꝫ abieꝛo: ⁊ tũc si libet lachrymis made. Tũc ipa ꝙetioꝛ facta reliquum cene cum gaudio celebꝛauit. Postqꝫ igiꝫ epulati fuissent ꝓuocabat eum puella vt ad cubitandũ cubiculũ introiret At ille cũ intrasset cernit lectũ i sublume cõstructũ: in ꝙ alacri⁹ ꝓfestim cõsedit dicens femine: Obsera diligenter ⁊ veni accipiam te. Qõ cũ illa fecisset: Hña inqt Maria ap ꝓpinq̃ mihi. Cũqꝫ appꝛopinq̃sset tenuit firmiter manũ ei⁹ quasi ꝙ vellet deosculari eã: ⁊ auferẽs velamẽtũ ꝙ se ne facile agnoscereꝫ opuerat: erupit in lachrymas: ⁊ cum eiulatu sic ait ad eã: Filia mea Maria nõ me agnoscis. Uiscera mea nõne ego sum ꝙ te nutriui. Quis te filia mea iterfecit. Ubi ꝙso ẽ habit⁹ angelic⁹: vbi otinẽtia tua: vbi fletus: vbi vigilie: quõ sic a celsissimo celo vsqꝫ ad infernũ collapsa es. Quare dulcissima filia cum peccasti non mihi ilico retulisti: ⁊ ego ꝑ te penitẽtiã pegissem: quis sine pctõ est nisi solus deus. Cũqꝫ hec illa audisset ⁊ patruũ suũ Abꝛaã agnouisset quasi lapis effecta inter man⁹ se tenentis obꝛiguit: ⁊ in terrã coꝛruens nihil respõdit. At vir sanctus totus in lachrymas resolutus adiecit. Hõ loqueris mihi filia mea Maria: nõ loqꝛis mihi pars viscex meox. Hõ nexpter te filia mea hucveni. Sup me sit ħ pctm̃ tuũ. Ego ꝑ eo satisfaciã: ego in die iudicij ꝑ te filia mea rõnẽ reddã. Usqꝫ in mediũ ꝛagꝫ noctis huiusc̃emodi sermõib⁹ cõsolabaꝛ eã: ⁊ cũ lachrimis vberrimis ãmonebat. Tũc cũ paululũ respirasset ⁊ rediſſz ad se velut toꝛrẽtẽ lachrymas effũdẽs ait: Hõ valeo in te ꝓ ꝓfusionẽ vult⁹ mei intẽdere: ⁊ quõ possum oꝛõnem deo fundere ⁊ spõsum meũ quẽ dereliq̃ ispicere ... Magna nimis est iniqtas mea: nõ põt mihi spes eẽ salutis. At ille ad eã: Sup me sit inqtas tua filia mea: ex meis manib⁹ deus ħ pctm̃ reqrat: tm̃ veni mecũ ⁊ redi in locum tuũ. Que ait sic ad eũ: Si ei scis qꝛ possum

pniam agere ꝛ satisfactionē meā suscipiat benignissim⁹ de⁹: ecce vt iubes ego adue/niā. Et h dicēs ponēs caput ad pedes ei⁹ tota nocte deflebat ꝛ dixit: Quid tibi pro oīb⁹ bñficijs tuis retribuā: qꝛ sic mei miser/tus es: ꝛ venisti huc vt me ex voragine im/mūdicie hui⁹ educeres. Diluculo facto ait ad eā: Surge filia ꝛ eam⁹ hunc ad cellā no strā: ꝛ imponēs eā sup equū trahebat pce/dens ꝛ vehemēter exultabat incedens. Et cū peruenisset ad ꝓpriū locū illā q̄dē vbi ipse fuerat in interiori cella ꝺclusit: ipe ꝯo i ex/teriori pmānsit. Nec itaq⁹ cilicio reiduta in hūiliatiōe cordis ꝛ oculoꝝ pdurabat vigi/lijs atq⁹ strictissimis abstinēcijs semetipaz ꝺficiēs lachrymabat etiā pctm suū: ꝛ ita ve/hemēter suā ruinā lamētabat: vt si q̄s vl'sa/pēū pect⁹ hñs ei⁹ lamētationē audisset i la/chrymas soluebat. Quo factū est vt dñs in signū acceptate pnie ꝛ venie ipetrate mul/tas sanitates p eā pficeret. Btūs āt abraā post hec adhuc decē ānos in hac vita per/durās: ꝛ cernēs optimā pniam ei⁹: glificās deū septuagesimo vite sue anno q̄euit i pa ce. Vixit aūt btā ꝯgo Maria alios quiq⁹ annos post obitū patrui sui dieb⁹ ac noctī bus in lamētatiōe maxima ꝛ lachrymis p/seueras. Hora aūt dormitiōis ei⁹ oēs p̄sen tes ꝓpter splēdorē in ei⁹ vultū intēdere non valētes gl'iam deo retulerūt.

Ex vita sancti Epictici ꝛ Astionis.

XXI

Um aliq̄n ad hauriēdā aquam ex
c flumie btissim⁹ Astion sine iussiōe vl' cōmēdatiōe senis Epictici pre/risset turpis q̄dā cogitatio in via eūte illo mētē ei⁹ subito inuasit: ꝛ cū p triduū h talis ac tāt⁹ vir nō potuisset de suo eā corde ex/trudere nimis tristis effect⁹ est: ꝛ vult⁹ ei⁹ p hac valde manebat ꝺfusus: quē intuēs se/nior ait ad eū: Quid est fili q̄ sic tristē te in tueor: ꝛ insolito meroꝛe aspicio ꝺfectū: tūc ille: An h triduū q̄n tua venerabilitas cuz hoīb⁹ lo q̄bar pudoꝛe vetāte: ego te nesciēte ad hauriēdū aquā ad fluuiū pretri. Eunte ꝯo me in via turpis q̄dā ꝛ sat⁹ sordida co/gitatio in mētē ascēdit. Et nūc itaq⁹ iam p triduū q̄ntū valeo cū lachrymis: oꝛōe: ꝛ me ditatiōe scripturarū laboro ad expellēdū eā: ꝛ nil'o mō valeo supare. Tūc Epictic⁹: Et q̄re absq⁹ mea licētia ostiū cellule egres sus es: vel sine oꝛōne sacerdotis chr̄i pretri sti ad fluuiū. An ignoras: qꝛ cōmēdatio p/positi semp mur⁹ ierpugnabilis iuniozib⁹ ꝛ loꝛica fidei ad erpugnādum diabolū exi stit. Et hec dicēs iubet eū secū pariēi oꝛō/ne ad dñm psternere. Cūq⁹ diu m'trūq⁹ sal/uatoꝛis misericordiā pcari fuissent: ꝛ finita oꝛōe ex solo surrexissent. vidit btūs Astio puez q̄ndā nigrū cuz ignea facula de sinu suo egredīētē ac talia dicētē. Cōfessio tua Astion magnas meas ꝓtriuit hodie vires ꝛ vna oꝛō vestra me inermē in oīb⁹ reddi dit ac dissolutū.

Ex vita sancti Bernardi.

XXII

Vm sctūs bern⁹

c ardus adhuc puerul⁹ gui dolore capitis vexarek decidit in lectū. Adducta est ad eū mlier cula forte ignorā/te mr̄e q̄si dolorē mitigatura carminibus. Quā cū ille appꝛopinq̄ntē sentiret cū car/minalib⁹ instrumētis q̄b⁹ hoīb⁹ de vulgo il ludere ꝺsueuerat: cū idignatōe magna ex/clamans a se repulit ꝛ abiecit. Nec defuit diuina gr̄a zelo sctī pueri: sed ꝓtinuo sensit virtutē: ꝛ in ipso impetu surgēs ab oī dolo re liberatū se esse cognouit.

XXIII

Quadā vice cū curios⁹ aspiciēdo defi/xos i q̄ndā femina oc'los ali⁹ q̄du remissz ꝓtinuo ad se reuersus: ꝛ ō seipo erubescēs apō semetipm i seipm vltoꝛ seueriss⁹ ex/arsit. Stagno q̄ppe gelida ꝛ aq̄z q̄ ipsi/mo erat colloten⁹ insiliēs tā du imbi pmā sit donec pene exanguis effect⁹ p ꝓtrē gre coopant⁹: etiā a caloꝛe carnal' ꝺcupiscēcie tot⁹ refriguit: induēs illi⁹ castitat⁹ effectū q̄ dicebat: pepigi fedus cū oculis meis.

XXIIII

Cōtigit itē vt cū socijs ali⁹ntis apō ma
tronā q̄ndā hospitarek. Cōsideras āt mlr adolescentē decoꝛ aspectu capta est laqo oc'oꝛ suoꝛ ꝛ in ꝺcupiam ei⁹ exarsit. Cūq⁹ tāq⁹ honoratiori oīm seoꝛū lectū ei fecissz pparari: surgēs ipsa de nocte ipudent ac/cessit ad eū: quā bernard⁹ sentiēs: nec ꝺsiliq inops clamare cepit: latrōes latrōes. Ad quā vocē fugit mlr: familia oīs exurgit: lu cerna accēdit: latro q̄rit: sed mine inuenit. Ad lectulos singuli redeūt: fit silentiū: fūt tenebre sic pri⁹: paulāt ceteri: sz ñ illa mlis ra. Exurgit denuo ꝛ bernardi lectulū petit. Sz denuo ille pclamat: latrōes latrones. Querit itez: ꝛ latet itez: nec ab eo q̄ sol⁹ no

uerat publicabat. Usq; tertio ip̄roba mu-
lier sic repulsa vir tandē metu seu despera
tione victa cessauit. Cū aūt die seq̄nti iter
agerēt arguētes Bernardū socij q̄dnā to-
tiēs ea nocte latrones somniauerint q̄ qui-
rebāt. Quib⁹ ille Ueraciter inq̄t aderat la
tro: q̄ mihi p̄ciosius est in hac vita ca-
stitatē videlicet hospita nitebat auferre.

XXV

Habebat autē Bernardus cū fratrib⁹
suis sororē q̄ post eor ingressum ad mōa-
steriū manebat in seculo. erat em̄ in seculo
nupta q̄ seclo dedita: q̄ cū in diuitijs q̄ de-
litijs seculi p̄clitaret: tandē aliq̄n inspira
uit ei deus vt frēs suos visitaret. Cūq; ve
nisset q̄si visura venerabilē frēm suū: q̄ ad-
esset cū comitatu q̄ apparatu superbo: ille de
testās q̄ execrās eā tāq; rete diaboli ad ca
piēdas aias: nullatenus adq̄escere volu-
it exire ad videndū eā: q̄d audiēs illa p̄fusa
q̄ cōpūcta vehemēt cū null⁹ ei frat⁹ suor
occurrere dignaret q̄ a frē suo Andrea pu
blice ob vestiū apparatū stercus inuolutū
argueret: tota in lachrymas resoluta: q̄ si
peccatrix sum inq̄t p talib⁹ chr̄is mortuus
est: q̄ em̄ peccatrix sum p̄siliū q̄ colloq̄um
bonor⁹ req̄ro: q̄si despicit frat⁹ meus carnē
meā: nō despiciat fr̄us dei aiam meā. Ue
niat p̄cipiat: q̄ q̄d̄ p̄ceperit facere para-
ta sum. Hāc g̃ p̄missionē tenēs exyt ad eā
cū fribus suis frater eius. Et q̄ eā separe a
viro suo nō poterat: p̄mo p̄bo oēm ei mū-
di gl'iam in cultu vestiū: q̄ in oib⁹ seculi pō-
pis q̄ curiositatib⁹ interdixit: q̄ formā vite
mr̄is sue in q̄ multo tpe vixit cū viro ei in-
dixit: q̄ sic eā a se dimisit. Illa p̄bo obedien
tissime parēs p̄cepto redyt ad p̄ria. Stu
debāt aūt oēs adolescentulā nobilē deli-
catā subita mutatōe q̄ habitu q̄ victu i me
dio seculi vitā ducere heremiticā: instare
vigilijs q̄ ieunijs q̄ tinuis o⁹oib⁹: q̄ ab oi
seculop̄sus sese facere alienā. Biennio sic
cū viro suo vixit: q̄ tandē a viro suo licen-
tiā nacta monasteriuz sanctimonaliū in-
troiuit: q̄ multū in gr̄a dei p̄fecit.

XXVI

Diuertit aliq̄n nobiliū cohors militu
ad clarevallē vt sctm̄ videret abbatē. P̄ro
pe aūt erat sacr̄ q̄dragesime tp̄s q̄ illi oēs
fere iuuenes dediti militie seculari: circū i-
bāt querētes execrabiles illas nundinas
quas vulgo torn̄etas vocant. Cepit trac-
ab illis petere paucos illos q̄ aū q̄dragesi
mā superāt dies. ne armis interim vterent
Quib⁹ obstinato aio eius acq̄escere moni
tis renuētib⁹. Cōfido ait i dño. qm̄ ip̄e da-
bit mihi indutias q̄s negat⁹. Et accersito
fr̄e iubet eis ceruisiā p̄parari. b̄ndicēs eā et
dicēs vt potionē biberēt aia r. Biberūt q̄
parit̄ q̄dam inuiti p̄ amore scti. metuentes
eū quē postea sūt exp̄ti diuīe p̄tat⁹ effectū.
Ut em̄ egressi sūt mōasteriū. fores mutuis
sese ceperūt inflāmare p̄monib⁹. q̄ cor eor
ardens erat in eis. Inspirāte g̃ deo q̄ velo
cit̄ currēte p̄bo ei⁹. eadem hora reuersi et
uersi a vijs suis spiritali milicie dextras
dederūt. q̄r q̄dā adhuc militāt deo. q̄dam
aūt cū eo regnāt carnis vinculis absoluti.

XXVII

Comes q̄dam acq̄tanie noie wilhelm⁹
erat q̄ p tpe Leonis p̄ Innocentū epos
de suis sedib⁹ expulerat. Quem cum bea-
tus vir Bernardus cum multis epis vo-
casset p̄ concordia facienda: q̄ ille tandē In-
nocentio cedere se velle diceret: sed nunq̄
epos expulsos admittere se posse fateret
q̄ eum implacabiliter offenderint: vir dei
efficaciora arma arripiens ad altare san-
ctum oblaturus accedit. Intrauerunt ec
clesiam quib⁹ licebat diuinis interesse my
steriis: q̄ comes sustinebat p̄re foribus. Per-
actis ergo consecrationib⁹ ex pace data q̄
diffusa per populum vir dei iā nō se agēs
vt hominē corpus domini sup patenā po
nens ignea facie et flammeis oculis non
supplicās sed minax foras egreditur q̄ ver
bis terribilibus aggreditur ducem dicēs
Rogauimus tez sp̄euisti nos. Ecce ad te
p̄cessit filius virginis qui est caput q̄ dñs
ecclie quā tu p̄sequeris. Adest iudex tuus
in cuius noie omne genu curuat: in cuius
manu illa anima tua deueniet. Numquid
et ip̄m spernes et sicut seruos eius p̄tem-
nes. Lachrymabant̄ vniuersi q̄ aderant:
q̄ oratorib⁹ interim p̄stolabant exitum rei q̄
omniū suspensa expectatio nescio q̄d di-
uinum fieri celitus exp̄ctabat: videns co-
mes abbatē in spiritu vehemēti p̄cedentē
q̄ sacratissimū corpus dñi ferentem in ma
nib⁹ expauit et diriguit: membrisq; treme-
bundus solo p̄uolutur. Eleuatus a mili-
tibus rursum in faciem ruit: nec quicquam
alicui loquens nec intendens in aliquem
saltuis per barbā defluētib⁹ cum p̄fundis
efflans gemitibus epilenticus videbatur
Tūc vir dei ad eum p̄pius accessit: q̄ pede

pulsans surgere iubet: ⁊ stare sup pedes ⁊ audire dei sniam. Pñs ē inq̄t pictauien⁹ eps quē ab eccl'ia sua expulisti: vade ⁊ re// cōciliare ei ⁊ i osculo sctē pacis cū eo iūgito federa: ⁊ ip̄m ad sedē suā reducito: ⁊ satis// faciēs deo redde p ꝺctūelia gl'iam: ⁊ in vni uerso pncipatu tuo discordes ad charita tis reuoca vnitatē: subdere Innocētio pa pe. Audiēs hec comes auctate spūssancti: et sacro⁹ p̄tia vict⁹ nec audebat rndere nec potat: ſz stati accurrit: ⁊ i pacis osculo rece pit ep̄m: ⁊ eadē q̄ eū aburauerat mālu: cū tot⁹ exultatōe ciuitat⁹ ad p̄riā reduxit se// dē. Hic postmodū ꝺr mirabilē egisse pniaz ⁊ p̄mus pater extitisse ⁊ vilhelmitaz⁹ mona chorum. XXVIII

Cū famulus dei Bernardus vice q̄dā pl'es nobiles ⁊ sapiētes de secl'i vana ꝺuer satiōe post se traxisset: erat int' eos p̄m⁹ q̄// dā ⁊ pcipu⁹ Hanfridus noie q̄ post in cla// reualle poꝛ officio funct⁹: btē defunct⁹ est in eodē. Hic igit' cū dei famulū ad mōaste riū seq̄ret' guissima cepit tentatōe pulsari. Intuit⁹ ät illū vn⁹ e frib⁹. Quid ē inq̄t q⁹ fa cies tua tristicie q̄dā nubilo guit' obuolu ta videt'. Cui ille. Scio q⁹ nūq̄ ap̄li⁹ letus ero. Qō ꝺbū cū ad dei famulū idē fr̄ satis anxi⁹ retulisset videns ille basilicā, qpe viā p quā q̄diebat' diuertit ad eā ⁊ ingressus ora// bat. Ceteꝛ ät de foꝛ p̄stolātib⁹ Hanfrid⁹ guatus tedio sup lapidē obdormiuit. De// mū cū ambo piter surrexissent ille de oꝛoe iste de somno: apparuit idē Hanfrid⁹ tāto iocūdior ⁊ hilarior ceteꝛ q̄sto tristior ꝑus Cui⁹ ei p̄dictus frater ꝺbū mestic̄ie qō lo cutus fuerat amicabilit' ip̄roperaret Tūc inq̄t dixi. Nūq̄ ampli⁹ let⁹ ero: ſz nūc dico Nūq̄ ampli⁹ trist⁹ ero. XXIX

Narrat de btissimo Bernardo clare// uallen. abbate q⁹ aliq̄n i messiōe segetū frēz ꝑuersum viderit deuote q̄dē ⁊ vltra vires i agro cū monachis laborantē. Spū aūt sctō attactus intrinsec⁹ btūs Bernardus dixit coꝛā oib⁹ laborātib⁹. Eia frater age qō agis: nullū aliud post hāc vitā purga// toriū sustinebis.

Ex vita bti Joānis elemosynarij.

XXX

QUebat' sctūs Joānes elemosy narius his q̄ ei ꝺsedebāt. Cū esset inq̄ens i cypro adhuc iuuenis q̄si annoꝛ q̄ndecim vidi vna noctū i somnis puellā q̄ndā cuius spēs sup solem splende bat: oꝛnatā sup oēm humanū sensum. Que venit ⁊ stetit añ lectū ⁊ pulsauit me in late re. Expgefactus vidi eā ⁊ estimaui eā esse mulierē. Figura ergo crucis signatus ui// xi ei. Quis es tu: ⁊ quō ausa es intrare ad me dū dormirē? Habebat ⁊ coꝛonā de oli// ua q̄ ramis sup caput suū. Tūc illa hilari vultu ⁊ subridēdo dixit mihi. Ego sum p// ma filia q̄ regis. Cui⁹ ꝺ audiuissem statim adoraui eā. Tūc dixit mihi. Si me possi// deres amicā ego te ducerē i ꝺspectu imp⁹ toris. Eteñ nemo habet p̄tātē apud eum sicut ego Ego q̄ppe feci eū in terris hoiem fieri ⁊ saluare hoies. Et hec dicens dispa ruit. Ego itaq̄ in me reuersus intelleri vi sionē ⁊ dixi. Crede q⁹ cōpassio ⁊ elemosy// na est ⁊ iō habebat i capite et oliue folia coronā. Eteñ ꝺ aciter cōpassio ⁊ benigni// tas erga hoīes dñm carne vestiri fecit. Statim g̃ vestiui me ⁊ nullū domus mee excitās in eccl'iam abij. Erat em̄ tā auro// ra. Et cū irem obuiaui fratri frigore vexa to ⁊ expoliaui me indumēto capnoꝛ dedi ei: dixiq̄ intra me. Ecce in ꝺ sciam si vnq̄ ꝺ sit visio quā vidi an demoniaca. Et si tate attestāte nondū eccl'iam intrauerā: ⁊ subito obuiat mihi q̄dā albis indutus ve stib⁹ dans mihi ligaturā centū numismā// tū dicēs. Accipe ꝺ frater ⁊ dispensa vtris Ego aūt p̄ gaudio statim hec suscipiēs re uersus sum volēs ei reddere ligaturā illaz q̄si nihil indigēs: ⁊ amplius nō vidi aliq̄d Tūc dixi ꝺ aciter nō erat phātasia. Et ilo la g̃ hoꝛa sepe dabam ꝺ fratri aliq̄d dicēs. Videbo si mittat mihi deus vt dixit cētu plā. Et cū tentassem deū malefacies: ⁊ sa// tisfactum esset mihi diuersis modis dixi. Cessa misera aia tentando deū. Thesau// rus em̄ diuitiaz⁹ dei imensus est: plusq̄ de us p̄t dare q̄ tu distribuere.

XXXI

Quidā pegrinoz⁹ videns tantā eius cō// passionē voluit tentare eū. Et indutus ve stimento veteri adq̄t eū eunte ad visitan// dos q̄ in hospitali iacebāt. Bis em̄ p beb// domadā vel ter ibat illuc: ⁊ ꝺr ad eū. Di// serere mei q̄m captiu⁹ sum. Dicit Joānes datoꝛi suo. Da ei sex numismata. Deinde cū hec accepisset vadit ⁊ mutat habitū et obuiat ei aliūde. ⁊ cidit ei dicēs. Miſere mei q⁹ coartoꝛ. Dic denuo p̄siarche dato ri: da ei sex aureos numos. Cū g̃ illet dicit

ille distributor ad aurē pziarche illi⁹. Per oꝛoes tuas dñe idē ipe accepit scdo: fecit ꝙ seipm pziarcha tāq̄ nesciret. Uēit ita⁊ tertio idē accipe: ⁊ tetigit pziarchā q̄ au rū ferebat significās q̄ ipe eēt. Tūc rndit ei dei amic⁹ ille ꝙ acit mirabilia oꝛoꝛs. Da ei duo decim numismata ne forte chꝛs me⁹ sit et tentet me.

XXXII

Hauclerus q̄dā pegrin⁹ dāna ptulit et accedēs pziarchā rogabat eū mlt⁊ lachry mis vt ꝓpatereť ei siēt oib⁹. Precepit ḡ eū accipe q̄nq̄ libras auri. Cū accepiss⁊ has abiēs emit euthecā ⁊ misit i nauim. Mox accidit vt extra portū naufragiū ptulisset naue ꝙ nō pdidit. Accessit ḡ ad eū ⁊ ō bo na ei⁹ volūtate psumēs dixit. Miſere mei vt de⁹ mōi miser⁹ est. Cui ille pziarcha ōt Crede ff nisi miscuisses pecunijs eccl'ie il las pecunias q̄ tibi remāserāt nullatenus naufragiū ptulisses. De mal' em̄ habuisti eas ⁊ pdite sūt cū eis q̄ fuer̄t ex boms. Ue rū pcepit denuo dari ei decem libras auri denūciās ei ne ꝓmisceret eis alias pecuni as. Emēs pterea euthecā ⁊ nauigās vno die vēto valido flāte pject⁹ ē in terrā ⁊ oīa pdidit⁊ ipaz nauim: ⁊ nō st̄ saluate nisi aie cler⁹ necare seipm: ꝛ ōs q̄ sp saluti hoīm p uidet: reuelauit ħ btō pziarche. Et cū au disset qđ acciderat ei nūciauit ei vt vēiret ad se nihil oino dubitās. Tūc aspsit se pul uere ⁊ accedit eū. Cūq̄ vidiss⁊ eū i tali hū tu ille sctūs redarguit eū ⁊ dixit ei. Miſe reat tui dñs. Credo ei q̄ ab hodierna die neq̄q̄ naufragiū icides vsq̄q̄ moriaris. ħ ꝙ tibi ꝓtigit eo q̄ ⁊ ipa nauis tua ex iniu ſticia eēt possessa. Mox ḡ pziarcha iussit tradi ei vnā magnā nauim plenā frumēto vigiti milū modioꝝ ō ill' nauib⁹ q̄ eccie mi strabāt: quā recipiēs exiit ab alexādria et affirmabat ipe. Hauclerus asseuerās: qm̄ vi giti dieb⁹ ac noctib⁹ nauigauim⁹ vehemē ti vēto nō valētes oino scire q̄ essem⁹ neq̄ p stellas aut locū excepto q̄ gubnator vi debat pziarchā illū secū tenentē guberna culū dicentē sibi. Ne timeas bn̄ nauigas. Igit̄ post vicesimū die apparuim⁹ i insulis britānie: ⁊ descēdētib⁹ nob⁹ in trā inuenim⁹ illic famē magnā. Cū ḡ diriss̄emus pmo ci uitat⁊ q̄ frumētū in naui portarem⁹ dixit. Bn̄ de⁹ adduxit vos: q̄cq̄d vultis eligite: aut p singulos modios numisma vnū aut eiusdē pōder⁊ accipite stannū. Elegimus itaq̄ dimidiū sic. Nauī pterea cū gaudio alexādriā fuersa q̄uim⁹ ⁊ asportauit nau cler⁹ de isto stāno vt venūdaret illō. Da bebat ei illic antiquū sociū i negocijs petē tē ex eodē stāno: ⁊ dat ei i sacco q̄si q̄nq̄gin ta libras. At ille pbarevolēs spēz si bōa eēt soluit illō i ignē ⁊ inuenit argētū pur̄: puta uit se eē tētatū: retulit ei saccū dicēs. De⁹ i dulgeat tibi: nūq̄d inuenisti me ipostorē er ga te: q̄ argentū p stāno tentando dedisti mihi. Expauescēs ḡ de fmōe illo naucler⁹ ōt. Crede: q̄ ego p stanno illō habeo. Si ꝙ q̄ fecit de aq̄vinū ipe p oꝛoes pziarche fecit ⁊ stānū argētū nihil mir̄. Et vt satis fiat tibi veni ad nauim ⁊ vide. Accedētes itaq̄ inuenerūt stannū argentū optimuz factū.

XXXIII

Descēdente aliq̄n sctissimo isto in eccle siam dñica die accessit ad eū hō q̄ mlt⁊ possederat facultates: ⁊ fures ingressi do mū ei⁹ dispoliauerūt eū vsq̄ ad stramentū Et cū mlt⁊ inq̄sitio facta esset⁊ nō inuenis set q̄ ħ ppetrauerāt: cōpulsus est mlt⁊ nu mis pauptate depcari sctissimū illū pziar chā dicēs ei calamitatē suā. Miſertus ḡ illius multū: fuerat em̄ ex clarissimis ⁊ ma gnis pncipib⁹: ōt ad aurē illi⁹ cui aur⁊ cre ditū erat vt daret ei q̄ndecim libras auri. cū āt has dat⁹ abiret⁊ ex diabolica opa tiōe inuidens nō dedit ei nisi q̄nq̄ libras. Cū āt reuerteret⁊ ō collecta isdē honorabi lissimus archieps: dedit ei mulier vidua q̄nq̄ cētenarios auri cū cedula q̄dā q̄nti tatē auri ꝛtinentē. Cū aūt suscepisset ꝓuo cauit dispēsatores: ⁊ dixit eis. q̄t libras de distis illi qui ad me accessit. Cui dixerūt. Dñe vt iussit sacratissima sctitas vꝛa q̄n decim libras. Cū cogn̄isset p inhabitantē in se gr̄az illos eē mētitos adducit eū ꝙ ac cepat: ⁊ interrogat eū q̄d accepisset. Ille ꝓo dicēte q̄nq̄ libras: pferēs ō honorāda ma nu ille scūs scptū qđ sibi traditū fuerat di xit dispēsatoꝛib⁹ suis. Ut vob exq̄rat deus q̄m si dedissetis q̄ndeci libras vt dixit hu militas mea. mulier q̄ attulit q̄nq̄ cētena ria q̄ndecim daret. Et vt certos faciāvos mittēs adduxit viduā q̄ attulit scptū q̄nq̄ cētenarioꝝ ⁊ dixit ei: obsecro te tm̄ q̄ngen ta talēta voluisti dare chꝛo an alio aliq̄d qđ fecerat tremore cōpsta dixit. Per san cras dñi mei oꝛones q̄ndecim centenaria scpserā manu mea in pictatio: ⁊ ante vnā

horā cū stare in sinaxi vt darem tibi ꝺño meo dissoluēs illō iportune legi: z iueni de cē deleta a seipo. Tūc stupefacta ītra me// metipaz dixi. Utiqꝫ ē volūtas dei vt dem nisi q̄nqꝫ. Dimittēte āt pziarcha reuerēdā illā femināz ceciderūt ad pedes eiꝰ dispēsa// tores: q̄ trāsgressi sūt volūtatē eiꝰ petētes indulgentiā: z affirmātes nihil tale se vlte rius facturos

XXXIIII

Jneſtimabili multitudie fugientiū a p// sis aduenīte Alexādriā z sterilitate mul// ta exīte in Alexādria eo q̄ nō subiret flu// uius nilus ꝑm ꝺsuetudinē z auro cuncto erogato qꝺ possederat pziarcha misit z ac cepit mutuo a mltis fidelibꝫ circa decē cē// tenaria. Dis āt itez ꝺsūptꝫ z adhuc fame manēte nllōqꝫ deceꝺo mutuū ei dare volē te sz oibꝫ ptinaciā famis timētibꝫ cū cōpzi merek pziarcha necitate coz q̄ ab eo ale// bāt: z iml'ta cura z oꝛoe pseueraret: sensit q̄ꝺā citatꝫ hitatoꝛ eā q̄ circūꝺederat sctissi mū illū oimodā egestatē. Qui bigamꝰ exñs ꝺesiderat diaconus sctē ecclie fieri: z p ne// cessitatē q̄ sctm̄ vnꝺiqꝫ pziarchā circūꝺe// derat volebat suaꝺere ei vt eū cōsecraret. Fecit itaqꝫ ei ꝺepcatōez p lr̄as ꝺtinētē ita Jn facie q̄ppe ei nō audebat tale aliq̄ꝺ di// cere. Sanctissimo z ter btō pzi patrū Jo// anni vicario chzi: ꝺepcatio z postulatio a cosma indigno ꝺuo ꝺuoz sctitatꝫ vze. Edi scens sctissime ꝺñe q̄ obtinet honorāꝺum caput tuū ꝑm ꝺñi pmissionē: imo p pctis nr̄is escaz penuriā: nō iustū existimaui ꝑ// uus tuꝰ in refectōe ꝺuersari ꝺño meo ma// nēte in ꝺefectu. Sūt igit indigno ꝺuo tuo frumēti ducēta milia modioz z auri libre centū octoginta: q̄s ego rogo ꝺari chzo p te ꝺñm meū: tm̄ ego indignus misterioꝝ vr̄i diaconatꝰ pfruimerear: vt p talē cū te ꝺño sct altarꝫ miſtratōz emūder a pctōz meo rū luxuria. Dicit em̄ ꝙe p sctm̄ apl'm. Qm̄ et necessitate z legis trāslatio fit. Hec sus// cipiēs patriarcha z viz aduocans ait ad eū. Tu es q̄ p̄ces nob p notariū tuū z filiū misisti? Quo ꝺicēte. Etiā ꝺñe: misit oēs fo// ras nolēs coz̄ oibꝫ ꝺfūdere: z cepit ꝺicere ad eū. Oblatio q̄ꝺē tua z ml'ta z tpi neces// saria sz maculosa ē. Et nosti q̄ i lege ouis sine pua sine magꝫ nisi imaculata eēt in sa// crificiū nō offerebaꝫ. Et iō ad sacrificium Cain nō respexit ꝺeus. Qm̄ ꝙo ꝺixisti fra// ter q̄ ex necessitate z legis trāslatio fiat: ꝺ lege veteri hoc ꝺicit apl's. Hā ait frat ꝺñi Jacoby q̄ q̄cūq̄ obꝺuauerit totā legē. of// fendat aūt in vno factus est oīm reus. De fratribꝫ ꝙo meis egenis z ꝺ sctā ecclia: ꝺe q̄ eos nutriuit anteqꝫ ego z tu naſceremur ipe z nunc nutrit eos: tm̄ si ꝑmones eius illesos custoꝺierimus. Jlle em̄ q̄ tūc q̄nqꝫ panes mltiplicauit: pōt z decē horrei mei modꝫs bñꝺicere. Quapzopter illud ꝺico ad te fili qꝺ in actibꝫ apl'oꝝ ꝺictū est. Hō ē tibi portio neqꝫ hereditas i pte hac. Lūqꝫ hūc tristē z sine effectu ꝺimisisset nūciat ei duas magnaz nauiū eccl'ie ad terrā eē sū// missas: q̄s miserat in Seculā ꝓpt frumen// tū. Hoc aūt audiēs btūs ille cadēs in ter// rā gr̄as agit oipotenti ꝺeo ꝺicēs. Hr̄as ti bi refero ꝺñe q̄m nō pmisisti ꝺuo tuo pecu// nꝭ vendere gr̄am tuā.

XXXV

Jste memoziabilis pziarcha sctūs Jo// annes hēbat q̄ndā nepotē noie Heoꝛgiū Una itaqꝫ ꝺiez faciēs cū qꝺā ciuitatis ra// bernario ritā ꝙuicꝭ ab eo seuere affect? est. Qui dolēs nō solū q̄ publice: vexerā q̄ a viliori inhonoratus eēt. maxie ꝙo q̄ erat nepos pziarche subrt ad eū in ꝺclau// sēs vehemēt. Cū āt hūc estuantē ita z la// chrymātē vidisset mitissim? pziarcha: iter// rogat cām tāte anxietat?. Cūqꝫ ille p ama// ritudie ñ posset exꝑmere ꝑmonē: hi q̄ ꝑsto fuerūt qñ eū exhonorari a tabernario ꝺi// gerat: ceperūt recitare archiepo cām: z q̄ nō ꝺebuerat inq̄unt ita sctitas vza ꝺēni vt ꝓprios tuos z ꝓpinq̄s a ꝺespectis exho// norari pateret hoibꝫ. Jlle āt ver? vtiqꝫ me ꝺic? volēs ꝓmoveluti emplastro q̄ꝺā cura re nepotꝫ sui furiā talibꝫ ꝑbis cepit extingue re morbū z ꝺicere. Et oīno aulus ēaliqꝭ aperire os z ꝺ ꝺicere tibi. Lrede mi fili pa// tuo: qm̄ faciā in eo hodie rē: vt tota Alexā// dria miret. Cūqꝫ vidisset eū remediū rece// pisse z tristiciā cūctā piecisse purātēr̄ q̄ faceret eū flagellari z varijs pōpis exho// nestari: ꝺt ei deo sculās pect ipi?. Fili fiet// ꝑitate nepos mee exīstis būilitatꝫ ꝓpara teipm̄ z flagellari z ꝙuicia pati. ab oi hoie Uera ei cognatio nō ex sanguie z carne: ꝭ ex ꝑtute mētꝫ agnoscit. Cōfesti igit ꝓ hoie illo misit z ab oi pensiōe z tributo illi libe// rū fecit: z oēs audiētes mirati sunt z inter// lexerūt ꝑ esse id qꝺ ꝺixit: qm̄ faciā in eū rē vt tota Alexādria miret: vicz q̄ nō solum vicissitudinē nō reddidit: vexerā ꝓ vlto// ne aditoriū impendit.

XXXVI

Arripuit sctūs ille ⁊ ꝑ bonū vt in ifuno stratu recūberet ⁊ vilib⁹ opimētis in cella sua vteret. Qđ cū vidisset qđā possessoꝛ ei uiratis qꝫ opertoꝛio scisso ⁊ laneo tegebat trāsmisit ei cooptoꝛiū numismatū trigīta sex: rogās eū ml̄tū vt eo cooperiret ad me moriā mittētis. Ille ꝯo ꝑ suscipiens ꝓpter ete p totā pene noctē dicebat ad semetipꝫ vt recitabāt cubicularij eius. Quis dicet ꝑbū istud) pallio trigintasex numismatuꝫ tegat: ⁊ frēs chr̄i frigoꝛe necent. Quāti sūt mō q dentib⁹ stridēt p glacie: quanti sunt mattā vel ciliciū habētes subtus ⁊ nō pos sunt extēdere pedes suos: q̄nti dormierūt incenati hītes duplū cruciatū: tam ex frigoꝛe ꝙ ex ieiunio: q̄nti desiderāt saturari de foliis oleꝛ q̄ ꝓciunt de coq̄na mea: q̄n ti sunt in ciuitate ista in hoꝛa hac ꝓgrini nō hītes vbi hospitent ⁊ in foꝛo iacēt foꝛ tasse ⁊ pluuia madefacti. Tuꝯo expectās etiā eternā iocunditatē assēq̄: ⁊ vinū bibis ⁊ pisces immanes deuoras: ⁊ in cubiculis demoraris. Modo aūt cū oib⁹ malis ⁊ in cooptoꝛio trigintasex numismatū te cale facis. Uere bn̄dict⁹ de⁹ qꝫ būlis Joānes alia nocte sic nō coopiet. Justū est ei ⁊ bū acceptū deo vt teganť centum q̄draginta frēs ⁊ dñi tui ꝙ tu infelix. Moꝛ g̃ trāsmi sit illō in crastinū vt venūdaret. Et vidēs is q̄ ꝑ obtulit: emit illud trigitasex numis matib⁹ ⁊ rursus obtulit patriarche. Eum ꝯo in crastinū vidisset illud emit hoc sil̄r ⁊ obtulit patriarche deposcēs vt tegeret eo Cū aūt tertio id fecisset ōt ei g̃tulabūdus scūs: videbim⁹ qs deficiet ego an tu. Erat ei opulētus valde ⁊ suauit̄ q̄si vindemia bat eū sctūs paulatim ab eo ml̄ta auferēs Et dicebat sp q̄ posset aliq̄s cū intentiōe dandi pauplb⁹ expoliare diuites: ⁊ ipam etiā camisiaꝫ ab eis benuole auferre ⁊ nō peccat: ⁊ maxie si sūt aliq̄ inmisericordes et auari. Duo ei lucrat talis: vnū q̄dē qꝫ ani mas illoꝝ saluat. alterū aūt qm ⁊ ipe ex ꝑ mercedē nō modicā habebit.

XXXVII

Ut sctūs pr̄iarcha alios ad el̄ymas lar giendas puocaret solebat dicere q̄ erat in Africa q̄dā telonarius diues valde īmise ricoꝛs vehemēter. Semel g̃ pauplb⁹ i hyeme sedētib⁹ ad solē seq̄ calefaciētib⁹ cepe rūt singuli domos elemosynaꝝ collauda re ⁊ p eis oꝛare p singl̄os coꝝ: sil̄r ⁊ domos elemosynā nō facientiū vituꝑare. Inter q̄ venit in mediū coꝝ nomē telonarij: ⁊ cepe rūt singuli interrogare ꝓtimū. Uere tu fra ter aliq̄ū accepisti de domo illa bn̄dictio nē? Et oib⁹ inuicē interrogātib⁹ nullus in uētus est accepisse aliq̄ū ꝺ domo eius aliq̄d. Dicit g̃y⁹ er eis. Quid dabitis mihi ⁊ ego accipiā hodie ex eo bn̄dictōꝝ. Et fa cientib⁹ cū eo pactū: venit ⁊ stat foris poꝛ tā dom⁹ expectās q̄n ad domū suā reuer teret. Ex dispensatōe aūt dei puenerūt si mul ipe ingrediēs poꝛtā ⁊ aīal poꝛtās sili gines causa ꝓrandi illius. Uidens g̃ ege nū nō inueniēs lapidē ꝑ furoꝛē accepit si liginē de clitella ⁊ iactauit in faciē eius. Il le g̃ suscepit eā ⁊ abiit vt satisfaceret ꝺ. a tribꝰ suis q̄ ex manib⁹ eius accepisset eam Itaq̄ post duas dies egrotauit infirmita te vsq̄ ad mortē: ⁊ vidit i somnis se raptū ad iudiciū ⁊ suos actus oēs sup stateꝛā ap pendi. In vna q̄dē acie ꝗgregabanť mauri q̄dam deformes: altera aūt acies quo rundā erat candidatoꝝ ⁊ terribiliū specie q̄ nihil inuenientes bonī vt ipi appenderent ꝓtra mala opa que collecta erāt a mauris nimis tribulabanť ⁊ tristabanť ⁊ mēte cō sternabanť ⁊ ad alterutꝝ dicebant. Ergo ne nihil habemus hic? Tūc ōt vnus coꝝ Uere nihil habemus nisi vnā siliginē quā dedit añ duos dies chr̄o ⁊ ipam nō volū tarie. Et mittentib⁹ eis siliginē equalitas facta est. Tunc dicūt telonario hi q̄ appa ruerāt ei candidati. Uade auge ad siligi nē hāc alioq̄n mauri ista te apprehendent. Euigilās g̃ agnouit q̄ visa sunt ab eo non esse mēdacia sꝫ veracia. Qia em̄ q̄ a iuuen tute sua fecerat: ⁊ quoꝝ ipse erat oblitus: videbat ethiopes illos ꝗgregare ⁊ depoꝛ tare ad libram ⁊ dicebat. Si vna siligo quā iactauī p furoꝛē ita pfuit a q̄ntis malis li berat se q̄ dat in simplicitate sua bona in digētib⁹: ⁊ cētero ita modestus ⁊ prudēs atq̄ summus elemosynatoꝛ factus est vt etiā coꝛpi ꝓrio nō parceret. Cōtigit ei ali q̄n fm cōsuetudinē pcedere cum diluculo ad teloneū: ⁊ obuiauit ei nauta q̄ a naufra gio nudus vt natus est cuaserat: ⁊ cecidit añ cū rogās vt tegumentū ab eo acciꝑet. Ille g̃ putās q̄ egenus esset expoliauit se esphoꝛio. i. veste iteriori sua qđ illi meli⁹ erat ⁊ dedit ei: rogauitq̄ eum vt ꝑ vestiret.

pergēs ꝓ ille ⁊ erubescēs ꝫ vestiri: dedit illō vēditori vt venūdaret. Qō cū ad vēdē dū telonari⁹ vidisset suspēsū tristar⁹ est ve hemēter. Et ascēdēs domū suā nihil gu// stauit ꝑ tristicia: ſz claudēs ostiū ꝓclauī so lus sedebat plorās ⁊ cogitās: qr̄ ñ fui inqt dignus vt mei memoriā hēret egen⁹. Cū ḡ anxiaret obdormiuit. Et ecce vidit q̄ndā speciosuz tāq̄ solē ferentē crucē sup caput suū ⁊ esophoriū q̄d dederat naute assisten tē sibi ⁊ dicentē: q̄d plorās dñe Petre. ꝫ ei erat ei nomē. Ille ꝓ dixit ad eū: qr̄ dñe ex q̄by largir̄ nob damus alicui: ⁊ in turpe lu crū accipiūt accipiētes. Tūc ōt ei: cog̃scis ꝫ. ⁊ oñdit ei qr̄ deint⁹ eēt vestit⁹ esophorio ei⁹. Dic̄ ei. Ecce ego illo vestior ⁊ grās ago vo// lūtati tue bone: qm̄ frigore affligebar ⁊ cō opuisti me. Ad se ḡ reuersus cepit btifi// care egenos ⁊ dicere. Uiuit dñs ⁊ si iopes chīs meus sunt: nō moriar donec tūa vnus et eis. Accersito ḡ vno de fuis suis dic̄ ei. Secretū volo credere tibi ⁊ si publicaue// ris aut nō audieris me barbaris vendā te Dat itaq̄ ei decē libras auri ⁊ ōt ei. Uade ⁊ eme negociū tibi ⁊ sume me ⁊ duc i sctām ciuitatē ⁊ vēde me alicui chīano ⁊ p̄cium da paupib⁹. Seruo aūt recusante ōt ei ite rū: qm̄ si me non vendideris: ego vendā te barbar̄ vt p̄diri tibi. Obediunt ḡ ei fuus Et puenientib⁹ eis ad loca sctā vēdidit eū sordidis vestimētis indutū p numismati// bus triginta. Relinq̄ns ḡ eū fuus abyt cō stantinopolim, pmittēs q̄ nulli ꝫ manife// staret ⁊ q̄ de p̄cio nequaq̄ sibi retinen do aliq̄d defraudaret: ſz totū ꝫ paupib⁹ darz Ergo aliq̄n q̄dē coq̄nabat dño suo. Ali// q̄n aūt lauabat pānos ei⁹ quāq̄ nūq̄ ꝓ us in q̄libet hoꝛ assuet⁹ fuisset. Afflixit aūt se ipm ieiunio multo. Cū ꝓ vidisset se bñdi ci dñs eius ōt ei cōpatiēs hūilitati ipius. Uolo hūilis Petre libare te vt sis de reli// q̄ q̄si frat meus. Ille vero noluit. Uiderat aūt eū freq̄nt⁹ ouicia ferre: ⁊ p̄cuti a ꝓ fuis suis. habebāt ei eū tāq̄ amentē: ita vt ⁊ no men ei imponerēt amētis. Quotiēscūq̄ ḡ tribulabāt eū cōserui eius ⁊ dormiebat in tribulatōe apparebat ei q̄ in africa illi ap// paruerat vestitus esophorio eius: tenēs il la trigīta numismata in manu ⁊ ōt ei. No li mestus eē frat Petre: ego suscepi p̄cium tui: ſz sustine vsq̄ dū cognoscar̄. Post ali// q̄ō ꝓ o tpis venerūt a patria eius q̄dā ar// gēti vēditores vt orarēt ad loca sctā: ⁊ in// uitauit eos ad p̄rādiū dñs dñi Petri. Et cū ministraret Petrus statim recoḡuit eos. Ipi aūt cū p̄randerēt ceperūt inuicē ad au res dicere. Quā silis est puer iste dño Pe tro telonario. Ille ꝓ occultabat q̄stū po terat vultū suū ⁊ nō potuerūt eū cog̃scere Erat em̄ ꝓpter labores atq̄ ieiuniū inusta ta facies eius. Diu ḡ ꝓsiderantib⁹ eis: vi vnus eis: pe dñs Petrus est: surgā ⁊ reno bo eū: valde ei ipator audiēs tristat⁹ est de eo: qr̄ nō cōparuit. Foris itaq̄ stans audi uit ꝫ: ⁊ ponēs cathinū a se nō est ingressus ſz recto cursu cucurrit ad portā. Erat ita q̄ vir añ ostiū mutus ⁊ surdus a natiuita te. Festinās ḡ fu⁹ dei exire ōt surdo ⁊ mu to. Tibi dico in noie chr̄i. Ille ꝓ audiut statim ⁊ dixit. Etiam dñe. Itez ꝓ olle ad eū Aperi. Rñdit surdus ⁊ mut⁹ scdo. Ego te. Et exci dñe. Surrexit ḡ statiz aperuit ei. Et eo clamauit hō ille coā oib⁹ gaudēs et exultās qr̄ audiuit ⁊ locutus est. Porro oi bus q̄ ex eadē domo erāt pterritis: qm̄ au diebāt eū lo q̄ntē: itez dixit ille q̄ndā mu tus. Ille q̄ coq̄nabat exiit currēs: ſz vide te ne forte fuga lapsus sit. Magn⁹ em̄ ca fuus est. Qñ em̄ discedebat dixit mihi: u bi dico in noie dñi: ⁊ mor vidi ex ore eius exeuntē flammā ⁊ tangentē aures meas ⁊ linguā: ⁊ statim audiui ⁊ locutus sum. Et resiliētes ⁊ pseq̄ntes eū cūcti vlterius non viderūt eū. Tūc pniam agebāt oēs q̄ i do mo illa erāt: ⁊ ipe dñs eius q̄ in tali ecsto// nozātia habuisset eū: ⁊ magie hi q̄ eū voca bāt amentē.

XXXVIII

Ualde diligebat eloq̄ Joānes patrīar cha de actib⁹ sctoꝝ patꝝ ⁊ eoꝝ q̄ elemosy ne cultores fuerūt. Uñ vna dieꝝ recitat de vita sancti serapionis. qr̄ inuenit amicū suū dedisse egeno ⁊ itez paululū p̄cessisse: ⁊ illi nu lic cuidā frigus patiēti obuiasse: ⁊ illi tuni cā p̄buisse: ⁊ qr̄ nudus sedebat tenēs scrin euāgeliū interrogat⁹ a q̄dā. Quis te expoli auit abba. Demonstrās sctm euāgeliū ait ille. Et alio tpe hoc ip̄m euangeliū ven dit ⁊ dedit elemosynā. Discipulo aūt ipso dicēte. Abba euāgeliū vbi est. Rñdit. Ere de filī hoc q̄ dicit mihi: vende q̄ habes et da paupib⁹: ip̄m vendidi ⁊ dedi eis: vt in die iudicij habeamus fiduciā abundanti orē ad deū. Alio aūt tpe vidua q̄dā ab eo dem sctō Serapione elemosynā petijt: q esuriebant filij eius: ⁊ nō aliud habēte eo Serapion tradidit ei se vt venderet eum

minis: qs ꝛ chr̃ianos fecit in paucis dieb⁹. Hec legẽs sctũs de sctõ Serapione: ꝛ miratus sci industriã totus lachrymis infect⁹ vocãs oẽs ꝓprios dispẽsatores legit eis omnia de sctõ Serapiõe, ꝛ dicit ad eos. Ue ve o chr̃iani, q̃d, pdest hoi colloq̃nti ꝺ actionib⁹ sctõꝝ patꝝ. Credite mihi q̃ ysq; hodie putabã q̃ vl aliq̃d facerẽ dãs q̃s habere possuꝫ pecunias, nescieb ãt q ꝛ seipos venderẽt q̃ dã cõpassiõe supati.

XXXIX

Supbonorabat q̃dã sp monachicũ scema sctũs Joannes ꝛ colebat ꝛ cõpatiebat ybi maxime respiciebat monachũ corpalib⁹ vtilitatib⁹ coangustatũ. Habebat aũt ꝛ q; siue mendacẽ siue veracẽ nõ suscipiebat tu. Semel eñ euenit eũ ex immissiõe q̃rũdã criminator ꝓtulisse aliq̃d tale q̃dã mõachõ circũeunte in ciuitate cũ vna puella iuuẽcula ꝛ petẽte elemosynã p dies aliq̃t. qui ꝺ viderãt scãdalizati sũt, existimãtesq; q mulier eius esset attulerũt patriarche cõtra eũ q̃relas dicẽtes. Propter q̃d giroualis iste angelico habitui monachoꝝ dero gat circũducẽs secũ istã mulierẽ. Mox ergo dei famulus volẽs ꝓhibere ꝓtra deũ cõmissa peccata tanq; q̃ ad ꝺ officiũ a deo eẽt ꝓuectus, ꝓcepit mulierẽ q̃dez flagellis cedi ꝛ separari ab eo, ipm aũt verberari ꝛ in carcerem secrete retrudi. Dũ ꝺo cũ oñi celeritate iussio sancti in opus pdiret: nõ parcẽtes ei ceciderunt eũ graviter ecclie defensores. Apparuit aũt ei nocte p visum monachus ostẽdens ei dorsum suũ putrefactũ dicens ei. Ita placet tibi dñe patriarcha, crede mihi hac vna vice: errasti vt hõ, ꝛ hec dicens discessit ab eo. Mane ꝺo facto recordãs visionis noctis sedebat sup lectũ suũ mestus mittit itaq; statim ꝛ ꝙuocat p cancellariuꝫ suũ monachũ de loco in q̃ erat reclusus: cogitãs intra se si silis esset ei qui noctu sibi apparuerat. Cũ g̃ venisset cũ labore multo: ne q; eñ ꝓpter plagas moueri poterat, vultuꝫ eius videns patriarcha remãsit sine voce immobilis nõ valẽs loqui, solũ aũt manu sua innuit vt sederet ꝓpe se in lectulo suo. In secretiꝝ pm g̃ reuerius rogauit monachũ pcinctum linteo vt sine ꝙecundia dispoliaret se q̃tin⁹ videret dorsum eius si ita esset sicut i somnis viderat, vix g̃ suasus vt id ageꝛ dispoliauit se. Cum g̃ dispoliaret vt mostraꝛ dorsum suum sancto p admirandũ dei ꝓfectũ solutus est q̃ erat idut⁹ amict⁹ ꝛ cecidit terrã, ꝛ viderũt eũ oẽs esse eunuchũ, sed q; recens erat nulli existebat ꝟ manifestum. Uidẽtib⁹ g̃ eũ oñib⁹ ꝛ sctõ põtifice, ꝛ maxime dorsi eius pniciosa ꝟbera mittẽs mox abiit q̃ hunc incõsiderate tractauerũt. Uenerabilissimo aũt monacho dixit cũ ignorãtia se in eum peccasse ꝛ in deũ verum, ꝛ ammonẽs eũ. Nõ inq̃t fili ita sine custodia i ciuitatib⁹ ꝙuersari eos oportet q̃ sctõ angelico vestro indumẽto circũamicti sunt, maxime ꝛ feminã circũducere ad scandalũ videntiũ. Tũc monachus cũ magna humilitate rationẽ reddebat sancto dicens. crede dñe nõ mẽtior. Haze crã añ paucos dies hos: ꝛ exeũte me de ciuitate vt venirẽ ꝛ salutarẽ sanctum abbam Cirũ: obuiat mihi hec bñ visa puella foris portã vespere iam incũbente, ꝛ occurrens ad pedes meos rogabat vt mecũ ambularet, dicebat eñ se hebreã esse ꝛ velle fieri chr̃ianam, ꝛ cepit adiurare me ꝟbis horribilib⁹ vt nõ dimitterẽ pire eam. Timẽs itaq; ego iudiciũ dei: sumpsi eã estimans q nõ mitteret tẽtationẽ sathanas spadonib⁹. Nescieb ꝺo q nemini parcat. igit venientib⁹ nobis sanctissime p oꝛonem perficientib⁹ baptizaui eã ad sctm̃ abbã Cirũ, ꝛ circũiui cũ ea in simplicitate modicũ exposcens sumptũ qtũs inducerẽ eã in monasteriũ. Cũ hec audisset patriarcha dixit. Pape q̃t absconsos seruos habet deus ꝛ nescimus nos humiles. Et narrauit his q̃ presto erãt visionẽ quã viderat noctu de eo, ꝛ ꝓtulit patriarcha centũ numismata ꝺ manu darurus ei. Dei ãt amic⁹ ille vere monach⁹ ñ passus aliq̃d accipe ex eis, dignũ memoria locut⁹ est ꝟbũ ad ꝓtiarchã dicẽs. Ego non postulo dñe ꝟ. mõach⁹ em̃ si fidẽ habet horũ nõ indiget, si ãt hoꝝ eget: fidẽ nõ habet. Nõ maxime amplⁱ⁹ satisfecit oib⁹ q̃ audierãt q ꝟnus dei essꝫ. Genu g̃ flexit ptiarche ꝛ exyt in pace. Extũc igit pl⁹ honorabat et hospitio recipiebat mõachos ꝛ bonos amicos chr̃i ꝛ estiatos malos, ꝛ edificauit mox ꝛenodochiũ seorsum: ꝛ appellauit ꝟ receptaculum omniũ monachoꝝ.

XL.

Mortalitate aliq̃n ciuitatẽ cõprehẽdẽte ibat ꝛ ipe sctũs vt videret funeꝛ obsequia. Ualde em̃ dicebat esse pficuã sepulcroꝝ cõsiderationem, multotiẽs ꝺ siderabat eos q̃ morituri vexatiõem i exitu aie patiebant, ꝛ

eoꝝ oculos ꝓpꝛ̃ys mãibꝫ claudebat memoriã hꝫe ex ꝫ volẽs sempiternã ꝛ curã ꝓpꝛ̃ exitus. Precipiebat ãt ꝛ collectiões ꝑ defũctꝫ impigre ꝓfici. Etei dicebat, qꝛ añ paucũ tẽpus captiuꝰ ducꝰ ẽ q̃dã ad ꝓfas. ꝛ descendẽs ĩ ꝓfidã retrusus est ĩ carcerẽ q̃ appellat letheba. ꝫ est: oblimio, q̃dã g̃ fugiẽtes illinc ꝛ veniẽtes in cypꝝ interrogati a parẽtibꝫ illiꝰ si forte vidissent eꝫ. Rñdẽtes dixerũt eis, qꝛ nos ꝓpꝛ̃ys manibꝫ sepelinimꝰ eũ. nõ aũt erat iste de q̃ interrogabãt eos: ꝫ aliꝰ ei silꝛis. Dixerũt g̃ eis mẽsem ꝛ die ipiꝰ obitꝰ. Illi ꝙo tãq̃ ꝑ mortuo faciebãt ei tres collectas ꝑ singulos annos. Post q̃ttuoꝛ annos ita q̃ venit in cypꝝ fuga lapsus a ꝓfis, dixerũt g̃ ei sui. Uere fratꝛ nos audiuimꝰ q̃ mortuꝰ esses ꝛ memoriã tui faciebamꝰ ter in anno. Cũ g̃ audisset q̃ ĩ anno fecerũt ꝑ eo memoriã: interrogauit eos in q̃ die ꝛ in q̃ mẽse ꝫ celebrarẽt. Et illis dicẽtibꝫ: scis theophanijs ꝛ dñica sctã añ pẽtecosten. Dixit ille qꝛ tribꝫ istis tpibꝫ anni veniebat q̃dã cãdidatꝰ vt sol ꝛ dissoluebat me inuisibiliꝫ a vinculꝫ ferreis ꝛ custodia ꝛ mouebar deãbulãdo tota die ꝛ nemo recoḡscebat me: ꝛ ĩ crastinũ inueniebar vincula ferrea portãs. Dicebat igiꝫ sanctus: qꝛ ex ꝫ discimꝰ hꝫe defunctos req̃ꝫ q̃ꝫ ꝑ eis collectas facimus.

XLI

Eũte aliq̃ btõ ꝫ ꝓpiarcha ad visitãdos paupes in locũ q̃ dr̃ cesariũm cũ q̃dam epo amatoꝛe pecunie, dixit btũs ꝓpiarcha ad eũ Ama ac honoꝛa fratꝛ troile frẽs chꝛiſ. ꝫ em̃ erat ei nomẽ. Nũciauerat em̃ q̃dã patriarche q. xxx. libras auri portaret in ipa hoꝛa. Eps tanq̃ veritꝰ ꝫmonẽ ꝓpiarche: imo ad hoꝛã calefactꝰ singula numismata dari oĩbus sedentibꝫ fratribꝫ precepit ei qui. xxx. libras illas portabat. Celeriter g̃ hmõi q̃ntitas erogata est. Recedẽtibꝫ g̃ vtriſq̃ patriarcha. l. ꝛ q̃ inuitã vt ita dicã elemosynaꝫ fecerat irruit in troilũ ꝓpter pecuniaꝫ dationẽ febris innaturalis ꝓpter qõ in lectũ egrotus statim decidit, iuitatus a patriarcha ꝑ nunciũ vt secũ prandꝛet venire recusauit. Frigoꝛe em̃ ꝛ febꝛe se vexari ꝑ causa q̃dam dicebat. Igiꝫ cum hoc audisset patriarcha mox agnouit causam: qꝛ ꝓpter elemosynaꝫ xxx. libraꝫ infirmatꝰ est ille inuitꝰ elemosynatoꝛ. erat em̃ vt ꝓdictũ est valde immiseriꝛs ꝛ amatoꝛ pecunie. nõ sufferẽs g̃ btũs se q̃dem supra mẽsaꝫ reficere, illũ aũt sup lectũ g̃uit cruciari ꝓuenit celeriꝫ ad eũ, ꝛ dixit ad eũ hilari vultu. Fac charitatẽ filꝫ troile. Estimabas q. in ꝫitate tibi dixerim dare fratribꝫ huiuscemodi donũ. Ego em̃ volui ꝑstare eis singula numismata ꝓpter scãm festiuitatẽ: sed qꝛ nõ habebat diſtributoꝛ meus sufficientẽ q̃ntitatem huius rei gr̃a mea tuã dedisti mihi eã. Et ecce attuli tibi illas triginta libras. Ut ꝙo vidit q̃ntitatẽ ep̃us in honoꝛabili manu patriarche medici ac deuotissimi pastoꝛis repẽte ac subito febꝛ q̃dẽ disparebat: frigus recedebat, fortitudinis q̃z ꝛ coꝛpis ei coloꝛ ad eũ reuertebant vt ex ꝫ nõ posset latere hãc esse cãm repẽte cõprehẽdẽtis eũ infirmitatꝫ Suscipiens g̃ aurũ ab honoꝛãdis manibꝫ ꝓpiarche ꝛ nihil oĩno ꝓtradicẽs expectabat ab eo ꝙceptiões abrenũciatiõis. Fecit ꝫ aũt cũ gaudio seruꝛ bẽs ꝓpꝛ̃ys manibꝫ ita. Deꝰ dño meo Joãni btissimo ꝓpiarche, da mercedẽ trigita libras rũ q̃ date sunt tibi qm̃ ego recepi mea. Hec itaq̃ accipiẽs scũs sumpsit secũ eõm ad puiũ. vt ei iã dictũ est stati sanatꝰ est. Uolẽs igiꝫ mercedis redditoꝛ deꝰ coꝛripe eũ: fumit aũt ꝛ ad miserationẽ ꝛ compassionẽ erigere ostẽdit ei eadẽ die dormiẽti post prandiũ in somnis q̃ mercede ꝑuatus esset. Uidit ei vt ait domũ cuiꝰ pulcritudinẽ atq̃ magnitudinẽ nõ põt ars hoĩm imitari: ꝛ ianuã hui⁹ to tã aureã: ꝛ supra ianuã titulũ ꝓscriptũ Uã sio eterna ꝛ requies troili epi. Cum g̃ ꝫ inquit legissem gauisus sum eo q̃ legerã, scie bã em̃ donãda mihi ab impatoꝛe tal⁹ dom⁹ epulationẽ. Rõdũ aũt hmõi tibi supscriõnẽ cũ gaudio plegerã: ꝛ ecce q̃dã regꝛ cubicularius hñs secũ aliq̃s obsequꝫ diuini. Et cũ pueniſſet ad talẽ nitẽtis dom⁹ ianuã dixit ad ꝓprios officiales: Deponite titulũ, ꝛ cũ deposuissent iteꝝ dicit eis Mutate eũ ꝛ ponite quẽ misit rex orbis terrarũ. Et ait tulerũt ꝛ affixerũt aliud me aspiciente sup scriptũ ita. Uãsio eterna ac requies Joãnis archiepi alexandrie empta libris trigita ta. Et cũ hoc inq̃t vidissẽz surrexi a somno ꝛ magno sũmoq̃ pastoꝛi ꝓpiarche q̃ visa ꝛ ĩ somnis ei enarraui. Proficies ꝛ ipe hac ꝛ cã: factꝰ ẽ em̃ extũc elemosynariꝰ

XLII

Si ꝙo aliq̃n audiebat sapiẽtissim⁹ ꝓpiarcha q̃m elemosynatoꝛ est tal⁹ adducebat eũ in hilaritate seoꝛsum: ꝛ dicebat ei. Quõ sanctus es elemosynatoꝛ: naturaliꝫ an ipũm te violent cogẽs. Uñ q̃dã q̃ ab eo interrogant verecũdati occultabãt, quidã aũt dicebant

Propē qđ vn⁹ interrogat⁹ a sctō rñdit ita. Crede mihi dñe q⁹ nihil do aut facio bonum verūtñ ℔ ipm qđ facio ⁊ ꝓbeo ex ąb⁹ de⁹ ⁊ orones tue largiunt ita facere assueui. Erā ꝓus valde imisericors ⁊ crudel' ⁊ sel' dānatuli ⁊ in pauptatē deueni. Cepit cogitatio mea dicere mihi. Vere si esses elemosynator nō relinąret te de⁹. Statui g̃ p singl'os dies dare ąnąs ereos numos paupib⁹ ⁊ cū cepissem dare: stati sathanas ꝓhibebat me dicēs Vere ąnąs numi isti sufficiūt domui ad olera aut ad balneū ꝓcipiēdū. Et statim tāąs si de fauc⁹ natoꝝ meoꝝ ꝓuarē eos nihil dabā. Cū g̃ vidissem q̃ superare a vicio: dico puero meo. Per singulos dies furare me nesciente ąnąs numos ⁊ da elemosynā. Ille ꝓo bñfaciēs cepit furari decē Erat āt qñąs ⁊ siliq̃. Cū vidiss⁊ āt q⁹ bñdicebamur rari ⁊ dare. Sel' itaąs admirās bñdictiōez dixi ei. Vere multū ꝓfuerūt fili ąnąs numi illi: volo g̃ vt des decē. tūc dicit mihi ⁊ pudēter subridendo. Vade ⁊ ora ꝓ furtis meis. nā vere hodie nō hiem⁹ quē māducassem⁹ panē. Sz si ē fur iust⁹ ego sum. tūc g̃ dixit. qm̃ tremissia dabat⁊ siliąs. etiā⁊ ex fide illi us assueui dñe ō aīo dare. Edificat⁹ g̃ scūs valde dixit ad eū. Crede mihi q⁹ ml'tas cōuersatōes patr̃ legi tale aliąd nō audiui

XLIII

Libent' habuit pīarcha vt ꝓl's i eccl'ia pseueraret. vna ei diez volēs ml'tos refrenare vt nō egrederent post solutōem sctī eucarēt. ąd fecit. Reliąt mor postąs lectū ē sanctū euāgeliū eccl'iam ⁊ ipe exīt ⁊ sedit cum turba. Oīb⁹ ꝓo obstupescētib⁹ dixit ad eos Fili vbi oues illic ⁊ pastor. Aut intrate intro ⁊ ingrediar: aut manete ℔ hic manebo. Ego ꝓpt̃ vos descēdo ad sctām eccl'iam. nā poterā facere mihimet missas in episcopio Semel ergo ⁊ bis fecit hocīpm: ⁊ erudiuit in hoc plebē magnifice ⁊ emēdauit. Timebāt em̃ ne itez idē faceret eis ille. Loq̃ aūt i sacrario neminē ꝓmittebat: sed in cōspectu oīm foras mittebat eū q̃ loqbat' dicēs. Si os tuū vacare exopto. Si ꝓo ꝓpt̃ locutōez scriptū ē. Dom⁹ mea dom⁹ orōnis vocabit' noli g̃ eā facere spelūcā latronū.

XLIIII

Cū oīb⁹ bonis suis ⁊ ℔ btūs possidebat q̃ nō ꝓdēnaret ꝓtīmū: nec ꝓdēnātē recipet Dicā ꝓo ei⁹ doctrinā oīb⁹ pficuā de ℔. Juuenis q̃dā rapiēs monachā fugit ꝓstātinopoliz. ℔ discēs iust⁹ tristis factus ē vsq̃ ad mortē. Tpe ꝓo trāsacto ꝓsidēte eo vna die rū cū q̃busdā clericꝭ ⁊ ꝓmonē anie vtilē monuēte vēit i mediū ⁊ meōria iuuenis q̃ ancillā dei rapuerat. ⁊ ceperūt q̃ sctō assidebant anathematizare talē iuuenez tanq̃s q̃ duas aīas pdidit. suā. ſ. ⁊ sctimonial'. Cōpescuit g̃ ⁊ resecauit eos btūs dicens. Ne fili ne sic. Nā oñdā vobis q⁹ ⁊ vos duo pctā facitis. vnū q̃dē q⁹ trāsgredimini mādatuz dicētis Nolite iudicare⁊ nō iudicemī. Deīde q⁹ ne scitꝭ certi⁹ si vsq̃ hodie peccēt ⁊ se nō penitēāt. Legi ei vitā pīs aliq̃d tale bñtē. q⁹ in ciuitate q̃dā duo monachi ablerūt i monasteriū. ⁊ cū transiret vn⁹ p locū clamabat ei vna fornicaria. Salua me pat: vt chīs me retricē. Ille ꝓo boim ꝓfusionē oīno nō curās dicit ei. Seq̃re me. Et tenēs eā p manū exīt publice i ciuitate oñib⁹ aspiciētib⁹. Facta ē g̃ fama q⁹ abbas accepit mulierem dñam porphiriā: ita ei vocabaī. Pergētib⁹ g̃ eis vt mitteret eā i monasteriū: iuenit mulier puerū i terra iectū: ⁊ sustulit eū vt nutriret illū. Itaąs q̃dā post annū venerūt in pīam vbi erat abbas ⁊ porphiria q̃ fuerat de meretricib⁹. ⁊ videtes eā habentē puerū dicūt ei. Vera cit bonū abbati pullū genuisti. nōdū em̃ scīm scema acceperāt. Cūtes g̃ tyrū q̃ viderāt eā (inde ei abbas tulerat illā) diffamauerūt q⁹ genuit de abbate porphiria ⁊ nos vidim⁹ puerulū ocul' nr̃is sil'em ei Qū g̃ cognouit ex deo abbas obitū suū dicit nōne Pelagie (sic ei mutauit nomē eius qū tradidit ei sctīm scema) Eam⁹ tyz q⁹ habeo illic rūsum. ⁊ volo vt venias mecū. Illa ꝓo nō volēs ꝓtradicere ei secuta est eū. ⁊ venerūt ambo bñtes ⁊ puerulū septē anno rū existētē. Cū g̃ egrotass abbas i infirmitate ad mortē: ascēderūt ad visitationē ei⁹ de ciuitate vsq̃ ad centū aīas ⁊ dicit. Afferte prunas. Itaąs cū venisset thuribulū plenū prunis tulit eas in vestimētū suū ⁊ ait. Crē dite frēs q⁹ sicut custodiuit de⁹ rubū incombustū ab igne. ⁊ sicut nec hāc tunicā meā accenderūt prune iste: ita nec ego coīgui pctīm mulieris huī. Et oēs mirati sūt quō nō ardebat vestimētū ab igne. ⁊ gl'ificauerūt deum habētē occultos suos Et occasiōe aūt nōne Pelagie q̃ndā meretricis ⁊ alie fornicatrices secute sūt eā: abrenūciātes mōdo cū ea pgentes in monasteriū ei⁹. Seru⁹ em̃

dei monachꝰ qui totō derat eā, postq̄ satisfecit oīnib⁹ tradidit deo spīm in pace. Jō inquit dico vobis o filij ne p̄cipites sitꝫ ad cōdēnanda t iudicāda aliena

XLV.

Duob⁹ calciamēta faciētib⁹ t iurta se laborātib⁹ vn⁹ q̄dē habebat filios mltos t vxorē t p̄iemt mrem, vacabat ꝙ ecclie sine intermissiōe: t oēs ꝓpē deū alebat de arte sua Alt ār q̄us doctor illo eēt: eo q̄ nō pmaneret i eccl'ia: sꝫ etiā dñicis diebꝫ laborāret nec seipm tm̄ nutrire valebat. Jnuidebat g̃ iste vicino suo: t vna vice nō sufferēs iuidiā dicit ei cū ira. Uñ tu sic diues factꝰ es, ego ꝙ vacās plꝰ q̄ tu arti mee i pauptatez deueni. Dicit g̃ ei volēs facere eū vacare ecclesie. Jnuenio p̄ciū i terra t ide planati diues factꝰ sū, sꝫ si vis sp voco te veni mecū, t q̄cq̄d inuenerimꝰ accipies dimidiū. Cū g̃ ille adq̄esceret t seq̄reť eū eūtē ad ecclīaz sine intermissiōe bñdixit ei deꝰ t diuitē feč. ꝓpē B g̃ scūs p̄riarcha feč illū bonū ꝙsiliariū p̄sbyterꝝ tanq̄ dignū, erat em̄ lector.

Ex vita scī Malachie epi

XLVI

Habebat sctissimꝰ Malachias sororē q̄ tanq̄ carnal' t ignara eoꝝ q̄ spūs dī sūt spiritū salutis atq; feruoꝝ oīmodis i frē laborabat extinguere: sꝫ triūphabat viril' Malachias de femia atq; p animi ꝓtutib⁹ pmuꝫ q̄dē ad diaconatꝰ: deinde ad sacerdotal' culminis apicē eleuatus ē. Mortua ē interim soror ei⁹ illa quā p̄fati sumꝰ. Nec ptereūde visiōes q̄s vidit de ea. Huius siq̄dē sctūs carnalē erhorruerat vitā, t tāto zelo vt sevouerat ñ visuꝝ eā i carne viuētē. At illa carne soluta solutū ē votū, t cepit videre i spū quā i corpe noluit. Quadā nocte audiuit p somniū vocē sibi dicētis sororē ei⁹ stare foris in atrio: t ecce p totas triginta dies nihil gustasse. Et enigilās cito intellexit cuius esce inedia marcerz, t diligēter discusso numero dieꝝ quē audierat ipum esse repperit exq̄ p ea panē ō celo viuū nō obtulisset. Tū ille q̄ sororꝫ nō aīam oderat sꝫ pctm̄: būficētiā quā intermiserat rursum adordit, neq; id frustra. Nō multo post: t ecce visa ē illi peuenisse ad limē ecclie: necdū tñ posse itrare etiā i veste pulla. Cūq; ille p̄seueraꝝ curās ne q̄ die fraudaret solita stipe. Scō vidit eā in veste subcādida ad missam q̄dē intrare eccl'iam sꝫ altare ꝓtingere nō pmitti. Tertio tandē visa est aggregari cetui cādidatoꝝ in veste cādida. Uidēs aūt q̄ntū valet deꝑcatio iusti assidua. Uere regnuꝫ celoꝝ vim patit t violēti rapiūt illud

XLVII

Fuit q̄ dā mulier cui cū spūs iracūdieꝫ furoꝫ intātū dñaret vt nō solū vicini t cognati fugerēt ꝙsortiū eiꝰ: sꝫ ipi filij q̄s vix sustinerēt habitare cū ea. Clamor t rācor t tempestas valida vbicūq; fuisset audax t ardēs t ꝓceps metuēda lingua: t manu ꝓportabil' t iuisa. Dolentes filij tū p illa, tū p seipis tra fletu q̄rimoniā deponētes. Uir aūt sctūs t piculū mris t incōmodū miserās filioꝝ ieꝰ oꝛuz aduocat illā: fuerit ne ꝙfessa aliq̄ peccata sua sollicite pcōtatur. Rūdit: nequaq̄. Lōfitere inq̄t. Paret. Et ille iniūgēs penitentiā ꝙfitēti oāsq; sup eā vt deꝰ omnipotēs det ei spīm māsuetudinis i noie dñi nri ieſu chr̄i ne vltra irascat iubet. Seq̄ta ad māsuetudo vt pateat oīb⁹ nō ee aliud q̄s admirabilē mutationē dextre excelsi. Ferē ad huc hodie viuere t tante esse patiētie t lenitatis: vt q̄ oēs exasperari dānis: ꝓtumeliꝫs: afflictioꝫdis exasperari dānis: ꝓtumeliꝫs: afflictioꝫbus q̄at. Sꝫ licz t me iurta aplm abūdare in sensu meo accipiat quisq; vt volet ego istō mortui suscitatōe cēseo p̄ferēdū q̄ exti oꝛ q̄dē ibi: h̄ ꝙ intioꝛ vixerit hō

XLVIII

Cū sacramēta offerret Malachias t apparatuꝫ ei diacon⁹ factur⁹ ei aliq̄d p officio suo, ituꝰ eū sacerdos igemuit q̄ sentiꝫ peracto sacrificio secreto pcontat⁹ de ꝙscia sua ꝙfessꝰ est t nō negauit illusuz sibi p somniū nocte ipa. Lōiungēs pniam: nō debueras inquire hodie ministrasse: sed verecūde te subtrahere sacris: t deferre honorē tātis tantꝝ diuinis mysteriꝫs vt hac humilitate purgat⁹ dignus ex inde ministrares

Ex vita sctē Marie de ognies.

XLIX

Jn vastatiō e leodiensꝭ ciuitatꝭ satis cōtū ē qtūs fuerit in deuoꝝ matronis atz ꝓbatis nib⁹ zelꝰ atq; amoꝛ tuēde castitatꝭ, q̄ eū ad ecclīas ꝙfugere nō poterāt i funuū sese, pīcebāt: magꝭ eligētes moꝛi q̄s dānū incurrere castitatis. Quedā ꝓo i stercoreas sentinas ꝓsiliētes, malebāt extīgni fetoꝛe q̄s spoliari ꝓginitate. Jta tū clemēs spōsus spōsis suis dignatus est p̄uidere q̄ in tāta multitudie

nō est inuēta aliq̄ q̄ mortē corpis vl' detri-
mentū castitatis incurreret. Cū aūt vna san
ctaꝝ mulieꝝ piculose laboraret in flumine,
duo ex hostib⁹ cū nauicula ad eā venientes
eā in nauim traxerūt vt ei turpit' cōmiscerent.
Sed q̄d egit casta int' lenones: agna int' lu
pos: colūba int' accipitres. Maluit itaꝝ flu
uio sūmergi q̄ corrūpi, a naui psilijt int' vn-
das, dūcq̄ nauis ex ipetu salientis mergeret
sil' illi duo sūmersi perierūt. Illaꝫo p gr̄am
dei sine dāno corpis t anie obseq̄nte fluuio
ad ripam peruenit

LI

Quadā vice cū reli-giosa q̄dam vidua q̄
diu in sctā viduitate deo fuierat: t filias su
as in sctā ꝑginitate spōso celesti integras cu
stodiebat, in extremis apō villēbroec iuxta
niuellam laborabat, vidit Maria ō ognies
btām ꝑginē sctē vidue assistentē q̄ q̄si q̄daz
flabello euētādo eā: feruorē caloris q̄ torq̄
bat mitigordit tēpabat. Cū aūt ei⁹ ania de
corpe iā egredi vellet: turba demonū insidi
antiū nulla ozonū instātia discedere voluit
donec clauiger ethere⁹ cū vexillo crucifixi
ꝑfusos illos eiecit. Cū aūt vidua illa iā de-
functa eēt: vidit ancilla chr̄i btām ꝑginē cū
multitudine celestiū puellaꝝ psallētiū t lau
dātiū deū circa corp⁹ q̄si i duos choros di
uisaꝝ. Cū āt sacerdos more debito exeq̄as
defuncto⁹ ꝑsolueret, tūc sūm⁹ sacerdos cū
sctōꝝ mlitudie officiū vt videbat ei cōple-
bat: t mirabilit ecclie militāti eccl'ia trium
phās rūdebat. Cū āt sepulture corp⁹ ei⁹ tra
ditū eēt vidit chr̄i ancilla aiam ei⁹ q̄ nōduz
in ℔ seculo plene purgata fuerat; i purgato
rio q̄d ei deerat ꝑsūmare. Hā marit⁹ eius
mercato⁹ fuerat t q̄dam more mercatoꝝ p
fraudem adq̄sierat. Quosdā etiā de familia
ducis lauonij i hospitio recepat q̄ ō iniuste
adq̄sitis multa i domo sua exp̄debant. Et
q⁹ de hmōi nōdū pfecte restitutōez fecerāt:
dicebat se adhuc i purgatorio ōtineri. Nō
cū nunciatū eēt filie sue deuote ꝑgini mar
garete de villēbroec t ei⁹ sororib⁹: mltas ei
oziones adq̄sierūt: t p posse suo restitutiōez
fecerūt. Cūq̄ nō multū post aia vidue vitro
purioꝝ: niue cādidioꝝ: sole splēdidioꝝ appa
ruit ancille chr̄i cū iā ad etnas epulas gau
dēs t gr̄as agēs iuitata ascēderz: t q̄si libꝝ
vite vt videbat in manib⁹ tenēs sūmi mgri
facta scholarꝫ legebat. Uideāt t attēdāt di
ligēter q̄ aleatores t taxillatores i domos
suas recipiūt vt ex eis possint q̄stuz aliquē
hie quicq̄ domos suas lenonib⁹ t meretri-
cibus locāt ad inhabitandū: quoniā de eis
pculdubio graue supplicīū sumet: si hones
ta illa vidua ꝓpter familiā ducis hospita-
tam in tanta tormēta missa est

LII

Accidit aūt aliq̄n q⁹ q̄dam cistercēsis or
dinis monach⁹ tantū zelū innocētie t puri-
tatis licz nō km sciam hꝫet q⁹ q̄si ad statuz
ꝑmi parētz ex feruore spūs puenire nitebat
Cūq̄z diu labore plurimo sed casso sese af-
fligēdo i abstinētia t vigilijs t orōib⁹ ꝑmū
statū innocētie recupare nō valerz, ꝑmo ce
cidit i tedīū t acidiā. Uolebat ei cibaria su-
mere: sz nullā sensibilē delectationē dū man
ducaret sentire. Studebat ꝑmos sensuali-
tatis mot⁹ nō solū rep̄mere sz penit⁹ extin-
guere. Studebat etiaz sine aliq̄ veniali vi-
tā suā i pfecta puritate custodire. Cū aūt de
monio meridiano instigāte aspiraret ad im
possibile: nec ad qō tēdebat posset aliq̄ mō
puenire, etiā q̄ntūcūq̄z laborare, tandē i fo
uea desperatōis p̄ tristicia delapsus ē: adeo
q⁹ se in statu corruptōis in q̄ erat nullo mō
salutē adipisci sperabat, vtpote q̄ venialia
q̄b⁹ oīno carere nō possum⁹ i hac vita repu-
tabat mortalia. Uñ nec corp⁹ chr̄i aliq̄ mō
etiā die⁹ ill' q̄b⁹ īstitutuz est i ordie volebat
sumere. Frat' āt iste dū se sup̄ se extollere vo
luit infra se mirabilit p desperationē corruit
Cū aūt morbū anie ei⁹ q̄dā pius t oīm bo-
norū amic⁹ abbas coguisz: licz ipe multiq̄z
alij ad dñm p monacho p̄eces effudissent,
p̄ualuit tñ inimic⁹ ꝓhostis antiqu⁹ q̄ eū quē
laq̄o fortissimo ꝓstrixerat sine cessatiōe tor
q̄bat. Tūc abbas sctē mulieris, s. sctē Ma
rie de ognies amic⁹ vtpote q̄ ꝑtutē ei⁹ mini
me ignorabat quā in se aliq̄n p experientiā
senserat: ad ancillā chr̄i mōachū fec̄ adduci
Cunq̄z illa p monacho lachrymosis suspi-
rijs dño supplicaret: mix̄ i modū dū añ mis
se introitū monachus ꝓfiteor diceret: t illa
instantius p ipo p̄ces funderet q̄si nigri la-
pilli ad singula ꝑba ꝓfessiōis ex ore mona-
chi videbātur cadere. Tūc illa p̄cipiēs in ℔
visu q⁹ obstinatio desperatōis t nigredo tri
sticie t doloris monachū reliq̄sz dño gra
tias retulit: q̄ nō vult mortē peccatoꝝ sz vt
magis ꝓuertatur t viuat. Monachus ꝑo
post missaz quasi de longinq̄ regione ad se
reuersus chr̄i corpus recepit, t sūpta salu-
tari medicina pfecte ꝓualuit.

LIII

Quidā int' amicos suos tāto btē marie

de ogníes charioꝛ q̄nto hūlioꝛ, cū hꝫ̄ret pre
bēdā vnā sibi mediocrit sufficientē multis
denict⁹ ꝓcibꝫ recepit aliā, q̄ t dignitate ma
ioꝛ t redditibꝫ abūdātioꝛ erat. Cūq̄ ille put
denot⁹ satis t timoꝛat⁹ erat chr̄i ancillā ma
triā de ogníes ꝓsuluiſſz vtq̄ deū i hꝫ̄ facto of
fendiſſet: illa modicas moꝛe suo rīndi q̄
rēs inducias, tandē diuinit⁹ inſpirata t di
uinis reuelatōibꝫ absq̄ vllo dubietatſ scru
pulo certificata. Uidebā inq̄t hoiem veſti
bus albis indutū t satis ad cursuz expedi
tum: nigro pallio supindui t sarcina inutili
onerari. Cū hec t his sīlia alia dixiſſet ille
q̄ iā i dño p̄senſerat id qō illa diuinit⁹ pfere
bat: ꝑmā sibi sufficientē retinuit, t aliā sine
moꝛa ne locuz alteri⁹ ambitioſe occuparet
vir p̄udēs t deū timēs t salubꝛi ꝓsilio adq̄
escēs resignauit.

Narrat q̄ ꝓscꝑsit vitā rogerij frīs mīoꝛ.

LIII

Oculos q̄nta sollicitudine sctūs roger⁹
custodiebat ꝑt satſ ꝓpēdi et hꝫ̄ qō dixit q̄dā
vice cū irem⁹ ambo sīl, iuenim⁹ āt iuxta do
mū fratꝛ q̄ndā dñaz q̄ multū erat familiarſ
fratꝛ t bñfactrix. Propē qō t ipe plies eaz
in ꝓpria domo visitauerat, t ego secū ter vl
q̄ter: t cū q̄ pluries ad portā eccīe locutus
fuerat. Cū ḡ dñam obuiātē salutaſſet dicen
do: De⁹ det vob pacē: t sic trāsiſſet, q̄siuit a
me si illa dña erat tal. Cui ego dixi. Nō coḡ
scit⁹ eā: Nō inq̄t: qz nūq̄ vidi eā i facie. Et
ego. Quō ḡ coḡscit⁹ eā. In vestimētis inq̄t
monialiꝫ socie sue cogitaui eaz esse. Forte
inq̄t tres anni sūt q̄ nō vidi mulierē i facie,
etiā mīrem meā q̄ tui ad eā, cū tū mat sua
esset sctā mulier t senex. Tūc ḡ mirat⁹ val
de, tū qz pluries viderā eum loq̄ntē cū ml
tis t pluries ꝓdicantē eis, tū etiā qz sciebā
eum adeo i illo piculo secuꝛ q̄ nō credo ali
quē i mꝺo vir ei sīlem suo tpe fuiſſe, tū qz
ꝓfirmat⁹ erat vt nec potuit vltra moꝛtaliter
peccare, tū qz sicut ipe diꝛerat nihil stando
cū mulieꝛibꝫ castioꝛ efficiebaſ. Adeo ei ab
ominabaſ eas q̄ nullo mō poterat cum eis
diu stare: imo aliq̄n ex nimia abominatiōe
cū ꝓsulebāt eū p̄scidēs moꝛā eaꝛ recedebat
ab eis dolēs multū q̄ nō potat sustinere eo
q̄ optebat eū ꝑ ūsdē ꝓbis iteꝛ ad eas redi
re sic ego oculis meis vidi. Preterea i duodeci
annis q̄bꝫ i oꝛdie steterat nō potui ꝑpēdere
ꝑ ꝓfessionē vnū motū mētis inoꝛdinatū ō
facto mulieꝛ: lꝫ pluries generalit fuerit mi
bi ꝓfessus. Dixi ḡ sibi tūc, Cū sciat⁹ vos eē
in facto mulieꝛ sic secuꝛ, vñ ē q̄ tātū timeꝛ
tis eas inſpicere. Et ipe rīndit. Frater inq̄t
in ptāte bois est vitare occasioneꝫ pcti: t iō
q̄diu facit hō qō in se est t dñs facit qō i se
est tuēdo hoiem a pctō. Impossibile est enī
q̄ dñs vnq̄ deseraꝛ mentē quā possidet ni
si habeat culpā. Et dū vitat oēm occasionē
pcti. Etq̄ āt tu exponis te pīculo ꝑ occasio
nē quā poteras vitare: t maꝛie ad talē tem
tationē ad quā multū declinat hō ex coꝛru
ptiōe nature ꝓfidēs de viribꝫ tuis cū tū nō
possēs resistere ꝑ te, iā tūc dñs nō obligat
te defendere, lꝫ ꝑt sine oī iustīcia te dimit
tere i tuis viribꝫ q̄bꝫ ꝓfidisti.

LIIII.

Legit in vita sctī Remigij q̄ genebādus
nobīlē atq̄ eruditus q̄ relicta vxoꝛe, i. nepte
sctī Remigij vitā religiosam expetierat lau
dini ep̄m oꝛdinauit. Qui Genebandus ꝑ
q̄s necesse fuit de anteacta vita t gradu⁹ sub
limitate ꝓfidēs icaute vxoꝛē suā quā relin
q̄s mutauerat i soꝛoꝛē q̄si ꝑstructōe salu
tari freq̄nti⁹ se visitare ꝓmisit, vñ factū ē vt
coꝛ virile blāda colloq̄a mulieꝛ mollirēt: t
tandē op⁹ iā sibi illicitū cū ea ꝑpetraret, atq̄
illa filiū ab eo ꝓceptū generaret. Sz q̄ cul
pa hoibꝫ nō inotuit ne suspecta mulier hꝫ̄et
cepit vt antea domū epi freq̄ntare. Sicq̄
factū ē vt tecta hoibꝫ cl'pa occasioꝛ sterꝫ itēq̄
relabēdi. Cōcepit iterato illa t mādat epo
se feminam pepisse. Tūc ille in se reuersus
amariſſime defleuit cōmiſſum. Et mittens
ad sctm̄ Remigiū rogauit vt laudunū q̄nto
tius veniret, q̄ cū gueniſſet genebandus ei cū
multis lachꝛymis oꝛdinē nefandi rei ꝓfes⁹
sus ē: t pniam sibi debitā ꝑ iponi postulauit.
Audiēs āt Remigi⁹ lamētabilē hīstoꝛiā ei⁹
dē collachꝛymat⁹ ē. Et facta mānsiuncula in
modū sepulcri iuxta eccl'iam sctī iuliani ge
nebādū i ea recluſit. Parochiā āt illi⁹ cui hus
sil'p annos q̄ttuoꝛ gubnauit t vnā die dīni
cam remis: alteraz apud laudunū celebra
uit. Septio āt anno recluſtōis cū idē gene
band⁹ i vigilia cene i oꝛone pnoctaret, vide
angel⁹ dñi ad se dicēs. Exaudite sūt oꝛōes
ꝑis tui Remigij: suscepit de⁹ pniam tuā t
dimiſſū ē pctm̄ tuū, surge t egredere hinc.
Tūc genebād⁹ i modū crucis se iactās i limi
ne dixit. Etiāsi ipe dñs me⁹ iesus chr̄s dīgt⁹
fuerit ad me venire pctōrē hic nō egrediar
nisi venerit q̄ me i ei⁹ noie i hac recluſione
ꝓstituit. Et statī discedēs angel⁹ dñi hec ea
dem sctō remigio remis ꝓstituto in visione

narrauit, iubet vt ꝯtoti⁹ Laudunū peteret
z Benebādū epāli sedi restitueret. Horꝫ
sctūs Remigi⁹ nihil dubitās Laudunū pe
tiit: z i limie apto ostio saluo tū sigillo z re
serata sera Benebādū iacētē reppit, quē cō
festim eleuās: sedi z officio epāli restituit, z
ita Remis cū gaudio repedauit. Beneban
dus āt i sctitate z iustitia postea oēs dies
vite sue pegit dei gra pdicās cūctꝫ ānta si
bi fecerit dns.

LV

Legit in vita sctī willibrordi qꝫ ipe ḋdaz
tpe prepit more solito euāgelizādi gra Fre
sia, z ꝓpter laborē vie in prat̄ cuiusdā diui
tis paululum lassos refocillare eqs qs tūc
forte sedebāt voluit. Qō etenim ille dines
cernēs egreferebat: z eos inde abire pcepit
Quē vir di ne ꝟs faceret placidissimis allo
quit ꝓbis dicēs. Desine nob frat iniuriam
facere. Nō em̄ ꝓpter lesionē tui, sed vt mo
ris ē itinerātib⁹ in his pascuis paululū qe
ce pdicatōis pagēdū: cui⁹ tu mercede parti
ceps esse poteris si nos qntū ad te ptinet
benigno adiuuerꝫ anio. Ūñ magꝫ mēte pa
cifica z qeta nobiscū de donis dei te refice
nobiscꝫ cepto itinere pgētib⁹ tu in domū
tuā reuertere. Ille autē in malicia sua mltū
ptinax noluit aliq̄ mō depcatoꝛis ei⁹ adq̄
escere ꝓbis: et insup ꝓuicia cōgeminās op
probrioꝛ iaculat̄ venena: z detestat⁹ cū eo
pticipare cōuiuiū: domū redire dispositi.
Sed pseqnte crudelē vltiōe diuia p sacer
dotꝫ sui iuria mori subito iualescēte nimia
siti se putauit. Lupiēscꝫ ardētē stomachū
refrigerare oze q̄ viro dei ꝓuicia igessit po
tū recipe ñ valuit. Anhelabāt viscera. Sz
nō fuit q̄ ferre huic lāguori medelā potuis
set. Sed tādē pnia duct⁹ i seipm reuersus
est: et serui dei reditū sedula expectatiōe p
stolabat. Post pactuz pū opis negociū cū
bñis pi eadē reuerteret via: obui⁹ ei homo
multū egro⁹ venire festinabat. z meritā pe
nā quā ob culpā suā patiebat̄ p amore chri
sibi orabat misereri. Quem vir dei miscōla
mot⁹ mox absoluit a pena: dās illi cū bndi
ctiōe de suo calice bibere: monuitcꝫ paupi
bus chri oīno nō esse de rogādū: sed p viri
bus eoꝝ necessitatib⁹ benignissime cōicā
dū. Sicqꝫ factum est vt de patera q̄ prius
no lebat bibere postea se cōfiteret hausisse
salutis remedium.

Ex vita sctī Ludgeri Monasteriēs epi

LVI

Impato⁹ Karolus Ludgeꝫ ad se p q̄dā
reipublice vtilitate euocari fec. Qui cū fin
eiusdē pceptū venisset z iuxta palatiū man
sionē accepissꝫ: pmo statim mane misso ad
eū rex cubiculario ipm ad se venire pcepit.
Eaipa hora psoluēdis more solito cursib⁹
cū suis ilistebat. Cum his expletꝫ se vētu
nūcio rndisset, z hoc regi ille retulisset, scda
ḋꝫ vice z tertia ad eū accersiēdū misit. Sz
ille diuinū sacrificiū cūctꝫ alīs reb⁹ anpo
nēdū esse nō ignorās: oīno venire distulit
donec ceptā psalmodiā ꝓsumaret. Qua fi
nita: in cōspectu regꝫ dū venisset: et cur ad
impium suū venire ꝓtēpsisꝫ interrogaret.
Ad hec ille vultu intrepido: mēte ꝓstātio
ri. Ego impato⁹ inq̄t tuū sp ita in oīb⁹ pce
ptū exeq̄ndū putaui vt tū deū tibi vbiqꝫ p
ferēdū nō dubitarē: quē oīb⁹ anteponēduꝫ
oēs nouūt: oēs fatent, hoc mihi precepisti
qū pastoralis cure sollicitudinē mihi com
mēdabas vt deo ꝑmū seruiēdū scirē. Post
hec tuis cōseq̄nter impijs cognoscerē esse
obtēpandū. Hāc tui mādati auto⁹itatem:
hāc iustissime discretōis regulā secut⁹: de
um tibi z cūctꝫ in tra mortalib⁹ ꝓponēduꝫ
nō ambigo, neqꝫ tutū esse credidi qō huic
iussiōi z pspicacissime rōni ꝟriū essꝫ. Ideo
nō ad regie ptātꝫ inhonorationē et ꝓtēptū
vt maliuoli crimināt: sed potiꝰ ꝓpt̄ tuā sa
lutē q̄ deo debeā excolere curaui: z ita ꝓse
q̄nter ad tuū expeditioꝛ fuitiū veni. Hāc
ei⁹ rñsionē rex optim⁹ amplexus Bras in
q̄t tibi habeto epe: qꝛ q̄lē te esse credidi sp
talē te nūc foze exp⁹sum. Nā aliq̄ ḋē fue
rūt q̄ hoc tuū factū alit interptādū z ad me
am iniuriā retoꝛq̄ndū putarūt. Sed hos
vtpote tue sctitatꝫ inuidos min⁹ deinceps
gratos habebo: z nulli⁹ deceto ꝺ te accusa
tionē me auditurū deo volēte repꝛomitto.
Tu vt hac ten⁹ fecisti dei sp operare volūtatē
et sil nob deuot⁹ z fidel⁹ p nostri imp̄ statu
orare memēto. Ita inuidia quā liuidi san
cto viro apud regē facere parabāt: ad eius
magis apud deū grām z gl̄iam pfecit.

LVII

Aliq̄n dū in itinere essꝫ: lect⁹ illi ad vici
nū focū ꝓstruebat̄ Ūñ dū noctu stās iuxta
lectū matutinas laudes cū clericꝫ caneret:
eiectꝫ cinere prunis: fum⁹ euaporās i faciē
exhalauit. Ille q̄si nihil sentiēs imot⁹ mē
te stabat z corpe. At vn⁹ ex clericis aufer
re volēs icōmodū ß: curuato genu carbo
nes ōtexit: z iusuflās sopitos suscitat ignes

Mane aũt vocãs clericũ stricte sciscitat⁹ ẽ ꝯre hui⁹ mẽtis fuerit vt sacris hymnis dimissis se poti⁹ ĩcuruauit ad ꝓstruẽdũ focũ et ꝓniam aliq̃t diez illi indicẽs docuit clericos dũ ad op⁹ diuinũ assistĩ: oẽs accurrentes cogitatiões amouẽdas quãtũ humani cordis fugacitas patit, et ꝓmit⁹ diuina clementia suppetit nihil aliud cogitãdũ: nihil aliud agẽdũ. Cũ vir sanctus ad locũ werdena dictum venisset vt ibi monasteriũ cõstrueret: videtes hi q̃ cũ eo erãt locũ siluaꝝ densitate vndiq; ꝓclusum: eꝑm ab intẽtiõe reuocare studebãt: dicẽtes icredibile videri illũ locũ posse habitabilẽ fieri: quo arborũ densitate z ramoꝝ obductiõe ipm q̃z celũ abscõderet. At ipse spem suã in dño ponẽs. Que inq̃t hoĩb⁹ impossibilia sũt: deo possibilia sunt. ꝓinde in ipm speremus: in ipm credam⁹ q̃ credẽti oĩa possibilia eẽ ꝓmittit. Nocte igit insecuta dicti matutinis tentoriũ clã exiuit, et q̃dã fratre q̃ eũ lactenter obseruabãt videte in oriõne sub q̃dã arboze se piecit. Erat em̃ nox luna z stellis lucẽtib⁹ admodũ clara. Qui cũ diuti⁹ oraisset: et se a deo exauditus ꝙ spm̃ agnouisset: tentoriũ cũctis vt putabat ignorãtib⁹ repetiuit. Et ecce obscurata luna z astris obductis tẽpestas nimia facta ẽ z vẽti validi exterũt. Cũq; diluculo surrexissent vident silua hincinde erutã fũdando monasterio locũ sati amplũ dedisse: et arboꝛes passim iacẽtes ꝑ edificio sufficientẽ lignoꝝ copiam ꝓbuisse. Vñ sctus Ludgerus eos ꝓcõtari gratulabũdus cepit: an adhuc celum et eo loco ꝓspecturos se crederẽt. Una tñ arborũ sub q̃ scz vir sctus nocte orauerat inconcussa pmãsit: sub q̃ ei cella posita ẽ vbi aliq̃n cũ q̃dã clerico Odelgrimo nomie ꝓferẽs int alia spũ ꝓphetico sibi ꝑdixit. Jitud te nosse volo: qõ tñ me viuẽte publicari interdico: in hoc loco me diẽ iudicij expectaturꝝ: z vbi nũc sedeo monumẽtũ habiturũ. Ita cleric⁹ ille arboꝛẽ q̃diu ibi stetit diligẽter obseruauit, sed cũ postea in vsũ ecclie q̃ ad occidẽtalẽ ei⁹ ptẽ ꝓstruebat ꝑcisa fuisset: lapidẽ in eodẽ loco nullo alio sciẽte ꝑ sig̃ ĩfodit: q̃ postea cũ ibidem sctõ viro sepulcꝝ pararet inuent⁹ z effossus est.

Legit de purificatiõe btẽ Marie ꝙgis

LVIII

Tpib⁹ bti Bonifacij pape q̃ vt ĩ ecclesiasticis historiis legit⁹ Foca impatoze ꝑcibus eximijs obtinuit q̃tin⁹ tẽplũ Rhomuli qõ ab antiq̃s rhomanoꝝ grece Pãtheõ vocabat: sctẽ dei ecclie q̃si ad supplemẽtũ religiõis adderet: et in honoze btẽ sp ꝙgis ac sit oĩm sctoꝝ dedicãdo ꝓsecraret. facta ẽ in vrbe Rhoma seditio int iudeos atq; catholicos nõ modica. Impugnabant q̃ppe iudei toto vesanie impetu fidẽ icarnatiõis chĩi: asserẽtes etiã ꝙginẽ Mariã de semine Joseph cui despõsata erat: non de spũsctõ ꝓcepisse chĩm z generasse: adijciẽtes iurta impijssimã heresim grecoꝝ oĩb⁹ modis impossibile fore ꝙginẽ ꝫ naturã parere posse. Cũq; diuti⁹ apõ Rhomã hec altercatio haberet, ne chriani feruẽtissimo fidei zelo ꝑ phanos iudeos nisi cito resipiscerent ad baptismi grãm ꝓuolarẽt: ex vrbe ꝑpellere vellẽt. Erat q̃dã eiusdẽ rhomãe vrbis ciuis cec⁹ nat⁹, sz tñ chrianis lris ꝑppme imbut⁹. Is nanq; q̃dã die eodẽ chrianitat⁹ feruore succẽsus: ꝓbo ẽpitat⁹ ꝓfectur⁹ aggress⁹ ẽ iuꝫ deos, z tãta illos ꝓstãtia redarguit vt pene oẽs iueniret vt falsos testes ꝺcuit eligues Ad vltimũ ꝓo iudei ad pbra cõuersi z pcia: stomachãdo valde ceperẽt ipzopare dicẽtes Tu cũ sis hõ pctoꝛ z ĩ pctis tot⁹ nat⁹ quõ ausus es fidẽ chriãoꝝ defẽdere et nos ad pugnã lacessere? Nõne liq̃do patz chĩm tuũ adeo ipotẽtẽ eẽ vt ñ posset etiã tibi lũa reformare? Ad hec cec⁹ Expectate inq̃t triduo z videbitz ĩ me magnalia dei. Erat aũt post triduũ venerãda solennitas purificatõis sctẽ Marie quã greci Jpapãti vocãt: q̃ est q̃rto nonas Februarij, et necesse erat vt eadẽ sacrosctã festiuitas apõ ꝑfatã ecclĩam sctẽ Marie ꝙgis ab oi clero romano eodẽ ãno celebrari ꝺbuisz q̃ mimo singul'annis apõ sctãm Mariã maiozẽ fit. Quo audito iudei indigne tulerũt z subridẽdo dixerũt. Certe chrs tu⁹ quẽ pices nri crucifixerũt nõ põt tibi oculos reddere q̃ ñ potuit semetipm de mortis piculo liberare. Attñ si in pñtia nostra te illũinabit: p certo nos oẽs credere habem⁹ in illũ, et tũc lito miracto: oĩm rex suaꝝ ꝑceptionẽ paciat et iniurijs matis vtpote maiestat⁹ reus de vrbe eijciat. His dict⁹ recessert iudei vnus q̃sq; ĩ sua. Nec⁹ ꝓo clãculo se pduci fecit ad dñm suũ Bonifaciũ: et indicauit ei pactũ et ꝓditõez iudeoꝝ sup fide chrianoꝝ. Quibus papa auditis pl⁹ solito let⁹ efficit: atq;

sub eodē momēto oīb⁹ mādauit iudeis q̄ti nus sine dubio p̄fate solēnitati vnanimiter occurrerēt. Aduenit aūt festiuitas illa magna totusq; rhomanor⁹ clerus apud p̄fataz ecclīaz ex more pugiles celebrat⁹ excubias ⁹gregat⁹ est, silr iudeor⁹ coturn⁹ nō modicus habebat immixt⁹. Ductus ē aūt cec⁹ ille i mediū plenus fide z spū sapie nihil hesitās de ꝓpositis. Dūq; ab oīb⁹ fidelib⁹ nocturni ibidē canerent hymni: z iam octaua lectio recitata fuisset: cecus añ altare mīs diū pduci sero gauit, ibidēq; baculo sustentatus canere cepit q̄ddā rīsoriū, vicz Bau de maria, qō sibi añ biduuz q: musice artis gnar⁹ fuerat cōpositum, in q̄ tā viuacit⁹ iudeor⁹ errorē ꝓfutauit vt sub oculis oīm qui aderāt cōpleto ꝑsu eiusdē responsorīo: veralur q̄ est chr̄s genitric; sue int̄uētu cui⁹ virginitat; integritas eodē cātu defensa est: lumē ei oculor⁹ clarissimū reddidit q̄ ei⁹ mentē p̄mit⁹ fide catholica illumiauit. Quo viso cūct; miraclo ab oīb⁹ chr̄ianis ilico Glo ria i excelsis deo canit⁹, z exultatio spūalis babet⁹. Judei ꝑo ad q̄ngētos viros stati ad baptismi ꝓuolarūt gram, reliq̄ fuga lapsi i vrbe rhoma visi vltra nō sūt, vñ placuit sancte rhomane eccl'ie vt idē rīsoriū in eadē festiuitate octauū locū ꝑpetualit⁹ obtīere deberet, qtūs memorabile miraculū fideliū cordib⁹ oī tpe ad laudē chr̄i feruētius spirare potuisset. Jp̄o p̄stante q̄ regnat i secula seculor⁹. Amen.

LIX.

Cōtigit post multa tpa circa ꝟ idē rīsoriū Baude maria aliō q̄ddā mirabile miraculū. Nā habitabat i ꝓximio cuiusdā capellule iude⁹ q̄ddā incarnatōis dñice sz p̄cipue (sicut z sunt oēs iudei) ꝟgīt⁹ Marie extremus inimic⁹. Erat aūt eodē tpe i eadē paroch̄ia scolar; q̄ddā eidē ꝟgini valde deuot⁹, q̄ ad honorē dei genitric; sed p̄cipue in ꝓfusionē z oppꝛobriū illi⁹ ꝑrobi iudei integritatē ꝟgis neq̄ter impugnātis ꝟ duxit i ꝓsuetudinē: vt int̄ cetera deuotōis exercitia q̄b⁹ eaz veneraba⁹ singul' diēb⁹ in capellā illā ingress⁹ decātaret deuote. Audiebat ꝟ iude⁹ q̄tidie z q̄n cleric⁹ erat ꝟba intelligēs in sui derisū cōposita ingēti tabescebat inuidia. Strideōq; i illū dētib⁹ suis obꝟuabat: si q̄n soluz illum posset inuenire qtūs ꝟ suū oppꝛobrium ipius occisione terminaret. Et ecce die quadā iuuenem hunc ingressum capellulā iude⁹ ꝑsecut⁹ est z solū illū ꝓsideras. Aune inq̄t tāte tue insolētie mihiq; diu iniurie exhibite finē iponā. Arripiēsq; iuuenē discidit in frusta, sicq; p singula mēbra discisuz sub ipi⁹ capelle gradib⁹ sepeliuit, sz ꝟgo btā q̄ miscōie sue officiū ingrat; atq; peccatorib⁹ exhibere ꝓsueuit huic fideli suo famulo z martyri in tribulatiōe nō defuit: sz corpus p sibi impēso obsequio in frusta discisum recolligēs rursum misericordit⁹ viuificauit, ꝑcepitq; iā viuo vt solitū obsequiū exhiberet ei tāto deuoti⁹ q̄nto p exhibito famulatu copiosius se sensisset adiutū. Puer iuuenis ad altare redit z idē rīsoriū solito multo deuoti⁹ decātauit. Cū aūt ad ꝟba illa puenisset. Erubescat iude⁹ infelix: cū mlta cordis fiducia fm altitudiez notaz vocē alti⁹ pl⁹ solito eleuabat, vt. s. altitudine vocis exꝑmeret magnitudinē gr̄arū actōis, z iude⁹ q̄ ad delēdum Marie obsequiū z int sue inuidie remediuz eū occiderat audiens rursum canentē quē credebat occisum amplius vereť, qō z factū est. Nā iude⁹ audiēs illū canentē aliū q̄ndam hūc esse suspicat⁹ Uerūtū venit vt videret: atq; si alius esset rursus illuz occideret. Sed videt z stupet, qz quē ipe se sciebat sepelisse: iā rīsurrexisse videbat: atq; ideo se frustra tantū facin⁹ cōmisisse. Tūc iuuenis ne tā gl'iosuz miraculū suo silentio celareť vadens ad pastorem parochianū: singula illi p ordinē enarrauit ostendēs eidē cicatrices tanq; signa q̄dam in singulis incisionū locis p ꝓfirmatōe miraculi derelicta. Pastor aūt p mirabili hoc diuulgando miraculo populū ꝓuocauit, eisq; de dei genitricis misc̄oia egregiuz ꝓmonem fecit. Pro cuius ꝓfirmatione ꝓmonis iuuenem pduxit in mediū, z q̄d circa eū cōtigisset p singla patefecit. Quod ois plebs vt vidit dedit gloriā deo: z laudem gloriose virgini matri eius: q̄ sibi deuotos in sui tribulatiōe nō deserit. Uez cū iudici ciuitat; ꝟ idem esset recitatū miraculum cōprehendens iudeū p cōmisso latrocinio ꝓdēnauit in mortē. Sed iudeus chr̄ianū se fieri toto corde desiderauit, z sic vitā obtinēs ei⁹ virginitatem studuit conatu toto defendere: quā noscebat prius impie z ptinaciter impugnasse

Legit in historia annūciatiōis btē ꝟginis

LX.

Quidā miles q̄ddā i via cōi hēbat castr, z oēs trāseūtes sine miſatōe aliq̄ spoliabat

ꝑginē tñ mariā q̄tidie salutabat, nec p aliquo impedimēto emergēti ab ipa salutatōe aliq̄ die cessare volebat. Accidit aūt vt q̄dā religiosus vir sctūs ide trāsitū faceret ⁊ ipm p̄dict⁹ miles ꝯtinuo expoliari iuberet. Vir aūt sctūs rogauit p̄dones vt ipm ad dñm suum deducāt: q̄ ad ipm hꝫet secreta q̄ pferret. Adduct⁹ āt rogauit militē vt oēs de familia sua ⁊ castro ꝯgregari faceret vt eis ꝑbū dñi p̄dicaret. Cū aūt ꝯgregati fuissent: ille ait. Nequaq̄ hic oēs estis: ſz alios adhuc deest. Cui cū se oēs adesse assereret aiebat. Diligēter p̄q̄rite ⁊ aliquez inuenietis abesse. Tūc vn⁹ exclamās dixit, q̄m sol⁹ camerari⁹ illuc nō veniſz. Ille aūt dixit. Uere ipe est q̄ solus deest. Pro eo ḡ cito mittitur ⁊ in mediū deducit. Cum aūt vir dei vidisset reuolutis terribilit oculꝫ caput instar īsani agitabat: nec ꝓpius accedere audebat. Uir aūt sctūs dixit ei. Adiuro te p nomen dñi nr̄i ihesu chr̄i vt q̄s sis nobis edisseras, ⁊ quā ob causam huc veneris palā pandas. Cui ille rñdit. Heu adiuratus p̄dere cogor inuitus. Ego em̄ nō sum hō sed demon qui formā hois accepi: ⁊ xiij annis cū ꝟ milite sic p̄māsi. Nam ꝓnceps nr̄ me huc misit vt die qua ipe sue marie salutationē nō dicerz diligētius obſuarē. ⁊ in eum potestate acceptā ipm ꝯtinuo strangularez: ⁊ sic in malis operiby vitā finiēdo noster esset. Quacūq̄ em̄ die ille salutationē dicebat in ipm potestatē hꝫe nō poterā. Ecce aūt de die i diē diligēti⁹ obſuauit ⁊ nullū diē q̄n eā salutauerit p̄termisit. Hec miles audiēs vehemēt obstupuit ⁊ ad pedes viri dei se p̄ciēs veniā postulauit. ⁊ in meli⁹ deinceps vitā mutauit. Uir aūt sctūs dixit demōi. Precipio tibi demō i noīe dñi nr̄i ihesu chr̄i vt hinc statim abscedas ⁊ talez acten⁹ locū possideas vbi nulli gl̄iosaz dei genitricē inuocāti nocere p̄sumas. Hec vbi iussa dedit demon abscedēs euanuit

Legit in legēda assumptiōis btē ꝑginis

LXI

Miles q̄dā potēs valde ac diues dum oīa sua bona idiscreta libalitate dispgeret. ad tantā iopiā deuenit vt q̄ ꝯsueuerat magꝭ tribuere: iā incipet mūnis indigere. Hebat aūt vxor̄ pudicissimā ⁊ btē marie valde deuotā. Appropinq̄nte aūt q̄dā solēnitate i q̄ p̄dict⁹ miles mlta donaria ꝯsueuerat elargiri cū tā q̄d tribueret ñ hꝫet. nimia ꝯfusiōe ⁊ ꝑecūdia duct⁹ q̄usq̄ p̄dicta solēnitas trāsisset desertū locū meroris amicum expetijt vt fortune sue icōmoda plāgeret ⁊ ꝑecūdiā euitaret. Et ecce subito q̄dā equ⁹ valde terribilit terribiliorē hñs sessorē ad eū accessit. Cui⁹ assessor eū alloquit ⁊ cām tāte sue tristicie scisciat. Cui cū oīa q̄ sibi ꝯtigerāt ordinē enarrasset: ille ait. Si mihi in modico obtpare volueris magis q̄ antea glia et diuitijs abūdabis. Spondet ille ꝓncipi te nebraz se q̄cquid iusserit libenē factuꝝ dū modo ipe sibi ipleat q̄ pmittit. Et ille. Ecce pgēs in domū tuā ⁊ in tali loco req̄ras ⁊ ibidē tot auri ⁊ argēti pōdera ⁊ tot lapides p̄ciosos inuenies. Mihi āt ꝟ facias vt i tali die vxorez tuā huc ad me adducas. Sub tali pmissiōe miles ad domū reuertit ⁊ i loco de q̄ sibi dixerat q̄rens oīa repperit q̄ sibi p̄dixerat. Que inueniēs mox emit palatia: largit dona: redimit fundos: comparat suos: Appropinq̄nte ꝟo die statura vxorē suā vocauit ⁊ dixit. Equū ꝯscēde q̄ aliq̄ lōgi⁹, mecū pgere te oportet. At illa tremēs et pauēs ⁊ viri imperio ꝯtradicere nō p̄sumēs btē Marie se deuote cōmēdauit. ⁊ p⁹ virū abire cepit. Cū aūt longius pcessissent ⁊ in via q̄ndā eccl̄iam inuenissent. illa de eq̄ descēdēs eccl̄iam intrauit viro exteri⁹ expectāte. Dum ꝟo btē Marie se deuote commēdaret illa subito obdormiuit: ⁊ ꝟgo gloriosa p̄dicte matrone i habitu ⁊ qualitate p̄ oīa similis de altari pcessit ⁊ foras exiens equū ꝯscendit: matrona illa in eccl̄ia dormiente ⁊ remanēte. Uir aūt suā vxorem cē arbitrās pfectus est. Cū aūt ad locū statutum veniſſet: ecce ꝓnceps tenebraz cuz imperio nimio veniebat ad locū festinabat. sed cuz appropinq̄ſſet statiz ille infremuit ⁊ tremēs ac pauēs accedere nō p̄sumpſit. dixitq̄ miseliti. Infidelissime hoīm cur mihi taliter illusisti: ⁊ p tantis bñficijs mihi talia ꝯtulisti Ego em̄ tibi dixerā vt ad me adduceres tuam ꝯiugē. ⁊ tu mihi adduxisti dñi genitricem. volebā vxorē tuā: ⁊ adduxisti mihi mariā. Hā cū vxor tua mihi multas inferat iurias: de ea volebā expetere vltionē. Et tu ad me istā adduxisti vt me torq̄at ⁊ in infernū mittat. Audiēs hec vir vehemēt stupebat: ⁊ p timore ⁊ ammiratiōe nimia loq̄ nō potat. Setā aūt maria dixit. Qua temeritate nequā spūs deuote mee nocere p̄sumpsisti. Nō ꝟ tibi impune cedet. ⁊ nūc te hac plecto sniа vt in infernū descēdas: ⁊ alicui mei cum deuotione inuocanti nocere de cetero

nō ꝑsumas. Ille aūt cū mlto eiulatu recessit, z vir de eq exiliēs se ad pedes ei⁹ pstrauit Quē ꝟgo icrepās ad suā vxorē q adhuc i eccl'ia dormiebat iubet redire: z oēs diuitias demōis abꝫcere. Rediēs g cū adhuc vxorē suā dormiētē iueniret: eā excitauit, z sibi q acciderāt enarrauit. Cū āt domū redissent z oēs demōis diuitias abiecissent: i laude ꝟgis deuotissime pmāserūt, z mltas postmodū diuitias ipa largiēte ꝟgie receperūt.

Legit in hist'oria de natiuitate (perūt, te btē Marie ꝟgis.

LXII

Quedā mulier solatio viri sui destituta vnicū filiū bēbat quē tenerrime diligebat. Quadā aūt vice fili⁹ eius ab inimicis capit et i custodia vinclat. Q̄ō illa audiēs incōsolabil'r flebat: z btām ꝟginē cui multū deuota erat ꝑ liberatiōe filij ipoꝛtunis ꝑcibꝰ exoꝛabat. Tādē videns q sic nihil ꝑficeret: ecclesiaz in q erat sculpta imago btē Marie ꝟgis sola itrauit, z coꝛā imagie stās: ipam sic alloquit dicēs. Uirgo btā ꝑ libatiōe filij mei te sepe rogaui z adhuc nequaqz miſi misere subuenisti. Tuū ꝑ filio meo iploꝛo patrociniū z adhuc nullum sentio fructuz. Igit sicut fili⁹ me⁹ mihi ablat⁹ e: sic z ego filiū tuū tibi auferā z obsidē ꝑ filio meo i custodia ponam. Et hec dicēs ꝓpi⁹ accessit et imaginē pueri quā ꝟgo baiulabat auferēs domum abijt. Accipiens qz imaginē pueri ipam in linteo purissimo inuoluit: et in arcā recōdēs ipsam cū claue diligēti⁹ obfirmauit: bonū obsidē ꝑ filio suo hīe se gaudēs: z ipm diligēter custodiens. Et ecce seqnti noctē btā ꝟgo iuueni apparuit: z ianuā carcer' apiens inde vt exeat ꝑcepit: eiqz dixit. Patri tue fili dices vt meū mihi reddat filiū: exq reddidi sibi suū. Qui exiēs ad matrē venit: z gliter ꝟgo btā eum liberauerit enarrauit. Illa aūt plurimū exultās imaginem puerī accepit: z ad eccl'iam vadēs btē Marie reddidit dicēs. Gras vob dña refero: qz mihi meū vnicū filium reddidistis z nūc vobis filiū vestz reddo: qz meū me recepisse ꝑfiteoꝛ

Legit in hist'oria de omnibꝰ sanctis

LXIII

Cum in die oīm sanctoꝛ eccl'esie scti Petri custos ex deuotione oīa altaria circuiss'et z oīm sctoꝛ suffragia imploꝛasset: z demū ad altare scti Petri redisset ibi paululū ꝺq̄escens extra se rapit. Et ecce vidit regē regū in sollo sublimi ꝓsidentē: z oēs angelos in eius circuitu cōmoꝛātes. Tūc ꝟgo ꝟginū in diademate ꝑfulgēti aduenit: quā innūerabilis multitudo ꝟginū z cōtinētiū sequebat. Huic ꝛex ꝓtin⁹ assurrexit: et posito solio iuxta se sedere fecit. Post hoc aduenit q dā vestit⁹ pilis camelo⁹ quē seqbat mltitudo venerabiliū senioꝛ. Deide aduenit alius pōtificali habitu decoꝛat⁹: quem aliq̄z cohoꝛs in hītu ꝓsili seqbat. Postea ꝟo ꝓcessit innumerabilis militie multitudo. Post q̄s aduenit turba diuersaz gētiū infinita. Oēs igit añ regis soliū aduenerūt et ipm flexis genib⁹ adoꝛauerūt. Is aūt q in pōtificali hitu erat matutinas ceteris psēntib⁹ inchoauit. Angel⁹ aūt q ꝓdictū custodē ducebat: eidē visionē exposuit: asseꝛēs ꝟginē in ꝓma acie matrē dei esse. Uestitū de pilis camelo⁹ Joānē baptistā cum pꝛiarchis pariq z ꝓphetis. Pōtificali ornatū habitu Petz cū ceteris apl'is. Milites martyres. Turbā reliquā cōfessoꝛes. Qui ideo oēs añ regē venerūt: vt ꝑ honoꝛe sibi hac die a mortalib⁹ exhibito gras agerēt: z ꝑ oꝛbe vniuerso oꝛarēt. Deide ad locū alium ipm duxit: z vtriusq sex⁹ hoies alios i strat aureis: alios in mēs gaudētes diuersis delicijs: alios nudos z inopes auxiliū mēdicātes oīndit. Dixit aūt hūc purgatoꝛij locū esse. Abūdātes ꝟo alias illas esse q̄b ab amicis ꝑ mlta suffragia copiose subueniebat. Egētes ꝟo esse q̄z cura nullat⁹ habebat. Jussit g vt oīa ista sūmo pōtifici itimaret: vt post festū oīm scoꝛ die statueret aiaz. vt saltē generalia suffragia ꝑ illis illa die fierēt q specialia hīe neq̄rent.

Legit in hist'oria ō cōmemoꝛatiōe aiaz

LXIIII

Legit q̄ q dā piscatoꝛes sci Theobaldi i autūno frustū magnū glaciei ꝑ pisce pꝛēdiderūt de q magis qs de pisce gauisi sunt mltie qz eps dolore pedū laboꝛabat ipam glaciē eius pedib⁹ suppositurūt: z magnuz ei refrigeriū ꝑstabat. Quadā ꝟo vice ō glacie homis vocem audiuit Qui ab epo adiuratus quis esset: dixit. Sum q dā anima q in hoc gelicidio ꝑ pcīs meis affligoꝛ: et liberari possem si. xxx. missas sine interuallo triginta dieb⁹ cōtinuis diceres. Qui cū missaz medietatē dixisset z se iā ad missam aliā ꝑparasset: diabolica suggestiōe ꝓtigit q fere oēs hoies illi⁹ ciuitatis iter se bella moueret. Unde vocatus epiſcop⁹ ad sedandā discoꝛdiā: sacras ꝺponēs vestes: missā illaq

die intermisit. Itez reincipiēs z iam duas ptes cōplens: exercit⁹ magn⁹ vt videbaꝭ ciuitatē illā obsedit: z cōpulsus misse officium intermisit. Deinde reincipiēs cū oēs vltima excepta dixisset: et vltimam inchoare vellet: tota villa z dom⁹ epi accensa est. Cui cū serui dicerēt vt missam intermitteret: ille dixit. Etsi tota villa cremari deberet: missā nō dimittere. Qua celebrata glacies ptin⁹ resoluta est: z ignis quē se vidisse credebāt tanꝯ pbātasma recessit z nullum dānū intulit.

LXV

Wgr̄ Silo q̄ndā suū scholarē egrotātē obnixe rogauit vt p⁹ morte ad se rediret et statū suū sibi renūciaret. Post aliqt igit dies sibi apparuit cū capa de pgameno tota de sophismatibꝫ descpta: z int⁹ flamma ignis tota ꝓtecta. Qui req̄sit⁹ a mgr̄o q̄snā esset: ait. Ille vticz sum q̄ ad te redire pmisi. Qui de statu suo req̄sit⁹: ait. Hec capa pl⁹ sup me pōderat z pl⁹ me p̄mit q̄z si vnā turrim sup̄ me haberem. Et ē mihi data vt eā portē p glīa quā in sophismatibꝫ habui. Porro flāma ignis q̄ coopta ē: pelles sunt delicate z varie q̄s ferebā: q̄ flāma me cruciat z exurit. Sed cū mgr̄ illā penā facilez iudicaret: dixit eidē defunct⁹ vt manū extē deret et sic facilitatē sue pene sentire possz Cūcz manū extēdisset: ille guttā vnā sui sudoris dimisit q̄ p̄dicti mgr̄i manū sagitta citi⁹ pforauit ita q̄ cruciatū mirabilē sensit Et ait Talis tot⁹ est ignis. Ille igit mgr̄ ex illi⁹ pene acerbitate pterrit⁹: seculū deliberauit deserere z religionē intrare. Uñ mane scholaribꝫ ꝓgregatz: hos ihūs cōposuit Linquo coaz ranis: cras cornis: vanacz vanis. Ad logicā pgo q̄ mortz nō timet ergo. Et sic seculū deserēs ad religiōem ꝓfugit.

LXVI

Cū q̄dā in q̄dā rupe argētū foderēt subito rupes cecidit z fundit⁹ cūctos extinxit. Un⁹ aūt eoz subt⁹ in q̄daz sinu ipsi⁹ rupis mortē euasit. inde tñ exire ñ valuit. Uxor aūt illi⁹ defūctū estimās oī die p ipo missā celebrari fec: z panē vnū z vceū vini cū cādela q̄tidie offerebat. Cui diabol⁹ iuidēs: p tres dies cōtinuos eidē in forma hūana apparuit: z q̄ tēderet req̄siuit. Cui cum illa sui itinerz cām exponeret: ille aiebat. Noli frustra vexari q: tā missa celebrata ē. Et sic illa trib⁹ diebꝫ missā inēmisit: nec missā celebrari fecit. Quidā aūt p⁹ hec in p̄dicta rupe argētū fodiēs: q̄ndā vocē audiuit ō subter dicētē. plane pcutias: q: capiti meo īmi net magn⁹ lapis. Cū aūt ille tremeret: z adhāc vocē audiēdā plīmos ꝓ quo cassset. iterū fodit z silem vocē audiuit. Tūc oēs ꝓpi⁹ accedētes dixerūt. Quis ei es tu. Qui respondēs dixit. Plane pcutiatis q: magn⁹ lapis q̄si sup me cadit. Qui a latere fodientes z adeū vsqz pueniētes cū sanū z icolumē extraxerūt. Et scisciātes quō ibi tādiu vixisset: dixit q̄ libet die panis vn⁹ z vce⁹ vini cū cādela accensa nisi tñ in trib⁹ diebꝫ sibi oblatus fuit. Qō vroz ei⁹ audiēs z vehemēter exultās agnouit q̄ ō oblatōe sua fuerat sollēpnitat⁹ z q̄ diabol⁹ eā decepat ne illis tribꝫ diebꝫ missam cātari faceret.

LXVII

Dū q̄dā miles i lecto cū vxore sua esset z luna valde lucens p rimas intraret: mirabaꝭ quō homo rōnalis creatori nō pareret cum eidē creature irrōnales parerēt. Et dū cuidā militi defūcto qui sibi fuerat familiaris detraheret: subito ille q̄ mortuus fuerat thalamū itroiuit. dixitqz illi. Amice noli male suspicari de aliq̄ z ꝓdona mihi si q̄d in te peccaui. Cūcz sup statu suo interrogaret dixit. Uarijs penis affligor. ꝓcipue q: tale cimiteriū violaui. z ibi q̄ndā vulnerās eū capa sua expoliaui. q̄ mihi superponit: z vno mōte magis me p̄mit. Rogauitqz vt p se oīones fieri faceret. Cū aūt ille sibi diceret an vellet q̄ a tali z tali sacerdote īpas orōes faceret fieri. ille ad ħ nil rñdēs caput more renuētis ꝓcussit. Deinde dixit si vellz q̄ taľ ħemita p se oraret. Cui ille. Utinā ille p me oraret. Oō cū se factuꝝ p̄mittet: ait ille. Et ego dico tibi q̄ ab hac die vsqz ad duos annos tu etiā morieris. Sic ille diffparuit. z miles vita sua in melius mutata i domino obdormiuit.

LXVIII

Tpib⁹ Karoli regis francoꝝ clericus q̄dam ordine leuita hūgarie regz germanus dei genitricē toto corde diligēs: ei⁹ horas solitus cātare parētum ꝓsilio nubere voles cū q̄dam puella valde pulcra ꝓtractit. acceptā aūt a p̄sbytero nuptiali bñdictiōe die q̄dā missa celebrata. recordat⁹ q̄ beate Marie ỹginis horas iuxta morē suū nō cānauerat illa die: oēs ab eccl̄ia exire coegit ipsam domū mittēs: ipe sol⁹ iuxta altare remāsit. Cūcz solus dñice mr̄is horas decātaret: z antiphonam Pulcra es z decora filia hierusalem diceret: subito apparuit ei

dña et ꝑpetua dei genitrix ẏgo Maria cũ duob⁹ angelis dexterã ꝛ leuã eius tenẽtib⁹ dicẽs, Si ḡ pulcra sum ꝛ decora q̃d est q̃ me dimittis et spõsam aliã accipis? Nõne ego pulcrio⁹ sum illa? Nõne ego optia: formosa? Uidisti ne tãpulcram? Cui ille, Dña mea (inq̃t) claritas tua oẽm mõi pulcritudinẽ excellit, Tu es sup̃ choros angelorũ elevata, tu es sup̃ celos celorum exaltata. Quid ḡ vis vt ipse faciã. At illa, Si sponsã carnalẽ cui adherere vis amore mei dimittis: me spõsa⁹ in celesti regno hẽbis Et si cõceptiõis mee festũ annuatim sexto id⁹ decẽbris solenit̃ celebrauer⁹ ꝛ celebrandũ ꝑdicauer⁹: mecũ in regno vnigẽiti mei laureat⁹ eris. His itaq̃ dict⁹: dña nr̃a ab oculis eius disparuit. Cleric⁹ ẏo domũ redire requndã extra pr̃iaz ꝑfect⁹ monachali habitu decorat. Et p⁹ exiguũ tp̃is meritis btẽ Maria ẏginis: que diligẽtes se sp̃ decorat ꝛ beatificat: vitam btãm finiuit in hoc exilio et eternã accepit in seculo futuro. Sz pri⁹ tñ dem die ꝑdicto q̃diu vixit ꝑpr̃is octauis celebrauit ꝛ celebrãdũ cũctis ꝑdicauit. Attẽdant ẞ oẽs ẏgines q̃ amore btẽ ẏgis cõiugio spõte se fraudãt q̃ntam mercedẽ ꝓcibus btẽ Marie ẏginis in celo sunt recepturi.

De visitatiõe gloriose virginis Marie

LXIX

Cleric⁹ q̃daz btẽ Marie deuotissimus crebris iã ꝓcib⁹ fidel̃r exorabat: vt sibi suã pulcritudinẽ ostẽdere dignaret̃ q̃ in sc̃tuis sacr̃is sep̃ cõmẽdat: vt est illud Cañ. iij. Tota pulcra es amica mea ꝛ macla nõ est in te ẽ. Itẽ Cañ. vij. q̃pulcra es ꝛ q̃decora charissima i delicijs tuis æ. Cui⁹ pie petitioni mr̃ misẽdie annuẽs: p angelũ ei mãdauit q̃ tali hora sibi appareret, sed tñ sciret incõueniẽs ꝛ indignum esse oculis q̃b⁹ eam videret postea terrenũ aliq̃d cernere. Cũ aũt rñderet cleric⁹ se nõ curare si post eius visiõem fieret cec⁹, tñ angelo disparente cepit anxie cogitare: q̃ si visuz penit⁹ amitteret eum mendicare de cetero oporteret. Excogitauit ḡ ꝓsiliũ q̃ vno oc̃lo clauso alterũ tm̃ ad eam videndã aperiret. Apparente aũt sibi btã ẏgine tpe assignato: ineffabilẽ claritatẽ ꝛ pulcritudinẽ vidit, ꝛ cupiens plenius eã videre etiam oculũ quẽ tenuerat clausum aperuit: sed visio tũc repente disparuit. Cũ ḡ oculo q̃ eam viderat cẽt orbatus: altero saluo manẽte: ipse lachrymãs eoq̃ oc̃lo pepcisset: se cepit vehemẽter arguere dicẽs. Utinã tot⁹ fuissem oculus vt eã vidissem pleni⁹. Cũ aũt denuo dñam nr̃az instantissime exorare vt se adhuc semel ei ostẽderet: q̃ ꝓpea etiã residuũ oculũ libẽter amitteret: iterato pijssima ẏgo Maria ei appuit: ꝛ sua visiõe ineffabil̃r ꝓsolata: ꝛ residuũ oculũ sibi ꝛuauit: ꝛ ꝓpus amissũ restituit.

LXX

Legit in vita sc̃ti Andree q̃ senex q̃daz nose Nicola⁹ adijt apl̃m dicẽs. Dñe ecce iã. lxx. anni sũt vite mee i q̃bꝫ sp̃ luxurie deseruiui. Accepi aũt aliq̃n euãgeliũ orãs dominũ vt mihi amodo ꝓtinẽtiã largiat̃. Sz in ipo pctõ inueterat⁹ ꝛ a mala ꝓcupia illectus: statim ad op⁹ solitũ reuertebar. Quadã igit̃ vice ꝓcupia inflãmat⁹: oblit⁹ euãgelium qõ sup̃ me posueram: ad lupanar iui. Statimq̃ meretrix dixit mihi. Egredere senex egredere: q̃ angel⁹ dei es tu. ne me cõtingas: neq̃ huc accedere ꝓsumas: video eñ sup̃ te mirabilia. Stupefact⁹ ad verba meretricis recolui q̃ mecũ euãgeliũ detulissem. Nũc igit̃ sc̃te dei p salute mea tua pia oratio intercedat. Audiẽs hoc btũs Andreas flere cepit. ꝛ a tertia vsq̃ ad horã nonã orauit ꝛ surgẽs noluit comedere, sed ait. Non comedã donec sciã si dñs mi⁹ebit̃ huius senis. Cũq̃ dieb⁹ q̃nq̃ ieiunassẽt venit vox ad Andreã dicẽs. Obtines Andrea ꝓ se ne, sed sicut ieiunijs macerasti te: sic ꝛ ipse se affligat ieiunijs vt saluet̃. Sicq̃ fecit et sex mẽsib⁹ in pane ꝛ aq̃ ieiunauit. ꝛ postmodũ plen⁹ bonis opib⁹: i pace q̃euit. Uenit igit̃ vox ad Andreã dicẽs. Per orationez tuã Nicolaũ quẽ ꝓdiderã adq̃sini.

LXXI

Quidã iuuenis secrete sc̃tõ Andree dixit. Mr̃ mea pulcr̃ me vidẽs de ope illicito me attẽrauit. Cui cũ nullaten⁹ assentirẽ: iudicẽ adijt: volẽs in me crimẽ tãte neq̃tie retorq̃re. sed ora ꝓ me ne moriar tã iniuste. Ea accusat⁹ penit⁹ reticebo: malẽs vitã ꝓdere q̃ matrẽ tãturpit̃ infamare. Iuuenis igit̃ vocat̃ ad iudiciũ ꝛ illico eũ Andreas ꝓsequit̃. Accusat mr̃ instant̃ filiũ q̃ se voluerit violare. Introgat⁹ pluries iuuenis: an res talit̃ se hiet: nihil penit⁹ rñdebat. Tũc Andreas mr̃i dixit. Crudelissima femiarũ que ꝓ tuã libidinẽ filiũ vnicũ tuũ vis perire. Tũc mlier ꝓposito dixit. Dñe huic hoi filius me⁹ adhesit postq̃ hec agere voluit

Jratus itaq; iudex iussit puerꝝ in saccū lini
tū pyce ꝛ bitumīe mitti ꝛ ī flumīe pūci. An
dreā aūt in carcere reseruari donec excogi
taret supplicīū q̄ pīret. Sed or̄āte Andrea
tonitruū horribile oēs terruit: ꝛ terremotꝰ
ingēs cūctos pstrauit, et mlīera fulmīe p:
cussa ꝛ arefacta corruit. Or̄ātibꝫ aūt ceterꝫ
aplīm ne pirent: Orauit p eis ꝛ oīa cessaue
rūt. Tūc ꝓpositꝰ credidit ꝛ domꝰ eius tota.

LXXII

Eps q̄dā religiosam vitā agēs btm̄ An
dreā int̄ ceteros ꝛ sup̄ ceteros sctōs in ve:
neratiōe habebat: ita q̄ in cunctꝫ suis opi:
bus hūc sp titulū ꝓponebat: ad honorem
dei et btī Andree. Inuidēs igit̄ viro sctō
hostꝫ antiquꝰ: ad eū decipiēdū tota callidi:
tate se ꝓtulit: secꝫ in formā pulcerrime mu
lierꝫ trāsformauit. Uenit igit̄ ad palatium
epi: asserens se velle ꝓfiteri eidē. Mandat
eps vt suo penitētiario ꝓfiteat cui plenitu:
dinē tradiderat ptātꝫ. Renūciat illa q̄ nul
li hoīm nisi sibi secreta sue ꝓscie reuelabit.
Sicꝫ victꝰ eps eam ad se venire precepit.
Cui illa. Obsecro dñe miserere mei. Ego
em̄ in annis puellaribꝫ (vt cernitꝫ) ꝓstituta
et a puericia delicate enutrita: necnon ꝛ re
gia stirpe pgenita: buc ī pegrino habitu so
la veni. Hā pi meꝰ rex vticꝫ valde potēs cu
idā magno ꝓncipi me volebat in ꝓiugiū so
ciare. Cui rūdi: q̄ omnē thorꝝ abominarer
maritalē. qr̄ ꝑginitatē meā chr̄o dedicaui
in ꝑpetuū. et ideo nunq̄ possem in carnalē
copulā ꝓsentire. Deniq; sic artata q̄ opor:
tebat me aut eiꝰ volūtati durissime obedi:
re: aut certe diuersa subire supplicia: latenꝫ
fugā inīj: magꝫ eligēs exulare q̄ spōso meo
fidē infringere. Audiēs ꝑo vīe sctitatꝫ p̄co
nū: sub alas vestre ptectiōis confugi: spe:
rans me apō vos repire locū q̄etꝫ vbi pos:
sim ꝓtēplatōis carpe secreta silētia: pñtꝫq;
vite vitare naufragia: ꝛ pturbatiōes mūdi
pstrepētꝫ fugere. Admirās ī ea eps nobili
tatē generꝫ: pulcritudinē corpis: tāimmēsū
feruorē: ꝛ tāte eloq̄ntie venustatē: placida
et benigna voce rūdit. Esto secura o filia:
nec formides: qr̄ ille ob cuiꝰ amorē te et tu:
os ꝛ tua tā viriliter ꝓtēpsisti tibi ob ꝫ ꝛ ī pñti
cumulū gr̄e: ꝛ in futuro plenitudinē glorie
largiet. Sꝫ ꝛ ego seruꝰ eiꝰ me ꝛ mea tibi of
fero: eligas q̄cq; tibi vbi placuerit māsionez:
volo aūt vt mecū hodie prandere debeas.
Cui illa. Noli inq̄t pr̄ noli ō hac re me ro:
gare: ne forte ex ꝫ aliq̄ suspiciōis cā pueni:
at ꝛ nitor fame vīe denigratiōē aliquā pa
tiat. Ad quā eps dixit. Ples erimꝰ ꝛ ñ soli:
ꝛ iō nullꝰ male suspiciōis scrupulꝰ ī aliq̄ po
terit generari. Ueniētes itaq; ad mēsaz: epi
et illa ex opposito cōsederūt: ceterꝫ residen
tibꝫ hinc ꝛ inde. Intendit in eā eps creb:o
eiusq; faciē intueri ñ desinit et pulcritudi
nē ammirari. Sicq; dū oculꝰ figit animus
sauciat, ꝛ dū eiꝰ faciē nō desinit intueri: an
tiquꝰ hostꝫ cor eius ḡui iaculo vulneravit.
Perpēdit ipe diabolus ꝫ ꝛ pulcritudines
suā cepit magꝫ ac magꝫ augere. Janq; eps
ptimꝰ erat cōsensui vt eā de illicito ope at:
tētaret q̄ possibilitas se offerret. Tūc subi
to q̄daz pegrinꝰ venit ad ostiū: crebris icti
bus ꝛ magnis clamoribꝫ sibi postulās api:
ri. Cūq; sibi apiri nollēt: et ille clamoribꝫ et
ictibꝫ nimis eis fieret ipoꝛtunꝰ: interrogat
eps mulierē si ingressum illiꝰ hoīs pegrini
acceptaret. Cui illa dixit. Proponatur sibi
aliq̄ q̄stio satꝫ grauis: quā si enodare scie:
rit admittat. Si aūt nescierit: tanq; insci
et indignꝰ epi pūtia repellat. Fauēt oēs ei
nīe. et q̄s sufficiēs esset hāc q̄stionē ꝓpone
re scīscitāt. Cūq; nullꝰ sufficiēs esset q̄
dixit. Quis nostꝝ ad hoc tā sufficiēs est q̄
vos o dña: que ceteros nos ꝛ eloq̄ntia p:
ceditis ꝛ sapientia plus nob oībꝫ rutilatis
Uos g̃ hāc ꝓponite questionē. Tūc illa di
xit. Interrogeat qd̄ ē maiꝰ miraculū qd̄ de
vnq̄ in qua re fecerit. Interrogatꝰ de hoc
pegrinꝰ p nūciū: dixit. Diuersitas ꝛ excellē
tia faciei. Int̄ tot em̄ hoīes q̄ fuerit ab ini
rī ñ possent q̄ facies p oīa sīles essent. In
ipsa q̄ tāminima facie deꝰ oīpotēs oēs sen
sus corpis collocauit. Audiētes oēs eius
rūsionē: admirātes dixerūt. Uera ꝛ optima
est solutio q̄stiōis. Tūc mulier ait. Propo
nat ei questio scda grauior in q̄ meli⁹ possi
mus eiꝰ sapiaz expīri. Queraūt ab eo vbi ter
ra sit altior oī celo. Percōtat ꝰ ꝫ pegrinꝰ re
spondit. In celo empyreo vbi residet cor:
pus chr̄i. Corpꝰ em̄ chr̄i qd̄ ē altiꝰ oī celo ē
de nra carne formatū. porro caro nra q̄d̄
terrea substantia ē. Cum igit̄ corpus chr̄i
sup omnes celos sit ꝛ de nostra carne ori:
ginē duxerit. caro aūt nostra de terra sit cō
dita: ꝓstat q̄ vbi corpꝰ chr̄i residet: ibi pcul
dubio terra altior celo manet. Refert nun
ciꝰ q̄d rūdeat pegrinꝰ. Et ecce oēs rūsionē
eiꝰ mirabiliter approbāt ꝛ magnifice eius
sapientiaz laudant. Tunc iterum illa dixit

Fiat ei tertia ꝗstio ꝑuissima ⁊ occulta ⁊ ad soluẽdũ difficil' ⁊ obscura: vt sic ei' sapia ter rito ꝓrobeꝯ: et dign' sit ꝙ ad mẽsaz epi me rito admittaꝯ. Querat igit sic ab eo Quan pegrin' nũcio dixit. Uade ad eũ ą te misit ad me: ⁊ ō ꝟ eũ diligẽt' ꝓcõtare. ipe ei me li' me nouit ꝟ. et iõ tibi de ꝟ meli' rñdebit. nã ipe illud spaciũ mẽsurauit qñ de celo in abyssũ cecidit Ego aũt nunqz ō celo cecidi et iõ illō spaciũ nũqz mẽsurau. Nõ est em̃ mlier sz diabol' ą se posuit i sil'itudinẽ mu lier'. Audiẽs hec nũci' ꝟ vehement' erpauit, et ea ꝙ audierat coz̃ oĩb' recitauit. Mirã tibꝰ itaqz oĩb' ⁊ stupẽtib': antiqu' hostis de medio eoz̃ euanuit. Eps aũt rediẽs ad se: amare redarguit semetip̃m: et de ꝑpetrata culpa veniã lam̃tabil'r ꝓcabaꝯ. Uisitqz nũ ciũ vt introduceret pegrin'. sz nequaqz am pli' inuenit. Eps ꝟo tũc ppl'm ꝺuocauit: ⁊ ei vt oẽs ieiunijs ⁊ ozõnib' insisteret: si forte dñs alicui reuelare dign̄et: ą sna ille pegri nus fuerit ą eũ a tãto pic'o liberauit. Re uelatũ est illa nocte epo ꝙ btus Andreas fuerit: ą p liberatõe epi se posuerit i habitu pegrini. Cepit igit eps in deuotõe bti An dree magz crescere ⁊ eũ extinde in reuerẽtia plus hze.

LXXIII

Cum ꝓposit' cuiusdã ciuitatz agrũ san cti Andree abstuliss: et ob ꝟ guissimis fe bribꝰ ozãte epo fuisset arreptus: ille ep̃m ro gauit vt p se ozaret ⁊ agrum sibi redderet. Sed cum ozante epo sanitatez recepisset: agrũ itez vsurpauit. Tũc eps ozõni se de dit ⁊ oẽs lãpades eccl'ie fregit dicens. Hic lumen nõ accẽdet donec dñs se de suo ini mico vidicet ⁊ eccl'ia rẽ quã amisit recupet rauit. Uisitqz nuncios epo vt p se ozaret et agrũ suũ ⁊ aliũ sil'z sibi redderet. Cui cũ eps rñderet. Jam ozaui ⁊ audiuit me dñs Ipe ad ep̃m se portari fecit. ⁊ vt eccl'iaz in traret ad ozandũ ep̃m coegit. Et dum eps eccl'ie restituit.

LXXIIII

Legit in vita sancti Nicolai ꝙ vir ą̃dã ab vno iudeo ꝙndaz sũmã pecunie mutuo accepit: turãs sup altare scti Nicolai (cum alĩ fideiuss' ꝺẽ hze neqret) ꝙ ꝙnto citius posset sibi redderet. Tenẽte illo diu illã pe cuniã: iude' eã expostulat. sz ipe eã sibi red didisse affirmat. Trahit g eũ ad iudiciũ et iuram̃tũ idicit debitori. Ille baculũ caua tũ quẽ auro minuto ipleuerat secũ detule rat acsi ei' ammiculo idigeret. Uolẽs igit iuram̃tũ facere: iudeo baculũ tradidit rek uãdũ. Jurauit ille ꝙ pl' sibi reddidit ꝙz de beret. Facto ãt iuramẽto baculũ suũ repe tijt. et iude' ignar' astutie eũ sibi reddidit. Rediẽs aũt ą fraudẽ fecerat: in ą̃daz biuio oppssus somno coꝛruit. cur'. qz cũ impetu veniẽs eũ necauit ⁊ plenũ baculũ auro fre git ⁊ auz̃ effudit. Audiẽs ꝟ iude' concit' il luc venit. Cũqz dolũ vidisz: ⁊ a mlz ei sug gereret vt auz̃ recipet: oĩno renuit: nisi qui defũct' fuerat ad vitã bti Nicolai meritz re diret: asserẽs se si hoc fieret baptisma susce ptuz̃ ⁊ chr̃ianũ futuz̃. Cõtinuo igit ą defũ ctus fuerat suscitaꝯ. et iudeus in chr̃i noie baptizaꝯ.

LXXV

Legit in historia scti Joãnis ap'li ꝙ cũ auis ą̃ pdix ꝺ viua btõ Joãni a ą̃dã obla ta fuisset: ⁊ ille eã ą̃si demulcẽdo tãgeret et ꝓtrectaret. ą̃dã adolescẽs ꝟ videns: ad coe uos suos ridẽdo dixit. Uidete quõ ille se nex cũ auicl'a sic puer ludit. Ꝺ btus Joã nes p spm̃ recogscẽs: iuuenẽ ad se vocauit Cui dixit adolescens. Tu ne es Joãnes ą talia agz: ⁊ tãsctus haberz. Quẽ Joãnes ą̃d in manu teneret inq̃siuit. Qui cũ se arcũ te nere diceret: ait. Quid ide facz. Et iuuenis Aues inde ac bestias sagittã'. Cui ap'lus. Qualit'? Tũc iuuenis arcũ cepit tẽdere: et tẽsũ i manu tenere. sz cũ ei ap'ls nil diceret: iuuenis arcũ distẽdit. Cui ap'ls Quare fili arcũ distẽdisti? Et ille. qz si diuti' tẽs' teneꝛet: ad iaciẽdũ infirmioꝛ redderet. Et ap'ls ad hec. Sic ⁊ hũana fragilitas ad ꝓtẽpla tionẽ min' valida fieret si sp̄ī suo rigoꝛe cõ sistẽs fragilitati sue int'dũ ꝺdescẽdere recu saret. Nã ⁊ aq̃la cũctz auibꝰ celsi' volat ⁊ so lẽ clari' ꝺspicꝯ. ⁊ tñ necessitate nature ad ima descẽdit. Sic ⁊ hũan' anim' cũ se modicũ a ꝓtẽplatõe retrahit: crebꝛa reuocatiõe ardẽ ti' ad celestia tẽdit

LXXVI

Btus Joãnes vt testaꝯ Hieronym' cũ vsqz ad suã vltimã senectutẽ Ephesi moza ꝛet: ⁊ vix int' discipulo' man' ad eccl'iaz de ferret. nec pl'a ẏba dicere posset: ad quãli bet pausam ꝟ dicebat. Filioli mei diligite alterutz̃. Tandẽ frẽs ą cũ eo erãt admiran tes ꝙ sp̄ eadẽ diceret: dixerũt ei. Ꝺgr̄ ꝗre sp̄ eadẽ loq̃rz? Qui rñdit. qz ꝓceptũ ꝺñi est etsi solum hoc fiat sufficit.

LXXVII

Legit in hystoria scti Thome Cantuariensis epi q̄ sacerdos q̄dā missam ō beata ꝑgie q̄tidie celebrabat Qui archiepo accusat⁹ ab eo accersit⁹ z tanq̄ idiota z insci⁹ ab officio suo suspēdit atq; reiecit. Cū āt btūs Thomas ciliciū suū suere deberet z sub lecto ipm absc̄ōdisset vt ad suendū horā captaret: btā Maria sacerdoti appuit dicēs Uade ad archiepm eiq; dicas q̄ illa ob cuius amorē missas dicebas ei⁹ ciliciū q̄ est in tali loco ꝓsuit: z setā rubeā de q̄ illō consuit ibidē reliq̄t Illa igit tibi mādat q̄ inc̄dictū q̄ō tibi fecerat ōbeat relaxare. Qō ille audiēs z ita īueniens stupuit: et interdictū relaxās: sacerdotē h̄ hꝛe secretū p̄cepit.

LXXVIII

Quedā dña ō Anglia varios oc'os hꝛe ob lasciuiā et maiorē pulcritudinē affectabat: sup h̄ votū vouēs nudis pedib⁹ sepulcrū btī Thome visitare. Que cū in oratōe ꝓstrata iaceret: surgēs īuenit se penit⁹ excecatā. Statimq; penitēs cepit rogare sctm thomā vt iā ñ varios: sz saltē suos sibi redderet oc'os. Qō tādē mlta difficultate vix potuit obtinere.

LXXIX

Quidā quē scūs Thomas valde diligebat cū gr̄iter infirmaret iuit ad ei⁹ tūbā: et p sanitate rogauit: z ad libitū impetrauit, sed dum sanat⁹ rediret cogitare cepit q̄ illa sanitas aie sue forsitan ñ expediret. Uñ iterq; rediēs ad sepulcrū orauit: vt si ñ esset vtile anīe sue ꝓtinue ipa infirmitas rediret. Statimq; infirmitas redijt sicut ꝓus.

LXXX

Legit in vita scti Basilij Cesarienſ epi q̄ vir q̄dam venerabilis noie Eradi⁹ filiā vnicam habebat quā ꝓsecrare dño disponebat. Sed diabolus būani gener⁹ inimicus hoc aduertēs: vnū de suis p̄dicti Eradij in amorē puelle p̄mū iflāmauit. Uerū cū impossibile cerneret vt ipe q̄ seru⁹ erat ī amplex⁹ tānobilis puelle accedere posset: ad vnū de malefic⁹ accessit: pmittēs ei multā pecunie q̄ntitatē si ad hoc eū iuuare vellet. Cui dixit malefic⁹ Hoc ego agere non possum. sed si vis mittā te ad dñm meū diabolū. etsi fecer⁹ q̄ ipse tibi dixerit: desideriū tuū obtinebis. Et dixit iuuenis. Que cunq; dixer⁹ mihi faciā. Ille ḡ malefic⁹ epistolā ad diabolū fecit: et eam p̄dictū iuuenem in hec ꝛba trāsmisit. Qm̄ādē mi dñe oportet me festināter z sollicite q̄sq; a christianoꝝ religione abstrahere z tue adducere volūtati: vt ps tua q̄tidie multiplicetur: Uisi tibi hūc iuuenē cupiditate in talē pellam exarsum. et postulo vt suū desiderū assequar. vt z ī isto glozier: et alios tibi de cetero fideli⁹ valeā aggregare. Et dans ei epl'am dixit. Uade z tali hora noct⁹ sta sup monumētū gētilis z ibidē demōes accla ma. et hanc chartā in aere exalta z aderūt tibi statim. Qui vadēs: demones inocabat et chartā p aerē eiciebat. Et ecce adest pn ceps tenebraꝝ vallat⁹ multitudine demonū. Qui cū epl'am plegisset: ait ad iuuenem Credis in me vt tuā cōpleā volūtatē. Qui ait. Credo dñe. Cui diabol⁹. Et abnegas chr̄m tuū. Qui ait. Abnego. Dixit ei diabolus. Perfidi est⁹ vos chr̄iani. q; q̄n q̄dē me op⁹ habet⁹ ad me venit⁹. q̄n aūt desideriū vr̄m assecuti est⁹: statim me negat⁹ z ad chr̄m vest̄ accedit⁹. Ille aūt q; clemētissimus est suscipit vos. Sed si vis vt cōpleā tuā volūtatē: fac mihi manu tua scptū in q̄ te ꝓfitearis abrenūciare chr̄o z baptismate z chr̄iane pfessiōi: vt me⁹ sis fu⁹ z mecū i iudicio ꝓdēnandus. Qui statim manu ꝓpria scptum fecit qualit chr̄o abrenūciaret z se fuituti diaboli manciparet. Lōtinuo igit diabolus accersiuit spūs q̄ erāt sup fornicationē ab ipo ad tētandū hoies deputati: iubēs eis vt p̄dictā puellā accederēt: z eor⁹ eius in amorē inuenis iflāmarēt. Qui accedētes: cor ei⁹ adeo succēderunt vt puella se ad terrā p̄sterneret: et ad patrē lamētabiliter exclamaret Miserere mihi p̄ miserere mihi. q; dure torq̄or ꝓpt amorē tal' pueri nostri. Miserere p̄ viscerib⁹ tuis z p̄num mihi amorē oñde: z puer⁹ quē amo z p q̄ crucior mihi ꝓiūge. Sinaūt post modicū mortuā me videbis: z p me in die iudicij rōnē reddes. P̄ aūt eiulās dicebat Heu me miserq̄d ꝓtigit misere filie mee: Quis me sanq; furat⁹ ē: Quis dulce lumē oculoꝝ me oꝛū extinxit: Ego te volebat celesti sponso cōiungere: z p te saluari putabā: z tu i amorē lasciuie ilsanisti Sine filia vt te sic dispono deo cōiūgā. ne ducas senectutē meā cū dolore ad iferos. Illa acclamabat dicens. P̄ mi aut cito desiderū meū cōple. aut p modicū mortuā me videbis. Cū āt illa amarissime fleret z q̄si insaniret: p̄ ei⁹ i mag⁹ desolatiōe posit⁹ z amicoꝝ ꝓsilijs decepta volūtatē cōpleuit. et eā puero i vxorem dedit: ac vniuersaz substātiā ei tribuit dicens

vade filia mea ve misera Cū g insimł pma nerēt iuuenis ille eccłiaz ñ itrabat. nec sibi crucis signaculū faciebat: nec deo se recōmē dabat. Uñ de ꝑ a nōnullis notat⁹ q̄ vxori sue dixer̄t. Scis qr vir tu⁹ quē tibi elegisti chr̄ianus nō ē nec eccłiaz ingredit. Qō illa audiēs vehemēter extimuit: z humo se pster nēs vngul⁹ seipaz discerpe cepit: z pectus suum tūdere ac dicere. Heu me miseraz cur nata sū: z nata ꝓtinuo rapta ñ sū. Cū g viro suo q̄ audierat retulissz: z ille neq̄q̄ rem sic esse assereret, sed oīno falsum qō ipsa audierat affirmaret, ait illa. Si vis vt credā tibi, ego z tu cras eccłiaz ingrediamur. Uidens ille qō latere nō possz: narrauit ei tota ordinē geste rei. Qō illa audiēs vehemēter ingemuit, et ad btm̄ Basiliū ꝓperauit, eiq̄ oīa q̄ viro suo et sibi ꝓtigerāt enarrauit. Basilius aūt puer̄ vocans: z oīa ab eo audiens dixit ei. Uis fili reuerti ad dñm? Qui ait: Utiq̄ dñe, sz nō valeo, qr diabolo sum pfessus z chr̄m abnegaui, z abnegatiōis mee scr̄ptū feci: z diabolo ipz dedi. Cui Basil⁹. Nō tibi sit cure. Benign⁹ est eñ dñs z te penitentē suscipiet. Et ꝓtinuo apꝑhendēs puer̄ signū crucis in ei⁹ frōte fecit, et ipm p tres dies reclusit. Postea eum visitauit z dixit: Quō te habes fili. Qui ait: In magna fū dñe defectiōe: nec sufferre possum, tenētes eñ manuscriptū meū clamores eor̄ z terrores seu dilapidatōes sanct dicentes. Tu venisti ad nos: non nos ad te. Dixit fctus Basili⁹. Noli timere fili tantūmō crede. Et dans ei modicā escā faciensq̄ signū crucis iter̄ eum reclusit: z p eo orauit. Post aliq̄t dies iter̄ eū visitauit et dixit. Quō te habes fili? Qui ait. Pr̄ a lōge clamores eor̄ audio z minas: sz eos nō video. Et dās iter̄ ei escā z signās z clausis ostiū abīt z p eo orauit. Et q̄drageno die rediēs ait: Quō te habes? Qui rñ dens. Bñ me habeo sctē dei. Uidi eī te hodie ī visu pugnte p me z diabolū vincētē. Post hoc eū educēs oēs cler̄ z religiosos et ppl'm ꝓuocauit: z oēs p eo orare admonuit. Tenensq̄ manū pueri ducebat eū ad eccłam. Et ecce diabolus cū multitudine demonū ad eū venit: z inuisibil'r apꝑhēdēs puer̄ conabat eū rapere de mānu ei⁹. Et cepit clamare puer: Sācte dei adiuua me: z tāta eū improbo instātia aggressus ē: vt etiā sanctū impelleret trahēs puer̄. Qui ait ad eum. Improbissime nō sufficit tibi p ditio tua: nisi z dei mei tētes plasma. Diabol⁹ ăt dixit ad eū multis audientib⁹. Preiudicas mihi o Basili. Tunc oīs clamauerūt kyrie eleyson. Dixitq̄ ad eum Basilius. Increpet te dñs diabole. Qui ait. Preiudicas mihi basili: Non abī ego ad eum: sed ipse venit ad me. Abnegauit chr̄istū suum z professus est mihi: ecce scr̄ptū eius in mānu habeo. Qui ait. Non cessabim⁹ orare donec reddas scr̄ptū. Et orante btō basilio z tendente in celū man⁹ ecce carta p aerē delata ab oīb⁹ visa: venit: z imposita est in manus basilij. Quā ille suscipiēs dixit puero. Cognoscis has lr̄as frat̄? Et ille: Etiā domine. Mauu eñ mea scripte sūt. Et frangēs basilius scr̄ptū pduxit eū ad eccłam: z dignū fecit eū sctō mysterio. Et bñ instruēs eum z regulā ei dans eum reddidit mulieri.

LXXXI.

In illo tempe Julian⁹ pgens ad pficiscz bellū venit cesariā. Basilius aūt cum suis obuiauit ei: z obtulit ei p bñdictione tres ordeaceos panes. Impator aūt iussit suos quidē accipe pāes z reddere ei fenū dicēs. Ordeū cibus est iumētor̄ qō obtulit nobis, recipiat z ipe fenū. Qō suscipiens dixit ei. Nos quidē o impator ex q̄bus comedimus obtulim⁹ tibi. Tu ꝓ o ex q̄bus nutriz irrōnabilitatē nature reddidisti nob. Julian⁹ autem ī insaniā ꝓsus dixit ei. Pastio feni isti⁹ sine ablatiōe dabit tibi, qñ aūt persas subigens reuersus fuero desolabo ciuitatē tuā et arabo eā: vt fiat farrifera magz̄q̄ hominifera. Non enī ignoro audaciā pp̄l'o a te suasam: vt a me adoratam deam postq̄ eā statuerim ꝓfringeret vsq̄ in finē. Et hec dicens pgebat ad pfat̄ regionē. Rediēs aūt basili⁹ ī ciuitatē z ꝓuocās oēm mltitudiez narrauit ei impator̄ ꝓba. Et ꝓsolās pp̄l'm atq̄ ꝓsiliū dās dixē. Pecuniā frēs ad nihil vtilē reputātes salutis vīe, puidētiā facite vt si datū fuerit tēp⁹ tyrāno ipatori mūeribus eū placem⁹. Qui abeūtes ī domos suas q̄ hēbat vnusquisq̄ cuz tota alacritate attulit ad eū: auri scz z argenti: lapidumq̄ precios̄ infinitā mltitudinē. Qui videns alacritatē eor̄ posuit ea ī thesaurario: superscribēs vnūscuiusq̄ nomē dicēs: qr potens est deus et illi⁹ furorē a nob auferre z vob vīa restituere. Statim g̃ pcepit clero z oīm pp̄l'o cū mlieribus z infantul' ascēdere in mōtē didimi: in q̄ honorat̄ dei genitricis memorabile tēplū: z tribus diebus ieiuni susti

nentes postulauerũt deũ dissipari iniquuꝫ impatorꝫ ꝓpositũ. Et ecce adhuc postulantibꝫ ꝫ vigilãtibꝫ illꝰ in oꝛõne vidit basilius in visu mꝰltitudiez militie celestꝫ hincinde ĩ mõte: ꝫ in medio eoꝝ sup thronũ gꝰlioꝰ sum sedentẽ q̃ndaꝫ in mꝰlieb̃ habitu ꝫ dicentẽ ad prime sibi astantes, Uocate mihi mercuriũ ꝫ abibit intꝫficere nob̃ iulianũ in filium meũ ꝫ me tumide blasphemãtẽ. Sctũs ãt cũ armatura aduenies iussus ab ea velocius abijt. Et aduocans que erat in mꝰlieb̃ habitu magnũ Basiliũ dedit ei libꝝ hñtẽ in hystoria oẽm mõi facturã, dextroꝛsũ ꝓ hoiem formatũ a deo. In ꝓncipio ãt libꝛi scꝑtũ erat: Dic. In fine aũt eiꝰ vbi plasmabaꝝ hõ. Parce. Suscipies aũt libꝝ ĩ psentia eiꝰ legit vsq̃ ad subscriptiõem. Parce. Et ꝯtinuo absq̃ somno: factꝰ est sub timore ꝫ gaudio ꝯuẽtꝰ. Silem ꝓ visionẽ mortis iuliani vidit etiã eadẽ nocte libaniꝰ sophista: cũ eẽt cũ eo ĩ pside. Expauẽs ꝓ visionẽ basiliꝰ cũ eubolo sctõ cuigilãs venit in citatẽ: audienscꝫ martyriũ sctũ mercurij: in q̃ ꝫ iacebat: ꝫ arma eiꝰ ꝯspuabaꝝ q̃rens ea ꝫ nõ inueniẽs vocauit custodẽ, et sciscitabaꝝ ab eo vbi illa fuissent. Qui cũ sacro dicebat illa ibi vespi fuisse: vbi ꝑpetuo cõseruabaꝝ. Credidit g̃ indubitantꝰ basiliꝰ: quia ꝓa est visio, ꝫ gl̃ificãs deũ q̃ nõ despicẽ ꝓfidẽtes ĩ se, festinatõe mꝰta ꝫ gaudio ine narrabili recurrit in mõtẽ adhuc oĩb̃ dormiẽtibꝫ. Quos excitãs ad oꝛõez hortatꝰ ẽ, et gaudẽs euãgelizauit ex deo reuelatõem sibi factã. qꝛ ista nocte intꝫfectꝰ est tyrãnus Et gr̃as agens reuersus est in ciuitatem. Et veniẽs rursus ad martyriũ sctĩ mercurij inuenit lanceã illius sanguĩe madidam. Et itez cũ oĩb̃ gr̃as agẽs deo impauit cũctos venire in magnã eccl̃iaꝫ ꝫ ꝑticipare diuine ãministratiõi. Et hortatꝰ ẽ oẽm ꝑꝰm ibidẽ septẽ dieb̃ in oꝛõe manere. Populo aũt cũ oĩ clero festiuitatẽ agẽte vsq̃ ĩ finez septẽ diez: oĩb̃ in eccl̃ia ꝯgregatꝭ ecce Libaniꝰ iuliani questoꝛ fuga vsus venit in ciuitatẽ ꝫ discens ꝑꝰi ꝯgregatõem in eccl̃ia ocius aduenit ãnũciãs impiã mortẽ Juliani ꝫ dicẽs, Quia cũ secꝰ fluuiũ eẽt eufraten: et relicta nocte septia excubia milites custodirẽt eũ, venit q̃dã ignotꝰ miles in armis ꝫ lancea valido ꝫ terribili ĩpetu pfodit eũ: ꝫ subito nusq̃ cõpuit. Ipse aũt miserrimã vocẽ emittẽs cum blasphemie clamoze expirauit. Procidẽs aũt Libaniꝰ genibus Basilij postulabat sibi dari chr̃i signaculũ. Crastina die pcepit oĩb̃ Basilius recipe pecũiaz. Qui vna voce dixerũt ad eũ Si mortali ĩperatoꝛi hec tribuere voluimꝰ vt nõ desolaret nrãm ciuitatẽ, mꝰlto magꝭ chr̃o ĩmortali ĩperatoꝛi optꝫ offerri ea q̃ a tanto interitu nos libauit Ecce in manibꝫ tuis oĩa sũt: fac de eis vt tibi deꝰ iusserit facere Qui mirãs ꝑꝰi magnanimitatẽ etiã nolentibꝫ tertiã ꝓtẽ reddidit. Et de reliq̃s vestiuit oẽ ꝑsbyteriũ cũ ciboꝛio. Altare ãt auro puro ꝫ gẽmis ꝑciosis decoꝛauit.

LXXXII.

Sanctꝰ q̃ꝫ Basilius q̃dã die splendoꝛe diuino illustratus exiuit de ciuitate sua dicens aliq̃bꝫ discipul̃. Filij sequmini me vt videat ꝫ mecũ gl̃am dei. ꝫ admiremur de visis pulis mgr̃m. Loquit aũt hoc ꝓtute ꝑsbyter Anastasiꝰ q̃ bẽbat vꝛozem xl. annis secũ in ꝛginitate manentẽ, et ipse quotidie ĩ pane ꝫ aq̃ ieiũabat excepta die dñica. Dixitq̃ ꝓboteꝰ mꝰlieri, vsu aũt soꝛoꝛi sue. Ego vado agricolari, tu surge et ora domũ. ꝫ circa horã nonã thuribulum et cereos accipiẽs vade obuiã sctõ basilio qui venit diuertere in domũ nrãm pctõꝛ. Nõ cũ illa mꝰta cũ veneratõe ꝫ tioze fecit. Set sctũs Basiliꝰ data ei bñdictõe ait. Quõ babes dña theogenia. Que expauens ingꝫ vocatõe nomis sui dixit. Bñ sctẽ pr̃. Qui ait. Ubi ẽ dñs anastasiꝰ fr̃ tuꝰ. Que rñdit Dñe vir meꝰ ẽ: ꝫ abijt agricolari Qui dixit In domo tua noli turbari, expauẽs mꝰlier scere, stupefacta cecidit in terraꝫ clamans. Sancte dei oꝛa ꝑ me peccatrice, qꝛ mirabiles res video circa te. Et faciẽs ei oꝛõem coꝛã omĩb̃ ait. Extẽde pannũ int̃ brachia tua. Et cũ extẽdissꝫ iussit infũdi carbones de thuribulo ĩ pãnũ ꝫ supponẽs incensum ambulabat pcedẽs eos. Ueniẽtibꝫ aũt in domũ ꝑsbyteri obuiauit ꝫ ipe. ꝫ oscular̃ pedes ait. Uñ ḃ mihi vt veniat sctũs basilius ad me. Cũqꝫ abijssent ĩ eccl̃iaꝫ iussu basilij ꝑsbyter stetit ad sctũ mĩsteriũ. Et vidit sanctꝰ cũ q̃busdã dignis tpe elevatõis coꝛporis dñici spĩsctũ in specie ignis circumdantẽ ꝑsbyteꝝ ꝫ altare. Cũqꝫ cõcalssent et ad domũ redissent comedentibꝫ illꝰ dixit ei sctũs basiliꝰ. Enarra mihi vñ tibi theiaurus iste: et q̃ est vita tua. Qui rñdit: Ego pctoꝛ sum subditꝰ tributis publicꝭ hñs iuga boũ duo vnũ admĩstratiõez pegrinoꝝ

alterū ad mīstratōez vectigaliū. z ista mlier est coancilla mea mīstrans paupib⁹ z mihi Dicit ei sctūs. Uoca eā soroē tuā sīc z est. z enarra mihi quersatōz tuā. Qui ait. Nō habeo q̄cq̄ boni z alien⁹ suz ab oī ꝑtute. Tūc dixit ei Basili⁹. Surge eam⁹ sīl. z duxit eū ad vnā d̄ cellul' dom⁹: dixitq̄ ei. Api mihi ostiū. Rūdit ei pb̄yt: Nō itroeas pī qz necaria dom⁹ sūt. Dixit ei Basili⁹. Et ego ī ista necessaria veni. Nolēte g̃ pb̄yte ro apire: sctūs aguit illō ꝓmōe. Et igredi ens inuenit ibi leprosū plīb⁹ mēbris defluxū: quē nēo sciebat ibi eē nisi pb̄r z ei⁹ soror Dixit g̃ pb̄yt̄o. Cur voluisti mihi occulta re thesaurū istū tuū. Qui rūdit. Furiosus est pī: z iō timui ne laberet in ꝓmonē. Dixit ei sctūs. Bñ certasti ī illo: sz sine me hac nocte mīstrare ei: vt z ego mercedē accipiā Tūc reliq̄ūt scm̄ oī ī cella cū leproso: clausitq̄ ostiū. At ille tota nocte sup eū faciēs orōez sanauit illū. z sic cū suis reuersus est in ciuit atē.

LXXXIII

Sanctus abbas Effrem cū essz ī heremo audiēs opa sctī Basilij sine intermissiōe postulabat sibi q̄lis essz reuelari. In extasi g̃ fact⁹ vidit colūnā ignis cui⁹ caput ptingebat ī celū: z audiuit vocē desup dicentē: Talis ē magn⁹ Basili⁹. Et accipiēs interp tē (nesciebat enī grece loq̄) venit cesaream. In festo āt theophanie intrās clā eccl'iam vidit pcedentē Basiliū ī stola cādida cum clero cādidifero. Et ait īterpri suo. Inuadā nū laborauim⁹ vt suspicor ff. Iste eī in tali ordine cū sit nō est quēadmodū vidi. Et stans dicebat secū. Nos qui portauimus pondus diei z estus nihil cōsecuti sumus. z hic cū sit in tali honore colūna ignis est. Hec eo dicēte: misit sctūs archidiaconū suum dicēs. Uade circa portā occidētalē: z ī uenies ī angulo abbatē cū alto q̄dā: voca eū ad me. Rūdit effrem p interptē. Errasti frater nos pegrini sum⁹. Et abiēs archidiaconus retulit hec archiepo. Quo sacros libros legēte vidit sctūs Effrem igneā linguā loquentē p os ei⁹. Et dīc sctūs archidiacono. Uade dic ei. Dñe effrem ītra ī pb̄yterū. Obstupuit g̃ effrem z genuflexit dicēs. Uere magn⁹ basili⁹ ꝑe colūna ignis basili⁹: ꝑe spūs sctūs loq̄t̄ p os ei⁹. Intrās itaq̄ post ipletōez mīsterij secretariū basilij salutauit eū dicēs. Bñ vēisti o pī filiorū heremi q̄ multiplicasti ī ea discipl'os chr̄i. z demōes eiūiasti. Uenisti videre hoīem peccatorē: de⁹ retribuat tibi Et cū ei oīa q̄ in corde suo erant p̄dixisset. cōi cauit ipse z interpres ei⁹ de māib⁹ sctī. Et faciēte eo charitatē rogauit: vt a dño postularet q̄tenus grece loq̄reť. Qui ait. Sup ꝑtutē meā postulasti: veni postulem⁹ deuz q̄ volūtatē timētiū se faciet z̄. Cūq̄ facta orōne surrexissent: dixit ei basili⁹ Cur nō accipis ordinationē pb̄yterij: qz decz te. Rūdit effrem Quia pctōr sum. Et iacētib⁹ eis in tra posuit basili⁹ manū in effrem di. Que sūt diaconi. Tūc scūs effrem greca lingua rūdit. Suscipe salua mīsere: z custodi nos deus tua gr̃a Et spūal'r letātes p triduū: eoq̄ grece loq̄reť gl'ificauerť deū. Et ordinās scūs basilius interptem diaconū. ip̄m ꝑo pb̄yterū dimisit eos in pace.

LXXXIIII

Joseph q̄dā iude⁹ egregius in arte medicinal' disciplīne summā sciam bēbat ī tactu vene p̄scire añ tres vel q̄nq̄ dies si q̄s deberet de hac vita transire. Scūs aūt p̄ basili⁹ freq̄nt eū vocās ad colloquiū docebat eū viā salut̄ ambulare. rogabatq̄ eum vt p baptismū īdueret chr̄m. Qui ñ acq̄escebat dicens. qz in fide q̄ nat⁹ sum in ipsa et finiā. Qñ aūt scūs basili⁹ deberet de his transferri tumultib⁹ vocauit eū ad se occasione medicinal' disciplīne z dīc ei Quō vides q̄ erga me sunt. Ille aūt ad tactū venę sentiēs ei⁹ mortē imminere dixit ad domesticos ei⁹. Que ad sepulturā sunt ei vestīm ta necessaria ꝑpate ei: ipse enī iaz moritur. Dicit ei magn⁹ basilius. Nescis q̄d dic̄. Dicit ad eū Joseph hebre⁹. Crede dñe: sol cū sole occidet hodie. Dīc enī scūs. Et si nō moriar vsq̄ ad matutinū quid? Dixit ei hebreus: Nō ē possibile dñe ħ fieri. Uix enī vna hora erit aīa tua in te. Sz dispone iaz eccl'az tuā z res tuas. Nō enī obscurabit dies hodie in te. Dīc ei scūs. Etiā moriar. peccato. Et si vitero ī crastinū vsq̄ horam sertā q̄d facies. Qui ait: Ego moriar. Dīc ei sctūs. Etiā moriar. pctō: viuas aūt chr̄o tuo. Dīc ei hebre⁹: Scio quid dic̄. Facio iussionē tuā si sīc dic̄ sit: cū iuramēt̄. pmittēs: qz si viterit dei discipul⁹ oīno accipe se spūsci grām. Dei cultor ergo pat nr̄ postulauit deū additionē vite dari sibi vt illū saluaret. Misit g̃ sctūs mane: z vocat hebreum. Qui diffidēs aduenit puras eum oīno mortuū. Et vidēs illū v uētē ī stupore factus et p̄icies se ad pedes ei⁹ dixit Jn vero corde dico: nō est ds magn⁹ sīc deus

chriãnorũ: et nõ est deus amplius eo. Jube ergo sine oĩi dilatõe dari mihi in christo signaculũ ⁊ sanctũ baptisma ⁊ toti domui mee. Dicit ei sctũs chri. Ego manibꝫ meis baptizabo te ⁊ oẽm domũ tuã. Procedens ergo iterũ medicꝰ ⁊ tangẽs manuꝫ dextrã eius dixit. Lasse facte sunt ꝓtutes tue dñe ⁊ natura defecit. Dic ei sctũs. Habemus nature creatorẽ ꝓfortãtem nos: ⁊ surgẽs venit in eccl'iam: ⁊ corã oĩi populo baptizauit eũ cũ tota domo eiꝰ: vocans nomen eiꝰ Joãnes: adiũciens eũ ouili suo. Et post hoc iteꝫ recũbens lecto grãs egit dño ĩ pegrinatõe a corpe ⁊ fide medici. Et cũ adhuc gre essent ĩ ore eiꝰ reddidit spm̃.

LXXXV

Legit in legẽda sancti Ambrosij: Quadã vice cũ btũs Ambrosius rhomã pgeret ⁊ in quadã villa tuscie apd q̃ndã nimis locupletẽ hospitatꝰ fuisset illũ hoiem sup statu suo sollicite req̃siuit. Cui ille ꝛñdit. Status meꝰ dñe sp felix extitit et gl'iosus. Ecce enĩ infinitis diuitijs abũdo: ꝓuos ⁊ famulos infinitos habeo: copiosam filiorum et nepotũ turbã possideo: ⁊ oĩa sp ad vota habui: nec vnq̃ mihi aliq̃d aduersum accidit nec qd cõtristaret aduenit. Quod audiẽs Ambrosiꝰ vehemẽt obstupuit: et his qui secũ erant ĩ comitatu dixit. Surgite ⁊ hic q̃ntotiꝰ fugiamus: qz dñs nõ est ĩ loco isto. Festinate filij festinate: nec ĩ fugiẽdo morã facite. ne nos hic vltio diuina apprehendat: ⁊ ĩ pctis istoꝝ nos pariẽ inuoluat. Cũ g̃ fugerẽt ⁊ aliq̃ntulũ ꝓcessissent: subito se terra aquit: et hoiem illũ cũ vniuersis qui ad se ꝓtinebãt ita absorbuit vt nullũ ĩde vestigiũ remaneret. Qd cernẽs Ambrosius dixit. Ecce frẽs q̃mificordiã dñs ꝓcit cũ h adũsa tribuit: ⁊ q̃seuere irascit cũ sp pspa elargit. Jn eodẽ ãt loco fouea pfũdissima remãsisse dr q vsq̃ hodie ĩ hꝰ testioniũ pse-

Ex vita btĩ Gregorij pape (uerat

LXXXVI

Quadã vice btũs Gregoriꝰ adhuc abbas duos frẽs de suo mõasterio misit vt aliq̃d emere ꝓ eiusdẽ mõasterij necitate deberent. vnꝰ iunior q̃ prudẽtior videbat: alter senior q̃ custos iunior ⁊ esz. Perrexerẽt vtriq̃: ⁊ de ꝓcio qd accepant ipe q̃ custos missus fuerat nesciẽte alt'o furtũ fecẽ. Qui mox vt ĩ mõasterĩũ sũt reuersi atq̃ añ oratorij limẽ venerũt arreptꝰ a demone is qui furtũ fecerat cecidit. Dimissus deĩde a demonio currẽtibꝫ frĩbꝫ abbatꝭ iussu req̃sitꝰ ẽ ne forte de eo qd accepant furtũ feciss ne-gauit. Jteꝫ verat ẽ atz dimissus. Rursus req̃sitꝰ negauit atq̃ verat ẽ. Octo itaq̃ vicibꝫ negauit: ⁊ octo vicibꝫ verat ẽ. Post octauã ꝓ negatiõez gregorio introgante ꝓfessus est q̃ numos furto abstulerit: eiq̃ ꝓstratꝰ se peccasse testatꝰ ẽ: ꝓceptaq̃ pnia vlterius ad eũ demoniũ nõ accessit.

LXXXVII.

Alio q̃z tpe dũ in die natalitij Andree apl'i meridiãis horꝭ frẽs q̃escerẽt: subito q̃dã frat aptis ocul'is cepit tremere voces ingentes emittere: q̃bꝫ vocibꝫ testabat ferre se ñ posse qd patiebat. Cõcurrẽtes frẽs viderũt cecũ ocul'is aptꝭ tremẽtẽ ⁊ clamantẽ a sensibꝫ alienũ: nihilq̃ qd forꝭ agi poterat sentientẽ. Dũc in manꝰ leuauerũt atq̃ añ altare sancti Andree apl'i iussu btĩ Gregorij pieceꝛt: ipsiq̃ ꝓ eo in orõne ꝓstrati sunt. Qui stati ad se reuersus ꝓfessus ẽ: qz senex q̃dã ei appuerit ⁊ canẽ nigꝝ ad eum vilacerandũ dimisit dicẽs: Quare fugere voluisti de mõasterio isto. Cũq̃ euadere ꝺ canis morsibꝫ nll'o mõ valuissem: venerũt quidaꝫ monachi ⁊ eundẽ senẽ ꝓ me rogauerũt. Qui statim iussit canẽ abscedere: ⁊ sic ipse ad me reuersus sum. Hic aũt frat sepe cõfessus ẽ postea q̃ eo die q̃ ista ptulerat cõsiliũ habuerit de mõasterio fugiendi.

LXXXVIII.

Alius quoq̃ monachꝰ discedere de monasterio btĩ Gregorij latenter voluit. Cum hoc mẽte tractasz voluit oratorij ĩgredi sz demõe corripiẽte neq̃uit. Relinq̃bat a demonio q̃diu extra oratorij stabat. Si ꝓ ingredi conabat statim maligno spiritui tradit ꝰ verabat. Hoc dũ iã sepiꝰ fieret tãdẽ gregorio dischrẽte: sz de mõasterio fugere voluisse ꝓfessus ẽ. Eiusq̃ ꝓ triduum cũ fratrꝫ pcibꝫ ita pietate dei curat ẽ: vt ad eũ postmodũ malignꝰ spũs neq̃q̃ accedere tentauisset. Dicebat aũt se btũm andream dũ veraret vidisse: seq̃ ab eo increpatũ esse cur de mõasterio vellet abscedere.

LXXXIX.

Alij quoq̃ duo fratres de eodem monasterio fugerunt: atq̃ aliqua prius fratribꝫ colloquendo signa dederunt: q̃ per viam appiam descẽdẽtes hierosolymã tenderẽt. Qui exeuntes diuerterũt de itinere: et vt a sequẽtibꝫ se minime' inuenirij ꝓmisserunt retrusas criptas iuxta flammeam portam

inueniẽtes i eis se occultauerẽt. Cũ ꝯo vesp
tinis hoꝛis reꝙsiti mũme i ꝯgregatiõe eẽnt
inuẽti ascensis caballis eos q̃dã fratꝛ secu
ti sunt p metronũ portã exeũtes vt eos i la
tinã vel appiam viã seq̃rent. Subito eis cõ
siliũ oꝛtũ est vt eos i salaria req̃rerẽt extra
ciuitatẽ. Igit̃ pgẽtes deflexerũt in salariã
Eos ꝯo mũme inueniẽtes p portã flãmeam
decreuerũt reuerti. Cũq̃ reuerterent mox
vt equi eoꝛ añ criptas illas venerẽt: in q̃b
se absconderãt fixerũt gradũ. Pulsati ꝛ cõ
pulsi passum mouere nolueꝛ ꝯsiderauerẽt
mõachi rẽ talẽ sine mysterio eẽ ñ posse. At
tenderũt ad criptas: ꝛ viderẽt eaꝛ adit⁹ ma
ligꝝ desc̃derẽt. Deposuerẽt lapides q̃ in ore
cripte positi erãt: ꝛ ingressi sũt: eosq̃ i tene
bꝛosis eisdẽ latibul̃ terre ꝯsternatos inuene
rũt. Qui ad mõasteriũ reducti ex eodẽ mi
raculo ita meliꝛati sũt vt eis ml̃tũ postea
pfuerit ad paꝛ tpis de monasterio fuisse.

XC.

Quadã vice dũ in mõasterio suo grego
rius cui abbas ꝑat q̃ddã scriptitaret an
gel⁹ dñi i specie naufragi sibi affuit: sibiq̃
misereri lachꝛymabil̃r postulauit. Cũ igit̃
gregoꝛius seꝙ argẽteos sibi dari fecisset et
abyssset eadẽ die itez redyt: seq̃ ml̃ta pdi
disse: pauca ꝯo recepisse phibuit. Qui cum
die reuers⁹ miꝛeri sibi ipoꝛtũis clamoꝛib⁹
postulauit. Sz gregoꝛi⁹ cũ a ꝓcuratoꝛe sui
monasterij didicisset nil̃ dãdũ ꝑter scutel
lam argenteã quã mos sua cum leguminib⁹
mittere solebat in mõasterio remansisse il
lam statim dari ꝓcepit. Quã ille libent̃ ac
cipiẽs letus abscessit. Hic aũt angel⁹ fuit
sicut ipse eidẽ postmodũ reuelauit. Nã cũ
iam papa! eẽt effect⁹ q̃dã die ꝓcepit cãcella
rio suo: vt xenis pegrinos vl̃ paupes ad prã
dium inuitaret. Qui pgẽs iussa cõpleuit.
Dũ aũt simul̃ discũberẽt intuẽs papa nume
rauit. Et accersito cancellario cur contra
iussionẽ suã tertiũdecimũ inuitare ꝓsumpse
rit inq̃siuit. Quos cãcellari⁹ nũerãs ꝛ tm̃
xenis. inueniẽs ait. Crede mihi pi nõ sũt nisi
bentẽ vultũ crebꝛo mutare: ꝛ nũc se adole
scentẽ. nũc ꝯo vetulũ sub q̃dã venerãda ca
nicie simulare. Finito ꝯuiuio illũ i cubicu
lũ induxit vehemẽter adiurãs vt ei se nom̃
suũ ꝓdere dignaret. Qui rñdens ait. Et
cur interrogas ꝺ noie meo q̃ ẽ mirabile.

Ueruntñ scito qꝛ ego suꝛ naufrag⁹ ille cui
scutellã argentea tribuisti: quã tibi miserat
cũ leguminib⁹ mr̃ tua. Et hoc tibi ꝑ certo
sit cognitũ: qꝛ ab illo die q̃ mihi hoc ꝺdisti
destinauit te ds ecclie sue pslẽ fieri: et pe
tri apli succesꝛẽ. Cui grege cr̃i⁹. Et tu quõ
hoc nosti q̃ tũc me dñs ecclie sue pslẽ fie
ri destinauit. At ille: Qm̃ angel⁹ inq̃t eius
sum. Et nũc remisit me tibi dñs vt te sp de
beã ꝓtegere. ꝛ omne qꝺ petieris p me apud
ipsum valeas impetrare. Statimq̃ ab eo
disparuit.

XCI.

Matrona q̃dã ꝺ tõ Gregoꝛio singul̃ die
bus dñicis panes offerebat. Qui cũ p⁹ mis
saꝛ solẽnia coꝛp⁹ dñi sibi offerret ꝛ dicez.
Coꝛp⁹ dñi nr̃i iesu chr̃i custodiat te in vitã
etnã: lasciue subꝛisit. Ille ꝯtinue dexterã
ab ei⁹ oꝛe ꝯuertẽs ptẽ illã dñici coꝛpis su
p altare posuit. Postmodũ ꝯo coꝛã ppl̃o i
terrogauit eã quã ob cãm ridere ꝑsumpserit.
At illa. qꝛ panẽ inq̃t quẽ ꝓpꝛijs mãib⁹ fece
rã: tu coꝛp⁹ dñicũ appellabas. Tũc greg. p
incredulitate ml̃ierz se i oꝛõez pstrauit: et
surgẽs pticulã illã panis instar digiti car
nẽ factã reppit: ꝛ sic matronã ad fidẽ ꝯuer
tit. Qꝛauit itez ꝛ carnẽ illã in speciẽ panis
ꝯuersã vidit ꝛ matrone sumẽdaz tradidit.

XCII.

Eo tempe fuit q̃dã heremita vir magne
virtut̃z q̃ oĩa ꝓpter deũ reliq̃rat: ꝛ nihil nisi
vnã cattã possidebat: quã blãdiẽs sepe q̃si
cohabitatricẽ in suis gremijs confouebat
Qꝛauit igit̃ deũ vt sibi dignaret ostendere
cũ q̃ future remũeratõis mãsionẽ speraret
qui illi⁹ amoꝛe nil ex seculi diuitijs possi
deret. Quadã igit̃ nocte sibi reuelat̃: vt cũ
gregoꝛio rhomano põtifice mãsionem sibi
sperare deberet. At ille foꝛtit̃ ingemiscens
parũ sibi volũtariã pauptatẽ ꝓfuisse puta
bat: si cũ eo remunerationẽ accipet q̃ tantz
mundialib⁹ diuitijs abũdaret. Cum g̃ Gre
gozij diuitias sue pauptati die noctuq̃ sul
pirãdo ꝯferret: alia nocte audiuit dñm di
centẽ sibi. Cũ diuitẽ nõ possessio diuitia
rũ sed cupido faciat: cur audes tuã paup
tatẽ gregoꝛij diuitijs cõparare. q̃ magz illã
cattam quã habes q̃tidie palpãdo diligere
compꝛobarz: q̃z ille tãtas diuitias q̃s non
amãdo sed ꝯtẽnendo: ꝛ cunctz liberal̃r lar
giendo dispergit. Itaq̃z solitari⁹ deo gr̃as
retulit. ꝛ q̃ meritũ suũ ꝺcreuisse putauerat
si gregoꝛio ꝯferret oꝛare cepit: vt cũ eo mã
sionẽ q̃nq̃z percipe mereret.

XCIII.

Legit in vita bti Ignacij q̄ int̄ oīa sibi tpe passiōis sue illata tormēta nūq̄ ab invocatiōe nois Jesu chri cessabat. Quē cū tortores reḡrerēt cur ꝑ nomē totiēs repliçaret rñdit. Hoc nom̄ cordi meo insc̄ptum habeo: t iō ab ei⁹ invocatōe cessare nō valeo. Postq̄ a lesiōib⁹ suffocat⁹ est: nō tñ dilacerat⁹: tortores volētes curiosi⁹ q̄ sanct⁹ dixerat expiri, cor ei⁹ a corpe ip̄i⁹ euellunt: et illud scindētes p̄ mediū: totū cor ei⁹ insc̄ptū ꝑ noie ihesus ꝛp̄s lr̄is aureis inuenīūt Ūñ ex ꝑ miraclo plurimi crediderunt.

XCIIII.

Legit in vita sancti Thome de aq̄no q̄ cū ipse inuitis pentib⁹ t frib⁹ ordinez p̄dicatoꝝ introisset nō valētib⁹ eū a ꝓposito retrahere diabolo instigāte p̄ mltas psecutōnes furtim a suis frib⁹ rapt⁹ ē, t in q̄daz castro custodie mācipat⁹. Prouid⁹ aūt adolescens breuiarū t bibliā a frib⁹ ordinis petīt t dño ordinante suscepit. In q̄ bibliatā pfunde pfec̄: vt postea exiēs de p̄no carcere in pauc̄s biblie pūct̄s dubitaret. Cū autem a suis gui inedia frigore t penuria affligeret: nunq̄ tñ efficere potuer̄t: vt saltē habitū suscepti ordis vel cibos vellet mutare. Et his oīb⁹ nequi⁹ cogitātes per q̄ posset euertere animū iuuenilē miserunt ad eū q̄ndā iuuēculā pulcerrimā q̄ eū induceret ad peccandū. Cūq̄ ī se sensisset carnis stimulū excitari: mox de igne titionē ardē tē arripiēs puellā extra camerā effugauit. Et accedēs ad angulū camere signū crucis cū summitate titionis parieti impressit, t corā illa cruce ad orōnē p̄cūbens deū cum lachrymis exorauit vt nunq̄ stimulū carnis sentiret q̄ integritatē mētis t corpis violaret. Cūq̄ sic orans diuti⁹ obdormiuisset apparuer̄t ei duo angeli dicētes ip̄m a deo exauditū: t a pugna quā habuerat obtinuisse triumphū. Qui etiā ip̄s circa renes strīgentes dixer̄t: Et pte dei cingim⁹ te cingulo castitatis q̄ nulla posset tentatōe dissolui. Ipse aūt in illa strictura sensibilem passus dolorē excitat⁹ clamauit. Cui⁹ diuini mūer̄s fuit adeo efficax gr̄a: vt extunc nullus sentiret stimulū illicite voluptatis.

XCV.

Legitur q̄ ꝑ in vita sua de humili cōuersatione eius: cū semel in cōuētu Bononie eēt: t more solito p̄ claustr̄a ꝓmeplatur⁹ incederet, frater quidā alter⁹ ꝓuētus q̄ eū doctorem esse nō nouerat: venit ad eū petita licentia a priore q̄ cū fratre q̄ prio sibi occurreret in ciuitatē ad sua negocia ire liceret t dixit ei. Bone fr̄ ꝓr mādat vt venias mecū. Qui statim inclinās caput secutis est ē eū. Post quē cū nō posset sic festinanter incedere sepe argut⁹ a socio se būiliter excusauit. Cui⁹ ꝓo q̄ nouerat eū mirari q⁹ tant⁹ doctor p⁹ frēm modice ꝓditōis incederz q̄ dign⁹ erat vt p̄iret. Cogitātes q̄ ꝑ error aliq̄ ꝓtigisset: indicauerūt fri q̄s ille esset quē post se duceret. Qui cōuersus et stupid⁹ factus petiuit veniā: vt ei⁹ ignorātie indulgeret. Et ꝓuersis p̄dict̄s ciuib⁹ adm̄ḡm cū fuerētia: t introgātib⁹ d̄ rāte humilitat̄ exēplo benigne rñdit. In obedientia oīs religio pficit qua dō homi ꝓpter homi se subīcit, sicut se deus homib⁹ ꝓpter hominem inclinauit.

XCVI.

Legit in vita sancti Reguli siluanectensis epi: q̄ fuit a sctō Clemente cū sctō Dionysio in gallias destinat⁹, q̄ cū iste vir sanctus a visitatiōe t informatōe vicinaꝝ ciuitatū rediret ad siluanectū t adhuc in villa extra ciuitatē ꝓstitut⁹ eēt, erat in p̄dicta ciuitate matrona q̄dā callicia noie hās vnicū filiū: quez subito diabol⁹ grauissime cepit vexatōe torq̄re. Audiēs aūt q̄ in tali villa eēt scūs Regulus: cucurrit ad eū milia tū desiderans q̄tin⁹ q̄totius ad ciuitatē ꝑueniret vnicū q̄ filiū suū a dēmōis obsessione libez sibi redderet. Qui lachrymis ꝓdolens p̄cepit: t domū ingressus increpato dēmōe orōem dñicā t symbolū fr̄ caput pueri legere cepit. Mox ꝓo dēmō hac oratione territus: diuino q̄ ꝓbere tort⁹ in vespertilionē mutat⁹ egredit. Et q̄ imūdissimus spūs fordidū induerat aial: imūdū nō immundo fordidū induerat aial: asinū namq̄ rito q̄rere volebat hospitiū. Asinū quo sctūs p̄sul longi laboze itinerī fessus leuari solebat videntib⁹ cūct̄s q̄ aderant cum assumpte vespertiliōis forma ingredi voluit. Sed qui q̄ndā q⁹ natura negauerat cum būanis vti coegit loq̄lis. hūc asinū sancti reguli meritis salut̄s vexillū q⁹ nunq̄ cognouerat cōponere docuit. Nam pedes erat cis signū in tra figurauit: t q̄si deū adurorem sibi inuocaret erecto in celū capite pīs solito rudire cepit. Sicq̄ dīna potētia tā presul⁹ asinū ab iniq̄ hoste libauit. Tūc magna ps infidel⁹ adhuc populi credidit: cōfq̄ omnes cum puero a q̄ dēmonū cecerat baptizauit.

Ex vita sancti Hammetis pueri. XCVII.

Tpibꝰ Aureliani erat in ciuitate cesarea cappadocie puer, vij, annoꝝ. Hãmes nomine. Hic mortuis parentibꝰ decretũ aureliani de cultu idoloꝝ abhorrẽs: in mõtez bat: lectõi tñ et orõi vacãs ⁊ lacte gregis sui se pascẽs. Audita ãt voce celesti vt ĩ cãpũ descẽderet: descẽdit: ibiq; virgã ⁊ euãge liũ inueniẽs ea tulit ⁊ ĩ mõtẽ ascẽdit. Legẽte aũt eo libꝝ quẽ inuenerat ĩ cãpo ꝯuenerunt illuc diuersa feraꝝ genera: q̃ pstrate ipm adorabãt: ⁊ post fixa genua sursuz ad eũ respiciebant. Tãdẽ egressis feris masculis remanebãt ibi femine cũ gregibꝰ mã suetis yberibꝰ lacte plenis. Quas puer dei cũ suis mulgẽs et coagulãs ⁊ caseos faciẽs cũ sibi abũdare vidisset: querẽs a dño q̃d ide faceret rñsum accepit: vt ad portã cesaree descẽderet et pauperibꝰ distribuerz. Hoc videtes q̃dã psidi Alexãdro retulerũt q; ĩ illo loco magꝰ esset q̃ oẽs feras siluaꝝ maleficaret. Tunc iudex eqtes duos misit ad eum. Quibꝰ ille obuiãs in habitaculũ suũ duxit: eisq; caseũ et aquã apposuit. Quibꝰ mãducãtibꝰ facta ẽ ꝯgregatio aialiũ sedẽte eo ⁊ legẽte euãgeliũ. Qõ videtes illi ꝯfugerũt ad eũ. Lõfortauit autẽ eos puer ⁊ ne timerẽt. Et dimissi ab eo visa psidi retulerũt. Puer aũt ⁊ctus eos sponte secutꝰ cospueret suspẽsus torq̃tur. Lũq; grãs agẽs ĩ celũ intẽderet audita est vox dicẽs. Lõfortare mãmes ⁊ virilit age. Tũc depositꝰ ⁊ incarcerẽ missus plꝰ q̃ xl. viros fame pene deficiẽtes ibidẽ inuenit. Qãte aũt eo colũba celitus missa portãs lac ⁊ mel p fenestrã in eis mãducauit. Accipiẽs aũt illud mãmes sil' cum trauit. Acceptis mãducauit. Post hec puer ĩ fornacez mittit; sz statim ignis extinguit. Deĩde locato eo ĩ ãphiteatro vt a bestijs laceraret de mõte descẽdẽs p ciuitatẽ nullũ lesit: sed festinãs ad amphiteatrũ ⁊ctõ martyri dixit O natura bois spũsctõ coopata: ecce tui cãcogor ab angel' ꝯ naturã loq̃. Hec eo dicẽte ãphiteatri ostia ab angel' clausa sũt vt nemo egredi possz. Et ascendẽs leo multitudinẽ paganoꝝ ⁊ iudeoꝝ laniauit. soluscp̃ ses cũ suo officio illesus remãsit: iubẽte sãcto ne eũ lederet. Tãdẽ ⁊ctus puer ab angelis euocat': lapidibꝰ obrutꝰ emisit spm̃.

Ex vita ⁊ctĩ Babilli epi. XCVIII

Numerianꝰ impatoꝝ cũ apud antiochiam imolasset demonijs: ⁊ vellet ingredi ecclesiaz dei, phibuit eũ Babillꝰ eps. Altero ꝯo die pũtato sibi in consistorio epo dixit. Quid mihi hoc fecisti. Nescis qz rex ẽ q̃ tibi loq̃bat. Rñdit ei eps. De fuũ hũilẽ placuit deo vt constitueret pastorẽ plebis sue. Jõ cũ vidi te lupũ venientẽ ad oues eius: timẽs ne aliquã pderẽ, phibui te ab ingressu ouilis. Ad quẽ cesar. Ergo tibi lupꝰ visus sum et nõ rex. Rñdit eps. Scõm indulgentiã dei rex es ꝓter pctã nr̃a vt vel sic ꝓberati reuertamur ad ipm. At ille. Quis est deꝰ quẽ colis. Rñdit eps. Virtꝰ et sapia ⁊ ꝯbũ pris. Ad hec Numerianus. Quid q̃ est bõ. Ait. Lõstãtia vite: fruitio eoꝝ q̃ sunt a domino. Tũc iussit collo eiꝰ imponi torquez ferreã ⁊ cõpedibꝰ pedes eiꝰ ꝯstringi. Et ait. Per deos decet te torques talis. Rñdit ⁊ctus. Tu quidẽ irridẽs dicis: sed p filiũ plus me decorãt ista q̃ te diadema. Si autẽ vis scire q̃ magna ẽ doctria nr̃a: habeo sub me tres paruulos q̃s gr̃a ds erudiui. Jube eos adduci ⁊ videbis in eis sapiam ⁊ sciẽtiã ds. Et educto epo inducti paruuli interrogantur si matrẽ habeãt. Illis rñdẽtibꝰ qz habemus. Adducta est. Ait ei rex. Que vocaris: ⁊si isti filij tui sũt. Respõdit: Theodola voco: et ego quidẽ eos genui: sz deo obtuli p pastorẽ bonũ Babillũ q̃ erudiuit eos in doctrina dei. Tũc iussit eaz rex alapari; Qõ videtes pueri clamabãt: Tyranne nolcedere matrẽ nostrã: honesta ei mlier est: et vera dicit. Tunc etiã pueros in cathasta leuatos iussit pcuti: vni q̃dẽ dari. xij. plagas: scõo. ix. tertio. vij. Tũc pueris deũ bñdicentibꝰ ait mater. Grãs tibi ago dñe: qz singli ꝟm numeꝝ annoꝝ cesi sũt. Tũc rex eductis eis dixit epo. Magr̃ insipiẽtiũ puuloꝝ: inuenta est falsa pmissio tua: Nã pueri sacrificare ꝯsenserũt. Ad hec eps. Mẽtirz: Magister sũ sapiẽtiũ pueroꝝ: ⁊ scio qz nõ ꝯsenserũt: nõ aũt insipientiũ quẽadmodũ vos. Tunc iussit eũ rex cũ puerz suspẽdi: et suspẽsus dixit eis epus. Ecce ego ⁊ pueri mei q̃s dedit mihi deus. Ecce ego tormentoꝝ nihil sentio: nam chr̃s p me patit̃. Infantes quoq; suspensi clamabãt. Tyranne crudelis quare tambonũ pastorez tamcrudeliter torques. Sed hec faciẽs maiorem illi gloriam accumulas: tu aũt nõ effugies iudiciũ

deiꝫ eterno igne cremaberꝭ. Tũc iussit eos ampliꝰ torqri. Ipi aũt clamabãt. Miserri me nõ erubescis q̃ ꝓuincerꝭ a tãpusill' parvulis coraz oi pplo isto. Nõ sentimꝰ penas istas deo iuuãte nos: tu ꝥo magꝫ cruciaris q̃z nos. Tũc depositꝰ epõ ꝛ educto rex singl'ariter pueros introgauit. Sed ipi eq̃ vt terrẽtẽ pmittẽtẽ parit ꝓtẽpserũt. Tũc rursus introducto epõ dixit rex. Vi filij tui sũt Rñdit sctũs. Voti mei est vt mei in oĩbꝰ similes sint: exceptꝫ petis meis. Tũc iussus ẽ cũ ifantibꝰ pit decollari. Et amplexãs eos dextera leuaq̃ dixit. Ecce ego ꝛ pueri mei ꝛc. Infantes ꝥo manꝰ eiꝰ osculãtes dixerũt Dñe pi ꝛ mgr nr parit ꝓsumemur. Ait epõs Bñdictꝰ es dñe q̃ vere ex ore infantiũ ꝛ lactentiũ pfecisti laudẽ tuã. Et osculatꝰ singulos tradidit q̃stionarijs vt in eiꝰ pũtia pcuterent. Quibꝰ pcussis tradidit etiam seipm. Et sic parit educati: piter coronati ad celestia migrauerũt. XCIX

Legit in vita sctĩ Ascle: q̃ cũ post mortẽ eiꝰ philemõ choraula ad sacrificia inuitaretur a iudice arriano dixit ei. Si vis vt audiam te audi me priꝰ ꝛ iube vas eneũ exhiberi et infantulũ ponj ꝛ opiri. Quo facto iussit doliuꝫ eneũ a militibꝰ sagittari donec oẽs sagitte deficerẽt. Post hec aũt infantẽ eductũ illesum oñdens: dixit pñdi. Sicut vas illud eneũ ictibꝰ sagittarꝫ ꝓcussum ẽ: sꝫ qõ intus latebat ledi nõ potuit: sic et corpꝰ nostꝝ p fide chri suppliciorꝫ iaculis stimula tũ innocentiã aĩe deo ꝓtegẽte vulnerari nõ patit. Tũc iratꝰ pses iussit eũ suspẽdi: ꝛ sagittis q̃bꝰ doliũ sagitatũ fuerat corpꝰ philemonis a pedibꝰ vsq̃ ad ꝓticẽ sagittari. Et cũ totis viribꝰ tela ꝓtra eũ itorsissent nulluꝫ in eo iaculũ infigi potuit: nec vllũ in terrã ruebat: sed oĩa in aere dependebãt. Cũ aũt adhuc pses vidisset eũ viuere: vehemẽter stupuit: ꝛ volẽs rẽ plenius agnoscere: accedẽs oc'los leuauit vt videret: ꝛ stati vna ꝺ sagittis cadẽs eiꝰ oc'm extinxit. Tũc iussit eũ deponi ꝛ ait. Redde mihi oculuꝫ arte magica quã nosti ꝛ dimittã te. Qui rñdit. Vt non estimes dñm meũ curare nõ posse: cũ mortuus fuero lutũ fac de terra sepulcri mei et supunge oc'o tuo statiq̃ sanaberꝭ. Quo audito iussit eũ decollari. Altera aũt die arrianus facto sicut ei dixerat philemon ait. In noie Jesu chri p q̃ iste martyriũ ꝓpleuit vngo oc'os meos vt videã ꝛ credã. Et stati vidit clamãs se chrianũ esse. Cui ꝓuerũo diocleciani non latuit. missiq̃ tortuorꝫ ptectores q̃ eũ capẽt. A q̃bus correptꝰ priꝰ iuit ad sepulcꝝ sctĩ Ascle: Philemonis ꝛ Appolonij et ait. Orate p me dñm cõsortes lumis sempiterni: vt ꝓfortet me ꝛ ꝓsummer in nomine suo martyriũ meũ. Tũc vor de sepulcro philemõis. Cõfortare inq̃t arriane Jesus in quẽ credis opabit̃ p te. Vade g̃ cum his qui venerũt ad te: ꝛ ora p eorꝫ puersione. Hoc aũt audientes ptectores mirati sunt. Abijt g̃ cũ illis ꝛ octo seruis ꝛ familiarib suis. Quibꝰ cũ alexandriã venissent ꝑcepit eis vt corpus eiꝰ ibi expectarẽt di. Octaua die martij dioclecianꝰ iubebit me in mari ꝓcipitari cum sacco arena pleno. Solicite g̃ post tres dies. i. xj. die martij egrediamini sup mare circa horã sextã ꝛ inuenietis corpus meũ snp dorsũ delphini: qõ tollẽtes ꝛ pelite iuxta corpꝰ philemonis. Cũ igit cum Jlle iussit in cãpo foueã ꝓfundã fieri: eiq̃ q̃tuor ptectorib puenisset ad dioclecianũ. catenis ereis oneratũ: ꝛ ferro ꝓpedituꝫ ac manib colligatis cũ ingẽti circa collũ lapide deprẽssũ i foueã deponi: totãq̃ terrã super eũ q̃ ꝓgesta fuerat remitti: ꝛ desup milites ludere: blasphemo q̃z ore dicere. Videã si veniat Jesus ꝛ liberet eũ. His patratis imperator equũ ascẽdens abijt in domũ suã. Et ingressus cubiculũ q̃eti corpus dare pirã: vidit vincula ꝛ cõpedes supra reclinatoriũ pẽdere ꝛ arrianũ in lecto iacere. Qui dixit sibi. Noli turbari ego sum arrianꝰ quẽs fodisti grauatũ ferro et ere ꝛ mole arene: et venit is quẽ prevalere nõ credebas Jesus qui liberat credentes in se. Cũ aũt iussisset dioclecianus eũ in sacco cũ arena mergi: q̃ tuor ptectores p̃dicti tyrannidẽ eiꝰ arguentes et chrim verꝫ deũ ꝓfitẽtes in q̃tuor saccis pariter in mare piecti sunt. Stati at di nutu parati delphini corpa eorꝫ suscepe runt et alexandriaz deportauerunt. Sepulti autem arriani q̃nq̃ corpa videtes dicebãt: quia arrianus se solũ deferendum p̃dicerat: vnde nõ credebant eũ ibi esse. Vor g̃ huma na quasi de ore vnius delphini audita est. Nolite dubitare: hic est dñs vester arrianꝰ: tollite eũ: ꝛ hos q̃tuor q̃ eadẽ martyrij gl'ia coronati sunt: et sepelite oĩes iuxta sepulcrũ sctĩ Ascle. Et ita fecerũt.

C

Legit in vita sctãꝝ agapis chione ꝛ hire ne. Q̃ cuꝫ imperator Dioclecianus audiret rumores sanctitatꝭ agapis et chione ꝑginũ

presentat ei sibi pmisit eis maritos de palacio suo p qs illustres esse possent: si christianitate negantes idola colerēt. Cūq nullatenꝰ a christianitate flecti possent: iussit pfidi dulcicio diuersis tormētis eas affligere. Cū ātꝰ pfentate essent vidēs eas: captu oculoꝝ astricto turpissimo spū agebat: et fecit eas apō talē officialē tradi custodiēdas: q eis liberatē pmitteret: si captiue eiꝰ aiō pfensuz pribus animū pmutarēt ausus est ipe pses celulā ingredi: vbi ille orātes noctē chīo quilia reposita erāt. Ingressus aūt cū vellet pficere ad qđ eū ardoꝝ libidinis impellebat: alienatꝰ mēte cepit ollas amplecti et sartagines osculari. In qbꝫ diu ludificatꝰ totus niger et cacabatꝰ talis cepit esse in vestibꝫ: et in facie qlis a diabolo possidebat in mente Tandē cū suis egressus est q eū cū lumīaribus expectabāt: visoq eo oēs fugerūt videntes eū talē nullā habētē corpis ptē q nō essz inq̄nata et in ptibꝫ scissa. Stātibꝫ eñ ancillabolꝰ impedimētū afferre. Uidēs ḡ pses se ab officio suo esse pteptuz nesciēs qđ de se factū esset nō est reuersus in domū suā: sz cepit ocito cursu ire ad palaciū di. Prosternā me inuictissimis impatoribꝫ et dicaz me ita ab officio meo ludibrio habitū ac cū irrisione et clamoribꝫ derelictū. Cūq mane aptum esset palaciū: et ille totus cacabatus intrare vellet ad regē: alij virgis: alij pugnis: alij īrid entes: alij irascētes eū expellebāt: et viq portuerūt eū seruī ad domū suā pducere dicentes. Respice te et respice. Clauserat autē diabolus oculos eius: nec poterat seipm attēdere: sz videbaꝫ ei q totꝰ mūdus essz nigra: et soli oculi tenebanꝫ a sathana: quibꝫ dei martyres obsceno mētis conamine respiciqs cuenisse cozā publico tribunali iussit eas expoliari: vt corpa eoꝝ nuda aspiceret: sed ita fixe inuēte sunt vestes eaꝝ vt q̄si cornia corpibꝫ iuncta putarent. Hec attendēs Dulcicius et ostenatꝰ ita obdormire cepit in tribūali vt nec a pulsantibꝫ posset excitari: sed sic dormiēs sublatꝰ est in domū suā: et ibi euigilauit. Hec audiēs Dioclecianus tradidit eas sisinnio: q sacrificare nolentes iussit viuas incendi. Cū ergo i ignē misse nec vestimēta eaꝝ arderēt dixerūt. Domie Jesu ne ab hac hora patiaris nos loqui cum his q te veꝝ deū negauerūt. His dictis prostrauerūt se in orōe: et immaculatis corpibꝫ: intactis criminibꝫ: integrisq vestibꝫ: digesto igne reperte sunt. In crastino etiā iussit birenā locari in pstibulo: sed apparuerūt ducentibꝫ eā duo milites dicētes. Misit nos comes vt ducatis eam vbi ego dico. Et duxit eaz in supcilio montis. Tūc vidēs se delusum sisinnius eques prexit ad montem. Et vidēs eam orantē tota die girauit eaz: nec tū potuit ad eam puenire. Tetendit aūt vnus seruoꝝ eiꝰ arcū et iaculo pforauit eā. Et sic cū gl̄ia puenit ad dñm. Quaꝝ corpa Anastasia cū gaudio sepeliuit: orans dñm vt eaꝝ particeps fieri mereret.

CI

Legit in vita sctī Juliani et Basilisse: Qui cū idē Julianꝰ multū hortaret a parentibꝫ vt vxorem duceret: p quā et genus suū conseruaret et adolescētie lapsus cuaderet: orationi se dedit auxiliū petēs a dño ne ꝑginitatē pmissaz aliqua occasiōe violaret. Apparuit autē ei angelus dñi di. Juliane surge et parentū volūtatē pfice: accipies q̄dez piugē: nō que te polluēdo a dño separet: sz p te virgo tecū pseueret. Letificās ḡ parentes sicut inq̄t desideraſt ecce sic facio. Queritur ḡ puella diuitijs: nobilitate: atz decore pstantissima nomie Basilissa: que et ipa parentū vnica fuit. Uenit ḡ dies q̄ vicini inuitantur ad nuptias: platee sericis ornātur: et aures omniū sonis musicoꝝ et cantilenis ꝑginū oblectabanꝫ: ita vt si homo etiā ferreus esset luxuria solueretur. Producit int hec onerata gēmis et auro sponsa de thalamo. Ingreditur iuuenis cū virgine letꝰ cubiculum: factaq ab eo oratione: tali odore cella repleta est: vt videret sibi virgo in tali loco constituta esse: vbi vernāt lilia et rose: et ait ad iuuenē. Miram rem sentio: cū eñ hyemis tēpus sit ita mihi oīm rosaꝝ et liliorum odor famulatur vt bis satiata iā horream thori coniunctionez. Cui Julianus. Odor qui tibi apparet dominus est amator castitatis: q integritatez corpis seruantibꝫ: vitā repromisit eternā. Ait igitur illa. Que melior salus est q̄z integritatē custodiendo vitam eternā adquirere. Opto igitur vt pariter in eo de virginitatis proposito pseuere mus. Tūc pcidens Julianꝰ ait. Confirma hoc deꝰ quod operatus es in nobis. Quod

et ꝓgo sil'r fecit. Et subito fundamēta cubiculi cōmota sūt: ꝛ lux īmensa emicuit: fitq; ibi spectaculū magnū. Nā ex vna pte sedebat rex eternꝰ cū mlt'itudine cādidatoꝝ: et ex alia pte mlt'itudo ꝓginū: q̄z gl'iosa ꝓgo tenebat ꝓncipatū. A pte regis clamabaṫ. Uicisti iuliane vicisti. A pte ꝓginis clamabaṫ Beata es basilissa q̄ salutaribꝫ monitis ꝓsensisti. Et oīsus est iuliano liber aureis litteris scptus vt legeret: ꝛ legit sic. Julianꝰ q̄ pro amore meo mūdū ꝓtēpsit: deputeṫ in eoꝝ nūero q̄ cū mlieribꝫ nō sū. coinq̄nati. Basilissa ꝓo q̄ ei ītegro coꝛde sociata ē deputeṫ ī nūero ꝓginū q̄z ꝓgo maria tz ꝓncipatū Et dicebāt oēs Āmē. Reliquū g̃ noctis ī laude trāsigētes: cepeṙt spū nō carne fructificare. Hec dinumerari possunt aie q̄ p iulianū ꝓmittebanṫ ad dñm. Similit et agmina virginū p basilissam ꝓmittebanṫ ad chm. Tē poꝛe autē Diocleciani furoꝛe psecutiōis īcūbentꝛe oꝛauerūt deū vt oēs p eos ꝓuersi anteq̄z ipi migrarēt trāsirēt ad dñm. Et trāsierūt in breui mille aie ad deū. Deinde ipa basilissa ab ipis tā moꝛtuis inuitata etiaz ipa defuncta est.

CII

Ui aūt psecutiōis ingraueſcente pꝛeses Marcianꝰ sctm Julianū post dira toꝛmēta et diuersis penis afflictū ꝛ vinculis ferreis p oīe coꝛpus oneratū: iussit sub voce pconis ciuitateꝫ circūire dicēs. Hec merent deoꝝ rebelles et ꝓncipū ꝓtēptoꝛes. Et cuz veniret ad locū vbi celsus vnicus filius pſidis studebat: ait puer ad ꝓdiscipulos suos. Rem inauditā video: illū sc̄z chr̄ianū quem ducūt cū multitudine albatoꝝ colloquētē: et coꝛonā sup caput eiꝰ ex gēmis ꝛ auro cuius fulgoꝛ excecat huius aeris lucē: ꝛ alios tres viros albescētibus comis alarūq; volatu in sil'itudinē aquilaꝝ sup eū excubias celebrātes. Et ꝟ mihi videṫ q̄ dignū est tali deo seruire: qui suos sic tueṫ ꝛ tali decoꝛe circūdat. Hoc audiētes discipli ꝛ magister eius blande coꝛripiētes eū ab intētione reuocare conati sunt. At ille doctoꝝ volumina abiciēs etiaz vestes quas indutus erat abiecit dicēs. Nudū me mater fudit huic seculo: quod mūdi est mundo relinquo. Hec dicēs p plateas ciuitatis: cursum arripuit donec vbi sanctus Julianus toꝛq̄batur veniēs pedibus eius pstratus ait. Te secunde natiuitatis quā mihi chr̄s ostendit patrem agnosco. Marcianū ꝓo genitoꝛē meū veritatis inimicū despicio. Tota aūt ciuitas cōcurrebat: et filiū pſidis sic vulnera martyꝝ osculantē mirabaṫ. Si q̄s aūt voluisset ex pcepto pſidis puer a Juliani cōpleru auellere: statiz manꝰ eiꝰ et brachia ꝓtrahebanṫ. Presentatis ergo eis presidi: ait. Juliano pses. Spei mee fructū magicis artibꝫ auferre ꝓtendis: ꝛ ipm parētū amoꝛē negare cōpellis. Hoc eo dicēte aduenit ꝛ mater cum mlt'iplicata familia crine soluto ꝛ nudatis vberibꝫ clamās. Quod videns pses clamauit incissis vestibꝫ ad Julianū. Juliane crudelis aspice doloꝛē patris ꝛ matris ꝛ planctū tante familie: ꝛ a magicis artibꝫ innocētē solue: ꝛ ego ipatoꝛibꝫ suggerā vt illeṫ abi cedas. Cui ille rñdit. Suffragiꝫs tuis opꝰ nō habeo: nec dimitti desidero. Ecce adest q̄ a te natus: modo credendo mecū renatus est ipe tibi ꝛ matri rñdeat. Rñdit puer. De spinis roſe nasc̄unt: nec rosa nata despinis odoꝛē suauissimū: nec fruteꝫ q̄ rosas genuit amittit aculeos suaꝫ penaꝫ. Ut g̃ consuetis pungite: ꝛ me odoꝛē suauitatis credentibꝫ ꝓpinare ꝓmittite. Uobis obediāt q̄ pire parati sunt: me imitenṫ q̄ de tenebris ad lucē venire ꝓtendūt. Ego p chr̄o vos parētes nego: et p vitā tpalem vitā eternā adq̄ro Nō possum in vos pius esse et in me crudelis. Quid moꝛaris: Quasi incredul⁹ ꝛ crudelis nō q̄si Abꝛaam paternis manibꝫ apprehende gladiū ꝛ victimā offer filiū. Ecce pni sunt vultus vestri: falsе lachꝛyme: ab hac cōfessione pietatis nemo me valebit diuisum gere. Moꝛ g̃ iubenṫ in tenebꝛosum carcerē vermibus scaturientē includi. Quē ingressi statim tenebꝛe ꝓtunṫ in lucē: et ebulliens pena disparuit. Hoc videtes milites viginti conuersi sunt.

CIII

Erāt aūt septē filij relicti ex genere Ebꝛini impatoꝛis defuncti. Quos Diocletianus ꝛ maximianꝰ amoꝛe pꝛiis coꝛ retinentes pmiserāt sine aliq̄ psecutiōe chr̄o deseruire. Et habebāt secū pſbyteꝝ q̄ eis sctā mysteria celebꝛabat. His g̃ iubeṫ diuinꝰ vt cū pſbytero carcerē peterēt: q̄tinꝰ puer ꝛ milites. ex. baptisma suscipent: Statimq; angelo peūte ad carcerē veniūt ꝛ āgeli tactu clauſtra pateſcūt. Hoc audiēs Marcianꝰ ꝓtremuit: ꝛ eductis eis de custodia dixit. Euro infantuli adeo optatz moꝛi: q̄bꝫ pmissū ē arbitrio vestro deū colere. Respondit senioꝛ. Massa auri naturā sue claritatz obtinet: sz

nisi igne ⁊ malleis et limis dissipet dignus capiti regi diadema nō pficit. Ita ⁊ nos q̄ dē chr̄iani sum⁹: ⁊ nisi iuliani vestigia secuti fuerim⁹ diadema regis eterni esse nō possumus. Tūc ō ꝓsensu imperatoris iubet cupe cū pyce ⁊ sulphure ⁊ cera ꝑpari: ⁊ singuli sin gul' imponi. Interim autē deferē circa eos corpus mortui. Tūc dixit ꝑses Juliano. Christus vester mortuos dicit suscitasse. In hoc ergo patebit q̄ ver⁹ deus sit si istū suscitaueritis. Rūdit ille. Licz ꝫ infidelitas via nō mereat: ne tñ impotētie deū me arguatis statim mira videbitis. Tunc oratōe facta cora oīb⁹ ait ad corpus. Tibi dico. In noīe christi q̄ Lazarū q̄triduanū suscitauit surge. Statim autez surgēs ille clamabat. O acceptabil' oratio vbi duce bar vnde reduct⁹ sum. Preses irridēs ait. Vnde rediisti. At ille. Ducebar inq̄t a quibus nescio ethiopib⁹: quor⁹ statura erat vt ces ignis: dentes vt leonū: brachia sic̄ trabes: vngues vt aglarū q̄ letātes ducebant me in infernū. Sed cū iā i ore putei abyssi essem: btō Juliano orante ois infern⁹ cō tremuit. Tunc venientes duo albati ⁊ aufe rentes me de dñatione impiorū huic loco reddiderūt: vt p eū qui suscitauit me illuz agnoscā quē nimis negabā. Hoc eo dicente iussit preses. xxxj. cupas parari ⁊ sāctos immitti. Prius tū ait Celsus ad prēm iudicem. Per ipam vanitatē quā colis te obtestor: vt cū post ignē me videris illesū pmittas me cū matre triduo habere ꝓsiliū. Qō ꝑses. Si et igne exieris qō tñ nō credo facieq̄ qō petisti. Tūc nō ferens incēdiū filij sciss⁹ vestib⁹ vlulās cū vxore domū reuertit. Immissis ergo sanctis singulis cupis ignis supponit: ⁊ pl⁹ q̄ triginta cubitis flā ma leuat. Fleuit oīs ciuitas q̄ puenerat: ⁊ de medio ignis melodia psallentiū resonabat. Transiuim⁹ p ignē et aquā: ⁊ eduxisti nos in refrigeriū. Tunc sancti rursus iclusi sunt in custodia: et mater celsi fm pmissū cum eis. Oratōib⁹ aūt eis subito loc⁹ motus est: splēdor emicuit: odor ꝓsuer⁹ affut ⁊ vox psallentium insonuit. Hec aūt videns ⁊ audiens mulier clamauit. Nunq̄ hec cōperi. Nam ita refecta sum vt omniū dolorum oblita: illum solū deū credo pro quo filius meus agonizat. Qui puer. Vere nūc te matrē meam confiteor. nec tu me amittes: nec ego te si ad illud donū mecū ꝓtendas p q̄ sancti tanta sustinēt. Illa autē iaz diuinitus illustrata: scias ait fili nihil me eius amori ꝓponere quē tu diligis pro q̄ re quicquid saluti mee necessariū ꝓgnoscis exercē. Nam et presenti vita carebo libent⁹ vt ad illam eternā possim vobiscum ptingere. Tunc sanctus ꝑsbyter Antonius baptizauit eam. Qui celsus eius filius in baptismi gratia p̄ factus est. Audiēs hec Marcianus iussit vxorē suā apbensam domi suari: ⁊ appropinq̄ntes ei ministri ceci facti sūt. Jussit aūt Marcian⁹ in crastino vigiti milites decollari: septē germanos cōburi. Julianū ꝯo cū Antonio ꝑsbytero matrē ⁊ filium ⁊ illū quē infernus reddiderat suo iudicio reseruari. Dixit ḡ sacerdotib⁹ tēplorum. Ornate templū iouis qō semel in anno aperitur. Quo adducti sancti ait. Ecce tps salutis vestre si in ꝫ templo venerādo numinibus offerat⁹. Rūdit Julian⁹. Tēpe ḡ salutis nr̄e fac oēs sacerdotes esse pītes vt videant magni tu dinē sacrificij nostri. Gaudens ḡ preses iussit oīa eor⁹ vincula auferri dicēs. Turpe est eos catenis teneri q̄bus dij ceperūt esse ꝓpitij. Cōgregat⁹ ḡ oībus Julianus et Antonius cū omnibus orauerūt dicētes. Deus eterne q̄ nō in manufactis: sed mundis cordib⁹ habitas: respice ī subuersionē tēpli hui⁹: cultorūq̄ ei⁹ vt credāt solo noī sancto tuo. Statim autem sanctis amē respōdentib⁹: templū subuersū est: sculptilia ceciderūt: sacerdotes fere mille cū templo dimersi sunt: ⁊ alia magna ps paganor⁹ interijt. Tūc ait ꝑses. O virtus magica: iam nō miserebor nec parcā. Et retrusis eis in carcerē apparuit mltitudo sanctor⁹ etiā ꝓdicti. xx. milites ⁊ septē ḡ germani ⁊ sancta Basilissa cū choro ꝯginū oēs in magna gl'ia dicētes. Regna celor⁹ patefacta sunt vobis venite. Altera die iussit preses Juliano et puero cutē capi tis auferri: Antonio ꝑsbytero ⁊ Anastasio a morte revocato oculos vncinis eruit: matrē ꝯo quā credebat penas tolerare nō posse eculeo applicari. Sed statim vt volebāt eā ministri punire: excecati sunt. Singulis autē dīs sanitatē subito retribuit. Tūc clamauit ꝑses: Heu heu vincimur. Quid nunc amplī⁹ eis faciā. Jubet ḡ oēs feras ad sctōs in amphiteatro dimitti: q̄ statī oēs pedes eor⁹ lingebāt. Post hec iubet eos decollari. Quo facto subito p terremotu media ps ciuitatis

coꝛruit multitudo infidelis ppli a fulgure ⁊ tonitruo extinguit: oia tẽpla idoloꝝ coꝛruerũt. Ipe aũt iudex semiuiꝰ cuadẽs nõ mlto post vermibꝫ ebulliens expirauit. Passi sunt octauo idus ianuarij.

CIIII

Legit in vita sctẽ Fidis ꝟginis q ipa a cunabulis chm diligẽs: cũ p fama sctẽ vite latere nõ posset: ꝓpẽdit et Daciano ꝓsentata chianã se ꝓstater esse rndit. Cunq deos gentiũ demonia esse asserẽs: ne blandimẽtis nec minis vt chm negaret posset induci iussu ꝓsidis sup' crate ferreã diuaricatis mẽbris substratis carbonibꝫ extẽsa est. Dũq sic p chiõ toꝛqretur mlꝫ exemplo suo ꝓuerit ad chm. Tũc qz sctus Lapꝛasiꝰ q p timore ꝓsidis iuxta vbẽ in rupis cuiusdã foꝛamine iacebat: cũcta q intra muoꝛuꝫ ambitũ fiebãt apte videbat. Hic cũ ꝟginẽ tãcrudeliter puniri cerneret: oꝛauit ꝑmo deũ vt eã victricẽ in certamie faceret: deinde vt sibi ꝑmiũ martyrij illiꝰ demõstraret. Et ecce vidit ptinus colũbã niueã de celo descẽdentẽ: q coꝛonã auro gẽmisq lucẽtẽ sup caput ꝟginis quã angelus vestibꝫ speciosis induerat posuit: ⁊ vt circa ꝟginẽ dei ꝟtus clarioꝛ appareret: ipa colũba volatu alaꝝ ⁊ roꝛe celesti sic ignẽ extixit vt nihil de incẽdio remãeret. Hec g cernẽs Lapꝛasiꝰ q̃si iã de victoꝛia secuꝰ rupẽ sub q manserat dextera pcussit: ⁊ fons ptinus erũpens meritis sctꝰ Lapꝛasij oibus infirmis vsq nũc remediũ salutis impẽdit. Exiliẽs igit Lapꝛasiꝰ ad locũ certamis ꝑperauit: et Daciano chiani se offerẽs: tãta iubẽtis crudelitate laniatus est: vt iter ceteros circũstãtes ꝓmꝰ et Felicianꝰ frẽs ꝓpter eiꝰ patiẽtiã ad chm cõuersi cũ ipo Lapꝛasio ⁊ Fide ꝟgine plecterentur.

CV

Legit in vita sctꝰ ꝑetri alexandrini epi q idẽ sctus tpe epatus sui nunq in cathedra sua voluit sedere: sed sup scabellũ ipi cathedre residebat. ꝓpt qõ freqnt clerꝰ et ppls conqrebat: sed nequaq adqescebat Nã qties ascẽdere volebat ipam cathedrã splendoꝛ igneꝰ de ipa sede egrediẽs ei apparebat: cuiꝰ aspectu vir dei ita accẽdebat vt interdũ se nesciret esse in coꝛpe. Cũ aũt quadam solẽnitate clerꝰ ⁊ epi q aderãt de tãhumili ei sessiõe q̃rerent: ille coactꝰ ⁊ rẽ celare nõ valẽs. Cur inqt affligitis coꝛ meũ an nõ videtis ꝟtutẽ igneã q emicat i ipo solio et spm coꝛuscare nõ cernitis? Cuq omnes demisso capite nihil rndẽt tantã rẽ audiẽtes subiũxit. Credite mihi filioli si videre q̃ video cognoscere q̃ qd est ꝟtus sacerdotalis: et q gra in ipis habitat: ad cuiꝰ maiestatis pntiã ego territꝰ i eadẽ cathedra sedere nõ audeo.

CVI

In gestis sctꝰ Maurilij epi andegauẽ in cuiꝰ ꝓsideratõe sicut referre solebat sctus Martinꝰ nõ solũ affuit spũs sctus in specie colũbe: sẽd etiã ãgeloꝝ exercituꝰ copiosꝰ. Legit q cũ in basilica beati ꝑetri apli celebraret: aduenit matrona cũ moꝛiẽte puero: quẽ ide vir sctus eidẽ añ epatũ vt naſceret ꝑcibꝫ obtinuerat apud dñm: postulans vt filio suo quẽ dño deuouerat manuũ suaꝝ ĩpositõe spiritũ sctm daret anteq obiret. Sed remorante paululũ epo in celebratõe puer exces sit. Beatissimꝰ igit Maurilꝰ expleto misse officio obituq pueri q absq chrismate do no excesserat pcognito: totũ id sue negligẽtie deputauit: lachrymis multo tpe irremediabilibꝫ culpã suã deflens. Cui cũ nec ista sufficerẽt: diu multũq quid ageret secũ tractans: tandẽ repperit q inter cõciues tante negligentie piaculũ plene expiare nequiret nisi singularꝫ elapsus patriã ꝑpriã ciuesq reliquerat. Tali igit reperto consilio occulte recessit ex sctoꝝ reliquiꝝ ecclesie andegauensis secũ claues exportãs. Cũ aũt puenisset ad mare diuina ꝓuidẽte clemẽtia manẽs in litoꝛe diẽ transit. Sui exarauit in lapide Sicq ascensa puppi inchoati itineris cepit maturatoꝛ exĩstere. Cunq ꝑcelliſſet altum ⁊ reliquiaꝝ claues quare secũ detulerit cogitaret: insidiãte humani generis inimico vt doloꝛẽ sup doloꝛẽ sctõ viro imponeret repẽte claues de manibꝫ lapse submerguntꝰ in equoꝛe. Tũc cuꝫ lachrymis clamauit Maurilꝰ. Nisi has itaq claues videre meruero patriã et vbem nunq repetã quã effugio. Trãsmisso igit mari: q qs esset ablondere potuisset mutato habitu vni pcõ regiõis adhesit pfessus se hoꝛtulanũ foꝛe: q cũ ꝑficeret ministerio: tantã copiã oleribꝫ dabat vt oibꝫ qbꝫ necesse fuerat ei sdẽ daret sufficienter: et tñ nunq olera defecerũt: vñ plibꝫ placebat ꝛab oibꝫ amabatur. Interea plebs andegauoꝝ pauoꝛe nimiꝰ ꝑcellit crebrisq visionibꝫ admonet: vt ꝑpastoꝛẽ circũquaq q̃reret: nisiq Maurilius inuent sue ecclie redderet: vbez andegauoꝝ foꝛe celeriꝰ subuertendam. Unde

ciusdē regiōis nobiles ⁊ vulgares collatōe facta in vnū ꝙuenerūt decretū eligētes ex ꝯciuibꝫ q̄ttuor diffuse ꝑtutꝫ ac fidei viros: qbꝫ q̄ necaria erāt ad tāti itinerꝫ supplēda negocia sūptibꝫ ex toto collatꝫ ꝑcipiūt: ne vnq̄ reuertāt donec pastorē suū iuenissēt. Qui functi legatiōe ⁊ deuotiꝰ iussa exeq̄n// tes oēm fere europā circūitu ambierūt. Se ptimo tādē āno in ptes gallie reuertētes: ⁊ minime quē q̄rebāt inuēto diuio ductu ad portū oceani maris qui i britānia minore manet ꝙuenerūt q̄tenꝰ quē cis mare iueni// re nō poterāt trās mare q̄rere niterēt. Pre stolātes igit nauim cū q̄ trāsirēt dū reside// rēt in litore scptū qđ supra dixim⁹ iuenerūt in silice. Hic trāsijt Maurilꝰ andegauoꝝ epꝰ. De tā euidēti igit alacres facti indicio trās pōtū abiere securi. Cūq̄ iam i medio maris eēnt repēte imanis emersus e iurgi// te pisꝫ, psilijt i nauim: de q̄ cū deo gr̄as re// tulissent ip̄mq̄ piscē exēterare cepissent re// liq̄ꝫ claues q̄s Maurilꝰ i mari pdiderat in piscis iecore ceperūt. Quas recogniscētes numiūq̄ mirātes turbabāt attoniti metuē tibꝫ ne cū ipis Maurilꝰ naufragiū passus submersus eēt. Demissis igit nauis anco// ris i ꝟ stātes vt ꝺ mari reuerterēt asserētes naut⁊ Mauriliū eē defūctū singuli seq̄nti nocte vnū eūdēq̄ visū dño tribuēte habue rūt: Polite inq̄t metuere nec reuertami de itinere: ceptū maturate negociū proculdu bio diu q̄situ inuenietꝫ. Mane reddito q̄d singuli viderāt retulerunt. Ūñ factū est vt ⁊gelico ductu ad domū p̄ncipis cū q̄ mau rilius habitabat recto itinere ducerēt. In gressi aūt ilico Mauriliū vocari: ⁊ cū ole// ribꝫ qbꝫ reꝛti ꝙsueuerat accurreret audie runt. Oculoꝝ igit acie i partē q̄ illū audie// rent in clamore dirigētes cū oleribꝫ occur rere statim Mauriliū pspexerūt. Quē cū coḡuissent pstrati pedibꝫ illi⁹ cū magno fle tu rogabāt vt ꝓprie subueniret ecclie atq̄ ci uitati q̄ eiꝰ absentia nihil iā aliud nisi sup// mū pstolareꝰ exitū. Ad quoꝝ fletū cū se ne gare nō posset obstupefactꝰ cū lachrymis repugnare cepit obnixꝰ dicens: Uoto me ac iuramēto ꝺstrinxi nūq̄ me ad patriam renersurū nisi claues videre merear iteruꝝ q̄s amisi. Quibꝫ statim exhibitꝫ q̄cq̄d i ma ri viderāt ⁊ ptulerāt ex ordine referebant. Interea istiusmodi circūq̄q̄ negocij fama ꝓuolitat: ip̄mq̄ solicitat regē. Mirant cū// cti: ⁊ quē vt ortulanū habuerāt: nūc, vt san ctissimū p̄sulē adorāt: multis eū muneribꝫ ⁊ donarijs honorare ꝺcertātes. Tūc mau rilius tot p̄cibꝫ vt regrederet ⁊ miraculi vi// ctus dū solicitiorꝫ de reuersiōe cūctaret ⁊ vi gilijs ⁊ orōnibꝫ insomnē ducere sequētem disponeret noctē. Tandem fatigatus ieiu nio paululū obdormiens angelū dñi vidit dicentē sibi. Surge Maurili ⁊ ppl'oꝝ te q̄ rētū exequere votū. Ecce eī tuis p̄cibus atq̄ meritꝫ tibi cōmissas ꝟuauit dñs oues p q̄bꝫ rogasti: ⁊ insup reddidit tibi puerum quē diuti⁹ plorās q̄sisti. Quid mltis: Red// dito mane ꝙcurrētibꝫ vndiq̄ pplis cū ho// nore magno deducit ad nauem ⁊ traducto ponto cū nō minori gl'ia ad p̄priā excipitur patriā. Taliterq̄ regressus ad vrbem spe// ctātibꝫ turbis de dñi pmissiōe secur⁹ venit ad tumulū pueri. Quē rastris discooptuꝫ inuocat planctibꝫ diutissime chr̄m. Tādē expleta cū lachrymis orōne vtriq̄ ꝺsurgūt Maurili⁹ de orōne: ⁊ puer de morte. Quo septiformis spūs gr̄a ꝺsecrato ex euētu vo cauit eū renatū. Qui ab eodē btō viro dili gentius educatus tātis florere virtutibus pmeruit: vt post Mauriliū pontificalē ec// clesie cathedrā sortiret.

CVII

Legit in vita scti Eugenij carthaginēs epi q⁹ in africa rex Bēseric⁹ obijt circa ſan// nū dñi. cccclxxiij. Qui q̄dē fuit rex ⁊ vanda lorū ⁊ carthaginēsem cū tota africa dolo// se occupauerat. Quo mortuo succes̄it ho// noric⁹ filius eius annis octo. Sub h̄ beat⁹ Eugenius cum omni clero carthagenensi contra arrianaz beresim p christo fortiter agonisant. Hic quidē Honoric⁹ in p̄mor dio regni vt habet subtilitas barbaroꝝ ce pit miti⁹ ⁊ moderatus agere: ⁊ maxie cir// ca religionē christianā. Et vt se religiosum ostenderet solitus req̄rebat hereticos ma nicheos: ex quibꝫ multos incendit ⁊ varijs modis pdidit: ⁊ precipue presbyteros ⁊ di aconos arriane bereseos. Destinauit au// tem edictū per notariū suum qđ publice le geretur: iubēs vt iuxta petitionē Zenonis imperatoris: eccl'ia carthaginēsis religio// nis sue proprīū haberet episcopū que iam p. xxiij. annos tali ornamēto fuerat desti// tuta. Qđ dum edictū nobis presenibꝫ ec// clesie legeret gemere cepimus: eo q⁹ mediā tibus dolis maloꝝ esset futura psecutio p// parata: ⁊ ita legato respondimus: Si ita est interpositis his cōditiōibꝫ periculosis

ecclīa nō vult hīe eē̄m: gubernet eā christ⁹ q̄ sp dignat⁹ est gubernare. Quā suggestio nē legat⁹ accipe neglexit sil'ꝛ ppl's tūc fie// ret q̄si ignis exarsit: cui⁹ erat clamor itolerabilis q̄ nulla posset rōne sedari. Ordinato itaq; ep̄o Eugenio viro sctō deo q̄z accepto sublimis nata ē leticia: ꝛ gaudiū cum̄l'atū ē ecclīe dei: exultās m̄l'titu do catholica sub barbara dñatōe de ordiatōe pōtific⁹ repati. Cepit ei ille vir dei p̄ uersatōz bonā venerabil'ꝛ reuerēd⁹ hūi: his etiam q̄ foris erāt: ꝛ ita eē oīb⁹ gt⁹ vt si fas eēt aiam suā p eodē ponere: vniuersos delectaret: sz cū fama ei⁹ eēt vbiq; celebris atq; manifesta: ceperūt exinde arriani⁹ ep̄i inuidia ḡ ui torq̄ri: q̄tidianis eū calūnijs insectātes. Quid plura? Suggerūt regi de illo q̄ p̄cepit: vt suū neq̄q̄ sederet thronū: nec ad dei ppl'm ꝓbū faceret ꝓsuetum. Deinde q̄z mares ꝛ femias in habitu barbaro incedētes in ecclīa ꝓspicere phiberēt. Ille aūt rñdit vt decuit: Domus dei oīb⁹ patet: intrātes nullus pōt repellere. Et maxime q: ingēs erat multitudo nr̄oz catholicorū in habitu illorū incedentiū ob hoc q̄ domui regie seruiebant. Ac vbi ab hoīe dei tale rñsum accepit: statuit i portis ecclīe collocari torres. Qui videtes femīā vel virū i specie sue gētis incedētē ilico palis minoribus dentatis iactis in capite: crinibusq; i eisdē collocatis vehemēti⁹ stringētes simul cū capillis o ēm pelliculā capitis auferebāt. Nonnulli dū ħ eis fieret statiz oculos amiserūt: alij ipso dolore defuncti sunt. Mlieres ꝓ post hāc penā capitib⁹ pelle nudatis p̄cone pēūte p plateas ciuitatis ad ostensionē ducebanť: sz ipse ħ sibi lucrū maximū computabāt. Hec scim⁹ tūc aliquē: eorū etiā penis vrgentib⁹ a recto itinere declinasse. At vbi isto mō fidei firmitate infringere nōvaluit illū cogitat vt nostre religiōis homies in aula ei⁹ cōstituti: neq; annonas neq; stipēdia solita potirenť. Addidit quoq; ꝛ laboribus eos cōterere rusticanis: ꝛ dirigit viros ingenuos: ꝛ admodū delicatos ad cāpū vticēsem: vt sub ardētis solis incendio cespites messiū desecarent. Ubi omnes cū gaudio pgētes in dño letabanť. In quorū cōtubernio q̄dam fuit aridā habēs manū: q̄ p annos ꝙplurimos nullum ei p̄stiterat obsequiū. Qui cū veraciť excusaret se opari nō posse: magis violēter iussus est pgere. Sed vbi ad locū ventū est. ꝛ p̄sertim p eo oraōdo ingemuerunt omnes: pietate'diuina illa arida incolumis cōfessoris restituta est manus. Hinc iam Honorici persecutio doloris ac parturitiōis nostre summ// psit initiū. Ipse aūt qui sese iam dudū obitus bus bñ ostēderat desiderat post obitū suū filijs qō nō ꝓrigit regnū statuere Theodoricū frēm: filiosq; eius. Huntiniscq; fratris nihilominus filios crudeliter cepit insequi. Quoz nullū dimitteret nisi eis mors detulerij sui voluntatē auferret.

CVIII

Amputatis igiť in breui oīb⁹ quos timebat ꝛ solidās sibi vt putabat regnū qō bene fuerat ꝛ caducuz et parte odiosus atq; secur⁹ vniuersa tela furoris in psecutiones ecclīe catholice rugiēs sic leo cōuertit. Aū psecutōis tū tempestatē m̄l'tis p̄ceūtib⁹ visionib⁹ ꝛ signis imināntes demōstratū fuerat malū. Nam ferme ante biennū q̄ fieret vidit quidā fausti ecclesiā solito i ornatu fulgentē: ꝛ dum letarentur candore tanti fulgoris: cereis quoq; fulgentib⁹: pallioq; vela mēto a clampadib⁹ rutilāte subito ait luminis illius cōcupiscibilis extinctus ē fulgor: ac tenebris succedentib⁹ aduersarius naribus natus est fetor: ꝛ omnis illa alba toz turba expellētib⁹ q̄busdā ethiopib⁹ nigra est foras: ob hoc lamentandū q: eā in claritate p̄stina nequaq; viderit iterū restituta. Hā visionē istā nobis p̄sentib⁹ sacro retulit Eugenio. Uidit ꝛ q̄dā p̄byter ista fausti basilicā refertā turba innumerabiliū: ꝛ post paululū euacuatā ꝛ repletā multitudine porcoz atq; caprarū. Iterq; alius vidit areā triticeā vētilatōi paratā: grauis vētilatoris iudicio necdū a palea separatis. Et dū ingētis masse ꝓfuse magnitudinē miraret: subito ecce turbo veniēs tēpestatis soniuago flatu cepit aduētū suū furgēte puluere demōstrare. Cui⁹ imperu palea illa oīs oīno volauit: remanentib⁹ grānis. Post ħ venit q̄dam pcerus splēdido vultu habituq; nitido fulgens: ꝛ cepit grana vacua macilenta: atq; similagini reproba purgādo p̄icere. Que diu examinans vir magnitudinē illius masse licet proba// te ad aceruū tū pduxit exiguū. Quid vltra? Cēset p̄mo tyrānus iussione terribili vt nemo i eius palatio militaret neq; publicas ageret a ctōes nisi se arrianū fecisset. Quo rū ingens numer⁹ ne fidē pderet vigorem uicto militiā tēporalem abiecit: q̄s postea

domiby pjectos oicꝫ suba expoliatos i in//sulis sicilia ⁊ sardinia relegauit: qō etiā sta//tuere ꝑ totā africā festinaunt vt nostrorum ēpoꝝ defunctoꝝ fisci sibi subam vēdicasſz. Qui āt defūcto succurrere poterat: nō añ ordinaret nisi fisco regali ⁊ngētos solidos obtulisset. Sz ꝫ edificiūſvñ ꝓstruere nisus est diabol⁹: ista tim illō destruere dignat⁹ est chriſt⁹. Suggerūt ei domestici sui dicētes Si istō fuauerit ꝓceptio vīa: nr̄i ēpi i pti//bus tracie ⁊ altjs regiōiby ꝓstituti peiora i//cipiēt pati. Precepit deinde sacras ꝙgies ꝙgregari dirigēs ⁊ vandalos cū sue gentis obstetricib⁹ ad inſpiciendū ⁊ ꝓtractādū ꝺ ius ꝓcūdie ⁊ pudoris: vbi nec mr̄es ade//rāt: nec aliq catholica matronaꝝ: aliť cru//ciātes ḡui suſpēdio atꝫ igētia pōdera pe//dib⁹ colligātes: lamias ꝙz ferri ignitas ꝺoꝝ soventri māmillas ⁊ lateribꝫ apponebant. Quib⁹ inſt supplicia dicebať. Dicite ꝙ ēpi vobiscū cōcubūt ⁊ clerici vīi. Quaꝝ acer//bitate penaꝝ plurimas scim⁹ tūc extictas. Alie que remāserūt cutib⁹ arescētib⁹ facte sunt curue. Fitebať em̄ semitā inuenire ꝑ cui⁹ aditū publicā sicut fecit faceret ꝑsecu//tionē. Et ita faciens nullo mō inuestigare potuit quō chriſti eccleſiā macularet.

CIX

Quib⁹ añt pseqr flumib⁹ lachrymaꝝ qñ epos: pbros: diaconos: ⁊ alia ecclie mēbra id est: qttuoꝝ milia nōgētos septuagita sex ad exiliū beremi destinauit: in ꝙb⁹ erāt po//dagri ꝛplurimi: alij ꝑ etatē annosam lumi//ne ꝛpali ꝓuati. In ꝙꝝ numero erat btūs fe//lix abirritan⁹ epūs hñs iā in ēpatu .xliij. an//nos. Qui paralysi morbo ꝓcussus nec sētie//bat ꝙcꝫ nec penit⁹ loqbať. De ꝙ nos maxi//me cogitātes ꝙ nō posset iumento portari ꝛppere morituꝝ carthagini eē iussiſſet ꝙ ad exiliū nulla rōe posſet adduci. Qui ita fer//tur tyrānus cū furore dixiſſe. Si aiali sede//re nō ꝓt iungaňť boues indomiti ⁊ eū col//ligatū funib⁹ trahēdo ꝓducāt vbi ego ꝓce//pi. Quē ex trāſuerso sup burdonē vinctuꝫ ꝙsi qndā ligni trūcū toto itinere portaba//mus. Cōgregaňť vniuersi in succēsem ⁊ la//rensem ciuitatē: vt illuc occurrētes mauri sibi traditos ad beremū ꝓducerēt. Super ueniētes igiť comites duo subtilitate dam//nabili blādis ꝛmonib⁹ cū dei cōfessoribus agere ceperūt. Quid vobis inquiūt videť vt ita ꝓtinaces sitis ⁊ dñi nostri ꝓceptꝫ mi//nime obtēperetis ⁊ esse poteritis in ꝺspe//ctu regis bonorabiles si eius sustinetis fa//cere voluntatē. Statim illis ingēti vocife//ratione clamātib⁹ ⁊ dicentib⁹: christiani su//mus: trinitatē in vnū deū inuiolabilem cō//fitemur: includūť grauiori quidē: ſz adhuc latiori custodia. Ubi nobis copie dabanť ⁊ introire ac verbū admonitiōis fratrib⁹ facere ⁊ diuina mysteria celebrare: vbi ⁊ in//fantuli fuere ꝛplurimi ꝙs genitrices ma//terno seqbanť affectu: alie gaudentes: alie retrahētes: alie gaudebāt se martyres pe//risse: alie moliēdo diluuio rebaptisatio//nis nitebāť a cōfessiōe fidei reuocare. Nul//lum tñ tunc blandimēta fecerūt: nec carna//lis pietas aliquē inclinauit ad terrā. Naꝫ quedā tunc que fecerat anus breuiter de//lectat referre. Dñ em̄ iter ageremus cū dei exercitu comitātes: ⁊ forte magis noctib⁹ ꝓmonimus ꝓpter solis ardorē: cōspicimus mulierculā sacculū ⁊ alia vestimēta portā//tem: manu infantulū vnū tenentē atꝫ his sermonib⁹ consolātē. Curre dñe meus vi//des vniuersos sanctos quō pergūt ⁊ festi//nant hilares ad coronā. Quā nos cū ire//parem⁹ ꝙ ꝛportuna videreť aut viris ꝑ se//ꝛu iungi: aut exercitui chriſti sociari resꝑ//dit Būdicite benedicite ⁊ orate ꝑ me ⁊ isto nepote paruulo meo cū quo ad exiliū ꝓgo ne inueniat eū solū inimic⁹ ⁊ a via veritatꝫ reuocet ad mortē. Ad hec verba repleti la//chrymis nihil dicere valuim⁹ nisi vt fieret volūtas dei. Sed vbi aduersari⁹ ꝙ iā fore//te dicebat: partibor spolia: replebo animā meā: interficiā gladio meo: dñabiť manus mea: nullū potuit occupare: reqrit āgusta ⁊ renerria loca: in ꝙꝝ ꝓclauib⁹ dei exercitū coartaret. Tūc eis etiā visitatōis humāe negata est cōsolatio. Puniūť ⁊ fustib⁹ ḡuiť affligūť. Jactāť ꝓfessores chriſti angustia coartāte: vn⁹ sup aliū vt agmina locustaꝝ: ⁊ vt ꝛprie ōr vt pciosiſſima grana frumēto//rū. In q ꝓstipatōe secedēdi ad naturale of//ficiū nulla rō sinebat loci: ſz stercoris ⁊ vri//ne vrgēte necessitate ibidez faciebāt: vt ille tūc fetor ⁊ horror vniuersa penarū genera superet: ad ꝙs aliqñ datꝫ ingētib⁹ muneri//bus mauris: dormiētib⁹ ⁊ vandal' vix clam pmissi sum⁹ intrare. Qui introeūtes veluti in gurgite luti vsqꝫ ad genua cepim⁹ mergi Illud Jeremie videtes completū fuiſſe. Qui nutriti sunt in croceis amplexati sūt stercora sua. Quid mlta. Precepti sūt vn//

dicq̄ perstrepētibꝫ mauris ad iter vbi destinati fuerant preparari. Exeuntes igit die dñica linita habētes stercoribꝫ vestimēta: ꝛ facies siml' ꝛ capita: a mauris tñ crudeliter minabant: hymnū cum exultatione domino decantātes. Nec est gloria in omnibus sanctis eius.

CX

Quāte ꝛ tunc multitudines de diuersis regionibꝫ ꝛ ciuitatibꝫ ad visendos dei martyres cōcurrerint populorū testant vie vel semite que agmina visentiū nequaq̄ capiebant per vertices montiū ꝛ valliū cōcurrētes turba fideliū ineſtimabilis descēdebat cereos manibꝫ gestātes: suosq̄ infantulos vestigijs martyrū pjcientes ita voce clamabant. Quibꝫ nos miseros relinq̄tis dñ pergitis ad coronam: qui hos baptizaturi sunt paruulos sorte aque perēnis. Qui nobis penitētie man⁹ collaturi sunt ꝛ reconciliatiōis indulgētiā ob strictis pctōꝝ vinculis soluturi: qz vobis dictū est: Quecūq̄ solueritis sup terram erit solutuꝫ ꝛ in celis Qui solēnibꝫ orōnibꝫ sepulturi sunt morientes: q̄bꝫ diuini sacrificij rit⁹ exhibēdus est cōsuet⁹. Heu nos miseros ꝛ desolatos homines q̄ tāq̄ oues suo pastore destitute relinq̄mur crudelibꝫ ꝛ imanibus feris deforandi atq̄ dentibꝫ lupoꝝ discerpēdi. Quā diuvos nob ꝑfuistis nostriq̄ curā gessistis nemo in nos seuire atq̄ a via vitatis auertere potuit: vobiscū ꝛ nos libebat pgere si liceret vt tali mō filios a pīb nulla necessitas separaret. In his vocibꝫ ꝛ laudibꝫ nullus iā pgere admissus est ꝓsolatoꝝ: sꝫ artabatur mltitudo ad currēdū: vt vbi tūc nauis erat ꝑparata laborioſam caperēt māsionē. Qui cū senes deficerēt: ꝛ alij forte etiā iuuenes delicati ceperūt prūno bastuliū cuspidibꝫ ad currēdū ꝛ lapidibꝫ tundi: vnde magꝭ deficiētes ampli⁹ lassabant. Post ꝓ imperatū est maurꝭ: vt q̄ ambulare nō poterāt ligatis pedibꝫ velut cadauer animalis mortui traherent p dura ꝛ aſpa loca: vbi ꝑmo vestimēta: postea mēbra singula carpebant: qz p gladios acutos petraꝝ hic caput cōterebat: alibi latera scindebātur: ꝛ ita iter trabētiū man⁹ spiritū exhalabant: quoꝝ numerū colligere nequaq̄ valuimus multitudine coherēte: extat tamē p totū aggerē publicū vilis sepultura sanctoꝝ: loq̄ntibus tumulis. Reliqui habiliores ad solitudinis loca peruenūt: in quibꝫ collocati ordeū ad vescendū: vt iumēta accipiunt: vbi etiā venenatoꝝ animaliū atq̄ scorpionū tanta esse dī multitudo vt ignorantibꝫ incredibilis videat. Que solo rastu etiā pro cul positis veneni virus infundant. Scorpione autē percussum nullum dicunt aliquando euasisse. Quoꝝ seritas virulenta vsq̄ ad presens christo defendē te nulli seruoꝝ eius nocuisse docetur. Sꝫ cum illi alunt ordeaceis granis: postea et hoc ablatuꝫ est quasi non posset deus qui pluerat patribus mānā pascere: ꝛ nūc tali exilio mācipatos.

CXI

Cogitat acriora aduersus ecclesiā dei: vt qui mēbra aliqua absciderat: totum laniādo perderet corpus. Nam ꝛ Eugenio episcopo ꝛ vniuerse africe preceptum dirpit in hec verba. Rex Honoricus ꝛ vandalorum ꝛ alanoꝝ vniuersis episcopis omousianis. Non semel sed sepius constet esse prohibitum: vt in sordibus ꝛ vandalorū sacerdotes vestri cōuentus minime celebrarent ne sua seditiōe animas subuerterent christianas. Quam rem spernentes plurimi nūc reperti sunt contra interdictū missas in sortibus ꝛ vandalorū facere asserentes se integrā regulā recte fidei tenere. Et quia in prouincijs a deo nobis ꝓcessis scādalum esse nolumus. Ideo dei prouidētia cum presensu sanctoꝝ episcoporū nos statuisse cognoscite: vt ad diem kalendaꝝ iānuariarū proxime futurā omissa omni excusatione formidinis omnes carthaginē ueniatis vt de ratiōe fidei cum nostris venerabilibꝫ episcopis possitis inire ꝛ de fide omousianoꝝ quā defendūt de diuersis scripturis ꝓprie approbetis quo possit agnosci: si integrā fidē tenetis. Huius autem edicti tenoꝛem audiētes sancti ingemuerunt: eo q̄ future persecutiōis furoꝛem indicaret. Conuenerūt ergo constituto die nostri carthaginē. Tandemvenit ad disputationis conflictū ad locū scy quē elegerāt aduersarij. Vitātes igit nostri vociferatiōis tumultus ne forte post arriani dicerent: q̄ eos aliquis nostroꝝ oppresserit: delegūt de se nostri decem qui ꝓ omnibus responderent. Cōuersi aut nostri gille episcopo arriano in sublime sedēti dixerūt. Propone qđ disponis. Birilla dixit Nescio latine. Nostri dixerunt: Semp te latine esse locutū manifeste nouim⁹: modo

excusare nō debes: maxīe qz tu huī⁹ rei īm/
cēdū suscitasti. Si āt nr̄am fidē cognoscere
desideratz: H est ꝓpitas quā tenem⁹. Regali
em̄ īperio fidei catholice quā tenem⁹ cogī//
mur reddere rōnē. Pzem z filiū z spm̄sctm̄
ita īn vnitate deitatz ꝓfitemur: vt z pzez in
sua ꝓprietate psone subsistere: z filiū nihilo
min⁹ i ꝓpria extare psona: atqz spm̄sctm̄ p//
sone sue ꝓprietatē retinere fidei ꝓfessiōe fa//
teamur. Nō em̄ eūdē asserētes pzez quē fi//
liū neqz filiū ꝓfitētes: q pz sit aut spūssctūs
neqz spm̄sctm̄ accipim⁹: vt aut pz sit aut fi//
lius: z ingenitū pzem: z de pze genitū filiū:
z de pze z filio ꝓcedētē spm̄sctm̄ vni⁹ credi
mus eē subsistātie vel vni⁹ essentie: qz ingeni
ti pzis z genīti filij z ꝓcedētis spūssctī vna
est dietas: tres ꝑo personaz ꝙprietates tē.
Huī⁹ igit fidei sctī epī lōgo tractatu ō scri
pturis reddētes rōnē dixerūt ad eōs ar//
rianos. Hec est fides nr̄a euāgelicis z apli
cis traditiōibz: z oim q̄ in mūdo sūt catho//
lica z eccl'ia z societate fūdata: in q̄ nos p
gr̄am dei oīpotētis ꝑmanere vsqz in finem
terre huī⁹ ꝓfidim⁹ z spam⁹. Qui cū noster
libell⁹ legeret oblat⁹: ꝓtatz lumē neqqz suf//
ferre cecis oculī potuerūt: īsaniētes vocib⁹
inferētes: grauiterqz ferētes q̄re nos noīe
nr̄o catholicos dixerim⁹: statimqz mētien//
tes suggerūt regi de nob⁹ q strepitū feceri//
mus audiētiā fugiētes. Qui eadē hora ac
cēsus z credēs mendacio festinauit facere
qō volebat. Jāqz ꝓscriptū decretū habēs
z occulte cū eodē decreto ꝑ diuersas puin//
cias suos hoīes dirigens epōs carthagine
positis vna die vniuerse fabrice ecclesias
clausit: vniuersamqz subam epōz z eccl'ia//
rū suis epīs munere cōdonauit. Flesciens
qz q̄d loqr̄et neqz de q̄b⁹ affirmabat legem
quā chr̄iani īpatoris nr̄i ꝺ eos z ꝺ alios
dederāt aduersū nos ꝓponere non erubue
rant illi: addētes multa de suis sic placuit
tyrānice ptāti. Post hec dicta feralia vene
no torcato trāsuersa iubet cūctos epos q
carthagini fuerāt ꝙgregati: q̄z iā ecclesias
domos z subam cepat i hospitijs q̄b erāt
expoliari: z expoliatos foris muros ꝓpelli.
Flō aial: nō seru⁹: nō mutāda q ferebāt ve
stimēta penit⁹ dimittunt. Addidit adhuc
vt nullus quēpiā eoz hospitio reciper aut
alimoniā pstaret. Qui aūt miseratōis cau
sa facere tentasset cum vniuersa domo sua
incēderet. Sapiēter tūc etiā piecti epi fece
runt: vt licet mēdicātes extinde nō abirēt.
Quia si recederent: nō tm̄ violēter oīno re
uocarent: sed z mentirent eos sicut mēriti
sunt fugisse cōflictū: maxieqz qz vbi reuerte
rentur iam nequaqz fuerat: ecclesie substā//
tia vel domib⁹ occupatis. Dū ergo gemē//
tes in circūitu murorū nudo sub aere iace
rent factū est vt rex īpius ad piscinas ex
isset. Cui vniuersi occurrere maluerūt di//
cētes. Ut quid taliter affligimur ꝑ q̄b⁹ ma
lis sorte cōmissis ista ꝓpetimur. Si ad dis
putationē sum⁹ ꝙgregati quare expoliati.
Quare traducimur: q̄re deferimur: z sine
ecclesijs z domib⁹ nr̄is foris ciuitatē fame
z nuditate laborātes medijs stercoribz vo
lutamur. Quos ille toruis oculis aspiciēs
prius qz suggestionē eoz audisset iussit sup
eos equos cū sessorib⁹ superpositis dimit//
ti vt tali violentia possent nō solum cōteri
verumetiā enecari. Quoz tunc multi con//
triti sunt z precipue senes.

CXII

Tunc deinde iubent ad q̄ndā locū q ꝺ
edes memōrie illi viri dei occurrere nescie
tes fraudē sibi aptatā. Ubi cum venissent
charta eis oñdit inuoluta: Diciturqz illis
ita subtilitate serpētis. Dñs nr̄ rex Hono
ricus licet doleat q fueritis cōtentores vt
adhuc ei⁹ volūtati ꝙobedire nō tardetis: et
eius efficiamini religionis cui⁹ ipse est: nūc
tū de vob⁹ bonū cogitauit. Si iurauerit⁹is
ita vt qō ista charta ꝓtinet faciatis: dūmit
tet vos ecclesijs z domib⁹ vr̄is. Ad qō vni//
uersi epī rnderūt. Semꝑ dicim⁹ z dicim⁹ z
dicturi sum⁹: epī sum⁹: chr̄istiani sum⁹: apo
stolicā fidē z vnā z verā tenem⁹. Accelera//
uerunt quoqz illi a rege destinati scripture
eius ꝓpalare tenorē q hmōi hmōib⁹ fuerat
colorat⁹. Sic em̄ calūniosa series cōtine//
bat. Jurate si post obitum dñi nr̄i regis ei⁹
filiū Hilderith desideratis esse regē: vel si
nullus vestrū ad regiones transmarinas
epl'as dirigat. Qui si sacramētū huī⁹ rei de
derit⁹is restituet vos ecclesijs vestris. Co//
gitauit tūc multoz̄ pia simplicitas etiam
cōtra ꝓhibitionē diuinā sacramentū dare
ne dei pplus in posterū diceret q vicio sa//
cerdotū q iurare noluerūt nō fuerint eccle
sie restitute. Alij quoqz astutiores epī sen//
tiētes dolū fraudis nequaqz iurare volue
runt dicentes ꝓhibitū fuisse euāgelica au//
ctoritate: ipso dño dicēte: Flō iurabis i to
to. Quib⁹ ministri regis. Jn parte secedāt

inquntq; iurare disponūt. Qui cū secede-
rent notarijs scribētibꝫ qs qd diceret: r ex
q; ciuitate fuisset: sil'iter factū est illis q; non
iurauerūt. Statimq; pars r tracꝫ custodie
mancipat. Post vo fraus q; celabat appa
ruit iurantibꝫ dictū est. Quare ꝺ ꝓceptum
euangelij voluistis. Jussit rex vt ciuitates
atq; ecclias vras nūq; videatis: sed relega
ti in colonias iter ad colēdū agrū accipie-
tis: ita tū vt nō psallat; neq; oret; aut ad le
gēdū codicē manibꝫ gestet; nō baptisetis:
neq; ordinetis aut recōciliare presumat;.
Sil'r nō iurantibꝫ ait: Quia regnū dñi nr̄i
nō optatis idcirco iurare noluist;. Ob quā
cām iussi estis in chorusca insulā relega-
ri vt ligna pfutura nauibꝫ dñis incidatis.
Addidit itaq; bestia illa sanguinē sitiēs in
nocētū ep̄is necdū in exilia directis q; vni-
uersas africane puincias terre vno tpe tor
tores crudelissimos destinare vt nulla re-
mānsisset dom⁹ r loc⁹ vbi nō fuisset vlulat⁹ r
luct⁹: vt nulli etati nulli parceret sexui: nisi
illis q; eoꝝ succūberēt volūtati: hos fustibꝫ
illos suspēdio: alios ignibꝫ cōcremabant.
Mulieres etiā p̄cipue nobiles ꝺ iura na-
ture nudas oino in spectaculo publico cru
ciabant: exqbꝫ vnā nr̄am dionysiā cursum
ac breuiter noiabo.

CXIII

Cū viderēt eā nō solū audacē eē: sꝫ etiā
matronis ceter; p̄cioꝛē: ipam p̄mo nisi st
fustibꝫ expoliatā aptare. Que cum pateret
diceretq; ꝺ deo sūme secura qlit libet cru-
ciate: pecūda tū mēbra nolite nudare: am-
pli⁹ illi mag; furētes celsiori loco vestimē-
tis exutā ꝺsistūt spectaculū eā oibꝫ facien-
tes. Que int⁹ict⁹ ꝓgaꝝ dum riuuli sanguis
toto iā corpe fluitarēt libera voce dicebat.
Ministri diaboli qꝺ ad opprobriū meum
facere cōputat ipsa laus mea est. Et qz eēt
scripturarū diuinaꝝ plena scia aptati ar-
tata penis: r ita iā martyr alios ad marty-
riū ꝓfortabat. Que suo sctō exemplo pene
vniuersā suā p̄iam liberauit. Nec q̄z cum
filiū suū vnicū admodū adhuc tenere etat;
r delicatū noie Maioricū timore penarū
formidulosū ꝺspiceret: ꝓberās eā nutibus
oculoꝝ r icrepās auctoritate materna ita
ꝓfortauit vt mr̄e mlto fortior redderetur.
Memēto fili mi q; in noie trinitat; in mr̄e
catholica baptizati sum⁹. Nō pdam⁹ idu-
mētū nr̄e salutis ne veniēs inuitator vestē
nō inueniat nuptialē: r dicat mistris: Mit-
tite in tenebras exteriores vbi erit flet⁹ ocu
loꝝ r stridor dētiū. Illa pena timēda est q̄
nūq; finit: illa desiderāda vita q; sp̄ habet.
Talibꝫ itaq; solidās filiū ꝓbis velociē mar
tyrē fecit. Ampleraīsq; illa hostiā suā q̄ntū
potuit vocibꝫ dño gr̄as agēs ad gaudium
spei future in sua maluit domo sepelire: vt
q̄tiēs sup sepulcrū ei⁹ trinitati p̄ces effun-
deret: aliena se a filio nūq; esse confideret.
Quāti ḡ p eā in illa ciuitate vt fati sum⁹ ac
q̄siti sunt deo longū esset enarrare.

CXIIII

In ciuitate ꝓo culusitana nō valeo que
gesta sunt nūciare: r ip̄am q̄ntitatē marty-
rū vel etiā cōfessorū hoi ip̄ossibile ē suppu
tare. Ubi q̄dā matrona auctrix sui nois vi
ctoria: dū in cōspectu vulgi cōtinuato sul-
pendio cōcremaret a marito iam perdito
filijs p̄sentibꝫ taliter rogabat. Quid pate-
ris cōiunx. Si me despicis vel horū quos
genuisti miserere. Impia paruulorū qua-
re obliuisceris vteri tui: r p nihilo ducis q̄s
cūq; gemitu peperisti: vbi sunt federa con
iugalis amoris: vbi societatis vincula que
inter nos dudū honestatis iure tabule fue
runt cōscripte. Respice q̄so filios ac mari-
tū r regie iussionis implere festina p̄ceptū:
vt iminētia adhuc torm̄eta lucreris simul
r mihi doneris r liberis nostris. Sed illa
nec filioꝝ fletⁱ⁹ nec serpētis audiēs blandi-
mēta affectū oculoꝝ altius eleuās a terra.
mūdū cū suis desideriꝫs ꝺtēnebat. Qua m
cū cōtinuato suspēdio cōspicerēt mortuas
deposuerūt prorsus omni parte reanima-
tam. Que postea retulit quandā sibi virga
nem astitisse atq; tetigisse mēbra singula ci
ilico fuisse saluatam.

CXV

Qual'r aūt adrumitane ciuitat; ciuē vi-
ctorianū tūc pcōsulē carthaginis p̄dicem
nescio deficientibꝫ ꝓbis q; in africe partibꝫ
nullus ditior fuit. Qui etiā apud impiū re
gē p rebꝫ sibi cōmissis fidelissim⁹ habebat
mādat ei a rege familiarit: diciturq; q; eus
habitur⁹ eēt p oibꝫ si ei⁹ p̄cepto facilē com
modasset assensum. Sed ille vir dei missis
ad se tale dedit cū fiducia magna respon-
sum: Secur⁹ sum ꝺ christo deo r dño meo.
r hec regi dicatis. Surrigat igniby: adigat
bestijs: excruciet omniū tormētorū genere
si cōsensero frustra sum in ecclesia bapt̄za
tus. Nā si hec sola p̄sens vita fuisset: r alia
quevera est nō speraremus eternā: nec q̄a

fecissem ad modicū tpalit gliari ⁊ ingtus
existerē q̄ suā mihi fidē ꝓtulit creatori. Ad
qō tyrān⁹ excitat⁹ q̄nto⁊ tormēto⁊ ⁊ q̄ntis
eū afflixerit penis buman⁹ sermo nō pote-
rit explicare. Qui tripudiās felicit cōsum-
mās martyrialē coronā accepit.

CXVI

Apō tābadēsem q̄z ciuitatē gesta q̄s q̄-
at⁹ ⁊ certamina martyr⁊ explicare: vbi duo
germani aq̄sregiēs ciuitatis sibi securi de
dño iunctē iurauerūt vt rogarēt torto⁊es vt
vna pena pariq⁊ supplicio tor⁊q̄rēt. Et duz
p⁊io suspēdio mollibꝫ lapidū pedibꝫ alliga
tis toto die pēderēt: vn⁹ illo⁊ petuit se de
tuēs ne fidē negaret ō suspēdio clamabat:
Noli noli frat: nō ita iurauim⁹ chr̄o: accu-
sabo te cū añ thronū ei⁹ terribilē venerim⁹
q⁹ sup. cor⁹ ⁊ sanguinē ei⁹ iurauim⁹ vt p eo
inuicē patiamur. Jsta dicēs ⁊ alia ꝓfata-
uit germanū ad plūs passiōis q̄ clamās in-
cūq⁹ vultis: ⁊ penis chr̄istianos artate cru
delibꝫ qō frat⁹ me⁹ factur⁹ est hec etiā ⁊ ego.
Quātis iā laminis adusti sunt ignitis q̄li-
bus singuli exarati q̄bꝫ cruciatibꝫ torti ipa
res docet q⁹ eos ipsi tor⁊es a sua facie p
iecerūt dicētes Jstos imitat⁹ vniuersus po
pulus vt nullus ad nr̄am religionē penit⁹
uertat. Et p̄cipue q⁹ nulli luor⁊es nll⁹ pe
na⁊ vestigia in eis penit⁹ videbant.

CXVII

In tyacesi⁊o qō gestū ē mauritanie ma
ior⁊is ciuitate ad laudē dei dicere festinem.
Dū sue ciuitati arrianū epm ex notario ci
ville ad pdēdas aias ordinatū vidissēt: ois
sit ciuitas euectōe valde p⁊io ad hispaniā
ꝓfugit: relict⁊ pauciss⁊imis q̄ aditū nō inue-
nerāt nauigādi. Quos arrianoq⁊ epūs ꝓmo
blādimentis: postea minis cōpellere cepit
vt eos faceret arrianos: sz fortes ī dño nō
solū suadēt⁊ insaniā irriserūt: verūetiā pu-
blice mysteria diuina ī domo vna ꝓgregati
celebr⁊are ceperūt: qō ꝓgscens occulte car-
thagini relationē aduersus eos direxit: q̄
cū regi innotuissent comitē q̄ndā cū ira cun-
gata illuc oi puicia linguas eis ⁊ man⁹ de-
xteras radicit⁹ abscinderet. Et spūsctō p̄-
stāte ita locuti sunt ⁊ loquūt quō antea lo-
q̄bant. Sz si q̄s incredul⁹ voluerit eē pgat
nūc cōstātinopolim: ⁊ ibi reperiet vnū ō il-
lis subdiaconū reparatū: ob quā cām vene-
nerabilis nimiū in palatio zenonis impa-
toris habeb⁊: ⁊ p̄cipue regina mira cū reue-
rentia venerab⁊. Sed q̄s ꝓgruo sermōe pos-
sit assequi aut coaceruare diuersitates pe
naq⁊ quas ex iussu regis sui etiā ipsi ⁊ vāda
li in suos homies exercuerūt.

CXVIII

In ipsa q̄z q̄ gesta sunt carthaginēsi ni-
tatur scpto⁊ sigillatim astruere etiā sine or
natu fmonis: nec ipsa noia tormēto⁊ po-
terit dicere Que res hodie posita ī pmptu
demōstrat alios sine māibꝫ: alios sine ocu-
lis: alios absq⁊ pedibꝫ: alios trūcatos auri
bus: alios nimio suspēdio auulsis scapul⁊
caput eorum qō eminere solebat in medio
scapula rū fuisse demersum: dū iugiter ī al-
tis edibꝫ suspēdio cruciātes impulsiōe ma
nuū funibꝫ agitatis p vacuū aerē huc atq⁊
illuc faciebāt vagari pēdētes: q̄ nōnūq⁊ di
ruptis funibꝫ de illa altitudine suspēsiōis
ictu valido corruētes: plurimi arcē cerebri
cū oculis amiserūt: alij ꝓfractis ossibꝫ spm̄
reddiderūt: alij post paululū exhalauerūt
Sed q̄ ß fabulosum putat Aniuz zenonis
legatū interroget: cui⁹ pītia p̄cipue gesta
sunt: illa sz causa: q⁹ veniēs carthaginē se
se p defensiōe eccles⁊ catholicarū venis-
se iactabat. Et vt illi oīderet tyrān⁹ se ne-
minē formidare illis plateis vel vicis plu-
res tor⁊es ⁊ crudeliores statuit: in q̄bꝫ le
gatis mor⁊ē ascēdēdo ad palatiū ⁊ descē-
dēdo trāsire ad opp⁊obriū videl⁊ ip̄i⁹ pu-
blice ⁊ nr̄i iā deficiēt⁊ tpis fecē. Tūc igit ⁊ q̄
dā vxor cuiusdā celerite reg⁊ noie Dagili q̄
tpibꝫ Bēserici mlt⁹ iā ꝓfessor extiterat
matrona nobilis ac delicata flagellis ac fu
stibus oīo debilitata: exilio arido ⁊ niueo
relegat⁊: vbi nullus hoīm forte consolatōis
gr̄a veniēdi haberet accessum: relinq̄ns cū
gaudio domū maritū simul ⁊ filiū. Cui po
stea oblatū esse dr̄ vt mitior⁊i heremo trāsla
ta frueret⁊ si vellet solatio sociorū. Jlle ve-
ro ingens sibi adesse gaudiū vbi nullus hu
manus esset cōsolationis affect⁹: ne fieret
supplicauit. Tūc etiā Eugenio pastore iā
in exilio constituto ⁊ vniuersus clerus car
thaginensis eccles⁊e cede inediaq⁊ macera
tus fere q̄ngēti vel amplius inter q̄s q̄plu
rimi erāt rectores infatuli gaudētes ī dño
pcul exilio crudeli tradunt.

CXIX

Sed tunc dum in media vr̄be cederent⁊
muritā diaconū ceter⁊ liberior⁊ē nō tacere

debeo. Fuit q̄dā epūs Elpidoforus noīe ni
miū crudel'. Cui fuerat delegatū mēbra cō
fessoris chr̄i suppliciis crassantib⁹ laniare.
Hic em̄ fuerat apō nos in eccl'ia fausti ba/
ptizat⁹. Quē venerabil' Murita diacon⁹
de alueo fontis suscepat generatū. P⁹ ꝙ
dū apostataret tāte extitit feritat⁊ aduers⁹
eccl'iaz deivt supior⁹ oīb⁹ executor pscutio
nis fuiss⁊ iuēt⁹. q̄d mīta Dū ꝑmo pbr̄i i sup
plicijs macerādi ordie citarēt post archi/
diaconū salutarē aptat penis memoratis
Murita. Fuit em̄ secūd⁹ in officio mīstro
rū. Qui cū Elpidoforo sedēte ⁊ fremēte ho
norabilis senior cepisset extēdi: pr⁹ q̄ extue
retur clā forte nescientib⁹ cūctis: illa q̄b⁹ eū
suscipiēs ō fonte dudū texerat sabana ba/
iulabat. Quib⁹ vētulatis sil'z in oñsiōe cū/
ctor̄ extētis in his ꝓbis totā ad fletū ⁊ la/
chrymas cōmouisse ōr ciuitatez. Hec sunt
linteamina Elpidofore mīster erroris q̄ te
accusabūt dū maiestas venerit iudicantis
custodiēt diligētia mea ad testimoniū tue
pditiōis ad demergēdū te i abyssum putei
sulphurātis: ℞ te īmaculatū cinxerūt ō fō/
te surgētē: hec te acri⁹ pseq̄nt flāmātē gehē
nā cū ceperis possidere: q⁹ induisti te male
dictione sic̄ vestimētū: scindens atq⁹ amit/
tēs veri baptismat⁊ fidei sacr̄m: q̄d factu
rus es miser cū fui patrifamilias ad cenā
regiā ꝙgregare ceperint inuitatos. Tūc te
aliq̄n vocatū terribilit indignat⁹ extutū sto
lā rex ꝓspicies nuptialē dicet tibi Amice q̄
mō huc venisti vestē nō hns nuptialē. Hō
video q̄d ꝓtuli: nō cogīsco q̄d dedi: pdidisti
militie chlamydē quā i tela ꝗgeoz mēbro
rū gesto decē mēsib⁹ texi ⁊ tēdicule cruc⁊ ex
tēdēs aq̄ mundaui ⁊ purpura mei sanguis
decorauit: si ꝓspicio vultū signaculi mei ca/
racterē nō video trinitatis. Talis itereſſe
nō poterit epulis meis. Ligate eū manib⁹
⁊ pedib⁹ suis funiculis q̄ se ipe separari vo
luit volūtarie a catholicis fribus suis. Ipse
funes extēdit ꝓtinuatos in laqueū q̄b⁹ ⁊ se
metipm vincit ⁊ alios ne ad illud venirent
ꝓuinciū impediuit. Iuxta semitā scandalū
posuit quē tūc cū rubore ꝓpetuo ⁊ dedeco
re sempiterno de ꝓuinio meo pieci. Hec et
alia Murita dicēte: igne cōsciētie añ ignē
eternū obmutescēs Elpidofor⁹ torq̄bat.

CXX

Parātes igit̄ vniuersi dorsa sua ꝗberib⁹
alacres ad exiliū pgūt: q̄b⁹ adhuc i itinere
lōgior⁊ vie ꝓstitut⁊ destinant: epis arriano
rū suggerētib⁹: hoies īmisericor̄des ac vio/
lenti: vt illud q̄ eis forte miseratio chr̄ia/
na victui ꝓtulerat, pfuturū crudelit auferе
tur: q̄b⁹ vnus q̄sq⁹ eor̄ libēt⁹ forte cātabat.
Aud⁹ exiui de vtero mr̄is mee: nudū etiā
me oportet ad exiliū pergere: q⁹ dñs nouit
esurientib⁹ cibū porrigere ⁊ in deserto vesti/
re. Hā ⁊ vādali duo sub Hēserico sep⁹ cō
fessores comitāte mr̄e cōtēpt⁊ oīb⁹ diuitijs
suis: cū eisdē cleric⁊ ad exiliū ꝓperūt. De
mīltitudine añt pgētiū ꝓfessor̄. i. eccl'ie car
thagis clericor̄ suggerēte q̄dam ex lectore
theucacio pdito: q̄s ille nouerat vocales
strenuos atq⁹ aptos modulis cātilene: de/
tulos separari: q̄s ille dū catholic⁹ eēt tūc
discipulos habuit. Statim illo suggerēte
sub festinatiōe dimittunt: ⁊ vi barbarici fu
roris bissen⁹ numer⁹ pueror̄ de itinere vo
cat. Segregant corpore nō spū a grege sā/
ctor̄. Qui timētes ꝓcipitiū cū sulpiriꝰ la
chrymar̄ ne diuellerent ꝓstringebāt mani
bus genua sctōr̄. Quos violētia tū here/
tica minacib⁹ separās gladijs carthaginē
reuocauit. Sed dū cū eis quasi cū tali era
te nō blādicijs ageret ꝓpiores suis inuen/
ti sunt annis. Et ne obdormirēt in mortes
lucernā sibi euāgelici lumis accēderūt. In
dignā ad ℞ guit arriani ⁊ se separatos a pue
ris erubescūt. Vñ accēsi subditi utrū fulti
cedi iubēt q̄s iā añ pauciſſimos dies vari/
is ꝗberib⁹ dissiparāt. Imꝑmūt vulneri⁹
vulnera: ⁊ rursum pena reiterata crude/
scit. Factū est dño ꝓfortāte vt nec etas iu/
nior deficeret in dolore: ⁊ magis anim⁹ cre
sceret roborat⁹ in fide. Quos nūc carthā/
go miro colit affectu ⁊ q̄si duodecim apl̄o/
rū chor⁹ ꝓspicit pueror̄. Una degūt: sil'ue/
scunt: pariꝰ psallūt: simul in dño gliant.

CXXI

Erat general' q̄dē ista violētia tyrānor̄.
Hā ⁊ vādali p hac re vbiq⁹ fuerāt destina/
ti vt trāseūtes itinera sacerdotib⁹ suis ad/
ducerēt iugulādos. Hō licebat siue puat⁊:
siue negociatorib⁹ alicubi trāsire: nec aliq̄
q̄d emere vl' vēdere nisi hīet caracterē bes
tie i frōte sua ⁊ mānu sua. Hā epi atq⁹ pbr̄i
illor̄ cū armato⁊ manu nocturni ꝓtinus vi
cos vl' opida circūibāt: ⁊ despicat⁊ hostib⁹
ianuar̄ aquā gladiūq⁹ gestātes aiar̄ pdo
nes intrabāt: ⁊ q̄s domi reppererāt, alios
forte i lect⁊ soporatos: nūeo imbre atq⁹ fu
mineo rel'pgētes: demoniaca vociferatiōe

chr̃ianos suos ip̃i pariter vocitabāt: vt lu
dñ portus sue bereseos q̃s aliquam religio
nē oñderēt. In q̃ minus capaces z ignaui
implerū i se pollutōis sacrilegiū putabāt.
prudētiores ỹo nihil sibi q̃d nolētiby atq;
dormiētiby ingestum est obesse gaudebāt.
Hā z multi eadē hora cuerē suis capitiby
iniecerūt: alij sese vel q; factū est cilicio lu
gubri texerūt: nōnulli ceno fetido linierūt:
z linteamina violēter imposita pfida oci
derūt: atq; in lachrymis fetidisq; loc; ma
nu fidei piecerūt. Tali violētia nob̃ viden
tiby in cartagine filius cuiusdā nobilis an
nor̃ circiter septē iussu Cirille a parētiby
separatus est sine verecūdia matronali mfe
rēte clamās vt poterat chr̃ianus sum: per
solutis criniby post raptores tota vrbe cur
sctm Stephanū chr̃ianus sum: Cui z os
obturātes insontē infantiā in suū gurgitē
demerserūt.

CXXII.

Ita de medici filijs venerabilis libera
ti factum esse pbat. Hā iussu regis cū vro
re z liberis ad exilium mitti iubet: cogita
uit impietas arriana a parentiby paruu
los suos separare: z p pietatis affectū vir
tutem psternere genitor̃. Disiungunt te
nera pignora filior̃. Qui cum vellet libe
ratus lachrymas mittere: auctoritate vro
co lachryme siccauerūt. Ait em̃ ei cōiunc
Et pt̃ filios libare pditur? es aīam tuā: cō
puta eos nō fuisse natos. Hā z ip̃os iudi
clamantes z dicentes: christiani sumus.
Sed hec mulier q̃ in cōspectu iudicū ege
rit tacendū nō est. Hā cū ip̃a vel maritus
licet seorsum carcer; custodia tenerent: ita
vt se penitus nō viderent mandat mulie
ri: diciturq; illi. Solue iam duriciam tuā:
z vir tuus paruit imperio reg; z noster fa
ctus est christianus. At illa: videā illū: fa
cia z ego q̃ voluerit deus. Educta igit̃ ō
carcere inuenit virum suū stantem cū in
genti multitudine p tribunalib̃ pnetum:
z vex estimans q̃ finxerant inimici: inue
cta manu apprehendēs vestimēta eius gut
turi, prima videntiby omniby suffocabat
eum dicens. Perdite z reprobe gra dei et
miscdia eius idigne quare voluisti ad mo
dicum gloriari z in eternum perire. Quid
tibi aurum, pderit: q̃d argentū. Nunquid
liberabūt te de camino gehenne. Dixit et
alia multa. Cui maritus rñdit. Quid pa
teris mulier. Quid tibi videt: aut q̃d ō me
audire forte potuisti. Ego in nomie chri
sti catholicus pmaneo: nec aliq̃ amittere
potero q̃ teneo. Ubi heretici mēdacij sui
pscij z detecti fallaciā suam colorare mini
me potuerūt. Tandē Hunericus iudicio
dei pcussus scatens vermib̃ miserabiliter
expirauit.

Sequit̃ de pſecutionib̃ diuersor̃ sctō
rū tempore Antonini veri.

CXXIII

Alliarū nobiliſſi

Ge vrbes sunt Lugdunēsiū vic;
z Uiennensium in his q̃ z q̃nta er
ga dei martyres gesta sunt tpib̃ Antoni
ni veri descpta p ordinē ab eis ad eccles
as trāsmissa sunt. Tribulatōis aūt nostre
magnitudinē z gentiliū furorē quem senis
martyrib̃ intēderūt sic̃ est enumerare: nec
pſentes q̃dem ip̃i sufficimus nedū scpture
ra cōphendere. Omnib̃ etem̃ viribus con
gressus est inimicus: ita vt pma nobis do
mor̃ phibereť habitatio. tuz deinde vsus
balneor̃: post etiā pcessus ad publicū: ad
vltimū ne oīno in q̃libet loco domi foris q;
publico puator̃ videremur. Ferebant q̃
dei martyres fortiter acclamatōes aduer
sum sese z opprobria atq; iniurias pl̃i z cō
tumelias eor̃ laudes suas ducebāt. Sed
z ꝺberari se ab eis ac lapidari z occludi pa
tiēter accipiebāt: reb̃ fere ip̃is z patientie
ꝺtute clamātes: q; nō sunt ꝺdigne passio
nes huius tpis ad futurā gl̃iam q̃ revela
bit̃ in nob̃. Deniq; q̃dā tpe astāte tribuno
z pōtib̃ ciuitat; p solis acclamatiōib̃ pl̃i
correpti z in carcerē trusi sunt frēs. Accī
dit aūt etiā suos comp̃hēdi q̃rundā ex no
stris paganos: qm̃ quidem publice iussus
fuerat requiri omes z teneri. Quicq; demo
nis instinctu cū tormēta ptimescerēt: mo
nētib̃ se in hoc ip̃m militib̃ cōmentati sūt
aduersum nos velut atreus fratr; sui te
stis occidit duos filios z nesciēti apposuit
epulādos z ille comedit ignarus Edipus
aūt cū mr̃e ꝺcubuit z alia q̃ ploq; aut cogi
tare nob̃ fas non ē: z qualia nec credere q;
dē possumus aliq̃ apō hoies gesta. Que
cū de nobis diffamata fuissent in vulgus:
horrori maximo z execratiōi apud omes
hoies esse cepimus: etiaz apud eos q̃ pus
aliq̃d moderatiōis erga nos seruandū cē

censebāt: ⁊ oēs sil' fremere aduersum chr̄i-
anos atq; insatiabili odio furere ceperūt.
Tūc vidim⁹ ipleri illud qđ a dño dictū est
qz venit tps in q̄ ois q̄ occiderit vos putet
se obsequiū ferre deo. CXXIIII

Post hec iā supra oē narratiōis genus
est ⁊ supplicioꝝ ⁊ cruciatuū modus ī q̄ oēs
pari atq; eodē furore psistebāt vulg⁹ iudex
officiū militis purgētes p̄cipue sctm̄ noie
q̄ndā diaconē ⁊ blandinā feminā q̄ tanta
tolerātia ꝑtutis firmata est: vt resolueren
tur ꝓus carnificū man⁹ q̄ sibi inuicē succe-
debāt. Deniq; a ꝓma luce vsq; ad vesp̄am
tormēta sp̄ innouātes ad vltimū victos se
ꝓfitent: stupētes quō in ea spūs ꝓmaneret
cū nihil iā i illa ex corpe p̄ supplicia resedis
set. Sz illa ꝑ hebtā vt postmodum vel ipa
disseruit q̄tiēs vocē ꝓfessiōis emisit ⁊ chr̄i-
ana sū pclamauit totiēs noue vires corpi
reddebant: ex q̄ itellexit q⁹ vox pia sensuz
doloris extingueret: sepius ⁊ alacri⁹ chr̄ia
na sum: ⁊ nihil apud nos mali gerit̄ pcla-
mabat. Diaconus q̄z sctūs noie ⁊ ipe no-
ua penaꝝ genera ptulit: ꝙ lōge subam hu
mane ꝓditōis excederēt. At ille vir ꝺo ple
nus īntantū crudelitates eoꝝ risit vt nun
q̄ dignat⁹ sit vel q̄s eēt genere aut domuz
vel patriā vl' saltē nomē suū eis fateri. Sz
de bis singul' interrogat⁹ nihil aliud ī oib⁹
tormētis nisi chr̄ianū se eē rūdit. Hoc mi-
hi nomē: h̄ gen⁹ ⁊ patria est: aliō inq̄t oīno
nihil sum q̄ chr̄ianus. Ūñ ⁊ icredibili eos
agitabat insania q⁹ tātis penaꝝ generib⁹
ꝓsumptis extorqueri ei nec pfessionē q̄dē
p̄pr̄ij vocabuli potuissent. Ad vltimū can-
dentes laminas eris ⁊ ferri erga inguinis
loca adhibēt. Et quo carnes eius aduste
ignib⁹ defluebāt ipe ꝓ⁹ ꝓmanebat īmobi-
lis: incōcussus: ītrepidus celestib⁹ fontib⁹
būanas in te temperās flāmas. Hebris
oīb⁹ martyr erat: ⁊ toto corpe vnū vulnus
horrebat. Perit in eo humane forme agni
tio: ⁊ nō solū q̄s esset tormētoꝝ crudelitas
ne agnosci possit abstulerat: chr̄is tñ in eo
solus recognoscebat: oñdens oib⁹ q⁹ nihil
terribile vbi diligit̄ pater: nihil doloris est
vbi fides chr̄istus est.

CXXV

Uex bti Fotini epi lugdunens̄ gl'iosaz
ꝓfessionē fas nō est ptērire. Qui q̄dē cū no
nagenaria maior esset etate ⁊ corpe pene
mortuo solo martyrij amore viuebat. Sta
tuit̄ p̄ tribunalib⁹: impie plebis vndiq; cla
mor attollit̄: hūc ipm eē intonāt chr̄ianuz
Tū ꝓ⁹ a p̄side interrogat⁹ q̄snā eēt chr̄ia-
noꝝ de⁹ rūdit. Si dign⁹ fueris scies: hinc
ꝓ⁹ cūctos velut rabies īmēsi cuiusdā furo
ris īnuasit ita vt q̄ ꝑ pe astabāt pugnis ali⁹
calcib⁹ subigerēt senē: nec etati nec ḡuitati
aliq̄d reuerētie tribuētes. Illi ꝓ⁹ q̄ longa⁹
erāt q̄cq̄d furētib⁹ teli venisset i man⁹ emu-
nus iaciebāt: ita vt vnusq̄sq; sūmi sibi deli
cti eē duceret nisi aliq̄d in senē sceler⁹ itu-
lisset. Quē cū semineceē piecisset in carcerē
incōtaminatū paulo post reddidit spm̄.

CXXVI

Per idē tps īmensa q̄dē dei dispensati
one pcurat̄: qđ nunq̄ fere ꝓus a psecutori
bus gestū meminim⁹. Oēs hi q̄ ꝓmo cōp-
hensi negauerāt fidez correpti tradunt in
carcerē. Et nō q̄si chr̄iani iā sz tanq̄ homi
cide ⁊ incesti detinebant̄ habentes miseri
duplicē penā: qm̄ q̄dem ceteroꝝ supplicia
mitigabat spes ⁊ corona martyrij: chr̄ic;
charitas: ⁊ spūsscti gr̄a releuabat afflictos
istos aūt ipis penalib⁹ catenis ⁊ pondere
carcer⁹ ḡuior ꝓscia cruciabat: ita vt vultu
ipo ⁊ aspectu discernerent̄ a ceter⁹: qz illi
pducebāt̄ de supplicijs leti ⁊ diuinū nescio
q̄d in ipis vultib⁹ p̄ferētes vincl'a sua mo-
nilia p̄ciosa ducebāt: p squalorē carceris
chr̄i bon⁹ odor effecti: ita vt viderent̄ sibi
nō in ergastulo sz i myrrotheca ꝓclusi. At
illi alij tristes dimersi: ipis q̄z conspectib⁹
horridi ⁊ oi turpitudine fediores: sz ipis
gentilib⁹ in mlto opprobrio expositi erant
tanq̄ degeneres ⁊ ignaui q̄ fidē pderint
⁊ crimen inuenerint.

CXXVII

Attalus q̄z pl'i vocib⁹ postulat̄. Erat
em̄ valde nobilis vir optime ꝓscie. Cumq̄
circūactus fuisset in amphitheatro titulo
se p̄cedēte in q̄ scptū erat. Attalus chr̄ia-
nus: fremere in eū vulgi furor cepit. At cū
prunis subteriectis in sella ferrea torreret
cunq̄ nidor aduste carnis ad nares ⁊ ora
expectātis pl'i pferret̄ voce magna ecclā-
mabat ad plebē. Ecce h̄ est hoies comede
re qđ facitis. Qđ a nobis velut occultum
īnq̄ritis facinus hec vos apta luce cōmit
titis. Nos em̄ neq; comedimus homines
neq; aliud quid mali agimus.

CXXVIII

Nonusdecim⁹ agebat̄ ann⁹ ip̄ij Diocle
ciani nr̄is. s. tpib⁹ cū edicta p̄ncipis p oēm
terrā ꝓponebāt̄: vt oēs q̄ vsq; fūt eccl̄ie ad

solū destrnerent: scripture sacre igne exure//
rent si qs alicui⁹ honor⁹ p̄rogatiua muni
ret: sublata hac maneret infamis: si qs suo//
rū māsisset chr̄ian⁹ libratē ꝓseq̄ nō posset.
Jubet vt oēs q̄ p̄ loca singula eccl̄es p̄//
sunt p̄mo q̄dē injciant i vincula. tū deide
oīb⁹ supplicijs simula cris imolare cogant.
Hinc ꝓo ingēs spectaculū sacerdotes dei
effecti sunt huic mōo z angelis z hoīb⁹ cū
ad supplicia raperent. Eū ꝓo inde flamma
sumēs initium tota p̄ plos ad sacerdotes
exaggerassz incēdia possibile nō est nūero
cōp̄hēdi q̄nti q̄tidie pene p̄ singulas q̄sq̄
vrbes z puincias martyres efficiebant

CXXIX

Etem apō nicomediā vir q̄dā ō nobili
bus honore z dignitate secli illustris sil vt
vidit i foro crudelia edicta pēdere: calore
numio fidei ignit⁹: publice p̄plo inspectāte
iniecta manu libr̄ iniq̄ leg⁹ detraxit ac mi
nutati discerpsit augusto i eadēm vrbe sil cū
cesare ꝓstituto Ad q̄s cū relatū eēt p̄tinuo
lū q̄dē efficere q̄euerūt vt eu⁹ mestū aliq̄s
videret i penis: sz leto atq̄ hilari vultu cū
iam viscera supplicijs defecissent spūs tū
letabat i vultu. Ex q̄ torto⁹es sui gui⁹ cru//
ciabant q̄ oīm supplicio⁹ genera ꝓsūma//
bāt in eū quē nec tristē q̄dē ex his reddere
poterāt. Animus ātipi⁹ vrbis eps in iesu
ꝓfessiōe p̄durās martyrij gliam capit: ob//
trūcatiōe p̄meruit: hunc aūt tanq̄ p̄e bo//
nū pastorē vniuersa pene gregis sui multi
tudo p̄sequit. CXXX

Accidit nāq̄ apō nicomediā ipis dieb⁹
p̄tē aliquā palatij incēdio ꝓflagrare: h̄ im//
perator a nr̄is factū falsa suspitōe p̄supsit
Ex q̄ iestimabili furore succēsus iubz oēs
nr̄os a ceruati collectos: alios q̄dē gladio
obtrūcari: alios ignib⁹ ꝓflagrari. Sz in ill⁹
p̄ diuinā gr̄am maior fidei ignis ardebat
Deniq̄ cū assistētes mistri i terrogarēt sin
gl⁹os si forte sacrificaturi vellēt dimitti tā
tiebāt: sz vltro vel flāmis irruere vl̄ ceden//
tibus gladijs certatim obiectare ceruices
Eūq̄s iam illis ipis spectatoribus nimieta s
crudelitat⁹ horr̄esceret mistri scelex p̄tem
pl̄i nauiculis iniectā i mediū pelagus ab
ducūt: ibiq̄ in sn̄ia fidei p̄sistētes p̄cipitāt
lita tis exarsit: vt egregios pueros marty//
res effectos: cū fm hūanitat⁹ ordinē fuis//
sent sepulture mādati effoderent denuo z
corpa eor̄ piecerūt in mare: h̄ dicentes ne
forte dij efficiant chr̄iano⁹ z illi qui deos
adorare nolūt nr̄os incipiant ado//
rare. Putāt em̄ q̄ diuinus apud nos ho//
nor martyrib⁹ deferat.

CXXXI

Eū hec apud nicomediam agerent vir
cruētus Dioclecian⁹ inhiabat pior̄ carni
bus. haud segni⁹ etiā apō mitilene p̄uiciā
Syriāq̄ oēs eccl̄ia⁹ p̄ncipes carceribus re
trudi edict⁹ p̄ncipalib⁹ vrgebāt: sil q̄ cū his
ex plebe viri ac mulieres nobiles q̄ z igno//
biles rapiebant: z fiebat vbiq̄ spectaculū
miserabile ac fedū. Subito nāq̄ inuenie//
bat in vrbe silētiū: in carceribus vacu⁹ loc⁹
null⁹: vt nō tā rei ad ergastulū duci q̄s ciui
tas tota migrasse videret ad carcerē. Ea//
tene q̄ hōicidis: adulteris: venenarijs: z se
pulcror̄ violatoribus fuerāt fabricate tunc
epi⁹ z p̄sbyter⁹ z diacon⁹ z lector⁹: at
q̄ oīm religionū ho īm colla ꝓstringūt: ita
vt ne criminosis vincula supessent: nec lo//
cus ergastuli resideret. Ver̄ cū venissz ad
p̄ncipē estuare carceres z p̄ innocentiū pe
nas loca deesse criminosis: noua rursum
decreta mittunt: vt q̄ imolare vellet liber
abscederet: q̄ ꝓo abnueret diuersis pena//
rū generib⁹ interiret. Tū iā q̄nte p̄ singu//
las p̄uicias multitudies martyr̄ z p̄cipue i
Africe aut mauritanie thebaidis q̄z z egy
pti regiōib⁹ extiterint nūero cōp̄hendere
q̄s valeat. CXXXII

Sed ne illor̄ q̄dē q̄r̄ agones apud pa
lestinā vel tyrū q̄ est vrbs maxima fenicis
p̄sentes inspeximus vt dignū est memora
re sufficimus. Tāta em̄ ꝓtute p̄seuerantie
aduersum illata supplicia p̄ pietate certa//
tum est vt nisi q̄s p̄us dño z saluatori nr̄o
credat dicenti: q̄r ecce ego vobiscū sum oi
bus diebus vsq̄ ad ꝓsummationē seculi: et
eius ꝓtutem martyribus sciat esse p̄sentem
reb⁹ gestis deroget fidē. At nos vt dixim⁹
nō audita sz vt oculis inspecta narram⁹.
Exq̄rebant diuersa tormentor̄ genera si
bi inuicē succedētia. Flagris p̄mo p̄ oīe
corpus carpebāt: post h̄ tradebant ad be//
stias: adhibebant leones: vrsi: pardi: atq̄
oīe ferar̄ genus. apri quoq̄ sed z tauri q̄
bus ferro z igni feritas addebat. Ad h̄ dei
cultores denudati statuūt i medio arene
loco. Additur adhuc arte itra caueas be//
stijs furor: z ita semetipsi seueriores effecte

pruūt claustris. Replēt subito stadiū cir//cūdātes eccliam martyz in medio sitam. Circūeūt sepi⁹ z obluſtrāt z diuine ꝑtutis adesse eis custodiā sentiētes pcul ab eorūz corpib⁹ abscedūt. Mittunt illico q̄b⁹ artis est instigare bestias aduersuz eos. Uez vt oñderet oib⁹ nō feritatē deesse bestijs: sed diuinā adesse custodiā: illos ipsos icredi//bili velocitate discerpūt. Et cū iā null⁹ ex hmōi artificib⁹ auderet accedere: iubent ipi sancti martyres cōmotz manib⁹ z velut p uocātib⁹ icitare aduersuz se beluas: sz nec sic q̄dē pati aliq̄d poterant. Uez z si forte fuisset ex beluis aliq̄ ꝯcitata: cū veniſſz ad primū ptū⁹ i semetipaz ꝓuersa repedabat. Cū igit nec sic q̄dē aliq̄d aliō egisset hūa//na seuicia iubēt mutari fere: q̄ cū z ipe sil⁹ vt pozes nihil triste ōi cultoribꝫ ītulissent: amotis etiā his seuozes feras martyrib⁹ hoies mittūt: q̄ soli possent crudelitate fe//ras supare. Gladijs igit ꝑcussūt q̄d bestijs nequerūt: phibebāt etiā cadauera māda//ri terre: sz iubebāt fluctib⁹ dari. Nec apō tyrū venerādi dei martyres desudarūt

CXXXIII

Apō Thebaidē ꝓo oēm narratōz sup//at agitata crudelitas. Pro vngul' testas fi ctiliū vasculoz adhibebāt q̄b⁹ oē corpus eouſq̄ lacerabāt: donec totā carnis erade rēt cutē. Mulieres q̄z nudas ita vt ne pu dēda q̄dē ꝯtegerent arte q̄dā cōpositz ma chinis vno pedi excelsuz suspēsas z capi te i terrā diuersas idignissimo speculo ex//positas pēdere p diē ꝯtinue sinebāt. Aliaſ ſicubi vicine sibi due arbozes iueniebant vi q̄dā ab vtraq̄z inflexis ꝯ se iuicē ramis eisq̄ singul' singlos pedes martyz obligā//tes subito ramos q̄s vi inflexerāt relaxa//bāt. Qui cū ad situ suū naturali ipetu re//ferrēt discerpti⁹ diſplicatisq̄ viscerib⁹ auul sa secū mēbra rapiebāt. Uez nos ipi p idē tps cū i egypti ptib⁹ iter ageremus oculis nr̄is inspexim⁹ vt sedēti p tribunali seuiſſi mo iudici offerebāt innumeri fideliū pl'i: q̄s ille singlos p ordinē ꝯfessos se eē chr̄ia nos capite plecti iubebat. Cūq̄z hi certa//tim se z spōte gladio subijcerēt: ille inhūa//nus: nec mlitudis ꝓtēplatōe ꝑmotus est. Egrediunt cūcti pit ad ꝯtiguū meniby cā pū: nā carnificū nerib⁹ tracti: sz fidei vicu//lis colligati. Nemo defuit cū nemo fuaret. Spōte oēs imo z alt altrz ꝓueniētes cer uices cedētib⁹ obiectabāt. Defecerāt carni ficū man⁹ z succedētes sibi inuicē fatigati sunt: hebetata est acies gladij. Uidebā fes so residere carnifices: vires resumere: et aios repare: mutare gladios. diē q̄z ipum nō sufficere ad penā. Null⁹ tñ ex oib⁹ ne p. uulus q̄dē ifans deterreri potuit a morte sz ꝑ solū singuli paueſcebāt: ne forte dū p// perū sol ꝓgens clauderet diē separatus a cō sortio martyz remaneret. Sic ꝓfidētia fi dei ꝓstāter z fortit cū leticia z exultatione morte pñtem velut eterne vite ꝓncipia ra piebāt. Deniq̄z cū pozes quiq̄z ingularent reliq̄ nō desidie aut torpori animos ſdul// gebāt: sed psallentes z hymnos deo dicen tes locū q̄sq̄ sui martyrij expectabat: vt h agentes etiā extremos spūs in dei laudi// bus exhalarent. O ꝓe mirabilis z oi vene ratiōe dignus grex ille btoz turma viroz fortiū corona splēdozis glie chr̄i.

CXXXIIII

Erant em̄ expositi scti martyres oīm⁹ volētib⁹ p libidine inferre supplicia: z si qō ars p ociū excogitās nouū penaz genus detulisset: licebat iferri. Jā ꝓo vngulis ex arari vetus z leue supplicū ducebāt. Nō z si forte genus supplicij cuiq̄z fuisset adhibi// tum nō vt latronib⁹ z homicidis solet late ra tātū fodiebant sz z venter z femora ac tybie z vsq̄z ad vngues vngula ꝑueniebat. Sed facies q̄dē z vultus ac frons a tor// mentis nō manebat imunis: q̄sdam etiaz colūnis ligatos: z post tergū distortis bra chijs suis vinctos relinq̄bāt. Jaz ꝓo bra añ p̄sidem suspendebant nō id solū ꝓpis ab eo vel discutiebant vel cruciabant: sed totū pene diē cū alij actus agerent in ecc leis exigebāt si forte aliq̄ ex his magis pe ne ꝯtinuatione a ꝓpositi firmitate discede rēt. Tāta ꝓo in his crudelitas erat z inti tū ab eis ois penitus humanitaz sensus aufugerat: vt postea q̄s omne corpus vel tormentis vel verberib⁹ fuisset ablumpti trahi nudis pedib⁹ sursum iubēt ad carne atq̄z ibi neruo pedib⁹ ꝯclusis recentib⁹ ad huc terga vulneribꝫ retinerent in solū relata rū fragmētis subter instratū. Interea plu rimi vsq̄z ad morte constanter z fortiter p durantes. Alij ꝓo recepta corpis sanita// te ad reparādas denuo agones: dispēsa// tores penaz sponte puocabant: quos illi erubescētes rursum ad tormenta reuoca// re ipa eoz audacia ꝑterriti capite eos ce// di iubebant.

CXXXV

Jā ꝓo q̄d apō frigiā gestū est q̄s audeat p̄terire i q̄ ⁊ cōia hūanitat⁹ ⁊ ꝑpa rhomani regni iura violata sūt. Ubi vbē q̄nq̄dā chr̄iano⁹ ciuiū: in q̄ cū ⁊ ꝑplis oīs ⁊ honorati viri ⁊ magistrat⁹ chr̄ianos se eē nec adq̄escere ad sacrificādū fater̄ circūdari militib⁹ iubet cūctos q̄ sil' cū mulierib⁹ virosq̄ cū puulis senes: cū ciuib⁹ ciuitatē igne vrbe etiā cū oppido volētib⁹ dare abscederet. Et hec in ciues ꝑpetratū est qō in hostes egisse notā crudelitatis habuisset

CXXXVI

Quis cīm possit vl'illa repetere q̄b⁹ apō arabiā scti martyres securib⁹ cesi sūt. Aut vbi crura frāgi dei cultorib⁹ iubent. Quis mesopotamie referat cruciat⁹: chr̄i chr̄ianos sui nitergoris more singul' manib⁹ pedibusq̄ suspēsos amarissimo fumo subter iniecto indignis cruciatib⁹ enecabāt: alios lento igne ꝑpe adhibito tormēt⁹ lōgio ꝓo alexandriā gesta etiā vetex poetaq̄ fabulas vincūt: vbi obtrūcat⁹ aurib⁹ atq̄ inhonestovulnere naribus manuū q̄z ceteroq̄ membroq̄ sūmitatib⁹ amputat⁹ truncū sine bāt abire derisum. Apō antiochiā ꝓo quō recordabor craticulas ꝑus apositas q̄b⁹ chr̄iani supimpositi torrebant.

CXXXVII

Sz inf̄ hec nobiliū duoq̄ iuuenū factū memorabile silere nō puto. Qui cū cōphē si simulacr⁹ immolare cogerent aiūt. Ducite nos ad aras. Et cū fuissent adducti manuus inquiūt sacrificasse uos credite: et q̄ suas ardēti igni supponētes si subtraxeri⁹ aduscq̄ caro oīs in igne defluere imobilit̄ ꝑdurarūt.

CXXXVIII

In regiōib⁹ ꝓo ponti crudelia gerebā tur. Arundines acute q̄busdā sub vngu bus digitoq̄ ifigebant: a alīs plumbū igni liōfactū ⁊ dorso diffusum vsq̄ ad loca pudentia q̄b⁹ naturalis egestio ꝑcurari solet infundebat. Ferra q̄z candētia ⁊ rueste ardētes absq̄ vllo humanitat⁹ miseratiōisq̄ respectu ingerebant ꝑ pudenda viscer̄ et naturaliū secreta mēbroq̄. Sed q̄d faciā q̄ appellatōes ipe mbi in admissis facinoribus desunt ⁊ gestoq̄ scelerq̄ nec vocabula q̄b⁹ enumerari q̄nt inueniri possunt. Sustinebāt tñ oīa fortissimi martyres si aliq̄d crudelitatis inuenissent. Sz cū aliq̄n iam nō rōe aut hūanitate. crudelitat⁹ tñ nimietate saciati. respicere ad immanitatē sceleris sui erūssent ⁊ vidūssent desolatas vrbes ciuib⁹ ⁊ optimis rura nudata cultoribus: oratos filios ꝑes ⁊ ꝑarētes liberis: ad clementiā se bonitatēq̄ conuertūt: edictū ꝓnciale ꝓponūt: vt h̄ gen⁹ hoīm neq̄q̄ q̄dē sub iret interitū: oēs tñ q̄ hāc spēm ꝓfessionis tenerēt dextris oculis ferro effossis eidēq̄ cauterio adustis: sinistro etiā pollice cauterio nihilominus debilitato ꝑ singl'as ꝑuincias in eris ferriq̄ metalla vel opis vl' pene gr̄a deportādos. Nec fuit clemētia ꝓncipalis q̄ optimis ciuib⁹ ꝓsultū est.

CXXXIX

Edissa nāq̄ mesopotamie vrbis fidelium ꝑplor est Thome apl'i reliquijs decorata: vbi cū impator valens vidūsset ecclesijs iectos in cāpo hāc ꝓuenticula: tāta ōrum cūdia accēsus vt p̄fectū suū pugno ꝑcuteret: cur nō fuissent inde q̄z sīc iusserat cōturbati. At ille licet esset pagan⁹ ⁊ inuriijs ab impatore fuisset affect⁹: tñ ꝓsideratiōe hūanitatis altera die ad vastandū ꝑplm ꝑcessur⁹ facit hoc ip̄m ciuib⁹ ꝑ occulta indicia clarescere q̄ si cauere se possent ne inirent in loco. Dū nec cessurus terrore solito maiorē ꝑ officiuz monet: agit oīa q̄ q̄z minimi vel si fieri posset nulli ꝑclitarent. Uidit tñ freq̄ntiorē soluto ꝑplm ad locū tendere currere ꝑcipites ⁊ festinātes tanq̄ vererent ne q̄s deesset ad mortē. Interea vidit q̄ndā mulierculā ira festinā ⁊ ꝑerā domo sua ꝑrūpere: vt nec claudere ostiū: nec operiri vt mulier̄ habitū decet diligēt⁹ potuisset. infantē q̄z puulū secū trahentē cursuq̄ rapido irrupto etiā officij agmine festinantē. Tū ille vltra nō ferēs: apr̄ehēdite inq̄t mulierē ⁊ huc deducite. Cūq̄ fuisset adducta. Quo inq̄t felix mulier ꝑ tā festina. Ad campū ait q̄ catholicoq̄ populus ꝓuenit. Et nō audisti inq̄t q̄ ꝑfect⁹ illuc pgit vt oīes interficiat q̄s inuenerit. Audiui inq̄t ⁊ iō festino vt ibi iuueniar. Et q̄ inq̄t puulū istū trahis. Ut ⁊ ipe ait martyriū ꝓsecq̄ mereat. Que cū audisset moderatissimus redire officiū ⁊ ꝓuerti vehiculū ad palatiū iubet. Et ingressus ait. Imperator subire mortē si mihi iubeas paratus sum: opus ꝓo q̄d ꝑcipis implere non possum. Cūq̄ edocuisset cūcta de muliere repressit impatoris insaniam.

CXL

Legit in vita scti Karilephi q̄ regia altrogodis dñi deuotōe nobilissima viri ōi vite q̄litatē audiens: cibi. s. p̄simoniā z noctiū insomnitatē: vestiū q̄z vilitatē. Erat em̄ ei ꝯsuetudo cinere z cilicio corpus obuoluere z q̄n sūma exigebat lassitudo q̄eti indulgere nuda humo corpus substerne// re misit ad eū apparitores desiderās eius p̄nūa pfruiz aiam suā deo cōmēdare p ei⁹ interuētionē. Q⁹ si inq̄t p̄cibꝰ meis annuerint ōia fisci illi⁹ in cuius pte residet p̄dia ei tribuā. Quibꝰ auditis vir sctūs parūper deliberās cogitabat. Uñ talia regine: vt tantopē me videre desideret diuti⁹ sudoribus icultū: ieiunioꝝ squaloꝛe horridū: rurali exercitio rusticū. Noui certe noui virulentā veterni hostꝭ callidita tē: q: in padisiamenitate p femineā ibecillitatē fregit viri vigorē. Jdeoq̄ equū est mihi cauere muliebrē aspectū ne capiar laqueis inimici ego incolens squalida heremi loca. Jte inq̄t optimi iuuenū: z dñe vīe h̄ ꝓba refer te. Si q̄d pualuero p ea exorabo: certū tñ habeat q̄diu in coꝛpe supfuero: faciez me mulieris nequaq̄ visuꝝ: neq̄ h̄ cenobiolū q̄ dño p̄cipiēte ꝓstruxi ingressui mulieris vnq̄ patebit. Neq̄ em̄ decet nos q̄ ō chr̄i sumus familia vendere nostruz mulieribꝰ aspectū: aut p capessenda terra ūmico humani generꝭ aiam nr̄am pstituere. Jōoq̄ animū suū ab hac intentione submoueat: z fisci sui pꝛtem cui libuerit attribuat. Que ꝓsuetudo in eodem monasterio dño fauēte hactenus manet incōuulsa.

CXLI

Legit i vita sci Launomari carnotenſ q̄ eidē vir nobil' Ermoadus i angustia cō stitut⁹ misit. xl. solidos obnixe petēs vt ineſſiōis ei⁹ meritꝭ spes ei salutꝭ a dō p̄starētur. Qui accipe recusans tandē tñ latoꝛe purgēte suscepit Ingressusq̄ oratoriū oꝛonē fudit vt oblatio viri acceptabil' fieret i ꝓspectu dei: z sup altare pecuniā deposuit. Brandiq̄ studio vnūquēq̄ numū appēdēs manu reuoluebat: z genu sepi⁹ flectens oꝛabat. Tandēq̄ vnū solidū quē in spū mundū z nō exꝛapina adq̄situ cōgnit vsibꝰ suis retinuit. Reliq̄s aūt gerulo tradidit z ait. O hō pecunia ista iniq̄ est z diuinā nō p̄t mutare sniam: sꝛ nec pctōꝝ remissionē impetrare. Hā victime impioꝝ abominabiles sunt domino. Sic ille reuersus ad dñm suum adhuc cum viuente ꝛeperit. Sed morbo inualescēte ab hac luce est abstractus.

CXLII

Legit in vita scti Wachutis q̄ dū ipe puer a matre iā decrepita mirabiliꝭ nat⁹ esset sctūs Brandanus abbas eum baptizans in filiū spūalē spūaliť educandū deinceps accepit z in lr̄is eruditiuit. Qui licz etate tener: animo tñ fortis erat z stabili grauitate fundatus. Jgneū q̄z vigorē corpusculi in se validū feruere testabat. Jta vt dū eius ꝓdiscipuli p nimio frigoꝛe ītrideret dentibꝰ: ille iam spū feruens oibꝰ horis calescebat in coꝛpe vt simplo vestimento ꝓtentus ꝓtinue guttas sudoꝛis emitteret. Jtaq̄ moꝛe puero⁹ ipe z ꝓdiscipli litus maris preterunt vt laboꝛē discipli ne iocandi licentia releuarēt. Sed cū ceteri añ inundatōem maris ꝓtinue estuantis fugerent: z ludū relinq̄ntes ad scholas redirēt: puer sctūs doꝛmiens sup falce alge remānsit in litoꝛe. Cūq̄ appꝛopinquaret mare mīme eū tangēs circūdedit: nuraq̄ diuino quantū circa eū creſcebat rāū locus litoꝛis sup quē ille iacebat exaltabat. Tādē puer p hoꝛroꝛe sonitus maris z ītuctuū euigilās: dum circūspiciens neminē videret ꝓdiscipulos nominatim inclamare cepit. Cui cū nemo rñderet ait secū. Dere⁹ o ipotēs vbi nunc positus sum ego. Derelinq̄s me: sed adiuua me z salua. Jnterea mgr̄ solicite q̄rebat a discipulis vbi esset alūnus eius charissimus. Quibꝰ dentibꝰ eū vna cū illis ad litus isse: seq̄ulū doꝛmientē in litoꝛe vidisse: sed vꝛq̄ postibi remānserit nescire: ingemuit z iā immeteveſpe cū scholasticulis suis ad litus maris pꝛetit. Et ecce insula nūq̄ antea vīa in ipo mari apparuit. Quā cū int se mirari issent: ceperūt circūquaq̄ p lit⁹ z p vndas marꝭ intueri: si forte cadauer pueri ꝓiectum ret videre. Quo facto nocte iā instāte ad mōasteriū redierūt: z ītrātes eccl'iam eccl'e as pueri q̄si iā mortui celebrarūt. Hec misto post parētes pueri ad Brandanū misērūt vt filiū eoꝝ sibi sanū z incolumē redderet q̄lē sibi cōmiserūt. Tūc sctō Brādano unstāter ea nocte vigilāte z oꝛoibꝰ insistēti astitit āgel⁹ dñi z ait. Noli rumere fue deq: puer de cui⁹ iteritu angebaꝭ: de⁹ ipo⁹ tēs int vndas illesum cōfuauit. Ecce em̄ p eius ꝓuersatōe facta est ibi ꝑpetua insula vbi quiescēdo remānserat. Et vt h̄ pmiſ

dinie ꝓtutis in eo declaratū miraculū p// petuo testimonio cōmēdet: mare qđ ḡtidi anis ꝑus illuc accessib⁹ adesse vel recessib⁹ abesse solitū erat: nūc iussu dei tā stabili p funditate eā insulā circūcinget: vt nūq̄ in de redeat nec q̄sq̄ absq̄ nauigio illuc pue nire queat. Tūc sctūs Brandanus gras agēs mane cū frib⁹ ad lit⁹ abyt. Ibiq̄ pue tē ꝑspexit: gaudēsq̄ eū salutauit. Qui oēs ad bñdicendū deū inuitabat.

CXLIII

Post hec rogabat dicēs. Nunc saltem vna die hic ꝑmittite ꝑmanere vbi dei pie// tas saluato⁹ miracl'o me dig̃ta est illustra re: ſz psalteriū meū vt mecū hab: ā efficite nō est efficacia q̄ ad me ꝓferat in mari il lud ponite. Tūc mgr̄o illō in manu tenēte 7 in mari mittente fascis alge sup quē ipe dormiebat accurrit 7 sup se psalteriū exce pit 7 ad ripā sup quā puer stabat a q̄s mi// me infectū sustulit. In crastino aūt nau// culā ꝑ puero miserūt 7 eū ad mōasterū du xerūt. Tūc eius parētib⁹ ait Brandanus Filiū vr̄m miscōia dei saluū 7 incolu// mē sic stomachati mādast⁹ recipite: q̄d au diēs puer lachrymabilit⁹ ait. Mgr̄ sctē et mihi venerāde ꝑ gentib⁹ nōne cū euāgeliū legeret audiui te dicentē. Nolite vob vo// care p̄zem sup terrā. Parētes itaq̄ penitē tes delegatōe dure directa: 7 venia flagitā tes eū cū mgr̄o dimittūt 7 ad sua redeūt.

CXLIIII

Erat aūt mos vt vnus puer⁹ in beb// domada sua ferret laternā aū mgr̄m ade// unte noctu basilicā matutinal' officij cau// sa. Aduenientē ḡ septimana felicis pueri: alij cōpares sui instigāte inuidia extinxe// rūt focū q̄ ad accendendā lucernā ire de// bebat: cupientes eū ob h̄ a mgr̄o ꝓbera ꝓpe ri. Tūc puer q̄d ageret ambigēs ad offici// nā vbi sicera fiebat petens a ꝓfectore sibi ignē ꝑberi. Illo aūt nolēte imo pigritāte lumē accēdere: tādē ab anciāte puero im// posuti sunt carbones gremio illius: a q̄b⁹ nil lesum est vestimētū illius. Reuersusq̄ ad mgr̄m repperit candelā ab angelo iam diuinitus illuminatā. Itaq̄ oīni vita sua ꝑgo in seculo ꝑmanēs monasticū habitū induit 7 celibem vitā duxit.

CXLV

Post hec mlt̄is miraculis clar⁹ eps or// dinatus est. Audiēs ꝓo de q̄dā insula in q̄ vt dicebat celi ciues angeli hitabāt eā cuꝫ mgr̄o Brādano nauali itinere inq̄rere sta tuit. Sz cū diu lōgeq̄ in marinagātes ad optatā ī sulā ꝓuenire ñ possent i patriā re dire dñudicāt. Deniq̄ carinā a statōe sub mouentes illucescēte sacratissima die pa// sce circūspiciētes q̄si modicā insulā vide// rūt ad quā applicuerūt. Illuc sctūs Wa// chutes suggerētib⁹ frib⁹ missaꝫ solēnia ce// lebrare cepit. Cūq̄ frēs psallēdo missam canerēt ꝓuentum est missali ordie vsq̄ ad oratiōnē dñicā. Tūc subito tota illa q̄ vide// bat insula cōmota est. Erat autē belua ex bis q̄ cete dicunt⁹ abyssi incola: tāte enor// mitatis 7 magnitudinis: vt crederet⁹ pau// loañ ab epo 7 socijs eius insula esse vel ter re spacū aliq̄d. Aduerterūt igit⁹ supstātes viuū aial eē: 7 exterrit⁹ oib⁹ seq̄z iaz mergē dos 7 deglutiēdos clamātib⁹: vir dī fidēs ī dño iterrit⁹ pstitit donec ympleta missa fra trū caterua ꝓfortare cepit ꝓmonēs eis iam Jonā ꝓphetā triduo in ventre ceti incolu mē fuatū: diuiaq̄ adesse suffragia vbi de// sunt ꝓsus humana. Tūc diffugiētib⁹ cun ctis ad nauim sctūs vir in orone se ibid ex pstrauit inuocās deū vt cetū illū cui sup// stabat: imobilē facerz: dōec illa ꝓgregatio fratꝫ illesa trāseūdo euaderet. Qua oroe ꝓpleta belua ꝑtute diuina q̄si rupes vl' mōs facta est imobil': donec sctūs Wachutes libero post oēs de naui gressu descēderet. Sicq̄ laudantes deū pspero cursu ad pa triā redierunt incolumes.

CXLVI

Die aūt q̄dā idē sctūs eps cū aliq̄t mo// nachis suis in agꝫ causa putādi vineam iuit. Et vt posset melius ac leuius operari capā in q̄dā loco vinee deposuit: pactoq̄ labore cū vellet capā itez induere inuen// tū est in ea cuiusdā ouū auicule. Quo cō// perto vir dei illius ꝓdescēsiōis nō expers sine cuius puidētia nec vnus passer perit sup terrā: ꝓhibuit īdumentū de loco amo ueri donec suos auicula fotos pullos ex// cluderet. Interim tū nulla aeris intēperi es vel pluuia ipm sacri p̄sulis vestimentū inficere vel attaminare vi diuina inhibita p̄sumpsit vel temerauit.

CXLVII

Huic ꝓtulerūt pagēses ō reb⁹ suis mlt̄a donaria. Inter q̄s q̄dā rusticus ꝓtulit ei asellū ligna ō silua vsib⁹ necessarijs allatu rū. Hūc asellū p̄sul mācipio cōmendauit.

Qui cū vna die ligna asello ponēda de-
ciderat: lup⁹ rapaci auiditate eū inuadēs
occidit ⁊ absumpsit. Qō egre ferēs famul⁹
ptē ligno⁹ hūeris imposuit ⁊ p̄suli depor-
tauit: narrās q̄ de asino acciderāt. Qui di
xit ei. Dirigito me p̄uius ad siluā. Quā in
gressus eps p̄ciby facillime obtinuit: p̄sto
ibi adesse lupū. Quē iussit sterni more iu-
mēti: struēcz ligno⁹ ei supponi ⁊ onustum
domū minari. Qui lupus postea extitit si
cut canis domesticus: pgēs cū famulis sp
⁊ rex custodiby custodiā quigilē ⁊ instantē
sagacissimo dependēs astu. Obijt hic san
ctus decimo ⁊ septimo kal. decembriū.

CXLVIII

Legit in vita scti Colūbani q̄ q̄dā die
dū hora refectōis appropinq̄ret ⁊ mīster re
fectorij ceruisiaz admīstrare conaret: vas
qō typi vocāt ad cellarium apportauit: ⁊
añ vas q̄ ceruisia erat ꝺdita apposuit: tra-
ctocz seraculo meatū i typi currere sinit:
quē btī Colūbani impio alius e fribꝫ voca
uit. At ille obediētia feruēs oblitus meatū
obserare cucurrit ad p̄em seraculū qō du
ciculum vocāt manu deferēs. Postcz sibi
vir dei qō voluerat depromisit oblitus ne
gligētie celer ad cellariū redijt: ꝺsciens ni
hil in vase de q̄ currebat ceruisie remāsisse
Intuit⁹ est āt supra typi ceruisiā creuisse
nec minā q̄dē stillā foꝛs cecidisse: vt crede
res i longitudie typi gemiatū eē vt q̄lis⁹
q̄nta rotūditas infra typi coronā inerat
talis in altū creuisset vna. Sic apparuit
⁊ impantis meritū ⁊ obediētia obseq̄ntis

CXLIX

Legit in vita Samsonis q̄ sctūs papa
Dubricius q̄dā die veniēs ad domū Estu
ti mgri scti Samsonis cum q̄ ipe hītabat
Samsonē diaconū ordinabat: in q̄ facto
ḡnde miraculū interfuit. Tres frēs ibidē
ordiati sunt: duo in p̄sbyterij ⁊ tert⁹ in di-
aconatus officio. Sed dum ad genua fle
ctēda iuxta morē frēs inuitarent: vidit pa
pa sctūs vna cū magro Estuto colūbā ce-
lit⁹ missaz p fenestrā surſuz aptā descēdere
ac sup sctm Samsonē nō vt ē mos⁹ aufu-
gitare vl̄ volitare: sz sp sine vllo pennicule
motu imobilit stare. Ep̄o etiā manū ad cō
firmandū eū diaconē sup eū leuāte: illa qō
est mirabil⁹ i scapula dextere ei⁹ descēdit:
Ibiq⁹ ꝺstanter māsit tādiu donec officiū ab
ep̄o ꝺsūmaret totū. Hec lōge post ab eodē
ep̄o ordinē p̄sbyterij dign⁹ accepit ⁊ quale
signū celitus visum est q̄n diacon⁹ factus
est: tale etiā factū est q̄n p̄sbyter atus ordi
nē suscepit. Quāto autē in maiori ḡdu in-
heserat: tāto ⁊ in artioris abstinētie trami
te se inserebat: q̄ etiā libidinosa incentiua
adolescētie sue flore vincēs: volūtariā car
nis mundiciā p natura hēbat: nec vnq̄z ali
q̄d alicui⁹ aialis in sua tota vita gustabat.
Āt duo frēs diabolicis impleti venenis: ⁊
marie q̄dā malus p̄sbyter ei inuidebāt: sz
nullā in eo cām reatus inueniebāt. Vñ q̄si
ebrij ⁊ amētes huc ⁊ illuc p̄trebant. Frater
āt illius pbri pistor factus est monasterij.
Qui accepto mali fris ꝺsilio venenū sci
Samsonis miscuit poculo. Illū q̄ ꝺdas
fricās ei ꝓpinauit: ⁊ vt fieret pbabilit mor-
tifez pacz de eo p̄us aiali dedit. Qō. s. aial
vt bibit saltū p̄cipitē dedit: ⁊ statī mortuū
est. Sctō p̄o Samsoni orāti sp̄us dñi mon
strauit malū sibi nup p̄paratuz. At ille de
dei puisione ꝺfidēs: vbi ait. Et si mortife-
rū q̄d biberint nō eos nocebit: letus refe-
ctoriū est ingressus: eo q̄ ipe mōasterij su-
it iconomus: pocula fratriby bñdicēs: ⁊ sig
cte crucis signaculū ponēs absq̄ hesitati
one totū bibit: nec vllū vl̄ pusillimū cordis
dolorē vnq̄z ex eo sensit. Tunc pistor mali
cōmissi penituit: ⁊ frēm de luoris malicia
increpauit: sz in obstinatōe ꝺdurās nullū
assensum bono ꝺsilio p̄buit. Sz vindicta
dei velox affuit. Nam dñica die prima de
manu scti Samsonis cōicās: cū buccella
in os eius intrasset eadē hora a demōe est
arreptus: ita vt pallēs tremens ac diſcer-
pens secz impudēter denudans labia sua
dētiby morderet: ⁊ alios frēs absq̄ verecū
dia degarriret. Sz sctō Samsone ei ꝺdo
lēte ⁊ p eo cum lachrymis orante sanitatē
recepit: maliq̄ cōmissi penitudinē agens
coram oiby fratriby culpā suam agnouit.

CL

Legit ō eodē q̄ cū quadā hyeme pater
eius egrotaret ad mortē affirmabat se nū
q̄z vl̄ mortē gustaturuz vl̄ sanitatē receptuz
vel sacrificiū ozonis p̄ceptuz nisi Sam-
sonē p̄mogenitū suū videret p quē paritē ⁊
corpis ⁊ anie sanitatē se p̄ceptuz dicebat
Quod btūs Samson vt a nūcys a se di-
rectis audiuit apud se ingemuit ⁊ ait. Jā
nisi fallor egyptū reliq̄: nō est opus me in
ipam redire. Potens est aūt deus egrotā
tez sanare. sctūs aūt pius misc̄dia motus
dixit ei. Quare sic dicis electe dei: curā te

oportet habere de aīa pfectu: tuaq; mercēs ḡndis erit cū dō: dū vbi carnalia creuerint spūalia seminent. Qui rūdit. Utinam volūtas dei fiat. Nā ppt deū t aīa lucra oīb⁹ patus sū. Itaq; faciēs nūcios pgredi ipe subsecut⁹ ē cū qdā iuuene diacono sibi ab abbate associato: pgentesq; venerūt ad Amonē pīez scti Sāsonis: ip mq; egrotā tē in lecto inuenerūt, qui in aduētu eor ga uisus capitale qdā crimē ad mortē qd ī se celauerat ī mediū publicauit deoq; se seruturū vsq; in fīnē suū deuouit: t caput suum eadē hora tonderi fecit: vxore sua maxime suggerēte t dicente. Non solū ego et tu vt decet et cōuenit seruiam⁹ deo: sed t plem nostrā totam in dei seruitute iūgam⁹ t oīa nostra dei tota fiant. Quo assentiēte psentat⁹ quinq; fratrib⁹ suis sancto Sāsoni vna cū sorore valde puula: paululū silēs respōdit. Fratres quidē mei boni sūt t deuoti: sed hec pusilla ad mūdanas voluptates data est: tū nutrite eā q; hō est. Cōfirmatis itaq; suis in bonis opib⁹ t ad monasteria fundanda suggestis sctūs Sāson vna cū patre suo t auūculo t diacono ī pace prexit.

CLI

Legitur in vita sancte Phare ꝓgis cuz apud villā papiensiuz dei cultor Eustasi⁹ a genitore sancte Phare officiosissim e susceptus esset atq; cognouisset Phārā btī Columbani bñdictiōe saeratā graui oculorum fatigari cecitate quā cōtraxerat ꝓtinui fletus meroze eo q; disponeret a pre nuptiali opi inseruire: t sanctimonie vota frustrari nup deliberata: pīez aspitate ꝓbozū obiurgaē dicens hoc sui esse operis q; ꝓgo affice ret tanto discrimine piculi. Ad hec siqdez pater simulatiōe verboz filie se dixit post habere nuptiarū ꝓiūctōem: tm vt ip⁹ me reret iocūdari corpali sospitate. Itaq; vir dei bozū credul⁹ ꝓbozū ad locū in q; egra decubabat puella accessit, t vtrū in sanctimoniali habitu viuere vellet scisciteē. At illa suspirās ait se pudicicīā angel' socīā desiderare. potiusq; supnū sponsū ocupiscere q; terreno flebiliter inherere. Hanc ꝓo videns ardentib⁹ dicēs. Certa esto famula dei: meus est ei astitisse vir reuerenti vultu: ocul' isq; pmissis firma hodie tibi virum aduenire ā te sospitati restituet. Hac expleta visiōe post modicū ītrāte ad eū eustasio visionis ordinē phara enarrauit. Tūc Eustasi⁹ oroē facta, pmissū diuinitus adiutoriū virgini acceleāte sanitate ꝓtulit. Qō videns pī volūtatē cordis factis apuit: sponsum aduocat, spōsalia firmat, tps nuptiaz statuit. At illa fugā arripuit: q pauitāti cursu eccl'iam beati Petri ingressa atq; in terraz pstrata pugnis teneq; pect⁹ q̄ssabat: lachrymisq; terrā vbertim irrigās: t btm Petrū inuocās his ꝓbis orabat. O petre q iust⁹ regna reseras celestia: obseras iniust⁹: huc ad tua ꝓfugi limia: tua volēs eē virgunc la. Et tuo chīe q sp flecteris ꝓcib⁹ hūiliuz remittēdo sordes: fua ꝓginitatē meā oblatā tibi p etna secula. Quo pī cognito pueros ilico dirigit mādās eā in loco interfici: sed pueri, puido ꝓsilio aliq̄ntulū in eundo ꝓsistūt: vt ipo morarū spacio pīs mitigaret seuitia. Deniq; eo veniēte atq; acriter seuiēte: ministri cōminatōem artificiose intentabant. Ad qs illa Nō inqt a genitore talia mūera debent filie: Sz iocūdi⁹ ē mihi ī loco hoc pulcrā mortē appetere q; virginitat⁹ florē pdere. Hoc aūt certissime genitor nouerit me⁹: qz nūq; copule nuptiali in vita ista subdi ꝓsentiā. Referentib⁹ q̄ famulis hec dño suo: ille furore animi neq; q̄ sine lesione filie mitigare voluit: sz custodie deputās fuabat eā ad ea q facere dispone bat. Dumq; ista gerunt dei misc̄dia cōtigit btm Eustasiū p ip̄z Bagueric̄ū reuerti ab hac expletiōe legatiōis reg⁹ Lotharij: qui cog̃scens tam dirā reg⁹ animaduersionem in filia irreuocabil'r deseuire, studuit ip⁹ animi seuitiā durz verboz aculeis terebrare et ad penitendū cōpungere. Hecq; ꝓo in de redijt q̄sq; t puellā desiderato sanctimoniali habitu p Bondoessennū meldēsez epm ornaret, et vt idem Bagueric⁹ monasteriū in ꝓprio solo famulaz dei ꝓgruū habitatiōni construeret.

CLII.

Legit in vita sancti Attali: q; idem sanctus Attalus beato Columbano de hac luce migrāti succedēs cū egregie Bobiense cenobiū regeret: diabolus ꝺ eū aliq̄rum subditoz corda suscitauit q se dicebāt tāti feruoris austeritatē t ardue discipline pōdera ferre ñ posse. At ille sagaciter pia fomēta pbere t mollire corda tumētia nitebat: suadēs reminisci pīes p mortificatōz et ꝓtemptū pñtis vite regna celoz possidere. Cumq; se nihil pficere iam cerneret ptinaces ire pmisit. Qui postq; ab eo segregati sunt: cum virū dei suis detractionib⁹

laniarēt, vnus eoꝝ subito igne febriū accē sus inter penas incēdij clamare cepit se si posset ad btm̄ Attalū vēire velle: ⁊ admis si crimis damna penitētie medicamēto le nire Ulr hec ei dicere licuit obmutuit: ⁊ ex tremū anhelitū dimisit. At illi q̄ aderāt vi dēres iniuriā viri dei a deo vindicari q̄dā ad eū cū pnīa redeūt. Quos ille miro gau dio suscipiēs suis locꝭ suas recoḡscētes cul pas restituit. Alij ꝓo q̄ datū pnīe locū cō tempserūt nō redeūdo diuersis mortib⁹ di rupti sunt. Nā vnus eoꝝ securi ꝑcussus i terijt, alij dum parui flumis alueū trāsme aret irretitis poplicib⁹ parua vnda necat⁹ ē Tertius cū se in mari carine tradidisset di mersus est.

CLIII.

Legit in vita sancti Wagnobodi ande ganens epi Q cū idem vir sctūs dioceſim sibi cōmissam illustrādo circūiens ad p̄diū qd̄ ūrtiniacus dr̄ pueniſſet: pueri garruli nephanda ꝙuicia ludēdo iactabāt. Quos illo intuēte subito vnus ex eis puleri mi xtus cum omni ꝓnicitate raptus p aerꝭ va sta more globi hac illacꝫ ferebat. Tūc so dales cū parētib⁹ tristes ac territi p deuia queꝫ ac rupiū et vallū anfract⁹ secrantes nihil p̄cerūt. Jāꝫ desperatōe tandē p de uia ac dumosos tramites fatiscētes puer repererūt inter cōdēsa vepriū semianimē ⁊ vix exilē anhelitū trahentē. Quē parēn tes cū valde magno gemitu pallio inuolu tū ⁊ pene cūctꝭ arrub⁹ discerptū in p̄sentia sancti viri obtulerūt. Qui apprehēsa ma nu eum leuauit. ⁊ vite p̄potem ac valentē parentib⁹ reddidit.

CLIIII

Legit in vita sancti Preiecti q̄ die q̄dā pasce cū ipe ad mēsā i solario cū mltꝭ alijs resideret tres int eos aderāt q̄ a carnibus abstinebāt. qs cū alij deriderēt sctūs preie ct⁹ eos admonuit vt qs venerari debebāt irridēdo nō icreparēt. Sz cū illi nō se cor rigerēt subito pauimētū solarij cū irriſori bus cecidit: tmꝫ p̄ict⁹ cū abstinetib⁹ re mānserunt.

CLV

Legit i vita sctī Arnulphi q̄ q̄dā tpe cū in grāgia cui certū nomē ē morareť: id offi ciū ipositū fuit ei vt famulo sibi adiūcto q̄ tienscūꝫ necesse esset fruges saccis iposi tas ad monasteriū carrucaret. Iterūꝫ in eisdē saccis panes q̄ frib⁹ grāgie certꝭ per hebdomadā dieb⁹ sufficere posset repor ta ret. Lōtigit aūt die q̄dā cū cū curru frugi bus onerato ad mōasteriū deuenisse. Cūꝫ añ molēdinū saccꝭ ac frugib⁹ euacuatꝭ cur rū suū eroneratꝭ. cū eodē curru ad primā grangiā q̄ noua curia dr̄ pfect⁹ ē. Ubi cuꝫ negociū p q̄ illuc erat explesſz: etiā duos porcos qs a plato suo licentiat⁹ dare pau peribꝫ ꝓposuerat in duob⁹ saccꝭ includens ora saccoꝝ ligauit: eisꝫ in curru locatꝭ: ad monasteriū remeauit. Cūꝫ iam porte mōa sterij appropinq̄ret: eidemꝫ porci tanq̄m animalia inq̄eta ip̄ortune grūnirent: timēs vir dei ne forte q̄scꝫ hmōi occasiōe in suspi tionē laberet: brutꝭ aīalib⁹ tanꝫ rōne vten tib⁹ locut⁹ ē di. Audite porci audite verba mea: si displicet in oculꝭ dei ne sic ꝓposui in vsus paupeꝝ vos expendā licentiā habete grūniendi sicut et facitis. Si ꝓo grati est et acceptabile deo meo vt p me de car nib⁹ vestrꝭ auida pauperū reficiat esuries. precipio vob⁹ in nomie dñi vt p̄eit⁹ ab hoc importuno grunnitu cessetis. Res mira. Continuo porci illi qui diu multūꝫ intra saccos clamitauerāt: p̄cipientis obedientes adiurationi atꝫ impio grūnire cessauerūt. Tunc vir dei silentib⁹ porcꝭ mōasteriū ins gressus ad pistrinū vsꝫ p̄rexit: vbi saccos suos panib⁹ impleuit. qō dū factū fuisset ⁊ idem sacci sup porcos iactarēt q̄ in duob⁹ saccis inclusi hēbant: miro mō ac si mor tui eēnt incitari ad grūnitū minime potue rūt. qm̄ dñs noster oīmpotens q̄ p̄cib⁹ fa muli sui eos q̄dammō obmutescere fecit: nōnisi p̄missione eiusdē naturalē ei⁹ grun nitū reddidit. Igit panib⁹ onerato curru in viā suā pfect⁹ ē. Cūꝫ iā lōge remot⁹ eēt a muro mōasteriꝭ porcꝭ suis licentiā grūni endi sic antea ꝙsueuerāt ꝙ bo reddidit. q̄ sta tim inq̄etudie solita clamorē emittētes do nec ad grangiā ventū est grūnire: ⁊ clamori bus insanire nō cessauerūt. Eosdē aūt por cos sicut ꝓposuerat pauperib⁹ dedit.

CLVI.

Idem estatꝭ tpe cū frēs grangie regulaꝝ imitātes mōachoꝝ post p̄andiū pausaret in lectꝭ suis dñicꝭ dieb⁹ ⁊ festiuitatib⁹ sctō rū: vir dñi ārens sibi aliq̄d diuersoꝝ vbi orōnes suas secretius ad dñm funderet: ⁊ inter vlnas sancti amorꝭ interi⁹ in spū suo suauit obdormiret: dormire exteri⁹ corpe recusabat. Factū est aūt vt q̄dam frater p hac re rep̄henderet cū cora mgro puerꝭ. Qui statim p̄cepit ei vt alijs ea hora dor mientib⁹ ipe q̄s dormirꝭ: ne si forte vigilarēt

ceteri frēs q̄ ꝓpatiebant corpi ei⁹ magnis fatigato cruciatibꝫ id moleste ferrēt, Pa-ruit ille p̄cepto mgri sui sic ad oīa paratus et obediens erat. Cū aūt post p̄adiū intrasset dormitoriū ꝛ calciamēta sua extraheret: ꝛ ī lectulo suo se collocare deberet, astitit ei subito demō q̄ ridēdo ꝛ irridēdo eū in hec ꝙba p̄rupit: Eia frat eia: q̄d'ē qō agis: vbi est nūc sctā religio tua: ꝛ vbi sunt vigilie tue q̄s hora ista obſuare ꝙsueuisti: certe ſeruor tu⁹ ꝙ nihilo ꝛputād⁹ ē qm̄ mēbra tua torpore sinēs pseuerare negligis in ope qō cepisti. Surge ḡ velociter ꝛ vigilꝫs: atq; orōnibꝫ intēde: sic iā ꝑdē feciſti. Cumq; vir btūs demonē sibi astare ꝙspiceret: ꝙba ei⁹ seductoria ꝙtenēs: q̄ eū ꝙtra p̄ceptū mgri sui ad vigilandū puocabat: cū indignatiōe ait, Recede a me miser recede a me: mō eīm velis nolis dormiā: vt ꝙfundaris ꝛ somno meo torq̄ris, Et cū hec dixisset antiquus hostis in fugam versus est.

CLVII.

Rursum die q̄dā dū intra cellam suā vir dei solus esset, ꝛ ſm ꝙsuetudinē flagello se vindicaret demō in forma q̄ſdā hoīs mūculo videbat sibi appens: vt de penitentialibus eius disciplinis se ꝙtristari ꝛ torq̄ri oīn-deret, flagellū illud q̄ ille se p̄cutiebat cū q̄dā impetu de mānu eius excussit. Vir aūt dñi demonē esse ag̃scens: statim signo crucis se ad int⁹ ab angelo magni ꝙsilij luctatus est munīuit: exertisq; brachijs eum arripiēs cū angelo mali ꝙsilij: donec tandē eū in terram pstrauit: pugnoq; malignum p̄cutere cepit, Cumq; ille insaniēs ꝛ q̄dāmō submurmurans diceret: Heu heu ff tu ledis me, Vir dei ꝙstanter rñdit, Quare o pessime a lesiōe tua abstinerē si mihi te ledere ꝙcederet, Ad qō q̄dē ꝑbū malign⁹ hostis ñ ferēs eius ꝙstantiā mlt̄s cesus alapis vix tandē de mānibꝫ eius merēs ꝛ ꝙfusus euasit.

CLVIII.

Legit in vita sancti Pharaonis q̄ ipse vxorē suā castitatis amore mutauit ī sororē. Et cū hec sanctimonial' deo inseruiret sanctimonie studijs in villa residēdo: quā vulgo dicunt pinneūdo, p̄esul Pharao recor-datus ipsi⁹ amoris sil' ꝛ pulcritudīs ad ꝑ vsq; q̄ ꝙduc⁹ est vt eam ad se venire mādaret. Qō famula dei cū prima auditiōe renuisset agere: nō distulit antistes dei mādatū ingeminare. At illa secō buic ꝑmā negligētiaz ꝙiunxit. Cumq; bis duobꝫ mādatis tertium adiecisset, illa obstinatū intelligēs animū: argumētosum excogitauit ꝙsiliū q̄ pontifi-cem a ꝓposito abstraheret: ꝛ suā castitatem ſuaret. Eteni ornatū abijciēs vestiū totondit cesariē capitis: ꝛ cilicio induto sese ꝙtē-plādā ei ꝑbuit. Cumq; in eā intēderet exhor-ruit vehemēter facin⁹ se ꝏliberasse oīno illicitū atq; abstractū se a disposito ope sagaci consilio p̄udētis femie mirat⁹ est: q̄ abiecit scandalū pulcritudīs sue a se ne p̄ oc'los capetur corpis p̄epat⁹ minister deo ꝛ sanctificatū templū spirituiset̄.

CLIX

Legitur in vita sancti Ethbini q̄ ipse q̄ dam die cum abbate suo īuēit leprosuz ia centē in messe totū vulneribꝫ plenū flebili voce ab eis auxilium postulantē: qui req̄situs de infirmitate suspirās ait, Graues dolores quatiūtur in corpe meo, sed insup vnus ineſt dolor tam nociu⁹ q̄ si hūc diez sine eius auxilio transiero: morte p̄mā eē puto. Nares enī mee plene stercoris cōcrema̅ ab ardore infirmitatis. Tunc Ethbinus eū p latera accipiens a terra sursū erexit: et wyngualocus ad nares ei⁹ manum porrexit. Sz et paup flebili voce clamare cepit, Noli senior nares māibꝫ cape: q̄ dolor nō p̄mittit. Sz si dolorē meum leuiare voluer̄s: necesse est vt in ore tuo nares meas mittas ꝛ ita trahas. Tunc ille meritis exaltatus humiliauit se: ꝛ quādo putauit dolorem leuiare paup in ore suo carnē accepit filij dei. Mox ergo vt ad se traxit gēma mirabil' in os eius cecidit. Beat⁹ aut̄ Ethbinus per latera dñm tenens sursum aſperit: celū aptū vidit: ꝛ in capite dñi quē tenebat sancta crux appuit, Āgelosq; ī obuiam dñi venire vidit. Tūc sacerdoti ait P̄z sancte ipm quē teneo māibꝫ et tu ore dñm nostrum qui p nob seipm dedit esse crede. Cumq; dñm vellet tenere manibꝫ eleuauit se in nubibꝫ dicens: Non me erubuistis ser-ui mei in angustijs meis: nec ego vos erubescā in regno p̄is mei. Hereditas vestra mecū est: ꝛ bis q̄ vti memores fuerint ī ora-tionibꝫ suis salus in reg meo. His dictis euanuit ex ocul' eoz: ꝛ cū magna voce recep-tus est in celū. Vocem q̄dem audiebant sed neminē videbant. Cumq; stupefacti laudassent dominū: wyngualoc⁹ Ethbino dixit: Hoc tuis meritis nobis accidit frater: quia tāte hūlitatis es ꝛ obediētie: vt q̄cq̄d humana lingua precipe potest: tu in corde

deuotissimo impleas. At ꝑtra Ethbinus ait: Nō ita pī: Sz tu q̄ q̄tidie carnē ꝛ sanguinē īmolas dñi: ipm meruisse videre in corpe suo: quē assidue tenes ī aīo tuo.

CLX.

Legitur in vita sancti Deicole q ipe pr longā mōasteriū obedientiā cū ad dextū p̄ geret: ꝛ q̄si erraticus viator ꝓuenietia manēdi loca diſcreret. quippe cui pī suus sub obediētie titulo denūciauit ne luxouiense monasteriū vlteri⁹ intraret: insperato cōtigit vt suillum gregē offenderet. Subulcus ab eo īterrogat⁹ an in vicinia eēt aliq̄s loc⁹ habitabil': respōdit esse nō lōge locū paludstrem ꝛ fontibꝫ satis irriguū in p̄dio cuiusdā prepotentꝭ vasalli nomīe werfarij. Cui vir sanct⁹: Potes ne frater īnq̄t mihi ducatum p̄bere q̄ possum locuꝫ ipm videre. At ille: Possum īnq̄t aliq̄ mō: sz gregē meum absq; puisore dimittere nō p̄sumo. Cui beatus Deicolus: Noli īnq̄t fili mi tantillū spaciū mihi tenacit negare. Ueracit scias q̄ si mecū pgere disponis: nec minimum porculū interim perdes. et si aliq̄d discredis: ego tibi fustē meū ꝓstituo custodez vicariū vt in redeundo cogñscas quātū fides mea valeat cuꝫ charitate tua. Hoc dicto fustē quē mānu gerebat solo radicit⁹ fixit: et pcedente ductore ad locū tetendit noiatū. Cūq; post longū hore spaciū porcari⁹ eadē repedasset via gregē videre solicit⁹ inuenit ſm viri pollicitatōez gregē suū circa fustē giratū saturūq; accubasse: necynū q̄dez ex illo deesse. Uir venerabil' Deicol⁹ ad locū desideratū pueniēs diuīo sp operi indefessus exñs: vtpote q̄ crucifix⁹ erat mōo: totū q; semetipm obtulit deo: inuenit ecclesiam in cliuo cuiusdā alti montꝭ positā in honore sancti Martini ꝓsecratam. Ut autē dñi secretū hore spaciuꝫ expectans qñ sol⁹ soli deo se substernere possꝫ, mixꝫ dictu q̄ eccie eiusdē ianuas sol⁹ adūt: absq; mora nullo reserāte largū illi p̄buere ingressuꝫ. q̄ de re viri stollidissimi vltra modū debachati legationē q̄stuosaz dño suo q̄ tūc tpis ī allodio suo māebat ī loco q̄ ōr villa callonis trāsmiserūt dicētes: Placz tibi dñe vt monach⁹ q̄dā capellulā tuā sibi vēdicet in oratoriū: nec vll⁹ eū ejicere possꝫ. His igr audit⁹ werfari⁹ furore p̄cipiti arrept⁹ crudelē nimis sniam ī viz dei sanxit dicēs. Ite cū festinatōe: ꝛ si q̄s illū fideliū meoꝝ capere possit sine mora castret. Uix ille mandatū dedit vna eadēq; hora laq̄uz quē seruo dei iniuste prepauit iusto dei iudicio, mirabil'r incidit. Nā idē mēbꝝ. qō famulo p̄cidi iuſſit: mox illi in tumorē versuꝫ ē: ita vt oia viscera ej⁹ in eūdē locū violēter inciderent: ꝛ morte vicinā pararent. Cūq; vehemēti dolore vexari videret: vxor ej⁹ Bertildis noie memor sue quā viro dei temere iposuit cū luctu q̄ eū admonuit di. Certe credo q̄ pt̄ peregrinū quē sine cā castrari iussisti dolor ipe in te retorsus ē. Mittā g̃ velocius et accersiam illū si forte p orōnes ej⁹ dolor tant⁹ a te effugari possit. Sz q̄ nihil fit ī terra sine cā anteq; nūcū ad viz dei pueniret idē et werfarius morti subact⁹ viuēdi finem fecit.

CLXI.

Legit in vita sancti Goaris q ipe habitauit in suburbio treuerico vbi ecclesiolam fecit: multoruq; sctoꝝ ibidē reliq̄as collocauit. Ibi die noctuq; deo quiebat in ieiunijs ꝛ vigilijs: p̄dicatiōe ꝛ orōne. multosq; pagānos ꝛbo ꝓuertit: ꝛ egrotos multos oratione sanauit. Qō videns omīs mali artifex diabol⁹: vtpote q̄ generi hūano iuidēs neminē saluari cupit: inuidie stimulos mētibꝫ eoꝝ quos ab amore sancti viri auertere cupiebat ingessit. Nactusq; occasionem legatos epi treuerorꝝ odio sci Goar odio capitali inflāmauit. Itaq; ꝓtigit vt legati episcopi treuerici noie Rusticij: sc̄z Alboinus et Aluerian⁹ ad cellā viri dei q̄ specu latores aduenirēt: vt ibi aliq̄m reus noua vel inanē inuēire possent. Uidelicet g̃ q: more solito mane post psalmodiā ꝛ missam eū peregrinis ꝛ paupibꝫ ī charitate cibū sumeret. Qō ipsi nō charitate sz gulositate fieri estimātes accusauerūt eū apō archiepz dicentes se eū vidisse sine tēperamento mane cōedere vl' potū sumere. Qō audiēs archiepus statim iussit ipos legatos illuc redire ꝛ sctm̄ dei Goarem sibi pñtari dicēs: q̄ re ꝛ sctm̄ dei Goarem sibi pñtari dicēs: q̄ īnq̄sitionē de ipo facere vellet: vt possit sctā plebi ī re q̄ ingenio vl' arte talia p̄supsisset plebi ī bi cōmisse exempla mōstrare. Qui venientes ad btm̄ Goarem locuti sunt ei dolose putantes q̄ accusationē illā p quā eū insimauerāt possent blandicijs ꝛbor obtegere. Archiepus inq̄unt noster Rusticus salutē tibi mādat, iubetq; vt ad colloquiuꝫ ipi⁹ treuer festināter accedas. Hec audiēs bō dei sanctus Goar cum gaudio dixit: Faciat mihi deus vt possim ei obedire: q̄ obedientia est sine mora facienda. Nocte illa

fecit illis cenā ꝓm suas vires: et ipe in dei laudib⁹ vt solebat fuit ꝓseuerās. Mane ãt facto postq̃ cursū suū finiuit missaꝝ solennia celebrauit. Cūq̃ cōplesſz diuinū officium die illo dixit mīstro suo: Fili fac hodie nobis letū diē de abūdātia nr̄a: vt isti legati archiepi simul nobiscū faciāt charitatez qr̄ in itinere sūt: et forsitā deus aliquē pegrinum vel paupem adducet vt pariter epulemur. Qđ audientes illi nō potuerūt malignitatē cordis abscōdere: nec ei voluerunt cōsentire. At sanctus introducto quodam pegrino p charitatē comedit cū illo. Quod videntes legati cū leticia strauerūt equos dicentes. Hūc manifeste vidim⁹ qđ archiepi scopo dño nr̄o nūciem⁹. Acceptoq̃ a viro dei cibo z potu in vasculis ad viaticū itineris: ambulātes cum eo ceperūt fame z sitī vehemēter vrgeri miserūtq̃ man⁹ ad circūstantiā z ad vtrē z nihil inuenerūt. Cū vtiq̃ de domo sctī goaris sufficiēter in his deportassent alimoniā. Et ait Alboin⁹ ad alueriānū. Talē ego famē z sitim nūq̃ habui. Et hec dicēs cecidit de eq̄ suo q̃si mortu⁹. Aluerian⁹ ꝓ quersus ait ad famulū dei Goarē. Succurre nob pie sacerdos chr̄i qr̄ fame et siti morimur. Sctūs goar cū h̄ audisſz cū gaudio dixit. Hodie filij q̃ meī dignū vidistis charitatē facere nō debuiſz recusare. Ista ꝓ que nūc patimini accipiēdū vos de⁹ me⁹ ꝓmittit fieri. Duz hec illis diceret quos vehemēt cruciabat fames: venerūt tres cerue mire magnitudinis quasi sanctā trinitatē pfigurātes: stetēteq̃ aliq̃ntū ipos q̃ loq̃bāt aspiciētes. q̃s cū vidisſz vir dei z inuocassſz sctāz trinitatez iussit eas stare. q̄ cū stetissent apphēdit vasculū z mulsit eas. qđ cū factū fuisſz ꝑcepit eas abire: z ex ipo lacte liniuit mēbra p dictoꝝ virorū: z statim nullū dolorē lassitudinis q̃ in eis de inedia acciderat senserūt. Hoc remedio ꝓfortati mox vt miserūt manus ad sacculos victualiuz inuenerūt que apta erāt ad manducandū z bibendū vsq̃ ad abūdantiā: z tūc ipi ceperūt epulari. Cūmirarēt de his q̃ viderāt z stupentes tirē donec venerūt treuerſ ciuitatē. Seru⁹ ãt dei goar p oratoria et eccl'ias sctoꝝ sic soli tus erat facere pgebat: z sepedicti legati sentiāt veniētes ad ep̃m metropolitanū iuenerūt eū i synodo sedētē i solio suo vna cū clero. Narrauerunt ei oīa que acciderāt eis vel q̃ facta viderāt ab ipso sctō Goare. Qđ cū audisſz cū iracūdia cepit dicere. In quantū intelligētia cordis ꝓsiderare valeo cōsuetudo isti⁹ ꝑtinaciſz viri q̃ sic mane comedit z bestias mulget sine dubio poti⁹ deputanda ē gulositati q̃ charitati. Inq̃rēdus est tñ q̃ ob rem vel q̃ hūane laudis ꝓsiderio id faciat: z vtruz ex parte dei sit an ex decepti one aduersarij. Vir ãt ꝙba ꝓplacerat et ecce vir dei Goar intrauit domū in qua ipse archiep̃us residebat. Ingressus itaq̃ cepit quaquauersum aspicere si forte esset locus vbi stare posset discipul⁹ eius: z capam suā pendere vl' abscondere. Diu g̃ circūspiciens vidit in angulo dom⁹ q̃si similitudinē fustis: qui certe nō erat fustis sz radius solis qui p fenestrellaz penetrabat interioza mansiōis. Cuiq̃ appropinquasset ad radiū sol' demonstratū spēm grossioris partice pendentis appendit capam suā super ipm radiū: ibiq̃ stare precepit mīstrū suum. Qđ cū vidisset Rustic⁹ archiep̃s vna cū clero suo dixit. Videtſz nūc q̃d fecit: vere si hec cā ex deo fuisset tā mane ñ comedisſz vel bibisset: qr̄ anteriores sancti p elemosynas z ieiunia intrauerūt in regnū dei. Hoc aūt mirabile factū qđ video q̃d sit oīmodis nescio. Sz inde ñ mediocriter stupeo: mane comedit z bibit: bestias mulget: capam etiā suā in radio sol' suspendit. Quid plura. Accedat ꝓpius z reddat rōnē circūsedentib⁹. Tūc venit q̃dam portās in brachio suo infantē tres noctes hūtem q̃ fuerat piect⁹ i conchā marmoreā vbi paupcl'e mulieres solēt infantes suos iactare. Quē vidēs archiep̃s inq̃t ad sctm Goarē. Fūt oportet vt oñdas nob mysteriū tuū si vesit an falsum. Si verū est p verā obediētiā precipio tibi vt facias istū infantē nob innotescere genitorē suum et genitricē suaz. Si hoc facere potes credem⁹ tibi z ꝓutibus tuis. Sinautē nihil tibi credere debemus. Tūc vir dei suspirauit ḡuiē z lachrymas fudit vehemēter admirans q̃ ob rem pōtifex suoꝝ vitupatoꝝ opeꝝ talē sibi inanē ineptā atq̃ obediētiā facere ꝓcepisset. Et fundēs oratiōnē ait: Trinitas sctā te inuocoatq̃ te infans in nomine trinitatſz eiusdem ꝓuro: vt genitorē tuū p nomē denomines et genitricē tuā simil'r. Rūdēs infās dixit: Iste Rusticus eps est pater me⁹: et mater mea Affligia nūcupatur. Quo audito epi scopus cecidit velociter ad pedes sancti

Boaris dicens. Nūc scio vere ⁊ credo te dei esse seruū sanctū: cui scelera mea q̄ sic abscōsa putabā vt nullus alius p̄ter me ⁊ illā mlierē ⁊ vnū puer meū vnq̄ nosse posset ita sunt tibi patefacta p̄ istius nati mei verba. Hec audiēs beatus goar stupore miraculi repletus atq̄ quasi in excessu mētis factus dixit ad eū. Heu heu dñe quare p̄ me miserū pctā tua actenus latētia facta sunt manifesta. Melius q̄dem fuisset spontanea ⁊ secreta cora deo cōfessio: q̄ ista cōtra votū tuū ignominiosa publicatio. Dei de solicite ac bēigne monuit eū ad pnīaz dicens. Quātū saluator noster p̄ est ad dimittendū: tantū oportet nos paratos esse ad penitendū. Ego autē inquantū pietas diuina me exaudire ⁊ vitā dignabit cōdonare septē annis penitētiā p̄ te cōpellente fraterna charitate iā deliberaui facere.

CLXII.

Cum igit sancti Boaris famaz et noua gesta audiret Sigibertus rex Frācoz statim trāsmissis legatis suis iussit sanctū Boarem ad se venire. Mirante autē rege atq̄ dicente oīa que facta fuerant a sctō miracula vniuersus populus vnanimit clamabat ad regē quatenꝰ ip̄m dei virū constitueret treuerice ciuitati episcopum. Qō rex gratanter audiēs petit beatuz Boarē vna cum consensu sacerdotū et clericoꝝ vt episcopus fieret treuerorū. Statim autem vt vir dei hec audiuit dixit. Heliꝰ est mihi magis mori q̄ super episcopū adhuc viuentē ministeriū illius accipe et peccare in conspectu domini. Considera nunc o rex si te deus regem seculi cōstituit: scito tamen regē sempiternū te habere ī celis. Jō dimitte Rusticū penitere facinora sua sic vis vt dñs dimittat tibi pctā tua. Hoc audiēs rex suspirauit gmit ⁊ ait. Per salutem p̄ncipū volūtarie obediā cōsilijs tuis. Attamē aliud nō fiet nisi qō diffiniui cū voluntate totiꝰ populi. s. vt eps treneroz efficiar q̄uis ꝫ votū tuū. Cūq̄ hec audisset vir dei ingemuit et dixit. Glorioſe princeps sine me p̄us ad cellā meā pgere vt ad mīsuz tue celsitudini dandū me p̄parem: ait ad eum rex. Vade cū pace: ⁊ trāsactis viginti dieb⁹ inducia⁹ iterū veni. Metis ciuitatē ad colloquiū p̄destinatū. Cumq̄ pueniss ad cellā suā cepit tristari ⁊ valida febre fatigari ⁊ nimiū corpali afflictōe p̄teri. Quid multa. Die ac nocte dominū deprecabatur vt ei donaret defensiōis sue auxiliū: ⁊ eriperet eū de tā graui iugo qō rex ei imponere cupiebat. Sicq̄ septē annos transigēs ad regē redire nō potuit, sed tādē in senectute bona obiit in pace pridie nonas iulij.

Ex vita cuiusdā sancti militis.

CLXIII.

Quidā miles diues delicat⁹ ⁊ līat⁹ incepit cogitare de vanitate mūdi. et q̄ vit aut nūq̄ possz in isto statu saluari: ⁊ q̄ bti cēt pauper lugētes ⁊ tribulatoz patriā et. Qui letāter recedēs a patria sua vēit p̄ statino polim. In ei⁹ introitu inuēit pauperem carbonariū cui cōmutauit vestes suas bonas p̄ suis p̄uis: Intransq̄ fec se fatuū de die⁹ puer fustigabat ⁊ flagellabat mltipli delusus. De nocte sup fimariū iacens inuigilabat fletui et orationi. de die autez redibat ad agonē ⁊ ludibriū pueroz. Cum autem duo filij imperatoris ibi litigarēt. minor occidit maiorē. Qui ad vltimū cōpunct⁹ iit rhomā: eumq̄ papa misit ad patriarchā suum: qui misit eum ad q̄ndā heremitaz egyptiū. Ille misit eū ad extremā partē solitudīs egyptiace ad quēdā tanti meriti q̄ cernis habebat diuinas cōsolatiōes et reuelationes ⁊ singulis dieb⁹ panis celestis ueniebat ei. Cui cum reuelatū esset de aduentu eius p̄cucurrit ad eū: et tūc panis eis duplicat⁹ mittit. Post refectionē post mutua colloq̄a ⁊ p⁹ orōnes deo reuelante mittit eum ad militē suprad̄ictū qui fatuū se fingebat: ⁊ do cuit eum q̄d faceret: ⁊ q̄ si ctū militē in tali fimario inueniret. Qui venit constātinopolim latenter ⁊ iuxta p̄mū somnū venit ad dictum fimariū: ⁊ cum quē querebat vidit surgētē ⁊ eūtē ad eccl̄az sancte Sophie: et vidit duos choros p̄lolentiū eū p̄cedentes apientes eccl̄iaz ⁊ ledē ei ad orandū p̄parantes. Cum aūt diu p̄lucrasset in orōne ⁊ p̄pe matutinas essz surrexit cū dictis chorus egrediēs: q̄ firmāres ostiū ad celos ascendūt. Ille aūt ad fimarium suū regredit: quē dictus inuenis subsequit ad pedes suos p̄cidens: quē credens p̄mo eē pueros clamabat nōdū eē die. Audiens aūt q̄s eēt ⁊ cām vie ⁊ a q̄o missus esset: et q̄ viderat p̄suluit ei q̄d ageret: ⁊ intelligens ei et p̄ inramētū p̄stringēs eū ne cuiq̄ in vita sua factū suū reuelaret: māifestauit hospiti suo quis eēt. Postea cum militi patre suo mortuo litigarent p̄ regno: co

q̄ nō inuenirēt filiū ei⁹: r de ꝓsilio ipius imperiū repetiuit et obtinuit. Factus aūt imperator videns hominē dei ꝓspui r flagellari tē. Nec audēs ꝓpter suū iuramentū signa recognitōis exhibere: vberrime etiā inter epulas flebat: vel ēt q̄n sibi illatas iniurias fieri audiebat. Quadā autē die cū audisset illū bonū fatuū defunctū: ꝓsilijt et ad funus cucurrit flēs r patrē suū ꝓclamās reuelando factū suū. Inuenta est aūt quedā charta in manu ei⁹ in q̄ scriptū erat: q̄s et vnde esset r q̄re sic se abiecisset. Imperator aūt ex vna pte funus portās: eū honorifice sepelirī fecit: et ipm dñs multorūz miraculoꝝ glia decorauit.

Incipit distinctio nona huius speculi scz exemploꝝ ex diuersorum auctorūz scriptis collecta.

℣ Exemplum I

Igitur in libro de

1 ortu chartusiēsi: quia venerūt non diu post fundationē ordinis magni dñi inuisere chartusiam: epi scz r seculares alij: et hoc ante quinquagesimā. Visitātes igitur fratres ipos r inuenientes aliq̄s senes et debiles carētie carniū hoc ex pietate sua iponētes: istabāt obnixe apud priorē vt ob reuerentiā ipoz de carnib⁹ quib⁹ tot⁹ mundus illo tēpore vterēt debiles aliq̄ haberent refocillamē: allegātes p ꝓscia ꝓxi facienda multos doctos viros timuisse de nimia in hoc ordine duricia. Q̄d dū ꝓx tantū magnū nephas i israel abhorrēs oīno retinuit. Ipsi q̄si cedētes sibi in ꝑ p scipis salem afferri carnes instabāt fort⁹ ꝓpter carnispriuiū instās eis carere nolētib⁹. Et hoc tanq̄ prudentes viri ex industria sperantes ꝓxē plentib⁹ carnib⁹ emollire. Postea assētit ꝓx licet inuit⁹ iportunitate eoꝝ victus Igit cōuersi vadūt ad grandinopolim mlcentes carnes. Mira res. Reuersi aperiuntur sarcine iueniūt ille carnes i veros r optimos cōmutate pisces odore: colore: sapore Quo viso exhilaratus spūsctō prior in talia vel similia prupit ꝙba. Videt̄ clare venerādi dñi q̄ dñs nō vult nos carnib⁹ vti. Stupent et dñi r occasione nacta sic gauisi toti delicēria patris ministrāt cōuentui. Et q̄t quot illis vescebant infirmi sanati sūt r cōfortati. Dñi tū illi venerandi adhuc modice fidei: de re tā mirabili facta volētes certificari: mittūt cū cōuersis illis fidedignos desuis. Qui reuersi testificati sūt coraz deo quō carnifices iurauerūt carnes se veras vēdidisse r nullatenus pisces. Sicq̄ dñi illi valedictis fratrib⁹ recesserūt bñdicētes deo r miraculo q̄ r vndiq̄ ꝓdicauerūt de fratribus carthusiensib⁹ sancte et deo deuote ac placenter viuētib⁹.

II

Legit in scala celi q̄ draco pessim⁹ devorabat boues r iumēta: nec p ꝓtutē armorum nec p virtutē hoīm expelli poterat. Q̄d attendens quidā sanctus epus dixit. Charissimi virtus draconis nō est fortior q̄ ꝓtus demonis: sed virtus demonis expellit per orōem r ieiuniū: et iō affligam⁹ carnē nr̄az p ieiuniū r orōez vt deus misereat nr̄i. Q̄d cū p decē dies fecissent: ꝓuocato vniuerso pplo dixit. Ut cognoscatz q̄nta sit ꝓtus ieiunij volo vt oīs expuatis in peluim. Tūc ipe accipiēs sputa fec circulū circa draconē qui nō valēs egredi extūc mortuus est ibi. Tūc ille sanctus incepit clamare et dicere. Sicut ꝓt⁹ ieiunij corpalis interfecit istuz draconem: sic ꝓtus ieiunij spūalis expellit oēm ꝓtutē r tētatiōem demonis. Nō ieiunetis vt demones q̄ nunq̄z comedūt: sed voluntatē malā seruant. Nō ieiunetis sicut iudei qui de die abstinēt: sz de nocte crapulis et immūdicie vacāt. Nō sicut medici qui salutē corpoz querūt: nec sicut auari qui conantur bursam replere.

III

Legit in scala celi q̄ quidam ꝑlatus fuit q̄ delicijs affluēs erat languidus r miser: nec medicinis poterat curari. Cū ḡ semel legisset q̄ abstinētia erat medicina corpis et aie r ipe totus erat corrupt⁹ in corpe r i mēte: vt ex vna medicina vtrāq̄z sanitatez hēret: dimisit delicias r pōpas mūdi ac ordinē cisterciēsem intrauit. Q̄d audiēs q̄dā archiepūs ad visitandū eū accessit: r reperiēs ipm totaliter curatū dixit sibi. Miror multū q̄ delicie r medicine nocebāt: et fabe et olera vos curauerūt. Libaria abhorrebatis delicata: r nūc comeditis sicut lupus. Tūc ille rndit. Dñe vez dicitis: sed ego feci sicut facit lupus: sicut facit serpēs r aq̄la r cernus Qui dū grauant corruptis humoribz r volūt vetustatē deponere abstinent et ieiunāt. sic ego feci. Aliter sicut illa a veneno: ita et ego vetustate pcti fuissez ꝓsumpt⁹.

Adulterium
IIII

Narrat de quodã milite habẽte vxorem bonã ⁊ deotã cũ q̃ in omni amore ⁊ pace ⁊ affectu maritali multo tpe vixit. Tandez suggestione diabolica adamauit miles ille viduã iuxta se manentẽ: vñ ipa sibi ꝑsentiente clam ĩ ꝓprio horto sub quadã arbore pulcerrima adulteriũ ꝑmisit: et ex tũc de ꝓpria vxore sua q̃si nõ curauit. Cito autẽ post factũ illõ accidit vt nocte q̃dã miles iste cũ ꝓpria vxore sua dormiret. Et ecce circa mediam noctẽ cepit vxor ei⁹ terrefacta fortiꝫ clamare. Cũ ille ipam excitasset causam tanti clamoꝛis q̃siuit. Cui illa. Territa inq̃t fui in somnis. Rursus obdormiuit dño suo vigilãte adhuc. Et ecce cito post cepit alti⁹ clamare. Et ille iteꝝ illam excitãs dixit. Quid est tibi: Volo oĩno vt dicas mihi somniũ tuũ Et illa. Videbaꝫ inq̃t mihi q̃ tu eras i horto sub tali arbore: ⁊ vn⁹ tyrãnus veniens p mediũ cordis tui cũ gladio acutissimo te ꝑforauit. Nõ cũ vidissem de vita tua quã sũme dilexerã sũme ꝓtristabar tãletale vuln⁹ in dño meo aspiciẽs. Quo audito: aduertit ille illõ esse vuln⁹ pcti aĩe ipius. Et ait illi. Secure iã dormias vsq̃ mane: q̃ in bono statu sum. Mane aũt facto dixit vxori sue Nõ habuisti requiẽ bonã ista nocte: ⁊ iõ cõsulo vt missam audias: ⁊ postea aliq̃d comedas: ⁊ tunc dormitũ vadas: ⁊ ego hospites expectabo. Nõ et factuꝫ est. Statiq̃ misit dñs ꝑfessore suo fratre sc̃z mũore qui nõ multũ distabat ab eo. Qui cũ venisset duxit eũ miles sub arbore ꝑdicta vbi cum lachrymis excessiuis vna cũ alijs dictũ pctm̃ ẽ cõfessus. Et cũ parat⁹ est grauissimã agere penitentiã vidẽs ꝓfessor ei⁹ signa in eo nimie ꝓtritõis ꝑ oĩa pctis suis iniũxit sibi dicere q̃nq̃es Aue maria: nõ voluit ei pla iniũgere: cũ tñ ipe cũ lachrymis mlto grauiora petiuisset. Postea cũ dict⁹ miles et ei⁹ ꝓfessor eodẽ die in prandio sedissent: dña a somno excitata cũ magno impetu aulã ingressa est dñm suũ frequenter oscũlãs ⁊ amplexans. Cui ille. Quid inq̃t tibi est: nũq̃ in te tantã impudentiã ꝓsideraui. Cui illa rñdit. Nõ inq̃t possum me ꝓtinere ꝑ gaudio: q̃ oblita sum doloꝛẽ ꝑstinũ quẽ habui in visiõe nocte ꝑcedente. Cũ em̃ mõ dormiui vidi apertissime q̃ ibi sub tali arbore venit q̃dam medicus ⁊ posuit q̃nq̃ flores in vulnere vñ cõtinuo ſnat⁹ es: hec est causa leticie mee.

V

Legit in libro de septẽ donis: ꝙ quidam valde bon⁹ hõ sctẽ vite et bone ꝓscie: cuiꝰ ꝓprie mortua mlti tũ solicit⁹ esset elemosynis et oꝛõibꝫ salutaribꝫ de statu suo. Illa ei apparẽs dixit. Seq̃re me: et dũ ille seq̃retur eã: videbaꝫ ei mlier subito mutari in ſpentẽ horribilẽ. Cũ aũt ipe timẽs fugeret: ait mulier. Noli timere iã videbis q̃d facti sit circa me. Ipa aũt eo cernẽte trãsiuit per q̃ddaꝫ foramẽ artũ valde. Et depositis pellib⁹ redijt ad ꝓpriã effigiẽ: ⁊ sic duxit eũ i domũ teterrimã in q̃ vidit phorrescẽdos demões apportãtes sartaginẽ igneam in q̃ piecerũt aiam cuiusdã ꝓfinis sui bñ sibi noti: ⁊ aliaꝫ vxoꝛ cuiusdã alteri⁹ ẽt sibi noti: ⁊ ibi ſtabãtur ⁊ ꝓburebanꝫ sine interuallo ⁊ fine in bullieti metallo. Et ait mlier. Cũ iſtꝫ ꝙs videres et bñ nouisti dñ viuerẽt ego toq̃rer mõ misi a pctõ meo me dei miscõia ꝑ penitentiã reuocasset. Ipi ei thoro legitio relicto amore adulterino sibi inuicẽ adheserũt. Sed illis in pctõ suo moriẽtibꝫ: chꝛs pniam meaꝫ suscepit: et hec dicẽs euanuit.

Apostata
VI

Legit in libro de ortu carthusiẽsi. Ho uicũ cuiusdã sororꝭ nobilis venit ad portaꝫ claustri flens ⁊ ciulãs ꝑ eo q̃ ipam deolatã reliq̃rit secl'o. Cõsulit ꝓr q̃ ipam nõ videat ne forte ab ea flexus recedat: Ille ecõtra stulte ꝑsumẽs de fortitudine sua eã adijt: et statim miser cũ ea recessit. Pergẽtibꝫ ipis i siml' ⁊ nõ lõge a claustro nemusculũ q̃ddã ingrediẽtibꝫ vidẽt rustici arãtes ⁊ pastores bestiam de siluis venire rapidã ꝑ us nõ viam Que mora i nemusculo facta modica ad loc⁹ cũ redijt vñ venit. Mirãtes illi q̃d fecit bestia: currũt ad nemusculũ. Et ecce inuenerũt mẽbra eoꝝ dilaniata ⁊ hicinde dispsa. Nõ cũ nũciassent fratribꝫ in claustꝝ: plangebant miserabilẽ ipoꝝ exitum: mirantes dei horrendum iudicium.

VII

In domo ꝑpe treuerim ordinis carthusiensis quidam nouicius Weynardus nomine fuit a diabolo tentatus: sed non sic superatus. Nam sic tentatus fuit q̃ si aliquantulum pecunie habuisset statim exiuisset: vnde exabundantia cordis etiam ore ad ſs ipm dixit. Si haberem decez florenos ego nõ manerez hic diuti⁹ ſz exirem. Et cũ i cella sua nescio q̃d q̃reret in q̃dam loco inuenit

decē florenos q̄si recēter monetatos ꝛ bonos auro. Quos cū inuenissz ꝛ fraudē dia boli cognouissz ꝓfortat⁹ fuit in dño. ꝛ p̄ fessionē faciēs ꝛ cōplib⁹ b̄. ad edificatōem narrās pseuerauerat ī ordie. xliij. ānis vsq; ad mortē.

Auaricia VIII

Refert mg̃r Joannes nider ī Formicario fidedigno⁹ relatōe didici nr̄o tpe fuisse virū q̄ndā pecunijs antiq̄s refertū ꝛ infestāt̄em. Qui cū dudū sibi occultassz ex auaricia magnā multitudinē denariorū puri argēti ꝛ veteris deuenit ad extrema. ꝛ ō fari nā auene sibi pulmētū ip̄atiētissime clamabat p̄parādū. Qō cū factū esset sedit egrotus solus more solito in lecto. Et loco micarū panis minutatiz spargere cepit denarios q̄s occultauerat in pulmētū auene: et cū cochlearī auidissime ori imponere. sicq; in ſer suffocat⁹ est ilico.

IX

Refert magr̄ Robert⁹ de litio ī suo q̄dragesimali. Vidi q̄ndā in extremis laborātē q̄ ditissim⁹ erat: ꝛ diuitias nō sine pecc̄ato ꝓgregauerat. Cū q; monerē cū vt ipse ī̄ aie salutē q̄reret: nō libenē audiebat buiusmodi ꝓba. Quāmo ī lectulo ī q̄ iacebat bat dicēs. O q̄ntū laborauī vt thesauriza rē: ꝛ alij gaudebūt de thesaurz meis. O diuitie mee: o pecūie mee: o iocalia mea: q̄s vos possidebit: ꝛ q̄b vos relīquā. Et ī his vt silib⁹ retinens cor ꝛ aīm miserrim⁹ expirauit.

Būficiū X

Duo clerici vno corde intrabāt mōaste riū ꝛ tāctēplarit viuebāt vt oēs eos dilige rēt. Post. xij. ānos vn⁹ morit. Qui minor ait. Tecū ꝓ deo parentes ꝛ patriā reliqui: solare ergo meū exiliū tuo reditu: vt sciaz q̄d meruim⁹ oīa relīq̄ntes. Faciā inq̄t o di midiū cordis mei deo ꝓpitio: Tu autē dilige mortuū: q; viuus te efficacit sicut maiores. Et ecce die septimo redijt mortu⁹ iocūda ꝛ splēdente facie dicēs. Di fr̄ Henrice: sicut audiuim⁹ sic vidimus in ciuitate dn̄i ꝓtutū. Dudū iā cētuplū accepi: ecce ꝓtera eius eccl̄iam aureā mīri artificij ꝛ decoris. sinistra ꝓ cordis locū regebat. Ille ꝓ viuus supra q̄s dici pōt exhilarat⁹ ait. Cur mi dulcis frater Herarde ī manu tua ita reuerēter geras eccl̄iā. quare etiā corona celes solita dilectiōe edicito. Intrepidus ait: audi q; ꝛ solari te reuersus sum. Nosti q; eccl̄iam a meis mihi sūptuose ꝓcuratā cū eius honore ꝛ cōmodo amore p̄fectiōis euāgelice ꝛ timore pidi. qō est ī cura aīaz reliq̄. Quare sup oēs reges terre et cūctas seculi diuitias cū beatz eternalit exulto. Tui autē amore cor meū celo: q; ip̄m p̄cioso lapide tāti splendoris decorat vt vix sus tu⁹ mor ex illo secaret: qō consecut⁹ sū a dño meo Jesu chr̄o: q; ei⁹ passiōis ꝛ icarnationis būficiū q̄tidie deuotus ruminare solebā. Si diligis inq̄t me: tolle cito manū libenter p hoc videndo vnū oculū expendā: qō dixit ꝛ fecit. Cū aūt nimis ardenē p tanto gaudio etiā altero ꝓuari desiderabat: ait illi beatus. Mea interuentiōe. xxx. die mihi iungeris ꝛ gaudiū nr̄m nemo tollet a nobis. Interī dic fribꝫ q; mag̃ eos p̄mia manēt: nemo tepescat. Frat ꝓ sic disponebat domui sue. i. cōscie: vt nihil liberet nisi cibꝫ aie. Flētibꝫ āt p amore fribꝫ ei⁹. xxx. die iocunde eisdē valedixit atz migrauit.

XI

Legit em̄ in libro q̄ dr̄ vita Jesu: q; carnales amici in būficior̄ collatōe alijs dignioribꝫ ꝛ melioribꝫ p̄ferunt: q̄z ꝓmotoribus ve dānationis ꝓba cōminat. Ve inquiens q̄ edificat sīō in sanguinib⁹. Nota fl⁹. Cū facto⁹ rex ꝓuauit semine clerum. Ad sathane votū successit turba nepotū. Unde nota visionē de quodā pōtifice ad carnales amicos affecto que statim post mortez eius ostensa est cuidaz legato eccl̄ie in via iam posito. Quodā em̄ mane cū idem legatus excitat⁹ a somno vellet orare vt ꝓsueuerat submiss⁹ est quidam lectus in supficie aureus tapecūs circūseptus in camera vbi q̄escebat: i quo residere videbat ip̄e defunctus ad modum pontificis ornatus: ꝛ in giro eius multi de genere suo per eum promoti et ditati chorcam ducebant: et cātilenas lugubres cantantes in hunc mo dū pclamabāt. Maledicta promotio ꝛ exaltatio tua. Tu ei es nostre p̄ditionis causa. Ille ꝓ circūquaq; respiciens maledictionez eis similiter imprecabatur dicēs. Maledicti vos a deo: quia propter vos traditus sum igni ꝑpetuo. Et hoc dicens coopertoriū aureum eleuauit: et flamma de lecto cū fumo fetidissimo ascēdit. Et sic visio disparuit. Hec autē visio p̄dicto legato annuncio illius ostensa est vt ip̄se a similib⁹ abstineret: quia defuncti successor erat futurus.

XII

Legit in hystoriis anglor q fuit quidaz cleric⁹ canonic⁹ in diuersis ecclesijs t decanus in vna. Cūq infirmaret grauit: visitatur a quodā sancto viro familiari suo. Cūq incepisset eum monere de via salutz: mox obscurata est camera t vox mirabilis terroris audita est. Surge: Surge sacrilege: expoliator christi et interfector pauperū: veni t accipe indumentū. Cunq ille subito expirasset: et corpus eius nigruz tanq carbo fuisset dimissum: sanctus vir cū horrore et timore ad suū monasteriū prexit: t rogabat deū vt ei dignaretur ostendere iudiciū illius clerici. Et vna die eo orāte apparuit subtali forma: Duo equi ignei cuz sellis stabāt iuxta eum: vnus ante et alter retro: t firmabant pedes anteriores sup humeros: t cuz dentibus frangebant ossa t omnia mēbra eius: et in qualibet sella equi stabat vna malera. Cunq sanctus corrueret p horrore visionis ille decanus cepit dicere. Quare vocasti me miserū: cum nō vis mihi loqui. Cūq resumptis viribus interrogasset quis esset: Rñdit. Ego sum talis decanus maledictus et dānatus quondam familiaris tuus. Tūc sanctus. Que est ista horribilis pena tibi data a deo? Tūc decanus. Hi sūt duo equi ignei qui inspirāt ignē per omnia membra mea t pterunt t comedūt omnia mea ossa sicut equus comedit substantias pauperum. Unus portat peccata mea t alter peccata ppl'or: a quibus oblatiões: decimas: anniuersaria t prebendas recepi. Tūc sanctus. Hiror cum fueris mūdus homo: discretus: t ecclesiasticus quare sic es dānat⁹. Tunc decanus. Non mireris de hoc: ꝫ mirare quomō clericus habens ecclesiam potest saluari. Cūq ille adiurasset eū vt diceret causam: dixit. Attende ad stabulū clericorū et ad ecclesiam. Illud cōseruatur a pluuia t a cōtrarijs: t ecclesia ruit. Attēde ad particas t ad vestes clericor t sacerdotales. Humerus pmaz pre multitudine ignoratur: secūde aūt nulle sunt: vel sic fracte aut fetide q vix possunt portari. Attēde ad mēsam eor t ad altare chri. In mensa eor vasa aurea t argētea: in altari dei vix calix stanne⁹ reperit. Scutiferos et meretrices idunt t paupes spoliāt ac hospitalitatē fugāt: predicatiões abhorrēt: sed lasciuiā et mundum amplexantur: obliuiscunt diuinū officium t rememorāt cātilenas. Et hec est porta damnationis et precipicij clericorum. Tunc flamma feridissima decanuz cū equo eleuans cum mirabili dolore a ꝑsentia sancti viri euanuit.

XIII

Videbat quidam clerico quadā nocte q deus sederet in iudicio t ante eum ror mūdus vocabatur: quilibz recepturus ꝑm merita sua. Uidit q vnusquisq adducebat alium quem sanctorum cui plus seruierat vt esset apud chīm aduocat⁹ suus. Ille cogitabat q rogaret etiā sanctū illum cuius canonicus fuerat: cui t seruierat cantando: legēdo et secum iret ad iudiciuz ante christū vt intercederet p eo: monēs eum de seruitio suo. Tunc ille sanctus relpondit. Libenter ibo tecū. Et assumplit secū alium quasi p teste et deuenerunt siml' ad iudiciū. Cunq venissent dixit sanctus. Domine domine cōqueror de isto vilissimo leccatore qui vigiri annis et amplius comedit et bibit ꝑbendaz in ecclesia mea et omne tempus suū expendit luxuriose et turpiter viuēdo: nec vna die seruiuit sicut debuit: vnde peto iudiciū fieri ō isto leccatore. Huius rei iste est testis. Ihastus respondit. Accipite eum t ligatis manibus et pedibus ꝓiecte euz in infernū. Illo ergo clericus cuigilās quasi de grauissimno putabat iam se esse in inferno. Et dixit illi sancto. Domine habete ꝑbendaz vestrā quia nunq plus comedā de ea. Et quidam ex hoc religionē intrauit t saluauit animaz suam.

Castitas

XIIII

Refert Ambrosius in libro ꝑmo de virginitate: quia puella quedā nobilis seculo: nunc nobilior deo: cū vxgeretur ad nuptias a parentib⁹ et ꝓpinquis: ad sacro sanctū altare confugit. Quo em̄ melio⁹ virgo q vbi sacrificiū ꝓginitatis offertur currere: ne is q dem finis audacie. Stabat ad aram dei puerorū hostia: victima castitatis: nūc capiti deterā sacerdotis imponēs: ꝑcem poscēs: nūc iuste impatiēt moze ad summū altaris subuecta verticē de palla altaris ꝑtexit: me lius me inquiēs q altare velabit. Quidagatis vos ꝓpinqui. Quid exꝓrēdis adhuc nuptijs solicitat animū. Jam dudū promissum habeo. Sponsuz offertis: meliorē reperi. Quaslibz exaggerate diuitias: iactate nobilitatē: ꝑdicate potentiā. Habeo em̄ cui nemo se comparet. Diuitem videlicet mūdo:

potentē imperio: nobilē celo. Si talē habe
tis nō refuto opinionē: si nō reperitis: nō p
uidetis mihi: sed inuidetis. Silētiȝ ceterȝ
vnȝ abruptius. Quid si inquit pater tuus
viueret innuptā te pateretur. Tunc illa ma
iore religione: moderatione pietate: t ideo
portasse defecit: ne qđ mihi impedimentum
posset afferre. Qđ ille respōsum de patre ꝺ
dit em et mortuꝰ est. Ita ceteri eadez sibi q̄s
rebant: nec dispēdiū debitoꝝ attulit ꝓgini
tas facultatū sedetiā alimētū integritatȝ ac
cepit. Habetis puelle deuotiōis p̄miū parē
tes cauete offensionis exemplū.

XV

Hzegorius nazanzenꝰ scribit in prologo
apologetici: q̄ signaculū castitatȝ integꝝ cu
stodiēs: cū phie studȝ adhuc iunioꝝ apō
athenas floreret vidit p sopore studēti sibi
et legenti duas satis decoras dextera leua
q̄ feminas ꝝsedisse. Quas ille castitatȝ in
stinctu oculo torniore respiciēs: q̄nā essent
et q̄d sibi vellēt pcūctabat. At ille familiari
us cū ꝝplectentes aiūt. Ne moleste capias
iuuenis note tibi satis t familiares sumus
Altera et nobis sapiētia: altera castitas ꝺz:
misse sumꝰ tecū habitare: q̄ iocūduz satȝ et
mundū in corde tuo habitaclm p̄parasti.

XVI

Refert beatꝰ Augustinꝰ i epla ad victo
rianū. Añ paucos annos seueri epi neptis
sctimonialis a barbarȝ rapta atz in captiui
tatē ducta est: fz p mirabilē dñi miscōiaz cū
bonore magno suis parētiꝝ restituta est.
Domus em illa barbaroꝝ vbi captiua in
gressa est subita cepit dñoꝝ infirmitate la
rare. Quoꝝ mr aduertit puellā deo dica
tā t credidit q̄ eiꝰ oriōiꝝ filij sui possent ab
iminētis iā mortȝ pclo liberari. Petiuit g
vt oraret p eis pollicēs q̄ si salui facti essēt
eā suis parentiꝝ redderēt. Jeiunauit illa et
orauit t ptinuo exaudita est: ad ꝟ ei factuz
erat q̄ntū exit docuit. Itaq̄ illi tārepētino
deo dñicio salute pcepta mirātes t honorā
tes qđ illoꝝ mr pmiserat impleuerūt. Hec
iō facta cōstat vt discam⁹ q̄m t captiua sctā
ꝝgitas etiā inter barbaros nō deserit a dño

XVII

Hieronymꝰ i epla ad alethaz. Pretarata
nobilissima q̄ndā femina iubente viro suo
hemecio q̄ pr eustochij ꝝginis fuit: habitū
eustochij cultūq̄ mutauit t neglectū crimē
mūdano more texuit: vincere cupiēs t ꝝgis
positū t mris desideriū. Et ecce eadē vidit
angelū venisse terribili facie minitantē pe
nas t hec ꝟba frangētē. Tu ausa es viri i
periū pferre chro: tu caput ꝝgis dei tuis sa
crileg attrectare māib. Que nūc iā aresc̄t
vt sērias excruciata qđ fecerȝ: t finito mēse
q̄nto ad inferna ducaris. Sinaūt pseuera
ueris in scelere: t marito ordaberis t filijs:
oia p ordinē expleta sunt t seram misere pe
nitētiā velox signauit interit. Sic vlciscit
chris in violatoriby templi sui.

XVIII

Hieronymꝰ in plogo qđā. Sub Decio
t valeriano pscutoriby q̄ tpe cornelꝰ rho
me cipanus cartagine: felici cruore dānati
sunt multas apō egyptū t thebaydā eccles
as seua tēpestas depopulata est. Uotū tūc
erat chrianis p noīe chri gladio pcuti. Ue
rū hostȝ callidꝰ tarda ad mortē supplicia cō
q̄rens aīas iugulare cupiebat nō corpa: t vt
ipe q̄ ab eo passus est cipianꝰ ait: volētiby
mori nō dabat occidi. Cuiꝰ crudelitas seq̄n
ti exēplo notior fiet. Deciꝰ iuuenē q̄ndā iu
uenili etate florentē in ameniſſimos hortu
los adduci pcepit: ibiq̄ intercādētia lilia t
rubētes rosas cū leni iurta murmure serpe
ret riuꝰ: t molli sibilo arboꝝ folia vētꝰ strin
geret sup stratū plumis lectulū supinari: et
ne inde se excutere possit blandis sartoriz
nexiby irretitū relinq̄. Quo cū recedētibus
cūctis meretrix specioſa venisset cepit deli
catis stringere colla ꝝplexiby. t qđ dictu ne
phas ē manib attrectare virilia. Quid age
ret miles chri q̄ se cōuerteret nesciebat. Et
quē tormēta nō vicerāt supabat voluptas.
Tandē celitꝰ ispiratꝰ pciszȝ mordit linguā
in osculātȝ se faciē expuit. Ac sic libidis sen
sū succedēs doloꝝ magnitudo supauit.

XIX

Legit in paradiso eraclidis q: sctūs Heli
as monachꝰ amore ꝟtutis successus: t femi
nei sexꝰ miseratiōe cōmotꝰ deuotaz deo ꝝ
ginū curā habebat: t in q̄dā grādi monaste
rio vsq̄ ad tricētas feminaz nūez collige
bat: earūq̄ ꝺuersatiōez ordinabat. Sed cū
p bīēniū iā fecisset t adhuc iuuenis. xxx. vl
xl. annoz esset: subito gnē carnis tētatiōez
passus ē: relictoq̄ monasterio dū p solitu
dies iugi biduo ieiunꝰ erraret ait. Dñe deꝰ
aut occiꝺ me: aut a me tētatoz istā excludes

Uespe igit ei somn⁹ irrepsit ⁊ tres angelos ad se venisse ꝓspexit dicētes. Cur es egress⁹ de monasterio femina⁊. Qui cū timuisse se diceret: ne aut sibi aut illis noceret: illi dixerunt. Si hmōi metus pcl'o p nos liberat⁹ fueris rursus illa⁊ curā suscipis. Cūq; libēter adquieuisset: et hocīpm exigentib⁹ illis iuramēto firmasset: vnus illo⁊ manus illius tenuit: ⁊ alter pedes: terti⁹ ꝓ noua cula testiculos eius abscidit. Nō q̄ fere hoc faceret sed q̄ facere videret. Angelis aut̄ interrogātib⁹ an aliq̄d sibi pfuisse sensisset factum suū: vehement inq̄t intelligo quoddā onus mihi esse sublatū: et satis credo me oī quam formidabā molestia liberatū. Igitur post ānq; dies egressus et monasteriū lugētium femina⁊ ingressus: in cella quadā illi habitauit: et alios quadragīta annos vixit patrib⁹ assuerās q̄ nunq; vlterius ī cor eius cogitatio talis ascenderat.

XX

Refert beatus Gregori⁹ turonēsis: q̄ q̄dam nobilissimus iuuenis rhome de nobilib⁹ senato⁊ cū virgine eque nobili ꝓtraxerit tpibus archadij ⁊ honorij ⁊ beati martini: nō tamē spōte sua sed parentū ⁊ vi ⁊ auctoritate premebat vt in matrimoniū cōsentiret. Cū itaq; solennes nuptie celebrarent letantib⁹ cūctis et cātantib⁹ organis: hec in corde suo soli dño decantabat dicēs. Fiat cor meū ⁊ cor⁹ meū dñe īmaculatū vt nō cōfundar. Solēnit itaq; cūct⁹ nuptialib⁹ celebrat⁹: cū sero pariti ī cubiculū ducerent: ipa ꝓuersa ad parietē ꝑginitat⁹ sue piculū amarissima cepit lamētatione deflere. Miratur iuuenis vrpote ꝓpositi ꝑginalis ignar⁹: atq; tanti causam meroris solicita cepit interrogatione pquirere. Tūc illa pfundis gemitib⁹ cordis dolores aperiēs. Hec inquit est causa tanti meroris: qm̄ thesauro ꝑginitat⁹ pciosissimo quē voto fideli soli deo dedicaueram nūc inuita ꝓuabor. Rñdit iuuenis: q̄ et placeret deo coniugiuz: q̄ppe qō ipe a ꝓncipio instituisset hominib⁹ obseruandū: et quo ples adq̄ritur que est parentū gaudium: hereseq; bono⁊. Instabat illa ꝓtrarie asserens ꝑginalē statū domio acceptissimum: cui⁹ quidem ꝓncipiū in celestib⁹ spiritibus dedicasset: atq; post hec in terras veniens ꝑgo mansurus de sola ꝑgine nasci voluisset. His itaq; ⁊ pluribus alijs ꝑgine ꝓsequēte fit consensus am bo⁊ vt videlicet castitatē sub solo nomine ꝓiugij ambo seruarēt. Cū aut̄ iam diu sub solo nomīe cōiugij sic fideles ꝑgines atq; vt ita dixeris in igne fideles martyres christi manerent inusti: placuit tandē domino vt de fecib⁹ vite presentis puellam educeret. Postq; aut̄ circa corpus eius ecclesiasticū complessent officium: stans in uenis sup vrnis vt putabat sepulcrū ma nibus extensis in celū. Gratias inq̄t ago ti bi domine deus: atq; hūc thesau⁊ a te mihi cōmissum immaculatū et integrū tibi restituo. Tūc illa de tumulo q̄si subridens. Cur inq̄t ante tempus ea loq̄ris que nō interrogar⁹. Audiebāt hec cūcti et mirabāt. Non mlto ꝓ post tēpore etiā iuuenis ipe euocatus migrauit ad dñm. Sepultus est etiā ipe: sed p multū spaciū a tumulo vrn⁹ putatiue. Cūq; nō post multū temp⁹ etiā tib⁹ causis circa locū fodiētes iuuenis corpus nō inuenirēt: in sepulcro ꝑginis q̄si est atq; repertū: vt videlicz q̄ꝑ ꝓiūcras antemas nō sepat celū: etiā sepultor⁊ corpa non sepat monumētū. Incole aūt tanti⁹ mirabi lib⁹ visis: cū p⁹ ho⁊ duo⁊ memoria venissent in mediū: duos amātes eos nūcupabāt.

XXI

Refert Uincēti⁹ in speculo morali: Si gisimūd⁹ rex lotharingie christianissim⁹ iuuenili flores etate: ne etas illa ad mala semp p clinio⁊ p luxurie inq̄namenta deflueret: filiā apli cōsiliū nubere magis elegit q̄ vri. Au diēs ē de ꝑgine quadā quā p oēs terras virtutū fama vulgauerat: q̄ videlicz nobil esset origine: fama ꝓcerio⁊: atq; sup hec oīma castitate atq; oī ꝑtute pstātio⁊ acc̄ssus ē ad vt hāc hīe posset vxorē: et regni sui regina efficeret. Mittit solēnes nūcios cū munerib⁹ regijs in alemanīā vbi pfata ꝑgo morabatur p parentū et virgis reḡendo consensu. Parentes igit audientes regis affectū facile ꝓsentiūt: vrpote q̄ oēm suā posteritatē talib⁹ nuptijs nobilitandā ⁊ sublimā dā esse sperarēt. Cūq; regales nūcij de ꝑgine ꝓsensu solicitarent: ꝓmiserunt parētes ipi eā ad nuptiarū ꝓsensu⁊ inducerēt. Timebāt em̄ qm̄ sciebāt filiā ꝑginitat⁹ habere ꝓpositū ne si negaret assensū: tāta gl'ia decep parētela periret. Educit itaq; ꝑgo de domo et patria ois fraudis ignara vrpote q̄ nesciebat q̄ duceret. Sed cū puentū esset ad locū atq; intellexisset se regali matrimonio copulandā: flere cepit ⁊ gemere dicens se virginitatē suā regine et dño celi devouisse. Atq; ideo nunq; mortali homini se nupturam.

Que em cū agno ꝑginū gl'ia gaudere cupi
ebat in cel: exaltatione etiā regalē cū detri
mēto castitat; nō reqrebat in terris. Sed
parētes atq; cognati oi cauebant solertia
ne h ad regis noticiā puenirēt. Uex cū vir
gini ois euasiōis demeret occasio. tādē die
tur i spōsalib; ornamētis: vt scz ibi solēnit
statuto ad eccl'iam scti Stephani adduci
fm morē eccl'iastū regi regalit iūgeret. Sz
vbi ad eccl'iam vētū est vidēs ꝑgo chr̄i ni
mis iminere piculū atq; maiori iā liberta
te potita infusa lachrymis gemēs ad bea
to ꝑgis altare ꝛfugit. Quo p cornu appē
so eadē gemēs repetebat q̄ pri⁹ atq; nunq̄
se fatebat ab altari auellēdā nisi sibi ꝓmit
teret ꝑginitas ꝓmā sura. Erubescūt parē
tes: imo vt vere dicā insaniūt se scz eē dep̄
hēsos. Uiranf assistētes hi q̄ppe cām vir
ginis nesciebāt. Ad regis aures tādem fa
ma puenit. Qui vbi sacrū spōse ꝓpositū in
tellexit: deotionē castitatis atq; ōstātie p
positū mirat; laudat: ꝓmittēs eidē q̄ten⁹ li
ab altari se q̄teret abduci nō violato⁹: sz p
tector; custos ei⁹ castitatis existeret. Oia
tū nāt solēnit ꝑparent̄ in vestib; epul' atq;
ceteris nuptialib; tāq; mihi despōsāda sit
necs ei dignū est cū minori solēnitate ea ce
lor; regi desponsari q̄s mihi. Fecit itaq; eā
indui regalib; vestimētis atq; regalē coro
nā capiti ei⁹ desup ꝑponi. Letātib; igit oi
bus: virgine q̄dē de obtētu ꝓpōsito castita
tis: rege ꝑo cū ceteris de deotōe tanta in
erate tā tenera ꝓuisū celebratū est. Quo
expleto oib; regalib; redimitā cum ingēti
gaudio fecit in eccl'iam scti Petri monia
lē collocari. Soli ꝑo parētes ei⁹ cū grādi
cōfusiōe in sua reuersi sunt: dolētes videli
cet q̄ tā sperato honore defraudati essent.
Uirgo aūt deo deuota vitā supstitē in dñi
cis exegit seruitio: atq; nuptijs hui⁹ mūdi spre
tis peruenit ad nuptias eternas.

XXII

Nobilis q̄dā ꝑgo noīe eufemia vouerat
castitatē in annis pueril'ib; dño: votū suū
vt vouerat strenue adimplebat: se coram
deo: hoib; ꝓfuās irrep̄hēsibilē. Pr̄ hui⁹ se
cularis vidēs eā formosam: licet inuitā: oi
bus viris renitētē cuidā comiti despōsa
uit. At virgo plena spūsctō capellā intra
bat: ꝓpicies se in terrā orabat reginā mi
sericordie vt eā in voto castitat; cōfuaret.
Et aduertēs q̄ rōne sue pulcritudis ia ctu
rā castitatis patiebat: accepto cultello am
plius (inq̄t) vana pl'critudo occasio pecca
ti nō eris. Et h dicto nasuz sibi p̄scidit: la
bia. Pat tyrān⁹ audiēs h vocato q̄dā cru
deli suo rustico filiā illi tradidit in ancillā
mandans vt sub obtētu gr̄e sue illā seruí
tijs rusticanis mācip̄aret. At rustic⁹ cōpa
ti nesciēs sanguini nobili vltra modū eam
laboribz: plagis affligebat. Et h illa oia li
benter deuincebat deo regratiās q̄ in istū
statū eā deduxit i q̄ aliq̄d p deo sustineret.
Cū ꝑo in dei seruitio septē ānis pmānisset.
in vigilia natalis chr̄i in nocte: vt mos est
chr̄istianis comedere: familia ad mensā se
dente ipsa cucurrit in stabulum vt laudes
redderet suo creatori. Sed rustic⁹ nō visa
ꝑgine arrepto baculo eā q̄siuit. Et direct;
oculi in stabulū fulgor ibidē coruscⁿ appa
ruit. Et putās ignē ꝓpi⁹ accessit: et ecce ꝑgo
Maria cū multitudine virginū et angelorū
eā ꝓfortabat dicēs: Cōstans esto filia: qz p
h seruitio dabit tibi corona regni celestis.
Qd rustic⁹ vidēs totā familiā clamore cō
uocauit: et viderunt eufemiā nasum et labia
pulcerrima hñtē et facie rutilātē: et oēs q̄ eā
viderāt de ūmēso dono pulcritudinis deū
laudabāt. Cūq; p̄ ei⁹ h audisset veniā pe
tens in loco stabuli claustrū virginū ꝓstru
xit. In q̄ sctā Eufemia deo fruēs in breui
quieuit in dño.

XXIII

Refert Jacob de vitriaco sctīmonialē
q̄ndā pulcrā facie ꝓnceps diues et potens
in cui⁹ ptāte fundatū erat monasteriū ꝓcu
piuit: et cū nō p̄cibz nec mūeribz sibi eā vsur
pare possz mādauit p nūcios abbatisse vt
vnū ex duob; eligeret: aut scz monialē illā
sibi corrūpendā trāsmitteret: aut ipse totū
monasteriū ignib; ꝓflagraret. Terref ve
hemēter abbatissa vtpote q̄ sciret: qm̄ nisi
q̄ desiderabat obtīere faceret peiora q̄s di
xerat: Pauida igit moniali illi sctē reg; edi
ctū crudele denūciat. Que tremēs et dolēs
cepit inquirere cur eā p̄ ceteris monalib;
sic amaret. Audiuit a nūcijs ꝓpter pulcri
tudinē inquiūt oculoz tuorū in te tam ar
dēti amore succensus est. Exhilarata illa
atq; segregata paruz a ceteris ambos sibi
oculos pia crudelitate euulsit: atq; cōpo
nens in disco p̄sentauit ministris p̄cipis
dicēs: Ite et p̄incipi vr̄o hec p̄ntate ex me
ei dicētes: Ecce sagitte q̄ cor tuū tā impor
tuno ardore cōfoderāt. Habes qd̄ desidera
sti: nūc eis vtere p libitu: atq; oculos cor
dis mei intactos atq; illesos relinque.

XXIIII

Legit in itinerario ditmari: qz inter hierusalē z bethleē ē cenobiū vbi erāt sctimoniales qñ terra sctā pdita fuit pulcre valō. De q̄z pfectitudine dñi intellexit soldanus voluit eis cōmisceri: z p̄cepit eis vt sese pulcris vestib⁹ induerēt z ornarēt neq̄cie incestū passure. Abbatissa aūt eaz ne sic ludibrio eēt carni z diabolo: z ne castitatis sue liliū mergeret in luxurie cloacā sui laboris annullās meritū se suaſq̄ maluit mutilare q̄z corpe integro facie siderea īmūdissimū scortū existere. Igit tanq̄ diuinit⁹ edocta cū iā p̄ foribus eēt tyrān⁹ p̄missa exhortatione hac p̄fortatōe vsa ē. Sorores venerabiles tps tribulationis ac pſecutiōis nr̄e est. Soldan⁹ nr̄e virginitatis z pudoris inimic⁹ in promptu est man⁹ eius euadere non poteſtis: vtamini ḡ meo cōsilio: z qđ ego feci vos q̄z faciatis. Qđ dum ratū singule cōcepissent: ipsa abbatissa p̄mitus se naso mutilauit: z singule postmodum volūtate spōtanea se mutilauerūt. Quo audito soldanus vehemēter āmirās cōstantiā illarū z prudentiā obstupuit: z multū hoc factū z fuie fidei tenacē cōstantiā approbauit.

XXV

Refert mgr̄ Joānes nider i formicario In q̄dā rure p̄pinq̄ satis ciuitati nurēbergēsi est ꝙgo q̄dā ex pauperculis pgenita parētibus. Nec cū eēt iunior: mō em̄ est grādeva venusta fuit corpe z recta aio ac simplicissima. Hā circa primos fue pubertatis ānos chr̄o suā ꝙginitatē dedicare studuit: leuitates iuueniles fugere z est⁹ oēs sui cordis in chr̄m dei filiū vel in spōsum suū cepit dirigere. Tētauit tūc ex aduerso z mltis ānis postmodū demōis neq̄cia ꝫ hāc pugilē se erigere: z nocturno tpe nūc strepitib⁹ horribilib⁹. nūc ꝙo inopinatis parietū ꝓcussiōibus: z tādē dom⁹ quā ibabitabat ruina phātastica a sctis q̄s faciebat orōnib⁹ sctām ꝙginē terrere conat⁹ est: z a cepto ꝓposito deiicere. Sz mētita est iniqtas sibi. Hā ꝙgo ꝙbis sacre scpture z ꝓfessorū prudētiū ꝓsulūs: p̄mūsq̄ ꝓfortata orōnib⁹ mediāte diuina gra nō mō hostis conat⁹ parui p̄dit: sz diuia ex p̄uidētia in ea cepit his vētoz tētatiōib⁹ ignis diuini amoris circa suū spōsum inflāmari ampli⁹. Affect⁹ em̄ eo tēpore amoris cuiusdā ad chr̄i despōsationem maxim⁹ coz angebat virgis: nullo q̄dē fedo aut terreno p̄mixtus amore: sed gestiebat quatenus aliq̄ specificaret certitudine se a chr̄isto velut spōsam diligi: de quo in predicatiōib⁹ ad virgines audierat deuotas exclamationes sepi⁹ fieri. Orōnisq̄ eius ad ℔ tēdebat desiderū: nō absolute sed cōditionaliter: videlicet si id deiuolūtati foret beneplacitū. Cū aūt in tali desiderio mltis p seuerasset mēsib⁹: q̄dā die in orto de cuius ope victitabat desideriū pauperis exaudiuit dñs. Hā cū a iuuētute rerū careret affluētia ortū sibi p victu p̄priū coluit: z vacā tenuit vnicā cui⁹ lac z horti herbas vari as frequēter ciuitati intulit: z his vēdit⁹ victum acq̄siuit tenuē. Vix vllū sermonē factū ad pplm in eadē ciuitate solebat negligere: nec differre infra q̄ndenā aut circiter vt recipet diuinissimū eucharistie sacrm̄ missa p̄i⁹ sacramētali cōfessiōe. Igit dū in horto post diuturne petite arrevota laboraret more solito in hāc verboz p̄ruptit sententiā. O vtinā fili dei signū aliqđ tue dilectiōis ego paupcula z indigna mererer accipe in tali hui⁹ orti locello q̄ nūc occupo. Et ecce in corporeis visum dirigo. Et ecce in momento z locello vidit tres aut duos circit violarū amenos flosculos. Erat aūt p tūc tps autūnale z circa festū bti Martini qñ in nr̄is ptib⁹ nedū oīm flor⁹ emarcescere solet amenitas: verūetiā tūc glaciei z niuiū gelicidia oīum fructuū z foliorū vires ab arboribus ꝓsueuerūt decerpe z eneces re herbas i q̄bustibet ortul⁹. Hausa ē itaq⁹ chr̄i ꝙgo: z ex āmiratiōe territa: z tā insolito spectaculo violas manu collegit p̄pria z ꝓseruauit solicite vt exinde amor⁹ z spes artius ad suū spōsum ḡte succresceret. Ulterius postmodū ex simplicitate nūnia tētationis q̄dā z ambiguitas in eā incidit: an ne ℔ sufficiēs eēt arre illi⁹ quā tam sedule gnū sufficiēs eēt arre illi⁹ quā tam sedule a chr̄o poposcerat: iō p̄ces nouas z suspiria acriora p̄oribus suo spōso cepit porrigere. certificaret ampli⁹. Cū in seqnti ānno iterū in orto suo laboraret q̄dā die: z ibidē in loco cū certū itinitū dirigerz optādo et imo cordis ō̄siderio q̄ten⁹ ibi reperet i signū chr̄isponsatiōis anulū aliquē si diuie volūtatis id eēt. Et en altera vice nō sprenit deus p̄ces hūil ꝙgis sz reppit materiale quedā anulū quē vidi postmodū. Erat aūt colorꝫ albi ō minera q̄ nescio: argēto mūdo vel debak sūmilioz. Et in clausura vbi iūgebat in circulū due manus artificiose insculpte exiterūt cancellatim sibi mutuo fidē po-

rigẽtes ꝛ sese arte cõstringẽtes. Fuitq; lo//cus inuẽtiõis huiꝰ muneris taꝫ inopinatꝰ humane ꝺiecturatõi: vt oino desertus ab alijs videreꝯ hoib⁹. Hũc anulũ virgo gtis//simẽ seruauit in posterꝫ: ꝛ altissimo suo spõ so deinceps vt antea in labore manuũ sua rũ viuere studuit q; antea letius. Addidit etiã bis quẽ diligebat vice tertia in q̃dam visione nocturna se virgini pure in loco q̃//dã vt videbaꝯ mũdo in ea forma ostẽdere: ꝛ ad amplexandũ porrigere in q̃ solet ꝓ fi//ginis ꝛ matris tractatus manib⁹ tpe pue//ritie. Vides igiꝯ simplicẽ virginẽ a christo consolatã in psenti seculo.

XXVI

Quidã turpissime vite dñam nr̃am nõ desinebat frequẽtissime collaudare: ꝛ q̃dã vice cũ ipse mltũ fameſceret ambulãs ꝑ ter re vastã solitudinẽ apparuit ei dña nr̃a cũ speciosis puellis cibũ afferẽs q; plurimum delicatũ in scutellis turpib⁹ ꝛ ĩmũdis: ꝛ ait ei: Comede. Tũc rñdit ꝛ dixit: Libꝫ bonꝰ ẽ ꝛ pulcer: sꝫ nõ possum ipm comedere ꝓpter ĩmmũdiciã scutellarũ. Tũc ait ei dña nr̃a: Laudes q; mihi dicis bone sunt ꝛ pulcre: sed cor tuũ ĩmũdũ est: ꝛ iõ tuis laudib⁹ nõ delector. Postmodũ ꝓo per penitẽtiam se mundauit.

XXVII

Legiꝯ in scala celi q; fuit q̃dã mgr̃ pari//sius: q̃ oi ãno scholarib⁹ suis q̃ eum ꝺtinue audiebãt dabat florẽ lilij. Cũq; q̃rereꝯ ab eo q̃re ħ faciebat: rñdit: Quattuor in lilio repio. Est em̃ ibi triplex color qui denotat triplicẽ honestatẽ: cordis: corpis ꝛ ĩntẽtio nis. Est ibi odor q̃ q; ꝺiu nõ tãgiꝯ redolet: sꝫ si tangaꝯ fetet. Sũt ibi septẽ folia ꝛ septẽ grana. Ut q̃ clerici ꝛ discipuli mei habeãt plenariã honestatẽ: fugiãt cõsortia mulie//rũ: ornẽt se septẽ ꝑutib⁹: ꝛ odiãt septẽ pec//cata mortalia: iõ ꝺo eis hũc florẽ sꝫ lilij.

XXVIII

Refert mgr̃ Jacob⁹ de q̃dã religiosa: q̃ cũ ꝺiu fuasset ꝑ ginitatẽ suã: ꝑ sũptuose ꝺi//xit iactando q; nollet sũis esse magdalene. Que ex hac ꝑsumptiõe infra breue temp⁹ a q̃dã gartiõe defloꝛata incidit ĩ mala pes//sima ꝛ inaudita.

XXIX

Tres erãt moniales in vno claustro so//cie speciales: ꝛ ex illis erãt due ꝑ gines. He aũt singule studebãt se deuotas btẽ ꝑ gini exhibere. Mortua ꝓo vna ꝑ gie: ꝛ iã vidua in extremis agente: tertia soꝛoꝛ supstes ro//gabat viduã vt post mortẽ rediret: ꝛ de ꝑ//mio socie certificaret eãdẽ. Qõ ꝑmittẽs si tũ foꝛet de bñplacito deexpiraꝯ. Die au tẽ tricesima ista añ altare in oꝛõnib⁹ pocũ bẽte apparuit socia vidua ĩestimabili splẽ doꝛe fulgẽs nimis ꝛ dicẽs. Veni q; ad redi tum obligasti me. Et ecce modicã partem ꝑmij mei: sed bñdicta ꝺies in q̃ nata sum. Illa ꝓo confoꝛtata ꝛ resumpto spũ q̃siuit de statu ꝓis defuncte. Cui illa dixit Si totꝰ mũdꝰ esset pergamenũ ꝛ mare incau//stũ: ꝛ oĩa folia ꝛ gramina scriptoꝛes cũ oĩb⁹ hoib⁹ q̃ fuerũt ꝛ sunt ꝛ erũt futuri ꝓmo oẽs deficerẽt q; ĩmmẽsitatẽ ꝑmij celestis exꝑi//merẽt. Sed parumꝑ ait ad pñs dicã tibi: Soꝛoꝛ nr̃a in ĩnfinitꝫ claritatib⁹ me ꝑcel//lit: ꝛ merito: q; ipa heri choꝛeã cũ agno du xit cãdidã cũ mltitudine cãdidaꝝ puellaꝝ cãtãs canticũ singulare solis virginib⁹ ap ꝓpriatũ ꝛ gerens sertũ de diuinis floꝛib⁹ ꝓfectũ. Rogaui aũt eã vt saltẽ ad horã mi//hi sertũ cõcederet: q̃ ait: Non expedit tibi. Tñ ab ipis floꝛib⁹ dedit mihi q̃s attuli: tu//bi socie mee charissime: vt aliq̃liꝰ virtutem eoꝝ q̃ntũ sensus cape poterit humanꝰ ꝑpẽ//das. Facto ğ ab ea circulari tactu in pau mẽto cũ floꝛib⁹ tam miri odoꝛis ꝓcessit fra grantia q; illa soꝛoꝛ ꝑ suauitate rapta fuit in extasim. Et sic vidua expleto ꝓmisso ad celũ redijt. Qẽs q; monasteriũ intrauerũt p multũ tps senserũt celestẽ odoꝛẽ.

Cõfessio. XXX

Refert doctoꝛ iacob⁹ carthusiẽsis in li//bꝛo suo de pctis mẽtalib⁹ mortalib⁹. Rho//manus q̃dã põtifex fini vite appꝛopiãns capellano suo auctoꝛitatẽ aplicã ꝓtulit se absoluẽdi sub plenaria remissiõe vt fieri so let in ãno iubileo. Finita cõfessiõe bñficiũ absolutõis obtinuit: obijt. Nõ multo post apparuit eidẽ capellano vultu mestissimo ꝛ veste lugubꝛi. Req̃sitꝰ an ipe eẽt papa de functus. Rñdit q; sic. Req̃rit capellanꝰ q̃//re tã trist̃ apparuit. Rñdit: qm̃ eterni mor ti adiudicatꝰ sum. Quare inq̃t capellanus cũ tñ bñficiũ absolutiõis plenarie tibi ꝓfes sione facta ĩmpẽsum sit. Respõdit defun//ctus. Qm̃ sup̃mus iudex absolutionẽ illaꝫ ratã nõ habuit. Quibus dictis disparuit. Utiq; deꝰ credit hoc voluisse reuelari pro//pter nos: vt si in viridi ligno hoc factũ con stat. i. in capite eccl̃ie: in arido .i. in minori auctoꝛitate q̃d fieret pensaremus.

XXXI

Legit i scala celi: Duo ꝑdicatores ibāt p viā q̄z vn⁹ erat penitentiari⁹ dñi pape z sctūs hō: z alt mlrū inocēs z pi⁹. Cū ḡirēt p viā: z ad gōdā castz i q̄ erat mlr q̄ adulteriū cōmiserat cū q̄dā de parētela sua: z pter enormitatē pcti z erubescētiā būanaz rj. annis absq; ꝯfessiōe tenuissz: dū vidisset istos frēs extraneos i eccl'ia celebrātes diuit intra se. Isti nō cogscēt te nec vnq; redibūt ad ptes istas: z iō istis dices pctm̄. Celebrata missa ad penitētiariū accessit: z stāte suo socio et oppositō cū pctā sua ꝯfiteretur: ad quālibet exp̄ssionē vni⁹ pctī vnus bufo exibat de ore ei⁹: z saltādo exibat ecclesiā. Tādē ꝯfessis oīb⁹ pctis cū venissz ad illō p̄ secūdia noluit ꝯfiteri: z dū absoluebatur a penitētiario z ip̄a vellz recedere: soci⁹ penitētiarij vidit q̄ oēs illi bufones cū vno alio maiori z enormiori forme turma tim ingressi sunt os mlieris z vētrē. Recessit mlier nō ꝯfesso pctō: recedunt z frēs. Et cū p vnā leucā iuissent soci⁹ penitentiarij ei revelauit visionē quā viderat de mlliere ꝯfitēte. Qui territ⁹ z tristis dixit: Celauit aliq̄d in ꝯfessiōe. Et cū redissent vt eā ꝑuerterēt: eā suffocatā z mortuā inuenerunt. Qui ꝯtristati mō mirabili cū ieiunio z orōib⁹ ceperūt ip̄lorare diuinā clemētiā vt dignaretur oñdere q̄d significat p visionē oīsam. Tertia die appuit eis mlr eq̄tās sup draconē: z duo serpētes crudeles accingētes collū ei⁹ sugētes ei⁹ vbera: duo bufones terribiles erāt sup oculos ei⁹ a cō ore ei⁹ ignis sulphureus exp̄irabat: duo canes deuorabāt crudelit man⁹ ei⁹. Et due sagitte igneite imittebant p aures ei⁹: in capite ei⁹ lacerte stabāt. Quā cū vidissent frēs territi corruerūt. Tūc illa: Nolite timere amici dei: nā ego sum illa maledicta mlier q̄ fui vob alia die ꝯfessa. Et q̄ celaui in ꝯfessiōe tale pctm̄: sum adiudicata ꝑpetuo huic pene. Tūc penitētiari⁹: Adiuro te p deū viuū et verū chīm vt informes me ō duob⁹ dubijs p̄mū est q̄d significat ꝺ diuersitas penaz. Tūc illa: Lacerte capitū sunt in punitionē ornamētorū capitis. Bufones oculorū in punitionē corruptorū aspectuū. Sagitte igneite in punitionē diffamationū: cātationū: z imundoz ꝙ boz. Serpētes sugentes vbera in punitionē: q̄ sustinui imūdos tactus. Sz crudelitas canuz in punitionem actuū imūdoz: z q̄ bona dedi de q̄b⁹ sustētari paupes poterāt chīi meis amatoribus eq̄to sup draconē q̄ inter p̄sibili dolore cruciat z cōburīt oēs tibias: z oia viscera mea in punitionē imundarū opationū. Tūc penitētiari⁹. Rogo vt solues secūdū dubiū meū: scz que sunt pcta ex q̄b⁹ gentes hodie magis dānant. Tūc mulier: Hodie p viaz peccati ad infernū descendūt: sed mlieres per quattuor genera peccatorū: p peccatū luxurie: p peccatū vani ornat⁹ z pictionis: p pctm̄ sortilegij: z p erubescentiā cōfessionis. Cū ergo interrogaret si posset iuuari: draco cū mirabili cruciatu subito elevans eam ad infernū portauit.

XXXII

Legit in scala celi q̄ fuit q̄dā vir iust⁹ et bonest⁹ valde hūs vxorē sterilē. Rogauerūt ḡ ambo dñm vt misert⁹ eoz eis p̄olem ꝓcederet: z ipsi eā diuio fruitio māciparēt. Cūq; adiuti a deo filiū habuissent: z transacta puericia monachū statuissent scrissume suo creatori defuinit. Et q̄ p̄ alū filium ñ habebat vna cū vxore sua facultates suas sic distribuebat paupib⁹ vt iā patres paupez vocarēt. Cū aūt q̄dā iuuenis filioz dñi vxorē adamasset: inclinata ad peccatū ab eo ꝓcepit filiū: z ꝓceptū occultauit ꝓtinuādo z augmētādo largitionē elemosynaz. Tādē pepit filiū z extirpit p̄ris manib⁹ z sub lecto p̄rio sepeliuit. Tādē mortuus maritus eius. Quo mortuo plus z sine freno libidini cepit vacare. Et iō secūdo cōcepit filiuz: peperit z extinxit suis manib⁹ sicut p̄mū. Hec ꝓfitebat hec pctā alicui: sed in multitudine elemosynarū cōfisa sine cōfessione sperabat saluari. Tandē mulier ifirmatur: monet ad cōfessionē: sed illa cōtemnit. Tandē mortua est: z in infernū portata. Cuius obitū audiēs monach⁹ instāter incepit p ista orare: ieiunare: celebrare: disciplinas accipe. Et dū quadā die deuotissime celebraret: vidit mlrez suā cōrā se z duos dracones terribiles māmillas: z totum corpus cruciātes. Cū aūt filius interrogasset qualiter ei esset: rñdit q̄ dānata esset p̄pter verecūdiā ꝓfitēdi: q̄ nullū bonū p̄ficit vbi virtus cōfessiōis deficit. Tūc filius q̄d significāt isti dracones. Tūc mat: Feretus q̄s lactare debui p̄ris manib⁹ extinti: z ideo sunt mihi dati in penā eternā.

XXXIII

Legit etiā q̄ in q̄dā monasterio moniali abbatissa habuit z nutriuit neporē suā q̄ i amore cuiusdā iuuenis exarsit z ꝓsensit

in actū carnalē: sz qz cōgruitatē tpis z loci nō habuit ipm pctm ope nō ꝓpetrauit: ipa ꝓo postmodū infirmata cū ab oīb casta z sctā reputaret ꝫ pctm male volūtatis non ꝓfitēs obiit. Et cū abbatissa credēs eā fo// re sctām cora deo: p matutinas eā peteret vt p ipa intercederet per duos teterrimos adducta dixit se ꝓpetuo dānatā ꝓpter ma// lam voluntatē quā cōfessa nō fuerat.

XXXIIII

Juuenis q̄dā luxurios⁹ intētiōe mala intrauit rubetū vbi erāt infames mulieres Cui occurrit diabol⁹ dicēs. Uade añ te qz dñs tibi solua suo tpe. Qui dū intrasset vlte// rius occurrit sibi chr̄ist⁹ i habitu cuiusdā mo// nachi: z q̄ tēderet reqsiuit appellās eū filiū Et dixit: Uos nō estis p̄ me⁹. At ille: Ego sum p̄ tu⁹. Et apta capa ostēdit ei man⁹ z latꝰ q ambo erāt cruētata sic apō crucifixū solet depingi dicēs: Credis g nōdū q ego sum p̄ tu⁹. Tūc ille: Dñs de⁹ me⁹. Dixit ei chr̄ist⁹: Uade ꝓfiteri: qz ille q tibi occurre// bat añ rubetū ē diabol⁹ z expectat tevt tibi frāgat collū. Qui cū exisset de silua cū ꝓpo// sito ꝓfitēdi diabolus eū nō agnouit. Et il// le interrogauit diabolū dicēs: Quē tu ex// pectas: Cui diabolus: Certe tu nō es: iste erat tot⁹ nr̄: z mihi data fuit ptās sup eum vt ipm occiderē: tu ꝓo alter es. Qui intelli// gēs dei mīcordiā circa seipm intrās clau// strū ꝓfessus est: z sic in bono vitā finiuit.

XXXV

Legit in scala celi q duo boni frēs ober// rabāt in mōtib⁹ hybernie. Quia viā inueni re nō valētes dū aspicerēt añ se viderunt ēndā boiem parue stature. Quē cū vocas// sent fugere eos cepit. Qui cū secuti fuissēt eū reqsita via noluit rndere. Sed cū insta rēt z inqrerēt qs eēt dixit: Triginta annis demonib⁹ fuiui: homagiū eis feci: z sigillū eor̄ in manib⁹ meis posto: visitāt me in di// uersis figur̄s: z q̄cq̄d p̄cipiūt facio sp. Cūq; vn⁹ illoz ꝑmonē ei faceret allegādo acerbi tatē penaz inferni: vilitatē pcti z infinita// mō posset saluari. Tūc frāt. Confitere oia gat oēm ptātē diaboli: mitiget oēm irā dei z induat te oi ꝓtute. Cū g ille cū pfecta cō// trītiōe cōfessus fuisset: statim sigillū demo// nis est abstrasum. Tūc frēs: Ut cognoscas magis virtutē ꝓfessionis sta hic in nemore ꝓfidēter: z si diabol⁹ cui tu fecisti homagiū dū venerit te nō cognouerit: de⁹ tibi indul// sit pctā tua. Qui cōfisus de misericordia diuina demonē expectauit. Et postq̄ cuz magnis eq̄taturis post recessum fratrū ve// nisset demon interrogauit hominē si seruū eor̄ vidisset: respōdit: Ego sum ille q̄ trigi// ta annis seruiui tibi. Tūc demon: Menti// ris nequā: nō vidi te: sed q̄ro illū q̄ sigillum meū habet i manib⁹ suis. Ille g audiēs ac// cedit ad frēs z pseuerant deo seruiuit.

Cōtritio XXXVI

Refert Bregor⁹ i omelia de decē drach// mis. Afris ptib⁹ victorin⁹ q̄dā extitit nō in opis sūbe iuxta mediocritatē vite. Sz q̄a regnat plerūq; in rege opulēta carnis cul// pa in q̄dā facin⁹ lapsus est q̄ debuisset valde ptimescere: ac de sue mortis īmani// tate cogitare. Reat⁹ igit sui ꝓsideratōe cō// pūctus erexit se: mūdi hui⁹ oia reliq̄t: mo// nasterū petiit. In q̄ tāte humilitatis tan// teq; discretōis extitit vt cūcti frēs q̄ illic ad amorē diuinitatis excreuerāt: suā cogeret vitā despicere dum illius pniam viderent. Studuit nāq; toto mēsis annisu cruciare carnē: volūtates ꝓprias frangere: furtiuas orōnes q̄rere: q̄tidianis se lachrymis liba// re: despectū sui appetere: oblatā a frib⁹ ve// neratiōnē timere: Nic igit nocturnas fra// trū vigilias ꝑuenire ꝓsueuerat. Et qz mōs in q̄ monasteriū sitū est ex vno latere in se// cretiori parte ꝑminebat illic ꝓsuetudinem fecerat añ vigilias egredi vt se quotidie in fletu pnie quāto secreti⁹ tāto liberius ma// ctaret. Cōtēplabat nāq; districtionē futu// ri iudicis sui: z iā eidē iudici cōcordās pu// nicebat in lachrymis reatum facinoris sui. Quadā vero nocte abbas monasterij vi// gilans hūc latēter egredientē intuitus: lēto foras pede secut⁹ est. Quē cū in secreto mō tis latere cerneret in orōe pstratū expecta re voluit qn̄ surgeret: vt ipam q̄z longami// tatē orōnis ei⁹ explorāret. Tū subito ce// litus lux emissa sup eū fusa est: qui in orōne strat⁹ iacebat: tātaq; se in loco illo claritas relsit: vt tota pars regiōis illi⁹ ex eadē lu// ce candesceret. Quē abbas vt vidit intre// muit z fugit. Cūq; post lōgū hore spacium idē frat⁹ ad monasteriuz redisset: abbas ei⁹ vt disceret an sup eū tanti effusionē lumis agnouisset inqrere eū studuit dicens: Ubi fuisti. At ille latere posse se credens in mo// nasterio se fuisse rndit. Quo negāte abbas compulsus est dicere quid vidisset. At ille

videꝫ se esse deprehensum ꝯ q̄z qꝺ abbatem latebat aperuit adiũgẽs. Qñ sup me vidi// sti lucẽ de celo descẽdere: vor etiã parit ve nit dicẽs: Dimissum est peccatũ tuũ. Et q̄ dẽ oipotẽs deus pctm̃ eius potuit tacẽdo laxare: sed loquẽdo p vocem radiãdo per lumen exemplo sue misericor die nostra ad penitentiã voluit corda conuertere.

XXXVII

Quidã tabernari⁹ ꝓpinãs vinũ oẽs tam bonos q̄ malos i suã domũ recepit ⁊ pmi// sit ludere: chorizare: blasphemare: inebria ri: lenones ⁊ meretrices insi' peccare. Se// mel vna die dñica cũ vinũ de cellario por// taret añ ianuã detulit hospitib⁹ extra do// mũ sedẽtib⁹: q⁊ dom⁹ plena erat hospitib⁹: ecce vent⁹ turbinis eũ violẽter rapuit ⁊ sur sum i aera leuauit i conspectu tot⁹ ppli: ⁊ cũ sic a demonib⁹ leuaret clamauit cõpunc to corde. O de⁹ q̄d fiet de aia mea. Tunc demones pmiserũt eũ cadere in vno cãpo dicẽtes. Quia oblit⁹es oia trãsitoria ⁊ cor pus ꝓpriũ: deũ solũ p aia tua cõpũcto cor// de rogasti: iõ nõ possum⁹ te vltra ꝺcludere q⁊ oipotẽs nõ vult pmittere nr̃am in te exe// ercere volũtatẽ: eo q⁊ cõpũcto corde inuo// casti eũ: ⁊ si ꝯ nõ fecisses cũ corpe ⁊ aima te ad inferna duxissem⁹: ⁊ ꝯ dicto dispuerũt: ⁊ inuẽt⁹ in cãpo reportat⁹ est ad domum: ⁊ postq̄ cõualuit se emendauit ⁊ tabernam amouit: ⁊ ampli⁹ nõ permisit aliquẽ in do// mo sua ludere vel blasphemare: vel chori// zare siue alia mala in ei⁹ domo exercere.

XXXVIII

Quidã demoniac⁹ duct⁹ erat ad q̄ndã sctm̃ vir̃ q̄ pcepit demoni vt exiret i nomẽ suũ diceret. Nos ait ille sum⁹ tres q̄ habi// tam⁹ in isto hoie: ⁊ ego vocor claudẽs cor: ⁊ officiũ meũ est cor pctõris claudere q⁊ nõ posset hr̃e ꝺtritionẽ. Si ꝯ ꝺtritionem ha buerit tũc frat meus q̄ ꝯ morat vocat clau dẽs os q̄ laborat ad hoc q⁊ hõ nõ põt cõfi// teri. Sed si ꝺfitet ⁊ ꝺuertit tũc tert⁹ frater me⁹ q̄ ꝯ morat vocat claudens bursam ne pecunia deficiat ⁊ incidat paupertatẽ qui laborat ad ꝯvt ñ satisfaciat restituẽdo ab lata ⁊ iniuste acq̄sita. Et ille plures nobis oib⁹ acq̄rit: q⁊ licet ꝺterunt q̄nq⁊ ⁊ ꝺfitẽtur tñ raro vel nunq̄ plene oia restituunt: ⁊ sic seipsos dãnant: q⁊ peccatũ nõ dimittit ni// si res ablata restituat.

XXXIX

Fuit q̄dã hõ in q̄dã famosa ciuitate qui

p̃dicatõi ꝓbi dei nullo tpe voluit intereſſe: q̄dã añ die ꝺtigit q⁊ q̄dã famosus p̃dica// tor in illa ciuitate p̃dicaret: ⁊ cum magna ppli multitudo cõfluere t ille ab alijs tract⁹ q̄si inuit⁹ ad sermonẽ venit: quẽ veniẽtẽ in// tuẽs p̃dicator vidit diabolũ retrahentem eũ cũ catena cui⁹ circuli expeccatis singul' terebant: ⁊ intuẽs circulos cũ i singul' pec cata singula cognouisset: de peccatis egre gie p̃dicauit: ⁊ quõ ꝓpt pctm̃ habet diabol⁹ in hoie dñũ: intãtũ q⁊ nõ ꝑmittit eũ facere bonũ: nec audire dei verbũ. Salomon in// quit. Iniquitates sue capiũt impiũ: ⁊ funi bus pctõr⁹ suo⁹ ꝺstringit peccator. Tunc ille vniuersa peccata ꝺ q̄bꝫ ille p̃dicauerat veracit' in se recognoscẽs cũ postea audis// set ab eo oi vere penitenti quãtũcũq⁊ pec// catori veniã a dño repromitti: ꝺtritus val de cepit flere amarissime. Tũc p̃dicator vi// dit vnam lachrymã ab oculis eius cadere super catenam que lachryma catenã dirup// pit.

XL

Quidã delectatiõi carnis vacauit intã tũ q⁊ nlli pctõ carnali q̄ntũcũq⁊ turpi vnq̄ se negauit. Filiã nõ dimittebat ꝓpt matrẽ: nec ecõuerso: nec⁊ sorori siue masculis par cebat. Cũ añ appropinquit mori fuit vo catus sanct⁹ quidã heremita vt ei ꝺfessio nẽ audiret. Tũc iste ait: Vade q⁊ maior est iniq̄tas mea q̄ dei misericordia. Tunc sanct⁹ remita. Fili ait charissime noli sic dicere: q⁊ tanta est virtus cõfessionis ⁊ penitentie vt si doleas de peccatis oibus tibi remit// tuntur a deo. Tũc ille peccator: Magna est qꝺ dicis. Tunc ait heremita: Fac hoc dica tibi. Ego inquã spoliabo me oib⁹ bo nis ⁊ meritis meis: ⁊ tu spoliabis te omni// bus peccatis tuis: ⁊ sic nõ oportet te dubi// tare nec desperare. Qꝺ cũ peccator cõsen// sisset: ⁊ ambo cambiũ fecissent: dixit here// mita peccatori. Nunc narra mihi que ma// la fecisti vt sciã de quib⁹ habeo facere pẽi// tentiã. Qui cũ infinita peccata exposuisset ait heremi// nullũ peccatũ secum retinuisset ait here// ta: Tu doles de istis ⁊ vis q⁊ sacramẽtalis sit cõfessio tua. Respondit peccator: sic vo// lo. Tũc heremita: Et ego te absoluo in no// mine patr̃ ⁊c. Cũ ꝯ mortu⁹ fuisset post mẽ sem heremite apparuit: ⁊ dixit ei q⁊ in via saluatiõis erat. Cũ añ heremita reqr̃eret q̄d esset de meritis suis de q̄bꝫ spoliauerat se. Ait mortu⁹. Deꝰ tibi ea seruat duplicata: eo q⁊ abstuliſti desperationẽ meã ⁊ ligauꝫ

marime charitatis mihi demōstrasti.

XLI

Refert Robert⁹ de licio in suo ꝙdragesi mali: q ꝙdā nobilis: sz crimiosus ꝙdā tpe ab inimicis suis capt⁹ est: z qz valde ei erāt inuidiosi z exosi: visum est eis expedire: vt in instāti occideret. Cernēs vir nobil' mozplici voce dixit ad illos: Rogo vos intuitu dei vt ad modicū mozte meā differre dignemini vt alicui sacerdoti petā mea possim ꝓfiteri. Rñderūt illi: Dilationē illā minus ratā: cū posset interim ab amicis eripi de manib eoz: z sic fieret erroz nouissimus peioz prioze. Cui cū ꝓcepissent vt ad decollādū se ꝓsterneret: dixit ꝫ ꝗbū: Deus tu scis volūtatē meā. Et subiūxit: Animaz meā ꝗgis filio cōmendo: sicq decollat⁹ est. Erat aūt ꝙdā obsessus i ciuitate cui cū dicerētur q ō tāti mozte tyrāni gaudiū magnū coplices haberēt cū facinoz⁹us fuerit mi les. Rñdit demō: Neq. Unū em ꝗbū dū mozi debuit ptulit ꝓpter qō saluat⁹ est.

Cōuersio

XLII

Refert mgr Beruasi⁹ in libro de mirabilib terraz z impialib solacijs. Visuard⁹ dñs castri Calsini qō est in puincia ꝓpe Fola eaḡriū: ad loca sacra dñica passiōis visitā da matima deuotiōe feruebat. Dispositaq itaq domo z singulis mare trāsyt: z tandē post mltos labozes mltaq ꝓicula ad locū dim desideratū puenit. Circūit loca singla ꝓdicatiōis: passiōis: ceteraq vniuersa in q bus dñm aut singlare aliq̄d gessisse aut docuisse cōstabat. Tantoq feruoris igne succesus est vt pfundis gemitib: pectoris tumultib z lachrymis vberrimis vniuersa repleret. Ueniēs tandē ad locū natiuitat⁹ in bethlee vbi dñs ipse cuz diues esset in oib ꝓ nob paup effect⁹ de matre nasci dignat⁹ est: z in alieno ꝓsepio reclinat⁹ est: z iā igne ꝓter se qō repēderet nō haberet: cogitauit ius atq tot⁹ in lachrymas resolut⁹: cū aliō fixūq firmauit in animo illi⁹ amoze nunq ꝓ se rediturū in patriā: sed tanq mēdicum z exulē ibidē cū paupe chzo vsq in finē pauperē ꝓmansuz. Progressus igit puenit ad montē carmeli: ne forte si maneret intra fines oino maneret incognit⁹: sed p freqntes eoz visitatiōes ab illa eū quiete q̄ soli deo vacare ꝓposuit impedirent: descēdit itaq de monte carmeli in vicinā solitudinē miles chzisti panes secū ferens qui pauco tēpoze sufficerēt. Illic g ab oib⁹ terrenis impedimētis absolutus totū se in dei amoze incēdit: atq ꝓter deū penitus nil curauit. Sumebatq post lōga ieunia de siccis illis panib parū: vt in dñi seruitio posset diutius ꝓdurare. Quib iā exp̄ēsis cū de quo in reliquū viueret nō haberet: esset q in taxata solitudine cōstitut⁹: totā spem suā in dñm erigebat. Cūq iā viribus deficeret ꝓ cibi inedia: timeretq de herbarū radicibus edere ne ꝓ cibo venenū sumeret ꝓstrat⁹ in terrā oculos ad dñm eleuabat dicēs: Tu dñe qui p ꝓphetā dixisti. Jacta cogitatum tuū in dño: z ipse enutriret. Et ꝓ temerip̄m Jdeo dico vobis ne soliciti sitis. scit enim pater vester: qm̄ his oibus indigetis. Et ꝓmū querite regnū dei z̄. subuenit in hac necessitate mūiti tuo: z militie licet idigne stipēdia ꝓbere dignare: fugit enim a me spes oīs auxilij. Jōq ad te ꝙuersus toto corde mihi postulo misereri: nec defuit fideli seruo dñi fidele subsidiū. Nam ecce vidit coruū quendā non longe a se in terra cōsedisse qui vnguib apphensa radice quadā extractā offert. Primo quidē dilugere considerandā. deinde edendā militi iā pene premortuo: tanq̄ doces q̄tenus taluū foliozuz radicib debeat in posterū sustentari. Būstat ille oblatā radicē z inuenit sapore qui dē dulcissimū: atq nutrimēti virtute vigorosam. Tūc confortatus z dñm de oblato solacio bñdicens totā vitā suā deuotissime dño dedicauit: tāto quidē fidētius quāto copiosius ab eo se sensisset adiutū. Contigit aūt post tpa multa vt quidā peregrini serui militis de q nobis sermo est venirent ad terrā sanctā. Cūq deuotiōis affectu loca singula visitassent inq̄rebant ab incolis si forte dñm suuz alicubi possent inuenire: nec desiderio suo fraudati sunt. Cunq ad ipsius domicilū puenissent inuitant: vt de annona sua secū pariter epularent. Appositis itaq radicib cū aqua frigida in letitia spiritali pariter gustauerūt. Tandem ab eo dimissi cū redissent in patriā fatebāt nunq se tantā saporis suauitatē in aliquo etiā q̄ntūcunq delicioso ferculo inuenisse. Ipse aūt post longā z fidelē pseuerantiam tandē feliciter in dño conquieuit.

XLIII

Retulit frater Hūbert⁹ mgr ordinis ꝓdicatorū q duo scholares de eadē natiōe

socij ⁊ iuuenes religionē intrauerūt: ⁊ i ea dē religiōe bñ ⁊ deuote apud deū ⁊ hoies se habuerūt. Cū aūt alt' eoꝝ laborar et i extremis ⁊ alter eorū fleret dicēs se desolatū habere i aliena terra. Rñdit eger q̄ si hoc deo placeret: ⁊ posset psolare cū post mortē certificās eū ō statu suo. Cū aūt eo mortuo ali⁹ eēt in orōne apparuit soci⁹ ei⁹ valde trist ⁊ afflict⁹. Et cū ille q̄rit cām rñdit q̄ nulla alia cā pateret penā purgatorij nisi p hac q̄ cū dare nouī socci retinebat ⁊ occultabat veteres ꝺ regule statutū: ⁊ ad huc erāt abscōditi ad pedes lecti sui: ⁊ rogauit eū vt eos ibi accipet ⁊ abbati redderet ⁊ rogaret abbatē vt eū de ꝺ in capitulo absolueret ⁊ orari faceret: qđ ⁊ ille fec̄. Postea apparuit ei letissim⁹ ⁊ splēdidissim⁹ rogās vt cū eo foras egrederet. Quo facto vidit añ eū trāseūtē maximā mltitudinē candidatorū hoīm ⁊ fulgētiū ⁊ hñtiū retro sup hñeros cruces pulcerrimas i celo ascēdentiū. Et stati secut⁹ ē scōs ordo lōge pulcriorū fulgentiū hoīm ⁊ ascēdētiū in celū q̄rus singuli habebāt splēdētes cruces i manib⁹ Post hos seq̄bat tertī⁹ ordo pulcerrimus hoīm cādidatorū: ⁊ q̄libet eoꝝ hēbat vnuz angelū sibi pambulū q̄ crucē fulgētē ⁊ speciosissimā añ eos ferebat: ⁊ trāsibāt ascēdētes in celū. Cūq̄ ille q̄reret a socio suo qđ sibi vellet ꝺ: rñdit: Priores erāt q̄ intrauerūt ordinē in senectute: secūdi q̄ i virili etate. tertij q̄ i adolescētia sua: ⁊ cū istis deputaberis si pseueraberis in incepto ⁊ beat⁹ eris: ⁊ ego cū eis p dei grām ascendo. Et ꝺ dicto alios secut⁹ est: angelo p̄cedēte ⁊ crucē eis baiulāte.

XLIIII

Cū abbas Serapion trāsiret p quēdā vicū egypti ⁊ videret vnā meretricē añ ostium dom⁹ sue ad capiēdas alias pparatā: dixit ei senex: Expecta me sero volo ad te de nocte venire. Quē cū expectass̄ credēs q̄ aliq̄d secū senex deportaret ⁊ necessaria ad esum veniēs clausit ostiū cū illa. Cui dixit senex: Suſtine paꝝ vsq̄q̄ legeriz qđ habeo. Incipiēs aūt senior psalteriū: finitis psalmis singulis rogabat deū vt illā puerteret ad pniam. Qđ cū videret mīr deuz p ea senē orātē incepit tremere ⁊ orare iuxta senez. Finito psalterio senex incipit legere apl'm orādo silr. Meretrix aūt intelligēs q̄ nō ꝓpter pctīm ad eā venerat: s̄z ꝓpter ei⁹ cōuersionē cōpūcta est: ⁊ rogās pstrata vt duceret eā ad locū vbi faciēdo ꝺdignā pniam saluaret aiam suā. Tūc senior duxit eā ad monasteriū ꝑginū tradēs cā mri ꝑginū dicēs q̄ nō imponeret ei vt alijs: s̄z qđ ipe peteret indulgeret: ⁊ ei pmitteret ire q̄ vellet. Cū ḡb⁹ cū fuisset p paucos dies vidēs cōuersatiōz ⁊ vitā asperā alia ꝓ aut dicte mri. Ego peccatrix sum. Volo vesp̄e comedere. Post magis agḡscēs se ait q̄m volebat p q̄tuor dies ieiunare. Post modicuz dixit dicte mri: q̄ eā in modicā cellā includeret vbi p modicā fenestrā administraret op⁹ si bi ꝺdignū qđ ageret ꝓpter maxima peccata sua: qđ illa fecit. Dicta aūt mīr reliquuz tēpus in magna sanctitate vixit.

XLV

Legit i scala celi q̄ fuit q̄dā scholar⁹ parisi⁹ q̄ ꝺ terra lōginq̄ veniēs ingressus est scholas theologie cuiusdā mgri q̄ legebat matheū. Cūq̄ ꝑma die q̄ ei⁹ scholas intrauit legeret. Diliges dñm deū tuum ex toto corde tuo ⁊c. Ille subito surrexit: ⁊ dū incipere recedere cūctis admirātib⁹: ⁊ iterrogaret a mgro q̄d esset sibi dictū vel factū q̄re dimitteret scholas suas. Ille rñdit nihil Sz añq̄ pl⁹ audiā ist̄ volo ope cōplere. Et egressus religionē intrauit:

XLVI

Legit in scala celi q̄ in q̄dā regiōe q̄dā ꝑncep⁹ latronū habitabat q̄ tāte malicie ⁊ tāte ferocitatis fuit vt oēs trāseūtes iugularet. Hoc audiēs q̄dā sc̄tus abbas cū bono eq̄: ⁊ cū bonis indumētis ad locū i quo morabat q̄ret. Et capt⁹ statim duct⁹ est ad ꝑncipē latronū. Et cū interrogasset eū q̄d vellet: rñdit latro: Equū ⁊ vestes vestras. Tūc abbas: Justum est ꝺ qđ petis: q̄ ista dei sunt ⁊ cōia. Et iō cū multis annis fuerim vsus instū est vt ⁊ tu vtaris. Sed volo vt dicatis mihi q̄d faciet⁹ de eis. Rñdit latro: Uendem⁹ ⁊ emem⁹ nob victui necessaria. Tūc abbas: Fili q̄re cū tāto labore ⁊ piculo q̄ritis victū ⁊ vestitū vīm. Uenite mecū ⁊ necessaria vob ministrabo. Cūq̄ ille renueret ex eo q̄ nō posset comedere sabbas. Dixit abbas: Dabo tibi carnes ⁊ pisces: vinū electū ⁊ panē: ⁊ lectū optimū: ⁊ ō seq̄re me. Qui acq̄escēs: dū essent in monasterio statuit ei seruitorē q̄ q̄die ministraret oia ꝑmissa. Et post dum latro comederet cū monach⁹ in ꝑsentia illius de mādato abbatis in terra sedens comedebat panem ⁊ aquā. Et req̄siuit latro cām tāte pnie. Si ūq̄t homicidiuz fecisti aut in fornicatione

vristi vt tã grauiter peniteas. Tũc stupẽs ⁊ tremẽs monach⁹. Absit inq̃t a me vt hoc nunc occideri: aut vnq̃ carnẽ meam luxuria fedauerim: qm̃ in ꝟ mõasterio ab ineũte mea etate uersat⁹ suz. Sz iõ hãc pniaz facio vt habeã deũ ꝓpitiũ in morte. Tũc latro cõpũct⁹ cũ ꝓritõe dixit. Ego miser inquit: tot furta: tot homicidia: tot adulteria: tot sacrilegia feci: nunq̃ ieiunaui: quõ ꝯ deũ ꝓpitiũ habebo. Et ꝓuolutus cũ lachrymis ad pedes abbatis: sic se afflixit i penitẽtijs vt oẽs in abstinẽtia superaret.

XLVII

Milites tres sibi mutuo fidelitatẽ ꝓmiserũt: vt in q̃cũq̃ necessitate se non desere rẽt. Erãt in bellis ⁊ torneamẽtis strenui: ⁊ ad oia mũdi facta ꝓbi. Cõtigit tandẽ q̃dã die trãsisse siluã oẽs in silẽtio. Cũ aut ceẽt extra siluã vnus eor dixit. Miror quare sic ommutuimus i trãsitu siluę hui⁹. Et dixit vnus causam sui silẽtij eẽ hãc: q⁹ videstis: quã cãm etiã ceteri ꝓfessi sũt. Quibus amenitatẽ siluę memor fuit amenitatis celestis: quã cãm etiã ceteri ꝓfessi sũt. Quibꝫ ꝓfessi sunt: ⁊ ꝓsolationẽ ab inuicẽ q̃sierũt. Ueneruntq̃ ad tertiũ de statu q̃rentes suo: ⁊ inuenerũt eũ deo fruentẽ hilarẽ ⁊ deuotũ. Uidens aũt ille vultus eor tristes dixit. Et multo ocio ⁊ tedio estis tristes ⁊ senes por. Illis aũt mirãtibꝫ q̃bꝫ studijs ⁊ occupatoibꝫ tps ipenderet cũ sic ipe illitteratꝰ eẽt. dixit. Tres lras tm̃ inueni q̃s docuit me mgr meus in ingressu meo: q̃s legẽs q̃tidie nullo vnq̃ tedio afficior: sz ꝑ desiderio legẽdi deficit mihi tps. Una scripta est nigro colore q̃ significat pctã mea: q̃ ꝺnigrauerũt aiam meã: ⁊ falsitatẽ ⁊ instabilitatẽ mũdi ⁊ penas inferni. Hanc lego a mane vsq̃ ad missam. Scda scpta est colore rubeo: q̃ significat passionẽ saluatoris nr̃i q̃ multa ꝑ nobis sustinuit. Hãc lego a missa vsq̃ ad nonã q̃ emisit spũm. Tertia scripta est aureis litteris: hec est amenitas et multiplicitas gaudij celestis. Hanc lego vsq̃ ad completoriũ: ⁊ sic expendo tẽpus meũ sine tedio. Quo audito ceteri multũ accensi ꝓfecerũt deceteror ipi.

XLVIII

Legit in scala celi q̃ fuit cleric⁹ immundissime vite cui in visiõe senex apparuit in manu libr̃ vite tenẽs: in q̃ erãt scripta nomina saluandor. Et q̃ iste ꝓritus religionẽ intrauerat: dũ in libro legeret nomen suũ ita freq̃nter rasum inuenit q̃ vix poterat sustinere pgamenũ. Et petẽs ab angelo cãm ait. Proposuisti pluries correctionẽ: ⁊ tũc erat scptũ ⁊ resiliẽdo deletũ: ⁊ nisi modo religionẽ intrasses dãnatus fuisses

XLIX

Legit in scala celi q̃ scholaris q̃dã parisius fuit deliberãs itrare religionẽ. Cũq̃ induceret sociũ suũ ad sile op⁹. Ille rñdit. Manebo ꝑ triennũ ꝑisius vt sim mgr̃ in artibꝫ: postea ꝑ q̃ttuor annos in mõte pessulano vt sim mgr̃ i medicina: postea ꝑ quennũ in Bononia vt sim mgr̃ in legibꝫ postea intrabo religionẽ. Tũc intrãte eo lectũ cũ istis verbis dũ in crastinũ ꝑ lectio ne vocaret: inuentus est mortuus.

L

Legit in scala celi q̃ q̃dã ꝺ go militaris ⁊ decoratus valde: choreas miro diligebat affectu. Fratri aũt ꝑdicatori ad domuz eius venienti ⁊ pcũctanti: mos puelle exponit ⁊ ei nota veritas nõ negat. Frater aũt auidus salutis eius benigne satis req̃siuit vt sibi rñderet: dicens. Si daret tibi optio ꝑ carentia gaudij vnius die: integro anno fruibilitũ tuũ frui delitijs vel ꝑ anno choreas vitãda q̃ diu viueris ⁊ tibi complacuerit desiderabilẽ chorear̃ mor habere ꝑsentẽ velles ne eligere. Qua rñdente. Uellem. Cõclusit: vis g̃ amorẽ hui⁹ trãsitorij circũstantes despicere: vt cũ chro ⁊ btã ꝙgine ⁊ curoibꝫ sctis eũ possis penniter possidere. Illa diu tacuit. Tandẽ ab alto trahẽs spm̃ rñdit. Pro nulla oino re trãsitoria choreas delitias abiurarẽ: sed solũmõ ea ꝓditiõe facerẽ vt ipa eternaliter vti possem. Probate g̃ ⁊ oñdite mihi q̃ in celo chorea ducaf: ⁊ faciã qõ suadetis. Cui frater: scptũ est in Hieremia. Adhuc ornaberis tympanis tuis: ⁊ egredieris i choro ludẽtiũ. Itẽ in psal. Preuenerũt ꝓncipes ꝓiuncti psallentibꝫ in medio uuenculaꝝ tympanistriaꝝ. Ibi Beniamin adolescẽtulus ⁊ẽ. Item in hymno. Quocũq̃ pgis ꝙgines sequuntur atq̃ laudibus post te canentes cursitant hymnosq̃ dulces ꝓsonant. Dis ⁊ similibꝫ

scripture ꝓbis adiecit pbabilē rōnē dicēs Sas ne qz btitudo sctoꝝ est in oīm desi// derabiliū copia z fruitōe. Si igit delecta// ret sctos in celis choreas ducere z tibi nō essent: nō plane essent bti. Si careret aliq̄ optabili ꝺ esset ꝑ fidei rōem. His illa audi tis z intellectis porrecta manu ad hono// rē dei z sanctissime ꝟginis Marie deuo// uit. Parētes aūt ei⁹ felici ꝓposito delecta// ti ad petitionē eius religionis sibi habitū adq̄rebant. In domo igit paterna p tres annos deo obediēter: hoib⁹ socialiter: sibi būiliter studuit famulari. In q̄rto ꝓ an// no dicta sozoꝛ febre grauissima corripit z vita eius ab oib⁹ desperat. Cūq̄z iā amici ad suscipiendā extremā vnctionē sepius hortarent: rndit. Integra fide z sūma de// uotiōe supplico me inūgi: cū meus p̄ spū// alis. s. confessoꝛ aduenerit: qz certa suz q̄ nō moriar eo absente. Rogaui em cū z ūpe// raui a sponso anie mee Jesu chō tādiu iducias vite mee. Ecce die tertio frater ni hil scāes de egrota a remotis ptib⁹ adue// nit: dei intuitu benigne suscipit: humani// us tractat. Cui illa: p̄ ait sctē modo de// beo vitā cōmutare: z de licētia vr̄a facite me inungi. Data igit sctā cōione z vncti// one: a celo oculos nō deflexit. Tandē hi// lari vultu frēm alloquit. Pater sctē in con uersione mea pmisistis mihi choreā in ce// lis: cuius pmissi iā vos libez esse dico. Nā Jesum z ictissimā mr̄em eius vidi cū ꝟgi// nib⁹: z choreā mihi ꝑpetuā ꝑparatā. Lau date dn̄m q̄ vn̄ꝫ nata fui: intolerabilē q̄// dē penā suit inuu in his iocis in q̄b⁹ ꝟgines se huic seculo adaptare solēt: sed illa iā ꝺz breui tp̄is spacio terminari: z tūc sine pur gatoꝛio euolabo. Cūct igit cernētib⁹ ami cis z ꝑ gaudio flentib⁹ expirauit.

LI

Puella q̄dā in die festiuo dū fieret ꝓmo ad ꝓp̄m: tota die i ludis z choreis se exer// cuit: ꝺ sero ad domū reuersa resedit i limi// ne q̄escēs. Sz cū ad dormiēdū vir oc̄los clausisset a duob⁹ demoīb⁹ ad infernū de// lata ē: z sic cōbusta vt nec capillus i corpe ip̄i⁹ maneret. Et totū corp⁹ ei⁹ magnis ve// sic occupatū fetoꝛē itolerabilē exhalauit. Un⁹ ꝺo demō ticionē ardētē in os ei⁹ tru// dēs dicit. Hoc habe p cātilenis q̄s ipudi ce sep̄i⁹ cātasti. Uestes ei⁹ nullū habuerūt aduitiōis signū: q̄ clamoꝛe z emulatu euigi lās mr̄i z mult alijs narrauit. Post ꝺ ferc ad hospitale: vocat sacerdos q̄ nullū petīm moꝛtale in ea inuenit: nisi q̄ libēter inter// fuit choreis z ludis.

LII

Legit in libro ꝺ septē donis. Jnuenis q̄dā nobilis deo dicatus in religiōe mul// tū pfecit. Hic dū freq̄ntib⁹ oꝛonib⁹ incūbe ret q̄dā vice aī crucē oꝛāti venit in mentē ꝙd esset qꝺ mag ad pctm alliceret: z hono ri diuino amplius derogaret: pstrat⁹ ita q̄ aī crucē dū ꝺ sibi reuelari deprecaret iuue// nē q̄ndā specie intrare vidit in eccl̄iam et cū eo chorizantiū multitudine copiosam. Circūeūtes q̄ cū in p̄mo circuitu iuuenis illeveniss et ad crucē ictū magnū dedit lug// clauos crucifixi. Jn scōo circuitu pcutie// bāt vulnera manuū crucifixi. Jn tertio ar reptā crucifixi coꝛonā pedib⁹ ꝑculcabant. Jn q̄rto planctū eius deridebāt. Jn qn// to faciē ꝓspuebant. Jn sexto lat⁹ ei⁹ pfora bāt. Jn septimo ipz blasphemabāt. Cūq̄z iuuenis in oꝛone ꝓstitutus z ista ꝓsideras surgeret vt tot chr̄i vitupia vindicaret: il// le q̄ ducebat choreā appendit eū dicens. Tu rogasti deuz vt onderet tibi q̄d plus iuuētutē ad pctm alliceret z ip̄m dn̄z vitu peraret: z exaudiuit te deus: idcirco ē ego ꝓnceps tenebraꝝ choreas pcuras huc ve ni vt oia mala chorizatōis tibi exponeꝛe. Hā in chorea ꝓmo est mot⁹ pedū z onis calciamētoꝝ: z ꝺ fit in vitupiū claudicōis pedū chr̄i. Scōo est tibi extēsio brachioꝝ z ꝓiectio digitoꝝ: z ꝺ fit in vituperiū bra// chioꝝ chr̄i. Tertio in modū coꝛone circū eūt vt coꝛonā floꝝ siue herbaꝝ poꝛtāt i ca pite z tūc calcat coꝛona chr̄i. Quarto sūt ibi cāt⁹ in vitupiū plāct⁹ chr̄i. Quinto ibi oꝛnat⁹: z isti spuūt i chr̄m. Sexto est ybi// ticia vana i coꝛde eoꝝ: z isti apūt lat⁹ chr̄i. Septio ē ibi tact⁹ ipudic⁹ z oscla: z hi blas phemāt chr̄m. Propt ꝺ itaq̄z deus sūme i chorea vitupat z ꝓtēnit. Ego āt in cavtor oīb⁹ armis meis. s. visu: tactu: locutōe: co// gitatiōe. Et p has vias hoīes in vniuersa mala coꝛruere facio.

LIII

Refert mgr̄ Joannes nider q̄ in colo// nia puella. xvj. annoꝝ i domo cognate sue fregit casu ollā terreā. Ob qꝺ cognata ei⁹ grauit indignabat. Puella aūt ob nimiaz irā cognate nolēs comedere: tā dē cōpulsa a cognata dicit. Si me optet edere in no// mie diaboli fiat. Sic mēsaz accedit: bndi ctoꝝ mēse quā bn̄ sciebat dicere neglexit: z i p̄rio moꝛsello vt putabat muscā ou illatā

sensit: quã cũ nulla arte eẽcere valeret de-
glutuit ⁊ ĩmediate obsessa fuit. Sp̃ tñ vsũ
rõis bonũ habuit: licet sepe sat̃ vexaret a
demõe. Cũ aũt in domũ parentũ cũ ma-
gna mestícia reduceret: ⁊ diutissime null⁹
repiret q̃ eã liberare posset: randẽ q̃dã fra
ter nr̃ ordis nũc mgr̃ Gotfridus flussel sa
cre theologie pfessor: calamitati pentũ et
puelle cõpatiẽs: se de ei⁹ exorcizatõe intro
misit: pacto tali p̃uio vt si libaret nihil tre-
ni exorcíste daret: sz puella in castitate so-
lita si vellet libere ⁊ nõ in mr̃imonio dece-
tero dõ militaret. Legit igit̃ pz̃ pfat⁹ missã
⁊ obtulit p obsessa oblationẽ ꝺsuetã: eadẽ
iterfuit officio: ⁊ in nullo vexari videbat.
Finitoq̃ officio post sat̃ diutinũ exorcís-
mi actũ: mẽbris oĩb⁹ ꝺginei corpis pene p̃
contusis exiit demon: ⁊ ita ꝺgo deinceps
dño in castitate fuiuit. LIIII

Quãta sit ꝺtus sctẽ crucis ptz in illo fi-
deli notario: quẽ q̃dã magus decepit⁊ ad
quendã locũ in quẽ demões aduocauerat
duxit: p̃mittẽs q̃ eũ mult̃ diuitꝫ faceret
abũdare Et ecce vidit q̃ndã magnũ ethio
pem sup altũ thronũ sedentẽ: ⁊ in circũitu
eius alios ethiopes cum lanceis ⁊ fustib⁹
stantes Tunc ille magnus ethiops magũ
p̃dictũ vocauit dicẽs. Quis est iste puer.
ꝺuersus demon ad notarium ait. Si vis
me adorare ⁊ ꝺus meus esse ⁊ chr̃m tuuz
negare: facia te sedere in dextera mea ⁊ ml̃
tis copꝫs ditabo te. Ille aũt mox signuz
crucis edidit ⁊ se chr̃o ꝺuũ libere ꝓclama-
uit: statunq̃ oĩs illa multitudo euanuit
Post h̃ cũ templũ sctẽ sophie p̃dictus no-
tarius cũ dño suo intrasset: ⁊ añ saluatoz̃
imaginẽ ambo starẽt: vidit dñs eius q̃ p̃-
dicta imago sup notariũ ipz̃ oculos fixos
habet: ⁊ ipm attente respiceret. Qõ videns
dñs admirãs: iuuenẽ ex parte dextera sta
re fecit: viditq̃ q̃ imago in illã itez̃ partez̃
oculos reflexisset: ⁊ sup notariũ fixos ha-
beret. Rursus fecit eũ stare ad ptẽ sinistrã
Et ecce itez̃ imago oculos voluit ⁊ nota-
riũ vt ꝑus dignãter aspexit. Tũc adiura-
tus a dño vt sibi diceret q̃d apõ dñm deũ
meruisset, ꝛpter qõ sic eũ imago respiceret.
Dixit se nullius boni ꝺsciũ esse: nisi q̃ eum
corã diabolo negare noluisset:

Detractio LV

Fuerũt duo socij clerici: q̃z vn⁹ detra-
ctor erat pessim⁹: sic q̃ ꝺ nullo poterat bo-
nũ dicere. Qui infirmitate detentus cum
ad pniam a socio moneret paruipendens
mortẽ in nullo oĩno se emẽdauit. Et cũ ad
extrema appropinq̃ret: adiuratus a socio
suo pmisit sibi q̃ infra. xxx. dies apparet
ei si posset: ⁊ si deus pmitteret: ⁊ sic mortu-
us est. ⁊ post paucos dies deo pmittẽte nõ
ꝑ salute sua: sed vt ceteri erudirent exẽplo
suo apparuit socio eius ignitus foris incẽ-
dio infernali. Ad cuius ꝺspectũ ille cũ tre
more cepit deficere: ⁊ dixit ei. Ego sum il-
le infelix q̃ndã socius tuus: ꝑ q̃ oras ina-
nter q̃ ꝓpetue sum dãnat⁹. Et interroga
uit quõ sibi successit in agone. Rñdit. Cũ
essem in extremis ductus fui corã iudice:
⁊ cũ ommutescerẽ ꝑ timore vidi aias mul-
tas sole lucidiores ad iudicẽ ꝺ me manus
extẽderez̃ clamãtes. Vindica dñe sangui
nẽ nr̃m de illo mendace detractore q̃ nos
apud hoies mẽdacit̃ infamauit. Ad hanc
vocẽ cũ me iudex ĩspiceret torua facie et
irato vultu: ⁊ ego in eius ꝺspectu territus
⁊ ꝺfusus. ⁊ de platis ꝺ me malis mibi ꝺsci
us memetipm ⁊ magnã miscõiam dei suz
oblitus: ⁊ sic desperãs ꝓpetue sum dãna-
tus. LVI

Legit de q̃dã epõ in purgatorio existẽ-
te q̃ vehemẽter affligebat in fetore clerici
sui in inferno exñtis ⁊ ascẽdentis ad ipm
q̃ detractões suas libẽter audiebat: ⁊ euz
non satis corripuerat. q̃q̃ esset in se satis
bonus epõs. LVII

In Anglia q̃dã religiosus veste nõ vi-
ta: habitu nõ actu: detractiõib⁹ assuetus ĩ
extremis exñs monit⁹ est ⁊ rogatus q̃ cõ-
fiteret: ⁊ de salute anie sue solicite cogita-
ret. Qui rñdit q̃ nõ faceret: interrogatus
q̃re: dixit q̃ nõ poterat. Cũ aũt mult̃ ver-
bis ⁊ ꝑsuasionib⁹ moneret q̃ in hac extre-
ma necessitate tota mentis attentiõe ⁊ cũ
fiducia spei curreret ad diuinã clementiã
implorandã: extrahens linguã: digito p-
cussit eam ⁊ dixit. Ista lingua pessima me
dãnauit. Quo dicto lingua sic intumuit
q̃ vlterius eã reponere nõ potuit in os su
um: ⁊ sic horribilit exp̃irãs oĩb⁹ detracto
ribus exemplũ dãnatiõis oñdit.

LVIII

Legit in libro q̃ dicit fasciculus mox q̃
sceleratꝰ q̃dã oẽs detractõib⁹ suis lacera-
re ꝺsuetus: morte p̃uentus est nõ ꝺfessus.
Hec enim merebat vt ea lingua peccati
venenũ euomeret: qua tã frequẽter alioz̃ũ

etiã innocentiã lacerasset. Apparuit autẽ non longe post mortẽ cuidã vite sue ꝑmia ꝺdigna oñdẽs. Habebat aũt linguam ꝙsi igneã ab ore vsq; ad terrã dependentẽ quã crebris morsib; idẽ ipe momordit corrosit ꝛ exruit. Eũq; ꝓticulatim eã vsq; ad fundamẽta abscisam eiecisset: rursus ad ꝓrẽ ꝙntitatẽ reformabaꝯ denuo corrodẽda. Quesiuit viuus a mortuo: ꝙd nã hoc designaret. Qui rñdit. Qm̃ dñ̃ viri ꝓh̃ mẽbrũ maledictũ oẽs pseqbar: idcirco ab h̃ torꝛmento in ꝑpetuũ nõ liberabor. Per q̃ eñ peccauit ꝙs ꝙ hec ꝛ puniet.

Auaricia LIX

Legit ꝙ ꝙdã beremita hospitat⁹ apud ꝙndã latomũ inuenit ꝙ vnã ꝓtẽ lucri suiꝭ pendebat in necessitates suas: aliã in elemosynas: tertiã in hospitalitatẽ. Eũ autẽ egressus est ad cellaz ꝛ rogaret vt deus ei bona sua multiplicaret: ꝙ ea ita bñ expẽdebat rñsum est ei ꝙ forte ei nõ expediret. Illo aũt nõ adꝙescẽte sed ꝓ eo fideiubẽte ꝓcessum est ꝙõ petebat. Hã in mane latomus cũ causa opandi murũ antiquũ frangeret inuenit magnũ auri thesauꝛ: ꝙ acceptoꝛ fact⁹ est familiaris imperatoris ꝛ baliu⁹ ꝛ magn⁹ pauperꝭ oppꝓssoꝛ. Quo facto beremita raptus ad iudiciũ vidit angelos de latamo ꝯgrẽtes Quib; rñdeꝯ ꝙ fideiussoꝛ rñdebit. Stupefactus beremita supplicabat btẽ ẏgini vt eũ iuuaret. Que impetrauit vt beremita ad eũ corrigendũ mittaꝯ. Qõ cũ facere vellet nec ei loq; posset: ſz ingerẽs se ẏberatus fuisset reuersus ad cellã: itez rapiꝯ ad iudiciũ: ꝛ sic ꝑ us accusatus regina eũ iuuãte liberatus est. Mortuo tãdẽ imperatoꝛe Alius succedẽs baliuũ cape voluit: sed ille fugiẽs ꝛ oia sua ꝓdens ad ꝓstina officia ꝛ pietatis opa rediit.

LX

Quidã diues ꝛ valde pecuniosus habebat domũ suã maximã: ꝯiũctã tugurio paupis cuiusdã laboratoris. Cum aũt dines in loco suo ꝛ camera ꝑ saturitate ꝛ solicitudie torꝛꝝrẽt: nec posſz dormire: audiebat paupem iuxta igniculũ suũ cũ puerꝭ letantẽ: ꝛ ꝓ residuũ noctꝭ in pace dormientẽ vsq; ꝙq; mane dñ̃ vxor sua vix excitaret eũ a somno ad laborẽ. Qõ audiẽs diues inuidens eiꝰ leticie cogitauit ꝙ eũ faceret ꝓptꝛipẽ solicitudinũ ꝛ miseriaꝝ suaꝝ. Et surgens de nocte apuit ostiũ domus pauperis qõ nõ erat mꝫtũ seratũ: ꝛ bursam pecunie pepẽdit ad ostꝯ canillã quã mane inueniens paup ꝛ videns ꝙ erat pecunia noluit ire ad laborẽ solitũ: timens ne sibi furaret pecuma: sed gemẽs ꝛ solicit⁹ ꝙd inde faceret vt vicini sui vl vxoꝛ sua nesciret eũ inuenisse illã ꝛ vñ venisset. Posuit eã in strami ne lecti sui fingẽs se ifirmũ: ia cẽs supra pecuniã vsq; ꝙ deliberasset quid inde faceret. Et dñ̃ ꝓ plures dies sic affligeret nec cãta ret: õ nocte itrauit domũ eius dines ꝙrẽs eũ. Et cũ vxoꝛ sua assereret eũ infirmũ in renib;. Ego inꝺt scio vñ curẽ eũ. Et accedens ad eum ait ei in secreto. Redde mihi pecuniã meã quã i tali loco accepisti: alioq; ñ faciã te suspẽdi Qui timẽs reddidit pecuniã ꝛ recupauit solitam leticiam.

Excõmunicatio. LXI

Legit in scala celi ꝙ in dioceſi balleuallensi ꝙdã est arida silua ꝛ sterile ꝙddã stagnũ iuxta siluã. Cuiꝰ causam asserũt incole loci talẽ. Miles ꝙdã abstulit siluã cum stagno ꝓ violẽtiã a ꝙbusdã religiosis. Eũ aũt abbas eiusdẽ loci nec ꝑcio nec placitꝭ recupare posset ablatã sibi possessionẽ venit ad lucũ dicẽs silue ꝛ stagno. Sicut ꝛrã ꝛ debitã iurisdicionẽ i vobis habemus ita sub interminatiõe anathematis ꝛ excõicatiõis vobis inhibeo ne decetero fructus vel res aliꝙs ꝓducatis vñ gaudeant ꝙ vos nobis iniuste abstulerũt: ꝛ extũc silua aruit ꝛ stagnũ sterile ꝓmãsit.

LXII

Narrat ꝙ cũ papa Gregorius. ix. ante papatũ legatus sedis aplice in Lombardia inuenit in quadã ciuitate maiores cõpugnates qui ꝑcessum eius impediebant. Eũ altera ꝑ itaret ad arbitriũ eius ꝺ pace reformãda ꝛ altera ꝺtumaꝝ nollet ꝓsentire: atq; excõmunicasset capitaneũ illius dissensionis ꝙ solus pacẽ impediebat: ꝛ ille excõicationẽ cõtemneret ciconie multe que nidificauerũt sup turres ꝛ caminos domus eius recesserũt: ꝛ nidos suos trãstulerũt ad domũ alterius capitanei dicte guerre: ꝙ paratus erat ꝛare sub mãdato ꝑdicti legati. Qõ vidẽs ille ꝺtumaꝝ bũ liauit coꝛ suũ ad absolutionẽ ꝓcurandã ꝛ ad voluntatẽ dicti legati faciendaꝝ. Quo absoluto dicte ciconie nidos suos sup domũ suum reportauerunt.

Gloria celi. LXIII

Cõtigit aliqñ frẽm iordanũ generalẽ ꝺdicatoꝝ loq; cuidã obsesso. Quesiuit a spũ

imundo vbi foret libētius. Rñdit:in celo. Et cū scrutaret cām ꝙre magꝭ desideraret eē in celo. Rñdit vt faciē creatoꝛ videret. Quesuit mgr. Quā libēter videret:rñdit spūs:paulo amplꝰ vidi ꝙꝫ ad ictū oculi: sz ꝓpter tādiu denuo videre faciē creatoꝛ in nouissimo die: vsq; ad diē nouissimū solꝰ oim dānatoꝝ spirituū penas vellē sustinere. Qđ audiēs mgr expauit vehementer:ita vt nō videret i eo spūs. Postea ad se reuertens dixit spūi. O ptime dixisti mihi: sz oro te vt alicuꝰ pulcritudis cōparatiōz dicas mihi ad pulcritudinez dei. Et rñdit spūs nequā. Stulte q̄siuisti:qz nō ꝑt enarrari. Sz ꝓpt instātiā petitōis tue vnū tibi narrabo qđ tū friuolū est z penit⁹ nihil respectu vitatis. Cōsidera inq̄t q; si oēs pulcritudines oim pulcritudinū terraꝝ siue ceroꝝ atq; gēmaꝝ vtri auri argēti floꝝ atq; oim metallorū:z eoꝝ oim q̄ pulcritudine sua visum delectāt redacte eēnt in vnuz z oēs stelle ad solis siderū dinē lucerēt:z sol p oibꝫ stellis lucē hēret iā ꝑdictꝫ:z oēs ille pulcre stelle z sol radios suos iactarēt in pulcritudinē vnā. Scias ħ p certo q; oīnis illa pulcritudo būanā estimationē excelleret:z tū incōparabilis eēt illa pulcritudo ad pulcritudinē creatoris: sicut noꝛ cū tenebris ꝙsior est ad diē tūc lucidior est. Ue g̃ illis q̄ sepabunt ab illa inestimabili gl'ia.

LXIIII

Erant duo milites socij valde familiares: qꝝ vnus dixit ad sociū suū. Amice tali die curiam tenebo:z volo q; tu pmittas mihi q; in ea seruias. Et ille rñdit. Et ego tali die curiā tenebo:z volo q; tu sīl⁹ seruias:z pmiserūt sibi mutuo. Anteq̄ ꝙ⁹ pm⁹ teneret curiā suā socius suus defunctus ē. Constituto aūt die vnus tenebat curiam suā:z ecce in isto prandio miles ille q; mortuus erat aduenit z mistrauit. Finito aūt prandio dixit socio suo. Socie ecce compleui qđ tibi pmisi: qz in curia tua mistraui: volo g̃ q; tu facias qđ tu mihi pmisisti. Ille rñdit. Socie nōne mortuus es z quō possum ire ad curiā tuā. Ille ꝙ⁹ ait. Dñica die q̄n redibis de missa:inuenies añ ianuā tuā stantē albū equū insellatū:z duos leporarios albos:z ipi te ducent ad curiā meā z reducēt huc. Prius tū dic diligēter oīa pcta tua. Dñica aūt die post missaz intrauenit miles equum z leporarios z ꝙfectum ascēdit equū. Interrogauerūt aūt q̄ iret. Ego inq̄t vadam q̄ deus volet z reuertar. Tunc cepit seq; leporarios p cāpos z siluas z deserta: z equus ibat tā velociter q; nec ventus posset eū sequi. In q̄dā aūt nemus venientes inuenerūt domū cuiusdā heremite vbi substiterat leporarij. Tūc miles recogitans aliq̄ pcta de q̄bꝫ nō fuerat ꝙfessus descēdit z ille heremite ꝙfessus fuit:z iteꝝ sup equū ascēdit. Postea venerūt añ magnū palatiū: z ibi substiterūt. Miles aūt descēdit:z ecce socius suus scz ille mortuus egressus est ei obuiā dicēs. Ecce multū tardasti adhuc restat tū vnū ferculū de q̄ ministrabis. Intrās aūt palatium inuenit certā multitudinē comedentē incōparabilis pulcritudis. Et ille miles qz finitū erat conuiuiū quasi solūmodo de vno ferculo mistrauit. Et accessit ad eū socius suus ille mortuꝰ:z ait illi Charissime oportet te reuerti i domū tuā. Et ille rñdit. Dimitte me p deo hic aliq̄ntulū morari i ista societate. Cui rñdit socius:oportet q; tu statim recedas qz mlto plus moratus es ꝙꝫ credas. Tūc reduxit eū ad equum z ille ꝓtinue ascēdit z leporarij ꝑcedebāt eum z venit ad locuz vbi manserat ille heremita cui ipe ꝙfessus fuerat:z nō inuenit nec domū nec aliq̄d nisi monticulū i q̄ fuerat domus heremite:z postea venit miles iuxta villā suā z vidit siluas extirpatas z villas imutatas: z cepit supra modū ammirari. Tādē puenit ad domū suā z inuenit vbi domus sua fuerat abbatiā q̄ndā edificatā et vēit ad portā z vocauit portariū. Portarius ꝙ⁹ q̄siuit ab eo q̄s ipe esset z q̄d vellet: Ille ꝙ⁹ rñdit se eē dñm illi⁹ loci z totiꝰ ville. Portariꝰ ꝙ⁹ nuciauit abbati z ꝙba militis. Tūc abbas venit ad portā z inuenit ibi militē:z ꝙuenit ꝙuetꝰ z tota villa. Cūq; miles iterrogaret vñ tā cito veniss̄et abbatia in māsiōe eiꝰ. Rñdit abbas q; plꝰ q̄ꝫ p ducētos ānos ibi fuerat. Miles āt affirmabat q; eadē die de villa illa discesserat z abbatia nō erat sz domꝰ sua. Accessit āt q̄dā senex q̄ dixit se audisse ab auo ꝓ⁹is sui q; q̄dā dns isti⁹ ville q̄ndā discesserat cū eq̄ albo z duobꝰ leporarijs q̄ dixit se reuersurū. Et cōputato tpe inuenerūt q; miles ille morā fecerat plꝰ q̄ꝫ ducētos ānos:q; tū nō credebat se moratū fuisse p vnū diē. Tātū ei gaudiū z tātā delectatiōz habuerat in illo conuiuio q; videbat sibi q; ipe morā nō fecisset nisi vna hora cū tū p ducētos ānos ibi

fuisset. Sic patet quō societas deest de//lectabilis. LXV

Legit in libro exēplorū q fuit q̄dā mōachus q̄ legēs in matutinis cū alijs fratri//bus. Mille anni añ oculos tuos tanq̄ dies hesterna q̄ pterijt: mirat⁹ est numis quō illud esset possibile. Erat em̄ sctūs z deuotus valde. Post matutinas g̃ māsit in choro in sua deuotōe vt cōsueuerat: z petiuit sibi illū versum reuelari a deo: z icepit dis//cere: z cū staret auis pulcerrima añ ocu//los ei⁹ volauit z auolauit. Seq̄bat eam q tot⁹ fuit intēt⁹ ad visionē ei⁹. Tādē vola//uit extra eccl̄iam: tñ sp̄ pe ip̄m vt posset vi//deri: z ita pe vt posset ap̄p̄hendi. Tandē deduxit eū extra claustr̄: z vlteri⁹ deduxit eū ad vnū nemus qō fuit añ claustrū ma//gnū z spaciosum valde. Et ibi monachus illū detinebat p dulcē melodiā p trecētos annos nūc auolādo: nūc appropinq̄ndo q̄ usq̄ oēs monachi dicti monasteriū essent defūcti. Et p dulcedine cātus dicte auis nō esuriuit nec sitiuit: nec comedit nec bi//bit: postea auis auolās monachū dimisit Statim mōachus ad se reuersus mona//steriū suū petijt q: pe erat: putās se eadē nocte post matutinas recessisse. Jā erat hora tertia vt sibi videbat z se petiuit intro//mitti. Dixit portarius q̄s esset. Qui dixit. Sum sacrista ist⁹ monasterij q̄ post ma//tutinas egressus sum. Portari⁹ putās eū delirū nō cognit eū o3no: tū req̄siuit ab eo noia fratr̄. s. abbat⁹: pōris z cellarij. Reci//tauit g̃ noia eor̄ q̄ erāt tp̄ib⁹ suis z portario o3no incogniti erāt. Et admirās mo//nach⁹ q nō intromitteret eū z simularet se nescire noia fratr̄: petiuit vt duceret eū ad abbatē. Duct⁹ āt ad abbatē nec ip̄e cognouit abbatē: nec abbas ecōuerso eū. Et inq̄siuit abbatē de p̄decessore suo: z sic inuētū fuit q abbas ille cū alijs q̄s noiauit añ trecētos ānos eēt defunct⁹. Tūc oñdit abbati z o3ib⁹ fratrib⁹ q̄d de⁹ secū opat⁹ est p tot an//nos in heremo p aue z illū p̄siculū. Mille anni r̄ē. z de gaudio paradisi: z tūc ip̄m in frēm receperūt: q̄ statim sumptis sacramē//tis eccl̄iasticis dulciter obdormiuit i dño z ad gaudia vite eterne puenit

Hula LXVI

Augustin⁹ in libro p̄fessionū ait q erat q̄dā decrepita mlier q̄ p̄ter senectā z opti//mos mores honorabat. Hec curam gere//bat filiar̄ mris Augustini q̄ nō p̄mittebat eas p̄ter horas q̄b⁹ ad mēsaz parētū mo//deratissime alebant: etiāsi ex cād escerēt si//ti nec aquā bibere: p̄cauēs o3suetudinē ma//lā: z addēs p̄b⁹ sanū z memoria dignū di//cēs puellis. Modo aquā bibitis q: i p̄tā//te vinū nō habet⁹. Cū aūt ad maritos ve//neritis: z facte estis dñe apothecar̄ z cel//lariar̄: aq̄ vob tūc vilescet z sordebit: sed mos potādi p̄maebit: z sic frenabat auidi//tatē tenerioris etat⁹: z ip̄az puellar̄ siti ad//honestū modū deducebat vt iā nō biberēt q̄b nō deceret. LXVII

Silr narrat Augustin⁹ q mr̄ sua aliq̄n puella ad mēsam parētū bibebat vinū mo//dicū: z ita ad illud modicū modica q̄tidia//na addēdo in eā o3suetudinē plap̄sa est: vt plenos mero calices facilit z bianter han//riret. Un cū ancilla q̄dā cū ea q̄dā die liti//garet: obiecit ei h̄ crimē vocās eā meribi//bulā. Quo p̄b⁹ tāta verecūdia est p̄cussa q̄ feditatē sue o3suetudinis respexit: z de//cetero se in h̄ correxit LXVIII

Vidi em̄ q̄ndā deuotū religiosum q̄ cū fuisset i infirmario aliq̄nto tp̄e: z appropin//q̄ret ei dies in q̄ oportebat eum redire ad//p̄uētū: aduertēs q̄d agebat i aia sua dixit in q̄dā solacio z hilaritate q̄ ita videbat ei difficile redire ad o3uentū sic a p̄ncipio relicto seculo intrare ordinē. Valde g̃ ca//uēdū est viris sctis ab hm̄oi illaqueatōe

LXIX

Legit in scala celi q fuit dives q̄dam q̄ de suo corpe quantū poterat curabat. De//litias in cibis z potib⁹: in vnguentis z bal//neis: in lectis z indumentis z ornamentis auidissime req̄rebat. Quia vero erat sapi//ens q̄ ad mundū factus est senescalcus re//gis Francie: z tūc incepit intantū delitijs affluere q pinguedo eius p̄ cutē vix pote//rat restringi. Equus aūt suus q̄ ei cū ma//gno studio seruiebat semel dixit sibi. O q̄s magna inflāmatio erit dñe mi q̄n ista pin//guedo vr̄a erit o3iuncta igni inferni. Q̄d il//le o3siderās incepit dicere intra se. Vere iste dicit ver̄: sed nō sic erit: z assumpta p̄nia deū p carnē placuit qui p eam vitupera//tus z offensus erat.

LXX

Quidā archiep⁹ magne honestat⁹ cū se posuisset i mēsa z apportate fuissent ei fic⁹ q̄s multū diligebat accepit vnā volēs eaz comedere añ bñdictōz quā tradiderat ob liuioni. Cū aūt hoc aduertisset depositit

eam ⁊ dixit gule sue. Dña gula nimiũ festi/
nabatis: ⁊ ideo faciatis hãc pniam: qz ho/
die nõ comedetis ficus: ⁊ stãtib⁹ ficub⁹ co/
rã se nõ comedit ex eis p totã mensam.

Humilitas. LXXI

Rex q̃dã norwegie dacie ⁊ anglie noie
cbnoch cũ floreret mario vigore impij sui
sedile suũ in litore marꝭ ascẽdentis statim
poni iussit: ⁊ alloq̃ns mare ait. Impo tibi
ne ascẽdas trã meã nec vestes nec mẽbra
dñatorꝭ tui madefacere p̃sumas. Nihilo/
min⁹ mare ascẽdit ⁊ terrã ac pedes ei⁹ ma
defecit. Quo facto ille resilies ait. Sciant
oẽs habitatores orb̃ vanã ⁊ frivolã eẽ re/
gis potẽtiã: nec regꝭ quẽpiã noie dignũ p/
ter eũ cui⁹ nutui celũ ⁊ terra ⁊ mare obedi
unt. Et nũq̃ postea capiti suo coronã au/
reã imposuit sed sup̃ imaginẽ saluatorꝭ in
cruce eã posuit in laudẽ regis eterni
Jesus ⁊ in LXXII

Refert Vincentius qz mos est cluniacẽ/
sis monasterij p̃ ceteris solẽnitatib⁹ na/
tiuitatẽ dñi q̃dã singulari affectu agere: ⁊
cantuũ melodijs: cereorũ accensionib⁹: q̃d
q̃ longe p̃stantius est spũali devotõe mul
ta cũ lachrymaꝝ pfusione cũ angelis solẽ/
nizare. Hac igit̃ instante festivitate frẽs
more solito se ⁊ sua oia p̃parauerũt. Ve/
nerabilis ille pr̃ hugo q̃ adhuc senex supe/
rat capitulũ ybi frẽs ꝓuenerant ingressus
hec ad oẽs ẏba ptulit. Noveritis frẽs be/
nignũ Jesum dispositisse nr̃is interesse so
lemnijs. Ãt ꝓtra hostẽ nequã invidia labo
rare vt aliq̃s tenebraꝝ suaꝝ nebulas tã/
to splendori posset imiscere. Frater ei ait
q̃dã: se vtiq̃ dans intelligi: hac nocte vi/
dit mr̃em miscõie ip̃mq̃ filiũ quẽ p̃nti ge/
nuit nocte dulcissimo gremio ꝓtinere: eiq̃
sctoꝝ angeloꝝ multitudinẽ cũ ymenseo lu/
mine astare. Et cũ in natiuitate dñi mõa/
chi cantãdo recognoscerẽt bñficiũ incar/
natõis dñi. Hugo abbas cluniacensis vi
dit ordines angeloꝝ psallentiũ ⁊ omne ge/
nus musicoꝝ dicẽtiũ. Hẽc in excelsis deo
Idẽ deus puer exultabat: ⁊ corde leticiã
gestu corp̃is ⁊ plausu manuum demõstra
bat: ⁊ ꝓversus ad mr̃em aiebat. Cernis mr̃
nocte natiuitatꝭ mee q̃ imineat gaudijs illu
strandã: in q̃ ⁊ ꝓphetaꝝ oracula ⁊ angeloꝝ
p̃conia revelabunt: ⁊ ꝺ meo ex te ortu oia
simul celestia ⁊ terrestria letabunt. Ubi est
nũc hostis mei dãnata pfidia. Ubi est po/
testas q̃ añ ẖ singulare gaudium dñabat.
Quo illo impudẽs audito de latibulo suo
egressus alonge se p̃tabat ⁊ ignominiose
deturpatus cũ mlto planctu ⁊ eiulatu vt
admitteret orabat. Et si ait in nulla parte
eccl'ie admittor in aliq̃ saltẽ reliquiaꝝ offi
cinaꝝ loco suscipiar. Ãt filius ꝺ ginis. Va
de inq̃t lucifer ⁊ ne te mea snia p̃iudicatũ
lamenteris tenta q̃ poteris. Ãt ille soluꝫ
aditũ capituli petijt ⁊ intrare non potuit
Intantũ eĩ se tumidũ ⁊ capituli introitũ
angustũ iuenit: vt nullatenus introire va
leret. Uere eĩ inflatus supbie veterꝭ apo/
stemate p humilẽ aditũ nõ potuit trãsire.
Inde ad dormitoriũ fratrũ gressum ꝺuer
tit: ⁊ phantasijs solitꝭ se eos inq̃etare posꝭ
se ꝺfidens introire tentauit. Sed eadem
crassitudine sua ab ostio repulsus est. Po/
stremo ad refectoriũ nocendi spem ꝺtulit
ibi p̃pter aliquantulã corp̃is curã maiorez
suspicãs mentiũ incuriã ibi etiam tot obi
ces ex diuinoꝝ ẏboꝝ lectõe: tot trabes ex
devotiõe auditoꝝ: tot repagalia reperit
ex charitate sibi invicẽ servientiũ vt nullo
mõ vltra valẽs pcedere cogeret retrocede
re. Sicq̃ ab oib⁹ officinis deiectus a ꝺspe
ctu p̃ssumi redẽptorꝭ ⁊ gl'iose Marie ma
tris ei⁹ cũ ea q̃ dignus est cõfusiõe pestifer
ille recessit. Cauti ergo o frẽs estote ⁊ im/
mensas gr̃as omnipotenti ⁊ misericordiſ
simo saluatori agite: qzt nequissimũ hostẽ
a nobis expulit: ⁊ ip̃e nobiscũ festum cele/
braturus intravit.

LXXIII

Refert Bonavẽtura in vita scti Fran/
cisci qz ꝓtigit añno tertio añ obitũ scti Frã
cisci vt mẽoriã nativitatꝭ pueri iesu ad de
votionẽ excitãdã apd̃ castrũ grecij Frãci
scus disponeret agere cũ quãto maiori so
lennitate valeret. Hec ꝺ novitati posset
ascribi a summo pontifice petita ⁊ obtẽta
licẽtia fecit p̃parari p̃sepiũ: apportari fenũ
bouez ⁊ asinũ ad locũ adduci. Aduocanť
frẽs: adveniũt pl'i: psonãt silua voces ⁊ ve
nerabilis illa nox lumib⁹ copiosis ⁊ claris
laudibusq̃ sonoris ⁊ ꝺsonis resplendens
efficit atq̃ solẽnis. Stabat vir dei corã p̃/
sepio pietate replet⁹ respersus lachrymis
⁊ gaudijs supfusis: celebranť missaꝝ solẽ/
nia sup̃ p̃sepe: levita chr̃i Frãcisco evãge/
liũ cantante: p̃dicat deinde pl'o circũstan
ti de natiuitate pauris regꝭ: quem cũ no/
minare vellet puerũ de bethleẽ p amoris
teneritudine nũcupabat. Wiles aũt q̃dã

ꝑtuosus ⁊ veraꝛ ꝓpter chr̃i amoꝛē secularī relicta milītia viro dei magna fuit familiaritate ꝓiūct⁹ dñs Joānes de grecio. Hic se vidisse asserut puerulū q̄ndā valde formosum in illo p̄sepio dormentē: quē beatus Franciscus ambobꝰ amplexans bra// chijs excitare videbat a somno. Hāc q̄dē deuotā militis visionē nō solū videtis sctitas credibilē facit: sed ⁊ dignata ꝑitas cō// probat: ⁊ miracula subsecuta ꝑfirmāt. Hā exemplū chr̃i ꝓsideratū a mōo excitatiuū est coꝛdiū in fide chr̃i toꝛpentiū: ⁊ fenū ꝑsepij refuatū a ꝓpḥo mirabilit sanatiuū bru// toꝛ languentiū ⁊ aliaꝛ repulsiuū pestiū diuersaꝛ: gl̄ificante deo p oia ſuū suū: sctēqꝫ oꝛonis efficaciā euidētibꝰ miraculoꝛ pdigijs demonstrāte. LXXXIIII

Erat q̄dā virgo nobilis. xiiij. annoꝛ: q̄ beate ꝑgini valde erat deuota. Hec gl̄iosam ꝑginē rogabat ꝓtinue septē annis vt sibi dignaret oñdere filiū suū. Que cum in vigilia natiuitatis dñi oꝛonis causa sola capellā intrasset: apparuit ei ꝑgo pulcerrima tenēs filiū in manibꝰ ⁊ allocuta est ꝑginem dicēs. Accipe filiū meū ⁊ lude cū eo. Que gaudens fecit. Lui puer. Diligis me. Et illa: Dino. Et ille. Quātū. Tunc illa. Plus q̄ꝫ coꝛpus meū. Lui puer. Si diligis me. Et illa. Plus q̄ꝫ coꝛ meū. Et Jesus ait. Quātū plus coꝛde tuo diligis me. Et illa. Nescio dicere sed ipm coꝛ loquat. Quo dicto statim coꝛ eius ꝑ amoꝛe scissū est. Tunc beata ꝑgo accepta ania eius in ꝓcentu angeloꝛ deduxit in celū. Ad cantū vero angeloꝛ familia cucurrit: ⁊ ꝑginē mortuam inuenientes: odoꝛe mirabili sunt repleti. Et frēs p̄dicatoꝛes q̄ aderāt coꝛ eius aperientes scissum inuenerunt: ⁊ in eo scriptū aureis lr̄is. Diligo te plus q̄ꝫ me: qꝛ tu creasti: redemisti: dotasti me.

LXXXV

Quidā monachus q̄dā vice stetit i choro cū cantaret. Jncarnatus est de spū tc̄. Et cū alij frēs inclinarēt ipe stetit cū erecto collo ⁊ se nō inclinauit. Affuit diabol⁹ dās ei alapā dicens. O monache ingrate quō sic stas erecto collo. Cur nō inclinas te cū fribꝰ: nōne audis q̄ cantat q̄ deus propter te factus ē hō. Si ꝓpt̄ me miser. tātū fecisset: ego sibi in ꝑpetuū inclinarē.

LXXXVI

Quidā supioꝛ cistercienſ oꝛdis amans tenerrime infantiā saluatoꝛ recolebat frequentius q̄li t̄ idē saluatoꝛ ꝑ nob a btā virgine ꝓceptꝰ ⁊ enixus ⁊ lactatꝰ fuerat ⁊ nutritus q̄ ꝑ hō in gr̄a simplicitaſ ⁊ innocētie pfecit mirabilit: ⁊ amicꝰ effectus btē ꝑginis hausit deuotōis gr̄am abūdant. Die q̄dā cū in refectorio cū q̄ētu comederet: rapt⁹ i extasi vidit btām ꝑginē formā pulcerrimā ⁊ inter brachia pueꝛ pulcerrimū portantē p refectoriū itrantē: ⁊ ex sua singplicitate nōdū intelligēs visionē: mirabat quō mlier ꝺ institutionē ⁊ ꝺsuetudinē illi⁹ ordinis refectoriū ingredi ꝑsumpsisset: et credebat q̄ oēs viderent qō ipe videbat. Et cū ipa coꝛā singulis portaret puerū// nit añ ipm ⁊ ita ꝓpe q̄ puer suis pedibꝰ fere tangebat eibū eiꝰ nihil dicēs: ſz in eū respicies. Tūc supioꝛ porrigēs ei panē dicat Papa mi puer. Lui rñdit puer. Nō papabo mō ſz tu post triduū papabis mecū in nē vite eterne i regno meo. Quo facto puer paruit visio: ⁊ statim infirmitas arripuit supioꝛē. Qui post tres dies iuxta cōdictū pueri ad dñm migrauit: papatur⁹ cuz ꝑpanē viuificantē in eternū dñm nr̄m Jesum chr̃m q̄ comedit ab angelis ⁊ scis nō gustu coꝛporei dentiſ: sed intuitu mōi coꝛdis.

LXXXVII

Quedā monial⁹ custos ecclie de imūdicia ꝑparamēto ꝛ solicita diligētē curā pallis ⁊ mapie coꝛpalibꝰ adhibebat: q̄by pmo ꝑ p̄sbyteri manꝰ ablutaſ ipa studiosiꝰ ablue bat: ⁊ ad solē mūdissime desiccabat: tegēs ea pāno mōo ne puluere aut volatu vola crū ꝓtingeret maculari. Quadā hora ipa stāte iuxta pānos: ⁊ aue maria deuote ruminātē: affuit dña nr̄a in specie pulcerrime dñe pueꝛ in vlnis gestās supra modū amicabilē ⁊ sedit ꝓpe ipaz. Hec ꝓ moniale silentiū tenebat: ſz a dña ⁊ puero facie nō auertebat ⁊ āmirādo stupebat. Tūc dña filiū sup pallaſ ponebat: ⁊ illa inuebat manu q̄ deponeret Sz dña nr̄a dulciter illi arrides sup nudū coꝛpale pueꝛ collocauit. Jlla aūt clamāte quō hoc facere auderet Rñdit būilit. Ne mireris q̄ filiū meū sup sua pono linteamina: nā frequēter residet sup ea i altari: ⁊ sic vna cū filio euanuit: relinq̄ns tātā suauitatē ⁊ dulcoꝛē sue deitate q̄ enarrari ab hoīe nō valeret. Hoc ꝑplo apparet q̄ gratū sit deoꝛē domus dñi diligere ⁊ mūdicā domui dñi adhibere.

LXXXVIII

In abbatia q̄dā fuit q̄dā paruus mo//

nachus qui imaginē pueri quem tenebat: imago btē ꝟginis Marie in q̄dā capella i māib⁹ diligēs tenerrime ex pueritia simplicitate ⁊ innocētia panē ⁊ alia cibaria q̄ hēre potat ei sepi⁹ mīstrabat. ⁊ rediēs postea nil in scutella iueniebat. Cūq; flēs rogaret puerū vt sibi loq̄rē ⁊ comederet: ⁊ ille nil sibi rīderet. ⁊ abbas q̄ latēs in capella freq̄nt orōni insistebat hec cū sepi⁹ ꝓcepisset: vocatū ad se puer cū blādicijs cepit allicere: ⁊ ab eo exegit vt q̄cq̄d sibi puer diceret ei reuelaret: qđ puer se facturū promisit. Quadā ꝟo die cū ꝑdict⁹ mōach⁹ corā imagie eēt vor ad eū facta est dicēs. Mādat tibi puer quē tantū diligis vt vēire ad ei⁹ nuptias nō moreris. Cui puer rīdit se nō posse īre sine abbatis licētia. Quapropt̄ h̄ abbati recipiēdi ꝑ laboribꝫ eē idoneū: ꝓuersus ad dīm in orōe man⁹ expādit pādēs dño cordis sui desideriū q̄d habebat eūdi ad suum ordinē. Interdixit etiā puero mōacho ne eri sine ipso. Cumq; puer itez vocat⁹ diceret se sine abbate ñ audere vēire: rūsuz ē ei q̄ in die pentecostes cū inciperet hora tertia Veni creator spūs: ipse et abbas sil ad nuptias ei⁹ pueīrēt. Cū igī dicta dies aduenisset abbas nil dubitās de diuīo oraculo tenuit puez iuxta se in choro q̄cito monachi hymnū incepert: ambo spīm emiserunt Et q⁹ voluit puez ꝟgis pane corpis sustētare mō pascit ab ipo pāe etno cū abbate.

LXXIX

Legit in libro exemploz q̄ fuit q̄dā miles q̄ in ptibꝫ vltramarinis oīa loca in q̄bus saluator nr̄ fuerat solicite cū lachrymis visitauit: ⁊ dū oīa loca sctā deuote pāsiuisset. vltimo venit in mōtē olīueti vī dīs ascendit: vbi p⁹ longā orōnē cū lachrymis dixit Ecce dñe vbiq; q̄siui te diligent: nūc cū venerim ad locū vbi celos ascēdisti: nesciovbi ampli⁹ te req̄rā. Jube q̄ spīm meum suscipi vt ad dextrā p̄ris tui videā te residētē ī gla Et hīs dict⁹ spīm scm̄ sine dolore reddidit: ⁊ socij ei⁹ videntes eū mortuū adduxert me dicū vt scirēt quō hoc ꝓtigisset. Et ait mecund⁹ valde: ⁊ in amore dei fuit. Et ait mecum: Propter nimiū gaudiū scisſuz ē cor eius. Et apientes illō inuenert in eo scptū Amor meus Jesus chr̄s. Sic ⁊ nos dīm p singla sua opa et virtutū exercitia' q̄ram⁹: vt tandē ad eum ascendere valeamus: ⁊ sedere cū eo ad dextrā dei in die iudicij.

Infernus.

LXXX.

Legit in libro de ortu carthusiensi q̄ Innocenti⁹ papa ille canonista ꝑcipu⁹ cuz ad huc cardinal' eēt sanctū q̄ndā visitare solebat heremitā. Quadā vice veniētibꝫ se ⁊ suis illuc et fortiter pulsantibꝫ nō audiebat vor neq; sensus. Tandē irruētibꝫ clientibꝫ in cellā vi ⁊ ipm stimulādo ⁊ q̄ mortuū excitantibꝫ clamauit voce magna dī. O mi o mi: Vidi mirabilia: vidi horribilia. Scisscitāte ăt cardiale diligent⁹ q̄ viderat: rīdit Duct⁹ ad infernū vidi incidere aīas sīc nimues dēsissimas aerē obnubilātes. Ad purgatoriū ꝟo sīc niuē rarissimā. Sz ad paradisum tm̄ tres introire vidi aīas: illi⁹ scz epi: ⁊ illius ꝟoris carthusienſ: ac illi⁹ vidue rhomane: singlas noians psonas. Cardialis igī vir prudēs ꝟitatē scire volēs visionis: missis hicinde nūcijs cōperit aīas illas eadē hora corpe solutas: sicq; cardinal' qui ꝑus timuit aliq̄liē de nimio rigore carthusiēsiū marie ꝑt carentiā carniū: ꝑter euolationē illi⁹ ꝑorsfactus ē amicus eor: nouā ꝑ eis ꝑcuras fieri domum.

LXXXI.

Secularz q̄dam de carnis sue virute fame titulū sibi erexit in anglia. Hic cū secularē agens vitā deū in mlīz sibi redderet offensuz. cōpūct⁹ statuit hierl'm pficisci vt de suo robore chr̄i sterneret inimicos. Petijt itaq; cōsiliū cā cisterciense q̄ddā mōasteriū: patefecē votū. Accepit ꝟsiliū si hierl'm placeret inuisere. illā subeat cui⁹ q̄cūq; nō erit ciuis pñtis hierl'm visio nihil ꝟfert ad salutē. Licūuentus itaq; salubriit hmōi sermonibꝫ ab abbate ꝓuersus ad dīm remanere in monasterio acquieuit. Addens ergo bone primordijs ꝓuersiōis melioꝛ cursum ꝓuersatiōis. inuidum spiritū in discipline palestra et bono ope nesciens ꝓuocauit ad pugnā. Impatiens lucte cadit a voto: incurrit periculū. secūdo ꝓponit ꝓpositum: oīno se nō remanere asserit hierosolymā p̄rectur⁹. qm̄ ꝟo abbas deerat differt interuētu ꝟoꝛs. Nocte q̄dā cū a necessarijs veniēs ad ꝓpriā diuerteret cellulam emin⁹ in simie specie sup trabē celle vidit antiquū hostē. Sciēs ī mōasterio nō haberi hmōi portēta coḡuit eē demonem sibi sub tal' bestie forma apparentē. Cōsiderās

se esse deprehensuz ꝑtutis inimicus prosilit de insidiaꝝ specula: irruit: peutit: sanguis per os ⁊ nares elicit, ⁊ sic pstrato chr̃i milite auctor sceler̃ disquit. Frēs taz de facti fragore ꝯ ō lesi frīs clamore excitati: ⁊ vehementer pterriti surrexer̃t: ⁊ sup re gesta valde dolētes: ſz quō fuerat factū vl̃ qs fecerat nescientes: frēm correptū ad lectum detulerūt. Percussus itaqꝫ frater sensibus amissis p triduū iacuit: vt plus mortuus ꝯ viuus putaret. Cui sic iacenti appuit sāctus Bñdictus dicens ad eum: Bñdicite: Et nouicius rñdens scō Benedicto subiūxit: Quis es dñe. Cui sanct⁹ Ego suz inqt frat Bñdictus. Et his dict̃ scūs bñdict⁹ sustulit cuz in spiritu: et dixit ei: Sequere me. Cum ambo simul aera carpent ad q̃sdam gradus venerūt artos ⁊ arduos. i singulis vero gradib⁹ demones bini et bini residebant: qui oñes ad superiora cōscendere nitētes terribil̃r infestabāt. Quos vt vidit nouicius valde expauit. attamen a beati Benedicti vestigijs nō recessit. Ascendentibus itaqꝫ sancto et nouicio nequā spiritus sancto nocere nō apposuerūt: ſz subsequentes discipulū per gradus singl̃os grauiter afflixerunt. Alius enī suffocabat. alius vehemēter impellebat. alius pugno eū in dorso percutiebat. alius illū colaphizabat. ⁊ alius illū calumnijs et exprobratōibus deterrebat. Fatigatus itaqꝫ nouici⁹ et tam de ascensionis difficultate ꝯ de hostiū impugnatiōe ñ mediocriter afflict⁹ cepit nimiū deficere: ⁊ lentius post btm̃ Bñdictum incedere. Animaduertēs aūt sanct⁹ discipuli seqntis defectū ꝓuertens se benigne ad eū releuatōis gr̃a sup afflicti caput ꝓriā posuit manū. Ad cui⁹ tactū mox vires lassus recepit: ⁊ alacriter p⁹ sctm̃ ascēdere festinabat. His itaqꝫ gdib⁹ ascensis ⁊ illis serenissimā puri etheris regionē ingredientib⁹ appuit eis e regiōe loc⁹ mire viriditatis ⁊ amenitatis. in quo quedā capella in aere dependēs nimie paruitat̃ videbatur vt nouicius multū miraret. Ad quā cū puenissent btūs bñdict⁹ ꝓmus intrauit et introductū nouiciū post ostiū stare ꝑcepit. Erat aūt in illa capella chorus q̃i virorū candidatoꝝ in circuitu cōsidentiū. Cui beato conuētui gl̃iosa dei genitrix ꝓsidebat. ⁊ tanqꝫ regina in vestitu deaurato inter illos velut sol inter sidera splendebat. Veniens aūt btūs Bñdict⁹ añ eam reuerēter inclinans dixit ei: Benedicite. Illa respondente: Dominus. Ait sanct⁹: Dña ecce nouiciū adduxi quē adduci iussistis. Et illa. Exhibete inqt eum mihi. Cui exhibito: regina intulit dicēs. Dicito mihi: vis in domo mea ad seruiendū mihi sicut cepisti semper pseuerare. Rñdit: Volo: ⁊ nunqꝫ a tuo recedam obsequio. Et beata virgo. Jura inquit mihi sup altare ꝑsens. Et accedēs iurauit et statuit custodire mādata di sui. Cum aūt eēt iuratū dixit dña ad sctm̃ Reducite eum. Quē reductū statuit sic añ p⁹ ostium. Tūc btūs Raphael assumēs nomen dixit eum in paradisum. Quo cū appropinquassent: eleuans nouicius oc̃los: vidit quasi ciuitat̃ deauratos muros valde rutilantes et splendidos et portā q̃dā mirabili ꝓpositā: ⁊ p totū lapidib⁹ pciosis et gēmis ornatā. Et introducēs illū ostendit ei amenitatē paradisi: herbaꝝ varietatem: arboꝝ diuersitatē: auiū concentus. et varioꝝ floꝝ colorē: fructuū abūdātiā: speciez redolentiā: ⁊ liquoꝝ oīm viuifice suauitat̃ affluentiā. Erat aūt ibi subter vnaꝫ arboꝝ limpidissim⁹ atqꝫ ad intuendū fons ortorum gratissim⁹: puteus aq̃rū viuārū cuius fluminis impet⁹ totam illā iam delectabilez letificat ciuitatē. Et ex euntes inde ceperunt ad dissimilē ⁊ longe alā descendere regionē ad terram tenebroſaz ⁊ operaz mortis caligine: terrā tenebraꝝ et miseriē. Deinde ostē per viā ꝑcipitē et iter lubricū. Deinde dixit ei hominē in ignea cathedra residentē aſi quē formose mlieres astabāt: que ardentes cereos in eius ora instāter intorq̃bant quos introductos p viscera virilia extrahebant. Et hanc penā infelicē iterare ñ cessabāt. Homo iste inqt angel⁹ quez sic videcruciari potens in sec̃lo fuit siue carnis amicus: sed anime inimic⁹: hō luxuriosus gule illecebr̃z: ⁊ libidinū collusionib⁹ dedit. Qō em̃ videt residere in cathedra: vigz ad vite terminū signat eius in flagicijs ꝑsenrantia. Et q̃ mlieꝝ amator fuit: p mlieris speciem a malignis spiritib⁹ q̃si cereoꝝ fact̃ bus inflamat. et sic semp iterat̃ incēdijs ne fine cruciat. Et quid dat sibi in pēis nisi quod sollicite q̃siuit in terris. Ignē quez siuit: ignē inuenit Et vertentes se ad interiora caliginis viderūt hoiem quez ferus spūs viuū excoriabat: excoriatū sale fricabant: atqꝫ sallitum super cratē ferreā igne

suppositō ꝯcremabāt. Hic (inqt angelus) quē sic vides dānatū potēs fuit ī mūdo habēs sub se hoīes. ⁊ qm̄ seilr ipiū reddidit ⁊ crudelē: iō ⁊ dānatōis snīaz sortit⁹ ē ꝯsimilē: vt q̄ īmisericordit dñat⁹ ē hoīb⁹ equalāce a durissimis crudelit spiritib⁹ torq̄ret. Uiderūt ⁊ aliū hoīem sup equū flāmeū sedentē: scutūq̄z igneū ad collū gestātē: q̄ ⁊ super eq collū capr̄ā vnā portabat: ⁊ habitū monachi ad caudā caballi post se religatū trahebat. De isto dixit angel⁹: q⁹ miles fuit satis paup ī mūdo ⁊ vitā suā sustētabat ex rapto. vū ⁊ capr̄ā quā ad testioniū rapacitatis gestabat ī penis vni paupi femie violēter abstulit. Qui ⁊ multa alia mala gessit positus in corpe: q̄ dū potuit nō studuit digne corrigere. Cū aūt venit ad extū se fieri petijt mōachū: nō ꝑ gr̄e pnīe ꝯpūctus: sz ianis gl̄ie amore ⁊ hūane laudis fauore decept⁹. Nō ei habitū mōachi accepit vt vitā mōachi si qualuisz duceret: sz vt finē suū ꝯsi nō vita religiōis saltē habit⁹ laudabilē demōstraret. Etq⁹ longe a veste sacra viuēdi votū habuit: iō lōge a se scz ad caudā eq sacrū habitū religatū se habere ostēdit. Uñ nec īmerito capr̄ā et scutū: equū et habitū omnia gerit ignea vt tale sentiat damnatōnis torm̄entū q̄ ex p̄cedent⁹ vite sue meritō nō obtinuit finem bonuz. Et mala vita vir aut raro quis bonū finem sortitur: sz et bona sp vita bonū sine dubio finē ois bñ viuēs merēt. Qui p̄cedentes in alīū locū viderūt q̄si r̄ligiosas p̄sōas p mīscui generis monachos ⁊ sctīmoniales habētes. Quidā nāq̄z risui mlto et cachinis atq̄ verbis ociosis dediti erant. quidam turpiloquijs ⁊ fabulis: detractōnib⁹: prauis eloquijs ⁊ oratiōibus insistebāt. alij gule et ventri subditi lautioribus cibis ⁊ pegrinis poculis ingurgitare se satagebant. alij immūdicijs et fornicationuz flagicijs more brutoꝝ aīaliū subiacebāt: nō q⁹ post tatē: sz ad cumulū ꝯfusionis talib⁹ dat ī penis vite p̄ite gerere sil'itudinē. Uñ ex meritō p̄aue actōis videbāt irruere ī eos q̄si homies teterrimi diuine iniurie vltores. q̄ eoꝝ capita nodosis fustibus cedentes donec ꝯcusso cerebro: fractisq̄z ceruicib⁹ elidēt: ⁊ p̄ imanitate vexatōnis a p̄pr̄ijs sedib⁹ oculi eoꝝ erumperēt: vt q̄ in terris sub disciplīne iugo noluerūt deū hr̄e rectorem dictante iusticia nequā spiritū cui famulabant dirū in penis sentiant exactorez. Introducto aūt p⁹ hec eo in inferno inferiori ait angelus: Eleua sursum lumia. Porro suspiciētes emin⁹ terribilē viderūt rotam totā igneā ⁊ innexū hoīem sup eā: q̄ cū rotatu agitarēt horribili: dictū ē stupēti ⁊ expauescenti nouicio. Terribile est valde qō intueris: sz ecce terribiliora videb. Et ecce dū hec dicerent: cepit rota a summo q̄ eminebat vsq̄z ī inferno iferiori intēpestiuis īpetib⁹: ruinosis anfractib⁹: infestisq̄z crepitib⁹ p̄uere: factusq̄z est tant⁹ fragor in tartaris: ac si totus mōs cū suis edificijs fundit⁹ occūberet: ⁊ celū desup cū firmamēto corrueret. Cūq̄z rota hec ī puteū barathri se terribil'r īmergeret: oēs aie q̄ tenebāt in morte captiue cū malignis spiritib⁹ furibū disvocib⁹ ꝯclamabāt: ⁊ miseꝝ hoīem q̄ in rota vertebat insultātes cūcti piter pcutiebant: detestātes et anathematizātes et maledictiōes maledictiōib⁹ subiūgētes. Hic est inqt angel⁹ infeliciss̄im⁹ oīm hoīm hō iudas chr̄i iesu traditor: q̄ cū eēt de nūero ap'loꝝ auaricie inebriat⁹ veneno mgr̄m sum ac dñm agnū dei benignissimū vniuersitatis actorē ⁊ gubnatorē hūani generis redemptorē ⁊ saluatorē: deū ⁊ hoīem Jesuz christū dei fili'ū: amicū dulcem: ꝯsiliarium fidelem: adiutorē fortē: triginta argenteis vendidit: atq̄z venditū sub pacis signo q̄si dilectionis osculo inimicoꝝ manib⁹ ī mortem tradidit: ⁊ ob tantū reatum lapsus in barathrū desperatūs ōlaqueo se peremit. Unde miser talē quaz cernis desp̄ationis sententiā sibi in eternis ardoribus acq̄siuit. Quoniam q̄diu chr̄s erit in gl'ia: tamdiu iudas sempiterna puniet vindicta. Qui si ad mīscōiā quā ūmq̄s vendiderat cucurriss̄et: ⁊ mīscōiā a patre misericordiarū accepisset: ⁊ nequaq̄z in etnū perijsset. Post hec reduxit Gabriel nouiciū ⁊ dixit ei. Uisionem istā nulli nisi soli abbati tuo reuelare p̄esumas. Statim aūt reuixit q̄ tribz diebus quasi oīno mortu⁹ iacuerat: ⁊ oblitus mandati p̄e āmiratiōe clamauit dicens. Uidi infernū: vidi paradisum. Et ecce affuit btūs Benedictus cū baculo pastorali percutiens eum. Ipse vero ictui manum obijciens in manu graue vln⁹ accepit. Cui dixit sanct⁹ Jesus quidē es ⁊ satis grauit in corpore: sed p̄ter iobedientiā vuln⁹ multo grauius ꝯcepisti in ꝯscientia. Et q⁹ lo-

quiendo peccasti: nouem diebus penitẽdo loquela carebis. Statim autẽ obmutuit: ꝛ ꝑ dolore verberũ rursus quasi agonizare cepit. Post nouẽ aũt dies iterato pualuit: et soli abbati q̃ viderat patefecit. Abbas autẽ qui tacẽdi ꝓceptũ ñ accepat ad edificatõem plurimorũ postea visionẽ nouicij reuelauit.

LXXXII.

Refert doctor Jacobꝰ carthusiensꝭ q̃ illa hora qua btũs Bernardꝰ de hoc seculo felicit migrauit triginta milia hominũ decesserũt. int̃ quos fuit q̃dã decanus ecclie liconiẽsꝭ laudabiliꝫ vite duxit. Hic mũdanos honores fugiẽs vitã solitariã elegit ĩ q̃dã heremo ĩ qua ꝑ .xxv. annos puersat ẽ Obijt etiã eodẽ die q̃ btũs Bernardꝰ hic decanꝰ. Post mortẽ aũt apparuit linconiẽsi epo cũ magna glia p ipius epi et omniũ hoc audiẽtiũ ammonitõe dicẽs ei. Age penitẽtiã: emẽda vitã: corrige pscias. dimitte supbiã sil ꝛ auariciã: aliter nunq̃ habeb celestẽ glriam. Non enĩ tãfacile est saluari hominẽ sicut credũt: qm̃ dũ ego ꝑsentarer tremẽdo dei iudicio affuerũt ibi trigita milia aiarũ: de q̃rũ nũero vir btũs Bernardus ꝛ ego sumꝰ saluati: tres descenderunt in purgatoriũ: alij oẽs ceciderũt ĩ infernũ. His dictis disparuit.

LXXXIII

Quidã deuotus vir in raptu vidit quẽdam militẽ in purgatorio q̃ fuit castꝰ: bonꝰ hospitalis ꝛ bone vite: sed ludo auium nimiũ deditus. qui ꝓpt hmõi ludũ habebat quasi auẽ in manu eũ in facie ꝛ in humerꝭ ꝛ brachijs corrodentẽ frustatim ꝛ mirabiliter affligentẽ. Et req̃situs ab illo deuoto cur hec pateret cũ tã bone vite fuiſſz: Rñdit. Precepta dei spaui: nec vnq̃ vnũ denarium cõtra deũ recepi. sedq; nimiũ deditus fui ludo auiũ ꝛ cũ canibꝫ venãdo ido hanc grauissimaz penã hic in purgatorio sustinebo donec purgatus ero: sed tm̃ ora deuz p me: et annũcia filijs meis et cognatꝭ meis vt cũ suffragijs mihi subueiãt: qz valde crucior in hac pena. Qui postmodũ ꝭ breui p suffragia et oratõnes bonorũ liberatus est a purgatorio: et ad celestia regna perductus.

LXXXIII

Quidã religiosus deductꝰ vsq̃ ad extremum vite sue horribiliter clamauit. Maledicta hora in q̃ religiosus factus fui: ꝛ siluit. Et post pauca facie serena dixit. Nõ: imo benedicta hora q̃ intraui in ordinẽ. et benedicta mr̃ chr̃i quã semp dilexi. Et ire tacuit. Frẽs q̃ in circũitu eiꝰ erant audientes hec cũ lachrymis orabãt pro eo. Post duas horas dixit frĩ astanti Voca frẽs nros qm̃ dñs exaudiuit orõnes eoꝝ. Ingressis autẽ fratribꝫ dixit: Vos ex ꝑmo ꝙbo meo quod audistis turbati fuistis. sed hec est cã clamoris mei: appuerũt mihi duo demões terribiles parati ad recipiendã aiam meã: et pre timore extra me raptꝰ maledixi diei mee. Et dico vobis: si h̃ factꝰ fuisset ignis et ere mixtus cuꝫ sulphure qui duraret ab hac hora vsq̃ ad finem mũdi: et daret mihi optio vtrũ per illum ignẽ vellem transire: aut iterum demones in simili forma videre: eligerem potius per ignem transire. Postmodũ autez venit illa regina celi mater misericordie et fugauit demones. et ea visa concepi spem: et pre gaudio risi ꝛ benedixi eam q̃ liberauerat me de tam horribili visione demonũ. His igitur dictis felicit quieuit in domino.

LXXXV.

Refert Petrus cluniacensis: quia monachus quidã cum in extremis vite sue esset: anima sua ducta sit ante infernalez pos tam. que cum ibi tot diuersitates penarũ conspiceret: vltra q̃ dici potest tremere et horrescere cepit: quod ne faceret angelus ꝓhibuit. Ibi vero aliq̃diu morante eo vidit quosdam demones pcurrentes ad nimium cachinnantes de perditione animarum cuiusdam diuitis: quaz socij sui secum in barathrum damnationis attraxerunt. Venientes autem ad principem demoniorum dixerunt se animã amici sui cum gaudio magno attrahere. quibꝫ cõgaudens si gaudiũ infelicitas dici potest ait: Accipite et pompose sicut solitus erat: in cathedra sedere facite: induẽtes eum sicut solebat erat veste honorifica. Et sedere cum fecerunt super sedem ita inextinguibiliter ardentẽ q̃ si totum mare supfunderetur nullatenꝰ extingueret. palliũ vero q̃ eum circũdederunt non minoris flagrãtie erat. Illo in lestito princeps ad suos seruientes ait. Ite ꝛ sicut decens est tali amico nostro poculum nostre delectationis ꝓpinate. Tunc tantoris mixtũ ori eius apposuerũt: et appositus ꝑ oĩa membra eius in flãmis diffusus

effundebat, quo potato iocatores demones q̃ ei iocularent admisit. Qui accipientes duo cornua igniby plẽa auribꝫ ei⁹ appo suerũt: ꝛ corniculari incipiẽtes scintillas p oculos ei⁹ ꝛ p nares: ꝛ p oia foramia eius emittebãt. Deinde in camerã misit vt ꝫ delectatiões carnales q̃s solebat cũ puellis dũ adhuc viueret exercere infernales pateret amaritudines q̃ oĩm serpentũ generibꝫ erat ꝛpleta: ꝛ ita nimio calore incẽsa: q̃ cãdent ferri sat ſeuinceret ardorẽ: a q̃bꝫ excepti⁹ q̃ horribiliꝫ ãpleratus: q̃q̃ dedecorose oscular⁹: q̃q̃ mirabiliꝫ sit ꝛtractatus et p oia mẽbra discerpt⁹: a nob pius pi re moueat q̃ nũq̃ experiamur: ꝛ ꝛtra q̃q̃ ob lectamẽta carnalia q̃ pri⁹ habuerat viuẽs singula tormẽta infernalia inferebãt. Hoc viso aia mõachi ad corp⁹ redijt: ꝛ q̃cq̃d viderat ob vtilitatẽ audiẽtiũ plĩmis enarrauit.

LXXXVI.

Legit in Scala celi q̃ dũ q̃dã predicatoꝛ ꝫ delicias p̃dicasset, quidaz ioculatoꝛ militũ ꝛ baronũ ꝓposuit talẽ pabolã. Ego sicut videt ſ dedit sum vãitatiby mõi ꝛ delicijs: nihilomin⁹ ĩ nocte iacẽs ĩ lecto delicato cogitaui in coꝛde meo hãc cogitatõez. Si aliq̃ veniret ꝛ ligaret te in isto lecto et in eo ligat⁹ maneres p viginti annos: nonne oẽm vanitatẽ et delicias dimitteres vt posses liberari? Certe sic. Quid g̃ facies õ supplicio etno inferni si te ꝛtingat illuc demergi: vbi est fletus maxim⁹: stridoꝛ dẽtiũ cõmãducatio linguaz: planctus cũ desideriꝫ mozꝛ: blasphemia creatoꝛ ſ: ꝛ tanta ve hemẽtia doloꝛis q̃ ipe⁹ cogitationũ alibi ferre nõ poterũt.

LXXXVII.

Legitur in libꝛo de septez donis q̃ cum ordo Cisterciensis primo incepisſz in multa rigoꝛis asperitate, q̃dam eundẽ oꝛdinez intrauit: et cũ diu et acriter tentat⁹ fuisset nõ valens diuti⁹ sustinere proponebat exire. Cui appuerũt pri suus ꝛ mr̃ q̃ fuerat moꝛ tui salubriter sibi exitũ dissuadẽtes. Cum ruit ei mr̃ mltũ triſtaꝛ q̃rẽs q̃re ꝶ facere vellet. Qui dũ q̃rularet ſe nequaq̃ posse asperitatẽ oꝛdinis sustinere: q̃ siuit mr̃ si posset tormẽtũ. Cũ ãt ille diceret q̃s infern⁹ aut oꝛdo tante austeritatiſ ꝛ duricie eẽt: cui⁹ q̃i rigoꝛ asperrimus: cibus insipidus. Rñdit mater: Vis experiri vnũ modicũ tormẽtũ inferni. Cũ aũt diceret: volo. audiuit tam horrendũ grũnitũ porcoꝛ q̃ nulluz poterat ei tormẽtũ cõparari. Videbat autez sibi q̃ celũ scinderet ꝛ caderet ſr̃ caput ei⁹. Et cũ pre timoꝛe clamaret ꝛ deficeret: ꝓtinuit eũ mr̃ ꝛ cessauit ille sonitus. Itẽ mr̃ ait ad eũ: Vis audire vnũ minimũ padisi gaudium. At ille: Valde libenẽ. Et audiuit voces tãte dulcedis ꝛ suauitatiſ q̃ excedebãt oẽm dulcedinẽ musice armonie. Tunc mr̃ ait ad eũ: Si vis euadere inferni tormẽta et adipisci gaudia paradisi: ꝑseuera in incepto. Ille aũt mri fidelẽ ꝑseuerantiã firmiter ꝑmisit ꝛ fideliꝫ adimpleuit.

LXXXVIII.

Princeps quidaz duxit malã vitam quẽ cum hoꝛtaretur vxoꝛ eius ad confessionez dicebat: Non possum confiteri: q̃ timeo q̃ grauis pẽnitẽtia dabit mihi. Cui vxoꝛ Et quomõ sustinere poteris penas inferni que grauioꝛes sunt q̃s aliq̃ pene h⁹ mõi. Cui ipse: Putas q̃ infern⁹ sit: aut pena aliqua: aut diabolus: aut vita alia post vitaz hanc Sacerdotes enĩ ista inuenerũt vt timeant. Que videns q̃ nihil ꝑficeret circa eũ: dimisit ĩ pace. Quadã nocte cũ iaceret in stratu suo: demões veniẽtes ꝛ accipientes ipm̃ de loco suo ad ifernũ poꝛtauerũt. Vxoꝛ aũt sua videns hoc q̃ sancta mulier erat oꝛauit deũ vt sibi reuelaret statũ viri sui. Et ecce mane surgens coꝛpus viri innenit quasi titionem denigratũ: ꝛ in mãu literam in q̃ scriptũ erat: Jam certificat⁹ suz q̃ infern⁹ est ꝛ timoꝛ quam habui ad agendum penitentiã: me illuc deposꝛtauit.

LXXXIX

Legitur in libꝛo de septem donis q̃ quidã mõachus clareuallen⁹ homo grãdeu⁹ et multũ deuote ꝓscientie cũ q̃dã vice pl⁹ solito esset intẽtus oꝛatiõi ꝛ valde delectabili deuotiõi: audiuit vocẽ q̃ndã miserabiliter ꝛ horribiliꝫ eiulantẽ. Et cũ ipe flendo rogaret dñz vt intimaret ei q̃d ꝶ eẽt, rñdit ei voꝛ: Ego sum aia tal⁹ pctoꝛ ſ nominãs se: et deploꝛo ac deplango dãnationẽ meam. Sed int oia tormẽta q̃ patioꝛ vnũ ẽ q̃ me et alios damnatos maxie mouet ad planctum: qñ scz recoꝛdamur gr̃e saluatoꝛ ſ nobis exhibite ꝛ ꝓtempte. Et maxie q̃ tẽp⁹ indultũ nob ad penitendũ amisim⁹: in cuius tam breui hoꝛula tantã miscoꝛdiam potuissemus consecuti fuisse.

Infirmitas.
XC.

Fuit quidã miles quẽ vidi in westfalia et dicebaꝫ dñs Hermannus de ludinchusen: hic erat alto sanguĩe natus ⁊ corpal'r formos⁹: fort⁹ ⁊ optĩe disposit⁹: sed occulto dei iudicio lepra incurabili pcussus fuit. Et cũ icurabilẽ se sentiret: dat⁹ fuit ĩ reprobũ sensum: ⁊ despans de salute aĩe dixit q̃si indignato aĩo de deo. Deus abstulit mihi formosum corp⁹ ego sibi auferã formosam aĩam. Et gl'iabaꝫ miser q̃i vltionẽ faceret de ĩfirmitate corpis q̃ aiam suã p pctã sua diabolo traderet. Et sic postmodũ timore dei postposito publice se pctis inuoluit: in tantũ vt etiã public⁹ fieret vsurari⁹. Sed tandẽ accrescentib⁹ doloribꝫ ⁊ eũ extre cõpellentib⁹ impenitẽs obijt: et extra cimiteriũ sepult⁹ est.

XCI.

Refert mgr̃ Johãnes Hider in formicario: q̃ nup⁹ viuebat in eccl'ia Magũtina in summo canõicor̃ pposit⁹ cl'icus solo noie et nobil': sed in armis miles: in vestitu stipẽdiari⁹: moribꝫ p oia dissolut⁹: q̃ licet de altar⁹ latissimis viueret bñficijs, horas tñ canõicas velut toxicũ fugit. Corpe aũt de cor⁹ extitit: vt impatrijt q̃ hodie viuit referaꝫ dixisse se pulcriorẽ nõ vidisse vix. In pfata igr̃ vita aliq̃diu viuẽs in ml'torum scandalũ: nullius homis hortamenta: nec correctiones curauit. Hunc igr̃ dei man⁹ inopinate lepra tetigit: que dietim nolenti hominũ cõuersatõem abscidit: ⁊ in domũ quandã sibi propriã maguntie trusit: vbi manẽs multo tempe impatientia plenus ⁊ dei timore vacu⁹ factus est. Tandẽ taꝫ deformis corpe vt secundũ in leprosorio parẽ nõ haberet. Deinde digitũ dei adesse sentiens: corde contrit⁹: ⁊ ore p̃mo sue vite facinora pfitebaꝫ cum tant⁹ lachrymis vt oĩm mẽtes stuperẽt q̃ virũ pagnouerũt, patientia deniq; tanta vsq; ad mortẽ dotat⁹ est vt quãdocũq; pfessor suus fraꝫ Heinricus ō Confluentia sacre theologie pfessor nr̃i ordinis eũ visitaret: nõ ab eo peteret mortis acceleratiõnẽ: vl' dolor̃ q̃s multipl'r patiebaꝫ imminutionẽ: sed orate inq̃t deũ p me mi pr̃ q̃ten⁹ diuina misericordia mihi mea pctã indulgeat: ⁊ in h̃ seculo secet ⁊ vrat q̃diu sibi placeat. Et in hac patientia tandẽ ĩ pace requieuit. Quesiui aũt de circũstantijs viri vnde tantũ donũ infami isti clerico pueneriꝫ. Et responsum accepi q̃ matrẽ nobilem multũ deo deuotã habuit: que visa et audita filij dissolutissima vita, vota: pces ⁊ elemosynas velut p mortuo fere sine fine deo offerre cõsueuit, ⁊ p eo tanq̃ p filio prodito ab isto fieri pcurauit: q̃sq; velut alẽ paralyticꝰ in lecto iacẽs carnalij voluptatum insensibil', alienis fide et meritis sanat⁹ fuit.

XCII.

Domina quedã pulcra facie sed pulcrior fide: deuota deo: pia pauperibꝫ: et elemosynis assueta: cũ a pissimo pre ꝺo tanq̃ filia charissima: percussa fuisset subito plaga lepre et tota facie deformata plãgentibꝫ omnibꝫ q̃ videbãt eam: ipsa sola gaudebat gr̃as agens deo. Visitans autẽ eam q̃dam episcopus ⁊ videꝫ eaꝫ sic horribil'r deturpatã q̃ tã specioſa fuerat: ⁊ tã sera dicebat, ab oĩbꝫ flere cepit: ⁊ dei iudicium admirans. Illa vero ridens interrogauit eũ q̃re fleret. Rñdit q̃ ex p̃passione nõ poterat a lachrymis abstinere. Inq̃renti ꝺo ep̃o q̃re ipsa nõ sisset: Rñdit, Dñe si q̃s detineret in carcere tali pacto q̃ nunq̃ exiret donec muri fortalicij corruissent: si videret muros paulatim corruere, p sua libatiõe gauderet. Vñ cũ anima teneaꝫ in corpis carcere gaudere debet q̃ videt corpus suũ deficere ⁊ ad finẽ suum tendere: pculdubio sciens exitus sui tempus p̃pinq̃re: vt ad sui redẽptor̃ aspectum libera reuertatur.

Inuidia.
XCIII.

Legitur in Scala celi: q̃ cũ quedã vetula iret per viã iuuenis tristis cum burſa plena denarijs sedebat iuxta arborem, qui interrogatus a vetula q̃d haberet: rñdit, Demon q̃dã sum ⁊ affecto sume discordiã ponere inter talẽ virum et vxorem suam. Et quia locutio hñana mihi ōficit q̃ est instrumentũ omnis mali. ideo nõ possum alteri qui q̃ opto. Sed q̃ locutio tua mirabilis est hoc pacto tibi do banc pecuniã vt ꝺas cas rem ad effectũ. Que accedẽs ad domum mulieris affirmabat secrete q̃ cum quadã adulterabaꝫ vir suus: et audisset q̃ tunc ad hoc veniret iuuencula vt reciperet nummos pro nephario facto, tunc accedens ad vxorem secrete indicauit q̃ vxor sua amorẽ illicitũ habebat cũ quodã clerico eccl'ie cathedralis. Et dum loqueret retro vnaꝫ columnã me existente ibi in oratione audiui eos conuenientes q̃ in crastinum redirent et ordinarent de facto. En vetule pessime fraudu

lentia, qđ enī mgr oīs iniq̃tatis diabolus in pluribꝫ pficere nō potuit: illa ī breui duxit ad effectū. Tunc misit iuuenculā ad suscipiendū pannū quē vetula emerat quādo viro retulerat illa verba. Quod aspiciens vxor suspicata est omne malum. Et dum in cena nollet comedere vir concepit ꝙ de clerico vellet cogitare. ⁊ tandem ad procurationē vetule clericus loquitur cum dña. que locutio viro fuit suspicio mali. Reuertit vetula ad dominā: consiliū dat vt de pilis barbe cū rasorio sumat: et postq̃ eos vir in cibo comederit omnē aliam mulierē odibit. Iterum recedit ad virū vetula ⁊ dixit ꝙ ō cōsilio clerici per vxorē illa nocte erat interficiendus: et ideo caueret ne somnus oppmeret eū. Cumq̃ vxor cū rasorio vellet accipe de pilis barbe ei⁹: vir accipiēs manum eius clamauit: lumen accendit: amici congregant: discordia maxima stabilitur. Quod percipiēs demon dixit vetule. Triginta annis dedi operam vt hanc discordiam excitarem: et tu diebus tribus perfecisti eam. Optimū enī habes linguagium ⁊ digna es melius eo q̃ ego. Rapuit ergo eā et portauit secū. Deus autem per discretionē vnius sacerdotis declarauit malicia: et vir et vxor ad pristinū amorem sunt reducti.

XCIIII

Legit in scala celi ꝙ q̃dam burgensis tantum fuit rancore infectus vt iniurias sibi factas nullo modo indulgere sibi voluerit. Qui cū esset mortuus ⁊ portatus ad ecclesiam ⁊ psalmi ⁊ orōes dicerent pro eo, crucifixus retraxit man⁹ clauatas de ligno. ⁊ apposuit auribꝫ suis: et vox audita ē. Nec pepercit neq̃ parcā.

XCV.

Narrat de duobꝫ vicinis in primo matrimonio ⁊ in continua lite pseuerātibꝫ: q̃ nulla ratione poterāt concordari: imo suo confessori eos pacificare volēti responderūt se potius in inferno pmansuros sine fine q̃ alter alteri condonaret. Cū ꝑ cito post iuicē mortui fuissent, ⁊ ille deuotus cōfessor deū rogasset de illorū statu scire cupiēs: deductꝰ est in spiritu per angelum ad quendam locum vbi vidit quandam fornacem sulphure et pice bullientes: a qua duo homines terribiles surrexerunt cum gladijs ignitis inuicem in frusta concidentes, que quidem frusta diabolus colligens in fornacem proicit: Quo facto post bullitionē cito surrexerunt iterum: et sicut dictum est secundo et tertio fecerūt. Tunc dixit sibi angel⁹. Isti sunt duo illi vicini qui nunq̃ pacem habuerunt in terris: sed istum locum potius elegerunt.

XCVI

Mulier quedā tam iracunda erat ꝙ vir aliquis cum ea concordare potuit ⁊ tñ reputabat se esse sanctā et deuotā: qr corpus suū ieiunijs macerabat: et in orationibꝫ multū vigilabat ⁊ in alijs bonis operibꝫ se exercebat: sed hoc vicium principaliter in se habuit vt quecunq̃ eam semel offendit illam amplius nunq̃ dilexit: et nemo illam iracundiam et vindictā ab ea remouere potuit. Tandem grauiter infirmata petijt confessorem: et confessa est alia peccata: sed vicium illud non confitebatur. Et cum sacerdos pyxidē aperiret et corp⁹ domini sibi porrigere vellet: tunc os suum clausit et ad parietē se vertit dicens. Sicut vertebam me sepius ab alijs qui me offenderunt ⁊ numq̃ eis ex corde indulsi: nec eos amando dilexi et continue in iracundia steti: et alios cum iracundia mea perturbaui: sic deus auertit se a me ⁊ me nunq̃ misericordit respiciet: nec ego eū lete videbo: sed cum omnibus iracūdis demonibus damnabor: et sic misera ⁊ iracunda mulier expirauit.

Judicium

XCVII

Legit in libro de ortu carthusiensi: ꝙ q̃dam doctor ꝑcipuus et vita vt videbat et fama: doctrina atq̃ scientia inter oēs doctores parisienses excellenter honoratus ⁊ mirabiliter gratiosus: graui et vltima infirmitate ꝑuentus nō diu decūbens diez clausit extremū. Cumq̃ tota die illa qua defunctus est more parisiensi in aula funere in feretro decūbente fuissent cātata officia defunctor: in crastino mane cōgregata ibidez vniuersitate parisiensi tam scholariū q̃ doctorū: vt tam honorabili viro solennis ⁊ venerabilis ꝑberet fune: alis officij sepultura. Cum igit reuerendi viri feretrum in quo funus iacebat eleuare vellent ad ecclesiam deferendum: subito cunctis stupentibus q̃ mortuus videbatur ⁊ erat: eleuato capite resedit in feretro: ac omnibus audientibus alta et terribili voce clamauit. Justo dei iudicio accusat⁹ sū. Et ꝫ dicto caput deposuit ⁊

decubuit mortuꝰ sic̄ ꝓpus. Qua voce cūcti attoniti ⁊ territi deliberauerūt ipm illo die nll'o mō fore sepeliendū sz vsqz ad crastinum reseruādū. Mane ḡ seq̄nti cū mltitudo magna ꝓuenissz: dictūqz fuꝰ sic̄ ꝓpus vellēt ad ecclīam deportare: defunctꝰ sic̄ ꝓpus elevato capite dolorosa ⁊ terribili voce intonuit Justo dei iudicio iudicatꝰ sum. Quā vocē multitudo audiēs et intelligēs stupuit plꝰq; ꝓpus. Et alterutꝝ interrogātes q̄d vellēt sibi innuere tā insoliti ⁊ inexpti defuncti clamores: adhuc determinauerī ipm vsqz ad aliud crastinū nullatenꝰ tumulādū. Tertio ꝯo die cū ꝓpter ista ꝓdigia fere tota ciuitas cōuenisset: ⁊ funꝰ cūctis ꝑparatis vellēt ad tumulū deportare: defunctꝰ sic̄ ꝓpus iam tertio altissima ⁊ mestissima voce ꝓsonuit. Justo dei iudicio ꝺdēnatꝰ sū. Qua horribili sētia audita q̄si oēs immēso fuerūt timore ⁊ tremore pculsi certi facti de ꝺdēnatiōe tāti viri: q̄ inē alios ⁊ sup alios videbaī honestate vite: claritate fame: dignitatꝫ excellentia: ⁊ mltiplici scīa ⁊ sapientia ꝓfulgere. Ea tempestate erat ibi mgr̄ Bruno doctor famosus: natiōe teutonicus: de ciuitate colonia: nō obscurꝫ parētib⁹ natꝰ: ecclie et remē sis canonicus: ⁊ ibidē scholariū magr̄: q̄ supradictis vocib⁹ salubriī territꝰ atz ꝺpunctus allocutꝰ est q̄sdaz socios suos ibi ꝑsentes in infrascptis vl' silib⁹ ꝓbis di. Eia charissimi q̄d faciemꝰ: oēs sil' pibimꝰ: nō saluabiī nisi q̄ fugerit. Si in viridi h̄ fit: in arido q̄d fiet: Si homo tante dignitatꝫ: tāte litterature: tante scie: q̄ videbaī tāhoneste vite: qui erat tamcelebris fame sic indubitanter est dāgnatus: q̄d nos miseri homūculi facie mus. Si lugubri voce vnꝰ homūtionis tā horribili ac stupendo timore ac tremore cōcussi ac stupefacti sumꝰ: q̄d faciemꝰ cū rugitus leonis cū extremi iudicij tuba ī aures nostras ꝑcrepuerit cū oēs audiemꝰ Surgite mortui venite ad iudiciū. Quō ī tāhorribili iudicio vbi colūne celi ꝺtremiscēt et angeli trebūt ⁊ triti purgabūt apparere poterīꝰ: vbi tūc latebīꝰ Impossibile erit latere: ī tolerabile appere Fugiamꝰ igit̄ a facie gladij: ꝓoccupemꝰ faciez dñi in ꝺfessione. Venite adorem⁹ ⁊ pcidamꝰ añ deū: plorem⁹ coram dño q̄ fecit nos: Postqz igit̄ vocez eiꝰ audiuimꝰ nō obdurem⁹ corda nr̄a: sed exeamus de medio babylonis: egrediamur pē tapolim igne et sulphure iam succensam: et exemplo bti Pauli heremite ⁊ beati Antonij Arsenij ⁊ euagrij: et aliorū sanctorꝝ cum beato Joanne baptista antra deserti querāmus: in montibus nos saluos faciam⁹: vt eterni iudicis iram et sentētiam damnationis eterne euadamus: et ꝓuenire possimus ad portuz ⁊ tranquillitatē salutis eterne. His et similibus verbis et sententijs ipm et quosdam socios suos alloquens et exhortās: deliberauerūt ipe ⁊ sex alij probi viri secum abrenūciare mundo ⁊ oīnibus pompis eius ⁊ ad pfectam penitētiam pagē dam heremi deserta cōpetentia querere: et ibidem relictis oīnibus diuitijs: delicijs et honorib⁹ huius mundi accipe singuli crucēs suas: et nudū christū nudi p artam viaz sequi que ducit ad vitam: et latam aciem pacis deserere q̄ amatores ⁊ sectatores mūdi ꝓducit ad supplicia damnatorū. Et quia audierant famaz sanctitatis sancti Hugonis episcopi grandinopolitani: qui ꝓpus alio quo tēpore eiusdem magistri Brunonis in scholis socius creditur extitisse: spiritusancto inspirante ad memoratū sanctū episcopum simul accedere decreuerūt: et eiusdem auxilium et consiliū requirere: vt in eius diocesi quā audiuerant multis desertis monachis abundare locum congruū obtinerēt in quo suū sanctū et salubre ꝓpositū possent effectui mancipare. Septē igitur sancti viri infra scripti ꝓfata de causa ad predictū sanctū episcopū duce sancto spiritu ꝓuenerunt. Et vt vtar omnino verbis scriptis in legenda vite sancti Hugonis episcopi memorati: per summū pontificem Innocentium qui eum canonizauit approbatar confirmata. Adest magister Bruno vir religiosꝰ scientiaqz famosissimus: honestatis et gravitatis ac totius maturitatis quasi quoddam simulacrum. Habebat autem socios magistrum Landuinuz qui post eum extitit prior carthusie: ⁊ duos Stephanos: hi sancti rufi canonici fuerūt: sed desiderio vite solitarie eis sese cōiunxerūt. Hugonē q̄z quē cognominabant capellanū eo q̄ solus ex ipis sacerdotꝫ officio fungeretur: duos quoqz laicos quos appellamus cōuersos Andream et Barrinū. Querebant autē loca cū heremitice vite ꝺgruū necdumqz reppererāt. Hac igit̄ spe sil' ⁊ fuaui sctē ꝺuersationis odore trahēte venerūt: q̄s eps ñ solū grāt̄ⁱ ⁊ reuerēt suscepit ⁊ tractauit ⁊ voti ꝺpotes fecit Ipo nāqz ꝺsulente iuuāte ⁊ ꝺmirāte cartusie solitudinē ītrauerūt atz ꝺstrinxerūt

Anno dñi millesimō octuagesimo q̄rto. epi scopus ꝓo dicti scti Hugonis q̄rto. Uide rat aūt p̄fatus sctūs eps circa idē tps p so mniū in eadē solitudine deū fue dignationi habitaculū ꝓstruētez: stellas etiā septez iti neris sibi ducatū p̄stātes. Erāt ꝓo hi septē ꝓpter nō istoꝝ tm̄ sedz ꝙ succesſerūt eis ꝓsilia libent amplectus est: z vsq; ad mortez fouit. Licet ꝓo et p̄mit⁹ diuini amoris tot⁹ arderet incendijs: nō alit tñ ad disciplinā ce lestis exercitia eoꝝ exemplis ac familiarita te inferbuit q̄s si flāmāti q̄s faci plures ali as circūponat. Erat aūt et cū eis nō vt dñs aut eps: sed vt seru⁹ et frater humillimus: z ad cunctoꝝ q̄ntū in ipo erat obsequa para tissimus: adeo vt vir venerabilis wilhelm⁹ di abbas mgr̄o Bruononi etiā ipe religiosa deuotiōe nō mediocrit alligat⁹: beati Hu gonis cōtubernalis: bini q̄ppe tūc p singu las habitabāt cellas: apō mgr̄m Bruononē nō leuit ꝙq̄reret ꝙ pene oīa ad humilita tē spectantia intra cellā sibi p̄ripet officia: z eps nō saltē secū vt soci⁹ sed poti⁹ ꝓuersa retur vt famulus. Intantū aūt heremū de uotus incolebat z sedul⁹ vt eum mgr̄ Bru no nōnunq̄s exire cōpelleret: ita dicēs. Ite ad oues vestras: eisq; q̄ debetis exoluite.

XCVIII

Refert doctoꝝ Jacob⁹ carthusiensis in li bro de peccatis mētalib⁹ criminalib⁹. Duo fratres religiosi honeste ꝓuersatiōis se mu tuis cordialit̄ dilexerūt: inter q̄s vnus mor tuus alteri apparuit in oroīe pcūbēti: quez viu⁹ videns in vili habitu et vultu mesto in quisiuit: cur sic appareret. Respondit defū ctus tribus vicib⁹ dicēs. Nemo credit: ne mo credit: nemo credit. Quesiuit viu⁹: q̄d esset quod nemo credit. Rñdit defunctus. q̄districte iudicat de⁹ z q̄seuere punit. His dictis disparuit: z viuentē fratrē magno ti more ꝓcussum dereliq̄t.

Juramentum

XCIX

Refert beatus Augustinus in ꝑmone q̄ dam q̄m quidā bonus hō citauerat quēdaz ad iudiciū ꝓpter q̄ndā sūmaz pecunie: et ille instanter negauit z se ad iuramentū exhibu it: q̄ ali⁹ ab eo recepit: licz sciret eū sciēter falsum iurare. Dor cōsequēti nocte rapt⁹ ad iudiciū vidit christū sedentē in sede maie statis sue: exigentē ab eo rōem de aīa illius q̄ iurauit ei: et de anima sua ꝓpria: q̄ cogno uit ambas esse dānandas. Tunc q̄siuit cur iuramentū ab eo recepisset. Et ait. quia ipe mihi meū negauit. Et iudex. Nōne potius debuisti perdere tuam substantiā q̄z ipius z tuam animā. Nōne anima melioꝝ est q̄z oīs substātia tēporalis. Tunc iudex fecit eū fla gellari. Qui cuigilās oīa q̄ sibi acciderant enarrauit: et in signū hui⁹ plagas in corpe z in dorso suo oīdit: q̄ nullo mō potuit cura ri donec penituit z de⁹ sibi illō indulsit.

Justicia iniusticia.

C

Refert Augustinus in sermone de ꝓbis apl̄i sup illō Q̄ tibi nolueris fieri alteri ne fecerꝭ. Dicā quid hō pauprim⁹ nobis apud mediolanū ꝓstitut⁹ egerit. Inuenit sacculū nisi me forte numer⁹ fallit cū solidis ferme ducētis. Demoꝝ legꝭ posuit pitaciū publi ce. Reddendū em̄ sciebat: ꝭ cui redderet ne sciebat. Proposuit pitaciū publice: qui soli dos pdidit ad locū illū veniat z q̄rat hoīem illū. Ille q̄ plāgens circūquaq; vagabat: in uento z lecto pitacio venit ad homiez: z ne forte q̄reret alienū: q̄siuit signa: interroga uit q̄litatē z sigillū solidoꝝ z numer. Et cū ad oīa ille fidelit rñdisset: reddidit q̄ inue nerat. Ille aūt repletus gaudio z q̄rens vi cē reddere tanq̄z decimas obtulit ei solidos viginti: q̄ noluit accipe. Obtulit vel decez: noluit accipe. Saltz rogauit vt vl̄ q̄nq; ac ciperet. Noluit. Ille ꝑstomachabundus ho mo ꝓiecit sacculū: nihil pdidi ait Si nō vis aliquid accipe a me: nec ego aliquid pdidi. Quale certamē fratres mei: qualis pugna: qualis conflictus. Theatꝝ mundus: spectā tor deus. Uictus tandē ille quod offereba tur accepit. Continuo totum pauperibus erogauit: vnum solidum in domo sua non dimisit.

CI

Erat quidam puer nouē annoꝝ: facetus satis in verbis q̄ cecidit in grauē infirmita tem et sic obūt: et post mortē apparuit ma tri multū lamētabiliter. Et mater q̄siuit quō se haberet: rñdit. In maximis penis sum. Et mr̄. Quāte sūt pene tue: Et puer rñdit horribile ꝓbū dicens. Si oēs carbones quos carbonarij in vniuerso mundo a tēporena tiuitatis vsq; hodie arserūt in vno cumulo iacerēt z arderēt: z tu dilecta mr̄ i medio cu mulī starēs z arderes: nō rātas pēas sustine res sic ego iā in purgatorio sustineo. Dat

q̄ſiuit a puero. Uñ meruiſti tā acerbā penā cū ſatʒ obediēs fuiſti: z libēt oraſti: nec iuraſti nec maledixiſti? Puer rñdit. Ego ꝓſeui accōmodare denarios a familia z inde emi pira: poma z nuces: z qñ hoſpites bōeſtos habuim⁹ dederūt mihi denarios z halleſes cū q̄b⁹ ſolui ecōuerſo. Mō āt ſic obij q̄ nō oēs exolui: idcirco penā talē ſuſtineo Et mr̄ Poſſū ne ego tibi in aliq̄ ſuffragari? Rñdit puer. Si exoluerʒ p me ſtatim liberarer. Et ſic puer diſparuit. Mat aūt vocauit familiam ad ſe dicēs. Uolo p obedientiā vt ꝓpu tetis debita pueri mei. Q̄ibus ꝓputaʒ puer nouē halleſes poſt ſe in debitʒ reliq̄t. Et mater ſtatī p̄ſoluit: z eodē die puer ſecundario matri apparuit dicēs. O mater dilecta gr̄as tibi ago: exq̄ debita mea p̄ſoluiſti: me a purgatorio liberaſti. Ideo celos introibo z deū fidelit̄ p te z p̄ me o2abo: z p fratrib⁹ et ſōroribꝫ z amicʒ meis ſupplicabo.

Labor manuū.

CII

Legit̄ q̄ vn⁹ deuotus frater laicus qui erat coq̄narius fratꝝ: ſtabat añ cōuentum fratꝝ multorū z in cōtinuo labore fuit. Et qñ frequēter hoſpites ſupueniebant extra horā cōis p̄dū vel cene vir tantū tpis habere potuit vt o2ōes debitas p̄ſolueret. Lō tigit q̄ꝫ vna die vt multis ſupueniētib⁹ fratrib⁹ tota die occuparet̄ in labore coquine. Tandē poſt cōpletoriū ſatis tarde acceſſit ad o2ōes p̄ſoluēdas. Et q̄ſdam peculiares o2atiūculas btē ỹgini offerebat. Etq2 fatigatus fuit mltū et labore: ſomnus ipm arripuit: q̄ excutere a ſe ſomnū conat⁹ magnuꝫ luctū habuit ſomno laſſuꝫ co2puſculū dep mente z feruore deuotiōis renitēte. Cunq̄ ſic luctaret̄ apparuit ei dña pulcerrima di. Fili bone mihi ſatʒ feciſti. Uade ad dormiendū. De cuius aſpectu gratioſo mlta cōſolatiōe repleꝰ eſt.

CIII

Ante aliq̄t annos cōperi rem nō incertʒ teſtimonijs app2obatā: q̄ regularit̄ opantibus afferat nō parū ſolacij: z opus alleuiet intuitu mercedis et p̄mij. In vna domo o2dinis ciſtercienſis res geſta eſt celebꝛ apꝰ franciaz et ab omnib⁹ credita: quia vir magni teſtimonij teſtis eius eſt: a quo et viſa ē Meſſis erat monachi meſſuerūt z ſub pōdere diei z eſtus fortiter ſudauerūt. Uenit veſperus: itum eſt ad domū: cenatū: dormituꝫ: z dormitoriū clauſum. Cellerarius vir ſanctus: ſapiens z matur⁹ talis deniq̄ cui ſoli ℞ liceret: mercennarijs reſponſur⁹: ex⁹ peditis his venit et ipe ad dormitoriū: ſed tur clauſa eſt ianua: q̄d faceret pulſaret: ſed tur bare noluit requiē monachoꝝ. deiſteret: ſi requiē nō haberet. Walēs tamē inq̄rere ſe q̄ illos: capitulū intrat: in ſcāno ſe ponit: et de iunco capitale inſtruit ſibi. Hec dū ob dormierat et ecce ꝓgo oīm ſpecie pulcrior obſequētib⁹ z lumina p̄ferentib⁹ alijs duabus ingredit̄. Aggredit̄ monachū: an dormiat ſciſcitat̄: vigilare ſe dicit. Qui et ipſe q̄d ibi facere velint cur cōtra morem z mā me nocte intrauerūt ſecurus inq̄rit. At illa: Ego ſum inq̄t Maria cui⁹ es z tu z dom⁹ iſta et oīes et oīa q̄ ſunt in domo iſta z in dine iſto. Portabat aut̄ vas vitreū adnares ſuas tanq̄ odorē captās ex eo. Dixitq; Uiſitaui hodie monachos meos in agro: ſudoreq̄ eoꝝ collegi mihi in vaſe iſto Et hic odor optimus coram me et filio meo digne vtiq̄ remunerandus p̄mio opoꝛtuno. Tuꝰ ille. O pia domina: quid tibi tanti eſt labor noſter: q̄ fit nō tam deuotione humilitatis q̄ neceſſitate inopie. At illa inquit. Tu aut nō audiſti quia voluptas habet penā z neceſſitas pariat coronā. Etſi neceſſitas pariat coronā: ſed iam partē accipit voluptas. Sine ergo neceſſitate ſiue voluptate quod agis meuꝫ eſt. Omnia veſtra mihi vendico: ego ſuſcipio: ego remunero. His dictis diſparuerunt ille. Et ille obdormiuit ſuauiter: vtiq̄ ſic animatus in ſpe: ſic confoꝛtatus in fide: voluntarius in labore. Mane facto refert letus z cōpunctus abbati: Abbas conueutui. Letati ſunt omnes: crediderūt oēs: z p̄o grauitate perſone nemo dubitat. Accenduntur animi omniū: ſinguli feruent ad opus: laboꝛantes et ſudantes intrantū vſq; Maria demū adeſſet poſſet implere vas ſuum. Sic ludere ſolet dulcis Maria cū pueris ſuis: ſic in viſu oſtendēs ſe illis: donis pacis z gratie afferens illis. Audiant hec manſueti et letentur: puſillanimes et confortentur: pigri et excitentur: alacres curent non laſſentur. Omnes chriſto z beate Marie dent gloriā: z ab ipſis vicißim beatam gratiam.

Locutio.

CIIII

Legit̄ in ſcala celi q̄ fuit q̄dam ſacerdos deuotus q̄ celebꝛata miſſa retro altare vidit

diabolū scribentē in pgameno lōgissimo
Cūq; pgamenū ei deficeret cepit cū dētib⁹
ampliare modo sutorū vt maiorē possz re-
cipe scpturā. Ad quē accedēs sacerdos in
ꝑtute Jesu chr̄i diabolo ꝓcepit vt ī pñtia
populi diceret q̄d ibi scripsisset. Rñdit de
mon. Hic scpsi oīa pctā: mēdacia: detracti
ones: aspectus īpudicos: cogitatōes īmū
das: vanitates z oīa pctā populi tui: q̄ ho-
die in ista eccl̄ia cōmiserūt. q; hec facta ī ec
clesiꝫ multū deū offendūt: z letificāt nos
inimicos dei. Tūc sacerdos assumpto p-
gameno z pctis lectis ppl'o nūciauit. Cun
q; ad monitōez sacerdotꝭ pfecte fuissent cō
fessi: illa tota scriptura fuit ō pgameno de
leta. Et sic demon ꝓfusus recessit

Rex q̄dā anglie bñs tres filios: iunio-
ri regnū tribuit: eo q; interroga-
tus q̄d data optiōe p oīb⁹ a ō postularet:
ꝑba depromeret. Alī aūt maiores natu sz
maiores prudētia petierūt: ꝑm⁹ fortitudinē.
scdꝰ ꝓ pulcritudinē. alter ꝓ vt oēs sibi
potētia subiugaret. alter vt in sui amorem
oēs alliceret: neuter tñ iuniorē prudēti pe-
titione supauit.

CV

Luxuria

Refert Ambrosi⁹ sup Lucā: q; sepe fa-
ciēte mala cōsuetudine etiā ea ꝓcupiscim⁹
q̄ sūt corpi atq; sanitati: etiā ipi vite oīno
nocitura. Quidā inq̄ens cū graui oculoꝝ
incōmodo laboraret z amaret vxorē inter
dicta sibi a medico facultate coeūdi: cupi-
ditatis impatiēs atq; īpetu libidīs raptus
moderari neq̄uerat. Sciēs enī prudēs q;
oculos esset amissur⁹ postq̄ ꝓueniret vxori
in ipo estu feruētis cupiditatꝭ z ꝓsuetudis
apparatu Vale inq̄t amicū lumē. statiq; ex
pleta libidīe interdicta sibi: lumīb⁹ suis or
batus est.

CVI.

Refert doctor Jacob⁹ carthusiēs q; q̄-
dā matrona btē ꝑgini deuota extitit: ꝑpas
proles informādo ad silīa: vt ipam in suis
necessitatib⁹ iuocarēt dicēdo Aue maria:
q̄ filiā dissolutā z vagabūdā z saltatricem
habuit: quā ipa mr̄ pluries correxit. sz pax
in ea pfecit: q; pr̄ dilexit eā ꝓ ceterꝭ filīs eo
q; pulcra et mūdana essz: z emit ei pulcras
z pōposas vestes. q; ī vna die dñica fatiga-
ta iuit ad q̄dā pomeriū sedēs sb vna arbo
re volēs refocillari. Cui diabol⁹ imediate
affuit dicēs. Surge veni mecū. Cui illa.
Quisnam es tu. Et ille. Ego sum diabol⁹

CVII

cuius ꝓpositū conaris implere: arma z rete
nostr̄ ad aīas capiēdas vnde mō recipies
penā nō solū ꝑ pctis tuis sz etiā ꝑ pctis oīm
q̄s p ornamētū corpis tui ad malas ꝓcupi-
scentias induxisti. Et diabolus statim vi-
olenter nitebatur eam rapere: Et illa cla-
mauit dicens. Virgo Maria adiuua me:
sicut mater eam in puericia docuit. Et stati
dixit clara voce: Aue Maria gratia plena
z̄c. Respōdit diabolus. Maledicta sit que
hanc orationem te docuit. Quā si non di-
xisses iusto iudicio dei ad inferni incendiū
te traxissem vbi cū tuis equalibus penam
condignam ꝓ omnib⁹ quos ad peccandū
traxisti inuenisses. Que postmodum nun-
q̄ amplius chorizauit: et vestes pomposas
deposuit: et vitam et mores humiliter emē
dauit: z beate virgini amplius vsq; ad mor-
tem seruiuit.

CVIII

In libro exemplorꝫ beate virginis legit:
q; sanctimonialis quedā erat cui amor z as-
sidua memoria beate Marie dei genitricis
cum ipa etate accreuit: sed felicib⁹ eius act̄i
bus diabolus inuidens: potentis cuiusdā
ꝑdiuitis oculis pulcritudinē eius injiciēs
totū eius animū in amorem virginis puer
tit. Qui dum crebrius blandicias et pmis-
siones illecebris animū eius attētaret si vo-
rem eam habere mererē: diuitias: gloriam
et ꝓter deum oīa pmittens: illa ꝓsentiēs
renūciauit vite: z morti fidem dedit. Cōdi-
xerūt diem q̄ raptam virginē de monaste-
rio nouus ille adulter suo sociaret ꝓiugio.
Postea aūt cū in domo parentuꝫ illa q̄esce-
ret vidit in nocte illa in somnis raptā se su
per os putei: qui valde enormi amplitudine
et pfunditate oris sui aperiēs barathrū tā
immanes exhalabat fetores vt vniuersum
mundi huius aerem videret inficere: tāden
fas fumi nebulas vt seculi huius claritatez
de celo videret effugasse. Cunq; totū serpē
tibus z vermibus scaturire z a clamore eo
rum qui intus torq̄bantur horribili q̄dam
sonitu miraretur immugire: vidit repente
ethiopes q̄sdā ignitos de medio exiliētes
et aīas dānatas tormētis absq; differentia
crudeliter immergētes: a quibus et ipa cor
repta cum intro traheret inter ipsas iam de-
sperationis angustias respiciēs z circūspi-
ciens si esset auxiliator: vidit antiquam pa
tronam et dominā suam matrē domini san
ctam Mariam: sed nimis a longe et sic a se

auersā vt ex ei⁹ visiōe vir aliquā spem possz colligere: tñ toto conatu ꝓuersa ad illā nomēqz suū ei inclamās. Dña inqt dña subuēi ancille tue in tāamara necessitate ꝓstitute. Post mlta ẏba accessit pietatz mī ad reā manūqz ei⁹ tenuit: pcul ilico inimici facti sunt. Tūc dixit btā ẏgo. Vi sūt fructꝰ libidis: ħ ꝑmiū voluptatz Postea btā ẏgo abȳt Vir euigilauerat z aderāt nūcij diuitz illi⁹ q̄rentes q̄d fieri iuberz ō necessarȳs nuptiaꝝ At illa: pcul inqt pcul mīstri mortz z intētores eterni iudicij abite. Illisqz a facie sua cū sūma indignatiōe ꝓturbatis parētibz z oīibz totā rē aperuit z monasterio reddita totz se viribz pnie luctibz z antiq̄ ꝓposito reddēs: instabat q̄ntuz potat recupare gr̄az dñe sue dei genitricz Marie.

CIX

Miles quidā q̄ndā ẏginē deflorauit: eo mortuo cū illa ꝑ eo oraret z fieret: mortuus miles visibilit apparuit voce rauca eā allo quēs: q̄ cū q̄reret cāz raucitatz ei⁹ ait: qz in vocis dulcedine gloriabar: cantilenas luxuriosas z seculares decātando: cui⁹ cū crura nigerrima z scabiosa z vlceribz plena apparerēt q̄renti cām rndit, qz multū gl'iabar in cruribz meis de pulcritudie more militari illa extendēs z oīnās supbe: nūc inter spinas gradior: crucior: vulnerorqz i illis. Ista iterū dixit. Quis ē reliqu⁹ stat⁹ tui corpis: At ille. Aperi oc'los tuos z vide: z piecit palliū a pectore q̄ amict⁹ videbat: z vidit maximuz bufonē z teterrimū pectori eius inherentē: ita vt brachȳs ei⁹ collū suū stringeret: z os suū ori ei⁹ iūgeret: cui⁹ etiā venter ꝑ ventrē eius depēdebat: pedibz ei⁹ genitalia q̄si qui busdā lorīs stringere z ligare videbat. Requisitus q̄re ħ patereť: rndit. Pro osculis lubricis q̄bz te z alias ml'ieres osculat⁹ sū hec patior: z ꝑ ope libidinis in genitalibz crucior. Cū ml'ier q̄reret vtz ne ab illis penis essz liberandus. Rndit. Nō ores ꝑ me qz nihil mihi pdest: qz eternalit sū dānat⁹: z hoc iō qz medicinā pnie neglexi. Hoc dicto disparuit. Fēia aūt recluſoriū intrās penituit.

CX

Karolus magn⁹ religiosus august⁹: cuz q̄daz solēni die missaz solita deuotōe audiret diaconus eiusdē misse lectur⁹ euangelium p̄cedēti nocte mulierc'le ipudicis amplexibz se fedare nō timuit. Hoc itaqz gr̄issimo piaculo cauteriatā bñs ꝓsciam sctm eu angeliū legere p̄sūpsit: postmodu z etiā sacrz mysterijs ſm officij sui exigētiā eadē impudētia ministeriū manibz impuris exhibituz rus si nō vltio diuina obstitisset. Ecce nāqz dū ẏba sacra labȳs pollutz depromerer: ara nea desup a laqaribz oratorij se ꝑ filū suum semel: scō z tertio sup caput ꝓtaminati lectoris dimittens: tertia nihilominus victoris dimittens: tertia nihilominus victo ipo impatore aspicīēte caput obscenū pupugit ac sine mora misez extinxit.

CXI

Legit q̄ soror sctī Damiani apparuit p⁹ obitū sibi et dixit se esse in maximis penis. Et ipe sctūs Damianus q̄siuit ob quā cām esset in tantis penis cuz tñ sctē vite fuisset. Rndit hāc esse causaz q̄ semel sterisset in ea mera sua z audiuit in platea cant⁹ chorizan tiū cuz aliquali dulcedine: Etq: de ħ in pñi vita nō egisset pniam ꝑ q̄ndecim dies deberet puniri in purgatorio.

CXII

Refert robertus de licio in suo q̄dragesimali: qz in ciuitate spoletana puella q̄dam formosa fuit: q̄ vanitatibz sp intēta nil de futura vita cogitabat. Hec infirmitate pcuſa monitiōes z hortamēta salutis abhorrebat: sicut mihi retulerūt q̄ audierūt illā. Tā dē inualescēte morbo cū cerneret infelix iuuencula de ꝓximo sibi imminere mortē rogauit instant matrē vt eā vestiret ꝑciosis in dumētis q̄ ferre ꝓsueuerat: ornaret: polirez illam tanqz si ad nuptias esset accessura. Annuit ei mat: fecitqz qđ filia volebat. O terribile iudiciū: o stupēdū z admirabile vdicū: sic ornata clamare suspirādo cepit iuuē cla. Heu moriar ego sic pulcra: moriar ego sic decora: moriar ego in etate tātenera. Dicebāt illi circūstantes. Cōmitte te deo filia: qz benign⁹ et clemēs est. At illa magꝭ lamentabilit rndebat. Et q̄d mihi cuz deo. Veni o diabole suscipe tu aiaz meā. Iuit q̄ verba expirauit dānata z desperata.

Maria

CXIII

Legit in chronica ꝓz dom⁹ maiorz cathusie circa annū dñi millesimū octuagesimū secundū tpe Guidonis q̄nti ꝓris dicte domus credit euenisse qđ nō incōgruc vi dek ad memoriā reuocādum. Cōuersus quidam ibidem fuit receptus: humilis generosus: ac iuuenis etate: moribz generosus: virtz sanctitate puect⁹. Hic toto studio obediētie: humilitati: mortificatiōi oēz quā potat operā adhibēs: mundū sibi: seqz mundo non

solū crucifixerat; sz etiā sepelierat amori diuinō z spēalit memorie mris dñi ita se totū deuouerat: vt a bonis viris ipum vitāqz ei⁹ cognoscentib⁹ nihil scire indicaret nisi ihesuz christ z hūc crucifixuz, sacrāqz ipius mrem: ac ppetuā ꝑginē humane salutis singularē post deū amatricē Mariā. His studijs cō uersiōis sue ꝓncipijs inceptz magz ac magz insistēs antiq hostis inuidiā velut nouā ac specialē ꝓtra se excitauit nec iā occulte sz palā. Jacebat siq dez q̄dā nocte in cella: sibi vt talīū mos est ad laboris solamē z oīonis secretū assignata. Tūc ecce mlto iā ꝓcessu noctis ipi adhuc vigilāti z celestia meditanti demonū turba in specie porcoz agrestiū apparuit z p totā cellā discursu insano: ictu horrēdo: dētib⁹ lōgissimis ac velut in necē ei⁹ exacutis pauefactū z trementē hoiem circū sltabāt, sudabat ille p timore z q̄si iam iāqz pīt olabat. Hec aūt eo patiēte adauctus est metus, nā q̄ndaz enormis magnitudis homines vt ex corpis sui indicio sibi videbāt ꝓmo i ingressu suo ꝓuersus ad porcos ait, Quid segnes estis: cur hūc iā nō rapuistis porci? Magno conatu facere nisi sum⁹: sz cū ille iam faciā q̄ vos desides minime facere potuistis. Quo dicto vncū ferreū longis ac recuruis vngulis terribilē minaci manu prendēs atqz ad virū dei rapienduz imo ad discerpendū adaptās eū nimio terrore pene mente excedere coegit. Sed de⁹ (cui vir ille bon⁹ sepe dicebat: ne nos iducas in tentationē: sed libera nos a malo) tētationez tā durā nō est passus vltra pcedere: sed sua infinita miscōia q̄ suis sp pulder eduxit eū a tē tatione z liberauit a malo. Mox enim vt nequā ille manū vt dictū est ad rapiendum z vncū vt videbāt ferreū ad eū discerpēduz extēdit: statī oipotētis filij dei mr vere matr deū posuerat visibiliter affuit, z ꝑga leui mausi fuistis? Nō est h̄ vester: nec iā in aliq̄ ei⁹ potestis ꝓualere. Dixit h̄: z dicto velocius totū illū nefandū collegiū vt fum⁹ euanuit. Perstitit illa post demonū fugā cū horribis. Placet inqt qđ facis: tuiqz animi deuotionē deo mibiqz gratā nouerz. Fac ḡ qđ facis z de his ad meliora pseuerāter pficere stude. z vt tibi aliquid singulare in mandatis tradam stude vilib⁹ escis, operi manuuz deuotus insiste: amplectere abiectas vestes. His ḡ beata animatū hominē relinquens celum repetijt. Ille aūt vt a btā virgine iussus fuerat mandata eius adimplere totis viribus nitebat. vilib⁹ cibis magis q̄z splēdidis epulis, vilib⁹ pānis magis q̄z pciosis vsqz ad mortē ꝓtētus.

CXIIII

Legit in chronica ꝓrū domus maioris carthusie, qz fuit q̄dā magne religiōis monach⁹ dñs Petrus fauerū vocat⁹. Hic prior domus sctē crucis effectus: p strenuitate moꝝ ac subtilitate ingenij, pcurator generalis totius ordis ad causas ptractādas ē effectus. Cū aūt p iniūcta sibi obediētia i q̄dā ciuitate maneret: ꝓtigit eū grauis ifirmitate vexari, ordinatioēqz vt credit diuina ꝓtigit dñm Rupertū ꝓrem boni passus ad ipm infirmū deuenire. Quē mox vt ifirm⁹ vidit gauisus est gaudio magno valde, dixitqz ei Frater mi tu me trades sepulture, sciēsqz finē suū adesse ꝓfessiōe eidē facta: vnctōez cū viatico petijt z accepit. Dicto ꝑo dño Rupto alia occasiōe ab infirmo ad horā recedēte: ecce sathan humani generis inimic⁹ aīa lectū eius statim affuit magnum volumen portās in q̄ oia pcta q̄ dict⁹ ifirm⁹ cōmiserat i tota vita erāt ꝓscꝑta, q̄ aīa faciē dicti infirmi cū magna pteruia se ponēs oia peccata sua imꝓperabat pcaciter cachinnādo. Cū aūt infirm⁹ p timore z tremore horribilis visionis q̄d respōderet nesciret nisi h̄ tātūmodo, qz in ꝓfessiōe facta ꝓfideret indulgentiā pctoꝝ magis ac magz sathan niteba tur eū ad horribilē desperationē inclinare. Cepit aūt infirm⁹ tremere: pallescere: ac fere in barathꝝ desperatiōis iā cadebat nisi supna eū gratia clementi oculo respexisset. Subito nāqz mestoꝝ ꝓsolatio: laboratiuz fortitudo: desperatoꝝ releuatio: affuit beatissima ꝑgo Maria: vltra humanā rōnē lucidissima: in brachijs suis pueꝝ deferēs inenarrabilit speciosum, dictoqz infirmo iam fere desperato comin⁹ astans. Frat mi inqt cur times: cur diffidis. Per istū eū puerū speciosum oia pcta tua sūt dimissa. Ad hec ꝑba sathan q̄ aduenerat nimiū ꝓfusus ō loco illo turpit est egressus. Statimqz ab oculis infirmi cū puero etiā euanuit ꝑgo gratioꝝsa. Tunc infirm⁹ cū tāta letitia z exultatiōe

K

cordis remãsit q̃nta sicut referebat ab ipo exp̃mi vel auditore capi nõ valeat. Cuz dictus dñs Hupert⁹ ad infirmũ rediisset: eidẽ oẽm visionẽ enarrauit. Demũ post matutinas noctis seq̃ntis solus septẽ psalmos cũ letitia put poterat icepit decãtare. Cũ ãt in dicẽdo nimiũ grauaret: dictũ dñm Hupertũ vt se iuuaret rogauit. Dũ ꝓ letaniã cõiter decãtarẽt veniissentq; ad locũ illũ in q̃ dr Oẽs scti orate p nobis: subito post p̃dictaz postulationẽ eleuans infirm⁹ digitũ dextre man⁹ cũ cordis letitia maxia subiũxit dicẽs Oẽs scti q̃ mõ h̃ estis orate p nobis. Quã postulationẽ crebri⁹ cũ magno feruore ingeminans spiritum exhalauit

CXV

Legit in libro exẽplor btẽ ꝟginis q̃ schoˢlaris q̃dã iuuenis btẽ ꝟgini m'tũ deuotus hãc sibi ꝓsuetudinẽ fecerat vt de odoriferis floribꝫ t alijs redolẽtibꝫ speciebꝫ put meli⁹ hẽ poterat imagini btẽ Marie q̃ in eccl'ia hẽbat sertũ q̃ddaz diebꝫ singul' mira cordis simplicitate ac deuotione faciebat q̃ caput imagis ornare ꝓsueuerat. Parẽtes igit̃ clericuli agnoz deuotõe p̃iter t desiderio pueri in mõasteriũ q̃ddã eũ i monachũ ꝓsecrãdũ tradiderũt. q̃ mox claustrali artat⁹ disciplina p dolore cordis cepit plurimuz flere. Cũq; ꝓr q̃ nã esset cã tãti fletꝰ interogasset, ꝓpt̃ ordinis eñ rigorẽ flere euz suspicabat. Rñdit ei puer. Solit⁹ sum dietim de ꝓgregaz hincinde speciebꝫ ac floribꝫ btẽ Marie sertũ ꝓponere: ad qõ iaz retire me videt̃ loci hui⁹ obſuãtia ꝓpedire. Ad qõ ꝓr. Fili in q̃t charissime diebꝫ singul' legas q̃nq̃ginta Aue maria, sic vt sp̃ post decẽ legas vnũ p̃ nr̃: ad honorẽ t reuerẽtiam dilecte dñe tue Sic nẽpe sertũ ei facies grati⁹ m'to ꝓrez Puer ꝓ iussa implẽs p cremẽta tẽpoꝝ auxit t incremẽta ꝟtutũ. Adept⁹ annos debite etatis ꝓpt̃ vite ei⁹ ꝓbitatẽ elect⁹ ẽi ꝓrẽ Cõtigit ĝ eũ ex pte officij cũ alio fratre alio q̃rsuz ꝓgere. Qõ vt q̃busdã latrõibꝫ innotuit eos a tergo fũt secuti. Recordat⁹ iterim ꝓr sertũ ꝓsuetũ btẽ ꝟgini illo die nõdũ lectũ ad genua cecidit: t maleficioꝝ insci⁹ sertuz ꝟgis deuot⁹ ipleuit. Stãtes ãt latrões viderũt dñam q̃ndã mira gtiositate formosaz añ eũ stantẽ. t p singulas salutatões rutilãtes rosas t flores ab ore ei⁹ excipiẽtẽ. t sertũ q̃ddã ex eis ꝓulcrũ cõponẽtẽ. Finita ãt oratione sua cõpletũ est t sertũ: qõ ipa dña ꝓprio capiti imponebat. sicq; ab eoꝝ obtutibus est subtracta Clamabant igit̃ latrones ad p̃em. Nisi nobis q̃ hec fuerit dña q̃ vobis astabat intimaueritis neq; q̃ morte ematis, Quibꝫ ꝓr. Pueri inq̃t nulli⁹ est nob dñe cognita vl' visa p̃ntia. Ad qõ latrones. Nõ solũ q̃ vob astitit: sz t q̃d legebatis cuz vob astaret apire nobis optebit. Coactꝰ ita q; ꝓr rei geste illis ordinez retulit quomõ videlicet dietim beatam ꝟginem venerari consueuit. Tunc illi audito miraculo pedibus eius prouoluti veniã postulabãt. t vt sibi cõfiterent ab eo p̃cibꝫ impetrabãt. Sic q; emendata deinceps in melius vita felici fine: beata quiete in dño quieuerũt. Prior ĝ ꝟgini glorioſe gratias referens solitũ sue deuotiõis obsequiũ tali fretus p̃sidio deuotius curauit eidẽ offerre.

CXVI

Virgo q̃dã religiosa ſm numez psalmorũ centum q̃nq̃ginta salutatiões angelicas cũ totidẽ venijs regine celi singul' diebꝫ ofˢferebat. Sed qm̃ ꝓpt̃ ipam multiplicitate min⁹ digna deuotiõe q; opteret id faciebat admonita est ab eadẽ dña nr̃a qtũs recisis duabꝫ partibꝫ q̃nquaginta sibi q̃tidie salutationes cũ cõpetentibꝫ venijs integre t morose ꝓsolueret: patenter inſinuans deo t sibi acceptius fore q̃ntũlibet parum seruitij cũ deuotione q; multũ negligẽter t sine deuotione exhibitum.

CXVII

Legitur in scala celi q; fuit q̃dam nobil' sz paup hñs duas filias: q; inforˢmauit ad amorẽ ꝟginis benedicte. Pauptate ĝ ĝuata timẽs corruptionẽ mũdi: ante altare beate ꝟginis eas adduxit sic dicẽs. O domina has filias meas ꝟgines mũdas tibi offero. Et q; nõ habeo vñ possim eas nutrire. quicq̃d iuris in eis habeo totum tibi do. Et acceptis manibꝫ puellarum in signum vere donatiõis ꝓiũxit manibꝫ virginis Et dũ recessissent iuuenẽ splendidũ inuenerũt i foribꝫ domꝰ sue q̃ obtulit ei centũ libras in q̃bꝫ secrete erat obligat⁹ patri earũ. De his mr̃ induit filias t de necessarijs puidet optime. Qõ attẽdẽtes gentes murmurare cepert: credẽtes q; de meretricio haberẽt. Qõ mater audiẽs filiabꝫ adnocetis sic ait. Ite ad matrem virginẽ Mariã t instate cũ fletibꝫ t deuotiõe vt tanq; mat̃ subueniat huic infamie vestre. Que et cor de ꝟginẽ rogãtes dũ in q̃dam festo solemni ipius ꝟginis ad sermonẽ in platea sederent

ñ ꝑsentia totiꝰ ꝓlij angelꝰ descẽdit de celo portãs duas capsellas ō rosis pulcerris al bis, ⁊ clamãdo in pñtia totius ꝓli: sic ait il lis duab⁹ ꝝginib⁹. Istas capsellas mittit vobis ꝝgo beata maria mat̃ vra in signuz virgitatis vre. Et illis dimissis disparuit. Tūc ꝓnceps terre q̃ ibi aderat viso ħ mira culo duo mõasteria ꝛstruxit ad honorẽ btẽ ꝝgis, i q̃b⁹ istas duas ꝛstituit ꝓzissas

CXVIII

Legit in libro exẽploꝝ btẽ ꝝginis, q⁊ cui dã paſtori cõmorãti i villa q̃dã filia q̃dã vir go pudica q̃ ꝑri i pascẽdis gregib⁹ famlaba tur. Fuerat ãt i loco pascuali eccl'ia q̃dã de serta: quã freq̃nt ingrediẽs ꝝgo ꝑdicta, oꝛo nes suas coꝛã imagie gl'iose ꝝgis marie ef fundebat. Fuit nãq; ꝑdicta eccl'ia i honore gl'iose ꝝgis dedicata, i q̃ imago q̃dã formo la btẽ ꝝgis habebat, q̃ puerulũ i gremio cõ tinebat, q̃ qm̃ ab hoib⁹ eccl'ia derelicta non freq̃ntabat in honoꝛe q̃ docuerat in vestitu ⁊ in alijs exhibẽdo minus curabat, sic q⁹ in culto habitu inoꝛnata stabat: vt moꝛis est in hm̃oi eccl'esijs deseꝛt̃. Ex q̃ ãt ꝝgo ꝓdicta, eta oꝛones suas solitas coꝛã eadẽ imagine sep⁹ btẽ ꝝgini offerre cõsueneꝛat, mota sel' pauptate vestit⁹ gl'iose ꝝgis: int̃ ꝝba cõpas siõis sic ẽ exoꝛsa. O regina celi mat̃ dñi mei iesu chr̃i bñdicta valde male appareꝛt̃ vesti ta, ego q̃b⁹ heu nihil habeo q̃ vre pauptati i bi i vestitu z oꝛnatu possim subuenire. ſz qđ mi deuotius potero oꝛationũ meaꝝ ac saluta tionũ vestitu interioꝛi, conaboꝛq; vos vesti tu tali oꝛõib⁹ meis fulcire q̃ reginã nobilẽ decet decoꝛari. Cũq; i hac deuotiõe ad bea tã ꝝginẽ multis annis ferbuisset: z btẽ ꝝgi ni ō sibi exhibito fuitio eã remunerare pla cuisset: tacta languoꝛe lecto decubuit. Eo de q̃ tpe cũ duo frẽs nemus ville in q̃ btã ꝝgo ꝓdicta iacuit: illꝰ sic ibi ambulãtib⁹ vn⁹ illoꝝ somno nimiũ ꝑter ꝛsuetudinẽ gũabat dicitq; ꝛsocio suo optere se oĩmodis paulu lum doꝛmitare. Cui cũ alter diceret. Frat̃ ſi moꝛã ħ fecerim⁹ q̃m̃ nemus istud a latro nib⁹ plurimis vt scitis inhabitat̃, moꝛtes a latronib⁹ circũuẽti incurrem⁹. Rñdit ille, Plſi a somno recreat⁹ fuero vl' ad modicũ etiã recedere nõ valebo. Quo dicto mẽbra soꝛi dabat. Alter ꝝo ipi assidẽs libꝝ ape ruit atq; oꝛoni incũbebat. Cũq; sic sederet i ꝛsione deuot⁹: ecce alõge turbã q̃ndam co gulato sibi vidit appꝛopinquare, q̃b⁹ q̃ de cuit reuerẽtia assurgebat. Ille ipi inclinan tes tacite ptrãsibãt. Pꝰ has ecce turbã q̃n dã aliã formositate ꝑdicta magis clarã sibi vidit i vestitu albo appꝛopinq̃re, q̃ vt ꝑdi cte ipi inclinãtes cuz silẽtio ꝓteribãt. Post hãc ecce tertia q̃ ꝑmissis pulcritudie ꝑmie bat appꝛopinq̃uit vestitu rubeo decoꝛata, quã virgo q̃dã gl'iosa aspectu vltra q̃z credi ꝑt delectabil'; ceteꝛ⁹ habitu ꝑclarioꝛ seq̃bat q̃ rosis albis z rubeis exoꝛ ꝓte fuerat ꝛsti pata, habebat sertũ roseũ in capite velut iã recenter de padisi amenitate sublatũ. Cui as surgẽs frat̃ ꝑdict⁹ atq; inclinãs humilit̃ ab ea petijt sibi indicari q̃ nã posset esse ipa re gina tã generosa. Cũq; illa fervoꝛez desideꝛij eius ꝛsideraſſet humiliter inclinans illi respõdit in hec verba. Ego sum maria mat̃ dei q̃ neminẽ peccatoꝛẽ respuo me humilit̃ inuocantẽ. Tunc humilit̃ optãti etiã scire q̃ nã possent esse virgines tã formose q̃ ipam ꝓteribant. Respõdit maria z dixit. Ille oẽs sũt virgines q̃ virgitatẽ suã vsq; ad moꝛtẽ il libatã fuauerunt. Prima turba quã vidisti vestib⁹ stragulatis oꝛnatã virgines sũt q̃ sic in mõdo stabãt vt q̃si in medio virgitatis z mr̃imonij anio nutaꝛẽt. Scõa turba quaz vidisti vestib⁹ albis rutilantẽ virgines sũt q̃ i mõdo virgitatẽ suã filio meo mihiq; deuoꝛuerũt, z vsq; ad moꝛtẽ nr̃o adiutoꝛio imma culatã fuauerũt. Quapꝛopt̃ eaꝝ gl'ia i mul to ꝑcellit gl'iam ꝑmaꝝ. Tertia turba quã vi disti vestitu rubeo coꝛuscãtẽ mihiq; ꝓme assistentẽ ꝝgines sũt: q̃ nõ solũ meũ exẽpluz seq̃ntes ꝝginitatẽ vouerũt: verũ etiã eandẽ in martyꝛio sanguinis ob amoꝛẽ sponsi sui effusione oꝛnauerũt, z iste oĩb⁹ alijs in glo ria ꝑminere meruerũt. Cũq; dulcissima do mina virgo maria fratrẽ ꝑdictũ sic gratiose respõso suo infoꝛmasset, instabat adhuc fra ter ille humilit̃ postulãs ab ea sibi intimari q̃ nã cũ turbis virginũ tã formoſ tẽderet re gina tã gl'iosa. Rñdit maria. Pergim⁹ i vil lã primã virginẽ q̃ndã iã in extremis agen tẽ visitare: eãq; ob mihi impẽsum ab ea de uotionis fuitiũ nr̃o ꝛsortio aggregare, q̃m ipa me vt vides tã glorioso vestitu suis hu milib⁹ ꝑcib⁹ decoꝛauit. Nos igit̃ illuc ve nire disponimus eandẽ virginẽ visitare, sic q̃z dña nr̃a ab eo discessit. Cũq; ille sociũ su um a somno excitasset, surgẽs socius in ma gno sui coꝛdis gaudio dixit. Salubꝛi so mno soꝛoꝛatus sum. Vide nempe ad idem

dormiendo qđ tu te gaudes vidisse vigilan
do. Eam⁹ pinde videre q̄ fine sit hec virgo
ab ħ seculo migratura. Ẽutes igit in villaz
sollicite req̄rebāt vbi nā inibi ꝑgo aliq̄ ifir⁹
mitate laborare t. Lūcq oēs se de nulli⁹ ꝑgi
nis infirmitate scire nō̄dissent, tristati sunt
frēs illinc q̄si decepti ire velle cogitātes. Et
ecce hō q̄dā illis obuiabat q̄ ꝑginē talē pa⁹
storis cuiusdam filiā i fine ville infirmitate
grauī laborare affirmabat. q̄ audito letifi⁹
cati frēs illuc ibāt: ꝑginēcq in stramib⁹ decū
bentē iueniebāt. cui cū neminē adesse vidis
sent eam deuote salutabāt. Quib⁹ ꝑgo. Dis
cooperite inq̄t frēs capita vīa t orate dn̄m
vt vobis ꝓcedat videre pulcrā hāc comiti⁹
uā ħ iuxta me gratiose ꝓgregatā. Ad quaz
admonitionē frēs ad genua ꝓoluti disco⁹
ptis capitib⁹ se oꝛoni dederūt: ac oēs ꝑgi⁹
nes ibi adesse ꝓspexerūt q̄ i nemore illos p̄
terierūt. cū multitudine etiā angelo⁹ vide⁹
rūt t dn̄az nr̄am ceterꝫ oīb⁹ pulcriorē q̄ ser
tū mire pulcritudis ꝑginī p̄patū gestabat i
manib⁹. sicq̄ parili ꝓcētu mire dulcedinis
modulatōez i excelsū cātauerūt. Luncq tali
dulcedie cant⁹ aīa ꝑgis e corpe fuisset reuo
cata. ꝑgo maria btā dei genitrix sertū roseū
qō manu tenebat capiti ei⁹ ꝑponebat. sicq̄
mira dulcedis recreatiōe ac leticia ī enarra⁹
bili i celū sese recipiētes: aīam ꝑgis secū in
ꝑpetuū regnaturā ꝓduxerūt.

CXIX

Legit in libro exēplorū btē ꝑginis q̄ in
q̄dam eccl̄ia i honorē beate ac gl'iose semp
virgis marie dedicata in monasterio q̄daz
qō dicebat dolo⁹erat monach⁹ q̄dā Jawer
tus noīe. q̄ dn̄am nr̄am ꝑginē mariā singu
lari deuotiōe ac reuerētia venerabat. sic q̄
ob amorē magnuz nois marie. p q̄libet lr̄a
p̄dicti nois maria psalmū q̄ ab vna lr̄a re⁹
uerēdi nois marie inchoabat legere dictim
ꝓsueuerat. Primo solebat legere psalmum
Magnificat tē. Et p a ꝑmo Ad dn̄m cum
tribularet. Psalm⁹ r. Retribue seruo tuo. Et p
i. In ꝓuertendo. Psalm⁹ a scō Ad te leuaui.
Ad quēlibet psalmū ꝑsiculū ꝑ⁹partū vir⁹
go. t collectā Cōcedos fa. tu. Anno aūt dn̄i
M. cl. xxxv. in nocte scti Andree cum frēs
simul ad cātandas matutinas ꝓueniss̄ent:
atq̄ inchoass̄ent. Suppꝛior accepta laterꝫ
na in manib⁹ ibat de choꝛo ad choꝛ. cōside⁹
rās vtꝫ ne aliq̄s somno decep⁹ illic nō ad⁹
esset. Lūcq oēs adesse cognosceret excepto
fratre suo carnali Jawerto. assūpta laterna
uit in dormitoriū vbi eū p̄cedēti vesperē vi
dit ire dormitū. Lūcq veniss̄ i dormitoriū
ante fratris suī lectiss̄erniū inuenit eum in
lecto sed mortuū. viditq̄ ex oꝛe eius rosam
mire pulcritudinis excreuiss̄e. similem q̄cq̄
rosam vidit ex quolibet oculoꝝ suoruz atq̄
aurium exoꝛtam. Sup rosam aūt in oꝛe ra
dicatā habebat inscripta ꝑma littera nomi⁹
nis maria atq̄ ꝑmus versus huius psalmi
Magnificat. Sup rosaz aūt in dextro ocu
lo radicatā littera a. ꝑmus q̄q̄ versus psal⁹
mi Ad dn̄m cū tribularer habebat inscꝛe⁹
Sup rosam sinistri oculi r. t ꝑmus versus
psalmi Retribue. Sup rosam dextre aurꝫ
littera i. atq̄ ꝑmus versus psalmi In ꝓuer
tendo. Sup rosam sinistre auris l̄ra a. atq̄
ꝑmus versus psalmi Ad te leuaui. Cū aūt
his mirabilib⁹ visis stuperet suppꝛior cum
magno timoꝛe in choꝛ cucurrit visaq̄ fra⁹
trib⁹ nūciauit. Lūcq frēs ad spectaculū cō⁹
uenissent. viso miraculo miro timoꝛe ꝓter⁹
riti monachū antedictū attingere verebant
tur. sed moꝛ miserūt nūcium t intimabāt ar
chiepō sub cuius stabant ꝓdominio. Qui re⁹
ferēs gratias deo ac beate marie matre ei⁹
multū ex audito miraculo est gauisus. eo q̄
sic deo ac glorioso matri eius deuote serui
tes solent remunerari. Ep̄us q̄q̄ indutus
episcopalib⁹ solennē ꝓcessionem cū facib⁹
cuz crucib⁹ atq̄ thuribulis oꝛdinauit. sicq̄
cū ꝓuentu atq̄ clericoꝝ solēni collegio re⁹
nit ad lectum Jawerti monachi iā mꝛtui
Eductā aūt rosam de oꝛe iam dicti mona⁹
chi: que trabētis manū facile subsequebat⁹
atq̄ in suo vigoꝛe t decoꝛe incoꝛrupta ma⁹
nebat. fecit in crystallo q̄dā formoso artifi⁹
ciose ac reuerenter inclusaz sup altare repo
ni. vbi ad miraculi euidentiā ab oīb⁹ pos⁹
set videri. Cetere ꝓo rose moꝛ educte aru⁹
runt atz ꝓstinam pulcritudinem amiserūt.
Ep̄s ꝓo sumptū coꝛpus aī summū altare
qō in honoꝛe btē marie fuerat ꝓsecratū ho
noꝛe debito sepeliuit. vbi ad declarandam
clementiaz virginis t deuoti ministri eius
meritum ostendendum plura postmodum
miracula contigerunt

CXX.

Legit in libro q̄dā exēploꝝ btē ꝑginis q̄
vocat mariale: qm̄ fuerat alicubi duo mo⁹
nasteria ordis scti Berñ. nō lōge a se inuicē
distātia. vnū mulieꝝ aliud viroꝝ. in q̄b⁹ sin
guli ac singule iuxta institutiōis sue regulā
dño deuote seruiebāt. Erāt aūt t in eisdem

monasterijs duę psone q̄z vtraꝫ q̄libet in suo ꝓuētu custodis officio ꝯuiebat. Pro pter mor. āt ac sctitatꝫ vite parilitatē se mu tua in dño charitate artꝰ diligebant, ita vt vbi alt alteriꝰ obsequio egerꝫ: put officij opor tunitas sepiꝰ exigebat sibi alternato mini rio ꝯuiebāt. Talē āt sue charitatī custodiaꝫ adhibebāt: vt neq̄z sibi corpali pñtia ꝑpin q̄ret, nec sibi loq̄rent: nec suis aspectib⁹ se offerret. Feruebāt āt ambo i ꝯuitio dei ac gl̄iose marie mr̄is eiꝰ. Custos ꝯo quentus virorꝫ ob singularē ad dñaꝫ nr̄am deuotio nēꝫ reuerētiā imaginē q̄ndā pulcriorē q̄ po tuit einsdez ꝟgis marie sibi fieri ꝯpetrauit, sub cuiꝰ pedib⁹ imaginez demōis ecōtra q̄ horribiliꝰ ac turpiꝰ excogitare potuit ordi nari fecit. Postq̄z ꝯo lōgo tpe i iā dicta de uotiōe btē ꝟgini ꝺuote ꝯuiuissent, stimula tus pfectu pdicti custodis deuotiōis ois inimicꝰ puritatē itētōis eiusdē āpliꝰ suffer re nō potuit, vēitq̄z i figura q̄ eū custos for mari fecerat obuiā in q̄dā nocte cū ad pul sandū ad matutinas surrexissꝫ eūq̄z ꝑterno ac irato vultu ituēs: i hec ꝟba ꝓrupit. Cur bāc mihi opꝓbrioſaꝫ ꝯfusiōez exhibuisti: vt me tā turpi forma faceres depigi sub pe dib⁹ pulcre illiꝰ imagis marie dñe tue: vbi ꝟr̄js iuxta se positis mei figura alia magis elucescēte horribiliorꝫ apparet. Nisi me ci tius deposueris talē tibi puidebo ꝯfusiōis talionē vt te me sic offendisse peniteat, q̄ au dito cū visiōis eiꝰ ꝺcepto horror paululum abscessisset: custos i hec sic ꝟba rūdit dicēs cui ego fuio poterit me bñ ꝺ tuis māib⁹ eri pere, q̄ dicto inimicꝰ velut i fugā versus dis paruit. Post hec mlto tpe cū custos minaꝫ diaboli mīme meorꝫaret ac doli eiꝰ insciꝰ si bi mīme puideret, diabolꝰ hūane salutꝫ sp inimicꝰ redijt ꝫ custodi ꝯfusiōez quā sibi ꝓmi serat deo ꝓmittēte iferre curauit. Nocte igr q̄dā i ꝓmo somno añ tps matutinaꝫ i custo dis fēle idutꝰ forma ad cellā custodis velut itroitū postulās pulsauit. Custos ꝟo tali tē pore rumorꝫ insuetus surrexit: ꝫ apiens cel le ianuā q̄s nā ibi eēt aut q̄d sibi vellet inq̄ siuit. Cui diabolꝰ. Ego inq̄t amica tua cha rissima tal mōasterij custos tibi fidel, q̄ qm mētia tibi āplius adesse nō potui. Magno itaq̄z tractꝰ amore ex monasterio meo ad te huc ꝓueni, assumēs p̄ciosiora cūcta nr̄i mo nasterij clenodia: q̄ nob lōgo tpe suo valo re vitē necessaria poterūt mīstrare. Nūc igr surge velociꝰ oī mora postposita: mihiq̄z so ciare, q̄cq̄d q̄q̄z tu p̄ciosoꝝ clenodioꝝ ac ornamētoꝝ hīe poterꝫ tecū assumēs i ignotā regionē vbi cupita possimꝰ frui pñtia sil̄ p gam. Sathanas q̄z sīē custodi loq̄bat ex trīsecus sic tētatōib⁹ suis aīm eiꝰ āpliꝰ exci tādo mouebat itrīsecꝰ: ita vt q̄d illi rñderet nō inueniret, ſz ꝟboꝝ ac tētationū eiꝰ victus ꝑtūitate fidē illi adhibuit cellā egressus ē, ꝫ q̄cq̄d de sue custodie cōmissis clenodijs mōasterij ꝫ ornamētꝫ hīe portat i saccū vnū colligens cū diabolo velut cū custode dile cta a mōasterio fugā petēs abscessit. Cū āt p aliq̄ntulū spaciū a mōasterio recessissent: lachrymabili voce diabolꝰ q̄stus ē se q̄d dā p̄ciosissimū mōasterij sui clenodiū fuisse oblitū qđ oīa hita p̄celleret i valore. Dixitq̄z ad custodē. Tu ꝵ sede aīe charissime: ꝫ tu reditū meū p̄stolare, ego citiꝰ q̄ poto q̄sito ꝫ allato illo festinus ad te redibo. Credit cu stos ꝫ abscedēte diabolo solꝰ cū furto remā sit i cāpo. Diabolus ꝟo postq̄z recessit a cu stode venit i mōasteriū, ꝫ ingressus dormito riū magnū strepitū ꝯmouit clamās alta vo ce: Surgite surgite ꝫ citiꝰ custodez q̄ cūcta furat⁹ ē insequntes cōprehendite. Surrexit abbas ꝫ totꝰ ꝯuētus cū eo ꝫ plustrātes sin gulas clausuras aptas ꝫ p̄ciosiora q̄q̄z cle nodia ac ornamēta mōasterij sui sublata in uenerūt. Unanimit ꝑinde mōasteriū egres si ꝫ custodē isecuti nō lōge a mōasterio solū inuenert: ꝫ furtū cū eo. Quē ꝯphēdētes cuz q̄d dicerꝫ furto pūte ꝯfusus nō inueniret, se cūq̄z vehement tacitꝰ mirarer quō i ꝵ ifor tuniū ꝓuenisset cū i mōasteriū reducentes icarceratū ambob⁹ pedib⁹ cippo artatꝫ ꝫ af fixis vsq̄z i diē crastinū qū de facto melꝰ de liberarēt dimiserūt. Alteri q̄z mōacho vt ad matutinas tpe ogruo loco custodis pulsa ret ꝓmittētes: āpi se q̄ti tradiderꝫ. Quesce tib⁹ singul cū custos facti turpitudie ꝯfusus solꝰ sederet i carcere atq̄z cippo: secūq̄z misera bilē casuꝫ tacita mēte cordeq̄z ꝯtrito revol uerꝫ, ꝫ p̄ cordis anxietate erūpētib⁹ lachrꝫ mis bñ ꝯtrit⁹ amarissime fleret: solatiūq̄z si bi sub sole nulluꝫ supesse ꝯspiceret: deuoto corde se trāstulit ad oīm desolatoꝝ ꝯsolatri cē pissimā ꝟginē mariā: casuꝫ suū ei ꝯq̄rēs i hec ꝟba. O mi maria oīm pctoꝝ mirificoꝝ dissima patrona, qm̄ vt nosti corde deuoto tuis me fuitijs mācipaui, p tuā infinitā cle mētiā te dep̄coꝝ: vt mihi casu ꝵ lachrymaꝝ

bili innocent circūuēto tuā miscōiam gaudeā affuisse. Cūq; sic iaceret ī oīone ⁊ totī spei ancorā ī mēm miscōie innexisset, ecce subito ī forma q̄ eū depingi fecerat sathanā adesse ꝓspexit: sibi suū infortunīū īproperā tē atq; dicētez. Ecce inq̄ens quō qō tibi añ pmiserā: vt. ſ. de mihi facta iniuria tibi redderē taliōez: tā pſolui. Custos cordis dolore ꝓfusus: q̄d suis rnderet īproperijs nō inuenit. Tūc ait ei diabol⁹. Ecce qō tibi ante pdixerā iā me cogīcas implesse, ſz tū maria dīna tua mota quā ad te gerit cōpassiōe me īpiali potētia qō inuite facerē ꝓpulit. His dict̄ demō accessit ⁊ excusso cippo libauit ⁊ vt illinc recederet īperauit. Custos āt celle sue secreta secrete petijt: ac diabol⁹ in forma custodis trāsformat⁹ in cippo carceris ꝑ eo inuit⁹ ⁊ cōpulsus resedit. Custos q̄z totus gtulabūdus miscōie gl'iose ꝓgis cuius īperio fuerat libatus gr̄as q̄s potuit r̄tulit tēpusq; matutinū tot⁹ letabūdus expectauit. Cūq; ꝓpe eēt q̄ ī pulsu horologū temp⁹ matutinaz signaret: q̄ etiā ī loco officij sui frat ordinat⁹ expectauit: eccl'iam ītroiuit. atz vt solet de cātādis matutinis mōachis in pulsu signū dedit. Qō vt frat vice ei⁹ ad pulsandum ordiatus audiuit: mirabat q̄sinā ibi eē potuit q̄ ipm pulsando etiā añ tpus ꝓuenisset: eo q̄ dū custos īcarceraret affuisset. Ad eccl'iam igit festin⁹ accurrit: ⁊ custodē pulsantē iueniēs: cū vehemēt mireret abbatē ac frēs ceteros adūt. ⁊ q̄ custos fracto carcere violent effugisset intimauit. Surgētes illi carcerē adeūt atq; vt sibi videbat custodē īcarceratū vt eū ante relique rāt iuenerūt. Jn choro q̄z eccl'ie veniūt atz custodē vt ibi solet pulsantē aſpiciūt. Dixit q̄z abbas frib⁹ suis. Tota hac nocte fratrel mei diabolica sum⁹ deceptōe verati. Et accepta aq̄ bñdicta cū pulsantē custodē aſpsiſſet: ille aſpsionē humilit vt vere humil erat reuerent accepit. A choro igit ad carcerem cū ꝓuētu redūt. vbi vt sibi videbat custodē incarceratū sedētē iuenit. Cūq; eū (vt vero custodi añ fecerat) etiā aq̄ bñdicta aſpsisset ille emisso mag̃ fetore vt fum⁹ euanuit. sic q̄z discordie semiator malefic⁹ frēs sing'los cū custode pacificauit inuit⁹. Custos q̄z sue libatiōis nō ingtus nec īmemor studuit ad iutorio gl'iose ꝓgis ī ꝓutib⁹ pficiēdo ꝑ sibi īpēso bñficio gt⁹ existere. ⁊ ī fuitio ei⁹ aſpiratē gr̄a vsq; ī finē vite sue āpli⁹ feruere Fratres ꝓ o missis. nūcijs ī ꝓnoiatū mōasteriuz ꝓginū vtq; ō ꝟ negocio nocte illa aliq̄d pcc pisset explorare studuerūt. Sz qm̄ rei ꝓitas nulli hoim dēpto custode patuit. nullibi alicui q̄d īde auditū fuit. Custos ꝓ o rei euentū vſq; ad vite sue terminū secretū tenuit. nullicq; publicauit. Sz cū ceterſ vicie mort⁹ signis pdētib⁹ se ab ꝟ seculo migtur⁹ eē cogīceret: oēm rei geste ordinē vocato ꝑt itimauit.

CXXI

Legit in libro exēplor⁹ btē ꝓgis q̄ q̄dam eps deuot⁹ btē ꝓgini īfirmabat. cui ät eps ītaret festū purificatōis marie rogauit eam vt sibi sanitatē īpetraret qtūs ei⁹ officiū deuot⁹ īpleret. ſz nō fuit exaudit⁹. Jtez imminē te hora vesptina ī vigilia hui⁹ festi petiuit ꝑ sanitate corpis: sed mīme exaudiebat. q̄ō tertio fecit īpo die hora pma: ſz nihil īperauit. Dom⁹ āt epi adherebat eccl'ie ita q̄ ambit⁹ de eccl'ia ptēdebat ad domū ī q̄ eps infirm⁹ iacebat. Cū ät ipo die solēnis pcessio fieret a clero. ⁊ illa antiphona Adorna thalamū tuū sion: fm̄ ꝓsuetudinē eccl'ie ī circuitu cātaret. vidit eps solēnē pcessionem ꝓgitu cātaret. vidit eps solēnē pcessionem ꝓginū pulcerrimaz de eccl'ia p̄abitū ad se vēnientez q̄ vestite albissimis erāt. Jnt̄ q̄s vna erat pulcrior oīb⁹ q̄ post oēs ibat. ⁊ pulcerrimū puez gestabat ī vlnis. Et cū sic appropinq̄rent due ex ill' ꝓgib⁹ iuxta caput epi se ponētes āgelicq; vocib⁹ īceperūt pdicta antiphonā. ſ. Adorna thalamū tuum: decātare. Quas eps vt vidit put potat erexit se ⁊ ilecto resedit. Uenerabiles āt ꝓgies lectū eius circūsteterūt ⁊ dulcit cātabāt. q̄ō tū nullus nisi eps audiebat. ⁊ cū sic cātassēt vsq; ad lo cū illū: suscipe regē chr̄m āplectere mariā q̄ ē celestſ porta. accessit illa pl'cra ꝓgo cū puero. ⁊ sibi illū puez q̄ ē rex regū ad dext̄z bra chiū dedit. ⁊ ipa sub sinistr̄z epi resedit ⁊ sit. Nō dilecte mi suscipe regē chr̄m ⁊ āplectere mariā ⁊ ait. Surge mō san⁹ ⁊ vade ad ecclesiā ⁊ fac officiū mihi ⁊ filio meo. ⁊ dic ꝓplo ꝗd tibi accidit. Et p⁹ illa hec venerabil⁹ visio disp̄uit. Surrexit igit eps san⁹ ⁊ fort⁹ et cūct⁹ āmirātib⁹ officiū ꝺuote ipleuit. ⁊ fetō fm̄ōe narrauit coram ꝓplo pñs miraculū. ⁊ p⁹ paucos dies migūit ad dñz: vbi āplectit mariā ⁊ ei⁹ dilectū filiū dñm nr̄m Jesū chr̄m.

CXXII

Sctūs Thomas cātuarien⁹ eps in adolescētia sua castiss̄im⁹ erat. vtpote q̄ brissime ꝓgini marie suā vouerat castitatē. Cū ät cēt int̄ socios sic lilijū int̄ spinas. audiuit eos se culares sec'laria ꝓferre. ⁊ iactātes se ō ſuis

specialiby dñaby ⁊ de clenodijs sibi datz ab ipꝰ. Tãdẽ in ioco dixit. Nihil valet qđ dicitz ⁊ iactatz: ego habeo amicã q̃ oĩm vĩm pcellit amicas q̃ mihi clenodiuz dedit cui nunqz sile vidistz. Hoc aũt totũ spũaliꝫ intẽdebat, sed ipi ꝑm mẽtẽ suã recipe ꝓvolebãt supplicãtes istãtissime vt eis clenodiũ demoĩstraret. Et vim iam inferre volẽtiby auvt sibi tãpresũptuosũ ꝓbũ dña dulcissima indulgeret. Ecce aũt i visiõe ei electissima ꝑgo appuit: ꝓsolãs eũ flebilẽ ⁊ dicens. Ne timeas qꝛ optie ⁊ vere excellẽtiã tue amice inẽ socios imo inẽ oẽs homies obtinebis. Deditqz ei pyridẽ valde pulcrã. Reuersus ad se ⁊ ab oõne ꝓsurgẽs letus abire volebat, sed socij ꝑfati videntes eũ itez ꝑ exhibitiõe sui clenodij ĩsistebant. Tãdẽ socij e manu ei⁹ ꝑdictã pyridẽ rapue rũt: ⁊ apietes viderĩt i ipa paꝛ de purpura: extrahereĩt: ⁊ pdũt de illa pulcerrima casula mirabiliꝫ bñ facta. Verbũ illõ mirabile pvenit ad epm Lãtuariẽsem: cui accersitus Thomas rei indicauit ẏitatẽ. Uñ puidit eẽps i studio ⁊ expenꝫ: pordinãs eũ i aio suo sibi futuꝛ successorẽ. Qõ ⁊ postmodũ factũ est.

CXXIII

Miles q̃dã i torneamẽtz ⁊ exercitijs secularibꝫ se ptimũ exercebat. Huic euenit infortuniũ qđ talibꝫ solet sepe euenire. Nam monoculus factꝰ fuit. Sed dñs q̃ dixerat: Melꝰ esse cũ vno ocꝛlo ad vitã igredi qz cũ duobꝫ tẽdere ad gehẽnã. q̃ nouit bonũ de malo elicere: felici necitate eum ꝓpulit ad meliora cõmutari. Et qꝛ circa diuinũ officiũ: ⁊ pcipue in missa gliose virgis Marie deuotissime se agebat: q̃dã die eques pcessit ad eccliam: in q̃ Salue sctã parẽs solẽniter cãtabaꝫ: q̃ morẽ gerẽs solitũ substitit et missam negligere recusauit. Tũc ecce inimilitẽ: ad nomẽ regine celi freq̃nter genua flectere respexit: ipiecqz subsannauit: ipro perãs inẽ cetera q̃ ancillã gentz sue tãvene ferre nõ valẽs: accẽsus zelo fidei indeũ prabiliter adorare. Miles dñe sue iniuriã cussit ad aures. q̃ mox q̃rulãs ⁊ eiulãs cõmouit totã plebẽ. Accurrẽsqz ppli scisciuoris gẽa snia lata fuit. Miles ãt interim videns paratas sibi ĩsidias: secessit i ecclesiam: auxiliatrici fidelissime negociũ suũ cõmittens. Altitit aũt angustiato illũ inatriz cordiũ: ⁊ amissum sibi oculũ restituit: ⁊ visum lucidissime repauit. Laptꝰ tandẽ in ecclesia ⁊ abstractꝰ ex ea pductꝰ ⁊ traditꝰ est in deo: q̃ eũ minime recoguit dicẽs. Hunc iudicare me lesisse si duos ocꝛlos nõ hꝫet. Hã huic nihil imputare valeo. Visso igit mira culo gaudebãt fideles recogscẽtes ⁊ laudãtes matrẽ dñi fideliũ adiutricẽ. Statuerũt gfideles vt in eodẽ die annis singlis iudei iudeũ aliquẽ publice repsentẽt: qui sine cõtradictõe alapã tãgraue sustineat qz christianus decreuerit sibi dandã.

Misericordia in paupes ⁊ infirmos CXXIIII.

Augustinꝰ in epla ad Enodiũ Frater nr Benadiꝰ notissimꝰ fere oiby nobisqz charissimus medicꝰ qui nũc apud Cartaginẽ degit ⁊ Rhome sue artz exercitatiõe ꝓpolluit vt hoiem religiosuz nosti atqz erga paupes rũ curã impigra miscõia facillimoqz anio benignissimũ. Dubitabat tñ aliqñ vt nob mõ retulit cum adhuc esset adolescẽs et in bis elemosynis feruẽtissimus: vtꝝ esset vla vita pꝰ morẽ. Huiꝰ igit mentẽ ⁊ opa misericordie qm̃ deꝰ nullo mõ desereret: apparuit illi in somnis ꝓspicuꝰ iuuenis et dignꝰ intendi: eiqz dixit. Seqre me. Quẽ dũ seqreꝝ venit ad q̃ndã ciuitatẽ vbi audire cepit a dextera pte sonos suauissime cãtilene vltra solitã notãqz suauitatẽ. Tũc ille intẽto q̃dnã eẽt: ait hymnos eẽ sctõꝝ atqz beatoꝝ. Sinistra ãt pte q̃d se audiuisse memi nit: nõ satis memini. Euigilauit et somniũ fugit. tãtũqz de illo q̃ntũ de somnio cogitauit. Illa ꝓo nocte ecce idem iuuenis eidez rursus apparuit: atqz ab illo vtꝝ cognosce ret interrogauit. Rñdit iste q̃ eum bñ pla neqz cognosceret. Tunc ille quesiuit vbi se nosset, nec memoria defuit qđ iste idem respõderet, totũqz visum illũ hymnosqz sctõrũ ad qs audiendos eo duce venerat qꝛ recentissimos recordabatur facile narrauit. Hinc ille pcõtatꝰ est vtꝝ id qđ narrauerat in somnis vidisset an vigilans. Rñdit. In somnis. At ille. Bene inqt recolis. Verũ est: in somnis illa vidisti, sed etiam nũc i somnis te videre scias. Hoc aũt cum audisset iste ita esse credidit atqz id respõsiõe firmauit. Tũc hoiem docebat: adiecit ⁊ ait Ubi est corpus tuum? Respondit. in cubiculo meo. Scis ne inquit ille in eodem corpusculo nũcẽ alligatos ⁊ clausos ⁊ ociosos oculos tuos nibilqz te illis oculis videre.

Rñdit ille, Scio. Tūc ille, Qui g nūc sūt isti ocli inąt qbꝫ me vides? Ad ꝟ iste nō inueniens qd rñderet: obticuit. Cui hesitanti ille qō his interrogatōibꝫ docere molie bat aperuit, et ꝯtinuo sicut inąt illi ocli carnis tue vtiq; in dormiēte atq; in lectulo iacente nūc vacāt nec aliqd opant: z tñ sūt isti qbꝫ me ituerī z ista vterī visiōe, ita cū defūctus fuerī nihil agētibꝫ ocul carnis tue vita tibi inerit q̄ vivas: sensus q̄z q̄ sentias. Laue iā deinceps ne vitā p̄ morte manere dubites. Ita sibi hō fidelis ablatam dixit hui⁹ rei dubitatiōem: docēte ꝓuidentia ac miscōia dei.

CXXV

Legit in vita sctī Hermani q̄ cum pauperes sibi occurrissent elemosynam postulātes: q̄siuit a diacono q̄ntū hꝫet in sūptibꝫ Qui tm̄ tres denarios se hꝫe rñdit. q̄s sanctus Herman⁹ pauperibꝫ erogari mādauit. Diacon⁹ ꝓo q̄si quid⁹ ō futurī duos tm̄ solidos erogauit z vnū ꝓuauit. Cū ꝓo ambularēt eq̄tes in via eis occurrerūt rogātes Hermanū vt dñm suum cū familia sua tota egrotātē dignarek misericordit visitare: offerētes sibi ducētos solidos q̄s ipe mittebat petentes vt eos acceptare dignarek. Tūc scūs Herman⁹ ait. Diacone accipe q̄ tradunk z itellige te fraudē fecisse pauperibꝫ. Si em̄ tres denarios pauperibꝫ erogasses iā nunc trecētos solidos recepisses. Perrexit ad domū militī z oēs infirmos i ea sanauit.

CXXVI

Lodowic⁹ rex Frācie dixit optimū verbū cū paupes essent cōgregati in curia sua expectantes elemosynā. et crederet q̄ ipse dormiret in camera sua. alijs dormientibꝫ ipe exiuit de camera sua solus cum vno famulo portāte maximā quantitatē denariorū quā in habitu scutiferi distribuebat manu sua egenis. et largi⁹ eis q̄s credebat magis egere. Quo cōpleto cū ipse retruderet se in camerā suā occurrit ei frater q̄dam q̄ hoc de fenestra inspexerat dicens ei. Dñe rex ego bñ vidi factū vestr. Cui rex satī verecunde ait. Isti sūt stipēdiarij q̄ p nob pugnāt ꝛ aduersarios nr̄os et seruant nob regnū Frācie in pace. qbꝫ nos soluim⁹ stipēdia vt mereārūt.

CXXVII

Legit etiā i chronicis impatoꝝ q̄ Tyberi⁹ scōs chr̄ianissim⁹ impator q̄ ipauit anno q̄ngētesimo octogesimo: largissime dedit elemosynas itātū vt etiā impatrix ipm reprehēdit z arguit. Cui ipe dulciter rñdit: q̄ nō deberet turbari q: dñs abūdāter deberet puidere. qō z fecit. Nā q̄dā vice ambulās in palatio suo cui⁹ pauimentū fuit et lapidibꝫ diuersimode artificialiter sculptī: vidit inter alios vnū cui signū crucis fuit insculptū. Et stans dixit hec et sil'ia ꝓba. Ecce signum crucis qō pingimus in frontibꝫ nr̄is positū vt pedibꝫ ꝯculcet. Et p̄cepit statim illū lapidē erui. sub q̄ inuenit aliū lapidē. et sub illo tertiū cū sili sig. Et cū omnes tres lapides essent eruti et amoti: inuenit plus q̄z mille centenarij auri. et postea illo co illo iuenit etiā thesaur⁹ maximū. Sic ātcētuplū recepit i hac vita: eternā expectās in futuro.

CXXVIII

Legit in scala celi q̄ q̄daz aduocat⁹ ꝓpe caristie ne audiret voces paupeꝝ: ad q̄ndā hereditatē iuxta ecclesiam accessit. vbi nec defuit ppls clamās fame oppressus. q̄z voces cū audiret: rñdit. Nō durabo cū istis canibꝫ. Et fecit poni mēsam in alia camera. z statim ad portā armat⁹ q̄dam pulsauit z dixit. Nūci⁹ dei sum z volo loqui cū dño vro. Et cum seruies de mādato dñi sui eū asseueret ibi nō esse. Mētiꝫ inąt: in illa camera se trāstulit ne ipe audiret voces paupeꝝ. Et nūc cito eum vt cōpareat cora deo rediturꝰ rōnez de cōmissis. Statim āt aduocat⁹ infirmat: hortatq̄z ab amicis vt ꝓficat. sed renuit. z finalit ad dānationē puenit.

CXXIX

Cū q̄dam mulier nobil' cōsueta esset recipe paupes in domū suā atq; eis seruire. ꝓpr̄ijs manibꝫ z abluere pedes eoꝝ iuxta vsuro z inhibente: et inuenisset aī domū suaz paupem mirabilit afflictum vt videbat z vlcerosum: cōpassa duxit eum in domū suam: viro suo absente. Et cū peteret balneū parauit ei. post cū diceret q̄ ñ posset q̄escere nisi in molli lecto: posuit eum in camera sua. Cū aūt subito vir eius veniēs dictam cameram intrasset: in lecto vxoris inuenit dictū infirmū. quē cū crederet adulterū z relet eū occidere: sup lectū ei⁹ appuit ei dñs nud⁹ in ea forma in q̄ z ipe pepēdit i cruce dicēs. Quid me pseq̄rī q̄ p te hec passus? Cū aūt ad terrā pstrat⁹ oculos erigeret: nihil inuenit. et ꝓuersus est ad dñm.

CXXX

Legit in chronicis q̄ cū Ethici⁹ rhomanoꝝ senator eēt i Burgūdia agēs reipublicā rhomanoꝝ tpe Theodosij ipatoris: cū

fames maria Burgũdiã oppſſiſſz: ꝺgregauit apꝺ lingos ꝯtuoꝝ milia paupeꝝ vl'am pli⁹ q ñ poterãt hꝫe vñ ſibi famis tpe puideꝛẽt: z pauit eos ibi ꝯdiu malum tps dura uit, q ceſſante: feĉ eos ad loca ſua cũ vehiculis deꝺoꝛtari, et audiuit vocẽ de celo di cẽtẽ ſibi, Euthici tibi z ſemi tuo panis nõ deficiet i ecĉnũ, qꝛ me i famis tpe i paupibꝫ mẽbꝛis meis refeciſti. CXXXI

Senatoꝝ q ꝺã magnũ caſtꝫ atq; gl'ioſũ in via publica edificauit ſolo vanitaz intuitu. In cui⁹ poꝛta hos ꝓſus ſcribi feĉ. Decretũ deĉ ne dormiat aut epuleĉ. Hic gens villana: ſed achilles plato diana. Volens vt nullus deberet ibidẽ dormire niſi foꝛet miles ſtrenu⁹: q notaĉ in achille, phus vel cleric⁹: q notaĉ in platone, ꝺgo nobilis: q notaĉ in diana. Quaꝺã die tract⁹ẽ in viſione ad iudiciũ. Cui dñs dixit. De z meos a tuo caſtro niteꝛ excludere, et iõ nõ ĩmeri to debeo te meo caſtro: ꝟ ẽ celo ꝓuare. Cũ aũt tremebũdus ꝛ ſe ſniam ferẽdã expectaret nec aliq̃d ſupeſſz effugiũ: miſer ille i mare miſcꝺie oculos reflexit: miſcꝺiam ab ea igiĉ ſolita miſcꝺia btã Maria ꝓ eo interceſſit, z qꝺ petebat obtinuit, dixitq; ei vt ꝓꝛibꝫ ꝓſibꝫ deleꝛz: hoſpitalitati ſe daret: z ſe ſanctoꝝ ſuſcipe cetũ. Huta decretũ: zarũ Jacobũ pegrinũ. Et q̃bꝫ ꝓſibꝫ innuiĉ q deuoti recipiẽꝺi ſunt in hoſpitio z nudi z paupes: qꝺ etiã notaĉ in Martino, infirmi ꝺebiles: qꝺ notaĉ in Lazaro, pegrini et ſtellã hic ſenatoꝝ q in mari hui⁹ ſecli erranꝫ rat ꝺirectus eſt: ita q in hieruſalem perue nit ciuitatem celeſtem.

CXXXII

Refert Petr⁹ cãtoꝝ Pariſienſ q q̃ꝺã cõfeſſoꝝ q audiebat ꝓfeſſiones lepꝛoſoꝝ fece ꝛat ꝓ hoꝛꝛoꝛe infirmitaz eoꝝ in q̃ꝺã muro feneſtrã ꝓ quã eos audiebat, et ꝓ eãꝺẽ fenelẽ accepit vidictã q ſacerꝺos ille ex media pte coꝛꝛis ſui lepꝛoſ⁹ effect⁹ eſt, ſ. ex illa pte quã auertebat a lepꝛoſ, ex illa ãt ei⁹ pte quã tenebat aꝺuerſus lepꝛoſos ſan⁹ remãſit.

Refert ꝺem Petr⁹ ꝺe quoꝺam ſeruo q ĩntãtũ abominabaĉ lepꝛoſos q olera que ꝛe: qui poſtea ꝺiuino iuꝺicio lepꝛoſus effectus eſt.

Miſſa CXXXIII

Miles q ꝺaz a rege valꝺe ꝺilectus iam moꝛti appꝛopinquãs: vocauit filiũ ſuum: ꝺicens. Fili ego vaꝺo ex hac luce ſperans miſcoꝺiam ꝺei: te relinquens vnicũ filium. Impetraui ergo vt vicẽ meã habeas apꝺ regẽ. Hũc aũt oẽm ſubſtãtiã tibi ſoli relinquo. Doctrina aũt mea quã ſollicite te volo ſeruare omni auro melioꝝ tibi erit. Primo q̃ q̃uis mõ ꝓuales q̃tiꝺie miſſam integram auꝺire ne negligas. Scõo vt ſacramentale ꝺ̃lugiũ ꝰuãs btẽ ꝓgini Marie tota vita tua ꝺeuot⁹ pſeueres. Si aũt ꝓeter ꝓginem btãm mariã ſpõſam nullã habueris: multo ei gratius ſeꝛultiũ facis, qꝛ ꝓginitas fructum habet cẽteſimũ, cõiugiũ triceſimũ, viꝺuitas ſexageſimũ. Qui ꝓo fornicatus excepta ꝓꝛia vꝛoꝛe fuerit: nõ ſolũ nõ habet fructũ aliq̃ẽ: ſed nõ ſũt tot capilli in capite eius q̃t ei in inferno ꝓpata ſunt ꝓter hoc ſupplicia. Tertio q ſemꝑ gaudeas cum ꝺño z ꝺña gaudentibꝫ: fleas cũ flẽtibus. Hoc obſerua fili mi memoꝝ anime mee quomõ poteris, et ſic expirauit. Adeptus ergo filius patris ꝺignitatez: memoꝝ teſtamenti accepti a ꝓe: omnia ꝺeuote ſtuꝺuit obſeruare. Propter ꝯ amabilẽ ei⁹ z caſtam conuerſationẽ eius amaĉ ab omnibꝫ. Tantus ꝺeniq; puꝺicicie amatoꝝ vt impetentes regine pediſſequas ad cõcubitum acriter repẽꝺeret. Sed qꝛ inuiꝺia ex bonis alteri⁹ toz q̃ri ſolet: Accuſaĉa q̃ꝺam ſeruo apuꝺ regem ꝺe ſuſpecto amoꝛe cum regina. Rege aũt talibꝫ nõ credẽte: ait ille inuiꝺus accuſatoꝝ. Hoc tibi ſignũ ſit me verũ ꝺicere: ſi tua pietas ĩpoſito q̃uis crimĩe quoꝺ reginã cõtriſtet: quẽ ꝺiligis tãſinguꝛlariter moꝛ cum illa vſq; ad lachꝛymas cõtriſtabiĉ. Hoc em̃ ſepe nouit, quia ꝺolentibꝫ ꝰm ꝺoctrinã patris ſui cõꝺolere ſolet. Agit rex ꝰm conſiliũ accuſantz, et inueniĉ etiam innocẽs condolere. Acceſſit igiĉ iterũ ille impius ad regem ꝺicens. Probaſti ꝺñe me verum ꝺicere: z cauto ſcrutinio illud ꝓbaſti. Ut ergo ſine tumultu ppli pereat: quia ꝺiligitur ab oĩnibꝫ quaſi bon⁹: cõſilium meũ eſt vt ſero venientibꝫ ꝺicas eis q̃ coquunt lateres aut calcem vt ꝓmũ quẽ craſtina ꝺie ad eos miſeris ꝓcipitẽt in foꝛnacem ignis. Placet regi conſiliuz. iubet vt auꝺiuit ab impio faciẽꝺũ. Mane ergo facto ꝺixit rex innocenti illi militi. Perge ad foꝛnacem calcis aut lateris z ꝺices ma-

gistris. Cito implebit mandatū heri acce
ptū a rege. q statim abiēs audiuit pulsum
cāpanule i eccl'ia pua in medio vie declina
uit ad eā volēs audire missaz vl' orare fm
ꝓsiliū pris sui. Fusa igit ad btām ꝑginem
orōne cōmēdās ei aīam cū corpe: mox dei
nutu ibi dormitare cepit q̄si ad horā dul
citer sat. Accusator āt ei' tūc ait regi. Vis
vt vadā videre q̄d factū est: vt letū tibi refe
rā nūciū mortē scz adulteri. Annuēte itaq;
rege anhelo cursu eques ꝑuenit ad forna
cē dicēs. Perfecist ne adhuc mādatū: qui
astātes iuxta eū dixerūt. Nō. Minime tñ
mora faciemus. Arreptoq; illo ꝓcipitarūt
in ignē. Illo reclamāte eiulāteq; atq; dicē
te q ipse non essz q̄ cōburi deberet. sed ali'
missus a rege. Mox subsequit innocēs il
le hūilit dicēs eis. Perfecist ne absq; negli
gentia q̄d heri de secreto ꝓsilio regis audi
stis: Qui dixer. Fecim'. Ille ꝓ redūt ad
domū nesciēs d ꝓsilio. Mgr̄is ꝓ sero re
deūtib' ait rex ad illos. Quare veniētē ad
vos hūc militē nō tradidist igni: Rñdeř
quia ali' eo ꝓ vēit quē deuorauit ignis.
Lorrep' ꝓ innocēs a rege ꝑ tarditate: re
spondit. Paululū ad eccl'iam declinaui vt
missā audirē: cōmendās btē ꝑgini meip̄m:
rogās vt me ptegeret q̄tin' ꝓpositū ꝑgitat
q̄d integr adhuc in me ē vsq; in finē inviola
biliter ꝓseruarē. Post hoc iḡrās tādulciter
obdormiui vt me ad padisi delicias raptū
fuisse putarē. Exprect' āt mox tuū o rex cō
pleui mādatū. Cui rex ait. Quid loq̄r d ꝑ
posito ꝑginitat cū nō ignorē te iā ex lōgo
insidiatū eē castitati regine. Lz em̄ de ope
illicito nihil mihi certi ꝓstiterit: sig̃ tñ dile
ctiōis experientia secreta didici: signās ei q
regina tristāte ñ gauderet cū ceter ex fami
lia: sed ei collachrymari soleret. Tūc iuue
nis cū ammiratōe ait. Audi me o rex. Ho
riente ꝓre meo quē deuotū deo t fidelē tibi
nouisti militē. Hec tria ab eo accepi ꝑ testa
mēto. narrās ei ꝑdicta documēta q̄ ꝑ meo
modulo cōplere laborauī. Tūc rex valde
exhilarat' exposuit ei p oīa ordinē de inui
dia t cōsilio mortz. dilexit eū ex h̄ sup oēm
familiā suā. Innocēs aūt deum laudās in
seruitute dei t btē Marie deuot' tādē mi
grauit ad dñm.

Horz t ꝙ CXXXIIII

Legit ī libro de septē donis q narrauit
q̄dā Swalter' mgr̄ in theologia q cū eccl'ia
q̄dā ꝓsecrari oberet t q̄dā nobil' comes ex
cōicat' ibidē sepult' ei' ciēdus eēt ꝓpē cōfes
cratiōez: patefacto sepl'cro appuit imanissi
mus bufo sup faciē ei': eā opiens t corro
dēs: t alij ꝓmes t serpētes ad q̄z aspectū t
horrorē oēs q aderāt fugerunt. Filj' aūt di
cti comitz iuuenis hec audiēs accessit: t vi
sa sanie carnis paterne t ꝓmiū diuersitate
et horrore dixit. Isti sunt amici nr̄i q̄s nu
triunt delicie nostre: hos q̄escere facim' in
mollib' lectz t pictz thalamis: t augmēta
mus diuersitate ferc'orū. Melius estq; vt
extinguant in vita ꝑ pniam: molestent pie
iuniū: vt interfecti a nob ñ occurrāt i mor
te. Et relicto ꝓncipatu t oi gl'ia mūdi fugit
cogitās se btm̄ si fieret paup ꝑ chr̄o. Veniť
aūt Rhomā vbi in timore dei corpus suū
mirabil'r afflixit. Carbonarij etiā inubi sor
tit' officio. dempto solo cōfessore suo oīb
hoīb vsq; ī finē vite sue pmānsit incognit'.
Tādē veniēs q̄dā die rhomā vt carbones
vēderet ibidē ifirmitate ḡui pcussus t vul
nerat' patientissime t mitissime sustinuit.
Deīde vocat' a chr̄o felicit euolauit. Quo
migrāte: oēs vrbis cāpane vltro t ꝑ se diui
na ꝓtute sonuerūt. Q̄d cū tā papa Joānes
q̄z vniuersus ppl's vehemētissime mirarēt:
cōfessor ipsi' q̄dā hō sctē vite totū vite sue
ordinē t q̄s esset oīb enarrauit. Q̄d audi
entes sui nobiles t milites q eū ibidē q̄sie
rūt lz viuū nō inuenissent: corp' ei' nō defici
ad terrā suā cū gaudio deduxerunt.

CXXXV

Refert Vincē. in spe. morali. q̄m miles
q̄dā m'to tpe Marchioni fidelissime serui
uit adeo vt ꝓpē fidelitatē suam dño clarissi
mus haberet. Hic tādē i gueē icidit infirmi
tatē de q̄ t mortu' est. Q̄d cū dño suo mar
chioni nunciatū eēt: aduenit ꝓcite: ꝙdixit
medicos: atq; d ei' valitudie pcūtat. mīis
igit eg ꝓsolatōib' refouēs: ꝑmittit q̄m si i
aliq̄ ipsi' eguerit adiutorio: se nec labor'ib'
etiā nec ꝓclo parsur. Cūq; istaret vt eger si
q̄d vellet exponeret. fatigat' tandem miles
Si inq̄t ꝑ tāt meis laborib' t seruitio tā
fideli aliq̄d gratū mihi repēdere decreuisti
fac vt aut mortē imminentē euadā: aut sal
tē vna hora ab his meis doloribꝫ refrige
rer: atq; si hinc cōtingat exire: vna nocte d
felici hospitio facias mihi ꝓuideri. Cui q
Marchio hec diceret in solius dei nō ista
ptāte ꝓsistere: se siq̄d in tpalib' desiderarez
libenter collatur. Rñdit eger. Perdidi ery
go laborē meū t seruitiū oē vane ꝓsumpsi

Deniq; uersus ad astātes lachrymis ifusus locut⁹ ē. Charissimi mei videtis nūc inq̄nta vanitate p̄ciosuz tp̄s meū exp̄ederim huic dño ī tāt; picul' aie mee obtēpando: q̄ necq; ad vnā horā libare me p̄t a p̄ntib⁹ angustijs t iminētib⁹ penis. de q̄ ex corde peto extremū piculū vos faciat cautiores: attalī dño ī p̄nti fuiat; q̄ vos ihac extrēa necitate ñ solū possit ab angustijs p̄ntib⁹ et futur; penis eruere: isz t vita coronari penitus die defūct⁹ ē: magnū ceter; sue cōpū ni. Et ego charissimi si oronib⁹ vijs ad p̄sti ne valitudīs statuz merear reuocari: spon deo q̄m nō tādebilīū dñoz me rursus ipli cabo fuitijs: isz ei fuire conabor q̄ potēs ē t me t oēs sua ꝓtute ptegere. Jn tali itaq; ctiōis exēplū derelinq̄ns. De alio pene sili legi ī eo dē articl'o dep̄hēso: q̄ tū qualuit at q; religionē igressus: ī mag̃ feruore īdultū sibi tps exegit.

CXXXVI

Erat q̄dā sctūs heremita q̄ inē cet⁹ vir tutes magnā hēbat gr̃am īfirmis mīstrare Hic ammonit⁹ p visionē iuit ad p̄mā ciuitatē. t dū vēiss; ad portā vidit q̄ndā horribilē infirmū t fetidū: quē etiā lepr̄osi inē mita fuire cepisset: eū ī dño ꝓfortās: rndit firm⁹. Sit de⁹ altissim⁹ bñdict⁹ q̄ mihi hāc donauit īfirmitatē. Sz timeo ne de⁹ minuat mihi p̄miuz in cel' p̄ter tuū fuitiū hūile Et ille. Nō ē ita. sed p mea mercede iussus sum huc venire. Sic sctā lis q̄tidie inē eos oriebat. et q̄nto pl⁹ heremita fuiebat: tāto pl⁹ fuire affectabat. et infirm⁹ eū fuire nō sinebat: vt pl⁹ sustinēdo: pl⁹ p̄miaret. Tūc p⁹ annos q̄ndecī expletos īfirm⁹ deosc'lari cepit man⁹ heremite: gr̃as eidē referēs de pietate sibi īmptita. Heremita āt rogabat dñm vt oñdere dignaret q̄ liēt hec aīa sctā ō corpe egrederet. Et ostēsū ē. Lū em̄ ad hoc tē Ueni dilecte mi. Tūc illa felicissima aīa ad oēs sensus corpis dicebat. Uob regratio: q; mihi obedistis. aures vanitatē ñ ocupuistis. aures vanitatē nō audīst;. man⁹ in delicijs delectate nō fuist;. pedes ad vana ñ cucurrist;. olfatus delicias p̄tēpsisti. gustus aliq̄d delicate non edisti. Tu igitur o corpus meū in pace q̄esce vt tpe opportuno recipias. p labore eternam remunerationem. Et hoc dicto cū cōcētu angelor⁹ sancta ania euolauit ad celum.

CXXXVII

Cum q̄dā dñs de Haguoī hīet filium nouū militē euntē ad tyrocinīū t trāseuntē p clarāuallē vidēs sctām illā societatē t audiēs ab eis p̄dicari de vanitate hui⁹ mūdi. et de breuitate hui⁹ vite: t mercede relinq̄nti oia mūdana t seq̄nti chr̃m: cogitās q; finis essz oib⁹ cōis his t illis: ītrauit ibi ordinē. Qō cū p̄ī suo fuisset nūciatū: sup̄ modū anio ꝓtristabat. q; quē spabat habere heredē audiuit vniuerse hereditati renūciasse. Qō audiēs iuit ad mōasteriū dicēs q; abbatiā destrueret nisi sibi fili⁹ redderet. Sed cum discret⁹ puer furorē audiuit ait. Ne irascar; p̄ mi. nā si facias q̄d tibi dicā reuertar ad vitā mundanā t hereditatē tuā acceptabo. Tūc p̄ hilarit' dixit. Oia p te facere sum par⁹: dic q̄cq̄d volueris et anio volēti fiet. Tūc inuenis ait p̄ī. Quedā cōsuetudo est in terra tua q̄ tenet totū spaciū terre tue: q̄ nisi adesset ibi libētissime habitarē. Et p̄ ait. Quecūq; illa fuerit eā penitus amouebo si voluer; ad seculum redire Tūc fili⁹ ait. Cōsuetudo est in terra tua q; ita cito morīunt iuuenes sic̄ senes. q̄ nisi p̄ us remota fuerit: ad terrā tuā vlteri⁹ nō redibo. Hoc audiēs pater impossibilitatē cōfessus: cum spūm dei loq; audisset p filium ipm in pace deo nostro seruire p̄misit.

CXXXVIII

Quidam dñs p̄gens venari inuenit bestiā quā solus p̄seq̄bat multū auide: seruis eius occupat; circa alias feras. Peruenit tandē ad q̄ddā nem⁹ parū t audiuit vocē humanā satis dulcem t iocūdā. Mirabat igit' vnde vox illa sonuit. cogitauit em̄ q; non potuit esse vox seruorū. Intrauit igit' nemus. t inuenit lepr̄osum satis horribilē aspectu: cui⁹ carnes defluebant. quē vt vidit erat m'ltū pplexus. Assumpsit tū vires et iuit ad eū: et salutauit eū dulciter. et q̄siuit vnde puenisset vox illa tādulcis. Cui leprosus. Ego illam emisi. Tūc ammirans dñs dixit. Quō potest; letari in tantis doloribus cōstitut⁹? Respondit leprosus. Jnt dñm deū t me nō mediat nisi paries de luto: boc est corp⁹ meū. Quo confracto atq; interstitio dissipato ad ipm pueniam. Uidens igitur quotidie dissolui ac debilitari corpus meū gaudeo et canto p̄ leticia cordis expectans dissolutionē corpis ipsius: vt sine impedimēto ad deū fontem vīuum valeam puenire.

Munera CXXXIX

Refert btūs Bernard⁹ in libro de cōsideratiōe ad Eugeniū sic dicēs. Dignū ē ad medtū venire factū dulcis memorie Martini nr̄i. Hic em̄ cardinalis pb̄r fuct⁹ aliqū legatōe in Dacia tāpaup remeauit vt pene exp̄ēs z eq̄s deficiētib⁹ vix pueniret Florētiā. Ibi ep̄s loci donauit ei equū quo pisas vsq; vbi nos eram⁹ tūc pfect⁹ ē. Postridie credo secut⁹ ē ep̄s. Erat em̄ et ibi cā cū aduersario: z agēdi aderat dies. Cepit itaq; req̄rere suffragia amicor̄. Cūq; p singulos sollicitaret: vētū est ad Martinū. et fiducia m'to maior erat in illo q̄ppe q̄ n̄ posset inemor ee recēt; bn̄ficij. Tū Martin⁹ decepisti me inq̄t. Nescieb̄ etem tibi īmi nere negociū. Tolle aūt equū tuū: ecce i stabulo ē. Et borza eadē resignauit. Quid em̄ dices mihi Eugeni? Nōne alteri⁹ secli res est: redisse legatum de terra auri sine auro trāsisse. Per terrā argenti z argētū nescisse Donū insup qđ poterat esse suspectuz ilico reiecisse? Refert ibidē btūs Bern̄. Rē loq̄r quā vidi. Erā cū ep̄o carnotēsi i ptib⁹ Aq̄tanie vbi idē p̄sul legatōez p̄r̄is sumptib⁹ strenue admīstrauit. Et ecce a q̄dā pb̄ro p̄sentat⁹ est illi pisc; quē vulgi vocāt sturgionē. Percōtat⁹ legat⁹ q̄nti venierit. Nō accipio inq̄t nisi recepis p̄cium. z resīguit solidos q̄nq; iuito z vecūdo. Itē cū essem⁹ in q̄dā oppido dña illi⁹ oppidi obtulit ei p dotiōe cū manutergio tres vl duas paraptides pulcras ligneas tñ: q̄s aliq̄diu ituens bō scrupl'o ꝓscie laudauit eas. sz ñ adq̄euit accipe. Q̄n argēteas accepissz q̄ ligneas refutauit: Q̄s talīū daret copia viroz.

Nigromantia CXL

Legit in scala celi q̄ fuit apud Tholetū q̄dā maxim⁹ nigromātic⁹: ad quē accedens q̄dā scutifer paup p̄pt diuitias se ei⁹ seruitio mācipauit. Cū āt die q̄dā vna cū mgro dño suo ad nem⁹ cū aue venatica venissent visum fuit illi scutifero q̄ ad ripā cuiusdaz flumis venissent vltra qđ erat castrū mirabilis structure. Cūq; req̄siuisset mgrm cuius esset istō castr̄. Rūdit Dñi mei est: z cū eo pnoctabim⁹: para te ad faciendū homagiū sibi. Cūq; incepissent ambo trāsire flumē: speculator clamauit q̄ essent q̄ flumen transirēt. Rūdit mgr̄. Ego amic⁹ sū dñi regis. Tūc apit pons tornatilis. inclinat ei. z rl. iuuenes cū torticijs occurrūt z etiam milites infiniti. Cūq; introducti fuissent palatiū. z rex descēdisset de aureo solio: iuxta se posuit mgrm z q̄siuit cām sui aduct⁹. Et mgr̄. Ideo veni vt dites sociū meū p̄tem et ab eo recipias homagiū. Cūq; p homagio fuisset req̄sit⁹ vt abnegaret p̄tem z filiū et spm̄sctm̄: iuuenis stupēs z dextrā manū eleuās signauit se et ait. Ego reddo me p̄ri z filio z spūisco. Tūc subito illa rota curia cū rege z mgro i abyssum descēdit: solo iuuene pterrito remanente.

Oratio CXLI

Legit in vita sctē Elisabeth qz venit aliqñ ad btām Elisabeth matrona q̄dā nobilis visitādi gr̄a: z cū ea adolescēs q̄dā Bertol dus noie sec'arie indut⁹: quē secli ornatu Elisabeth ad se vocās dixit illi. Videt; nimis indiscrete te hīe z nimis dissolute viuere. Rūdit iuuenis. O dña mea supplico vob vt oret; p me vt dñs det mihi gr̄az seruiēdi ei. At illa Uelles ne ait vt ego oraē p te: Et ille. Uellē vtiq;. Et illa. O inq̄t vt te habilites ad gr̄az dei sic'r orādo: et ego pro te libētissime orabo. Horq; puoluris genib⁹ in loco cōpetenti monasterij in verde cepit orare p iuuene. Ipe q̄z iuuenis alonge orōni istabat. Et postq̄z vtriq; aliq̄diu orassent: cepit iuuenis alta voce clamare: dicēs. O dña cessate ab orōne. At illa feruenti⁹ istabat. Postea alti⁹ vociferare cepit di. O dña cessate: qr iā deficio. Nimio nāq; calore iuuenis sudabat: totoq; corpe fumabat: et brachia totūq; corp⁹ huc illucq; tanq; demēs iactabat. Tunc dña ipsi⁹ iuuenis z due btē Elisabeth ancille accurrētes tenuer eū. z iuenerūt eū totū icaluisse: vestesq; ei⁹ nimio sudore pfusas. Sepi⁹ aute iterās clamorē: tandē dixit. In nomie dñi oro vt cesset; ab orōne: qr iā igne ꝓsumor. Et q̄ tenebant ip̄m vix calorē manib⁹ potuer tolerare. Hor aūt vt cessauit oro refrigerat⁹ est. Et iuuenis ille ad ordinē fratrum minor̄ se trāstulit sic attract⁹. Cōtigit hoc freq̄nti⁹ z alīs p q̄bꝰ ip̄a dñm exorabat

CXLII

Fuit q̄dā monach⁹ Cistertiēs ordis bn̄ religiosus p̄m datā sibi gr̄am i btē Marie cultu valde deuot⁹. Huic vt i caloze religiosi ꝓpositi eo vtili⁹ q̄ hūili⁹ studaret insistauit ꝯis emulū vnū ó ꝯclaustralib⁹ suis q̄ in oīb⁹ q̄ ageret calūniā ei statuēs: ꝓbris et factis eū insectaret. nec in hoc solum manus dñi sup eū extēta. sed adhuc in flagellū duob⁹ vño corpali: altero spirituali. Cūo

ties eñ tonabat auditū tonitrui ferre nō valēs fere vsq; ad exitū aīe turbabat. Sz z gutta quā roseā vocāt certis tpib; ita faciem ei⁹ exulcerabat vt ppt aspect⁹ fedita; tē ifirmatoriū sepi⁹ z diuti⁹ tenere cogeret. Cūq; hac ifirmitate grauat⁹ q̄dā nocte p⁹ matutinas isset cubitū increpabat aīam suā p dolorē cōpūctōis i lectulo corpore q̄ez Pauc; āt diebꝫ añ euolutꝫ breui tpis interuallo mōasteriū pīez cū mōachis fere q̄nde cim e corpe chr̄s vocauerat. Dū g̃ ille i oro nibꝫ vigilaret i extasi fact⁹ vidit p mediuꝫ ifirmatoriū trāsire exercituꝫ mōachoꝝ: int q̄s abbatē suū z mōachos illos q̄ pauloañ obierāt cōsp̃exit. q̄z vn⁹ ad eū diuertēs: z añ lectū ei⁹ subsistēs ait. Ff charissime nos q̄ b trāsim⁹ i mōasterio dū i ℔ corpe viuerē⁹ uersati sum⁹. oēs q̄dē gl̃iamur i spe: sz differimur adhuc a regni ℣roitu ppt q̄rūdam fratꝝ negligentiā. q̄z alij tarde: alij tepide: vl oēs int̃gte soluūt psalmos z orōes q̄s debēt p aīabꝫ nr̄is. Hec solūmō rei sūt apud nos: sz ipe chr̄s mlta hz aduers⁹ eos. Jpm eñ puocāt z excitāt ad vomitū dū tepide votū vite puriorꝫ emulant: z sctē p̄cepta regule sine scrupulo p̄scie trāsgrediūt. Jpis siq̄dē q̄uentētibꝫ i vnū tpe z loco oronis z psalmodie iā nō ē spūalē escā māducare dū vnuſq;sq; p̄sumit corde vāitatē ad delectā dū: z aīa eoꝝ nauseat sup manna celesti q̄si leui cibo z p̄ceptibili. Hoc āt ira di maxie puocat q̄ i illa hora in q̄ frēs ob reuerētiā trinitat⁹ iclināt aliq; cachināt: z de ociosis occulte significāt. Alij corpe z corde rigidi vix postq; Elia p̄t dēm ē iclināt. sz nec dū spūiscto dicto erecti curiosi p parietes vagant. Alij i modū statuaꝝ ad orādū stātes sic somno sepulti sūt vt nesciāt q̄d agāt circa se. z nihilomin⁹ tū icuriāt se z erigūt sic ceteri miſera q̄dā p̄suetudie Uade z dic abbati ex pte nr̄a vt corrigere satagat has negligētias fratꝝ. q̄bꝫ ad ℔ speclatoꝝ a domino dat⁹ ē vt āñciet eis pctā ipoꝝ. Sic disparēte defuncto mōach⁹ latenť surgēs repit ad eccl̃iam: z añ q̄ddā altare p̄uatuz toto affectu cordis orare cepit. Staticq; fuit i spū. Et ℣spicies p fenestrā q̄ sup altare erat vidit in cādescere radiū sol'. Et ecce mire pulcritudis mulier p ipam fenestram itroiuit. Que stās iuxta eū dixit ei: Hosti ria mr̄ Jesu q̄ veni vt p̄soler gemit⁹ tuos: z lenire dolores tuos. vidi eñ lachrymas tuas z orōes tuas. Et factū ē cū hec diceret fribꝫ i choro ad Elia p̄t: more suo se incuruātibꝫ: ipa cācellatꝫ manibꝫ reuerent̃ z p̄fū de vsq;dū diceret: sicut erat i p̄ncipio icurauit se. Et rursum erecta dixit ei: Bona chus ille mortu⁹ q̄ p̄seq̄bat te multipl'r cum multitudinē malignitatꝫ q̄ te p̄secut⁹ ē penas recepit. Et vt veruz me dicere credas: esto san⁹ ab hac duplici quā sustines ifirmitatis peste. Et tergēs manica vestimēti sui faciē euanuit ab ocul' ip̄i⁹. In crastino p̄o abbati rē secrete referēs indicio factei mutate fidē ip̄i z ceteris fribꝫ fecit ad honorē regine angelorꝫ z dñe celorꝫ.

CXLIII

Quidā eps deuot⁹ vidit i somnis puerū piscātē de puteo cū hamo aureo z linea argētea: z inde p̄trahebat vnā pulcrā mulierē. Et eps euigilās vidit eūdē puer̄ i cimiterio sup vnā tūbā orantē. Et q̄siuit ab eo q̄d faceret: rñdit: P̄ro aīa mr̄is dico Pat nr̄ z Miserere. Et irellexit vir sctūs q̄ aīa illi⁹ mulierꝫ libata eēt a purgatorio p̄cibꝫ illi⁹ pueri. z P̄t nr̄ eēt ham⁹ aure⁹: z misere re eēt linea argētea.

CXLIIII.

Legit in libro ō septē donis. q̄ fuit q̄dā deuota mr̄ona q̄ i eccl̃ia q̄dā cathedrali iolebat orare: z i angulo secreto p̄strata cum maria deuotiōe dicebat P̄t nr̄ z Aue maria z Credo i deū: lachrymis tota lig̃scēs z pauimētū pfundēs. Eps āt illi⁹ loci hō scē vite vidit colūbā de celo venientē z lachrymas illas colligentē z deferētem i celū. Et cū hec vicibꝫ mr̄is vidisset vocata femina illa q̄siuit ab ea q̄ eēt oro ei⁹. Que cū rspō disset sibi: dixit eps. Quā felix eēs si psalterium scires. Qō cū didicisset z orare: epus deiceps nō vidit lachrymas nec colūbam Uñ abstulit ei psalteriū p̄cipiēs vt ad orones p̄suetas rediret. Qō cum fecisset vidit eps q̄ deuotio p̄stina z lachryme z columba p̄tin⁹ redierūt

CXLV.

Anno dñi. c. xx v. Caliph⁹ rex tartaroꝝ conat⁹ ē extirpare chr̄ianos de regno suo q̄z chr̄iani mixti habitabāt int̃ paganos. Un⁹ aūt de p̄silijs suis p̄suluit regi vt oēs viceret ex euāgelio. Fā chr̄s de⁹ chr̄ianoꝝ locut⁹ ē: Siq̄s chr̄ian⁹ nō hesitauerit z dixerit monti huic: tollere z mittere i mare: fiet ei. Qui p̄uocauit oēs chr̄ianos q̄siuit si ꝑbū chr̄i z euāgeliū ver̄ sit. Respō

dētibꝫ oibꝫ q̄ sic:statī cōminat⁹ ē eis q̄ nisi
istā dēcē dies ℞ facto oūderēt oēs perirēt
Tūc ēps ⁊ sacerdotes ꝓuocauerūt chīa-
nos:⁊ idicto ieiunio p triduū ⁊ oīonibꝫ ītē
dētes rogauerūt dūm ieſuꝫ chīm vt suis fi-
delibꝫ succurrerꝫ. Et reuelatū ē cuidā ēpo
deuoto q̄ suto⁹ monocul⁹ dign⁹ eēt pfer-
rē illa ẏba:⁊ pl'm chīi ō picl'o eruere. Qui
et hūilitate renuit:⁊ se pctōrē esse asseruit.
Tū ex obediētia p̄cepto se sūmisit.⁊ chīa-
ni et vna ꝑte steterūt ⁊ crucē chīi secū habu
erūt ⁊ Cs..ph⁹ ex alia ꝑte cū suo pl'o q̄ fue
rūt parati ad occidēdū chīianos. Qrauit
āt suto⁹ flexis genibꝫ ne chīs tot chīianos
necari pmitteret:⁊ p̄cepit mōtivt se tollerꝫ
qō ⁊ statī factū ē. Quo viſo rex baptizat⁹ ē
⁊ pl'es cū eo.⁊ sic fidꝫ roborata ē ⁊ augmē
tata

CXLVI

Legit̄ de q̄dā paupe opario q̄ panē p se
⁊ puerꝫ suis lucrabat māibꝫ suis. Accidit
āt q̄dā die vt iret ad locū vbi ꝺducebātur
oparij nimis mane Tūc cogitauit q̄ iret ad
eccl'iaꝫ audire missā:⁊ audiuit missā deuote
rogās deū vt darꝫ ei lucrari honesto labo
re suo ita q̄ possꝫ se/vxorē ⁊ pueros nutri-
re i hac vita sine pctō. Et cū ꝺuotōe detēt⁹
ibi diu rmāsisset redijt ad locū vbi ꝺduce-
bāt oparij nimis tarde ita q̄ oēs erāt iā cō
ducti. Tūc fuit ō̄solat⁹ sic ille i cui⁹ domo
ñ erat fortalsis pāis nec argētū. Et dū tri-
stis de loco ꝺuctōis ꝛcederet cogitās q̄d
posset facere:obuiauit cuidā diuiti burgē
si:q̄ q̄siuit ab eo cur ñ erat ꝺduct⁹. Qui di
xit ei quō sibi ꝓtigerat:⁊ quō audierat mis
sam ⁊ oblit⁹ erat seipm ibi. Tūc cogitauit
ille diues q̄ oīones ei⁹ eēnt bone:⁊ ōt ei:
Vade itex ad eccl'iam tota die:⁊ dabo ti-
bi tantū q̄ntū dabo ceteris oparijs meis.
⁊ ora bono corde p me. Ille aūt gaudēs q̄
inuenerat vbi posset lucrari.fuit ibi tota
die manibꝫ cōplosis ⁊ genibꝫ flexis p diui-
te rogās deū. Et diues misit sibi comede-
re sicut ceterꝫ oparijs. Sero redijt ⁊ habu
it.x.denarios sicut ⁊ alij:⁊ adhuc vnū pa-
nē vltra. Et cum rediret ad domū suā ⁊ ad
pueros suos obuiauit ei chīs i sil'itudine
hoīs senis honesti ⁊ bñ iduti.⁊ dixit ei:q̄n
tū dedit tibi diues illa die p fuitio tuo:rñ
dit:Duodecī denarios ⁊ vnū panē. Tunc
dixit ei:Vade ad eū ⁊ dic ei q̄ male soluit
⁊ nisi melꝰ soluat ⁊ plꝰ det tibi male erit si
bi. Tūc ille redijt ad diuitē ⁊ dixit ei. Un⁹
senex cui obuiaui rmittit me ad vos dicēs
q̄ vos nō dedistis mihi sufficiente merce-
dē:⁊ dixit mihi q̄ dicerē vob̄ q̄ nisi melꝰ
soluatꝫ male erit vob. Tūc diues dedit sibi
q̄ntū pisienses. Et ille recessit:⁊ itex obuiaꝫ
uit senī:⁊ dixit q̄ adhuc nō soluerat sufficī
enē.⁊ q̄ rediret⁊ diceret sibi q̄ adhuc darꝫ
sibi plꝰ. Et tūc ille redijt:⁊ diues dedit sibi
cētū solidos ⁊ vnā vestē. Et eade nocte ap
paruit ei dñs ī visiōe dicēs ei: q̄ nisi paup
opariꝰ rogassꝫ p eo mortuꝰ fuissꝫ illa nocte
⁊ dānatꝰ. Tūc ille diues cōpunctꝰ melioza
uit statū ⁊ vitā:⁊ cepit dare el'ymas largas
⁊ eccl'ias frequētare ⁊ bona opa facere ita
q̄ postmodū in bono statu mortuꝰ fuit.

CXLVII

Erant duo scholares renūciantes seclo
⁊ clausturꝫ ingrediebāt. Diabol⁹ aūt rētauit
multū vnū eoꝝ vt ad sec'lm rediret. Qui rē
tatiōi resistere nō valēs dixit socio suo re-
dire me optꝫ ad seculū. Quē ille retinere ñ
valens ait Veni ꝑus ad altare btē Marie
ẏgīs ⁊ salutem⁹ eā post. Cūq̄ oīonē facerēt
ille q̄ tentabat⁊ tredabat ozare:qꝫ cor eius
vt citius exiret cruciabat. Soci⁹ aūt eius
vberrime cū lachrymis brām ẏginē inuoca
uit. Tētat⁹ āt vidit mariā pallio suo lachry-
mas el⁹ recipientē ⁊ filio suo oīdentē ⁊ di-
cētē. O dulcissime fili mi q̄ sp exaudis sup
plicē te inuocātes: suscipe has lachrymas
cū eo sic vis. Tūc ille q̄si ō gustū sōno euigi-
lās sociū adhuc flētē eleuat:⁊ ad pedes eī
pcidēs ait: Hodie merit⁊ lachrymis tuis
ab oī tentatōe sum lib̄at⁹ ⁊ ad claustꝫ re-
deam⁹:⁊ beate ẏgini seruiamus.

CXLVIII

Quidaꝫ filius habuit pzem q̄ obijt:⁊ fi-
lius.xxti.ānis p anima pzis q̄dic specia-
lez oīonē fecit: Cui pater post hoc tēpus
appuit dicēs se i magnis penis eē. Cui fi-
lius:⁊ Profuit ne tibi oīo mea q̄.xxti.annis
⁊ vltra p te orauī? Rñdit pz: Non. Cui fili⁹
us. Ergo dānatiōi vt audio subiaces si ni
hil oratio tibi pfuit. Rñdit: Fili nō dāna-
tus sum:⁊ purgatorio dat⁹ vbi vehemēter
crucior donec oīa pctā vsq̄ ad nouissimus
q̄drantē exoluanꝫ. Et ait fili⁹. Cur ḡ nō p
sunt tibi oīones mee? Rñdit pz. Quia sic p
illud tps in pctō mortali fuisti. Cui filius.
Quō hoc pz esse potuit cuz annis singulis
pfessus sum/sacrm eucharistie suscipiens?
Respondit pater. Quāuis annis singulis

ꝓfessus cōmunicasti: indigne tū semp sacrm accepisti: qz ꝓtritio tua z ꝓfessio ꝑa nō fuit: qz nō ex charitate sz ex ꝓsuetudīe q̄dā p̄cessit: in signū cui⁹ ꝓfessionez distulisti vsq; ad vltimā septimanā q̄dragesime qū p̄ ꝓfessiōe ꝓfessiōez tuā differre vltra timuisti z īhllo post ad emēdatōez te dedisti. Jn q̄ relucet in tālōgo tpe firmū ꝓpositū emēdandi te nō habuisse. Nullū g̃ pctm̄ tuū de⁹ tibi in eo tpe indulsit. Qui ꝓpunct⁹ postmodū ꝑo fuit ꝓtrit⁹ z ꝓfessus abijciens oīes mōdi vanitates ī vestitib z moribz ac gestib deoq; ō relīq; fuīedo. Qui tūc ꝺuoti⁹ p̄ pīe ozauit: z ibeuisse purgatorio libauit.

Ornatus vanus

CXLIX

Legit in Scala celi q̄ dū q̄dam dña rogaret freq̄nt dñm deū vt sibi oñderet quid pl⁹ in mlīere odiret: vt de ill⁹ posset se custodire. Rapta sel' vidit q̄ndā comitissam stare i tozmētis maxis: z cruciari absq; miscōia berēt de pena in penā: z trāsiret cozā ista eo q̄ fuisset sibi familiarꝛ dum viueret clamauit: Heu heu misera. Casta fui: abstinens fui: z elemosynaria z p nlla alia re cruciozor nat: q̄ nō ꝺburit nisi pctōres z sibi ꝓiūctos z tūctos ꝓsupsit. Tūc illa q̄ hec videbat dixit ei. Ergo ornat⁹ ē illō qō pl⁹ displicet in mlīere. Cui dānata: Uan⁹ ornat⁹ est fax inflāmās oēm ignē pctī: z pditoz vendens et tradens castra dei demōibus: z est imago dānatiōis eterne. Tūc venerūt duo terribiles demōes cū lanceis igneis: z pforātes eā posuerūt in ollā maximā plūbo liq̄facto plenā. Tūc ista ad se reuersa ꝓcuit qō erat illud qō in mlieribz odiebat deus.

CL

Legit in Scala celi q̄ fuit q̄daz sctūs q̄ dū sel' ozaret in extasi positus vidit celum apertū: z dū staret cuz mirabili gaudio: eo q̄ mlīi p illā apturā irrarēt: vidit vēire duos dracones crudelissimos z illi extēdētes rete maximū et ponentes ante illā apertura, phibebant oīes volentes intrare ne possent. Cumq; iste fleret et ozaret ad dñm vt demonstraret sibi q̄ erāt dracones: z q̄d erat illō rete: affuit ei angelus dicēs: Dracones sūt immūdicia. draco sctōs ē vana gl'ia, sed rete est lasciu⁹ z vanus ornat⁹ mulierum, et iste eleuant p inanē gl'iam et immūdicīā z tātā iacturā ī mōo faciūt: vt apturā quā chr̄s suo sanguie fecit i celo claudāt ne bñficia celestia possint ascēdere: z ne aīe possint itrare gl'iam btōz. Et dico tibi q̄ plēs dānant p illicitas mlieꝛ allectiones z p varios ornat⁹ q̄s sit nūer⁹ ipe demonū īfernaliū

CLI

Legit i scala celi q̄ fuit q̄dā religiosus z sacerdos q̄ p mīe sue mortua ꝓtinue celebrabat: z se penis magnis affligebat. Cuj aūt q̄dā die cū lacbrymis p ea deū exoraꝛ vidit eā cozā se stantē z eq̄tantē sup draconē crudelissimū ignē sulphureū spirantem Et ab vtraq; parte ip⁹ stabat demō vnus cū catenis igneis habētibz aculeos intrantes intra eā z tenebāt ligatā. De capite ei⁹ exibāt lacerte multe z maxime q̄ fugebant cerebꝛ ei⁹. Jn ocul' ei⁹ stabāt scozpiōes: z i auribz eius duo crudelissimi mures. Simia stabat añ eā: z cū crudelissimo lapide corrodebat z frangebat labia/os z dentes Serpens maximus cingebat collū z fugebat vbera. Jn manibz erant anuli igneī: et pedes cingebanꝭ sub⁹ ventrem draconis. Cūq; iste hec vidēs: territ⁹ rueret z nō posset dicere ꝑbuz: illa clamauit: Noli timere fili mi: qz nec ego nec illi q̄ mecū sūt pūt tibi nocere. Ego sum inq̄t illa maledicta z infelix mater tua q̄ dānata z eternaliter subīci debeo istis penis. Tūc fili⁹ resūptꝛ viribz ait mīi: Cur estis dānata cū fueritꝭ ꝓfessa suscepistis q̄z bñ ecclīastica sacra. Rñdit illa: Ornamētū vanū nihil ē q̄s sacc⁹ vel arca plena ira dei. Et qz totā tuuērutē meam ī lasciuijs z picturis z ī ornamētꝭ vanis expēdi dānata sum. Et licz de istis ꝓfiterer: nō tñ cū ꝓposito dimittēdi. qū ꝑo dimisi non volūtarie sed ꝓpter honorē meū: nō fui cōtrita de p̄cedētib⁹: nec ꝓfessa de idigna susceptiōe sacrōz: nec de inordinata ꝓfessiōe z palliatiōe ꝓfessiōis mee. Tūc fili⁹ Quid significāt iste pene? Rñdit mat: Draco iste quē equito est mihi dat⁹ p ꝓsensib⁹ corruptionū q̄s ego habui z affectaui: vt alij de me delectarēt: nō ē haberēt: z dedi occasiōes multas peccādi. Jsti duo ōmōes q̄ i vtroq; latere me affligūt: vn⁹ ē p retributiōe bonoꝝ q̄ ego feci p̄i tuo vt puideret mihi in vanis ornamētꝭ. Alter ē p̄ puocatiōe quā ego faciebā ad alias mlieres vt sil'ib⁹ ornamētis z picturꝭ se cōponerēt. Catene sunt mihi date ꝓp vanitatē cingulorꝝ z zonarū argenteaꝝ: q̄ libent eundo in tunica ostendebā

debaz. Et ꝗt claues argẽteas habebãt tot ferrei de ista catena intrãt me ꝙ cruciãt me mirabili mõ. Uinculũ manuũ ẽ ꝓpt corruptos tact⁹ factos. Anuli ignei ꝓpt ostẽsionẽ manuũ. Coluber colli ẽ ꝓpter ostẽsionẽ pectoz. Etqz sustinui ibi coꝛruptos tact⁹ sugit mea vba cũ dolore horribili. Lapis frãgẽs os ꝛ labia ꝛ dentes ꝛ linguã ẽ ꝓpter coꝛrupta oscula: ꝓpt imunda ꝓba: ꝓpter lasciuos cant⁹. Aures auriũ sũt ꝓpter coꝛruptũ ꝛ dissolutũ auditũ. Sed scoꝛpiões pculoz sũt ꝓpter coꝛruptos aspect⁹ Lacerte capitis sũt ꝓpter alienos crines ꝛ oꝛnatus varios ꝛ lotiões indebitas faciei ꝛ capitz mei. Uinculatio pedũ subt⁹ vẽtrẽ dra conis ẽ ꝓpter chorizatiões ꝛ inoꝛdinatos discursus ꝙs ego feci ad ostẽsiõem pulcritudinis mee. Et iõ maledicta sũ in eternũ, nec ꝓces tue nec cuiuscũqz alterit⁹ pñt imiꝛnuere penã meã. Et subito cũ furoꝛe serigẽs draco ꝙ-eã poꝛtabat tanqz fulgur cuz hoꝛribili vlulatu recessit

CLII

Narrat dñs wilhelm⁹ parisiẽsis in tractatu suo ꝺ vniuerso: qlit ꝙdã mlier talibꝫ supuacuis oꝛnatibꝫ intẽdẽs dũ viueret, p⁹ mortẽ apparuit cuidã pectẽs crines suos lamẽtabilr pectine grãdi ꝛ ferreo flãmeo: dicẽs se hec pati ꝺbere i ꝑpetuũ ꝓ meretricio oꝛnatu capilloz: cui intẽdebat immoderate dũ viueret

Patientia coniugum.

CLIII

Refert Aug⁹. in li. xj. ꝺfeſ. qz mr eⁱ⁹ sctã Monica vbi nubilis ẽ facta tradita viro fuiuit eiveluti dño: ꝛ sategit eũ lucrari: loqns illi ꝺ moꝛibꝫ ꝓtuoſ. Ita aũt tolerauit cubil' iniurias vt nullã de hac re cũ marito haberet simultatẽ. Erat em̃ illa sicut beni uolẽtia ꝑcipu⁹ ita ira feruid⁹ Sz nouerat hec nõ resistere irato viro: nõ tm̃ facto sed ne ꝓbo ꝙdẽ. Jã ꝺo refracto ꝛ ꝙtato cum oportunũ videret: rõnẽ facti sui reddebat si forte icõsideãti⁹ cõmot⁹ fuerat. Deniqz cũ mr̃one mlte ꝙz viri mãsuetiozes erant plagaz vestigia: ertiã deho nestata facie geꝛerẽt: int̃ amica colloq̃a ille arguebãt marit oz vitã. Hec aũt eaz linguã veluti ꝑ loꝛcũ gratant ammonebat dicẽs: ꝙ exꝙ illas tabulas ꝙ mr̃imoniales vocãt recitari audissent tanqz istrumẽta ꝙbꝫ ancille facte essent deputare debuissent. Proinde memoꝛres ꝺditõis supbire aduersꝰ dños ñ opoꝛtere. Cunqz mirarent ille scientes ꝗferoces ꝺiugẽ sustineret nũqz fuisse auditũ, aut aliꝙ indicio claruisse ꝙ ille ceciderit vꝛoꝛẽ aut ꝙ a se ĩuicẽ vl' vnũ diẽ domestical'r diſ senserint: ꝛ causam familiarit ꝙrerẽt: doceꝛbat illa institutũ suum qꝺ sup̃ memoꝛauiseruabant subiecte verabant.

Parentes honorare.

CLIIII

Cum ꝙdam Joannes Conara nomine ditissim⁹ esset: nec haberet nisi duas filias nuptui tradidit illas duobꝫ nobilibꝫ ciuibus, Quas cum tradidisset intranrum generos dilexit vt auz ꝛ argentum ꝛ bona sua temporalia succedente tẽpoꝛe eis oia partiretur. Cũqz durantibꝫ denarijs ei grauiderent, sed deficiẽtibꝫ eis redderent ingrati: volẽs caute sue indigẽtie subuenire talenti adinuenit ꝓsilium. Adit quendã mercatorem sibi familiarẽ ꝛ decem milia librazz ab eo sibi accõmodari ad trium dierum spaciũ postulauit. Cunqz pecuniã mutuo acceptam ad domũ ꝓpriam deꝺoꝛtasset in quodã magno festo generis atqz filiabꝫ parꝛat nobile ꝓuiuium. Postqz vero comederunt intrauit cubiculũ et ciſtam quam noꝛuam fieri fecerat cum tribus firmis clauſuris aperuit camera clausa. ꝛ illam pecuniã quã mutuo accepat extraxit de scrinio et posuit sup̃ preciosa tapetia: ꝛt eã diligenter ꝓmouit cũ magno sonitu: ita q⁹ filie ꝓsent audire sonũ. Et ille filie audientes sonitum pecuniarũ venerũt occulte ad iamam: et viderunt per rimas magnã summã pecuniarũ: ꝛ viderũt ꝙ pater reaccepit pecuniã: et diligenter posuit ad ciſtam ꝛ clausit eaz. Ipse ꝺo redit ad filias ꝛ letabant⁹ nihil ꝑt nunc audebant interrogare. Pater ꝺo post egressum earum accepit pecuniaz et reꝺoꝛtauit mercatoꝛi. Altera vero die filie ꝛ generi redeunt et patrem interrogant ꝙnta esset pecunia in scrinio sic firmato posita. Cunqz ille fingeret vigintiq̃nqz milia librarus esse quas in depoſito posuerat vt sibi testamentũ faceret: ꝛ relinqueret generis et filiabus: si tamẽ modũ quem ipse ordinauit cum eas nuptui traderet obserꝛarent. Et que sibi magis ꝙꝺiu eẽt in hac vita beniuola eẽt magis acciperet post mortem. Quo audito nimiũ gauisi sũt ꝛ cũ magꝺiligentia ipsi honoꝛes vsqz ad moꝛtem exhibuerũt: et nullã penuriã sustinere ꝑmiserũt

neqꝫ ī vestib⁹ neqꝫ ī alijs necessarijs corpis vbi añ solebāt ei vnū cussinū locare iā duos posuerūt: z ꝫ spe remuneratōis. Appropinqn te āt fine vite sue vocauꝫ generis z filiab⁹ sic eas allocꝗt. Añqꝫ moriar ñ itēdes aliō facere testm̄ cā i scrinio firmato rūq. vidi ei chartā vīam quā mihi oñdistꝫ satꝫ magnā de bonis regtor z vob. lō ītātū diligo vos q̄ nulli meli⁹ faceo totū q̄cq̄d hēo cā vob: z lō volo q̄ testm̄ meū soluatꝫ i vita mea anteqꝫ moriar: vt p⁹ mortē null⁹ aliq̄d inde adq̄rat qꝫ vos. Stati q̄ coꝝ me dñō adhuc viuo fribus p̄dicatoribꝫ z minoribꝫ z eremitꝫ vnicuiq; qꝫ. li. libras assignare curetꝫ. a q̄bꝫ cū mortu⁹ fuero claues scrinij mei z ꝓpositi q̄s i suo hōre sigillū i testionijs p̄missoꝝ. vnicuiq; āt eccīe z recluſorio certā pecunie q̄ntitatē cū lecto ꝺcūberꝫ donari feci. Qꝺ z libēt fecerūt spe testis̄ extremū z celebrate eēnt exeq̄e apō p̄dicatos religiosos ꝓpositas claues receperūt. q̄ bāt apl̄es: nihil i eo aliō inuenerūt nisi clauā enormit grossā z magnā: i cui⁹ māubrio scriptū erat: Ego ioānes conuersꝰ tl̄e ꝺdo testm̄: vt q̄libꝫ mactet hac clauā q̄ seipō neglecto alteri⁹ curā gerit. q̄ viso z lecto mīrū ꝺturbati sūt: z pīem maledicebāt

CLV

Legit in libro ꝺ septē donis q̄ dū q̄dam Mauriti⁹ fact⁹ eēt parisiēs eps mr̄ sua pauper cula vetula hec audiēs pariter venit z i domo cuiusdā diuitis hospitata ē. cui ipa fuerat nās nobilr eā ad epm duxit: ut mās ei q̄ eēt mr̄ sua. Cui ille. istā mr̄em meā ñ recogīsco: q: dues apparet z nobil. ego āt sū fili⁹ cuiusdā pauperule rusticane fēie z iculte: q̄ nunqꝫ babuit ornamēt oꝝ cultur ā. hāc si talē videre eā vtiqꝫ r̄cogīscerē. Illa āt ꝺfusa ornatu illo depositō z resūpta veste ꝓpria ventēs ad filiū honorifice ē ab eo r̄cognita z suscepta vsqꝫ i finē suū ꝺuenīt tractata. Ūñ mālte q̄ntā nūqꝫ a q̄ntacūqꝫ genere nobilitate habuisset.

CLVI

Anno dñi. Mccl. accidit i diocesi eduēsi apō ꝓgiacū castꝝ duc⁹ burgūdie q̄ q̄dā p pter bōa mīna q̄ male expēdebat i tabnis z alijs vt ꝺsueuerat q̄dā māe offendit mr̄em suā: ita q̄ ipa tra mota impcata ē ei sic. Rogo deū q̄ñqꝫ reuertar. ꝺporter⁹ mr̄i tue fratri dū exitū feretro mortu⁹ z malo gladio lacerat⁹. Et q̄dā ali⁹ iuuenis ꝺ villa circūiacēte ipi⁹ ꝺ pēres suos sepe ꝓpr̄ suā īsolētiā eos molestabat vñ ipa die cū ipm̄ corrigerēt parētes sui manu dextera pcussit pīez suū: z pī rat⁹ impcat⁹ ē dicēs: Dan⁹ q̄ me pcuss. sti rogo deū vt hodie malo gladio āputet: z tu infra triduū i tali patibulo suspēdar. Accidit ḡ vt illi duo iuuenes p⁹ dcas impcatōes pēnū obuiauerūt sibi mutuo z vn⁹ iuitauit aliū ad tabnā. Quā cū ingressi fuissent z bīberēt cepērūt litigare: z se ad inuicē pcutere. Ille ꝺ quē impcat⁹ ē pī: pcussit aliū gladio. z cū essent soli timēs ne clamor excitaret ꝺ eū si alius viu⁹ remāeret miris vulneribꝫ eū lacerās occidit. Cū āt clamore mot⁹ ꝺ eū ad silua fugeret: z illi ꝺ castro illo eū iseqr̄entes cuz se gladio suo defēderet vn⁹ ꝺ iseqr̄entibꝫ manū q̄ tenebat gladiū z q̄ pīez pcusserat amputauit. Capt⁹ ē z infra triduū suspēs⁹ ē i patibulo illo q̄ pī fuerat ipcat⁹. Ali⁹ āt ꝺporter rat⁹ fuit ad domū mr̄is i feretro multꝫ vulneribꝫ ꝓfoss⁹ vt ipa fuerat impcata. Hoc āt cū factū eēt recēs: z q̄dā fr ordis p̄dicatorū i dco castro p̄dicaret mr̄ dca r̄tulit illi cū lachrymis petēs pniaz p dca impcatōe

CLVII.

Legit i scala celi q̄ q̄dā miles q̄ bīs vxorē filios z filias multū dilectos: fuit infirm⁹ ad mortē. cū ḡ vxor z filij stārent iuxta eū plā gerēt. z q̄libꝫ i suo plāctu p̄tēderet suā necessitatē. miles resumēs vires dixit vxori: Ego dimitto vob frēs: ꝓsāguineos z pēres: possessiōes: diuitias z ꝺdit⁹ magꝭ. Et oia ista z plā alia dimitto filijs meis: z attēdi ad plāctū vīm z filioꝝ meoꝝ. z nullus vīm ploret nec plāgit me q: vado ad terrā i qua nullus scio me hīe amicū: nec ꝓsāguineū. i q̄ nullas possessiōes hēo seu diuitias: sz nud⁹ recedo z sol⁹ nescio ꝺ q̄bꝫ iterrogabor: nec cū q̄bꝫ potero hīe ꝓsiliū: nec i q̄ hospitio deciabo. et tō cū plāgitꝫ me ꝓpr̄ meū: z lugeatꝫ ꝓpr̄ vos z ñ ꝓpr̄ me: plāgā ego meipz. Et vocato notario ꝺstruxit testm̄ factū z medietatē oīm bonoꝝ suoꝝ statī ꝺdit paupib⁹

Passio dñi

CLVIII

Scribit i libro q̄ appellat speculū hūane saluatōis q̄ q̄dā ꝺuot⁹ z religios⁹ vir ꝓtinus pcibꝫ rogabat deū vt sibi fuelarz q̄le fuit tū eēt sibi magꝭ acceptū Quadā igit vice vidit dñm iesū ad se veniētē magnāqꝫ crucē i dorso ferētē ac sibi dicētē: Nō poterꝭ mihi grt⁹ z accept⁹ obsequiū p̄stare q̄ q̄ ḡuē crucem

meā iunes me portare. Et cū ille q̄rerz: quō crucē suā secū baiularet: rñdit dñs: Jn cor de portab crucē meā p crebrā recordatōez z ꝓpassiōez: i ore p ōuotā grāz actionē. i auri b⁹ p penaz meaz auidā auditōem. i dorso p carnis tue assiduā maceratiōez. Qō ille audiēs adiplere satagebat CLIX

Juuenis q̄dā religiōez itrās i secl'o ōlicate fuit nutrit⁹: z tō austerā vitā sue regle vix tenere potat. Panis erat niger z dur⁹: vinū acre: z oīa q̄uia videbāt. z tō a suo plato petiuit licētiā recedēdi, dicēs se ñ posse portare ordinē. Cui abbas Charissime fili nō potest⁹ recedere: q: est⁹ pfessus mōach⁹ i ordie isto: sz magis roga deū vt pseuerare possis cū alīs: q: fortassis tēratio diaboli ē. Jlle ār tpe breui adq̄euit: z itez tērat⁹ ē. z mutato habitu iuit ad seculū. Cui eūti apparuit chīs i specie cuiusdā iuuenis z seq̄bat eum Jlle ꝓo festinabat q̄si desperat⁹ nescīes q̄ iret. Chīs ār clamabat ad eū dicēs Expecta me Jlle ꝓo āpli⁹ currebat. Tunc dñs vocauit eū noīe ꝓpio di. Ff expecta me z ibo tecuz Tūc irat⁹ ille q̄ eū frēm noīauit: admirans q̄s ei dixisset nomē suū fortī⁹ cepit currere: z alti⁹ chīs cepit clamare. Tādē tedio victꝰ expectauit eū. Et chīs ad eū: q̄ vadis: Cui ille: q̄d ad te. ego transeo vīā meā sīē tu tuā. Tādē ār ad p̄ces iuuēis dixit ei q̄ dimisisz fligiōez z iret ad seculū. Tūc chīs eleuās vestē z brachiū lat⁹ discooperuit: z vidit effluere sāguinē ex vulneribꝰ chīi. z dixit ei: Reuertere ad mōasteriū tuū: z panē duz z alia onerosa ordīs itringe i lat⁹ istō z erit tibi totum suaue. Qō ille audiēs redūt z sctē vixit

CLX

Fuit q̄dā mgr noīe Alexāder q̄ fuit magn⁹ z egregi⁹ cleric⁹. h itrauit ordinē fratrū miox: sz statī ꝓpria fragilitate remurmurāte disposuit finito anno pbatōis exire. Sup q̄ frēs ñ modicū dolētes vnanimes p eo p̄ces fuderūt ad dñm vt eū i ordie ꝓfortaret. Accidit g̃ q̄dā nocte vt iste mgr iacerz i stratu suo z videret i somnis vnā scalā erectā a terra vsq; ad celū. z ecce aduēit q̄dā sāguīolēt⁹ cū mag̃ cruce volēs scalā ascēdere: sz prenimio pōdere crucis ñ potuit. z sic multz vicibꝰ icepit sz nihil pfec. Tādē iste mgr accurrēs apphēdit vnū cornu crucis volēs ipz iuuare. sz senex cū idignīōe nimia phibuit di. quō posses hāc magnā crucē portare mecū q̄ ñ potes hāc leuē capā p noīe meo portare z statī disparuit. Mgr expgefact⁹ z p hāc visionē crucis ꝓfortat⁹ ꝓpositū mutauit: z ordīe vitā laudabilē fini uit. CLXI

Legit⁹ i li. exēploz q̄ q̄dā āglic⁹ nobil⁹ ad terrā sctāz pficiscens hūit sociū saracenū q̄ q̄siuit mirabilia. Trāsierūt p q̄dā nem⁹ pulcerrimū hīs arboꝛes p̄cras z pceras. Et respicīes vidit sup ramos aues pulcerrimas. nullā tū audiuit cātantē: z q̄dā tacentes rūt velut mortue. q̄ dā habuēr alas expansas ad modū crucis. Cunq; anglic⁹ req̄reret cām ist⁹ a saraceno. Rñdit saracen⁹. Per totū annū i isto nemore abūdātia auiuz est magn z eaz cār⁹ suauissim⁹. Sz i hebdomada passiōis q̄ chīs magn⁹ ōs vī passus est oēs moriunt. Et addidit saracen⁹ ōnica in passiōe hec patiūt: z ñica ꝛsurrectōis reuisciūt: q̄ ꝓ dolētes morti chīi: z p sua liuit rectōe gaudētes. Si h faciūt aues anialia irrōnalia: multo magz hō cuz sit rōnalis ꝓpati suo saluatori. Peccatū.

CLXII

Tulli⁹ i achademicis q̄stiōib⁹. q̄stiōe q̄rta ꝓñdauit varronē eo q̄ ipe tradidit iura deoz. vbi i expositiōe inuenit q̄ varro ōpinat pctm̃ mortale ad sitū dīne dee sic. Stabat vna regīa ꝓtinue tremēs. Jn circūitu ist⁹ regie ōpigebāt tres imagines. ꝑma fuit imago dei. scōa diaboli. tīa hois. Ūñ imago pcti mortal⁹ tenebat tres chartas q̄s porrigebat ist⁹ imagib⁹ vnicuiq; illaz vnā. Jn ꝑma charta ad deū ꝓtinebat sic. Saluatorē meū misera pdidi z oēs angelos ei⁹ Ue ve mihi ad q̄d nata sū. Charta directa diabolo sic erat. Diabolor ag̃l ei⁹ homagiū feci q̄n p ꝓsēsuz i pctm̃ ceciди. Uel sic. ad pfūdū iferni ꝓtracta sū q: misericordia dei me abiec. Charta tīa directa hoī tal'erat Uerecūdia z ꝓfusior finē pcti delectās i pctō final'r ꝓfudet. vel sic. Oīma mala: oīs horror: oīs tribulatio finis me⁹ z oīs pēa: vt siqs dilexit me hc sibi ingeneret. h ptz i diuite epulōe. Mozal'r siue ipūalit debit sup se: retro: a dextrz z a sinistrz z ifra se: z nihil inuenīet nisi aduersitatē z dolores. Sup se celestē curiā quāo ffēdit: sb se iferi nū patū aiaz ōuozare: z trā z ꝑmes ad corpus mortuū ōuozādū. Ūñ se districte ecā mē iusti iudicis: vbi oīa pctā sua coram toto mūdo nudabūt ad maximā ei⁹ ꝓfusiōez. Retro se totū tps pditū vite sue z inutil'r expēsū ō q̄ rddit̃ ē rōez. A dextrz diuitial bo vite z gras: q̄ eū cōprobabunt ingtū ꝓ do

minū suū poscētes vltiōz A sinistrz ꝓo adꝝ uersas res z picta hꝰ vite q̄ sē istrumta paꝝ ta ad penitēdū. Infra se horrídas imagies pctoꝝ z ꝓmē oscie ptē matiaz pene etnevbi nullū refrigerīū iueniet: q̄d g̃ restat nisi etꝝ na pēa pctoꝝ Jbi ei nll'a ꝓsolatō erit. Secūdo nulla erit eis pene alleuiatio. Tertio nūq̄ erit ibi libatio. Dixi q̄ in ꝑma lra ad deū ꝓtinebat: Saluatorē meū mitta pdidi z. videā? q̄ntuz de? detestet pctm̄. Alij cm̄ reges z ꝓncipes i p̄iudiciū ūmicoꝝ depoꝝ pulabant tras eoꝝ. de? aūt ad detestatiōez pcti dissipauit trāppaz i diluuio: qsup̄ terꝝ rā icreuerat. Dis q̄ppe caro corrupat viaz suā. z seq̄t. Nō ꝑmanebit spūs me? i hoīe: q̄ caro ē. Sz hi ꝓncipes vasa aurea z argētea diripiūt. de? aūt ꝑt̄ imūdiciā pcti vasa aurea. i. naturā angelicā cū toto pctō i iferꝝ nū piecit. vasa argētea. i. naturā hūanā de gadiso abiecit. Alij ꝓncipes innocētes ꝑt̄ malos nō ꝑmūt. vñ abraā. Absit a te dñe vt pdas iustū cū ipīs. Sz de? i detestatōez pctoꝝ alioꝝ hoīz ēt vnigenitū patibulo tradidit. Esa. Aliij. Propt̄ scel? ꝑpli mei pcussi eū. Et q̄s ē q̄ ꝑt̄ inimicū vellet occidere filiū ꝑriū. z sic ptz ꝓma charta. Saluatorē meū z. Scda sc̄ptura ad diabolū. Ad pfundū iferni z. Istō spēalit ē mltū timendū. ꝓmo ꝑt̄ loci pfunditatē. scdo ꝑt̄ pene acerbitatē. tertio ꝑter demonū societatez. De his trib⁹ ꝓs. Introibūt ad iferiora terre. i. ad infernū. q̄ ad ꝓmū. Tradent in manꝰ gladij. q̄ ad scdm. Et ptes vulpiū erūt. i. de monū. q̄ ad tertiū. Ptz g̃ scda charta. Terꝝ tia sc̄ptura ad hoiem. O mia mala z. Istō riā. Primū est: q̄ i hac mitia nll'a erit ꝓsolatio Threñ. j. Non est q̄ ꝓsoleat eā ex oīb⁹ charz ei? Oēs amici ei? spreuert eā: z facti sūt ei inimici. Scdz ē: q̄ nll'a erit eis pene alleuiatio. vñ Apoc. xiiij. dr. Nō habebūt reqem die ac nocte q̄ adorauerūt bestiaz. i. diabolū: z imaginē: qđ factz mō faciūt peccatores. Tertiū: q̄ nūq̄ ex illa pena liberatio erit eis. Uñ fit miseris mors sine fine

CLXIII

Legit q̄ angel? i corpe assūpto z eremita gradiebant sit: z apꝛopinq̄uerūt cadaueri qđ iā p plēs dies iacebat z fetebat. Ere mite aūt obturanti nares: dixit angel?: q̄re nares tuas ꝓstrigis? At ille. Nō valeo ferre. nis q̄dā pulcer ornat? sertz floreis cū pha leris z sella aurea eq̄tādo trāsibat: et cū adhuc longe esset/ angelus cepit obturare nares corꝑis assūpti. Cui eremita valde āmirans ait: Quare nares ita strigis? Ille rūt. Ille iuuenis lasciu? z superbus pl? feret i infinitū corā deo? angel' q̄s q̄ccūq̄ cadauer corā hoīb⁹.

CLXIIII

Legit in gestz sūmoꝝ pontificū q̄ quidaz in die pasche sūpta cotione dederūt se lasciuis chorizatiōib⁹ ebrietatib⁹: vnde ira dei cecidit sup eos. Nam de ore eoꝝ exibat sanguis fetidus/ z reflex? ad interiora/ subito suffocabat eos. Aqua sine pluuia sic inundauit vt discurrens p oēz terrā eoꝝ oia virentia pēitus euertit. Dracones pestiferos in via dimisit. sic q̄ nll's poterat ingredi vl egredi sine periculo. Cū g̃ quidā sanct? oraret vt deus placaret huic ꝑplo/ vel saltē demōstraret cām tanti flagelli: apparuit ei angelus z ꝓposuit talē qōnē. Si aliq̄s acciperet filiū imꝑatoꝛis et poneret i fetidissimo carcere z obscurissimo/ z ꝑditorie: q̄d deberet tali facere imꝑator? Cui ille. Tal' deberet interficiꝛ mutilari membratim Jtez dixit angelus. Propono tibi aliud dubium. Unus accepit pyridē in q̄ seruat corpus chri/ z in fetidissimo luto i pūcta mltoꝝ eaz ꝑiecit abscondit. q̄d g̃ debet fieri tali? Rūt sctūs. Deberet cremari tanq̄ hereticꝰ Tūc angelus. Tales sē ciues isti? ere. Nā filiuz dei posuer̄t i fetidissimoꝛ obscurissimo carcere. z vlterius pyridē. i. corda ipsoꝝ in quibus ꝓsuetū est corpus dñicū reponi/ piecerūt in lutū z in simo fetidissimo vanitatuz chorizationū/ z imūdiciaꝝ. Et iō nō ē mirū si istis vel maioꝛib⁹ puniant. Quod cuz audissent a sancto pontifice/ penitētiā agētes liberati sunt

CLXV

Quidā pcōr infirmatus z de salute sua q̄l desperās/ visitat? fuit a suo curato Qui curatus trepidāti infirmo dixit: q̄ si vellet sibi dare equū suū: ipe recipet pcca sua sup se. Qđ dixit/ non ꝑter salutē infirmi: sed vt equū haberet. Qđ infirmus acceptauit: et pacto facto defunct? ē. Cunq̄ sacerdos sacris indutus vestib⁹ officiū funerale p ipo faceret: visibiliter corā ꝑplo eductus fuit super̄ p testudinē eccl'ie/ facto i eadē magno soramine in testudine. z postea idez sacerdos nusq̄ comparuit

Penitentia CLXVI

Refert Chrysostomus ad Adamātiū. qm̄ quidā frater post mltos labores q̄s i solitudie

posit⁹ desudauerat bñs secū vnū vite hita-
tiōisq; p sortē angelicā vitā ab adolescentia
vsq; ad ipaz iā pduxerat senectutē, et nescio
q̄ diabolico istinctu q̄ dormiuerit paulu-
lū z igressū i corde suo diabolo pbuit: atz i
ōsiderū mlier; exarsit/ q̄ n⁹ viderat fortas
sis vnq; mlierē exq̄ ad monachoz se p-tule
rat vitā. Prio g̃ rogare illū q̄ secū viuebat
aggredit/ vt vnū sibi z carnes ad vescēdū
deferret. Quo cūcrāte/ cōminari cepit de-
scēsuz se ad citatē: nō q̄ vesci carnib⁹ delca
ret/ sz vt occasionē aliquā desideriū sui inue
niret explēdi. Sup his collega ille mirat⁹
z ferēs si forte hec negaret/ maioribus se tra-
deret mal: q̄ poscebat exhibuit z ōsiorio e⁹
satisfec. Sz ille vbi vidit occasiōz sibi frau
dis exclusā: apte iā z ipudenē reuelat ōside
riū suū: z ad citatē se oīmodis descensurū
fatet. Ille ꝓo vbi multa obūciēs retinere ñ
potuit/ ad vltīm dimisit: emin⁹ tñ sōbseqns
obfuauit: q̄d agere aut q̄ ire velit. Ubi āt
pcul posit⁹ cernit eū lupanar igressū ōside
riū ꝓtagiōe meretz expleſſe: ꝓsideras vim
natural' i hoie legz q̄ i bmōi ōlictz suscitat:
egressū statī resupinis māib⁹ āplectit: z cōti
nuo deosculās/ n⁹ oīo increpās p lapsu: ro
gauit vt expleto iā desiderio suo redeat ad
eremi solitudinē. At ille tātā in eo benigni
tatē z clemētiā vidēs/ erubuit: z q̄si telo ꝓ-
boz gestoz; pcussus ē: ac semetipm p his
q̄ cōmiserat notās micordez z optimū col
legā/ seq̄t ad mōtē. Cūq; illuc pueniſſet ex-
orat vt sibi i secretiori cellula ꝓclusō/ adi-
tuq; obstructo/ panē tm interiectz diebꝫ a-
quāq; pberet. Sicq; āt de eo req̄siſſet defū
ctuz se esse affirmaret. Quib⁹ impetratz se-
metipz ꝓclusit ibiq; māsit, ieiunijs z oīoni
bus ac lachrymis peccati sui diluit sordes
Tpe āt trāsacto nō mlto/ cū p penuria im-
briū vicinas regiones siccitas vreret z oēs
q̄ bitabāt in tra illa lugerēt: q̄dā eps āmo-
nēt in somnis adire viz q̄ erat intra cellulā
ꝓclus⁹ vt ipe oraret p eis: nec alit dādas eē
pluuias nisi illi⁹ pcib⁹ ipetratas. Cūq; assū
ptis secū nōnull' abisset z collegā ei⁹ solū vi
disset: pcontabat de illo quē visio mādaue
rit q̄rendū. vbi ꝓo defūctū eē audiuit: fal
sū se opinabat in somnis vidisse. Rursum
ad depcandū deū reuertebant oēs, et itez
eodē q̄ pri⁹ apparēti sibi eade monent. Tūc
eroabāt deū vt sibi oñderet viz ꝓfirmātes
se ad viuēdū/ ñ ad mortuū tāte visionis au
ctoritate trāsmissos. At ille vbi pactū reso
lutū diuit⁹ vidit duxit eos ad hoiez ōi. Ad
quē cū igressi fuer⁹ pcidūt ad pedes ei⁹: atz
oēz rei geste serie pādētes obsecrāt vt necita
ti eoz oroē subueniret. Qui ꝓmo q̄dē excu-
sabat pcul se esse ab hmōi meritis asserēs.
Ita em lugebat pctm̃ tanq; nup' admissū z
añ oc'los positū. Tandē tñ fatigat⁹ astātiū
pcib⁹ intelligēs dei esse volūtatē: ad suppli
candū se deū flexis genib⁹ ꝓuertit: z stati in-
gēs copia subsecuta ē pluuiaz: q̄by z terra
z hoies recreati sunt.

CLXVII

Legit in scala celi: q̄ fuit q̄dā scūs p̄ad
quē plimi ꝓfluebāt ꝓpter gr̃az quā hēbat in
hortatiōib⁹ z ꝓfessiōib⁹. Cōtigit āt q̄ de q̄
dā castro pgebāt ad eū viri z femie: z q̄siunt
ab eis miles z dñs castri q̄ irēt z ad q̄d. Cui
cū fuiſſz dictū q̄ ad talē sctm̃ pgebāt vt illi
pctā sua ꝓfiterēt: cepit itra se cogitare Ego
meli⁹ deberē q̄ sp raptoz extiti z vniuersoz
trāsgressoz dñi mādatoz: sz ab alia pdice
bat sibi cogitatio sua mala Nihil tibi pdei
set: q; pniaz nō posses facere. Cogitatiões
tñ supans iuit ad sctm̃ ꝓfiteri sua pcā. Cō
fessiōe facta q̄siuit pz ille ab eo si septēnem
pniam possz facere. Quo rñdēte: nō possz:
q̄siuit de trib⁹ ānis: p⁹ de vno: post de septē
mēsib⁹. Et dixit: nō. Postmodū āt q̄siuit si
ī q̄dā eccīa deserta q̄ añ castz suū erat possz
p totā vnā noctē i remissiōez oīm pcōz su-
orū vigilare. Quo ānuente: ait. Hō egredi
aris g̃ de tota nocte q̄cq̄d tibi ꝓrigat. Redi
ut igr assūpta pnīa ad castz suū. Et cū remi
set ad eccīaz illā dextā cogitauit secū. Me
li⁹ est q; mō agas pniam q̄z si deficeres age
re: nō ei posses de facili redire. Descēdit āt
de eq̄ suo z posuit equū in porta: ipe ꝓ ste
tit corā altari z orauit: z dū erubaret: nor
veniſſet demōes ꝓgregauer⁹ se ō tota illa
regiōe. Quib⁹ ꝓgregatz: dixit vn⁹ q̄ ceteris
maioz erat audiēte q̄daz sctō viro: Dodie
amisim⁹ q̄ndā amicū nr̃m q̄ sp nr̃ fuit: si ñ
pseueret i pnīa q̄ sibi fuit inūcta. Alij g̃ sa
ciam⁹ q; resiliat z pniam abūciat nobis pe
nit⁹ est amissus. Est ne aliqs īter nos q̄ cal
lide sciat eū ab eccīa expellere. Rñdit vn⁹.
Ego si mihi pcipis eū ejciā. Dixit: Vade.
Tuc trāsfigurauit se demō ille in speciecu
iusdā sozoris militz de cui⁹ filio miles oia
faciebat: q; multum discreta erat. Uenit
ergo ad militē z dixit illi. Quomō remanes
stis hic in loco desertoz sine defensiōe An
nescitis q; tales inimicantur vobis. Qui
si vos hic inuenirent in frusta diuiderent.

Quō tātā īsipiētiā egistis. Exeatis cito ꝛ eam⁹ ad castꝝ. Cui ille dixit. Iniūctū ē mihi in pnīa ne tota nocte egrediar. ꝛ iō hinc nullaten⁹ exibo. Rñdit aūt ei sozor: nisi exi ueritis deceō ñ dabo vob ꝓsiliū: ꝛ pdetis amozē meū: ꝛ ero vob ꝫria ī oīb⁹ fact⁹ vr̄is ꝓ pctōꝝ remissōe vigilo: nullaten⁹ hīc exi bo. Rediit ille ꝓfusus: ꝛ cessit ad demonē q̄ tm miserat dicēs. Sic ꝛ sic egi: ñ potui ꝓualere Durior ē lapide: neq̄ a pnīa separi Quesiuit scdo demō maior: vtꝝ essꝫ aliqs q̄ cum decipe possꝫ ꝛ ab ecclīa expellere. Et dixit vn⁹. Ego si mihi ꝑcipis. rñdit maior Vade. Qui tu es ꝛ trāsfigurauit se in speciē vrozis militꝫ: deferēs ī duob⁹ brachīs duos filios pulos q̄s miles ille habebat: et venit sine tunica ꝛ chlamyde: et capill' oīb⁹ laceratis. ꝛ dixit. Hostes vr̄i inuaserūt castrū: ꝛ ceperūt oīa bona vr̄a. ꝛ ducūt boues vestros captiuos: ꝛ me de domo ꝓpria turpiter eiecerūt. Sz si cito eos ꝑsequimini quos boīb⁹ q̄ remanserūt poteritꝫ eos capere ꝛ oīa illi sicut ꝛ ꝓme. Tūc illa. Nisi veniatꝫ ecce filios vr̄os ꝓiicio: ꝛ nunq̄ illozum decetero curā habebo. ꝛ piecit illos cū magno ictu ī ecclīe pauimētū. Hec ꝓpe hoc miles ō loco ozōis in q̄ fuerat est remotus. Rediit q̄ ille ꝓfusus ad maiozē diabolus dicēs: Durior est adamā e. Sic ꝛ sic feci. Et dixit demon maior. Sum⁹ ne victi. Iterū q̄siuit tertio an esset alius q̄ posset ꝫ militem preualere: Rñdit q̄dam. Prim⁹ ꝛ secūdus nihil sciūt tentatōis. si ꝓ tubes ego decipiā. Jussus fuit ille: et simulauit q̄ ignis esset accensus ī oīb⁹ q̄ erāt circa ecclīam ꝛ a pte ꝛ arbusta intantū q̄ flāma videbat intrare ꝑ fozes ecclīe ꝛ ꝑ fenestras. Cepit q̄ diabol⁹ clamare. Uenite venite iuuate ad extinguenduz. Dū miles audiēs manebat īmotus. Tūc venit diabol⁹ ad fozes ecclīe dicēs. Cuius modi hō es: nōne oīs hō bonus iuuat ad extinguenduz ignem. Putas te exaudiri a deo qui tot bona ꝓmittꝫ incēdi. Cui miles Pro nullo inq̄t exibo q̄ possit cōtingi: q̄ boc mihi in penitentiaz est iniūctū. Recessit igit tertius confusus: ꝛ qualiter fecerat enarrauit. Tūc maior demon ait. Poteri mus alīū inuenire qui ne cōfundamur euz sciat expellere. Iniunctū est cuidā qui iuit ꝛ in sacerdotis ꝑsonā se trāsfigurat. Uenit ad campanas ecclīe ꝛ pulsauit: ꝛ post accē dit candelas ꝛ cepit parare altare. Prospi ciēs ante altare vidit militē: ꝛ ait illi. Nōne tu es talis miles? Rñdit suꝫ. Et ille Tu es excōicat⁹: q̄z ignē posuisti in tali loco et ꝓ tali factor tali. Egrediarꝫ cito ecclīaz: q̄z nō dicā matutīas nisi ꝓus exeas. Rñdit si bi miles sīc alīs. Cōfusus igit diabol⁹ re cessit. Miles ꝯo mane facto iuit ad castrū suū ꝛ inuenit vrozē ꝛ filios ꝛ sozozē ꝛ totū castrū suū sicut ꝓus reliq̄rat: nihil em̄ mali acciderat. Et reuelatū fuit sanctis patri bus q̄ ꝑfatus miles quattuor cozonas lu crat⁹ fuisset in celis paratas tentatiōes q̄ tuor superando. Hoc est ꝓtra illos q̄ nihil restitūt diabolo: ꝫ ad modicā ꝛ paruā tēta tionē frangūt pnīas sibi iniūctas.

CLXVIII

Legitur in libro de septem donis q̄ qui dam latro cuꝫ fugaretur ab hostibus suis et videret se manus eoꝝ euadere nō posse: prostrauit se in modum crucis sup terram dicens: q̄ bene mortem meruit: quia deuꝫ multipliciter offendit: et flens confitebat se peccatozē: rogans eos instātissime vt de um ꝛ e ipo vindicarēt singla mēbra sua mar tyrio exponēdo. Quidā aūt solitari⁹ i vici no ibi morabat: qui multis annis īabsti nentia magna vixit ꝛ penitētia: cui reuela tum est q̄ angeli cum laudib⁹ ammā illius latronis in celuꝫ deportarent. Qui nō egit deo gratias sed indignatus est dicens apō se. Postq̄ etiaꝫ me omnib⁹ mundi delitijs exposuero et voluptatibus in fine similiter penitebo: ꝛ sic fiet mihi v. latroni. Cuꝫ aūt rediret miser ad seculū seruire diabolo cō tigit eum per aquā transire: ꝛ cadēs ō pon te summergiturꝫ a demonibus proiicitur ad infernum.

Periurium

CLXIX

Refert Orosius q̄ rhomani legatos ad plurimas gentes miserūt vt firmarēt pacē cum eis. Cum autem cū iuramēto pacē fir massent cū gente q̄dā illi boies pditorie et clam irruētes in eos occiderunt: ꝛ oēs ro manos quotq̄t inuenerunt interfecerunt. Sed dei maledictio in detestatōez p̄iurij ꝛ fractiōis fidei sup eos fuit. Nam panis q̄ frangebat ab eis sāguinez emittebat: aīalia domestica ꝛ blanda cū balatu ꝛ hiatu mise rabili fugiebāt ad siluas ꝛ ad mōtes deiectē do eoꝝ ꝓsortia. Canes ēt cū lachrymosis tratib⁹ oberrāres ad modū lupoꝝ vidictā

postulabãt depditõe facta. Cũ aũt auditis rumoribꝫ ꝙ imꝑatorẽ romanũ oẽs fuissent victi in campo exceptꝭ q̃ttuor milibꝫ q̃ ascẽderũt ad mõtes illi statĩ ꝯgelati ad moduz lapidis facti sũt ĩmobiles ad dei vindictã.

CLXX

Refert Hũbertus sup regl'az Augustini q̃ q̃daz zelator aniaꝝ discurrebat in asino quẽ solꝰ retinuerat p̃dicãs assidue Et cũ sel' straffet ecclĩaz q̃ndã cã orãdi relicto asino ad portã añq̃ orãdo finiuisset oriẽz: scz pr̃ noster sel': cogitauit de asino mltotiẽs vtꝫ forte furaret eũ aliq̃s: z silia. Dñs attendẽs exiens distraxit eũ: nolens ab illa hora qd cor suũ a deo retraheret.

CLXXI

Refert mgr Hũbertꝰ sup regl'az bti Augustini: q̃ parisiꝰ q̃dã mgr theologie secularis p̃dicabat i vniuersitate indutꝰ optĩa capa nona i p̃ncipio hyemis. Cũ ãt tenuit ĩp̃meret p̃ba sua in cordibꝫ auditoꝝ: quidam fatuꝰ q̃ erat in medio scholarũ surrexit et dixit: Tace. Illa vestꝭ p̃ciosa quã habes nõ p̃mittit te audacter dicere p̃itatẽ: et fecit ei mirabilẽ p̃fusiõem.

CLXXII

Humbertus sup regl'az Augustini. Accidit q̃ cũ quidaz p̃dicator laudabiliter p̃dicasset in quadã parochia: z facto p̃adio recedens extra villã incepit se lenitatibꝫ dare cũ socio suo sicut fit ĩ aliq̃bꝫ: cũ mõ pcutiũt sociũ: mõ faciũt eũ cadere: mõ extrahunt ei caputiũ: z silia. Seq̃bat aũt eos q̃dã vetula q̃ erat in ẽmõe: z hoc nõ aduertebant: q̃ incepit dicere mltotiẽs. Dñe vos nõ estis ille q̃ hodie p̃dicauit. Cũ aũt audirẽt vocẽ z ẽspiciẽtes viderẽt vetulã q̃sierẽt q̃d diceret. At illa dixit ei q̃ p̃dicauerat: Dñe ego dixi q̃ vos nõ estis ille q̃ hodie p̃dicauerat. At ille. q̃re h̃ dixisti cũ ego sim vere ille qui hodie p̃dicauit: At illa. Dñe nos habemꝰ q̃ndam sacerdotẽ iuuenẽ q̃ valde bñ cãtat missam: z interdũ ea die q̃ celebrauit discurrit p domos: interdũ cũ iuenit iuuẽculas põit manũ ĩ sinũ eaꝝ z palpat eas: z cũ dr ei: dñe q̃d est qd facitꝭ: hodie celebrastꝭ: rñdet z dicit. Ego nõ sũ ille q̃ celebrauit: sacerdos eĩ celebrauit: z ego sũ q̃dã iuuenis z ludo mõ Jõ dñe dixi q̃ vos nõ estꝭ ille q̃ p̃dicauit exemplo sacerdotꝭ nr̃i. Ualde ei vos aliter mõ habetis ĩ ludo q̃ ĩ ẽmõe hodierno. Quanta ꝑfusio fuerit illi religioso sup h̃ z q̃ntum scandalũ vetule q̃ legit intelligat z caueat a silibꝫ, saltẽ exẽplo mulierꝭ illiꝰ q̃ dixit Dorbie, iij. Nunq̃ cũ ludẽtibꝫ me miscui: nec cũ his q̃ in leuitate ambulãt.

Prelatus: Pastor: Eps.

CLXXIII

Hieronymus dicit in regla sua ad ẽpos nes: quia raro p gradus dignitatũ ascẽdit homo q̃n multo grauius nõ descẽdat Ho lo ergo hoc ptransire exemplum q̃ sancto quodam mihi referente sene in eremo exyte ritate sciui. Cunq̃ iuuenis quidam sancto ꝓposito z vita electus esset ad episcopalẽ stigiũ quo grauius aliquid aut piculosius nequit cogitari: patrũum suũ q̃ndã vir vr q̃ sanctum z ꝓphetie spiritu plenum eremi incolam vt eum ad hoc consuleret adiit nõ incautus. Audita itaq̃ narratione nepotis. Vir sanctus nõ verbis sed signis portus pcontanti respondit: ne contra aptum qui desiderantẽ episcopatum in bono op laudat dissuaderet. Jussit igitur senex quadratum discũ a terra vehemẽter pedibꝰ deuatũ ascendere iuuenem: z quater g quatuor disci latera supinũ reuoluere semetiꝭ vsq̃ ad oram casus: sicq̃ casu imminẽte alia succederet reuolutio mandauit vtra summitatẽ disci adhuc se reuoluere rato. Cui cum nepos se nõ posse ex timore casus responderet: ilico fecit eũ descẽdere z p q̃ndã latam planiciem diutius volutare. Cũq̃ ex multitudie volutationũ vrtigo eueniret fastidiũ: Surge ingt z vade q̃ vis facitoq̃ qõ tibi securius cernit. Decliuus tus itaq̃ iuuenis abscessit: z alteri sctõ seni patri deliramentũ putans factũ retulit. A q̃ de piculo pemiẽte doctus electionẽ renũciat: vt teneat qõ tutiũ ẽ. Qui post modicum felici obitu ex secto exiẽs hilari z iocundus apparuit patruo: z gras ingt tibi p refero z de dissuasione epatus. Nam scito q̃ nũc essem ꝺ nũero damnatoꝝ si fuissem de numero ẽpoꝝ.

CLXXIIII

Refert Petrꝰ cluniacenꝭ q̃ apd castꝝ Jzimacũ qõ in pictauiensi pago est situatũ nup quidã pbr erat q̃ sacerdotalis ordis ꝺ celestẽ dignitatẽ miserrime vite ꝺuersatio ne deturpãs nõ ad aiaꝝ q̃bꝰ perat curã: sed ad carnis voluptatẽ explendã sacro mysterio vtebat. Territꝰ tñ ꝺscientie malo sic q̃ mali ad horã cõpugnãt: familiaritatẽ quoꝝundã bonoꝝ virorꝝ expetijt: z abbatis boneuallis et fratrib' eiusdem mõasterij

in amicicia specieten⁹ copulauit. Qui lōgo tpe eū de vite emēdatōe ꝓmonētes: ⁊ vt se culo renūciaret assidue exhortantes: nihil ab eo ipetrare pter inanē spem potuerunt. Nā libent q̄ dicebāt audire se fingēs: ⁊ sp eos ō uersiōe suspēdēs de societate sctōz illoz gliabaf: nec āmonitiōe vel exēplis eo rū a mal retrahebaf. In his itaq; pdite vi te sue actib⁹ pdurās: ⁊ obstinatōe ipia iraz sibi i die thesaurizās i mozbū icidit. Quo post aliq̄t dies ingraueſcēte ad extrema p uenit. Adierat eū ꝓz visitatiōis gra tā di cti mōasteriū: atq; cū eo p aliq̄ntū dieī spaciū ipo q̄s rogāte pmanserat: ⁊ nocte supueniē te cuz cūctis discendētib⁹ sol⁹ lecto ei⁹ assi deret clamare terribiliť eger ille ad ꝓzē ce pit. Succurre succurre: ait: succurre. Ecce duo sup oēm feritatē leones expauēdi i me impetū faciūt: ⁊ hianti oze ac rictu feroci p frusta me decerpunt: totūq; ꝓsumere volūt Deꝑcare cito dñm vt ab his eripiar anteq̄ eoz morsibus ꝓsumar. Dicebat ħ ⁊ treme bat ⁊ velut deuozaturos fugiēs: timoze de fecto cozpis uires addēte retrocedebat. Pri oz vocē ac gestus illius turbat⁹ terroze nō sine multoz ipe timoze erat: ad ꝑces tū ipa necessitate impellēte: ꝙuersus p misero illo vt poterat deū exorabat. Quo oāte muta ta voce eger. Bñ inq̄t bñ recesserūt crude les bestiez p oziones tuas tā nuscē apparēt eoz: vsq; ad vltimū spūm sp cōpos sui exti tit: nec vt q̄dā morientiū solēt vel i modico sensu imunitus fuit cōuersus ad ꝓzē loq̄ cū ipo de q̄busdaz vt sanissim⁹ cepit. Cūq; tam de his q̄s de alīs multa iter se ꝓba cō ferrēt horze ꝓo vni⁹ spacio elapso rursus in clamare longe terribili⁹ q̄s ꝓus exorsus est En inq̄t en ignis ō celo vt torrēs inundās descēdit: ⁊ sup hūc lectū veniens tālāq; me in fauillāvsq; ꝓburit. Festina: adiuua: oza: si forte ab hac morte eripi valeaz. Et hec di cens manib⁹ ⁊ brachijs opertoria subleua bat: ⁊ ea velut aliq̄d iuuare possent inuisibi lib⁹ ignib⁹ turbat⁹ opponebat. Sed neq̄q̄ dijs tegere poterāt: quē celesti vidicte ipia opa exponebāt. Prioz adaucto timoze de nuo ad oziōnem ꝙuertiť: ⁊ q̄ntū in tali casu possibile erat dñi misēdiam p eo depcabaf Illo vt sup oziōni instāte post paululū pati ens gratulatōis vocib⁹ p̄ces ei⁹ interrupit dices. Jam ab igne tut⁹ sum. Nā dum sup me vt dixi cū ipetu descēderet interposit⁹ est linteus vsq; ad quē ignis puenit: sed eū trāsire nō potuit: tā ab isto pclo erept⁹ oze ne a me discedas q̄usq; q̄s illoz finis futu rus sit agnoscas. Tūc ꝓz q̄ tam timoze q̄z hospitādi necessitate recedere nolebat sub stitit: ⁊ ab oziōne surgens rursum ei assedit. Cūq; eū tantis terroziby anxiū ꝓsolaret et vt vteriq; ad inuicē vt ꝓus colloq̄ ref: subi to egrotus ad inuisibilia ereptus obmutu it: eū ꝓz raptuz ab humanis intelligēs rei exitū pstolabaf. Tum ecce post multū no ctis spaciū homo ad se redijt ⁊ miserabiliť ingemiscēs ait: ha: ha: ad iudiciū eternū ra ptus sū: ⁊ heu miser eterna morte dānatus suz. Tradit⁹ sum horrendis torturiby igne inextinguibili cum diabolo ⁊ angelis eius ppetuo cruciandus: Ecce ecce ignita sarta go plena bullienti adipe quā coraz me tor mentoz ministri detulerunt: eamq; ad me fri gendū vndiq; succenderūt. Et cū sepe noia tus ꝓz oziōi sicut iam bis fecerat tertio q̄z incubuisset ille ait. Cessa cessa oro p me orare: ne p illo vltra fatigeris p q̄ nullaten⁹ exaudierſ. Prioze aūt dicēte frater redi ad cor: et miscōiam dū adhuc viuis a deo req re: ille adiecit. Putas ait me insanum loq. Non ait insanio: sed sana mente ea que di xi confirmo. Et cucullam prioris manu te nens cuz interrogauit: nōne hoc quod ma nu teneo cuculla tua est. Quo rūdente: est: adiunxit. Sicut hec vestis cuculla est: ⁊ si cut hoc quod substratuz est mihi palea est: sic ⁊ hoc q̄ō coram cerno ignita sartago est Et dū hec loqueref gutta inuisibilis ignis de illa quam videbat sartagine exiliens in manu eius prioze vidente cecidit: ⁊ mirabi le dictu cutem et carnem vsq; ad intima os sis consumpsit. Tunc ille acri cum gemitu En inquit indubia rei probatio. Nā sicut ista quam vides de sartagine prolapsa gut ta carnis partem cōsumpsit sic ꝓfestim me ignea vorago ꝓsumet. Prioze ad ista stupē te: itez dixit. Ecce sartaginē ipam ministri infernales ꝓtius afferunt: et vt me in illam injciant iam iamq; manus adaptāt. Et p modicum. Ecce linteum i quo iaceo vndiq; concurrentes accipiunt: ⁊ in igneam sar taginem eternamq; fruturaz pjciunt. Hoc velut vltimū vale mox vt prioꝛi atq; his q̄ ad hoc spectaculum horrendum ꝓuenerāt dixit subtracta voce ⁊ reflexa cerulee puni endum spiritum condemnatis spiritibus tradidit. Tant⁹ ꝓo terroꝛ oēs inualit vt

oēs aufugerēt: nec aliq̄ in domo vbi mor-
tui cadauer remāserat remanere auderent.
Facto mane miserꝫ cadauer sepulture tradi-
tū est. Post aliq̄t aūt dies cū ad vniuersos
circa positos hec tāterribil' fama pueniss̄z:
rei ꝓbare volētes tumulū aperuerūt
z fossam illaz quā in manu adhuc viuentis
pbr̄i gutta p̄nūcia dānatōis fecerat in mor
tui cadauere inuenerūt. Que oia sic beat⁹
Gregori⁹ dic̄ nullo mō ꝓpter se infelix pbr
vidit cui nihil ipa visio ꝓtulit: sz q̄nta cau
tela sacerdotale officiū āmīstrādū: q̄reue-
rēter diuīa mysteria sint tractanda: supna
sup eū dispositio demōstrauit CLXXV

Anno dn̄i nōgētesimo q̄dragesimo Ot
tone tertio iperante apō parthenopolim. i.
meydenburg in saxonia ꝓtigit ꝓdigiū terri
bile nimis z a seculis iauditū: qō quēadmo
dū factū sit stilo veraci referā vt oīb⁹ inno
tescat q̄malū z q̄dānabile sit in statu p̄lati
onis viuere turpit̄ z patrimoniuz chr̄i res
vicz eccl'ie iniuste distrahere: z scādaloz fe-
roīb⁹ subditos corrūpez mōiales do dica
tas ausu temerario violare. In p̄dicta igit̄
vrbe scholaris q̄dā noīe Udo liberalib⁹ lit
teris insudabat. Qui cū eēt inertis ingenij
nihil oīno ꝓficere poterat q̄ntūcūq̄ a magi
stris ꝓberīb⁹ toz q̄reb⁹. Quadā aūt vice post
enormes plagas d scholis exīēs eccl'iā ma
iorē ad honorē scti Mauricij socioz̄q̄ e⁹
magnifice fabricatā intrauit: ibi cuz ingēti
deuotiōe se ꝓsternēs regine celi clemētiā z
scti Mauricij patrocinū ꝓ illumīatōe sui
ingenij implorauit. At ipe in p̄ce posit⁹ ali
q̄ntulū obdormiuit: cui ptin⁹ mater miseri
cordie apparēs dixit. Audiui oīōem tuā z
vidi afflictiōez tuā: z ecce nō solū scie mun⁹
tribuo: imo etiā post mortem epi q̄ nūc pest
eccl'iaz p̄ncipis mei Mauricij tue fidelita
ti recōmēdo: quā si bñ rexer̄s ꝓmīū g̃nde cō
seq̄r̄s: si āt male i aīa z corpe morieris. Et
his dict̄z btā ꝓgo Maria disparuit: z iuue
nis euigilās scholas more solito repetiuit
Cūq̄ ad loq̄ndū apuisset os: cepit oēs dis
putādo ꝓcludere: z i oī scia peritissim⁹ appa
rere. Stupebāt aūt oēs q̄ eū audiebāt di-
cētes: vñ huic tanta z tāinsperata scia. Nō
ne est iste Udo q̄ heri nactabat vt pec⁹: z ec
ce hodie ꝓbat̄ esse pbr̄s. Post bienniū āt ar
chiep̄us mozit̄ meydenburgens̄: z Udo a
cūctis electus metropolitan⁹ efficit̄. Cōfir
mat⁹ igit̄ z pallio infulaq̄ decorat⁹ aliq̄ntu
lum diu bñ vixit. Etq; bonores mutāt mo
res: cepit ꝓcessu tpis ꝓfluū mr̄is dei negli-
gere: z ꝓprie salut̄z īmemor eē z voluptatib⁹
fruire z dilapidare eccl'ie facultates: z nō so
lū seculares femīas: sz etiā velatas violare:
īsup q̄ō deteri⁹ est absq̄ vllo timore ad oia
flagitiozū genera habenas laxare: sicq̄ fa-
cta est ei⁹ vita oīb⁹ odiosa: oīb⁹ detestanda
ꝓb dolor. Cūq̄ p mlta annoz̄ curricula
memorat⁹ eps acrē mundūq̄ totū suis sce-
leribꝫ corrupisset: z q̄dam nocte q̄ndas ni
graz monialiū abbatissam de regali ceno-
bio q̄ō nūc vallis liliozū d̄r cisterciens⁹ ordi
nis secū haberet audiuit vocē in secreto ha
terribilit̄ intonantē. Cessa de ludo q: lusisti
satȝ Udo. His auditȝ mlt̄ cachinās ficti
ciū suspicabat. Et mane facto rursus dili
tius se inuoluit: factusq̄ dur⁹ q̄si lapis: ad p̄
digiose vocis cōminatōez mime cōpungeb
bat. Seq̄nti etiā nocte vocē silēz audiuit
sed parui pendēs stultus ille in duricia sua
pduranit. Nocte igr̄ tertia apō abbatissā
p̄dictā cubās: cū nefandum op⁹ cōmitere
nis libidinose exercuisset: vox sepe dicta di
ingenti fragore intonuit dicēs. Cessa de lu
do q: lusisti satȝ Udo. Hac igit̄ voce audi
ta vehemēt stupefact⁹ aliq̄ntulū ingemu
it sed nō resipuit: verūtā damnatiōi iam p
ximus miser ille cozuinū cras sepe cecinit:
sed nequaq̄ ad penitentie lauacrū ꝓperauit
Mira dictu⁹ sum vera tū: que si sapones
apō q̄s gesta sūt tacerēt: lapides clamarēt:
sicut sequentia manifestāt. Post mēses igit̄
tres canonicus q̄dā eccl'ie meydenburgen
sis Fredericus noīe in choro scti Mauri
cij existens: z oīōni freq̄ntius insistēs: deū
ꝓ scta vniuersali eccl'ia p̄cabat maxie inten
sius ꝓ sua metropolitana: vt condigne oīm
iustus iudex aut citius morbidū caput sce-
Udonē eīm p interitus de medio tolleret:
aut certe in melius cōmutaret. Verba p̄ci
dus habuerūt. Ecce secuta est visio nimis
horribilis z cunctis mortalib⁹ merenda:
maxime tū eccl'iaz rectoribꝫ qui gregez do
minicum sibi cōmissum p̄cedentes z malis
exemplis inficiētes p̄cipitant sepius in in-
fernū. Vidit g̃ z ecce ventus omnes lapi-
des eccl'ie pariter extinxit. Quapropter ni
mio terroze correptus loco adhesit: et ecce
come vox est in fauciꝫ intercluſa. Tūc ve
nerūt duo iuuenes duos cereos gestātes z
ad altare p̄cedētes hinc inde iuxta cozpus alti
terūt: post q̄s ingressi sunt alij duo q̄z vn⁹
rapetia ante altare decenter sternebāt alt

ño duas aureas cathedras desup̃ colloca
uit. Post illos alt' q̃dē solus intrauit q̃ ve
lut pugil strenu⁹ incedebat enaginatū te
nēs gladiū: ⁊ stās in medio ecclie valēt cla
mabat. Oēs scti q̃z h̃ habēt relique surgite
⁊ venite ad iudiciū dei. His dictis appa
ruit maxia ⁊ p̃fulgida mlt̃itudo utriusq; se
xus: alij militari habitu adornati: alij pōti
ficalib⁹ infulis insigniti. Et hi oēs chorus
intrauerūt: ⁊ p̃m ordinem ⁊ p̃m merita sua
bincīde seinuicē locauerūt. Tūc etiā duo
decim viri introierūt in q̃z medio gradie
bat q̃dam sole splēdidior regio diadema
te ⁊ sceptro adornat⁹: apl̃i enim erāt: ⁊ dñs
iesus christ⁹ celi ⁊ terre rex: quē mox oēs ut
viderūt devotissime adorauerunt: ⁊ supra
cathedrā sedere fecerūt. Affuit p̃terea re
gina celox ⁊ luna ⁊ stell' clarior: quā clarisi
ma turba virginū sequebat. sanctiꝰo oēs
dei matrē honorātes genicullariter susce
perunt: cui dñs noster christ⁹ mox occur
rens: ⁊ manū eius ap̃bendēs iuxta se ve
nerabilit collocauit. Et ecce postremo ap
paruit sanct⁹ Mauric⁹ dux gloriosus cū
sua legiōe: ser milib⁹ .ccccccl.xvj. qui vnani
miter se prosternētes adorauerūt dicētes:
Equissime iudex ⁊ cōditor seculorū da iu
diciū. His dict⁹ surgētes steterūt: reueren
ter p̃stolātes. Quib⁹ dñs rūdit: Beati mei
q̃d q̃ritis: ⁊ adiecit: Portate Udonē ep̃m
Cōtinue q̃dam ex astātib⁹ abierūt ⁊ mise
rū Udonē de latere abbatisse trahētes mi
serabiliter adduxerūt. Quē sanct⁹ Mau
ricius seuerius intuēs dixit: Dñe mi iudi
ca. Ecce iste Udo nō ep̃s sed lupus: nō pa
stor sed raptor maculator ⁊ devorator gre
gis tui. Iste est cui dña mea mr̃ tua sciētia
donauit: cui hāc eccl'iam ad honorez nois
mei sociorūq; factā cōmēdauit: p̃dicēs ei si
hñ eā regeret vitā eternā: si aūt male mo
rē in corpe ⁊ in aia mereret. Iste miser est
q̃ admonit⁹ semel: ⁊ iterq; ⁊ tertio se corrige
re noluit. Et nō solū hāc eccl'iam: sz etiā se
ipā sibi cōmissa ap̃hanādo ad nihilū rede
git: imo spōsas tuas semp ⁊ vbiq; turpiter
⁊ temere violauit. Ergo iudica ō eo iudex
equissime. His auditis dñs p̃sidēs in iudi
cio sanctosq; respiciēs dixit: Quid vob⁹ vi
detur de isto? Pugil aūt ille supradict⁹ vo
ce magna clamabat dicēs: Re⁹ est mortis.
Judex ño ⁊ oēs sancti q̃ aderāt in vnū cō
uenerūt ⁊ quale genus mortis ille impius
suscipe deberet inter se tractauerūt. Tūc
iudex: Caput amittere meruit q̃ sine capi
te tps p̃sumēdo in sordib⁹ cōputruit. Quo
dicto pugil p̃festim p̃cepit Udoni vt ceruī
cem tēderet. Qō cum Udo fecisset ⁊ pugil
gladiū ad ictū leuasset q̃dā clamauit dicēs
Cōtine manū tuā donec relique ab eo au
ferant. Tūc q̃dā cū calice corā Udone sta
bat donec pugil mīstrimi hois collū cū pu
gno mlt̃i vicib⁹ valide p̃cussisset. Et ecce p⁹
quēlibet pulsum hostia polluta p os ep̃i ce
ciderat in calicē corruit: qs oēs regina celi re
uerent' accipiēs diligētissime lauit: ⁊ sup al
tare in calice ponēs cū sua turba decēt in
clinauit abijt ⁊ recessit. Post h̃ mīrabilem
Udonē pugil sepedict⁹ aggrediēs decolla
uit: sicq; tota illa ꝓgregatio sctoꝝ disparu
it. Canonic⁹ aūt Frederic⁹ supradict⁹ bo
mo iust⁹ q̃ hec vidit manifeste nō i somnis
sed aptis oculis stupēs ⁊ tremēs ⁊ lumē in
cripta repiens oēs ecclie lāpades reaccē
dit. Cūq; ō facto adhuc dubi⁹ ⁊ anxi⁹ secū
miraret: tandē resumpta audacia ad locū
iudicij paululū p̃cessit: viditq; calicē cū ho
stijs in altari ⁊ caput Udonis a trūco cor
poris lōgi⁹ piectū nec nō pauimētū sangui
ne madefactū. Post hec oēs ecclie ianuas
obserauit: ⁊ nullū oīo ingredi p̃mittēs do
nec sole iā orto oēs clericos ⁊ laicos simul
vocauit. Tūc ianuas reserās seueriss̃imā
dei vltionē Udonē scz ep̃m in suo sanguie
tabefactū oib⁹ ostēdit: ⁊ cūcta q̃ viderat et
audierat p ordinē enarrauit. Eodē die q̃
dā ex capellanis eius noie Bruno cū lega
tionē cōmissam peregisset parthenopolim
q̄ est meydēburg p̃tinuo famulis lōge aīs
se p̃cedētib⁹ studuit remeare. Interim ḡui
opp̃ressus somno arborē q̃ndā vmbrosam
vidit: de equo descēdit ⁊ frenū fortiter ad
brachiū alligans ibidē paululū requieuit.
Et ecce ingens globꝰ spirituū imundorū
cū tubis timpanis cū gladijs ⁊ fustib⁹ cur
rāceis ⁊ securib⁹ ad eūdē locū gradu conci
to p̃perabat. Cūq; oēs cōuenissent vnū ex
eis q̃ p̃ceps videbat: q⁹ erat statura pce
rior ⁊ vultu terribilior soliū p̃struētes desu
per sedere fecerūt. Hec mora alt' cunc⁹ gn̄
dis clamās cachinās ⁊ tripudiās eminus
apparuit: de q̃ q̃dā velociores aḡlis p̃cesse
rūt ⁊ fortit' clamauerūt. Date locū: date lo
cū: ecce p̃ceps Udo nr̃ charissim⁹ app̃ro
pinq̄t. His dictis satellites sathane misē
rā Udonis aiam in effigie corpali catena
ignea ad collū eius p̃stricta ad suū p̃cipē

pduxerũt. Qui sathan ptin⁹ assurrexit sa//
lutãs eũ ꝙbis pacificis in dolo. bñ inqt ve//
nisti o ꝓnceps fautor ꝛ dilatator regni nr̃i.
Ecce paratissim⁹ sum tibi ꝛ oĩb⁹ amicis no
stris fidelib⁹ reddere talionẽ. Cũqꝫ do ob
mutesceret sathan assistẽtib⁹ ait: Fatigat⁹
est iste dilectus nr̃ huc veniẽdo: ꝛ iõ placet
nob⁹ ꝓsolek. Date ḡ ei mãducare. Illo au
tẽ tremẽte renuẽte ꝛ caput reuertẽte crude
les ministri oris ei⁹ bufones ꝛ serpẽtes vio//
lenꝛ imꝑsserũt: ꝛ liquorem sulphureũ post
modũ infuderũt. Adhuc illo nõ loqnte sa//
than ꝑcepit dicẽs: Ad balneũ ꝓncipũ de//
ducaꝛ. Ecce nõ ꝑcul erat put⁹ coopꝛculz
bñs: q̃ ablato flãma vorax ꝓsqꝫ ad celũ erũ
pebat: q̃ nõ solũ arbores: mõtes ꝛ lapides
imo etiã aquã iuxta manãtẽ velut stipulaz
ꝓsumebat. in quẽ illã infelicẽ Udonis ani//
mã ꝑcipitauerũt. Et postmodũ extraben
tes in modũ ferri cãdẽtẽ ꝛ totã igneam suo
ꝓncipi detulerũt. Qui subridẽs dixit: Nõ
ne balneũ suaue habuisti o ꝓnceps. Tunc
Udo dãnatũ oĩno se vidẽs cepit blasphe//
mare ꝛ dicere: Maledict⁹ sathan tu ꝛ oĩs
familia tua: oĩsqꝫ suggestio tua: ꝛ oẽ iperiũ
tuũ. Maledict⁹ deus q̃ me creauit. Ma//
ledicta terra q̃ me portauit. Maledicti pa
rentes q̃ me genuerũt: ꝛ maledicta omnis
creatura in celo ꝛ in terra. Tũc demones
vna cũ ꝓncipe suo ceperũt manib⁹ plaude
re ꝛ dicere. Uere dign⁹ est iste manere no//
biscũ: qꝛ optime scit offi ũ nostrũ. Mitta
tur ḡ nũc ad ꝓncipalẽ scholã dãnatoꝝ: vt
videat: audiat: ꝛ sentiat: ꝛ addiscat ampli
us in secula seculorũ. Uix verba finierant:
ꝛ eccevnanimiter in odiosam illã creaturã
irruerũt: eãqꝫ tã ĩpetuose in tartareũ illõ
barathrũ iactãdo imiserũt: ac si celũ ꝛ terra
ꝛoẽs mõtes hui⁹ mũdi inuicẽ ḡterenꝛ. Ca
pellan⁹ aũt ille supradictus hec oĩa in som
nis vidẽs ꝛ audiẽs tremuit vehemẽt. Tũc
ꝓnceps tenebraꝝ digito eum ostẽdẽs di: it:
Uidete ne effugiat cleric⁹ ille q̃ nos aspicit
qꝛ sꝑ extitit maliciarũ suaꝝ coopator ꝛ sci⁹
ꝛ defensor. Ergo sic fuit fautor culpe sic sit
ꝑticeps ꝛ vindicte: iõqꝫ ꝛ illũ puteũ ad si//
um dñm demergaꝛ. Quo dicto cũ demões
cũ cape vellẽt: ꝛ ipe fugere conarek: ꝛ repẽ//
te a somno exiliẽs euigilauit: sicqꝫ equ⁹ ter
ritus tãdiu hinc ꝛ inde saltabat miserꝫ tra
hẽs hoiem donec a sua iũctura ei⁹ brachiũ
penit⁹ solueꝛ. Difficulꝛ tãdẽ equũ ascen
dens parthenopolim venit: ꝛ moꝛ ꝛ dñm
suũ mortuũ esse cognouit visionez visionẽ
terroꝛem terroꝛi: iudiciũ iudicio: prodigiũ
prodigio cumulauit: ꝛ oĩa que sibi accide//
runt que viderat ꝛ audierat patefecit: ostẽ
dens etiã a sua cõpage brachiũ aulsum ꝛ
repentinã canicie in argumentũ veritatis.
Ciues aũt videtes ꝛ audientes hoc horri//
bile ꝛ insolitũ dñi dei nostri iudiciũ vehe//
menter timuerũt: et cadauer ignobile pcul
ab vrbe in palude iactauerũt. Q̃ bestie se
rales cũ plausib⁹ ꝛ lusib⁹ protin⁹ exceperũt
ꝛ huc illucqꝫ trahẽdo morsib⁹ discerpserũt
ꝛ ruricolas iuxta habitãtes varijs iniurijs
multotiẽs affecerũt. Tandẽ inito cõsilio
glebam illam maledictã de palude traben
tes cõbusserunt: ꝛ puluerẽ in albam fluuiũ
proiecerũt. Mira res: omnes pisces suum
gurgitẽ relinq̃ntes oceanũ adierũt donec
letanijs psalmodijs oriõib⁹ ꝓtin⁹ exceꝑit
cat⁹ iam dñs post decẽniũ vir tandẽ redu
cat⁹ ꝛ
rũt. Hui⁹ horrẽdi ꝑdigij memoriã ingeni
oculis cruor Udonis ex ipsi⁹ decollatõe ef
fusus super pauimẽtũ marmoreũ cãdidũ
posit⁹: q̃ tam visibiliter adheret pauimẽto
vt de essentia marmoris eẽ q̃damõ videa
tur. Sup locũ aũt illũ vbi decollatio est fa
cta semꝑ psternũt tapetia. Et qũ super ele
ctos epos Te deũ laudam⁹: iuxta morem
canit: tollunt: ꝛ ibi ad orõnẽ psternunt: ne
videtes sibi caueant ne forte pereãt sic ille.
A dño vere factũ est istud ad terroꝛẽ vitiis
epoꝝ illi⁹ eccl'ie ꝛ oĩm inutiliũ platoꝝ ꝛ au
dientes cõtremiscant diuine maiestatis ter
ribile iudiciũ ꝛ seueriss̃imã vltionẽ.

CLXXVI

Legit i scala celi q̃ fuit q̃dã epus q̃ plus
diuitijs delitijs ꝛ vanis honoribus vacãs
q̃s vtilitati ꝛ bono exemplo subdito ꝝ suo
rum: dum semel egrotaret intrauit cursor
cum lancea dicens: Citat te summus papa
vt venias cora eo ad reddendũ rõnem de
ouib⁹ tibi cõmissis: ꝛ de hereditate quã ac
quisiuit sanguine suo. Et facta citatiõe vi
suz fuit episcopo q̃ traberet ad iudicium.
ꝛ cũ esset cora christo videbat sibi q̃ demo
nes infinitas rationes adducebãt sue dã
nationis: ꝛ precipue quinq̃. Prima fuit q̃
spoliabat paupes ꝛ inducebat diuites ꝛ me
retrices. Secũda fuit q̃ vestes sacerdota
les: ꝛ oĩa ornamẽta dom⁹ ꝛ vtensilia erãt ap
rea ꝛ argẽtea. Tertia erat q̃ de fimo rei ru
poralis optime curauit: sed de aia ꝝ infor
matiõe nihil: imo infinitas aias suo malo

ercplo corrupit. Et oñ derūt sibi pl⁹ q̄z duo milia aiaz q̄ dānate fuerāt sub regimie suo Quarta fuit q̄ studiū vanitatū sūmū erat studiū lraz nullū. Quinta erat q̄ nolebat nec pmittebat q̄ alij saluarent. Tūc sūm⁹ papa dixit sibi O maledicte q̄ ego acq̄siui pcio sanguine tu pfūpsisti vt fulgeres i apparatu regio. Ego acq̄siui manibz crucifixis: tu expēdisti cū man⁹ ludo z aleis dissipasti. Ego acq̄siui coronā spineā portādo: sz tu expendisti molle puluinar capiti tuo supponēdo. Ego acq̄siui cū opprobrijs et flagellis. tu cōsumis in vasis argēteis z sericis vestibz variatis: z in tellis. Ego acq̄siui nudat⁹ pprijs indumētis tu expēdisti in sericis vestibz variatis: z in vestibz nimie vanitatis. Ego acquisiui fel z acerū potādo: sz tu expēdisti in delicatissimis cibarijs vinū z nectar potando. Ego sēdo clamaui vt oues ad ouile reducerēt: sed tu clamasti ad eas vt tāq̄z lup⁹ macta-res. Et ō assigno talē diē ad audiēdā sentētiā diffinitiuā. Cū aūt de his solicitus z anxi⁹ cuigilasset narrauit familie q̄dā vidisset. Qui volētes ei placere z pl⁹ curātes de rebz q̄ de aia rep̄hēderūt eū eo q̄ curaret de somnijs. Et tādē tp̄s labit sine pentētia vsq̄ ad diē statutā. Et illo die in illa hora sibi assignata venerūt demones horribiles ad camerā suā dicētes: Surge maledicte z audies sentētiā diffinitiuā a summo pōtifice de vita tua. Tūc ipse clamabat ad scutiferos z ad familiā. Expellite illos: expellite illos. Cū aūt neminē videret licet vocē audissent: ep̄s h̄ videns volens irruere: z cos de camera expelle re cū tāto ipetu venit ad colūnā q̄ erat in medio camere q̄ fracto capite expirauit.

CLXXVII

Dō q̄dā fuit thuronis q̄ cōsueuerat venire ad matutinas maioris ecclie. Quadam ō die cū venisset añ horā iuenit portā aplā magnā p ecclīam iudicē sedētē in throno z angelos ei⁹ astātes. Venit aūt btūs Martinus cū multitudine sctōz z cepit accusare Guiter archiep̄m q̄ tūc locū suum tenebat. Citat⁹ aūt archiep̄s venit z sedit i cathedra pōtificali vidit⁹. Itez aūt accusat⁹ a beato Martino cū nesciret q̄d rīderet: ille q̄ cathedras supbozz euertit indignat⁹ pedem fixit cathedrā ei⁹ z eū cū pede euertit: et sic visio disparuit. Tūc ille bonus bō accedēs ad domū archiep̄i excitauit familiā et fecit videri quō esset ei: z intrās ad eū inuenerunt eū subitanee defunctū.

CLXXVIII

Archidiacon⁹ q̄dā ambiēs epatū insidiabat epō suo bono viro quō eum occideret. Et qz cōsueuisset eps mane venire ad matutinas z puenire alios ad salutādū beatā virginē z intrare p q̄ndā paruā portā archidiacon⁹ collocauit ibi sup portā lapidē Et veniēs eps vt cōsueuerat z apiēs portā percussit lapidē cadētē et cerebrū exit z mortuus est. Archidiacon⁹ añ cū mlto labore epatū obtinuit. Cūq̄z cōfirmat⁹ eēt z gaudiū z conuiuiū faceret q̄dā pnceps fuiēs ad mēsam cora se flexis genibz subito rapit añ tribunal sūmi iudicis: z vidit ibi btām virginē cū imēsa sanctoz̄ mltitudie angelorū adducētē dictū epm portātē cerebrū suū in manibz suis: et dixit btā v̄go: Fili mi charissime. Ecce oñdo tibi recētē sanguinē z cerebrū huius dūlecti militis mei: quē crudelis pditor volens tenere dignitatē pōtificalē effudit. Rndit dñs: Quē mittā z quis ibit. Tūc btā virgo ait: Ecce h̄ fuitor su⁹. Cui dñs: Precipio tibi sub pena mortis: vt cites dñm tuū peditorie: vt sez cito veniat cora deo ad tātandū crimen responsurus. Qui statim rediēs turbatus infremuit z cultellū quez tenebat ad seruiēdū de manu p̄iecit z amarissime fleuit. Rogat⁹ ab oib⁹: et etiā ab episcopo causam pandit. Quo audito statim eps subitanea morte percussus est: et cora omnib⁹ miserabiliter defunctus est.

CLXXIX

In policrato libro. vij. cap̄. xvij. legit de q̄dā monacho ambitioso q̄ cū ad abbatiā quā pecunia p̄emerat vocaret: ille modestiam simulauit vt auidus peteret: quasi on⁹ refugiens et bonorē recusans. Et se palaz cora oibus tāte cure p̄fitebat indignuz. Cui audiēs princeps. vere inquit indign⁹ es: qz data mihi tanta pecunia hāc emisti a me dignitatē: et summā exp̄ssit: sz per me non stat: sed per te qui te indignū p̄fitebaris quo minus pactū impleat. Justū ergo est te liberū abire: et te domū a ppōsito vacuū redire: et alius qui dignus est destitute pficiat ecclie: q̄ z oia sic facta sunt.

CLXXX

Ex chronica pōtificū leodiēsiū. Houerint christifideles vnū stupendū miraculū cunctis gentibz p̄dicandū ad cōfirmationē: z augmentū fidei christiane qō bis die-

bus factum est scz anno dñi. M.ccc.octua gesimo decimo dei Junij in ciuitate aqla// na quo die celebrabat ibidē festū sctī Da rasi epi confessoris: dum infidelis eps aq lanus cuz clero z populo voluit facere ma gnū festū z solennē processionē ad honorē z fidem Roberti antipape cui adherebāt cum cantoribus z saltatoribus sonis z tu// bis fecerunt fieri magnū vexillū z honora// bile ad honorē dicti antipape. In quo pō tificaliter depingi fecerunt ad moduz veri pape dictū Robertū gippenensem antipa pam quem Clementē septimū nominant. Et dñm Urbanū papā septimū verū chri sti vicariū ad eius ignominiā fecerunt de ligno. Et posuerūt eum ligatū cum fune in collo super vnū asellū: z sic volebāt eū du// cere in processione. Verū cū hec eēnt om// nia parata ante eccl'iam epalē sancti Da rasi z vellēt incedere p ciuitatē pcessiona// liter vt dictū est: dñs ihesus abominat9 z ab horrēs tantā iniuriā z opprobriū que fie// bant suo famulo: z eius vero vicario scz do mino Urbano pape: licet esset clara sereni tas tpis vbicz per aerē imisit vnā nubē ob scurā plenā demōib9 sup locū processiōis z hominū. Que nubes fecit tūc in instanti tantā tempestatē aquarū grandinū toni// truoz z ventoz q multas domos prostra uit homines multos submersit z iterfecit animalia magnū fontem aquilanū absoz// buit z cooperuit: ita q nō reperit vlteri9: z maximā partē dicte ciuitatis duxit ad rui nam. Et vltra hoc demōes visibiliter abs// tulerūt vexillū antipape z asportauerunt per aerem secum: imago autē lignea domi ni Urbani posita super asellū mansit ibi// dem illesa miraculose nō infusa: nec in aliq deturpata. Propter qō stupendū euidēs z clarū miraculū omnes aquilani ceperūt clamare: O beate Urbane papa septie ad iuua ne pereamus in hoc tremendo dei iu// dicio z miraculo. Et ad istos clamores re// cessit nubes z cessauit tēpestas. Homines tamen multi perierunt z animalia z dom9. Et ille fons absorptus est ibidez: z hoc est verum ad litteram: nam notum est aquile z toti prouincie.

CLXXXI z 8

Legit in chronica pontificū leodiēsi. q anno dñi. M.cc.lxxx. fuit in villario mona sterio brabantie cistercienſ ordinis quidā abbas dict9 dñs Martinus q fuerat mis// sus parisius: z tātū profecerat q erat bac// calaurius in sacra theologia. Cū ergo cō uentus elegisset eū i abbatē adherebat du ci z ducisse brabantie alīqz dominis: nec curabat de paupere cōuentu: imo aufere// bat fratribus suis necessaria: z que antecef sores sui dederant subtrahebat. Unde cō uentus pluries fuerat conquestus patri9 abbatibus invisitationibus suis: sed nihil ipsis proderat: quia excusabat se: z vn9 do minus supportat aliū: ita q parū valent vi sitationes: imo generant aliquādo odia z rancores. Quadā vice erat vnus infirm9 qui manducauit extra butyrum: quia forte nō poterat comedere alleca: quod videns abbas fecit portari i domū suā de quo fra// ter ille tristis conquestus est cōuētui. Fra// ter ergo fratres venerunt ad abbatem ipso perantes ei diuitias z defect9 quos eis fa// cebat. Et tandem iuuenes verberauerūt cum: truserūtqz in carcerem violenter z re// nuerunt eum ibi donec petijt venā ab eis: z promisit eis se oia redditurū. Cum autē abbas fuisset extra carcerem venit leodiū ad epiſcopū: z tantū fecit q ipe episcopus z abbas cistercienſis iuerunt ad villarium factaqz ibi visitatione octo iuuenes q eum incarcerauerūt posuerūt in carcere. Cūq esset magna discordia inter ipsum abbatē z conuentū: Tandem magnus baliu9 bra// bantie venit villariū cum magno concilio ad cōcordandū eos: z cum ibi pariter om// nes essent congregati: abbas predictus di// xit palam cora omnibus. Ego inquit pre// cor dominā nostrā de villario z sanctū Ja// colaum vt demonstrent aliquod signū in eo qui habet iniuriā. Uix verba finierat: z ecce manus dñi super eum: immediate eius versum est retrosum: z cepit rugire si// cut brutū animal: versusqz fuit in furiam: a sic obijt pessima morte.

Proprietarius

CLXXXII

Augustin9 ad fratres de heremo. Non solū de malignis spiritibus sepe mala pa// timur: sed etiā a domesticis vulnamur: q frequēter peiora sunt intestina bella a dbo bō non cauet qz forinseca q pulent. Ecce eīm Abel iust9 a domestico fratre occidit Esau frēm Jacob fugiētē psequit. Joseph a fratribus vendit9: z a discipulo saluator tra ditur. Dec oia mala facta sunt: q obedire neglexerūt. Similiter hoc accidit ianuario

nr̃o q̃ colũna pauptat⁊ ⁊ obediẽtie int̃ nos
ẽ videbaꝫ. Et⁹ pditionẽ freq̃nter flere ⁊ plu
lare debem⁹. Hã ad nos cũ lachrymis ve//
nit ⁊ pauptatẽ q̃ deus viueret ſuare pmiſit:
⁊ tñ vineã ⁊ agrũ nob ig̃rantib⁹ poſſidebat
in ſeculo. O pfeſſio mortifera: o pditoris p
miſſio. Ore dicebat ⁊ corde odiebat: ſctm
credebam⁹ q̃ oib⁹ peior erat: ⁊ ſic ãnis vn//
decim ianuari⁹ nr̃ ⁊ ampli⁹ vt audiſt⁊ ⁊ vi//
diſtis male vixit ⁊ male mortꝫ. Quõ male
vixit niſi qõ ſuũ ñ erat ſecrete tenuit. Quõ
etiã male mortꝫ: niſi qr in fine ſe nõ recog//
nouit: ⁊ obſtinat⁹ in ſuo nob ignorãtib⁹ te//
ſtamẽtũ fecit ⁊ filiũ quẽ i ſeculo habebat di
tauit. O vtinã vel ſaltẽ in fine nob dixiſſet
vt ab oib⁹ nobis veniã ipetraſſet: ſz nec cõ
fuſus fuit: nec eũ feciſſe penituit. ꝓterea de
nr̃is nõ eſt necdũ viueret erat. Ligate igi
tur man⁹ cadaueris ei⁹ ponẽtes in pãno li
gatos. c. ⁊. xj. ſiclos q̃s i pariete cellule reti
nebat flẽtes ⁊ dicẽtes: Pecunia tua mecũ i
pditõe. Hõ em̃ licet nob ſuis dei eos collo
care vl̃ ponere in victu vl̃ veſtitu vl̃ in ope
monaſterij: qz preciũ maledictiõis eſt.

Purgatorium. CLXXXIII

Quidã monach⁹ decedẽs petijt inſtant
abbatẽ vt ſolitã decedẽtiũ ſibi impertiret
abſolutõz. cũ abbas abſẽs i loco vicino nõ
poſſet hũi in pmptu añ aduentũ migrauit.
Cũ aũt veniſſet ⁊ dictũ ei fuiſſet q̃ inſtãter
monach⁹ ille petiuiſſet eũ p abſolutõe ha//
bẽda funere nõdũ ſepulto ipe añ q̃dã al//
bito añ ſe defunctũ vt ſibi videbaꝫ dicẽtẽ:
Bñdicite: expetẽtẽ debitũ abſolutõis. Cũ
aũt abbas ſtupẽs reſũpſit ſpñ dixit: Vi//
ſereaꝫ tẽ. Quo facto petijt monach⁹ peni//
tẽtiã. Abbas aũt neſciẽs cuiuſmodi peni//
tẽtia iniũgẽda eẽt defunct⁊ dixit q̃ p pnia
ſtaret in purgatorio q̃uſq̃ corp⁹ eius ſit ſe
pultũ. Quo audito defunctus exclamauit
ita horribiliter q̃ vox eius audita eſt p to//
piſti me tantũ morari in purgatorio.

CLXXXIIII

Rẽ vob⁹ refero frẽs quã fideli ac pbabili
relatiõe audiui modernis accidiſſe tpib⁹ q̃
gũlant exercẽdas accẽdat: ⁊ ad eas vi
nõ ſolũ poſitis in carne pſunt ad indulgẽ//
tiã petõz: ſz ⁊ defũctis q̃b⁹ loc⁹ pnie nõ eſt
ſalutẽ ⁊ redẽptionẽ aiarũ. Duo duces va//
ria pugna inter ſe ꝓfligebãt: q̃z alt̃ ſardinẽ
ſis alter ſiliciẽſis erat: dux ſardinie euſebi⁹
dux ſilicie Oſtorgi⁹ vocabaꝫ. Erat autem
Euſebio ſũmũ ſtudiũ circa defunctos i ce
lebratiõe miſſaꝝ in largitiõib⁹ elemoſyna//
rũ: in decimis omniũ rer̃ ſuaꝝ ſoluendis.
Preterea vnã ciuitatũ ſuarũ quã abũdan
tiorẽ habebat deo ⁊ liberãdis fideliũ aiab⁹
ꝓſtituit neq̃ inde aliq̃d ad ſuũ vſum acci//
piebat: imo ꝙ decimas totius regni atq̃
poſſeſſionẽ eo cõduci faciebat. Ibi paupe
rũ maximã turbã cõgregatã iugiter reficie
bat atq̃ veſtiebat: miſſaꝝ vero celebritas
paſſim per eccleſias fiebat. Alter ꝙ Oſtor
gius in regno ⁊ exercitu ditior et potẽtior
illo erat: ſed in hac parte virtutis lõge in//
ferior Euſebio: neq̃ ei i omni theſauro mũ
di cõparandus: qui ſibi de redẽptis capti
uis q̃uis neſcius maiorẽ copiã parabat ſi
cut in cõſequẽtibus res manifeſtabat. Igi
tur Oſtorgi⁹ in vrbẽ hanc quã dixi deo ac
curis aiaꝝ diſpoſitã animũ intẽdit: eamq̃
inſidijs aggreſſus cepit. Qõ vbi Euſebi⁹
tũ abſens p nunciũ audiuit grauit: egreq̃
ferebat ita vt diceret ſe malle dimidium re
gnũ amiſiſſe q̃ hãc ciuitatẽ vt fatebaꝫ dei.
Cohortat⁹ g̃ ſe ⁊ ſuos. q̃d faciem⁹ inquit o
boni milites: inultã ne dimittem⁹ iniuriaz
dei et nr̃am. Cõgrediamur cuz illis virilit
in noie dñi: vincat quẽ ipſe iuſt⁹ ⁊ oipotẽs
celi rex vincere diſpoſuit. Hã ⁊ ſi hoſti vi//
ctoria ceſſerit: nob p diuia ptectiõe occum
bere erit pulcerrimũ. Ad ea ꝙba ꝓſpirante
ac fauẽte ſuoꝝ freq̃ntia dux exercituvndi//
q̃ aduocato: hoſtẽ inſequit: eũq̃ loco mu//
nitiſſimo donec ille ſeſe oñderet operitur.
Interea deputati cuſtodes caſtroꝝ i emi//
nẽtiori loco ſiti lõge: lateq̃ pſpectum terre
petebant ac curioſis circũquaq̃ oculis p//
luſtrabãt. Tũ ecce albatorũ facies milituz
a lõge apparuit. Cuſtodes hac viſione de
hoſte ſuſpecti ſolicita pſtolatiõe ſtabãt in//
tenti. Cũq̃ quos viderũt paululũ appro
pinquarent tandem plurimã niuei exerci//
tus aciem in niueis eq̃s cũ niueis vexillo//
rum ſignis et cãdida armatura aduẽtãtẽ
aduertũt: ſtatimq̃ a tã inopinata re atto//
niti pncipi anctio nunciare cõtẽdũt. At ille
inter ſpez: metũq̃ poſit⁹ q̃ albas audierat
ſpe nihil ſiniſtri eos portẽdere pſumebat.
⁊ idcirco aũ erigebat: qz ꝙ audierat aciẽ
bello inſtructã ne q̃d hoſtile ſibi minarent̃
metuebat. Itaq̃ ꝓſultꝫ pmatib⁹ ſuis quat//
tuor idõeos viros eo pmittit q̃ pconctarẽt

eos vñ ꝛ q̄ sint q̄ tēdāt: pacifici ne an hostes aduenīāt. Appropinq̄ntib⁹ eis sil'r de agmine illo cādido q̄ttuor eq̄tes obuiam mittunt q̄ ad eos inq̄sitiōem idoneā referāt rñsionē. Occurrētes igit sibi nūcq̄ ducꝫ salutāt ꝛ resalutāt illi officiose. Legatꝫ itaq̄ ducis Eusebij cām aduēt⁹ sui talis: tantiq̄ apparat⁹ sciscitātib⁹: nūcij illi ptis alteri⁹ audiētes p̄mo eos noua visiōe pterritos hac amica ꝓfirmāt rñsiōe. Cōstāt agite: nihil timeatis: nihil cūctemini: ergavos pacifici in hostes vros venim⁹ armaturi. Nos em̄ de familia sūmi regis sum⁹ ꝛ nūc dño vro ad belladū hostē venim⁹ adiutores fidelissimi. Flūciate itaq̄ p̄ncipi vro ne ad nostrū colloquiū venire cūctet ac de cetero nihil vereat. Regressi cū mlto gaudio nūcij: referūt p̄ncipi ordinē rei. Cōtinuo q̄si de sepulcro timoris atq̄ doloris in spez reuiuiscēs exultat triūphat: iāq̄ q̄si victoria parata illi occurrere nō trepidat. Qui vt appropinq̄uit q̄ttuor: ꝛ ipse exercit⁹ illi⁹ eq̄tes obuiā habuit: eosq̄ interrogās idez q̄ō p̄ores legati retulerūt audiuit. A quib⁹ interrogat⁹ an p iniuria ciuitatꝫ ab Ostorgio ablate doleret. Rñdit nimiū se dolere: iō maxime q̄ deo ꝛ saluti aiaꝝ hāc ꝓtulisset. Jam inq̄unt illi vltra nō doleas: q̄ q̄ō deo oīm bonoꝝ largitori dederis vel dare dispoſueris. q̄cūq̄ casus surripuerit tibi ñ pibit sed cētuplicatū i celo semp manebit. Sed ne solicitū te lōgi⁹ trahām⁹ iā nos oēs ius tuū ab hoste dupliciter exigem⁹. Jnsuper aut subijciet tibi aut vinctus tradetur tue ptāti: tm̄ nos audi: ꝛ ordinato exercitu festina nos subsequi. Tūc p̄nceps dās se coꝝ volūtati ꝛ fidei reuersus ex his militib⁹ q̄s habere poterat vnā tm̄ legionē instruxit: ꝛ ꝫ seragīta milia secur⁹ de diuino auxilio ad bellū pcedit. Quē exercit⁹ albatorū p̄cedens q̄draginta vt videbaī milia tetēdit aciē ꝫ Ostorgiū. Ostorgi⁹ verovbi tali apparatu sibi iminētes agnouit: tante rei nouitate pculsus q̄ sint q̄d ve petant: ꝛ ipe p legatos inq̄rit. Rñdit his q̄ō ꝛ prioribus se de familia dei esse: ꝛ vt ipm ducē illorū Ostorgiū capiāt in vltionē diuine iniurie se venire: nisi sibi occurrat ꝛ deo cōsorti suo Eusebio sup inuasa ciuitate satisfaciat. Postq̄ ea nūcij vti agūerāt dño suo retulerī. Jlle pauefact⁹ nimis ꝓsultū suoꝝ petit atq̄ vt eos audiuit q̄ iussus erat cum oīb⁹ suis copijs accessit: pcūctatusq̄ viros de niueo exercitu sibi occurrentes: q̄ō alij atq̄ alij de familia dei audierūt ꝛ ipse audiuit. Addiderūt ꝛ graues i illū minas dicētes diuinā irā iminere illi qui ciuitatē sibi donatā ausus sit fraudulent⁹ ꝛ insidiose subripere. At ille h̄ terroꝛe cōpulsus rogat pacē: pmittēs temeritatꝫ sue q̄ntūcūq̄ velent satisfactionē: vētū est igit ad exercitus ꝛ ecce inf collo q̄ndū Eusebi⁹ cū sua copia supuenit: statimq̄ Ostorgi⁹ q̄cq̄d vsq̄ piā tulerat duplicit restituit: atq̄ insup sese cū suis oīb⁹ Eusebio subdidit. His itaq̄ pactis catꝫ ille cādid⁹ exercit⁹ satꝫ familiarit allocut⁹ Eusebiū interrogat vtꝫ ne voluntati ei⁹ sit satisfactū. At ille vbi mlta cū grātiarū actōe sufficere sibi rñdit: ipe q̄ꝫ q̄ eēt subtili⁹ sciscitari accessit. Hec mora illi rñdet: Nos inq̄unt sum⁹ defūctoꝝ aie q̄s tuis beneficijs ꝛ elemosynis larga dñi donauit indulgētia: q̄b⁹ iam liberatꝫ a pcti et diaboli captiuitate lucidas mālionēs tribuit i etna reqe. Uñ h̄ nō pigeat p nob⁹ fecisse: q̄ gram dei oīm fideliū defūctoꝝ p tāto habes bñficio: ꝛ nūc scito: q̄ nos oēs q̄s vides eripueris: ꝛ adhuc mlt⁹ os p benignā dñi pietatē eripies si ab hac tua ītētiōe nō deficias. Age g̃ ꝛ q̄ō p⁹ bñ faciebas ex bona voluntate iā nra admōit⁹ oroē sil'r ꝛ fidelitate melioꝛ tā ō reliq̄ satage: vt captiuos q̄s apō istū iu dicē liberas apō eū itercessores eos hēas. q̄ ei p te liberāt lōgā tibi vitā ꝛ salutē ꝓterea orāt vt ꝛ alij mlti p te redimēdi ad huc i pace reqescāt: q̄ tibi vna cū liberatis indulgētiā ꝛ gram ipi⁹ iudicij eterni exposcant. His dictis postulata ducis remissiōe itinere q̄ venerūt visi sūt redire. Tūc ꝓo ille p⁹ tāti inexpt⁹ lucri deinceps q̄nē circa defūctos elemosynatoꝝ accreuerit cō iectari poti⁹ poterit q̄s exponi. Nec etrelaxatis viri agnita habem⁹ q̄ in cōtentione hoꝝ duoꝝ p̄ncipū captiu⁹ fuit abductꝰ vel circa abbatias q̄s in ill' finib⁹ deponebat esset occupat⁹.

CLXXXV

Petr⁹ cluniacēsis abbas dixit q̄ q̄dam sacerdos ꝓsueuerat singulis diebus āni missam p defunctis celebrare: scz Requiē eternam. Qui cū de hoc accusatus esset apud suū epm: suspēdit eū ab officio. Cū autem eps i quadā festiuitate magna iret ad matutinas trāsiēs per cimiterū visus est ei q̄ omnes mortui qui erāt in cimiterio surgerent ꝓtra illū sub illo scemate cuius officij

q̄sq̄ fuerat in mūdo dicētes. Iste eps nul
las missas nob dat: insup sacerdotē nostr
rier. Qui nō solū sacerdotē absoluit: imo
p mortuis libēter celebrauit.

Sacramentum.

CLXXXVI

Refert mgr Joānes nider in formica
rio q̄ fuit q̄dā vir plebeius laborator sum
plet mūdo: iz deo revera prudētior in ciui
tate Nurenbergēsi Bambergenē dioceē
meo tpe cuius: modo nō nomē ꝓprium sz vite
bona fama occurrit. Filius ꝓfessionis hic
ertitit p̄decessoris mei in poratu Nuren
bergēsi fratris Euerardi. Hic igit simpli
cianus tpali q̄dē suba nō mendicus fuit sz
reb⁹ viuebat p̄m seculū mediocrit. Ad di
uina fuit deuotus plurimū. Nā opib⁹ mi
sericordie de labore et reb⁹ ꝓpr̄is paupib⁹
erogabat largit: pegrinatōib⁹ lōgis aliq̄ti
ens corpus macerabat acriter: z i medita
tiōe dñice passiōis se exercere solebat mul
tipliciter. Et q̄ ex his pijs opationib⁹ ad
deū dietim ei⁹ animus cepit inardescere.
Idcirco desideriū aliq̄tiēs in anno sumē
di diuinissimū eucharistie sacramentū in
eo nō destitit crescere. Vez in p̄fata ciui
tate masculinus sexus rarius q̄ femineus
ad eucharistie sacr̄m solet accedere: formi
dabat ꝓterea dei famul⁹ sacr̄m q̄d cordis
ciru affectabat ꝺ morē crebrius petere ne
singularis videret: iuxta illud memoran
dum bti Bernardi. Qui facit qō nemo mi
rar̄ oēs. Excogitabat tū diuīo nutu mo
dū aliquē q̄ mediāte ad q̄reret p eq̄pollen
tiā qō sumere neq̄bat p sacramēti pūtiaz.
Sciebat em q̄ sp dei miscōia voluntatez
bonā p facto acceptat qū ꝓpria negligētia
opus extrinsecū nō vetat. Fecit igit q̄ntū
in se fuit q̄d potuit se ad sacr̄m eucha
ristie p̄parādo die p̄sertim z hora q̄ eucha
ristiam hāe verisilr a sacerdote ꝓprio non
valuit. Nā p̄mū si oportunitas arriserat
sacramētaliter p̄confessus est. Libum p̄ce
deri die sumpsit moderatius vice ieiunij:
deinde deuotōe ꝓpa p meditatōes sctās in
ara cordis corā dei vidētis oculis macta
re se z aptare solebat solicitius q̄ potuit.
Et tādē infra misse officiū z potissime cō
munionis hora oīi desiderio q̄ poterat a
diuīa petijt clemētia vt se tāti sacramenti
ptic̄pē efficeret z bonā voluntatē p facto
acceptaret. In cuius euidētiā vt corpus
subjceret spiritui: z vt diuina bonitas bo
ne voluntatis munus acceptaret p facto
idcirco cum sacerdos ore ꝓprio sacramen
tum sub specie panis solebat accipere iste
dei famulus tunso pectore tūc etiā sua la
bia aperuit. Et ecce mira res. Nam diui
no vt pie credi potest miraculo accidit vt
quando ita se disposuit ilico ligue eius ho
stie p̄secrate quedā particula adherere ce
pit deuote dulciter z sensibiliter adeo vt
necessarium videretur ei aut istam quam
sensit particulā de ore quod vercbat pone
re aut quod faciebat p̄ceptā deglutire De
quo cum miraret sepius: z tandē dubita
ret an illud aduenire diuinitus quadam
die cum diuina audisset z p̄cepisset vt p̄
tactū est: finito misse officio certificari vo
lens digitū ori imposuit linguā tāgere vo
luit: sed digito alba quedā particula vt vi
sus ostendit inhesit sensibiliter quam ori
reimpositā sumpsit vt antea: sz deinceps
p decursum sue vite nunq̄ sile meruit p
cipere: licet a bonis operib⁹ non minus q̄
pus desisteret.

CLXXXVII

Legit in scala celi q̄ frater q̄dā familia
ris cuidā nobili viro domū eius frequen
tabat z filiū eius vnicum plurimū dilige
bat: z q̄ ei iocalia pueritia afferebat puer
sequebatur eum vbiq̄. Et cū ad ecclesiam
fuisset eum secutus vbi frater ꝓtinue cele
brabat: stans puer iuxta fratrē vidit ma
nifeste in eleuatōe corpis puez in manib⁹
dicti fratris: vidit postea fractionē z sum
ptionē: z ideo fugit z abscondit se in terra
Quesitus aūt z inuētus nullatenus veni
re volebat. Cūq̄ frater iste iussset z cū ad
duceret puer clamauit. Saluate me: salu
ate me: q̄ iste vult me comedere sicut ho
die comedit vnū pulcerrimū puez. Inq̄
rentes ꝓo causam dicti inuenerūt q̄ de sa
cramento altaris hoc vidisset.

CLXXXVIII

Legit quia in monasterio saulensi sub
venerabili patre eiusdem monasterij Se
rione contigit quod relatu dignum credi
mus. Nam die quodā cum frater q̄dā di
uino fungeret officio: veniēs ad illa ꝓba.
Supplices te rogamus omnip otēs deus
iube hoc ꝓferri p manus scti angeli tui in
sublime altare tuū: inclinās se iuxta morē
et supplicans vidit angelicos ciues in cir
cūitu altaris astantes hilares z iocūdos

z stolis mire pulcritudis idutos. Int' qs vn⁹ supeminēs apparebat forma sublimi-or z vultu venustior: q z p ceterꝯ sol⁹ de altari sacrā hostiā accipiebat: sol⁹ surſuz deferebat: z sol⁹ diuis ꝓspectib⁹ pſētabat. Ceteri ꝙ q astabāt intātū illi angelo ꝓgratulabāt: acſi qsq; hostiā accipe si deferret si pſentaret. Reflexis ocul' sacerdos ad altare reposita reperit: missa sūpſit ſctificātia se z ſctificata: z sic plen⁹ gaudio agēda impleuit.

CLXXXIX

Legit i legēda ſcti Hugonis linconiēſ epi ordis carthusienſ q i Frācia qdā sacerdos secularis in qdā villa celebrauit q male z turpit' vixit. Cū āt veniſſet ad h vt sacrm dñicū eleuatū sup calicem diuidere deberet dubitare cepit an h eēt vez corp⁹ chri: z h spēalit' ꝓpt' reprobā vitā suā belūtās. ſ. vtz talis pctor qlē se coguit ꝓsecrare posſet. Et ecce ſtati ipm sacrm in manu sua p medietate ꝙtebat in crudā carnē: reliq pte ei⁹ tenente formā panis pſtinā: z tm māsit qsi ꝓtinuū qddā z indiuisum. Quo viſo sacerdos pterritus totū dimisit in calicē z subito sacrm sanguis fuit mutatū in cruorē acſi de aliq corpe pfluxiſſet: z tunc sacerdos ille ꝓfirmatus in fide p totā vitam penitentiā egit

CXC

Sacerdos qdā secularis dū qdam die missam celebraret alius ei assistēs vidit in patena tpe sumptiois nō spēm panis sed infantis. Quē cum sacerdos leuaret vt sumeret cepit infantul⁹ ille facie auertere et ne sumi posſet mānib⁹ z pedib⁹ reluctari: et nō sek iſte hō deuotus h vidit sed sepius. Cui idē sacerdos qdā vice dixit inter cetera. Quotiēs sumo corp⁹ chri cū tāta difficultate sumo q mirari nō sufficio. Cui ille. Cōsulo vt corrigas te: nā h z h vidi ō te Quod audiēs sacerdos vitā mutauit emēdamq; ꝓposuit. Et cum postea celebrauit visus est ille infans ab illo deuoto homie iunctis manib⁹ z pedib⁹ cū summa velocitate illabi in os sacerdotis.

CXCI

Cū btūs Frāciſc⁹ qdā vice itrasſet eccleſiā ad ordādū cui⁹ prochialis sacerdos ifamis erat q ꝓcubinā tenebat: qdā hereticus q famā ſcti Frāciſci audiebat accessit ad eū: z volens p eū sibi plm allicere fidē subuertere z officiū sacerdotale ꝓtēptibile reddere dixit ei. Ecce nūqd credēdū est ꝙbis hui⁹: vl' fact ei⁹ aliq reuerētia est exhibēda q ꝓcubinā tenet z man⁹ hz pollutas carnē tractādo meretric. Attendēs igit vir ſctūs heretici maliciā corā pochianus venit ad sacerdotē illū z flectēs genua sua eū ait. Si tales ſnnt man⁹ illi⁹ qlis iſte dicit nescio: z ſi eēt tales essent scio q nō posſent inqnare ꝙtutē z efficaciā diuoz sacrorū. Sz qz p ista s multa bñficia dei z carismata pplo dei fluūt istas osculor ad reuerentiā corz q mistrāt: z cui⁹ autoritate misſtrāt ea. Et hec dicēs z genua flectēs coram sacerdote illo man⁹ eius osculabat: ꝓfundēs hereticos z eis credētes qtqt aderāt. Sacerdotē ꝙ illū humilitate sua ad emendatiorem vitā puocauit.

Sanctorum festa.

CXCII

Legit i hiſtoria rhomanoz qz rex qdā danoz ad tres reges q stella duce ab oriente hierosolymā venerāt z chro nato mūera obtulerūt deuotōez magnā hēbat: cosq; sui adiutoriū iuocabat. Profect⁹ g pdict⁹ rex coloniā cū comitatu solēni vbi sacrosctā corpa eoz bonore debito cōſeruant tres coronas aureas mirabilit z regaliter fabrefactas eis obtulit. Insup plus q sex marcaz milia cū ingēti deuotōe ecclīs et paupib⁹ distribuit: magnū sue fidei ex̄plū ibidē fideli pplo derelinquēs. Quadā aut nocte cū ad ꝓpria remearet z mēbra sopori dediſſet: ecce vidit in somnis tres reges coronas qs portauerat i capitib⁹ pferētes cū ingēti lumie ad se ꝓpi⁹ accedere: z audiuit singlos singulariter dicere talia. Pium igit q z senior eē videbat sic ait. Frater mi feliciter veniſti: sz felicius ad ꝓpria remeabis. Alter dixit. Frat mi mlta tribuiſti: sz plura reportabis. Tertius ait. Frater mi fidē oñdiſti: sz expletis vigintī tribus annis iugiter in celestib⁹ nobiscum regnabis. Primus igit offerēs ei pyridē plenaz auro dixit. Accipe inqens thesauz sapiētie p quam subiectū plm iuste iudicabis: quia bonor regis iudicium diligit. Secūs pyridē cū myrrha obtulit ei dicens. Accipe myrrhā pnie: p quā carnis motus illicitos refrenabis: qz optime regnat q seipm bene regit. Non em alios bene regere aut coercere pōt qui seipm nō coercet. Tertius ꝓbuit ei pyridē plenam thure dicēs. Accipe thus deuotōis z deuote clemēcie: p quā miseros releuabis: qz sic eos beabā

irrigat vt crescat: sic dulcis clementia re-
gis vsq; ad sidera puehit z exaltat. Cũq;
rer de magnitudie visiõis miraret: subito
excitat⁹ est: z pytides qs ei illi tres reges
obtulerũt iurta se collocatos reppit. Qui
domũ dei ierus accepit: z ad ꝓpria rediẽs
oia q̃ in somnis audierat q̃ advixit deuo-
tissime adipleuit: z expleto termino supra
dicto regna celestia meruit possidere.

CXCIII

Legit in vita scti Hugonis linconien-
sis quõ pastor q̃dã sp die dñica farinã con
sperserit atq; fermentauerit. de q̃ nocte se-
qnti panes decoqueret qs die seqnti ven-
deret recẽtes. Quos dñi semel mane scõe
ferie extraheret ꝺ clibano: vnus panis ca
lidus frangit. vñ mox riuus sanguis q̃ pa
nem circũquaq; ifecerat effluxit. Expauit
ille: z panẽ istũ cruentatũ frustatim cõmi-
nuit: z p singulas fracturas cruorẽ stillare
inuenit: qs panes p octo dies apud se oc-
cultauit: sz mercẽnarij hoc ad publicã no-
ticiã ꝺduxerũt epi: z ad eius p̃sentiã vn⁹
panis fuit allatus: q̃ sic eẽ ꝺspexit. Erant
etiã alij panes in clibano positi q̃ post cre
pusculũ diei dñice erãt fermẽtati z impos
terũ. Qui cũ extraherent z frangerẽt nil pdi-
giosum habẽtes in sua natali qualitate ad
vsum boim vendebant. Primi aũt p mõa
steria z ecclias in monimentũ facinor⁹ de
trãsgressiõe sabbati ad terrorẽ boim dili-
genter ꝺseruabant.

CXCIIII

Cũ q̃dã deuot⁹ pastor in ptibꝫ vestua-
lie nõnullos carnifices videret spe vendẽ
daz carniũ tpalibꝫ mercãtꝫs sub summa
nussia occupatos: nõnullos etiã ociositat⁹
causa: vt fabulatõibꝫ z levitatibꝫ añ carni
ficũ domus tps expẽdẽtes z diem sabbati
violãtes: zelo dñi tact⁹ in feruore spũs vt
ver⁹ pastor aberrãtes oues ad viã vitat⁹
reducere p̃dicatõibꝫ z ammonitõibꝫ labo
rauit: minirãs vindictã dei ipis affuturã
nisi a tã enormi mãdatoz ipi⁹ trãsgressiõe
resipiscerẽt. Et qm̃ pl'm dure cervic⁹ subi
to a tã prava ꝺsuetudie oino revocare nõ
potuit laborauit ad ẽ q̃tenꝰ rsi oi sabbato
deberẽt merito: maxie tm̃ i q̃ttuoꝛ ꝓncipa-
liorꝫ festis anni circa visitatiões eccliaz
occupati: ab hac pessima ꝺsuetudine aĩm
revocarẽt. Aderat g̃ nõ lõga post tpa festũ
Pentecostes z q̃dã sacerdot⁹ sui p̃ceptis
atq; imp̃catõe ꝓterriti timore vindicte ip
sius mãdat⁹ imo nõ ipi⁹ sz dñi obediebãt.
Un⁹ ꝺo filij belial animo ptinaci macellũ
ip̃m carnes suas vẽditur⁹ igredit: q̃sdã de
sua sorte ꝺ sacerdot⁹ impiũ animãdo. Et
ecce ira dñi sup eũ. Nam scda aut tertia
die Pentecostes tãtã aeris iclemẽtiã dñs
excitauit coruscatões atq; tonitrua: vt por
ta ciuitatis ipi⁹ ictu fulmineo scinderet de
scendẽsq; fulmẽt vaccas suas inter q̃plu
res alias vaccas sub eadẽ porta q̃escẽtes
inueniens extinxit ꝓtinuo vt. s. palã daret
intelligi qm̃ ꝺ vindicta eẽt inobediẽtie cõ-
tẽptoris illi⁹. Dom⁹ q̃z ipi⁹ carnific⁹ eodez
fulgure ita quassata est: vt scutellis ollis z
cacabis tinnitũ dãtibꝫ: ipa casum subituz
minaret. Factus est post hoc vir ille infa-
mis in tota illa ciuitate: oibꝫ clamantibꝫ ꝺ
eũ qm̃ digna eum plaga ꝓpter sabbati ir-
uerentiã dñs tetigisset.

Scriptura.

CXCV

Refert Hugo de scto victore i dida sco
licon de q̃dã pbabilis vite q̃ multũ flagra-
bat amore scripturaz z desiderio sapiẽtie
ferebat imprudẽter. Spretis nanq; sim
plicioribꝫ scpturis cepit pfunda rimari et
obscura: z enigmatibꝫ scpturaz enodãdis
z mysticis sacramentoz intellectibus insi
stere. Sed mens humana non sustinens
tantũ pondus nõ solũ ab vtilibꝫ: sed a ne-
cessarijs actibꝫ cepit cessare: versoq; vẽto
i ꝺtrariũ ex scpturis occasionẽ erroris ac-
cepit: quibus noluit vti cum moderamine
discretiõis. Sed miseratione diuina ille
tandẽ p revelatõem est admonitus ne am
plius eaz scpturaz studio incũberet: sed
sctoz patrum vitaz z martyz triumphos
freq̃ntaret: sicq; in breui ad statũ pristinum
est reductus.

Societas mala

CXCVI

Chrysostomus in epla ad Amanticuz.
Adolescẽs inq̃t q̃dã urbani filius fenicis
puincie a parentibꝫ q̃dem pusillus derelic-
tus est: sz diuitijs: familia: argẽto z auro
ac possessionibꝫ locupletissimus. Hic q̃dẽ
cõtempta omni pompa elatõis z iactãtie
quã adolescẽtia psumere solet z abundan
tia ministrare: ipis etiã lr̃is liberalibꝫ de-
relictus ad humilẽ vitã z indumẽta vilia
ꝺversus ad montes z deserta secessit: atq;
ibi p ꝺtinentie philosophiam exercitatus

etiã sup etatẽ suã vite magnoꝝ ⁊ammiratiõe esset oiby: ꝙdã corrupte mẽtꝫ homies iure ꝓsãguinitatꝫ primi accedere ad eũ ꝑmo visendi gr̃a cepere. Post hec assiduitate colloquũ mali rursus eũ ad ea q̃ spreuerat reuocarũt: ⁊ abiecta oi sctitate quã assũpserat de mõte descẽdit ad foꝝ. Tũc p mediũ ciuitatꝫ eq̃ vectꝰ ⁊ cursoribꝫ stipatꝰ cepit icedere: totãq; vbẽ q̃ volitãs ⁊ exultãs ambire. Abiecta sũt pĩ frena castitatꝫ ab eo: cui cũ delitijs ⁊ luxuria nullũ potat esse ꝓsortiũ. Jnde iã obscenis amoribꝫ cepit irretiri ⁊ i oẽm turpitudinẽ captiuari: ita vt nullꝰ hoim fuit q̃ nõ salutẽ eiꝰ penitꝰ desperaret. Circũuallabãt nãq; eũ exami na parasitoꝝ: circũdabãt adulatoꝝ greges pusillũ adolescẽtẽ diuitẽ. Jlli ãt q̃ ad reꝓhendendũ oia ꝑmpti sũt illud etiã cupabãt cur oino vl̃ pĩsũpsisset q̃dẽ qđ obtinere nõ potat. Cũ g̃ hec apd̃ q̃sq; dicerent: eẽtq; facti hꝰ ingẽs pudoꝝ deuotꝫ: seti q̃dã viri huiꝰ venatõis pĩti sciẽtes nihil eẽ despandũ armati spe ceperũt eũ obsuare soliciti⁹: ⁊ si qñ i plateis occurrisset accedere cũ mãsuetudie⁊ salutare. Et ille ꝑmo q̃dẽ eq̃ sedẽs de alto vir reſalutare aut rñdere eis ex latere incedẽtibꝫ dignabat tãtũ imꝓbitatis ⁊ elatõis assumpserat. Szviri illi scti nihil hoꝝ iniurie arbitrãtes: illõ solũ intentũ pspiciebãt q̃tenꝰ agnũ possent ꝺ dẽtibꝫ lupoꝝ euellere. Cũ igit freq̃nt hꝰ facerẽt aliq̃n velut ex amẽtia q̃dam in se regressus adolescẽs benignitatꝫ eoꝝ erubuit pseuerãtiã: ⁊ cepit ꝑmo cũ eos eminꝰ occurrere sibi vidisset eq̃ desilire: ⁊ inclinato capite q̃ ab eis dicerent audire: ac pceſſu tpis maiori erga eos vti reuerẽtia. Et ita p ꝺi gr̃am ⁊ eoꝝ ammonitões a cũctꝫ moꝝ tis netibꝫ qbꝫ ꝺstrictꝰ fuerat euolutus rursus ad solitudinẽ rursus ad mõtes ⁊ exercitia ꝓris philosophie repedauit. Et intãtũ nũc euulsit vt posterioribꝫ exercitijs lõge illa ꝓra supgressus sit. Didicit autẽ nũc q̃ fuerat lapsus sui occasio: illa vicz qꝛ nõ ſm p̃ceptũ euãgelicũ q̃ hũit vendidit ⁊ pauplbꝫ erogauit: vt thesauꝝ suũ ad celos trãsferret sz qꝛ habuit egressus ẽ. Hũc ꝺo oia respuit q̃ habuit atq; pauplbꝫ erogauit: ⁊ ido nũc oi solicitudie p̃cia celestẽ vitã incedẽs ad oẽm ꝓfectionẽ cautior ex casu ⁊ emẽdatõe puenit.

CXCVII

Refert Petrus alfonsus q̃ duo clerici eũtes p q̃ndã ciuitatẽ in q̃dã taberna audierũt dulcissimos cãtus ⁊ accedẽtes inuitati p residẽtes ita dixit vnus alteri. Dixit sapiẽs q̃ nõ est trãseundũ p sedes gẽtiũ sed fugiẽde sunt: ⁊ ido nullo mõ intrabo Alter ꝺo letus ex dulcedine cantus ⁊ auditate potus itrauit ad eos altero recedẽte. Dũ g̃ ibi frueret leticia subito venit rector ciuitatis ⁊ cepit eos oẽs eo q̃ alibi fecissent homicidiũ. Et cũ oẽs fuissent adiudicati suspẽdio ⁊ clericus vna cũ eis dum esset in morte cepit dicere intra se. Nunc cognosco ⁊ exprimento p̃cipio q̃ malus est cũ malis se associare: vestẽ suã q̃n p̃t nõ laꝺuare: pãnũ p̃ciosissimũ in manibꝫ mali sutoris ponere: vas balsami plenã in latrinã pũcere. Sed quia tarde volui iustum est vt sim damnatus.

Superbia.

CXCVIII

Quidã cancellarius pĩsius ertitẽs oibꝫ acceptissimꝰ fuit: q̃ ita facundus fuit ⁊ ingratus q̃n p̃dicauit q̃ p̃dicatores ⁊ frẽs minores oibꝫ negocijs postpositis ꝑmonibꝫ ipsius assidue interesse cupiebãt. Que positio modũ cũ laboraret in extremis ep̃us ciuitatis diligẽter visitauit dicẽs. Precipio ti bi in ꝺ̃tute obediẽtie si autoritas mea vim debeat hꝫe licet acceptior mihi in seculo fuisti: q̃tenus mihi infra triceſimũ diẽ appareas de statu tuo me certificans. Obijt ille. Triceſimo aũt die cũ ep̃s ille solus in camera sederet: ipe magna capa iduitus ⁊ frẽtes magꝫ q̃s cadauer putridũ sibi apparuit dicẽs. Hic sum sic mihi tua p̃cepit autoritas. Tũc ep̃s pterritꝰ quo sibi eẽt q̃siuit. Rñdit. Miser sum ego ⁊ ꝓpetualit̃ dãnatus: q̃ bonorẽ quẽ p sciam in ꝺ̃ seculo habui nõ deo ⁊ beate ꝺ̃gini attribui: sed potius de meipo hꝫe p̃sumpsi: ⁊ in voluptatibus carnis gaudere volui ꝓpter qđ suz gpetualiter dãnatus: ita q̃ nulle elemosyne vel orationes mihi p̃sunt. Et ab episcopo q̃siuit qualis hora in mũdo eẽt. Respondit eꝑs ⁊ dixit. Hodie est triceſima dies q̃ ab

hoc seculo trāsisti. Tūc dixit cācellarius: ve ve: Nos credebamus i inferno q̄ dies iudicij eēt ꝯsummata: q̄ sic nūq̄ cadit ō ce/ lo: ita intrāt aie ad ifernū. Valefecit ergo ep̄o ꝛ recessit cū magno eiulatu.

CXCIX

Refert frat̄ ꝛ vilhelmus lugdunenſ ep̄s q̄m fuit q̄dā frat̄ in mōasterio q̄dā mlt̄ū ꝛ/ bosus: ꝛ semel accidit q̄ loq̄bat de nō sibi cōmissis: tūc abbas dixit sibi serio se: vade ꝛ tace. Qui recedēs ab abbate ꝛ cogitādi suo impīes ista ꝛ ba abbat̄ ampli⁹ i mōaste/ rio silētiū tenuit. Et cū sic tacuit: tūc ab i/ tra in spū intātū ꝓfecit q̄ de⁹ sibi mlta se/ creta reuelauit: ita q̄ alij frēs mirabāt de taciturnitate sua. Accidit āt q̄ q̄dā here/ muta i silua nō lōge a mōasterio ifirmabat q̄ misit ad abbatē vt ad eū veniret ꝛ sibi ec clesiastica sacra porrigeret. Tunc abbas duxit illū taciturnū secū ꝛ iuit cum sacris ad cōicandū illū beremitā. Tūc i via q̄dā latro audiēs campanā quā secut⁹ est eos vsq̄ ad cellā beremite ꝛ mālit foris repu/ tās se idignū q̄ deberet itrare cellā tā scti viri. Sz postq̄ beremita ꝓfessus ē ꝛ cōica uit tūc latro stās ꝑpe ianuā cū būilitate cor dis sui dixit. O si essez tal̄ q̄lis es tu. Et be remita i elatōe mēt̄ ꝛ cōplacētia suq̄ꝑius ducit. Hoc libēter deberes q̄ esses talis q̄/ lis ego sum. Tūc frat̄ ille taciturnus cepit flere amare: ꝛ postq̄ abbas ꝛ ff ille recesse rūt: tūc latro ille cucurrit a remot̄ p⁹ eos ꝛ inuocauit deū vt daret sibi ꝓfitōem ve/ ꝓficeri: ꝛ amplius nunq̄ peccare velle: sed pniam p pctis assumere: ꝛ sic i veloci cur/ su ille cecidit ꝛ mortu⁹ ē imediate. Q̄d vi/ des ff iste cepit letant̄ ridere. Sed postq̄ abbas cū ist̄o frē ad cōuentū redijt q̄siuit ab isto frē q̄re sic taceret. Et rn̄dit. P̄ se/ mel dixist̄ ad me: vade ꝛ tace: ꝛ ab illo die sp tacui nisi interrogatus fuissem. Tūc ab/ bas dixit: q̄re tu fleuisti cū illū sctm̄ here/ mitā cōicauit: ꝛ tu risisti cū ille malus latro p⁹ nos cucurrit volēs nos spoliare vl occi dere: ꝛ sic peccādo i pctis suis obijt. Tūc ff rn̄dit. P̄ causa flet⁹ mei fuit ista: q̄ cuz cōicasti illū beremitā infirmū tūc latro ste tit foris ianuā ex būilitate cordis dicens O si essem talis q̄lis tu es Et beremita rn̄ dit in elatōe mēt̄: ℞ posses libēter velle: et sic mortu⁹ est ꝛ dānat⁹: ideo fleui. Sz latro q̄ post nos cucurrit habuit firmū ꝓpositū ꝓfitēdi ꝛ nō spoliandi nec occidendi: ꝛ sic currēs cecidit ꝛ obijt ꝛ angeli ei⁹ aiam ra/ puerūt ꝛ ad celū cū gaudio deduxerūt: q̄ sua ꝓtritio fuit tāta q̄ deleuit penā ꝛ cul/ pam: ideo risi.

CC

Refert doctor Jacob⁹ carthusienſ q̄ q̄ dam ꝛgo deuota ita vitā suā duxit ieunā do: vigilādo: orādo: castigando se q̄ ab oī bus sancta reputabat. Contigit aūt eam infirmari vsq̄ ad mortē. cuius ꝓfessionē q̄ dā deuotus sacerdos audiuit: ꝛ suā spūa/ lē supbiā ignorauit. Cui post obitum ip̄a apparuit nigra ꝛ valde horribilis. Sacer dos aūt expaueſcēs q̄siuit q̄d esset. Et fa/ tebat se esse illam ꝛginem q̄ quasi sctā re/ putabat: ꝛ subiūxit dicēs. Ego infelix tra/ dita sum infernalib⁹ incendijs cū inferno/ rib⁹ demonib⁹: ꝛ cū infimis dānatis eter/ naliter cruciāda ꝓpter meā ꝓriā cōplacē/ tiā ꝛ spūalem supbiā quā habui q̄ nullam equalē mihi reputaui: sed sup oēs me extu li ꝛ alios hoīes iudicaui ꝛ spreui: ꝓpterea ad ꝓfundū inferni descendi de quo nunq̄ liberabor. Nā si siccate essent aque maris ꝛ fundus repletus arena ꝛ vna auicula cē tesimo anno vnū granum educeret ꝛ tunc possem saluari: oēs penas inferni eligerē vsq̄ ad illud tp̄s sustinere: sed nō sic: quia in inferno nulla est redemptio. Vñ pater sancte nec tu nec aliquis sanctus alius p me oret quia nunq̄ liberabor.

Tentatio.

CCI

Erat q̄dam monachus cistercienſ qui quadā nocte grauiter tētatus carnaliter fere ad ꝓsensum peccati restitit viriliter ꝛ vicit salubriter. In eadez hebdomada ve nit q̄dam conuersus de grangia ad porē domus dicens ei secrete. Dñe in hac heb/ domada visum est mihi in somnis q̄ for/ tis columna staret corā me: cui ferrū q̄/ dam fuit infixum in quo pendebat pulcer rima corona quasi corona imperatoris. Et affuit q̄daz pulcerrimus dñs q̄ ambabus manib⁹ tulit coronaz de columna: deditq̄ illam in manib⁹ meis dicēs. Accipe coro/ nam istam et defer eam illi monacho desi gnans eum ex noīe quia hac nocte meruit illam. Quesitum est autē ꝛ sic inuentū q̄ illa nocte sic tentatus fuerat ꝛ resistendo vicerat: ꝛ ob hoc coronā meruerat: coro/ nam scz nō in illā in visione ostensam: sed in regno celoꝝ capiendā.

CCII

Legit in libro poris ō grunendael fris Joānis de schoenhouia: q̄ fuit q̄dā tpe q̄ dā matrona deuota: q̄ cū missam audiret post eleuatōem misse vidit q̄ndā pulcerri mū puerulū sup altare currētē vt sibi ap parebat: z iuxta idē altare sedebāt tres vir gines missaz audiētes. Et cucurrit puerulus de altari z accepit vnā illaz ꝑginū nimis amicabiliter in brachijs suis z oscula bat eam nimis amoroſe. Alterā accepit z palliū ipi⁹ discoopuit ab ei⁹ oculis z inspexit in eius faciē valde amicabilit. Sz tertiā accepit p manū z pcussit eā cuz pugno i faciē z trusit cū pedib⁹: z oñdit ei magnā idignationē z cucurrit puerulus ad altare z ibi pdidit eū matrona hec. Videō aūt ista ammirabaī multū q̄d istō pētederet et desiderauit mltū scire q̄d nā istō eēt: sed et dñs nr̄ nolnit sibi ꝟ frustra oñdisset alloq̄ baī eā z dixit. Prima matrona cui me taz amicabilē exhibeo multū est nutabūda et imbecillis ad me: z de facili decideret z ꝟ teret se ad seculū nisi essem ei amicabilis z benign⁹. Altera melius est ꝓtēta dūmō ali q̄d saporis bze poterit z dulcedis. Sz tertia ꝟgo est dilecta sponsa mea: z q̄lemcūq̄ amaritudinē illi dedero ipa pmanet mihi sp ꝟstās z fidelis. Et igit nota q̄ maior salus z sctitas nō ꝟsistit in maiori dulcedie sed q̄n equanimiter scimus tribulationes sustinere z deū inde laudare: z in illis gaudere z diligere faciētes nobis mala. Iste est in dilectiōe supremus gradus.

CCIII

Legit in vitaspatrū q̄ q̄dam heremita ductus est ab angelo ad q̄ndā locum vbi erat ꝟgregatio monachoz: z vidit maximā mltitudinē demonū volātiū ad modū muscaz i oīb⁹ officijs eoz. Veniēs aūt ad q̄ndā locū ciuitatis vidit in ciuitate vnuz solū demonē sat⁊ ociosuz supra portā ciuitatis. Querēti āt vñ ꝟ eēt: ait angel⁹ q̄ euz ducebat q̄ oēs i ciuitate volūtatē diaboli facerēt: z ideo vnus diabol⁹ ad eoz custodiam sufficiebat. In abbatia aūt oēs diabolo resistebāt: z iō ipos monachos tā multi demōes impugnabāt. Facit em̄ luciferid q̄ ꝓudēs impator facere solet q̄ si habet inltos hostes sibi aduersantes: q̄s vincere cupit z debellare mittit ad eos multitudinē mlitū q̄ eos supare possint. Ubi ꝟo victi sunt hostes z supati: z deditionē iā fecerūt pmiserūtq̄ se imparata libēter facturos: vnū eis pficit q̄ eos in obediētia z subiectōe ꝟseruet. Cōsiderate q̄so oēs chīa ni cui impatori pcōres subiecti sūt a q̄ decesserūt. Defecerūt a ꝟo gl̄ioso: q̄ nihil sublimius: nihil pstantius: nihil generosius: nihil deniq̄ melius est: z subiecerunt se vilissimo z imundissimo spūi: q̄ nihil abiectius: nihil fedius: nihil deniq̄ deterius est. Erubescite tandē diabolo parere: z ad deum a q̄ defecistis redite: cui parere summa felicitas summaq̄ libertas est.

CCIIII

Refert Eusebius in chronica sua. Anni dius bisoncionensis epūs aliq̄n tertia feria post palmas trāsiēs pontē duuij fluminis vidit agmē demonū gesta sua pncipi suo referētiū z inter eos ethiopē in māib⁹ sanguinolentū z rhomanū pfectū. Qui cū ꝟ erat p septē annos impugnatū ab eo dē ad lapsuz traxerit: q̄ vocās ad se ethiopem in ꝟtute dei z sctē obediēte sup eum ascendēs eo vectāte rhomā venit feria quarta hora celebrādi officij: z demone ꝟ fores bus expectāte pape rē retulit negantē per sandaliū ad pniam mouit: z missa vice ei celebrata z pte crismatis a se ꝟsecrati assū pta reuectāte ethiope ad ecclīam suā redijt sabbato sancto hora celebrādi officij.

Tyrannus

CCV

Legit in scala celi q̄ q̄dā plat⁹ semel erat q̄ nō comedebat carnes: tū faciebat mltas iniustas exactōes. Cū igit semel exheredasset vnā viduā illa cū filijs suis in brachijs accessit ad eū dicēs. Dñe tu non comedis carnes mortuas sz comedis carnes viuas: q̄ cū depdatioīb⁹ tuis interfi cis z deuoras oēs subditos tuos. Deuora ḡ etiam istos duos filios meos z comede eos. Qō ille audiēs z cōpunctus restituit ei oia. Patet ex ꝟ abstinentiā a carnib⁹ nil bol pfuturā esse neq̄ vllā ad castigationes corpis: si homo nō abstineat a pctis z pīsertim ab oppressione pauper. q̄ nō p dest bonum facere nisi abstineat a malo. Sunt em̄ due ptes iusticie .s. declinare a malo z facere bonū.

CCVI

Legit in libro q̄ ꝟ Fasciculus mor. de q̄dam pncipe magno qui nō tm̄ in pro mis pauplb⁹ dū adhuc viueret vltra mo dum seuiebat vexetiā super oīa in eccle

sia sibi ꝛ seruitoribꝫ eius. Unde ipo mortuo quidã clericus in curia sua nutritus ꝛ p euꝫ ꝓmotus vehementer sollicitabaꝯ de eo qui sic crudeliter vixerat vtq; damnatus aut saluatus esset. Accidit aũt quadam vice dum ipe cum alijs p nemus q̃ddam transiuit in q̃ dictus ꝓnceps ꝛ ꝓsueuerat venari, dum sic sollicite cogitabat de illo ecce nubes densa sup eos venit: in q̃ denſitate ipe a socijs diuisus est. Cum ḡ vagabundus deuiaret habuit obuiam q̃ndam sessorem in equo magno nigro, qui dixit ei. Si vis scire que de te, ascende, q̃ ad ostium aule secure satis portabit te, vbi cũ veneꝛ descẽde ꝛ ad talẽ camerã intra: ꝛ ibi videb qđ optas. Sꝛ si vis cũ vita euadere statim cũ audieris istius equi binnitum ꝛ chorde eius sonitũ equũ ascẽde ꝛ fuge piculum, ꝛ ille fecit omia q̃ ꝑcepat. Cum ḡ dictã camerã intrasset: vidit ibi cathedram ignitã positam, in quã duo demones impoſuerũt hominez omniby doloriby aggrauatũ: in cuius capite imposuerunt coronam ignitam, quo facto intrauit magn⁹ cerus cum corniby acutissimis ꝛ a cathedra ipm impetuose ꝓiciens cũ corniby totum corpus eius dilacerabat ꝛ recessit, sed ille p ipos in cathedra restitutus est. Et ecce lepozarij duo terribiles ꝛ nigri venerũt ꝛ iterũ illum a cathedra retraxerunt ꝛ miserabiliter lacerauerũt. Quibus egressis itez dam iuuenis cum gladio euaginato ꝛ illuz p coronam capitis de cathedra pstrauit ad terrã, ꝛ gladiũ in coronã vsq; ad cerebrum infixit, ꝛ postmodũ radendo ipaz totaliter amputauit. Et cum ad pedes suos illam precisset statim festinus exiuit. Cum igit iterum in cathedra esset miser restitutus illuz clericũ respiciens. Ego sum inq̃t ille quez queris. Scisciteante ergo clerico qui essent quos vidit sic ipm cruciantes: Corona inquit ignita quam sic in capite gero pl⁹ põderat de pena q̃ tota terra mũdana. Et qz semp ecclam dei ꝛ clerum in odio habui, ꝛ ipm toto conamine seruũ feci ꝛ destruxi, et coronã cuiusdã cleri quasi radendo ꝓtẽpti biliter amputaui, ideo coronat⁹ sic in capite tantã sustineo penã. Similiter quia aliquãdo in illo nemore in venatõe fui ꝛ duos hoies suspendi feci: qz vltra voluntatẽ meã duos detinuerũt lepozarios, iõ ab illis bis in die torqueoꝛ. Quia etiã p delectationem venatiõis missam ꝛ officiũ diuinũ ꝓtẽpti ꝛ omisi: iõ ceruus ille in toto coꝛpe me lacerat ꝛ affligit ineffabili pena, in q̃by ego delectationẽ habui maiorẽ, merito in his afflictus sic crucioꝛ. Et his dictis audiuit ipse equũ hinnire ꝛ chorde sonitũ: ꝛ stati equũ ascẽdit ꝛ vixeuasit. Filia aũt dicti ꝓncipis ista narrauit cuidã religioso hoi

CCVII

Quidã nobilis erat oppꝛessoꝛ pauperꝫ ꝛ amatoꝛ mõi, h cũ q̃escereti lecto suo camerari⁹ ei⁹ iacẽs añ camerã raptũ in visiõe añ thronũ dei, ꝛ vidit q̃ dñs suus accusabaꝯ ꝺ omnibus que gesserat: ꝓ quibus accepit sententiam eterne damnationis ꝛ cum magno triumpho ductus est ad luciferuz. Cui lucifer. Adducite eũ ad me vt dem osculum fideli seruitoꝛi meo, ꝛ cum adductus fuisset dixit. Nõ sit tibi paꝛ in secula seculoꝛum. Et ait lucifer. Ipse ꝛ sueuit balneare ducite eum ad balneum. Cumq; ductus fuisset ad balneuz laniaꝯ ab vnguiby demonũ, aliqui etiã ignem sup euꝫ fundebant. Educt⁹ igit a balneo ad ꝓceptuz ꝓncipis inferni posit⁹ est in lecto inferni, de q̃ Esaias dicit. Subtus te sterneꝯ tinea ꝛ operimentũ tuũ erunt vermes. Et dixit lucifer ministris. Date ei potũ ꝺ calice ire dei, ꝛ ꝓparatus est ei ignis ꝛ sulphur q̃ est pars calicis eoꝛ, qui dũ clamaret suffiẽ: dixit lucifer. Audire solet dulces simphonias: surgãt simphoniaci. Et ecce duo demones cũ tubis igneis ignem sic in eius aures sufflauerũt vt de oculis ꝛ de naribꝫ ꝛ oꝛe flamma ignis exiret. Post hec ait lucifer. Adducite eum ad me, ꝛ adducto eo ait. Canta mihi vnã cantationez. Cui ille. Quid cãtabo nisi maledicta sit dies in q̃ natus sum. Et dixit lucifer. Canta meliorez. At ille. Maledictus sit pater q̃ genuit me maledicta sit mater q̃ pepit me. Dixit ei lucifer. Cãta adhuc meliorẽ mihi cantationẽ. Tunc miser ait. Quid cãtabo nisi maledictus deus q̃ me nasci ꝓmisit. Hoc est ait lucifer qõ volui. Tunc dicit ministris. Ducite eũ ad sedẽ quã meruit, q̃ ꝓtinus ꝓiectus est ad vnũ puteũ, ꝛ factus est talis strepit⁹ qsi totus mõs ꝛ oia simul q̃ in eo ꝓtinent cum celo caderent. Ad quẽ strepituz camerarius euigilans cucurrit ad camerã ꝛ dominũ suũ mortuũ inuenit. Ipe camerari⁹ relicto mõdo ordinẽ intrauit: ꝛ deo vsq; in finẽ vite sue fuiuit ne ad illã penã in q̃ dñm suũ viderat ꝓueniret.

CCVIII.

Legit q̄ in castro q̄dā dicit mōs desiderū erat q̄dā ꝓposit⁹ valde facinorosus, q̄ cum mortu⁹ esset: & vellēt eū sepelire viderūt fossaz scaturire bufonib⁹. tūc fodientes aliud sepulcrū inuenerūt illud silr plenū bufonib⁹. silr tertiū & decimū. Tūc dixit q̄dā sapiens. q̄re vultis cassare iudiciū dei: ꝓiecite cadauer vbi vult de⁹ ꝓici illud. Cūq; ꝓiecissent corp⁹ in fossam vbi erant bufones deuorauerūt corp⁹ illud totū vsq; ad ei⁹ ossa Tūc oēs q̄ aderāt cognoscebāt esse iudiciū dei.

Timor.

CCIX.

Legit de q̄daz rege q̄ raro vl nunq̄ risit. & p̄ncipes illius regis accesserūt ad fratrez regis instigātes eū vt regē interrogaret de causa sue tristicie quare nunq̄ vel raro rideret sed sp tristis esset. Et rex rñdit fratri suo q̄ sibi sup ß alia die respōdere vellet. Tunc rex fecit fieri fossam ꝓfundam quā ꝓ dimidietate repleuit cū ignitis carbonib⁹: & sup illā foueā locauit sedē antiquā & corruptaz vetustate. & sup illā sedē pepēdit gladiū extractū cū filo: & locauit mēsam ꝓpe foueam plenā cibarijs p̄ciosis cū vino p̄ciosissimo & locauit frēm suū sup sedez illā. Et fecit q̄tuor viros cū gladijs extractis fratrē suum circūstare, quor⁹ vn⁹ gladiū extractū posuit sibi a retro: alī⁹ ab ante: terti⁹ a dextris: q̄rtus a sinistris. Et rex fecit accedere viros q̄ cātauerūt añ euz in tympanis & choris & organis & alijs musicalib⁹ instrumētis. Et rex ait fratri suo. Gaude & letare: comede & bibe & sis letus. Et frat ait ad regē. quō possem letari & ridere cū mihi sint angustie vndiq;. Si video infra me video carbōes ignitos. & si me volo vltra mēsaz mouere: sedes vetusta frangit: & sic ad ignē cadam. Si video sup me video gladiū euaginatū pēdentē in tenero filo Si respicio añ me vl retro me: vel a dextris vel a sinistris vndiq; sum circūdat⁹ gladijs euaginatis. sed cū me sic sentio in angustijs positū nec ōlector comedere nec bibere. Tūc rex ait fratri suo. Sic tibi iaz est sic mihi sp est. q̄z si video sup me recognosco iudicē meū q̄ iudicatur⁹ est me & cui oportet me reddere rōnem de omnib⁹ cogitatiōib⁹ verbis & opib⁹. Si videro infra me ꝓsidero infernalē ignē & penā dānatorum cū quib⁹ eternaliter dānabor si i vno peccato mortali moriar. Si videro retro me cognosco peccata mea q̄ ꝓtra deū commisi. & sic tp̄s meū inutiliter expendi. Si respicio ante me cognosco mortem meam adquā singulis diebꝫ vnā dietā facio & nescio tempus nec locū mortis mee. Si videro a sinistris ꝓsidero demones q̄ diu noctuq; querūt animā meā & impedire salutē. Si respicio a dextris tūc cognosco angelos dei qui mihi sp bona inspirauerūt & a mal retrahere rūt. q̄b⁹ heu nō satisfeci nec eor⁹ bonas inspiratiōes secut⁹ sum. Et cū ista semp in me & circa me ꝓpendo & ꝓsidero quamō gaudere possum in hoc seculo.

Uerbum dei.

CCX

Legit in scala celi q̄ dū q̄dā ꝓgo iuuencula magnā haberet deuotionē ad ꝓbū dei & discurreret de loco ad locū vt audiret sermones. q̄dam nobil attēdēs ei⁹ pulcritudinē sollicitabat eā ad actū immūdum. q̄ nullo mō adq̄escens dū semel p viā iret ad sermonē: iste nobilis cū equo cucurrit post eā vt eā raperz. qđ illa attendēs cū lachrymis rogauit deū vt p ꝓtutē sui verbi ꝓseruaret ꝓginitatē suā. Statim de⁹ misit sibi subsidium suū: & vertigo adhesit capiti eq̄ militis: & p̄cipitādo eū in aquā sūmersit. Dū āt ista audito ꝓmone deū rogasset vt p ꝓtutem sui verbi resuscitaret eū. post paruulā horam ille surrexit & mirabilia de inferno & de vtilitate audiendi verbum dei narrauit. vñ conuersus licet esset ignorans ꝓtinue p̄dicabat & loquebat de deo.

CCXI

Narrat Jacob⁹ de Uitriaco q̄rat q̄dā rustic⁹ q̄ nunq̄ volebat audire ꝓbū dei. qui cū esset mortu⁹ & ad eccl̄iam delat⁹. & sacerdos & alij clerici officiū funerale legendo & cantādo facerent: imago crucifixi cepit obturare aures suas manib⁹ a cruce retrahē. Qō cū oēs circūstantes aspicerēt & mirarētur ait sacerdos ad p̄lm. Uos scitis q̄ iste nunq̄ voluit audire ꝓbum dei & iō est nūc in manu diaboli. ꝓp̄t qō de⁹ obturauit aures suas ne audeat p̄ces q̄s ꝓ eo fundim⁹. Sicq; intermittētes orōes ꝓ eo tāq; dānato corp⁹ ei⁹ i agro cū bestijs sepeliebāt

Usura.

CCXII

Legit in libro de septē donis q̄ frat⁹ wilhelmus pictauiensis minister ordinis fratrū minor⁹ p̄dicauit in q̄dā ciuitate. q̄ q̄dam frat ordinis sui hō valde religios⁹ vidit i q̄dam visione hoiem vnū in medio flāmar⁹ p̄tra-

tum, de cuius vtero ꝓcedebat arbor alta, in cuius ramis homies diuersi masculini et feminini sexus sursum pendebȝ: ⁊ capite deorsum suspensi erant, ꝙ omnes flamma ab imo ꝓcedente diuersimode ⁊ acerrime torqbantur. Sed ille ꝙ in fundo iacebat sup omnes alios maxime cruciabat. Et cū ille frater ꝙ hec videbat q̄reret a ductore suo q̄d hꝫ essȝ ille respōdit ei, Ille ꝙ iacet in imo pater fuit ⁊ ꝓncipium generationis istorum omniū, et fuit paup ⁊ p vsuras ascendit. Alij homies sunt filij sui ⁊ nepotes ꝙ, ꝓcesserunt ab eo in q̄bȝ ipse delectabat, ⁊ torquent: qꝛ fuerunt imitatores sceleris paterni, ⁊ qꝛ p vsuras adquisita possederūt nec restituerūt. Pater aūt sup omnes torquet videndo eos qui p eū in hoc tormentuȝ venerūt, ⁊ ꝓ omnibȝ his pena ei cumulat.

CCXII

Legit in vitaspatꝝ qm̄ q̄dā vsurariꝰ habuit duos filios, quoꝝ vnꝰ cōpunctꝰ in sermone ꝑbi dei dixit patri suo, Pat si morere mur in hac vita: tunc moreremur in corpe ⁊ aia, ꝙ reuertere ⁊ redde vnicuiqꝫ qđ suū est. Cui pater ⁊ alius frater indignant respōderūt, Debes tu esse noster ꝓfessor: vade si sic mori noueris: ⁊ nos ꝓmanebimꝰ in bonis nostris. Qui tacuit ⁊ iuit ad heremū, ⁊ pauperē vitā ducēs fuiuit dño Jesu. Tandē moriunt pater ⁊ frat i vsura ⁊ in iniustis bonis. Cuiꝫ heremita vir religiosus audisset ꝓiem suū defunctū ⁊ frēm: miscōia morꝰ rogabat statuȝ eoꝝ notificari ei. Deus igit misericors ⁊ nō frustrabat eum a desiderio cordis sui. Una igit die cū esset in oꝛione sua venit angelꝰ dñi ad euȝ dicēs, Fiat tibi qđ petisti. Et manu eū ducēs puenit ad locū quē nesciebat. Cuiꝫ sic ductꝰ fuisset per angelū vidit magnū montez, ⁊ dixit angelꝰ ad eū, Vis mō videre ⁊ audire ꝓiem tuū et frēm. Qui cuȝ rideret: volo, vidit vallem mōtis fumigantē ⁊ audiuit mirabilē vocez. Et ꝓmo vidit ꝓiem suū bullientē in igne sicut vnū pisum in vna magna olla. Qui dixit, Ue ve ve, maledicta hora in q̄ ꝓceptus sum: ⁊ venter q̄ me portauit. Quē cū audisset heremita tremuit ⁊ dixit, O pr̄ mi es tu hic: Qui rndit, Sū dilecte fili: bndicꝰ sis qꝛ timuisti deū ⁊ cauisti spelūcā ⁊ penaȝ istā horribilē. Sed caue tibiꝛ fuias deo. Et cū sic loqrent: ecce venit frater suus sicut pat in igne natādo infra ⁊ supra sicut pisum i olla. Et cepit filꝰ maledicere patri in penis dicens, Maledictus es tu pater in eternū quia iniusta bona tua super me hereditasti ⁊ sic me damnasti. Et econuerso pater ad filium dixit, Maledictus sis tu fili, quia ꝓpter te talia iniusta bona adquisiui et retinui, ⁊ ꝓterea in hanc penam descēdi. Qui bus ait filiꝰ heremita, Possunt ne vos aliq̄ suffragia iuuare ⁊ pdesse: Qui rndert Nō, quia in inferno nulla est redemptio, ⁊ sic cū magno eiulatu recesserūt ad penam iferna lem. Heremita ꝙ rediens ad se penitētiaȝ maiorem egit in ꝓspectu domini q̄ ꝙ, ⁊ sic saluatus est a pena

CCXIII.

Fuit quidā sctūs vir ꝙ desiderauit videre penas damnatoꝝ ⁊ gl̄iam beatoruȝ, hic ductus ad infernum ab angelo inter alias multas penas vidit patrem cum filio. ⁊ dicebat pater filio, Fili maledicta sit hora in qua te genui, quicq̄d ꝓ te feci sit maledictum, quia ꝓpter te factus sum vsurarius: vt tu in seculo in abundantia remaneres, ⁊ multa alia dicebat filio maledicendo. Filius ꝙ ecōuerso dixit patri, Maledicta sit hora in qua genuisti me, quia me nō docuisti dei p̄cepta nec facere pn̄iam, nec audire verbum dei: nec alia bona, sed docebas me superbire in vestibȝ: in moribȝ, ⁊ falsas vēditiones ⁊ opationes, ⁊ sic de alijs, ⁊ non me corripuisti de multis malis meis, ⁊ ideo damnatus sum in inferno. Tunc ait ille sctūs angelo qui eum duxit, Malū est videre ista ⁊ audire. Tūc accepit euȝ angelus ⁊ adduxit eum in paradisum vbi vidit patrem ⁊ filiū ꝓgaudentes. Et dicebat filius p̄ri, Pat bndicaris a deo q̄a tu me fecisti lr̄as addiscere, tu me ad p̄dicationē ⁊ eccl̄iaȝ sepe inuitasti ⁊ me corripuisti cum excessi in aliq̄, ⁊ insup multa bona ⁊ salubria me docuisti scz p̄cepta dei: deū timere: ⁊ differentiā inē ꝙtutem ⁊ vicia, ⁊ p̄miū ꝙtutū ⁊ p̄miū vicioꝝ ꝓpter que saluaui aniam meā. Et his similia dicebat pat ecōuerso filio, ⁊ mltȝ bn̄dictiōibȝ bndixit filiū.

CCXV.

Magister Joānes ō villa abbatis sabinēsis ep̄s cardinalis dicit, ꝙ fuit q̄dam generatoꝛ quē cū moneret sacerdos suꝰ ad penitentiā: semp dicebat, bn̄ adhuc faciam qꝛ satis est adhuc de tpe, similit in infirmitate bn̄ adhuc faciā dicebat. Et cū improbe instaret sacerdos videns periculuȝ. ille subito rapitur quasi mortuꝰ, ⁊ cū rediret statim et

adhuc instaret sacerdos clamauit eger. O pnīa vbi es: de cetō penitere nō valeo. ℔ iudicāte iusto iudice. qz dū facere pniaz potui: nō volui. Et ℔ dicēs mortuꝰ est.

CCXVI

Jacobꝰ de vitriaco refert q cū q̄dā feneratoꝛ nō posset induci a sacerdote suo q restitueret totū. vocauit vxoꝛē t filios t amicos t ait eis. Sacerdos ōt q non possim saluari nisi restituā totū ℈m volūtatē eoꝝ a q̄bꝰ accepi. sed q̄cq̄d dicat: ego cū deo faciā pacē. Fecit g̈ tale testamentū. Diuisit pecunias in tres ptes. vnā dimisit vxoꝛi: aliā pueris suis. tertiā reponi fecit i sacco: faciens suos iurare q secū eos i sepulcro suo reponerēt. vt cū cerneret iudiciū si ipeteret eū ō aliq̄ haberet vñ posset el placari offerendo ei. Eo aūt mortuo t facto vt p̄cepat. pediseq̄ domꝰ facti ꝓscia dixit cuidā quē amabat: q si eā in ꝓiugio duceret: doceret eum quō diues fieret. t cū illo pacto firmato secretū ei reuelauit. Cū āt ille vēisz de nocte ac aperuisset sepulcrū: inuenit bufones dicte pecunie denarios ardētes p os eiꝰ pūcientes: t de vētre itez extrahentes t itez reponētes. q eo vīso timuit: t clauso sepulcro fugit factū denūciās. Jn q̄ ppēdit q̄lit demōes eiꝰ aiam i inferno torq̄bāt cū pecunia sua: si sic torq̄bant corpꝰ suū i sepulcro. Alibi legit q demōes pecuniā in sartaginibus vīsi sunt liq̄facere: t i os defuncti illius refundere dicētes cū horribili clamore: Auz sitisti: aurū bibe. Jstō bñ attēdāt auariciā rarij q̄ spē suā ponūt in pecuniā suā

Jdolum
CCXVII

Sacerdos erat apud Alexādriā saturni tyrannꝰ noīe. ℔ q̄si ex rēspōso numinis adorantibꝰ in tēplo nobilibꝰ q̄busq̄ t pmarīs viris q̄z sibi matrōe ad libidinē placuisset: dicebat saturnū sibi p̄cepisse vt vxoꝛ sua pnoctaret in tēplo Tū is q̄ audierat gaudēs q vxoꝛ sua dignatōe numinis vocaret exoꝛnatā cōptam insup t donarīs onustā ne vacua. s. repudiaret ꝓiugē mittebat ad tēplū Jn ꝓspectu oīm ꝓclusa intrinsecus matrōa Tyrānus clauē ianuis t traditz clauibꝰ discedebat. Deinde facto silētio p occultos et subterraneos aditꝰ intra ipm saturni simulacrū patul' crepabat cauernis. Erat aūt simulacz illud a tergo exesuz t parieti diligēter annexū. ardētibusq̄ intra edes luminibꝰ nitēte supplicātiq̄ mulieri vocem subito p simulacrū eris ꝓcaui pferebat. ita vt pauore t gaudio mulier trepidaret q dignam se tanti numinis putaret alloquio. Postea vo q̄z libatum fuerat. vel ad ꝓsternationez imoꝛem vel ad libidinis incitamentum delesset numen impuz arte quadam liniolis obductis: repente lumina extinguebantur vniuersa. Tūc descendens obstupefactę t ꝓsternate mulierculę adulterū fucum prophanis cōmētationibꝰ inferebat. Hec cum per omnes miseroz matronas multo iam tempe gererent: accidit q̄ndā pudice mentis femīnā horruisse facinꝰ t attērius deliquantē cognouisse vocē tyrāni. ac domuz regressam viz de fraude sceleris indicasse. Jlle de iniuria ꝓiugis imo potiꝰ sua ardēti⁹ inflāmatꝰ inscptū tyrānuz ad tormentaus deducit. Quo ꝓuicto atq̄ ꝓfesso cecisq̄ fraudibꝰ reuelatis: pudoꝛ oēs t dedecꝰ pagano rū puaserat domos adulteris mrib⁹ incertis pūbꝰ liberis spurīs dep̄hensis. Quibꝰ diuulgatis t pditis raptim cū simulacris t ediꝰ excidebantur t crimina.

Jdolum
CCXVIII

Jam vero canopi q̄s enumeret supplicia flagicia. vbi p̄textu sacerdotaliū liāz sita etem appellant antiq̄s egyptioz lras magice artis) erat pene publica schola. quē cū velut fontem q̄ndam atq̄ originem demonū intantū venerabant pagani vt multum maioꝛ celebritas ibi q̄z apud Alexandriam haberet. Sed de huiꝰ quoq̄ monstri erroꝛe cuiusmodi originē tradāt: absurdum nō erit paucz exponere. Ferūt aliq̄ chaldeos ignē deū suū circūferētes cū oīm pūnciaz. dīs habuisse ꝓflictum: quo. s. q vicissent hic esse deus ab omnibꝰ crederet. reliquaz pui ciarū dīj eris: auri argētiue aut ligni aut lapidis: aut ex q̄cunq̄ materia ꝓstabant. que per ignez pculdubio corrumperent. ex quo ignis locis omnibꝰ obtineret. Hec cum audisset cano pi sacerdos callidum quiddam excogitauit. Hydrie fieri solēt in egypti patibꝰ fictiles: vndiq̄ crebris t minutz admoduz foraminibꝰ patule. quibꝰ turbida aqua desudans defecatioꝛ ac purioꝛ reddit. Harum illevnam cera foraminibus obturatis desuper etiam varijs colorib⁹ pictam aqua repletam statuit vt deum t excisum veteris simulacri qd̄ Menelai gubernatoris fuit baſ caput desup positum diligenter aptauit. Assunt post hec chaldei: initur in ꝓfectum

circa hydriaz ignis accēdit. cera q̄ foramia
idurata fuerāt resoluit. sudāte hydria ignis
extinguit. sacerdotis fraude canap⁹ chalde
orum victor ostēdit. vñ ipm canopi simula
crū pedib⁹ periguis attracto collo z q̄si su
gillato vētre tumido i modū hydrie cū dor
so tereti formāt. z ex hac pluasiōe velut de⁹
victor oim colebāt

Incipit decima z vltima distinctio spe
culi exēplor⁹ in q̄ habent exēpla q̄ aut ꝓpsi
ma relatiōe didici. aut in libris teutonicis
scpta inueni vl ipe facta cognoui. Uerū vt
pulcro atq⁹ hierarchico ordine a sūmis ad
inferiora descēdam⁹. Primo loco ea exēpla
ponēda sūt q̄ speciali q̄dā intuitu ipam di
uinā naturā ꝓspiciūt. Scōo q̄ btām ꝓginē
Mariā ꝓcernunt. Tertio ea narrabim⁹ q̄
angelicā naturā ꝓsequunt. Quarto q̄ ad p
tos ꝓfectos boies ptinēt disserem⁹. Qui
to ꝓ z infimo loco nō ab re ea locabim⁹ q̄
improbi atq⁹ puersi boies aut passi sūt aut
fecerūt. Qui ordo facile patere poterit cu
riosi⁹ singula intuēti.

Qd spūssctūs desperatū iuuenē ad spē ve
nie sue benignitate erexit.

Exemplum. I.

Rant duo fra

tres vterini honest⁹ satis or
ti pentib⁹ q̄ cā discēdaz lrārū
missi ad studiū parisiēse. z si pari voto ciui
tatē intrauerāt: dispari tñ z nimis ꝓtraria
vita incedebāt. Nā iunior vtpote timēs de
um negociū ob qō ad studiū venit diligēti⁹
psequēs lrīs opam dabat. instabat lectiōi.
deuotiōi aīm iclinabat. z ne sese aliena ma
licia ab ingenita pbitate subuerterz: ꝓuor
studuit euitare. ornabat moribus pueriles
annos. etatē ꝓtute vincebat. Senior ꝓ o p
alios tramites nō tā incedēs q̄ deuias ve
lut erratica ouis p vicior⁹ anfract⁹ ferebat.
z dimisso studio oblitaq⁹ cā ob quā z vene
rat insolentib⁹ q̄busdā socijs iunct⁹ nobile
tps lusib⁹ deducebat. vacabat potib⁹. taril
lis paternā substantiam distrahebat. z qō his oi
bus infelici⁹ erat vsq⁹ adeo femora sua me
retricib⁹ inclinabat vt velut ingentē q̄ndaz
iacturā passus ingemeret si q̄is occasione
vel vnū die absq⁹ formicatiōis crimine trās
egisset. Cūq⁹ sic ꝓtinuata malicia miser plu
rimos dies pageret creſceretq⁹ vehemēti⁹
semel ichoata puersitas: cepit improba iu
uenis fama aerē ipm inficere puriorē: z ad
oim nares tā horrendū q̄ndā scelez⁹ feroz⁹
ingerere: vt nō studētes: sed etiam plebeia
multitudo reprobā ei⁹ vitā incipet abhorre
re. Qō cū iunior frat⁹ didicisset. semel: bis:
terz: itez⁹ atz itez⁹ frēz postulabat vt ituitu tre
mēdi iudicij a tantis sceleribus animū reuoca
ret. Sed cum ille ferreo q̄dam seu eneo pe
ctore saluberrima monita indies refutaret.
nolletq⁹ finē dare tante miserie. iuuenis ze
lo fraterne salutis accensus lachrymat⁹ est
dicēs. Spernis germane dulcissime spm̄
dei te nūc p me ammonentē z q̄si ludū par
uulor⁹ q̄cquid minaī irrides: veniet veniet
dies illa z cito veniet: qua te spūisctō tam
obstinata mente restitisse penitebit. Et his
dictis tristis abscessit. Interim tū anxie sa
tis petēs dñm vt ipe durissimū fratris ani
mū ad pniam emollirz. Dñs aūt q̄ nō sper
nit vota pior⁹ nolēs pūssimū iuuenis aīm
tā acerbis tristiciaz⁹ pcellis diutius agitari
repētina z grauissima infirmitate frēm per
cussuz ad lectū. pstrauit. in q̄ cū iaceret z pa
uida mēte que fecisset recoleret. incepit mi
ser multitudine scelez⁹ pressus ad barathrū
desperatiōis pruere. Quadaz igit nocte vi
dit virū q̄ndaz venerāda tectū canicie: vul
tu decor⁹ z fulgida stola vestitū sibi assiste
re. sesecq⁹ seueri⁹ ituer. Uñ qz semp psumit
seua pturbata ꝓscietia: aior mēte ꝓsternat⁹
cepit toto corpe tremere. z territis luminī
bus in seniorē versis quisnā esset q̄ intēpe
ste noctis caligine ad se terrendum venisset
inq̄rere. Et senior. Ego suz inq̄t pat⁹ celest⁹
q̄ te cū nō esses creaui. q̄ tabidis tuis mem
bris vitā infudi. qui aniam potētijs z corp⁹
sensib⁹ illustraui. q̄ solē lunā z sidera ad tu
um obsequiū celis infixi: q̄ te nimia chari
tate diligēs: vt deserta malicia ꝓtutib⁹ ani
mū dares. vt ageres pniam. vt corrigeres
vitā freq̄nter ammonui. Sed nūc eoq⁹ ob
stinata mēte monita salutis acten⁹ semper
abiecer⁹: veni ad te vt dicerē tibi q̄ sis fili⁹
mortis ꝑpetue. Hac igit rñsione ꝓfusum z
graui sudore madentē reliquit. Cūq⁹ ei mi
ser p totū reliquū noct⁹ z posterā die timēs
ac tremēs illā horrendā horā expectaret: q̄
ēm celestis pris oraculuz ad eterna fuerat
supplicia meaturus. prima nocte venit ad
eum iuuenis q̄dā vir ꝓcri vultu haud mul
tum dissimilis. nūd⁹ corpe: coronat⁹ sentib⁹

crucis grauissimã trabem ferens in humeris qui ꝑ lacerꝫ vulneribꝫ pectus abunde satis sanguinem videbaꝫ effundere. Hic cuꝫ ꝓpius accessisset ⁊ iuuenem vtꝫ ne se agnosceret interrogasset: rñdit ille. Nõ agnosco sed meo iudicio ille q̃ hesterna vesperi mala denũciatiõe deterruit: videris esse similim⁹. Et ille. Nõ mireris inq̃t me sic̃em illi cũ quo mihi est vna diuinitas: equalis gloria: coeterna maiestas. Sum em̃ chꝛis Iesus filius dei q̃ humani generis miseratus errores de celi sedib⁹ in intemeratuꝫ ꝯginis vteꝫ descẽdi, vñ tanꝯ sponsus egressus de thalamo te vt redimerẽ misero apparui mũdo, vbi post famẽ: sitim: algorem, tandẽ captus sum: iudicat⁹ sum: morte turpissima ꝺdemnatus sum. Uerꝫ q⁹ tu infelix tantis beneficiꝭ te ꝑbuisti imemorẽ, nũc veni ad te vt filiũ mortꝭ eꝛne ꝓnũciarẽ. Et his dictꝭ ꝓfluentẽ e latere cruorem manu cõprehensum in iuuenis vultum ꝓiecit. Sume inq̃t in ꝯfusionem ꝑciosum sanguinem q̃ ceterꝭ in redemptionẽ effusus est, ⁊ hec agens disparuit. Tunc iuuenis oĩ vigore corporꝭ amisso: ꝑdita spe obriguit, tremuit: expalluit, ⁊ q̃ se de cetero verteret ignorauit. Uisit tamẽ nunciũ ad frẽm suũ, q̃ cuꝫ venisset vidisset ꝙꝫ flebilẽ satis fratris effigiẽ, oculis vehemẽt visceribꝫ cum eiulatu plorauit, quõ inquiẽs tam velociꝭ expalluit q̃ndam illa facies decora: ⁊ solitũ robur fortissimi a misere lacerti. Quid tibi factũ est frater mi q̃ me iã nũc illa miserabili fronte deterres: quã paulo ante desiderauerũt oculi in uisere puellarũ. Quo abiit purpure⁹ ille rubor genaꝫ tuaꝫ, quem me reclamãte velut acerbum laqueũ feminei pudoris añ oculos ferebas ꝺcinentiũ in choro feminaruꝫ. Ubi sunt nũc illi insolẽtissimi sodales tui: magistri q̃ te totiens a meo latere rapuerũt ⁊ nũc in barathro tã vaste desperatiõis reliquerũt? Oportuerat certe frater mi salubernima illa monita mea quib⁹ te paulo añ a nefandis operib⁹ nitebar cohibere nõ refelli: ne in hãc miserã iacturã florẽtis iuuẽtutis deuenires. Uide q̃ nũc an me falsum vatẽ accepis cũ te spũsctõ restituisse dolituꝫ nõ tã dixi ꝙꝫ ꝓphetaui. Dic tũ mihi q̃d est q⁹ ꝺsternata facie ⁊ tremulis mẽbris tanto sudore madescis. Si aduersa valitudo in causa est: forti aĩo esto: plures te grauioribus etiã infirmitatib⁹ ꝺualuerũt. Si te peccata terrent: ꝓpone emendã, veniam pete, dolenõ desperа. Quippe est clementissim⁹ deus min⁹ oĩpotẽs deus q̃ in puncto tꝑis peniteti latroni nõ modo veniã tribuit, quin etiã paradisum spopõdit. Ad q̃ ꝓba paululũ erigẽs moribundũ caput ⁊ omnes rei gestas narrãs historiam, dãnauit inq̃t me sceleꝛuꝫ filiũ celestis pater: chꝛis iesus filiꝰ dei cruore in meũ vultũ, piecto: sanguinẽ p me effusum oĩno ac penitus pditum designauit. Quo circa dulcis germane non valeo subtantis testib⁹ damnatiõis mee etiãsi sanguinẽ fleuero de salute ꝑsumere, stat nanq̃ ruma sup me eterni iudicis censura: remedia penitẽtie vacillabũt. Tũc frater cũ ingenti fiducia. Etsi te inq̃t pater cui ascribit veritas impenitẽtẽ adhuc dãnare visus sit ⁊ filius cui dei assignat iudicij eq̃tas: te in peruersa volũtate iacentẽ sanguinis sui participatiõe indignũ rat⁹ sit, nec vel sic desperãdũ est illi cui tꝑs datũ est penitẽdi. Adquesce igit vl̃ sero monitis meis ⁊ ꝓponẽs emendam sceleꝛ maculas pio lachrymaꝝ imbre deterge, lugubri ore: pfũdis suspiriꝭ ꝑbre tero venturo vulnera detege, q̃s scit si spũs sanct⁹ q̃ teste Bernardo est benignitas dei ⁊ idẽ ipe de⁹ ita penitẽtẽ absoluat. Dis ver bis fratris paululũ ꝯsolat⁹ iussit adesse ꝑbyteꝛ. Qui dũ venisset tot⁹ in lachrymas resolut⁹ cũ tanto dolore animi sua pcta q̃ deum offenderat ꝯfessus est, vt interrupt⁹ tib⁹ sermonẽ gemitib⁹ vix mentis ꝺceptum valeret exꝑmere, vix lacerata ⁊ semirupta verba ꝓferre, q̃ ꝺfessione rite celebrata: sacra vnctione ⁊ participatõe dñici corporis munitus: tẽpus q̃ ex hac vita essꝰ migraturus expectabat. Sequẽti igit nocte venit ad euꝫ alius q̃dam vir ꝓcib⁹ nõ dispar habens vultum fulgenti alba vestit⁹: his in dextra scapula niuea q̃ndam columbam. Is cum ꝓpius accessisset dulci q̃dam benivolentia vultum serenãs clemẽtes oculos in infirmũ ꝺtorsit. Nõ cũ iuuenis aduertisset tũ ob verã penitentiã: tuꝫ etiã ob benignissimos vult⁹ ꝓpone apparentis animi q̃ factus est. Quis es tu domine inq̃t qui ad me venire dignatus es, q̃ꝫ pus ꝺspectib⁹ ꝯsolari videris ꝓcib⁹ viciis pterritũ. Et ille. Ego inq̃t spũs sanct⁹ a patre filioq̃ ꝓcedens vnus sum cũ ipsis potẽtie. Et idcirco nũc veni ad te vt nũciarem tibi dimissa esse pcta tua, ⁊ peruiũ iter patere ad regna celestia transituro. Ad q̃ ꝓba q̃si ex barathro desperatiõis resurgẽs

ait, O pater pauperū, o cōsolator merenti
um animoꝝ, o oim miseroꝝ dulce refugiu
quid est qō audio, Nam patebūt celestes
value mihi quē pater ꝛ filius reū mortis es
se cōtestati sunt: cui pennes flāmas minati
sunt, a q̄ tam crebre tam impudenter offen
si sūt. Nū hac mea exili pnia ħ terribile de
cretum incōmutabilis ꝑtatis poterit im
mutari. Ad que spūsctūs respondit, Forti
animo esto: nec de salute vacilles, validos
habet penitētia vera lacertos. Jpa terrifice
maiestati violentiā infert, vincit inuincibi
lē: mutat incōmutabilē: placat irascentem
nitētia quā cepisti: dispōe domui tue ꝛ vir
tutibꝫ q̄bꝫ potes: interim thalamū ozna, p̄
triduū veniem̄ ad te vt aniam tuā supā astra
ferētes gaudijs celestibꝫ iuehamꝰ. Et cum
bis spūsctūs disparuit, iuuenis post tridu
um obijt ꝛ ad regē celestia ob verā quā hūit
pniam felix migrauit.

Quomodo iudei corpꝰ chri in ptes sci
derūt ꝛ miraculosum sanguinem de eodez
corpe effuderūt

II

Quāq̄ iā nō loquar ꝑ pha, ꝛ pene cessas
se videnꝫ oia miracula dī, mūdusq̄ ipe cha
rismatibꝫ diuīe clemētie videaꝫ orbaꝰ: ne tñ
piaꝫ atq̄ simpliciū mētiū fides circa terri
ficū sacramentū corpis Jesu chri vacillet
pariatq̄ errores, etiā vsq̄ in nr̄am etatē me
moriā fecit deus mirabiliū suoꝝ circa escā
quā dedit timentibꝫ se, ꝛ vsq̄ nunc tam stu
penda miranda q̄ circa sacrosanctā eucha
ristiā ꝓdigia fulgent: vt etiam ꝑfidas aias
iudaice plebis sui fulgoꝛ claritate reuerbe
ret, innatāq̄ hebreis caliginem magis ma
gisq̄ discutiat. Sed qz adhuc iacent in te
nebris ꝓdigia lucis: me scribēte, ꝛsi nō vni
uersa: plura tamē pecto longius modio su
pra cādelabꝝ oibꝫ lucē fusura locanda sūt.
Et in pmis de his que circa venerabilē ho
stiam facta sunt in wratislauia: que teutoni
ce breslou nūcupata est, ꝛ in regione bobe
nie sita loq̄mur. In hac siquidem ciuitate:
nescio q̄ necessitate ciues cōpulsi: i illis q̄
tuor temporibꝫ q̄ post crucis venire solent
solennem satis ꝓcessionē fieri statuerūt, in
qua vt facilius offensos oculos diuīe ma
iestatis ad clementiā puocarent corpꝰ chri
Jesu filij sui cui p reuerentia nihil negādū
arbitrati sunt cū debita veneratiōe portaue
rūt. Quod cū facerent ꝛ deuote plebes pas
sim p loca in terrā prozuerēt ꝛ etilem hosti
am ceu dñm deum vt erat adozarent: Per
fidi iudei qui fozte i suis synagogis latescē
tes hoc viderant ceperunt inuicē arridere,
eousq̄, ſ, ꝓcessisse chzianam simplicitatem:
vt eam ipam hostiā quā hūpi chziani ma
nu ꝓfecerant: ignis flāma decoxerat: ferruz
egit in formā: creatorem celi ꝛ terre mariscq̄
cōfiderent. Uñ inuicez cōmunicato cōcilio
statuerūt se nō parcituros pecunie dummo
do huius rei veritatē possent experiri. Per
trāsitis igit nō multis diebꝫ cum quodā ve
speri fere vniuersi iudei ꝑnominate ciuita
tis in vnā domū ꝛgesti essent: celebrassent
q̄z leta cōuiuia: ꝑbuit vinū perituris auda
ciā, ꝛ vocātes ad se custodē in ītempesta no
ctis caligine, Erat em̄ hora noctz quasi vn
decima. Ecce inq̄unt in hoc vno stat huius
quē cernis sacri ꝛuētus summa ꝛcilū vt ex
periri velimus vtruz illa hostia quā chzia
ni adozant deus sit, vtq̄ q̄z panis ille mate
ria: re forma ꝛ natura reclamātibꝫ in carnez
trāsiuit ꝛ sanguinē, quid igit dabimꝰ tibi vt
tu cui huius hostie est cōmissa custodia no
bis eam tradas: Stabat attonitus hac no
ua petitione infelix custos: ꝛ varijs cogita
tionū ꝓcellis estuabat. Hinc eū a nefando
commercio retraxit timoꝛ, illic attraxit aui
da numi execrāda cupiditas, atz sic estuās
expectātibꝫ iudeis ꝓtelabat respōsuz. Dicūt
q̄ ei, Quid ageris frustra cogitationuz flu
ctibꝫ ꝛ nobis ingratas moras interis, Si
vis nobis tradere hostiā quā optamꝰ: non
te id gratis acturū rere, qz triginta aureos
dabimus tibi. At custos audiens se ꝑ exili
hostiola tanta captuz: breuissima ꝛsultati
one cum vxore ꝑhabita, nā ꝛ ipaz adduxe
rat: data manu infaustis emptoribꝫ cōmer
ciū sceleſtum firmauit, ea tñ lege pmissa vt
rē secretā reseruarēt. Placet vniuersis quī
da vel porꝰ quida viri cōditio, Uñ misso
cū custode vno ex eis q̄ hostiā ferret trigita
aureos tribuerūt. Pergūt igit ad ecclīaz si
mul ꝛ reserās tabernaculū alter iudas: do
minū deū ꝛ creatorē suū ꝑfidi iudei manib
deferēdū assignauit. His itaq̄ patratis ab
ijt custos in domū suā, sz iudeus cū ad eos
q̄ se misissent intrassz, eleuato i sublime cor
pore iesu chri. Hic est inq̄t panis ille quez
chziani i carnē trāsisse dicūt ꝛ sanguinē. Ui
deamꝰ igit nūc i eo q̄d lateat. Posita ē itaq̄
mēsa ipositaq̄ hostia, quā blasphemauerꝫ
ꝛspuerūt: ꝛ incidētes cultris atq̄ lāceolis

perfozauerunt: z sic rursum filium dei crucifixerunt. Cunctq hec cõtinuato furoze pagerent, fierentq furendo seniozes: cepit extigue molis hostiola tã copiose cruoꝛẽ sparsim per incisiones effundere vt p madentẽ sanguine mẽsam hostie portiones hac illac q diffluerent. Quare perfida multitudo in clamozem cõcitata quidnam hoc esset obstupuit. Ad quoꝛ clamozem diuino nutu vigiles qui custodiebant ciuitatem excitati, iacto per fenestrarum rimas visu rem vt facta erat didicerant. quapropter in lachrymas resoluti insolitis clamozum strepitib dormientes ciues excitabant Qui cũ quid factum esset cognouissent, vlulatu: fletu: gemitibus totam ciuitatem pturbabant. Assunt subito vexilla christi cum crucib, z accensis in breui non paucis luminib vt grauí iniuria offensum celi terreq creatoꝛẽ demulceret cõcines clerus procedit. Sed dũ ꝓpi⁹ accessissent atq ipi vidissent regẽ glorie in ꝓpio sanguine fluitare, proiectis vexillis z crucib sese per prona in terram pruciunt, vbi cantib eoꝝ in gemitib cõmutatis: o glozie vaste sacrarium inquiunt q̃s te tam grauiter vulnerauit, quis sanguinez tuum tam immaniter fudit, quis te tã atrociter in partes dissecuit. Ue illis incestis manibus qui te generosum sanguinez mortalium oculis videndum pbueruut. Satius eñ fuisset te sub tegumento sacramentalium speciez lumine fidei q̃ corporalibus oculis intueri. Cũq hec hisq similia saucij dolore dixissent, surgentes a terra mensam ipam cũ corpe in sanguine pfluente mixtis cantu fletib ad eccl'iam detulerũt. Ubi cũ debita veneratione collectis corporis partib z congesto in vasculum sanguine: mensam ipsam in publico loco omnib visendã suspendunt. Uerum ne frustra claruisset tã insigne pdigium iudeoꝝ qui hec viderãt, quidam quidem ad fidem cõuersi sunt z sacri baptismatis vnda renati. Quidaz vero in sua pfidia permanentes vsq ad centum quinquaginta (si tamen me numerus non fallat) flammis iniecti sunt Et tragedie p se facte digna supplicia susceperunt. At vero custos vt in nullo a magistri sui Jude successib deuiaret: exterrens populũ horrendis q̃busdam ac desperatiõe plenis clamoribvna cũ vxoze sceleris conscia laqo suspẽsus interiit.

Quomodo diaboli qui ita facti sunt vt

mllum vererent diuina ꝓtute cõpulsi sacramento corporis domini nostri Jesu christi reuerentiam exhibuerunt.

III

Eo tempe quo trlũphis clarus duz burgundie Philipp⁹ sicut z ceteras sue ditioni subiectas puincias comitatũ hollãdie non ãbigua puidẽtia ammĩstrabat, circa alcmariã eiusdẽ comitat⁹ famosum oppidũ i monasterio regl'ariũ cilo vulgari vocabulo nominatũ firmissima relatione didici cõrigũ se, q, s, quodã tempe dũ custos pfati monasterij in hora surgentis auroze fratres ad ꝓmas ꝓcinendas campane cõpulsu commocaret, audiuit post tergũ numerose cuiuslã multitudinis strepitũ insonare. Et cũ scire cupet qui naz hi essent q̃ citra alioꝝ hominũ ꝓsuetudinẽ mozẽq ea hora ad suã eccl'iã cõmeassent, paululũ in obliquũ reflexa cernice: ne forte indisciplinato ituitu intrãtem in eccl'iam plebem scandalizaret, vidit venire quendã pcerũ statura virũ: nigra pedulaq tunica indutuz, z scapulis more picardico tumentib pilleũ sublimẽ in capite deferentẽ, habentez quoq in pedib longis simis rostris calceos ꝓminentes z familiã se subsequentem multam nimis. Quem cũ ꝓdictus custos aliquẽ ꝓncipẽ ob ducis negocia exequẽda ab haga comitz missuz fore spicatus est z officium inchoatuz implere, Sed dum cõpulsum campane diuin⁹ preparet: pteſi demones (nã illi erãt q̃s videras odiosam vocem) subito p valuas chori cum fragoze irrũpunt, raptas sedes scánaq ꝓfragore irrũpunt, raptas sedes scánaq ꝓfragore irrũpunt, raptas sedes scánaq ꝓfragore

intercluso dētib⁹ gramine terre relisus occisus est: vbiq; praue maiestat⁊ insignia relinquebāt. Custos po diuīo pſidio sensib⁹ reddit⁹ vſq; hodie: nisi me fallat opinio mirandū ozbi pdigiū volētib⁹ audire denūciat. Patet ex hoc crudeli facto q̄nto odio maligni spūs flagrēt aduersus gen⁹ humanū: q̄z totus conat⁹ est genus hūanū secū pdere: vt cum ipsi miseri sint: miserie socios q̄ plurimos hīe possint. cum iuxta vulgatuz puerbiū Solaciū sit miser⁊ sociū habere in penis. Quippe q̄ mali sunt et tāta malicia pleni vt a malis inferendis abstinere non possint. Quō em̄ ignis qui calidus est nō potest non calefacere id cui admot⁹ fuerit: et quō sol qui lucidus est imo fons lumis nō potest nō illuminare aerem cui pſto est Ita etiam maligni spiritus a malo faciendo cessare nō possunt nisi diuina bonitas eos seuire phibeat.

Quomodo quidam a demone pcussus virtute venerabilis sacramenti miraculoze se sanatus est.

IIII

Sūt iam ni fallor elapsi nouem anni q̄ quidam vir in villa non lōge a Traiecto inferiori sita: vespi dum sol ꝑgeret ad occasum q̄ppiam factur⁹ solus egrederet in pti mā domui siluā: vbi cum esset: nescio quo iudicio dei venit q̄dam gigātee magnitudinis vir terribilem habens vultū. Is putans pcussum sub genib⁹ virum ciulantē altius ⁊ auxiliū inclamantem pstrauit. abūt: nusq; cōparuit. Quo facto: familia dom⁹ ad flebilē viri clamorē pterrita surgit: ac ingrediens siluā viz. querit ⁊ inuenit. Cuncq; pallidū vultu pdita voce ⁊ ꝑsis horrendi⁹ luminib⁹ videret iacētē: q̄m mortalia se deseruere pſidia: ad sctōz auxilia recurrerūt. Percussum igit iacentemq; virū ad sanctū Heronē q̄ in Egmūdia vsq; in pūs miraculis claret cū sufficiēti oblatione deferendū deuouerūt. Quo voto nō ambiguis spe fide ⁊ charitate fuso: viz. etsi mēbrorū viribus destitutū: loquētē tm̄ ⁊ sua infortunia enarrantē: ad domū baiularūt. donec ordinatis que ad viā necessaria erant pauc⁊ diebus intercurrentib⁹ ad p̄nominatū sanctū inualidū virum deueherent. Cuncq; ptransita positaq; arrepti itiner⁊ nō modica portione Amsterdāmis Hollādie ptium: non incognitā ciuitatē venissent vsq; adeo languor inualuit vt ceu celerius moriturū hominē (q̄m aliud cōgruenti⁹ in tali necessitate hospitiū nō apparuit) ad hospitale cogerent deferre. vt cū fere p sex: septēve hebdomadas mort⁊ impia anti⁹ expectaret: q̄dam nocte pulcerrimā vultu ⁊ fulgēti stola vestitā ꝑginē aureū diadema in capite ꝑferentē sibi assistere vidit. et ex clemēti pūsime ꝑginis aspectu sumēs audaciā Quenā es tu inq̄t pulcerrima mulier q̄ nō verita pauprimi hois miserā sortē: huc intrare dignata es: pſertim cum vultu: incessu: habitu: oīm mortaliū decorē felix deuiceris. Ad que ꝑgo. Ego sum inq̄t illa hūillima feminaz: miseroz sorte refugiū: cuius dñs humilitatē respiciēs: iuiolato pudore matrē dei cōstituit. Et huc nunc veni ad te vt dicerem tibi q̄ si sanitatē recipe placet: te ad sctm̄ locum ferri pcipias: vbi circūductus p venerabile sacramēti insigne tabernaculū celeri⁹ amissum robur ⁊ fractas vires recipies. Et his dictis se in celum virgo recepit. At vir mane facto: aduocat⁊ ad se mulierē cui ifirmoz custodia incūbebat: petit vt se indutū vestib⁹ ad sctm̄ locū celeri⁹ deportaret. Mirat illa ad petitiōez īsolitā ⁊ anhelātē viz. mortiq; ptim̄ vl̄ paululum molestare pauescit. Ammonuit igit eū vt a nocitura sibi postulatiōe desistēs: dño vt aīam citius abiturā in celū deuehere supplicaret. Sed cū ille q̄d vidisset audisset q; femine intima esset: ⁊ ipa rem a deo agi pcipet: alioz freta auxilio: viz. vt petijt ad sctm̄ locū (sic em̄ nomiabat ecclesia illa vbi venerabile sacramentū p cereris locis sue diuinitatis potentiā demonstrauit) deferebat. Ubi cum eū vt dicerat circa tabernaculū semel bis ter duxissent in girū: q̄libet circūitu aduc⁹ viribus: tādez integre sanitatis beneficium reportauit. et his q̄ se illuc detulissent agilioz: exultās et laudās deum: pegrinationē ad sanctū Heronē vt vouerat adimpleuit.

Q; ꝑtute venerabilis sacramēti ouis a lupo rapta miraculose liberat.

V

Erat in monasterio q̄dā deuot⁹ q̄daz laicus pastoz ouium simplex ⁊ timēs dñm deum. Is cū quadā vice post pceptōem corporis Jesu chr̄i circa custodiā ouiū suarū sollicitus custos assisteret: vidit subito venientē e silua lupū: qui raptam e grege morditus ouem deuehens viam q̄ venit recurrit. Quod cū laicus frater grauiter ferret

cũ sũma cõpassione oculos in celũ iaciens O chre inqt pastor bone. O tollens pcta mũdi agne dei quẽ hodie in cibũ sũpsi: hãc captiuã ouiculã tibi cõmendo: tu serua cõmissam. Hã ego eã raptã videre possuz: iuuare ñ possum. Mira res: hac orõne fusa: edacissimũ aial nec auiditate cibi nec iglu uie sui ad hoc induci potuit vt ouẽ tali tutori cõmissaz aut lederet aut vexaret. Illesam igit iuiolatãqz reiecit. Quã pastor ingẽti grazactiõe deo refusa gregi restituit. z recẽs gestũ miraculũ pribz enarrauit.

Qx btã ꝑgo tentatũ spũ fornicatiõis fratrem a tentatiõe liberauit.

VI

Erat qdam pbr deo multũ deuot⁹ z naturali qdam castitat⁹ dono refulgẽs ordis cruciferor: cui⁹ etsi mihi nomẽ nõ incognitum est: nec incerta habitatio: subticere tñ vtrũqz volui: ne aut ipsi pudorẽ (nã verecũdus est) aut mihi adulatõis notã infigerẽ. Js cũ a ꝓmordijs florẽt⁹ iuuente fere vsqz ad tricesimũ annũ: vel nullos oino ob igenitã castitatẽ: aut admodũ paucos carnaliũ tentationũ est⁹ ꝓsensisset, nescio q̃ demonis inuidia actum sit vt in ꝓuectiori etate tãgrauibz tentationũ carnaliũ fluctibz inciperet agitari vt de piculo castitat⁹ hesitãs grauiter trepidaret. Cunqz demõ imũdas cogitatões die noctuqz ingereret: z ꝑdict⁹ frater pfundis suspirijs: pdigz lachrymis z sctissimis ꝑcibz: ambigua satis victoria recertaret. Tandẽ ad reginã ꝟginẽ Mariam spei sue ancoram fixit ipsamqz adiutricẽ sub tãacerba certaminis mole sibi fieri postulauit. Uex dũ illa nõ acceleraret ꝓsidiũ: sed texerat moras antie repugnanti: vidit q̃dã vice in altari coram q̃ se in orõnez ꝓstrauit ꝟginis Marie z btẽ Bertrudis imagines vl sculptas nescio vl pictas. Sz cũ regina celi aureo diademate renitentẽ z beatã Bertrudẽ bũiliori velo tectã cõspiceret: vt videlicet imparile meritũ dispar habit⁹ denotaret: colũbina simplicitate plen⁹: in hunc modũ cepit pozare. Non debueras ꝟgo Maria bñdicta me crebri⁹ te inuocãtẽ hacten⁹ ptratisse. et hucusqz i tuis castris militãti diu sepeqz optata negasse ꝓsidia cũ te z vulgatũ nomẽ miseror adiutricẽ: z regiũ diadema ꝟginũ ꝓncipẽ signẽt. Uerum nũc qz graui⁹ seniẽte hoste in me video pticlitari castra pudoris: z bellũ impar viribz meis impositũ cerno: atqz ex ꝟbõ cõtio hostis in ptio cessura trophea: eo vsqz noueris rẽ ꝓcessisse vt hodie felix ꝟgo regiũ diadema aut retineas aut amittas. Si inueniesum: manebit tibi. si ꝟo vl adhuc pcanfessum: manebit tibi. si ꝟo vl adhuc pcantẽ sprenerit: detracta sublimi de ꝓtice corona Bertrudis ꝟginis caput ornabo. Atqpa cũ se viderit p me hoc honore ꝓuẽtã: tantbũficijs nõ ingrata: a turpibz cogitationũ pcellis me libeꝛ atqz secuꝛ efficiet. O deus ꝗd non facit inocẽt⁹ bois sctã simplicitas? Uox em vt his ꝟbis genitricẽ dei z regiã celi cõuenisset: ipa q̃si tãti honoris fastigio nolẽs ꝓuari: minantẽ sibi fratrẽ ab huiusmodi tẽtatiõe tãpotẽter eripuit: vt ꝓ vl lã horã vsqz in pñs tps dicat carnaliũ tentionũ fluctibz nõ quassari. sed de tunc accepta puritate nũc q̃z letat.

Qx beata ꝟgo Maria negligenti solita suffragia amplexum denegauit.

VII

In monasterio regulariũ ꝓpe Swollis vulgari noie mons sctẽ Agnet⁹ nomiato: erat qdã monach⁹ dict⁹ Thomas chempis quẽ nedũ sctissima atqz innocẽtissima vita religiosum: verũetiam deuotissima scripta reddidere famosũ. Js cũ inuenis eẽt z Dauedrie scholas freqntaret: deuoti viri magistri Florẽtij q̃ congregatõi q̃ illic est nomẽ imposuit: regimi se subiecit. atqz eã deuotionẽ quã i ꝓuectiori etate copiose abũdeqz scribẽs effudit: puer ibiblt. Habuit em de uot⁹ puer int cetera pie deuotiõis sue exercitia: etiã illã cõsuetudinẽ: vt dietim capta hora certas orõnes atqz suffragia de btã ꝟgine Maria q̃si diurnã pẽsionẽ colueret. gebat. Uex qz instabil z nutabũda ẽ pueris deuotio: cepit z i eo latioribz velis pelagus hec ꝓsuetudo nauigare. Pedetẽtim igit solitas orõnes atqz suffragia ꝓmo ad vnã diem. debinc ad duos aut tres. demũ ad qtuor. tãdẽ ad integrã septimanã neglexit. z qõ magz dolẽdũ ẽ postremo vniuersa posuit. Qõ dum ageret: visuz est sibi in visione nocturna q̃si staret i atrio ꝓdicti magistri Florẽtij. vbi dũ vna cũ aliꝭ scholaribus q̃ illuc ꝓfluebãt ad audiẽduz diuinum ꝟbũ auidas aures ad ea q̃ dicebant inclinaret: ꝓspexit i nubibz celi ꝺsup venientẽ dñam mõi. q̃ dũ facie ꝺcora z fulgẽti hitu ad pctum atriũ descẽdisset: circuiuit frẽs q̃ illic verbũ dei audientibz loquebant. Et nunc hũc nunc illũ amorosissime ãplexata. gras

videbat eis refundere q̄ tāp̄ys ammoni-
tionib⁹ satagere viderent: ne p̄cium sangui
nis dulcissimi filij sui ī illis iuuenib⁹ depe-
riret. At adolescēs hec intuēs ꝛ vidēs vir-
ginem in mlieribꝫ bñdictā ruere in ample-
xus fratrū dicentiū: ardens ꝛ estuās lique
scens ꝛ sperās stabat, ꝛ in ip̄m amoꝛosum
lumē firmi⁹ detoꝛquēs intra semetip̄m di-
cebat, Paululū expectabo: et cū felix ego
charitatis insignia ceteris sufficiēter ostē-
derit: tūc etiā ꝛ mihi: q̄ eam etsi nō digno
saltem possibili amoꝛe p̄secut⁹ sum: habe-
bit amplexum charitat; offerre. Sed heu
q̄ sepe in ꝓtrariū vadunt spes firme moꝛ-
talium: iuuenis oscꝰlum spabat dulce pign⁹
amoꝛis: sed ꝯbū aspe increpatōis accepit.
Siq̄dem ego beata posteaq̄ singulos q̄
p̄ys ammonitiōib⁹ floꝛentē ꝓfluētiū scho-
larium etatē ad melioꝛa puehebāt dulcib⁹
amplexib⁹ demulsisset: venit tandē ad p̄di-
cīens: frustra inq̄t amplexū petis scti amo-
ris hostis acerbe: q̄ exosa amicicie negligen
tia: malo ꝓsule fretus: debitā atq̄ solitam
mihi pensionē flammantiū p̄cū non sol-
uis. Siq̄dem vbi nūc sūt ꝓsuete p̄ces tue?
Quo solite oꝛōnes auolarunt? Ubi mitta
suspiria p̄ia suffragia? Nōne refriguit ī te
charitas: toꝛpuit amoꝛ: deuotio quondaz
habita vacillauit? Et nūc tu q̄si nihil petīs
sistas ꝛ audaci fronte amplexū manes: q̄
argui magis meruisti. Et indignabūde vul
tum auertes: Abi inq̄t abi a me. q̄ ample
xib⁹ meis indign⁹ cēseberis qui tamfacilē
p̄cē amate soluere neglexisti. atq̄ sic iust; in
crepatiōib⁹ laceratū relinquēs: celis refu-
sa disparuit. Cetez iuuenis post visionem
cuigilās discutit conscīam: inuenit culpā:
ꝓponit emendā. Et ne de cetero ꝯginis be
ate frustraretur amplexibus: neglecta di-
uisq̄ in finem vite suc nullo ea die auserit
missaq̄ suffragia ita legenda rearripuit: vt
posttergare. O felix repꝛehēsio que coꝛre-
xit erroꝛem: que amoꝛis federa paululum
dirupta resartijt: que negligentie neuū ex-
cussit.

Q Iisdem frater Thomas p bñdicta no-
mina Jesus chꝰs: ꝛ angelicā salutationem
se terrentē demonē pfugauit.

VIII

Cum q̄dā vice p̄dictū fratrem Thomā
demon vellet deterrere: nocte in teterrima
boꝛrendaq̄ foꝛma eidem apparuit, quē cū
frater Thomas lecto appꝛopinq̄re vidisset
intremuit p̄mū ad larualē intuitū. et q̄d cō
tra tāboꝛrēdi hostis īsidias auxilij sumeret
ignoꝛauit. Tandē diuino spū instigat⁹: an
gelicā cepit salutationez tremula voce (nā
vehemēter extimuit) ꝑmeli⁹ potuit p̄sonā-
re. Sed diabolus q̄si nihil ad hanc saluta
tionē mot⁹: magis magisq̄ trepido cepit p̄
ximare: q̄usq̄ mōach⁹ ī salutatōe p̄dicta eo
usq̄ peuenisset: vt dñs nr̄ Jesus chꝰs amen
acclamaret. Quod terrificū nomen vbi de
mon audiuit quasi boꝛrendo quodā toni-
truo pauefactus vultū vertit: ꝛ q̄citissime
potuit clamātis vocē aufugit. Videns ig̃i
tur frater Thomas ad tanti nomis virtu
tē demonē stare nō posse: audacius caput
pauidū erexit: et repetitis vicibus benedi-
ctum nomē Jesus chꝰstus post fugientez
hostem inclamauit. et quo ipse clamabat
foꝛtius: eo vehementius teter spūs fugi-
ebat. Quod vbi cognouit religiosus vir:
gratias agens dño deo: dixit apud se. Si
hoc sctissimo noie tāfacile possum aduerse
potestatis vires infringere: de cetero nolo
vt hactenus feci: vel demonū machinamē
ta timere: vel sub eoꝛ q̄uis boꝛrendis mi
nis fide vacillante trepidare.

Q Angelus dñi iuuenem quendam eoq̄
p̄uis socijs se iunxisset data alapa coꝛrexit

IX

Zwollis oppidū insigne Traiectēs dio
cesis est: vbi quod dicturus sum firma di-
dici relatione cōtigisse. Erat ibi sicut et in
ceteris scholis nō arguēda consuetudo: vt
scholarib⁹ ibidē freq̄ntantib⁹ vno vl duob⁹
dieb⁹ in septiana cōcederet decentib⁹ ludis
tēsum studēdi rigoꝛē paululuz relaxare: ne
si nimiū iuueniles animos indefessa studi-
ositate lacesserent: aut schole fastidiū: aut
sensuū pturbata ratione incurrerent detri
mentū. Nā sicut duratas trabes si nimiū
flexerz frāges: sic tenera adolescētum inge-
nia si ꝯmoderato rigoꝛe grauauerz ꝓmes.
Pressa em̄ in sublime ferri nō p̄nt. Mod⁹
tū ꝑm Quintilianū in hmōi remissiōib⁹ il-
le ꝑuādus ē: ne aut odiū studioꝛ faciāt ne-
gate: aut ocij ꝓsuetudiez nimie Quidā igit̄
eiusdē oppidi scholares hac sua ꝓgestione
vti volētes: eo pacto lusuri cāpos itrauerūt
vt hi q̄ ludētes amitterēt bibēdā illo vespe
ere visitā soli soluerēt: suosq̄ victoꝛes ab ex
positōe tutarēt. Cunq̄ huiuscemodi lusib⁹
diē duxissēt ī vesp̄e ac sufficiēte symbolo

facto remeandũ viderẽt: vnus exillis qui eoꝝ signifer atq; dux ad insolentiã videbatur, qm̃ inq̃t sufficiẽs symbolũ lusuũ indicio factum est abũdatq; pecunia hoc vespe in potibꝫ cõsumẽda, nũc qz vrgentibꝫ tenebris est oppidũ repetẽdũ, vel semel adhuc ea lege ludam⁹ vt q̃squis nostꝝ victoz exteriit, qcũq; libuerit eo pacto alijs impet: vt q̃ impantis iussa implere cõtẽpserit: vn⁹ et solus future cene soluat impẽdia atq; sic lucrata hactenꝰ pecunia in aliud tps reseruet. Placet oĩbꝫ ꝯcepta ꝓpositaq; inuẽtio, et repato ludo: q̃sq; vt sic ꝑcipe ceterꝫ liceat arte atq; industria q̃ põt elaborat. Uexqz frequenter felicioza fata prauis arridẽt soleatq; improbos comitari fortuna fecundioꝝ: is q̃ oĩbꝫ nequioꝝ erat iuuante victoria ꝑceptoꝝ effectꝰ est. Uñ solẽni celebriq; cena cõpleta cunctis impat se seq̃nt. Quo impato surgit nequã a cena: exit: idem ꝑcedit, ceteri ignari z nescij q̃ ituꝝ sceleriꝫ ducẽ subsequunt. Heu res nefanda Ingredit lupanar infaustꝰ lupus, et postq̃ cõpleta libidine exisset, vt simil'r vicissim oẽs facerent sub penalis pacti euasiõe turpis belua imperauit. Parent oẽs nefando ꝑcepto libenti aĩo, nã libidine estuabant: qõ agere iussi sunt adimplerũt. Unꝰ tñ ex eis quem nedũ forma coꝝporea: que in eo elegãtissima erat: decoꝝ effecit: verũetiam ꝓbitas et honestas: necnõ z virgineꝰ q̃dã ruboꝝ pulcris reddiderat pulcrioꝛẽ: ad exitiale ꝑceptum exhoꝝrens pallentibꝫ genis intremuit: petijt sodales vt liber sibi ꝑberet egressus: maxime qz hactenꝰ seruasset inuiolata castra pudoꝛis: firmassetq; aĩo se vitaꝫ potius q̃ ꝓginitatẽ ꝓditurꝫ. His adolescẽtis ꝓbis non compuncti sed ꝓuocati sodales: vi abstractũ e collo palliolũ tenẽt: nec se illud reddituros affirmãt: nisi expectãtꝫ se femine amplexibꝫ iungeret. Hũ tu inq̃unt seruata castimonia vnꝰ et solus nostrã oĩm luxuriã irridebis. Tũ iuuenis vt obstinatã sodaliũ maliciã vidit: nõ ignarꝰ consiliꝫ letos atq; festiuos reinduit vultus: z lacerꝫ doloꝝibꝫ animũ serena fronte dissimulans. Si oĩno inquit libet me vestris amplexibꝫ hẽc ꝓsoꝝtem: valeat nũc felix ꝓginitas, et cum id tps exegerit: memoꝛẽ se faciat q̃ hactenꝰ cũ sũma veneratione in meis sit laribꝫ hospitata. Et cũ hec dixisset rapido cursu se ad cubile meretricis q̃si ꝓcubiturus ingessit. In cuiꝰ limine cũ introituꝰ consisteret: ꝓsa in tergũ fronte vt minꝰ noꝰ taret sodalibꝫ inclamauit. Hũ solis ꝓginibus celi patebũt, z non etiã post adulteria Dauid z plures alij regna meruere manu ra. Ad hec sodales in casum cõcitati plausum fecerũt. Ipse tñ anxie satis in ĩtimis coꝛdis sui penetralibꝫ dñm nostrũ Jesum chm̃ ꝑcabat ne caueaꝫ scoꝛti: naufragum vicꝫ pelagus ꝓginei pudoꝛis ingressus castitatis stipẽdia patereꝫ. Atq; sic introiẽs firmarꝫ solliciti⁹ foꝛtium serꝫ: neq; cũ femina loq̃reꝫ expectãtes pre ianuis sodales resciꝛent, z gestientẽ in suos amplexus femĩnã paululũ declinãs huiuscemodi ꝓbis affat. Qm̃ nõ ignoꝛo infelix soꝛoꝛ q̃ te in bãc misera infamẽq; vitã non tãpudicicie odiũ q̃ capiẽde pecunie amoꝛ transmiserit: ausus sum introire ad te: et nũc amoꝛ arbitrꝫ colloq; tibi, cũ tñ longe sit aĩa mea vt recũ i pudicicie fastũ piculũ velim q̃q̃ puerili age re, vel ꝓginitatem meã quam gratia dei vigz ad moꝛtez iuiolatã tueboꝝ: tuis aliaꝫve femiaꝫ amplexibꝫ ꝓstupꝛare. Quia igit me ad te nõ tam lasciuia inuexit q̃ cõpulit desmerata malis ꝑua societas: redimere malo q̃ violare pudoꝛẽ. Interim aperꝫ marsupijs nõ cõtemnendi valoꝛis argẽteũ nummũ ptulit: quem femie tribuẽs ait. Sume hũc numũ z secretũ habe: nullicꝫ pãdas q̃ saluis ꝓgitatꝫ sigillis abs te hac hoꝛa fecerim, alioquin si sodalibꝫ res hec inotescaret: se in mea damna armarẽt. Accepit nummũ ꝓstituta femĩa: z vidẽs pudicã iuuenis verecũdãq; effigiẽ: ammirata est vehementer adolescentẽ tenerꝫ annis tãta moꝛ bone state et ꝓboꝝ grauitate stare conspicuũ: vt nec in eã nec in quãlibet polluti cubil' ꝓcꝫ pudicũ lumen diffiecit. Unde adhoꝛtata é eum ne a ꝓpositi sui puritate ꝏcideret secretã retenturã spopõdit: et in pace abire ꝑcepit. At iuuenis cũ ad socios expectantes redijsset z post insolentes discursus et varios plateaꝫ circuitꝰ tps ꝓfunde noctis q̃escẽdũ ꝑcipet: ab eis diuisus ad ꝓpria cõmeauit. Uexqz indecẽs fuerat tãte ꝓbitatẽ ti tãimpꝛobis sodalibꝫ sui ꝑbere ꝓsortium nõ est passus pñsim⁹ deꝰ q̃semp̃ qs diligit arguit z castigat: hãc offensam ipune ꝑtergredi, sed tanq̃ benignissimus pastoꝛ balantis ouicule sue hoc modo emẽdauit erroꝛẽ. Gradiebaꝫ solus ꝑ viã vt iret domũ: haud parum in semetipso ammirãs q̃ posset tuisset illum metuẽde leene caucam illesus

intactus q̄z euadere. Lūq̄z talia memorās: girato in obliquū gradu: in aliam vicū diuertisset q̄ recto itinere ad suum hospitium dirigebat: subito vidit añ se p horrende noctis caliginē p̄sonā quandā cui⁹ virilis facies. nam vir videbaṫ micantiū astrorū lumen reuincēs inuisa plateā luce perfudit. Qui appropiās dextera manu tāto ictus impetu in maxillā iuuenis palmam fixit vt verberis in terram relisus palpitaret dicens. Uel hoc verbere doctus prauę sodalitatis virulēta contagia vereare. At iuuenis cū post breuissimā horā casus sui resurgeret visurus q̄snā ip̄m tā violēta alapa cōsternasset: nullū p̄ter se circa se vidit. Qua re angelū suū fuisse q̄ diuino impio ip̄m de errore cōmisso corrigeret: nō ambigua estimatiōe arbitrat⁹ ad hospitiū alacer repedauit: nō min⁹ de p̄digiosa t p̄futura sibi correctiōe gauisus q̄z de ꝓber⁹ acerbitate sollicitus. Leteꝝ ne p̄bātasticū aliq̄d circa se p̄tigisse inuenis crederet: t somnio se magis deceptū esse q̄z re gesta instructū eē putaret: diuia dispēsatiōe factū est q̄ p plures dies cesa maxilla intantū distensa pelle tumuerit: vt ad aliq̄t dies in publicum p̄cedere tanta genarū disparilitate verereṫ. O felix iusti rigoris t e celsissimis celis missa cēsura: q̄ dū vni⁹ errorē digno ꝓbere cecidisti: euidens dedisti documentū posteris q̄ntū deo angelisq̄z displiceat insontē adolescentū etatē insolentiby sodalibⁿ cōmisceri. Sed nūc in fine exempli q̄by te ꝓbis dignę lacerem nescio sceleste p̄ceptor: q̄ dum p̄uia cōuentiōe t penali pacto noueras oēs sodales p̄ceptis tuis parituros t non ausuros tua violare imperia: quare nō iuuenilē indolem virtutiby animū dare: inuiolata seruare castra pudoris: et diuinis magis q̄z tuis iussis corda inflectere: nisi q̄ magistro diabolo idcirco iuberer⁹ tamen audituū ludum effingere: vt te sodales q̄z tuos seuus parricida stupratа virginitate p̄ tui q̄z sequaces q̄z metuēdus iudex egre imeres. Sed expecta paulisper et videbis ꝓtulerit: animas rosea sanguinis sui effusione redemptas tuis iussibus: exemplis: t consiliis ꝓsse.

Quomodo q̄dam mḡr Parisiensis scientie sue titulos negligens: ad humillima se officia inclinauit

x

18

Posteaq̄z magistri Gerardi nomīe et re magni industria atq̄z cōsilio monasterium regulariū canonicor⁹ in dioceſi Traiectēſi nomine windesim: in toto orbe famosū fundationis sue rudimēta iactasset atq̄z in eo viri diuino spiritu feruentes: sub optima disciplina lateſcerent: baiula fama eos glorificante: nōnulli partarū rerū diuitijs abundantes in ſeculo eductis imo violentis p̄ecibⁿ raptis ex p̄fato monasterio p̄rioribⁿ: in diuersis locis eiusdē ordinis claustra ea lege fundauerūt: vt tamsancta atq̄z iam recens plantata vinea diffusis quaq̄ versum palmitibⁿ arentem senio orbem felici ebrietate infunderēt. Inter quez illud monasterium non bassam regularis obseruantie sedem accepit. quod nō lōge ab oppido Noerthorensi felicia sua septa locauit: et nūc diues ꝓtutibus: religione t sanctitate cōſpicuum: felix germen fecūde deuotionis lōge lateq̄z dispergit. In quo id quod dicturus sum firmissima didici relatione contigisse. Siquidē idem monasterium quidam non infime fame magiſter nomine Henric⁹ de Louanio qui quondam regimē ſcholariū Louanij nō segniter administrabat: nam vniuersale studiū tūc ibi nō viguit: Christo militaturus ingressus: instātia qua debuit locū postulauit. At fratres qui columne videbanṫ et quoz in acceptandis ſpūalis militie tyroniby fuerant vota requirēda: posteaq̄z p̄sone dignitatē: genus: officium: patriā: t robur inualiduz resciuissent: cōmunicato inuicem cōsilio: talia similiaq̄z postulanti responsa tribuerunt. Tāetsi tuum feruidum pectus t sanctissimā volūtatē nō sufficiam⁹ debita ammiratiōe p̄rosequi venerande magiſter: q̄bus non expauisti post tantā vite libertatem t p̄clarū offi cīū extra fines natiue patrie hos inualidos lacertos t imbecillem corpis molē huic nostre pauptati cōmittere: t laboribⁿ tuis viribⁿ incompetētibⁿ cōmendare. tibi tamen nobisq̄z consulimus vt in tua patria vbi monasteriorū copiosa multitudo est t ordinum non p̄emnenda diuersitas: tuum velis ꝓpositum consummare. qz vt ipſe videre potes imbecillitas tua chori nostri grauissimā stationem: qui etiam robustos quosq̄z viros lacessit: non valebit sufferre. nec dignitas tua ad alia q̄q̄z abiecta officia q̄ laicos mag⁹ q̄z frātes decent patiṫ inclinare. His similibⁿq̄z ver-

bis ꝓposuerũt viro rigorẽ ordinis: spũalis
vite arduũ iter: ꝛ ꝓpꝛũ corpis inualidas vi
res: gradũ mõasterij: obedietie iugũ assue
tis libtati durissimũ. Sz venerãdus magr̃
igne spũscti inflãmat⁹ ad hec nihil territ⁹:
corã oĩbꝰ in terrã ꝓruẽs ait, Ego ad seruiẽ
dũ dño veni: veni ad pmerẽdũ regna cele
stia. idcirco nec labor mihi acerbꝰ erit: nec
indigna gradui meo causabor officia: ne
ꝙ tediosa impia suspicabor ꝙ q̃ id qõ desi
derat aĩa mea qñꝙ pmerear regnũ accipe.
Hac cõstanti rñsione edificati frẽs iussert
virũ hospitio recipi donec maturi⁹ delibe
rati q̃d de eo fiẽdũ eẽt decernerẽt. Interim
vir dei antie satꝫ dñm ac bñdictã matrẽ ei⁹
ꝓcabat vt saluti sue ꝓfuturꝫ cõsiliũ patrib⁹
inspirarẽt: ꝛ sibi in sctõ suo ꝓposito stabilẽ
voluntatẽ ꝓcederent. Uerꝫ qz diues in mi
sericordia de⁹ nõ patit suã munificẽtissimã
largitatẽ auaris licꝫ desiderijs sanctoꝝ su
perari: grãdi oraculo ac manifesta visione
nouelli militꝫ sui ꝓces hoc modo effectui
mãcipare curauit. Erat eo tpe quo ista age
bant q̃dã int fratres cui⁹ in acceptãdis no
uitijs nõ ꝓtẽnẽda habebat autoritas. Is
postꝙ culcitre sue fatigata vigilijs ac labo
ribus mẽbra collisissꝫ: circũfusam circa se
ingenti lumine ꝓginẽ vidit audiuitꝙ dicẽ
tem. Dic cõfratribꝰ tuis ne virũ hũc q̃ apõ
vos degit: ꝛ cohabitandi vob locũ flagitat
ausint repellere, qz dñs cũ illo est: ꝛ spũssã
ctus reqescit in eo. Ad quã ille. Que es tu
o pulcerrima mulierũ q̃ tãta maiestate hec
imperas? At illa. Uirgo Maria sum sin
gularissima hui⁹ mõasterij patrona. Qua
propter celeri⁹ q̃ dicti fribꝰ pande: ꝛ sũmope
caue ne vel vnũ iota horꝫ q̃ ipaui decidersꝫ.
Cunctꝙ post hec ꝓba se regina celi in celos
recepisset, et frater significasset audita vi
sactꝙ cõuentui: tãte ꝓginis instãtias admi
rati: vtꝫ cum summa charitate amplecti sũt
ꝛ ad pbã morẽ eis solito receperũt. At ipe
nõ immemor ꝙ idcirco mũdũ: patriã: res:
se: suosꝙ reliq̃rit: vt in oĩ humilitate et la
bore dño in suis castris militaret: statiꝫ vt
se intellexisset fratribꝰ annũeratum: sciẽtie
sue sublimes titulos execrat⁹: subulci offi
ciũ cum sũma instantia sibi cõmitti postu
lauit: vt q̃ eoten⁹ inuenũ mgr̃ iformatoꝝ ac
ductoꝝ fuerat: felici (vt sibi videbat) cõmu
tatiõe scrophaꝝ atꝙ porcoꝝ ductoꝝꝙ cre
aret. Fratres itaꝙ lz eum rem suo statui ꝛ
tante scientie indebitã petere ñ ambigerẽt:
victi tñ importunitate viri nõ facili animi
ratione ad tantã humilitatẽ attoniti: pen
tũ officiũ cõmiserũt, fauebãt tñ sibi vt ꝑ ce
teris laicꝫ intra q̃ꝝ numerꝝ sortẽ accepit in
refectorio monachoꝝ cibum capet at sola
cio latinaꝝ lectionũ q̃ sub refectiõis tpe le
gebant frueret, ea tñ lege pmissa vt pmũ q̃s
refectoriũ comesurus intraret: indut⁹ dece
tiori veste: se fetidi olidiꝙ teristri q̃ in por
coꝝ caueis vti solebat induuijs spoliaret,
ne sꝫ turpi odoꝝ fragrantia teneriores ad
nauseam puocaret. Quis calam⁹ scriben
Que lingua dicet? Quis vel ꝓboꝝ valtissi
mus ordo discutiet cum quãta alacritate
gaudio: idustria excellẽtissim⁹ mgr̃ iste exor
sum etiã rusticꝫ q̃ nõ nisi despectissimos su
bulcos statuunt: officiũ miñtrauerit: atꝙ ꝓ
plures annos cõpleuerit. Uerꝫ ne ꝓtinge
dignitatꝫ oblũio iã nacti officij ꝓpꝛũ ro
lerabiliorẽ faceret ac pinde pmꝝ põd⁹ mi
nueret: tale vir industri⁹ remediũ adiuenit.
Distincta loca quẽadmodũ i scholis habe
re solit⁹ erat inter adolescẽtiũ greges: etiaꝫ
in porcoꝝ caueis fecit. In q̃ꝝ vnũ dũ peni
dulis auribꝰ informes minaret sues: in al
tex porcellos cogeret marcidos: strictoꝙ i
tertiũ locum flagello ageret aruina formo
sos. q̃d agebat fortissim⁹ miles nisi vt pisti
ni ꝛ seq̃ntis statuũ compatiõe ꝑ oculꝫ habi
ta: iugi ꝓtroversia feruentẽ in bellũ animũ
ꝓcitaret, vtꝙ sic aucta victoriꝰ ꝓpꝛia feruare
tex sicut nec tenebrosa nox micãtiũ astroꝝ
lumẽ: nec auri fulgorez tetrioꝝ terra fedare
põt: sic nec idignioris officij lz obstruse ca
uerne hui⁹ venerãdi mgr̃i dignitatẽ value
runt cõtegere. Siq̃dem nõ frẽs mõ q̃bus
indies ꝓtutũ eius insignia clarius clari⁹q⁹
claruerũt eũ venerati sunt, vexetiã secula
res viri celebri ei⁹ fama succesꝫ: in dubijs
ꝓsciaꝝ suaꝝ caus ei⁹ cõsilia postulabãt: pe
tierũt informatões: ꝑces flagitabant. Inte
q̃s cũ q̃dã honest⁹ vir de certꝫ dubijs int
rogatur⁹ eũ: ignoraret q̃nã modo ad tãve
nerabilis subulci colloquiũ decẽt⁹ gueni
ret, q̃ppe quẽ ꝓ reuerẽtia irreuerenti⁹ acce
dere null⁹ auderet: ꝓsiliũ a nonnullis acce
pit vt facto prãdio extra septa mõasterij eũ
ad pastũ porcos minaret: se illi adiũgeret
q̃reretꝙ: ex eo lucidissima respõsa captur⁹
Fecit vir vt erat edoct⁹, ꝛ cũ oĩ reuerentia
subsequentẽ porcellos litteratũ virũ expe
ctabat. Uenit ille, sed cum iste ꝑ verecun

dia lōgi⁹ staret timeretq; accedere: vocauit eū ad se vir sctūs ꝑusq; loq̄ret & ait. Hec sunt in corde tuo, de his & his me interrogare disponis: atq; sic oia q̄ i abditissimis pectoris sui latebris obstrusa secretaq; ferebat ita sibi seriatim disseruit q̄si in fronte viri cordis arcana depicta vidisset, vnde optime informatū atq; vehementer cōsolatū in pace abire ꝑmisit. Et q̄d de hoibus talib⁹ hoim gen⁹ viros virtute fecūdos etiā in abiectissimis statibus desinant admirari, Demones ad huius viri ꝑutē stupuerūt. Postro cū q̄dā vice pēdula sordidaq; veste indut⁹ porcos gregē humillime añ se ducere: obuiū habuit energuminū hoiem q̄ de monis obsidione vallatus statim vt altissimū vidisset: pallens facie intremuit: & more sepient reboare & dicere, O scie vaste sacrari um q̄d agis? Hac lacera stola ꝑgrederis? Nō ita fateor eo tpe incessisti qū in Parisiensi cathedra doctior doctis Henrice legisti, Cessa igit cessa: fetidū fedis desere gregez: alios nō te tāspernēda docuere officia. Ad hec silla ꝑba nihil rūdens: dimisso p̄ verecundia in terrā capite humilis mgr̄ pertransiit, sed oēs q̄ audierūt nō min⁹ de veneradi mgr̄i būilitate q̄ demonis voce mirati sunt: & deū in suis miraculis laudaue runt. Mgr̄ igit Henric⁹ p. xx. ni fallor annos vsq; ad decrepitā, s. etatē subulci officiū sollicitissime administrās feliciter q̄euit in dño: eo sublimior in celo sessur⁹ q̄ būilior in terris locū accepit. De q̄ sit de⁹ benedict⁹ in secula Amen.

Q̄ deus iuuenē a parētib⁹ desertū in celeste regnū benignissime accepit.

XI

Nō diu post aurea illa & felicissima tpa q̄bus magr̄ Gerardus magn⁹ q̄ totius germanie deuotōnis fundator atq; ꝓmotor extiterat: feruētissimo spūsctō igne inflamat⁹: semina diuini ꝟbi p̄ dioceſim Traiectensem dispserat: atq; dño coopante & seriis vite amore inflamarat: Cōtigit q̄ndam iuuenē Flādrien siū ptū nō bassa stirpe prosapie genitū Dauētrieſez scholā cā discēdaq; lrāz inuisere. Qui dū nō mlt⁹ dieb⁹ i seculari fusset hospitio demorat⁹: itutū arbitrās conuersationē habitare serpētib⁹: q̄rūdā spūaliū viroz̄ regimini se subūcies: & hūilē atq; despectuz habitū induens: deserto ꝓri hospitio: cū eisdē spūalib⁹ vir⁹ cepit habitare: vt ibi nec dū scientijs scholasticalib⁹ apte me vt illic scholaribus moris erat imbui posset: verētiā ꝓtib⁹ & hoīs moribus ditaret. Q̄d dū garrula fama q̄ nihil diu sinit esse secretū desere: pī & mr̄ resciuissent: dolēt atq; indigne ferūt tāgenerosam vicz plē suā būiliori indutū habitu despectoz̄ viroz̄ impijs agitari Uñ destinato festinanti⁹ nūcio: iuueni mā dauerūt vt relicto fratribus quoz̄ regimini sese subiecerat: ꝓstinū hospitiuz suū reintraret. Q̄si ptinaci aīo eoz̄ iussa refelleret minātur futuz̄ esse vt & ipsi claudant adiutrices man⁹ rebelli filio siti: fame: & frigore piturо Uez̄ iuuenis illat⁹ minis ꝓstātioz: & sciēs deo magis q̄z hoib⁹ esse parendū: nec vllius impio salutē anie negligēdā: cū fratribus manere delegit, malens si parētes pietatez in tyrānide ꝓterēt publice mendicitat⁹ opprobrio subiacere q̄z in seclari hospitio inter femiaz̄ greges cū piculo viuere castitatis. Q̄d vbi parētes didicerūt: irascunt⁹ filio cui debuerant aggaudere: et man⁹ claudūt adiutrices. Juuenis ꝟo ꝓsūpt⁹ iterum numis q̄s secū detulerat: cepit rebus necessarijs idigere, et is q̄ in delicijs atq; sūma oīm rerū copia fuerat enutrit⁹: sub lacera toga frigora sustinet: patit sitim: fame torquet. Sz o robustissimū noui milit⁹ pect⁹ in oīb⁹ his nec paupertate terret: nec pusillanimitate deiect: nec a sctissimo ꝓposito suo reuocat: q̄npoti⁹ replet sūma letitia q̄ ob amorē celest⁹ patris sui a parentib⁹ carnis sue ceu scorto genit⁹ derelinq̄ meruit & idigentia rez̄ fatigari. Uez̄ clemētissim⁹ de⁹ q̄ nō patit nos tētari sup id q̄ possum⁹: sed facit cū tētatione puētū: nō sustinuit dulcē filiū suū incōpetēti sibi inopia diuti⁹ ꝓgrauari: sed facili febre corr̄eptū ad celestes diuitias inuitauit. Decubuit igit lecto deuotus adolescēs & mort⁹ iura let⁹ expectans: ad agoniā tādē deuenit. Jn q̄ cū paululuz laborasset & iā tps esset felicē illā aīaz auolare: resumpt⁹ viribus se sup se erigēs i lecto resedit: & oculis atq; manib⁹ i celū suspēsis deū q̄ illic resederat p̄zem oīm inuocabat Quo facto forti spū ac itegra voce ad astātes sibi caligantē visum intorquēs ait. Pr̄ meus & mr̄ mea dereliq̄runt me, dñs aut̄ assumpsit me. Et his verbis libez̄ a terrenis contagijs spūm in sinū celest⁹ patr⁹ nō

tam emisit q̃s posuit. De q̃ sit deus bñdict⁹ in secula Amen.

Q̃ porci irrationales scz bestie innocentis z simplicz fratris impio parierũt

XII

Erat in dioceſi Honasteriẽſi: sedz nũc est insigne q̃ddã monasteriũ ordis crucifer⁹: cui⁹ nomẽ ob certas causas subticeo: habens in circũiacẽtib⁹ sibi locz siluas amplissimas: ad q̃s nõ suos mõ: vexetiã aliorũ porcellos sumpto ꝓdigno p̃cio idcirco minare soliti sunt vt autũnali tpe rapidis flatib⁹ deiectas glãdes infra trãseũtes porci colligerent. et sic dulci pabulo incrassati esſib⁹ hoim fierẽt aptiores. Cũ igit q̃daz tpe dines quercub⁹ silua delapsis glandib⁹ vltra solitũ copioſe respsa iaceret: z monasteriũ p̃dictũ non facilẽ numũ de alienis sagi nãdis porcellis in p̃ciũ capet: (qz solet inuidis suppliciũ esse aliena felicitas) villani circũ cõmorãtes: q̃ z ipi in primis siluis sili spe porcos alebãt: monachis de suo lucro diffauẽtes: cõicato inuicẽ ꝓsilio statuerũt diligẽti⁹ se obſuare velle: ne forte porci monachor⁹ exorbitatis metz in suas siluas improuidos pedes defigerẽt: q̃tin⁹ vl sicin monachor⁹ damna sumpta occasiõe seuirẽt. Percepit ista secreti⁹ prior: z rusticã plebem fraterna inuidia laborantẽ ingemuit. Ne tñ infausti desider⁹ sui male speratos ꝓseq̃renť effect⁹: aduocatũ ad se laicũ frẽm in siluã ire p̃cepit atq̃ sollicite agere: ne porcelli illic demorati aut proprias trãscẽderẽt metas: aut alienã glãdez in sua dãna mãducarẽt. Abijt frater leta fronte z libẽtissimo aio: qz obediẽs erat iussa facturus in siluã pceſſit. Sed cũ mlti trãsiſſent dies: z tps p⁹tps fugaces vices pageret: p̃dictus frat⁹ q̃ppe q̃ deuot⁹ eẽt grauiter ferre cepit se diuinis exemptũ mysterijs: nec missaꝝ celebratõib⁹: nec excessuum capl'is cũ reliq̃s fratrib⁹ posse interesse. Vñ pio q̃dam zelo accẽsus: oẽs porcellos in vnũ cõgestos bis siliby q̃ bis affat. Ecce inquit frẽs porci: qm̃ his diebꝫ q̃b⁹ vob⁹ sollicit⁹ custos interfui satz abũdeq̃ docui: iſtruxi: informaui: vbi z vbi nõ liceat vob⁹ pascentia ora porrigere. peto ne has amplissimas metas excedentes vel cõuẽtui lites: vl vicinis damna lasciuis discursib⁹ excitetz. p̃sertim qz nec spaciamẽta licita cõcessaq̃ vob⁹ arta sunt: nec glãdiũ copie q̃b⁹ pascẽdi estz parciori iacent ꝫ manu disp'se. Ego em̃ iã ad conuentũ pgo: vbi torpentem iam z tantã quẽtem animũ paululũ refocillabo: atq̃ sic vos reuisur⁹ reuertor. His igit ꝫbis porcellos diuine custodie cõmẽdauit z abijt. Uer⁹ cũ iniq̃ vicini resciuiſſent porcos custodem non habere et liberis quo vellent discursib⁹ agi: quippe cũ nullus adesſz qui phiberet: ceu iam nũc ad sua vota prata venirent: gauisi sunt: clã in insidijs positi sunt: curiosissimo oculo contuiti sunt vsq̃ ne p̃scriptas sibi metas improuidũ pecus trãsiliaderet. Sed cũ diu desiderasſent et speciue frustrarenť effectu: porcz impositas leges deuoti custodis stricte seruãtibus: vi eos ad p̃uaricationẽ impellere statuerunt. Uñ arreptz fustib⁹: flagris: tridentib⁹ versus phibitas siluas inuitas bestias minauerunt. Sed o res nimiũ ammiranda. Cũ porcelli vi vt dictũ est acti vsq̃ ad puncus p̃fixi termini deueniſſent: putauiſſentq̃ actores iã iãq̃ se infausti voti sui fine viuos. memores facti p̃cepti q̃ frater imposuit: reiectz cũ impetu vultib⁹: terrentib⁹ se armis ꝓtẽptis: pede q̃z in trãsuersum girato: trans diuaricata impellentiũ crura rapidis cursib⁹ agebanť. Stabant attoniti videntes hostes fraterne felicitatis: z admirabilis animis insolitã inuidi obstupuere subulci. Demũ tñ non minus suam inuidiã q̃ bruti animalis obedientiã admirantes: ꝓiectis armis depositaq̃ inuidia: cõcito ad priorem monasteriũ gressu abierũt: cui recenter orta pdigia enarrãtes: repata charitate veniã de inuidia petiuerũt. De q̃ sit de⁹ bñdictus in secula Amẽ.

Q̃ charitatiuũ hospitalariũ cõcinentes angeli ad celestes sedes deduxerũt

XIII

Erat in eodẽ monasterio de q̃dã vicin⁹ laicus q̃daz frater ad recipiẽdos hospites deputatus. Et is ne temere sibi iudicium dñi vsurparet: et alienũ seruũ ꝓpria p̃cepta apostoli q̃ suo dño aut stat aut cadit videret iudicare: sine oi psonaꝝ acceptione bonos z malos: probos z ip̃probos: disciplinatos z insolentes cũ tãta bũilitate: tãtaq̃ charitate recepit: pauit: mĩstrauit: q̃si oim vnica mater esſet: et sibi soli eoꝝ videret curam incumbere. Cũ igit in extremis laboraret z tps esſet p̃mia laborum recipe: contigit quendã laicũ fratrẽ iterũ ad infirmariã in qua infirmus decubuit quandã dulcisſi mã melodiam quasi concinentiũ in choro

pueroꝝ ceu alõge resonantẽ audire. Quapropter stupens ꝛ vir seipm comphẽdens infirmatoriũ ingredit: ꝛ morituꝝ vtꝫ ne et ipe canoras iuuenũ voces ꝓcepissꝫ scisciꝛat. At egrotꝰ paululũ inqt añ egressũ tuũ ad me itroierũt huc qdam formosi satis sꝫ mihi incogniti iuuenes: q cũ dulciby cãtilenis aliqꝺiu ualidi atq infirmi corporis mei mitigassẽt dolores: suspicatꝰ ego si forte pauꝑes eẽnt ꝛ cãtiby elemosynas postularent aio ad eos. Dulces filioli mei qꝺiu potui cũ oñi charitate oiby pauꝑiby ꝗntũ ꝑmisit pauꝑtas nr̃a libẽt mistraui. Nunc qꝛ vt videre potestis ad hec faciẽda vires nõ suppetũt ad cocũ ꝓgite: ꝛ is qꝛ pꝰ ẽ largꝫ vobis manu elemosynã mistrabit. Et i hec ꝓba dimisit eos: sed quonã abierũt vl̃ qui fuerint oĩno nõ scio. Qõ audiẽs fr̃ cũ hmõi iuuenes infra claustra moasteriũ penitus visi nõ essent vel angelos fuisse: vel alios sanctos suspicatus dignaꝫ laudem deo de exhibita pietate refudit. Hospitaliaꝝ ꝓ post hec citissime sꝫ ꝛ deuotissime mortiẽs: vt pie credit: vna cũ cõcinẽtiby angelꝫ ad celestẽ patriã cõmeauit dignã mercedẽ ꝑ exhibita charitate captur̃. de quo sit deus bñdictus in secula Amen

QX femina de adulterio grauissime tẽtata abstinentie remedio liberat.

XIIII

Legi aliquando in teutonicali libro q̃ erat in ciuitate ianuẽsi ꝓgo quedã pulcerrima facie: nobilis genere: diues reby: honestis orta parẽtiby: noie Marina. Hanc cũ qdam ditissimꝰ atq honestissimꝰ vir noie Aronꝰ in mr̃imoniũ accepisset: ꝛ aliqꝺiu cũ ea ĩ sũma dilectõe vixissꝫ: secretiꝰ eam in thalamũ duces. Scis inqt dulcissima mea quõ negociatõis auxilio: res: famam: honores ꝛ vniuersa q̃ habemꝰ accepimꝰ. ꝛ ꝑ eã in hũc felicissimũ statũ accessimus. Vñ qꝛ in Alexãdria res ꝛ cause q̃s cũ ceteris hui⁹ officij viris habui inordinate relicte sũt: nisi tibi acerba esset mea absentia vellem illuc ꝓgere: et singula rite ordinare: Et sic reuerti ad te: nunq̃ a te nisi ꝓ morem sepandus. Ad hec Marina ingemiscẽs Etsi grauis ẽ mihi inqt tua absentia ꝛ cũ te ñ videro erit oẽ tps longissimũ: qꝛ tñ tibi vtile visum est placet qõ concepisti. Age qõ libet: tm̃ ne reby dispositis ad me desertã spõsam tuã reuenire cuncteris. At aronꝰ. Vnũ inqt ẽ o marina qõ tui causa expaueo. Sciũt enĩ iuuenes ꝛ adolescẽtes ciuitatis huiꝰ te feminã decorã ee et pulcris fore pulcriorẽ. vnde timeo si me absentẽ audierint: ꝛ te legitimi mariti carere tutore: parabunt laqueos pudori tuo: et te in sui amorẽ fraudiby conabũt allicere. Quo si agerent vt tu pudoris oblita in adulteriũ labereris: certe ꝛ te honore et me vita priuarẽt. Ad que verba marina in lachrymas resoluta. Ne timeas inqt o Arone: Ego enim mallẽ vita defungi q̃ rem talẽ lestam admittere. Perge igit securus: non est q̃ in hac parte formides: qꝛ deo ferente presidiũ preter te nullũ amatorẽ admittam. Tali responso accepto Aronus reb⁹ dispositis in Alexãdriã nauigauit. Ubi eũ ee cũ pceres ciuitatis Januenſ cogn̄isset: ordinatis ante domũ Marine choreis: instructꝫ ludis: resonantiby cãtilenis coꝛ Marine nitebanꝰ euertere. Sꝫ marina vt sponsionẽ marito factam illibatã ꝛuaret clausit fores: fenestras oẽs obstruxit: oc̃los simꝫ et aures q̃ntũ ꝑualebat auertit. Cũ igit post mꝫtas insidias castũ Marine pectꝰ vulnerare nõ possent: fieretq femina de accepto tropheo liberioꝛ custodiã solitã mitigauit. Qõ dũ faceret q̃ndã vir̃ pulcerrimũ: pceꝛũ forma: nomie Dagmannũ añ domũ suã freq̃ntiꝰ ptransire videbat: vnde introgat ab ancillis q̃snam q̃lisve esset vir ille q̃ tã insigne decus et corpis ꝛ motũ preferret. Uer̃ cũ audisset eũ in vtroq̃ iure doctorẽ dotatũq̃ ingenti scientia amplꝰ eũ cepit amare felicẽ se iudicãs et ni mũ beatã si talis viri amplexiby q̃q̃ vti cõtingeret. Ut igit tereret laq̃z innocẽti ornatã fulgida veste se añ fores domꝰ sue quotidie a Dagmãno visendã deposuit: vt suo ꝺcore tanq̃ veneno ꝑ oc̃los Dagmãni ptereũtꝫ missoꝛ: coꝛ saucium amore vulneraret. At ꝓ Dagmãnꝰ vir prudẽs dũ eẽt ꝛ sapiẽs nũq̃ ad eã vl̃ modice intuendã oculũ vertit: sed sibi suisq̃ rebꝫ intẽtꝰ maturo vultu sp̃ pterijt. Uidens q̃ Marina occultis donis se nõ posse pficere: vi acta amoris et pudore vacillãte ad apta certamĩa fugiebat. Poro misit nunciũ Dagmãno: petẽs ne ad se venire cũctaret. Dagmãnꝰ ꝓ nihil sinistre suspicatus venit ad eã: ratus qꝛ secũ de aliqua cã iurꝫ hꝛet ꝓferre. Quẽ cuꝫ Marina thalamũ meretricio cultu ornatũ induxisset. post multos ꝓboꝝ ambages se eiꝰ amore captam indicauit: petitq̃ instantius ꝛt

vt mutuis amplexibus fruerentur. Quod vbi audiuit Dagmannus vir vtiq; pudicissimus ingemuit: miserabile ducens tantum decus tam indebitis amoris procellis agitari: doluitq; vehementer tam vasti pudoris armariū adulterinis connubijs cōsensisse. Uerū volēs eius vulneri adhibere remediū: amorē recipiocū simulauit. O me felicē inquiēs: O me fauentib⁹ fatis beatū q in eam horā mihi venire ꝯcessū est vt tanto decore frui liceret. Et cōuersus ad Marinaz. Sis felix pulcerrima femina q̄ te ꝑmaz ad huiusmodi amorē obtulisti. Noueris tamē huius coniūctionis quā vtiq; optamus: leue esse repaguluz atq; celerius remouendum quod quia mihi amica esse cepisti liberius intimabo: vt si dies in quo tibi iungar sese protraxerit: causam dilationis agnoscas. Cum Bononie in studijs vitam agerem contigit quadam vice studentes seditionem suscitare. In qua seditione quidam quidem venerati sunt: quidam ꝯ etiam morte prostrati. Quibus ita fientib⁹ armati presides in tumultū militib⁹ vallati cucurrerunt et nōnullos e studentib⁹ captiuantes in carcerē piecerunt. Inter quos et ego ducebar tanq; vnus ex eis qui tamerutā seditiōez in vbe concitassent. videś q̄ ne carceris caligine retineri z refuari ad penā: votū voui dño q ꝯscia latebras nouit: q̄ si me hui⁹ sceleris expertē libet z incolumē ad patriū solū reduceret redderetq; viuū parētib⁹: p integri anni spaciū caste illibateq; viuerez: ac p idē tps in pane z aqua ieiunarē. Fauit voto ꝯdito⁹ rex z me miraculose satis vinculis quib⁹ iniuste ligabar absoluit: reddiditq; libet parentib⁹: qō paulo ante vehemētius flagitabaz. Quapropt ne tanto liberatori ingratus existerē: z spōsiōis mee infaustus infractor: statī vt carcerē liber exissē ieiuniū pmissuz ichoaui z eousq; hodie pductū est: vt. lx. tm̄ ieiunū dies existimē supesse: q̄b⁹ trāsactis: vt cito faciēt in tuos amplex⁹ dulcissima Marina pueniā. Tu interi fortit age z amoris nri faces faueto. Ad hec ꝥba alta ferēs suspiria Marina ait. O tps nimis lōgū z dies tediosos aīo diligēti: cepitq; anxiari vehemēter. Qō vidēs Dagmānus dixit femie. Si igitur tibi nimis longe videnť hi. lx. dies: tu mecuz hoc tps diuide Sume tibi. xxx. dies ieiunū et ego. xxx. dies mihiipi reseruabo: quo fiet vt infra. xxx. diez spacium cupitis amplexibus pfruamur. Nam ita voti mei q̄litatez moderaui vt per interpositā personā virgentibus caulis satisfacere valeaz sponsioni. Dicebat ista vir castus et sapiens: non ea q̄ aliquid mali opere adimplere cogitaret sed vt tentatam feminaz abstinentie remedio liberaret. Ad huiusmōi igit consiliuz vultu et aīo exhilarata pmptissima voluntate pro Dagmāno ieiunīū femia inchoauit. Et dagmannus tunc quidem discessit ab ea. sed post tres dies ad eā reuersus est visurus quid ageret: z vtrū assumptū ieiuniū prout pmiserat iuiolatū seruaret. Quo statim vt vidit veniētē assurgit intranti: sedem locat: charitatis intime signa demōstrat. Dagmānus vero monuit eā vt ꝑstanter agat: z inchoata ieiunia ꝑficiat: atq; sic recedēs post septē dies reuertit. Rediens aūt vidit in ea paulo ante rubentia ora: et ex media pallnisse. Uñ impēsius eā consolans suadet: ne ieiunia sibi dura existimet per q̄ celeri⁹ ꝑfūgank. Et rursum post monitionē abscessit. Rediēs aūt tertio deciēs maḡnta die ienunij: inuenit eam vsq; adeo imbecillē factaz vt vix assurgere ꝑualeret veniēti: z vsq; adeo i ea sanguinē friguisse vt plimis lz vestib⁹ circūamicta eēt: nilq; tenus tm̄ caleśceret. Quā vt ꝑus ꝑfotatā derelinq̄ns Dagmannus. xxix. die reuertitur: z inuenit eam in lecto recūbentem: z omnib⁹ viribus vsq; adeo destitutā: vt vix anhelitū ad loq̄ndū sufficientē retēraśset. Qō vbi vidit: quō inq̄t nūc tecū agit Marina dulcissima. Num int̄ frigēria mēbra adhuc ad me feruidū amorē peper⁹ obfuas. Tūc marina ad se reuersa: intelligēsq; prudentē virū hmōi ꝑsiliū ad sibi medendū inuenisse. Grates si inq̄t tibi sapientissime viroq; mille refundā: nec vl̄ sic possum tue charitatis insignijs satis esse: quib⁹ nō honori meo: sz etiā amplissime pudori puidisti. Tu igit vale et me tibi debitricē teneto quia tuis muneribus: industria: ꝑsilio nō solum ad te irreuerens amor refrignit: sed z oīs illiciti amoris ieiūio salubrimo medente vsq; adeo ardor anolauit: vt marito reuertēti castra pudoris iuiolata fuare ꝑsentdam. Ad qō me iuuabit dūs qui sit ꝺ⁹ benedictus in secula.

Q̄ inuenis quidā insolētissime atq; scelestissime vite in vltimo expiratiōis sue momento vere ꝑtritus ad celestia regna meruerit.

Distinctio X

In ciuitate q̄dā brabātie put in teuto-
nicali q̄dā libro scptū inueni: adolescēs q̄
dā erat de honestis nat⁹ pentib⁹: sz is vt ple
rūq; ptingit parentelam suā luxuria: fur-
tis: ebrietatibus: lit ibus: alīsq; vicīs de-
fedabat: taliterq; se ī oīb⁹ agebat: vt etiā
boies sanguīs sui: imo z ipi pentes sui vel
rotandū eū vel cōfusibil patibuli trabe in
totius generis sui dedec⁹ suspendendū ti-
merēt. Quapropt sati⁹ arbitrātes vt nll'o
scīēte vl admodū paucis īprobitatis sue
penas exolueret q̄z totā pgenīē macularet
Captū igit occulte iudici tradiderūt. Su
me inquīt o iudex hūc filiū pditōis īpro-
bitatis auctorē: fornicariū: ignauū: furē:
talillis assuetū z temulētie deditū: z clam
aqs iniectū merge. Deli⁹ ē enī vt clādes-
tine amicz tm scīētib⁹ peat q̄z vt mūdo p̄
sente sciente atq; intuēte aut rotet aut pē-
deat. Iudex impietatz ei⁹ fame nō ignar⁹
cū ligatū manib⁹ z pedib⁹ in saccū submer
gendū mitteret: pstrat⁹ in terrā ait. Dimit
te mihi p dño q̄ te iusticia agente. nā scele
ribus mortē meruisti submergā. Cōpatior
tristor. Adolescēs ꝓ z si cerneret se mortis
imperia euadere ñ posse: parētib⁹ suis cog
natis z ꝓprio sanguine ꝓtra se vehemēter
appellantib⁹: obstinato aīo ingemuit. z la
chrymis infusus iudici dixit. Etiāsi ob id
penniter dānari debeā: nec tibi tñ nec me
accusantib⁹ atq; tradentib⁹ veniam dono.
Quib⁹ dictis sacco immittit obstinat⁹ ad
venīā: aqs mortur⁹ iīcit: mortu⁹ rursum
aquis extract⁹ secreti⁹ sepelit. Eadē nocte
cū iudex obstinatū animū iuuēis miraret
z eū dānatū eē p tot sceleribus p rato habe-
ret subito respiciēs ad lectuli sui lat⁹: euz
quē occiderat añ se positū vehemēt expa-
uit. z q̄dmū aīo resūpto loq̄ potuit. Dāna
tus inquīt ne es o adolescēs iusticia dei. aut
misericordia dñi refuat⁹ ad grāz. Rūdit il-
le. Quāq; actu acerbissimis penaz agar p
celi. z supq; ligua effari pt iustz sceleribus
meis tormētis fatiger: in gīa tñ mortu⁹ sū
z etne detis sedes expecto. Et iudex. Hi
ror si ꝓa fatez pfertur cū tot⁹ mūd⁹ te di-
gnū gehēna decernat. z maxime ego ami
ciq; tui q̄ te ī tāta obstiatōe ira z odio spm
efflare ꝓspexim⁹. Cū inquīt adolescens sub
mersus ī aquā palpitarē: z mortz me īcipe
ret āgustie cōmouere diuīe gre lumīe irra
diar⁹ pl⁹ cepit dolere me q̄ obstinatiōe ira
luxuria ceterisq; vicīs diuinā clemētiā of-
fēdissez q̄z q̄ submersus vite dispēdia susti
nerem. Unde altro clamore cordis mei in-
ter acerbas mortis angustias hanc orōnē
dño fudi. O pietatis fons indeficiēs: z fce
leriby mortaliū bonitas inuincibilis pone
crucem et mortē tuam inter peccata mea z
iusticiā tuam. Indulge mihi queso offen-
sam: quia nūc pro amore tuo omnib⁹ q̄ me
offenderūt libēs offensas dimitto. Expan
de nunc brachia tua amor eterne et pecca-
tricem aīam meā in sinu tue vastissime pie
tatis recollige: q̄ si in postez vita daret nō
te āmodo tantis vt actenus feci sceleribus
lacerarem. Et int hecꝫba spm̄ emittēs pie
tatis diuine ianuas aliqū mihi apiendas
agnoui. Audiēs hec iudex attonit⁹ stabat
et ad tā ieffabilē pietatē stupefact⁹ aiebat.
Tibi ne ōs veniā dedit. Tibi ne eternum
regnū spopōdit. Tibi inq̄z lubrico. tibi im
probo. tibi nō grā: sed supplicio digno. At
inuenis: ita fecit inqt. Tūc iudex tot⁹ infu
sus lachrymis: nunc ait infelix desperatio
vale. Siquidē si deus tā pius est: ad eius
misericōiā penitus pergo z pctōz licz me gra
uissime fasces premāt. qui huic quondam
scelestissimo iuueni veniā dedit: mihi q̄z pe
nitenti veniā nō negabit. Disputit interim
adolescēs submersus: z iudex p⁹ hec tribu
nalib⁹ valedicens: mūdanos oīes fast⁹ de
posuit: seculū cū suis delicīs dereliquit: z
carthusiēsiū ordinē penitur⁹ intrauit. Ubi
cum q̄dā vice cū alio monacho sermonem
misceret: et cū multis lachrymis causarek:
q̄ secularis iudex existens nōnullos inson
tes homies fauore prece vel precio vite vi
ctus vita priuauerit in fletus vehementis-
simos cōmotus aiebat. O me miserū ho-
minē quo me vertā in illa die tremenda cū
añ iudicē iustū iudex ipe iniust⁹ astabo: qui
insontiū cruorē scelestior ipse damnaui. At
monachus vt eum altius suspirantē: atq;
amarius lachrymantem audiuit. Quid tu
inqt frater turbaris. Cessent nūc tue que-
rele me fundere lachrymas sine. Poro tu
vt secularz iudex corpa aliquādo moritura
peremisti: sed heu ego indign⁹ pastor ani-
marū in sedo existēs malo meo exēplo atq;
improba vita animas p eua victuras seu⁹
parricida iugulaui. Quo ꝓmōe animequi-
or factus se diuine misericōie commendauit:
et dño in magna cōpunctione vsq; ad mor
tem seruiuit.

Q femina habēs liuidos oculos incantatiōibus nimiū credula merito sue pfidie vt facilius decipet sanata sit.

XVI

In Colonia inclyta ciuitate germanie femia q̄dā liuidos ⁊ grossis humoribꝫ cōcretos oculos habēs cū pedetētim se ad cecitatē crescēte caligine vēturā formidaret nimiū ꝓfisa medicoꝝ ꝓsilio: fere totā subaz suā in nō ꝓfutura collīria ꝓdiga q̄daz ⁊ incōsulta ꝓdigalitate distraxit. Uex cū post diuersoꝝ mgr̄oꝝ varias curas: nihil nisi vacuo ere marsupia infelix femia retētassz: tarde expta est medicos, facilius sponderе posse q̄ exhibere medelā. Siq̄dē id paruū lumē inualide lampadis qđ accessura medicos secū tulit impeditū: et cū graui iactura vix reportauit. Omni igr̄ spe recupandi luminis perdita: audiuit q̄ndā studentiuz esse: qui insignitas mēbranas quibusdaz diuinis verbis ad colla infirmoꝝ suspēderet: taliq̄ remedio viros feminasq̄ ab oculoꝝ q̄busuis incōmodis liberaret. Credidit femina verb narrantiū ⁊ nō tam verbis exhibendis q̄ erratica fide sananda studentē illum consultura accedit. Et ne frustra reliquū substātiole sue in magistꝝ expēderet: inquirit ipa a studente si nō aliq̄ndo ars sua fefellerit. At ipse (qz eloq̄ns erat) innumera nomīa a se curatoꝝ facili pnunciatiōe retexuit. nullumq̄ friuola sensisse sue artꝫ remedia libera fronte fatebatur. Addidit quoq̄ se pmptissima māu capta stupēdia redditurꝫ: si in ea qđ in nullo contigisset sue artis remedia vacillarent. Tali igitur sponsione animata mulier dato homini precio inscriptā membranā cū omni reuerentia: fide: spe: deuotiōe seriez: quibusdā restiolis implicatā tanq̄ diuia oracula ꝓtinentē ad colla suspendit. Erat autez inscriptio tal. Demon euellat oc'os tuos: et stercoribus impleat loca vacātia. Mira res. Uix pauciss̄imi dies transierūt et vniuersi praui humores ad oculos femine fugiētes: ceu tenebrose nubecule a facie venti: impeditam eo tenus innate lampadis flammā clariss̄imā reliquerūt. Q quis calamus scribet: aut que vel facūdissima lingua effari possz cū quāto debinc membrānā illā mlier honore ōtulerit: q̄q̄ sublimē ꝓba illa sedē in corde femīe hui⁹ acceperint p q̄ inopinatū lumīs sui fulgorē recepit. Letex ne hanc vel q̄scunq̄ alios tam infausto prodigio ad exhibēdā fidē incāta tionibꝫ ōmōes concitarēt: ac p hoc plures animas in barathꝝ dānationis ejicerent, placuit altiss̄imo deo hoc modo nequitie huius pudenda detegere. Erat in diebus illis q no hec circa mulierē hanc agebātur predicator quidam nō min⁹ vita q̄ doctrina famosus. Is cum presente hac femina aspere satis (vt merito debuit) cōtra incantatiōes inuect⁹ eēt: dixisset q̄ eas nil posse valere: venit ad eū mulier postq̄ de ambone descendit dicens ei: Admiror vehementer qua fronte nil incantatiōes posse predicare audeas: cū non multis elapsis diebus earum potentiā in mei luminis reparatiōe expta sim, receperimq̄ p eas oculoꝝ meoꝝ celerrimam sanitatē quā nulle mihi potuerunt medicamīnū vires reparare. Et cum his quō per appensaz collo membranā sanata sit indicauit. Ad quam pdicator. Si habes inq̄t circa te mēbranā illā p quā te sanatā reris: peto eaz mihi prebe visendā: vt ⁊ ego videā ꝓba illa: q̄ te ꝓtute adiutā gl'iarꝫ. Tunc femia detracta e medijs vberibꝫ chartā legēdā pbuit postulāti. At cum pdicator legisset nequā mā illā inscriptionē: in risuz ꝓcitat⁹ ad mulierē ait: O mulier magna est fides rna q̄ tam ꝓphanis atq̄ neq̄ssimis ꝓbis ꝓtutē infudit ⁊ tibi reddidit sanitatez. Addiditq̄. Credis ne mlier si hmōi verba (⁊ materna) linguaverba nefarie inscriptōis pnūciat) essent scpta in cedula hac p ea tibi perditi lumīs aciem posse reformari. At femina pre indignatōe in rugas fronte sulcata. Hec quaq̄ ait: Quā em̄ virtutē habere possent verba nequissima. Tunc ille. Per sacerdotiū meū inquit nihil aliud ꝓterq̄ dixi i hac charta descriptū reperio. Tu ergo videz q̄ te maliuolus ille homo virtute sananerit. Suadeo q̄ tibi vt confessa errorem adpetas nitentie remedia festines: et illos oculos lachrymis riges: q̄s non tā fides q̄ perfidia illustrauit. Ad que ꝓba femia in stuporem versa pre nimia indignatiōe: ⁊ inscriptionē rupit: et maledicta i auctorē congeminans de cetero similibus rebus fidem non exhibituraz penituit. De quo sit bene dictus ⁊ c.

Quomodo quidaz inuenis per prophanissimā q̄ndam charte inscriptiōem obseratas clausuras aperuit.

XVII.

18

Erat q̄dā sacerdos in eadē ciuitate Lo
lonien̄si vir hōeste vite: fame celebr̄: z ī his
q̄ chr̄iani dogmat̄ erāt nō medio crīe insti-
tut⁹. His adolescētē q̄ndā nepotē habuit
laicū z sine l̄r̄is quez tenerrime diligebat.
Uez q: sp̄ p̄rona ē ad pfidiā stolida z l̄r̄az
ignara rusticitas, p̄dict⁹ iuuenis incātatiōi
bus nimis credul⁹: a q̄dā socali suo non fa
cili p̄ce cedulā q̄ndā extorsit: q̄ vi iscriptio
nis nefarie dissilientib⁹ obicibus atq; repa
gulis dissolut̄ sine clauiū iuuamēto seras
quascūq; aperire posset atq; dissoluere cre-
debat. cui⁹ rei ne iuuenis friuolā b̄ret fidu
ciam statim cū cedelam recepisset, seris eā
cū firma fide applicuit: atq; durius obsera
tas quotiens libuit reserauit. De q̄ re cū
vehementer secū ipse studeret: et efficacē di
uinamq; verbor̄ illorum potentiam mira
retur: dño suo sacerdoti rem vt erat inno-
tuit, et eo p̄sente quascūq; voluit applica-
ta charta seras dissoluit. Adhuc ne incāta
tiones nil posse fateberis et impotē
tem arbitraberis, horum ꝓbor̄ sedulaz sa
cerdoti ostentat maiestatē: quib⁹ nec repa
gula ferrata: nec malleis firmata metalla
hactenus valu ere resistere: q̄ō vt sacerdos
vidit nullam vim vel firmissimā seram ce-
dule illius virtutē posse infringere: nō tam
vi verbor̄ q̄z famuli sui pfidia rem geri re-
cognouit. Quapropter petita cedula atq;
diplicata legit: z ita in ea patrijs verb̄ scri
ptū inuenit Joannes (hoc em̄ erat nomen
eius) est malus nequā. Nihil pl⁹: nihil mi-
nus: nihil aliter. Unde licz vehemēter se
in risum fenserit concitari, horore tamen
pfidie virilez maturitatē in vultu retinuit:
et ad iuuenē ait: Ista ne sunt sctissima ver
ba illa: de q̄z gl̄iar̄ potentia. Sūt inq̄t iu
uenis. Et ille. Quid si ī hac charta hec ver
ba scripta ¦ eēnt Joannes est malus ¦ nequā.
Num ea arbitrareris serarum validā clau
suram posse diuellere: z ad sui obedientiā
ferrū artare. Ad q̄ verba facie in rugas cō
tracta indignabūd⁹ ait: Nequaq̄. Tuz ille
In p̄itate inq̄t mihi crede nihil aliud q̄z di
xi in hac infelici mēbrana scptū repio. Tu
ergo vider̄ q̄b⁹ viri⁹ quaue potentia sera
rum egeris obices dissilire. Pone igit̄ fili
pfidiā z execrandā artē his doct⁹ abhorre:
ne error̄ tui ī breuissimo tpe supplicia pen
das. Ad hec iuuēis de ꝓbor̄ viri⁹ icepit
vacillare. Desitabund⁹ tū et ambigua spe
itez mēbranā seris applicuit: expiri volēs
vtrū ne vel adhuc sicut hactenus fecerant
repagulor̄ nodos vellent dissligare. Sed
quia fidei imo perfidie temeraria vi verba
caruerant obicū iuncturis in sua statione
manentib⁹ nil sere ad temerariā ꝓbor̄ ꝓtu
tem mouebant. Qō vbi iuuenis vidit ma
ledictā cedulā cum indignatiōe dilacerās:
igniq; cremādas partes iniecit.

Q iuuenis quidam ob irreuerentiā pa
rentib⁹ exhibitā et illicitū amorē femina⁹
in reprobam mortē puenit.

XVIII.

In impiali atq; mercib⁹ plena ciuitate
lubicensi quedam venerabilis matrona at
q; consulis vxor erat: que vno partu tres
filios fudit: quorū vnus elephantino mor
bo percussus est: alter submersus est, terti⁹
vero de quo nobis est sermo p̄pria mānu
perempt⁹ est. Sed quo ordine: quoue mo-
do: quo itē merito hoc factū sit: ego q̄ ips
similr̄ z germānos suos et omnē parentelaz
optime noui breuius atq; succinct⁹ quo po
tero ītimabo: vt hui⁹ exemplo iuuenes flo
rentis iuuētē etate ꝓspicui, et facile in quā-
cunq; partem flexibliles discant: z parētib⁹
debitam venerationē impendere: z sue la-
sciuie īdomitā ꝓcupīaz refrenare. Discant
itez z itez discāt femīaz deuitare ꝓsortia:
cū nec rubens in sanguīe bellic⁹ ensis tot
milites strauerit: q̄t pudibūdos iuuenes
puellaz ꝓsortia pstituere. Hec sanctissimū
dauid polluit: hec sapientie vastū sacrariū
salomonem infatuauit, hec robustissimos
samsonis lacertos vicit: vt euidens dare
argumentū posteris nullaz sanctitatē: nul
lam sapīam, nullū robur siue potentiā int
femīaz ꝓsortia indēnes remanere. O vti-
nā nūc mihi ꝓcederē in tā sublimis altitu
dinis mōtē ꝓscendere vbi oēm adolescētū
virgineā mlitudinē me audire ꝓtingeret
q̄z altis vocib⁹ pclamarē. O vos oēs ado
lescentes q̄ transitis p viā attendite z time
te ne hec feminei decoris pfundissima vo-
rago vos sorbeat: quis scit si vel vnū ex ill̄
ß valido clamore cautū efficerē: ne in tam
vastā quā iste de q̄ dictur⁹ sum pditiōis ca
ribdim laberet. Sed ne añ historiā difflua
mus nūc res est inchoāda. Erat iste tertius
iuuenis (de q̄ sup̄ narrationē incepim⁹) ele
gans forma: decorus facie: ingenio acer:
veste p̄ciosus: diues rebus: z amore femiaz
nimis effusus. Unde post stup̄ ꝓginū: post
mltos abusus scortantiū meretricū tandē

impegit in vnã eaꝝ q̃ forma vincere diceba
tur oẽm pulcritudinẽ Lubicensiũ puellaꝝ.
Et hec tã forti amoꝛ vinculo ligatũ miſeꝝ
in ſua duxit caſtra captiuũ: vt nec perditio
familiariũ reruꝫ: nec refracte libidĩe vires
mẽbꝛoꝝ nec tiꝛe dei: nec gehenne terꝛoꝛ:
nec hõeſtas publica nec amicoꝝ coꝛreptio
priuata eũ ab infauſto meretricĩ cõcubitu
valuerint ſepare. Qua ex re factum eſt vt
oĩ̃bꝫ ꝓſũptis atq̃ cũ meretrice iſta diſtra
ctis reb⁹ neceſſarijs incipet indigere. Qõ
vbi vidit mr̃. nã pr̃ defunct⁹ erat q̃ndo iſta
agebaṫ. filiũ videlicꝫ ſuũ indignã nata
libus incurriſſe pauperiẽ: ꝓmotis ſup eo
viſceribꝫ charitatꝫ: qr̃ pia erat. ſeꝛ bis ter
itꝝ atꝫitꝝ nõ modicã pecuniaꝝ ſũmã in
digenti donauit: monuitq̃ cuꝫ lachꝛymis
vt memoꝛ dei ſui: generꝫ item ꝛ honoꝛꝫ vꝝ
etiã ſalutꝫ ſue: meretricẽ deſereret: atq̃ ꝺ ce
tero laſciuie ſue ĩpetus virili aĩo cohiberet.
Sed heu: Fulſere ceco lumina ſurdo ceci
nit philomena. Non eĩ̃ potuit calibias il
las amoꝛꝫ habenas diſrũpe: q̃bꝫ tenebaṫ fe
mine alligat⁹: ꝛ dura dãnatiõe captiuus.
Tandẽ cũ videret mr̃ q̃cq̃d filio tribueret
in vſus cedere meretricis: et nihilominus
dulcis pignoꝛꝫ ſui animuꝫ: nec ere nec pꝛe
ce poſſe reuocari: coꝛ obdurauit: clauſit
man⁹: nihil tribuit pauꝑtate ḡuato. Sa-
tius eĩ̃ duxit filiũ vnũ ꝛ ſolũ egere: q̃ ipa
ſiſ cũ filio indigeret. Videꝭ igr̃ adoleſcẽ
cũ facie ſiſ ꝛ animũ mr̃is circa ſe eſſe muta
tũ: nec agi res cũ eo vt heri et nudiuſtert⁹
egeſtate ꝛ meretrice maſ ꝓſulibꝫ vſus non
ſemel aut bis ſed pluries ꝛ mſtis vicibꝫ nu
dato enſe in mr̃eꝫ irruit. horreo dicere ſub
pedibꝫ ſtrauit. Minabaṫ itẽ ſe colla ſciſſu
rũ niſi ocius data pecũia duriſſime ſue ne
ceſſitati ſuccurreret. Mater ꝙ ſub filiꝰ ve
lut ſub acerbi hoſtꝫ gladio intremuit aſtri
cta tãinſperato piculo: ĩuita lꝫ q̃cq̃d tñ exi
gebaṫ donauit. Nulli tñ parricide ſobolis
ſue audaciã atq̃ crudelitatẽ audebat indi-
care. verita ne forte ſi pr̃imoꝛes ciuitatꝫ: q̃
rũ ĩ iudicãdis crimĩoſis rigida eq̃tas oꝛbi
nr̃o patꝫ rem vt facta erat ꝓcipent: etiaꝫ in
ſuũ filiũ grauiſſime improbitatꝫ reũ ſeuerã
vellent ſniam fulmĩare. Tacuit g̃ ꝛ ſilẽtio
q̃ artiſſime potuit: q̃ circa eam p filiũ age
baṫ celauit: ſed repẽte neſcio q̃ proditoꝛe
tanti facinoꝛis fama p oĩm aures ferebaṫ.
quocirca ꝓuenerꝛ amici ꝛ cõmunicato ĩ-
nicẽ ꝓſilio iuueni ſub intermiatiõe vite ſue
ne matrẽ ſuam de cetero enſe terreret ꝓce
perũt. At ipſe coercitus atq̃ confuſus ri
goꝛoſo mandato: ſtatim exiꝭ domũ mr̃is
et in cõfuſionẽ totius generꝫ ſui cũ ipſa me
retrice in publico lupanari deinceps babi
tare delegit. vbi poſt ꝓſumptas ſericas ve-
ſtes: poſt famẽ: poſt ſitim: poſt indigentiaſ
multas: meſtus ꝛ deſolat⁹ grauiſſimas pꝛi
mum febꝛes. deĩnc deſpatione acerbã in
currit. quibꝫ p diem vices creſcẽtibꝫ cũ mo
lem miſerie ſue diuti⁹ ferre nõ poſſꝫ moꝛte
eroſis reb⁹ terminũ ĩponẽdũ eſtimauit.
Ue ne ꝙs hmõi tragedie exitialẽ effectũ
impediret: excogitata cã femĩna ſe ãpli⁹ vi
uum nõ vſurã quo piã deſtinauit. q̃ egreſſa
cum ſolus et abſq̃ arbitris miſer domi re-
manſiſſet: e coquina cultro ſumpto ꝓceſſit
in oꝛtũ. et in omne latus vagum lumen cir
cumferens cũ nullũ videret ſe ꝓhibere poꝛ
tentẽ: diſſutis veſtibꝫ pallidũ moꝛbo pecꝛ
nudauit. ꝛ tento ad ligneã oꝛti macerĩã fi
ne manubꝛio. ne ſcꝫ vi ruine cederet tanto
impetu ſe in cultelli exaſperatã atq̃ obuiaꝫ
aciẽ egit: vt firmiſſimo pectoꝛis oſſe tranſ
foſſo: ferrũ vniuerſis ptranſitis etiaꝫ doꝛſi
ſpinã que e regione erat violaret. Tali igr̃
vulnere ſaucius coꝛruit in terrã: ꝛ pfuen-
tem ſanguinẽ cernens vehementioꝛi cepit
furia agitari q̃ in tanto cruoꝛis profluuio
atq̃ inter tam acerbas anguſtias exoſum
ſibi ſpiritũ non valeret exturbare. Pauen-
dares. Videres eũ fixuꝫ adhuc in pectoꝛe
cultrũ quantũ ex certꝫ ſignis in funere pa-
tuit violenter ĩ girũ agitare: lacerare viſce
ra: ꝛ ſceleſtũ aĩm in man⁹ demonũ nõ tam
emittere q̃ fugare. Redꝭ his patratꝫ do-
mũ infelix femĩa. et cũ in oꝛto videret dul
cem amaſiũ ſuũ ĩ moꝛtẽ ꝓpꝛijs manibꝫ coꝛ
ruiſſe intremuit: palluit ꝛ ĩtrã decidit. Ta-
dẽ reſumpto ſpũ cũ ad ſe eſſet reuerſa ipoꝛ
tunis clamoꝛibꝫ totaꝫ vicinĩã ꝓuocauit. ꝛ
oĩbꝫ p oſtia irruẽtibꝫ infuſa lachꝛymis re
vt erat geſta enarrauit. Et ſic p totã ciuitatẽ
de moꝛte iuueis flebil⁹ fama ferebaṫ. Q̃ ꝛ
vehemẽs anguſtia coꝛ illꝰ maternũ cõpre
hendit: fodit: lacerauit. in ea hoꝛa q̃ ſibi a
narrantibꝫ dicebaṫ. Ueni mlier vide filiũ
tuũ: iacet eĩ in oꝛto pſtibuli: ꝛ ſpũs eiꝰ non
eſt in eo. Ipſe ſe ferro fodit. ipſe ſuũ ſangui
nẽ fudit. Ipſe nũc in te exhibite crudelita
tis ſupplicia pendit. Lerneres ꝓculdubio
ad tante tragedie nunciũ mr̃em quaſi lec
nam raptis catulis irrugire: pallelcere oꝛa

totū corpus intremere ad locuz facinoris nō tāmodeste ire q̄ insolēter currere. q̄ cū veniſſet z vidiſſet inter coruſcos roſarum flores z albeſcentia lilia cruore rubicundū ſed morte pallidū dulce pignꝰ: tante miſerie onus nō ferens repente in terrā corruit quaſi vna cum filio morītura expalluit. Flebant omnes q̄ iſtis intererant: ſed ipa p̄ nimia mētis angustia flere ñ potuit. Tādē tū paululū reſūpto ſpū lachrymari vber rime cepit: z madidis oculis in meretricē reflexis O mulier inquit q̄d feciſti. Male dicta ſit pulcritudo tua q̄ ſi generoſe plus mee antea animū nō fodiſſet: hodie horri bile ferrū illud eiꝰ pectꝰ nō intrauiſſet. Ue igit tibi que huiꝰ miſerie cauſam tribuiſti His igit ſimilibuſq̄ vbis aſtantē populū in fletus cōcitauit. Poſtera igit die conue nerunt amici: et mlta ſumma obtēto a iu dicibus vt miſerū funus ſepeliri potuiſſet Nam ſm leges flāmis dari debuerat i p̄ phanū cimiteriū: qđ a pte aquilonari cathe dralis eccleſie ſitū eſt ſub tilia. que venien tibꝰ p̄ forum equorū videt infelicē glebam illā terre tribuerūt. Ubi cum p̄ vnam et ſo lam noctē ſepultus iacuiſſet tantū i craſti nū tumuli terra videbat concidiſſe vt ex h̄ nonnulli cōiecerēt demones qui animā tule rant etiā corpus abſtuliſſe. Sedq̄ hoc p̄ barū nō habeo: temerarie nō affirmo: licz ipe viderim ſepulcri congeſtā arenā: que tē pore humatōnis reliquę terre eminentioꝝ relinquebat in craſtinū vſq̄ adeo deciditꝰ ſe: vt vir ſi quis ibi ſepultus eſſet poſſz agnoſci. Juuenis igitur iſte talem accepit ex ceſſum: vt euidens dareť exemplū poſterꝰ q̄ſeuero iudicio ſeſe ſubūciant qui z parē tes inhonorant z feminaꝝ amoribꝰ incon ſulti frena relaxant.

Q̄ droſſatus quidam nolens confiteri a demonibus ad inferna raptatur

XIX

Erat quidam droſſatus pauperū oppſſor: nec deū nec hoīez expauescēs. Is vlti ma īfirmitate pcuſſus medicū mihi ñ icog nitū aduocauit vt remedia ſalutis corpo rec ipēderet īfirmāti. At medicꝰ qz vir pru dens erat: z canonū ſtatuta non ignoraret: ſuaſit egrotanti vt p̄bus q̄ medicinaz corpi exhiberet medicū aie: cōfeſſorē. ſ. req̄reret vt ſi peccata morbo cām accerſiſſent: īpis p̄uia p̄feſſione depoſitis aduerſa valitudo anolaret. Ad q̄ monita droſſatus frontez in rugas cōplicuit: et indignabūdꝰ ad me dicū dixit. Medicū te nō p̄feſſorē vl p̄dicatorē aduēire optaui. Prebe igit auxiliū corpi: aīe auxiliū ſuo tpe ipſe repiā. Fecit medicꝰ vt petebať ſmediū corpi qđ potuit adhibebat z abijt. Terrēda res: Intercurrentibꝰ pauciſſimis diebꝰ droſſatus predictus ad mortē diſponit: inualuit languor: ad agoniā puenit. Aſſiſtūt amici ſerui atq̄ tota familia lecturn morituri ſtupidi circū ſtabant: quibꝰ ita agentibꝰ tremulū caſtrū quaquauerſum concutitur arma: ceteraq̄ vaſa in parietibꝰ circūcirca pendentia q̄ſi caſura quatiūtur. Inter hec paſtores cuz per totā diem circa gregē ſuū ſolicitas excubias cōpleuiſſent: z veſperi ea hora qua droſſatus in agonia nō tam certauit q̄ victus occubuit. caſtro more ſolito refecturi proximaſſent ſtrepitū q̄ndā z horribilē armoz audiere fragorē. ita vt totū ipm caſtz hoſtiū caterua plenum eſtimaret. Territi igit z aīo vehemēter p̄ſternati lōgiꝰ ſtabant nec domū tā terribili fragore plenā introire p̄ſumebāt. Cūq̄ in loco p̄ aliq̄m moraz trepidi pſtitiſſent: veneŕt q̄ dicerēt. Quid hic ſtatz attoniti: nec p̄ſueta hora caſtrum aſcendiſtz. p̄ſtim cū dñs nr̄ in hac hora ſpiritū parit z vitā amiſerit. Audiētes paſtores droſſatū defunctuz fore z infelicē ſpm̄ efflauiſſe ſtatiz intellexerēt fragorē illū quē paulo añ audierāt: nō tā hoīm fuiſſe q̄ demonū. Uñ vſq̄ in hodiernū diem dicunt maledictā illam animā a demonibꝰ ad īferna tranſlatā. Satius igit fuiſſet penituiſſe: ac p̄feſſionis remedia ſanū q̄ſuiſſe: q̄ a tam horrendis comitibꝰ ad etna ſuppliciorꝝ loca fuiſſe deductū.

Quomō ciuitas q̄dam famoſiſſima eo q̄ in ea refriguerint officia charitatis celeſti igne conflagrata ſit.

XX.

In territorio Pameraſenſi inſigne q̄ddā oppidū erat: vbi lz luxuria: ebrietas: vſura falſitas: ac nōnlla alia viciorꝝ genera virulentz īperijs ciuiū pectora ſubdidiſſet. crudelitas tū z imiſericordia i paupes atq̄ peregrinos vſq̄ adeo oīm aīos poſſidebat vt eiſ p̄ famiſ āguſtia aut egrotādū ibi cēt aut celeriꝰ menibꝰ ōcedēdū. Nulli vl admodū pauciſſimis dabať el'yna: raro clementia aut miſcōia cuiq̄ impēdebať. pegrinis hoſpitia clauſa erāt: que tū nōnunq̄ lenonibus patuerūt. Quid moror verbis. Intm̄

execrati sunt lacerā mēdicātiū togā vt ter
ribilē dēte lupā mallēt q̄ hāc videre p̄ fori
bus. Jn malū pdiga: ad bonū parca: nō mi
nus ad pietatē q̄ ad diuinū timorē: nescio
lapidea ver⁹ an calibea dicā. Uex q̄ hoc
expta hz oīs etas: deū nullis min⁹ q̄ imiti
bus misereri: docendū iustissime reor. nec ī
ist⁹ hāc seueri iudic⁹ censurā fefellisse: vt q̄
rūcūq; ciuitatū ciues ꝓsules atq; pcōsules
viri sil⁹ hec legere audēve ptigerit. diſ
cant lasciuie min⁹ ⁊ mālcōie mag⁹ operam
dare: cū hec sola sit p quā ⁊ robore regna ⁊
ciuitatū menia rer affluentia coalescant.
Cum igit predicti oppidi infelix ppls ꝓge
stis crudelitat⁹ augmētis fieret indies ad
pietatē rigidior: ad petā pclitior ⁊ ad dīnū
nōrē audaci puersitate insensibilior. cōpul
sus est fortissim⁹ atq; clementissim⁹ de⁹ im
pietat⁹ male firmā arcem graui censura ſ b
uertere. Nec hoc fecit ad clemētiā pna di
uinitas nisi puidenti exemplo pbauissz ha
bitantiū ciuitatē in clementiā vsq; in ipm
pditiōis momētū obstinata malicia dura
uisse. Uēit igit āgel⁹ dñi vespi extriale ex
cidiū p̄cedēte ī specie paupis pegrini: q̄ al
ba ni fallor: sed vili toga circūdat⁹ tā exe
sam pallidā atq; miserādā pbuit peritur⁹
effigiē. vt ēt si ferrata pectora habuissent:
merito ea ꝓspecta ad clemētiā impēdendā
mollescerēt. Sed heu durior ferro eorum
crudelitas nō potuit emolliri. Uñ ab oīz
ostiū cū summa execratione atq; indigna
tione repulsus. ad proconsulis tandē osti
um venit. A q̄ cū siē a ceteris hospitiuz et
modicā cenā p chr̄i noīe sibi tribui postu
lasset benigne atq; charitatiue amplex⁹ ē.
et ī domū cū debita veneratōe rcept⁹. Hā
is vir tot⁹ clemēs erat: ⁊ in recipiendis pe
regrinis pmptissim⁹ Cū igit post paruam
tpis morā angel⁹ et pcōsul amica iuicē col
locutōe piter resedissent: ⁊ hospes ex ꝓbis
pegrini ardore intime charitat⁹ cepisz ma
gis magisq; flāmescere: ductū ī partē virū
angel⁹ dñi docet petā lachrymis tergere.
seruare p̄cepta. miser⁹ opē pietatis īpēdere
deū timere: atq; sic instructo ciuitatē cele
rius igne perituā insinuat. ad quā īsinua
tionē cū vir ꝓcussis valido ñore mēbr⁹ ce
pisset ēt de sue dom⁹ salute ambigere. Ne
paucas dñi nūci⁹ inq̄t: Tua dom⁹ int flam
meos globos libera stabit: hospitio chari
tat⁹q; nocebit incēdiū. Hā sceleri debet nō
charitati supplicīū. Et his dict⁹ āgel⁹ dñi
ex oculis se vident⁹ viri disp̄uit. Postera igit
die fuit rumor iste p pplos: pcōsulem vic⁹
de ciuitat⁹ ꝓflagratiōe oraculū rcepisse. Et
cū merito ciues cū miniuit⁹ debuissent ob
terribilē denūciationē ad pnie remedia fir
missima refugisse. audaci puersitate ⁊ ob⁹
stinata malicia puis ꝓsulib⁹ freti venerabi
lē vir irridere maluer⁹: q̄ girouago nimiū
credul⁹ extiti isset: q̄ lachrymis irati iudic⁹
am mitigare. Uñ nec erat ⁊ e celo demiſ
sum vatē vex existere: ⁊ pdigo pditiōis ef⁹
fectu reuerēdū vir calūnia libex fmanere.
Tremat mōs ad tantū pdigium. Uideres
subito mugire tonitrua q̄si terrā ventoꝝ
impulsib⁹: et repagula orbis inuisis tepeo
statib⁹ pturbari. Tandē data vis fulgurū
in hanc ciuitatē e celo diffusa ē: vt nedus
instar lumīose lāpadis igniū globi terribi
le p̄buerint lumē videntib⁹. ſz iſup etiā edac
incēdiū tāto ipetu ī q̄scūq; cremabiles res
violētie sue arma vibrauerit: vt eccl̄ias res
rib⁹: domib⁹: oīb⁹q; vastatis: etiā nescias
flāmis cedere petras violaret. Uñ nec in
ipsis sub terra petrisq; sit⁹ penoribus res tu
te erāt: ſz oīa pditiōi patebāt. sola pconsu
lis dom⁹ cū q̄dā mōasterio inibi ꝓstruo ī
ter furent⁹ incēdij flāmas integra atq; inio
lata pmāsit. Homies aūt q̄ in ciuitate erāt
quidā ꝙo cū suis reb⁹ exusti sūt. q̄dam aūt
omnib⁹ relict⁹ nudi de incēdio egressi sūt.
nihil p̄ter aīas saluare cupientes. Q̄ felix
cius sua cū paupib⁹ diuisissent q̄ raro pos
digio res dom⁹ ⁊ omia pdidissent.

Q̄ dispēsatoꝝ res mōasterij inuste pos
sidēs a demōib⁹ horrēdo q̄dā mō ad infer
na in equo deuehit.

18 **XXI.**

Uir quidā in ciuitate gripe schwoldenst
qua ni fallor in ptib⁹ saxonie sita est diues
erat reb⁹: sed vt res pbabūt fide paupriu⁹
Js cū ī eadē ciuitate monasterij cuiusdā
virox nescio an monialiū ꝓstitut⁹ eēt in re
bus tēpalib⁹ dispensator: monasterij res
quantū sine nota potuit in suos vsus dif
traxit: et ad sue auaricie pascēdas faces in
satiabiles dirupta fidelitate cōgessit. Dū
cum diutius peregisset: lecto mortu⁹ de
cubuit. Uerum quia nōnunq̄ calibes pe
ctora imminente morte timore frangūtur:
et ꝓscientiax tenebrosissime latebre diu ce
latas feditates eructuant: vir iste iniustax
rex mole p̄rit⁹: filiū suū quē ni fallor vni
cū habuit secreti⁹ aduocatū: ad se sic affat

Ecce fili moriturus sū: t iudici dño deo quē nullū latet secretū pūtandus. Ut igit non mee modo sedetiā tue saluti puideā: indico tibi me monasteriū qđ nosti nōnullas res iniuste actenus possedisse ꝙs nisi reddideris te pariter t me pdita salute dānabis. Redde igitur quod tuū nō est: ne id quod tuum esse potest si iustus fueris regnū amittas. Nam ego id libent efficerē: sz nūc ingraue scēte morbo facere phibeor. Moritur post hec pater t in cimiterio pfati monasteriū se pulture locū accepit. Sedq durū est semel iniuste parta relinqre retinere potētem: filiꝰ patris āmonitiōe ꝓtēpta qđ pī iniuste con gessit iniustiꝰ ipe retinuit. O res nimis horrenda t merito pauenda vniuersis patribꝫ qui vt suis filiꝭ reꝫ terrenaꝝ copiā relinquāt vsura: furto: rapina: atq multis silibꝫ eqtatis iura dirūpunt: vendūt animas vilissimo pcio: t se suasq ples q̄bus vitā eternā puidere debuerāt in pennes flāmas seniparricide detorquēt. Leteꝝ vt incepta pſeq̄ mur. Erat nō longe a cimiterio illo in q̄ pdictus vir sepultus iacebat molendinū qđdam: p cuiꝰ fenestras cū is q̄ molendino perat vagos oculos circūferret vidit equitez ingentē terribilē vultu: habitu nigꝝ: nigro eq̄ subuectū: ducentē ꝙz ad latus suū aliū quendaz equū nō minꝰ suo terribilē. Porro vterq̄ p vices igneas ꝙsdaz flāmas p nares ora diffuderat vt fornacē potius ꝙs bestias estimares. Terret pmū inuiso pdigio hec iturus homo: sed demū cū equitē illū rapido cursu ꝑsus cimiteriū agi conspiceret: t loco cui inerat prima sset Quisnā esset t q̄ pgeret inq̄siuit. Tacuit eques ad pmā ꝙstionē: sz cū ille scđo: tertio: itez atq itez q̄nam pterribile lumē eqs itorq̄ns. Quid me fatuis inq̄t ꝙstiōibꝫ lacessis: Tace ne interrogaseq̄ꝫ peniteat. Et post hec videte viro ad cimiteriū pfatū pcessit vbi cū añ itroitū vnū sez vacuū sessore equū reliq̄sset: cū reliq̄ cui su ferebaꝝ: q̄ cū venisset tāto vocꝭ fragore sepulto vt foras pdeat impauit vt velut vehemētissimo q̄dam tonitruo celū terraq̄ pendula statiōe ꝓtremeret. Stupēda res: statī hac voce ꝓpleta remouet sepulto suppositꝰ lapis humꝰ iniecta fosse reꝛcit: puiū iter patuit pdicto. At cū egressꝰ q̄ sepultꝰ fuerat vidisset eqtē illū ceu ouis trepida viso leoneī tremuit: t circūplexꝰ palū q̄ illic ꝓstiterat ne abduceret miserꝭ pcibꝫ postulauit. Tū immitis eques ꝓtēpta spretaq̄ pce vi auulsū palo eiulantē atq reniten tē secū ire coegit Uerū vt omnibus manifestū fieret ꝙs gra uibus iniuste acq̄sitaꝝ reꝫ sarcinis miser ille onustꝰ incederet. ꝙsq̄ pōderosa dānādorū hoīm futura sint corpa: factū ē vt vbicunq̄ p cimiteriū iens pedē posuerit: fere vsq̄ ad genua p duras arenas dimitteret infelix gleba vestigia. Cū igit tātedioso itinere ad expectātē p cimiterio equū puēissent: pieciſsetq̄ eques hāc miserā pdā dispē satorē loq̄r indignāter i equū. tāto ipetu ꝙ sus tartareas domos bestias egit vt tribꝫ remotissimis saltibꝫ pmū in terrā datz. nā si me nō fallit memoria q̄ndecim cubitis a sese distabāt. reliquū iter librate p aera terribiles bestie aquilaꝝ more volātiū cōsummarūt. At ne res ista friuolā de se audiētibus fidē exhiberz: diuīa dispēsatōe factū ē vt palꝰ ābustꝰ viri cōplexibꝫ: piecra tumulo eminꝰ petra: viri bestiarūq̄ pressa vestigia necnō t vacua cadauere biās fossa narrate rei vsq̄ in pſentē diē irrefragabiles testes existant. Leterū vir ille q̄ hec viderat tāhorrēdi pdigij molē nō ferēs: post nouez dierū acerbam satis infirmitatē defunctꝰ ē t nescio q̄ diuino iudicio huic vite subtractus. Uideāt g̃ q̄cūq̄ dispēsatores ne res sue fidelitati cōmissas iniuste aut ꝓgregēt aut iniuste ꝓgregatas possideant.

Quomodo demon demonē visus est irridere: eo q̄ perditionē vnius anīe fleuerit cum magis debuisset de quattuor animarum perditione gaudere.

XXII.

Cū quodā tēpore in ambone q̄dā solennis pdicatoꝛ capta occasiōe vehemēt satis durecq̄ vsurariorū malicīā inueheret nescio q̄ miseratōe diuina factū sit vt q̄daz illiꝰ officij collusiōe fedatus: casu (nā nun ꝙs sermones visitare cōsueuerat) ecclesiam ptrāsiret. Is cū inter eundē audisset saluari non posse res vsura partas retinere volentem: nil diutius moratꝰ ibi abūt t hui usmodi re mala sibi ꝓscꝰ vehemēter ingemuit: t post paucos dies grauissimā infirmitatē incurrit. Cū igr lecto decūberet: et mortz ī peria vitalia fatigarēt: misso nūcio pfatū pdicatorē aduocauit. Cui postq̄ cū multis lachrymis vulnera anime sue confitens detexisz: indicasseq̄ post multa fere

omnia bona sua que exuberantissima erāt vsure presidio adquisita esse: atq; ob id se timere nisi sibi citissime daret salubre consilium: eterne vite gaudia perditurū: predicator sciens in rebus arduis nil precipitanter agendum: cepit animo plura reuersare atq; confitenti viro responsum differre. Quod vbi infirm⁹ vidit quid trepidas inquit: tuum est precipere: meū obtemperare. Quapropter libere quicquid pro salute mea faciendum reris iube. Parebo etiam quantūcunq; graue videatur quod iusseris. Tum predicator: Non video inquit tibi fili viam salutis: nisi quattuor fidelissimis viris quorum tibi pbitas cognita est ad hoc electis illis quos vsuris & fenore spoliasti res suas restituas: teq; infirmū atq; inualidū et oibus rebus spoliatum velut pauperez et mendicum in publicū hospitale ferri pcipias & tibi vsq; ad mortem: quia aliud iter adquirendorū sumptuū tibi infirmo nō patet de elemosynis viuas. Fauet egrotus salubri consilio & ptinus aduocatis quattuor quos fidelissimos putabat ex amicis suis substantiam suā totam eis distribuendā a quibus vsurarie recepit cōmendauit: et se ad publicum hospitale recipi cum debita instātia postulauit: firmiter statuens in animo suo q⁹ si sanitas cōcederetur victuro nunq; se cōtra equitatem talia tantaq; ausur⁹. Postera nanq; nocte vidit pdictus pdicator confessor suus demonē quendā in iuuenili forma amarius flentem & altis vocibus eiulantē: alterū quoq; demonē vidit in forma senili multis canis respersum habentez caput: et hunc insolentibus cachinnis prioris demonis angustias irridentē. De quo cum vehementer secum ipe stuperet: audit seniorē demonē iuniori dicētē. Cur fatue ploras? Respondit iunior. Quomō inquit non merito plorem cum hunc scelestum hominem quez tāmultis annis sub mea tenui dominatione captiuū nunc cum in tormēta raperē me videam amisisse. Quid dicam cum ad eum rediero qui me ad hu⁹ homis dānationē pcurandaz emisit. Nūc video inqt senior demon q⁹ maior i senib⁹ q; iuuenib⁹ sit sita scientia. Falleris miser. Nō em plorandū sed letandū est tibi. Quippe qui nō dāna sz lucra recipies: quapropter cessent gemit⁹: insulsas cohibe stulte querelas: & executorib⁹ illis à substantiam viri dispertiēdaz recepe runt retia texe: et felici cōmutatione p hoc vno homine hos quattuor in tuaz videbis potestatē cōmeasse. Tunc videlicz cum illā pecuniam quam reddendā suis possessoribus susceperunt: vel in parte vel in toto vt frequenter huiusmōi officij homines faceresoliti sunt iniustius sibi seruauerint. Et tūc cum gratia ad tuū principem qui te destinauit remeabis: cum p vna anima q̄tuor animas in abyssum sue dānationis refuderis. Demonibus inter se ista loquētibus pdicator à hoc in visione pceperat ad seips reuersus est: et nedū illis q̄ttuor viris à hominis penitētis substantiā dispertienda recepérāt visa auditaq; narrauit: sedetiā in publicis pariter & priuatis sermonib⁹ ad terrorem cautelamq; eor⁹ à testamēta decedētius dispensanda suscepérūt: repertis viciis predicauit. Egrotus aūt pter veraz penitentiam celeste regnū accepit. Sed q̄tinuste vel iniuste executores negocia sibi cōmissa gesserint à ve ex hac vita decedētes deuenerint deus nouit: ego non noui. Hoc vnū tñ scio deū demōes cōpulisse vt talia inuicem loquerent: q̄tinus pdicator deuotus pariet facūdus haberet vnde testamētor⁹ executores instrueret. Videāt igit quicunq; morientiū executores ne p aliena substantiam pria velint aīam dānare: & p vilissimo precio vitā vendere sempiternā.

QX filius amore & psuasione patris apostatans vna cum patre repentina morte ꝑcussus est.

XXIII

Erat quidā adolescens qui parentibus: cognatis: patria: domo: rebz relictis cōgregatiōem q̄ndam deuotorū fratrum de communi vita ingressus cepit domino in humilitatis spiritu deuotus deseruire. Verum cū pater cuius ni fallor vnicus erat rescisset: amabile videlicet pign⁹ suū in aliena patria detineri: pturbat⁹ doluit vehementer & grauiter tulit exosam absentiaz amare plus vñ nec amore vite pennis: nec terrore pauedi iudicij: nec eterni supplicij timore ponit phiberi: ne filiū suū ab incepto salut⁹ inchoato reuocaret. Frendēs igit & ira flagrās secū deferens pectus: q̄si vsa rapt⁹ cautius p viam seuiebat. Peruenit tandē ad filiū: exitum suadet: nō audit: mlta pmittit: spernit minatur: deridet. Effundit interim lachrymas delit⁹ amor & heu p viriles pris barbas effeminat⁹ gutt⁹ stillantib⁹ milit⁹ cheri cepere vires mollescere: infrigi robur: pos

tum vacillare. Quod vbi viderunt deuoti illi fratres commilitones scz iuuenis: amonito ꝑmũ patre vt indecoras sibi lachrymas cohiberet detracto paululũ a patris lacrymis cohiberet detracto paululũ a patris lacrymis cohiberet detracto paululũ a patris lacrymis

que te inuito euenīūt has fua q̄relas. Haz q̄ filij tui ad chr̄i milītiā pgūt cur iuste causabere nō satis intueor: cū tu ad id videris eos educare. Hēpe dū rescindis ab eis efficacē ad lasciuiā magistrā libertatē: dū phibi tricia fatui discursus cordis imperia: dū pecuniā eis p quā t seculare insolētiā patentissimū iter est habere nō finis me iudice intuis edib⁹ cogis religiose vite rudimēt⁹ assuesci. Et cur indignaberis si id agant in puectiori etate ad qō agēduz a te patre duce magistro sub teneris annis instituta ceperunt. Uez si illoz q̄bus nūc tūmes ab religionis ingressu velis vestigia cohibere audi cōsiliū. Da marsupijs pecuniā: da gressibus libertatē: da adolescentū feminarūq; lasciua consortia: t nisi me expta freq̄nter opinio fallat facile petita recipies. Fecit vir p ut erat edoctus t iunioribus filijs diuino pūdio in sua innocētia pdurātib⁹ senioz de tribus qui paulo ante religiosissim⁹ erat mutat animū: mozes: ꝓpositū: t brevissimi tēporis interuallo incurrēte paternā edē īpregnata famula dom⁹ illegitima ple fedauit. Rogo ḡ q̄scūq; patres ne filijs suis intēpestiue libertatem tribuāt: t ne eoz marsupia nociua sibi velint pecunia adimplere.

Q̄ptinax iuuenis t ad maioz consilia inflexibilis mala morte deperīt.

XXVI

Nouī iuuenē honestissimi scabini filiuz astutū ingenio: sed ꝓprie prudentie pl⁹q̄z suam etatē decebat animo ptinacius inherētem. Is cum in quarto loco Dauētriensis scholē resideret: nescio quo spū inflāmatus p̄dicatoz ordinē qui tūc sicut t nūc noua reformatiōe abunde reflozuit: et reformationis sue palmites longe lateq; diffudit intrare disposuit. Audierūt hoc quidā q̄ iunēis naturā melius q̄z ipe q̄ fecit pspexerant q̄ qz hancrem inconsultam sibi viderēt suaserūt vt studiū suū ꝓtinuaret: et interī se de hac re maturius deliberaret. Spernit iuuenis cōsulta maioz t ꝓprio sensui nimis credens: eoz bū visa ꝓtenit. Relict studiū: pentibus valefecit: ingressus est ordinē: mozes piter et habitū īmutauit: t tāprospis velis atq; secundis ventis p̄mos annos transnauigat: vt coetaneos suos nedū pmptissima volūtate: sz etiā scia ꝓfectu p̄celleret. Uidentes hec fratres sui iuueni aggaudebant: t eos q̄ sibi ꝓtraria ꝓsulere ausi sunt q̄si nimis erra uissent irridēt. Quid plura. Ad studiū vniuersale rostockense aliq̄n in doctoz creād⁹ destinat: q̄ cū venisset vtputa subtilis t acer ingenio p oib⁹ sodalib⁹ suis in oī arte pfec⁹ Sed pchdoloz qz difficile est diu esse bonū t nō potuit ei⁹ ptinacia impunita euadere. sicut in eo scia creuit: sic insolētia pariter et malicia accreuerūt. Perceperūt fratres q̄ tus sui iuuenē videlicz illū ruptis discipline ac pbitatz federib⁹ p abrupta ferri vicioz. Scribūt lr̄as: nūcios mittūt: t vt deserto studio ad ꝓuentū reuertat expostulāt. Sed ille sicut ptinax t nullius sciēs parere imperijs ꝓtemnit scripta: remittit etiā vacuos nūcios in ꝓuentū reuenire recusat: et paulo post ad aliū conuētuz dissolutissime vite: et vbi omnis regularis obseruantie disciplina deperīt ꝓmeauit. Ubi aūt cū ad breue ipse et ad paucissimos dies cū insolētib⁹ fratribus insolēs ipe insolēter satis vitā trālegit: set: reprobā t subitaneā morte atq; horrēdā obūbus terminū tanq̄z ptinacie sue debita pmia cepit. Siquidē cū q̄dā vespe post cenā tates t indecētia fratrib⁹ dissoluta cōmissa lectū introisset: subtus eū horror inualit et premere cepit grauis t iopinata infirmitas Quapropter nescio q̄ iturus surgit ex lecto et cū sup gradus descenset⁹ q̄ueniss̄et: corruit atq; sine confessione et alijs eterne vite remedijs pertinacē spīm exufflauit. Postera die cū eū inter solitos suos ꝓuentus non fratres viderēt q̄naz abisset aut q̄ declinasset vehementi⁹ ceperūt ammirari. Quesierūt ḡ eū cum summa diligētia: et tandē post multos circūitus sup gradus mortuuz atq; defunctū horrēda quadā t terribili effigie inuisocere ꝓspexerūt. Porro ocli in capite inuiso q̄dam mō subuersi sunt: t lingua fuligine migriorz t q̄si gehēnali flāma exusta esset p mētum mortifera tabe fedatū ad pallidū pect⁹ depēderat: vt vel mortuū fumus oīderet q̄ pena apud inferos misera aīa torq̄ret. Fratres ḡ vehemēter ad tāpauendā tragediā p territi corp⁹ exanīe terre cōmēdabāt Rogo ḡ quoscūq; iuuenes: vt adquiescentes salomonis ꝓuerbijs oīa faciāt fm cōsiliū: ne p⁹ factum īpos peniteat.

Q̄ maledicta in suos auctoz soleant frequenter recidere.

XXVII

Erat in dioceſi Moguntina sacerdos quidam pastoz ecclesie. Qui dum in quodam festo die capta occasione acerbe satis contra rostratos calceos inuectus sermonē

protelaret: vir quidam de parochianis su is arte sutor p̄sens astiterat, t is felle cōmo to i maledicta prūpens patria voce adple doti epilensiā: qđ dñ mozbo caduc⁹: i cozo nā suā, nescit ip̄e alia p̄dicare q̄ de rostra tis calceis. Et indignabūdus rapido gres su eccl̄siā exīt et abscessit. Uerū quia ple rūq; in suos redeūt maledicta magistros vir infelix mediū iter ad p̄pria meatur⁹ ex plicarat: Et ecce obuiū habuit virū quen dam statura p̄cerū: visu terribilē: vestitu ni gerrimū: demon hic erat, qui cū furēti ad huc atq; turbato aio p̄cedenti primasq; ar reptū p capillos maledictū hominē tanto impetu violētiaq; i terrā deiecit: vt vi act⁹ glomerato emin⁹ viro demon auulsam cū sua pelle t capite comaz manu retinuerit, t sanguineā cozonā misero dur⁹ barbiton for totōderit. Cūq; ad hozā p̄ditis sensib⁹ in terra iacuisset noua cozona p̄phan⁹ sa cerdos veniūt ad eū qui eū pauloante i ec clesia maledicentē audierant: et de repenti na viri plaga nimis attoniti seminecē toto p̄tice cruentatū ad p̄pria retulerūt, vbi cū post longā insaniā tandē p̄dite ratōis vsuz recepi sset: omnib⁹ ordinē circa se geste rei annūciās de ceto duriozi p̄bere doctā lin guā a maledictōe sacerd otū cohibuit.

Q sacerdotē in diuino officio distractū demon irrisit.

XXVIII.

Fuit q̄dā sacerdos maiozē carni q̄ spi ritui curā impendēs. Js dum vice quadā honestos viros femināsq; ad suū p̄uium iuitassz: mācipio cui ꝑ ex officio icūbebat ñ vili p̄cio coēptos pisces igni bulliēdos iussit apponere: atq; hmōi cura distractus ad celebrāda diuīa mysteria ip̄is etiā ange lic⁹ humeris formidāda mēte vagus: cozde aridus: cura dispersus: rapido cepit cursu p̄perare, Cūq; i media actōe p̄sisteret: t flā mea merito debuisset affectōe sudasse: sol licita mēte cogitare cepit: t ip̄ortunis cu ris turbari, ne forte p̄dicti pisces aut plus digno: aut min⁹ debito salib⁹ iiect⁹ p̄diret Uez cum p̄dictus sacerdos se ab hmōi et tali hoza idecētib⁹ phātasmatib⁹ ñ cohibe ret: Tū ecce diabol⁹ ceu tetra quadā fuligi ne tectus adest: ac etiam raptum cacabū e medijs flāmis vna cū piscibus secū detulit ad altare. O coce inq̄t nō p̄sbyter cur fatu is curis in diuersa distraheris. Ecce pisces hic sunt: ecce sal: vas em̄ salib⁹ plenū simt̄ ex hibuit. Jnūce q̄ntum libuerit: et vel de cete ro sacris altarib⁹ aiequio: factus assiste: at q; sic irrisa p̄sbyteri supflua cura: onera que portauit suo loco restituit. O ergo nimis i stabile coz humanū cur in tātremēda hoza in diuersa raptaris Ecce celū patet p̄cibus: tuis preceptis tota trinitas p̄sonaz obedit et vniuersa celestis curia te ante aras eter ni regis stantem expauescit: t tu misera qua dam leuitate iactatus de piscibus saliēdis curaz versas: stansq; ante altare domini dei nostri in fumosas latebras coq̄ne circūuaz dis: vt cogitatōe cordis tui coquinalia tra ctes que neq; te neq; principem secularem tractare decet.

Quō quidaz rusticus q̄ndam ep̄m insolē tius equitantē decēti facetia redarguit.

XXIX

Erat quidā potētissim⁹ eps p̄tiū germa nie q̄ nedū spūalis: sz etiā secl̄aris iurisdictio nis negocia āministrabat. Js cū quadā vi ce vestit⁹ ferro: t militū strepēti exercitu circūuallat⁹ p cāpos eq̄taret: vidit rusticū ho minē aratri sui stiua relicta i suo aggēre sta re: t apto oze atq; stupētib⁹ oc̄lis sesē cū sum ma ammiratiōe respicere. De q̄ āmirat⁹ eps deserto paululū cepto itinere: equū q̄ vehe batur p̄sus rusticū egit: t insolita quadam benuolentia vultū serenās ad eū dixit. Ha berē aliq̄d iterrogare a te vir bone si velles simplicia t vera interroganti rūsa tribuere Ad qō rustic⁹: nescio a q̄ duct⁹: v: bane sat rūdēs dixit. Quis suz ego t q̄ sunt oēs pa rētes mei vt illustrissimo p̄ncipi meo t gra tioso dño dedigner rūdere. Et ep̄us ait ad eū. Dic q̄ mihi q̄d cogitabas cū hiāte oze et dissutis malis stabas: t me stupēs inspexe ras. Cogitabā inq̄t rustic⁹: vt̄ ne sanctus martin⁹ q̄ t ip̄e eps erat cū tāto strepitu ar mox militūq; exercitu solit⁹ sit p viā incede re. Ad qō eps paululū rubore suffus⁹. Ego inq̄t nō tm̄ eps sum t spūalis dñs: sz sum et tp̄alis dñs t dux t p̄nceps. Uñ nūc me du cem exhibeo: sed si ep̄m libet videre ea die: t die stat̄uit: ad eccl̄iam veni t ep̄m exhibe bo. Ad quā rūsionē modice in risū p̄citat⁹ hō ruralis ep̄o ait. Si nō velles egre susci pere nec dedignari rūsum p̄bere seruo tuo: haberem et ego qō interrogarē a te. Quere ex me ait eps q̄cunq; libuerit nō offendes. Dicit ergo rusticus. Si inq̄t qō de⁹ p̄hibe

at exigentib⁹ meritis dur ad inferna migra
ret: epus nost̄er queso quo ꝑgeret. Qua in
terrogatiōe confusus episcopus cum rubo
re abscessit: et nil ad hec respondēs rurales
hominē deseruit: baud parū instructus ru
stici hominis decenti facetia: vt magnope
caueret: ne si ducis magis q̄z episcopi nego
cia solicitare vellet: ducis magis q̄z episco
pi mercedes recipet. O q̄t episcopi periēt
et iam nūc apud inferos tremūt q⁹ vtranq;
iurisdictionē secularē scz z spiritualē ammi
nistrauerint: q̄ si tm̄ spū aliū causaz negocia
tractauissent: iam felicib⁹ felicioꝛes in cele
sti regno regnarēt z̄c.

Q Quidā iuuenis vsq; adeo in peccatuz
sodomie plapsus sit: vt nec terroꝛe eterni
supplicij potuerit reuocari.

XXX

In ciuitate vsboꝛchensi ptiū gelrensiū
erat quidā iuuenis q̄ vsq; adeo ad sodomi
tici peccati pfundissimū pelag⁹ immersus
ē vt nec terroꝛe eterni supplicij potuerit re
uocari. Is cū pluries confessus sp relabe
retur ad pstina: hmōi et sil'ib⁹ ꝓbis est a cō
fessoꝛe circūuentus semel: bis: ter: itez atq;
itez te fili ista confessum z emendā ꝓmitten
tem absolui. Vez q⁹ aīos tuos video a cri
mie nolle disrūpe: fateoꝛ imbecillitatē meā
de cetero te nō possum absoluere nisi forte
vel adhuc velis pedē ab hac misera insania
reuocāre. Qō si spoponderꝭ adhuc tui mi
sertus veniā dabo inuētuti. Ad q̄ iuuenis
totus in lachrymas resolutus: q̄d inq̄t vo
lo te diutius pater ꝓbis decipe z fallacib⁹ p
missiōib⁹ fallere: si infernū ipm ex vno late
re meo flāmantē cernerē: viderēq; iuxta euz
infinita demonia: atq; ab alio latere ītuerer
adolescentē aliquē cū q̄ crimē possūm ꝓmit
tere: tam rapidis interdū tentationū agoꝛ p
cellis q⁹ nō a celere abstinerē: etiā si certus
essem ambos nos statim crimine ppetrato
ab ipis demonib⁹ ad inferna trahēdos z p
ennibus tpib⁹ ꝓdēnandos. Nolo igit̄ ꝓmit
tere q̄d vires excedit. Despero: naz ad istud
malū euitandū nullū mihi patēs iter intue
oꝛ. Unde si p hoc scelere flāme debeā: ab
futurus sum inq̄t flāme ppetue: z aliud esse
nō possum. Atq; sic desperat⁹ z sine absolu
tiōis bñficio obstinat⁹ abscessit: q̄ si se toto
coꝛde ad dñm ꝓuertisz: z se ꝓtra se forti aio
erexisset nedū de ppetratis sceleribus veniam
sedetiā ꝓtra ppetrāda peccata accepisz can
telaz: pīertim cū hūaue volūtatis tālibere
vires sint z tam foꝛtes lacerti vt p̄ter incre
atam illam diuinā potentiā nulle eos con
trarie potestates valeāt violare. Solus ci
de⁹ h̄ sibi ꝑpulegiū retinuit: vt qñcūq; vbi
cūq; et quomodocūq; liberet humane volū
tati posset illabi z liberrimas ei⁹ habenas
ad sua dirigere. Qō tamē nec an̄gelo posse
concessit nec vlli tribuit creature. Uez q⁹
idez de⁹ optatū atq; felicē terminū opi hui
imposuit: sit p eo laudabilis: bñdict⁹ z glo
riosus in secla Amen.

Ec exempla ꝓ/

b ut ea cognoui nō tam ꝓbis ꝓba
q̄ sensum sensui reddens ꝓscripsi:
et plura bis similia vel etiā potioꝛa scripsis
cōmendassem: nisi me z imprimētis accele
ratio z ꝑsq; coꝛpis aduersa valitudo vetuis
sent. Cetez q⁹ nihil a currētib⁹ bene distin
cteq; videtur. Rogo in fine libi quoscunq;
hoc speculū exemploꝛū inspecturos vt si fo
te aliqua in eo sicut indubie faciēt: inoꝛdi
nata incōpositaq; repperierint: quia tanta fe
stinantia atq; acceleratiōe collectū est vt ca
tissimi licz scriptoꝛes fuerint q̄ collecta di
ctaq; cōscriberēt: ꝓperantē tamē z festinan
tem nimiū collectoꝛē vix valuerit imitari.

Ad laudem et gloꝛiam sempiterne indi
uidueq; trinitatis: beatissime Marie virgi
nis: omniū sanctoꝛū et angeloꝛ fimirum cl
et cōpletū hoc Speculū exemploꝛū in im
periali opido Hagenaw p industriū Ber
ricum Hzan inibi incolam: Impēsis circu
specti viri Joānis rynmā de oꝛingaw. An
no salutis nostre, j ſ o ∧ ·ſv· die mensis Ja
nuarij: